

J: Mayfem
John Adams

IOHANNIS SCHRÖDERI, DOCT. MEDICI,

NECNON REIPVBLICÆ MOENO-FRANCOFVRTANAE Physici Ordinarij,

PHARMACOPËIA MEDICO-CHYMICA.

SIVE,

THESAVRVS PHARMACOLOGICVS.

Quo composita quæque celebriora; hinc Mineralia, Vegetabilia & Animalia Chymico-Medicè describuntur, atque insuper Principia Physicè Hermetico Hippocraticæ candidè exhibentur.

OPVS

Non minùs vtile Physicis, quàm Medicis:

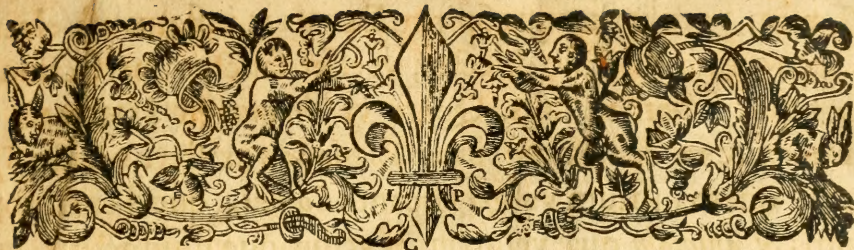
EDITIONE QVARTA, plurimis in locis auctum, ac emendatum.

LVGDVNI,
Sumpt. PHILIPPI BORDE, LAVRENTII ARNAVD, & CLAVDII RIGAVD.

M. DC. LVI.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

Francis
Morton
Sum Ex Libris

MAGNIFICIS

NOBILISSIMIS, AMPLISSIMIS,
Conſultiſſimis, & Prudentiſſimis, DD.

PRÆTORI, CONSVLIBVS AC SENATORIBVS

INCLYTÆ IMPERIALIS
Reipublicæ Francofurtanæ.

Dnn. ac Fautoribus meis honorandis, Salutem & Obſeruantiam.

DEVS ELOHIM, *Viri Magnifici, Nobiliſſimi, Ampliſſimi, Conſultiſſimi, Prudentiſſimi*, rei quidem nullius indiguit, quæ ad perfectionem ſuam facere quoquo modo poſſet: nihilominus pro liberrimo ſuo beneplacito ſui exiſtere voluit ſpeculum viſibile, quo inuiſibilis ſua θειότης ϗ δύναμις, (*Rom.* I.) i.e. *Eſſentia ac potentia* viſibiliter pateſcerent, hiſque cognitus celebraretur, adeoq; lætaretur. Speculum id *Natura* eſt, ſiue Mundus vniuerſus, & in hoc præcipuè *Homo*, velut vniuerſitatis complementum. Nimirum hoc ſpeculum DEI eminen-

tissimum, peculiariterque Spiritu ELOHIM inflatus est, electus sc. ante omnia in Filio dilecto, vt esset sanctus, perfectionisque capax supernaturalis. Quare vt *Triunus* est IEHOVA: ita *Naturam* & euidentissimè *humanam triunam* existere voluit: *Spiritum*, quem insitum vulgo vocant; *Corpus*, quod eius subjectum; & *animam* quæ veluti ignis vtrumque illud actuat, animat, vitalique flamma perfundit. Idem IEHOVA, vt *potentiis* instructus, imò ipsamet potentia est operosissima: ita etiam *Naturæ*, maximéque *homini facultates* inditas voluit operosas, easque ad imaginem diuinam tum *internas*, tum *externas*. Prioribus res quæque sesemet respicit, atque actutum acesseres incipit, *Spiritus anima* accensus *subiectum* sibi generat, & ordinat, (in Natura corpus vocatum:) Hinc procedunt subinde radij aliorum seruitio destinati, fonsque potentiarum *externarum*. Posterioribus igitur his res quæque res extra se positas concernit, harum seruitio prona, magis, minus, prout res cognatæ inuicem, tum quoque prout rerum conditio, cultusque exegerit. Idem IEHOVA vt *affectibus* affici dicitur, *voluptate* scil. vel *dolore* & *tristitia*: Ita pro re nata *Naturæ* & euidentissimè *homini affectus* indidit, quibus tum delectatus stimuletur, tum molestatus deterreatur. Cæterum vt *bonus* IEHOVA in se est, imo ter optimus maximus, adeóque *Essentiam* optimam possidet, *potentiam* optimè administrat, & hinc *affectu* optimo fruitur, id est, *Voluptate* ineffabili: Simili modo *Naturam* & pro re nata *humanam* optimam voluit, optimam scil. dispositionem *principiorum Essentialem*, optimam *facultatem* inditarum administrationem, & hinc *affectum* optimum, videlicet ἡδονὴν seu *voluptatem*. En finis Naturæ propositus *felicitas* scil. siue *summum* illud *Bonum* mundanum.

danum, Cœlestis illius summi Boni antitypus & speculum. Huius ergo vt gradus certi sunt: ita & illius, atque idcirco *Naturam* & præ aliis *humanam* IEHOVA existere voluit perfectam quidem, verum in gradu non statim ac origine supremo, sed initiali, è quo subinde cultura accedente ad ἀκμὴν ascenderet, perindè scilicet vti & ipsemet IEHOVA, licet in se omnino immutabilis; attamen ex Natura creata, huiusque conformitate ac obedientia voluptatem capessere constituit. Voluit autem IEHOVA omnia hæc, prout ipsemet liberrimus existit, cum libera hominis voluntate & arbitrio, ad bonum tamen inclinante. Quare vt propositum hoc DEI consisteret, oportuit Mundum, cum non esset produci; cum esset, conseruari; cum deprauatus, redintegrari. Hinc *Creatio*, eaque q. continuata *Generatio*: hinc & *Conseruatio* seu *Gubernatio*: hinc demum corruptionis *restauratio*; ceu media ad felicitatem dictam collimantia. Et hæc omnia eò auidius DEVS expetit, quo cunctorum administrationem legitimam non solum lege innata scriptáque cauet, sed & ministris visibilibus coërcet & gubernat. Ministri hi præcipuè sunt *Magistratus Dij* propterea dictus, & hinc vel solo hoc nomine arcte obligatus voluntati diuinæ studere, felicitatemque DEO propositam mascule promouere. Quare cum *Sanitas* non minima Felicitatis dictæ portio sit; nec postrema *Magistratus* functio erit, de illa ipsa esse solicitum & idcirco de *Medicina* rite adhibenda. Nimirum Medicina administrata legitimè sanitatis tutela; peruerse, eiusdem ruina. Hinc digna olim reputata Medicina, quæ à Regibus ipsis, aliisque Magistratibus, virisque celeberrimis addisceretur, excoleretur, propagaretur; digna quæ hono-

ribus,

ribus, priuilegiis & immunitatibus donaretur, digna quæ non nisi testimonio publico dignis repertis committeretur exercenda. Duobus autem præcipuè exercitatio hæc nititur, directione scilicet & elaboratione. Directionem dico, qua media sanitatis præscribuntur; Elaborationem, qua eadem elaborantur & administrantur. In vtraque non possum non extollere, *Viri Magnifici, Nobilissimi, Amplissimi, necnon Consultissimi*, prouidam vestram curam, quippe quâ ad prius non admittitis, nisi publico testimonio comprobatos; ad posterius, non nisi vestro examine exploratos, & vtrosque non nisi stipulata manu Iuréue Iurando vobis deuinctos. Verum enimvero: vt hostis vitæ *Diabolus* haud quicquam intermittit, quod tum ad molestandum, tum ad abrumpendum fatum videtur: ita citra Prouidentiam vestram proh dolor! gliscant agit, quorum inscitiâ, ne dicam malitiâ vitæ ciuium non opinantium impune derogetur. Choræam in his ducunt *Iudæi*, vtpotè quibus *subiectum* ad id aptius inuenire vix licuit (*Keckerm. in Polit.*) His enim regulis suis occultis permissum nouit *Goiim* id est, *Christianos* impunè & citra homicidij notam, adeóque citra conscientiam interimere. Hos notatos comperit, vt næuo malitiæ forma scilicet deformi, (quæ nota malitiæ à Natura ipsa impressa:) ita quoquefronte impudica, garrula Suada, mendacíque lingua, mediis dicto scopo aptissimis, adeo quidem, vt quoque malitiæ, inscitiæ, ruditatísque per examen conuicti & eapropter per *Senatus consultum* Medicina abacti, nihilominus calleant animos fascinare, leges eludere, libertatémque captare, de corio *Christianorum*, grandiloquis loquaculis nimis credulorum, impunè ludendi.

Miseret

Miſeret me, quoties cernere datur, datur autem ſæpiſſimè, Recepta, quæ vocant, inepta, heterogenea, ne dicam noxia, incautis præſcripta. Miſeret, quoties audire contingit, contingit autem & hoc frequenter, affectus ſcilicet leues, præter rei veritatem perſuaderi periculoſos, idque vt credulorum burſa emulgeatur, medicaſterque audiat magnus. Miſeret, quoties cauſam morbi, ſpeciémque ridiculè audio enarratam. Sed cur miſeret? Mundus vult decipi; decipiatur. Veſtræ interim vti curæ eſt, *Viri Prudentiſſimi, prudentiâ veſtrâ incautis ſuccurrere, ſtolidis conſulere, inſciis præeſſe, imprudentibus prouidere*: ita Medicorum veſtrorum & hinc mei quoque officij de abuſu hoc Medicinæ *veſtram Prudentiam* ad grauiora retractam, ſubmonere. Quod non minus expeto in bonam partem ſuſcipi, quam ſpero probatum vobis iri, ſi hoc operis, itidem ad legitimum Medicinæ exercitium collimantis, ad imitationem Pharmacopœiæ Auguſtanæ & Noribergenſis *nomine veſtro* diuulgem. Continet nimirum celeberrima quamplurima, à Medicis veſtris, quos celebriores quouis tempore aluiſſe ſtudetis, profecta, & idcirco vobis ſolis meritò conſecranda. Continet quamplurima quibus officinæ veſtræ, quarum non minimam curam geritis, & hinc inſtructiſſimas poſſidetis, præ aliis cluent. His accedit veſter in me fauor, quod annis retro abhinc aliquot peregrinum ciuitate donaſtis, in Medicorum numerum adoptaſtis, priuilegiis frui dediſtis, aliáque fauoris indicia in me cumulaſtis ſufficientiſſimè. Eodem igitur fauore fretus confido, hanc meam gratitudinis teſſeram, æqua mente iri ſuſceptum, qua vlteriori veſtro fauori me commendo, ſanaque conſilia Reipublicæ ruinam arcentia tem-

poribus hiſce ruinam minitantibus cordetenus precor. Francofurti ad Mœnum è Muſæo, ipſis Nundinis autumnalibus, Anno 1641.

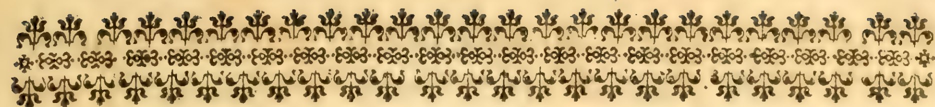
Magnif.æ. Ampl.is. & Prud.æ. V.æ.

Obſeruantiſſimus

IOHANNES SCHRÖDERVS, D.

EXIMIIS

EXIMIIS, DOCTRINA PRÆSTANTIBVS, artiſque Pharmaceuticæ peritiſsimis VIRIS

Dn. Iohan - Caſparo *Spahn.*
Dn. Iohanni *Saltzvvdeln.*
Dn. Iohanni *Glaſern.*
Dn. Iacobo *Holtzapffeln.*
Dn. Matthiæ *Banſen.*

Inclytæ Reip. Imperialis Francofurtanæ Pharmacopæis maximè induſtriis, Amicis ſuis ac reſpectiuè Affinib. dilectis.

Iohann. Schröder, D. eiuſdem Reip. Archiater. S. P.

Rodit iam partus Pharmacopœiæ meæ ſecundus, quem eò alacriùs maturaui, quòd cognoui partum priorem auidiſſime fuiſſe ſuſceptum, adeo, vt Exemplaria intra biennium non ſolum omnino ſint diſtracta, ſed & adhuc vndique crebro perquirantur, partúſque ſecundi editio ſollicite vrgeatur. Quare ne deſim perquirentibus, gratificérque partum ſecundum vrgentibus, auctiorem hunc modo communico, ſyllabíſque diuerſis ac ſynopſi breuiſsima adornatum. Vobis autem Viri eximij ac peritiſsimi eundem quod conſecrem, cauſæ me impulerunt variæ. 1. Fauor veſter, quem hactenus à vobis expertus ſum, nimirum hunc non poſſum non reponere reciprocum. 2. Candor,

 quo

quo vel ea, quæ pro arcanis vendita fuerunt, contribuiſtis. Hinc gratitudinis teſſeram dare fas fuit. 3. Stimulus, quo ad opus hoc tum divulgandum authores gnaui extitiſtis, ac poſtmodum partum hunc ſecundum monitis veſtris, litterisque ea de re hinc inde ad vos transmiſsis vrgere non deſtitiſtis. His ſcil. non parere inhumanum duxi. Prætereo peritiam & dexteritatem veſtram ſingularem, qua Officinas præ alijs celeberrimas, chymiciſque medicamentis inſtructiſsimas vouetis, adeóque Momorum obtrectationi occurrere polletis. Conſecro igitur Vobis partum hunc ſecundum, quem animo beneuoliori ſuſceptum ſpero, quod ſciam partum priorem admodum arriſiſſe. His valette. Dabam è Muſeo Francofurti, nundinis vernis, Anno 1644.

VIRO

VIRO CLARISSIMO ET EXCELLENTISSIMO, D.D.

IOHANNI SCHROEDERO,

Med. D. & Reip. Franckofurtensis ad Mœnum Medico ordinario, Cognato suo dilectissimo,

PHARMACOPOEIAM

MEDICO-CHYMICAM

Tertiùm edenti

Congratulatur

IOHANNES BARCEHAVSEN, I. V. D.
Consiliarius Lippiacus.

VOS Patriæ & Sophiæ studium commune, Schrödere,
Et sanguinis cognatio coniunxerat:
Diuersum studium iam separat, & fabricauit
Apollo te Medicum bonum & Botanicum:
Nam quas herbarum virtutes Thessalus olim.
Chiron suo labore magno repperit,
Quasque Dioscorides doctißimus, Hippocratésque.
Acutus, & Galenus expertißimus
Excoluêre suo studio, atque Ægyptius Hermes
Extraxit acriore diligentia,
Quasque Teophrastus gelidis in Teutonis oris
Resuscituuit maximis laboribus,
Hæc, cognate, tuo complecteris omnia libro,
Tuaque mentis expolis acumine.
Sed me legiferi spaciosa volumina iuris
Mea manu Fortuna iußit voluere.
Hinc almæ miserum me pacis nescia turba.
Ferè indies (eheu) vexat, atterit, enecat.
Principum in Excelsis aulis quàm turpiter alter
Me criminatur, atque mox vult perditum:

Alter me laudat, scriptis & voce celebrat
Meum laborem, meque seruatum cupit.
Hæc ferenda mihi sors est: nam multat vterque
Pro honore, maximo me onere grauissimo.
Cunctorum tibi conciliat decus atque fauorem
Phœbus, sibique collocat proximum.
Gratulor ergo Tibi, Phœbi doctissima proles
Et ego meam sortem feram placidissimè,
Atque tuum librum si carpet Zoilus ore
Suo maligno, Tum feras quoque placidè,
Nam cum carpit ὄνος, uon est onus hoc, sed honos est,
Et magna res est ab optimis laudarier.

FOssile, Planta, Animal, quî sint adhibenda fugandis
Morbis, fasciculo, Docte Schrödere, doces.
Namque Metallifera hæc quicquid producit alitque
Quicquid & abscondit terra benigna, refers.
Atque adeò luces noctesque laboribus vrges,
Tradas quæ populo, quæ bona grata Deo,
Macte ergo, macte ægri perge juuare salutem:
Gratus es hinc ægris: gratus es hinc Medicis.

Sic gratulatur

PETRVS DE SPINA, Doct.
Phys. Ord. Reip. FF.

AN tandem prodit tua, mi SCROEDERE, tot annis
Optata à tantis, PHARMACOPOEA, viris?
An tandem prodit, qua trux Libitina tenetur,
Qua leuiore Charon cogitur ire rate?
O bene! in humano stabulantia corpore monstra
Nunc digito poterunt liberiore premi.
Nunc quod Arabs, Graius, Gallusque, Iber atque Latinus
Continet, hoc uni vis tuo inesse libro,
Perge Machaoniæ modo sic prodesse palæstræ,
Æternum nomen phœbus Apollo dicat.

Cl.Dn. Affini suo gratulabundus deproperabat.

LVDOV. VON HORNIGK, *V.Iuris, Med. & Phil. D. simulq; Com.Pal.Cæs. & Phys. Ordinar. Francof.*

Excellentissimo Viro, Medico Experientissimo,

D. D. IOHANNI SCHROEDERO,

Amico & Fautori magno.

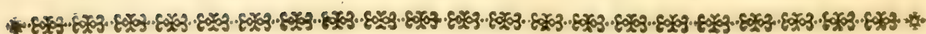
ECce! Machonias quicunque fideliter artes
Exercet, studiis amplificatque suis:
Ille mihi gemino condignus honore videtur,
Laurea cui duplex impediatque caput.
Hoc, Schrödere, facis! Nostram tu perficis artem,
Vsu, tu scriptis condecorasque bonis.
Ergo mihi geminis venerandus honoribus exis,
Cum duplicique tuus laude triumphus erit.
Perge nouis partam scriptis extendere famam!
Non amat ignauos gloria magna viros.
Præmia sunt gnauis, & certa laboribus. Hæc te,
Vt celebri clarus laude ferare, iuuent.

Fallor?

Fallor? an vt Medicis jam proderit vsibus, auctam
Sic reddet famam, quem dabis, ille liber.
Egregius labor iste tuus? Tu dignus es autor
Quem Medicus, quem nunc Pharmacopœus amet.
Francofurti in Nundinis Autumnal. M. DC. XLI.

Noui & elegantis operis Editionem,
cum affectu, congratulabatur

IOH. PETRVS LOTICHIVS, D. Med.
Acad. Marpurg. Prof. P. L.

Encomium Medicinæ Sacrum.

DEus ipse, ait Sirachus,
Medicum creauit; axe
Medicina traxit ortum:
Nebulóque, non honestus
Sapiensque temnit illam.
Macrocosmus iste totus
Medica officina IOVÆ *est,*
Chymica officina mundi
Polydædala officina est.
Medicina nota Adamo,
Fuit, idque teste Mose,
Quia nomina ipse cunctis
Dedit apta rebus. atque
Medicum fuisse Mosen
Tibi testis arbor, à qua
Aqua amara facta dulcis,
Locus ipse Mara testis.
Medicos suæ Iosephum
Habuisse constat aulæ.
Salomonidique *Regi*
Medicina nota tota.
Medicina tota nota.
Animantia ille cuncta,
Vegetabilesque plantas
Bene nouit, annotauit,
Meminitque cuncta ad vnguem,
Docuitque cuncta ad hilum.
Medicum fuisse Elisam
Sale factæ aquæ salubres:
Colocynthides agrestes,
Colocynthides amaræ
Quia dulcuere, Elisæ
Tibi testis est farina.
Medicum fuisse Esaiam
Palatha illa testis; vlcus
Quia sanat Ezechiæ.
Medicum fuisse Paulum
Tibi testis ipse Paulus;
Stomacho hicce languenti
Modico mero medetur.
Medicum fuisse Lucam
Tibi testis iste Paulus:
Genius comes Tobiæ
Medicus fuit Raphaël,

Oculos

Oculos patris Tobiæ
Quia felle piscis vngit
Medicatur atque corde &
Fugat hepate Asmodæum.
Nihil honore maius
Sacra prodidere quicquam;
Nihil hoc honore maius
Quoque continent profana:
Medicum quod Israëlis
Vocat ipse se IEHOVA:
Medicum quod haudque IESVS
Dubitat vocare sese.
Nihil hoc honore maius
Sacra prodidere quicquam;
Nihil hoc honore maius
Quoque continent profana.
Tibi gratulor proinde,
Mihi gaudeo, quod edis
Lepidum nouum huncce librum,
Medicum nouum huncce librum,
Chymicum nouum huncce librum, ô!
Cerebellulum Mineruæ es,
Et es osculum Suadæ,
Es Apollinisque mysta!
Tibi gratulor proinde,
Mihi gaudeo, Ioannes.

EPIGRAMMA AD EVNDEM.

FOssilia & plantas, animalia, denique cuncta
Vsu pro Medico digeris & Chymico.
Vt studij immensi est infinitique laboris:
Sic opus immensæ hoc vtilitatis erit.

ita censeo, ita auguror

IOANNES SEBASTIANVS BLOSIVS,
Philos. & Med. D. Reip. Vlm. Poliat. & P. P.

AD EXCELLENTISSIMVM AVTOREM,
Amicum plurimùm honorandum.

TROCHAICI.

DÆdale Scrutator indefesse rerum plurium,
Millies formantis ac versantis actus Scenicos
Artis, Orbis cui ministrat cuncta totus largiter,

 Morbidis

Morbidis salubritatem quò afferas mortalibus;
Vnicum quem clamat esse ciuium gratissimum
Pergamus cum Co, suos post maximos Antistites,
Quem simul suo cupit tenere contubernio
Africæ gens Maura terræ, non medentium vltima,
Et simul suo gregi adscribit Senex Ægyptius,
Quemque Teuto, Gallus, Anglus cum Trionis septimæ
Subdito, certante voto, deperibant, Finnone.
Docte Vir, Schrödere, quem non tangit incantatio
Seculi abhorrentis illa, Trismegistus quæ senex,
Quæ vel accuratior recentium ætas addidit
Spagyrum, eruditiori dissecandi pharmaca
Arte, macte perge, non de more proletarij
Ordinis medentium, Soli Taricho, carnibus
Postprocul mensam abijci iussis, petentes pascier,
Et bonam artem qui ligant cum circinationibus
Obsitæ subscudibus rotæ molari polline
Cumque crateis valiscis, farri condisque alueis.
Hoc enim nisu accipis Viri Sophi præconium;
Hoc adempto perstrepis ceu naufragæ nauis leue
Vndiquaque aplustre, cantilena Salgamariùm es.

ANTON. BOXBARTERVS, Doct. Phy. Ord. Vlm.

EST locus in pratis, qua se Tithonia Coniux
Mane nouo roseis explicuit radiis.
Atque vbi se multum *Scarabæa propago* recepit
Ludere ad apricum Solis, ab axe, iubar.
Lusus erat varius, viridi nec inutilis herbæ,
Quæ solet hoc semper crescere multa loco.
Huc etiam horrifero sese *Phlegethontis* ab Antro
(Credere quis posset?) Turba ministra tulit.
Prima hic Gorgoneis *Alecto* infecta venenis
Venit, *Tisyphone* quam comitata fuit.

Tertia

Tertia non segnis venit properantibus alis
Dira *Megæra* graui congeminata malo.
Ventosæ incipiunt subito crepitacula linguæ
Exerere, & de se non nisi magna loqui.
Gloria prima fuit *furiarum*, & Gloria summa,
De vitiis magnum tollere laudis opus.
Quomodo *Myriadas morborum* eduxerit Orco
Quælibet, inque homines fuderit omne malum:
Pestiferam hæc iactat *tabem*, immedicabile damnum,
Hydropem dirum hæc, horriferamque *febrim*.
Horriferam *febrim*, qui morbus ab orbe creato
Corpus in humanum sæuior vsque furit.
His & *Erysipelas, Phagedæna, Elephantiasisque*.
Atque *dysenteriæ* fluxus, & *hexis* atrox.
Arthritis, raptæque *Epilepsia* Mentis, & *horror*
Cordis, pleuritis, cæliacusque dolor.
Cuncta hæc *Eumenidum* diffusa è pyxide damna
Humanum incipiunt sollicitare genus.
Gloria quam vana hæc, iactantiaque imbroba multos
Strinxerit, inferni lurida turba probant.
Et *phlegethontææ* gaudent his dotibus vndæ:
Gaudete, *in nihilum gaudia vestra cadent*.
Ille Berillæo tandem miserabile Tauro.
Mugiat, Eumenidum cui fera dona placent.
Tandem vbi iam morbos alios, & plura malorum,
Pergebant *Furiæ* commemorare truces.
Ecce, *nouus* subitò per apertas *sibilus* auras,
Per nemus & virides spontè susurrat agros.
Anne *volucris* erat? sed cur *fera cornua* frontem,
Armabant? Taurus non erat, *ales erat*.
Num tibi ceruinæ sunt cornua cognita frontis?
Hoc etiam huic cernis *cornua acuta* modo.
Hoc monstro viso, *Furias* stupor omnis habebat,
Corripiuit celerem per nemus omne fugam.
Ceruus at elatus naturæ viribus audax
Cœleste aggreditur nobilis Artis opus.
Humanæ vt constent illustria commoda vitæ,

 Corpus

Corpus & vt possit mensque valere diu.
Pharmaca componit grata, & *Medicamina* Diuis.
Et quibus è Mundo damna fugare queat.
Corporis è latebris Pestem depellere tentant?
Protinus è venis pestile virus abit.
Sic age, sic *Schrœdere* tibi hinc noménque decúsque
Crescit, & æternùm fama superstes erit.
Et verè inceptas *volitare per ora virorum*,
Portitor & stygius pauper inópsque iacet!

Hoc honoris & amoris ergò votum accinit
IOHANN. TILEMANNVS. D. &
Med. Prof. Ord. Marpug.

AD DOCTISSIMVM VIRVM,

Dn. IOHANNEM SCHROEDERVM, Medicinæ Doctorem, fratris filium.

INgenij profers dotes, ostendis & artem,
Herbarum Vires tradere quando studes.
Dumque Metallorum naturas ordine tractas,
Abdita quæ multis multa patere facis.
Hinc poterunt rectè varios sanare dolores,
Hinc herbas morbis rectè adhibere scient.
Hoc Agnate modo clarissime perge, sequentur
Perdulces fructus, præmia, famæ, decus.
Non inhonorus eris, non deficiente crumenâ
Assiduâ passim dote celebris eris.

GEORGIVS SCHROEDERVS, Reip. Salis-Vfflenianæ Consul, Authoris Patruus.

Ex

EX scriptis SCHOEDERE tuis, cùm vidit Apollo
Ingenij dotes, mentis miratus acumen,
Dixit, ea æternâ iubeo dignissima cedro;
Quicquid enim occuluêre alii, hoc ipsum omne reuelat.
Naturæque aperit mirâ breuitate recessus,
Conclusumque tenet recto rerum ordine iunctim,
Quicquid habent Arabum clarissima lumina, Crinas,
Almansor, Mesues, Auicenna, Salemnia, Zocha,
Quicquid & Hippocrates, Mithridates, quicquid & Hermes,
Quicquid & Eûclides, quid Chiron, quidque Machaon,
Quicquid & Hartmannus, quicquid Sennertus acutus,
Crollius, ac alii Chymico splendore corusci,
Quorum indefessos est admirata labores,
Hoc nostro fæcunda parens Germania seclo,
Quicquid habent, inquit, sparsim, congessit in vnum,
Atque suas Lachesi leges indagine mentis
Solerti sanxit, pulsâ formidine fati:
Hæc fando, æterno ditauit marmore nomen.
Ergò mihi viuas nostræ pars altera vitæ
Faucibus ex orci quam tu, SCHROEDERE, reduxti,
Viue tibique tuis, tutumque viresce per orbem!

Meritæ gratitudinis & amoris monumentum posuit
Mœno Francofurti,

IOANNES GVILIELMVS *HOCHSTATT*,
D. Physic. Ord. ibidem.

Ad Clarißimum & Doctißimum

Dn. IOHANNEM SCHROEDERVM

Medicinæ Doct.. præstantissimum, denuò

suam Pharmacopœiam edentem

Anagrammata tria.

I.

Ὁ ἸΩΆΝΝΗΣ ΣΧΡΟΊΔΕΡΟΣ.

Ἀναγραμματικῶς:

Δὴν νοῖς χοῖς ἔῤῥωσο.

NΑὶ σε τὸν ἰατρὸν πολυΐδρια, ΣΧΡΟΪΔΕΡΕ, εἶναι
Σοῦ τόδε μαρτυρέει, βίβλιον ἀτρεκέως.
Ἄνθων γὰρ, χόρτων, καὶ καρπῶν, ἠδὲ μετάλλων
Ἰάτροις φαίνει φάρμακα πάντα σοφοῖς.
ΔῊΝ οὖν ΝΟΙ͂Σ ἜΡΡΩΣΟ ΧΟΙ͂Σ, ἠδ' εὐτυχεῖ αἰέν,
Ὅππως ἰάσῃς ἀσθενῆ ἄνδρα δύνῃ.

I I.

Iohannes Schrôderus Vflenienſis Medicinæ Doctor.

ἈΝΑΓΡ.

Chare doctis medicis, anne venis? Visn'? odore flores.

CHARE vir, & DOCTIS MEDICIS celeberrime Doctor,
ANNE VENIS clarus Martis & artis ope?
Mars medicum te coluit quondam: at nobilis ars nunc
Te laudis titulo nobiliore beat.
Idque opus hoc medicum probat: En VNIS Ne peritè
Omnia, quæ medicis ſunt meditanda viris?
Hinc celebris medicus meritò nunc plaudis & audis,
Et ſcripti FLORES huius ODORE tui.

III.

Iohannes Schrôderus Vflenianus Medicinæ Doctor.

Ἀναγρ.

En es ſicut roſa odora, nunc in medica flores: indue.

EN de roſis dum ſcribis, atque floribus,
Schrôdere Doctor, cæteris,
ES Litteratis omnibus SICVT ROSA,
ODORA in horto florido.

ET

ET NVNC IN arte MEDICA vbique nomine
FLORES tuo clarissimo.
Sic perge libros scribere, & sic INDVE
Scriptis tuis doctissimis,
Celebre nomen atque talem gloriam,
Quæ apud futuros posteros
Florebit & tibi virebit splendidè,
Dum terra picta gramine
Virebit, atque floribus vernalibus
Ornabit hortos fertiles.

Ioh. Loofherus Florimontanus Pastor Vslenienſis & Superintendens Generalis in Comitatu Lippiaco F.

Herbis; non verbis, Medicorum, est pellere morbos.
Verbis; non herbis, stolidorum est, credere corpus
Curandum! ergo abeant, abeant procul atque facessant,
Et vetulæ, & lamiæ & varium genus impostorum.
Vanidicum, indoctum, quos pro medicamine verba
Protulisse iuuat, credo, Cacodæmone fretos,
Aut Erebi furiis comitatos, pellere morbos
Carminibus Circes tentantes, murmure cantus
Thessalici, orantes Erebonque Hecatenque Chaontaque:
Absint, longè absint, procul hinc; procul inde facessant!
Herbis; non verbis curantur corporis artus:
Herbis; non verbis fiunt medicamina vitæ:
Herbis; non verbis fiunt vnguenta saluti:
Herbis; non verbis redeunt in corpora vires,
Ergo hinc longè abeant, procul hinc; procul inde facessant.
Verbis; non herbis qui curant corporis artus:
Verbis; non herbis quærunt medicamina vitæ:
Verbis; non herbis faciunt vnguenta saluti:
Verbis; non herbis reparant in pristina vires.
Ergo suis cessent verbis Medicaster Apella!
Clamosus Stentor! cesset furiosus Agyrtes!
Herbis; non verbis cunctis propino salutem!

M. Antonius Itterus, Gymnas. Francof. P. t. Pr. Prim.

ANA

ANAGRAMMATISMVS.

JOANNES SCHRODERVS
Medicinæ Doctor.

ERIS COVS, SIC ORNANTE DEO IN RE MEDICA.

ALter ERIS Schrödere COVS, SIC nomina reddunt,
Scripta probant ORNANTE DEO (quæ gloria maior
Esse potest?) Te IN RE MEDICA. Concertet hirundo
Cygno, aut hœdus equo, si conentur tua scripta
Rodere Liuor edax, Momusue asinus, sua norint
Crimina fœda prius; quid enim concertet hirundo
Cygnis, aut facere tremulis forte artubus hœdus
Consimile in cursu poterit quam fortis equi vis?

Pharmacopœam Medico-Chymicam Excellentißimi & Experientißimi Viri Dn. D. Schröderi anagrammate hoc extemporaneo condecorare lubens & meritò volui Francof 8 (18) Septemb. Anno 1641.

BALTHASAR STVTENIVS Med. Bilfeld.

NOn nobis solùm nati sumus (optimus inter
Romanos Cicero monuit) sed vindicat ortus de off. l. 1.
Patria mox nostri partem, partemque Parentes,
Partem fidus amor quos nobis iunxit, Amici.
Et velut in terris quæ progignuntur, ad vsum
Proueniunt hominum; sic magnus Conditor orbis
Ob genus humanum mortales condidit ipsos,
Alter vt ulterius posset releuare labores.
Quò nos ergo parens ducit natura, sequamur
Omnibus officiis mutuò prodesse, hominúmque
Inter nos homines studium, nunc artibus ipsis,
Nunc operâ, nostrisque bonis vincire parati.

Hoc monitum obseruans, Clarissimus arte medendi
Schrœderus, *verbis, factis, scriptísque saluti*
Prospicit ægrorum: testatur id optima praxis,
Testatur medicum, quod nobis arte volumen
Conscriptum dederat magnâ: nunc auctius ipsum
Cum videat lucem, meritò lætamur, & illi
Qui dedit, immensas pro tanto munere grates
Soluimus, atque suam multos producat ad annos
Nestoris, optamus vitam, quo præmia digna
Accipiat studio, multúmque salubria dictans,
Pluribus auxilium præstet, vel præbeat Orbi
Exemplum, mutuo potius vigiletur vt ægris
Consensu, in partes quàm diuellamur iniquè.

f.

IOANN. PFAVTZ D.

CHARACTERES,

QVI IN PHARMACOPOEIA Medico-Chymica occurrunt.

Acetum.	+
Acetum destillatum.	🜋
Aër	🜁
Alembicus.	🝪
Alumen.	O
Amphora.	♒
Amalgama.	ããã
Ana.	ã añ
Antimonium.	♁
Aqua.	▽
Aqua fortis.	🜅
Aqua Regia, Stygia.	🜆
Arcitenens.	♐
Arena.	🝗
Argentum.	☾
Argentum viuum.	☿
Aries.	♈
Arsenicum.	🜺
Auripigmentum.	🜽
Aurum.	☉
Balneum.	B.
Balneum Mariæ, s. Maris.	MB
Balneum Vaporis, s. Roris.	VB
Calx.	C.
Calx viua.	🝁
Cancer.	♋
Caper.	♑
Caput mortuum.	🝎
Chalybs.	♂
Cineres.	🝗
Cinnabaris.	🜍
Cornu Cerui.	C.C.
Crucibulum, Tigillum.	🝧
Cuprum.	♀
Destillare.	🝫
Dies.	🝱
Drachma.	ʒ
Ferrum.	♂
Gemini.	♊
Hora.	🝮
Ignis.	🜂
Iupiter.	♃
Leo.	♌
Libra.	♎
Libr.	℔
Luna.	☽
Mars.	♂
Mercurius.	☿
Mercurius sublimatus.	☿ ☿ ♎
Mercurius præcipitatus.	☿ ☿ 🝞
Mensis.	🝰
Nitrum.	🜕
Oleum.	°°°
Oppositio.	☍
Pisces.	♓
Plumbum.	♄
Puluis.	🝫
Præcipitare.	🝞
Quadratus.	□
Quinta Essentia.	Q.E.
Retorta.	🝭
Sal Armoniacum.	🜹
Sal commune,	🜔
Sal Gemmæ.	♉

Sal

Sal Nitrum.	⏀	*Talcum.*	X
Saturnus.	♄	*Tartarus.*	🜿
Scorpius.	♏	*Taurus.*	♉
Sextilis.	✳	*Terra.*	🜃
Sol.	☉	*Trigonus.*	△
Spiritus	♌ Sp.	*Venus.*	♀
Spiritus Vini.	🜈	*Vinum.*	V.
Stannum.	♃	*Virgo.*	♍
Stratum ſuper ſtratum.	SSS.	*Virid. Æris.*	⊕
Sublimare.	♎	*Vitriolum.*	🜖
Sulphur.	🜍	*Vrina.*	⊡

Extraict du Priuilege du Roy.

LOVIS PAR LA GRACE DE DIEV, ROY DE FRANCE ET DE NAVARRE: A nos Amez & Feaux Conseillers, les Gens tenans nos Cours de Parlement, Maistres des Requestes ordinaires de nostre Hostel, Baillifs, Senéchaux, Preuots, leurs Lieutenans, & à tous autres de nos Iusticiers & Officiers qu'il appartiendra, Salut. Nostre cher & bien-amé PIERRE RIGAVD, Marchand Libraire en nostre bonne Ville de Lyon, nous a fait remonstrer, qu'il desireroit faire imprimer vn Liure intitulé *Pharmacopœia Medico-chymica Iohannis Schrôderi*, cy-deuant imprimé en Allemagne; mais il craint que d'autres ne le voulussent pareillement imprimer, ce qui luy causeroit vne perte notable, attendu les grands frais qu'il a faits: Il nous a tres-humblement fait supplier luy vouloir accorder sur ce nos lettres; A ces causes, desirant fauorablement traiter l'exposant, nous luy auons permis & accordé par ces presentes, d'imprimer, faire imprimer, vendre & distribuer en tous les lieux de nostre obeyssance ledit Liure, en telle marge & caractere, & autant de fois que bon luy semblera durant l'espace de sept ans entiers & accomplis, à compter du iour qu'il sera acheué d'imprimer; pendant lequel temps, nous faisons tres-expresses deffences à tous Imprimeurs & Libraires, & autres personnes de quelque qualité & condition qu'ils soient, de faire imprimer, vendre & distribuer, ny mesmes faire venir des pays estrangers aucuns du susdit Liure, sous pretexte de correction, augmentatió, changement de tiltre, volume, caractere & fausse marque, ou autrement, sans le consentement de l'exposant, ou ses ayans cause, à peine de trois mille liures d'amende payable par chacun des contreuenans, & appliquables vn tiers à Nous, vn tiers à l'Hostel-Dieu de Paris, & l'autre audit exposant, de confiscation des exemplaires contrefaits, auec tous despens, dommages & interests: à condition qu'il sera mis deux exemplaires dudit Liure dans nostre Bibliotheque, & vn en celle de nostre tres-cher & feal le Sieur Seguier Cheualier Chancelier de France, auant que de les exposer en vente, à peine de nullité des presentes. Du contenu desquelles nous vous mandons, & voulons que vous fassiez iouyr plainement & paisiblement ledit RIGAVD, ou ceux qui auront sont droict, sans souffrir qu'il leur soit fait ou donné aucun empeschement. Voulons aussi qu'en mettant à la fin, ou au commencement dudit Liure vn extraict des presentes, elles soient tenuës pour signifiées, & que foy y soit adioustée. Mandons au premier nostre Huissier ou Sergent sur ce requis de faire pour l'execution des presentes tous exploicts necessaires, sans demander autre permission: car tel est nostre plaisir. Donné à Paris le dixhuictiéme iour de Decembre, l'an de grace mil six cens quarante-sept, & de nostre regne le cinquiéme,

Par le ROY en son Conseil, Signé CONRART.

Les Exemplaires ont esté fournis, comme dessus.

Acheué d'imprimer pour la premiere fois, le 30. Septembre, 1648.

INDEX

INDEX CAPITVM.

LIBER I.

DE

ISAGOGE.

LIB. II.

DE OFFICINA.

66. Li

LIB. III.
DE
MINERALOGIA.

LIB. IV.
DE
PHYTOLOGIA.

Classis I. De Alterantibus primariis.

7. Ace

228. Ne

Classis secunda de Alterantibus secundariis.

372. Asa

Classis 3. de Purgantibus primariis.

60. No

3. Classis de Piscib.

4. Classis de insectis.

TEVTSCHE REGISTER

DER MINERALIEN,

KRÆVTER VND TIER, DARINN DIE ERSTE ZAHL DAS BVCH,

die ander das Blatt zeiget.

Balſam

C.

D.

E.

Heil

 Knabenkraut

Oelmagen

Reinvveiden

T.

Thymſeid

Zibeth

PHARMACOPOEIAE,

MEDICO-CHYMICÆ,

LIBER I.

DE ISAGOGE.

CAPVT I.

De Definitione ac distributione Pharmacologiæ.

HARMACOPOEIA est deſcriptio rerum medicamẽtalium ad bene medicandũ. Seu eſt doctrina medicamentorum; adeoque & Pharmacologia eodem ſenſu dicitur.

N. *Medici officium tribus nititur mediis, remediis medicè dictis : alimentariis, chirurgicis, ac pharmaceuticis : Illa ſuppeditat Culina, iſta Chirurgia, hæc Pharmacologia.*

Obiectum pharmacologiæ eſt res naturalis medicamentalis. Deſcriptio eſt eiuſdem rei pharmacologica *Conſtitutio, Vſurpatio* atque *Signatio.*

De his agetur generaliter in Iſagoge *lib.* 1. In Officina *lib.* 2. Specialiter, in Minerologia *lib.* 3. Phytologia *lib.* 4. ac Zoologia. *lib.* 5.

CAP. II.

De Rebus medicamentalibus natiuis.

ISagoge eſt pars Pharmacologiæ, quæ agit de rebus naturalibus medicamentalibus in genere.

N. *Res naturalis non opponitur artificiali, ſed ſupranaturali.*

Res naturalis medicamentalis eſt res quæcumque ad medicandum adaptabilis, ſiue figuram ea obtineat natiuam, id

eſt naturâ inditam, ſiue elaborationem aliquam officinalem ſuſtinuerit; illæ communiter veniunt nomine *ſimplicium, materialium, natiuorum*; hæc *præparatorum*. Vtramque ſeriem generaliorem videre licet *lib.*2. Verum enimvero, quia in vtriuſque nomina plurima occurrunt, quæ vel minus vulgaria, vel æquiuoca, vel vni alicui claſſi minimè ſubiungi queunt, operæ precium duxi, pharmacopœias tyronibus ſynopſi breui inſeruire & vtrarumque nomina alphabetica ſerie exhibere.

Sunt itaque Natiuorum Nomina generalia.

A.

Acetum. Acetum in genere liquorem quemcunque acidum notare poteſt, vnde nonnullis ſpirirus ⊖li & ſimil. acetum dicuntur: Veruntamen in Officinis liquorem ſolum acidum denotat, ex potulentis ſuccis factum, & κατ' ἐξοχὴν ex vino ſeu vuis. Et hoc recipiendum eſt quoties aceti ſimpliciter fit mentio. N. *Aceta infuſione parata. Vide in lib.*2.

Acini ſunt granula minutiora ſiue per ſe creſcant, vt acini, i. e. baccæ ſambuci, ſiue aliis incluſa, vt acini vuarum, quin & ipſas vuas integras ſonant.

Adeps idem quod pinguedo, generaliterque tam axungiam quàm ſeuum denotat, vſitatiùs tamen pro axungia vſurpatur, atque abſolutè pro adipe ſuillo. Vide lib. 2.

Alabaſtri, ſunt folia illa viridia herbacea, quæ flores ſepiunt. In Mineralogia, Alabaſter ſeu alabaſtrites lapidem certum denotat.

Anthera, i.e. ſummitates ſeu cacuminula in florum medietate capillamentis incumbentia.

Apices, idem quod anthera.

Aqua quid ſit nemini ignotum eſt. Pharmacopœiam ſubit, tum natiua, tum præparata. Vide lib. 2. & 3.

Arbor, eſt planta linea frutice grandior, *Baum.*

Aroma, Geuuürtz. Vid. l. 2.

Arilli, idem quod acini ſeu lapilli in fructibus.

Axungia eſt pinguedo ſeuo mollior, idemque cum adipe. *Schmer, Schmaltz.*

B.

Bacca. Beeren. Vocantur fructus quicunque paruo-rotundi.

Bitumen, eſt genus è mineralibus. Vid. lib. 2.

C.

Cacumen. Cacumina ſunt idem quod ſummitates.

Calyx. Calyces ſunt oculi ſiue gemmæ, florum prodromi. Vt oculi populi arboris: vel eſt folliculus quo flos primum, mox ſeminis fœtus clauditur.

Capillamenta ſunt filamenta illa tenuia in florum medietate ſurgentia.

Capita in Zoologia quid ſint, notum eſt, in phytologia rotunda illa ſeminum, aut florum receptacula referunt, vt caput papaueris, &c.

Capreoli, ſunt ligamenta contorta, quibus plantæ nonnullæ dotatæ ſunt, vt aliis ſeſe annectant.

Caro in ζωολογίᾳ vox notiſſima eſt, in φυτολογίᾳ ſubſtantiam illam molliorem fructuum ſucculentorum notat, quam alias pulpam vocamus; vt pulpa ſeu caro caſſiæ, caro prunorum.

Caulis, eſt truncus herbæ inter ramos & radicem.

Caudex, idem eſt in arboribus & fruticibus, quod caulis in herbis.

Coma in Phytologia idem quod ſummitates ſonat.

Cor, idem quod medulla vegetabilium.

Coran

Cornu. Cornua non nisi in zoologia locum habent. Vid. lib. 2.

Cortex, est tegumentum ceu cutis vegetabilium. Vide lib. 2.

Corymbi, i.e. summitates.

Cyma. Cyma sunt teneri cauliculi Iuli, *die Sprossen.*

E.

Echinus est quidquid numerosa congerie aculeorum stipatur, siue tegmen, siue caput, siue cacumen fuerit.

F.

Fibræ, i.e. filamenta siue villi 1. sunt veluti stamina rebus nonnullis intexta, v.g. arboribus, foliis, &c. 2. Sunt capillamenta extrinsecus adnascentia, e.g. radicibus & similibus. *Die Hærlein an den VVurtzeln.*

Flores. Florum nomen æquiuocum est, locumque habet tum inter natiua tum inter præparata. Vid. lib. 2.

Folium. Folia in phytologia notissima sunt, in Mineralogia sunt folia ☉ & ☽, i.e. ☉ & ☽ in tenuissimas laminas redacta.

Folliculus est theca tenuis, quæ granum vel semen continet inuolutum.

Fructus sunt grandiores illi ac succulenti plantarum fœtus seminum receptacula. Vt poma, pyra, pruna, &c.

Frutex est planta naturæ, inter herbas ac arbores, mediæ; ad ligneam tamen naturam quam proximè accedens.

Fungus est excrementum arboribus fruticibusve quibusdam adnascens, vel immediatè è terra prodiens.

G.

Gemmæ in Mineralogia sunt lapides preciosi: in Phytologia, gemmæ idem denotant quod oculi.

Geniculum est internodatio quarundam plantarum.

Granum in natiuis semina sonat minutiora, siue rotunda ea sint, siue alius alicuius figuræ. Sic sunt grana piperis, hordei, tritici.

Gummi, Gummis: liquor est concretus ex arboribus diffusus. Vid. l. 2.

N. *Gummi vox etsi indeclinabile sit, placuit tamen in plurali efferre gummata, &c.*

H.

Herba est planta frutice minor: seu est quod à radice foliatum, sine caudice prouenit, sæpiusque semen in caule fert. In praxi tamen, pro foliis solis vt plurimum vsurpatur, e.g. ℞. Herb. ceterach, id est folia.

I.

Iuba est arundinacea coma effusa, qualis in milio est.

Iulus. Iuli sunt folia primum erumpentia, *die erste Schœßling oder Bletter.* Strictè notat Iuglandis arboris flores longiusculos, cum foliis prioribus apparentes. *Die Drateln oder Nußblut.*

L.

Lacryma est humor è plantis tum sponte effluens (siue is concrescat, v. gr. in oleum, resinam, gummi, siue non) tum facta incisione, erumpens.

Lanugo in Phytologia, sunt filamenta tenella, cuticulæ extimæ instar pilorum seu lanæ adnascentia, v.gr. in verbasco.

Lapides in singulis tribus mundi regnis locum sibi vendicant. In Mineralogia. Vide libro 3. In Phytologia, cortices duriores, nucleum includentes quandoque lapides referunt. In Zoologia manet significatio mineralogica, calculosque exhibet in animalibus repertos.

Lignum. Vid.l.2.

Loculamenta sunt seminum inuolucra, quæ veluti paruæ capsulæ ea occludunt.

Locustæ, idem quod oculi, in Zoologia autem certa animalcula referunt.

M.

Matrix in phytologia idem est quod medulla aut cor.

Medulla in Mineralogia partem molliusculam denotat, quæ in saxis nonnumquam reperitur. German. *Steinmarck*. In Phytologia mediam cuiuslibet partem molliorem ac præstantiorem refert, quam & Cor matricemue appellant. In Zoologia adipem significat in ossium medietate contentam; vel molliorem illam substantiam, quæ in spina ac cranio est.

Minera est terra siue materia ex qua mineralia & maximè metallica fiunt. Sic minera ☉ is, & ♄ ij.

Mineralia. Vid.l.3.

Muscus est excrementum herbaceũ instar lanuginis corticibus arborum, vel ossibus aëri expositis adnascens. Dicitur & Vsnea: interdum tamen certis plantis attribuitur. Vid.lib.4.

N.

Nucleus est semen nucibus vel fructibus inclusum.

Nux fructus quosdam denotat cortice lapideo nucleum occludentes.

O.

Oculi, sunt florum prodromi, inque flores explicabiles.

Olea, sunt pinguedines fluidæ. Vide in præparat. Nam omnia ferè præparata sunt.

Ossa Zoologicè notissima sunt, phytologicè ossiculi vocabulum imponitur lapideis corticibus qui nucleos circumdant.

P.

Pediculus, petiolus est, quo folium, fructus aut flos dependet.

Pinguedo idem est quod adeps, interdum tamen generalius sumitur, vt omnia pinguia comprehendat.

Planta est vegetabile integrum, siue arborem velis, siue fruticem, siue herbam.

Pulpa est caro seu substantia fructuũ succulenta, inter corticem ac nucleum comprehensa, v.gr. pomorum, cerasorum & simil. referturque ad præparata.

R.

Radix est infima pars plantæ, terræ infixa.

Ramus est velut brachium plantæ.

Resina in classe natiuorum, est concreta lacryma certarum arborum, naturæ oleagineæ, vt Terebinthina, &c. In præparatorum classe quid sit. Vide infra.

S.

Salia, quid sint. Vid. cap.3.&l.2.c.79.

Semen in Officina minutiores plantarum fructus denotat, ex quibus simile nasci potest.

Seuum est pinguedo duriuscula, sumiturque à solis quadrupedibus cornutis.

Spica. Spicæ sunt summitates in longum deductæ, vt spica lauendulæ.

Stercus est excrementum animalium per anum excretum.

Stipes est pars plantæ inter radicem & ramos, idemque quod caulis.

Stipulæ folia sunt culmum ambientia.

Succus. Vid. in præparatis.

Summitates, sunt cacuminula herbarum, dicunturque de herbis foliorum minutiorum. Vt absinthij, Rutæ.

Surculus est, quod ex ramis simplex oritur, estque velut germen quoddam ex ipso trunco vel caudice productum.

T.

Terra. Terræ & in natiuis locum habent.

bent, & in præparatis; natiuarum seriem. Vid. l.2.c.3. Tertæ significationem in præparatis. Vid. c.seq.

Testa, ouorum cortex externus appellatur.

Turio. Turiones sunt teneritates summitatum ipsarum arborum, quæ singulis annis crescunt.

V.

Venæ sunt quæ in plantarum foliis apparent, fibræ, in ramulos diuisæ.

Villi. Vide fibræ.

Viscum (aliis viscus) est frutex peculiaris in arborum quarundam ramis enatus, semper virens.

Vmbellæ sunt summitates plantarum sinuosæ, instar nidi auis formatæ.

Vngues sunt extremitates corneæ digitorum. In Phytologia, Vnguiculi interdum idem sunt quod alabastri.

Vngula. Vngulæ sunt cornea tegumenta, quibus pedes nonnullorum animalium conteguntur.

Vrina. Vid.l.2. c.5.

Vsnea idem quod muscus ossibus vel arboribus adnascens.

CAP. III.

De Rebus medicamentalibus præparatis.

Præparatorum nomina generalia sunt.

A.

Aceta præparata. Vid.lib.2.

Alcohol significat puluerem subtilissimum ac inpalpabilem, interdum S. vini rectificatissimum.

Amalgama est mixtura metalli cum ☿ vivo. Vid.l.3.

Amuletum idem est quod Periamma.

Anacollema ἀνακόλλημα (ἀπὸ τῆς κολλῆς à glutino sic dictum) glutinamentum in genere significat, in praxi autem medica propriè medicamentum dicitur, quod fronti applicatur, vt sanguinis fluxum ad nares vel oculos intercipiat; Fit ferè semper forma cataplasmatis, de quo lib.2.

Apozema ἀπόζεμα. Vid.Decoctum.

Apophlegmatismus est medicamentum pollens facultate pituitam è cerebro eliciendi, perque os excernendi. Fit forma Gargarismi, Masticatorij & Vnguenti. Vid.l.2.

Aqua destillata seu stillatitia est lympha destillatione elicita, constans ex parte aquea & spirituosa, ita tamen vt propius ad naturam aqueam accedat. Vid. lib.2.

N. *Aquarum stillatitiarum nomine veniunt (quamuis minus accuratè) nonnulli spiritus, vt ex mineral.* 🜆, 🜅 *& simil. Ex vegetabilibus omnes ferè aquæ compositæ. Vid.ibid.l.2.*

N. II. *Imponitur itidem singularibus quibusdam præparationibus, vt sunt* 🜄 *benedicta, &c. vide infusionem* ♁ *ij.*

Arcanum Theophrasto est Quinta rei essentia summè exaltata, seu vt ait idem: Est virtus rei millecupla exaltatione emendata. Quatuor enim inprimis arcana iactitat. 1. Arcanum primæ materiæ. 2. Lapidis philosophorum. 3. ☿ ij. vitæ. 4. Tincturæ. *Lib.5. Archidox.*

N. *Arcanum aliis est Extractum*

in specie sic dictum.

B.

Bacilli nomen imponitur medicamentis figurâ bacillorum, i. e. tereti formatis; vt bacilli fumales, bacilli pectorales.

Balani, βαλανοὶ idem sonant quod glandes seu suppositoria.

Balneum propriè totius corporis lotio est, fitque vel liquore naturali, v. gr. aquâ dulci, thermis, vel artificiali. Non rarò tamen & pro lotione partium solummodò inferiorum sumitur, quas insessus & semicupia vulgò vocant.

Balsamus vel Balsamum. Balsami vocabulum pluribus in Officina vsurpatur significationibus. (1.) Denotat genus quoddam *odoramenti* crassiusculi instar vnguenti, vel linimenti. Et hæc significatio visitatissima est. E. g. Balsamus rosarum, Apoplecticus & simil. (2.) Solent quoque ex gummi, resinisque cum spiritu Vini *liquores distillari*, qui extrinsecus illinuntur, balsamique nomine veniunt; vt balsamus neruinus, sciaticus & simil. (3.) *Inunctorum liquorem* significat, eumque oleo crassiorem, linimento liquidiorem: Balsamum nos inunctorium appellabimus. Vide lib. 2. de vnguentis. (4.) Balsami nomen sibi vindicarunt *Salia fusa & liquata*. vt Balsamus ♉. Tandem (5.) sunt *singulares* quædam *præparationes*, quibus balsami nomen imponunt; vt balsamus 🜍s, sanguinis humani. De quibus sigillatim suo loco.

Bolus medicamentum est consistentia magis duriuscula quam Electuarium, sic dictum quod bucca capiatur.

C.

Calx propriè dicitur quod calcinando vel in alcool conuersum, vt calx ☉is ☽næ, &c. vel saltem friabile factum est, vt C.C. & simil.

Caput mortuum est residua illa materia crassa ac sicca quæ in distillationibus, præcipuè mineralium remanet, communissimè autem remanentiam ⊕li notat.

Cataplasma. Medicamentum est topicum pultis consistentia.

Cauterium à viribus sic dicitur, quod cutem carnemque subiectam adurat, siue id fiat igne actuali, v. gr. ferro candenti; siue potentiali, i. e. medicamentis. Possunt autem cauterisantia formulis fieri variis, nempe forma lapidum, vide libro 2. Spirituum, v. gr. olei ♁ ij butyracei; lixiuiorum, v. g. è cineribus sarmentorum.

Cementum est puluis, cuius ope calcinatio cementatoria peragitur.

Cerotum vel ceratum à cera sic dictum, Medicamentum est topicum, inter Emplastrum ac vnguentum consistentiæ mediæ: seu, est Emplastrum molliusculum Vid. l. 2.

Cinis est puluis ille griseus ex combustione rerum crematilium residuus. Constatque ex sale (qui elixiuiari potest) atque terra mortua.

Claretum Vinum est aromatum infusione imprægnatum atque cum sacharo dulcoratum. Dicitur alias vinum seu potus Hippocraticus.

Clyster. Clysma, Enema, Medicamentum liquidum est quod ano vel vtero per Siphonem intruditur. Vid. lib. 2.

Collutiones oris διακλύσματα, sunt liquores medicamentosi, qui in ore continentur, beneficióque linguæ hinc inde agitantur.

Collyrium medicamentum est, quod oculis immittitur, siue liquidum id sit, siue

siue solidum. Liquida veniunt ferè titulo aquarum, tum quoque vnguenti: Sicca puluerem vel Trochiscorum; Hos nomine peculiari *Sief* appellitant.

Colophonia est pars resinarum crassior ex harum destillationibus coctionibusve residua. Vid. lib. 4.

Condita dicuntur quæ conditura, i.e. condiendo facta sunt *eingemachte Sachen*. Vid. lib. 2.

Confecta, id est sacharo obducta & incrustata, eodemque sensu dicuntur & confectiones. Vid. lib. 2.

N. I. *Confectionis nomen datum est & speciebus nonnullis cum sacharo mixtis: vnde confectiones aromaticæ, &c. dici solent. Verum præstat nomine specierum eas nominare.*

N. II. *Est & Confectio Hamech, id est Electuarium.*

Conseruæ sunt medicamenta ex floribus, foliis, radicibus, cum sacharo conquassatis, facta. Vulgo *Zucker*, vt conserua rosarum *Rosenzucker*.

Corrosiuum idem est quod causticum. Vide Cauterium.

Crocus est calx puluerea ad croceum vergens colorem, paratur autem vel ex ♁ io, vel ♂ te, vel ♀ re.

Cucupha est Cataputium medicamentis cephalicis repletum. Vid. l. 2. Sacculus.

D.

Decoctum: Decocta sunt brodia liquida, constantia ex conueniente liquore, viribus medicamentosis, interueniente debita coctione, imprægnato. In specie autem dicitur de potionibus intrinsecus assumendis, ex decocto brodio paratis, quas alias ἀποζέματα vocant.

Diaclysma, i.e. Collutio oris. Vid. de Gargarismis, lib. 2.

Dentifricium medicamentum est dentibus, vel gingiuis fricandis destinatum, siue id liquor sit. Vid. l. 2. de Gargarism. siue linimentum, siue puluis. Vid. lib. 2. suis locis.

Dropax Δρώπαξ, Picatio (πίττωμα) medicamentum est emplasticum cuti fortiter adhærens, sic dictum à pice qua sola olim reliqua ingredientia suscipiebantur. Vid. l. 2. Empl.

E.

Eclegma est medicamentum internum, pulmonibus dicatum syrupo crassius, quod in ore detinetur, vt paulatim per guttur in pulmones delabatur. Dicitur & Linctus, Lambile, Loch, Lohoh.

Electuarium est medicamentum syrupo & eclegmate crassius, constans ex medicamentis durioribus puluerisatis, melli, syrupo, sacharo syrupisato, vel alij alicui conuenienti liquori melligineo, (id est mellis consistentiæ) accuratè mixtis.

N. *Sunt & nonnullæ species hoc nomine insignitæ, scil. quia olim (vt nonnulli volunt) cum sacchario in Electuarij formam redigebantur. Sic dicitur Electuarium Ducis, El. de gemmis, &c. Verum quia mos ille aboleuit, præstat Specierum nomen vsurpare.*

Eleosaccharum nihil est aliud quàm oleum destillatum cum saccharo mixtum. E. gr. olei ℈j. sacchar. ℥j. vel circiter.

Elixyr est species tincturarum, quas Elixyris nomine appellare placuit. Vt Elixyr proprietatis. Elix. vitæ, &c.

Embroche, ἐμβροχὴ, irrigatio, instillatio, stillicidium, Fomentationis genus

est, cum liquor fomentans stillatim seu guttatim in partem fomentandam funditur.

Emplastrum est topicum medicamentum notissimum. Germ. *Pflaster*.

Emulsio medicamentum est liquidum lacteum, i.e. lac mentiens. Vid. lib. 2.

Epithema est medicamentum liquidum parti alicui imponendum. Vid. lib. 2.

Errhina sunt medicamenta, quæ naribus immittuntur, adeóque & ptarmica comprehendunt. Specialiùs tamen plerunque sumitur errhinum, quatenus pituitam sine sternutatione prolicit. Vid. lib. 2.

Essentia. Essentiæ vocabulum significat accuratè loquendo balsamicam rei partem à crassiori separatam. Quare cum exactissima rei separatio beneficio extractionis peragatur, fit vt pars illa balsamica à crassiore corpore extracta Essentia κατ᾽ ἐξοχὴν dicarur, alias à modo fiendi Exrractum.

N. I. *Nonnunquam attribuitur quoque Essentiæ vocabulum succis expressis ac spissatis. Verum præstaret hos proprio suo nomine, quò minus confusio oriatur, nominare.*

N. II. *Sunt & qui Eleosacchara Essentias vocant, sed abusiue.*

Extractum Essentia rei est vi liquoris alicuius, è corpore crassiore separata & ad consistentiam iustam inspissata. Vid. lib. 2.

N. I. *Extractum quoque generaliter nonnunquam sumitur, vt & succos sub se comprehendat non secus ac Essentia.*

F.

Farina est puluis molendo contritus.

Feculæ sunt pulueres in certis vegetabilium expressionibus subsidentes. Vid. lib. 2.

Flores in præparatis quid sint. Vid. lib. 2.

Frontale, Epithema denotat, fronti applicandum.

G.

Galreda. Succus est inspissatus viscosus, lucidus, fitque plerumque ex coctis partibus animalium cartilaginosis, v.g. ex pedibus vituli, &c. *Galrey*.

Gelatina ferè idem est cum Galreda, nisi quod generaliùs vsurpetur, & pro quocunque succo pellucido lento glutinosoque sumatur, qui tamen inprimis fieri consueuit ex succis fructuum. E.gr. pomorũ, &c. vt Gelatina Cytoniorũ, CC.

Gargarismus, liquorem denotat, quo os faucesque gargarisando colluuntur. Vide lib. 2.

Glandes idem sunt cum suppositoriis.

Gummi in classe præparatorum, nihil aliud est, quam extractum resinosum. Vid. lib. 2.

H

Holippæ sunt placentulæ ex infusione medicamentali farinâque triticea, addito insuper tantillo sacchari, subactæ.

I.

Infusum. Infusio est liquor qualitatibus medicamentosis, sola maceratione imprægnatus. Parum itaque differt à decocto, quippe quod huic coquendo accedit, accedenteque interdum maceratione, id ferè illi, sola maceratione. Vsitatiùs ramen de potionibus dicitur ac inprimis de quibusdam purgantibus ex Vino, cereuisia vel simili liquore, dicta ratione paratis. Vid. lib. 2.

Iuleb, nomen Persicum est, idemque sonat quod potio dulcis. Arabibus vox Iulebi à syrupis non distinguitur. Nostratibus autem Iulebi seu Iulapia, (Græc. ζυλάπια) potiones sunt in praxi vsitatissimæ syrupis dilutiores, constantque ex liquoribus clarioribus, sacharo vel syrupo conuenienti ad gratũ saporẽ, dulcoratis.

Lapis

T.

Lapis. Lapidis nomen nonnullis imponitur medicamentis quæ ad duritiem lapideam vel terrestrem excocta sunt. Vide lib. 2.

Lapis vegetabilis Medicamenti species est constans ex sole, Tinctura, oleoque ad duritiem ferè lapidis excoctis. Vid. lib. 2.

Laudanum dicitur de solo medicamento ex opio confecto, idque vocant Laudanum opiatum. De quo vid. lib. 4.

Linctus, i.e. Eclegma.

Linimentum medicamentum est topicum pingue, oleo crassius, vnguento liquidius, corporis illinitioni dicatum. Vid. 2. lib Vng.

Liquor quamuis de quolibet humore dici possit, in specie tamen humorem denotat per deliquium paratum, quem oleum aliàs, nonnunquam Balsamum dicere solent.

N. *Nonnunquam & pro distillato liquore vsurpatur. E.g. liquor cranij, liquor C.C. liquor seu spiritus L. Guajaci.*

Lohoh, i.e. Eclegma.

Lotio sumitur pro balneo. Lauantur itidem nonnulla simplicia, vt Terræ, Metalla, & sim. de quibus speciatim.

Longogæ sunt idem quod Morsuli.

M.

Magisterium. Magisterij nomen diuersimodè vsurpatur. I. Datur pulueribus solutione ac præcipitatione paratis, vt Mag. C.C. Corallorum. II. Tribuitur resinis seu extractis resinosis, vt sunt magisterium scammonij, Ialappæ, &c. Accuratè tamen loquendo magisterium vocari volunt, vbi nonnihil menstrui cum essentia extracta coniunctum mansit.

Malagma idem maioribus sonat quod cataplasma.

Martius panis. Marcipanis, Mazapanis, Pasta regia, Panis dulciarius, sunt placentæ ex amygdalis dulcibus excort. & sacharo (quod sumitur duplum, triplum, nonunquam ana) accedente aqua rosarum subactæ & pistæ.

N. *Addi possunt & alia. E. gr. nuclei pini, pistacia, auellanæ, cortices citri conditi, aromata & simil.*

Marmelata est Gelatina contoniorum. Vid. lib. 2.

Massa ex officina pistoria ad pharmaceuticam translata est, denotatque subactam illam materiam tum pastæ regiæ, tum pillulis inde formandis destinatam.

Masticatorum est medicamentum apophlegmatizans, quod in ore detentum dentibusque masticatum pituitam liquat, éque cerebro ad palatum deriuat. Vide lib. 2.

Mel. Mellis nomen Pharmacopœis nonnunquam denotat succum simplicem ad mellis consistentiam inspissatum, melque sapore æmulantem. Sic conuenit cum sapa siue Rohob; vt Mel passulatum, Iuniperinum. Vid. lib. 2. Nonnunquam refert syrupum cum melle paratum. Vid. lib. 2. de syrupis.

Menstruum, dicitur liquor, qui ad Tincturas extrahendas adhibetur, de quo vid. lib. 2. tit. de Extractis.

Mixtura generaliter de quibuscunque mixtis dici potest, in praxi tamen medica vsurpatur communiter pro Electuario, quod ex tempore misceri solet. Sic dicicitur F. Mixtura, i.e. Electuarium. Vide lib. 2. de Electuariis.

Morsuli seu Morselli, Tabulæ: medicamenta sunt quadrata vt plurimùm, parata ex pulueribus & similibus sacharo soluto susceptis, superque tabulam ligneam, lapideam cupreamue effusis vt consolidentur.

Moretus mulierculis nostratibus vsitatissimum potionis genus est, quod parari faciunt, vbi præsumptio impraegnationis adest, persuasum nimirum sibi habent, falsam impraegnationem eo exturbari, veram corroborari. Vid. lib. 2.

N.

Nasale idem quod Errhinum.

Nascale idem est quod Pessus.

O.

Odoramenta sunt medicamenta odoris gratia adhibenda. Odorem siue per se halent siue accedente incensione. Fiunt autem formularum variarum. Sine accensione quæ in vsum veniunt, fiunt ferè forma puluerum, sacculorum, linimentorum, balsamorum, massarum odoratarum (quas poma ambræ vocant) aquarum, saponum, & simil. Accedente accensione vel liquefactione quæ odorem halant, parantur vsitatiùs forma puluerum, trochiscorum, candelarum & bacillorum massarumue fumalium.

Oleum proprie liquor est pinguis, balsamo tenuior.

N. I. *Nonnunquam tamen Balsamo crassior est, vt oleum anisi, nucistæ express.*

N. II. *Imponitur quoque olei nomen quamuis minus accuratè, nonnullis spirituosis liquoribus, vel destillatione peractis: sic dicitur oleum ♃ li, ⊖ is, & simil. Vid. spiritus, vel per deliquium dissolutis, vt oleum ♀ i. vid. liquor.*

Opiatum, Confectio opiata: Hoc nominis Electuariis nonnullis (quamuis minus aptè) imponitur, non quòd necessariò opium contineant, sed quod medicamentis veterum quæ opium continent, consistentia respondeant.

Oxyrrhodynon (ab ὀξὺς ῥόδον & ὀδύνη, sic dictum) medicamentum in genere sonat ex aceto rosisque factum ad dolorem leniendum. Practici vero relicta hac significatione generali, soli capiti, fronti, colloue id dicarunt, atque ex olei rosar. part. iij. aceti part. j. concinnarunt, nostrates loco olei rosar. sumunt & alia. E. gr. violaceum, papau. myrtin. de Nymph.

P.

Pandaleum medicamentum est internum à rotulis morsulisue non sola forma differens: fitque quando materia medicamentosa sacharo soluto suscepta in pyxidem effunditur, vt inibi indurescat.

Pasta regia. Vide Martius panis.

Pastilli idem quod Trochisci.

Pessi: Pessaria (Barbaris nascalia) sunt medicamenta solida, vteri collo intrudenda.

Periamma, Periapton, Amuletum, Xenechton. Medicamentum est quod de collo suspensum morbum arcere creditur, ac præcipuè pestem.

Phlegma liquor est destillatus aquosus spirituoso liquori contradistinctus. Vid. aq. destillata.

Phænigmus mitior ac lenior est sinapismus scil. qui solam cutem rubificat.

Pilulæ, i.e. paruæ pilæ, sunt medicamenta rotunda deglutioni aptata.

Pineatum seu Pineolatum fit ex pineis, sacharo & aqua rosarum, admodum scil. quo Diamygdalatum seu Marcius panis ex amygdalis sacharo & ▽ rosarum fieri solet.

Pomum ambræ, odoramenti genus est, ex medicamentis odoriferis in massam redactis.

Potio in genere liquorem denotat potulentum, in praxi autem ferè de purgante potu intelligitur. Vid. l. 2.

Præparata, i.e. præparatione (specialiter sic dicta) elaborata: vt C.C. præparatum. Vid. lib. 2.

Puluis

Puluis. Pulueris nomen etsi generaliter munitissima quæque denotet, quocunque modo facta: attamen communiter puluerisatis hoc nomen imponitur, siue simplicia illa sint, siue composita. Inter compositos autem pulueres, sunt qui species vocantur, sunt & qui Trageæ. Præstaret tamen omnes pulueres compositos, ad differentiam simplicium, species nominare.

Q.

Quinta essentia propriè spiritum denotat, destillatum ex succis fermentatione exaltatis. De quo in spirituum classe. l. 2.

R.

Resina est substantia oleaginosæ naturæ, siue in forma molliori illa sit, siue in duriori. Sunt autem Resinæ vel natiuæ: de quibus lib. 4. vel extractione Chymica paratæ. Vt Resina Diagrydij & simil. De quibus in Extractis l. 2. ac l. 4.

Rob, Rohob, Sapa, est succus fructuum, ad mellis consistentiam vt plurimum per se, interdum quoque cum saccharo inspissatus. Priores simplices appellare licet, dabunturque l. 2. de succis. Posteriores, compositos, danturque l. 2. sub Syrupis.

Rotulæ, sunt Tabulæ orbiculorum instar, constantes ex medicamentis susceptis saccharo inconueniente liquore soluto, inque orbiculos supra tabulam effuso.

S.

Sacculus medicamentosus fomentorum genus est, constans ex conuenientibus medicamentis siccis, sacculo insutis.

N. *Est & sacculus odoriferus, id est odoriferis completus, vt naribus admoueatur.*

Sal accuratè loquendo est substantia in aqua solubilis, concrescibilis seu crystallisabilis. Communiter tamen dicuntur & salia (sed minus aptè,) lapides vel metalla nonnulla acido liquore corrosa, atque iterum coagulata; Vt Sal corallorum, Sal ♄i & simil.

Sapa idem quod Roob κατ' ἐξοχὴν autem dicitur de musto inspissato & ad tertias cocto.

Saponea i. e. linctus ex amygdalis.

Sief i. e. Collyrium siccum. vid. l. 2.

Sinapismus est cataplasma, vel massa, vim habens coti ruborem, vel ardorem, vesicasue inducendi: adeoque continet sub se phænigmum & vesicatoria.

Smegma odoratum, Sapo odoratus, fit ex sapone (Veneto inprimis) cui pulueres odorati conuenientes immiscentur, ac impastando cum 🜄 fragranti, v. g. rosatum subiguntur. Vid. l. 2.

Sparadrapus est Linteum Emplastro ad ignem fluenti immersum, extensum & refrigeratum. Dicitur & *tela emplastica.*

Species dicuntur in Officinis simplicia (ingredientia) pro compositis inde conficiendis coordinata. Sic dicuntur Species Theriacæ i. e. ex quibus theriaca compilatur, sic sunt & Species decoctorum vsualium. Præ reliquis tamen hoc nomen sibi vendicant pulueres nonnulli, tum aromatici tum cathartici. Forsan, quia ordinati fuerunt olim, vt inde conficerentur electuaria, morsuli vel rotulæ. Sic sunt Species aromatic. rosat. Species Diaturbith cum Rhabarbaro, &c.

Spiritus est liquor destillatus naturæ magis spirituosæ, non secus ac è contra aquæ destillatæ magis ad naturam aquæ simplicis accedunt.

N. *Spiritus nomen abusiuè sibi vendicarunt*

dicarunt quoque olea nonnulla subtiliora, vt spiritus Terebinthinæ & simil.

Stymma est spissamentum seu crassamentum rerum, (florum rerumque aliarum) quod remanet dum in oleis maceratæ exprimuntur.

Succus. Succi qui in officinis vocantur, expressiones sunt, seu expressæ essentiæ, aqueæ naturæ, i. e. aquæ permiscibiles, *auszgepreßte Säffte.*

N. *Solis vegetabilibus competit, vide suo loco lib.* 2.

Suffitus, suffumigium, θυμίαμα est Vapor suaue olens, ex re fragrante accensa vel carbonibus viuis coniecta excitatus. Variarum autem res suffumigans potest fieri formularum: puluerum, candelarum, bacillorum, trochiscorum, &c.

Suppositorium est medicamentum solidum, teres ac pyramidale, instar digiti, intrusioni in anum destinatum.

Syrupus est liquor medicamentosis qualitatibus imprægnatus, additoque saccharo aut melle, ad mellis consistentiam excoctus.

T.

Tabulæ vid. morsuli.

Tartarus, terrestre sal est. Vid. l. 4.

Terra mortua, est terra ex elixiuiatione residua, omnibus facultatibus efficacibus destituta.

Tinctura vox diuersimodè vsurpatur, vsitatissimè tamen potissimam rei partem denotat, sub colore certo infusionis beneficio, extractam, siue cum menstruo adhuc coniuncta illa sit (quæ vulgatissima est significatio) siue ab eodem separata; quo sensu Extractum communiter effertur.

N. *Sumitur quoque nonnunquam Tinctura pro Essentia rei vlterius elaborata. Vide Tincturas* ♄ *ij, quas tamen Tincturas magisteriales appellare commodiùs est.*

Tragea, Tragema, bellaria, est puluis introassumendus, ex speciebus & simil. pulueribus simplicibus, cum sacharo confectisve ad saporem gratum commixtis, vide l. 2. sub puluer. & spec.

Trochiscus, Trochisci sunt species seu pulueres mucilagine, e.g. tragacanthæ, altheæ & simil. vt eò melius ad tempus durare possint, suscepti, incorporati, inque orbiculos paruos formati. Trochisci sublinguales, i.e. qui sub lingua detinentur vt dissoluantur & per guttur in pulmones defluant.

V.

Vinum medicatum, Vina medicata sunt infusiones in vino factæ, vid. l. 2.

Vnguentum est medicamentum topicum pingue linimento durius, emplastro mollius, Germ. *Salb.*

CAP. IV.

De Speciebus productionum natiuarum.

DEscriptio rei medicamentalis pharmacologica, est enodatio constitutionis, vsurpationis ac signationis (quantum scil. hæ spectant ad bene medicandum:)

Constitutio est rei medicamentalis productio, collectio & asseruatio.

Productio est quâ res fit. Est igitur productionis descriptio, deductio specierum & circumstantiarum ad productionem requisita

requiſitarum,(in quantum, ſc. faciunt ad pharmacologicam rei productionem.)

Eſtque rerum tum *Natiuarum*, tum *Præparatarum.*

Natiuarum *productio* primæua eſt *creatio*, cui ſubinde ſucceſſerunt tum *generatio*, quaſi *generatio*, *nutritio*, q. *nutritio*; tum operationes ſeu motus vtriuſque illis ſubiuncti: quales in Vegetabilium productione, ſoli *cultura, ſatio, inſitio, amputatio*; in animalium, *conceptio, natiuitas, educatio*, &c.

N. *Species productionis natiuæ, vti & harum circumſtantiæ imprimis ac primariò ad phyſicam pertinent: attamen quia intentioni pharmacologicæ non parum inſeruiunt, breuiter eas delibare libet. Itaque*

Creatio eſt ortus rerum naturalium ex nihilo, i.e. quo rerum principia informia primùm ex nihilo condita, blando fotu externo in lucem ſeu vitam emerſerunt, inque membra ſeſe extendere, adeoque curriculum deſtinatum abſoluere, iuſſa, i.e. apta reddita ſunt.

N. *In creatione* macroſmi *ſuperuenit Terræ aquæ, i.e. liquido ſicco informi & vacuo blandus fotus ſpiritus Elohim, ſuperficiei aquarum incubantis, cuius ſcilicet auxilio, accedente benedictione diuina, lux ſeu vita fuit introducta. In* Vegetabilium *ac* Animalium *creatione principia materialia in macrocoſmi generatorio ceu in tenebris ac abyſſo (orco Hippocratis, nocte Orphei) ſopita, coagulataque fotu matricis, vel ſi mauis ſpiritus eiuſdem Elohim, ſic iubente Creatore, in lucem ſeu vitam (diem Orphei) prodierunt; excepto ſolo homine, qui peculiariter ex adama vapore fœcundata fuit conditus, ſeorſumque ſpiraculo vitæ afflatus.*

Generatio eſt ortus rerum naturalium ex ſemine, i.e. quo principia rerum (quæ proximè in ſemine exiſtunt) ex præexiſtente materia parantur, ac ſubinde fotu matricis in actum, ſecundum ſpeciem ſuam emergunt. Membra itaque Generationis ſunt, tum ſeminis præparatio, tum eiuſdem emerſio. Et hic modus oriendi proprius eſt rebus natiuis primariis, videlicet vegetabilibus & animalibus horumque membris genuinis.

N. *Generatio eſt rerum innouatio; nimirum res poſtquam curriculum ſuum abſoluerint, vel in eodem interruptæ fuerint, reuertuntur paulatim in naturam primordialem chaoticam, vnde poſtmodum ab aliis deprompta tum in materiam ſeminalem, tum nutritiuam adoptantur, adeoque aliarum rerum dominio ſubiectæ peregrinantur. Et hæc eſt rerum viciſſitudo, toties à maioribus decantata.*

Macrocoſmus *in ſe conſideratus quia perenni duratione durat, à renouatione generatoria excuſatur, adeoque ſemine deſtitutus eſt, quo noua eius fiat productio: nihilominus tamen laudabile quoddam exhibet perittoma, lacti in animalibus reſpondens, quod infundit in generatorium ſuum, globum ſcilicet hunc inferiorem, liberis ſuis nutrimentum ſuffecturus.* Vegetabilium *ac* Animalium *ſpecies, quia Indiuiduorum nouorum ſucceſſione conſeruari deſtinatæ ſunt, ſemina noua requirunt ſeu ſi mauis ſeminales rationes. Hæ vel manifeſtò per ſpeciem propagantur, vnde exurgit generatio vniuoca: vel citra manifeſtam rationem ſeminalem producuntur, vnde generatio æquiuoca.*

Nutritio eſt productio rei genitæ ex nutrimento, i.e. qua res genita ſuffectione elaborati nutrimenti curriculum deſtinatum peragit. Membra eius ſunt tum Materiæ nutritiuæ elaboratio, tum ſuffectio ſeu aſſimilatio. Competit itidem ſolis rebus primariis.

N. *Nutritio est rerum progressio: Nimirum rei cuique naturali curriculum certum destinatum est, quod ab ortu ad ἀκμὴν augescendo & inde ad interitum descendendo habet peragendum. Peractio hæc fit beneficio materiæ nutritiuæ, vnde subrogatur, quod actu vitali deperit, simulac accedit, quo ad ἀκμὴν res augescat. Materia illa, quia respectu rei nutricandæ vniuersalior, impurior, indigestior existit, elaboratur subinde vi illius nutritiua, huiusque ministris, i.e. depuratur ab heterogeneis, euehitur ad maturitatem, adeoque indolem rei nutricandæ induit. Rem exemplis declarabimus, Vegetabilium & animaliũ nutritio notissima est. Ex vtraque itaque non difficile erit &* Macrocosmi *nutritionẽ metiri. Materia qua* Macrocosmus *nutritur sunt ĩpsamet vegetabilia & animalia in chaos seu principia sua redacta, seu, si mauis, sunt res particulares quæcúnque. Videlicet hæ, vt è macrocosmo nutriuntur, ita vicissim eidem nutrimentum exhibent, adeoque omnia per circulum quasi volutantur. Modus hic est: Res defunctæ progredique nescientes resoluuntur, digeruntúrque quodammodo in globo inferiori ceu macrocosmi ventriculo; hinc sequestratur quod maturius est, inque aërem ceu mesaraicas attollitur, vlteriori subiiciendus digestioni. Inde ad ☾ ceu macrocosmi Epar rapitur, concoctionem secundam subiturum. Ex ☾ ad vlteriores deducitur elaborationes. Nimirum pars vtilior ad solem rapitur ceu macrocosmi officinam vitalem cordi microcosmico respondentem. Inibi vi lucida seu si mauis vitali facultate perfusa sub specie macularum facularumuè exprimitur, vniuersitatique communicatur, adeoque cuilibet membro vniuersitatis surrogatur vnde viuat, atque nutriatur. Reliquum ceu perittoma quod redundat, deorsum vergit, inferiorique globo communicatur, vbi partim nutrimentum rebus exhibet, partim imprægnatum astralibus influentiis in seminales rationes rerum particularium migrat, idque vi facultatum productiuarum, i.e. generatiuarum, nutritiuarum, fermentatiuarum, quibus globus hic inferior vi benedictionis diuinæ perfusus est. Et hæc nutritio videtur macrocosmica, quæ non minus ac animalium & vegetabilium excrementa sua exhibet. In terra remanent* crassiora, *ibidem ceu in prima digestionis officina sequestrata; in aëre ceu mesaraicis secernuntur* liquidiora, *vnde pluuia, nix & sim.* viscosiora, *vnde mucilago illa decidens (Sternschosz) &c. Luna separat excrementa tum crassiora, quæ detrudit ad maculosum sui locum, ceu macrocosmi vesicam biliariam in Epate sitam; tum liquidiora exhibet, eaque ad globum inferiorem, & potissimum ad mare ceu renes & vesicam vrinariam transmittit, vt inibi vi sua salina ac acri generationem globi inferioris promoueant. Mira hæc scio nouaque videbuntur, quibus rerum analogia fuerit peregrina: Verum nullus dubito, quin diligenti scrutatione omnia futura sint perspicua, sin minus; quisque suo sensu abundet. Nec enim hæc sunt, super quibus proderit litem tantopere mouisse, vtpote quæ citra salutis iacturam sciri ignorariue non nequeunt. Id quod vt de his, ita & de aliis eiusdem farinæ quamplurimis moneo, quæ inter modernos tanto tamen æstu agitantur, vt vel legis diuinæ respectus postponatur, famæ proximi detrahatur, sanitati propriæ noceatur, lectorique legendi fastidium procreetur.*

Quasi *genratio* est ortus rerum naturalium secundariarum, ex materia quasi semine, i.e. quo principia rerum in primariarum productione redundantia, in speciem aliam, secundariam, scil. transmutantur.

Quasi *Nutritio* est, qua eadem illa materia successiuè maturescit.

N. *Rerum secundariarum productio paulo secus sese habet quam primariarum. Fiunt enim non per generationem, qua seminale principium in membra diuersa secernitur, neque per nutritionem, quæ membra insinuatione ac assimilatione nutrimenti secundum dimensiones augescunt, sed per solam alterationem, appositionem, accretionem. Nimirum Excrementa quæ in nutritione primariarum suppetunt, vel alterantur leui saltem alteratione, condensatione, mixtione, & simil. vel concursu ac conspiratione caussarum aliarum transmutantur. Sic fiunt meteora aquea separatione vaporum aqueorum, qui condensati sub forma pluuiæ, niuis grandinis decidunt: Sic fiunt meteora ignea, separatione scil. materiæ inflammabilis, qualem refert in inferioribus nitrum, sulphur, aurum, sclopetans, & sim. Sic fit & mucilago illa viscosa instar stellæ cadentis decidens (Sternschosz.) His annumeranda, & mineralia, è quibus tamen nonnulla, in formam transplantantur, quâ etiam cum primariis certare videntur. In regno vegetabili, hac ratione suppetunt, succi exudantes, lacrymæ, melligo florum, resinæ, gummi, quin & fungi. In animalibus, Vrina, sudor, lacrymæ, stercora, zibettum, moschus, salia, arenulæ, calculi, & sim.*

Et hi modi sunt principaliores productionum natiuarum ad quos reliqui ceu ministri referri facilè possunt.

CAP. V.

De Principiis Essentialibus rerum natiuarum.

CIrcumstantiæ ad natiuarum productionem, requisitæ præcipuè sunt; *Principia constitutiua. Efficiens, Materia, Tempus, & Locus.*

Principia constitutiua voco quæ ipsam rem constituunt.

N. *Principiorũ horum consideratio duplex est, tum* quidditatiua, *i. e. quoad esse suum; tum* caussalis, *i.e. quoad caussari. Priori consideratione hoc capite veniunt, posteriori cap. seq. Quidditas rei compilata est è substantiali & accidentali. Substantiale est ipsamet rei οὐσία accidentali suo primum & per se substrata: Accidentale est facultas seu qualitas substantiæ dictæ proximè primum & per se inhærens.*

Principia constitutiua rerum naturalium sunt *Spiritus* & *Corpus*, quibus additur *vita* ceu principium tertium.

N. *Decãtata sunt apud Hermeticos principia cognitionis, Lumen scil. Naturæ & Gratiæ, de quibus data hac de principiis occasione parũ disserere libet. Naturæ creator Deus vt in se bonus existit; ita & bonitatis pro arbitrio tamẽ & beneplacito suo cõmunicatiuus. Hinc creaturarũ exordiũ ac bonitas, tum supernaturaliũ ac inuisibiliũ; tũ naturaliũ & visibiliũ. Vtræque enim oriũtur ex bonitate diuinã, scalæque sunt à Deo conditæ, quibus ad eum veheremur. Eapropter quoniam bonitas perfectissima absolutissimaque in Deo concentrata est, adeò vt nihil boni dari possit, quod à bonitate illa alienum sit (quippe imperfectum id foret) creaturarum bonitatem creatoris analogam esse oportuit. Siquidem ergo res cunctæ analogæ sunt ad Dei bonitatem relatæ, & inter se eas analogas esse, necessum est. Hinc liquet rerum naturalium analogiam, adiumentum*

esse cognoscendæ naturæ non postremum, nimirum ex notiori ad ignotius per analogiam peruenire licet. En principium cognitionis, quod lumen Naturæ nonnullis cluit, cuius scil. splendore creato, diuina accedentes institutione, (quam lumen Gratiæ vocant) in rerum penetralia penetrari potuit. Verum enimverò quia Natura, quæ benedictione diuina speculum creata erat purissimum, nitidissimum, pellucidissimum, maledictione euasit vmbrosum, obscurum, maculosum, vnde & cognitio illa obscurata & deprauata fuit adeò, vt vix quicquam solidi sine hallucinatione cognoscere liceret, ingenia nonnunquam excitauit, excitatque creator excellentiora, quorum opea cognitio illa obseruationibus eruatur, emendetur, adeoque innotescat: simul ac institutionem suam literis consignari fecit, quibus scilicet cognitio illa acquisita, dirigatur, examinetur, confirmetur. En Lumen Naturæ vti & Gratiæ Lumen, principia cognitionis multoties decantata: sed ad principia essentialia.

Spiritus est principium primum, instructum facultatibus peragendi curriculum sibi natura commissum.

Seu, Spiritus est substantia subtilissima vi creationis primum producta, ac postmodum vi benedictionis propagata, pollens facultatibus quibus curriculum secundum suam speciem peragit.

N. *Spiritus hic nihil aliud est, quàm principium cuiuscunque rei formale, actionum omnium scaturigo. Philosophis nonnullis dicitur* 🜍r*, quod tamen diuersum quid esse scias, ab oleo vel spirituosa illa ac inflammabili substantia materiali, cui itidem sulphuris nomen imponi solet.*

Corpus est alterum principium, spiritus illius adaptatum subiectum, cum & in quo curriculum destinatum peragit, imbutum qualitatibus, quibus spiritus sui facultatibus correspondeant & obediant.

N. *Dicitur principium materiale, compactumque est ex liquido & arido, quæ vt in existentia primordiali sunt simplicissima, vnitissimaque; ita secernuntur incrassantúrque subinde in progressione sua, ac explicantur, in liquidum, aridum, vti & in liquidoaridum, (i.e. in salinam naturam.) & hæc singula in existentia propria exhiberi artificio possunt. De quibus infra. Accidentia igitur corporis essentialia sunt, liquidi; liquiditas; humiditas; aridi; ariditas, siccitas; vtriusque frigiditas; salinæ naturæ sapor, vis penetrabilis, fermentabilis, &c.*

Ignis (actus) est principium tertium, prioribus superueniens, stipatum calore cuius vi illa in actum traducuntur.

N. *Principia duo priora vniuntur, non vt otiosa sint, sed vti Deus est actus perfectissimus, vitaque vitarum; ita & cunctas creaturas in actum collocauit, i.e. in vitam. Vitam puta non strictiore significatione solùm, quæ motum vegetatiuis operationibus prodit, sed latiore, qua rei cuiuscunque actum seu* ἐντελέχειαν *refert, etiamsi obscurior illa, minusque conspicua sit; qualis in stellis, metallis & sim. Sunt itaque in rebus naturalibus vitalibus ac* κατ᾽ ἐξοχὴν *in rebus primariis*, Spiritus, Corpus & Vita, *quæ adeò arcte in statu vitali vnita sunt, vt difficulter inuicem distingui queant. Res exemplo ignis ardentis quodammodo illustrari potest, quippe hic ceu res vulgatissima ad præsentandam vitam ob omnium oculos positus videtur. Ignis ardẽs tria exhibet, 1. substantiam spirituosam flagrabilem, 2. corpoream aliquatenus effumabilem, spiritus scil. illius subiectum ac denique. 3. igneã flammam: quæ tria non modo ipsum ignem flamma comprehensum referunt, sed effluuium spirant, eiusdem cum illo naturæ. Simili*

mili ratione sese res habet in actu seu igne vitali. Adest nimirum inibi spiritus aptus natus ignẽ vitalẽ suscipere facultatesque suas pro re nata exerere. Simili sane modo, quo oleum accensum pro natura illius olei, odorem halat. Illũ si insitum cuiusque spiritum, appellare libuerit, per me licet. Adest & corporea substantia, spiritus illius subiectum lychno in lampade respondens. Adest tertiò & ignis seu flamma vitalis, qua duo illa viuunt. En Essentiam rei naturalis in vitâ constitutæ, ex qua insuper effluuia procedunt, quæ rebus exteris pro re nata eunt inseruitum. Est porro ignis idem illud, quod in creationis historia אור, *i. e. lucis voce venit, quippe hæc igni essentialis est, vnde & in lingua sancta* אוֹר, *i. e. lux, &* אוּר, *i. e. ignis, sola puncti mutatione differunt. Sennert.* hypomnemat. physſ. c. 3. *per vitam essentialem innuere videtur, dum vitam ex Aristotele duplicẽ facit; Essentialem seu substantialem, à qua vt fonte, vitales actiones prodeant; & accidentalem, quæ sit operatio vitalis aut certè potentia vitales actiones exercendi: Hipppocrati ignis voce venit.*

CAP. VI.

De Causa Efficiente interna.

EFficiens productionis natiuæ, tum interna est, tum externa.

Interna est ipsiusmet rei natura, i. e. inclinatio & facultas (actiua) qua non modo apta nata & procliuis est ad emergendum, sed & in actum emergit, vlteriusque ptogrediendo curriculum destinatum secundum speciem suam conficit.

N. *Natura habet sese instar reipublicæ, quæ ad nutũ principalis sui domini, auxilio officialium ac ministrorum, administratur. Nimirũ prout administratio illa peragitur, ita resultat inde cõmodum, vel damnum non solum sibimet, sed & vicinis quoque populis. Simili modo Natura est comprehensio omnigenarum facultatum, sub dominio alicuius certæ dominatricis, adhibitis facultatibus ministris, gubernatæ, vt inde non tantũ rei propriæ perfectio redundet, sed & proximo subuenatur. Res naturales enim siquidem bonæ creatæ sunt, ad imitationem creatoris bonitatis communicatiuæ esse debuerunt.*

Interna est tum principalis tum ministra.

Principalis, quæ reliquis ceu fundamentum existit. E. gr. facultas vitalis, stipata calore viuifico. Ministræ sunt, quæ principali adiunguntur, e. g. facultas nutritiua, generatiua, &c.

N. *Vtraque est totuplex, quotuplex species creaturarum:* Vniuersalis *scil. quæ vniuersitati seu macrocosmo competit;* Particularis, *quæ creaturis particularibus. At ais secundum Hippocratẽ, vnum est in omnibus & omnia in vno, atque ita Natura vniuersalis & particularis in omnibus & singulis erunt. Resp. Sunt vtique, sed diuersimodè: videlicet, Natura vniuersalis præest particularibus naturis in macrocosmica administratione, easque ceu materiã sibi subiectam dispensat. In particularibus autem eadem particularium creaturarum naturis ceu materia subest, iisque gubernatur, dirigitur, dispensatur. Vice versa de naturis particularibus iudica.*

CAP. VII.

De Qualitatibus primis seu Elementalibus.

CAusæ efficientes externæ sunt, quę extrinsecus accedentes internis opem ferunt.

Suntque tum *primaria*, tum *secundaria*.

Primaria est ipsamet natura ceu operatrix sagacissima, cuilibet rei naturali de debitis mediis prospiciens, seu si mauis, est ipsemet *Iehoua Elohim* per naturam, i.e. naturales leges omnia sapientissimè prudentissimèque dirigens & gubernans.

Secundaria sunt media ad productionem quoquo modo facientia.

Hæc etsi varia dari possint, quippe, quæcunque ad efficientiam rei faciunt, eis accensentur: adeoque & instrumenta rustica, & sim. attamen excellunt hic qualitates facultatesve naturales, 1. Elementales, 2. salinæ, 3. occultæ.

N. *Res naturalis vti extrinsecus ortum adepta est, & per hunc, naturam internam, qua apta nata est in lucem seu vitam emergere, œconomiam mundanam administratura: ita quoque aliunde opus habet, quo natura illa interna in actum deducatur. Etsi autem omnia à Deo dependeant; tamen quia is ipse media sibi ordinauit ordinaria (quæ collectim Naturam vocamus) iis hoc loco intentos esse oportet. Sunt itaque qualitates seu facultates naturales, pro triplici dato principio triplices,* Spirituales *(formales)* corporæ *(materiales, &* modales *) priuatiuæ vel vitales.)* Spirituales *sunt quæ parti spirituali primò ac per se acceptæ ferendæ sunt, quales sunt proprietates cuililibet creaturæ inditæ.* Corporeæ *sunt quæ materiali parti per se inhærent vti. 1. liquiditas & ariditas, 2. δύναμις Hippocratica, quam acumen dicere licet, nos salinam facultatem appellabimus.* Modales *sunt, quæ cum modo existendi sunt coniunctæ, vt frigiditas quæ competit principiis constitutis in priuatione & quiete; & caliditas, quæ propria est principiis in actu seu motu constitutis. Verum enimvero placet adhibuisse ordinem datum, quæ facultates ad productionem facientes triplici classi includimus.* Elementalium, salinarum & occultarum.

Singulæ hæ tum *vniuersaliores* sunt, i.e. in macrocosmo collocatæ vel *particulariores*, i.e. in rebus particularibus determinatæ.

Elementales qualitates, quas primas communiter dicunt, sunt calor, frigiditas, humiditas, siccitas.

Calor facit ad productionem naturalem, quatenus causam internam frigore condensatam, materiæque ad frigiditatẽ propendenti immixtam adeoque quieti deditam, suscitat, fouet: *frigiditas*, caloris æstum moderatur: *humidum*, humori interno sese insinuat, adeoque humidum ariditate victum liberat, nutrit, &c. *ariditas*, liquiditatem terminat, humorique admixtum simul nutrit.

N. *Calor macrocosmicus partim est insitus & radicalis, partim influens. Nimirum macrocosmus sese habet instar animalis, quod calido tum innato, tum influẽte calescit. Innatum calidum toti vniuersitati inditum est, quippe æquè latè patet calor*

calor ac ipse ignis vitalis cuius Achates est fidelissimus. Eapropter cum totus macrocosmus actuali suo igne perfusus sit, nec calore eum esse destitum, necesse est. Hinc Hippocrates in principio lib. de carnib. *Calidi pars maxima, inquit, cum omnia perturbata essent, in supremum ambitum secessit, quod veteres videntur æthera appellasse: altera pars locũ infimum sortita, terra quidẽ appellatur, frigida, sicca, multásque motiones habens, & in qua multum sanè calidi inest. Tertia vero pars mediũ aëris locum nacta est, calidum quid existens. Quarta pars terræ proximem locum obtinens, humidissima & crassissima, &c. Verum quid opus est pluribus calorem hunc terræ dtmonstrare? Etenim, præterquam quod scimus, terram ante creatas stellas, (quibus alias calor acceptus refertur) vt caloris germinasse, calor sese exerit sensibiliter non modo in scaptensulis ac cuniculis subterraneis, sed & in puteis profundis; quinimò fontana, quæ brumali tempore scaturit scilicet quo terræ superficies frigore nitet, calorem vaporibus halantibus manifestò probat. Addo quod nec verisimile videatur, calorem stellarum, absque vi magnetica, quæ calidum in terra, ceu magnetem trahentem præsupponit, in terræ profundiora penetrare.*

Calor influens macrocosmicus diffunditur ex astris, & præcipuè ex Sole: hinc & ex ♃, ♂ asterismisque igneis & aëreis, quinimò & ex stellis quibusdam fixis (calidam naturam sortitis.

N. *Sol ad macrocosmum sese habet, vti ad animal ipsum cor. Videlicet sedes est, vbi Natura residentiam fixit vitalem, ex qua velut ex scaturigine, spiritus suos vitales, & cum his calorẽ, macrocosmo, rebusque hinc particularibus elargitur, adeoque mediãtibus illis calidum macrocosmi insitum, suscitat, fouet, nutrit; particularium itidem vitam caloremque sustentat. Fundit Sol calorem, inquit author Ecclesiasticus c. 39. sicut clibanus. Et hinc est, quod Chamah à calore Hebræis Sol dictus sit. Sole porrò calidores statuuntur ♂ & ♃, ille intensiùs; hic benignus: reliqui è contra frigidiores habentur, non simpliciter, sed ad solem collati. Cæterùm augmentari calorẽ contingit, vbi radij congregantur, reflectuntur, roborantur. Congregantur radij si dissipatio denegetur: reflectuntur, si rectà in corpus solidum inciderint: multiplicantur & roborantur, si in fortitudinibus stellæ calorem radiantes extiterint.*

Calor particularis est qui à re particulari procedit. Talis est in animalibus calor matricis, calor gallinæ ouis incubantis, &c.

Humiditas etsi itidem per totam vniuersitatem sit diffusa, inque certos confluxus inferius hicce collecta, vnde eleuati vapores sat copiosi eleuantur, inque pluuiam, rorem, niuem, imbrem, & sim. condensantur, subindeque delabuntur; attamen in confesso est apud Astronomos, præterquam quod certæ constellationes dictorum meteororũ generationem iuuant, esse quoque stellas, humiditati radiandæ, consecratas, quales ☾, ♀, ♃ asterismiq; aquei, stellæque nonnullæ fixæ, hyades, arcturus, &c. & hinc augmentatur humiditas eadem ratione, qua de calore dictum: adde quod Luna prout accreuerit & decreuerit, humiditatem quoque largius vel copiosius radiat.

Humiditas particularis est quæ in rebus particularibus deprehenditur, eaque determinata: Hæc rei producendæ tanto conducibilior est, quantò res inter se similiores fuerint.

Frigiditatem influere censentur è pla-

netis ☾ & ♀, vtraque moderatè, hinc & ♄ sed intensissime: Ex astris signa præcipè terrea.

Siccitatem radiant è planetis ☉, ♂, ♄, ex astris, Signa terrea & ignea.

CAP. VIII.

De Salinis facultatibus.

VIs salina facit ad productionem natiuam, quatenus humiditatem dictam acuit, efficaciorem ac penetrantiorem reddit, crassitiem incidit, fermentationem iuuat, &c. adde quod & in nutrimentum facessat, &c.

N. *Per vim salinam non solum intellige salsedinem, sed quamcunque facultatem primis potentiorem, quas Hippocrates salibus accenset, plurimásque esse docet. In homine, inquit,* lib. de prisc. medic. text. 30. *inest & amarum, & salsum, & dulce, & acidum, & acerbum, & insipidum, aliaque sexcenta, quæ pro copia & viribus, varias habent facultates.*

Salina hæc facultas *vniuersalior* residet potissimum in globo inferiori, ceu generatorio macrocosmico, adeoque immixta est aquæ & terræ. Aquam salina scatere facultate, qui negat, adeat mare, caloriue exponat aquas simplices, meteoricasue, vt exhalent. Et ex hoc fundamento populi maritimi, vti in Normandia non citra iucunditatem obseruaui, terram salina facultate per maris fluxum imprægnatam fodere, eaque agros imprægnare solent. Terram facultatibus illis imprægnatam esse tradit Hippocrates, *lib.* 4. *de humorib. t.* 4. Terra, inquit, in se varias & innumeras facultates habet. Idem edocet elixiuatio salis nitri; cui SS. Scriptura adstipulatur, innuens, quod sulphure & sale adurentibus vniuersam terram comburat Deus, quo minus fructum ferre habilis fiat, Deut. 29.

Particularior est in singulis rebus particularibus. Et hinc res particulares aptæ sunt aliarum productionem promouere, maximè si mutua similitudo affinitasque inter vtrasque intercedat. Oportet autem salinam hanc facultatem compede suo, quo vi mixtionis ligata erat, prius vi dissolutionis, esse liberatam. E. gr. putrefactione, incineratione, &c. Et hac ratione agricolis vsitatissimum comperimus, agros stercoribus vtpote sale imprægnatis, impinguare. Quinimò videre licet quibusdam in locis, myricas, fruticetas vel & syluas comburi, inque terram hanc cinere fœcundatam semina conseri, vti idipsum admodum vsitatum vidi in Suecia & Finlandia, regionibus scilicet nemorosis, &c.

CAP.

CAP. IX.

De influentiis Stellarum.

NOn parum conferunt & proprietates, i.e. facultates ſpecialiores ad natiuorum ſcil. productionem accelerandam, retardandam, facilitandam, tranſplantandam, adeoque ad vires rerum intendendas, imminuendas, tranſplantandas. In his excellunt Sympathiæ & Antipathiæ: illis res promouentur: his, retardantur.

Vtræque ſunt tum *macrocoſmicæ*, ſeu *vniuerſales*, tum *particulares*.

Macrocoſmicæ ſunt quibus ipſe macrocoſmus res particulares reſpicit, i.e. productionem promouet, impedit vel quoquomodo mutat.

Particulares ſunt, quibus res particulares rem ſibi ſympathicam iuuant, antipathicam debilitant.

Proprietates macrocoſmicæ toti macrocoſmo & conſequenter globo inferiori ſunt inditæ, qua ratione terram hanc aptiorem plantis his cernimus, aliã aliis: verùm hoc loco conſiderabimus ſolùm, quæ globo ſuperiori, & in hoc ſtellis acceptæ feruntur, peculiarique nomine influentiæ dicuntur.

Influentiæ ſtellarum ſunt effluuia peculiaribus facultatibus prædita, quibus res ſibi familiares (ſi robuſtæ & in vigore ſtellæ fuerint) roborant, proſperant, promouent; è contra res ſibi contrarias debilitant, deprauant, impediunt.

N. *Familiaritas ſtellarum cum ſublunaribus ex mente Platonis & Paracelſi, inter ſtellas ſingulas & ſingula ſublunarium genera conſtituenda quidem foret; videlicet, ſtellas ſingulas, ſingulis ſublunarium ſpeciebus præeſſe volunt, & hiſdem peculiariter influentias ſuas influere. Plat. in Tim. Paracelſ. l. 3. Philoſoph. tr. 4. Verum cum ſingularum ſpecierum ſtellas cognoſcere impoſſibile ſit, viam plerique ſequuntur aliam, certáſque claſſes maiorum imitatione faciunt, ad quas ceu fontes generales ſublunaria quæque referunt. Claſſes has tum ſecundum planetas diſponunt, tum ſecundum ſtellas fixas, maximè ſecundum aſteriſmos Zodiaci. Rectiùs tamen meo iudicio feciſſent, ſi ſtellas ſingulas ſingulis facultatibus præfeciſſent, adeóque pro facultatum varietate, & varietates ſtellarum numeraſſent; vniuerſaliores, particulariores, &c. Et hac via non rebus ſingulis, ſingulæ ſtellæ, ſed vni eidemque rei, prout facultatibus ea dotata eſt, ita & variæ ſtellæ forent conſecrandæ. E. gr. Solem facultate cordis celebrarent, eaque tum vniuerſaliori calefaciente, tum ſpecialiori, vt patebit infra.*

Res ſtellis familiares ſunt primariò, quæ ſtellis illis immediatè ſubſunt; ſecundariò quæ per ſtellas amicas, i.e. planetas amicos vel aſteriſmos horumque affectiones ſtellas reſpiciunt. V. g. Lunæ primariò ſubeſt Lunaria herba. Secundariò; cuſcuta res ſcil. Saturnina: fabaria, vtpote res Venerea: althæa, vtpote res Mercurialis. Simili ratione Lunæ ſubeſt ſecundariò res tauro, cancroue ſubiecta. Nimirum ♄, ♀ & ☿ ſunt amici Lunæ. Taurus eſt eiuſdem exaltatio; ♋, domus. Res ſtellis contrariantes ſunt, quæ ſubſunt planetis inimicis vel aſteriſmis diſſentientibus.

Influentiæ stellarum sunt tum planetarum, tum stellarum fixarum, quas ordine lustrabimus.

De influentiis Planetarum.

SOL.

Sol est Planeta beneuolus, moderatè calidus & siccus, amicus ♃ i & ♀ i, reliquis inimicus, cordis vice in macrocosmo fungens, ideoque generatorium est spirituum vitalium macrocosmi, i.e. radiorum calidorum, quibus tota vniuersitas fouetur, scaturigoque peculiarium effluuiorum, quibus peculiariter iuuat res sibi familiares, impedit sibi contrariantes.

N. *Effluuium Solis scriptura appellare videtur* מוצך הבואת שמש *Meged thebuot schemesch, pinguedinem seu florem stillantem Solis, Deuteron.* 33. *vers.* 14.

Res Solares sunt.

1. *E Mineralibus:* Aurum, terra solaris, (sigillata) ℥ solare, ætites, carbunculus, chrysolithus, hyacinthus, rubinus, ambra.

2. *E Vegetabilibus:* Aromata omnia, acetosa, acetosella, althæa, borrago, buglossa, calendula, chelidonia, citraria, corona regis, crocus, dictamnus, fraxinus, gentiana, granatus, hedera, helenium, heliotropium, hypericum, lauendula, laurus, olea, maiorana, malua, melissa, mentha, palma, pæonia, poma aurantia, poma citria, rosmarinus, ros solis, thymus, verbena, vitis, xylaloe, zedoaria. Item mastiche, thus, mel, myrrha.

3. *Ex animalibus:* Ea videlicet quæ generosa & hilaria sunt: vt aries, caper, equus, leo, taurus. *Aues:* aquila, cygnus, coruus, gallus, vultur. *Insecta:* cantharides, scarabæus pilaris.

Res Soli contrariantes sunt res. Lunates, Saturninæ, Martiales, &c.

LVNA.

Luna est Planeta inter bonitatem & malitiam mediocris, moderatè frigidus ac humidus, amicus ♄ o, ♃ i, ♀ i & ☿ o, reliquis duobus inimicus, cerebro correspondens, adeoque sympathicus neruosis partibus ac spiritibus animalibus. Vel si mauis: Luna est generatorium humiditatis, qua tota vniuersiias irroratur, scaturigoque peculiarium effluuiorum, quibus primariò & peculiariter afficit res sibi familiares, secundariò, res familiares ♄ o, ♃ i, ♀ i & ☿ io, vtpote cum quibus ☾ amicitiam colit.

N. *Maiorum de Luna opinio, non sine ratione cuipiam dubia esse posset, quippe Luna macrocosmi Epar potius præsentare videtur quam cerebrum, humiditatibus siquidem macrocosmicis præesse deprehenditur, non secus ac Epar microcosmicum, humiditati microcosmicæ, quæ in sanguine viget. Mare macrocosmicum turgescit, fluit ac refluit ad Lunæ cursum, sanguis ceu mare microcosmicum, eadem ratione turgescit, attestante turgescentia sanguinis menstrui mulieris. Similiter in creaturis particularibus humiditas crudior, cum lunæ cremento augeri cernitur, è contra cum decremento, minui; quod idem Plinius apertè quoque testatur de sanguine humano. Morbi itidem in sanguine fundati, ad Lunæ cursum mouentur, crisesque suas exhibent. His addi poterit, quod substantia Lunæ, quia terræ ac propterea terrestri naturæ propinquior, adeóque crassior potius Epati substantiâ subtiliori respondet. Lacertarum quoque Epar crescere perhibetur crescente Luna, decrescere eâdem decrescente. Nec est quod augescen*

augeſcentiam ac decreſcentiam cerebri ac medullæ in oſſibus quis obiiciat, Lunæ crementum decrementumque imitantes : ex humiditate enim ſanguinis illas potius eſſe colligitur, quam ſpirituum animalium, id quod & de Epilepſia ad Lunam periodica, ſentiendum.

Res Lunares.

I. Mineralia. Terra ſigill. alba, alumen, marcaſita ☾ea, & omnia alba ac viridia, corallia alba, cryſtallus, margarita, mater perlarum, ſuccinum, camphora, ſperma ceti.

II. Vegetabilia. Agnus caſtus, alkekengi, allium, arundo, becabunga, braſſica, caulis capitatus, cæpa, chamæm. fabaria, fungi, hyſſopus, lactuca, lentiſcus, lilium conuallium, lilium, lunaria, mandragora, naſturtium, nymphæa, nux muſchata, nux iuglans, papauer, plantago aquat. pæon. porrum, portulaca, rapa, ſedum, tilia.

III. Animalia. Canis, capra, caſtor, cerua, felis, lutra, perca, ſanguis menſtruus. *Aues:* anas, anſer, ardea, merguli, &c. *Piſces:* aurata, cancer, carpio, cochlea, oſtrea, ranæ. *Inſecta:* aranea, bufo.

Res *Lunæ* contrariantes ſunt res *Solares Martiales.*

SATVRNVS.

Saturnus eſt Planeta malignus, diurnus, maſculinus, ſummè frigidus, Martis amicus, reliquis inimicus, lieni microcoſmico correſpondens.

N. *Mallem equidem Saturnum, Iouem ac Martem capiti adſcribere, non ventri infimo. Etenim vt longiùs à terræ globo diſtant, ita & naturæ ſint oportet, lõgiùs à terra diſtãtis. Et hinc quoque videtur veriſimile, deſtinatos eos eſſe influẽtiis ſubtilioribus, quam quæ Epatis, Lienis ac veſicæ fellis facultatibus correſpondeant.*

Res Saturninæ.

I. Mineralia: ♄, Ƞ, ⚯, O, marcaſita, Saphyrus, magnes & omnia terrea fuſca ponderoſa.

II. Vegetabilia: Aconitum, agnus caſtus, apium, arbor fœtida, aſphodelus, aſter, atriplex, burſa paſtoris, cannabis, capparis, cicuta, cuminum, cupreſſus, cuſcuta, epithymum, ficus atra, filix, hyoſcyamus, helleborus niger, lappa maior, mandragora, morus, muſcus, myrica, opium, herba paris, pinus, polypodium, ſabina, ſaluia, ſcolopendria, ſemper viuum, ſena, ſerpentaria, ſolanum, tamariſcus.

III. Animalia: (Solitaria, nocturna, triſtia.) Aſinus, buſo, camelus, catus, formicæ, lepus, lupus, mulus, mus, muſca, ſcorpio, ſerpens, ſimia, ſus, talpa, vrſus, vermeſque multiplices. *Aues.* Bubo, coruus, grus, noctua, pauo, ſtruthio, veſpertilio, vpupa.

IVPITER.

Iupiter eſt Planeta beneuolus, moderatè calidus, ſimiliterque humidus, amicus præter Martem, reliquis omnibus. Epati correſpondens, huiuſque facultates influentiis ſuis fouens.

Res Ioniales ſunt.

I. Mineralia: ♃, ☾, O, Corallium, hyacinthus, iaſpis viridis, ſaphyrus, ſmaragdus, Tutia.

II. Vegetabilia: Amygdalæ, auellana, berberis, borrago, bugloſſa, calamentha, ceraſa, cornus, borylus, cynogloſſa, endiuia, faba, fagus, ficus alba, fraga, fraxinus, fumaria, glycyrrhiza, hepatica nobilis, hordeum, ilex, lilium album, linum, lolium, macis, malus, mentha, morus, myrobalani, nuces, ocymum, oliua, origanum, paſſulæ, pinea, piſtacia, rad. pæoniæ, populus, portulaca, prunus, prunella, pyrus, quercus, rhabarbarum,

ribes, rubia tinctorum, ſedum, ſorbus, ſpica, ſymphytum, triticum, verbaſcum, viola, vitis. Hûc manna, maſtiche, ſtyrax, ſacharum & omnia dulcia.

III. Animalia: Agnus, ceruus, elephas, ouis, taurus. *Aues:* Aquila, ciconia, columba, gallina, hirundo, perdix, phaſianus.

Rex ♃i contrariantes ſunt res ♂les.

MARS.

Mars eſt Planeta ſummè calidus atque ſiccus, amicus Veneri, inimicus reliquis, præſentans ac fouens veſicam fellis microcoſmicam.

Res Martiales ſunt.

I. Mineralia: ♂ omnia rubea ignea, ſulphurea: Adamas, amethyſtus, magnes, oſteocolla, ſal armoniacum.

2. *Vegetabilia:* Arum, allium, ariſtolochia, carduus, chamæleon, cepa, cornus, ebulus, eſula, euphorbium, flammula helleborus, lathyris, laureola, meſpila, napellus, plantago, portum, prunus, quercus, ranunculus, raphanus, reſta bouis, ſinapi, tormentilla, vrtica. Huc caſtoreum, euphorbium, ſcammonea & venenoſa omnia.

3. *Animalia* Bellicoſa, impetuoſa, potentia, bilioſa, rapacia: Canis, hircus, hœdus, lupus, mulus, pardus, vulpes. *Aues.* Accipiter, aquila, cornix, coruus, falco, miluius, noctua, vultur *Piſces.* Lucius, paſtinaca, canis marinus, perca.

VENVS.

Venus eſt Planeta beneuolus nocturnus, fœmininus, moderatè frigidus, paulo intenſiùs humidus, amicus, ☉, ♂, ☿, ☾æ, inimicus ♄o, influens in partes genitales & vrinarias.

Res Venereæ ſunt.

I. Mineralia ♀, ☾, Ambra, lapis ætides, berillus, chryſolithus, corallia, corneola, lapis lazuli, lapis calaminaris, ſapphirus, ſmaragdus, Tutia.

2. *Vegetabilia:* Aſphodelus, capillus veneris, coriandrum, cyclamen, eryngium, fabaria, faba, ficus, fragaria, hedera terreſtris, iris, lilia omnis generis, melilotus, milium ſolis, mala punica, narciſſus, nymphea, petroſelinum, pyra dulcia, roſa, ſantala, ſatyrium, ſerpillum, thymus, H. Trinitatis, tunica, verbena, viola, ladanum, benzoin, muſcus, ambra, vt & omnis generis thymiamata.

3. *Animalia* delitioſa, laſciua, mitia, blanda, iucunda, manſueta, &c. catulus, capra, cuniculus, hircus, ſtincus, taurus, vitulus. *Aues.* Aquila, columba, coruus, cygnus, gallus, hirundo, motacilla, paſſer, pauo, perdix, pica, turtur.

MERCVRIVS.

Mercurius eſt Planeta mutabilis, bonus cum bonis, malus cum malis, calidus cum calidis, frigidus cum frigidis, ſiccus cum ſiccis, humidus cum humidis, amicus ♄o, ♃i, ♀, ☾, inimicus ♂ & ☉, referens pulmones, quos & influentiis ſuis ſympathicè irradiat.

N. *Vtrumque ventri medio dicarem, præterquam enim quod Venus Mercurio ſit ſuperior, atque adeo præ ☿io ſubſtantiæ ſubtilioris, vterque fideliſſimus ſolis comes eſt, vtpote ad quem curſum ſuum vterque dirigit, haud longè ab eodem recedendo. Verum enimuerò, cuique vt in aliis, ita & in his ſuum linquo arbitrium, opinionem meam ſaltem referens, nulli obtrudens.*

Res Mercuriales ſunt.

1. *Mineralia:* ☿, ♃, ☾, marcaſita, ſmaragdus.

2. *Vegetabilia:* Althæa, aniſum, aquilegia, arthritica, bellis, chamemelum, corylus, cubeba, enula campana, faba, fumaria,

ria,glycyrrhiza,iugulans,iuniperus, maiorana, marrubium, mercurialis, napus, numularia, pentaphyllum, petroſelinum,petaſites, pimpinella, pæonia,pulmonaria, ſambucus, ſatureia, ſcabioſa, ſerpentaria,ſerpillum,trifolium, tuſſilago, veronica.

3. *Animalia* ingenioſa, aſtuta,ſagacia, abblandientia, loquacia: vt, Canis, ceruus,lepus, mula, muſtela, ſimia, ſerpens,vulpes. *Aues.* Alauda,carduelis,ficedula, hirundo, merula, pica,pſittacus, luſcinia, turdus. *Inſecta.* Scarabæus,veſpertilio. Hûc apis, formica, gryllus,locuſta.

De influentiis aſteriſmorum.

Familiaritas quæ ſtellis fixis cum rebus medicamentalibus intercedit, ſecundum numerum aſteriſmorum in duodecim claſſes diſponitur,quarum ſingulæ quatuor gradibus ad modum qualitatum primarum diſtinguuntur.

I. ARIES.

♈ Aries eſt ſignum maſculinum igneum, i.e.calidum & ſiccum, ſympathicum capiti.

Grad. I. Artemiſia rubra, Betonica, cichorium, conſolida regalis, ebulus, mentha,perſicorum malorum nuclei,petaſites,ſerpillum, tuſſilago,veronica.

N. *Colligit Carrichterus in fine dierum canicularium poſt plenilunium.*

Gradus. II. Aſparagus,eubulus,hypericum,millefolium,plantago,pœonia.

N.*Colligit Carrickt.* ☉ *&* ☽ *exiſtentibus in* ♋.

Gradus III. Agaricum,cataputia,chamælea; colocynthis,eſula,farfara,gentiana,liguſtrum,nuciſta,ricinus, ſambucus, ſarſa parilla.

N. *Colligit Carricht. inter Iacobum & Laurentium.*

Gradus IV. Abrotanum, calamintha, cappares, cinamomum, helleborus albus,maiorana, marrubium,naſturtium ſylueſtre,roſmarinus,turbith.ſpica.

N. *Colligit partim Aprili, partim Septembri.*

II. TAVRVS.

Taurus eſt ſignum fœmininum terreſtre,frigidum ac ſiccum, ſympathicum collo,ac gutturi.

Gradus I. Betonica,ceterach,chamædrys,hedera terreſtris, liliorum alborum radix,mentha,narciſſus, polypodium,roſæ,roſmarinus,valeriana,viola.

N. *Emolliunt tumores faucium ac lienis.*

Gradus II. Adianthum, alkekengi, aquilegia,hedera,arborea, polygonatum, quercus,viſcus quercinus, &c.

N. *Vulneribus conferunt.*

Gradus III. Anſerina, bugloſſa, carduus Mariæ,cynogloſſa,eupatorium,lappa minor,origanum,petroſelinum,quercus, quinquefolium, ſanicula, ſcropularia,tormentilla, vinca peruinca.

NB. *Vulneraria ſunt.*

Gradus IV. Auricula muris, bardana maior,betonica ſylueſt.chamæciſſus mai. chelidonium maius, fraxinus, malua, pulmonaria, ſcabioſa,&c.

N. *Antipathiam habent cum ſublunaribus quæ libræ ac Scorpioni ſubſunt; ſympathiam cum his quæ Cancro ac Sagittario.*

III. GEMINI.

Gemini ſunt ſignum maſculinum, aëreum, calidum & humidum,poſſidens humeros.

Gradus I. Anisum, althea, buglossa, borrago, fœniculum, hyssopus, petroselinum, prunella, ruta muraria.

Gradus II. Bardana mai. buglossa, filix, tilia alba, rapa, &c.

Gradus III. Alsine, arum, macis, rumex rotunda, vrtica mortua, &c.

Gradus IV. Acetosa, chamædrys, chamæmel. chelidonium, parthenium, rhab. &c.

N. *Antipathiam habent cum sublunaribus capricorni, sympathiam cum Libræ ac Aquarij.*

IV. CANCER.

Cancer est signum fœmininum, aqueum, frigidum ac humidum, sympathicum pectori, pulmonibus, costis, lieni, quorum quoque affectibus medetur.

Gradus I. Alsine, brassica, carduus, fabarum flores ac fructus. Gallium, rapæ, rapunculus, saluia, scrophularia.

Gradus II. Arbutus, coni abietis, pini, consolida, solanum, terebinthina, viscus.

Gradus III. Becabunga, crassula, digitalis, gnaphalium, iuncus, nasturtium, petroselini semen portulaca, salix, saxifraga, vermicularis.

Gradus IV. Conchæ, corallia, alba crystallus, mater perlarum, nymphæa, oculi cancri, pæonia, sedum, sperniola, vitriolum. Hûc Cancer, Lepus, Serpens, &c.

N. *Antipathica sunt sublunaribus Sagittarij, sympathica Tauri ac Libræ.*

V. LEO.

Leo est signum masculinum, igneum, i.e, calidum & siccum, præfectum cordi ac stomacho.

Gradus I. Basilicum, crocus, cupressus, garzophilli, hyssopus, lauendula, plantago aquatica, ros solis, soldanella, thymus.

Gradus II. Angelica syluest. bifolium, centaurea, galanga, gentiana, morsus diaboli.

Gradus III. Cotula fœtida, pastinaca, mentha, nasturtium hortens. pulegium ranunculus, vrtica.

Gradus IV. Betula, buxus, genista, laurus.

N. *Gradus* 1. *Collig.* ☉ *existente in* ♓ : ☾ *in* ♋.

Grad. 2. *In principio Maij, ante ortum Solis, vel finiente Augusto vel* ☉ *existente in* ♉, *&* ☾ *in* ♊ *ante ortum Solis.*

Grad. 3. *Quando* ☉ *in* ♌, *&* ☾ *in* ♍ *ac vltima quadratura, vel ad refrigerationem;* ☉ *in* ♉, *&* ☾ *in* ♊ *versante, ante ortum Solis.*

Grad. 4. ☉ *in* ♓, *&* ☾ *in* ♒, *vel* ☉ *&* ☾ *in* ♒.

V. VIRGO.

Virgo est signum fœmin. terreum, frigidum ac siccum, sympathic. Epati Intestinis ac Ventri.

Gradus I. Acetosa, acetosella, bardana, cichorea, plantago, pyrus, saluia syluestr.

Gradus II. Beta alba, cynosbatus, mespilus, sigillum Salomonis.

Gradus III. Aristolochia, consolida media, conyza, prunella, quercus.

Gradus IV. Carduus benedictus, centaurea min. frangula, ophioglossum, prunus syluestris, cum omnibus suis partibus fructibus ac floribus, serpentaria, tormentilla, &c.

VII.

VII. LIBRA.

Libra est signum masculinum aëreum, calidum & humidum, Renibus ac Vesicæ sympathicum.

Gradus I. Bellidis genera omnia, consolida media, parthenium, primula veris, sium, tragopogum.

Gradus II. Alcea, althæa, anserina, chamæmel. martagon, malua, verbena, viseum, tilia.

Gradus III. Antirrhinum, artemisia corylus, ruta muraria.

Gradus IV. Alyssum, antirrhinum, alsine, chelidonium mai. mentha nigra, scabiosa, scrophularia, senecium.

VIII. SCORPIVS.

Scorpio est signum fœm. aqueum, frigidum & humidum, sympathicum partibus genitalibus.

Gradus I. Cruciata, oxycantha, sorbus syluestr.

N. *Huc pertinent omnia simplicia primi gradus* ♋, *si post Iunium collecta sint mense Octobris inprimis.*

Gradus II. Fraxinus, poma omnis generis, prunus, conchæ, ostreæ.

Gradus III. Berberis, buxus, erua, parthenium, saponaria.

N. *Huc pertinent omnes herbæ 2. gradus* ♋, *collectæ* ☉ *in* ♋ *existente.*

Gradus IV. Atriplicis species omnes, beta rubra, mercurialis, narcissus, ribes.

IX. SAGITTARIVS.

Sagittarius est signum masculinum igneum, calidum & siccum, sympathicum coxis, lumbis, & sim.

Gradus I. Consolida maior, cepa, raphanus, scrophularia, sesamum, tiliæ flores, verbena lutea.

Gradus II. Allium, angelica syluest. hyoscyamus, leuisticum, salicis folia.

Gradus III. Asarum, beta rubra, chelidonium, crocus, curcuma, filix, hedera terrestris, hirundinaria, iuglans, rubia tinctorum, succisa.

Gradus IV. Antimonium, momordica, euphorbium, nasturtium, vitis alba.

X. CAPRICORNVS.

Capricornus est signum fœm. terrestre, frigidum & siccum, sympath. genibus ac neruis.

Gradus I. Calendula, cerasa nigra, enula, morus, rubus, vaccina.

Gradus II. Mora nigra, scarlea, verbascum.

Gradus III. Acorus officin. arum, bursa pastoris, consolida mai. curcubita, galanga, malua hortensis, sonchi omnis generis.

Gradus IV. Helleborus, hyosciamus, mandragora, napellus, herba paris, sabina, solanum, staphis agria.

XI. AQVARIVS.

Aquarius est signum masc. aëreum, calidum & humidum, sympath. tibiis ac cruribus.

Gradus I. Angelica daucus, ficus, fraxini flores, hedera terrestr. iuglans, melilotus, sanicula, sigillum Salom. vinca peruinca.

Gradus II. Consolida regalis, cuminum, epithymum, geranium, lappa radix rhodia, ruta muraria, saluia sylu. vrtica alba.

Gradus III. Agrimonia, auricula muris, horminum, mercurialis, saxifraga, serpentaria.

Gradus IV. Asari fol. cardiaca, cicuta, mespila.

XII. PISCES.

Pisces sunt signum fœm. aqueum, frigidum & humidum, sympathicum pedibus.

Gradus I. Aristolochia l. caulis capit, cucurbita, enula, fragus momordica, myrobalan. napus, nymphæa, portulaca, rapa.

Gradus II. Articocus, antirrhinum, cyanus, stæchas citrin.

Gradus III. Nigella, papau. satiu. papau. erraticum, sonchus.

Gradus IV. Cicuta, hyosciamus, napellus, papau. cornutum, solanum alb. vua inuers. Serpens.

N. *Non ignorare te volo, amice Lector, me mihimet hisce iam recensitis non satisfecisse, multò minus tibi. Recensui vt apud authores reperi, fundamenta penitiora, vt ingenuè fatear, nondum assecutus. Namque signa quæ perhibent, sumpta à sapore, colore, odore, motu sequaci, figura, &c. æque dubia sunt: nec enim constat cur signa talia, familiaritatem talem indubitato arguant. Attamen, cum nullum dubium sit, quin inter res certas cœlestes, & sublunares certas, amicitia inimicitiaue intercedat, series à maioribus collectas recensere placuit, si qua tibi daretur in fundamenta penetrare. Dona nimirum Dei diuersimode impertiuntur.*

CAP. X.

De proprietatibus particularibus.

SVnt & proprietates *particulares*, id est in rebus particularibus fundatæ, quibus productio alterius si scilicet conspirauerint, iuuatur, sin dissenserint, impeditur, retardatur. Exempli gratia crescit feliciùs polypodium super quercu; sic cuscuta lino adnascens, feliciùs exurgit: sanicula quercuum viciniâ gaudet; vitis oleæ; orobanche inter legumina crescere auet, quæ tamen ipsa strangulat. *E contra* sese mutuò offendunt, brassica & vitis, adeo vt si in agris brassica viti assita exurgit, vel vitis ipsa confestim emarcescat, vel certè sarmenta eius elanguescentia contabescant: sic odit & vitis corylum; quercus consita iuxta iuglandem contabescit; hedera omnibus arboribus, maximè verò viti infensa est.

CAP. XI.

De materia natiuorum.

MAteria ex qua res natiuæ fiunt, ſunt *ſemen* ac *nutrimentum*, aut his analogum *quaſi ſemen* & *nutrimentum*.

N. *Materia in natiuarum conſtitutione denotat* 1. *partem materialem ſeu corpoream, quatenus ſpirituali, i.e. formali opponitur. Et eſt pars illa corporea ex liquido & arido coagmentata, ſpiritualis illius partis.* Subiectum vid. c. 5. *In* macrocoſmo *eſt corporea ſubſtantia totius vniuerſitatis ſpiritui vniuerſali ſubſtrata, craſſior in terra, tenuior in aqua, magis adhuc tenuis in aëre, tenuiſſima in ſtellis. In* vegetabilibus & animalibus *eſt corporea itidem ſubſtantia ſpiritibus ſeu animabus eorum ſubiecta: craſſiórque exiſtit in membris his, e.gr. in ligno, oſſibus, & ſim. tenuior in aliis; v.gr. in medullis, cerebro, & ſim. prout naturæ naturanti primitus fuit viſum. In* rebus ſecundariis *ſimiliter ſeſe res habet, vbi tamen conſiſtentiam homogeneam fere nacta eſt.* 2. *Refert ſubiectum præexiſtens, è quo res natiua tanquam ex materia proximè præexiſtente fit, quo ſenſu Ariſtoteles materiam videtur deſcripſiſſe ſubiectum, è quo res fit primùm, per ſe & non per accidens. Et hac ratione opponitur formæ, i.e. actui ſeu vitæ, qua res producta viuit & actuatur. Eſt autem non mera pars materialis, ſenſu priori, ſed ſubiectum ex principio materiali ac formali, ſeu quod idem eſt, ex corporeo ac ſpirituali compoſitum, tametſi ſpiritualis illa pars ſopita quaſi ac in tenebris fere deliteat, imo materialis partis vices non raro retinere videatur, præcipuè in nutrimento.*

Semen eſt materia humido-ſpirituoſa, (i.e. aqua ac ſpiritus, ſeu ſi mauis, aqua & ignis) in creaturam certam proximè ac naturâ ſuâ emergere determinata.

N. *Seuerino Dano eſt vitale principium, in ſe continens ſpiritus mechanicos & tincturas vniuerſæ anatomiæ propriæ ſpeciei, quibus ſuum ſibi fabricant corpus, colores, ſapores, qualitates, magnitudines, figuras & reliquas ſignaturas conſentaneas officiis & prædeſtinationibus prædictorum ſpirituum & rei producendæ. Exemplis res patebit:* Macrocoſmi *materia præexiſtens, quæ ſeminis vices præſentat (ſtrictè enim ſemen dici nequit) à Moſe dicitur Terra informis & inanis, à Poëtis chaos. Huic reſpondet chaotica macrocoſmi diſpoſitio, è qua ceu materia prima rerum renouatio dependet.* Vegetabilium ac animalium *ſemen v. plurimum in ſua ſpecie fundatur, nonnunquam tamen in materia vniuerſaliori: vnde Generatio, vniuoca, æquiuoca, cagaſtrica, iliaſtrica.*

Nutrimentum eſt materia humido-ſpirituoſa, quæ vi & facultate rei nutricandæ præparatur, ſubindéque alterata, mutata, determinata, membris incorporatur. Vniuerſalior eſt initio & à natura rei nutricandæ diuerſa, vnde paulatim alteratur, inque naturam rei nutriendæ tranſplantatur.

N. Macrocoſmi *nutrimentum idem illud chaos eſt, ſeu res particulares in chaoticam diſpoſitionem redactæ. Vide ſupra. Nutrimentum vegetabilium ac animalium per ſe fere innoteſcit.* Vegetabilia *nutriuntur terræ ſucco, naturâ macrocoſmicâ, i.e. effluuiis elementorum impregnato.*

Hinc formatur benedictio diuina. Deut. 33.v.13.& 14. מובוכה יהות ארצו מימוצך שמוים מוטל ומותהום דכצך תתה וממוצך הבואה שמוש וממוצך צרש ירחים: &c. *idest in benedictione Iehouæ terra tua in Effluuio (vbertate communicata, Meged) cœlorum , in rore in abysso iacente infra. Et in effluuio vegetabili Solis , & in effluuio vegetabili Lunæ , & in effluuio montium , & in effluuio collium , æternum.*

Animalibus *tum ipsemet macrocosmus cibus existit, tum vegetabilia, tum animalia inuicem. Vide suprà c.4.*

Quasi semen & nutrimentum materiam exhibent rebus secundariis, suntque excrementum in nutritione rerum primariarum, à parte vtiliori) rubino Paracelsi) separatum. Hoc nimirum præterquam quod facessit in materiam seminalem , vnde creaturæ exurgunt , quæ non rarò cum primariis dignitate certant, in nutrimentum quoque earundem vergit.

N. *Res secundariæ fiunt & nutriuntur ex Excrementis aqueis , terreis & viscosis , salinis , &c. Hæc enim cum in substantiam rei primariæ abire nequeunt, secernuntur à parte vtiliori nutritiua, inque peculiaria genera nonnunquam mutantur pro diuersitate matricum, concursuque causarum requisitarum , differentia. Varia namque sunt Excrementa, non solum ratione trinorum mundi regnorum , sed & ratione officinarum in quibus ea redundat. Nimirum, quia materia nutritiua diuersarum officinarum elaborationes , diuersosque maturationis gradus percurrere destinata est , quorum singuli sibi respondentia exhibent excrementa, vtique diuersitatem excrementorum oriri necessum est. Imò cùm omnia in mensura , ac pondere sint disposita, superabundat nonnunquam etiam nutritiua illa materia , vt & hac ratione perittoma suppetat excrementitium. V. g. lac in animalibus , melligines resinævè in arboribus, &c. Hinc fiunt in* macrocosmo *meteora & mineralia; in* vegetabilibus *succi , resinæ, gummi , &c. in* animalibus, *stercus, vrina, lapides, arenulæ, & sim.*

CAP. XII.

De Tempore productionum natiuarum.

TEmpus ad productionem rerum natiuarum faciens est, quo vigent, quorum beneficio productio perficitur, & maximè qualitates facultatesve sub causa efficiente descriptæ.

N. *Tempus est mensuratio curriculorum quorumcunque per certa puncta. Nimirum creauit quidem Deus omnia in perfectione , verum in gradu infimo, non summo, quippe hunc assidua cultura acquirere subinde debebant, ab infimo sc. gradu sensim ad* ἀκμὴν *ascendendo. Insuper, quia Deus naturam finitam ac temporalem, non sempiternam ac æuum perennē voluit, terminū quoque ac finem præfinire oportuit, adeoque descensum ab* ἀκμῇ *ad interitum. Interuallum igitur inter rei cuiusque ortum ac interitum, constituit cuiusque curriculum , distinctionis punctis non raris notabile. Distinctionis huius*

funda

fundamentum est mutatio, quam res quæque in curriculo suo subire est destinata, qua scil. res modò sic, modo aliter, nunc huius, nunc alius naturæ ac proprietatis deprehenditur, adeoque medicationi nunc aptior, nunc ineptior.

Tempus mensuratur potissimum ad curriculum cœli, cursumque seu motum stellarum & inprimis *Solis* & *Lunæ*, ceu luminarium κατ' ἐξοχὴν dictorum, tum quoque ad motum planetarum reliquorum.

N. *Etsi res qualibet, eo quod curriculum peragit, mutationes diuersas subit ac memorabilibus in semet distinguitur, v. gr. ætate iuuenili, virili, senili, periodica rei reuolutione, &c. attamen numeratur tempus maximè ad cursum Solis & Lunæ, vtpote, quorum curricula sunt magis conspicua, vniuersaliora, distinctiora; vnde & esse in tempora iubentur,* Gen. I.

Cursus *Solis* exhibet, 1. annum, 2. anni quadraturas; ver, æstatem, autumnum & hyemem, 3. menses Solares, 4. Dies & noctes, 5. partes dierum. Videlicet, tempus matutinum, antemeridianum, meridianum, pomeridianum, vespertinum, nocturnum. 6. horas.

Lunæ cursus exhibet 1. annum lunarem, id est menses lunares, 2. lunæ quadraturas: nouilunium, tempus crescentiæ, in quo excellit prima quadratura, plenilunium, & denique tempus decrescentiæ, vbi occurrit vltima quadratura. E dictis temporum articulis eligendi sunt, qui secum vehunt qualitates ad productionem natiuorum facientes, siue manifestiores eas velis seu vniuersaliores, siue occultiores & specialiores.

Sic tempus sationi eligitur, 1. quod ad humiditatem inclinat modicam, nimirum humiditate semen in terram proiectum resoluitur suscitaturque. 2. Tempus Lunæ crescentis. In hoc tamen sunt qui monent, si satio flores intendat copiosos, fieri eam debere quadratura secunda, ac prœcipue tribus diebus ante plenilunium, lunaque existente in virgine; sin folia expetantur, sationem instituere iubent post nouilunium. Eadem ratio est insitionis.

Similem curam in animalium educatione rusticos habere deprehendimus: vitulos crescente ☾ natos educationi aptiores iudicant: ineptiores, qui sine ☾, i.e. in nouilunio, vel ☾ decrescente in lucem prognati fuerint.

Quinimo nec abs re erit, ad sationē id temporis eligere, quo saltem luminare alterum, (videlicet quod Planetam semini seminando familiarem, amicitiā prosequitur) fuerit in fortitudinibus eiusdem illius familiaris planetæ, vel planeta ipsemet familiaris fortitudines suas obtinuerit. Vide infra c. 25.

N. Agripp. phil. l. 1. c. 12. *Indiuiduorum singulares dotes plurimis insunt, tam mirabiles, quàm in speciebus etiam à figura cœlestium situque stellarum. Omne enim indiuiduum, quando incipit esse sub determinato horoscopo, constellatione cœli, contrahit cum esse, mirabilem quandam virtutem operandi & patiendi rem mirabilem, etiam præter eam, quam habet à sua specie, cum per influxum cœlestium, tum per obedientiam materiæ generabilium, ad animam mundi, &c.* Hæc Agrippa, cui subscribunt quam plurimi alij, inter quos Michaël Toxites in præfat. herbarij Carichteriani, & ex hac Poppius in præfat. sui herbarij. *Quamquam plurimi sunt,* inquiunt, *qui parui momenti æstiment, loca, tempora, influentiásque obseruare, eò quod tempus*

tempus hoc præ illo nihil prærogatiuæ obtineat : attamen probat contrarium ipsa experientia. Hinc futilitates eiusce potius censendæ sunt ignauorum , quam veritatis indagatorum. Quippe conuincunt nos non modo agricolæ, qui arando, serendo , &c. de tempore certo solliciti sunt, sed & hortulani, qui in putandis arboribus, surculis decerpendis, inserendis, tempora sua certa obseruant.

CAP. XIII.

De Loco productionum natiuarum, & inprimis de Terra & Aqua.

Locus producendorum natiuorum tum locus natalis est, tum locus progressionis, i. e. vbi educantur, sustentantur, viuunt, &c.

N. Mineralia *in terræ gremio locum tum natalem tum progressionis sortita sunt.* Vegetabilia *terrâ in plurimum nascuntur viuuntque: pauciora aquâ; rariora vegetabilibus aliis infixa crescunt :* Animalium *matrices partim sunt vteri materni, partim oua, partim his analoga loca terrena, & simil. Loca educationis sunt terra, aqua, aër.*

Locus ad productionem natiuarum idoneus est, qui scatet qualitatibus, facultatibus, proprietatibus, materiaque ad productionem aptis. Excellit autem inter cætera globus inferior, i.e. Terra & Aqua, vtpote non modo mineralium & vegetabilium, sed & animalium commune receptaculum.

N. *Solum ad rerum productiones facit, non tantum quatenus hospitium præbet aptum ac conueniens, sed & præcipuè quatenus calore suo semen inibi ceu in matrice locatum suscitat, humiditate sua resoluit, vt salina fermentat, proprietate peculiari amat vel odit, adeoque obtinet rationem Efficientis, materiæ, atque subiecti loci. Eapropter prout solum naturatum est facultatibus ac succis ad rei productionem iuuandam vel retardandam facientibus, ita & ad productionem solum conueniens erit eligendum, videlicet calidum, humidum, frigidum, siccum succis idoneis dotatum, proprietatibus peculiaribus impragnatum. Nec enim vbiuis prouentus æquè felix est.*

Hîc segetes, illic veniunt felicius vuæ,
Arborei fœtus alibi, atque iniussa virescunt
Gramina, &c.

Consideratur in solo præcipuè. 1. *vbi*, 2. *quomodo*, 3. *quare*. Nimirum hæc tria non modo rerum variant productionem, sed & non raro rerum productarum qualitates.

I. *Vbi*, i.e. sub qua longitudine, latitudinéue sit solum locatum. Hîc occurrit soli distinctio. 1. In *Zonas* illas famosas quinque, binas frigidas, binas temperatas, & vnam torridam. 2. In *Climata*, ratione latitudinis mensurata. 3. In *regiones*, quarum cœlestis constitutio, si ad solem conferantur, ex Geographicis facile addisci poterit. Tales sunt Germania, Gallia, Italia, Hispania, India orientalis, occidentalis, &c. Nimirum singulæ regiones partim iuxta sui cœli solique qualitates plantas peculiares producunt, partim iis, quas cum aliis communes habent, feliciorem infelicioremque productionem

ductionem, aliamue complexionem conciliant. Vinum Hispanicum aliud est à Gallico, Gallicanum à Germanico. Similiter & Res vnius regionis, v.g. Germaniæ non vniusmodi sunt. Sic radix ari in locis nostris frigidioribus adeo feruens ac mordax nascitur, vt os & fauces exurat, at quæ in Lydia prope Cyronem vrbem, (teste Baptista Porta,) prouenit, exteriori forma nostræ planè respondens, dulcis & grata esse dicitur, vt raparum instar homines in cibo sine nocumento eo vti possint. Angelicæ radix in Finlandia acutiorem sapit saporem, quā hic nostras. Folia Senæ alia mittit Alexandria Ægypti, alia Italia. Vitriolum Vngaricum præfertur reliquis Sic variant & pro diuersitate regionū *animalia*, adeo vt non modo peculiaria sibi nonnullæ regiones vendicent, sed quæ communia sunt felicius producant educantue, imo quoque nonnihil ab aliis differre faciant. Adde, quod *plantæ* vel *animalia* ex vna regione ceu patria in aliam ceu peregrinam transplantata, cum hac loci mutatione, simul naturam mutant. Vid. Ioh. Bapt. Port. in phytogn. l. 2. c. 1. 2. 3. 4.

N. *Sunt qui regioni cuique data sua esse medicamenta volunt, morbis inibi grassantibus sufficientia, ideoque vsum exoticorum cura necessitatem ducunt. Verum enimvero, & si prius non inficier: attamen quia vernaculorum plurimorum naturam ac vires nondum satis compertas habemus, præstat exotica exhibere, quippe experientiâ comprobata, quam vernacula experientiâ difficili experiunda. Hisce sublatis, vernacula, vtpote iisdem influentiis cum incolis affulsa, vernaculisque succis educata, exoticis præferre non dubitamus.*

II. *Quomodo*, i.e. quo situ solum sit locatum: siue superficiei altitudinem spectes, qua solum refert montem, collem, planitiem, campum, vallem, & sim. siue cardines mundi, qua ratione solum sitū dicitur versus ortum, occasum, meridiè aut septentrionem: siue radios solares, vnde solum fit apricum, vmbrosum, nemorosum. Videlicet horum diuersitate haud parua soli atque inibi nascentium diuersa productio ac natura suboritur. Hanc tamen diuersitatem præcipuè qualitatibus primis dimetimur, dādo montibus, locis apricis, meridionalibus, caliditatem & siccitatem; vallibus, campis, locis septentrionalibus, vmbrosis, nemorosis, frigiditatem, &c. Et hinc montibus locisque siccis prognata, sunt validiora plerunque viribus quam reliqua, minora autem quoad staturam.

N. Hippoc. l. 2. de Diæt. *Quæ ad meridiem sita (regio) ea, quæ ad septentrionem spectat calidior & siccior quod ad solem magis accedat. In his autem regionibus homines & quæ terrâ producuntur, sicciora, calidiora & validiora esse necesse est, quam quæ in contrariis. Item: per se si loca spectes, ad hunc habent se modum. Alta loca & squalentia, quæque ad meridiem spectant, campestribus æqualiter suis sunt sicciora, quod pauciores humidiates contineant.*

III. *Quale*, i.e. vtrum solum macilentum, pingueue, siccum vel humidum, arenosum & sabulosum, vel vliginosum ac limosum sit, vel & dulce, salsum, proprietatibus seminalibusve rationibus peculiariter dotatum.

De Aqua.

Aqua non minus ac terra ad produ-

E ctionem

ctionem rerum natiuarum concurrit: præbet enim rebus inibi naſcentibus tũ domicilium, tum & alimentum, idque non modo quatenus terræ permixta aridam conſtituit, ſed & quatenus ſeorſim collecta, terræ ſupernatat.

Conſiderari itaque iiſdem poterit differentiis, quibus terra.

I. Quoad *Vbi*, idem eſt iudicium quod de terra. Nimirum ſecundum cœli regionumque differentiam non modo res ipſas, ſed & rerum vires differre comperimus, huiuſceque regionis aquis, has plantas, hæc animalia, alterius alias plantas, alia animalia eſſe propria.

II. Quoad *Quomodo* non magni ferè eſt momenti, niſi profunditatem ſitumque in locis montanis, planis, profundiſue ſpectes: vel & magnitudinem ſeu amplitudinem aquarum conſideres.

III. Quoad *Quale* Aqua eſt dulcis, ſalſa, ſeu marina proprietatibuſue peculiaribus inſignita. Hûc: aqua lacuſtris, paluſtris, limoſa, & ſim.

CAP. XIV.

De Præparationibus medicamentorum.

PRæparatorum productio, dicitur præparatio, quæ eſt actio officinalis, qua medicamenta parantur.

Huius ſpecies ſunt.

A.

Acuere ſeu *acuare*, i.e. rem fortiorem reddere, vel ſtimulum eidem addere. Sic acuuntur pilulæ grano 1. ac 2. Diagrydij, Trochiſc. Alhandal. Gumm. de Gamandra.

Amalgamare, i.e. metalla per ☿ ij viui admixtionem calcinare. Calcinantur autem hoc modo ſola metalla, excepto ♂. Vid. l. 3.

C.

Calcinare, i.e. in calcem redigere vel friabile reddere. Fitque

1. Per ignitionem	Incinerando Reuerberando	Hûc pertinet extinctio rei ignitæ in ▽.
2. Per corroſionẽ.	Amalgamando Præcipitando Fumigando Vaporando Cemetando	Hûc calcinatio per illinitionem liqueris corroſiui.

N. *Exempla ſingulorum horum modorum in metallis lib. 3. videre licet.*

Candiſare. Candiſari ſoli competit ſacharo, quod in ▽ ſolutum, purificatum atque quadantenus inſpiſſatum, in cryſtallos concreſcit, idque candiſari vocãt. Imponunt autem ſolutioni nonnumquam res medicamentales ſolidas, vt cryſtallis illis ſacharatis obducantur, eaſque confectionibus adnumerant. Vide lib. 2. c. 47.

Commentare idem eſt quod ſtratificare, i.e. corpus metallicum (huic enim ſoli competit) cemento ſtratificatim impoſito, aliquandiu igni exponere. Vid. lib. 3. in ☉. c. 9.

Circulare, i.e. liquorem in digeſtionem collocare, vt volatilior ac ſpirituoſior pars continuò eleuari ac recidere poſſit, adeoque

adeoque quasi circulum transeat, maturiorque euadat. Huius rei gratia certa instrumenta in vsu sunt, circulatoria dicta.

N. *Vices circulationis supplere potest iterata destillatio.*

Clarificare potissimum de decoctis ac succis, quæ cum crassis scateant excrementis, clarificatione, i. e. purgatione egent. Clarificationis huius præcipui modi sunt 1. *per albumen oui, per digestionem, tum 3. per filtrationem. Vide infra.*

Per *albumen* hoc modo peragitur. Albumen oui virgula agitatur donec penitus in spumam abeat; Spuma hæc infunditur rebus clarificandis, coquuntur simul vna ac altera ebullitione, vt crassiora albumini adhærescant. Hinc separantur despumando, colandoque, & sim.

Per *digestionem* quæ fit clarificatio, nihil peculiare habet à digestione, qua crassiora feces ve ad fundum paulatim secedunt, vnde per decantationem à liquore separari possunt.

Coagulare. Coagulari dicitur in quod euaporando inspissatur.

Cohobare, i.e. liquorem. destillatum materiæ in destillatorio residuæ, iterum affundere, ac denuo destillare,

Calare, i.e. per colum traiicere. Colus autem præcipuè panneus intelligitur nonnunquam quoque linteus.

Condire einmachen. Condire dicuntur quæ sacharo syrupisato, melliue (vt horum beneficio diutius conseruentur) calidè immerguntur, vsuique sic immersa reponuntur. Vid. lib. 2. c. 46.

Conficere. Officinis est saccharo obducere ac incrustare. Vid. lib. 2. c. 47.

Conquassare. Conquassari dicuntur (viridia maximè) quæ pistillo grossè tunduntur & sine puluerisatione pressantur.

Conseruare seu *conseruisare*, i, e. conseruam facere.

Coquere, i. e. elixare.

Coquere in diplomara, i.e. in NB.

Cribrare, i. e. per. cribrum transmittere.

Crystallisare, i.e. in crystallinas formas reducere.

N. I. *Proprium est salium, quibus & ♀ sacharumque addere licet. Videlicet hæc in liquore aqueo soluta, si in frigidum locum reposita fuerint, concrescunt in crystallos. Vbi nota, si nimium liquoris adsit, antequam reponantur, aliquantulum exhalandum esse.*

N. II. *s. a. Crystallisare est Crystallisationes repetere, donec amplius colligi nequeant. Nimirum postquam prima vice Crystalli exempti fuerint, quia reliquis in liquore scil. restantibus Crystallis liquor disproportionatus est, exhalet nonnihil, hinc reponatur, &c.*

D.

Decantare, i, e. liquorem materiæ alicui supereminentem p r inclinationem effundere. Germ. *abgiessen.*

Decupelare idem est quod decantare.

Decrepitare de sale communi & similibus dicitur, quæ cum ad ignem sine fusione calcinantur, strepitum seu crepitũ edunt, Vid. de ⊖.

Deliquium. Per deliquium soluere, i.e. rem soluendam in locum humidum collocare, vt per se in liquorem vertatur.

N. I. *Deliquium peragitur felicius 1. in cella seu loco humido, 2. mense Iunio, Iulio, Augusto, quo tempore cellæ sunt frigidiores.*

N. II. *Nonnunquam promouetur deliquium instillando humorem conuenientem.*

Dephlegmare, i. e. phlegma separare seu abstrahere, quod fit, si phlegma seorsim affectetur, destillando, sin minus, euaporando: competitque spiritibus mineralibus fixioribus, vt Spir. 🜖, ⦶ ⊖, & sim.

Despumare, i.e. spumam demere. German. *abschæumen*.

Destillare, i.e. liquorem vi caloris attenuatum in recipiens appositum prolectare. Modi destillationis vsitatissimi sunt 1. ratione vasorum: per Alembicum, per Retortam, ac per Vesicam, 2. ratione graduum caloris; per Balneum roris seu vaporis (VB) per balneum Maris (MB) per cinerem, per arenam, per ignem nudum.

Detonare, verpüffen. Detonari dicitur, quod cum flagratione & strepitu calcinatur. Vt Crocus Metallorum.

Digerere, i.e. blando calore fouere.

Dissoluere, i. e. accedente aliquo humore soluere Germ. *aufflœsen*. Sic soluuntur salia.

N. *Differt nonnullis dissolutio à liquatione, quod hac non nisi vi caloris fiat & plerunque sine accedente humore, illa affusum humorem semper requirat.*

Dispensare. Dispensari dicitur compositum, dum simplicia, quæ compositum ingrediuntur, seliguntur, & pro composito inde parando adaptantur.

Dulcorare, *edulcorari*. Dulcorari dicuntur 1. calcinata sale grauida, dum ▽ (vt plurimum calidâ) abluuntur, qua ablutione sal inibi contentum aquæ immiscetur, 2. Dicuntur dulcorari Potiones, addito sacharo, vel syrupo conuenienti.

E.

Electuarisare, i.e. Electuarium facere.

Euaporare, i.e. liquorem calori exponere, vt exhalet humiditas.

Exaltare, i.e. Rei potentiam alterando augere. Vid. fermentare.

Exacinare, i.e. acinos eximere.

Excorticare, id est, cortices detrahere.

Exhalare, idem quod euaporare.

Exprimere, i.e. premendo vel pressura elicere, siue id sola manu fiat, vt decocta exprimi solent, siue certo instrumento quod prælum dicunt.

Extrahere, i.e. beneficio debiti liquoris (quem menstruum vocant) proportionaliter affusi, præcipuam rei elicere partem. Vid. l. 2. c. 57.

N. *Extrahere s. a. i. e. Extractionem nouis affusis menstruis reiterare, idque toties quoties menstruum adhuc impregnari sentitur.*

F.

Fermentare vergœhren. Fermentari res propriè dicitur, quando euidenter in se resoluitur, rarescit, maturatur.

N. *Ratio Fermentationis hæc est, Contraria fermentabilia confusa, i. e. nondum sub vnum dominium ac potestatem, mixtionemque exactam redacta, si aliquatenus vi caloris externi resoluta fuerint, vi potentioris facultatis alterantur, atque inde in incertam aliquam temperiem, naturamque spirituosiorem euehuntur & exaltantur.*

Filtrare. Filtratio fit beneficio vel chartæ bibulæ, vel panni lanei. Ex Charta fit pyramis, quæ tritorio inditur ne concidat. Hinc liquor pyramidi infunditur, vt paulatim per chartam in suppositum vasculum defluat.

Per pannum filtratio fit vel colando, de quo paulo antè, vel separando liquorem à pulueribus suis subsidentibus. Ad hoc duo itidem requiruntur vascula, alterum ex quo, alterum in quod liquor filtratur. Prius quod filtrandum continet,

continet, inclinatur ad latus, eique imponitur frustulum panni vt limbus alter extra vas dependeat: posterius supponitur, vt liquorem per panniculum paulatim defluentem suscipiat. Similem modum infra docemus oleum ab aquis separandi:

Fixare i.e. quod volatile est fixum reddere. Fit vel per se scil. iteratis destillationibus, & sublimationibus, vel addita alia aliqua re, cuius vi fixatio perficitur.

Fumare, i.e. per fumũ Mercurii vel Saturni calcinare, solorũque est metallorũ.

N. *Nimirum Mercurius vasi calcinatorio orificij angusti inditus apponitur igni nudo: vt fumus exalet. Orificio imponitur Metallum calcinandum laminatum, vt fumo Mercurij transeunte friabile reddatur.*

Fundere idẽ in Chymia est quod liquare seu ad ignem liquefacere: proprieque de salibus ac Metallis dicitur.

G.

Granulare, i.e. in grana reducere.

I.

Imbibere, i.est. rem humiditate per vices potare, seu liquore rem humectare.

Impastare, i.e. miscere vt fiat instar pastæ seu massæ.

Impregnare, idem ferè est quod imbibere.

Inaurare, i.e. foliis auri obducere. Inaurari autẽ etsi de aliis quoque medicamentorũ formis dici possit; E.g. de Martio pane, & sim. Tamen potissimũ de pilulis dicitur, quæ in Scatula (rotunda) clausa adiecto folio auri, circumagitãtur, donec auro illo obducantur. Germ. *vergülden.*

Incerare, idem est quod imbibere.

Incidere. Inciduntur herbæ forcipe: duriora, vt ligna, radices duriores, cortices; cultro.

Incinerare, i.e. comburere ac in cinerem redigere.

Infundere, i.e. materiam liquori immergere.

Insolare, i.e. macerare vel ☉ lis, vel alio calore tepido.

Interpassare. Interpassari dicitur de sacculis seu fomentis siccis, idemque est quod intersuere, ne materia inclusa conglomeretur, cuius rei gratia quoque gossypio pulueres suscipi solent.

L.

Lænigare, i.e. super porphyretico lapide in tenuissimum puluerem (Alcohol) redigere.

Lauare, i.e. liquore (aquâ) abluere, vt res purgetur ab immunditie. Lotione autem opus habent tàm ex mineralibus, quam ex vegetabilibus & animalibus nonnulla. Vt patebit. l. 2.

N. *Instituitur nonnunquam lotio, vt res imbuatur qualitate aliqua.*

Limare, i.e. lima in scobem redigere, quam limaturam dicunt.

Liquare, i.e. vi caloris fluidum facere, Germ. *fliessend machen, schmieltzen.* Competit Metallis, salibus, pinguedinibus, & sim. interdum tamen idem est quod per deliquium dissoluere.

N. *Quomodo differat à dissolutione. Vide supra.*

M.

Macerare idem est quod digerere.

Malaxare, Malaxari dicuntur Emplastra dum in massam subiguntur, siue id manu fiat, siue pilâ vel simili instrumento.

P

Præcipitare. Præcipitari dicitur, uod in liquore solutum, incrassatumque ad fundum secedit.

 N. *Non*

N. *Nonnullis denotat totum actum calcinationis per liquores corrosiuos: siue calx per se subsideat, siue exhalatione humiditatis, siue instillatione alicuius rei repercutientis. Vid. Beguinum.*

Præparare pharmacopæis est rem minutissimè læuigare ac aqua aliqua cordiali imbuere. Vid. l. 2.

N. *Dicitur itidem de radicibus nonnullis, &c. quæ in aceto maceratæ exsiccantur, E.g. Rad. Ari.*

Puluerisare, *puluerare*, i.e. in puluerē redigere, siue terendo. siue læuigando id fiat.

Purificare, i.e. â sordibus seu inquinamentis (crassioribus) separare: fitque lauando. clarificando, filtrando, digerendo. Vide clarificare.

Putrefacere idem est, quod digerere.

R.

Radere: *schaben*, fit instrumento aliquo acuto, E. g. cultello, vitro, lima, & sim. quo res rasioni subiecta in rasuram redigitur.

Rectificare, i.e. denuo blando calore destillare, vt pars magis spirituosa ac volatilis eliciatur, relicto phlegmate seu parte aquosâ in fundo. Sic rectificantur aquæ stillatitiæ, spiritus.

Resiccare, idem est quod depurare, competitq: potissimum sacharo. Vid. l. 4. class. 4.

Reverberare, i.e. rem aliquam vi flammæ cremare, quæ infra ac supra illam ambiat.

Rotulare, i.e. Rotulas conficere, Vid. l. 2. c. 69.

S.

Salificare, i.e. Sal conficere.

Secare idem est quod incidere.

Separare, i. e. res heterogeneas mixtas & confusas segregare. Vsitatissimum autem est separare oleum ab aqua, quod fit 1. per *Tritorium* angusti orificij in fundo, quod orificium aqueo liquori vtpote grauiori primumque defluenti aperitur, postmodumque obturatur, oleumque restans sigillatim colligitur. 2. Per *gossypium* seu lanam. Nimirum repletur vitrum angusti orificii, aqua & oleo confusis, ad summum vsque, sinitur-que, vt oleum supernatet. Hinc apponitur vitrum humilius, gossypiumque seu lana vtrique imponitur, vt vno termino oleum tangat, altero in vas appositum dependeat. Sic delabitur oleum per gossypium, in appositum vasculum humilius. 3. Per *chartam bibulam*. Nimirum transit aqua restatque oleum.

Sigillare hermeticè, i.e. vitrum fusione claudere.

Stratificare, S.S.S. (i.e. Stratum super stratum) facere idem est ac Metallum laminatum & pulueres stratificando, alternatim struere. Nimirum primo sternendum est stratum pulueris, hinc imponenda lamina metallica, iterum puluis & sic deinceps, donec puluis stratum claudat.

N. I. *Nonnunquam loco laminæ puluis Metallicus sumitur.*

N. II. *Beguino stratificationis vox totum calcinationis actum comprehendit, quo lamina stratificata igne friabilis redditur, quod & cementare dicunt.*

Sublimare, i.e. rem volatilem siccam in sublime eleuare, vt seorsim haberi possit. Res illa eleuata vel sublimati nomine effertur, vel florum nomen adsciscit.

T.

Tabulare. i. e. Tabulas vel morsulos conficere. Vid. l. 2. c. 69.

Terere, i. e. *Conterere*, pila contundere.

Torrere, i. e. in patella vel sartagine ferrea

ferrea igni expoſita medicamenta continuò agitare, vt humiditas abſumatur. Sic fit Rhabarbarum toſtum.

Trochiſcare, i.e. Trochiſcos facere.

V.

Vitrificare, i.e. in vitrum redigere. Vid. Vitrum ♁ ij.l.3.

Volatiliſare, i.e. Volatile reddere.

CAP. XV.

De Principiis Chymicis.

CIrcumſtantiæ præparationis itidem, vt in natiuis productionibus ſunt *Principia chymica*, *cauſa Efficiens*, *Materia*, *Tempus*, *Locus*.

Principia chymica voco, in quæ res naturalis *arte chymica reſoluitur*, tanquam in ſimpliciſſima. (artificialia.) Suntque *Oleum*, *Spiritus*, *Sal*, *Phlegma* & *Caput mortuum*, &c. quorum deſcriptiones aliunde petere licet.

N. *Nihil tritius eſt apud chymicos quam ſua aſſerere principia*, ⊖, 🜍, ☿, *quibus alij addunt* 💀 *ac phlegma*; *illa cherionia appellant*, *i.e. facultatibus efficacioribus ac inſignioribus prædita*; *hæc relollacea*, *i.e. qualitatibus inſignibus deſtituta. Verum enimvero vbi in rem exactiùs inquiritur*, *quid ſtatuendum ſit*, *nihil ſolidi fere inuenitur. Quod enim nonnulli id*, *quod oleoſum eſt*, *ſulphuris titulo nominant*; *quod vaporoſum*, *mercurij*; *quod concretione*, *ſalis*; *id ſagacioribus minimè ſatisfacit. Nam ſciunt*, *dari & ſulphureũ quod nequaquam oleoſum*, *vt* ▽ *vitæ*, *& ſim. Similiter dari norunt & vaporoſum*, *quod tamen à* ☿ *rio diſtinctũ*, *vt phlegma inſtillatitiis*: *quinimio quãplurima dantur*, *quæ parte oleoſa prorſus deſtituuntur*, *num ergo &* 🜍 *e? Nec minorũ difficultatum ſunt*, *quæ declarandi gratia adducuntur exempla*, *deſumpta à ligno combuſtili*, *à vegetabilium anatomiâ. Videlicet in primo exemplo* 🜍 *repræſentari volunt butyro*; ☿ *m ſero*; *Sal*, *Caſeo. In ſecundo*, 🜍 *vocant*, *id quod flagrat*, *mercurium quod fumat*, *Sal quod in cinere remanet. In anatomia vegetabilium manifeſtari aiunt*, *oleum i.e.* 🜍 *aquam*, *i.e.* ☿ *m*, *& & cinerem ſale grauidum. Verum*, *quis neſcit? ſero plus ſalis ineſſe*, *quam ipſimet caſeo*: *fuliginem*, *(quæ fumus congelatus) & oleum*, *& ſal*, *& aquam ſpirituoſam in ſe continere*: *E vegetabilibus eſſe*, *quæ ne guttam olei exhibeant. Relinquuntur itaque intricatæ adhuc difficultates*, *è quibus vt nos extricemus*, *hanc noſtram opinionẽ cordatis ſubmittimus cenſendam. Materia præexiſtens rerum natiuarum*, *ſiue ſemen velis ſiue nutrimentum*, *eſt humidum quoddam ſpirituoſum. Humidum intellige non humorem meracum*, *ſed coagulabilem*, *adeoque partium terreſtrium participem. Confer Gen.* 1. *En habes* Spiritum, *ignis ac ſulphuris nomine*, *ob naturam qua ignem æmulatur*, *nonnullis dictum*, *aliis formale principium*: *habes* Aquam, *habes* Terram. *Hæc tria in primordio rei informiter confuſa quidem exiſtunt*, *verùm deinceps vi ſpiritus paulatim elaborantur*, *exaltantur*, *incraſſantur*, *adeoque ex parte viſcoſam induunt conſiſtentiam*, *ſalinâ naturâ grauidam*, *ex parte quoque in naturam ſecernuntur liquidam & aridam*, *qualitatibus materialibus ſolùm præditam. Salina illa natura*, *vna cum portiuncula potiori viſcoſæ illius materiæ exaltatur ſubinde*

inde vlterius, spiritualisaturque, i.e. spiritualem maturioremque paulatim induit naturam, viribus naturæ rei correspondentibus, efficacem, idque substantiâ prout natura ordinat diuersâ, spirituosa scil. oleosáue, & sim. En phlegma, terram mortuam, tartarum, sal *& ex his* spiritum *vel* oleum, *aut aliquid his* analogum. *Si itaque liquidum spirituositate destitutum appellare libuerit* mercurium, *è contra spiritum vel oleũ* sulphur; *modo de re constet, de nominibus nemini bellũ indicandum. Et hæc mea est de principiis Hermeticis opinio, ad cuius assertionem etsi adducere queam, quomodo sal in spiritualem naturam euehatur, Spiritus è contra in salinam naturam figatur, (e. g. inferuescentia & acescentia liquorum spirituosorum) attamen compendij studio iis supersedeo.*

CAP. XVI.

De causa Efficiente seu præparante interna.

CAusa efficiens præparationum itidem *interna* & *externa* dari potest, præcipuè tamen in his externa consideranda venit.

Interna est materiæ vel *aptitudo*, vel & *facultas* simul operatiua.

Aptitudo est dispositio, qua materia habilis est ad sustinendam elaborationem suscipiendamue formulam medicamenti, quæ intenditur.

Facultas est internum aliquod agens, quo nonnullæ præparationes opus habent, vt perficiantur.

N. *In præparationibus officinalibus aliæ sunt meræ artificiales, vt puluerisatio, confectio, &c. aliæ cum naturalibus coniunctæ; vt fermentatio, crystallisatio, & sim. Illæ non nisi aptitudinem requirunt; hæ insuper internum agens. Aptitudo illa nisi materiam præparationi subiectam comitetur, incassum præparationi res subiicitur. Modi autem præparationum vt varij sunt, ita variæ quoque dictæ aptitudines: Singuli nimirum modi singulas præsupponunt aptitudines: crystallisato scil. sal crystallisabile, fermentatio materiam fermentabilem, destillatio, materiam humore exhalabili prægnantem, &c.*

CAP. XVII.

De Qualitatibus Elementalibus & præcipue de calore.

EFficiens præparationum *externa primaria* est *Pharmacopœus* arte præparandi instructus, de quo nihil in præsentiarum nisi quod industrium diligentem & patientem eum esse oporteat.

Secundariæ sunt tum requisitæ qualitates, tum instrumenta.

Qualitates hic vti in productione natiua considerantur, *Elementales, salinæ,* & *proprietates* peculiares. Verùm cum vltimæ hæ origine eædem sint, quæ supra de descriptione illarum hic excusamur.

Inter qualitates elementales communissimus

munissimus est *calor*, hinc *humiditas*, tandem *siccitas* & *frigiditas*.

Calor facit ad calcinationem, confectionem, destillationem, digestionem, euaporationem, fermentationem, reuerberationem, sublimationem: humiditas ad dissolutionem, extractionem: frigiditas ad candisationem, crystallisationem: siccitas ad exiccationem, trochiscationem, &c.

E qualitatibus dictis quia solus calor præ reliquis artis directorio subiicitur, eam solum hic descripsisse sufficit.

Distinguitur calor vel ratione *causarũ*, quibus efficitur, vel ratione *modi adhibendi*, vel ratione *intensionis remissionisue*.

Ratione *causarum* calor est
- 1. Solis,
- 2. Fimi putrescentis,
- 3. Ignis qui
  - Lampadis,
  - Carbonum,
  - Flammeus, &c.

Ratione *modorum* quibus ignis adhibetur, calor vel est:

I. *Balnei Roris seu vaporis*, i.e. qui fit beneficio vaporum, ab aqua calescente eleuatorum, ac Vasculum cum materia ambientium. VB.

II. *Balnei Maris seu Mariæ*, i.e. qui fit mediante aqua calescente, cui Vasculum cum medicamento præparando impositum est. Hic mitis communiter censetur ac gradus primi.

III. *Cineris*, qui fit calescentia cinerum, fortiorque intelligitur, quam præcedens, estque gradus secundi.

IV. *Arenæ*; Fit mediante arena, notatque communiter adhuc fortiorem ac gradum tertium.

V. *Ignis nudi*; Fit sine interueniente medio, accensis prunis vel lignis flagrantibus. Huc pertinent.

VI. *Circularis*. Fit igne carbonum vas ambientium.

VII. *Reuerberatorius*, quando flamma materiam vndique ambit & lambit.

VIII. *Suppressionis*, quando infra ac supra ignis adhibetur,

Ratione *intensionis vel remissionis* Calor est vel

Gradus I. Mitis ac blandus.

II. Acrior ac intensior.

III. Fortior ac vehementior.

IV. Fortissimus.

N. I. *Gradus* 1. *mensuratur communiter* MB. 2. *Calore cinerum*. 3. *Arenæ*. 4. *Igne nudo, non quod necessarium simpliciter sit gradus singulos, non nisi dictis modis administrare, quippe vno eodémque mode plures gradus peragi possunt. E.g.* MB *gradus* 1. *&* 2. *Cineribus & arena, gradus* 1. 2. *&* 3. *igne nudo, gradus omnes: sed (vt dictum supra) per calorem* MB *intelligendus est, calor in gradu* 1. *i.e. mitis ac blandus; per calorem cinerum gradus* 2. *i.e. acrior ac intensior, &c.*

N. II. *Singuli gradus magnam obtinent latitudinem, quam communiter principio, medio ac fine cuiuslibet gradus circumscribunt. Verum enimuero, cui volupe fuerit plurimas caloris differentias in singulis gradibus distinguere, certo instrumento id assequi poterit, facto ad imitationem instrumenti, quo aëris calor intensior ac remissior notari à nonnullis solet; perpetuum mobile vulgò vocant, s. vranoscopium.*

N. III. *Moderamen ignis fit afflatu aëris, quem moderatur attractio per ostiola, & præcipuè exspiratio per spiracula. Hinc, quanto copiosior afflatus & expiratio permittitur, tanto fortior euadit*

ignis ac calor,&c. His itaque delibatis, adhibendus est gradus caloris præparationi conueniens. Intensiore enim calore, vti medicamentũ comburendo corrumpitur, ita remissiore minus commodè tractatur. Præstat tamen in defectu caloris peccare, quam in excessu: illud quippe diuturniore igne resarciri potest, hoc neutiquam.

CAP. XVIII.

De Facultatibus fortioribus siue salinis.

NOn parum vtilitatis præparationibus conferunt facultates fortiores, quas salinas vocare libet, videlicet vis *acida, amara, dulcis, stiptica, corrosiua, & eiusmodi sexcenta*, quippe harum ope vtimur in facilitandis fermentationibus, in peragendis corrosionibus, præcipitationibus. Quinimo earundem opera perficiuntur extractiones, digestiones & huius generis operationes aliæ.

N. *Dicimus salinas* 1. *quia salis naturam referunt.* 2. *quia peculiari nomine adhuc destitutæ sunt. Etenim quòd à saporibus nomina ferâ mutuent, mutuatitia illa sunt non genuina, idque fit partim similitudine operationis, qua dictæ facultates materiæ præparandæ sese insinuant, eamque afficiunt, non secus ac sapores linguam, spiritúsque gustatiles: partim fit idem, quia sapores ferè comites habent.*

Facultatum harum ratione celebrantur, *salia, tartarum vini, feces vini & cereuisiæ, sa, saccharum, fermentum panis*, &c.

Hûc pertinent & *menstrua* dicta, liquores scil. ob facultatem hanc apti rebus infusis sese insinuare, eas penetrare, potioremque illarum pertem elicere & imbidere; de quibus lib. 2.

Huius itidem farinæ sunt aquæ *caustica & corrosiuæ*, dictæ *aquæ fortes, regiæ*, & sim. vtpote, quæ pollent vi & facultate metalla corrodendi, inque limpidum liquorem soluendi, idque non alia quam salina illa facultate.

Eiusdem quoque generis sunt *pulueres cementarij*, vti & *Mercurius viaus*, quorum facultate eadem metalia redduntur friabilia.

Hûc pertinent quoque *aceta*, aliíque liquores *minerales acidi*, quorum auxilio magisteria fiunt. Verum, quia de his lib. 2. suis locis pleniùs agitur, sufficit hæc saltem hîc tetigisse.

CAP. XIX.

De Instrumentis Pharmacopoëticis.

INstrumenta medicamentorum præparationi inseruientia varia sunt, differuntque non modo ratione *officij*, sed & *materiæ formæque* inde dependentis diuersitate.

Officij ratione alia medicamentorum præpara

præparationi, alia asseruationi inseruiunt.

Materiæ respectu, fiunt alia ex *lapidibus*, alia ex *terris, vitris, metallis, lignis, corio, linteo, panno*, &c.

Hinc Canon:

Instrumenta (maximè quibus immediatè res attingitur) quatenus variant diuersitate materiæ, eatenus faciunt quoque diuersimodè ad medicamenta aptiora ineptioráque constituenda. Ergo

I. *Vitrea* reliquis ferè omnibus soliditate atque adeo conuenientiâ præferuntur. Corrosioni quippe æquè resistunt ac penetrationi. Veruntamen quia nonnunquam minùs fortia sunt, quam vt præparationi sufficere queant, & reliliquis vti cogimur.

II. *Terrea* succedunt vitreis magis minùs. Variant enim quàm maximè soliditate, raritate, durabilitate, & sim. vnde aptiora vel ineptiora quoque æstimantur. Eligenda itaque hæc pro re nata. Nostratibus probantur inprimis fictilia ex certa quadam terra Hassiæ, quam VValburgicam vocant, cui tamen, ni sit præstantior minimè cedit terræ genus in vicinia Marpurgi fossa, ex qua vrcei vsus ibidem creberrimi, formari solent.

III. *Metallina*, solida quidem sunt, vt penetrationem non admittant, attamen quia medicamentis spirituosis, acidis, acribusue qualitates suas impertire apta nata sunt, in horum præparationibus, nisi peculiariter intentioni inseruiant, euitantur.

IV. *Standum* tamen in hoc reliquis præstat, vnde quoque vesicas cupreas eo obducere solent, quo minus qualitate sua vitriolata, quæ inibi destillantur, spirituosa, inquinent Sic inidonea quoque sunt instrumenta metallina, præparationibus Mercurij, & similibus.

Forma instrumentorum varia existit, prout illorum officium requirit, materiaque permittit. Nos vsitatiora synopsi damus Suntque.

Agitacusum, *ein Agitacul*, i.e. *ein Ruehrpistill.*
Ahenum, *Kessel.*
Alembicus, *Alembic.*
Ampulla, *Krug.*
Arcula, *Lædlein.*
Capsula, *gedrehete Büchse, darinn die Glaser veruuahret.*
Catillus, *Rost.*
Catinus, *Capell.*
Circulatorium, *circulier-Glass.*
Huius species sunt Pelicanus, & sim.
Cochleare, *Leffel.*
Colatorium, colus, *ein Seihtuch.*
Concha, *Glasschalo.*
Cornuta, Retorta, Matratium, *Retort.*
Cribrum, *Sieb.*
Crucibulum, *Schmeltztiegel, Goldschmiedstiegel.*
Cucurbita, *Kolbe.*
Diploma, i.e. MB.
Excipulum, *Vorlag, Recipient.*
Fictile, *Hafen.*
Filtrum idem quod colus.
Forceps, *Zange.*
Infundibulum, *Einguss.*
Lagena, *Flasche, Krug.*
Lebes, *Tiegel.*
Lima, *Feile.*
Malleus, *Hammer.*
Manica Hippocratis, German. *spitziger Beutel.*
Matratium, idem quod Retorta.
Mortarium, *Mœrsel.*
Olla, oilula, *Hafen, Hefelein.*
Phiola, *Phiol.*
Pila, pistillum, *Stesser.*
Prophyrites, *Reibstein.*

 Prælum,

Prælum, *Presz.*
Pyramis, *Eingiesz, Gieszpuckel.*
Pyxis, *Büchse.*
Receptaculum, *Recipient, vorlag.*
Retorta, *Retort.*
Rudicula, *Rührsteck.*
Rutabulum, *Rührhacke.*
Sacculus, *Sack, Beutel.*
Scatula, *Schachtel.*
Separatorium, *Scheidetrechter.*
Setaceum *Haarensieb.*
Spatula, *Spatel.*
Tabula, *Brett, Tabulierbrett.*
Tegula, *Müffel.*
Torcular, i.e. prælum, *Presz.*
Tritorium, *Trechter.*
Vitrum, *Glasz.*
Vrceus, vrceolus, *Krug, Krüglein.*

CAP. XIV.

De Fornacibus.

AD pharmacopoëtica instrumenta pertinent quoque *Fornaces.*

Fornaces seu furni sunt instrumenta operationibus quæ △ e peraguntur, destinata, vt inibi calor coërceri gubernarique commodè possit. Suntque furni pro diuersitate officiorum, formarumque, nominibus quoque diuersis insigniti. Nimirum est *probatorius, reuerberatorius, destillatorius, anemius* seu *ventosus.* &c. Præ reliquis tamen maximè famosæ sunt *Fornax acide* vt appellant, siue piger Henricus (*fauler Heintz.*) Item Athanor Henrici Conradi, quarum constructiones, aliàs satis innotuerunt. His non sine causa accenseri poterunt, fornacum duo genera, quarum *altera* Londini apud ingeniosissimum illum *Cornel. Drebbellium* (iam ἐν ἁγίοις) videre contigit, adeo ingeniosè coagmentatam, vt pro diuersitate ac intensione caloris, spōte aperiretur recluderetur q; artificio, me hercle sagacissimo, cuius fauore calor vnius eiusdemque tenoris continuò conseruari exactissimè poterat. Huius fornacis constructio, hoc fundamento nitebatur. Vitrum adhibitum fuit, adimpletum aliquota parte cuiusdam certæ materiæ, quæ apta fuit gradibus caloris intensioris attenuari ac ampliari, remissioris econtra condensari ac contrahi. Hæc itaque materia dum intensiore caloris gradu attenuaretur, ampliabatur aliquantulum, eleuabatque simul in altum bacillum, & hoc mediante in altum tollebat simul operculum, quod ostiolo fornacis interno superadditum fuit, vt calorem à prunis substratis ascendentem moderaretur

Altera fornax quam diximus destillatoria est, spiritibus mineralibus dicata. Nimirum hi sine Retorta, solius illus fornacis beneficio eliciuntur. R. minerale, quod spiritum halare aptum est, iniicitur per vices super prunas per ostiolū fornacis, statim ab iniectione occludendum. Hinc fumus seu vapor vi ignis nudi eleuatur, qui in rostris longis firmiter fornacis summitati, (vt rostrum capitello inseritur) infixis, diutina mora ac frigiditate itineris condensatur in liquorem, inque appositū receptaculum delabitur. Apta sanè fornax spiritui ♀ is præparando, nec non & spiritui ♃ i. Reliquis autem

autem,cum sine admixtione alieni minera-lis vix perfici queant, non adeo commoda;compositi enim potius quam simplices spiritus inde resultant.

CAP. XXI.

De Materia Præparatorum.

MAteria præparandis medicamentis ipsæmet *res naturales* quæcunque existunt, siue natiuæ adhuc sint, siue artificis manu iam antea elaboratæ; imò ipsamet *medicamenta*, strictè sic dicta,aliorum medicamentorum materia suppetunt, adeoque materiarum series coincidit cum rebus medicamentalibus supra recensitis.

N. *Materia medicamentorum æquè latè patet ac ipsa Natura,resque naturales quæcunque comprehendit ab vniuersali illa materia ad res particulares descendendo, adeo vt,ipsa natura vniuersalis,seu si mauis, vniuersale illud Naturæ subiectum inspissatum scil. adhuc tamen in sua vniuersalitate constitutum, industriam medici manum non auersetur. Verum nos particularibus contenti, Vniuersalis illius competitores, ad authores remittimus, qui peculiaribus tractatibus modum docuerunt, Vniuersale illud subiectum acquirendi, elaborandi, atque in naturam vniuersalis medicamenti beneficio seminis solaris transplantandi,inter quos videtur præcipuus Hermes Trismegistus in sua Tabula smaragdina, & huius velut interpres Lullius in Testamento, quibus ex Neotericis præcipuè Dionysius Zaccharius Gallus, Sendiuogius, Comes Treuisanus & similes subiungi possunt.*

CAP. XXII.

De Tempore & Loco.

TEmpus in præpararionibus conueniens eligere, non minus ac in natiuarum productione, momenti est non parui.

Conuenientia hæc temporis spectanda itidem, tum in *qualitatibus manifestioribus*,tum in *occultioribus influentiis*

Qualitatum manifestiorum ergo id temporis eligendum quo vigent,quæ ad præparationem quoque modo faciunt. Sic eligendum tempus moderatè calido humidum;ad resolutionem, attenuationem,fermentationem, digestionem: frigidum;ad condensationem, coagulationem:humidum;ad liquationem, humectationem, destillationem: siccum; ad exiccationem.

N. *Hinc monet Crollius liquationi tempus eligere, quo per antiperistasin locus liquationis subterraneus humidior fuerit, idque determinat Iunium,Iulium, Augustum. Sic inseruit tempus pluuiosum præparationi spiritus* 🜔 *is per camp. tempus serenum seu frigidum & siccum conuenit*

trochiscationi agarici, quippe trochiscos reddit candidos, quos tempus contrarium pallidos exhibet. Cereuisiæ fermentationem tempus moderatè calidum promouet, frigidum impedit, &c.

Occultiorum influentiam ratione præparatio peragenda vel saltem incipienda est 1. & inprimis, cum luminare (☉ aut ☾) familiare videlicet seu amicum planetæ rei scil. præparandæ sympathico (vide cap. 8.) fuerit in fortitudinibus vel dicti planetæ sympathici vel propriis

N. *Luna præcipuè hic spectanda.*

2. Cum Planeta rei præparandæ familiaris fuerit in fortitudinibus.

E.g. Quicumque in Saturno feliciter laborare satagit, eo tempore laborem inchoet, quo ☾ (Saturno amica) fuerit in fortitudinibus Saturni, vel quo Saturnus ipse in propriis fortitudinibus constituatur. Et hinc tabulam suam transmutationum metallicarum compilauit Paracelsus lib. 4. Archidox. magic.

De Loco.

Locus præparationis, quem Laboratorium dicimus, itidem conueniens eligendus est, calidus, humidus, siccus, perspirabilis, non perspirabilis, &c. prout res exegerit.

CAP. XXIII.

De Collectione natiuorum, ac primum de tempore secundum ætatem & turgescentiam rerum.

COllectio rerum natiuarum est, quâ è sua productione sumuntur, i.e. qua mineralia è suis mineris fodinisque eruuntur; Vegetabilia eradicantur, decerpuntur, &c. Animalia perimuntur.

N. *Non parum discriminis collectio natiuis infert, prout scil. illa decenter vel indecenter peracta fuerit.*

Res colligendæ sunt solæ natiuæ: In præparatis enim à cura hac excusamur, nisi forte volupe sit laboriosarũ ac diuturnarũ operationũ finẽ obseruare, eamque simili ratione, quam de natiuis habemus, metiri.

Circumstantiæ collectionis præcipuæ sunt colligendi *Tempus* ac *Modus*.

Tempus conuenientius natiua colligendi colligitur à rei colligendæ *aptitudine*, tum à constitutione *macrocosmica* aptitudinem inferente.

N. *Finem duplicem collectio respicit, videlicet asseruationem & vsurpationem. Prioris gratia res colligenda est eo temporis fluxu, quo vigent qualitates facientes ad durabilitatem, vt sunt siccitas & caliditas, vel & moderata frigiditas, & sim. Posterioris ratione, colligi vult dum qualitates vigent, medicationi* aptiores

Rei colligendæ *aptitudo* ab optimo suo statu dependet, siue is trutinetur *ætate*, siue *periodica turgescentia*. E.g. animalium nonnullorum. Vtraque hæc siquidem tempus statum fere obtinuit secundum 12. menses mensurabile: mensis is collectionis statuitur genuinus, in quem ætas illa, turgescentiaue vigorosa inciderit.

Ætas collectioni conuenientissima censetur ætas *consistentiæ* seu maturitatis, cui succedit ætas ac *crescentiæ*, præcipuè

cipuè si consistentiæ appropinquat. Verum enimuerò non rarò spectanda quoque est rei substantia, & inde dependens aptitudo elaborandi.

Sic è *mineralibus*, optima quidem sunt metalla, quæ maturuerunt, verùm tractabiliora, i.e. præparationi aptiora habentur, quæ minûs matura.

E Vegetabilibus colligendi sunt *flores* cum expliciti pulchritudine sua luxuriant, nec tamen marescunt, de quibus peculiariter lib.4.

N. *Excipe paucas, quæ in gemmis colligevolunt, vt sunt Rosæ, & sim.*

2. *Herbæ seu folia*; cum odore, colore, sapore, cacumineque superbiunt, & florescentiæ appropinquant.

N. *Herbæ vt plurimum cum floribus asseruantur, colligendæ itaque hæ erunt, quando floribus triumphant: vt Calamentha, centauriũ, chamædrys. chamæpitys daucus, fumaria, maiorana, origanum, polium, pulegium serpillum, thymus. &c.*

3. *Semina*, cum matura bene sint, siccarique ceperint, nec tamen exciderint.

4. *Fructus*, ad medicinam cum bene maturuerunt, ad asseruationem antequam omnino maturescant, vt neque omnino acerbi sint, neque ad iustam maturitatẽ peruenerint. Bapt.Port.in Mag.

5. *Radicum* variat collectio, Quædam quouis anni tempore excepta hyeme effodi possunt, vt radix acetosæ, althææ, angelice, apri, asari, buglossæ, cyclaminis, dracunculi, cichor. &c. quas tamen præstat vere colligere

Aliæ colliguntur antequam in stolones abierint, scilicet cerciter finem Martii, vt rad. acori. agrimon. alth. anon. aristoloch. ari. asparag. betonic. bistort. bryon. carlin. caryophyllat. centaur. chelidon. vtr. Cyper. dictamn. alb. ellebor. nigr. enul. eryng. esul. farfar. filipend. filic. fœnic. gentian. gramin. physcyam. imperator. Ireos, lilii, mandrag. mei, nymph. orchid. pẽtaphyll. petasit, petrosel. maced. pimpinell. pæon. polypod. raphan. sylu. rubi, rusc. saxifrag. sigill. Salomonis. scrophular. symphyt. valerian. vincetoxic.

N. *Sunt qui præstare volunt, radices cũctas autumno colligere, vbi folia deciderint, viresque in radices recesserint: alij veris initio, priusquam in caulem ac folia eruperint: alii vbi planta in vigore ac maturitate fuerit, quippe vt integra plantæ, ita & radicem cum maturitate vigorati censent, cui cõsentire videtur Dioscorides, vbi radices colligere docet incipiente foliorum defluuio. Verùm præstat intueri radicum naturam, & ex hac colligendi tempus metiri. Sunt nimirum quæ maturitate lignosam adsciscunt substantiam, has præstat antequam matuerint eradicare: sunt econtra quæ citra mutationem dictam adolescunt, eas etiam effodere licet, postquam planta bene fuerit matura, foliaque inceperint defluere.*

Animalium vigor ratione ætatis, est cum ad viritatem seu consistentiam peruenerint: sunt tamen rariora quæ puerili ætate in vsum veniunt, de quibus singulis lib.5.

Animalia quæ *periodicam turgescentiam* patiuntur eo ipso turgescentiæ tempore vigere censentur. E. g. Ceruus vigoris ratione conuenientius perimitur circiter Ægidij festum, vt pote quo turgescit. Idem circiter tempus, videlicet, quod includitur duobus festis Mariæ sacris, colligi solent oua, per hyemem totam asseruari apta.

CAP. XXIV.

De colligendi tempore secundum constitutionem cœli vniuersaliorem.

M*Acrocosmica* constitutio rerum natiuarum colligendarum spectatur, partim qualitatibus *vniuersalioribus* seu manifestioribus, partim *influentiis stellarum specialioribus seu occultioribus*.

N. *Qualitates generaliores spectant potissimum rei durabilitatem: influentiæ specialiores potissimum vires concernunt. Adde & hoc, quod prius illud tempus vniuersalius seu communius sit, plurimaque sublunaria, ne dicam cuncta, concernat. Posterius; particularius seu specialius, respiciensque solas res familiares.*

Tempus colligendi natiua qualitatum vniuersalium ratione, censetur aptius, moderatè *frigidum & siccum, serenumque*, hinc tempus *balsamicum, lunæ decrescentis, matutinum, autumnale* vti &, quod Planetarum situ, frigidum ac siccum arguitur.

N. Paracels. tr. 1. Philos. pag. (mihi) 309. *De diuersitate temporum, mutationibusque virium (inde) crescentium, vel decrescentium philosophari, primum scire refert, tempora anni esse diuersa & pro diuersitate temporum vires quoque rerum omnium augeri minuiue, &c.* Et paulo post: *Hæc itaque cum sine contradictione vera sint, sequitur non semper bonum esse, argillam ac lutum, fodere lignum cædere, multo minus herbas colligere, fructus decerpere, radices eradicare, balsamos ac gummata deradere, cuncta hæc peragi fas est, tēpore balsamico, certis mensibus, certo aspectu lunæ ac aliorum signorum, certaque diei hora. Vt autem constet, quænam vera illa* balsamica tempora *sint, quibus vires integræ conseruari possint, vt munia à putrefactione, primo inter tempora anni præstat* autumnus *& præcipuè*. September & October; luna decrescens & *inprimis* dies decrescentiæ; *tempus* matutinum, *quando lucescit. Etenim quemadmodum homo interdiu laborat, laborandoque lassatur, debilitaturque, noctu autem post labores absolutos quieti somnoque inhiat: ita quoque omnia, radices scil. & herbæ, &c. Quippe cuncta humi nascentia operantur cum sole, quiescunt cum luna. Porro sicut homo post sufficientem somnum, sanus, fortis vigorosusque exurgit; ita & fructus vniuersi post noctem mediam (non ante nec interdiu.) Exemplum præbent fructus arborum; Poma si tempore decerpantur balsamico, durabiliora ac minus corruptibilia sunt secus ac aliàs: imò, singuli fructus decerpti post mediam noctem, vel saltem ante solis ortum maximè durabiles existunt. Similiter sese res habet, si id (collectio) fiat in signis terrenis ♉, ♑, ♍, ac luna decrescente vt dictum. Nam hisce temporibus non luxuriat superflua humiditas nascentium, quæ corruptionis origo, viriumque prostratio. Et hæc experiuntur quoque rustici sine errore.*

Vt autem vera hæc esse experiaris, fac periculum: Nimirum decide ligni frustulum de arbore terræ adhuc infixa, tempore blasamico vti dictum. Cæde itidem de eadem arbore ligni frustum, eiusdem cum priori magnitudinis, tempore scil. contrario (videlicet in signo aliquo aëreo, humido ♋, ♍, aut ♓,) vel Luna crescente

nouellane

nouellaue, interdiu, post meridiem, aut sub crescupulum vespertinum, vtroque ponderato videbis frustum illud balsamico tempore decisum, multo leuius esse minusque humiditatis obtinere, quam alterum.

Eadem ratio est omnis generis lignorum. Etenim lignum quoduis tempore dicto in signis balsamicis casum, si adhibeatur ædificiis, vel rei alicui materiam præbeat, nec afficitur facilè teredine, nec putrescit, vermiculaturue facile, sed durabile quam diutissimè est.

Idem sentiendum de luto, argillâ, terrâque effodienda: quippe lutum, terraque tempore balsamico fossa, optima est, quæ in igne produret, imo cuncta instrumenta, crucibula fictiliaue, ex hac terra confecta longæua in igne sunt durationis. Idem de aliis quamplurimis sentiendum, quamuis mentio specialis nulla facta fuerit. Hæc Paracelsus, quæ digna iudicaui vt latino idiomate traslata huc insererentur; non obstante quod rythmi vulgares contrariantur.

Lunæ cremento tua carpere poma memento,
Hæc cum decrescit, quod carpseris omne putrescit.

Testantur & rustici, quod fimus si transferatur in agros tempore nouilunij, mutetur facile in vermiculos, s. cochleas, qui arrodunt radices.

CAP. XXV.

De colligendi tempore secundum influentias particulares.

TEmpus colligendi natiua *influentiarum siderearum* ratione censetur aptius, quo Planeta rei colligendæ familiaris in suis fuerit *fortitudinibus*, idque tanto conuenientius iudicatur, quanto plures fortitudines Planeta idem obtinuerit.

N. I. *Plurimi non sine causa præferunt* luminare *planetæ familiari* amicum *&* *precipue* Lunam, *vtpote quæ non modo terris finitima, sed & receptaculum sit omnium cœlestium influxuum. Ipsa scil. ceu vxor omnium stellarum fœcundissima, solis cæterorumque planetarum & stellarum radios & influxus dicitur suscipere, eosque quasi fœtum inferiori mundo edere. Et hinc præ cæteris illam obseruari volunt.*

N. II. *Alij procedunt paulo secus, eliguntque tempus, quo sinum Zodiaci, familiare scil. membro humano, cui res colligẽda adhiberi debet, fuerit forte, i. e. præsẽtiâ alterius luminaris fortificatum, (puta si virtus rei colligendæ intendi debeat.) Et hi colligunt Pæoniam cum ♈. signum capiti sympathicum Lunæ Solisue præsentiâ fortè fuerit.*

Habetur Planeta.

		Fortis & fortunatus.			Debilis & infortunatus.	
Essentialiter.	1	*In domo sua.*		1	*In domus oppositione, vel in domo pla-*	5
	2	*In Exaltatione sua.*		4	*In Exaltationis opposit. (netæ mali.*	4
	3	*In Triplicitate sua*	*habereque*	3	*In peregrinatione, i.e. cum nullā digni-*	3
	4	*In Terminis suis*	*dicitur for-*	2	*In terminis malorum. (tatē possederit.*	2
	5	*In Facie sua*	*titudines.*	1		
	6	*In Hora sua*		1		
	7	*In Nouena sua*		1		
		N. *His addunt nonnulli. In die sua*		1		5
Accidentaliter.	8	*In domicilio cœli* 10. & 1. - - -		5	*In domo* 12. - - - - - -	4
		7. 4. 11. - - -		4	- - 8. - - - - - -	3
		2. 6. - - -		3	- - 6. - - - -	
		9. - - -		2		
		3. - - -		1		
	9	*In gaudio* - - - - - - - - - -		1		
	10	*In cursu seu motu veloci* - - -		2	*In cursu tardo vel vacuo.* -	2
		directo - - -		4	- - *retrogrado.* - -	4
		ascendente - -		3	- - *descendente.* - -	3
	11	*In signo eiusdem sexus* - - - - *i.e. cum planeta masculinus fuerit in signo masculino*		2	*In signo diuersi sexus.* - - -	2
	12	*In gradu eiusdem sexus* - - -		3	*In gradu diuersi sexus.* - - -	3
	13	*In gradu lucido vel augmētāte for-*			*In gradu tenebroso vel puteali.* -	
	14	*In aspectu* ☌ *cum bonis. (tunam.*		5	*In aspectu* ☌ *cum malis, vel cum re-*	5
		☌ *cū* ☉, *i.e. in corde* ☉*lis,*		5	- - *trog. combustionis cum sole.*	5
		✱ & △. - - - -		3	- - ☍. - - - - - - -	3
		□ *cum bonis* - - -		3	- - □ *cum malis.* - - - -	3
	15	*In obsessione bonorum* - - - -		2	*In obsessione malorum.* - - -	2
	16	*In apogeo* - - - - - - - -		1	*In hypogeo.* - - - - - - -	1
	17	*In ortu sibi debito, i.e. cum Planeta gaudēs esse orietalis solē sequitur.*		2	*In ortu minùs debito.* - - -	2
	18	*In hæmisphærio correspondente*		2	*In hemisphærio disconveniente.*	2
	19	*In c. draconis, vel in huius vicinia*		3	*In cauda draconis.* - - - -	3
	20	- - - - - - - - - - - - -			*In Eclipsi.* - - - - - - -	3
	21	- - - - - - - - - - - - -			*In via combusta.* - - - -	3
	22	☾ *lumine aucta* - - - - - -		3	☾ *lumine imminuta* - - - - - -	3
	23	*In mansione bona (competit soli* ☾*æ.*			*In mansione mala.* - - - - - -	3

diciturque habere debilitates.

N. *Non opus est omnia semper pensitare, sed saltem principaliora.*

1. 2. *Tabula Domuum atque Exaltationum Planetarum.*

	Boni				Mali		
Planetarum	☉	☽	♃	♀	☿	♂	♄
1. Domus	♌	♋	♐ ♓	♉ ♎	♊ ♍	♈ ♏	♑ ♒
2. Exaltatio	♈	♉	♋	♓	♍	♑	♎

E.g. Domus ☉ in ♌.
Exaltatio ☽æ est ♉.

Domus ♂ sunt ♈ & ♏.
Exaltatio ♄i est ♎.

N. 1. *Sunt ex antiquis qui solum certos gradus faciunt Exaltationis. E.g. Exaltationem Bolis gr. 19. ♈. Luna gr. 3. ♉. Iouis gr. 15. ♋. Veneris gr. 27. ♓. Mercurij gr. 15. ♍. Martis gr. 28. ♑. Saturni gr. 21. ♎. Verum recentiores cum Ptolomæo integris signis Exaltationes determinant concedendo nihilominus, quod fortior Fxaltatio fiat in gradibus supradictis.*

N. 2. *Humilitas seu casus Planetarum est in signo opposito exaltationi. Detrimentum in signo opposito domui.*

N. 3. *Planetæ qui domos habent duas, alteram sibi nocturnam, alteram diurnam faciunt. Sic domus diurna ♃ est ♐, ♀, ♎, ☿, ♍, ♂, ♏, ♄, ♒, nocturna domus cuique est reliqua.*

3. *Tabula Triplicitatum.*

Ignea	♈	♌	♐	*Huic triplicitati dominatur.*	♃	☉	♄
Aërea	♎	♒	♊		☿	♄	♃
Aquea	♋	♏	♓		♂	♀	☽
Terrea	♑	♉	♍		☽	♀	♂

Sic ☉ peragrans ♈, dicitur esse in triplicitate sua.
Sic ♂ existens in ♓, statuitur in sua triplic. &c.

4. *Tabula Terminorum secundum Ptolomæum.*

♈	♃ 6	♀ 6	☿ 8	♂ 5	♄ 5
♉	♀ 8	☿ 6	♃ 8	♄ 5	♂ 3
♊	☿	♃ 6	♀ 5	♂ 7	♄ 6
♋	♂ 7	♀ 6	☿ 6	♃ 7	♄ 4
♌	♃ 6	♀ 5	♄ 7	☿ 6	♂ 6
♍	☿ 7	♀ 10	♃ 4	♂ 7	♄ 2
♎	♄ 6	☿ 8	♃ 7	♀ 7	♂ 2
♏	♂ 7	♀ 4	☿ 8	♃ 5	♄ 6
♐	♃ 12	♀ 5	☿ 4	♄ 5	♂ 4
♑	☿ 7	♃ 7	♀ 8	♄ 4	♂ 4
♒	☿ 7	♀ 6	♃ 7	♂ 5	♄ 5
♓	♀ 12	♃ 4	☿ 3	♂ 9	♄ 2

Secundum Alkabitium.

♈	♃ 6	♀ 6	☿ 8	♂ 5	♄ 5
♉	♀ 8	♂ 3	☿ 6	♃ 8	♄ 5
♊	☿ 6	♄ 6	♃ 6	♀ 5	♂ 7
♋	♂ 6	♄ 4	♀ 6	☿ 6	♃ 7
♌	♃ 6	♂ 6	♀ 5	♄ 7	☿ 6
♍	☿ 7	♄ 2	♀ 10	♃ 4	♂ 7
♎	♄ 6	♂ 2	☿ 8	♃ 7	♀ 7
♏	♂ 7	♄ 6	♀ 4	☿ 8	♃ 5
♐	♃ 10	♂ 4	♀ 5	☿ 4	♄ 5
♑	☿ 7	♂ 4	♃ 7	♀ 8	♄ 4
♒	☿ 7	♄ 5	♀ 6	♃ 7	♂ 5
♓	♀ 12	♄ 2	♃ 4	☿ 3	♂ 9

Sic termini Iovis sunt sex gradus Arietis priores. Veneris sequentes sex scil. ad 12. Mercurij 8. sequentes, scil. à. 13. ad 20. &c.

N. 1. *Sol & Luna terminos quidem non obtinent, sed similes fortitudines dicuntur habere in duabus Zodiaci medietatibus.* ☉ *à prinoipio* ♌ *ad finem vsque* ♑, *(dicitur medietas maxima.)* ☾ *à principio* ♒ *ad finem* ♋ *vsque.*

N. 2. *Vltimi gradus cuiusque signi sunt mali.*

5. *Tabula facierum.*

♈	♂ 10	☉ 10	♀ 10
♉	☿ 10	☾ 10	♄ 10
♊	♃ 10	♂ 10	☉ 10
♋	♀ 10	☿ 10	☾ 10
♌	♄ 10	♃ 10	♂ 10
♍	☉ 10	♀ 10	☿ 10
♎	☾ 10	♄ 10	♃ 10
♏	♂ 10	☉ 10	♀ 10
♐	☿ 10	☾ 10	♄ 10
♑	♃ 10	♂ 10	☉ 10
♒	♀ 10	☿ 10	☾ 10
♓	♄ 10	♃ 10	♂ 10

Sic ♄ sibi vendicat Leonis gradus 10. priores. ♃ 10. sequentes scil. vsque ad 20. ♂ sequentes ad 3. & sic consequenter per omnia signa.

Hinc si ♄ sit in 10. gradibus prioribus ♌ dicitur in facile sua esse.

6. *Tabula Horarum Planetariarum.*

Hora diurna		*H. nocturna*		*Diei* ♄	♃ui	♂is	☉is	♀is	☿ij	☾a
1	8	3	10	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☾
2	9	4	11	♃	♂	☉	♀	☿	☾	♄
3	10	5	12	♂	☉	♀	☿	☾	♄	♃
4	11	6		☉	♀	☿	☾	♄	♃	♂
5	12	7		♀	☿	☾	♄	♃	♂	☉
6	1	8		☿	☾	♄	♃	♂	☉	♀
7	2	9		☾	♄	♃	♂	☉	♀	☿

Numerantur horæ planetarum diurnæ ab ortu solis ad occasum 12. totidemque nocturnæ ab occasu ad ortum, adeoque hora diurna 1 & 8 diei Saturni consecratur Saturno 2 & 9 Ioui. Nimirum in superiori columna numerantur dies, in priori descendente horæ diurnæ, in altera descendente, horæ nocturnæ, quibus è regione correspōdent planetæ illis horis huius diei, in suprema columna, exhibiti, dominantes e.g. die. ☉ hor. 4. diurna dominatur ☾. &c.

7. De

7. *De Nouenis.*

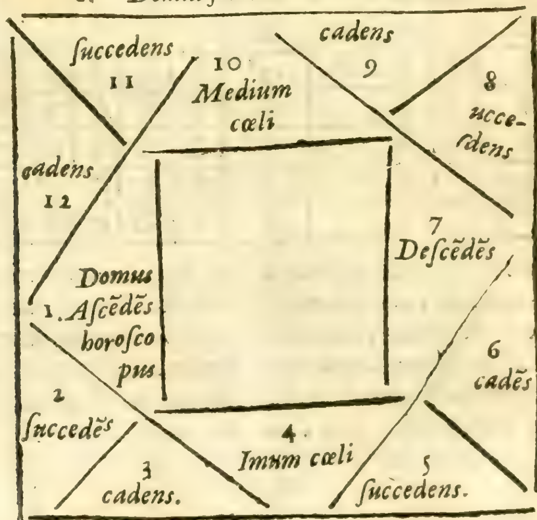
Sapientes Indi diuiſerunt quodlibet ſignum in partes 9. quas vocauerunt nouenas, quaſi nonas partes; continet igitur quælibet nouena ſeu nona pars gradus 3⅓.

Tabula Nouenarum.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
♈	♂	♀	☿	☾	☉	☿	♀	♂	♃
♉	♀	☿	☾	☉	☿	♀	♂	♃	♄
♊	☿	☾	☉	☿	♀	♂	♃	♄	♄
♋	☾	☉	☿	♀	♂	♃	♄	♄	♃
♌	☉	☿	♀	♂	♃	♄	♄	♃	♂
♍	☿	♀	♂	♃	♄	♄	♃	♂	♀
♎	♀	♂	♃	♄	♄	♃	♂	♀	☿
♏	♂	♃	♄	♄	♃	♂	♀	☿	☾
♐	♃	♄	♄	♃	♂	♀	☿	☾	☉
♑	♄	♄	♃	♂	♀	☿	☾	☉	☿
♒	♄	♃	♂	♀	☿	☾	☉	☿	♀
♓	♃	♂	♀	☿	☾	☉	☿	♂	♂

Sic ♀ exiſtens in ♎ æ nouena prima (i.e. in gradu 1. 2. 3. & quarti gradus minut. 30.) dicitur in ſua nouena eſſe.

8. *Domus ſeu Domicilia cœleſtia.*

Domuum harum erectionem aliunde & præcipuè ex Ephemeridibus addiſcere oportet.

9. Gaudere dicuntur Planetæ vel ratione ſuæ domus, vel ratione domiciliorum cæleſtium ſeu horoſcopi. Suæ domus ratione gaudet Planeta quando eſt in domo ſuâ maximè familiari (ratione ſcil. temporis diurni nocturniue.) Sic gaudium ♄i (planetæ ſc. diurni) eſt in ♒, (domo ♄i diurna:) ♃in ♐, ♂ in ♏: ♀ (planetæ nocturni) in ♉ (domo eius nocturna:) ☿ in Reliqui (☉ & ☽) quia domum vnicam habent, & in ea gaudent. Quoad domos cœleſtes gaudet ♄in domo 12. ♃11. ♂6. ☉9. ♀5. ☿1. ☽3.

N. *Sunt & alij modi gaudiorum, e. g. 1. ratione triplicitatum. Sic ☉ gaudet in triplic △ea: ſic & ♂ quia complexionis eſt igneæ: ☽ in ▽: ♃ & ♀ in △: ♄in ▽. 2. quando Planeta eſt in dignitate amici vel amicæ, tunc dicitur gaudere, &c.*

10 Curſus Planetarum eſt 1. velox tardusve. 2. directus vel retrogradus. 3. aſcendens vel deſcendens: Planeta motu velox dicitur, cum directo mouetur, quippe tunc motus eius velocior eſt motu medio: Tardus econtra cum ſecundum ſucceſſionem ſignorum fertur, in directi ſui Epicycli circum volutione; Retrogradus cum contra ſignorum ſucceſſionem retrovolutione ſui Epicycli. Aſcendens cum ab Ecliptica verſus ſeptentrionem declinat; vnde & eodem modo ſeptentrionalis dicitur: Deſcendens cum ad meridiem; vnde Meridionalis dicitur. Cuius doctrina ex Ephemeridibus ſumenda.

N. *Sol quia caret Epicyclo, ab hac conſideratione alienus eſt. Similiter & in ☽. propter velociſſimum motum, retrogreſſio non animaduertitur.*

11. *Natura Signi.*

Signa ſunt { Maſculin. diurna. ♈, ♊, ♌, ♎, ♐, ♒.
Fœminin. nocturna. ♉, ♋, ♍, ♏, ♐, ♓.

Signa { Mobilia ♈, ♋, ♎, ♑.
Fixa ♉, ♌, ♍, ♒.
Commun ♊, ♏, ♐, ♓.

12. *Natura graduum.*

1. *Tabula graduum masculinorum & foemininorum.*

♈	8. *m.*	1. *f.*	6. *m.*	7. *f.*	8. *m.*	
♉	5. *f.*	6. *m.*	6. *f.*	4. *m.*	3. *f.*	6. *m.*
♊	5. *f.*	11. *m.*	6. *f.*	4. *m.*	4. *f.*	
♋	2. *m.*	6. *f.*	2. *f.*	11. *m.*	7. *f.*	
♌	5. *m.*	3. *f.*	7. *m.*	8. *f.*	7. *m.*	
♍	8. *f.*	4. *m.*	8. *f.*	10. *m.*		
♎	5. *m.*	10. *m.*	5. *m.*	7. *f.*	3. *m.*	
♏	4. *m.*	10. *f.*	3. *m.*	8. *f.*	5. *m.*	
♐	3. *m.*	3. *f.*	7. *m.*	12 *f.*	6. *m.*	
♑	11. *m.*	8. *f.*	11. *m.*			
♒	5. *m.*	10. *f.*	6. *m.*	4 *f.*	2 *m.*	3. *f.*
♓	10. *m.*	10. *f.*	3. *m.*	5. *f.*	2. *m.*	

E.g. gradus priores 8. ♈. sunt masculini, sequẽs 1. (9. sc.) est fœmininus, &c.

N. 1. *Gradus masculini dicuntur quod Planetam masculinum in eis existentem fortiorem reddant: fœminini vice versa.*

N. 2. *Alij aliter procedunt primumq; signorum gradum masculinum faciunt, secundum, fœmininum, 3. iterum masculinum & sic deinceps. Verum ratio prior quæ Alkabitio adscribitur, communior est.*

13. *Tabula graduum tenebrosorum, lucidorum & vacuorum.*

♈	*ten.* 3.	*luc.* 5.	*ten.* 8.	*luc.* 4.	*Vac.* 4.	*luc.* 5.	*Vac.* 1.
♉	*ten.* 3.	*luc.* 4.	*Vac.* 5.	*luc.* 3.	*Vac.* 5.	*luc.* 8.	*ten.* 2.
♊	*luc.* 4.	*ten.* 3.	*luc.* 5.	*Vac.* 4.	*luc.* 6.	*ten.* 5.	*Vac.* 3.
♋	*luc.* 12.	*ten.* 2.	*Vac.* 4.	*fum.* 2.	*luc.* 8.	*Vac.* 2.	
♌	*ten.* 10.	*fum.* 10.	*Vac.* 5.	*luc.* 5.			
♍	*ten.* 5.	*luc.* 3.	*Vac.* 7.	*luc.* 6.	*fum.* 6.	*Vac.* 5.	*ten.* 3.
♎	*luc.* 5.	*ten.* 5.	*luc.* 8.	*ten.* 3.	*luc.* 6.	*Vac.* 3.	
♏	*ten.* 3.	*luc.* 5.	*Vac.* 6.	*luc.* 6.	*fum.* 7.	*Vac.* 5.	*ten.* 3.
♐	*luc.* 9.	*ten.* 3.	*luc.* 7.	*fum.* 4.	*luc.* 7.		
♑	*ten.* 7.	*luc.* 3.	*fum.* 5.	*luc.* 4.	*ten.* 3.	*Vac.* 3.	*ten.* 5.
♒	*fum.* 4.	*luc.* 5.	*ten.* 4.	*luc.* 8.	*Vac.* 4.	*luc.* 5.	
♓	*ten.* 6.	*luc.* 6.	*ten.* 6.	*luc.* 4.	*Vac.* 3.	*luc.* 3.	*ten.* 2.

E.g. gradus priores 12. ♌. sunt tenebrosi, 10. sequentes fumosi, &c.

N. *Lucidi*

N. *Lucidi gradus influunt pulchritudinem ac serenitatem tẽporis, adeoque fortunati sunt, tenebrosi, ac fumosi contra. Vacui dicuntur, quod opera, quæ sub eis inchoantur, vacua ac irrita communiter esse solent, vel si mauis, mediocres sunt inter bonitatem & malitiam.*

1. *Tabula graduum putealium. Azemenωn Augmentantium fortunam.*

♈	6	11	19	23	29		19								
♉	5	13	18	24	25	26	3	15	27	30	6	7	8	9	10
♊	2	12	17	26	30		11	1							
♋	12	17	23	26	30		1	3	14	15	7	9	usq.	15	
♌	6	13	15	22	23	28	2	5	7	10	19	27		28	
♍	8	13	16	21	25		3	13	20	30					
♎	1	7	20	23	30		3	5	21	24					
♏	9	10	17	22	27		7	12	18	20	19	29			
♐	7	12	15	24	27	30	13	20			1	7	18	19	
♑	2	7	17	24	28		13	14	20	24	26	27	28	29	
♒	12	17	24	29			7	16	17	20	18	26			
♓	4	9	24	27	28		13	20							

Sic puteales gradus arietis sunt 6 t9. 11 m9 &c. idem de Azemenis & Augment.

Puteales dicuntur, quod Planeta in eis est quasi in puteo, i.e. debilis influentiæ, quoad calorem & quoad alia opera vtilia: atque communiter quando Planetæ superiores in iisdem existunt, frigus ac humiditas seu pluuia generatur

Azemena, sunt gradus debilitationis corporum, &c.

14. *Aspectus Planetarum.*

Coniunctio est cum duæ stellæ in eundem coincidunt gradum.

Esse in corde solis, i.e. esse vnitum cum sole intra minuta 16.

Esse in combustione solis, i.e. versari in interuallo quod est vltra minuta illa 16. ad gradum vsque 12. (alij ad 6.) Et hoc idem sub radiis solis esse dicunt.

15. *Obsessio.*

Obsessus Planeta dicitur cum vtrinque planetis binis clauditur, id est, cum inter duos planetas existit; ita tamen vt neuter sit in orbe seu ambitu radiorum alterius. Ambitus autem radiorum non omnibus æqualis est. ☉ spargit radios vtrinque ad grad. 15. i.e. antrorsum 15. & retrorsum 15. ☾ vtrimque radios mittit ad grad. 12. ♄ ad 9. ♃ ad 9. ♂ ad 8. ♀. ad 6. ☿ ad 5.

15. *Apogeum & hypogeum.*

Apogeum est punctum in Epicyclis vel Eccentricis, in quo planeta collocatus, longissimè à centro terræ distat. Hypogeum econtra, quo proximè ad terram accedit.

17. Ortus planetarum ad solem trutinatur; dicunturque Planetæ oriri ante solem cum ortum solis præcedunt, post solem cum post solis occasum apparere incipiunt: Hinc sunt

Planetæ { Orientales, i.e. orientali ortu fortes ♄, ♃. ♂.
Occidentales, i.e. occid. ortu fortes ♀, ☿ & ☾.

N. *♄, ♃ & ♂ sunt orientales à ☌ sua cum ☉e vsque ad ☍. Occidentales ab ☍ ad ☌. ♀ & ☿ sunt orientales cum vesperi apparere incipiunt. ☾ est occidentalis à ☌ ad ☍, i.e. aucta lumine. orientalis ab ☍ ad ☌, i. e. diminuta lumine.*

18. Hemisphærium duplex est, diurnum quod est supra Horizontem; nocturnum quod est infra.

N. *Dicitur Planeta in hemisphærio correspondere, cum planeta diurnus est de die in hemisphærio diurno, & contra*

Planet. { diurni ♄. ♃. ☉. ☿.
nocturni ♂. ♀. ☾.

19. Caput & cauda Draconis, sunt intersectiones Eclipticæ ac orbis ☾æ, quarum loca ex Ephemeridibus citanda sunt. Caput Drac. bonum est cum bonis, malum cum malis, estque masculinum. Cauda mala cum bonis est, bonaque cum malis, estque fœminina.

20. Via combusta est inter ♎ gr. 13. ad ♏ gr. 9.

21. Eclipsin patiuntur ☉ & ☾.

22. Mansiones tribuuntur soli ☾æ, eæque numero 28. adeoque mansio quælibet determinatur vigesima octaua parte totius circuli, scilicet 0. 12. m. 51. sec. 25 6/7. mensuratione scilicet incepta à 1. gr. ♈, & secundùm seriem signorum continuata. Hinc prima ☾æ mansio est ab ♈, gr. 0. ad gr. 12. m. 51. sec. 25 6/7. mansio secunda, ad gr. 24. m. 42. sec. 52. &c. Ex his gradibus reputantur vtplurimum malæ esse influentiæ mans. 16. 18. & 26.

N. *Alij mensurationem instituunt (non in sphæra nona, sed) in sphæra 8. id est, asterisimis signata.*

CAP. XXVI.

De Modo colligendi.

MOdum colligendi peculiarem in colligendis natiuis nonnullis obseruari comperimus, eumque diuersum tum ratione *collectionis sursum deorsumue*, tum quoque ratione *situs colligentis*.

Ratione *collectionis* deprehenduntur in nonnullis diuersæ vires, pro diuersa collectione *sursum deorsumue* facta. Sic helleborus si colligitur, inquit Mars. Ficinus (lib. de sanit. studiosor.) siue folium deorsum trahas siue sursum, hoc subito tactu fieri creditur, vt vel deorsum vel sursum humores ducat. Sic & sambuci radix si sursum euellatur, per superiora purgat; sin contra deorsum per fossam subtus factam trahatur, mouet aluum; eiusdem sambuci iuli quoque si sursum, cacumen versus decerpantur, mouent vomitum; econtra, si deorsum eosdem decerpseris, aluum laxant.

De situ colligentis ait Agrippa Phil. lib.

lib. 1. cap. 48. Collecturos herbam ♃ ni vel ♂ iubent ad orientem spectare, vel meridiem. Primum quia gaudent (♃ & ♂) esse orientales à Sole; alterum quia principalia eorum domicilia scil. ♒, ♏, ♐, signa sunt meridionalia. Similiter ♑ & ♓. Collecturi vero rem ♀ ream, ☿ lem vel ☾ rem, spectare iubentur versus occidentem, quia gaudent esse occidentales: vel contra septentrionem, quia domicilia eorum principalia, quæ sunt ♉, ♊, ♋, ♍, signa sunt septentrionalia. Sic in opere solari spectandum est contra orientem vel meridiem; quin potius, semper ad ipsum solare corpus atque lumen.

CAP. XXVII.

De Asseruatione, ac primum de tempore seu duratione asseruationis.

ASseruatio est, qua res medicamentales vsui repositæ asseruantur.

N. *Scopus asseruationis est res medicamentales vsui reseruare: Circumstantiæ igitur eò dirigi debent, vt quantum fieri potest, res integræ vsuique idoneæ quouis tempore in promptu sint,*

Res asseruandæ sunt tum natiuæ tum præparatæ.

Circumstantiæ Asseruationis præcipuæ sunt *tempus, locus & modus adaptandi.*

Tempus Asseruationis, dico quamdiu res asseruari potest. Vnde Canones:

Tempus asseruationis ne sit vltra terminum durationis; Etenim quia vires cum tempore euanescunt, non nisi cadauer inutile tandem relinquitur. Accidit hæc euanescentia, in aliis citius, in aliis tardius, prout res solidioris vel minus solidæ sunt substantiæ. Nimirum sunt, quarum vis facile dissipatur, harum asseruatio breuioris erit temporis: sunt econtra, quarum natura solidior, adeoque corruptioni magis resistit; earum itaque duratio erit quoque diuturnior v. g. lignorum & sim. Hinc constituitur,

I. TEMPVS SEV DVRATIO NATIVORVM.

Mineralia pleraque (exceptis sulphureis atque aqueis quibusdam) quia solidioris ac durabilioris sunt naturæ, durationis quoque diuturnioris censenda sunt.

E *vegetabilibus.* 1. *Flores* quamdiu odorem, colorem & saporem retinent, asseruari possunt: Vix autem, (exceptis paucis) semestre durant, muntandi igitur annuatim. Schænanthos flores decennium durabiles aiunt.

N. *In genere de floribus notandum, eò commodius in vsum medicum illos captari quo fuerint recentiores; puta, nisi humiditas obsit, quæ ex nascentia est reliqua.*

Herbæ diutius quidem asseruari possunt, præstat tamen singulis annis mutationem instituere.

Semina quò calidiora, acriora magisque aromatica sunt, eò quoque durabiliora, ideoque pro re nata biennium ac triennium integra seruari possunt, minutiora tamen ac frigida minora singulis annis mutare fas est, seruandaque sunt diligenter, ne rancescant.

Fructus quotannis mutandi sunt. Exotici

tici tamen duriore cortice ac crusta vestiti, per duos tresue annos durant, v.g. Myrobalani.

Radices paruæ, tenues, raræ, anno quolibet mutantur, vt Asari, Asparagi & simil. Magnæ crassa præditæ substantia biennium vel triennium integra manent, vt Aristolochia, bryonia, gentiana, rheum ponticum. Triennio seruari potest vterque helleborus.

Cortices in annum perdurant & vltra.

Gummi & resinæ durabilioris sunt naturæ.

Animalia, horumque partes, vires suas vegetas obtinere creduntur, quandiu incorrupta seruantur; id quod rancido fœtore, sapore, situ atque coloris mutatione dignosci potest. Durabiliores autem sunt partes quæ sicciores ac solidiores: corruptibiliores, quæ molliores, & hæ singulis annis mutari solent.

II. TEMPVS SEV DVRATIO PRÆPARATORVM.

Aceta infusa quotannis mutare conuenit, vel affuso nouo aceto infusisque nouis materialibus renouare.

Aquæ stillatitiæ phlegmaticæ singulis annis vel mutandæ vel reuouandæ sunt. Renouationem dico, quâ aqua recentibus plantis superfunditur, denuoque destillatur. Aquæ spirituosæ diutius seruari queunt.

Balsamica aromatica annos duos tresue durabilia sunt.

Cerota vix ad annum durant.

Clyster, quia vt reliqua decocta facile corrumpitur, nullus exstat paratus, sed ex tempore præparatur.

Collyria sicca, cum trochiscis conueniunt.

Condita fructuum, biennium durant.

Confecta, quia sacharo circum vallata sunt, diutiùs durant quam natiua.

Conseruæ vnius sunt anni.

Decocta quia intra dies paucos corruptioni obnoxia sunt, nulla pro vsu exstant, sed recenter parantur. Et huius rei gratia species certorum decoctorum officinis in promptu sunt v.g. decocta pectoralia. Vide lib. 2. c. 49.

Electuaria lenitiua intra annum ferè imbecilliora fiunt: solutiuorum virtus ad sesquiennium perdurat.

N. *Renodeus durationem hac regulâ includit: quo Electuaria quæuis gratiora sunt, eo citiùs hebescit illorum energia ac facultas.*

Elixyr, quia spirituosum est, si benè muniatur, quo minus exhalet aliquot annos seruari potest.

Emplastra vix ad sesquiannum durant, quin nimis sicca euadant.

Extracta duriora in plures annos perdurant, nec facile præter exsiccationem quid detrimenti contrahunt

Feculæ vegetabilium singulis annis renouari queunt, integræ tamen, manet biennium & vltra.

Flores variant pro diuersitate materiæ vnde sublimatur.

Iulepi ex præscriptionibus recenter parantur. Iulebus enim rosatus ac violatus in consistentia Syrupi asseruantur.

Lohoch siue Eclegmata quæ amygdalas, pineas, & semina frigida rancori obnoxia recipiunt, vix vltra annum durant, reliqua ad biennium pertingere queunt.

Magisteria præcipitatione parata, quia ex rebus fiunt durioribus, ideoque nec facilè corruptibilia sunt, asseruari in annos tres pluresue poterunt.

Morselli etsi itidem aliquandiu integri

gri manere apti ſint, præſtat tamen recentes adhibere, præcipuè ſi fortè ſimplicia rancori obnoxia continuerint.

Olea expreſſa temperata, vt amygdalinum, ſeſaminum, ex pineis & ſim. intus præſertim ſumenda vix vltra menſem ſine rancore ſeruantur: frigida, vnius ſunt anni: calida per duos vel tres durant. Ex fructibus odoratis quæ exprimuntur, (vt è Nuciſta,) ſemeſtri ſeruari poſſunt.

Deſtillata, diutius durant. *Inſolata* quotannis fere vel biennij decurſu mutari ſolent.

Pilulæ tum ob duriorem compagem, tum ob aloen, quam pleræque recipiunt ad annos duos treſue pertingunt, præſertim quæ opium continent.

Præparata in ſpecie ſic dicta, quia per ſe durioris ac minus volatilis ſunt eſſentiæ, duos treſue annos integra manent.

Pulueres præſtat adhibere recentes.

Rob ſingulis annis mutantur.

Rotulæ ex tempore fere fiunt.

Salia in annos aliquot durabilia ſunt præſertim cryſtalliſata.

Species aromaticæ ſingulis annis, vel ſeſquiennali periodo renouandæ ſunt.

Spiritus ſi bene cuſtoditi fuerint, quò minùs exhalarint, diu durare poſſunt.

Succi liquidi mutantur quotannis: Duriuſculi ac inſpiſſati diutius durant, ſcil. in annos duos tres & vltra.

Syrupi ſimplices annuali periodo mutari volunt: Compoſiti ac aromatici biennali,

Tincturæ in pulueribus durabiles ſunt annis aliquot; tincturæ liquidæ durabiles ſunt pro diuerſitate menſtruorum.

Trochiſci & Collyria ſicca annum durant vnum. Excipe qui opium continent, ſeminaque rancori obnoxia, nimirum illi ad ſexennium vſque pertingere poſſunt, hi breuis ſunt durationis, nec annum integri manent.

Vnguenta ad annum vel ſeſquiennium vt plurimum ſeruantur.

CAP. XXVIII.

De Loco Aſſeruationis.

LOcus aſſeruationis vel *generatim* conſideratur vel *ſpeciatim*.

Generatim conſideratur locus, tum ratione *domicilij*, tum *aſſeruatoriorum*, vbi ſcilicet natiua ſiccantur & aſſeruantur.

Locus in genere eligendus eſt purus aſſeruandoque medicamento conueniens, ſublimis, ſiccus, peruius, ſeptentrionem meridiemque ſpectans. Vitandus è contra locus impurus, puluerulentus, ſubterraneus, vliginoſus, inſolatus, infumatus, &c. Cuſtodiendæque ſunt res ne à radiis ſolis vrantur, neque ſqualore tecti vel murorum madefiant. Quinimò, non abs re foret, in peculiari camera ſeu hypocauſto, ſuper ſcamnis ac aſſeribus, herbas rara ſtratificatione, blandi caloris beneficio ſiccare poſtmodumque vaſis mundis aſſeruari.

Speciatim conſideratum locum exhibent *vaſa aſſeruatoria*, ſcil. ampulla, arcula, capſula, fictile, lagena, olla, phiola, pyxis, ſacculi, ſcatulæ, thecæ, vitra, vitra ſaccharina, vrcei. Hæc talia adhibere oportet, qualia rerum aſſeruatio exigit,

vt integræ ſcil, maneant, neque à vaſe ſaporem, aut qualitatem alienam contrahant.

E Mineralibus; *Terræ* ſcatulis vel arculis ligneis aſſeruari poterunt.

Salina ligneis cuſtodiuntur vel vitreis non metallinis, reponunturque loco ſicco.

Aquea vitris vel vrceis vitreatis.

Vegetabilibus: *Flores* ſiccantur in vmbra reponunturque (maximè qui iucundum odorem halant) arculis tiliaceis.

Herbæ ſiccantur in vmbra, niſi quæ ſcapo ſunt craſſiore aut foliis humidioribus ac adeo procliues ad putrefactionem; nimirum hæ calore intenſiore ſolis ſcil. vel ſimilis exiccari poſſunt: Vbi probè ſiccatæ fuerint, includuntur ſacculis lineis vel quod melius eſt arculis ligneis vt à puluere tutæ ſint.

Semina aſſeruantur loco ſicco, vaſculis ligneis vel vitreatis, cartiſque vt eo diutius & ſine impuritate perdurent inuoluuntur.

Fructus, ſcatulis, pyxidibus vel ſportis continentur.

Radices aſſeruandæ ſunt in aëre ſicco, vt exſiccentur: Minores, rariores, & quarum vires ſolis vel ignis calore facilè diſſipari poſſunt, in vmbra & vento exſiccandæ ſunt, vt apij, fænicul, &c. Craſſiores igne, ſole vel vento ſiccantur, vt Bryon. Gentian. mandrag. rheipontic.

Cortices arculis ligneis, locoque ſicco aſſeruantur.

Gumm: ac reſinæ ſiccæ, ſicco loco atque ligneis vaſis includuntur: liquidiores, vrceis.

Ex *Animalibus*. Animalia horumque partes ſicciores in pyxidibus ligneis reponuntur, vt oſſa

Adipes & medullas, vaſis, vrceis, vel figulinis vitreatis recondere conuenit, locoque frigido ac ſicco aſſeruare.

Præparata

Aceta ac aque ſtillatitiæ vitreis vaſis lageniſvè, locoque temperato commodè ſeruantur.

Balſama illa odorata pyxidibus ſtanneis (melius vitreis) benè occluſa ſeruantur: liquidiora, ſtillatitia ſimili modo ſeruanda ſunt, quo olea ſtillatitia: & ſpiritus.

Cerata aſſeruantur vt emplaſtra.

Condita & ſim. figulina potius, quam ſtannea vaſa expetunt.

Confeſſiones ſaccaro obductæ, ligneis arculis reconduntur, locoque moderatè calido ac ſicco locantur.

Conſeruæ, *Eclegmata*, *Electuaria*, Vaſis figulinis vitreatis potiùs quàm ſtanneis aſſeruantur.

Emplaſtra ac *cerata* veſica aut charta quæ liquatam ceram imbiberit, obuoluuntur, atque ſic arculis vel pyxidibus ſiccis tenetur.

Extracta vaſis figulinis vel vitreis amplioris orificij, vt ſpatula depromi poſſint ſeruantur; vel ſi ſicciora fuerint, vt pilulæ reponuntur.

Feculæ, *Flores*, &c Vitris vel pro re nata ſeruantur.

Morſelli, vt confectiones cuſtodiuntur

Olea infuſa atque expreſſa in vaſis vitreis vel figulinis vitreatis reponuntur.

Deſtillata in vitris anguſti orificij.

Pilulæ inuoluuntur veſica vel charta cerata, reconduntur que in thecis ſiccis. ligneis, vel ſtanneis loco ſicciore,

Præparata vitris cuſtodiuntur locoque ſicciore.

Rotulæ vt confectiones arculis ligneis ſeruantur, locoque ſicco.

Salia

Salia vitra postulant, locumque ficciorem.

Species aromaticæ coriaceis sacculis probè consutis, vel in vitreis aut ligneis vasis optimè seruantur.

Spiritus vitra benè obturat exigunt, adeoque angusti orificij, locumque temperatum vel frigidiorem.

Succi liquidi in vitris angusti orificij asseruantur, superfuso aliquantulo olei amygdalini, oliuarum, vt à situ conseruentur; inspissati succicum Extractis conueniunt.

Syrupi non detinentur rectiùs quàm in figulinis vasis, præsertim ij qui per se accidi sunt, quos omnino in vasis figulinis vitreatis parare ac detinere oportet, quippe noxam mineralem ex metallinis vasis facile eliciunt.

Trochisci in pyxidibus ligneis commodè reponuntur.

Vnguenta ac Linimenta vasis figulinis partim quoque pyxidibus stanneis conclusa tenentur.

CAP. XXIX.

De Modo adaptandi ad asseruationem.

MOdus adaptandi variat, prout res *integra* in *partes* dissecta, *repurgata* vel *secus* asseruari postulat, vel prout diuerso *situ* est collocanda aliud ve expetit, cuius auxilio à corruptione conseruetur. verbi grat. *Succis superfunditur oleum, camphora semini lini imponitur, &c.*

Flores asseruantur vt plurimum à caulibus ac foliis suis herbaceis segregati.

Herbæ seu *folia* si grandiora fuerint, caulibus crassioribus, seorsum à caulibus sint tenuioribus, vna cum hisdem asseruantur nec raro vna cum floribus.

Radices, *aliæ* seruantur integræ, vt aristolochia, gentiana, hermodactylus, satyrium; &c. *aliæ* in taleolas dissectæ, vt bryonia, enula, iris, &c. Similiter adimitur nonnullis lignosa matrix, vt fæniculo, petroselino, &c.

Fructus. E.g. Poma collocanda sunt vt pediculi deorsum, flores sursum spectent. Quinimo frumento v.g. hordei semini poma imposita diutius durant.

Carnosæ animalium *partes*, lauantur primum pro libito, cum vino vel decocto conuenienti, hinc exsiccantur in furno, siccatæque foliis congruis, e. g. absinthij ne putrescant inuoluta asseruantur. Sic *pulmones* parantur extractâ primum aspera arteria. Sic parantur & *Epata, Lienes*, &c.

Res pingues & oleosæ lauantur in aqua, aliquoties donec puræ euaserint. Hinc lento igne liquantur, colantur, effundundunturve super frigidam, vt sordes ad fundum secedant, vel in spumam colligantur; pòst reponuntur in locum frigidum quo seruantur. Sic lauantur *axungiæ, seua medullæ*, &c.

N. Alij *adipes solâ lotione purgatas asseruant, lotionemque malunt ex aqua frigida, scil. hac ratione adipē non modo solidioris substantiæ, sed & coloris candioris manere autumant:* Alij *aquā salsam lotioni adhibent, dein dulcorant & ne rancescant aliquid salis pro asseruatione admiscent:* Alij *Vino pinguedines abluunt, quò magis abstergantur.*

Membranosæ partes, vt intestina secundum

cundum longitudinm secantur abluuntur (vino vel decocto conuenienti) in frusta dissecta exsiccantur (in clibano) ac seruantur, inuoluta foliis conuenientibus.

Sanguis repurgatur à sero, hinc exsiccatur in furno.

Fella detrahuntur à iecore præligatisque filo viis introitus & exitus, siccantur in camino suspensa.

Coagula exiccata fumo aut sole asseruantur.

CAP. XXX.

De Vsurpatione.

VSurpatio est medicamenti administratio.

Circumstantiæ quas in vsurpatione consideramus sunt: *Vires*, *Vsus* seu modus vtendi. *Formula* ac denique *Dosis* seu quantitas.

Virium ratione Medicamentum est.

Astringens τυπτικὸν, i.e. Oscula vasorum occludens, Talia sunt frigida, substantiæ crassæ, acerba, austera, &c. Opponitur aperientibus.

Adurens, pyroticum quod adurit. Suntque 1. Vesicantia. 2. Escharotica. 3. Caustica.

Alexiterium, *Alexipharmacum*, i.e. Venenis resistens, cor ac Spiritus Vitales roborans, ne venenum facile admittant.

Anodynum, i.e. dolorem leniens, siue narcoticum id sit siue paregoricum: Sæpius tamen de paregoricis dicitur.

Aperiens ἀναςομωτικὸν, i.e. vasa reserans, Talia sunt calida, (sed non vltra gr. 2.) substantiæ tenuis. Opp. στυπτικοῖς adstringentibus.

Apophlegmatizans, quod excrementa è cerebro in palatum & os detrahit, siue id masticetur, siue gargarisetur, siue palato illinatur. Talia sunt calida, acria, vel tota substantia agentia.

Artheticum arthriticum quod neruoso generi ac articulis familiare est.

Attenuans λεπτυντικὸν, i.e. crassos, viscidos, frigidos, humores incidens dissoluens. Talia sunt cal. gr. 3. substantiæ tenuis, vt mordicantia, salsa, amara, nitrosa: Opp. incrassantibus.

Attrahens ἑλκτικόν, i. e. humores ac spiritus è corpore in superficiem alliciens. T. S. Calid. 2. 3. (4. *Vesicas vel ruborem inducunt*) tenuis substantiæ. His accense, quæ attrahunt tota substantiâ. Sic venenum attrahit venenum.

Bechicum quod leniendæ tussi comparatum. Specialiter tamen quod putum promouet.

Calfaciens quod calorem excitare potis est.

Cardiacum, quod cordi familiare.

Carminatiuum, i. e. flatus discutiens, T. S. imprimis semina calida maiora dicta.

Κολλητικὸν quod fractis ossibus solidandis conuenit.

Cathæreticum, quod superfluam carnem cui adhibetur absumit, vt acria mordicantia.

Catharticum, i.e. purgans siue ἄνω siue κάτω id fiat, potissimum tamen de deiectoriis dicitur.

Cauterium

Cauterium causticum, cauterizans Escharoticum, quod non solum in cutem, sed in carnem subiectam adurendo agit.

Cephalicum, i.e. capiti familiare.

Colagogum, quod bilem flauam purgat.

Cicatrizans ἐπουλωτικὸν, cicatricem inducens. T. S. quæ non solum id quod influit, sed humorem, qui in ipsa carne continetur consumunt, vt hac ratione in cutem caro mutetur. Sunt vehementer siccantia crassæ S. adstrictoria.

Κολλητικὸν, i.e. glutinatorium.

Condensans πυκνωτικὸν, i.e. poros cutis contrahens. T.S. aquea ac frigida debilius contrahentia seu subadstringentia, subaustera, subacerba (non adstr.) Opp. Rarefacientibus.

Confortans, confortatiuum: quod proprietate quadam partem aliquam respicit roborat & confortat.

Constringens, idem quod obstruens.

Corroborans, idem quod confortans.

Corrodens, corrosiuum, καθαιρετικὸν, quod excrescentem carnem tollit. T.S. Calida 4. gr. tenuis substantiæ, septicum, acri mordacia.

Deiectorium, id est, per aluum purgans.

Densans, idem quod condensans.

Detergens. Vide extergens.

Diaphoreticum est, 1. idem quod sudorificum [T.S. Eadem cum diureticis] 2. idem quod discutiens.

Discutiens, resoluens est, quod flatus discutit, hinc & humores.

Diureticum quod τὸ seorsum & aquosum sanguininis ad renes & vesicam deducit; vt inde eiiciatur. T.S. cal. 3. tenuium partium, incidentia.

Ἐκβόλια, i.e. fœtum ac secundinas eiicientia.

Eccoproticum, i.e. aluum laxans fecesque tantummodo deturbans.

Emeticum, i.e. Vomitorium.

Ἐμμηναγωγὸν, menses ciens.

Emolliens μαλακτικὸν: quod humores concretos ac congelatos fundit. T. S. Cal. 2. nonnihil sicca & Emplastica.

Emplasticum, i.e. glutinosum quod parti cuipiam illitum tenaciter adhæreſcit ac poros implet. T.S. Sicca ac terrea citra acrimoniam.

Emphractica, sunt Emplastica quæ poros suo lentore obstruunt & opplent. T.S. humida, tenacia; vt olea. Opp. Ecphractico.

Ἔναιμον est κολλητικὸν, quod cruentis vulneribus adhibetur sanguinem sistendi gratia.

Epaticum, quod Epati familiariter conuenit.

Epuloticum vel *Synoloticum*, quod vlceri cicatricem inducit. Vide cicatrizans,

Erodens, idem quod corrodens.

Errhinum: quod pituitam (non è ventriculo cerebri sed) circa meninges hærentem ad nares prolicit, adeoque citra sternutationem. Talia S. Calida ac nitrosa.

Expectorans. Vide bechicum.

Extergens ἐκφρακτικὸν, i.e. lentos & glutinosos humores cuti adhærescentes eluendo infarctu liberans. T. S. Siccantia tenuis substantiæ, nitrosa; amara.

Glutinosum, i.e. Emplasticum.

Glutinans, *glutinatorium*, κολλητικὸν: quod agglutinat & coniungit solutas partes. T.S. quæ plus siccant quam Sarcotica, nihil detergunt; sed potius adstringunt.

Humectans; quod humidum reddit.

Hydragogum; quod serum seu aquas purgat.

Hypnoicum; quod somnum conciliat, somniferum.

Hystericum; quod vtero familiare est.

Incidens, idem est quod attenuans.

Incrassans παχυντικὸν, i.e. tenuiores & liquidiores succos reddens crassiores. Talia S.frigida aut temperata citra acrimoniam crassæ & terreę substantiæ. Opp. attenuantibus.

Indurans: σκληρωτικὸν quod quasi congelat & distendit. T.S. frigida gr. 2.3.

Lac generans, quod sanguinem probum generat, attenuat & ad mammillas deducit.

Lac imminuens, quod lactis generationem impedit.

Laxans χαλαστικὸν, i.e. materiam que in flatus declinat tensionemque causat attenuans & discutiens. T.S. modicè calfacientia, largiùs humectantia, substantiæ tenuioris.

Lithontripoicum, quod calculum atterit & eiicit.

Maturans πεπτικὸν, ἐκπυητικὸν id est puris generationem iuuans. T. S. Temperatè calida, humida & Emplastica.

Melanagogum, i.e. atram bilem educens.

Menses mouens ἐμμηναγωγὸν; quod stuporem infert, atque dolorem stupefaciendo lenit.

Nephriticum, quod renibus familiare est.

Neruinum, Νευρωτικὸν artheticum quod neruoso generi conuenit.

Obstruens, i. e. oscula vasorum occludens. T.S. frigida & astringentia, substantiæ crassæ; austera, acerba.

Ophthalmicum, quod oculis conuenit.

Oticum, quod auribus familiare est.

Odontalgicum, quod dentium dolores sopit.

Paregoricum est anodynum, quod blando suo calore corporis calorem fouet, fouendóque meatus reserat, laxat, emollit, discutit. T. S. temperata tenuis substantiæ.

Philtrum φίλτρον, quod amorem conciliare creditur.

Phlegmagogum, i. e. pituitosum humorem purgans.

Polychrestrum, quod multis viribus pollet.

Psilotrum ψίλωθρον, i.e. depilatorium.

Ptarmicum: i.e. Sternutatorium.

Purgans: quod humores è corpore vel per os vel per anum educit,

Pus generans: Vide maturans.

Putrefaciens, Σηπτικὸν; quod acrimoniâ, &c. calori natiuo infensissimum, eumque vel fugat vel eius symmetriam destruit. Talia sunt mordicantia, acria, vt ☍.

Pulmonicum: quod pulmonibus familiare est.

Rarefaciens ἀραιωτικὸν: i.e. cutis meatus reserans. T.S. calida moderatè, sicca, substantiæ tenuis.

Refrigerans: quod frigus inducit.

Repellens, ἀποκρουστικὸν: i. e. quod humores in membra irruentes, vel nondum plane impactos repercutit. T.S. vel frigida humida, quæ meatus contrahunt, vel frigida sicca terrestria: vt austera, adstringentia.

Reserans, i.e. infarctu liberans.

Resoluens, i.e. discutiens, scil. per insensilem transpirationem, vel & interdum idem quod attenuans.

Sarcoticum, i.e. carnem generans. T. S. quæ extra morsum sordes vulnerum detergunt, ne consolidationem impediant,

Semen generans, quod materiam seminariam spiritu replet & flatu distendit.

Semen

Semen imminuẽns, quod ſeminis generationem & turgeſcentiam impedit.

Septicum: i.e. putrefaciens.

Siccans: quod ſiccitatem inducit.

Somniferum: i.e. hypnoticum.

Splenicum, ſiue *ſpleneticum*, quod lieni familiariter conuenit.

Sternutatorium, ptarmicum : quod Sternutationem mouet, ac excrementa capitis, tum ea quæ in cerebro, tū quoque quæ circa meninges hærent, expellit.

Stomachicum, quod ventriculo familiare eſt.

Stomaticum, quod ori conuenit.

Stupefaciens idem quod Narcoticum.

Veſicans, *Veſicatorium*, quod veſicas & puſtulas excitat, extremam cuticulam tantum attollendo, (eſt inter πυρωτικὰ mitiſſimum.) T.S. Cantharides, ſinapi, fermentum, flammula, ranunculus, &c.

Vomitorium: quod per hos humores educit.

Vreticum; idem quod diureticum.

Vulnerarium τραυματικὸν : quod intus aſſumptum, vulnerum conſolidationem iuuat.

CAP. XXXI.

De Modo vtendi.

MOdus medicamenta adhibendi duplex eſt, *internus* & *externus*.

Internus eſt, quo medicamenta per os faucéſque intra corpus aſſumuntur, perficiturque *potando*, *lingendo*, *maſticando*, *deglutiendo*.

Externus eſt, quo medicamenta corporis *cauitatibus* exterioribus ſolùm immittuntur, vel *ſuperficiei* extrinſecus applicantur. Cauitates illæ ſunt Os, Oculi, Nares Aures, Vterus, Penis, Anus. Applicatio ſuperficie tenus fit, *inungendo*, *emplaſſando*, *cataplaſſando*, *irrigando*, *lauando*, *vel impoſitione alicuius rei tepidæ fouendo*, *&c.*

N. *Modum in medicamentis administrandis adhibere oportet, qui conuenit ratione* loci affecti, *tum ratione* materiæ *adhibendæ*.

Locus affectus exigit modum internum, vel externum prout collocatus eſt introrſumve extrorſumue, adeoque aditum medicamentis exhibet. Hinc ſi locus affectus plane ſit internus, internum adhibendi modum exigit, ſin vero extrorſum ſeſe extruſerit, externa quoque medicamenta admittit. Similiter locus affectus externus, externis curatur, nonnunquam & internis.

CAPITI, internè applicantur omnis generis medicamenta interna; *potulenta ſcil. Lingibilia, comeſtibilia ac deglutibilia: Externe* 1. *per os:* apophlegmatiſmi, maſticatoria, ſuffitus: 2. *Per aures:* Aquæ, Succi, Olea, ſuffitus ex aquis ſtillatitiis, decoctis, &c. vel ex pulueribus carboni impoſitis: 3. *Per nares:* Errhina, Ptarmica, &c. 4. *Superficietenus:* Inunctiones, Irrigationes, lotiones, impoſitiones cucupharum, fomentationeſque aliæ, ſuffitus.

N. *Quinimo quæ pedibus applicantur, caput maximè afficiunt, vt, lotiones, cataplaſmata, inunctiones plantarum pedum.*

OCVLIS internè eadem quæ capiti conueniunt, externè immittuntur,

Collyria, Aquæ, &c. superficietenus Inũctiones, Emplastra, Cataplasmata.

NARIVM affectibus tàm interna quàm externa medicamenta applicari possunt, quæ Errhini nomine communiter veniunt.

DENTIBVS: oris collutiones, pilulæ vel turundæ indita, linimenta, suffitus, pulueres, trochisci (quibus gingiuæ fricantur) *Superficietenus*, maxillarum inunctiones, Emplastra, Cataplasmata, fomentationes

FAVCIBVS: Gargarismi, Fumus, Linctus, Syrupi, Trochisci sublinguales. *Extrinsecus*, Inunctiones, Cataplasmata, v.g. in angina ex nido hirundinum, adde Linimenta ex melle

THORAX SIVE PVLMONES omnia *interna* admittunt, præcipue tamen Linctus, Trochiscos, Rotulas ac Morsellos sublinguales, Electuaria, Aquas, Syrupos, Vapores itidem ac fumum cum aëre attrahendum? *Extrinsecus*, Inunctiones, Emplastra, Cataplasmata, Sacculos, Epithemata.

CORDI: omnis generis interna medicamenta adhiberi possunt, siue per pulmones ad Cor transferantur, siue per ventriculum. Præsentissimæ vero operationis sunt odoramenta, quibus spiritus vitales insigniter recreari comperimus *Extrinsecus* adhiberi solet potissimum Epithemata, Inunctiones, &c.

Epati conuenientia itidem sunt omnia interna. *Superficietenus* applicari possunt, Inunctiones, Emplastra ac Cerota, Cataplasmata Epithemata, Sacculi.

Lieni similia adhiberi possunt, tàm interna quàm externa.

Renibus præter iam dicta medicamenta & lotiones insessusque conueniunt, clysteresque per anum iniecti. Idem iudicium de Vesica.

Vtero dicantur similiter omnia interna. *Extrinsecus* conuenit odor tum naribus tum pudendis adhibitus, vt Iniectiones in vterum, pessi, suffitus. *Superficietenus:* Inunctiones, Emplastra Cataplasmata (quæ cautè adhibenda.) Fomenta sicca seu sacculi.

Ventriculo adhibentur omnia interna: *Superficietenus*; Inunctiones, Emplastra, Cataplasmata, Fomentationes ex pane tosto (qui vino irrigatur, calidéque imponitur) sacculi.

Intestina præter iam dicta interna ac externa medicamenta admittunt quoque, quæ per anum immittuntur, vt sunt suppositoria, Clysteres, liquores ue alij per symphonem immittendi, tum & quæ vmbilico inunguntur.

CAP. VVVII.

De Formulis medicamentorum practicis.

FOrmulæ medicamentorum practicæ quæ intrinsecus adhibentur sunt tum *liquidiores*; Apozemata, Emulsiones, Infusiones, Iulapia, Potiones, tum *paulo crassiores*; Syrupi, Eclegmata, Electuaria, Boli, tum *solidiores*; Trochisci, Pulueres, Rotulæ, Morsuli, Pilulæ, &c.

(Extrin

(Extrinſecus) quæ adhibentur ſunt vel *Liquidæ*; Aquæ, Olea, Epithemata, Clyſteres: vel *Craſſiores*; Linimenta, Vnguenta: vel *Duriores*; Cerota, Emplaſtra, Cataplaſmata, Sacculi.

N. *Quibus formulis medicamenta adhibenda ſint, edocent. (1.) Modus vtendi (2.) materiæ adaptabilitas, quibus (3.) addi poteſt Patientis natura, quæ formulis aliis inhiat, alias auerſatur.*

Modis vtendi ſingulis ſuæ correſpondent formulæ. Internè, inſeruiunt vſui (1.) *Potabili:* Apozemata, Aquæ, Emulſiones, Infuſiones aliæque potiones. (2.) *Lingibili:* Eclegmata ſiue Linctus, Syrupi, Trochiſci ſublinguales. (3.) *Comeſtibili ſeu Maſticabili:* Boli, Condita, Conſeruæ, Confectiones, Martius panis, Marmoladæ, Mixturæ, id eſt Electuaria, Rotulæ, Trageæ, &c. (4.) *Deglutibili:* Pilulæ, Pulueres.

Externè inſeruiunt quæ *immittuntur cauitatibus.*

I. *Ori:* Dentifricia, Gargariſmi, Linimenta, Maſticatoria, Suffitus.

II. *Oculis:* Aquæ, Collyria Vnguenta, fomenta, cataplaſmata.

III. *Naribus:* Errhina, Odoramenta, Suffitus, Naſalia.

IV. *Auribus:* Aquæ, Succi, Decocta, Olea, Vnguenta, Suffitus.

V. *Vtero:* Clyſteres, Peſſi, &c.

VI. *Ano:* Clyſteres, aliique liquores per ſyringam, Suppoſitoria, &c.

VII. *Peni:* Clyſteres, ceraceæ candelæ, &c.

II. Corporis ſuperficiei applicantur.

1. *Inungendo:* Olea, Linimenta, Vnguenta.

2. *Emplaſſando:* Emplaſtra, Cerota, Dropaces.

3. *Cataplaſſando:* Cataplaſmata, Sinapiſmi, Phænigmi.

4. *Irrigando:* ſeu humectando: Epithemata, Embrochæ.

5. *Lauando:* Aquæ, Lixiuia, Balnea, &c.

6. *Simpliciter tepide imponendo & fouendo:* Sacculi (Cucuphæ) animalium partes carnoſæ calentes impoſitæ.

7. *Suffiendo:* Suffumigia.

CAP. XXXIII.

De Doſi medicamentorum.

DOſin Medicamentorum internorum metiuntur generaliter Vires ac Formulæ adhibendæ.

Virium ratione adhibentur.

Alterantia.

Temperatè, à ℈ij. ad ℥ij.
Gradu. 1. à ℈j. ad ℥j.
2. à ℈ß. ad ℥ß.
3. à gr. v. ad ʒij.
4. à gr. iiß. ad ʒi.

Purgantia.

1. Gradu Manſione:
1. ab ℥ij. vel iij. ad vi. vel VIII. vt Syr. roſar. ſolut. Violar. ſolut.
2. ab ℥iiß. ad v. vt mel. roſat. ſolut. mel. viol. ſol.
3. ab ℥ij. ad iij. vel IV. vt ſucc. roſar. & violar. (ireos noſtr. manna) Syr. è flor. perſicorum.

2.Grad. Manſ.
- 1. ab ℥ß. vel ʒv. ad ℥iß. vel ℥ij. vt Tamarind. caſſia. (in pulpis.)
- 2. ab ℥ß. ad ℥iß. vt ſemen carthami (in infuſ.)
- 3. à ℥iij. ad ʒvij. vt Epith.

3.Grad. Manſ.
- 1. à ʒi. ad ʒß. vt mirobalani (ad ʒ.v.) polypodium.
- 2. a. ℈ij. ad ʒij. vt Rhabarb. agaric. Mechoacana, Sena.
- 3. a. ℈ß. ad ʒj. vt Aloë, Hermodactylus, Turbith. Gratiola, Ialappa.

4.Grad. Manſ.
- 1. a. gr. X. ad ʒß. vel ℈ij. vt Mezerium, granum gnidium, Aſarum, Colocynthis.
- 2. a. gr. v. ad xv. vt Elaterium, cortex hellebor. nigri.
- 3. a. gr. iij. ad x. vt Euphorb. Eſula. ℥. Scammonium.

N. *Specialiorem ſingulorum purgantium doſin quære propriis locis.*

Formularum ratione adhibentur medicamenta doſi, quæ reſpondet opportunitati adhibitionis, obſeruatis tamen, ſi opus ſit, facultatibus ac doſi inde dependente. V. gr. quæ grata ſunt & facilis aſſumptionis, maiori doſi exhiberi queunt; perque vices reiterata aſſumi. Ingrata, doſi minori, & vix vltra vicem vnam perſuadentur.

Vtriuſque ratione eſt communis doſis, qua pro vice vna adultis præſcribuntur.

Apozemata } ℥iiß. ad v.
Aquæ ſtillatitiæ }

Boli. ℥j.

Clyſteres adultis lib. 1. præterpropter, adhibentur: infantibus ℥ij. iij. &c.

Condita pro libito ſumuntur quantitate Iuglandis.

Conſeruæ eadem quantitate vſui veniunt.

Electuaria alterantia & confortantia à ℈j. ad ℈iiij. vel ʒiß.

Lenientia a. ʒj. ad ℥iiij. Purgantia ad ℥j. præterpropter.

Elixyria guttulis propinantur, vel à ℈ß. ad ℈j. vel ℈iß.

Emulſiones pro potu crebro ſæpius ordinantur.

Extracta duriuſcula *alterantia* à ℈j. ad ʒiß. *Purgantia* à ℈j. ad ʒj.

Liquores ſalium & ſimil. reſolutorum à gut. v. ad ℈j.

Magiſteria *corroborantia* à ʒß. ad ℈iß. *purgantia* vide ſigillatim.

Morſelli ad ʒi. vel ʒij. &c.

Olea ſtillatitia à gr. ij. ad gr. XV.

Pilulæ *Laxatiuæ* à ʒſ. ad ʒij. *Purgantes* à ℈ij ad ℈iiij.

Præparata. à ℈j. ad ʒj.

Pulueres & ſpecies *aromat. purganteſue* à ℈iß. ad ℈iiij.

Salia vegetabilium à ℈j. ad ʒj.

Sapæ & Syrupi. ab ℥j. ad ℥iij.

Spiritus minerales à gr. iij. ad ℈ß. vel ſi debiliores fuerint ad ℈ij. &c. Vegetabiles ad cochleare pro re nata.

Trochiſci ad ℈iiij.

N. *Doſes has præterpropter dedi, adulto competentes: notari tamen velim pro diuerſitate ingredientium conſtitutioneque aſſumentis, cunctas eſſe moderandas. Et ſi ſpecialius haberi poſſint, his potius fidendum.*

CAP. XXXIV.

De Signatione in genere, ac primùm de qualitatibus sensilibus & figura.

Signatio est. quæ docet modum medicamenta cognoscendi & dignoscendi.

Signa cognitionis plurima existunt: Nos præcipua damus, tribusque illa classibus includimus; Inhærentium, antecedentium, consequentium: & hæc singula in consideratione simplici, vel comparata similitudine.

In classe inhærentium excellunt. 1. Qualitates sensiles. 2. Figura. 3. Ætas & Sexus, &c.

Qualitates sensiles sunt. 1. Sapor. 2. Odor. 3. Color. 4. Qualitates tactiles. 5. Sonus.

1. Sapor.

Acer, cui subiicitur aromaticus, mordax, seu septicus siue arsenicalis.

Acerbus --- adstrictorius, ponticus, fructuum immaturorum, aluminosus.

Acidus --- acidulus, ammoniacalis.

Amarus --- absynthiacus, aloeticus, felleus, gemmeus, Salinus.

Austerus --- stypticus, adstringens, vitriolatus.

Dulcis --- pinguis, saccharinus, melleus.

Salsus --- serosus, nitrosus.

Vnctuosus.

N. *Sunt qui insipidum addunt saporem, in quo humiditas insipida sentiatur, alij Vineum quoque & lacteum subiungunt. Verum vti prior proprie dictus sapor non est, ita posteriores non simplices, sed compositos sapiunt sapores. Vineus, austerum, dulcem & suauem: lacteus; dulcem, pinguem & suauem.*

2. Odor.

Odorum distinctio minus perspicua est, à saporibus tamen, cum quibus magna ipsis affinitas est, nomina fere mutuantur.

Gratus, εὐώδης, fragrans, bene olens

Molestus, δυσώδης fœtens, male olens.

Grauis.

Amarus.

Acerbus.

Acidus, &c.

3. Color.

Albus, cui subiicitur candidus.

Flauus --- luteus, cereus, croceus, aureus, melleus, citrinus, fuluus, vitellinus.

Rubeus --- puniceus, flammeus, sanguineus.

Purpureus --- Violaceus, giluus, brunus.

Viridis --- prassinus, herbaceus, æruginosus, porraceus.

Cæruleus --- glaucus, cæsius, grysæus, liuidus, cineraceus, pallidus, pullus.

Niger --- ater.

N *Color intuendus, non modo qui in superficie extrinsecus conspicitur, sed & qui intrinsecus delitescit, siue, compressione, attritione, siue modo alio conspicuus reddatur. E.g. Hyperici flores si digitis confricentur, rubrum exhibent, licet lutei intuitu crescant.*

4. Qualitates tactiles.

Crassities, & tenuitas seu subtilitas.

Crassum

Crassum est quod ægrè læuigatur, seu quod vix in tenues partes comminuitur. *Tenue* quod contra.

Densitas, seu soliditas & raritas seu porositas. Densum, quod poris vel exiguis vel nullis peruium est. *Rarum*, quod multis. Huc cauum.

Durities & mollities: Durum quod tactui resistit; *molle*, quod cedit.

Grauitas & leuitas: Graue, quod in se coactum pondere, quam mole magis est conspicuum. *Leue*; quod laxius mole quam pondere.

Lenitas seu lubricitas & ariditas. Lubricum idem quod lentum & viscidum. *Aridum* contra.

Leuitas & asperitas. Leue cuius superficies est æqualis seu, in quibus omnia sunt æqualia (plana, æqualiter composita) Huc *rotundum*, *Asperum* seu *scabrum* in quo partes inæqualem situm habent, atque aliæ eminent, aliæ depressæ sunt. Huc superficies *hirsuta*, *pilosa*, *angulosa, lacineata quæque, &c.*

Huc pertinent & dispositiones quibus res quæque mutabiles existunt, adeoque

Combustibilis; incombustibilis

Concretilis (vt Sal) inconcretilis.

Densatilis; indensatilis,

Ductilis (vt metallum,) inductilis.

Exhalabilis (vt aqua, &c.) inexhalabilis.

Fissilis (vt venæ arteriæ, &c.) infissilis.

Flammabilis (vt pinguedo) non flammabilis.

Flexilis (vt Salix, &c.) inflexilis.

Fractilis (vt baculus, &c.) infractilis.

Friabilis (vt pumex, &c.) infriabilis.

Fusibilis (vt metalla, salia, &c.) infusibilis.

Humectabilis (vt spongia, &c.) inhumectabilis.

Liquabilis (vt Salia;) illiquabilis.

Mollificabilis (vt pix, &c.) immollificabilis.

Pressatilis (vt medulla sambuci, &c.) impressatilis.

Tractilis (vt neruus, corium, &c.)

Sonus,

Tinnitus.

Sibilus.

Sonus grauis.

Sonus obtusus.

Figura.

Figura est quæ resultat ex conformatione & configuratione, quâ res scil.

1. Benè habita, pinguis, carnosa, succulenta, *vel econtra*, malè habita, macilenta, strigosa, gracilis, exucca.

2. Ambla, magna, extensa, vel econtra, &c.

CAP. XXXV.

De Ætate seu duratione & sexu.

RES naturalis quælibet, & hinc ipsa medicamenta naturæ lege vniuersali mutabilia sunt. Mutationis huius causæ etsi euidẽtiores sunt, quæ extrinsecus accedunt, attamen præsupponitur quoque intrinsecus mutabilis cuiusque natura, qua vel in melius vel in peius mutari res destinata est, idque non modo quoad rei substantiam, sed & quoad vires. Hanc mutationem ex interna mutabili

tabilitate pullulantem determinat *ætas*, quam in asseruationis doctrina durationem diximus.

Ætas crescentium non incongruè quadruplex statui potest. 1. *Initians* seu infantilis. 2. *Crescens*. Iuuenilis, adolescens. 3. *Consistens*, virilis. 4. *decrescens*; senilis.

N. *Ab ætate initianti augescunt Crescentia ad consistentem vsque ætatem, hinc imminuuntur paulatim, descenduntque ad interitum.*

Est vero ætas crescentium diuersimodè mensurabilis.

Plantarum annuarum ætas initians est tempus *germinationis*, i.e. cum germinare incipiunt: Crescens est tempus *turgescentiæ*, i.e. cum gemmas protrudere conantur: Consistens est tempus *florescentiæ*, i. e. cum flores & fructus emittunt: Decrescens est tempus *marcescentiæ*, i.e. quo folia marcescere incipiunt ac decidunt.

Plantarum non annuarum, anamaliũue ætates simili ratione pro cuiusque speciei longæuitate mensurabiles sunt.

Duratio signum est non postremum, quo rei asseruatæ integritas vel corruptio diiudicatur. V.g. Si qua vltra durationis suæ terminum asseruata nonnulla fuerint, viribus languescentibus vel corruptis, æstimantur.

Sexus distinctio non in animalibus solùm, sed & in stirpibus conspicua est: nec nominis tantum, sed & rei: *Mares* in stirpium genere magna ex parte sunt infructiferi, *fœminæ* fructum edũt, vt Pœonia mas, pœonia fœmina; Mercurialis mas, mercurialis fœmina, &c. Hinc oritur & virium distinctio, &c.

CAP. XXXVI.

De Antecedentibus.

IN classe antecedentium celebrantur; 1. *Agens*, 2. *Obiectum agibile*, 3. *Actio ipsa*. 4. *Locus*, 5. *Tempus* seu aër ambiens.

1. *Agens* (præcipuè naturale) rem motam & conuersam sibi quadantenus assimilatam arguit.

N. Agripp. Philos. occ. lib. 1. cap. 15. *Vnaquæque res mouet & conuertit ad suum simile & inclinat ad seipsam, secundum totum posse suum, tam in proprietate, i.e. virtute occulta, quam in qualitate, i.e. virtute elementali. Quandoque etiam in ipsa substantia sicut in sale videmus: nam quicquid diu steterit cum sale fit sal; omne enim agens cum agere cœperit, non ad inferius seipso mouet: Sed quodammodo, quoad fieri potest ad sui par & consentaneum: quod etiam manifesto videmus in animantibus sensibilibus, in quibus cibum non in herbam vel plantam nutritiua virtus permutat, sed in carnem transmutat sensibilem. Quibus in rebus inest alicuius qualitatis vel proprietatis excessus, siue insit ipsis per naturam, siue quandoque etiam per artem vel casum, vt audacia in meretrice: hæ res ad talem qualitatem, passionem, virtutem maximè mouent & prouocant. Sic ignis mouet ad ignem, aqua ad aquam.*

2. *Obiectum* (materia quæ agentis elaborationi subiicitur) etsi naturam suam sensim mutat, difficilimè tamen ac vix plane exuit.

N *Sic stercus equi auenâ pasti, natura auenæ plane non exuitur. Lac fœminæ post assumptum purgans, purgatricis facultatis deprehenditur; Capra lithontripticis pasta, præfertur reliquis in medicamentis lithontripticis.*

3. *Actio* (motus quo res constituitur) prout diuersa est: ita diuersam rei factæ naturam arguit. Modum siue in productione rerum spectes, siue in collectione, siue in asseruatione.

N. *E.g. Excrementa alui quia elaborationi minus fuêre subiecta, quam fel, magis de natura nutrimenti participant, minus de natura ex elaboratione acquisita. Sambucus quomodo pro diuerso collectionis modo diuersis polleat facultatibus, supra diximus.*

4. *Locus* vti diuersas sortitur temperaturas; ita diuersitatem in plantis operari potest: & tantam aliquando in plantarum virtutibus mutationem caussatur, vt non solum huius disciplinæ rudimentis initiati sæpenumero fallantur, sed in earum virtutibus inquirendis & medici & qui non parum philosophiæ studiis nauant operam. Ioh. Bapt. Port. Mag. lib. 1. c. 16. Vide & supra c. 13.

5. *Tempus* cœleste variat rerum natiuarum proprietates non modo quoad gradus, i.e. quod magis & minus, sed sæpenumero quoad species seu proprietates ipsas. E.g. Hypericum tempore debito collectum, fugat lumbricos, quod non facit, si secus decerptum sit. Hinc Canon. Qualis est constitutio stellarum, talis censetur & natura sublunarium subiectorum. Est autem constitutio stellarum vigorosa & fortunata in fortudinibus, debilis & infortunata in debilitatibus ac infortuniis. Vide supra c. 23. vt & c. 12. &c.

N. Auicen. l. 2. tr. 7. c. 5. *Plantæ quæ sereno ac claro aëre colliguntur, sunt meliores iis, quæ colliguntur si dispositio aëris humida ac pluuiosa fuerit.*

CAP. XXXVII.

De Consequentibus.

IN consequentibus signa celebria sunt *Nomina, Testimonia, Effecta seu actiones & Experientia.*

Nomina rerum indagasse non parum ad rei cognitionem iuuat. Etenim, præterquā quod nomina, rerum notę ac imagines sunt, earumque conceptus ac figuras phantasiæ imprimunt, vt plurimum certis de causis imposita esse constat. Sic dictus rubinus à colore rubro, chrysolithus ab aureo. Sic lapis ostiocollus quod ossium fracturas conglutinet, nephriticus quod renum calculo succurrat. Sic dicitur fel terræ à sapore amaro, Glycyrrhiza à dulcedine; Glycypicron, i. e. amara dulcis à sapore vtroque quem refert. Sic nominatur Saxifragia quod calculum frangat: pulmonaria quod pulmonibus conueniat: tussilago quod tussi. Sic dicunt Germani *Fieberkraut*, febrifuga, (i.e. centaurium minus) quum febrim fuget, &c. Sic sunt lingua ceruina, lingua auis, bursa pastoris, palma christi, &c. à similitudine quam cum rebus obtinent.

N. *Præ reliquis linguis præualet lingua*

gua hebraica, nimirum primus parens quia integram rerum cognitionem possedit, imposuit nomina, rebus conuenientiora, naturamque rei exprimentia, &c.

Testimonia sunt authoritates quæ rem ore vel scriptis attestantur. Merentur hæc fidem prout à persona fide digna proueniunt.

Effecta seu *actiones*. Nimirum actiones rem talis naturæ esse arguunt, qualis illæ deprehenduntur, atque adeò secundum eandem illam naturam res coniecturantur actiuæ. Vide cap. 40. n. 4.

N. *Actiones vocantur nascendi, florendi, generandi, crescendi, prolificandi, fructificandi, concoquendi, pariendique modus & quo amore se prosequantur, horreant, & se inuicem alliciant.*

Experientia fontium reliquorum ceu complementum existit. Illi enim opinionem fere ingerunt, hæc certitudinem, atque adeo non inscitè rerum magistra maioribus dicta est. Experentiam puta sufficienter ac rite demonstratam. Namque vti hæc rerum magistra est: Ita quoque si minus sufficienter illa acquisita sit, fallax seductrix esse poterit. Hinc certæ in Experientiæ iudicio notandæ conditiones.

1. Experientia sit aliquoties comprobata.

2. Res in quibus fit experientia similiter sese habeant. Res dico non tantum subiectum in quo fit experientia, v. g. in homine, sed & materiale obiectum, de quo fit experientia. v. g. de herba. &c.

N. *Hinc præstat experientiam fieri in & de rebus simplicioribus. v. g. In virum indagatione.* 1. *Non temerè fidatur experientiæ vnicæ.* 2. *Res de quibus fit experientia, si secunda vel tertia vice ea fiat, semper sint vniusmodi dispositæ, non qualitatibus alienis corruptæ, nec ætate vilescens, &c.* 3. *Subiectum in quo fit experientia, sit Corpus humanum, non caninum. vel simile. Nam in alio corpore acquisita experientia fallere in homine potest. Serpens integer ciconiæ cibus est, homini mors, &c. Nec & hoc prætereundum, necessum esse, corpora illa humana repetitis vicibus similiter sese habeant, eodem scil. morbo laborent, ætate ac temperamentis conueniant, vel non adeo discrepent.*

CAP. XXXVIII.

De Similitudine.

Dicta signa considerantur non modo in sua natura simplici, sed & quatenus deprehenduntur in rebus seu obiectis diuersis conuenire. Nimirum conuenientia signorum coniecturare facit conuenientiam signati. De simili enim idem iudicum.

Est autem conuenientia similitudo, qua res rem repræsentat, id est mentiri videtur seu æmulati: siue scil. figura id fiat, quæ potissimæ hic considerationis, siue qualitatibus sensibilibus solis, siue actionibus & moribus, &c. Quinimo & antecedentium similitudinem spectasse nonnunquam iuuat.

Sic repræsentant

Partes humanas videlicet:

Caput; Papauer, Iuglans, nux Indica,

 pœoniæ

pœoniæ folliculus, ſcyllæ radix', agaricum (repræſentat cerebrum.) fl.lil.conuall. Vmbella Dauci (nondum explicita.) Omnis generis nuces. Rutæ ſummitates (ſinus cerebri referunt.) Roſa. Flores coronas mentientes vti primula veris, lychnis coronar. Garyophylli.

N. *Medulla ſambuci, medullam ſpinalem refert. Grana eius; caput.*

Oculos; Grana herbæ paris, fl. Euphraſiæ, anthem. calthæ, hieracij argemon. anemon. ſcabioſ. &c.

Dentes; Hyoſcyamus ſine ſiliquis acini mali punici, pinei nuclei, dentaria, folia vermicularis, radix chelidon. min.

Aures; aſari folia, cochleæ.

Naſum; fol. mentaſtri aquatici.

Oeſophagum: canales allij: cœpæ, leuiſtici.

Guttur ſeu *tracheam aſperam*; pyrola, vuularia, ceruicaria, caſſia fiſtularis, flores periclymeni.

Diaphragma: Alchimilla.

Pulmones; pulmonaria ſaxoſa, pulmonaria maculoſa, pulmonaria quercina.

Cor; Citri fructus, anthoræ radix, alleluja, fructus anacardi.

Iecur; Lichec, fungus betulæ, quercus, Iecoraria.

Venas Iecoris aut lienis excarnatas; Summitates anethi, fœnicul. aſparag. centaur. min. cærefol.

Lienem; Scolopendrium, lingua cerui, lingua auis dicta, lupinus.

Venarum vel arteriarum truncum excarnatum; abſynth. arthemiſia.

Ventriculum; folia cyclaminis, Zingib. galanga.

Inteſtina; conuoluulus, calam. arom. Caſſia fiſtularis, lumbrici.

Veſicam; Alkekengi, nux veſicaria, colutæa, ſolanum.

Pudenda; Arum fabæ.

Ligamentum vmbilicare vtero infixum; nymphææ ligamenta ſeu caulis.

Teſticulos ac *genitalia*; ſpecies omnes orchidum, ſatyrium, dracunculus, porrum, boletus ceruinus.

Vterum; piſtolochia, ariſtolochiæ radix (radix caua) Grana actes, Sambuci, cyclamen, placentam refert.

Renes; portulaca.

Articulos; hermodactylus, (ſcilicet quæ geniculata) *harundo* ſarſa pariglia.

Manum; palma chriſti.

Capillos; muſcus arborum, capillus veneris, abrotanum.

Repræſentant humores:

Bilem flauam; Plantæ floribus vel ſuccis flauis croceiſue, vel animalia ſimilia. Eaque vel in alimentorum numero ſunt; vt Cuminum (liuidi coloris) crocus, beta, ficus, mel, &c. Vel in medicamentorum, vt, aloë, ſena (floribus ex pallido luteis) abſynthium (aureo comarum flore) tithymali (floribus croceis.) Colocynthis (flore & fructu luteo,) ricinis (flore flaueſcente,) rhabarbarum, &c.

Bilem paſſinam; Quæ viridi & herbaceo colore prædita, vt, blitum, atriplex (herbaceis floribus.)

Bilem pallidam; bryonia (florib. pall.)

Bilem atram; Quæ floribus, foliis vel ſucco nigreſcunt, purpuraſcunt, cæruleiue ſunt coloris, vt: fabæ (floribus maſculoſis) multaque leguminum genera floribus purpureis obſcuris, v.gr. lens, ſmilax hortenſis, vicia, blitum (folio nigro) tubera, carnes ferinæ. Cicer (flore cæruleo) veronica (fl. cœrul. vel pur.) borrago: bugloſſa, &c.

Pituitam; plantæ albifloræ, animaliaue albicolora, v.g. cucurbita (fl. candidis,)

fungi

fungi albi, lactuca, caro suilla, agnina, &c. agaricum, &c.

Sanguinem; quæ rubri coloris sunt vel rubro colore tingunt, vt; Santalum rubrum, rad. chinæ, filicis, acetosæ, &c.

Mistos humores, quæ misticoloris sunt vt, Iris.

Lac & sperma, quæ lactis instar fundunt, vt Lactuca, sonchus, carduus lacteus, &c.

Repræsentant animalia bruta eorumque partes, sc.

Scorpionem. Radix yerua, Cyperi.

Serpentes & Viperas. Bistorta, Coronopus syluestris seu serpentina (radicibus constat tenuioribus contortis in anguis formam.) Scorzonera.

Herinaceum; echinati castaaneæ cortices; dipsaci capita, carduorum fructus.

Animalium cornua: cuminum contortis summitatibus, &c.

Repræsentant morbos:

Calculum: omnis generis calculi (cristallus, silex, &c.) milium solis, radix saxifragiæ alb. cortices lapidei nucleorum vt & nuclei ipsi, crustacea omnia.

Exanthemata: Lentes.

Excrescentias: Agaricum, gallæ, & reliquæ arborum excrescentiæ. Lichen petræus vesiculis insignitus, quæ referunt vesicas Iecori nonnunquā adnatas.

Ficus ani: Scrophularia radice nodosa.

Herniam: Perfoliata.

Hydropem: Bryoniæ radix (habet signaturam pedum hydropici.

Icteritiam: Chelidonia (succo flauo) Crocus, Centaurea.

Lentigines, Lichenes, impetigines: Betulæ cortex albis interlitus maculis, Lichen arboribus innascens.

Maculas: Allium, arum, arisarum, persicaria, pulmonaria (foliis sc. maculosis.)

Polypum: Chelidoniæ minoris radix; Polypodij radix.

Scabiem: Polypodium in dorso scabritiem refert. Sabina (superficie scabra) Asellj.

Spasmum: Limaces (leui occasione sese contrahunt) erinacei, lumbrici, aselli, &c.

Vomicas & abscessus: Tubercula arborum cum lacrymis inibi contentis: V. gr. lacryma seu resina nouellarum abietum è tuberculis.

Vulnera: Perforata, millefolium (quia pertusa sunt & sanguinem expressum exhibent.)

Tumores: Bardanæ tubercula, *die Kletten.*

CAP. XXXIX.

De Cognitione qualitatum manifestorum.

A Fontibus signationis ad species descendimus, quæ etsi dari variæ possint, quippe nunc cognoscendæ sunt ipsæmet rerum species, nunc facultatū vigor, &c. Attamen, quia Medici de indagādis viribus præcipuè solliciti sunt, harum inuestigationem potissimùm aggredimur; specierum cognoscendarum cupidum ad authores remittentes, qui magna inde compilārunt volumina. Si qua tamen ex ipsis necessaria fuerint, siue ad distinguendam speciem à specie, siue ad

diiudicandam rem genuinam à falsa & adulterata, suis locis breuiter indicare studebimus.

N. *Præmittere hic placet: rei cuiusque qualitates sensiles, (quippe quæ ob oculos sunt,) dispositionem bonam malamue sine difficultate arguere, adeóque res bonas censeri, quarum sapor, odor, color, crassities tenuitasue, soliditas aut raritas, durities vel mollities, grauitas seu ponderositas aut leuitas, &c. secundum naturam sese habent; malas, econtra. His si signa reliqua addideris, circumstantiasque productionis, collectionis & asseruationis, consideraueris, adeoque pensitaueris, quibus causis, qua materia, quo tempore, quo loco, quo modo res. (E.g. natiuæ,) tum productæ, i.e. satæ, enatæ, educatæ, tum collectæ, tum quoque, quamdiu, quibus vasis & locis, vt & quomodo fuerint asseruatæ, his, inquam, certius de concepta bonitate decernere poteris.*

Facultates medicæ vel *manifestiores* sunt, vel *occultiores*.

Manifestiores, quas & generaliores dicere licet, siquidem generaliter sine respectu alicuius membri aut morbi considerantur, sunt, *primæ* dictæ & ex his dependentes *secundæ*. Occultiores quas & speciali ores dixeris, sunt, quæ partem aliquam certam morbumue certum respiciunt.

N. *Maiores in inuestigandis solis manifestioribus ferè occupati fuerunt; recentiores ad occultiores quoque penetrare studuerunt. Fontes maiorum præcipui fuerunt.*

1. Experientia. 2. Ratio, eaque quintuplex scil. 1. sumpta à velocitate tarditateue alterationis, (v.g. calfactionis, congelationis, &c.) 2. ab odoribus. 3. à saporibus. 4. à coloribus. 5. ab operationibus & virtutibus cognitis. Vid. Auicen. l. 2. canon. Modernorum fontes in inquirendis occultioribus sumuntur præcipuè, si signaturæ similitudine. Vide Bapt. Portam in phytognom. quem secuti sunt Quercetanus, Crollius, Nollius.

Qualitates primæ cognoscuntur.

1. *Ex Sapore: Acer* vehementis caliditatis est indicium: *acutus* fit, cum calor ad summum superauctus est: *acerbus* est frigidus, siccus, & terrestris: *acidus* est humectior quam frigidior, fitque vbi cum austero plus humidi miscetur: *amarus* fit, cum calor plus, quam par sit, increbuit, ariditate & caliditate præstans, siccitate scil. terrestri: *austerus* fit, si acerbus paulum remittatur, estque plus frigidus quam humidus: *dulcis* exoritur ex temperata humiditate & caliditate; *Salsus*, si calor inualescit, ob id calefacit, abrodit abstergitque: *vnctuosus* seu pinguis, minus quam dulcis caliditate præstat, atque aërem participare videtur: *insipidus* seu *aqueus*, frigidæ ac humidæ statuitur temperaturæ. *Port. in Phytogn.*

N *Duo quæ hic moneam habeo. 1. est, quod vtplurimum mixti occurrant sapores, in quibus lingua facile decipi, adeoque iudicium errare potest. 2. est, quod sapores potiùs qualitatum salinarum, quam elementalium primarum sint indices. V. gr. Sapor* amarus *est naturæ salis gemmæ vel nitri, adeoque pollet facultate tergente, lumbricos fugante.* Acerbus *naturæ est aluminis & stipatur virtute adstringente.* Acidus *essentiæ est salis ammoniaci, adeoque celebratur facultate incidente, æstum extinguente, dissoluente, coagulante (nimirum teste Quercetano dissoluit corpora, coagulat spiritus.)* Austerus *naturam sapit vitrioli, eapropter qualitatis est adstrictoriæ, fermentatiuæ.* Salsus *naturæ est salis, vnde virtutis incidentis, abstergentis.*

2. *Ex odo*

2. *Ex odore:* Odor saporis rationem sequitur, magnaque est odoris & saporis cognatio. Hinc *odor gratus* bene olens vt plurimum caliditatis est indicium; *fœtens*, frigiditatis ac humiditatis excrementitiæ. *Mordax*, *amarus*, caliditatis: *acerbus*, *acidus*, &c. frigiditatis. *Insolida* sunt fere quæ humida.

N. Auicenn. lib. 2. Canon. cap. 3. *Odor, inquit, qui sentitur, si mordacitas aut declinans ad latus dulcedinis, omnes illi calidi: si aciditas mucida, lenta, & omnes illi frigiditatem (perhibent) & bene olentia plurimum calida, &c.*

3. *Ex colore: Color albus & pallidus*, humidi temperamenti indicium, omnibusque in rebus color albus imbecillitatem notare solet. *Flauus*, ex calore oritur. Flores, qui luculento colore nitent, ex cibo pingui & humido proueniunt. *Bapt. Port. in phytogn. Rubeus, croceus*, &c. immodicæ siccitatis & caliditatis argumentum. *Virides* seu *porracei* coloris folia ex humiditate multa proueniunt.

N. Baptist. Port. in Phytogn. lib. 2. cap. 36. *Flores recenter nati ob natiuum humorem coloratiores sunt, ætate prouecti verò pallidiores, decolorati & deformes: nam sicciores ætate fiunt. Sic* Auicen. lib. 2. can. cap. 3. *Color albus in corporibus congelatis, quæ in se (habent) humiditatem, non est nisi ad substantiam frigidam, & in corporibus, quæ in se (habent) siccitatem, & diuulsio non est nisi ad substantiam calidam & niger in vtrisque per contrarietatem. Etenim frigus albificat humidum & denigrat siccum, & calor denigrat humidum & album reddit siccum. Item; sunt quidam colores (tendentes) ad albedinem, & quidam eorum ad tincturam rubram & nigram. Etenim tendens ad albedinem, si est in natura in specie frigidorum, est frigidior & tendens ad alias (rubedinem & nigredinem) minus frigidus. Et si est natura ad calidum (vergens) & res è conuerso (se habet.)*

Ex tribus hisce præcedentibus primas tenet sapor, hinc odor, postea color. Auicenn.

4. Ex *qualitatibus tactilibus. Crassities* signum est. 1. abundantium partium terrestrium. 2. humidarum videlicet frigore congelatarum. *Tenuitas* partium ignearum vel aërearum. *Densum* vel est exiccatum, vel frigore congelatum concretumue. *Rarum* siccitatis comes. *Durities* ex sicco est & terrestri (nisi humorum repletio & intensio adsit.) *Mollities* humiditatem participat. *Grauitas* comes est densitatis. *Leuitas* raritatis. *Lenitas* ex humiditate est; *ariditas* ex siccitate. *Læuitas* ex humiditate aërea vel aquea est; *Asperitas* ex siccitate.

5. Ex *dispositione* seu *mutabilitate*, eiusque recipiendi modo facili vel difficili. E. g. Quæ res recipit velocius calefactionem, calida censetur; quæ frigefactionem; frigida. Similiter quæ velocioris est congelationis, illa frigidior est, & quæ velocioris inflammationis, ea est calidior, &c.

6. *Ab Ætate: Iuniora* humidiora fere sunt, *vetusta*, licciora. Item crescentia dum immatura adhuc, austeritatem acerbitatémque ferè sapiunt, & inde frigiditatem.

7. *A loco natali, Lacustres* plantæ temperamenti ferè sunt humidi & frigidi; quod & animalia dulci aqua degentia imitantur. *Palustres* sunt fere frigidæ ac sicciusculæ (ob aquam & terrestrem essentiam.) *Fluuiatilis* sunt siccæ & insigniter calidæ, vt quoque linguam nonnullæ exulcerent. *Marinæ* sunt frigidæ & siccæ (frigidæ ob aquam, siccæ propter sal.) *Pinguis humi* accolæ sunt calidæ & humidæ

humidæ, vel humiditate & ſiccitate temperatæ. *Ieiuni ſoli* planta calida & ſicca exiſtit. *Mediocris terræ* conuictrix, tepida eſt & naturæ noſtræ familiaris. *Arenoſi ſoli* planta eſt calida & ſicca, tenuium partium. *Ancipitis vitæ* plantæ temperamenti ſunt miſti; Similiter & animalia ancipitis vitæ, mixti temperamenti ſunt, & vt plurimum humidiora & excrementitia. *Plantæ amphibiæ* in locis aſperginoſis enatæ, ſunt frigidæ & ſiccæ. *Litorales* marinæ; ſalis naturam ſapiunt, ſunt ergo calidæ & ſiccæ *Monticolæ* plantæ, ex agri exilitate ſicci naſcuntur temperamenti & ex ſolis apricitate, calidi; ſunt inſuper partium tenuium. *Campeſtres* mediocriter calidæ ſunt & ſiccæ, Plantæ in *cauis locis* naſcentes frigidæ ſunt & humidæ, (ob ſolis abſentiam & ſoli vliginem.) In *collibus* naſcentes temperatæ ſunt. *Syluestres* domeſticis ſunt ſicciores & frigidiores (ſi ſint eiuſdem ſpeciei.) *Domeſticæ* ſunt mitiores & debiliores.

N. Dioſcorid. in præfat. l. 1. ad Areum: *Magni refert, ſi ea loca, in quibus herbæ prodeunt, cliuoſa & ventis expoſita ſint & perflata, frigidaque & aquis carentia, cùm his in locis vires earum longe validiores intelligantur, cum eæ contra, quæ in campeſtribus, riguis & opacis, cæteriſque locis à vento ſilentibus enaſcuntur, plerumque degenerent & minus viribus valeant. Sic &* Auicenna l. 2. tr. 2. c. 5. *Illæ (plantæ) quarum collectionis loco ſunt ventoſa, vel quæ ſunt aëri & vento expoſita & ſunt verſus orientem ſoli expoſita, ſunt fortiores aliis.*

Ad eundem ſenſum ait & Quercetan. l. 1. defenſ. Herm. c. 8. Videre eſt ſimplica vehementes Euacuationis, in montib. potius & ſaxoſis locis, aut inter rupes vbi natiua ſedes eſt metallicorum ſpirituum, quam in pingui, & fertili loco luxuriare. Quæ vt mitiora & correctiora reddantur ac ſyluestrem illam ſuam naturam exuant, in domeſticos hortos traducendæ ſunt & tranſplantandæ

8. *Ab operationibus.* Sic *calidum* cenſetur, quod ſubtile reddit, reſoluit, abſtergit aperit, mollit, maturat, concoquit, incidit, attrahit, mordicat, rubefacit, adurit: &c. *Frigidum* quod repellit, incraſſat, crudum facit: &c. *Siccum*, quod conſtringit, exprimit: *Humidum*, quod inflat, abluit, lubricat, læuigat, &c. Auicenn. l. 2. can.

N. *Facultates hæ pleræque rectius ſalibus acceptæ feruntur.*

9. Hiſce *Experientiam* ſuperaddere neceſſum eſt, quæ ſola, reliqua fere omnia, certitudine vincit. Obſeruatis tamen conditionibus, ad experientiæ certitudinem requiſitis. De quibus ſupra c. 37.

Qualitates ſecundæ cognoſcuntur.

E datis qualitatibus primis: Nimirum his cognitis non poſſunt non innoteſcere & qualitates ſecundæ, vtpote quæ primarum proximæ pediſſequæ ſunt. E. gr. calidum reddit ſubtile, abſtergit, aperit, maturat, concoquit, diſcutit, incidit, &c. Non parui autem hic momenti eſt, ſapores examinare, atque ſecundum eos vti ſupra diximus, qualitates ſecundas demetiri.

CAP. XL.

De Inuestigatione qualitatum occultarum.

FAcultates occultiores ex *similitudine* inprimis coniecturantur, hinc *experientiâ* confirmantur.

N. *De facultatum occultiorum inuestigatione qui prolixius erudiri satagit, consulat Phytognomonicam Ioh. Baptistæ Portæ. Signaturas Crollij basilicæ suæ annexas: Quercetani signaturas in libro de prisca medicina collectas, Nollīū in physicis. Nos cōpendij studio, quàm breuissimis eā regulis includimus. Et sūt.*

1. Plantæ, quæ repræsentant *partem* aliquam hominis, habentur eidem salubres (puta nisi subsit venenata qualitas.) *Sic capiti conueniunt capitata: Iuglans, nux Indica, &c.* Idem sentiendum de animalibus eorumque partibus. *Sic confert Lien, lieni; Epar, epati,* &c.

2. Plantæ quæ colore suo, &c. repræsentant *humorem* (in homine) eidem conuenire coniecturantur, adaugendo si in alimentum venerint, expurgando vel corrigendo, sin in medicamenta. *V. g. Bilem flauam generant, quæ in alimenta veniunt crocei flauique coloris: crocus, beta, ficus, mel, &c. Vide supra c.* 38.

3. Quæ repræsentare videntur *morbum*, morbosumve habitum, ad curationem eiusdem facere statuuntur: Sic prosunt in calculo, ea quæ repræsentant lapides. E. g. milium solis, testæ ouorum, &c. Sic abolent maculas herbæ & animalia maculosa: squamas, squamosa. Sic sanant perforationes corporis, i. e. vulnera herbæ scil. perforatæ: Sic plantæ quæ gummi & resinas resudant, ad gummi & pus valent. Plantæ & animalia tumentia, tumentibus partibus prosunt. Plantæ & animalia quæ caudicis fissionem & vulnera patiuntur, ad glutinanda vulnera faciunt: Quæ corticem cutemve facile abiiciunt ad mundandam cutem. Vide Ioh. Bapt. Port. Phytogn. l. 5. & supra c. 38.

4. Plantæ & animalia qualiter in *actionibus* & *moribus* deprehenduntur taliter & in homine statuuntur operari.

N. *Nimirum vti diximus c. 36. Vnaquæque res mouet & conuertit ad suum simile. Si igitur volumus operari ad aliquam proprietatem vel virtutem; quæramus animalia, vel res alias, quibus talis proprietas vel actio excellentius inest. Quid autem per actiones intelligatur, diximus cap.* 37.

Sic res sterilis creditur reddere homines steriles. V. g. Lactuca, filix, salix, sabina, &c. Vt & animalia sterilia, mulus, &c. Sic res Salaces & fæcundæ fæcunditatem inferre censentur & ad venerem facere. E. gr. Passer; stincus, & cæt. Plantæ multiferæ; animaliaque multipara facere ad conceptum statuuntur, &cæt. Plantæ longæuæ perpetuoquæ virentes, vigorem homini conciliare dicuntur. Herbæ & animalia voracia, concoquendi

 faculta

facultatem hominibus præstare. V. g. lucij, lupi. Animalia quæ ingenio & docilitate valent ad hominum intelligentiam & memoriam valere. Econtra quæ indocilia, ruditatem conciliare. Animalia tristia, tristes efficere; sommiculosa, somniculosos; Vigilantia vigiles; ferocia, feroces: iracunda, iracundos, &c. Bapt. Phytogn. l. 6. & 7.

5. Plantæ quæ inter se vel cum parte aliqua animalis quoad *signaturam* conueniunt, & viribus conuenire statuuntur.

N. *Configuratio, i.e. similitudo signaturæ quæ in vno & altero deprehenditur, ceu effectus similis præsupponit similitudinem vtriusque interni agentis, idque tanto euidentius, quanto signatura illa fuerit arctior. Sic coniecturantur alexipharmaca quæ C. Cerui mentiuntur, serpentesue repræsentant, &c. idque ex hoc fundamento; quod id quod C. Ceruini figuram gerit, à simili principio interno sit productum, à quo idem illud Cornu, Similitudo igitur principij coniecturare facit similitudinem virium.*

Et tantum de Isagoge, &c.

PHARMACOPOEIAE,

MEDICO-CHYMICÆ,

LIBER II.

DE OFFICINA.

CAP. I.

De Definitione & distributione Officinæ.

OFFICINA est pars pharmacologiæ, quæ seriem rerum medicamentalium secundum classes officinanales describit.

N. *Subiungimus classibus præparatorum composita quæque famosiora ac celebriora, vtpote quæ non modo non patiuntur ad specialiores libros referri, sed & visa sunt regularum illustrationi inseruire.*

Classes officinales voco quæ officinis sunt vsuales, siue extemporaneo vsui eæ destinentur, siue asseruationi vsuique futuro. Suntque classes hæ tum Natiuorum, tum Præparatorum.

Natiua sunt triplicis sortis: vel enim sunt naturæ macrocosmicæ, vel vegetabilis, vel animalis.

E regno *macrocosmico* sunt mineralia vulgo dicta: Terræ, Aquæ, Lapides, Metallica seu mercurialia, salia, & sulphura.

Ex familia *Vegetabilium* sunt: 1. Aromata, Cortices, Flores, Folia seu herbæ, Fructus, Fungi, Ligna & Visca, Radices, Semina. 2. Succi, Olea, Resinæ, Gummiresinæ, Gummi.

Ex *animalium* prosapia sunt: 1. Animalia integra; Partes carnosæ, membranosæ, Cornua, Ossa, crustacea seu testacéa, Lapilli, Lac, Fella, Medullæ, Pinguedines seu axungiæ, Sanguis, Seua, Stercora, Vrina, Vngues & Vngulæ, Coagula.

Et hæc singula generatim hoc libro describuntur, subiunctâ serie suorum præparatorum.

Præparata sunt: Aceta, Aquæ, Balsami Boli, Calces, Cataplasmata, Clysteres, Condita, Confectiones, Conseruæ, Decocta, Electuaria, Elixyria, Emplastra (Cerota) Emulsiones, Errhina, Epithemata, Extracta, Farinæ, Feculæ, Flores, Gargarismi (collutiones) Galatinæ, Infusiones, Iulepi, Lapides, Liquores (per deliq.) Magisteria, Masticatoria, Morselli, (Rotulæ) Moreti, Olea, Potiones. Pilulæ,

Poma ambræ, Præparata, Pulueres (Trageæ) Species, Salia, Spiritus, Succi, Syrupi, Tincturæ, Trochisci, Vnguenta (Balsami Vnguentarij, Linimenta.)

CAP. II.

De Terris.

TErræ Officinales sunt solùm quas experientia medicamentalibus viribus impraegnatas edocuit. Tales sunt terræ minerales dictæ.

Terra Armena, bolus armena, vera seu orientalis.

Bolus vulgaris, Bohemica, Brundusiaca, &c.

Terra Lemnia. T. sigillata Turcica.

T. Silesiaca. T. sigillata Silesiaca Lignicensis, Strigensis.

Creta, *Kreid.*

Gypsum, *Gyps.*

Marga, *Mergell.*

Lithomarga, medulla saxorum, *Steinmarck.*

Ochra, *Ochergeel.*

Rubrica fabrilis, *Rœthe, Rœtelstein.*

Tripolis. Terra tripolitana.

Vires: *De Viribus terrarum, quia generali penicillo depingi nequeunt, l. 3. sigillatim agemus.*

Præparata communiora sunt. 1. Præparata in specie sic dicta. 2. Destillatæ aquæ, spiritus, &c. Vide partim infra in classibus præparatorum, partim lib. 3.

CAP. III.

De Aquis.

AQuas officinales tum natiuas esse, tum artificiales seu præparatas, libro superiore diximus.

In classe natiuarum sunt:

Aqua fontana, *Springvvasser.*

putealis *Brunnenvvasser.*

fluuialis, *fliessend vvasser.*

Glaciei Martiæ, *Mertzeneissvvasser.*

Lacustris, *Stehend VVasser.*

Pluuia, niuea, *Regend vnd Schnecvvasser.*

Tonitrualis, *Donnerregenvvasser.*

Ros maialis, *Meyenthavv.*

His adiungi possent aquæ minerales, quales sunt acidulæ ac thermæ, verùm quia officinis peregrinæ sunt, eas hic loci prætermitto.

N. *vnicum quod hic moneam est, quoties aquæ simpliciter mentio fit, fontanam intelligi, eamque puram, limpidam, leuem. Leuitas enim vti spirituum copiosiorum nota est. E. g. in Vino, cereuisia, &c. ita & in aqua bonitatis indicium non vltimum existit.*

Præparata vsitatiora ex aquis præter pluuiam destillatam rarissima sunt, nisi scil. decocta, &c. quæ aquæ ope fiunt, huc referre velis.

CAP.

CAP. IV.

De Lapidibus.

LApidis vox tùm inter natiua locum obtinuit, tùm inter præparata. In natiuorum numero sunt. 1. Minerales lapides, de quibus hic. 2. crustacei lapides, quales in capitibus quorundam piscium; de quibus animalibus. 3. cortices lapidei nucum. 4. acini duriusculi, &c.

Lapides minerales officinales sunt:

1. *Lapides preciosi* seu Gemmæ.

Amethystus, *Amethist.*
Carneolus, Sarda, *Sardonier.*
Chrysolithus, *Chrysolith,*
Granatus, *Granat.*
Hyacinthus, *Hyacinth.*
Rubinus orientalis, *Rubin.*
Saphyrus, *Saphir.*
Smaragdus, *Schmaragd.*
Huc Margaritæ, *perlen.*
Corallia, *Corallen.*

Lapis Bezoar Orientalis & Occidentalis, *Orientalisch vnd Occidentalisch Bezoarstein.*

Ex his quinque κατ' ἐξοχὴν preciosi dicuntur.

Granatus, Hyacinthus, Sapphirus, Sarda, Smaragdus.

1. *Lapides minus preciosi.*

Lapis Ætites, Aquilæ, *Adlestein.*
Alabastrum, alabastrites, *Alabaster.*
Amiantus, alumen plumosum, *Federvveisz.*
L. Armenus, *Armenerstein.*
L. Calaminaris, *Galmeystein.*
Crystallus, *Chrystall.*
Hæmatites, *Blustein.*
L. Iudaicus, *Iudenstein.*
L. Lazuli, Cyanus, *Lasurstein.*
L. Lyncis, Lyncurius, *Luchsstein, Donnerkeil.*
Magnes, *Magnetstein.*
Marmor, *Marmelstein.*
L. Nephriticus, *Grieszstein.*
Osteocollus, *VVellstein, Steinbeinvvelle, Beinbruch.*
Pumex, *Binbsstein.*
L. Scissilis, *Schiefferstein.*
L. Serpentinus, Ophites, *Serpentinstein.*
Silex, *Kiselstein.*
Simiris, *Smirgel.*
L. Specularis, Selenites, Aphroselinus, *Fravveneisz.*
Spongites, Spongiæ lapis, *Schvvammenstein.*
Talcum, *Talck,*
Huc calculus humanus.

Vires. *Lapidosa omnia teste Galenò lib. 9. simpl. desiccatoria vi pollent, tum exiccatoria sunt.*

Præparationes pro diuersa natura lapidum diuersæ quoque sunt. Vnde & diuersa præparata: Videlicet 1. Præparata in specie sic dicta. 2. Sal (impropriè sic dictum.) 3. Magisterium. 4. Liquor seu oleum. 5. Elyxir. 6. Essentiæ. 7. Flores. 8. Syrupi. 9. Ingrediuntur quoque alias medicamentorum compositorum formulas. De quibus plenius lib. 3. vt & infra in præparatis.

CAP. V.

De Metallis, & quæ eis affinia sunt.

Metalla sunt.

AVrum foliatum finum, *geschlagen fein Gold, Blattgold.*

Duplicatum, *halbgeschlagen Gold.*

Vilius, mistum, bicolor, *Zuuischgold.*

N. *Est aurum alcoholisatum adscribendum, Muschelgold.*

Argumentum foliatum finum, *Blattsilber, geschlagen Silber.*

duplicatum, *halbgeschlagen Silber.*

Æs, Cuprum, *Kupffer.*

æris squamæ crassiores, *Kupffer-Hammerschlag.*

æris flos. Viride æris, *Spangrun.*

Ferrum, *Eisen.*

Ferri batituræ, squamę, *Mammerschlag.*

Limaturæ, *Feilach.*

Scoriæ, *Schlacken.*

Plumbum, *Bley.*

vstum, calcinatum, *genbrand Bley.*

Stannum, *Zinn.*

Metallorum præparationes. Vide sis, lib. 3.

Metallis affinia sunt.

Mercurius, *Quecksilber.*

Cinnabaris, *Zinnober.*

Antimonium, *Spiessglas.*

Huc. *Excrementa à Metallis segregata.*

Bismuthum, *VVissmuth.*

Cadmia natiua metallica, Cobaltum, *Muckenpuluer.*

C. Factitia.

Lithargyros Auri, *Goldglett.*

Argenti, *Silberglett.*

Pompholyx, Nihili album, Tutia, *Augennicht.*

Præparata singulorum dabuntur, libro 3.

CAP. VI.

De Salibus.

SAlia in Officinis natiua sunt & præparata seu artificialia.

Natiua sunt.

Alumen rupeum, Roche, *Alaun.*

Saccharinum. N. *Præparatum est.*

Sciffile, *Spaltalaum.*

Sal. ammoniacum, *Salmiar.*

cõmune, *gemein Saltz, Speisz, Saltz.*

Gemmeum, *Steinsaltz.*

Nitri, Sal petræ. *Salpeter.*

Vitriolum album, *GalitZenstein, Augstein, VVeissuitriol.*

Cœruleum, cyprium. *Cyprisch Vitriol.*

Viride. *Gemein Vitriol*

CAP. VII.

De Sulphureis.

SVlphur Caballinum, *Cassschuuebel.*
Citrinum, *gelber Scheuefel.*
Viuum, *lebendiger Schuuefel.*
Ambra, Ambra Grisea, *Amberrechter Ambar.*

Bitumina.

Asphaltos, Bitumen Iudaicum, *Iudenpech, Brillenpech.*
Carbo petræ, *Steinkolen.*
Gagates.
Naphtha.
Petroleum, *Steinolh.*
Sperma ceti, *VVollraht.*
Succinum, Carabe. 1. Candidum. *Agistein, Bornstein, VVeisz*
2. Citrinum, *gelber, Bornstein.*
De singulis his agetur plenius libro 3.
N. *Crustacea. E.g. conchæ, &c. in animalibus.*

CAP. VIII.

De Aromatibus.

INter vegetabilia primum locum meritò sibi vendicant aromata, quippe quæ, vti reliquis communiora sunt, ita & in præscriptionibus (receptis vt vocant) simpliciter præscribuntur, non factaꝭ mentione aliquâ siue ex radicum numero illa sint, siue ex fructuum, florum, corticumue. Talia sunt:

Antophylli, *Mutternæglein.*
Calamus aromaticus, *Calmusz, VVurtzrohr.*
Cardamomum maius, *Groszcardomœmlein.*
Minus, *klein Cardomœmlein.*
Cariophylli, *Nægelein.*
Cassia lignea, *Mutterzimmet.*
Cinnamomum. Canella, *Zimmet. Canell.*
Costus Arbicus Verus, Cinamomum album, *vveisz. Zimmet.*
Crocus Orientalis, *Orientalsch Saffran.*
2. Austriacus, s. Vngaricus, *Oesterreichischer odor Vngarisch Saffran.*
Cubeby, *Gubeben*
Folium Indum, Malabathrum. *Indischblat.*
Galanga maior, *grosser Galgan.*
Minor, *Galgan.*
Grana paradisi. Cardamomum Arabum, *Paradis Kœrner.*
Macis, *Musscatbluet.*
Nuces moschatæ, myristicæ. Nucistæ, *Musscatnûsse.*
Piperalbum, *VVeiszpfeffer.*
longum, *langer Pfeffer.*
nigrum, *schuuartzer pfeffer*
Schænanthum, *Camelsheuu.*
Spica, Celtica, Romana, saliunca, *Celtisch Spick.*
Zedoaria, *Zituuan.*
Zingiber finum album belletinum *Belladin Inguuer, gutter vueisser Thron-Inguuer.*

de

— de buli vel rubei, *geel oder rother Inguuer.*

Vires: *Aromata in genere ſunt calida & euidenter ſicca, partium tenuium, hinc incidunt, attenuant, aperiunt, &c. Vide in ſingulis plenius,*

Præparata ex aromatibus fieri poſſunt formularum variarum. Apta ſc. nata ſunt ſubire infuſionem, decoctionem, confectionem, pulueriſationem, adeoque immiſceri poſſunt Electuariis, Trochiſcis, &c. Potiora tamen & minus vulgaria quæ inde conficiuntur ſunt: Extracta, Aquæ, Olea, Salia, Magiſteria.

N. *Vis aromatum quia in parte volatili potiſſimum conſiſtit, præſtat inde conficere præparata volatilioris naturæ, vt ſunt deſtillata, &c.*

CAP. IX.

De Corticibus.

1. *Cortices officinis vſitatiores ſunt.*

E Fructibus: cort, Aurantiorum. *pomerantzſchalen oder Rinde.*

Caſtenearum, *Caſtanienſchœlffen.*

Citri, *Citronenſchalen.*

Gladium, Cupulæ gladium, *Eichen Hütlein.*

Granatorum. Malicorium, *Granat-Appffel Rinde.*

Iuglandis viridis, *grüne Nuſzſchalen.*

Limonum, *Limonerinde.*

2. *Ex arboribus & radicibus.*

Cort. Acaciæ, pruni ſylueſtris, *Schledornrinde.*

Radic. Cappar. *Capparrinde.*

Frangulæ, alni nigræ, *Faulbaumrinden.*

Fraxini (interiores) *Eſchernrinde.*

Guaiaci, *die Rinde vom Frantzoſen baum.*

Rad. Mandragoræ.

Quercus, *Eichene Rinde*

Sambuci, ex frutice ac radice (medij,) *mulere Holderrinde.*

Tamariſci, *Tamar-Rinde,*

Thuris

Tiliæ (interiores) *die Rinde vom Lindenbaum.*

Præparata: Vt cortices ſubſtantia differunt, alij nimirum conueniunt cum fructibus, alij cum herbis quidam cum lignis: ita & diuerſis inſeruiunt præparatis. *Communiora tamen ſunt,* conditi cortices (fructuum quorundam) item Extracta, &c.

CAP. X.

De Floribus.

Flores Officinales ſunt.

FLores Acaciæ, pruni ſylueſtris, *Schlehendornenblut.*

Amaranti purpurei, *Floramor..*

Anethi, id eſt, coma ſeu Vmbellæ, *Dillenblut.*

Anthos, ſeu Roriſmarini, *Roſmarienblut.*

Aquilegiæ, *Agleibut.*

Baſilici. *Baſilienblumen.*

Betonicæ, *Betonicke.*

Borraginis, *Borragenbl.*

Bugloſſæ

Bugloſſæ, *Ochſen Zungbl.*

Calcatrippæ, ſeu conſolidæ regalis, *Ritteſporenbl.*

Calendulæ, Calthæ, *Ringebl.*

Caprifolij, Periclymeni, *Speck lilien.*

Cartami, Cnici, *Flor, VValdſaffran.*

Centaurij minoris, *Tauſentguldenbl.*

Ceraſorum, *Kirſchenbl.*

Chamæmeli ſeu Camomillæ vulgaris, *Camillenbl.*

Romanæ, *Rœmiſch Camillenbl.*

Cheriri, *gelbe violen.*

Cichorei, *VVegvveiſzbl.*

Cyani ſ. Bapti ſeculæ, *blavv Kornblumen.*

Fabarum, *Benenblüet.*

Geniſtæ, *Ginſtern, Pfrimmenblüt.*

Flor. Granatorum, Balauſtia, *Granatenbl.*

Hepaticæ albæ, nobilis, *Leberkrautblüt.*

Hyperici, *Iohannisblüt.*

Iuglandis, *Nußbl.* Iuli Iuglandis,

Lauendulæ, *Lavendelbl.*

Liguſtri, *Hartriegel.*

Liliorum alborum, *vveiß Lilienbl.*

Antheræ liliorum alborum.

Liliorum conuallium, *Meyenbl.*

Maluæ hortenſis, *VVinter Roſen.*

Meliloti, *Steinkleebl.*

Nympheæ albæ, *vveiße Seebl.*

Luteæ, *helbe Seebl.*

Pœoniæ, *peonienbl.*

Papaueris erratici: Rhæadis, *klapperroſen.*

hortenſis, *Magſamenbl.*

Perſici, *Pferſigbl.*

Populi, i.e. gemmæ ſeu oculi, *Pappelknoſpen.*

Primulæ veris, paralyſis.

Roſarum albarum, ſeu potius pallidarum, *vveiſs Roſen.*

Damaſcenarum.

Rubearum.

Saluiæ, *Salveyblüt.*

Sambuci, *Holderbl.*

Saxifragi albæ, *Steinbrechbl.*

Scabioſæ, *Apoſtembl.*

Schœnanthi, *Camelhevv.*

Siliginis, *Kornbl.*

Spicænardi. *Spicanardi.*

Stœchados arabicæ, *Stechasbl.*

Stœchad. citrin. *Reinblumen.*

Tanaceti, *Reinfarnbl.*

Tiliæ, *Lindenblut.*

Tunicæ, *Graſsnægelein.*

Tuſſilaginis, *Hufflattichblüt.*

Verbaſci, *VVulkrautbl.*

Violarum martiarum, *Violen.*

Ex his famoſiores ſunt. 4. qui peculiari nomine cordiales dicuntur: Borraginis, bugloſſæ, roſarum, violarum.

Præparata ferè omnis generis ex floribus compilari queunt. Decocta, Deſtillata, Electuaria, Infuſiones, Vnguenta, Emplaſtra, &c. minus vulgaria tamen ſunt: Succi inſpiſſati, Extracta, Tincturæ. Eſſentiæ ſeu ſpiritus ac olea, &c.

N. *Flores qui conſtant ex parte volatili, vix quicquam, vel parum ſalis exhibebunt, aptioreſque ſunt ad medicamenta, quæ ſine diutina exhalatione parata proſtant.*

Vires: *Vires florum etſi in genere deſcribi nequeant, cum pro diuerſitate herbarum varient: attamen hoc loco notare expedit, recentes eſſe humidiores, adeaque fere vi lenitiua ſeu laxatiua pollere, quæ marceſcentibus cum tempore adimitur.*

CAP. XI.

De Foliis, seu Herbis.

FOliorum & herbarum nomina in praxi seu receptis sæpissimè confunduntur, notantque folia à caulibus separata. Hæc si minutiora fuerint, summitates dici solent.

Herbæ vsitatiores in officinis sunt:

Abrotanum mas, *Stabuuurtz.*

N. *Fœmina cyparissus est.*

Absynthium ponticum, *Rœmischuuermuht,*

Vulgare s. rusticum, *gemein vuermuht.*

Acetosa, *Saurampff.*

Acetosella, Alleluia, *Buchampffer, Hasenklee.*

Agrimonia, *Odermenig,*

Alchimilla, *Sinnavv.*

Alkekengi, Halacacabus, *Iudenkirschenbletter.*

Alsine, Morsus gallinæ, *Hunerdarm.*

Althea, Bismalua, Ibiscus, *Eibischkraut.*

Anagallis, *Sauchheil.*

Anethum, *Dill.*

Antirrhinum, *Hundskopff, Dorant.*

Aristolochia longa, *lange Osterlucey.*

Arinica. *Muttervvartz.*

Artemisia, *Beyfuss.*

Asarum, *Haselvvurtzkraut.*

Auricula muris. Pilosella, *Mauszœhrlein.*

Balsamita sisimbrium aquaticum, *Bachmuntze.*

Basilicum, *Basilien.*

Becabunga, *Bachbungen.*

Betonica, *Betonien.*

Borrago, *Borretsch.*

Branca vrsina, *Beerenklavv.*

Buglossum, *Ochenzunge.*

Bursa pastoris, *Teschelkraut.*

Calamintha, *Kornmuntze.*

montana, *Bergmüntze.*

Capillus Veneris, adianthum nigrum, *Fravvenhaar.*

Caprifolium, periclymenum, *VVeltvvinde Specklilien.*

Cardiaca, *Hertzgespann.*

Carduus benedictus, *Cardobenedictkraut.*

C. Mariæ, *VVariendistel,*

Cerefolium, *Kœrbelkraut.*

Ceterach, Asplenum, *VViltzkaut.*

Chamædrys, Iua moschata, *Gamanderkraut.*

Chamæpitys, Iua arthetica, *Nidrygpin.*

Chamæmelum Romanum, Camomomilla, *Kœmisch Camillen.*

C. Vulgare, *gemeine Camillen.*

Chelidonium maius, *Schœllkraut.*

Ch. minus, *Schorbockskraut.*

Cichorium, *VVegvvart.*

Cicuta, *VVuterich.*

Cochlearia, *Lœffelkraut.*

Consolida regalis, *Ritterspon.*

Coscuta, Cassutha, *Flachseyde.*

Cynoglossum, *Hundszung.*

Cyparissus hortulana, *Gartencypresz.*

Dictamnus creticus, *Cretischer Dictam.*

Dictamus alb. Fraxinella, *vveisser Dixtam.*

Ebulus, *Attich.*

Endiuia

Endiuia satiua, *Endiuien.*
Syluestris, Sonchus, *Savvdistel.*
Epithymus, *Tymfelde.*
Equiserum, cauda equina, *Roszschvvantz, Schafftenhevv.*
Eupatorium Arabum, Ageratum, *Leberkraut.*
Euphrasia, *Augentrost.*
Farfara, Tussilago, *Hufflattich.*
Fœniculum, *Fenchelkraut.*
Filipendula, Saxifraga rubra, *roht Soeinbrech.*
Fragaria, *Erdbeerkraut.*
Fraxini folia, *Eschenlaub.*
Fumaria, *Erdrauch.*
Galega, ruta capraria, *Geisraute.*
Geranium, Herba Ruperti, *Storchschnabel.*
Gratiola, *Erdgalle.*
Hedera arborea, *Epheuu, Eppich.*
H. Terrestris, *Gundermann.*
Hepatica alba, Gramen Parnassi, *vueiss. Leberkraut.*
H. Aurea nobilis, *gulden Leberkraut.*
H. Fontana, Lichen, *Brunnenleberkraut.*
H. Stellaris, matris sylua, *Sternleberkraut, VValemdister.*
Horminum, vulgare Scarlea, *Scharley.*
Hyoscyamus albus, *vueiss, Bilsenkr.*
Hypericum, *S. Iohannskr.*
Hyssopus, *Ysop.*
Illecebra. Fabaria, *Donnerkraut.*
Lactuca, *Lattich.*
Laurifolia, *Lorbeerbletter.*
Lentes palustres, *VVasserlinsen.*
Leuisticum, *Liebstœckel.*
Ligustrum, *Hartriegel.*
Linaria, *vuilder Flachs, Harnkr,*
Lotus vrbana, trifolium odorarum, *Siebengezeit.*
Lupuli Iuli, *Hopffensprœsslein.*
Maiorana, *Meyran.*:
Malua vulgaris, *Hasenpappeln.*
Marrubium album. Prassium *vveisser Andorn.*
---Marum.
Matricaria, *Meterkraut.*
Melilotus, *Steinklee, gelb Steinklee.*
Melissa, *Melissenkr.*
Menta, *Spitzbalsam.*
M. Crispa, *Krauszbalsam.*
M. Saracenica, *Fravvenmüntz.*
Menthastrum, menta equina, *Rosßmuntze, VValdmuntze.*
Mercurialis, *Vingelkr.*
Mezereum, *Seidelbest, Kellersbalskraut.*
Millefolium, *Schafgarbe.*
Mororum folia, *Maulbeerbletter.*
Morsus Diaboli, Succisa, *Abbisz.*
Myrti folia, *Myrtenbletter.*
Nasturtium aquaticum, *Brunnenkresz.*
N. hortense, *Gartenkresz.*
Nepata, Cattaria, *Katzenkraut, Katzenmuntze,*
Nicotiana nostras, *Toback*, Nicotian.
N. Peruuiana seu Indica, *Indianisch Toback.*
Nummularia, *Pfenningkaut, Egelkraut.*
Nymphæa alba, *vveiss Seeblumenkraut.*
N. Lutea, *gelb Seeblumenkraut.*
Origanum vulgare, *Dosten.*
O. Creticum, *Cretisch Dosten.*
Papaueris folia, *Monbletter, Magsamen.*
Parietaria, Helxine, *Tag vnnd Nacht.*
Paris, *Einbeerkraut.*
Pastinaca syluestris, *Vogelsnest.*
Pentaphyllum, quinquefolium, *Funffingerkraut.*
Perfoliata, *Durchvvachs.*
Persicaria, Pulicaria, *Flohkr.*

Persici folia, *Pfersingbletter.*

Petroselinum vulgare, apium hortense. *Petersilien.*

Pimpinella Germanica, *Teutsch Bibenell. Bockspeterlein.*

P. Italica, Sanguisorba, *vvelsch Pimpinell.*

Plantago maior, *breit VVegerich.*

P. minor, *spitz VVegerich.*

Polygonum, Cẽtumnodia, *VVegdritt, VVeggrasz.*

Polium Creticum, *Cretischer Poley.*

Portulaca, *Burtzelkraut.*

Pontentilla, Anserina, *Genserich.*

Primula veris, *Schlusselblumenkraut.*

Prunella, *Braunnellen.*

Pulegium, *Poley.*

Pulmonaria arborea, muscosa, *Eichungen-moesz.*

P. vera, maculosa, *Lungenkraut.*

Pyrola, *VVintergrun.*

Quercus folia, *Eichenlaub bletter,*

Rosmarinus, *Roszmarin.*

Rubi Cymæ, summitates, *Brumbeergipffel.*

Ruta, *VVeinkauten.*

Ruta muraria, adianthum album, *Maurrauten.*

Sabina, Sauina, *Sevenbaum.*

Salicis folia, *VVeydenbletter.*

Saluia hortensis maior, *grosse Salbey.*

S. minor, cruciata, nobilis, *Creutzsalbey.*

S. syluestris, *vvilde Salbey.*

Sambuci cymæ seu summitates, *Holderkeimen.*

Sanicula, *Sanickel.*

Saponaria, *Seiffenkr.*

Satureja, Thymbra satiua, *Pfefferkr Sadaney, Hunerfull.*

Saxifragia alba, *vveisz Steinbrech.*

Scabiosa, *Apostemenkr..*

Scolopendria, lingua ceruina, *Hirschzunge.*

Scordium, *Lachenknoblauch..*

Sedum maius, semper-viuum, *Hauszvvurtze.*

S. minus. Vermicularis, *Mavvrpfeffer.*

Senæ folia, *Senabletter.*

Senecio, *Creutzvveiszkr.*

Serpillum, *Quendel.*

Solanum, solatrum, *Nachtschatten.*

Tamariscus, *Lamariskenbletter.*

Tanacetum, *Reinfahrn.*

Taraxacum, *Pfaffenrœhrlein.*

Thymus, *Thym, Thymian.*

Tormentilla, *Tormentill, Nablekr.*

Valeriana, Phu maius, *grosz Baldrian.*

V. minor, phu minus, *Baldrian.*

Verbascum, thapsus barbatus. *VVullkr, Kœnigskertz.*

Verbena, *Eisenkraut.*

Veronica, *Ehrenpreisz.*

Vinca peruinca, *Singrun, Ingrun.*

Violaria, *blavv Biol r.*

Virga aureola, consolida Saracenica. *Heydnisch VVundkraut.*

Vitis folia, *VVeinreebenlaub.*

Vrtica mortua, *taube Nessel.*

V. vrens, *Brennessel.*

Huc muscus arborum.

N. *Ex his peculiariter numerantur.*

5. *Herbæ emollientes:* malua, althæa, violaria, mercurialis branca vrsina: quibus alij quoque betam, parietariam & atriplicem adiiciunt.

5. *Herbæ capillares:* capillus veneris, ruta muraria, polytrichon aureum, trichomanes, ceterach, scolopendria.

Præparata

Præparata non omnes eadem exhibent; sed pro diuersitate substantiæ diuersa; adeoque fere præparatis omnis generis inseruire possunt.

CAP. XII.

De Fructisbu.

FRuctus in genere denotat omne quod plantæ vltimo proferunt, adeoque & semina, grana, &c. In specie tamen id nominis sibi reseruant, fructus maiores, quales pyra, poma, pruna, cerasa & his similia.

Fructus vsitatiores sunt.

Fructus: Acaciarum, prunorum syluestrium, i.e. Pruna, *Schlehen.*

Alchermes, Grana tinctorum, grana kermes, *Ferberkœrner*, *Scharlachbeeren.*

Αλκεκεngi, Baccæ Halicacabi, *Iudenkirschen, Boborellen.*

Amygdalæ amaræ, *bitter Mandel.*

A. dulces, *süsz Mandel.*

Anacardia, *Elephanten Lausz.*

Auellanæ, *Haselnusse.*

Aurantia acida, *sauvr Pomerantzen.*

A. Dulcia, *susse Pomerantzen.*

Been, grana, *Beenkorner.*

Cappares, *Kappern.*

Cassia fistula, *Cassien in Rœhrlein.*

Cerasa acida passa, seu exiccata, *gedœrrte Kirschen.*

Citri poma, *Citronen Æpffel.*

Cocculæ, *Kockelkœrne.*

Colocynthidis poma, *Coloquintapffel.*

Cidonia poma exiccata, *Quittenschnitten.*

Cynosbati exacinata, *Hagebotten.*

Dactyli, *Dattelkorn.*

Ebuli baccæ, *Attich Beerlein.*

Ficus communes, Caricæ hispanicæ, *Laubfeigen, grosse Korbfeigen.*

F. Marsilianæ, Caricæ marsil. *Kœrbleinfeigen, kleine, Marsilienfeigen.*

Fraga exiccata, *gedœrrte Erbeeren.*

Gallæ communes, *gemeine Gallœrpffel.*

G. Turcicæ, *Turckische Gallœpffel.*

Granata mala, *Granatapffel.*

Hederæ baccæ, *Ephevvbeeren.*

Iuiubæ, *rothe Brustbeerlein.*

Iuniperi baccæ, *Lorberbeeren.*

Limones, Limonia mala, *Limonien.*

Mespila siccata, *gedœrte Mespel.*

Myrobolani, bellliricæ.

Chebulæ.

Citrinæ.

Emblicæ.

Indæ, seu nigræ.

Nux aquatica, Tribuli aquatici, *VVassernusse.*

N. Cupressi, *Cupresznusse.*

N. Indica, *Indianische Nusse.*

N. Moschata, Nucista, *Muschatnusz.*

N. Vomica, *Kranaeuglein.*

N. Iuglans, *VVelche Nusz.*

Oliuæ, *Oliven.*

Papaueris capita sine seminibus, *Maasamen Kœpff.*

Passulæ maximæ. Zibebæ, *Zibeben.*

P. maiores, *grosse Rosinen.*

P. minores, Corinthiacæ, *kleine Rosinen, Corinthen.*

P. Massiliaticæ, *blavv. Rosinen.*

Pineæ nuces, *Pinten.*

Pistacia, Fistici, *Pistacien.*

Prunella, *VVein Pflaumiein, Brunellen.*

Pruna acida, *saure Pflaumen, TZuuetschen.*

P. Citrina, *gelb Spilling.*

P. Hispanica, *Spanische Pflaumen.*

P. Vngarica, *Vngrische Pflaumen.*

Rubi idæi baccæ exiccatæ, *Hinbeeren.*

Sambuci baccæ, *Hollunder beeren.*

Sebesten, *schuuartz Brustbeeren.*

Siliquæ ceratiorum, Xyloceratiorum, *Iohannsbrodt.*

Sorba exiccata, *gedorrte Speyerling.*

Sumach, Rhus, *Gruberkœrner.*

Tamarinde, *saure Datteln.*

Vuæ seu baccæ paridis, vuæ lupinæ, *Einbeer, VVolffsbeer.*

Præparata. Fructus aridiores, solidiores, & minus succulenti nihil peculiare habent ab herbis. Eapropter & easdem suppeditant præparatorum formulas. Fructuum succulentorum vero partus præcipui sunt: Succi inspissati seu Extracta, Succi fermentati seu vina, Spiritus s. Quintæ Essentiæ, Olea & Tartara.

CAP. XIII.

De Fungis.

Fungi Officinales sunt.

FVngus, Agarici, *Lerchenschnuamm.*

Cynosbati, Spongiolæ è Rosis siccis, *Schlaffkautz, Rosenschuuamm.*

Iuniperi, *VVacholderschuuamm.*

Sambuci, *Holderschuuamm.*

Huc boletus cerui, *Hirschbrunst.*

Præparata. Communem vt naturam habent cum herbis: ita & communem aptitudinem, qua præparationem subire possint.

N. *Adnascuntur quoque fungi Vlmo, fago, quercui, batulæ populo albæ, Iuglandi.*

CAP. XIV.

De Lignis & Viscis.

Sunt Officinis vsitatoria.

LIgnum Aloës, Xyro-aloës, Agallochum *Paradißholtz.*

Aspalatus, *Rhodiser Dorn.*

Brasilium, *Brasilienholtz.*

Buxi, *Buchsbaumholtz.*

Colubrinum, serpetinum, *Giffthöltz.*

Coryli, *Haselholtz.*

Cupressi, *Cypressenholtz.*

Ebenum, *Ebenholtz.*

Guaiacum sanctum, *Frantzosenholtz.*

Iuniperi, *VVacholderholtz.*

Nephriticum, *Griesholtz.*

Rhodium, *Rosenholtz.*

Santalum album, *vueiss Sandelholtz.*

citrinum, *gelb Sandelholtz.*

rubrum, *roth Sandelholtz.*

Sassafras, *Fenchelholtz, Sassafras.*

Suber, *Pantoffelholtz.*

Tamariscus, *Tamariskenholtz.*
Viscum Corylinum, *Haselmistell.*
Quercinum, *Eichenmistell.*
Tiliaceum, *Lindenmistell.*

Præparata. Ligna & visca præter vulgariores medicamentorum formulas, v.g. decoctionem, infusionem, & inde resultates alias, quibus potissimùm adaptari apta nata sunt; exhibent minùs vulgariter Extracta, Aquas, Spititûs, Olea, Salia.

N. *His fuliginem adiungere licet cum suis præparatis, de quibus peculiariter, l.4.*

CAP. XV.

De Radicibus.

RAdix est pars ima vegetabilium, quasi primæ concoctionis officina. Eapropter cùm concoctio sit nutrimenti fixioris volatilisatio & spirituisatio (πνευμάτωσις) radixque nutriatur nutrimento minùs elaborato, quàm partes reliquæ sequitur substantiam radicum esse naturæ præ reliquis fixioris.

Vsitatiores radices Officinales sunt.

Radix Acetosæ (excorticata) *Savurampffwurtz.*
Acori vulgaris, Pseudo-acori, *Schvvertelvu.*
A. veri, calami aromatici, *Calmus.*
Allij, *Knoblauch.*
Althææ, ibisci, *Eibischvurtzel.*
Angelicæ, *Angelickvu.*
Anthoræ veræ, *Heilgifft, Gifftheilvurtz.*
Apij (vulgaris) *Eppichvv.*
Ari. *Aaronuurtzel, Teutsch, Ingvver.*
Arisari. *klein Aaronvv.*
Aristolochiæ longæ, *lang vvelsch Osterlucey.*
A. veræ rotundæ, *vvelschrund Osterlucey.*
A. vulgaris, *gemein long Osterlucey.*
A. fabaceæ, *runde gemeine Osterlucey.*
Armoraciæ, raphani sylvestris, *Merrettig.*
Asari, *Haselvvurtz.*
Asparagi, *Spargenvv.*
Bardanæ, *grosse klettenvv.*
Bistortæ, Serpentariæ, *Nattervv.*
Borraginis (excorticatæ) *Borresvvurrtk.*
Bryoniæ, *Stickvv, Zaunruben.*
Buglossæ, *Ochsenhungenvv.*
Cardopatij Carlinenigræ, *Ebervv.*
Caryophyllatæ, *Benedictvv.*
Centaurei maioris, Rhapontici Offic.
Chelidonij maioris, *Schœllvv.*
Ch. minoris, *Schotbocksvv.*
Chinæ, *Chinevv.*
Cichorei, *VVegvvartvv.*
Consolidæ maioris, Symphyti, *Beinvvelle, VVallvvrtz.*
Cucumeris asinini, *Eselkurbisvv.*
Curcumæ, *Seelsuchtvv.*
Cyclaminis, Arthanitæ, *Schuueinbrotvv.*
Cynoglossæ, *Hundszungenvv.*
Cyperi longi, *langer vuilder Galgan.*
C. rotundi, *rund vuild Galgan, Cypervv.*
Dictamni albi, Fraxinellæ, *vveisser Diptamvv.*
Doronici, *Gemsenvv.*
Ebuli, *Attichvv.*

Elebori

Ellebori albi, *vviesz Neisvv.*

E.nigri veri Stiriaci, *Schvvartz Nieszvvurtz*, præp.

E.nigri vulgaris, *gemein Christvvurtz.*

Endiuiæ, *Endiuienvv.*

Enulæ Campanæ, Helenij, *Alantvvurtz.*

Eringij, *Mannskrevv.*

Esulæ minoris, *klein VVolffemilchvv.*

Filicis, *Farnvv.*

Filipendulæ, Saxifragiæ rubeæ, *rocht Steinbrechvv.*

Fœniculi, *Fenchelvv,*

Gentianæ, *Entzianvv.*

Glycyrrhizæ, Liquiritiæ, *Suszholtz.*

Graminis, *Quetkengraszvv.*

Hermodactyli, *vveisse Zeitlosen.*

Hirundinariæ, Vincetoxici, *Schvvalbenvv.*

Hyosciami (excorticati,) *Bilsamvv.*

Imperatoriæ, Ostrutij, *Meistervvurtz.*

Iridis Florentinæ, *vvolriechenb Biol vvurtz.*

I.Nostratis, *Schvvertelvv.*

Iuniperi, *VVacholdervv.*

Lapati acuti, Oxylap, *Mengelvvurtz.*

Leuistici, *Liebstœckelvv.*

Liliorum alborum, *vveiß Lilienzvvibel.*

Maluæ, *Pappelvv.*

Mandragoræ, *Albraunvv.*

Mechoacannæ, Mechoacæ albæ, *vveisse Rhabarbara.*

M.nigræ, Gelapæ, Chelapæ, Chiolappa, *schvvartz Rhabarb.*

Meu, *Behrvv.*

Mezerei, Laureolæ, *Seidelbast*, Kellershals.

Morsus Diaboli, Succisæ, *Abbisvvurtz.*

Nympheæ albæ, Nenupharis, *vveisz Seeblumenvv.*

N.luteæ, *gelbe Seblumenvv.*

Onodinis seu Anodinis, *Hevvhechelvv*

pastinacæ sylu. *Pastinackvv, Bogelnestvv.*

pentaphylli, quinquefolij, *Funfffingerkravv.*

petasitis, *Pestilentzvvurtz, Neunkrafftvv.*

Petroselini, *Petersilienvv.*

Peucedani, *Harstrangvv.*

Pœoniæ, *Pœonienvvurtz*, fœminæ.

Masculæ.

Pimpinellæ, Germanicæ. *Bibenelvvrtz.*

P.Italicæ, sanguisorbæ, *Blutkrautvv. vveisch Bibenell.*

Plantaginis, *VVegbreitvv.VVegerichvvurtz.*

polypodij quercini, *Engelsusz.*

pyrethri, *Bertramvv.*

Rapa, *Ruben.*

Raphani domestici, s.vulgar. *Rettich.*

R.Marini, *VVeerrettich.*

Rhabarbari veri, Rhabarbar.

R.Monachorum, *Munch Rhabarbar.*

Rhapontici veri, *Rhaponick.*

Rhodia, *Rosenvvurtz.*

Rubiæ tinctorum, *Ferberrœthe.*

Rusci, Brusci, *Mauszdornvv.*

Sarsæ pargliæ, Sassaparilla, *Sarsaparill.*

Satyrij, *Stendelvv Knabenkrautvv.*

Saxifragæ, semen saxifragiæ, *Steinbrechvv.*

Scabiosæ, *Apostemvvurtz.*

Scyllæ crudæ & præparat. *Meervvibel.*

Scorzoneræ, *Gifftvvurtz.*

Scrofulariæ, Scrophulariæ, *Braunvvurtz.*

Sigilli Salomonis, polygonati, *VVeiszvvurtz*

VVeiszvvrtz.

Siseris, Secacul, *Zuckermehren, Zuckervvurtz.*

Taraxaci, *Pfaffenrœhrleinvv.*

Tormentillæ, *Tormentillvv.*

Turpethi albi, *Turbith.*

Tussilaginis, Farfaræ, *Brandlattich, Hufflattichvv.*

Valerianæ maioris, *grosz Baldrianvvurtz.*

V. Minoris, *klein Baldrianvv.*

Verbasci, *VVollkrautvvurtz.*

Vrticæ, *Nesselvvurtz.*

Xerua, *Sifftvvurtz.*

N. *Ex his vsu crebiori famosiores sunt.*

5. Radices aperientes maiores: apij, fœniculi, asparagi, petroselini, rusci.

5 — minores: graminis, rubiæ, eryngij, capparis, Ononidis.

Præparata: Quod de herbis diximus & similibus natiuis, idem de radicibus dicendum: promptuarium nimirum radices esse vnde ad omnis generis medicamenta, tam interna quàm externa depromi possunt. Hoc tamen de radicibus notare expedit: partes fixiores præ reliquis in radicibus contineri, aptiores itaque eas esse ad exhibenda medicamenta parte fixiori celebria, veluti sunt: Extracta, Salia, Decocta, &c.

CAP. XVI.

De Seminibus.

SEmen Acetosæ, *Savvrampffersamen.*

Agni casti, viticis, *Schaffmüllenkœrner.*

Altheæ, *Eibischsamen.*

Ammeos veri cretici, *Ammeys.*

vulgaris, *gemein Ammeys.*

Amomi.

Anethi, *Dillsamen.*

Anisi, *Anissamen.*

Apij, *Eppichsamen.*

Aquilegiæ, *Agleysamen.*

Asparagi, *Spargensamen.*

Atriplicis, *Mœltensamen.*

Aurantiorum, *Pomerantzenkern.*

Bardanæ, *Groszklettensamen.*

Basilici, ozymi, *Basiliensamen.*

Bombacis, Gossypij, Cotti, Xyli, *Baumvvollensamen.*

excorticatum.

Bursæ pastoris, *Teschelkrauts.*

Calendularum, *Ringelblums.*

Cannabis, *Hauffsamen.*

Cardui benedicti, *Cardobenedictens.*

C. Mariæ, *Mariendistels.*

Carthami vel cnici, *Feldsaffrans, Florsamen.*

excorticat. pulpa carthami.

conquassatum.

Carui, Carueos, *VViesenkümmel, Feldkümmel.*

Cataputiæ maioris, Ricinum, *grosz Treibkœrner.*

C. minoris, Esulæ vulpinæ, *Treibspringkœrner.*

Cerefolij, *Kœrbelsamen.*

Cicera alba, *vveisz Kichern, vveisse Ziesererbsen.*

C. rubra, *roth Kichern.*

Cichorij, *VVegvvarts. VVegvveisz s.*

Cinæ, Santonici, sanctum, *VVurmsamen.*

Citri, citrei mali, *Citronenkern.*
excorticatum.
Coccognidij, *klein Kellerhalsſ.*
Colocynthidis, *Coloquintſ.*
Coriandri, *Coriander.*
præparatum.
Cucumeris, *Cucumern.*
excorticatum.
Cucurbitæ, *Kurbesſamen.*
excortic.
Clydoniorum, *Quittenkern.*
Cymini, Cumini, *Rœmiſch Kümmel.*
Dactylorum, Oſſa dactylor. *Dattelkern.*
Dauci communis, *VVildmœhrenſ. Vogelneſtſ.*
Cretici.
Ebuli, acini ebuli, *Attichſamen.*
Endiviæ, Scariolæ, *Endivienſ.*
Erucæ, *vveiſſer Senff-gelber Senff.* vulgò.
Fabarum, Fabæ, *Bonen.*
Fœniculi, *Fenchelſamen,*
Fœnigræci, *Bockshornſ.*
Fraxini, linguæ auis, *Eſchbaumſ.*
Fumaxiæ, *Erdrauchſamen.*
Geniſtæ, *Pfrimmenſ.*
Granatorum, *Granatkœrn.*
Halicacabi, Αλκεκενgi, *Iudenkirſchſ.*
Hordei electi, *Gerſten.*
excortic.
Hyoſcyami albi, *Bilſenſ.*
Hyperici, *Ioannskrautſ.*
Hyſſopi, *Eiſopſ.*
Lactucæ, *Lattichſ.*
Lapathij acuti, *Mengelvvurtzſ.*
Lentium, Lentes, *Linſen.*
Leuiſtici, *Liebſtocks.*
Limonium, *Limonenkern.*
excorticat.
Lini, *Leinſamen.*
Loti ſatiuæ, *Siebengezeitſ.*
Lupinorum, Lupini, *Feygbonen.*
Maioranæ, *Majoranſ.*
Maluæ, *Papelſ.*
Meliſſæ, *Meliſſenſ.*
Melonum, *Melonenkern.*
exortic.
Milij, *Hirſche.*
M. Solis, lithoſpermon, *Meerhirſch.*
Myrti, *Myrtenſ.*
Napi, Buniadis, *Steckrubenſ.*
Naſturtij (hortenſis,) *Gartenkresſ.*
Nigellæ, Melantij, Nigellæ Romanæ, *ſchvvartz Kümmel, ſchvvartz Coriander.*
Præparat.
Nuclei ceraſorum exortic. *Kirſchenkern.*
N. Meſpilorum, *Neſpelk.*
N. Morellorum ſeu perſicorum armeniacor. *Morellenkœrn.*
N. Perſicorum, *Pferſingkœrn.*
Orobi; Erua, *Eruenſ.*
Oryzæ, *Reiſz.*
Pœoniæ, *Peonienkern*, fœminæ ac maſculæ.
excortic.
Papaueris albi, *vveiſſer Magſ.*
P. nigri, *ſchvvartzer Magſ.*
Paſtinacæ ſatiuæ, *Paſtinacſ.*
P. ſylueſtris, *Bogelneſtſ.*
Perfoliatæ, *Durchvvachsſ.*
Petroſelini Macedonici, Maſſilienſis, *Macedoniſch Peterlein.*
P. vulgaris, apij veri, *Peterſilienſ.*
Pimpinellę, *Bibenellſ.*
P. Italicę, Sanguiſorbę, *vvelſch Pimpinellſ.*
Piſorum, Piſa, *Erbſen.*
Plantaginis, *VVegerichſ.*
Pori, *Lauchſ, Shittlauchſ.*
Portulacæ, *Burtzelkrautſ.*
Pſeudo-melanthij, *Kornrathelſ.*
Pſyllij, *Flœhſ.*
Raparum, *Rubenſ.*

Raphani

Raphani, *Rettichs.*
Rorismarini, *Rosmariens.*
Rusci, *Rustenkœrner, Mauszdorns.*
Rutæ, *VVeinrautens.*
Sambuci, i.e. acini
Satureiæ, *Sad... is.*
Saxifragiæ albæ, *vveisz Steinbrechs.*
Sesami vulgaris, *Flachsdotter.*
Seselios Gretici, Massiliensis, *Crettscher Sesels.*
S. vulgaris, Sileris montani, *Silermontans.*
Sinapis, *Senffsamen, rother Senffs.*
Spicæ nostratis, *Spicanards.*
Staphidis agriæ, *Læuszkœrner,*
Sumach. Vide fructus.
Thlaspi, *Blavvrensenffs. VVegkress.*
Thymi, *vvelsch Quendels.*
Trifolij odorati, *Edelklees.*
Violarum martiarum, *blavv Biols.*
Vrticæ maioris, *Nessels.*
V. Romanę, *Rœmischnessels.*

N. *Ex his sunt nonnulla in praxi famosiora, adeoque peculiariter calida vel frigida dicta. Sic sunt*

Semina 4. calida maiora, anisi, fœniculi, carui, cumini.

minora; ammeos, amomi, apij, dauci.

Semina 4. frigida maiora; Cucumeris, cucurbitæ, citrulli, melonum.

minora; Endiuię, scariolę, lactucę, portulacę.

Præparata ex seminibus, pro re nata fiunt infusiones, decoctiones, emulsiones, &c.

CAP. XVII.

De Succis.

SAnguini animalium respondet succus nutrituus in vegetabilibus. Eapropter vt è sanguinis elaboratione & incorporatione, perittomata diuersa resultant, stercus, scil. vrina, fel, humor vitrolatus seu melancholicus, sudor, axungia, mucilago, lapili; quinimo & sanguis ipsemet quandoque erumpit: Ita in vegetabilibus analogicè correspondent succi diuersorum saporum, olea, resinæ, gummata viscosa & resinosa, tartari, salia, &c. Hac tamen diuersitate, quod animalia excretoriis sunt dotata, quibus fere perittomata excernuntur, vegetabilia verò rarò, nisi velis, 1. Quod gaudeant poris inseruientibus exhalationi subtiliari. 2. Quod cum floribus tum moschina seu zibettina, i.e. beneolens prorūpat melligo, tum quoque nonnunquam grauiolens quidam succus. Hinc fit vt crassiora intra ipsum vegetabile fere maneant, atteque opus habeant, qua sequestrantur. Accidit nihilominus in quibusdam, quod ex nimia redundantia ipsamet sibi exitum quærant, eodemque dato, (v.g. incisione, &c.) promptius effluant. Sunt huiusce generis perittomata. 1. Aquea; succi. 2. Terrestria, Gummi. 3. Sulphurea; Olea, Balsama, Resinæ, Gummiresinæ. 4. Salina, Saccharum, Tartarus.

N. *Succi qui sponte vel trunci incisione profluunt; etsi plures dari possint, v. g. succus betulæ, qui in Finlandia & Suecia verno tempore ex vulnerata betula copiosè extrahitur, postmodumque potius*

vice à mulierculis etiam nobilioribus habetur, item succus seu lacryma vitis, &c. attamen, nos non nisi officinales hic damus, è quibus internatiua recensentur:

Succi alterantes.

Vinum.
Acetum.
Succus, acaciæ.
Glycyrrhizæ.
Hypocisthid.
Opium.

Præparationes horum. Vide infra de succis, & speciatim lib. 4.

Purgantes.

Manna.
Aloë.
Elaterium.

De his vide itidem lib. 3.

CAP. XVIII.

De Oleis & Balsamis.

OLea, & balsama in Officinis pro natiuis habita, sunt:

Oleum oliuarum.
Omphacinum.
Petroleum.
Oleum terræ.
Balsamus de Tolu.
de Mecha, s. balsamus verus.
Peruuianus.
Liquidambar.
Styrax liquida.

Vires: *Vide singulatim, lib.* 4.

CAP. XIX.

De Resinis.

RESina ῥητίνη lacryma seu liquor est pinguis ac oleaginosus tum sponte ex arboribus profluens, tum interdum accedente vulneratione. Estque duplicis consistentiæ; liquidiuscula aut duriuscula.

Resinæ liquidiusculæ sunt.

Terebinthina Cypria.
Veneta.
Vulgaris.
Pix liquida:

Resinæ duriusculæ sunt.

Resina anime. Offic. Gumm. Anime.
Caranna.
Coopal.
Elemi. Offic. Gum. Elemi.
Lacca.
Pix græca. Colophonia.
Tacamahaca.
Thus.

Vires: *Resina omnis calefacit, siccat, digerit, mollit, tenuium est partium magis minus, discutit, tussi, ac tabi conuenit, anodyna est vulneraria & lithontriptica. Vsus resinarum tum internus est tum præcipuè externus in vnguentis, Emplastris, &c.*

Præparata. 1. Vexamen chymicum resinarum in destillatione præcipuè consi

consistit, quam non incongruè rectificationem dixeris, quippe qua non secus ac in rectificatione oleorum, primum △ leniori, pars oleosa purior subtilior & clarior elicitur: igne dein fortiori, pars crassior & coloratior, coloris scil flaui: igne tandem magis validiori, oleum coloris rubei propellitur. Hæc si seorsim excipere libet, triplicis generis nancisceris olea, quorum primum quod clarum, spiritus dici solet; subsequens flauum, olei nomem retinet; vltimum, rubrum balsamum appellatur. Denique quia resinæ crassioris sunt substantiæ, relinquunt & crassiorem remanentiam, cui colophoniæ nomen imposuere, à Colophone regione, vnde olim aduehi sueuit. Modum destillandi videsis in oleis.

2. Præter destillationem subiiciuntur nonnunquam & Extractioni, quæ tamen potius depuratio quam Extractio dicenda erit.

3. Fit & lotio resinarum, dum in ▽ m puram demerguntur & agitantur, cuius rei. gratia non abs re erit, resinas ad ignem fundere, & hinc in ▽ m coniicere.

CAP. XX.

De Gummi Resinis.

GVmmi-resinas voco, concretas arborum lacrymas in oleo quidem promptius, attamen & in aqua licet difficulter solubiles. Tales sunt

Caphura.
Masticheș:
Styrax calamita.
Huc. Myrrha &
Bedellium.

Vires & *præparata quia fere discrepant. Vide lib.*4.

CAP. XXI.

De Gummatis.

GVmmi seu gummata sunt concreti liquores, aqueis faciles solutu, profusi tum è stirpibus ferulaceis, tum ex fruticibus, tum ex arboribus excelsis. Ex his sunt quæ ferulacea vulgo dicuntur à ferulaceis arboribus, è quibus stillant. Suntque

Gummi Ammoniacum.
Galbanum.
Euphorbium.
Opopanax.
Sagapenum.
Sarcocolla

Vires, *calida sunt, emolliunt, discutiunt, tartaream mucilaginem resoluunt. Vsum internum vide speciatim. lib.*4.

Præparata. 1. Gummi depuratum. Nimirum quia gummi pleraque heterogeneis (arena, sabulo, &c.) conspurcata afferuntur, expedit illa depurare.

Hoc fit ſoluendo in liquore aqueo (calido) ſolutum colando, exprimendo, & denique lento calore inſpiſſando.

2. Extractum Viſcoſum ſeu viſcus. Vide infra in Extractis.

Vires *conueniunt cum gummatis muculaginoſis, quia non eſt niſi pars mucilaginoſa à parte reſinoſa ſequeſtrata.*

3. Extractum reſinoſum. Vide item infra in Extractis.

Vires. *Virtutes quæ integro gummi adſcribuntur, latitant præcipuè in reſina, vnde & reſinæ in medicamentis tam internis quam externis, ſucceſſu feliciori adhibentur. Ex iiſdem deſtillatur quoque felicius oleum, quàm ex integro gummi.*

4. Oleum ſtillatitium. Vide infra in Oleis.

Gummata mucilaginoſa ſunt.
Gummi Arabicum.
Ceſaſorum.
Sandaracha.
Tragacanthum.

Vires. *Sunt Emplaſtica, incraſſant, acrimoniam hebetant, aſperitates leniunt, &c.*

CAP. XXII.

De Animalibus Officinalibus integris.

APes ſiccæ, *gedœrrte Bienen.*
Bufo exiccatus, *gedœrrte Krœten.*
Cantharides ſiccæ, *Spaniſche Mucken.*
Cicadæ ſiccæ, *Hevvſchrecken.*
Lũbrici ſiccati, *gedœrrte Regenvvurm.*
Millepedæ ſiccæ; aſelli, *Eſelchen.*
Scinci.
Scarabæi pilares, *Kæfer, Schrœter.*
Serpens exiccatus, *Schlangen.*
Huc Mumia, *Mumie.*

CAP. XXIII.

De Partibus Carnoſis Vſitatioribus.

COr Galeritæ.
Lupi.
Epar Lupi.
Porci.
Ranarum.
Tauri.
Lien Bouis.
Pulmo Agni.
Suis.
Vrſi.
Vulpis.

Vires: *Partes carnoſæ vt & ipſamet animalia carnoſa integra ſiue viua, ſiue diſcerpta & adhuc calentia ea ſint, ſi extrinſecus membro alicui imponuntur, vim habent fomentatiuam, paregoricam, diſcutientem. Hinc vſus maximi in phrenitide, cephalalgia, vigiliis, Applicari nimirum poſſunt capiti, ceruici, plantis pedum. Impoſita tumoribus peſtilentialibus vti & ictibus animalium venenatorum, præmiſſa tamen ventoſarum applicatione,*

plicatione, eliciunt virus: Attritus à calceamentis attractos, ab inflammationibus tuentur. In specie pars qualibet suum simile respicit, Epar, epata: Lien, Lienes, &c. Specialiora dabuntur lib. 5.

Præparata vsitatiora ex partibus carnosis sunt, Decocta, Extracta, Destillata, &c. Vide suis locis.

CAP. XXIV.

De Partibus Membranosis.

INtestina Lupi.
Vulpis.
Testiculi Apri.
Castoris seu Castorium, *Bibergell.*
Priarus cerui.
Tauri.
Secundina ceruina.
Vmbilicus Infantis.
Rete ex animalibus.
De singulis. Vide lib. 5.

CAP. XXV.

De Cornibus.

COrnu Alcis.
Bouis.
Bubali.
Cerui.
Hirci.
Rhinocerotis.
Tauri.
Huc Vnicornu.

Vires: *Fridida & sicca habentur, discutiunt, incidunt, vtplurimum sudorem mouent, atque alexipharmaca sunt, pro diuersa tamen natura animalium, de qua sigillatim lib. 5.*

Præparata. 1. Cornu præparatum (in specie sic dictum.) 2. Cornu vstum, Vide calcinat. c. 43. 3. C. philosophicè calcinat. Vide ibid. 4. Magisterium, 5. Galreda, Gelatina. 6. Liquor seu spiritus. 7. Oleum. 8. Sal volatile, 9. Extractum. 10. Quinimò nec decoctionibus infusionibusve vires suas denegant.

CAP. XXVI.

De Ossibus.

CRanium, humanum (non inhumanum.)
Dens Apri.
Elephantis. Ebur.
Lupi.
Os de Corde cerui.
Lupi.
Tauri,

Talus

Talus Leporis.
Porci.

Vires. *Ossa in genere vim habent exiccandi, discutiendi, adstringendi seu fluxiones sistendi, ossa, ligamentaque corroborandi. Calcanei combusti vt scribit Rhasees summe pollent aduersus colicos cruciatus. Specialiora vide l.5.*

Præpar. Ossa vt Cornibus fere cognata sunt substantia: ita & præparationibus. Hinc fiunt 1. Os præparatum (in specie sic dictum.) 2. Galreda seu Gelatina. 3. Magisterium. 4. Liquor seu spiritus acidulus. 5. Oleum. 6. Sal volatile. 7. Spiritus essentificatus. Vide infra suis locis.

CAP. XXVII.

De Crustaceis seu Testaceis.

Lapides cancrorum seu Oculi cancrorum, *Krebsaugen.*
Carpionis, *Karpffenstein.*
Fercarum, *Persichstein.*
Trutarum.
Mandibula Lucij, *Hechtskiefer.*
Conchæ, concharum testæ oblongæ.
Entalium.
Dentalium.
Mater perlarum.
Testæ ouorum.
strutionis.

Vires. *Crustacea omnia, quia natura sunt salinæ & tartareæ, medicamenta suppeditant excellentissima ad resoluendum tartarum seu calculam, ad stranguriam, dysuriam, Ischuriam, difficultates & suppressiones vrinæ, ad colicas passiones, ad tartareos morbos pulmonum, &c. Extrinsecus vsus sunt creberrimi in dentifriciis, præcipuè si cremata fuerint, hinc & in rimis cutis solidandis, exiccandis, &c.*

N. *Omnia genera lapidum, qui in capitibus piscium reperiuntur, trita & cum vino exhibita, colicum dolorem compescunt & calculum qui in renibus defixus iacet, atterunt & comminuunt.* VVecker ex Galeno & Auicenna, &c.

Præparata nihil ferè peculiare habent à præparationibus lapidum mineralium, de quibus lib. 3. Hinc fieri possunt, 1. Calcinata. Vide c. 43. 2. præparata (stricte dicta) 3. Sal (improprie ita dictum.) 4. Magisterium, 5. Liquor seu oleum per del.

CAP. XXVIII.

De Lapillis.

Lapilli quamuis in animalibus plurimis, plurimisque animalium cauitatibus reperiantur; attamen sunt rari, ac præter lapidem Bezoar (de quo lib. 5.) fere nulli, qui in officinis prostent. E re foret nihilominus, ob insignem vim, quam in calculo resoluendo obtinent, in promptu nonnullos habere. Quales sunt:

Lapilli in Ventriculo & Vesica fellis tauri.

Calculus humanus, Ludus Paracelso dictus

dictus, &c.

Lapilli hirundinum.

Præparata eadem exhibere possunt, quæ alij lapides.

CAP. XXIX.

De Lacte & sero Lactis.

LAc est sanguis vi mammarum pro fœtus nutrimento elaboratior redditus. Ex variis lactis generibus præ reliquis inseruiunt medicinæ:

Lac Asininum, (quod tamen nostratibus minus vsitatum.)

Caprinum.
Humanum.
Ouillum.
Vaccinum.

Optimum est ex animali sano non nimis pingui, ætatis mediæ, recèns mulctum, colore candidum, quod vngui instillatum cogitur.

Vires. *Refrigerat, humectat, mollit, paregoricum est, acrimoniam mitigat. Hinc vsus insignis in dysenteria (clysmatisatum) in phthisi, &c. Extrinsecus in oculorum destillationibus, capitis dolore (excellit cremor.)*

N. *Lac etsi optimè nutriat, tamen non omnibus æque commodum est: Nocet enim in visceris intemperie & febri; quia facilè corrumpitur, malumque adaugere aptum est. Capiti itidem & neruoso generi minus conuenit.*

Præparata ex lacte, Butyrum, scil. Lac coagulatum, Serum & Caseus, inter natiua merito recensentur.

Vires. *Butyrum conuenit, vt consistentia, ita & viribus generalibus, cum axungiis.*

Lac coagulatum vim habet refrigerantem ac anodynam.

Caseus in medicina rarissimi est vsus. Recentem imponunt nonnulli Epati ad æstum febrilem comprimendum, vetustum sunt qui commendant ad resoluendos tophos podagricos.

Serum lactis, seu Aqua lactis, fit duplici modo, per se & per admistionem rei separationem iuuantis. Per se secernitur caseosa substantia à serosa, si lac (non nimis recens) calori exponatur. Admiscentur, quæ separationem iuuent. coagulum, verbi gratia vituli, agni, &c. liquor acidulus, herba acidula, verbi gr. acetum. Spir. Vitr, acetosa.

N. *Sunt qui serum cum petroselino factum poscam Italicam appellant.*

Vires. *Calfac. & siccat, abstergit, aluum subducit, vrinam ciet. Hinc vsus crebri in Infusionibus purgantibus, abstergentibus, &c. Extrinsecus exterget scabiem, datur per se ab ℥ij. ad ℔j.*

N. *Integrum tractatum, de facili medicina per seri & lactis vsum conscripsit Ioannes Costæus.*

CAP. XXX.

De Felle.

FEl eſt portio chymi excrementitia, flaua, amariſſima, acerrima, in epate ab vtiliore parte ſeparata, inque veſiculam propriam collecta, vnde per aluum ſubducitur, & tranſeundo aluum ſollicitat.

Vſitatiora ſunt.

Fel Bouis ſeu Tauri.
Capræ.
Ouis.
Suis.
Vrſi.

Fel omne deſumendum eſt ex animalibus mediæ ætatis, quæ neque famem neque ſitim paſſa ſunt, neque exercitio nimium defatigata neque ira percita: intellige niſi exaltatum fel deſideraueris.

Vires. *Fel omne calefacit, ſiccat, incidit, terget, diſcutit, expultricem ſtimulat, lumbricos amaritudine fugat. Hinc medetur (extrinſecus) hebetudini ac albedini oculorum, purulentiæ aurium, &c.*

N. *Differunt autem inter ſe non modo ſecundum magis & minus, ſed & viribus peculiaribus, tum à natura alimenti, quo animal paſcitur; tum à natura ipſiuſmet animalis dependentibus. Inter quadrupedum fella efficaciſſimum eſt taurinum: Inter auium, præſtantiſſimum habetur fel perdicis & gallinæ. In genere tamen auium fella fortiorum virium cenſentur, quam terreſtrium.*

Præparata. Fieri quidem poſſunt. Extracta cum V. ex fellibus ſiccatis. Verum præter tincturam illam Coſmeticam ex felle taurino confectam nullum in praxi vidiſſe memini.

CAP. XXXI.

De Medullis.

Μυελός. Medulla eſt pinguedo oſſium cauitatibus, velut nutrimentum inſita.

Suntque Officinales.

Medulla Bubula ſeu bouilla.
Canina.
Ceruina.
Equina.
Hircina.
Hœdina.
Ouilla.
Vitulina.

Vires. *Calfacit, emollit, rarefacit, vlcera explet. Hinc proficuus medullarũ vſus in tumoribus induratis & ſcirroſis, &c.*

N. *Optima habetur ceruina, dein vitulina: Medulla Hircina & bubula tum acrior eſt, tum ſiccior, ideoque ad molliendum minus idonea.*

Eſt & medulla ſpinæ dorſalis cerebrique, id eſt, ſubſtantia molliuſcula in cauitatibus eorum collocata. Verum excepto cerebro leporino, reliquæ vſus ſunt rariſſimi,

Præparata exinde fieri poſſunt præcipua, Aqua ſtill. & Oleum.

CAP. XXXII.

De Pinguedinibus seu Axungiis vel adipibus.

Axungia. Adeps. Pinguedo.

AGnina, *Læmmerschmaltz, oder Fett.*
Anatina.
Anserina.
Aprugna.
Ardeæ.
Aschij s. Thymalli piscis.
Canina.
Caponis.
Castoris.
Cati syluestr.
Ciconiæ.
Cuniculi.
Erinacei.
Gallinæ.
Humana.
Leporis.
Lucij piscis.
Lupi.
Muris montani.
Ouis ex lana. Oesypus.
Porcina seu suilla.
Serpentum.
Taxi seu Melis.
Vrsi, fœminæ & masculi.
Vulpis.
Vulturis.

Huc. Butyrum & præcipuè maiale.

Vires. *Calfaciunt, humectant, emolliunt, abstergunt, digerunt, pus mouent, anodynæ sunt plus minus. Nimirum quia pinguedo vires quadãtenus secundum naturam animalis sui sortitur, prout huius natura fuerit, ita & illius. Imbecillior est suilla (quia suis frigidior & humidior;) hac paulo fortior vitulina; hinc gallinacea; efficacissima omnium est anserina.*

N. Quoties adipis absoulte fit mentio, recipe suillam, recentem, sine sale, candidam.

Præparat. Oleum stillatitium.

N. *Quomodo axungia lauetur & asseruetur. Vide lib. 1. cap. 29.*

CAP. XXXIII.

De Sanguine.

HEbr. Dam. Arab. Dem. Est proximum animalium nutrimentum ex chylo in Venis & Epate elaboratum, adeoque de naturâ animalis magis participans quàm ipse chylus. In Officinis quidem nulli prostant, adhiberi tamen nonnunquam solent maximè recentes.

Sanguis, Anatis.
Anseris.
Asini.
Canis.
Columbæ.
Equi.
Hirci.
Hœdi.

Hominis.
Mulieribus menstruus.
Leporis.
Perdicis.
Tauri.
Turturis.

Vires. *Calefacit, adstringit, sanguinis fluxus cohibet, magis minus pro natura diuersa animalium, nutrimentique; qua ratione & viribus peculiaribus inter se differunt. Auium sanguis, quia nitrosa plerunque scatet facultate, incidit, abstergit, calculum atterit, oculorum suffusioni confert; vt columbæ, milui, vulturis.*

Præparata Anatomia sanguinis exhibet, 1. ▽ m seu spiritum. 2. Oleum. 3. Sal volatile. 4. Sal fixum. Hic adiunge balsamũ antipodagricum & magisteriũ, cuius formulas vide lib. 5. de homine.

CAP. XXXIV.

De Seuis.

SEuum. Ceruinum.
Damæ.
Equinum.
Hircinum.
Hœdinum.
Ouillum.
Taurinum.
Vitulinum.
Huc. Cera.

Vires, *Sunt calida & humida moderatè vel gr. 1. molliunt, discutiunt, aliquantulumque adstringunt.*

Præparata rara per se exhibent, vtplurimum emplastris aliisque inungendorum formulis inseruiunt. Siquis tamen ea destillationi submittere velit, poterit id probè ad modum, quo Gummi-resinæ destillantur.

CAP. XXXV.

De Stercore & Vrina.

STercus nihil est aliud, quam nutrimenti assumpti pars inutilior, crassior, feculentior, à parte vtiliori in ventriculo & intestinis virtute chylifica aliquantulum immutata & hinc per anum excreta.

N. *Constat 1. spiritu volatili fœtente flagrabili (* 🜍 *fœtidum vocant.) 2. Sale fixiori (quo agri fœcundantur) tum quoque 3. terreis ac 4. aqueis portionibus, quæ prioribus illis subiectum præbent.*

Stercora in Medicina vsitatiora sunt.
Stercus. Anserinum.
Asininum.
Aprignum.
Bouillum s. vaccinum.
Caninum seu Album-græcum Officinarum.
Caprillum.
Ciconiæ.
Columbinum.
Equinum.

Galli

Gallinaceum.
Humanum.
Lupinum.
Muris. Muſcerda.
Ouillum.
Paſſerculi.
Pauonum.
Suillum.

Vires. *Virtutes ſtercorum eruendæ ſunt, tum ex natura rei alimentariæ, tum ex natura animalis, cuius vi chlylifica aliquantulum eas immutari diximus. Auium excrementa (quia harum natura vtplurimum calidiſſima eſt) tota ſunt nitroſa, vnde & mirificam vim habent, diſcutiendi, incidendi, attenuandi, diſſoluendi, aperiendi, abſtergendi, (ſcilicet maculas cutis) diuerſimode tamen, prout ſcilicet diuerſæ aues ſunt, diuerſiſque viuunt alimentis. Iumentorum ſtercora, vim obtinent anodynam, refrigerantem, diſcutientẽ, exhibenturque intus & extra.*

Præparata præcipua quæ inde exhiberi poſſunt, ſunt.

1. Aquæ ſtillatitiæ. 2. Olea ſtillat. 3. Salia.

N. *Præter ∇ m ex ſtercore vaccino (omnium florum dictam) non memini alias eſſe vſitatas.*

De Vrinis.

Vrina eſt veluti colamẽ chymi & ſanguinis, conſtans ex Sale viſcoſaque terra humiditati phlegmaticæ immixta.

Raræ etſi ſint quæ in vſum medicum veniunt, tamen viribus non carent inſignibus, præcipuè:

Vrina humana.
Caprina.
Ouilla.

Vires. *Calfaciunt, ſiccant, abſtergunt, putredini reſiſtunt. Vrinam pellunt, &c.*

Præparata. Spiritus Salque volatile, Sal fixum. Vide lib. 5. de homine.

CAP. XXXVI.

De Vnguibus & Vngulis Officinalibus, & de Coagulis.

Vngulæ vſitatiores ſunt.

VNgula Alcis.
Aſini.
Bouis.
Canis.
Equi.
Lyncis.

His addere licet Vnguem odoratum ſeu blattam byzantiam.

Vires. *Vide ſeorſim lib. 5.*

Præparata. Præparata in ſpecie ſic dicta. Magiſterium, quibus addi quoque poteſt oleum ſtillatitium.

Coagulum nihil aliud eſt, quam lactis in Ventriculo quadrupedum, quæ adhuc ſugunt, concretio & condenſatio. Sic ſunt.

Coagulum Agni.
Equi. Hippace.
Hœdi.
Leporis.
Vituli.

Excipiendum coagulum antequam ipſa animalia aliud quippiam præter lac maternum deguſtauerint.

Vires. *Coagulum omne*, teſte Galeno, *acris & digerentis eſt facultatis, adeoque exiccatoriæ.*

CAP. XXXVII.

De Acetis.

ACeta quæ in Officinis proſtant, vel mera ſunt, vel qualitatibus medicamentalibus aliunde imprægnata.

De metis horumque præparationibus agetur peculiariter lib. 4. cl. 2.

Aceta qualitatibus aliunde impręgnata (præter pauca alia, de quibus d.l.) fiunt ex Aceto vini optimo, ac vegetabilibus, ſuntque vel inſolata ſiue infuſa ſaltem, vel quoque, quæ pauciſſima tamen ſunt, deſtillata.

Modus fiendi: ℞. Materiam inſolandam puram atque exiccatam, præpara ad infuſionem, (*vt ſit in decoctionibus incidendo ſc. quæ incidenda ſunt, contundendo quæ contundenda, &c.*) Hinc imple lagenam vel vitrum, ac affunde acetum vini acerr. donec ad lagenæ ceruicem pertingat: Orificio bene clauſo colloca in locum tepidum, vel temperatum & acetum viribus rerum infuſarum impręgnabitur.

N. *Vegetabilia aliquantulum arefacta recipere oportet; ne ſqualore ſuo acetum corrumpant.*

Modus *deſtillandi* non diſcrepat à deſtillatione aceti ſimplicis de qua lib. 4. claſſ. 2.

— Aceta Officinalia ſimpliciora fiunt per ſolam inſolationem: ſuntque vſitatiora.

Acetum Anthoſatum ex inf. florum anthos.

Calendulatum ex floribus.
Caryophyllatum ex flor.
Cort. citr,
Fragor. è fructib.
Lauendul. è flor.
Menthæ: ex foliis.
Papav. rhæad. è fl.
Roſat. ex flor.
Rub. Idæi: è fructibus.
Rutae. è fol.
Sambuci: ex florib.
Scordij: è fol.
Scylliticum, è rad.
Violar. purpur. è floribus.

Aceta compoſita ſunt.

Acetum Alexicacum ſ. Deſtillatum alexic. F.F. *v. infra*. N. 1.
Bezoardicum. 2.
Prophylacticum FF. 3.
Rutaceum. F.F. 4.
Theriacale Auguſt.

1. *Acetum agreſtinum ſolutiuum Cl. D.D. S. Cloſſæj Archiatr. apud Metenſes celeberrimi.*

℞. Succi agreſtæ ſiue omphacij depurati ℥ij.
fol. Sen. Oriental. ʒij.
ſem. anis. contuſ. ℈j.
rad. mechoac. in tenues lamellas diſſectæ, (non autem pulueris, aliàs infuſum euaderet viſcidum) ʒß.
garyoph. integr. n. ij.

Macerentur in Lagenâ loco frigido & de iſto aceto agreſtino permiſce cochl. ij. aut iij. in iuſculis condimenti loco, in quibus prius diſſoluta ſit ʒß. cremor. ♃. Adultis detur doſis ſuperior integra.

Huius remedii aſſiduo vſu hemitritæum & morbos Chronicos, quamuis longâ patientiâ edomari, probatum eſt.

2. *Acetum*

2. *Acetum Alexicacum seu Destillatum alexic. F.F.i.e.Francofurtense.*

℞. Rad.Tormentill.
Zedoar.
Bistort. ā. ℥ij,
Angelic.
Imperator.
Hirundinar. ā. ℥iß.
Pimpinell.
Dictamn.alb.
Aristoloch.rot.veræ.ā.℥ij.
Herb.Card.bened.
Galeg.
Scord. ā. Miß,
Sed. maj.
Endiu. ā. Mij.
Fl. Calendul. Miiß.
Rosar. rub.
Nymph.
Borag.
Tunic.
Sambuc. ā. M.j.

Poma citria recentia minimeque putrida N. viij.

Incisis incidendis, ac contusis contundendis affunde + acerr.℔. X. stent in infusione ʒ (3) postea destillentur per ℣ vitreum.

3. *Acetum Bezoardicam.F.F. Cl.Dn. D.de Spina.*

℞. Rad.Enul. camp. ℥ij.
Angelic.
Ostrut.
Valerian.
Vincetoxic.
Chelidon.
Pimpinel.ā.ʒvj.
Gentian.
Diptamn.alb.
Aristoloch.rot.
Tormentill.
Scabiof.
Succis.
Petasit.
Zedoar. ā. ℥ß.
Bacc. Iunip. M.iiij.
Myrrh.elect. ℥ß.
Fol rub.
Chelidon.mai.
Scord.
Chamædr.
Card.bened.ā.Mij.

Incidantur & contundantur vt est moris, dein affunde.

Aceti vini acerr. ℔. viij.
Spir.Vini ℔. iij.
Theriac.Androm.℥ij.
Spir. ♁i. ℥ß.
Camphor. ʒij.

Digerantur per dies aliquot (14.) dein exprimantur, filtrenturque per chartam.

4. *Acetum confortans S. Closs. Pulsessig.*

℞.fol. rut.Miij.
fumar. Mj.
Baccar. Iuniper. ℥ij.
Garyphill.
Macis.
Nucis mosch.
Testicul.castor.ā. ℥ß.

Contusis affunde acet.ros.℔iij.

Insola per aliquot dies vel macera retrò fornacem.

Vires. *Grauidis, puerperis, & ab vtero syncopizantibus prodest, odorando, tempora fricando, & pulsui vtrique ex linteis eo madentibus, alligando, In febribus malignis commodè additur camph.ʒj.*

5. *Acetum Prophylacticum F.F. Cl. Dn. D. Arnoldi VVeickard.*

℞.Rad.Angelic.
Zedoar,
Leuistic.
Pimpinell.germanæ.
Rut. ā. Mj.

Turbith.

Turbith.el.ʒij.
Cort.citr.recent.ʒiij.
Baccar.Iuniper.bene.matur. ℥iß.
Laur. ℥j.

Incisa & contusa, vt moris, macerentur cum acet. acerr. Mens. ij. postea destilletur per ⚗ vitreum. Seruetur pro vsu.

Vires. *Insignes vires bezoardicas aceta hæc recensita obtinent, quibus non modo contagiosos morbos præcauere, sed & per sudorem, vrinamue expellere pollent.*

4. *Acetum rutaceum. F.F.*

℞. Fol. Rut.
Scord.
Card.benedict.
Tanacet. ā. Mj.
Bacc. Iuniper.
Rad.Angelic. ā. ℥ij.
Zedoar.
Cort.citr. ā. ℥ß.

Incidantur minutim, ac infundantur in + optimi ℔.vj.

Viribus *conuenit cum prioribus.*

Cap. XXXVIII.

De Aquis destillatis.

Aquæ, in Officinis, diuersimodè paratæ prostant, simulac diuersæ naturæ: aqueæ scilicet, i.e. ad naturam aqueam accedentes, vel spirituosæ, i.e. spirituum naturam referentes.

Modus parandi vel destillatio est vel infusio, decoctioue, vel commixtio.

N. *Modos destillandi. Vide lib.* 1.

Destillatio aquarum pro diuersitate materiarum diuersimodè peragitur, idque non modo ratione caloris diuersi, verum etiam ratione instrumentorum variantium.

In regno MACROCOSMICO aquæ ferè singulæ peculiares destillandi modos obtinent, ideoque specialiter describendæ erunt lib. 3.

In R. VEGETABILI destillantur aquæ ex *herbis, floribus, radicibus, lignis & armatibus,*

I. *Ex herbis & floribus viribus.*

1 ℞. *Herb.* vel *Flores* q.v. incide minutim conquassaue, ac affunde ▽ m (ne empyreuma contrahat) destillaque per MB.

N.1. *Ex herbis floribusve virentibus tenerioribus (quorum vis facile euanescit) vt & frigidioribus, destillantur aquæ per : Ex aromaticis autem vt & calidioribus, quorum vis non ita volatilis, profundiusque inhæret, commodius per vesicam eliciuntur.*

N.2. *Herbæ odor quo facilius expirat, eò tepidiore* ♈ *vtendum.*

N.3. *Si nobiliores expetis aquas, affunde destillatam super materiam nouam, ac destilla denuo.*

O. *Non abs re fuerit præmittere macerationem diei vnius ac alterius, vel & fermentationem, addito, si libet, tantillo* ⊖*is vel fecum cereuisiæ, præcipue si oleæ expetuntur.*

N. 5. *Si colorem natiuum spiritibus & aquis destillatis conciliare volueris, impone eos in* ⚗ *vt transeat* ▽ *extillans: Verum enimvero, minus durabilis* ▽ *illa futura est.*

2. ℞. Succum ex herbis expressis ac destilla.

II. *Ex herbis siccis.* ℞. Herbam quamcunque

cunque vis, incide & affusa aqua calida macera aliquandiu; hinc destilla.

N. *Ex* herbis *calidis & odoratis melioris notæ* ▽æ *& olea destillantur, sic sicca destillationi subiiciantur.*

III. *Ex Fructibus* ℞. Fructus maturos. E.g. poma, scinde minutim vel conquassa ac destilla per MB.

N. *Ex mollioribus, exprimi potest succus ac destillari.*

IV. E *Seminibus.* ℞. Semina grosse contusa, macera cum ▽ hinc destilla per vesicam.

V. Ex *Radicibus.* ℞. Radic, conquassa, macera cum ▽ ac destilla per Vesic.

N. *Raræ sunt* ▽*æ ex solis radicibus destillatæ.*

VI. Ex *Lignis.* Ex lignis quæ eliciuntur, spirituosæ imprimis sunt, ideoque ad spiritus referendæ, Videri quoque possunt earum destillationes in oleis destillatis.

VII. Ex *Aromatibus.* ℞. Aromata grossè contusa, macera cum menstruo idoneo per aliquot dies (4.5.6.) dein destillentur per vesicam. Sic stillat ▽ & oleum. Hæc separa & si opus rectifica. *Vide de oleis stillat. quia vno & eodem actu* ▽ *& olea ex aromatibus proliciuntur.*

N. 1 *Menstruum in singulis dabitur.*

N. 2. *Aquæ hæ spirituosæ sunt.*

In Regno ANIMALI eliciuntur aquæ 1. ex *animalibus integris* molliusculis, mucilaginosisque 2. ex *partibus molliusculis,* V.g. Cerebro spinaliue medulla. 3. *E sanguine.* 4. *E nouellis cornibus.* 5. *E stercore.*

1. Ex *animalibus integris* mucilaginosis: ℞. Animalia (lota si placuerit) scinde minutissimè, conquassaue hinc destilla ex MB vel VB, affusa, si placuerit, ▽ conuenienti: Sic paratur ▽ lumbricorum, cochlearum, vt & spermatis ranarum,

2. Ex *Medulla Cerebri,* paratur eodem modo, addita ▽ cephalica v. g. tiliæ, pœoniæ; &c.

3. *Sanguinis* destillatio etsi itidem è MB perfici queat: præfertur tamen quæ fit igne nudo ex cucurbita fictili. *Vide de oleis c.7. & spiritib. c.81.*

4. E *Cornibus* quomodo liquor stillet. Vide de oleis. E *nouellis cornibus,* e.g. ceruorum fit ▽ per Retortam vel Cucurbitam humilem è MB aut VB affuso pauco Vino vel & sine additione. Vide lib. 5. de Ceruo.

5. E. *Stercore*, fit itidem per MB. vel cineres, proditque primum ▽. hinc oleum.

Sunt itaque:

Aquæ Officinarum Simplices ac Phlegmaticæ.

Aqua Abrotani.
Absynthij.
Acaciæ flor.
Acetosæ.
Acetosellæ.
Adianti.
Agrimoniæ.
Albuminis ouorum.
Alchimillæ.
Alkekengi ex baccis.
Altheæ.
Alsines.
Anethi.
Angelicæ.
Anguriæ.
Anisi.
Apii.
Aquilegiæ.
Artemisiæ.
Asparagorum.

Aurantiorum ex floríb.dicitur
∇ Naphæ, &c.
Aurant.ex corticib.
Auriculæ mortis.
Bardanæ ſimpl.
Baſilici.
Betonicæ.
Betulæ ſucci.
Biſtortæ.
Borraginis ex flor.
ex toto.
Bugloſſæ ex flor.
ex tot.
Burſæ paſtoris.
Calamentæ.
Calamæ o fficinarum.
Calcatrippæ.
Calendulæ.
Capilloru m Veneris.
Caprifolij flor.
Cardui benedicti.
Mariæ.
Carui.
Cariophyllatæ.
Centaurij minoris.
Centumnodiæ.
Ceraſorum nigr.
Cærefolij.
Chamæmeli.
Chamæpityos.
Cheyri fl.
Chelidonij major.
Ch.minoris.
Cichor.
Cinamom.communis.
Citri excortic.
Conſolidæ med.
Coriandri.
Craſſulæ.
Cuſcutæ.
Ciani fl.
Cydoniorum.
Cymini.

Ebuli è flor.
Endiuiæ.
Enulæ.
Eupatorij Auicen.
Euphragiæ.
Fabarum fl.
Fœniculi.
Florum omnium, lætaminis.
Fragariæ.
Fragorum.
Fumariæ.
Geniſtæ.
Graminis ex rad.
Geranij.
Hederæ terr.
Hepaticæ nob.
H.Stellatæ.
Herniariæ.
Hyoſcyami.
Hyperici.
Hyſſop.
Imperatoriæ.
Lactucæ.
Lapatij acuti.
Lauandulæ.
Leuiſtici.
Liguiſtri fl.
Lilior.alborum.
Conuall.
Linariæ.
Lumbricorum.
Lupulorum.
Majoranæ.
Maluæ.
Matricariæ.
Meliloti.
Meliſſæ.
Mellis.
Mentæ criſpæ.
Mentaſtri.
Mercurialis.
Millefolij.
Morſus Diabol.

Naſtur

Nafturtij aquatici.
Nicotianæ.
Nucum Iugland.immatur.
Nymphææ alb.
Nummulariæ.
Origani.
Ononidis.
Pœoniæ.
Papaueris albi.
Parietariæ.
Pentaphylli.
Perſiccariæ maculoſæ.
Perſicorum florum.
Petaſitidis ex toto.
Pimpinellæ.
Plantaginis.
Pluuialis.
Portulacæ.
Praſſij.
Primulæ veris.
Pulegij.
Pyrolæ.
Querc.fol.
Raphani Ruſtici.
Vulgaris.
Rorellæ.
Roris maialis.
Roſarum pallid.
rubear.
Roriſmarini.
Rubi idæi ex bacc.
Rutæ.
Saluiæ.
Sambuc flor.
Saniculæ.
Sauinæ.
Satyrij.
Saxifragiæ alb.
Scabioſæ.
Scolopendrij.
Scordij.
Scorzoneræ.
Scrophulariæ.
Semperuiui.
Senecionis.
Serpilli.
Sigilli Salomon.
Sigilinis fl.
Solatri.
Spermatis ranarum.
Tanaceti.
Taraxaci.
Thymi.
Tiliæ flor.
Tormentillæ.
Trifolij.
Trinitatis.
Tunicæ fl.
Tuſſilaginis.
Valerianæ.
Verbaſci.
Verbenæ.
Veronicæ.
Violarum ex fl.
ex toto.
Vitium lacrymæ.
Vrticæ.
Zedoariæ.

Aquæ fortiores cum Vino atque ▽ ♁ *Compoſitæ.*

Aqua Anhaltina.*infrà* No. 1.
Aniſi cum Vino aduſto.
cum Maluatico.
Antidotalis, (Alexipharmaca Matthioli Aug.)
Aperitiua. 2.
Apoplectica *Crollij*. 3.
Apoplect.Sennerti. 4.
Arthritica.*Aug*.
Aſthmatica. 5.
Bardanæ compoſita. *A*.
Bezoardica. 6.
Caponis compoſita. *A*.
Carbunculi. 7.
Ad deſiccandos catarrhos. 8.
Carminatiua. 9.

Cephalica aromatica. 10.
Cephalica F.F.11.
Cinamom.c.Maluat.
c.▽ rosarum.
Cõmunitatis ophthalmica.12.
Cordialis Herc. Sax.cal. 13.
frigida.14.
Cordialis restaurans.15.
Cosmetica.16.
Cosmetica pretiosa. 17.
Cosmetica S. Gloss. myrhata.18.
Damascena odorifera.19.
Diurtica ex nucleis F.F.20.
Antidysenterica. 21.
Diuretica.Closs.22.
Embryonum S.Balsamus puerorum. *A*.
Epileptica Langij.
Febrifuga.23.
Fortis. *A*. vide & l.3.c.23.
Ad gutturis affectus.24.
Antihectica.25.26.
Hirundinum. *A*.
Hysterica Croll.27.
Iuniperi c.Spir.vini.
Hysterica Matth.Martin.28.
Imperialis correcta.29.
Lauendulæ compos.30.
Magnanimitatis.31.
Mirabilis. *A*.
Nephritica.32.
Ophtalmica.*vide collyr.*
Philosophorum.33.
Pectoralis.34.35.
Picarum.36.
Regia.*vide in* ☾ *l.3.c.23.*
Saluiæ composit.37.
Antiscorbutica. 38.
Antispasmica Closs.39.
Splenetic.40.
contra Terrorem.41.
Theriacalis Bezoardica.*A*.
Theriacalis contra pestem.42.
Theriacalis Croll. seu Spir. theriac.camphorat.43.
de Trib. Mixtura simplex.44.
Tristantis.45.
Vitæ aurea Langij.*A*.
Vitæ Matthioli.*A*.
Vitæ comm. *A*.
Vitæ mulierum.46.
Vitæ mul.camphorata.47.
Virtutum.
Vomitiua Plateri.49.
Vomitoria Æsculap. Saturn. 50.

N. *Non possum, quin in limine aquarũ compositarum Pharmacopœiæ tyronẽ erroris commonefaciã, quem in nonnullarum destillatione comperio. Videlicet admisceri destillandis eiusce farinæ materias, quarum vis contumacior est, quam vt destillationis opere eleuari cũ cæteris queat. Tales sunt Gemmæ, Margaritæ, Corallia, ossa, cornua, aurum, &c. Eapropter si qua talia occurrerunt, ne frustra sumptus impendant, præstat eadem destillato admiscere, siue sub formula præparatorũ id fiat, siue, quod melius, sub forma Magisterij, siue quod adhuc aptius sub forma liquoris.*

1. *Aqua Anhaltina.*

℞. Terebinth.el.℔.ß.
Thur.masc.℥j.
Lign.Aloës pulu. ʒiij.
Gran. Mastich.
Garyophyll.(aliis fl.anthos.
Nucist.
Cubeb. (aliis Galang.
Cinamom.a.ʒ.vj.
Croc.or intepr.ʒiiß.
Sem. Fœnic.
Bacc.Laur.a.℥ß.

Puluerisata infundantur in ▽ ℔. v. digerantur per ♂ (6.) additis Moschi in petia ligati g. xv. Hinc destillentur lentissi

lentiſſimo ME Quod clarum eſt ſeparetur à turbido.

N. *Præſtat Moſchum roſtro alembici imponere.*

Vires: *Calf.ſicc. diſcutit; ſtomachum, cor, & reliqua viſcera corroborat. Hinc efficax eſt in animi deliquis. Extrinſecus crebrior eius vſus eſt; confer in catarrhis atque doloribus à cauſa frigida ſubortis, in Arthritide quam Vagam vocant, in Paralyſi, Epilepſia, Apoplexia. Vertigine, Tremore, Lethargo, &c. ſc. membrum affectum ea benè fricetur.*

2. *Aqua Aperitiua.*

℞. Rad. Eryng.
Scorzoner.
Filic.
Centaur. maj.
Bruſ. a. ℥iß.
Fœnic.
Cort. Cappar.
Tamariſc.
Fraxin. ā. ℥iij.
Citri odorat. ℥iiß.
Sem. Vitic.
Card. bened.
Cichor. an. ℥ß.
Endiu.
Scariol.
Naſturt.
Citr. an. ℥ij.
Herb. Polytrich.
Adianth.
Ceterach.
Cuſcut.
Scolopendr.
Betonic.
Endiu. an. Miß.
Sum. Thym.
Epithym.
Lupul.
Flor. Hyperic.
Geniſt.
Borrag.
Meliſſ. an. Mi.
Paſſular. min. ℥i.
Infundantur in ▽. Lupul.
Scolopendr.
Card. bened.
Veronic. an. ℔i.
Viu. Rhenan. ℔iiß.
Additis. Cinam. ℥iß.
Spec. Dialacc. ℥ß.

Stent in loco calido per ♂ ♇ (2.) probe clauſa, poſtea & lentur in MB. ▽. lento.

Vires. *Maximarum eſt virium in reſerandis obſtructionibus totius corporis, maxime vero Lienis, Epatis & Meſenterij, adeoque commendabilis in affectu hypochondriaco, aliiſque affectibus affinibus. Doſis cochl. 1.*

3. *Aqua apoplectica Crollij.*

℞. Fl. Lil. Conuall.
Tiliæ.
Pœoniæ.
Primul. veris.
Maioran.
Lauendul.
Saluiæ.
Betonic.
Roriſmar.

Ceraſor. nigro. & dulcium. ☽ creſcente decerptorum, q. p.

Tritis omnibus & mixtis (vel ſeorſim flores, ſeorſim ceraſa deſtillentur ☽ adde farinæ ſinapi ℔ i vel ij. affuſaque ▽ comm. q. ſ. fermententur ac deſtillentur in . Spiritui elicito adde Elixyr. Epilept. Croll. an. circula aliquandiu.

N. *Ad fermentationem promouendam in ▽ illa communi tantillum lupuli ac fermenti coqui poteſt, vel & fermentum addere licet ſine coctione.*

Doſ. cochl. ſ.

4. ▽. *Apoplectica Sennerti.*

 ℞. Fl.

℞. Fl. lil. conuall.q. v. infunde in Vini optimi Mens.ij. ♂. (14.) postea destilletur ac serua. In destillato infunde postmodum.

El. Lauand. recent.q. placet.
Cubebar.
Cinamom.
Nuc. Mosch.
Macis.
Galang. a.ʒß.
Visc.quern.
Rad. Pœon. a. ʒvj.

Stent in maceratione vase clauso ♂ (14.) Hinc destilla.

N. *Possunt & & flores tiliæ addi.*

5. ∇. *Asthmatica F.F. Lufftvvasser.*

℞. Rad. Enul. Camp.
Vngul. Caball.à. ʒß.
Gentian. ʒiij.
Garyophyllat.
Zinzib.alb. à. ʒij.℈j.
Baccar. Laur.
Iuniper.a.ʒij. ℈j.
Cinamom. acerr.
Cardomomi a. ʒij.
Fol. Salu.
Maioran.
Hyssop.
Marrub.a. Ms.
Irid. fl.
Polypod. q.
Liquirit.
Iuiub.
Sebest.
Vuar.passul.min.
Dactyl.
Pineat.
Amypd.d.à. ʒiij.
Squill. præp.
Sem. vrtic. rom.
Fœnic.
Ocym.à. ʒiij.℈j
Fic.ping.ʒj.
Mellis despulat ʒiß.
Vini Maluat.℔iiij.
Spir. Vini ℔iij.

Stent simul in infusione dies aliquot (8.) dein destillentur per XX addantur Sacchari ʒxviij.

N. 1. *Alij addunt & pulmonem Vulpis.*

N. 2. *Sunt qui Spiritum Vini omittunt, atque solum Vinum Maluaticum, pondere sc.* ℔viiij. *recipiunt.*

N. 3. *Destillato addunt Mosch, gr. vij,*

Vires. *Aqua hæc, licet vi tituli pulmonibus solis dicata videatur, vtpote quibus specificè opitulatur, crassam ac tartaream mucilaginem attenuando, asperitatem leniendo, respirationem facilitando, &c. nihilominus tamen nec insignibus caret viribus, quibus insuper debili ventriculo subuenire potis est, cruditates eius emendando, frigiditatem corrigendo, &c.*

Dosis prout spirituosa fuerit à cochl. ½ *ad* 1.

6. *Aqua Bezoardica.*

℞. Rad.carlin.exiccat. ℔j
Vincetox. ℔ß.
Summit. hyperic. exiccat.
absynth.an.ʒvj.F.puluis
cuius ♃. ʒxij.
aq. font. ℔ iiij.
rectific. ℔ß.

M. & destilla per vesicam ad medias diss. in sing. ℔.salis ⚹ ⊖ lati ℈ij donec acescat.

Dos. pro præseruat. cochl. ½. *procuratione iiij. aut v. reiterando semel, post horas V. sudando desuper vsque dum meliorationem persentiat.*

7. ∇. *Carbunculi.*

℞. Flor. Rorismar.s.Anthos.

Lilior

Lilior.conuall.
Violar.
Borrag.à ℥vj.
Herb.Majoran.
Salu.min.
Lauandul.
Endiu.
Spic. à ℥j.
Nucis moſchat.
Zinzib.
Macis.
Garyophyll.
Cinamom.
Cardomom.
Gran. Paradiſ.
Cubebat.
Galang.
Viſc.querc.
Auellanar.
Sem.Pœon.
Raſ. c.c. à ℥j.
Incidantur & infundantur in Vini Maluat.
▽.Lauand,
Spic.
Roſar.
Fragor.â ℔iij.
Vini alb.generoſ. ℔ij.
Poſtea adde.
Aurifoliat.
Margarit.
Oſſ. de c. c.
Lap.percar.à ʒß.
Moſchi. q.v.
F.f.a. deſtillatio in MB.

N.☉*lem margaritas, &c.minus rectè ſubiici deſtillationi, rectius deſtillato admiſceri.*

Vires. *Vſus huius aquæ ſpirituoſæ internus frequens eſt, in aquis cordialibus ac cephalicis: miram enim vim habet ſpiritus vitales, animales ac naturales ſuſcitandi, calfaciendi, viſcera omnia ac præcipue neruoſum genus corroborandi, extrinſecus ibidem vſus eius creber eſt in Epithematibus cordialib, ac pulſum, in Catarrhis frigidioribus, Paraliticis membris, cephalalgia, &c.*

8. *Aqua ad deſiccandos Catarrhos. Fluſzvvaſſer S.Cleſſ.*

♃ Serpilli q. v.inde cucurb. & affunde vini maluat. quantum ad cooperiendam herbam ſuff. relinque in cellâ per 3.ſeptim.deinde deſtilla leniter, & in hac aquâ macera ligni Saſſafr. torno attriti ℥j. *Dos.cochl.*jß.

9. *Carminatiua ſeu de Chamomill. compoſita Grimmenvvaſſer.*

℞. Flor.Chamomill.Rom. M. xxx.
Incidantur & contundantur, infundanturque per horas 24.in
Aq.Chamomill. ℔. x.(alij xv.)
Vini generoſi ℔. vj.
Hinc exprime fortiſſime, in colatura iterum infundantur hor. 24. alij flores Chamomill.com.(M.xxiv.) exprimantur, colentur. In colatura macera.
Fl.Chamomill.M.xij.
Flaued. cort.arant. ℥iß.
Herb.Abſynth,pont.M.ij.
Centaur.min.
Puleg.
Origan.à Miiſ.
Sem.Aneth. ℥iij.
Aniſ.
Fœnic.à ℥iß.
Caru.
Cumin.
Card.bened.
Mariæ à ℥iß.
Bacc. Iuniperi.
Lauri à ℥ß.
Stent hor. 24. tunc MB lento deſtilla.

Vires. *Magnarum eſt virium in morbis, à flatibus ſubortis, e.g. paſſione colica, inflatione ventriculi & ſim. Præter quam enim*

enim quod flatus discutit, vim quoque obtinet paregoricam.

10. *Aqua Cephalica aromatica.*

℞. Nuc. moschat. ℥j.
Galang.
Calam. aromat. ana. ℥ß.
Macis.
Garyophyllor.
Cinamom. ana. ℥j.
Flor. Lauand. M. iß.

Vini Rhenani mensur. ij. stent in infusione, postea destillentur.

Vires. *Non capiti solum, sed & ventriculo maximopere conuenit, imbecillitati eorum succurendo, cruditates inde ortas corrigendo, & discutiendo*, Sennert. in institut.

11. ▽. *Cephalica* F. F. *vel Epileptica Schvvindelvvasser.*

℞. Flor. Lilior. conuall. ℔. iß.
Pœon.
Lauendul.
Betonic. a. ℔. j.
Til.
Primul. Veris. ana. ℥iij.
Herb. Botryos. cum flor. Mj.
Rad. Pœon. ℥iiß.
Aristoloch. ℥iß.
Diptamn. alb. ℥j.
Sem. Pœon. ℥iiß.
Cubebar. ℥j.
Piper nigr. ℥ß.
Visc. quern. ℥j. ʒij
Coryl. ʒiij.

Macerentur in Vini maluat. Mensur. 2. per septimanas 3. Dein destillentur in MB.

N. 1. *Duplici modo* ▽ *hæc in officinis nostris parata prostat.* 1. *vti iam descripta est.* 2. *cum castorei* ℥ß. *quod vel simplici infusione vel repetita destillatione* ▽*m cephalicam cum castoreo dictam constituit.*

N. 2. *Quoniam* ▽*e huius ingredientia, eodem tempore recentia haberi nequeunt, ne exiccando quid virium pereat, singula, prout collecta fuerunt infunduntur, seorsim destillantur, destillatumque loco menstrui reliquis affunditur.*

Vires. *Non immeritò Apoplecticam nominaueris, vtpote cui morbo præcipuè consecrata est. Succurrere tamen apta est, & reliquis capitis affectibus, catarrhorum flatuumque nequitia introductis. Quales sunt vertigo, Grauedo capitis, Epilepsia.*

12. *Aqua communitatis ophthalmica.*

℞. Herb. Euphrag. Miii.
Celidon.
Fœnic.
Verben.
Siler mont. ana. Mii.
Rut.
Meliss. ana. Mi.
Caryophyllor.
Macis.
Piper. long. ana. ʒß.

Macerentur per noctem in ▽ rosar. alb. Vini alb. ana.

Destilla l. ▽. in MB.

Vires. *Acuit visum, sordes oculorum detergit, maculas aufert, vlcera sanat, &c. scil. instillata.*

▽ *communitatis paulo aliter.*

℞. Sum. Euphrag. Mij.
Chelidon.
Verben.
Betonic.
Chamæpit.
Aneth.
Hormin.
Anagall. flor. rub. ā. Mj.
Sem. Ameos. ʒß.
Rad. Caryophyllat. ℥j.
Fl. Anthos. Mß.
Piper long. ʒij.

Macerentur in Vini albi q.ſ.per ♂ integrum & deſtillentur.

Vires *eaſdem obtinet cum priori.*

13. *Aqua cordialis Herculis Saxoniæ calidæ.*

℞. Cort.citri.
Fol.Meliſſ.
Ocym.
Vincetoxic.
Fl.Caryophyll.
Roſmar.
Satureiæ.
Sum.Diptamn.
Scord.
Petroſel.
Fœnic.ana.Mj.

Infundantur in ſ. q. Vini odorati, aut maluatici. per ♁ (3.) poſtea deſtillentur: in deſtillato iterum infundantur.

Caryophyllor.
Macis.
Nuciſt.
Lign.Aloës.ana.ʒij.

Deſtillentur denuo.

N. *Addi poſſunt grana aliquot Moſchi & Ambræ.*

Doſis à ʒij.ad ℥ß.&c.

14. *Aqua Cordialis eiuſdem frigida.*

℞. Succ. Borrag.
Bugloſſ.
Meliſſ.
Acetoſ.
Oxylapath.
Trinitat.
Biſtort.
Cyan.cærul.
Calendul.
Limon.
Citr.ana.lib.1.
Acet.lib.1.(alij lib. .alij.lib.1ß.
Sem. citr.
Portulac.
Flor.Nymph. alb.
Violar.
Roſar.à ℥i.
Terr.ſigillat.ſtrig.
Bol.armen.or.
Terr.Lemn.ana.ʒiij.
Spec.Diatr.Santal.ʒij. (alij omittunt.
Camphor. ʒj.

Infundantur ſpecies in ſuccis, macerenturque ♂ (3.) Hinc deſtillentur per ♓.vitreum in MB.

Doſis ℥. ad ℥iij.&c.

15. *Aqua cordialis reſtaurans P. de Spina.*

℞. Corn. Ceru.mollis & tenelli in taleolas ſect: ℔ij.
Succ.carnis vitulin & caponis in duplici vaſe ſ.a.extract.℔ij.
Succ.pomor.redolent.℔i.
Bugloſſ.
Acetoſell.
Trifol.acetoſ.an.℔ß.
Vini optim.℔ij.
Lign.Santal. citrin.
Rhod.an.ʒvi.
Cinamom.℥j.
Lign.aloës. ℈ij.

Digerantur omnia per ♂ ♀. 2. dein deſtillentur in MB.

℞ Huius aq. ℔iiij.
Succ. citr. recent q. ſ. ad gratam aciditatem. Deinde adde
Flor.caryophyll.rub. piiij.
Corrag.
Bugloſſ.
Violar. an. pii.
Roſ.rub. piii.

Extrahatur Tinctura, cui alde
Conf.Alkerm. ʒiii.
De hyacinth. ʒiß.
Magiſt. margarit.

Q Corall

Corall. rub.a.ʒi.

Digerantur & seruentur pro vsu.

Vires. *Spiritus vitales languidos mirificè reficit, adeoque conuenit in syncope, palpitatione aliisque affectibus cordis. Dos.cochl.s.vel interum.*

16. *Aqua Cosmetica.*

℞. Ceruss.alb.℔i.
Succ. limon. ℥i.
Limac. ℥iii.
Album ov. N.XV.
Camphor.
Boracc.a. ℥iß.
Myrrh. ℥ii.
Thur.
Mastich.a.℥ß.
Infundantur hor. 24. in
Aq.Til.℔iij.
Sambuc.℔iß.
Postea destillantur.

Vires. *Cutem dealbat, leuemque reddit.*

17. *Aqua Cosmetica preciosa.*

℞. Lil. alb. ʒvi.
Ireos Fl.
Fabar.
Cicer.
Lupinor.a. ℥ß.
Fl. fabar recent Miß.
Tragacanth.
Ceruss. alb.
Sacchar.alb.a.℥ß.
Medull. panis alb. in lacte madefactæ ℥j.
Oliban.
Gum.arab.a ʒiij.
Borrac.
Alum.plumos.a ʒij.
Album oui ℥j.
Camphor. ʒiß.

In s. q. aquæ Rosar. & flor. Fabar. an. infundantur ♂ ♀ 3. Deinde destillentur.

18. *Aqua Cosmetica siue myrrhata S. Clossæi.*

♃ lactis caprill. rec. mulcti ℔IV.
album ouorum n.XII.
ad nenuph. &
ros.albar.an.℔i.
Succi semper viu.maior.℔iß.
vini Hispan.℔3.
F. destillatio in MB de quâ cape ℔ii.
myrrh. opt.subtil. puluer. ℥ii.

Digere per 24. horas & F. iterum destillatio per MB non omnino ad siccitatem pro ordinariâ ablutione. Quod si facies eruganda sit aut epidermidis asperitas tollenda tunc

♃ aq.myrrh.præscript. ℔ß.
Sacch. cand. ʒii.
Borac. ʒi.
Alum.vsti ℈i.M. abluatur facies.

19. ∇ *Damascena odorifera.*

℞. Ireos.Fl.
Caryophyll.
Cubebar.
Cinamom.acerr.
Gran.Paradis.
Calam.arom,à ℥i.
Maioran.
Thym.
Fol. laur.
Fl. Anthos.
Rosar. rubr. ana. Mi.
Lauandul.ʒiii.

Vini optimi Mens. 3. Macerentur ac destillentur: Destillato liquori addantur.

Moschi ℈ß.
Zibeth.gr.vi.M.

Vires. *Calfacit, siccat, incidit, discutit, cor ac caput inprimis roboret.*

20. ∇. *Diuretica ex nucleis F.F. seu Liquor diureticus, Kernvvasser.*

℞. Flor.Sambuc.siccat ℥VI.

Amyg.

Amygd.amar.℥v.
Nucl.persic.℥xii.
Cerasor.

Incisa ac grossè contusa macera in Vini maluat. mens. iiß. hinc destilla in MB.

Vires. *Insignium virium in atterendo calculo, abstergendis vreteribus, vrinaque cienda.*

Dosis coch. j.

21. *Aqua anti. dysenterica.*

℞. Nucistæ.
Sem. Plantag.
Sanguinar.
Burs. pastor.
Sanguisorb.a.℥ß.
Gallar.ʒ.vi.
Cydonior. exicc. ℥j.
Mespilor.exicc.
Sorbor. exicc. a ℥ß.
Boli.
Terr.sigillat a ℥j.
Flor.Balaust.Mj.
Rad.Acor.ʒß.
Fruct.Acac.exicc.℥j.
Panis tosti cum crusta Miij.

Infunde in Aq. plantag.
Tormentill.
Burs.pastor a.q.s.

Stent in infusione per ☌ ♈(8) postea destilla ex MB.

Vires. *Conuenientissima est in alui vterique fluore, adeoque in dyssenteria, diarrhœa, &c.*

Dosis, cochl. 1. vel 2.

22. *Aqua Diuretica S.Closs.*

℞ Vini alb. in quo rad. v. diureticæ & eryng. prius lotæ & contusæ, fuerint maceratæ ℔ ii.
therebinth. &
mellis opt. an. ℥iii.
succi raphan.&
malu an. quart. 1. M. & infundantur omnia simul per ♁ 4. adde lumbricorum terræ nodulo inclusorum & filo suspensorum ℥v. deinde destillentur in MB.

℞ aquæ huius destillat. ℥ij.
Spiritus ⊖ succinat. id est per octiduum cum sale volatili succin. proportione subtriplâ digesti ℈ß.

M.F. dosis. Vrinam & calculum potenter promouet. Ex communicatione S. Clossæi.

23. ▽ *Febrifuga.*

℞. Rad. Scorzoner.
Pentaphyll.
Tormentill.
Dictamn.ana.ʒvi.
Sem.Citr.excort,
Card.bened.
Mariæ.
Acetos. ana. ℥ß.
Santalor.omn.ana.ʒj.
Galeg.Mj.
Fl.cordial.ana.Mß.
Ras.c.c.℥ß.

Contusis affundantur.
▽.Tormentil.
Cicor.
Card. bened.
Mariæ.
Pap. errat.a.q.s.
Macerentur in vitro clauso ☌ (3.) postea adde.
Pomor.citri contus.N.vi.
Succ.Endiu.
Acetos.
Card.bened.
Plantag.an.lib.1.
Borrag.
Scord.an.lib.s.
Destillentur in MB.

Vires. *Conuenit in febribus præcipuè malignis: malignitatem quippe discutit,*

putredini resistit.

Dosis ℥j. vel ℥ij. iij.

24. *Aqua ad gutturis affectus (Halsz v.)*

♃ Fol pyri sylucstr.
apij.
sanic.
periclym.
scord.
quinque fol.
aristol.rot.an.Mij.
herb.perfoliat. totius Miiij.
cereuis. acescentis (*Savverbier*) mens. iiij.
fermententur simul per 3. hebdom. tum adde.
albi græci ℥iij. destilla per vesicam.

Dentur cochl.iij. bibenda in ardoribus gutturis Vuulæque inflammatione, deinde os frequenter eadem colluat, & lintea hac aq.perfusa collo obuoluat.

25. *Aqua Antihectica.*

℞. Herb. hyssop.
Hed. terr.
Rorell.
Centaur. min.
Adianth.
Scabios.
Cichor.
Pimpinell.
Quinquefol.
Acetos.
Epatic.
Pulmonar.
Fl. Borrag.
Bugloss.
Papau.rhæad.
Rosar.an.p.ij.
Sem. 4.frig.mai.an.ʒij.
Rad. Cichor.
Enul.a. ℥.ß.
Pimpinell.℥j.
Cancr.fluuiatil.contus. No.xxv.

M. & cum lacte caprino infunde ac destilla ex MB.

Vires: *Hectica laborantibus mire prodest, acrimoniam sanguinis obtundendo adeoque nutritionem emendando.*

Dosis, Cochl. 3. *aut* 4. *assumpta mane ac post meridiem totidem,*

26. *Alia aqua antihectica,*

℞. Herb.Pimpinell.
Epatic. stell.
Millefol.
Agrimon.
Veronic.
Nasturt.aq.a.M.i.
Sem.4.frig.maj. an.ʒß.
Flor.Borrag.
Bugloss.
Cichor.
Rosar.an.p.1.
Rad. Cichor.
Enul.
Pimpinell.a.ʒvi.
Cancr.fluuiatil. No.xiii.
Limac.No.xvi.
Sanguin.de vitulo nigr.℔i.
Pulmonis vitulin.℔ß.
Aq.Epatic.℔i
Lact.caprin.q.s.
F. Infusio & destillatio ex MF.

Vires *ac vsus conueniunt cum priori.*

27. ▽ *Hysterica Crollij.*

℞. Rad.Diptamn.
Sem.Dauci.ana.℥j.
Cinamom.ac.
Cass. lign.
Meliss. ana.℈ij.
Croc. or ℈j.
Castor.rec.℈iß.

Ex omnibus mixtis F. puluis, cui affundantur ▽. Rutæ lib. ii. ß. stent dies (4.)in infusione.Hinc destilla in MB.

Conue

Conuenit vtero prauis humoribus molestato. Discutit, suffocationi succurrit.

28. *Aqua hysterica Matthæi Martini.*

℞. Fol. Meliss. odor. M. vi.
Betonic.
Puleg. an. Miß.
Calaminth.
Arthemis.
Basilic.
Chamædr.
Hyssop. a. M. s.
Matricar. P. i.
Rad. Pœon.
Eryng.
Meu.
Angelic. dom.
Syluestr. ℥ß.
Sem. Caru.
Siler. mont.
Coriandr. app. an. ʒij.
Galang,
Zedoar an. ℈iiij.
Rapontic. ʒiiß.

Comminutis affunde Vini generosi & actu calidi lib. 3. stent in infusione hor. ix. ad cineres calidos. Postea vbi parum ebullierint in Vase cooperto, destillentur in Vase vitreo & quæ primo exibit aqua seruetur.

Vires. *In affectibus melancholiam redolentibus mirè efficax est. Dosis. cochl. s. vel. 1.*

Matthæus Mart. de morb. Mesent.

29. *Aqua Imperialis correcta.*

℞. Cott. citr. sicc. & arant.
Nuc. mosch.
Zinzib.
Garyoph.
Cinnam. tenuis a. ℥ii.
Rof. rubr. ante biduum collectar. ℔ß.
Rad. cyper.
Ireos florent.
Anagal.
Acor. veri &
Zedoar. an. ℥i.
bacc. Iuniper. ℥ii.
Fol. laur.
Hyssop.
Meliss.
Salu.
Thym.
Sem. ocym &
Maioran. an. ℥iß.
Flor. lauend.
Anth.
Calend.
Tunic. &c.
Sambuc. a. ℔ii.

Incisa & contusa obuoluantur strato rosarum infundanturque per cōtiduū in æquis partibus aq. rof. & vini generosi ad supereminentiam trium digitorum in cucurb. vitreâ super cineres calid. deinde destillentur △ lentissimo per ♁ X. integros continuato, apponendo rostro. ♈

Mosch. opt. in nodulo ligat. ℈j. vel q. v.

Vires. Medetur Cephalalgiæ, melancholiæ, paralysi, imbecillitati ventriculi, corrigit animam fœtentem, fœminas fœcundas reddit, partum accelerat, morbus Epidemicis aduersatur, quod etiam facit (sed potentius) acetum magmati residuo superfusum eiusque tincturâ impregnatum.

30. *Aqua Lauandulæ composita.*

℞. Nucist.
Cubebar.
Zingib.
Cinnamom. opt.
Galang.

Calam.ar.
Macis.
Caryophyll.
Visc.quern an.ʒiſ.
Rad.Pœon.
Eruc.à ʒiſ.
Flor. Til.
Pœon.
Anthos.
Salu.ana.Mß.
Lauandul.
Lil.conuall.ana.M.xxiv.

Vini optimi q.ſ. F. infusio & destillatio in MB.

Vires. *Calfacit, exiccat, cephalica est & arthritica, intrinsecus & extrinsecus adhiberi apta.*

31. *Aqua Magnanimitatis.*

℞. Formic.(præstant maiores acidulum odorem exhibentes) Mii.
Spirit. Vini Mensut. 1. vel q. ſ.

Digere vaſe clauso donec putrefactione in liquorem abierint. Hinc destilla per MB. aromatizaque tantillo cinamomi.

Vires. *Calfacit intensè, incidit. Vsus eius præcipuus est in atrophia siue intrinsecus, siue extrinsecus adhibere velis.*

N. 1. *Si species anacard. infuderis, insigne conficies extractum, ad memoriam roborandam.*

N. 2. *Sunt qui animositatem eius potu excitari volunt vnde & nomen accepit; fides sit penes expertum. De collectione sunt qui monent, præferendas esse formicas, quæ plenilunio cũ ouis simul colliguntur, hasque ad plenilunium vsque subsequens digerere iubent.*

N. 3. *Nonnulli* ℞. *lib. v. aquæ magnanimitatis descriptæ addunt.*

Confect. Anacard. ʒii.
Castor. recent. ʒi.
Fl. Bugloss.
Anthos. ana. M.j.
Cinamom. opt. ℥.

Digeruntque per aliquot dies, hinc destillant.

Alia aquæ magnanimitat. descriptio.

℞. Formicar. maior. (Majo vel Iunio collect.) q.v.
Spir. Vini rectificat. ad eminent digit. 3.

Digestis adde
Fl. Anthos.
Rosſ. rubr.
Bugloss.
Melisſ.
Maioran. ana. Mi.
Castorei el. ʒij.
Spec. Diamosch. dulc. ʒß.
Confect. Anacard. ℥j.
Aqu. Bugloss.
Betonic.
Tiliæ ana. lib. 1.

Tritis terendis misce ac mensem digerantur, deinde destillentur in MB. & cum proprio sale rectificentur.

Vires. *Cordialis est & cephalica pro priori magnarumque virium ad memoriam roborandam.*

32. ▽ *Nephritica.*

℞. Rad. Enul. Camp.
Ononid.
Pimpinell.
Raphan. ana. ℥j.
Petrosel.
Leuistic. an. ʒvii.
Fol. Leuistic.
Petrosel. an. Mj.
Saxifr. c. toto ʒij.
Nucl. persic. No. xxx.
Fl. Genist.
Melisſ.
Anthos ana M ß.
Sambuc. Mi.
Bacc. Iunip.

Myrtill.

Myrtill.
Halicacab.
Sem.anis.℥ij.

Incidantur & infundantur in Vini alb.opt lib.xII. per ♂ (8) dein destillentur.

Vires. *Diuretica ac lithontriptica est. Dosis cochl.*

33. ▽ *Philosophorum.*

℞. Flor.Sambuc.rec.lib.ij.
Nymph.lib.iß.
Herb.Lactuc.
Hortulac.
Solan.ſc. toto ana lib. I.
Hyoscyami alb. lib.ß.
Fl.Papau.erat.
domestic. ana lib.ß.
Rosar.
Violar.ana ℥ IV.
Succ. Semper viv.lib.iij.
Plantag.
Acetos. ana. ℔ ij.
Endiv. lib. I

Omnia recentia contusa & incisa stent in infusione in cella frigida ♁ (10.) postea destilla in MB. vel cinere ad siccitatem sexies reiterando semperque destillatum affundendo super nouas herbas,omissis,succis, tandemque rectifica, rectificato adde sal ex fecibus extractum, depuratumque sepeli in terram frigidissimam per mensem.

Vires. *Omnibus morbis calidis conuenit, &c.*

34. ▽ *Pectoralis Clariß. D.D.Lud. von Hornigk.*

℞. Hepat. Vitul. N. I.
Pulmon. Vulp. N. I.
Herb. Pulmonar.
Hepat. stellat.
Saluiæ.
Rutæ.
Hyssop. ana Mj.
Rad. Enul
Gladiol, à ℥ß.
Sem. Anis.
Caru.
Fœnic. à ℥ß.
Fl. Borrag
Bugloss.ana ℥ij

Infundantur per hor. 24.in
Vin. veteris gener.M.ij.
Aqu. Scabios.
Card. bened. à ℥ IV.
Hyssop.℥ij.

Dein destilla in MB.

Vires. *Confortat Pulmones ac Epar, crassam mucilaginem attenuat, expectorat, flatus discutit, obstructiones reserat, &c.*

35. ▽. *Pectoralis, F. F.*

℞. Fol.Scabios.
Veronic.ana M.ij.
Capill. ♀.
Salv.
Hyssop.
Marrub.
Epatic.ana Mj.
Fl.Borrag.
Bugloss.
Violar à M ß.
Rad.Enul.
Ireos fl.
Petrosel.
Liquirit a. ℥ß
Sem.Anis.
Fœnic.
Vrtic.
Cinamom.el.
Croc.or.an.ʒß.

Incis.& contusa digerãtur in
Aq.Scabios.
Veronic.ana lib.I.
Hyssop.lib.ß.
Vini alb.lib.iii.

Digetantur

Digerantur per ♉ (2.) destill. per MB. adde Sacchari cand. q. s.

Vires. *Easdem cum priori obtinet.*

36. ▽. *Picarum composita.*

℞. Sem. Pœon.
Rad. Pœon.
Pyrethri. ana. ʒi.
Aristoloch. l. ʒiii.
Visc. quern. ʒiß.
Castorei. ʒi.
Fl. Stœchad. ar. ʒi.
Lil. conuall. ℈iiß.
Paralys.
Pœon. ana. ʒvi.
Lauendul.
Rorismar. ana. ʒv.
Salu.
Maioran.
Betonic.
Hyssop. ana ℥ß.
Cinamom.
Caryophyllor.
Cardamom.
Nucist.
Cubebar. ana ʒiß.

Singulis grosso modo contusis & incisis infundantur in Aq. Lil. conuall. lib. iii.
Flor. Tiliæ lib. iß.
Primul. Veris. lib. i.

Deinde adde pullos picarũ. N. xii. qui pennis maiusculis abiectis conquassentur & addantur infusioni prædictæ, post macerationem F. Destillatio in MB.

N. *Sunt qui picas in ▽. liliorum lib. iß. ad consumptionem medietatis antea coquunt, infusionique postmodum addunt. Verum quia coctione illa volatilis pars prorsus euanescit, quid postmodum eleuetur non video.*

Vires. *Cephalica & antepileptica insignis est. Dosis cochl. 1. vel 2.*

37. ▽ *Saluiæ composita, F. F.*

℞. Salu.
Maioran.
Thym.
Lauendul.
Epithym.
Beton. ana Mj.
Cinam. ana ℥ß.
Rad. irid.
Cyper. rot.
Calam. ar. ana ℥j.
Storac. cal.
Benz. ana ʒiß.

Infunde in lib. iv. Spir. Vini rec. ♉ (4) dein destill. per MB.

Vires. *Cum facit & siccat. Cephalica & arthritica est penetratissima vsui conueniens, tàm internè, quàm externè.*

38. *Aqua antiscorbutica P. de Spina.*

℞. Rad. raphan. sylu. ℔ß.
Scorzoner.
Cichor. ana ℥iij.
Polypod. q. ℥ij.
Enul. ʒ. vi.
Cort. tamarisc.
Cappar. ana ʒiß.
Citri ℥ß.
Ras. lign. rhod.
Sassarr. ana ʒvi.
Herb. menth.
Melissi.
Chamædr.
Veronic. ana Mi.
Sem. Fœnicul.
Anis.
Nasturt. ana ℥ß.
Flor. Cordial. ana ʒij.
Troch. de Cappar. ʒvi
Croc. ℈j.

Digerantur per ♉. 3. in
Vini alb. gener. lib. iij.
Seri lactis caprin. depurat. lib. ij.

Aq.

Aq. Cuſcut.
Acetoſell.
Cardui bened.ana ℥v.
Poſtea adde
Succi cochlear.
Becabung.
Acetoſell.
Fumar.ana ℥ix.
Deſtillentur ex MB.

39. *Aqua Antiſpaſmica S. Cloſſæi.*

℞ ♁ Vngar. ℥iv.
Succin. flau. per triduum in ✕ infuſi ℥i.
Vini maluat.℔iß.
F. digeſtio vaſe clauſo per octiduum in B. M. mox deſtillatio in ciner. ferè ad ſiccitatem vitando Empyreuma.
℞ huius liquoris deſtill. ℥ix.
Aq. ſtill. poſt fermentationem ceraſ. nigror.
Lilij conuall.
Flor.tiliæ arbor.&
Pœon.ana ℥iii.
Rad.vtriuſque valerian.℥ß.
Sem. pœon.
Bacc.Iuniper.rec.matur.ana ʒiii.
Pullorum hirund.exenterat.n.3.
Corui &
Picarum detractis plumis exenter.ana n.1.
Caſtor.opt.ʒß.
Caphur. gr. xv. F. omnium deſtillatio in MB. bulliente
♃ de liquore ſtillato quart.1.
Aq. Claretæ cum ambrâ & moſcho ℥iß M.
Sumat cochl.1.aut 2.incipiente parox. abſque morâ.

40. *Aqua Splenetica, F.F.*

℞. Rad.Filic.℥ii.
Polypod.
Apij ana ℥iß.
Ariſtol.rot.
Leuiſtic.
Acor.aq.(pſeudoac.)
Cal.arom.ana.℥j.
Cort.Cappar.
Tamariſc.
Lign.fraxini.
Rhabarb.elect.ana ℥ß.
Sem.Leuiſtic.
Caru.
Aniſ.
Cymin.ana ʒii.
Sum. Abſynth.
Fumar.
Cuſcut.
Fl.Agrimon.
Fol.Ceterach.
Scolopendr.à Miſ.
vini generoſ.lib. VIII. ſtent in digeſtione (♂ 2) Hinc deſtillentur per MB.
Vires. *Lienem roborat, aperit, vrinam promouet, &c.*

41. ∇ *Contra Terrorem. Schreckvvaſſer.*

℞.Flor.Lil. conuall.Miiſ.(vel plur.
Superfunde Vini albi generoſ. Menſur.3.ſtent ſimul in loco frigido, ♂ (14) poſtea deſtilla per MB.
Deſtillato iterum adde
Cinamom. ℥iſ.
Cubebar.℥ß.
Caryophyll. ʒiij.
Macis.
Galang.
Zinz.
Zedoar.
Croc.or.ana ʒii.
M. Stent bene obturata aliquandiu.
Hinc adde
Flor.Lauendul.recent.Mj.
Spic. noſtrat. Mſ.
Stent iterum aliquot dies.

Hinc destilla in MB. Ex fecibus extrahe 🜔 destillatoque adde.

N. *Sunt qui destillatum ante Salis admixtionem super ocul. 69. præparat. ℥i. destillant. Verùm vt supra monui, rectius destillato admiscetur.*

Vires. *Confortat grauidis terrorem passis, præcauet abortum, fœtumque confortat.*

42. ▽. *Theriacalis s. contra Pestem.*

℞. Succi Galeg.
Acetos.
Scord.
Citri. ana lib. 1.
Theriac. opt. ℥ij.

Mista digerantur aliquandiu, postea destillentur. *Dosis cochl. 1. ad ij. &c.*

43. ▽. *Theriacalis Croll. s. Spiritus Theriacalis camphoratus.*

℞. Theriac. Andromach. ℥v.
Myrrh. rubr. ℥iiß.
Croc. orient. ℥ß.
Camphor. ℨij.

Mixtis superfunde 🜄 rectificatiss. ℥x. stent in loco tepido, cucurbita, imposito alembico, bene clausâ, ♂ (14) Hinc destilla in MB. à lentissimo calore gradatim ascédendo. Sic Spiritus prodit elegans, quem reaffunde materiæ in cucurbita, digere, atque denuo destilla, idque vice tertiâ.

N. *Sunt qui Camphoram in 🜄 ponunt, alij contra Camphoram omittunt, Spiritumque Theriacalem simplicem vocant.*

Vires. *Egregius eius vsus est in Peste, ciet sudorem; resistitque veneno, Sennert. in Institut. Hartmannus in Croll. Finck. in Enchirid. &c. Dosis ℨ1.*

44. ▽. *De Tribus. Mixtura de tribus. Mixtura simplex. Diaphoreticum in peracutis.*

℞. Spirit. 🜍 i rectif. ℥iii.
🜔 i. ℥i.
Aq. Therical. Camphorat. ℥v. M.

Vires. *Ciet sudorem, resistit putredini, magnarumque virium censetur in febribus malignis.*

Dosis ℨ. plus minus.

45. ▽. *Tristantis.*

℞. Nuc. Mosch. lib. 1.
Macer.
Zinzib.
Granor. paradis.
Caryophyll. ana ℥iß.
Rhabarb opt. ℥j.
Castor.
Spicæ nard. ā ℥ß.
Ol. laurini. ℥ij.

M. & fac vt aromata maneant integra, infunde Vini optimi lib. xIv. maceraque in vitro clauso septiman. 4. Dein cola, speciesque omnes contunde ad pulmenti formam, addanturque postea liquori colato, iterum stent per ♂. 3. sæpius agitando. Denique destilla in MB.

Vires. *Cephalica & vterina est, crassos flatus discutit.*

46. ▽. *Vitæ Mulierum, Weiber. Aqua Vit.*

℞. Cinamom. acerr.
Nucist.
Macis.
Zinzib.
Garyophyllor.
Gran. paradis.
Cubebar.
Cardomom. à ℥ij. (alij ℥iß.
Piper long. ℥j. alij rectius ℥ß.
Galang. ℥i. (alij rectius ℥j.
Zedoar. ℥i. (alii omittunt.

Puluerisentur singula seorsim permisceanturque. Hinc adde

Fol.

Fol. Salv. min.
Menth. crisp.
Fœnic. ana Mj. (alij Melissæ & melius.

Affunde Vini generosi Mens.iii. maceraque vase clauso ♂ (14) postea destilla in MB, vel vesica stanno oblita.

Vires. *Vterum corroborat, suffocationes eius compescit, flatus discutit, idque adeo feliciter, vt generosis ac nobilibus mulieribus Palatinatus, instar Panaceæ in morbis vterinis habeatur. Corroborat insuper ac calfacit ventriculum, ac reliqua viscera. Exiccat catarrhos.*

Dosis à cochl. ß. ad 1. &c.

Medull. destillatoria, D. D. VVeickard. in Thes. Pharmac.

47. *Aqua vitæ mulierum camphorata S. Spiritus matricalis camphoratus.*

℞. 1. Dictas species priores affunde 🜄 digerantur & destillentur.

3. ℞. Camphor.
Ol. amygdal. d. ana ℔ 1.

M. optimè, digeranturque in MB. vel Cinerib. ♂ (14) vt camphora Totaliter cum oleo coniungatur.

Hinc superfunde præfatum spiritum, rursumque per ♂ aliquot digere. Sic Spiritus extrahit Essentiam camphoræ.

Tandem leni calore MB destilla vsque ad sublimationem Camphoræ.

N. *In rostro poni possunt grana Kermes, quæ ruborem destillato conciliant.*

Dosis gut. XX. ad XXX.

48. ▽. *Virtutum.*

℞. Cinamom. el.
Gran. Paradisi ana ℥j.
Nucist.
Caryophyll.
Zinzib. ana ℥ß.
Macis.
Galang. à ʒij.
Salu. ʒvi.
Vini Rhenani lib. vi.

Incisa & contusa infundantur per 24. F. destillatio.

Vires *easdem obtinet cum præcedenti.*

49. *Aqua vomitiua Plateri.*

℞. Nuc. iugland. virid.
Rad. raphan. ana part. ij.
Acet. Vini part. iij.

Conquassatis nucibus & raphano, F. digestio leni calore, dies (5. vel 6.) postea destilla ex MB.

Dosis ab ℥ß. ad ℥ij.

N. *Nonnulli fortiorem reddunt addendo nonnihil aquæ benedictæ.*

50. *Aquæ Saturnina siue Æsculapij vomitoria.*

Destilla + fortissimum per ⚹ plumbeum magnum abiiciendo quartam partem aceti primò extillantis tanquam nimis debile, reliquum excipe ad siccitatem ferè totalem, cauendo tamen ne ab aceti mellagine tetrum acquirat odorem.

Dulce est gustui, datur ad ℥j, ij & vltra in febribus intermitt. pro Vomitorio & contra Epilepsiam phlegmaticam à Ventriculo suscitatam.

CAP. XXXIX.

De Aquis reliquis.

PRæter aquas destillatas sunt & aliæ officinales, ex destillatiis sc. simpliciue fontana, &c. accedente rerum aliarum incoctione, infusione, admixtione, resultantes.

Modus parandi nihil discrepat à modo decoctionis, infusionisue, aliàs tradito.

Vsitatiores formulæ sunt.

△. *Ophthlmica, F.F.* 1.
Ophthalm, Bruni. 2.
Ophth. Quercet. 3.
Aqua ad suffusionem expertissima. 4.
Saphirea. 5.
Viridis. Collyr. Virid. 6.
Perlarum. 7.
Lac virginis. 8.
Caustica. 9.
Antipodagrica Quercetani. 10.
Antipodagrica I. Raici. 11.

1. ▽. *Ophthalmica, F.F.*

℞. ⊕ alb: ʒij.
Baccar. Laur. excort. ʒiij.
Aq. rosar. alb.
fænic. ana ℔j.

Bulliant l. △ in cucurbita vitrea ad consumptionem medietatis, hinc adde Camphoræ ʒiij. M. Filtra per chartam.

2. ▽. *Ophthalm. Bruni. Collyrium Bruni.*

℞. Vini albi.
Aq. Rosar. alb. ana ℥iß.
Aloës Hepatic. subtiliter pulv. ʒj. F. Collyrium.

Vires. *Commendatur ad palpebrarum scabiem prurigiosam.*

3. ▽. *Ophthalmica Quercetani.*

℞. Croc. metall. ʒj vel ʒij.
Infunde in ▽ Euphrag. fœnic. aut simil. ℥v. vel vi.

Vires *Virtutis miræ est contra ambliopiam, amaurosim & suffusionem.*

4. *Aqua ad suffusionem expertissima.*

℞. Aquar. euphras.
Fœnic.
Verpen. ana ℥iij
Succorum chelid. maior.
Rut. ana ℥ij.
Piper. long.
Nuc. mosch.
Garyoph. ana ʒij.
Groci ℈j.
Elorum rorism. aliquantulum contrit. Mß.
Sarcocoll.
Aloës hepat. ana ʒiij.
Fellis perdicum ℥j.
Incisis tritisq; singulis adde
Sacch; albiss. ℥ii.
Mell. rosat. ʒvi.

Ponantur in ✕ vitreo. destillentur in MB △ lento

♃ huius aquæ ℥j.
Spiritus ♀ rectificat. ʒj.

De hac aqua instilletur in oculum laborantem bis aut ter indie

5. △. *Saphirea ad oculos.*

℞. Lixiuii ♆ cum ▽ fontana facti, & filtrati. q.v.
In hoc solue ✳ parum.
Id vbi exacte solutum fuerit, aquam hanc in æneam peluim coniice per

per noctem & Saphiri acquiret colorem, &c. estque diaphana in vitro seposita.

Vires. *Ad omnia ferè oculorum vitia, imò ad vlcera quæuis mundanda vtilissima; cancrum, ambustionem, aliaque multa vitia, sanare perhibetur. Oculis aliquot guttæ tantùm imponuntur, prout scil. multum parumue salis ærisue continuerit. Efficax item est ad pelles oculorum auferendas. Potest dilui ▽ still. fœniculi Euphrag. &c.*

N. *Est vsitatissima Agyrtis.*

6. ▽ *Viridis. Collyrium viride.*

℞. Ærug. æris ℥ii.
Auripigment. citrini. ℥j.
Aq. rof. alb.
Plantag.
Vini alb. ana ℥iii.
M. Bulliant simul, maneatque liquor super materiam.

Vires. *Vtile est in Pterygio, si oculo instillatur.*

Huc pertinent Aquæ Cordiales, Krafftvvasser, quæ si lac colore æmulentur, lac, emulsione dicuntur, fiuntque ex ▽ stillatitiis, pulueribus, aliisque cordialibus.

7. *Aqua perlarum, in Officina vsualis.*

℞. Aqu. Rosar.
Borrag.
Buglosf. ana. ℥iv.
Manus Christi perlat. ℥j.
Sacchar. cand. ℥ß. M.

Alia.

℞. Aqu. acetos.
Borrag.
Buglosf.
Rosar. ana ℥iv.
Manus Christi perlat. ℥iij.
Margarit. præparat. ʒß.
Syrup. Granat. ℥j. M.

Vires. *Vulgo notissimæ sunt, vtpote ad quas in extremis, tanquam ad vltimum leuamen confugitur, cochl. subinde propinando.*

Huius quoque loci sunt & alij liquores Aquei, vt

8. *Lac Virginis.*

℞. Aqu. solan.
nymph.
lactuc.
Acet. ℥ij.
Dissoluantur in his
Lithargyr argent. ℥j.
Ceruf. candid. ʒiij.
Camphor. ℈j.

Stent aliquot horis dum resederint, quæ crassa sunt, tum transcolentur per filtrum aut cribrum setaceum.

Vsus magnus lactis huius est, non solum in decorandis Virginibus, acquirendoque nitore faciei, sed & in scabie, emendanda sanguineque sistendo: tum ad passam frontem, i. e. passarum more rugatam explanandam, exporrigendamque.

N. *Aliud vide apud August.*

9. *Aqua caustica, F.F.*

℞. Spirit. Vini rectific. ℥iij.
Pulu. Caryophyll. ʒj.
Zinzib.
Cinamom.
Pulu. Cerusf. ʒiß.
Alum. vst. ʒß.
☿ti ʒiß.
Misceantur optime & seruentur in vase optime clauso.

Vires. *Mundificat vulnera inueterata, excrescentias exedit.*

Alia.

℞. ☿. cerus. ana ℥ß.
Alum. vst. ⊕i alb. a. ʒij.
Aq. rosar.
Fontanæ ℥iv. M.

10. *Aqua antipodagrica Quercetani.*

℞. Aq. fontan. (potius pluuial.) in qua aliquoties extincta ♀ & ♂.

Adde vitrum ♁ ii ac ☿. dulc.

Vires. *Resoluit tartarum, dolores sopit.* *Vid. Querc. Rediu. tomo 3. p. 263.*

II. *Aqua antipodagrica Ioh. Raici.*

℞. Aq. terimachtim vtriusque (i.e. aq. leuistic. à bolo & 🜃 sigill. destillatæ) ℔. i.

Laudan. ☿ial. (i.e. ☿ ♎ti potius ☿ dulcis acet. fortissimi. an. macerati) ℥ iij.

Alhadid. (i.e. ▽. ferri) ℔ ii.

Calcinationis lapidis de Alcohol. (i.e. Croci metallorum) ʒj.

M. *Lossel. in Podagra.*

N. I. *Aqua adhadid fit limaturam in aqua macerando, postmodumque vt nonnulli volunt per vesicam abstrahendo. Verum enimvero melius foret, vt ex ipsiusmet Raici ore in memoriam mihi reuoco. Limaturam aëri humido exponere atque instante plenilunio ex cucurbita humili seu Vrinali aquam destillare, iterumque aëri reponere, ac destillare. Quæ aqua redolet naturam salis ✳ atque in quantitate minori adhiberi potest.*

N. 2. *Aqua podagr. Rulandi forsan ab his non multum est diuersa.*

CAP. XL.

De Balsamis Odoriferis.

BAlsami significationes varias dedimus libr. 1. Earum tres sunt, quæ peculiarem sibi in Officina vendicant locum. Balsami scil. odoriferi, Balsami destillati, & Balsami vnguentarij, de prioribus hic loci agere conuenit, de posterioribus infra.

Balsami odoriferi sunt medicamenta, cum vnguentis crassitie certantia, imo plerunque duriora; parata vt olea odorifera corpore crassiori retineantur, quominus, exhalent.

Corpora, quib. olea illa incorporantur, sunt 1. Cera alba depurata, 2. Oleum nucis muschatæ expressum, tùm per se, id est, non depuratum, tùm depuratum. 3. Medulla vituli lota. 4. Manna depurata.

N. *Quercetani Cœlestem Mannam, quam in Pharmacop. Rest. cap. 26. maximopere deprædicat, alij Saccharum depuratum interpretantur, alij aliter. Verum enimvero nihil aliud à Quercetano intelligi, quam ceram depuratam, ex scriptis eius parallelis liquet. Niminum in terrade, acetum Philosophicum ex acido liquore Mannæ Cœlestis parare docet, id, quod de melle intelligi, ceræ scil. germao fratre, demonstratur in enodatione menstruorum, cap. 57. infra.*

Depuratio ceræ & olei Nucistæ fit per [illegible], inprimis [illegible] risatum, eius beneficio color & odor s.a. extrahitur, relicto corpore albo, huius loci idoneo.

N. *Alij ℞. Ceræ alb. p. vj. Ol. amygdal. d. recent, p. 1. , ad eminentiam digiti vnius; digrrunt dies (3.) hinc abstracta humiditate in* MB. *Corpus reliquum balsamus conficiendis adhibent.*

Modus vulgaris. ℞. Corpus requisitum, admisce olei q. s. vt f. instar linimenti, quod tingunt colore debito.

Modus præstantior. ℞. Corpus (Ol. Nucist. depurat.) adde extractum rei, cuius

cuius Balsamus expetitur, hinc admisce quoque oleum.

N. *(Propotio inter extractum & oleum est fere tripla), Olei scil. Extracti.*

Balsama vsitatiora sunt,

Balsam. Angelicæ.
Anisi.
Apoplecticum.
vide infra 1.2.
Arantiorum.
Bezoarticus pestilent. *vid.* 3.
Caryophyllorum
Cinnamomi
Citri
Cubebarum
Lauendulæ
Maceris
Maioranæ
Menthæ
Nucis moschatæ
Rorismarini
Rosarum
Rutæ
Succini
Zedoariæ.

De his vide suis locis, lib. 4.

1. *Balsamum apoplecticum Crollij secundum F. F.*

℞. Ol. Nucist. expr. ℥ij.
Ambr. nigr. ʒiiß.
gris. ℥ij.
Mosch. opt. ʒiſ.
Zibeth. ʒiiſ.
Ol. Cinnam. ℈ſ.
Maioran.
Lauend. ana ʒſ.
Caryophyll. gr. vi.
Succin. ℈ß.

Cum balsamo Indico, q. s. F. Balsamum.

2. *Aliter.*

℞. Confect. anacard. ʒij.
Ol. succin.
Lauendul. ana gran. iij. vel plures
Zibeth. ℈ij.
M. F. Balsam.

Vires. *Confortat caput, frigidosque humores discutit, adeoque in Apoplexia, Syncope, Paralysi, & similibus affectibus conuenit, naribus inditus, vel quoquo modo applicatus.*

N. *Mulieribus ob suauitatem minus commode adhibetur.*

3. *Balsamus Bezoarticus pestilentialis.*

℞. Ol. Rut. st.
Citr.
Angelic. ana ℈ß.
Succin. rectif. g. v.
Camphor. ʒiij.
Ol. nuc. moschat. expr. ʒß. M.

N. *Oleum nuc. moschatæ lauetur aqq. Rutæ, Angelic. Citri, donec fiat album.*

CAP. XLI.

De Balsamis destillatis.

Balsami destillati nihil sunt aliud quàm destillati Spiritus, cum Olej portione ex resinis, gummatis, aromatibus & similibus interueniente Vini Spiritu prolecti.

N. *Habes plurima balsama destillata in*

in Antidot. Renodæi p. 296. Item alia præstantissima Olea Balsamica in Pharmac. Spagyr. Poterii p. 141. *& sequentib.*

Blsamus simplicissimus est spiritus albus thereb. in corpus viscidum rediens dum veterascit, ex plumaceolis admotus, vel ol. garyophill. inspissatum (℈ß) cum gr. iv. salis ♄ni itidem vulneri instillatum. Magis compositus sic fiat

℞ ♎ flaui ℔i. resoluatur in tantundem ol. oliu. tamdiu bulliendo spatulaque ligneâ agitando, donec sanguinis colore tingatur, tum remoue ab △ & adde cer. alb. ℥ij. & cum refrigerari incipit adiice pededentim, tincturæ rad. aristol. rot. ℔ß.

tincturæ ♂ (vt est cap. de ♂) ℥j.
Olei myrrh ʒß.

Agitenrur extra ▽ ad consist. Vnguenti rubentissimi quod per litum vulnera tam simplicia quàm composper-sanat.

Tinctura aristol. rot. ℞ rad. aristol. rot. in pulu. redact. ℥ij.

Terræ foliat. ☽ (vt est cap. de ☽) ʒj.
🜄 ℔i. Digere super 🝔 calidos, filtra & serua.

Vsitatiores sunt.

Balsamus vitæ, *vide infra.* 1. & 2.
neruinus, 3.
anti-arthriticus, 4.
antiparalyticus S. Closs. 5.
mneme-cephalicus, 6.
Petri de Ebano, v. in dispensat August. Oleum Balsami.

Huc pertinet & Liquor seu Balsamus Saponis, *v. infra* 7. 8.

1. *Balsamus vitæ.*

℞. Myrrh. el.
Aloës epat.
Oliban.
Balsam. indic.
Bdell.
Ammoniac,
Sarcocoll.
Mastich.
Gum. arabic.
Storac.
Ladan.
Baccar. laur.
Axung. Castor. à ʒvi.
Croc. ʒiß.
Nucist.
Cinamom.
Caryophyll.
Gum. animæ.
Zedoar.
Galang.
Spic. roman.
Cardomom.
Cubebar. a. ʒij.

Puluerisata & mixta infundantur in 🜄 rectific. ad eminent. digiti 1. digerantúrque aliquandiu. Hinc destillentur per Retortam (vitream) in cineribus: △que lentissimo lampadis rectificentur.

Dein adde

℞. Ol. Anthos.
Maioran.
Chamomill.
Puleg.
Hyssop.
Salu.
Rut.
Spic.
Lauendul. à ʒj.
Thimi.
Satureiæ.
Cubebar.
Zedoar.

Nucist.

Nucist.expr. à ʒß.
Cina ℈ om.
Caryophyllor.
Rosar.
Citri.
Arantior.
Fœnic.
Anis.
Carui anaʒij.
M. F. Balsamus digerendo aliquandiu.

Vires. *Cordiale est insigne, balsamumque nostrum mirabiliter recreat, putredinem arcet, sopitos spiritus vitales & animales excitat, cerebrum humidum ac debile confortat, flatus discutit, adeoque commendatur in Apoplexia, vterinis affectibus, lypothymia, &c. Quinimo adeo celebre hisce in oris audit vt instar Panacææ in omnibus fere morbis magnatibus expetatur; vsus eius tâm externus, quâm internus est.*

Dosis gut. iij. iiij. & plur.

2. *Aliter.*

℞. Serpilli M. iij.
Santali alb.
Citrin. ana ℥ß.
Fl. ♁ ℥j.
Benzoi ʒij.
Cort. aurant.
Citr. ana ℥ß.
Ambr. ʒij.
Mosch. ʒiß.
C.C. ℥vi.

Pulueri sata ind. retort. affus. spir. vin. rectificat. ℔viii. Diger. per 14. dies, postea adde

Opobals.
Myrrh.
Aloës epat.
Olibani.
Bbellij.
Ammoniaci.
Sarcocoll.
Styr. ligd.
Mastich. opt.
Gummi Arabici.
Ladani.
Tacamah.
Galbani ana ℥ß.
Bacc. lauri.
Axung. castorei ana ℥j
Croci ʒiii.
Nuc. M.
Cinam.
Caryoph.
Gummi Anime.
Zedoar.
Galang.
Spic. or.
Card.
Cubeb.

Spir. Terebint. in quo per mensem macerat. sint ʒiii. troch. de vipera. Hæc mixta cum superioribus digerantur per 8. dies, destillentur, Spiritus separetur, oleo vero adde.

Ol. stillat. Iunip.
Succini.
Ceræ ana ℥i.
Anisi.
Fœnic.
Cumini.
Rosmar.
Maioran.
Thymi.
Satureiæ.
Spic.
Cam. rom.
Cubeb.
Zedoar ana ℥ß.
Cin.
Caryoph.
Cort. aur.
Rosar.
Angel.

Puleg.
Salu.
Rut.
Lauend.
Serpill.ana ℨiß.
Camph.ʒj.
Iasmini.

Adde ℔vii. Spir. vini rectific. Spir. separetur, oleum constituit Balsam. vitæ.

3. *Balsamus neruinus.*

℞. Ol.Terebinth. ℔.i.
Lauri ℥ij. Misce.

Hinc adde Gum.Galban.
Elem. ana ʒvi.
Heder.
Oliban. ana ℥ij.
Mastich.ʒj.
Myrrh.
Aloës epat.
Laudan.
Castor.ana ℥ij.

Puluerisata admisce oleis, stentque ♂ aliquot(3.) Dein

℞. Galang.
Caryophyllor.
Cinamom.ana ℥ß.
Nucist.
Zedoar.
Cubebar. ana. ℥iß.
Diptamn. alb.
Consol. maj. ana ℥iij

Puluerisata infunde in ℔iß. vel q.s. 🜄. Hinc misce cum prioribus, ac destilla per ⚹ vel 6 vitream in ∴ primo prodibit Spiritus, dein oleum flauum vltimo nigricans, collige simul oleum flauum ac spiritum pro balsamo.

Vires. *Calfacit, confortat neruos. Paralysin & Contracturam sanat, extrinsecus illitus.*

4. *Balsamus anti-arthriticus.*

℞. Mumiæ.
Mastich,
Thur.
Myrrh.à ℥ij.
G.ammoniac.
bdellij
opopanac.
Tartari, ana. ℥iß.
Melis
⊕itoma...ana ℔.ij.
Spir.Vini ℔vi.

Destillentur per alembicum in receptaculum amplum, cum quintuplici cohobatione.

Corroborat articulos, eorumque defluxiones exiccat, dolores arthriticos lenit.

N. *Paulo aliter habet VVeickhard. Thes. Pharmac. libr. 6.*

5. *Balsamus Antiparalyticus S. Clossæi.*

℞. blepharum siue Taxonem tempore vindemiarum præpinguem, euisceretur & impleatur sequentibus

♃ Galban.
Ammon.
Sagap.
Opopanac.ana ℥j.
Laudan.
Benzoin.
Styrac.
Olib.
Myrrh.
Bdell.an.℥ß.
Gumm. Carann.
Tacamah.
Elem.an.℥ij.
Granor.Iunip.
Laur.
Heder. arbor.
Cardamom.maior. an. ℥j.
Herb.Chamædr.
Chamæpyth.

Beton.
Salu.
Abſynth.
Maioran.
Origan.
Ormin.
Thym.
Spicænard.
Iuæ arthrit.
Puleg. regal.
Menth.
Hyſſop. an. M℔.
Florum Beton.
Chamæm.
Aneth.
Lauend.
Hyperic. an. M℔.
Sem. Aniſ.
Fœnic.
Dauc.
Carui.
Ameos.
Apij.
Bardan. mai. a. p. i.
Axung. Vrſi.
Vulp.
Anat. ana ℥ii.
Medull. Crur. vitul. &
Bubuli ana ℥ii.
🜍 communis Mi.

Concidantur, tundantur & 🜄 irrorentur, adde.

Tereb. Ven.
Cer. nou. ana quart. i.

Conſuantur fortiter & lento △ in veru aſſentur & liquor inde ſtillans ſupra carnem reiiciatur, idque tamdiu, donec caro tota torrida ſit, ſubſtillatus liquor vel adeps recondatur, cuius partibus duabus admiſceatur Balſami ♀ Rulandi pars vna.

Vires. *Mira præſtat in morbis frigidis & Iſchiadicis.*

6 *Balſamus mneme-cephalicus.*

℞. Succ. fol. Meliſſ.
Baſilic.
Flor. myric.
Lilior.
Primul. ver.
Roriſmarin.
Lauendul.
Borrag.
Geniſt. ana ℥ij.
Aq. Vit.
Nymph.
Roſar.
Violar. an. ℥i.
Cubebar.
Cardamom.
Gran. paradiſ.
Santal. citrin.
Carpobalſam.
Ireos.
Croc. or.
Satureiæ.
Pœoniæ.
Thym. an. ʒß.
Styrac. lig.
Calamit.
Opopanac.
Bdellij.
Galbani.
Gum. heder.
Ladan. an. ʒvi.
Rad. ariſtoloch. lõg.
Pœon.
Ol. Therebinth.
Nardin.
Coſtin.
Iuniper.
Laurin.
Maſtichin.
De been.
De ſpica an. ʒv.

Pulueriſanda pulueriſentur & miſceantur

sceantur omnia. Destillentur ⅩⅩ per s. gradus ▽. △ & oleum separetur.

Vires: *tantæ efficiciæ esse scribunt, vt perpetuam rerum memoriam pariat.*

Vsum eius hunc esse ferunt, vt primis 2. mensibus nares, & aurium meatus quotidie, magnitudine pisi illinantur; sequentibus 2. mensibus tertio quoque die, aliis 2. mensibus bis in septimana, deinceps singulis septimanis semel. Hinc 14. diebus semel, vt ita annus compleatur; tandem annis sequentibus, singulis semestribus semel.

Aqua in capitis affectibus, frigidis ac catarrhosis vtilissima est, vti & balsamus.

N. *Ferunt Carolum Ducem Burgundiæ à Doctore quodam Anglo decem millibus floren. emisse. Vid. Sennert. practic. lib. 1. part. 2. c. 5.*

7. *Liquor seu Balsamus Saponis.*

℞. Saponem Venetum incisum, affunde Spiritum Vini, atque semel ac iterum destilla; affunde denuo eundem, & relinque in loco calido, postea per chartam filtra; est instar olei brunnei, seu spadicei coloris.

Vires. *Subleuat podagraos dolores, si locus affectus eo illinatur.*

8. *Oleum saponis alio modo.*

℞ Saponis Veneti aut Hispan. scabendo probè imminuti & argillæ communis ana partes æquales, formentur globuli instar nuc. mosch. & coniiciantur in 6 magno Recip. instructam, pelle in Reuerb. clauso primo lento △ postea validiori ad totalem vsque ♎uum expulsionem, tandem Oleum fuscum prasinum ab acutissimo spiritu separa, quod per rectificationem in citrinum mutabitur.

Vires. *Detergit & resoluit potentissimè, ratione ingredientis lixiuij, dolores iuncturarum à causâ frigidâ compescit, coacta digerit, contusa dissipat, vrinam præpeditam mouet, colicam flatuosam solo Vmbilici litu resoluit. Ex communicatione S. Closs.*

CAP. XLII.

De Bolis.

BOli in officinis pro vsu nulli extant, sed ex præscriptione vsui extemporaneo parantur, idque vel miscendo solum, vel inspissando, &c.

Fiunt ex Electuariis, pulpis, conseruis, pulueribus in consistentiam minus fluidam deglutibilemque redactis.

N. *Cauendum ne sapore ingrato abominabilis euadat.*

Exempla.

I.

℞. Rhabarb. puluerís. ʒj.
Conseru. Rosar. rec. ʒß.
Cum Syr. rosar. solu. F. Bolus.

II.

℞. Elect. lenitiu de manna. ʒß.
diaphænic.
diacatholic. à ʒij.
Cum saccharo alb. F. Bolus pro vice vna.

N. *Addi potest & pulnis conueniens.*

Vires. *Purgat humorem serosum ac biliosum.*

III.

℞. Conseru. rosar. antiqu. ʒij.
Laudan. opiat. gran. iiß.

F. Bolus

F. Bolus.

Confert in fluxu alui & sim. dolorem sedat, somnum inducit.

IV.

℞. Cassiæ rec. extract. ℥j.
Sem. anis. ℈j.
Cum Oleo amygdal. dulc. rec.
F. Bolus in nephritide.

V.

℞. Prunor. damasc. num. x.
Sebesten. num. VII.
Passul. enucl. ℥ß.
Coquantur cum aqua colenturque fortiter. Hinc adde
Pulp. cass. ℥ij. coquantur denuo ad spissitudinem mellis. Tum adde
Pulu. sen. ʒiij.
Cum Sacchar. F. Bolus pro 2. vel 3. vicibus, &c.

CAP. XLIII.

De Calcibus seu Calcinatis.

CAlcinationem sex fieri modis diximus lib. 1 Ex his duo, non nisi ignem requirunt, reliqui aliud aliquid (△ potentialem vocant) insuper expetunt, cuius beneficio calcinatio peragatur.

Mineralium calcinationes dabimus sigillatim, lib. 3.

Vegetabilia, v. gr. *herbæ, radices, ligna, cortices, aliaque* ἀπόγεια igne comburuntur luculento, donec in cinerem fuerint redacta.

N. *Simili modo incinerari possunt, & capita mortua ex destillationibus residua, si super lamina ferrea vel in fictili comburuntur.*

Animalia, horumque *partes molliores* comburuntur vt plurimum in fictilibus (clausis & lutatis) ad nigredinem vsque. Sic aues comburuntur cum pennis, lepus cum pelle, &c.

Cornua, triplici exponuntur calcinationi: Vstioni, vaporationi & corrosioni; quam præcipitationem quidam vocant.

Vstione comburuntur cornua, donec per nigredinem albida facta sint. Idque plerunque in fornace figulina fieri solet. Hinc cornua vsta dicta.

Vaporosæ calcinationis modus hic est: Cornua suspenduntur ponunturuè in capitello, parteue superiore Vesicæ, quæ aliquota liquoris portione adimpleta sit: hinc subtus acenditur ignis, vt vapor vi caloris eleuatus, cornua penetrando friabilia paulatim candidaque reddat.

N. *Opus hoc est fere* ♂ 3. *diciturque philosophicè calcinari.*

Liquor adhiberi poterit vel ▽ simplex, destillataue appropriata, vel succus decoctumuè medicæ intentioni respondens. Liquor autem ne qua penitus exhalet, recentem subinde affundere oportet.

Corrosiua calcinatio fit affusis liquoribus acidis, v. gr. aceto, spiritu ⊕i, ⊖i, & sim. quibus scil. ossa vel cornua grosse contusa, rasaue soluuntur, corroduntur, postmodumque in calcem (quam magisterium vocant) præcipitantur. Vide c. 67.

N. *Simili modo calcinantur & crustacea.*

Modus porro calcinationis vt diuersus est; ita calcinata diuersorum sunt nominum. Hinc calces, cineres, croci, salia, vsta.

Sic sunt:

-- Calx ☉is; *vide libr.3.*

☽æ, *vide lib.3.*

Cineres plurimi è quibus tamen officinis 4. vsitatiores, adeoque κατ' ἐξοχὴν. Cineres dicti.

Absynthij.
Fabarum è stramine.
Genistæ.
Sarmentorum Iuniperi

Crocus Metallorum
Martis aperitiuus } *vide libr. 3.*
adstrictiuus
Veneris

Vsti s. combusti Cancri
Ceruorum pulli
Cuculus
Erinaceus
Hirundo.
Lepus
Passer troglotides
Serpens
Cornu cerui vstũ alcis
Vngula equi.

CAP. XLIV.

De Cataplasmatis.

Cataplasmata fiunt ex rebus medicamentalibus, que vel puluerisata, vel quoquo modo in pultis consistentiam, siue per se, siue adhibita humiditate redigi possunt: præcipue tamen parantur ex herbis (viridibus siccisuè) radicibus, floribus, seminibus, oleis, fructibus, axungiis, ferinis, micis panis, & similibus.

Modus fiendi adhibetur pro re nata; cum vel signe igne. Sine igne fit ex herbis viridibus, contusis aut earum succis expressis aliisve liquoribus conuenientibus, quibus reliqua admiscentur vt fiat pulticulæ instar. Ignis beneficio coquuntur res cum liquore conueniente in cataplasma: vel fructus succulenti vt mollescant elixantur, hinc exprimitur pulpa per setaceum, eique reliqua admiscentur.

N.1. *Liquor pro rei necessitate varius est, aqua, lac, vinum, & simil.*

M.2. *Sicca præstat optimè puluerisare viridia conquassare, & ad putruaginem coquere.*

N.3. *Cataplasmata tepide fere imponuntur, exceptis anacollematis & sinapismis, &c.*

Officinalia nulla extant.

Exemplo ergò sint:

Cataplasma resolutiuum Foresti. 1.
contra cruorem, *Terband* 2.
de nido hirundinis. 3.
Antifebrile. 4.
Anacollema. 5.
Sinapismus. 6.
Vesicatorium. 7.

1. *Cataplasma resolutiuum Foresti.*

℞. Flor. Camomill.
Stœchad.
Sum. Absynth.
Ruth.
Caulium & stipitum eorum.

Salu.

Salu.
Sabina.à Mj.
Coque omnia simul in lixiuio ex cinere quercus vel sambuci, vel vitis albæ; deinde pistentur addendo puluerem qui.
℞. Alumin.
Sulphur.
Gallar.
Cypress.
Sal.comun.à ℥ß.
Aloes
Baccar.Laur.
Pyrethr.
Sem.caul.à ℥ii.
In fine addatur stercus recens columbarum vel caprarum,

Vires. *Resoluit crassos humores ac tumores inde ortos, vt varices, elephantiam Arabum. Forest. lib. XXIX. obseruat. 25.*

2. *Cataplasma contra Cruorem; vulgo Terband.*

℞. Bol.armen.℥iij.
Cretæ ℥j.
Prunor.Syluestr. sicc.℥j
Puluerisa quam minutissimè & coque cum aceto acerrimo, hinc admisce.
Radic.symphyt.puluerisat. parum.
In fine adde Farinæ auenac. q. s. ad consistentiam cataplasmatis, subinde instillando nonnihil olei myrtillorum.

Vires. *Cruorem ex casu vel contusione collectum resoluit & siccat. Felix VVirz in Chirurgia.*

N. *Eiusce farinæ cataplasmata inter Chirurgos vsitatissima sunt, fiuntque ex terra sigillata, bolo armeno, sanguine draconis, cerusa, pice, resina, succino, lapid. calamin. succo acaciæ & similibus adstringentibus & exiccantibus.*

3. *Cataplasma Laxatiuum.*

℞ Rasura radibryon. rec.
Mell.comm.liquid.ana ℔ i.
Fellis taurin.℔ß.M.F. Catapl. quo venter inferior vesperi introitu lecti per noctem emplastretur. Puerulis ad aluum bis terue mouendam lumbricosque tum necandos tum excludendos sufficit. In adultis v.

℞ Succorum cucum. agrest.
Panis porcin.ana ℥j.
Lactis ricin. &
Tithym. ana ℥ß.
Pulu.hyer.pier.℥iij.
Pulp.colocinth.
Helleb.vtriusque ana ℈ij.
Cass.rec.extract.℥ij. aut iij.
Nutriantur omnia simul. F. Catapl. quod ventri admoueatur ab vmbilico ad pubem, vel cum butyr.vetusti putrefacti q.s.incorporentur in Vnguentum.

4. *Cataplasma de nido hirundinis Mynsicht.*

℞.Nidi hirundinis num.1.
Alb.græci ℥iß.
Rad.Alth.
Lil.alb.à ℥j.
Caricar. ping.
Dactylor.an. num.iii.
Coque in ▽ ad remanentiam pultis, postea adde
Ol. Violar.
Farin.Chamæmel.
Fænigr.
Sem.Lin.
Tritic.ana ℥vi.
Cerebr.cati.℥ß.
Pulu.noct. combust.
hirund.combust.ana ℥ij.
Vitell.ouor.num.ij.
Croc.orient.℈j.M.F.Catapl.
Commendatur in angina desperata collo sæpius tepidè applicatum.

5 *Cata.*

5. *Cataplasma antifebrile,*

℞.Fol.vrtic.maj.
Solan,
Semperuiu. ana Mj.
Tel. arani ℥ij.
Sal. q.s.

F. Catapl. applicandum pulsib. in febb.Petr. Hisp.

Huc pertinent & *Anacollemata,* quæ nihil aliud sunt quam Cataplasmata frontalia, intercipiendæ defluxioni consecrata, adeoque fiunt ex adstringentibus quæ vt plurimum albumine oui subiguntur, E. gr.

6. *Anacollema frontale.*

℞. Mastich.
Thur.
Myrrh.ana ʒiſ.
Bol. arm.
Pulu.later. à ℥ß.
Croci ℈j.

Cum Albumin.oui, Ol.rosac.& pauxillo acet. F.Frontale.

Vires. *Prodest in lippitudine aliisque affectibus oculorum fronti impositum.*

Aliud.

℞. Argillæ vstæ.
Farinæ volatil. *Staubmeel.*
Boli armen. à ℥ß.
Suc. Acac.
Hypocist. à ʒij.
Cum Album. oui & modico aceto F. Frontale.

Vires. *Conuenit in Hæmorrhagia narium.*

Huc referendi sunt & Sinapismi vesiccatoriaque in forma Cataplasmatis.

Hæc fiunt ex sem. Sinapi, nasturtii, vrticæ; radic. thapsiæ, cyclamin. bryon, scyllæ, allij, Euphorb. cantharid. & similibus, susceptis pulpa ficuum, fermento, melle, oxymelite, sapone & similibus.

7. *E.gr. Sinapismus.*

℞. Pulpæ caricar. (in + coctar.) ℥ij.
Sem.sinap.℥j.M.

Ruborem cuti inducit.

8. *Vesicatorium.*

℞. Cantharid. præparat. (i. ei alis & capitibus abscissis, num. xxx.
Fermenti acris.℥j.

Cantharides puluerisatæ suscipiantur fermento, humectando si opus sit aceto acri.

CAP. XLV.

De Clysteribus.

CLysmus, Clysma, Enema, est liquor impraegnatus facultate medicamentali, per syphonem in intestina intromittendus.

Duo ergò continet. 1. Liquorum. 2 Facultates, quibus liquor impraegnatur.

Liquor is, est decoctum (plantarum, piscorum, carnis, &c.) vel similis humor Medici intentioni commodus. E. g. Vrina, lac, serum lactis, oleum, & simil.

Facultates Clysterum variæ esse possunt, purgantes, alterantes, anodynæ, lithontripticæ, carminatiuæ, abstergentes, adstringentes, & cæt. Inter cæteros tamen

tamen vsitatiores sunt clysteres purgantes, qui vt plurimum compositi sunt, fiuntque ex partibus (4.5.) decocti alicuius emollentis, partib. (1.2.) olei. additis insuper purgantibus ac stimulantibus verbi grat. Electuariis speciebus & similib.

N. *Purgantium dosis duplo maior esse potest in clysteribus, quam in assumendis; oleum additur vbi emollendum erit, omittitur vbi fortiter purgandum & reuellendum.*

Dosis est ab ℥iii. in infantibus, ad XII. vel XV. in adultis.

Modus parandi liquescet vno ac altero exemplo:

1. ℞. Vrinæ ℔. I. F. Clysma *in Hydrope.*

2. ℞. Oleum Oliuar. ℥v. VI. VIII. F. Clysma ad leniendam aluum.

3. ℞. Herb. emoll. ana M.j.
Rad. Alth. ℥j.
Fl. Chamomill. M.ß.
Fic. ping. N.v.
Vitell. oui, num. I.
Coque in s.q. aquæ ad ℔. I.

In colatura dissolu. cass. pro. Clysteribus ℥VI. Bened. laxat. ℥ß. Ol. Chamæmel. ℥iij. Sal gemmæ. ℈j. vel Sacchar. rubr. ℥ß. ad ℥j. F. Clysma.

N. *Sunt qui sal commun. vel gemmæ ad ℥j. usque iniiciunt. Verum quia podex locus maximè sensibilis est, præstat dosin hanc imminuere.*

Huc referendi quoqe sunt Clysteres vterini (μητρέγχυτα) qui itidem sunt liquores medicamentales per syphonem (μητ εγχύτων) in vterum fundendi. Liquor itidem hic varius adhiberi potest, aqua stillatitia, decoctum, succus vel simile quid, cui pro rei exigentia admiscentur pulueres. Electuaria, olea & simil.

Dosis pro vice vna sufficiens est ℥iii. vel V. VI. præter propter.

Exemplo sint.

1. ℞. Decocti Equiseti & Tormentill. ℥iii. Olei Myrtin. ℥iß. Trochisc. de spod. ℥i. M. F. Clyster, in mensium fluxu.

2. ℞. Hydromel. ℥iii. v. mell. ℥iß. F. Clyster ad eluendum vterum.

3. ℞. Succ. mercurialis depurati, vel decoct. rubiæ tinct. Eryng. aut cyclaminis, vel radic. aper. vel saluiæ, matricariæ, nepetæ ℥iii. Pulu. myrrhæ ℥ii. Clyster ad promouenda menstrua.

Ad hunc locum pertinent & Iniectiones penis, quæ itidem ex liquore conueniente fiunt siue decoctum is sit, siue aqua stillatitia, vel similis.

CAP. XLVI.

De Conditis.

Conditorum constitutionem absoluunt res condiendæ ac liquor condiens, quibus pro libitu aromatizans accedit.

Res condiri aptæ sunt, *radices, cortices, caules, fructus, nuces, & flores aliquot.*

Duo in rebus condiendis præcipuè consideranda occurrunt.

1. Quia res condienda vi liquoris intus ac extus perfundi postulat, mollem illam esse nec nimis crassam oportet.

2. Quia esui condita præcipuè destinantur, haud ingrata ac gustu abominabilia ea sint, fas est. Hinc si durior & amarior res condienda fuerit, maceretur antea in ▽ frigida dies (5. 6, 7, 8, pro re nata) singulis diebus aquam deplendo, recentemque dando, vel coquatur insuper donec mollescat, amarorque quodammodo extrahatur. Caue autem ne nimia extractione solum cadauer condiendum relinquatur. His adde, sin crassior, maior, solidior res condienda foret, secandam eam esse, pro exigentia, secundum longitudinem, latitudinem, tessulatim, &c.

N. 1. *Loco aquæ nonnunquam lixiuio macerare expedit, hinc aqua simplici dulcorare.*

N. 2. *Quod si libuerit condita aromatizare, aromata condiendis infigi poterunt.*

Liquor, quo res condiuntur est Saccharum clarificatum, & syrupisatum, id est, in aqueo liquore dissolutum, & ad syrupi consistentiam inspissatum; nonnunquam mel depuratum, aliquando muria.

Sic condiuntur.

I. Radices.

℞. Radices benè purgatas (integras si teneræ fuerint, vel sectas, sin crassiores) exemptis si opus lignosis partibus, redige ad mollitiem & si opus sit, ad saporem gratiorem, vt docui, hinc sicca & cum Sacchari ana. (circiter.) tantilloque decocti proprij, vel aquæ, coque ad consumptionem humiditatis, consistentiamque Syrupi.

II. Cortices,

Cortices nihil à radicibus peculiare habent.

III. Cortices.

℞. Caules) à pellicula exteriori purgatos) reduc ad mollitiem, hinc coque cum ana Sacchari in decocto solum, ad consistentiam.

IV. Fructus.

℞. Fructus molliores (e. g. cerasa, baccas, ribes, berberes, mala persica, & simil.) affunde Sacchari Syrupisata vel mellis part. dimidiam, coque ad consumptionem humiditatis. (alias situm contrahit.

Duriores, vt poma citria, cytonia, & simil. prius ad millitiem redigendi sunt, amariores ad saporem gratiorem. Limonia & oliuæ muriæ imponuntur.

V. Nuces.

℞. Nuces virides, perfora stylo, macera dies (9. 10.) in ▽ frigida l. a. hinc coque vt mollescant; siccatas aromatisa, configendo cinamomo aut caryophyllis, cumque sacchari ana. ac aquæ q. s. coque.

VI. Flores.

Flores condiuntur affusione Sacchari syrupisati. Sunt autem pauci qui hac ratione integri condiuntur, scilicet flores citri, arantiorum, & interdum rosarum. Ex reliquis fiunt potius conseruæ. Capparum flores sale; genistæ, sale & aceto condiuntur.

N. *Sunt qui flores albumine oui conquassata illito sacchiaro puluerisato aspergunt, solis calori exponunt, floresque hac ratione integros coloratosque conseruant.*

Condita officinalia vsitatiora sunt.

Condita Aurantia poma integra ac in partes dissecta.

Aurantiorum

Aurantiorum flores
cortic.
Berberes
Borragin. rad.
Calami aromat. radic
Caſſia
Ceraſa amarena
Cichor.rad.
Citria poma integra.
in taleolis.
Citria maxima cum Carne
Citrinat.
Citria ſicca, *truſtener Citrinat.*
Citri corticees, *eingemachte Citron. Schalen.*
flores.
Conſolid.mai. rad.
Corna.
Cydonia, *eingemachte Quittin.*
Cynosbati baccæ, *eingemachte Hanbutten.*
Enulæ rad.
Eryngii rad.
Lactucæ Hiſp. caule, ſicci, *truſtene lactuc.*
Mala armeniaca præcocia, *eingemachte Molleſen oder Mammeleucken.*
Meſpila integra.
Myrobalani Belliric. | Chebulæ | Citrinæ | Emblicæ } *afferuntur conditæ ex India.*
Nuces Indicæ, ſcilicet moſchatæ, cum inuolucris, *gantze Muſzcatnuſz mit den Schelffen.*
Nuces moſchatæ, ſcilicet ſine inuolucris, *eingemachte Muſzcatnuſz ohne Schelffen.*
Nuces Iuglandes.
Perſica.
Pimpinellæ rad.
Piper nigr. in racemis ex India affertur.
Pruna ſylueſtria, *eingemachte Schlehen.*
Pruna citrina, *eingemachte Spelling.*
Pyra muſcatella, *eingemachte Zuckerbierlein oder Muſcateller Bieren.*
Rhabarbarum
Ribes.
Satyrij rad.
Scorzoneræ rad.
Sorba, *eingemachte Speyerling.*
Zedoariæ rad.
Zingiber Chinenſe.
commune.
Sunt & quæ condiuntur aceto; ſale, & ſimil. vt
Modus condiendi eſt.

F. Conſperge cum ſale ac comprime, vt ſal in exudante humiditate liqueſcat.

N. *Si res condienda minus ſucculenta fuerit, affundi poterit modicum* ▽ *æ.*

2. Affunde + ſtentque vt penetret, vel ſi nimium liquoris ſit, exhalet aliquantulum.

Sic proſtant.

Condit. Cappares.
Cucumeres.
Oculi geniſtæ.
Limonia poma.
Oliuæ.
Portulacæ ſummitates

CAP. XLVII.

De Confectionibus Saccharatis.

Confectiones Saccharatæ, id est:

RES Saccharo obductæ, sunt.

1. Saccharatæ siue Saccharaceæ, simpliciter ita dictæ. 2. Confectiones Saccharo cando seu candisato incrustatæ. His 3. subiungere licet Sacchara succis florum certorum sub colore horundem imprægnata. Sacchara insuccata non immerito vocaueris.

Modus conficiendi confectiones Saccharatas.

℞. Rem conficiendam, inde pelui cupreæ (*Confeck Kessel*) saccharumque syrupisatum paulatim installando, continuo supra calore versa, vt humiditate absumpta Saccharum rei conficiendæ adhæreat, ac tandem instar crustæ eandem obducat.

Res quæ hoc modo conficiuntur *sunt semina, nuclei excorticati, aromata, radices, cortices, vt & flores ac summitates, sed rarò.*

N. 1. *Semina si opus sit præparantur prius macerando in + , vt semen Coriandri.*

N. 2. *Si amariora conficienda fuerint, corrigi volunt antea, ad modum, quem in conditis docuimus.*

Res qua confectiones confiunt est Saccharum Canariense, interdum Saccharum candisatum.

Plerunque primum amylo res conficiendæ obducuntur, hinc Saccharũ superducitur. Vnde duplicis generis confectiones prostare solent; finæ scil. ex mero saccharo, & minus finæ ex amylo & saccharo, vti dictum, præparatæ.

Modus conficiendi confectiones saccharo candisato incrustatas non differt ferè à modo condiendi, nisi sola brodij condientis saccharati consistentia, nimirum hoc si crassius fuerit, saccharum in crystallos concrescit, resque iniectas q. crusta obducit.

Confectiones vsitatiores Saccharatæ sunt.

Confectio Amygdalarum dulcium *vberzogene susse Mandeln.*

Amygd. amarar.

Anisi, *vberzogen Anis Samen.*

Lauatiui, *Purgier Anis Zucker.*

Calami aromatici, *vberzogen Kalmus.*

Cardamomi minoris, *Cardomomen Confect.*

Carui, id est, seminis, *vberzogen Kümmel.*

Caryophyllorum, *vberzogen Negel.*

Cichorei rad. *vberzogen Cichorenvv.*

Cinæ. Santonici. sem. lumbricorum, *vberzogen VVurmsamen.*

Cinamomi, *Zimmet Confect, vberzogen Zimmet.*

Coriandri, *vberzogen Coriander.*

magni, *mit grosser Crispatur.*

Corporis sine anima, confectio.

Moschardina, moschata, *BisemZ.*

Cubebarum, *vberzogen Cubeben.*

Dauci communis, *vberzogen vvild Mæhrensamen.*

Fœniculi.

Lauendulæ florum.

Macis.

Maioranæ sem.

Pimpinellæ rad.
Pinearum.
Zedoariæ.
Zingiberis.
Confectiones Candisatæ scilicet Sacchar o cando incrustatæ.
Confectio Acori, *Candisirten Calmus.*
Aurantior cort.
Caryophyllorum.
Cinnamomi
Citronata, id est cort. citri maior.
Citri cort. i. e. minor.
Macis.
Nucis moschat.
Zingiberis.
Huc
Sacchara insuccata
Saccharum rosaceum
violaceum, &c.

CAP. XLVIII.

De Conseruis.

RES conseruisandæ (conseruandæ) vt plurimum flores sunt, raro herbæ, rarius radices, rarissimè caro fructuum.

Modus.

℞. Quod conseruisare volueris, conquassa (mortario præcipuè lapideo pistilloque ligneo) aque inter quassandum admisce Saccharum.

Proportio Sacchari variat: In rebus humidioribus ac mucilaginosis conseruisandis, recipitur duplum: in siccioribus ad triplum vsque ascenditur, additurque nonnihil ▽ æstillatitiæ.

Flores & herbas recentes conseruisare oportet, atamen si nimia humiditate scateant, in vmbra exiccari aliquantulum expetunt.

N. 1. *Sunt qui ex floribus ac saccharo S. S. S. faciunt, solique idipsum exponunt. Alii Iulepum conficiunt, eumque admiscendo conseruisationem absoluunt.*

N. 2. *Poteris, si volueris, flores vel herbas conseruisandas in minutissimas antea incidere partes. hinc addito Saccharo conseruisare vti dictum.*

Radices prius coquendæ sunt, deinconquassandæ, vel & per setaceum iniiciendæ. hinc conseruisandæ.

Caro *fructuum* omnino setaceum traiici expetit.

Conseruæ vsitatiores sunt.

Conseru. Absynthii romani è summitatibus.
Acaciæ flor.
Acetosæ fol.
Acetosellæ fol.
Anthos, id est, flor. rorismar.
Betonic. fl.
Borragin. fl.
Buglossæ. fl.
Calendular. fl.
Cardui bened. summ.
Cichorii ex fl.
Citri pulpæ s. medullæ.
Cochleariæ fol.
Consolidæ maior. flor.
Euphragiæ summit.
Fumariæ summit.
Galegæ, summ.
Genistæ flor.
Heder. terr. comp. Aug.

Lauendulæ fl.
Liliorum alb.fl.
Liliorum conuall.
Maioranæ summit.
Malu.fl.
Meliss.fl.
Menthæ fol.
Nympheæ alb. fl.
Papau.errat.fl.
Portulacæ fol.
Pœoniæ fl.
Persicorum fl.
Primulæ veris fl.
Prunellæ fl.
Pulegij summit.
Rosarum albar.
rubrarum recens & antiq 🜍 lata.
Saluiæ fl.
Sambuci fl.
Scabiosæ.
Scordij.
Tiliæ fl.
Tunicæ fl.i.e. caryophyll. hort.
Tussilaginis fl.
Veronicæ summit.
Violarum martiarum.

CAP. XLIX.

De Decoctis.

DEcocta fieri possunt ex rebus omnibus, quæ pronæ sunt, vires elixatione brodio suo communicate, adeoque ex *mineralibus*, *vegetabilibus*, & *animalibus*.

E *Mineralibus* non respuunt decoctionem Terræ crudæ, calcinatæue, Lapides calcinati, Metalla calcinata, Antimonium crudum & calcinatum, ☿us crudus, cinnabaris, Lithargyrium, ♀r. Nimirum aquæ etiam simplici incoctæ vires quasdam impertiunt, maximè tamen, si adhibitus fuerit liquor facultate penettante grauidus, qualis Vinum, Acetum, Aquæ distillatitiæ. Quin & Metalla ignobiliora, potissimum si calcinata ea fuerint, verbi gratia, minium, cerusa, limatura ferri calcinata, & sim. decoctioni apta sunt. Decoquuntur autem hæc omnia, in pulueres redacta.

Ex *Animalibus* decoctioni parent partes carnosæ, membranosæ, cornua tùm cruda raspata, tùm calcinata, & simil.

Verum enim vero, hic loci de Decoctis potissimum agemus potulentis, in praxi vsitatioribus, quæ Apozemata communiter dicunt. Hæc parantur inprimis è *vegetabilibus*: videlicet è *radicibus*, *corticibus*, *herbis*, *floribus*, *baccis*, *fructibus*, *lignis*. Superadditis tamen nonnunquam (sed rarò) nonnullis à mineralibus aut animalibus.

Liquor in quo res eæ communiter elixantur, est aqua fontana, (hæc adhibenda, quoties alius alicuius mentio nulla fuerit facta,) aqua pluuia, aqua destillata, (sed non adeò commodè ob spirituosæ portionis exhalationem, nisi coctio in diplomate instituatur,) serum lactis, hydromel, Vinum.

N. *Hoc*

N. *Hoc præstat in fine coctionis superinfundere.*

Quantitas liquoris ad res coquendas varia sumi solet, prout sc. res longiorem vel breuiorem coctionem expetierint. Duriores siquidem ac solidiores vt diutius sunt coquendæ, ita maiorem liquoris quantitatem requirunt, quippe coctione liquor paulatim exhalat. Sumitur autem e. gr. proportio quadrupla; sextupla, decupla, duodecupla, &cæt. Respondent enim Man. i. ℥ß. ʒv. vel ʒvi. pugillo ʒij. vel ʒiij.

Modus parandi absoluitur.

1. Præparatione ad decoctionem.
2. Decoctione.
3. Clarificatione.

1. Præparatio fit incidendo, contundendo, radendo, limando, &c.

2. Decoctio fit vulgariter. 1. Δe nudo. 2. Vase aperto æneo stanno obducto, 3. Ordine obseruato, s. a. Est autem coquere s. à materias coquendas non simul & semel iniicere, sed diuersis vicibus, prius posterius, prout naturæ volatilioris, fixioris, mollioris, durioris, solidioris, res fuerint. Nimirum si cornua, ligna, cortices, radices, folia, semina, aromata ac flores decoctioni destinantur, primum cornua, ligna, cortices & radices aliquandiu coquenda sunt, hinc folia ac semina superiniicienda, tandem quoque sub finem decoctionis, aromata & flores; vtpote quorum vis facile in auram euanescit.

N. *Res duriores macerantur prius aliquandiu.*

3. Depuratio, vulgariter albumine oui, cum quo decoctum expressum, vel saltem colatum ebullit, quod dein per colum traiicitur. Vide lib. 1. c. 14. Clarificare.

Vsurpatio: Quia saporis minus grati ferè sunt decocta, gratia conciliatur Sacchar o Syrupoue addito ad singulas doses ℥j. plus minus, pro palato ægroti. Quin imò & aromaticus sapor superaddi ferè solet, nonnihil ex aromatibus commiscendo.

Sunt decocta celebriora.

Decoctum.
- Alterans, *vide infra* N. 1.
- Antimoniale. 2.
- Aperitiuum maius. A.
- ---------cum Rhabarb. A.
- minus s. lenitiuum minus A.

Capillorum veneris, A.
Carminatiuum Clysmaticum, *Cord.*
Commune ad dissoluenda solutiua *Cord Renod.*
Commune Medicinale cum & sine sena. A.
Epaticum 3.
Epatis vituli, 4.
Epithymi, A.
Florum & fructuum, A.
Fumariæ.
Hystericum, 5.
Maiale, 6.
Pectorale simplex & compositum A.
Purpans Quercetan. 7.
Splenis bouis; 8.
Senæ, v. A.

1. *Decoctum alterans.*

℞. Santal. rubr. ℥ß. (alii ʒvi.
Succ. citr recent. ℥iß. (alii ℥j.
Sacchar. clarificat. ℥j.
Aqu. fontan. puriss. ℔. iij.

Stent in maceratione per noctem, mane coquantur ad ℔iß. colentur, ac seruentur pro vsu.

N. *Alii addunt & Spir.* ⊕*-i* ℥j.

Aliter.

℞. Santal.

℞. Santal.rubr. ℥ß.
Sem. citr. ʒß.
Fl. Rosar.rubr. p.iß.
Sacchar. caudi. ℥j.
Spir. 🜍i ʒß.
Aqu.fontan. ℔.iij
Digerantur per noctem, hinc decoquantur ad ℔. iiſ.
Colaturæ adde
Rob. ribium
Succ. citri.
Saccat.depurat. à ℥j.

Vires *Refrigerat, cor viresque confortat.*

2. *Decoctum ☿iale Cl. D.D. Lud. ab Hornig.*

℞. Rad. ſaſſafr. ℥j
Lign. viſc. Querc.
Lentiſc. à ʒvi.
Fol. Beton. Mj.

Parata pro decoctione coq. in aq. pluuialis limpidæ Menſur. iv. bulliant per horæ, poſtea ☿, crudi ℥j. in petia ligati & porro bulliant, donec menſura vna & dimidia ſit conſumpta.

Vires. *Catarrhis medetur, ſcabiemque curat, impuritates tum per inſenſilem tranſpirationem, tum per aluum educens.*

Vſus: mane hauſtus calide aſſumitur.

3. *Decoctum Epaticum.*

℞. Rad. Ariſtoloch. rot. ℥j.
Rhabarb. opt. ʒß,
Chamæleon. nigr. ʒii.
Rad. Petroſel.
Cichor. à ʒvi.
Cardopat. ʒij.
Herb. Endiv.
Scabioſ.
Betonic.
Acetoſ. à Mſ.
Sem. Fœnic. ℥j

F. Decoctio in 🜄 font. ℔. iv. ad conſumpt. tertiæ partis.

4. *Decoctum Epatis Vituli.*

℞ Epar vitul. in fruſta inciſum.
Santal. rubr.
Cinamom. ana ℥ß.
Spic. nardi.
Roſar. rubr. ana p. i.
Conſeru. flor cichor. ℥j.
Trochiſc. Rhabarb.
Eupator ana ʒvi.

Coque in phiala capaci benè occluſa calori balnei feruentis horas 7. vel 8. donec hepar totum ferè in liquorem redactum ſit, quem ad perfectionem decoque addendo ſi velis saccharum.

Vires. *Conducit in omnibus Epatis affectibus, & imbecillitatibus; in fluxu præſertim hepatico & hydropiſi.*

Doſis iii. iiij. mane ac veſperi.

Quercetan. in Pharmacop Reſt. cap. 26.

N. Eodem modo fieri quoque poſſunt decocta Pulmonum non ſolum Vulpis, ſed & Vituli & agni, addendo pectoralia affectibus pulmonum congrua. Quercetan.

5. *Decoctum Hyſtericum.*

℞. Herb. puleg.
Artemiſ.
Abrotan.
Matricar.
Meliſſ.
Verben.
Serpill. ana Mj.
Rad. Pimpinell.
Baccar. Lauri, ana ʒij.
Caſtor. ʒj.
Sabin. ʒij.
M. & lege artis F. decoctum.

Vires. *Ciet menſes, vterumque roborat.*

6. *Decoctum*

6. Decoctum Maiale.

℞. Herb. Fumar. Mj.
Summ. Lupul.
Cichor.
Agrimon.
Asplen.
Absynth. pont. à Ms.
Rad. Polypod. ℥ß.
Glycyrrhiz. ʒiß.
Fol. Sen. ℥ij.
Sem. Anis. ʒij.

Omnia quæ haberi possunt recentia, misce cum reliquis ac coque in seri lactis ℔. iv. ad tertias.

Colaturæ adhuc calidæ infunde per noctem.

Rhabarb. el. ʒij.
Spic. indic. gran. viii.
Schænanth. ℈s.

Ebulliant semel ac iterum, hinc colentur,

Vires. *Sanguinem purificat.*

Dosis ℥iv.

7. Decoctum purgans pro delicatis. Quercetan.

℞. Follicul. sen. s. st. ʒvi.

Aqu. pomorum redolentium aut fragorum q. s. pro vna vice.

Macera vase clauso per horas 24. addendo parum succi Limonum, hinc bulliant, fortiterque exprimantur, adde

Succi pomorum redolentium recentis, ʒis.

Sacchari candi si libet.

Clarifica cum albumine oui, ac aromatiza cum ∇ cinamomi.

Vires. *Leniter purgat sine fastidio.*

8. Decoctum splenis bouis.

℞. Splenem bouis integr. in frustra incisum.

Cinamom. grossè contus. ℥j.
Caryophyllor. ℥ß.
Croc. ʒij.
Vini alb. seu maluatic. q. s.

Inde in vitrum capax, quod benè clausum in MB. feruentissimo, hor. 24. ebulliat, donec splen in particulas minutissimas coctus & consumptus fuerit, magnaque Iuris exquisitissimè cocti, & fragrantissimi copia restet.

Vires. *Specificum est ad duritiem & obstructionem lienis & mensium suppressionem.*

Dosis ℥iiij. continuando per quatuor aut quinque dies, cum menses fluere soliti sunt. Quercetan. in Pharmac. Restit.

N. *Potest itidem redigi in formam Extracti, vide infra.*

Plures decoctorum formulas qui expetit, adeat Quercetanum in Pharmacop. rest. VVeckerum, Poterium, & simil.

CAP. L.

De Eclegmatis, Lohoch, Linctibus.

MAteriam præbent pectoralia: videlicet pulueres, conseruæ, mucilagines, syrupi, decocta, mella, pulpæ, sapæ, & simil.

Modus parandi.

℞. Pulueres conuenientes, fructus, gummi arabicum, Tragacanthum, succum glycyrrhizæ, amylum, &c. incorpora

pora (in mortario, piloque ligneo) cum mellis, syrupi, mucilaginis, decocti, & simil. liquoris glutinosi, q. s. donec exactè mixta & mellis consistentiam nacta fuerint.

Ex tempore quæ præscribuntur, fiunt ex Eclegmatis vsualibus, pulueribus; conseruis; cum syrup. q. s. incorporatis, vel ex solis syrupis cum sacchar. candi vel penidiati q. s. mixtis.

N. 1. *Decocta itidem ac succi in formam Eclegmatis cum Saccharo coqui possunt.*

N. 2. *proportio pulueris est ferè vnc. ß. ad. syrup. vnc. ij.*

Eclegmata vsualia sunt.

Lohoch, ad asthma, s. scyllæ compos.
de Cassia *vid. infra.* N. 1.
de Caulib.
de Farfara
de Papauere
Passulatũ, N. *Aliud. vide infra* 2.
de Pinp.
de Portulaca
de Pulmone vulpis
Sanum & expertum
è succo scyllæ
} vide August. &c.

1. *Lohoch de Cassia pro Clysteribus.*

℞. Herb. Maluæ
Mercurial.
Parietar.
Violar.
Betæ
Absynth. ana M. 1.

Coqu. in s. q. aqu. ad ℔ iv.

Adde pari pondere Medull. cass. & mellis despumati ana F. Lohoch.

2. *Lohoch passulatum s. Electuarium passulatum.*

℞. Passular. minor. vnc. iv.
Sacchar. cand. vnc. ij.
Aqu. Scabiosæ.
Fœnic.
Farfar. à vnc. ij.
F. l. a. Eclegma.

Vires: *Confert in Tussi; acrimoniam Catarrhorum mitigat.*

CAP. LI.

De Electuariis & Mixturis.

Electuaria sunt, vel molliora, (consistentiâ confectionem opiatarum) vel solidiora in tabulis. Priora sunt huius loci.

Modus parandi varius est, adeoque potius exemplis quàm regulis demonstrabilis.

Electuaria vulgaria (confectiones opiatæ communiter appellatæ,) fiunt è pulueribus minutissimis, melle despumato calente, (rarò saccharo syrupisato) susceptis, quibus solubilia si admiscenda ea sint, seorsim dissoluta subinde affunduntur, post modumque; ad fermentationẽ loco tepido reponuntur.

Reliqua fiunt sola ferè mixtura, scil. puluerum, electuariorum vsualium, conditorum in frustula dissectorum) conseruarum, extractorum seu essentiarum, & simil. quæ suscipiuntur liquore, maximeque syrupis q. s. ad. consistentiam. Et hæc dicuntur vulgò *mixturæ*.

N. *Adduntur*

N. *Adduntur & interdum paucæ guttulæ oleorum stillatitiorum, vel spirituum* ⊕: ⊖ *&c.*

Sunt Electuaria, tùm alterantia, tùm purgantia.

Electuaria alterantia vsitatiora sunt.

Electuarium.
Diacorum Aug.
Pseudoacori, *vide infra*. N. 1.
Alexipharmacum 2.
de Ciconia 3.
Alkermes, s. Confectio Alkermes.
De Allio, 4.
Anacardinum; s. confectio Anacardina, s. confectio sapientum. A.
Antidotus Matthioli, A.
Archigenis, A.
Athanasia magna, A.
Aureum Alexandrinum, A.
Camphoratum, 5.
Chalybeatum A.
Chalybeatum, Horatii Augeni, 6.
Arcularij, 7.
Corroborans specificum croll. 8.
Cordial. 9.
de Croco, 10.
Diaphoreticum Plateri, 11.
Diacodium, A.
Diureticum Montag. A.
de Ferri scoriis, A.
Hystericum, 12.
de baccis lauri Rhasis, A.
Micleta Nicolai, A.
Mithridatium, A. C.
Oruietanum, 13.
Nucum, 14.
Diaolibanum, C.
de Ouo,
Papæ s. Guidonis contra pestem, A.
Philonium Mesuæ, A.
persicum Mes. A.
maius s. Romanum Nicol. A.
Tharsense Galeni, A.
contra phthisin, 15.
Podagricum S. Closs. 16.
Regum, 17.
Requies Nicolai cum saccharo, A.
Resumptiuum Fernelii C.
Dia-satyrium, A.
Scorbuticum, 18.
Dia-scordium Fracastor, A.
Theriaca Andromachi, A.
Diatessaron, A.
Communis, A.
Triphera magna, A.
minor, A.
Saracenica, A.
El. Vitæ Arnold. de V. N.

N. *Quia species aromaticæ ad electuaria, cum melle vel saccharo conficienda, ordinatæ olim fuerunt, & harum pleræque Electuarii nomine communiter adhuc veniunt, quas vide infra; Præstaret tamen species ab Electuariis distinguere.*

Electuaria lenientia vsitatiora sunt.

Electuar.
Diacassia cum manna, A.
Diacatholicum, Antidotus Catholica Nicolai. A.
Diaprunis simpl. A.
solutiuum, Diadamascenum, A.
Hiera piera Galeni, s. simplex, *A.*
Lenitiuum Florenzolæ, *A.*
de Manna, *A.*
Triphera Persica Damasceni, *A.*

Elect. Purgantia vsitatiora.

Electuar.
Diasarum Fernelii, *vide infra* 1.
Antimoniale, 2.
Benedicta laxatiua, Nicol. *A.*
Diabalzemer. s. Elect. Sennatum *A. Renod.*
Diacarthami s. Diacnicu, A.
Caryocostinum, *C.*

Catharcticum Imperiale, Nicol. *C.*
de Citro solutiuum, *A. C.*
Diacydonites s. Diacydonium laxatiuum, *A.*
N. *Ad Gelatinas referri potest.*
Episcopi s. Elescoph. *A.*
Hamech. s. confectio Hamech maior, *A.*
Hiera composita, *A.*
Logadij, *A.*
Pacchij, Archigenis, Ruffi, s.
Diacolocynthidos, *A.*
Indum maius, *A.*
Diaphænicum Mesuæ, *A.*
Fernelii, *A.*
de Psyllio, Montagnanæ, *A.*
Rosarum Mesuæ, *A.*
de Succo rosarum Nicol. *A.*
N. *Vsitatius est in Tabulis.*
Diasebesten, Montagnanæ, *A.*
Diasenna Nicolai, *A.*
de Tamarindis. 3.
Huc Passulæ laxatiuæ, *A. C.*

ELECT: ALTERANTIA.

1. *Elect. Pseudoacori stomachicum.*

℞. Rad. Pseudoacor. à cortice exteriore mundat. ℔. 1. minutissime incisæ & conquassatæ infundantur in Vini rubr. ☌ ♎(3. 4.) Hinc coque ad consumptionem vini, molliciemque radicum.

Postmodum adde mellis depurat. ℔ ij. vel iiß. iterum parum coctis addantur Zinzib. optimi minutim incis. ℥ iij. vel iv. misceantur optime l. △ ad consistentiam; hinc remoue ab △ & immisce.

Pulu. Cinnam. acer. vnc. ß.
Piper long. ʒij.
Galang.
Nucist.
Macis
Cubeb.
Cardamom. ana ʒ iß.
Gran. paradis.
Piper nigr. ana ʒ. 1. plus minus F. Elect.

N. *Alii admiscent amygdal. dulc. & pineas excort.*

Vires. *Confortat stomachum & caput frigidum. excrementa incidendo exiccando, &c.*

Dosis ad magnitud. auellanæ vel inglandis; mane ac vesperi.

2. *Electuarium Alexipharmacum, Cl. Dn. D. Petri de Sp. F. F.*

℞. Rad. Diptamn.
Garyophyllat.
Cyper. rot. à ℥ is.
Asari ʒ vi.
Ireos flor. ʒ iij.
Fol. Rut.
Fl. Rosar. rubr. à ℥ is.
Diptamn. cret. ʒ iij.
Spic. indic. ʒ iß.
Cinamom.
Croc. or. à ℥ s.
Baccar. Iunip.
Laur. à ʒ. vi.
Mustich. ℥ is.
Agar. tr.
Myrrh. el. à ʒ ij.
Bol. arm. præp.
Spec. liberant. à ʒ. i.
Contundantur subtilissimè & cribrentur. Postea

℞. Nuc. iugland. ℥ iij.
Fic. pingu. ℥ ix.

Conquassentur simul additoq; modico vini traiiciantur per cribrum ad pultis consistentiam. Deinde

℞. Sacchar. opt. ℔ iis. ℥ iij.

Dissolue

Diſſolue cum aquæ q. ſ. △ lento.
Poſtea adde
Mellis deſpumat. ℔iij.
Coque ad aquæ conſumptionem.
Deinde adde
Puliculam illam ficuum & nucum.
Theriac. Andr. ℥ix.
Conſeru. roſ.rubr. ℔iſ.
Succ.Abſynth.inſpiſs. ℥iſ.
Miſce optime cum ſpatula ligna, dein remoueantur ab igne, & agitentur continuò, donec refrixerint, poſtea adde pulueres, miſceanturque perfectiſſimè, in fine adde
Ambræ griſ. drach. i.
Moſc. ℈j.
F. Flectuar.

Vires. *Vſus eius creberrimus fuit in ſæuiſſima illa nuper apeſte, in qua tàm præſeruando, quàm curando profuiſſe compertum eſt.*

3. *Electuar. Alexipharmacum de Ciconia; Arcanum Alexipharmacum.*

℞. 1. Recentem ciconiæ ſanguinem deſtilla per MB. remanentem in cucurbita ſanguinem exicca & pulueriſa. Hinc

2. Extrahe Sal ex ventriculo ciconiæ incinerato, beneficio aquæ illius ex ſanguine deſtillatæ, idque pulueriſatæ illi ſanguinis remanentiæ admiſce.

Hiſce 3. addantur in vitro ſatis capaci:
Succin.alb. el.℥.i.
Corall. rubr.
Baccar.matur. vuæ inuerſæ.
Eſſent. Mumiæ.
Rad. Anthor.à ʒ.ß.
Lap.Bez.or.*drach.* iij.
Theriac.opt.*vnc*.iß.

Hoc cum oleo pini (ex nucl.expreſſ.) incorpora, deinceps tantum olei ſuperaddendo, vt digitos 3.vel 4. latos emineat. Tandem inſolentur aliquandiu orificio vaſis diligenter obſtructo, quo enim vetuſtius eò melius.

Vires, *Efficaciſſimum eſt contra omnia metallica, animalia & vegetabilia venena, quæ tùm vomitu, tùm ſeceſſu, tùm ſudore expellit.*

Doſis vnc.ß. cum hauſtu ▽*æ, vini, vel lactis tepidi Croll.*

N. *Loco* ⊖ *ex ventriculi cinere extracti mallem ipſas tunicas pulueriſatas admiſcere.*

4. *Electuarium ſ. mixtura de Allio.*

℞. Digitor.allij,num. iv.
Frixis & contuſis cum melle & mithridatij,*drach.*iiſ.adde
Sperm.ceti.
Granor.Iuniper. ana ℈j.
Caſtorei ℈ij.
Pulu.parietar.℈j.
Oxymell,ſquillit. q.ſ.F.Elect.

Vires: *Inſignium virium eſt contra colicam.*

5. *Electuarium Camphoratum Kegleri.*

℞. Rad.Diptamn.alb.
Tormentill. à *drach.*ii.
Zinz.alb.*vnc*.ii.(rectius ℥ß.
Sacchar.cand.*vnc*.ij.
Margarit.præparat.*vnc*.ß.
Nuc. vomic.
Os de c. c.à *drach.*ii.
Camphor.*vnc*. i.
Theriac.Andr,*vnc*.iv.
Sacchari alb.in aq. acetoſ. ſolut. q.ſ.F. Electuarium.

Vires. *Alexipharmacum ac ſudoriferum eſt, maximique vſus in morbis malignis.*

Doſis drach.j.ad.ij.&c.

Paulo aliter.

℞. Rad. Diptamn.
Tormentil.
Zedoar. ana *vnc.* ß.
Zinzib. *drach.* ij.
Herb. card. bened. *vnc.* ß.
Turb. alb. & gumm.
Nuc. vomic. a *vnc.* ß.
Rhabarb.
Os. de. cc.
Oc. ♋ à *drach.* 1.
Camphor. *vnc.* 1.
Sacchar. *vnc.* 1.
Theriac. Androm. *vnc.* VI
M.F. Electuarium.

6. *Electuarium Chalybeatum Horatij Augenii.*

℞. Piper.
Zinzib. ana *vnc.* ß.
Cardamom.
Caryophyllor.
Doronic. *vt* Angelic.
Croci *ana drach.* ii.
Tamarisci *vnc.* ß.
Sem. Basilic.
Anis. *ana drach.* ß.
Limatur. chalyb. præp. ℔. ß.
Mellis despumati, ℔ iij.
F. Electuarium.

Vires. *Confert in intemperie frigida mulierum.*

7. *Aliud Elect. Chalybis Arcularij.*

℞. Scob. Chalyb. ℥iij.
Succ. recent. pomorum Borsdorff. purific. ℥vi.

Macera 24. hor. effunde per inclinationem. Succus nouus affundatur, tribus vicibus id repetatur. Succi tandem inspissentur ad formam Electuarii.

Dosis à ʒij. ad ʒß.

8. *Electuarium corroborans specificum s. Medicamentum specificum omnium septem membrorum principalium, Crollii.*

℞. Ol. succini ter vel quater (per ▽ Maioranæ vel simil.) rectificati *drach.* ij.
Spirit. ⊖li veri.
Salis cranii human. (vel magisterii. *ana vnc.* ß,
Tincturæ croc. or.
Granor. alkerm. *ana.* ʒij.
Sal. margarit.
Corallor. *ana* ʒj
Ol. Cinamom.
Macer. *ana* ʒß.
Lact. ♁ is ʒj.
Extr. Spondii iß.
Antimon. diaphoret. ʒß.
Magist ♀ ʒj. i.e. ♄ i
⊖ lati
Tinctur. croc. ♂
Extr. chelidon.
Rhabarb. *ana* ʒß.
Liquor. cryſtall
calcul. microsmic. *ana* ʒj.

Cum extracta & inspissata Theriacæ essentia melle iuniperino, conserua rosarum, addendo pro libitu saccharum rosaceum F. electuarium, addita Moschi & Ambræ ana drachma 1.

N. *Propter ventriculi sympathiam cum reliquis membris addantur spirit. ⊖i veneris drach. ij. atque Ol. Nucist. stillat. drach. ß.*

Dosis à gr. 5. 6. 7. vsque ad 20. *&c.*

9. *Electuarium seu mixtura cordialis.*

℞. Conseru. rosar. *vnc.* viij.
Borrag.
Bugloss. à *vnc* iij.
Violar. *vnc.* ij.
Nymph. *vnc.* iß.
Confect. Alkerm. *vnc.* ß.
Pulp. citr. condit. *vnc.* iiij,
Fl. citr. condit. *vnc.* ij.
Spec. Diarrhod. Abb. ʒ. ij.

Margarit.præparat. ʒ.ii.
Corallor.vtrorumque
præpar. *ana* ʒiij.
Lign.Aloës pulu.℈ i v.
Ambr.gryſ. gran. v i.
Fol.☉ *um*.x.
Cum ſyrupo acetoſ. citri q. ſ. F. mixtura.

Vires. *Spiritus vitales Balſamumque naturæ corroborat.*

Doſis ad magnitudinem auellanæ.

10. *Electuar. de Croco.*

Croc.or. ʒ.i.
Rad.Zedoar.
Tormentill.
Nuc.vomic.à *drach. ij.*
Camphor. ℈j.
Sem.Eruc.
Rad.Diptam.n.'alb.
Angelic.à *drach.ij.*
Petaſit.*drach.* iij.
Theriac.venet.vet.℥v i.
Mithridatii.*vnc.* v i.
*F.*Electuarium.

Vires. *Alexipharmacum eſt Kegleriano nihil vel parum cedens.*

11. *Electuarium diaphoreticum Plateri.*

℞. Syrup. de papau.ad ʒ v i.
Rob. ſambuc.
Ebul.ana ℥i.
Spir.Iuniper. ʒ. v i.
M. in Electuarium.

Vires. *Somnum conciliat, dolores ſopit atque ſudorem ciet, adeoque conuenit in hydrope.* vide Hechſtett. lib. 1. obſeru. dec.3.caſ.1.

12. *Electuarium hyſtericum ſeu laudanum facile.*

♃ fragment. lapid. pretioſorum
Saphyr.
Hiacinth.
Topaſ.
Smaragd.ana ʒi.
Corall.alb. &
rubr.
Margar.præpar.a.℈ i v
Rad. Galang.
Rhabarb. an.ʒiii.
Gumm.arab.
Opopan
Galban.
Thur.
Maſtich. an ʒii.
Bdell.
Sarcocoll.an.℈ii.
Euphorb. ʒiß.
Camphor. ʒiß.
Sem. coriandr.
Fœnic.
Cardamom.
Salis communis.
Opii Thebaic. a. ℥ß.
Cinnam. ℥ii.
Spiritus thereb. ℥i.
Mell. deſpumat. ℔ß.
🜄 &
*A*q. Imperial.an. q.ſ.
F. Laudanum ſ.a. inſtar Opiatæ

Dos.iiij. gran. ſuper bibendo parum vini, & os frequenter Oxycr. colluendo ad præcauendum faucium & gutturis ardorem propter euphorb.

Suffocatis ab vtero, hemicranicis conuulſis à cauſâ frigidâ magno ſolatio eſt,

13. *Electuarium Oruetanum.*

♃ Rad.carlin. ſeu chamæleont. alb.
Tormentill.
Piſtoloch.
Ariſtol. rot.
Scorzon. hiſpan.
Calam. arom.
*A*ngelic.
Imperator.
*A*nthor.
Sem.ſanton. &

Fol.

Fol. eiusd.
Dictamn. alb.
Bol. arm.
Terr. sigillat. an. ℥j.
Theriac. veter. ℥iij
Mell. hispan. cocti pondus triplum
F. Electuar.

Vires & dosis eadem quæ Theriacæ Androm.

14. *Electuar. Nucum.*

℞. Nuc. Iugland, num. xx.
Ficuum ping. num. xv.
Rut. vnc. I.
Sal. commun. ℈ß.
Mellis, vnc. ij.
M. F. Electuarium.

Vires: *Alexipharmacum est.*

15. *Electuarium contra phthisin.*

℞. Conserv. Rosar. vet. ℥ii.
Loch. de pulm. vulp.
Papau.
Pino. ana ℥ß.
Sem. 4. frig. mai. excort.
Lactuc.
Cydonior. an. ℈j.
Amygd. dulc.
Pinear.
Pistac. ana. ℥ß.
Mastich.
Terr. sigillat.
Bol. armen. ana ʒß.
Gum. arab.
Amyl. ana ℈j.
Spec. Diatragac. fr. ʒiß.
Diapænid. ʒß.
Sem. Papau. alb.
Portulac. ana. ℈j.
Pulmon. vulpis exicc. ʒß.
Cancr, fluuiatil. vst.
Trochisc. de Carab.
Tragacanth. ana ℈j.
Cum Syrupo de papau. & glycyrrh.
F. Mixtura

Vires: *Acrimoniam mitigat, tenuitatem incrassat.*

16. *Electuarium podagricum S. Clossæi.*

℞ Resin. scammon.
Ialap. an. ʒi.
Hermodact. ʒvi.
Sagapen. ʒiß.
Sem. Anis.
Fœnic.
Carui
Milii solis.
Galyophyll. i
Mari.
Costi arab.
Zinzib.
Mastich. a ℈ß.

Liquetur sagap. in aceto scyllit. coletur per setaceum commiscendo pulu. præscriptos, & in mortario marmoreo adiicendo per pugillos sacch. puluerisatum & irrorando aq. iuæ Arthrit. F. Electuar. vt Opiata, addendo essentiæ anis. gutt. x.

Dos. à ʒij. ad ʒß. ad præcautionem doloris arthritici singulis mensibus in occasu ☽æ,

17. *Electuar, Regum,*

℞. Pinear. *vnc.* iß.
Rosar. rubr. *drach.* ij.
Amygd. dulc. *vnc.* ß.
Santal. citrini. ℈ii.
Ambr. gris. ℈ß.
Moschi, *gran.* iii
Sacchari albiss. ▽ rosar. fragrantiss. solut. ℔. I.

Vires. *Refrigerat, exiccat, nutrit, corroborat &c.*

18. *Electuar. Scorbuticum.*

℞. Cons. cochlear. ℥iiß.
Chamædr.
Meliss.

Rosar.

Rosar. incarnat.
Acetos. citri à ʒvi.
Condit. calam. arom.
ZZ.
Rad. Pimpinell.
Cort. citri à ʒiij.
Extr. Ausynth.
Iuniper.
Sem. Sinap.
Eruc. à ʒij.
Cardamom.
Cinamom. à ℥j.
♂ti. ʒiß.
Ol. Anis. ℈j.
Cinam. ʒß.
Cum Spir. de Cinam. & de cochlear. q. s.
F. Mixtura.

Vires. *Reserat obstructiones mesenterij, lienisque tenorem corroborat, ideoque in scorbutico affectu virium est insigniũ.*

Dosis magnitudine iuglandis paruæ mane ieiuno stomacho assumpta.

ELECTVARIA PVRGANTIA.

2. *Diasarum Fernelij.*

℞. Syrup. menth.
violar. *ana vnc.* VIII.

Coquantur in mellis crassitiem sub finem subducto igne insperge: Radicis peponis arefactæ.

Seminum raphani & vrticæ maceratorum in ▽ rosarum, arefactorum, & tritorum *ana vnc.* I.

Rad. asar. contritæ & cretæ ℥ij.
Cinamom.
Sem. fœnic. à *drach* iij.

Confice in electuarium liquidum.

Vires. *Omnis generis humores circa ventriculum & præcordia exuberantes, vomitione ducit non continuato, sed ex interuallis facto impetu, seni atque prægnanti tutum ac facile.*

Dosis drach. iij. vel vnc. ß. ex aqua hordei vel ex mulsa.

2. *Electuarium* ♁ *ale Crollij.*

℞, Vitri ♀ correct. per ✕ *vide libr.* 3.
Theriac. androm. à *vnc.* ij.
Nuc. moschat.
Mastich.
Cort. arant.
Corall. rubr. præp. à *drach* ij.
Caryophyllor.
Sem. Fœnic.
Coriandr. præp. à *vnc.* ii.

Pulueriséntur optimè & commisceantur, F. Massa pilularum, cum miua cydoniorum, q. s.

Vires. *Purgat minori violentia, quam vitrum, ac inprimis per secessum.*

Dosis debiliori, pilula vna magnitudine pisi, fortiori duæ.

3. *Electuarium de Tamarindis D. D. Greg. Horst.*

℞. Fol, Sen. s. s. ℥v.
Cinamom. opt. ʒvi.
Sem. fœnicul. ʒi.
Vini maluat. opt. ℔iii.

Semel ebulliant, postea in loco calido per ♂ ♀ digerantur vase clauso F. deinde colatura cum expressione, qua extrahatur pulpæ passul. min. & maior ana ℥ i v ß. Extractæ massæ per setaceum adde pulpæ Tamarind. Elect. diaprum. s. lenitiui an. ℥iii. crem. ♃i ʒii. ol. Nucis mosch. still. ℈ß.

M. F. Electuarium.

Vires. *Purgat leniter serosos; biliososque humores.*

Dosis ℥j. circiter.

CAP. LII.

De Elixiriis.

Elixyr in officinis est liquor spirituosus, facultatibus præcellentibus, mediante infusione impraegnatus. Hinc conuenit vt plurimum cum Tincturis liquidis.

Modum parandi singula ferè suum obinent.

Vsitatiora sunt:

Elixyr Alliatum. N. 1.
Curi. 2.
Camphoræ. 3.
Hystericum & Antepilepticum S.Closs. 4.
Epilepticum Ant. Irenen. 5.
Crollij. 6.
Cratonis. 7.
Iuniperinum, vide lib. 4.
Pestilentiale. 8.
Nephriticum. 9.
Elixyr Proprietatis. 10.
Syncopticum. 11.
Vterinum Croll. 12.
Vitæ Matthiol. August. maius Quercet. 13.
minus Quercet. 14.

1. *Elixyr alliatum.*

℞. Allior. expurgat. N. xx.

Contundantur, 🜲 imponantur: affunde Sp. Vini rectific. ad 4. digit. eminent. destilla ex MB. per cohobia, semper noua alia addendo, in vltima destillatione adde camphoræ in petia ligatæ collo 🜲 bici appensæ ʒ. 1. destilla vt prius, habebis præstantissimum Elixyr alliatum.

Vires. *Magni præseruatiui locum habet, in peste, quouis mane cochlear. vnum, vel per se vel cum aq. still. Card. bened. aut Veronic. assumptum.*

Vid. Deodatus in panth.

2. *Elixyr Citri.*

℞. Cortic. citr. recent. ab albicante medulla separator. ℔. iij.

🜄i non rectif. ℔. xij.

Macerentur aliquandiu, postea destillentur per vesicam cum refrigeratorio, donec phlegma stillare incipiat.

Huic spiritui, cum pauxillo croci tincto, adde

Succ. citri purific. ℔iß.

Habebis Elixyr citri.

N. *Sennertus addit quoque* ▽*m rosarum* ℔ *ß. in qua solutæ Sacchar. cand. vnc. x.*

Vires. *Elegans est cordiale & antidotus contra pestem & aëris contagia.*

Dosis cochl. 1. *singulis auroris. ieiuno ventriculo, nisi Epatis calidior temperies, vel capitis imbecillitas prohibeant, eo enim casu, satiato ventriculo melius confert, Tenzel. in exegesi.*

3. *Elixyr Camphoræ, s.* 🜄*i Camphoratus,* ▽ *pestilentialis Hartmanni.*

℞. 🜄i opt. ℔ i.

Camphor. select. (tempore Æstiuo) ʒvii. ℈i. (Hyemali) ʒ x. ℈ii. M. incisa prius camphora; & statim soluetur sine △, appende in nodulo croc. or. ℈ ß. & fiet 🜄 aurei coloris. Serua in vitro benè clauso.

Vires. *Vtilissimus est in peste, tàm præseruando, quàm curando.*

N. *Pote*

N. *Poterit itidem adhuc semel destillari. Hartman. in pract. loc. de peste.*

4. *Elixyr hystericum & antepilepticum.*

℞ Rad. pœon.
acor. ver.
visc. querc. ana ℥j.
sem. pœon. ʒiß.
santal. rubr. ʒii.
flor. nymph. alb.
lauend.
Ros. rubr.
Papau. errat a Mß
camph. ℈ii.
extracti opii puriss. ʒii.
castor. per 🜄 ʒi.
spiritus sang human. vel ceruini ℥ xii.
volatilis ℥j.

Igne menstruo digerantur in diplomate, coletur liquor per chartam serueturque

Dos iunioribus à gutt. vj. ad ℈ß. adultis ad ℈j. in vino, iusculis, aq. stillat. tàm in paroxysmo, quàm diebus aliquot ante Nouilunium. Idem Elixyr valet aduersus hemicraniam, Cephalæam, vertiginem per aliquot dies continuos sumptum, purgato tamen antea corpore.

5. *Elixyr Epilepticum, D.D. Ereyen.*

℞. Spirit. Corall.
♀i à ℥iß. ʒii.
⊖is cran. human. volat.
sangu. human. volat.
Succin volatil. à ℈j.

M. stent in digestione, ♂ (14.) seruetur in vitro benè clauso.

Dosis guttulæ aliquot.

6. *Elixyr Epilepticum Crollij.*

⊕lum ad flauedinem calcinatum; imbibe 🜄i vt f. massa.

℞. Huius massæ ℔iß.
Rasur. cranii human.
Visc. Quercin.
Vngul. alcis
Granor. Pœon. à vnc. 1.

Omnia scindantur & tundantur, postea mixta destillentur per Retortam gradatim.

Huius egressi liquoris ℔. 1. rectificetur in MB. supra
Castorei
Spec. Diamosch. dulc. ana ʒß.
Anacardin. (fruct.) ʒvi.

Postea adde 🜄 i ℔ iv.
Sal. Pœon. drach. 1.
Liquor. salis perlar.
Liquor. salis corall. à ʒi.
Ol. anis.
Succin. ana ℈ii.
M. & digere in MB per mensem.

Dosis cochl. s. vel integrum in ▽ pœon, & simili, continuando dies (9)

7. *Elixyr antepileticum Cratonis.*

℞. Ciner. cornic. ex nido extract.
Turtur.
Cran. human. calc. ana ℥.i.
Gran. Tiliæ autumno collect. ℥ii.
Stercor leonin. ℥ß.

Affunde 🜄 ad eminent. digit. 3. extrahe s. a. ex fecibus calcinatis elixiuia sal, addeque extractionibus. Postea adde vini maluatici tantundem (cum 🜄) & sacchar. candi vnc. 1 v.

Dosis cochl. s. ad 1.

8. *Elixyr pestilentiale.*

℞. 1. Flor. ♃ r ℥iii.
Ol. Iuniper. (è bacc.) rectificat. ℥. viii.
Succin. rectific. ℥. ij.

Digerantur vt fiat solutio florum

2. ℞ Theriacæ Androm. ℔. 1.
F. Extractio cum 🜄 optimo,

 abstrahe

abstrahe ∷ i.

3. ℞. Rad. Enul. c.
Angelic.
Baccar. Iunip. à vnc. iij.

Extrahatur Tinctura cum eodem spiritu, abstrahaturque iterum 🜄 i. Misce iam extractum hoc cum extracto Theriacæ, ac affunde olea illa essentificata, prius tamen filtrata. Circula omnia simul lentissimo calore.

Vires. *Secretum est, quod in peste & morbis epidemiis ad miraculum operari solet, tàm præseruando, quàm per sudorem contagium expellendo.*

Dosis, in præseruatione guttulæ aliquot, in curatione à ℈ j. ad ℈ ij. in vino, aceto rosaceo, aqua scordij, vel alio aliquo liquore appropriato. Croll.

9. *Elixyr Nephriticum.*

℞. Baccar. myrtillor.
Heder.
Alkekeng.
Iuniper. ana ℈ ij.
Herb. Adianthi.
Veronic.
Rusc. ana p. 1.
Rad. Cyper.
Pimpinell.
Ononid. ana ʒ ß.
Succ. Limon. ʒ ij.
Fl. Genist.
Bugloss.
Sem. Melon.
Cucurbit. ana ʒ j.
Nucl. auellanar. c. pellib. N. iv.
🜄 i rectific. q. s.

F. infusio in cella subterranea.

Vires. *Prodest nephriticis ac calculosis, calculum atterendo & expellendo.*

Dos. coch. s. vel 1.

10. *Elixyr proprietatis.*

Elixyr hoc desumptum est ex Paracelso. Archidox. libr. 8. num. 6. vbi omisso menstruo. (origine vt loquitur) ℞ Myrrh. Aloepat. Croc. ana, circular, in arena lenissimo calore per menses duos, dein elicit oleum per ✕, idque cum anatico pondere circulati (vide de extractis) per mensem circulat. Menstruum illud omissum varias opiniones peperit, vnde & diuersi processus, inter quos tamen vsitatissimus est hic Crollianus.

℞. Myrrh. Alexandr.
Aloës Epatic.
Croc. Orient. vel Vngar. à ℥ iv.

Puluerisata humecta 🜄 alcoholisato, hinc affunde Ol. ♀ r. p. c. ad emin. digit. 2. 3. extraheque tincturam ac decanta. Relictæ materiæ affunde 🜄 & vlterius extrahe, decantaque. Tandemque restant feces, destillationi submitte, destillatumque prioribus adde.

N. *Elixyr hoc si aliquandiu digestioni commiseris, gratius fit sapore, atque efficacius operatione.*

Vires. *Partium est tenuium, calfacit & exiccat, à putredine conseruat, sudorem ciet, proficuus eius vsus est in morbis malignis, hypochondriacis, vterinis, stomachi cruditate, atque inde appetitu imminuto. Extrinsecus mundificat valde vulnera sordida.*

Dosis à gutt. vij. ad xij. & plures, Croll.

11. *Elixir Syncopticum S. Cl.*

℞. Aq. florum trium cordial.
Calend.
Lilii conuall.
Roris Solis an. ℥ iv.
Succi limon. depurat ℔ i
Aq. ros. quart. tres
Meliss. ℔ ß.
Florum tunic. ℥ iij.

M. in matracio magno & inde in nodulis Antidoti Oruietanæ (cap. 51. descript.)

descript.) ℥ß.
Confect. de hyacinth.
Alkerm.
Diambr. an ʒii.
Croci Oriental. ʒvi.
Camph. ʒß.
Cort.citr.cond.raspat. ℔ß
Sacch.cand.in aceto rof. folut. ℥iv.

Omnia in matracio sigillentur luto tenaci, stent in ventre equino per 15. ♂, deinde in MB. destillentur admiscendo sub finem ℈iv. pulu. diambr.

Hoc remedium mira præstat aduersus febres syncopales, Apoplexiam morbosque subitaneos. Dos. cochl. ij. paulò ante pastum, sed præmissis generalioribus ad plethoram vacuandam.

12. *Elixyr vterinum.*

℞. Castor. ℔ß.
Croc. vnc. ij.

Extrahe tincturas sc. cuiusque seorsim cum 🜄, abstrahe, ad remanentiam extractorum, quibus mixtis adde:

Extr. artemis. ℥iv.
Sal. matr. perlar. ℥j.
Ol. stillat. angelic.
anis.
succin. à ʒij.

Digerantur mixta omnia per ✓ 8.

Dosis huius Elixyris ℈j. vel ℈ij. ingruente paraxysmo qualicunque hystorico, tunc ilico sanantur, prouocato sudore. Quod si singulis mensibus appetentibus menstruis æquali dosi vtantur, non reuertetur morbus. Croll.

13. *Elixyr vitæ maius Quercetan.*

℞. Rad. Zedoar.
Angelic.
Gentian.
Valerian.
Tormentill.
Scorzoner.
Galang.
Lign. Aloës.
Santal. citr. a ℥iij.
Fol. Meliss.
Ment. rubr.
Maioran.
Basilic.
Hyssop.
Thym.
Fol. Chamæpit.
Chamædr. a. Mß.
Gran. Laur.
Iuniper.
Cort. Limon.
Arantior. sicc.
Sem Pœon.
Sesel.
Aneth.
Fœnic.
Anis.
Citri.
Card. bened. à ℥ij.
Caryophyllor.
Cinamom.
Macis.
Zingib.
Cubebar.
Cardamom.
Piper long.
rot.
Spic. nard. a ℥iß.
Benzoini.
Myrrh.
Oliban.
Succin.
Mastich. à ʒvi.
Fl. Rorismar.
Salu.
Pœon.
Stœchad.
Calendul.
Lauendul.

Hyperic.
Centaur. min.
Betonic.
Lil. conuall.
Tiliæ ana p.ij.
Cichor.
Rosar. rubr.
Buglofs. à p.1.
Mellis optimi
Sacchar. alb. ana ℔ 1.
Aquæ Vitæ optimè rectificatæ ℔.x.

Digerantur s.a. ♂ (8,10) vase Hermet. clauso. Hinc f.expressio quæ destilletur, (ponendo in rostrum mosch. ʒß. ambr.gris. croc.ana ʒi.) igne, initio gradus 1.& extillabit ▽ clara, quam collige seorsim: dein auge △ ad grad. 2. & prodibunt spiritus nebulosi. Tandem △ adhibe fortiorem vt extillet oleum, & maneat in fundo materia sicca, nec tamen perfecte arida, ne empyreuma extillatum sapiat. Ex hac residua materia extrahe tincturam s. a. cum ▽ illa priori clarissima & effunde. Demum misce tres illos liquores, ac destilla denuò per gradus vt prius, singulis seorsim susceptis. Ex materia in vtraque destillatione residua, postquàm incinerata fuerit, elice ⊖ beneficio ▽ illius clariss. primo extillatæ, eamque ▽ in sale imbutam misce cum spiritu & oleo ac circula.

Vires. *Huius Elixyris ineffabiles sunt virtutes ad curandas & præcauendas Vertigines, Epilipsias, Apoplexias, Paralyses, Manias, Melancholias, Asthmata, Syncopes, Lypothymias, stomachi, & aliarum partium debilitates cachexias, hystericas passiones, & alia id genus summa & deploranda symptomata.*

Dosis, guttulæ aliquot in ▽ vel decocto conueniente.

N. *Hic Quercetani processus non sine causa à Chrimiatro celeberrimo, Friderico Greiffen correctus est, quam correctionem, Quercetano Rediuiuo inseui.*

14. *Elixyr vitæ minus eiusdem Quercet.*

℞. Rad. Gentian.
Centaur. min. à ℥iij.
Galang.
Cinamom.
Macis
Garyophyllor. à ℥j.
Flor. Salu.
Rorismar. à p.ij.
Vini albi generos. ℔. vr.

Macerentur in ▽. ♂ ℘ (8) dein exprimantur fortiter. Expressio destilletur per ⅩⅩ in cinere ad siccitatem. Residuæ materiæ extrahe tincturam cum ▽ illa destillata, s.a. Postmodum incinera materias relictas & elice sal cum ▽ card. benedict. vel simili (vel & fontana) sal inspissatum & purificatum adde tincturæ superiori & circula.

Vires. *Specificum est remedium ad omnes cachexias, stomachi capitisque imbecillitates.*

Dosis cochlear. $\frac{1}{4}$.

CAP. LIII.

De Emplastris Ceratis & Dropacibus.

CErata (cerota) nihil ferè ab Emplastris differunt, nisi quod paulo sint molliora & tractabiliora, adeoque; non rarò inter se confunduntur.

Fiunt ex rebus pinguibus, oleis videlicet, resinis, (quæ faciunt vt cuti tenacius adhæreant) axungiis, medullis, gummatis, iisque cera q.s. susceptis, additisque nonnunquam & pulueribus.

Modus fiendi.

℞. Liquabilia, fundeque ad ignem, hinc immisce sensim pulueres, agitaque continuo donec refrigescant.

N. 1. *Proportio ceræ ad olea est* $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{3}$ *ad resinas* $\frac{1}{6}$ $\frac{1}{8}$. $\frac{1}{12}$.

N. 2. *Proportio puluerum ad olea est* $\frac{1}{8}$.

N. 3. *Gummata addenda si qua purganda priùs fuerint ac soluenda in aceto, similiue liquore aqueo, vel si alias humor aqueus (acetum, decoctum, succus, mucilago) addendus fuerit, cum oleis initio tantisper solutio illa vel liquor coquẽdus erit, donec plane exhalarit.*

Emplastra modo fiunt eodem.

1. Funditur cera cum oleo, hinc admiscentur resinæ, adipes, gummata, vt similiter liquescant, tandem subducto igne admiscentur pulueres, continuoque agitantur, donec refrigescant.

N. 1. *Antequam planè refrixerint malaxari solent aqua frigida, inque cylindros s. magdaleones redigi.*

N, 2. *Si lithargyrium addendum sit, primum id in oleo erit coquendum.*

N. 3. *Proportio exactè definiri nequit, recipiuntur tamen ferè ad aridorum ℥j, olei, pinguedinis vel mellis ℥iij. ceræ ℔.1. resinarum ℥viij.*

N.4. *Loco ceræ alia nonnunquam recipiuntur, e. gr. ladanum & simil.*

Cerota vsitatiora sunt

Cerotum ex Betonica
- Capitale
- Cerine Ctesiphontis
- Diachalciteos
- Diapalma
- de Galbano, s. matricale
- Infrigidans Galeni
- Oesypi
- Diapiper.
- expelle arietina
- pro Herniosis
- Isis
- Sacrum s. Diadictamnum, s. Emplastrum diadictam.
- Santalinum
- Sparadrappum Vigonis
- Stomachale.

Emplastra vsitatiora sunt:

Emplastrum
- Album coctum, *Aug.*
- Apostolicum. A.
- Arthriticum, N. 1.
- Asclepiadis, *VVeck.*

Barbarum maius, *VVeck.*
- minus. *Dissaldeus in Cordum.*

Basilicum maius, Aug. VVECK.
- minus, *A.*

è lapide

1. *Emplastrum Arthriticum F. F.*

℞. Emplastr. Diachyl. magn. ℥ vi.
Oxycroc.
Diapalm. à ℥ ij.
Medull. ceruin.
Axung. Vrsin. à ℥ iß.
Tacamahac. in vino dissolut. ℥ ij.
M. F. s. a. Emplastrum, quo oleo vulpino malaxetur.

Vires. *Doloribus arthriticis, maximè proficuum est, discutit, resoluit.*

2. *Emplastrum Cephalicum, F. F.*

℞. Resin. pin. ℥ ij.
Ladan
Myrrh.
Mastich. ʒ vi.
Gum. Tacamahac.
Galban.
Opopan. à ʒ ß.
Visc. Tiliæ. ʒ v. ℈ ij.
Sem. Pœon. mar. ʒ ij. ℈ ij.
Cubebar. ℈ iv.
Ol. Succin.
Nucist. à ʒ ß.
Gummatis in ✠ dissolutis f. s. a. Emplastrum, addendo Terebinthinæ ℥ iiß. M.

Vires,

Vires. *Capitis catarrhos exiccat, idemque corroborat, proin confert in Apoplexia, Epilepsia, Vertigine, & similib.*

3. *Emplastrum Diaphoreticum.*

℞. Ceræ citrin. ℥xvj.
Bdell. puluer. ʒv.
Colophon.
Pic. naual. ana ℥iv.
Succin. citrin. ʒiij.
G. Ammoniac. ʒij.
F. Emplastrum l.a. malaxan. locum Ol. ouorum.

Vires. *Discutit, serosam humiditatem elicit & absumit.*

Vsus est præcipui in Ischiatica, intumescentia pedum, & simil.

4. *Emplastrum Febrifugum Strobelbergeri.*

℞. Terebinth. cypr. opt. ℥iß. liquescant in vase cupreo super △ moderato; huic iniice.

Aranear. Viuar. in hypocaustis vel locis mundis captar. N. xv.

Misceantur & agitentur cum pistillo ligneo, vsque dum color Terebinthinæ fiat cinerus, & vix aliquid dé araneis deprehendatur: Tum iterum tepefactæ mixturæ adde:

Telar. aranearum mundatum quantum prædictæ araneæ texere, vel harum loco adhuc 19. araneas mediocres: iterum fortiter agitentur: Interea etiam immiscendo

Asphalti opt. puluerif. &
✳. albiss. ana ℥iß.

Terantur vsque dum refrigescat materia, & acquirat consistentiam Emplastri nigerrimi. Reponantur per 14. ♂. tandem rursus ad △ mollescat & manib. oleo febrifugo inunctis malaxetur modicè.

Vsus. Formentur inde Emplastra instar ¼. Thaleri, quæ auro vel argento obducta, corioque tecta, imponantur pulsib. vtriusque carpi hora vna ante paroxysmum, relinquendo per 9. ♂. Tunc eadem hora in profluentem aquam proiiciantur.

N. *Oleum febrifugum vide c. 72.*

Emplastrum hoc est de quo Strobelbergerus introductionem typis expressam omissâ descriptione Anno 1626. diuulgauit, descriptionem itaque transmisit mihi Clariß. D.D. Ioh. Christoff Cisenmenger Physicus Ord. Imperialis Heilbrunnensis, amicus meus integerrimus, cuius verba ne de genuina descriptione dubites, hic subiungo. Et sunt: Hanc descriptionem mihi communicauit illustriß. Comitis Caroli à VVolckenstein (qui non solum à quartana huius beneficio liberatus, sed & 100. Thaleris à D. Strobelbergero emit:) Frater Adamus Comes à VVolkenst. p. t. Ord. Teuton. Commendator in Heilbrunn.

5. *Emplastrum ad Fontinellas. F.F.*

℞. Ceruſ.
Lithargyr. à ʒvi.
Ol. Rosar. ℔.j.
Aqu. Rosar. ʒviij.
Coque l. △. in fine adde ceræ alb. ℥iij.
F. l. a. Emplastrum.

Vires. *Arcet inflammationem.*

6. *Emplastrum Gummatum, Paracelsi.*

℞. Gumm. Serapin.
Bdell.
Opopanac.
Galban. à ℥j.
Solue in + cola, colatutæ adde Mastich.
Thur. masc. à ʒiij.

Ceræ alb. ad pondus omnium.

F. Emplastrum.

Vires. *Mundificat vulnera & consolidat, discutit tumores.*

7. *Emplastrum ad quamuis herniam exceptâ hydrocele.*

♃ exuuias anguillarum non salitas & in aq. calcis lotas, coque in lixiuio donec crassescant, & F. instar glutinis, quod effunde super marmor.

♃ huius glutinis traiecti ℥ IV. adde
Lapid. hæmatit.
Sacchari ♄ni.
♃ vsti an. ʒiij.
Gumm. ammon. in + acerr. solut. & cum ol. Myrrh. confusi ℥iij.

M. omnia in fictili super 🜂 lentos, vt coëant in massam Empl. tenuis, extendatur super alutam. Hoc gluten adeò tenax est ad hernias glutinandas, imò ad solutum peritonæum, vt omne aliud impar sit, superponendo leuissimum subligaculum & diætam congruam obseruando.

8. *Emplastrum magneticum.*

℞. Gumm. Serapin.
Ammoniac.
Galban. à ʒiij.
Solue in + cola & inspissa:
Hinc
℞. Terebinth. laric.
Ceræ ana ℥ß.

Liquefac ad ignem, atque subducto igne admisce exactè gummi, & tandem
Ol. Succini. ʒij.
atque tandem
Lapid. seu magnetis arsenicalis drach. iij.
Terræ ⊕ i ʒj.

F. Emplastrum ac malaxa cum Ol. Scorpionum.

Vires: *vlceribus aut carbunculis pestilentialibus applicatum subitò rumpit, venenum ex imo instar magnetis potenter attrahit, nec apertum vlcus coire patitur, ante perfectam extractionem omnis venenositatis. Hartman. in Pract.*

N. *Lapidem s. magn. et. Arsenic. Vide in Lapidibus.*

9. *Emplastrum mundificatiuum.*

℞. Ceræ ℔. I.
Resina. alb. ℥ IV.
Terebinth. laric. ℥j.
Ol. bufonum.
Scorpion. ana ℥ij.
Styrac. liquid. ʒ VI.
Suc. chelidon. expr. ℥ IV.
Aristoloch. rot. ℥ß.
Gumm. ammoniac. in +
solut. & inspissat. ℥iſ.
Myrrh.
Sarcocoll. à ʒj.
F. l. a. Emplastrum.

Vires. *Mundificat vulnera venenata ac fistulosa. Hartm. in pract.*

10. *Emplastrum Oppodeldoch, secundum Fel. VVürtz.*

℞. Ceræ Virgin. ℔ ij.
Terebinth. ℔. I.
Ol. commun. ℥ IV.
His liquefactis adde
Succi Chelidon.
Fol. querc.
Alchimill.
Veronic. à ℥iſ.

Coque ad consumptionem humiditatis, dein admisce.

Gumm. cum + depurat. & inspissat.
Ammoniac.
Galban.
Opopan. à ʒ VI.
Colophon. ℥iſ.
Succin. ℥ß.

Mastich.

Maſtich.
Myrrh.
Oliban.
Sarcocoll.à ʒiii.
Omnibus benè mixtis & paululum refrigeratis adde agitando
L. Hæmatit. præparat. ℥iiß.
Croc.♂ ℥ij.
♀. ℥j.
Tut. præparat. ℥iij.
Lapid.calaminar. ℥x.
Tandem in fine admiſce
Terræ ⊖li edulcoratæ q. ſ.
ad colorem brunnum, i. e. purpureum conciliandum,
F. Emplaſtrum.

Eaſdem vires ac applicationem cum ſtricto Crollii obtinet.

N. *Terebinthinam addere præſtat ante pulueres.*

11. *Emplaſtrum Oppodeldoch Paracelſi.*

℞. Gumm.Galban.
Oppopan. à ℥iij.
Ammoniac.
Bdell.à ℥j.
Macerentur per ☌ (8. vel plures) in 🜊 cola & inſpiſſa ad conſiſtent. mellis: Cein
℞. Lithargyr.pulu.℔.ſ.(alij ℔.iß.
Ol.commun.℔iſ.
Coque lento △ continuo agitando, donec brunnum ſiue ſpadiceum colorem acquirat: hinc adde
Ceræ ℔.1.
Qua liquefacta,immiſce etiam ſuperiora gummata,& paulo poſt.
Ol.Laurin.℥iij.
Moue diligentiſſimè, donec nimirum omnia exactiſſimè fuerint mixta, remoue ab igne ac adde
Croc.♂
Mum.tranſmar.
Magnet. præparat.
Magiſt. corall.alb.
rubror.ã ℥ß.
Lapid.calamin. præp.
Myrrh.rubr.
Thur.maſc.
Maſtich.
Rad.ariſtoloch.rot.à ℥ij.
Hos pulueres infunde pedetentim in liquefactum Emplaſtrum, omnia exactè miſcendo:
Poſtremo
℞. Balſam.ſuccin.ʒj. (ol.craſſioris.
Ol.laurin.℥j.
Terebinth.℥ß.
M. & liquefac ſeorſim, ſolue in eodem.
Camphoræ ʒj.
& tandem Croc.or. ʒß.
Solutionem hanc ſeorſim factam, cum Emplaſtro calido miſce exactiſſimè, vt fiat Emplaſtrum, quod malaxa oleo hypericonis.

Vires. *Curat omnia vulnera, punctim & cæſim inflicta ſine omni pure. Excreſcentiam carnis impedit, eius tantum, quantum opus eſt producendo. Vlcera antiqua prius mundificata ſimiliter curat.*

N. *Si fortius deſideras & ad ſananda quæuis æſthiomena & corrodentia vlcera proficuum*

℞. Croci metallor.
Colchotar.
☿ii per ſe præcipit.ana q.v.
M. pulueriſando, atque pulueris huius ʒß.miſce ad liquefacti Emplaſtri ℥ß. ſuperaddendo aliquid Terebinthinæ. *Harimann. in Croll. & in Practica.*

12. *Emplaſtram Saturninum expertum à S.Cloſs.*

℞ albi plumbi ℥ i v.
Cretæ albis. ℥ß.
Myrrh. rubr. ℥ij.
Amalgamatis ex part. ij. ☿ & parte vnâ ♃ni, ℥ v i.
Axung. verris q. s. ad formandum Emplastrum in mortario calido.

Vires: *Vlcera callosa & maligna, imò pessima vnâ sola admotione curat, abluendo ea primo (si sordida sint) aquâ dissolutionis lapidis Salutis Crollii. mox Empl. in alutâ sat. spissè extensum admoueatur Vlceri, & si opus sit Emplastro Diachalciteos contineatur, superinducta fascia lanea (Gallicè felin) satis stricta, neque remoueatur ante* 15. ♂.

13. *Emplastrum ad Scyrrhos S. Clossæi.*

℞ Gumm. carann.
Tacamahac. an. ℥j
Ammon.
Galban. an. ℥ij.
Liquentur in aceto & per linteum colentur, deinde admisce
Ol. liliorum alb. ℔ ß.
Axung. taxi ℥ij. M. & adde
♁ mineral. vel aquilæ alb. dulcificat. ℨ. j
Redige ad formam Emplastri & adiunge
Lytharg. subtiliter pulueris. ℥j.
Rad. elleb. nigr.
Bryon. an. ℨij. M.
Hoc Empl. omnes tumores contumacissimos & crudos vel suppurat in partibus suppurabilibus, vel ex toto resoluit, si flatus prædominentur.

14. *Emplastrum Spleneticum de Cicuta, F. F.*

℞. Cicut. cum toto incisæ & pulueris. ℥ i x.
Succ. expres. eiusdem ℥ i v.
Ol. cappar. ℥ x v i i i.
Irini ℥ v i.
Misce, digereque in ♑ per ♂ 4. dein coque. Hinc colentur cum forti expressione.
In hac dissolue:
Ceræ nouæ ℥. i v ß.
Gumm. amoniac. in succ. cicut. sol. ℥ iß.
M. F. Emplastrum.
Vires. *Lienem obstructum aperit, roborat, duritiem emollit, &c. sed & ruborem inducit.*

15. *Aliud Empl. Spleneticum Foresti. Ceratum de Ammoniaco dictum.*

℞. Ammoniac. in + . dissol. ℥j.
Empl. de melior. an. ℥ß.
Furfur. frument. cribrat. ℨj.
Pulu. rad. Bryon.
Ireos ana ℥ß.
Pingued. anat.
Anser.
Gallin. à ℨ iij.
Bdellij
Galban. à ℨ iß.
Ol. irin. ℨi.
Bulliant leniter in mucilaginibus sem. lini & fœnugr. â q. s. & vt in formam debitam cerati coëant, adde Ceræ ℥ß.
Terebinth. &
Resin. pini ana ℥iß.
F. Emplastr.
Vires. *Plurimum emollit & resoluit duritiem scirrhosam, eoque nomine arcanum Foresto fuit. Obs. l. 20. 12.*

16. *Emplastrum Sticticum Crollii.*

℞. Minij
Lap. calaminar. ana ℔ß.
Lithargyr. auri & arg. ana. ℥iij.
Ol. Lini.
Oliuar. ana ℔ iß.
Laurin. ℔ß.
Ceræ

Colophoniæ

Colophoniæ ana ℔j.
Vernicis.
Terebinth. ana ℔ ſ.
Gumm. Opopanac.
Galban.
Serapin.
Ammoniac.
Bdellij ana ℥iij.
Carabe citrin.
Oliban.
Myrrh. Alexandr.
Aloës epat.
Ariſtoloch. long.
rotund. ana ℥j.
Mum. tranſmarin.
Magnetis.
Hæmatit. ana. ℥iß.
Corall. albor. rubeor.
Matr. perlar.
Sanguin. Draconis.
Terræ medicat. Strigenſ.
Vitrol. alb. ana ℥j.
Fl. Antimon.
Croc. ♂ ana ʒij.
Camphor. ℥j.

1. Gummata 5. ſoluantur & depurentur ſoluendo in aceto, exprimendo & rurſum inſpiſſando.

N. *Doſis poteſt augeri propter feces adiiciendas.*

2. Oleo lini & oliuarum admiſceatur Lithargyrium vtrumque, coquendo & agitando, donec oleum coloretur, poſtea addatur lapis calaminaris, & paulo poſt, minium. Coquantur ad ſufficientiam (horas duas) cuius proba eſt, ſi ſupra vnguem gutta concreſcat & condenſetur.

3. Tandem addatur circa finem Vernix. Oleum Lauri, cera, colophonia; omnibus benè mixtis & liquefactis affunde ſucceſſiuè gummata liquefacta, diligentique agitatione miſce, idque calore lentiſſimo (caue ne bulliat) poſtea admiſce pulueres; vltimo Camphora reſoluta in oleo Iuniperino addatur.

N. *Si forte nimis durum eſſet, addatur adhuc aliquid ceræ & colophoniæ. (præſtat terebinthina) Proba iuſtæ decoctionis hæc eſt; guttulæ aliquot frigeſcant, (in aquam ſc. frigidam ſtillatæ, vel ſupra tabulam metallicam,) hæ refrigeratæ ſi digitis adhæſerint nimis molles, ſignum eſt imperfectæ coctionis, coquatur igitur vlterius vt dureſcat. Tum affunde in frigidam, ac malaxa bene (hor. 3. vel 4.) manibus inunctis oleo ex chamomemelin. roſar. iuniper. lumbricor. hypericon. ana q. v. mixto.*

Vires. *Prodeſt contra inueterata vlcera & vulnera recentia, conſolidando, mundificando, putredinem arcendo. Matureſcere facit apoſtemata cuncta.*

17. *Emplaſtrum Diaſulphur. Rulandi.*

℞. Balſam. ♆ r. Ruland. ℥iij
Ceræ. ℥ß.
Colophon. ʒiij.
Myrrhæ ad pondus omnium.

Omnibus præter myrrham liquefactis & bene commixtis inſpergatur myrrha ſubtiliſſimè trita, lentoque △ coquantur, (¼. horæ) ſemper agitando. Hinc ab igne remoue, agitaque donec refrigeſcant.

Vires. *Curat omnis generis vlcera, Sennert. in Inſtitut.*

18. *Emplaſtrum Stomachicum de Tacamahaca.*

℞ Tacamahac. ℥iii.
Storac. ℥i.
Ambara momentum.

F. Emplaſtr. cum oleo aliquo appropriato v. g. maſtich, &c.

Vires. *Emplaſtrum eſt ſtomacho longe vtiliſſimum, ſiquidem roborat, appeti-*

 tum

tum ciet, concoctionem iuuat, & flatus discutit. Monard.

19. *Emplastrum ad Tophos & gummata ♀ ea. S. Closs.*

℞ empl. Opodeldoch Penoti aut Croll. rec. ☿ vulgar. aut ♁ an. part. æqual. Malaxentur simul cum pauxillo gumm. guaiac. & ex alutâ nodis admoueantur.

20. *Emplastrum Vesicatorium, Clariss. D. D. Petri de Spina, pro vsu* F. F.

℞. Cantharid. sine alis & cap. ℥ß.
Myrrh.
Mastich.
Camphor.
Asæ fœtid. à ℨß.
Butyr. recent.
Terebinth. lot. à ℨij.
Ol. rosat. ℨiß.
Ceræ. ℨj.
F. s. a. Emplastrum.

Vires. *Supra corium crassiusculè extensum hor. 8. vel 10. Vesicam excita.*

N. *Vide idem apud Gregor. Horstium l. 4. obseru. part. 1. vbi omittere suadet Asam fœtidam.*

21. *De Dropace.*

Ad Emplastra pertinent & Dropaces, qui sunt Emplastra, à pice, vt nomen, ita & substantiam sortita, licet interdum quoque malagmatis instar fiant.

Modus fiendi.

Liqua picem, addito tantillo olei, & simil. hinc immisce immiscenda materialia.

N. *Materialia sunt piper, pirethrum, rosmarinus, euphorbium, castoreum, bitumen, ♁r, sal petræ sal commune, cinis sarmentorum.*

℞. Picis aridæ ℥i. Olei ℨii. F. Dropax simplex.

℞. Picis ℥ii. ol. citon. vel mastich. ℨß. M. Confert in vomitione ventriculo impositus.

℞. Picis siccæ, ceræ nou. ana ℔ß. axung. suillæ ℥vi. ♁ viv. ℥j. Liquentur in crassitiem Emplastri.

℞. Picis ceræ, colophon. ana ℥iii. ⊖ ℥iß. bitum. ℥i. ♁ viv. ℨiii. piper. euphorb. ana ℨii. cantharid. ℨß. castor. ℥i. F. Dropax.

Vires. *Inseruiunt Dropaces præcipuè membris calfaciendis, sanguini alliciendo, & consequenter atrophiæ emendandæ.*

Adhibetur calfactus, (derasis antea capillis) auelliturque antequam omnino refrigescat, iterumque calfit & applicatur, idque toties, donec pars rubescat.

CAP. LIV.

De Emulsionibus.

EMulsio, ab emulgendo sic dicta, est medicamentum liquidum lac colore æmulans, ex medulla fructuum, seminumue lactescentium interueniente liquore appropriato, prolectum.

Exhibent lacteum humorem, amygdalæ, sem. 4. frig. maior. sem. papauer. (alb.) portulac. lactuc. card. mariæ, card. benedicti, cannabis, violar. bombacis, Napi, Aquileg. Citri, &c. nuclei pœon. pineæ, pistacia, persicarum nuclei.

Lacteæ

Lacteæ ſubſtantiæ eliciendæ ſatisfacere poterit liquor aqueus quicunque. veruntamen quia intrinſecus emulſiones ferè ſumuntur, gratos adhibere liquores fas erit. Tales ſunt aquæ ſtillatitiæ, aqua fontana, (cum panis fruſtulo decocta) decoctum hordei, glycyrrhizæ, cicerum, C. C. paſſularum, iuiubarum & ſimil.

Quantitas liquoris varia eſt, modo maior, modo minor, prout craſſior, vel dilutior emulſio expetitur. Communiter autem ſumitur, triplum, quadruplum ad decuplum, & vltra.

Modus fiendi.

℞. Lacteſcentia, quæ adhibere animus eſt, (excorticata ſi excorticari poſſint, vt amygd. ſem. frig. mai.) piſta in mortario (præſtat lapideo) ſubinde nonnihil liquoris (ne attritu pingueſcant) inſtillando, hinc affunde liquoris medietatem circiter, exprime per linteum. Reſiduum, (quia ſubſtantia lacteſcens vix tota vice vna emulgetur,) contunde denuò, ac emulge cum reliquo liquore.

Vſus. Per ſe propinari poterit, vel & aliis exhibendis inſeruire, vt ſunt potiſſimum pulueres cordiales minerales, vel his ſimilia magiſteria, &c.

N. 1. *Quod ſi ingrata foret, dulcorari poterit Sacchara, vel rotulis; exempli gratia, manus Chriſti, iulepo violar. roſar. vel ſimil.*

N. 2. *Caue, acida commiſceas, quippe his ſubſtantia lacteſcens ad ſubſidendum prompta eſt.*

Quia emulſiones ex medicaminibus ſunt, quæ facilè corrumpuntur, ex tempore ad præſcriptum parari ſolent.

Sic fit

Lac, id eſt, Emulſio amygdalarum dulcium.

℞. Amygd. dulc. excorticat. ℔ ß. decoct. hordei menſur. 1. F. emulſio.

Emulſio nephrocatharctica.

℞. Sem. violar. purpur. ℥ß. vel ʒ vi. cum ▽ veronic. F. emulſio.

Emulſio ad acrimonaim.

℞. Amygd. infuſ. in ▽ roſar. ℥ij. Sem. melon. papau. alb. à ʒj. hordei mundi diutiſſimè cocti ℥iij. F. emulſio in ▽ hord. ℔ß. adde Iulep. roſ. ℥ii.

Emulſio expulſiua.

℞. Sem. Aquileg.
Napi an. ʒii.
Aq. Fumar.
Galeg.
Aquileg. a ℥iß.
F. Emulſio.

Vires. *Valet ad morbillos & exanthemata expellenda.*

N. *Addi poſſunt pro libitu Iuleb violat. ℥ß. vt & pulueres appropriati, V. g. C. C. ocul. cancri, &c.*

Emulſio refrigerans.

℞. Decoct. C. C. vſti, vel ſi aluus adſtricta ſit. C. C. raſpat. ℔ 1.
Sem. 4. frig. mai. an. ʒiii.
Papau. alb. ʒ i.
F. Emulſio.

Vires: *Commoda eſt in febribus, præcipuè epidemiis.*

N. *In pleuriticis affectibus ſoleo admiſcere Aquam papau. errat. ſemenque Cannabis ſeminibus illis frigidis intermiſcere, &c.*

CAP. LV.

De Errhinis.

ERrhina variis parantur formulis; videl. liquoris extracti, linimenti, pulueris, &c.

Liquores tùm simplices adhiberi possunt, v.g. succus betæ, maioranæ, rutæ, &c. Tum compositi.

Errhini liquidi formula sit

1. Errh. Cratonis.

℞. Sem. nigell. 4. diebus in acet. ros. infus. atque pulu. ʒj.

Aqu. maioran. cum succ. herbar. expr. ℥iij. M.

Purgat caput. Crato.

2. Errh Montani.

℞. Succ. bet. recent. iij.

Aqua. maioran. ℥ij.

Ol. amygd. ℥i.

Misc. cum brodio pulli.

Vires. *Commendatur admodum ad eliciendos catarrhos per nares. Vsusque eximij dicitur in tinnitu aurium.*

Errhinon in formâ pulueris

S. Clossæi.

♃ Florum ptarmicæ ʒij.

Bethon. ʒi.

Nicotian.

Rad. angelic. an. ʒii ß.

Transmittantur per setaceum addendo.

Scobis ligni S. ʒij.

Cubebar. ʒi.

F. Puluis.

Vires & Dosis: *Huius* ʒj. *attrahatur per nares ex tubulo incuruato. Euacuat per nares & os magnam muci liquidi saliuæque copiam.*

Extractum Nasale,

P. de Spina.

℞. Succ. recent. anagall. ℥iij.

betæ.

nicotian. fœm. à ℥ij.

betonic. ℥iß.

Turpeth. gumm. ʒv.

Agaric. albiss. ℥ij.

Infundantur in s.q. aqu. scabiosæ; digeranturque in vase clauso ♂ (8) Hinc decantetur, abstrahaturque ad consistentiam extracti mollioris.

Vires. *Potentissimè educit pituitam; & humores salsos à capite per nares; catarrhosque ad fauces & pulmones destillantes ad nares diuertit, parum naribus inditum.*

Linimenta, vide infra de vnguentis.

CAP. LVI.

De Epithematis.

EPithema etsi etymologicè omne id sonat, quod parti alicui imponitur, siue liquidum id sit, siue durum: attamen in praxi denotat recentioribus (veteribus enim malagmata, vnguentaque notabat, mediæ corporis regioni accommodata) medicamentum liquidum, quod spongiâ, panno, linteo, stupa susceptum parti alicui imponitur.

Fiunt Epithemata ex ▽ stillatitiis, succis, decoctis, emulsionibus, aliisque liquoribus conuenientibus, siue solis, siue cum pulueribus, speciebus, electuariis, & similib. commixtis.

N. *Penetrationis ergo additur nonnunquam aliquid vini odoriferi, aceti, spirituum seu aquarum spirituosarum.*

Proportio { Liquor. ℔ß.
Puluer. ʒj. ad ℥ß. & vltra)
Vini vel spiritus ℥j. plus minus. }

Adhibentur ferè tepidè, præcipuè capiti & cordi; artub.v. etiam frigidè applicari possunt.

Epithemata in officinis parata nulla extant, sed ex tempore miscentur, cuius rei gratia species certæ in promptu haberi solent.

Vt

Species pro Epithemate Cordis. quibus & alias substituere licet Epatis.

Exempla erunt.

I. *Epithema Cordiale.*

℞. Aqu. Rosar. IV.
Nymphex
Violar. à ℥ij.
Buglosſ.
Meliſſ. à ℥ß.
Vini alb. odorif. ℥j.
Pulu. sem. acetoſ.
Corall. rubr. præparat.
Santal. citrini.
albi à ʒß.
Cort. citri. ℈j.
Croc. ℈ß.
M. fiat Epithema.

Vires. *Cordi refrigerium adfert, syncope correptos excitat, panno scarlato susceptum, cordisque regioni tepidè impositum.*

II. *Epithema Epaticum.*

℞. Aqu. portulac.
Rosar.
Plantag.
Acetoſ.
Intyb. à ℥IV.
Sem. portulac.
acetoſ.
Endiu. à ʒj.
Troch. de camphor.
Santal. citr. à ℈ij.
Aceti parum.
M. F. Epithema.

Vires. *Epatis & sanguinis astum demulcet, & hinc sistit hæmorrhagiam narium Epati tepidè impositum.*

III. *Epithema in febribus malignis.*

Z ℞. Aqu

℞. Aqu. Rosar.
Sambuc.
Lactuc. à ℥iß.
Acet. rosac.
rutac. ana ℥iß.
Spec. Diatr. Santal. ʒi.
præparat. ʒi.
Theriac. Andr. ʒiß.
Croci ℈ß.

M. F. Epithema, cui & tantillum camphoræ admisceri poterit.

Vires. *Carpis & fronti applicatum æstum febrilem mirum in modum, in febribus malignis præcipuè mitigat, Cephalalgiam lenit, somnum conciliat.*

CAP. LVII.

De Extractis, ac 1. *de Menstruis.*

EXtractum campus latissimus est, fieri nimirum possunt ex *mineralibus, vegetabilibus ac animalibus.*

Liquor, cuius beneficio extracta fiunt, [menstruum vulgò dici solet] varius occurrit. Spiritus vini, spiritus iuniperi, spiritus mellis, spiritus Terebinthinæ, Vinum, Hydromel, serum lactis, ros maialis, vti & huius spiritus acetum destillatum, ▽ stillatitia, (siue ex aqua fontana pluuialiue, siue ex vegetabili vno, aut pluribus, & simil. elicita illa sit, Nec enim quiuis humor, cuiuis extractioni conuenit, sed certus certæ; sulphureus sulphureæ, salinus salinæ, &c.

Inter alia autem menstrua famosissima sunt. 1. 🜅 i. 2. ▽ vitæ 🜍 sata Quercetani. 3. ▽ temperata Basilii. 4. Acetum Philosophicum Quercetani. 5. Menstruum vniuersale, aqua cælica Lullii dicta, de quibus paucis differere placet.

1. *Spiritus Vini.*

Spiritus Vini menstruum adeo famosum est, vt quoque catolicum nonnullis dicatur. Adhiberi solet, vbi simpliciter menstrui mentio facta fuerit. Verum enim vero, num in extractione purgantium commodè adhibeatur, non immeritò dubitatur: ansam dubitandi præbet natura illius sulphurea, quæ parti salinæ extrahendæ, quali purgatrix facultas inhæret, minus commoda est: Rationi huic adstipulatur experientia, qua constat, vim purgaticem, quam 🜅 intactam reliquit, postmodum alij paruisse menstruo. Ea propter cum farrago sat copiosa menstruorum suppetat, quæ non modò minus sunt laboriosa ac minus preciosa, sed & purgantibus qualitatibus extrahendis commodiora, satius erit loco 🜅 laboriosi ac preciosi aliud quoddam menstruum eligere, e. gr. aquam destillatam conuenientem.

Adhibetur 🜅 tùm simplex, tùm acuatus, *vide lib.* 4.

N. *Sunt qui* 🜅 *crebris destillationibuus per serpentinas, id est, serpentales canales destillatum & in substantiam pinguem redactum, circulatum maius Paracelsi esse volunt, sed malè.*

2. ▽ *vitæ* 🜍 *sata Quercetani.*

Quercetanus inter Medicos Hermeticos haud postremus, peculiaria prædicat menstrua,

menstrua, quæ tamen sibimet reseruauit. Inter hæc sunt ▽ vitæ tartarisata ac acetum philosophicum. De ▽ vitæ ♁ sata in *Pharmacop. restit. capite 26. Hactenus*, inquit, *haud dubiè animaduertisti in variis eiusmodi purgantibus Extractis, varia quoque menstrua & dissoluentia, apta tamen & congrua à nobis vsurpari & quarum magni & egregij effectus abundè satis patebunt. Sed verus & peritus Chymicus qui ingeniosa quadam arte & industria sciuerit præparare ▽ m vitæ tartarisatam, huiusque perfectam cognitionem adeptus fuerit, is poterit inde eruere dissoluens quoddam siue menstruum generale, quo extrahet Essentias omnium rerum purgantium, radicum, foliorum, herbarum, seminum, fructuum & gummi; is inquam verè gloriari poterit, de summo & elegantissimo naturæ mysterio, de quo non licet plura addere, ne iustam doctorum iram & reprehensionem incurram, &c.* Hæc Quercetanus de sua ▽ vitæ tartarisata, cuius præparationem nullibi expresse tradidit, nisi intellectam velis ▽ vitæ ex hydromelite ♁ sato prolectam, de qua in Pharmacop. cap. de Hydromel. hec habet: *Ex commemorato maluatico Vino nostro artificiali* (i e. ex hydromelite.) *extrahitur præstantissima ▽ vitæ, vino longè accommodatior ad eliciendas rerum essentias.* Sit vt sit, parum cedere videtur, nisi prorsus eadem sit (vt multi opinantur,) ea, scil. quam dabimus *l. 4. Cl. 2. de Vino.*

3. *Aqua temperata Basilij.*

Occurrit itidem de menstruo hoc Basiliano varietas non parua. In hoc tamen conueniunt omnes, quod ex 🜊 i originem trahat, quem alii acuunt sale communi, alii sale sarmentorum, alii spiritu salis, de quibus plenius lib. 4. de Vino.

4. *Acetum Philosophicum Quercetani.*

Aceti sui Philosophici crebrò meminit Quercetanus, atque primas inter aceta tribuit. Verum adeo ænigmaticas illius reliquit descriptiones, vt mentem genuinam vix assequi liceat. *Acetum Philosophicum*, inquit, (in terrad. de antidot. ζωϊκῷ) *ex acido liquore roris seu mannæ cælestis, cum eademmet minera per digestiones, & fermentationes Philosophicas fit & præparatur*, & paulo post, *componimus & conficimus*, inquit; *(acetum Philosoph.) ex mixtione & conuenienti proportione, fermentatione ac vnione aëreæ aciditatis animalis & mercurialis acoris aquei, cum vegetabili terrestri.* Hæ sunt descriptiones à Quercetano relictæ quarum obscuritas diuersas peperit interpretationes, adeoque diuersas aceti illius præparationes. Libavio fit ex rore martio & manna: aliis fit, ex mellis & salis liquefacti an ℔. 1. ⚹ ℔. ii. quæ digesta simul destillantur cum rectificatione aliquoties reiterata. Modum vtrumque etsi non penitus reiiciam, attamen neuter mentem Authoris satis explicasse videtur. Nimirum secundum hunc acetum philosophicum fieri colligitur, ex aceto hydromelitis vinosi, & sale ♁ i, vel proprio sale. Etenim mel quid aliud est, quam ros seu manna cœlestis, industria apum (vnde & animale audit) congestum? Hinc ipsemet Quercetanus reiectis aliis acetis, verbi gratia, è vino & simil. vtpote quæ ad solutionem & extractionem rerum metallicarum inidonea sint, præfert aceta hydromelitum vinosorum, scil. quæ cum manna cœlesti. naturam animalem percurrerunt. & præter vegetalem induerunt. *Vide Tetrad. pag. mihi 406.*

Idem Quercet. *in Pharmacop. restit.* vbi in descriptione theriacæ de melle agit, Mel produci & elaborari ait ab apibus, quæ solummodo pascuntur manna cœlesti, & ex floribus odoriferis suauissimis & delicatissimis succis alimentum exsugunt.

Per terrestre vegetabile Vini tartarum intelligi ex eo liquet, quod vinum omnium vegetabilium nobilissimum facit, adeoque κατ' ἐξοχὴν vegetabile vocari ait.

5. *Menstruum Vniuersale.*

De Menstruo vniuersali satius esse duco tacuisse, quam aliquid incerti tradidisse: Veruntamen non possum quin moneam, posthabitis rebus particularibus, ad subiectum vniuersale esse aspirandum, idque quærendum, non quale pedibus calcatur, sed quatenus Vesta ea est nitidissima, id est, tartarea veste inuoluta.

Modus parandi Extracta.

℞. Materiæ, ex qua Extractum parare libet, q.v. para ad infusionem grossè puluerisando, scilicet incidendo, radendo, & simil. hinc affunde menstruum, (exempli gratia 🜄) vt supereminet digit. (2. 3. 4.) repone in teporem, (MB, cineris, fimi, &c.) extraheque s.a. Tādem depletiones omnes confunde & abstrahe l. ▽. (exempli gratia MB.) ad consistentiam debitam.

N. 1. *Extracta cum menstruis nondum abstractis, confusa, Tinctura dicuntur.*

N. 2. *Crebriora fiunt huiusce Extracta ex purgantibus, rariora ex alterantibus, quippe horum succi loco ac titulo Extractorum, Essentiarúmue fere asseruari solent.*

Sic parantur Extracta:

Ex MINERALIBVS, modo iam descripto, vti patet *lib.* 3.

N. *Extracta mineralium pleraque Tincturæ nomen retinent, de quibus infra.*

Ex VEGETABILIBVS, scil. 1. *ex herbis*, 2. *floribus*, 3. *seminibus*, 4. *fructibus*, 5. *radicibus*, 6. *lignis & corticibus*, 7. *aromatibus, hinc* 8. *ex resinis*, 9. *ex gummatis.*

I. Herbarum Extracta sunt rara, quippe [vti dictum], succi eorum loco prostant. Fieri tamen possunt.

1. Modo generaliter dato, ex herbis, scil. siccis.

2. Ex succis inspissatis (si subtiliora Extracta expetis,) cum ▽ sua propria dephlegmata (spiritu) quod Extr. dein filtrandum & ad consistentiam redigendum.

3. Quercetanus. ℞. Herbas virides, conquassat, elicitque ▽m leniter destillando MB. Fecibus omnino siccis, (nihil tamen adustionis redolentibus,) & in puluerem grossum redactis, affundit ▽ illam destillatam, extrahitque s.a.

II. Florum Extracta in specie sic dicta, rara itidem sunt. Succi e contra expressi inspissatique (qui communiter Extractorum ac Essentiarum nomine veniunt) crebriores; de quibus in succis agitur.

Extracta prioris generis fiunt.

℞. Flores vel gemmas (e.gr. hypericonis) incide ac affunde 🜄 rectific. vt vndique madefiant, macera (♂ 8.) dein exprime. Expressionem purifica per digestionem ac subsidentiam (non cum albumine oui, quod in omnibus tincturis, in quibus aliquid resinæ latitat, benè notandum.) Partem puriorem à fecibus decanta;

decanta; 🜄m destillando abstrahe; remanentemque tincturam coagula ac serua. Sic paratum vsuale est Extractum, seu Essentia Croci, quæ nonnunquam Tincturæ titulo venit.

N. *Fieri itidem possunt cum aquis propriis, vel alienis, conuenientibus tamen, præcipuè si acidulæ eæ fuerint redditæ guttulis aliquot spiritus ♀is, vel Vitrioli.*

III. Seminum Extracta eodem cum reliquis parantur modo, beneficio 🜄.

IV. Fructuum Extracta (propriè sic dicta,) rariora itidem sunt, crebriores succi inspissati, quæ veneunt nomine saparum, rob. mellium & succorum. Fieri nihilominus quoq; possunt ex fructibus siccatis per 🜄, vel quod melius, cum sua propria Aqua vitæ, (spiritu) quæ postmodum abstrahitur relicto Extracto in consistentia mellis. *Quercetanus in Pharmac. rest.* Sic fiunt Extractum baccar. iuniperi baccar. lauri. Vide & Tincturas.

V. Radicum Extracta vsualia pleraque sunt succi. Sufficit enim si succolentæ eæ sunt, faciliorisque expressionis, (non mucilaginosæ) solummodo coquere, exprimere ac inspissare. Nihilominus tamen parari quoque possunt extracta subtiliora, nimirum

1. Ex radicibus minus succulentis, modo generaliter dato cum 🜄 parantur.

N. *Quercetanus in Extractis bezoardicis parandis adhibet spiritum iuniperi, abstractamque 🜄m (in inspissatione) reseruat pro vsu ibidem bezoardico.*

Sic fiunt, Extracta Angelic. Aristoloch. Enulæ, Gentian. (cuius succus magis vsualis est) Imperatoriæ, Pœoniæ, Tormentillæ, Zedoariæ.

2. Ex radicibus succulentis ac mucilaginosis, fit 1. Succus inspissatus, hinc ex succo seu mucilagine inspissata, l.a. cum 🜄 extractum conficit. Sic paratur Extractum Symphyti.

3. Huc referre licet & succos qui digestione rubicundiores euaserunt. ideoque sanguinis titulum nacti sunt, vel Mumiæ.

℞. Radicem succulentam quamcunque vis, purifica optimè, contunde ac exprime succum; hunc in phiola digere calore MB, donec in rubeum conuertatur colorem. Materiâ in rubedinem conuersa, omnique hypostasi siue crassamento ab ea separato, separetur liquor, qui colore albo inde destillabitur, extracto in fundo remanente sub forma sapæ rubicundæ. *Quercetanus in Pharmac. restitut. c. 26.* Sic fit Extractum ex radice Hyoscyami, cuius vsus est in anodyni cuiusdam & laudani compositione. Sic paratur & Extractum Esulæ.

N. *Ex radice Symphyti & Satyrij simili ferè modo, Extracta sanguinea, seu sanguines eliciuntur. Nimirum pulpæ illarum cum pane ac vino vel Sp. vini digerantur, defecentur ac inspissentur. Verum enimvero non Extracta sed succi sc. propriè dicendi sunt. Vide suis locis libr.* 4.

VI. Lignorum & Corticum lignosorum Extracta, duplicis generis ferè acquiri possunt, Viscosum scil. ac Resinosum.

Viscosum, quia naturæ est aqueæ, nihil aliud est quam succus inspissatus, ea propter & menstruo paret aqueo, coctioneque interueniente facilimè elicitur.

Resinosum (resina, gummi alias) sulphureo

phureo felicius obedit menstruo in quo excellit 🜍, quem aquæ admiscere fas est.

Modus eliciendi extracta resinosa seu Gummata.

℞. Rasue. ligni (v.g. Guajaci) q.v. (℔. 7. 8.) affunde 🜍 optimum, (ex vino, fecibus vini, vel hydromelite vinoso,) digere vitro clauso 🝆 dies (12. 15.) & rubescet; deinde exprime fortissime, vt egrediatur quoque liquor spissus rubicundus & oleaginosus. Hinc fiat abstractio, donec materia in fundo maneat, in consistentia mellis, bulliendoque bullas emittat, non secus ac mel ipsum. Tunc calentem materiam effunde in ▽ frigidam, & coagulabitur instar aloës, aut gummi rubei. *Quercetan. Pharmacop. restit. cap. 26.*

N. 1. *In conficiendis huiusce generis extractis, non incongruè loco 🜍 i adhibere quoque licet hydromel quoddam vinosum, aut ▽as stillat. conuenientes, v. gr. ▽. ulmariæ, cardui benedicti, fumariæ, & similium, quas tamen accidulas reddere oportet cum succo Limonum aut simili. Quinimo & sola fontana, interueniente sufficienti coctione resinosum extractum elicere potis est.*

N. 2. *Idem Extractum cum 🜍 i rectificatiss. allectum, præcipitatur nonnunquam affusione ▽æ, diciturque Magisterium; vt Magisterium Cinamomi, Ialappæ, &c.*

Extracta Viscosa.

℞. Rasuram ligni q. v. coque cum aqua quam sufficienter, hinc exprime, clarifica & inspissa q. s.

VII. Aromatum Extracta vt eo promptius obediant 🜍 nonnihil addere conuenit, v.g. ℞. Caryophyllor. grosse contus. ℥ij. ▽ still. ℥xii. 🜍 ℥iv. macera vase clauso. Dein exprime, clarifica per digestionem, abstrahe aliquantulum in MB (ob spiritum qui primum extillat,) reliquū euaporare sine ad consistentiam debitam. Eodem modo fieri possunt & Extracta ex aliis aromatibus. v. g. ex calamo aromatico, cardamomo, cubebis, cinamomo, &c.

VIII Resinarum extractio non nisi depuratio est, qua Resinæ in 🜍 rectificatissimo soluuntur, colantur, ac demum abstracto 🜍 inspissantur, vel affusa aqua, quâ sulphurea 🜍 natura diluitur ac debilitatur, præcipitantur. Et hæc nonnunquam titulo Magisterij veniunt, aut Resinæ, exempli gr. Resina vel Magisterium scammonij, & simil.

IX. Gummatum Extracta sunt portiones gummatum, tùm viscosæ, tum resinosæ ab inuicem scil. separatæ. Conuenit igitur hæc separatio, iis solum, quæ parte viscosa ac mucilaginosâ simul constant, vt ferulacea; fitque. ℞. Gummi aliquod ferulaceum, solue lento calore (præstat in cucurbita cæco alembico occlusa, vel vase simili,) solutum ac depuratum, repone aliquot diebus, & subsidebit pars resinosa. Hinc decantetur liquor turbidus (à resinosa parte subsidente) clarificeturque (si opus) depurando cum albumine oui, vel per linteum colando, vt clarus euadat; dehinc inspissetur lenissimo calore 🝆. Sic habes viscum, i. e. Extractum viscosum.

Resinosa illa subsidentia lento quoque calore exiccata, exhibet resinam, i. e. resinosum Extractum.

N. Extrahit quoque Resinam 🜍 rectificatissimus.

In ANIMALIVM familia Extracta suppeditare possunt partes carnosæ, quæque his assimilatæ membranosæ, v. gr.

v.gr. Matrix. Hinc stercora, fella, ossa, cornua.

Ex carnibus carnosisque partibus fieri possunt Extracta, si loræ exiccentur atque cum, 🜄 vel simili appropriato spiritu extrahantur, postmodumque ad consistentiam debitam inspissentur.

N. 1. *Præstat, si primum antequam exiccantur, in 🜄 myrrhâ essentificato, aliquos ♂ macerentur. Vide Extractum splenis bouis, libr. 5. Item Extractum muniæ humanæ, libr. 5.*

N. *Quercet. Pharmac rest. cap. 29. inspissat decocta, additque appropriata, (vide supra in decoctis) atque ita Extracta carnosa parat.*

Ex stercoribus animalium si qua Extracta parare animus sit, per 🜄 id optimè perficies, quippe hic fœtorem corrigit.

Ex fellibus. ℞. Fella exiccata, extrahe cum 🜄, *vide in Boue lib. 5.*

Ex ossibus. ℞. Ossa (v.gr. 2. vel 3. crania recentia) tere crasso modo, affundeque aquam vitæ, [iuniperi seu saluiæ,] vt (dig. 4. 5.) supernatet, digere vase acurratissimè clauso, (♂ 12.) post coletur & exprimatur fortissimè. Sic liquor exibit rubicundus instar sanguinis, qui oleosus & resinosus erit. Iterum affundatur fecibus nouum menstruum, digerendo, (♂ 4. vel 5.) cola & exprime. Expressos liquores destilla in alembico, donec remaneat Extractum in forma Sapæ. *Quercet.*

N. *Digeri & depurari poterit.*

E cornibus. Extracta cornuum fiunt è teneris (ceruorum) cornibus, vel è cornibus etiam induratis, sed adhuc recentibus, mediante itidem 🜄 vitæ appropriata, quæ accidula prius reddita sit cum liquore 🜍is accidulo. *Querc. Pharmac. rest. cap. 26.*

N. *Extracta in Syrupos rediguntur, addendo post clarificationem Syrup. pomor. redolent. vel rosar. pallidar. vel Cinamom. In puluerem verò per frequentem cohobationem cum aqua propria, & lentam exiccationem.*

EXTRACTA vsitatiora ALTERANTIA.

1. *Alterantia simplicia.*

Absynthii
Acori
Agallochi, s. Ligni Aloës.
Angelicæ rad.
Aristoloch. rot. rad.
Card. benedict.
Caryophyllor.
Castorei.
Centaur. min.
Chelidonij maior.
Croci.
Cubebar.
Dictamn. s. fraxinellæ.
Enulæ c.
Galangæ.
Gentianæ.
Guajac.
Imperator. rad.
Melissæ.
Menthæ.
Majoranæ.
Myrrh.
Petasitid.
Pœon.
Rutæ.
Sabinæ.
Satyrij rad.
Scabiosæ.
Scordij.
Symphyt.
Tormentill.
Valerian.
Zedoar.
Zinziber.

2. Alte

2. *Alterantia Composita.*

Extr. Laudanum opiatum, cum & sine Moscho & Ambra, *vid. lib.* 4.
Bezoardicum Quer. N. 1.
Chalybeatum. 2.
Hystericum. 3.
Matricale S. Closs. 4.
Pestilentiale. 5. 6.
Pulmonum. 7.
Satyrij comp os. 8.
Theriacæ. 9.
Theriaca benedicta. 10.
Theriaca cælestis. 11.
Vterinũ Mynsichti. 12.

1. *Extractum Bezoardicum Quercetani, pro Laudano suo.*

℞. Rad. Angelic.
Zedoar.
Galang.
Tormentill.
Cort. citri.
Lign. Aloës.
Santal. rubr.
citrin. à ℥j.
Gran. Alkerm.
Dictamn.
Spic. nard.
Garyophyll.
Nuc. moschat.
Macis.
Cinamom.
Been alb.
rubr. à ℥iß.
Camphor. ʒj.
F. Extractio cum ▽ vitæ Iuniperina.

Vires. *Eximiarum est Virium in arcendo Veneno, morbisque contagiosis, qualis pestis, febres malignæ.*

2. *Extractum Chalybeatum magnum.*

℞. Limat. Chalyb. præp. ℥iij.
Rad. Ireos fl. ʒj.
Bugloss. sylu.
Cyclamin.
Eryng.
Bryon.
Zingib. an. ʒß.
Fol. Ceterach.
Ling. ceruin.
Betonic.
Rut.
Chamædr.
Chamæpit.
Agrimon.
Calamenth. a. g. xv.
Spic. indic.
Croc. or. an. g. v.
Cort. fraxin.
Rad. Capp.
Fag.
Salic.
Cost. dulc. an. ℈j.
Visc. quern. ʒj.
Cinamom. ʒß.
Sem. Ameos.
Cardamom.
Cumin. acet macerat.
Coriandr. præp.
Agni cast.
Melanth.
Petroselin.
Portulac. an. ʒß.
Siler. mont. ʒj.
Galang.
Caryophyll.
Macis.
Xylaloës.
Zedoar.
Doronic.
Gentian. an. g. xv.

Incisa & contusa grosso modo infundantur in s. q. 🜄. & f. l. a. Extractum.

Vires: *Magnas vires obtinet in aperiendis obstructionibus præsertim lienis, Epatis, vteri ac Mesenterij, adeoque morbis*

morbis inde natis subuenit.

3. *Extractum hystericum.*

℞. Succi. Sauin.
Centaur. min.
Matricar.
Arthemis.
Fol Melifs.
Flor. Calendul. a. MB.
Rad. Angelic.
Filicis.
Aristoloch. rot. a. ℥ß.

F. Extractio cum aqua Melifs. ac Sabinæ addendo Sal. ♁. tantillum, Tinctura inspissetur.

℞. Huius Extracti ℥ij.
Extract. Myrrh. ʒj
Croc. ʒß.
Castor. ℈ß.
Borrac. ʒij.
Fecul. Bryon. ʒiis.
F. Massa.

Vires: *Menses obstructos reserat, vterinasque passiones discutit.*

Dosis ℈ß.

N. *Aqua illa abstracta itidem magnas suppetias ferre potis est in iisdem affectibus.*

4. *Extractum Matricale S. Clossæi.*

♃ extracti lienis bouis
Puleg. regal. &
Croci cum 🜄 parati ℥ij.
Myrrh. in aq. rut. murar. cum spiritu ♁ acida, dissolut. ʒij.
Extract. cort. arant. & citri ℥iij
Fœcul bryon. ℥ß.
Camphor. ♎atæ cum 🜄 præmissâ digestione eiusdemque abstractione in ♃ ℈iM.

Vires. *Huius portio ad pisi magnitudinem dissoluatur in Aquâ aliqua hystericâ & exhibeatur.*

5. *Extractum pestilentiale.*

℞. Rad. Angelic.
Olsnit.
Imperator.
Zedoar.
Vincetoxic. à ℥ß.
Tormentill.
Gentian.
Petasit.
Succis.
Pimpinell. à ℥j.
Sem. Leuistic. ʒiij.
Angelic.
Melifs. à ʒij.
Sem. Citr. ʒi.
Gran. Iuniper. M. ij.
Fol. Veronic.
Melifs.
Arthemis.
Scord.
Galeg.
Scabios.
Card. bened. Miß.
Fl. Hyperic. M. 1.
F. Extr. cum 🜄. & inspissetur.

Vires. *Maximarum est virtutum in arcendo aëre pestilentiali, eodemque morbo & similib. malignis affectibus curandis & præcauendis. Sudorem mouet.*

Dosis à ℈j. *ad* ℈ij. *&c.*

6. *Extractum pestilentiale Tychoni de Brahe.*

1. ℞. Teriac. Androm. veter. ℔. 1. Extrahe Tincturam cum 🜄 rectificatifs. ad superemin. palme affuso, Vase bene clauso. Effusiones filtra & abstrahe l. △ ad consistentiam mellis.

2. Fiant flores ♁is simplices ter per se & quarto ex Aloe, Myrrha & Croco semel leniter eleuati.

℞. Horum ℥ı v.
Ol Iuniper. è bacc. rectific. ad eminent. digit. 4.

 N. *Potest*

N. *Potest etiam addi olei succin. rectificati pars quarta, sic melius.*

Stent in digestione tepidâ & imprægnabitur oleum tinctura ♎ is rubicundâ, effunde, ac si libet filtra. Itaque

℞. Extract. Theriac. part. XII.

Balf. illius ♎ is. part. I.

Addendo si libet nonnihil Extract. rad. Angelic. Nag. Succin alb. & Sal. Absynth. vt & aliquantulum de Spiritu illo theriacali abstracto, digerantur (d. 8.) Hinc fiat separatio ad consistentiam mellis.

Summum est curatiuum pestis. Desis g. viij. x. xij. &c. In aqua appropriata statim ab initio morbi assumpt. vt sudorem cieat. Præseruationis vice assumi poterunt quotidie mane g. ij. vel iij.

N. *Potest vlterius exaltari per additionem Tinctura Corallorum, Sapphyr. Hyacynth. & Margarit.*

Quinimo vt vniuersalius inde medicamen exurgat, acui potest tantillo florum reguli ♁ ialis diuturnam reuerberationem rubificatorum. Vide lilium Theophr.

Descriptionem hanc Rudolpho Imperatori submissè communicauit Tycho Brahe.

Ex communicatione D. Iohan. VValtheri *Held.*

7. *Extractum Pulmonum.*

℞. Pulmon. Vulpis, incide in frusta minutissima, ac adde

Herb. Veronic.

Hyssop.

Scabios. ana. MB.

Sem. Anis.

Fœnic. ana ℥j.

Coque in phiala capaci benè occlusa in MB. feruenti horas 7. vel 8. donec pulmones in liquorem redacti fuerint. Hinc cola, colaturamque inspissa l.a. addendo Sacchari q. libet, ad consistentiam extracti.

Vires. *Imbecillitati ac affectibus pulmonum confert.*

N. 1. *Eodem modo fieri quoque possunt Extracta Epatis, Splenis, & similium, ex Decoctis supra è Quercetano allatis.*

N. 2. *Præstat modus quem supra generaliter dedimuus.*

8. *Extractum Satyrii compositum.*

℞. Extract. Satyr. simpl. ℔ß.

Sal. margarit. ℥ß.

Ol. nucist. still.

Anis.

Cinamom. an. ʒß.

Vires. *Impotentibus succurrit. Dosis gutt. aliquot. ad 20.*

N. *Extract. simpl. v. l. 4.*

9. *Extractum Theriacæ seu Essentiæ. Theriacæ simplex & alcolisata*

℞. Theriac. Androm. opt. extrahe s. a. tincturam cum ∇ vitæ iuniperina, vel ∇ ex tophis ceruinis, vel simili ∇ bezoardica siue theriacali. Decantatas tincturas destilla ad remanentiam Essentiæ Theriacæ in consistentia mellis, quam serua pro vsu, titulo Extracti theriacæ simplicis, vel adde sal ex incinerata remanentia elixiuiatum, sub nomine Extracti s. Essentiæ Theriacę alcolisatæ.

N. *De hoc Theriacæ & similibus Extractis, duo quæ moneam, habeo.*

Primum suggerit ingredientium diuersitas, quâ vix credibile est, singulorum Essentias æque vni soli menstruo parere. Nec est quod oggerant, fermentando cuncta in vnam naturam coaluisse: Dubium enim haud leue, vtrum fermentando natura rerum adeo immutari possit, vt quæ antea menstruum reum prorsus respuebant

respuebant, facta fermentatione idipsum amicè amplectantur.

Secundum, quod monere duxi, ipsamet præbet fermentatio, quippe quæ potissimam rerum fermentabilium partem in Q.E. exaltat, id est, volatilisat, spiritualem ac volatilem reddit. Exemplo sint Vinum, Cereuisia, succi fructuum fermentati, & similia, Eapropter cum Tinctura destillationi submittatur, qua volatilior pars abstrahitur, quis infringet Extractum in fundo destillatorij remanens, potissima sua parte esse exutum.

Vt has difficultates euitent, sunt qui species seorsim menstruis idoneis extrahunt, atque Extracta postmodum coniungunt. Verũ enim vero, nec hi ad metam ad quam collimant, pertingere videntur. Etenim compositionem Theriacæ subeunt non pauca naturæ aromaticæ, subtilioris, tenuioris, volatilioris, &c. Quæ facultates ad Theriacæ constitutionẽ nõ minus necessariæ sunt, quam reliquæ in substantia minus volatili residentes. Idcirco, cum volatiles illi spiritus à fixioribus in inspissatione separentur, operationẽ Theriacæ integram in Extracto hoc quis sibi spondebit? Adde quod hac ratione nonnullorum ingredientium ferocia, quæ alias fermentando in Theriaca cicuratur, indomita maneat, imo vires suas exerere aptior euadat. Præstat itaque Theriacam in sua propria substantia adhibere, quam laboriosa hac extractione operam perdere. Id quod de aliis quoque, exempli gratia, pilularum quarundam Extractis censendum.

Verum enimvero, non simpliciter Theriaca Extracta improbata velim, præcipuè si spirituosiores seu oleosiores partes interueniente præcipitatione sint reseruatæ. Qua in re non possum, quin industriã commendem Chymici solertissimi Friderici Greiffen Pharmacopæi apud Tubingenses celeberrimi, Amici mei honorandi, qui imperfectionem præparationum harundem perpendens, perfectiorem, non ita pridem in decade sua nobissimorum medicamentorum, Iuris publici fecit, vnde

10. *Theriaca Benedicta Quercetani aucta & correcta.*

1. *Soluenda.*

℞. Troch. scyllit. Quercetan. ʒ vi.
de Viper. Venetian.
Ess. (extr.) opii cum 🜊 fact. ana ℥ iij.
Succ. Glycyrrh. in ▽ still. sol. & inspiss. ℥ iß.
Ess. croci (cum V^{s}.) ℥ j.
Myrrh. 🜊 sol. & inspiss.
Oliban. in gran. à ʒ vi.
Gran. styrac. cal. in ▽ sol. & express.
Gum. Arab. albiss.
Sandarac. in gran.
Succ. Acac. in 🜊 sol. & insp.
Hypocist. 🜊 s. & insp. ana ℥ ß.
Asphalt. el.
Galban.
Mastich.
Opopanac. (singul. in gran.) à ℥ ij.
Essent. Castor. ʒ. i.

2. *Extrahenda aromata.*

Piper. long. ℥ iij.
Cinam. ac. ℥ iß.
Acori s.
Cass. lign. Veræ.
Cost. Ver.
Pip. albi.
nigri.
Schænanth.
Spic. Indic.
Stœchad. arab.
Zedoar.
Zingib. alb. à. ʒ vi.
Cardam. min.
Carpobals. veri.

Cubebar.
Folij |
Galang.
Garyophyllor.
Macer.
Spic.celtic.à ℥ß.
Lign.Aloës ʒ.ij.
Extrahenda reliqua.
Mirobalā.Chebul.ʒvi
Baccar. iuniper. ℥ß.
Laur. ʒij.
Fl.Rosar.rub.℥iß.
Hyperic. ℥ß.
Centaur.min. ʒij.
Herb card. bened.
Scord.cret.à ℥iß.
Calamenth. mont.
Dictam.cret.
Marrub. à ʒ.vi.
Abrotani.
Chamædr.
Chamæpit.
Orig. cret.
Polii cret.
Rorismar.
Salu. min.
Scabios. à ℥ß.
Maioran.
Mari.
Lign.Asphalt.
Santal.citr.à ʒij.
Agaric.
Rad.irid. Flor.à ℥iß.
Angelic.
Pentaphyll.
Rhabarb. el.
Tormentill.à ʒvi.
Aristoloch.rot.
Asar.
Cyper rotund.
Diptamn.alb.
Enulæ camp.
Gentian.
Imperator.
Meu.
Pimpinell.
Phu Pontic.
Serpentar.
Succis.
Valerian.
Vincetoxic.an.℥ß.
Aristoch. long.
Cruciat. à ʒij.
Sem. Buniad. seu Napi agrest. ℥iß.
Petrosel. maced. ʒ.vi.
Ammeos.
Amomi racemos.
Anis. torrefact.
Citri.
Fœnic.cret.
Hyperic.
Sesel. seu Siler. mont.
Thlaspi seu Nasturt.alb .à. ℥ß.
Dauci cretic. ʒij.

3. *Puluerisanda.*

Confect. serpentum iuniperinæ Quercet. ℥iij.
Terr.sigillat.ʒ.vi.
Lemn.
C.C.usti à ℥ß.

4. *Liquida.*

Balsam. Indici
Ol.Nucis moschat.expr. à ℥iß.
Garyophyllor.
Succin. camphorat. ʒiß.
Spir.⊕i ℥ß.

1. F. Extractio seorsim medietatis aromatum & reliquorum extrahendorum, singulorum sc. 1. cum 🜄 rectific. 2. cum ▽ ♋. pluuiali, Essentiam cum 🜄 extractam præcipita cum Extractione in ▽♋. Hinc abstrahe in MB ac collige seorsim spiritum theriacalem primo egredientem, seorsim etiam ▽ theriacalem subsequentem ad consistent. mellis.

mellis. Residuam medietatem in puluerem redige.

2. Ex remanentia incinerata elixiuia ⊖ cum ▽ pluuiali.

3. In spir. theriacali solue sandarac. Olib. Mastich. storac. omnesque Essentias non satis liquidas eo dilue.

4. Cum ▽ theriac. in pultem redige Trochisc. de scyllis & Vip. solue in eodem succum Glycyrrhizæ, G. Arabic. & ⊖ proprium.

5. In spir. Terebinth. ℥vi. solue Asphaltum.

6. Reliqua omnia, vt Ess. Opii. & Hypocist. Acac. Myrrh. sagapen. Galban & Opopanac. solue in ⚹.

7. Omnes extractiones, solutiones, pulueres, Balsama, olea expr. destill. spiritus & ⊖ia s.a. commisce quam optimè & redige in massam pilularem. Hinc

11. *Theriaca Cœlestis.*

℞, Theriac. benedict. prior. ℔iß.

Extrahe cum sp. Theriacali, effunde & abstrahe ad consistent. mellis Abstractum spir. (essentia seorsim asseruata) reaffunde remanentiæ priori, extrahe denuo & decanta. Remanentiæ affunde ℣ rectific. ac extrahe residuam essentiã eius, decanta iterum, & confunde eum priori. Residuam remanentiam in ▽ theriacali & tandem in ⚹ spiritu Salis balsamici (⊖) fortificato extrahe. Et his vltimis Extractionibus priores præcipita & ad consist. mellis coagula, tandem permisce.

Magist. corallor.
Perlar. à ℥j
Hyacynthi.
Rubin.
Smaragd. à ℈ vi.
Bezoard. Animal.
Mineral.
Sal. corallor.
Perlar. à ℥ß.
Bezoard. oriental.
Terr. sigillat.
Vnicorn. veri.
Ofs. de C. C. à ʒiii.
Ambr. gris. ʒii.

Inspissa in vase duplici ad formam Extract. vel massæ pilularis.

Vires. *Vires Quercetanus huic attribuit admirabiles in Venenis & contagiis arcendis; in exagitatione spirituum humorumque sedanda, in catarrhis, doloribus. & vigiliis mitigandis. In Balsamo natiuo corroborando, putredine præseruanda, &c.*

N. *Rationem vtriusque huius compositionis videsis decade superius allegata,*

12. *Extractum vterinum Mynsichti.*

℞. Bacc. Sambuci
Ebuli ana ℥iv.
Rad. Pœon. debitè collect.
Arthemis. rub.
Dictamn. alb.
Bryon. ana ℥ij.
Visc. quern.
Sum. ameos.
Herb. puleg.
Meliss.
Cass. lign.
Croc. or.
Castor veri. ana ℥ß.

Extrahe cum ℣. eumque separa ad remanentiam extracti. Postea adde

Sang. porcæ in clibano exiccat. & cùm ▽ hysteric. præpar. ℥ß.
Bezoart. Iouial.
Mag. Iouis Anglic.
Matr. perlar.
Corallor.
Ol. antophyllor.

 Angelic.

Angelic.
Succin. alb.
Arantior. ana ℥j.
Denuo misce & f. Extractum pro vsu.

Vires: *Medicina est saluberrima in affectibus vterinis, etiam deploratissimis: Dosis* ℈j. *ad* ʒ. *tribus aut 4. diluculis continuis in aq. aliqua conuenente.*

EXTRACTA PVRGANTIA.

Extracta purgantia simplicia, vt & quæ sub nomine alicuius simplicis veneunt, *vide lib. 4.*

Purgantia Composita.

1. *Extractum benedictum.*

℞. Fol. Sen. el.
Rhabarb. à ℥ij.
Agaric. ℥j.
F. Extractum.

Vires. *Purgat biliosos ac mucilaginosos humores.*

Dosis à ℈ß. *ad* ʒj.

2. *Extractum Catholicum Francofurtense.*

℞. Aloes succotrin. ℥j.
Turbeth. el. ℥ß.
Colocynth. ʒvi.
Agaric. albiss.
Diagryd.
Rad. Ellebor. à ℥ß.
Spec. Diarrhod. abbat. ℥j
Macis.
Stœchad. ar.
Galang.
Cardamom.
Zedoar.
Caryophyll,
Cinamom.
Fl. Anth.
Lign. Aloës
Visc. querc. à ʒß.
Ambr. gris. ℈j.

Infunde omnia in 🜄 ♂ (8) exceptis speciebus, Diarrhod. & Ambra, fiatque Extractum, cui adde Extractum specierum Diarrh. itidem per 🜄 factum ac Ambram.

Vires. *Omnes humores blandè purgat.*

Dosis à ℈ij.

3. *Extractum Catholicum Sennerti.*

1. ℞. Diagryd.
Trochisc. Alh.
Gumm, de Peru, ana ℥ß.
Aloës ℥j.
F. Extractum cum 🜄 seorsim.

Itidem f. Extractum.

2. ℞. Turbith. el.
Rad Elleb. nigr. à. ℥ß.
Rhabarb. ʒj.
Spec. Diarrhod. abb. ℥ß.
Arom. t. rosat. ʒij.

Vtrumque Extractum coniungatur ad massam pilularem constituendam.

Dosis

Dosis à ℈j.ad ℈ij.

N.*Felicius forsan procederetur, si Resina Diagrydii, Magister. Gummi de Peru, Extract. Aloës, per se fierint, vt libr. 4. docebimus, atque Trochisci Alhandal cum reliquis infunderentur.*

4. *Extractum Catholicum, D. D. Arnoldi VVeickhardi.*

℞. Aloës succotr. ℔ß.
Rhabarb. opt. ℥v.
Fol. Senn. s. st. ℥iv.
Rad. Mechoac. ℥ij.
Colocynth. ℥j.
Turpethi el. ℥iiß.
Esul. præparat. ℥ß.
Gener. 5. mirobalan. à ʒij.
Cinamom.
Zinzib.
Macis.
Galang.
Zedoar.
Garyophyllor.
Cardamom.
Cort. citr.
Schœnanth. à ʒj.
Spec. Diambr. ʒij.
Diarrh. abb. ʒiij.

F. Extractio l. a. cum 🜄 & 🜄 fœnic. exprimatur & inspissetur.

Dosis ad ʒß. vel ℈ij.

4. *Extractum Panchymagogum Crollij* 1.

℞. Spec. Diarrhod. Abbat.
Diambr. ana ℥j.

Extrahatur Tinctura cum 🜄 s. a. vitrum crebro mouendo.

Deinde

℞. Pulp. colocynth. ʒvii.
Turpeth. gummos. ʒv.
Agaric. opt. ℥j.
Rad. Elleb. nigr. veri ℥j.
Scammon. Elect. ʒvi.
Fol. Sen. ℥iv.
Rhabarb. el. ʒiij.
Elater. ʒij.
Sem. Ebul. trit. ʒiij.
Hermodact. ʒiij

Incidenda incidantur, terenda terantur; affunde Tincturam illam specierum, extrahaturque Tinctura s. a. decantatas extractiones inspissa leni calore M. B. ad consistentiam mellis, postmodum adde

Ol. Cinam.
Caryophyllor.
Nucist. ana gutt. x.
Sal. perlar.
Corall. ana ʒij.

Salem è fecibus superioribus calcinatis extractum.

Rasur. cranii human. [vel oss. calcinat.] ℥ß.

F. Massa.

Vires. *Non datur melius catharticum, quod minori molestia omnes humores noxios expurget.*

Dosis à ℈j. ad ℈ij. ex vino maluatico, vel alio generoso, è iusculo, vel aliis catapotiis aggregatiuis admixtis; datur & in forma pilulari.

6. *Extractum Panchymagogum Crollij* 2.

℞. Pulpæ colocynth. ʒvi.
Agarici
Scammon. el. ana ℥ß.
Hellebori nigri
Spec. Diarrhod. Abbat.
Aloes succotrin. ana ℥j.

Extrahe s. a. cum 🜄 eumque iterum abstrahe. Et quia in extractione sæpè virtus purgatrix solet debilitari, ideo quidam solent ad vnam partem Extractorum addere crudorum purgantium partem alteram: adde ergo superioribus, antequam Extractum in furno remanens plane inspissetur.

Trochisc

Trochisc. Alhand. ʒvi.
Diagryd. præparat.
Agaric. troch. à ℥ß.
Aloës Epatic. ℥j.
Pulverisata redigantur in massam iustæ consistentiæ.
Dosis à gran. 20. ad 35. & 30. & vltra.
N. *Aliud vide in Pharmacop. Augustana.*

7. *Extractum Panchymagogum Hartmanni.*

℞. Fol. sen. s. st. ℥ij.
Rhabarb. el. [illegible].
Rad. Hellebor. nigr. ℥j.
Turbeth. alb. gummos.
Polypod. quern.
Trochisc. Alhand.
Agaric. Trochisc. ana ℥ß.
Medull. sem. cartham.
Myrrh. rubr. el. ana ʒiij.
Spec. aromat. Garyoph.
Diambr. ana ʒj.
Cortic. citr. ʒj.
Concisa & contusa extrahantur simul omnia cum 🜄 & ▽ cinam. ana ℔iß. F. Expressio. Feces denuo extrahantur cum sola ▽ cinam. tenuiori, percoletur postea. Extracto adde Extracti Aloës cum ▽ Betonic. vel Veronic. facti ℥iij. F. mistio, & inspissatio ad iustam consistentiam, addendo Ol. Garyophyllor. gran. 10.
Dosis à ℈ß. ad ℈iß. *Harman. in Croll.*
Alias insuper descriptiones videre poteris dicto libro.

CAP. LVIII.

De Farinis.

FArinarum conficiendarum modus vulgaris est.

Sunt vsitatiores in Officinis.

Farina Amyli, s. amydi, *Krafft. Meel.*
Auenæ.
Fabrum.
Fœni græci.
Glandium.
Hordei.
Lentium.
Lini.
Lupinorum.
Orizæ.
Pisorum.
Siliginis.
Tritici.
Volatilis, *Staubmeel.*

CAP. LIX.

De Feculis.

FEculæ ex radicibus nonnullis, iisque viridibus eliciuntur, [illegible] ex foliis.

Modus fiendi.

℞. Rad. (v. gr. ari,) q. v. lotam vel rasam,

ſam, conquaſſa optimè in mortario, affundendo aquam ſubinde, vt fiat pulpa liquidiuſcula, hanc fortiter exprime, expreſſionem liquidam repone, vt ſubſideat fecula. Feculam ſubſidentem exicca. Sic fiunt.

Fecula Ari.
Bryoniæ.
Iridis noſtrat.
Liliorum albor.
Pœoniæ.
Raphani marini.
Scyllæ.
Serpentariæ.

N. *Scylla operationem habet peculiarem. Vide lib.* 4.

Ononidis radix cocta in ſ. q. aquæ (hor. 3.4.*) ſi decoctum illud clarificatum prius & aliquantulum inſpiſſatum reponatur, ⁝ itidem ad fundum mittit.*

CAP. LX.

De Floribus.

FLores in Chymia ſunt ſubtiliores corporis partes, per ſublimationem, à craſſioribus particulis, ſub forma ſicca ſeparatæ.

Modus, vt ſingulis ferè diuerſus eſt; ita & in ſingulis deſcribi poſtulat.

Vſitatiores ſunt.

Flores Antimonij.
Cinnabaris Antimonij.
Flores Arſenici. ♂ ſublimatum.
Benzoin.
Mercurij varij, huc ☿ dulcis.
Salis ✳.
Sulphuris varij.

CAP. XLI.

De Gargariſmis, Diaclyſmatis & Dentifriciis liquidis.

DIaclyſmata, (Collutiones oris,) ſunt liquores, qui in ore detinentur, iterumque expuuntur. Hi ſi gargariſando adhibeantur, dicuntur Gargariſmi ſeu Gargariſmata, quod tamen vocabulum etiam generaliter pro diaclyſmate non rarò vſurpatur. Eadem ſi phlegmati è cerebro eliciendo deſtinantur, Apophlegmatiſmi nomen aſſumunt.

Liquores hi in Officinis pro vſu nulli extant, ſed ex tempore, ad præſcriptiones datas, diſpenſantur. Fiunt vt plurimũ ex aquis (ſimplici vel deſtillata,) ſuccis, decoctiſue conuenientibus ; in quibus pro libitu diluuntur ſyrupi, mella, ſapæ (℥ii, iii, iiii, ad ℔.1.væ) tantillum aceti, O vſti, ⊕i crudi, præparati, ſpiritus ⊕i, ⊖i, & ſimil. In ſumma, omnis generis liquores, & quicquid in his diſſolubile eſt, diaclyſmata ingredi non nequeunt.

Exemplo ſint :

1. *Diaclyſma Odontalgicum & apophlegmatiZans.*

℞. Piper alb.

long.
Cubeb.
Staphisagr.
Cort. mori
mandrag. à ℥i.
Rad. pyrethr. ℥ij.
Contundantur & ex vino albo f. decoctum, ad ℔. 1. In colatura dissoluatur tantillum aceti.
F. Diaclysma.

2. *Diaclysma refrigerans.*

℞. Cancros viu. N. v. vi. vel viij.
Sedi maior. M. iii. vel iv.
Contunde & exprime succum.
Vires. *Maximè prodest in inflammatione oris & faucium.*

3. *Diaclysma ad gingiuas.*

℞. Aqu. Chelidon. min. bis destillat. ℥iv.
Ousti ℥j.
M. & si libet f. filtratura.
Vires. *Insignium virium est in gingiuarum putredine.*

4. *Aliud.*

℞. Aq. Chelidon. min.
Plantag. an. ℥iß.
Cochlear. ℥i.
Extr. Chelid. min. ℨj.
Mell. rosat. ℥ .
Spir. 🜔ig. vi. M.
Vires: *Vires easdem cum praecedenti obtinet, sed feliciores, præsertim in gingiuarum putredine scorbutica.*

5. *Diaclysma seu Gargarismus antiscorbuticus. S. Closs.*

℞ Herb. cochlear.
Pyrol.
Beccabung.
Nasturt. aquat. a. Mj.
Rad. aristol. rot.
Enul. camp. an. ℥j.
Rhabarb. opt. ℨß.
Baccar. laur. ℨvi.
Croci ℈j.
Zinzib. alb. ℨij.
F. puluis grossus: Maceretur per biduum in ℔ij. cereuis. veter. idque ib diplomate, decoctum coletur.
Vires: *Valet ad gingiuas scorbuticas & sanguifluas, Patiens eo os colluat, ac mane & vesperi ℥ij. de eodem hauriat.*

6. *D. Ad faucium inflammationem.*

℞. Aqu. Plantag. ℥ij.
Rosar.
Acetos. à ℥j.
Prunell. ℥ii.
Rob. Diamor. ℥ß.
☽ præparat. ℨß.
M. F. Gargarismus.

7. *Diac. apophlegmatizans.*

℞. Cort. rad. sambuc. ℥i.
Rad. Galang. ℨß.
Pyrethri. ℈ii.
Fol. Betonic.
Origan.
Maioran.
Melis. à M. i.
Cubebar. ℨiß.
Sem. Sinap. ℨj.
Vuar. passar. M. i.
Coquantur in vino vel aqua,
℞. Colatur. ℔. ß. præter propter
Oxymel scyllit. ℥iij.
M. F. Gargarismus.
Vires. *Phlegma è cerebro elicit*

8. *Huc referendi sunt LIQVORES, fricandis dentibus, gingiuisque destinati.*

℞. Aqu. Prunell.
Plantag. ana ℥iij.
Rob. Diamor.
Syr. rosar. sic. a. ℥ß. vel ℥j.
Spir. 🜔i ℨß. M.
Inseruit ad dentes dealbandos, exter

extergendos, stabiliendos.

N. *Spiritus acidi prosunt maximè ad dentes dealbandos, sed & stuporem eorum inducunt.*

CAP. LXII.

De Gelatinis.

GElatina est succus inspissatus, purior, clariusculus, cum sacchar in scatulas effusus & congelatus. Et hinc Gelatina dicitur.

Parantur è fructibus nonnullis succulentis, tùm è cornibus ac ossibus tenerioribus.

E Fructibus.

℞. Fructus, exprime succum, expressum coque & clarifica, (cum albumine oui,) hinc addito saccharo inspissa sensim & effunde in scatulas.

Aliter.

℞. Fructus, coque in ▽, decoctionem citra expressionem decanta, vel filtra, saccharumque addendo inspissa.

E Cornibus & Ossibus tenerioribus fit sine Saccharo.

℞. Rasur. cornuum ossiumue (vel eadem in fragmenta minutiora redacta,) coque vel digera aliquandiu in ▽ (commun. stillatitiaue appropriata) hinc coque & filtra calidè, coagulaque.

N. *Quod si ossa & cornua nimis dura sunt, acuari* ▽*a poterit liquore aliquo acido, verbi gratia, spirit.* ⊕*i,* ⚹ *& simil.*

Exemplo sit
Gelatina ossium de corde cerui.

♃ Rasur. ossium cordis cerui iij.
Coq. in aq. & vini alb. ana ℔iß. per horas 6. aut 8. ad medias, deinde colentur, in colaturâ diss. sacch. opt. ℥vi. agitentur simul cum.

Succi limon. ℥ij.
Aq. ros. ℥j.

Dein recoquantur ad medias, addendo sub finem

ambr. griseæ seorsim in aq. ros. infus. ʒß.
Tincturæ cinnam. in vino fact. ʒj.
Colentur & refrigerentur.

Sic sunt

Gelatina Cytoniorum.
Pomorum.
Pyrorum.
Ribium.
Cornu cerui.
Cranij humani.

N. 1. *His immiscentur nonnunquam pulueres, vel Extracta, & simil. vnde Gelatinæ compositæ, tùm alterantes, tùm purgantes, v. gr. Gelatina Cytoniorum purgans, vide lib.* 4.

N. 2. *Sunt qui Gelatinas Cytoniorum,* Marmelatas *vocant, easque tum simplices, tùm aromatisatas pro vsu domestico parant, varij coloris.*

CAP. LXIII.

De Infusionibus.

INfusionis (infusi) nomen potionibus potissimum imponi, iisque purgantibus, lib. 1. diximus, harum rationem hic loci exhibemus.

Liquorem exhibent aquæ stillatitiæ, (tum & fontana,) serum, mulsum, hydromel, vinosum, vinum, & simil.

Materia infusioni apta, etsi & ex mineralibus & animalibus sumi queat, tamen huius loci inprimis sunt vegetabilia, & maximè purgantia cum corrigentibus.

Modus parandi.

Recipiuntur res medicamentales, præparatæ ad infusionem, incidendo, contundendo, limando, &c. prout in decoctorum doctrina traditum; immerguntur liquori, quantitate & qualitate intentioni medicæ respondenti, reponunturque, si extractio maturanda, loco calido, (in cineres vel iuxta fornacem.) Hinc decantetur liquor, exprimaturue pro vsu.

Proportio liquoris præscribitur ferè q. s. id est, vt materia cooperiatur, liquorque supereemineat digitos versos, 1. 2. 3. &c.

Exemplo sint

1. *Infusio Cholephlegmagoga.*

℞. Agaric. elect. ʒiiß.
Rhabarb. opt. ℈j.
Zinzib. ℈ß.
Spic. Nard. gran. v.
Sal. gemm. gran. iij.

Puluerisentur grossè, & infundantur per noctem in
Aqu. Eupator.
Cichor. à ℥iiß.

Hinc calefiant & colentur cum expressione. F. Potus.

Vires. *Purgat bilem & phlegma.*

N. *Sal gemmæ additur ad facilitandam extractionem: cuius rei gratia & sal ♃ addi poterit.*

Huius generis sunt Vina medicata, (vt & Cereuisiæ medicatæ,) tum alterantia, tum purgantia, v. g.

2. *Vinum Arthriticum.*

℞. Fol. chamædr.
Chamæpit.
Sum. Salu. ana ℔iß.
Flor. Primul. ver.
Anth.
Lil. conuall. ana ℔ß.
Rasl. Lign. Guaiac. ℥viii.
Visci quern. ℔ß.
Rap. Chin. ℥iij.
Caryophyllat. ℥iv.
Vini musti mensur. LXXX.

Ponantur ad feruescentiam, vt deferueant.

3. *Vinum Medicatum Cephalico-Spleneticum.*

℞. Rad. Garyophyllat. ℥iiß.
Cichor. ℥iß.
Enul. ℥j.
Herb. Ceterach.
Veronic. c. fl.
Card. bened. c. florib.
Epatic. stellat. c. flor.
Summit. Centaur. min. ana
Miß.

Cort.

Cort.Arant.ſicc.℥ß.ʒij.

Incidantur herbæ, contundanturque groſsè radices & cortices, infundanturque in vini menſur. viii.

Vires. *Catarrhis inſigniter opitulatur, caput, epar & lienem corroborat.*

4. *Vinum Matricale.*

℞.Herb.Meliſs.
Puleg.
Capill. ♀.
Salu.
Calamenth.
Artemiſ. ana M. ß.
Fl.Squinanth.℥ß.
Calendul.
Cheir.ana p.ij.
Nuciſt.
Macer.
Cubebar.
Cardamom.
Granor. Paradyſ.
Zedoar. ana ʒj.
Vini generoſi menſur. IV.addendo ſaccarum pro libitu.

5. *Vinum purgans.*

℞.Fol.Sen.Al.ſ.ſt.(ſine ſtipitib.) ʒx.
Follicul.ſen.ʒiiß.
Epithym. ʒvi.
Sem.cartham. conqu. ℥ß.
Gialapp.ʒiij.
Cort. Helleb. nigr. ʒß.
Cinamom. ʒj.
Galang. ʒß.
Zingib. ℈ß.
Cort.citr. ʒij.
Vini menſur. I.

Vires. *Purgat humorem Melancholicum & ſeorſum. Doſis ℥iij. iiij.*

N. *Plura Exempla aliunde petere licet, vel ex decoctis, vel ∇is deſtillatis compoſitis huc arceſſere. Nimirum ſpecies dictorum Medicamentorum non minus & hic adhiberi poterunt.*

6. *Vinum Sanctum.*

℞.Vini alb.opt.℔.xv.
Lign. Guaiac.
Sarſ.Parill.an ℥iiß. ʒij ß.
Fol.Sen.ſ.ſt. ℥iij.
Polypod.q. ʒij.
Conquaſſata infundantur, digeranturque hor. 24.

Vires. *Valet ad morbos frigidos, paralyticos, cacochymicos & maximè ad luem ♀ inueteratam. Singulis diebus mane ℥viij. & ſero ante ingreſſum lecti tantundem, patiens capiat. Exerceatur valide, nec opus vt ſemper domi in clauſtro maneat, Philip. Mull. in mirac.*

Huc pertinent Vina Hippocratica ſeu Clareta.

v. g.

7. *Claretum laxatiuum.*

℞. Cinamom.
Galang.
Garyophyllor.
Macis
Zinzib. à ʒj.
Turbith.alb.ʒvi.
Fol.ſen.el.℥i.
Mechoacann. ʒiii.
Sacchar.℥iii.
Vini generoſi ℥xvi.
Aqu. fontan. ℥viii.
Cremor. ♃ ʒii.

Stent in infuſione per noctem, dein colentur per Manicam Hippocraticam.

Vires. *Purgat humores melancholicos & pituitoſos.*

Doſis ℥iij. vel iiij.

8. *Claretum purgatorium, ſ. Vinum Hippocraticum ♂iale.*

℞.Vitri ♂ ſubtiliſs. puluerſ. ʒi. ℈ii.
Vini alb. opt. ℥viiiß.

Digerantur vaſe vitreo benè clauſo, in MB. ♂ ♂ (6.) dein cola, colaturæque adde

 Sacchar.

Sacchar.albiss.puluerisat.ʒiij.vel ℥ß.
Aromatisetur cum opt. ∇ cinam. & seruetur. Dosis ʒij.

Vires. *Satis leniter suauiterque operationem suam infra & supra exercet. Sala.*

CAP. LXIV.

De Iulebis & Moretis.

IVlebi (Iulepi) in Praxi vsitatissimum potionis genus constituunt, quod ob saporem gratum, pro potu ordinario ægris præscribi vt plurimum solet.

Parati autem in Officina nulli extant, sed ex tempore parantur.

N. *Iulepi violaceus & rosaceus Officinarum, Syrupi consistentiam obtinent.*

Parantur ex liquore potulento, in quo Syrupi, saccharumue dissoluuntur, additis, prout visum fuerit, & aliis in liquore illo dissolui aptis, qualia succi, spiritus, & simil.

N. *Syrupi vices & conserua supplere potest, accedente colatura.*

Liquor ille potulentus adhibetur varius: Aqua stillatitia, fontana, (correcta pane tosto) decoctum, verbi gratia, C. C. Glycyrrhizæ, Hordei, & simil.

Proportio Liquoris. ℔. 1.
Syrupi. ℥j. ℥ij. vel prout palato placuerit.

Acidiusculi, adeoque gratiores, non rarò reddi solent, spiritu ♃i ad saporē gratum vsque instillato.

Exemplo sint.

1. ℞. Decoct. C. C. vsti, id est, in quo c. c. (v. gr. ℥i. vel ii.) fit Coctum ℔. 1.
Syrup. papau. err. ℥i.
corallor.
Succ. Berberor. ana ℥ß.
M. F. Iuleb.

Confert in febribus aliisque sanguinis ebullitionibus, quas vigiliæ aluique fluxus comitantur.

2. ℞. Aqu. fontan. pane correct. ℥x.
Iulep. Rosat. ℥iß.
Syr. cinam. ℥ß.
Aqu. Rosat. ℥iv.
Spir. ♃i q. s. ad gratum saporem videlicet ℈ß. vel ʒß.
F. Iuleb.

Vires, *Refrigerat, roborat, potusque gratus est ægrotis.*

3. ℞. Aqu. hordei, id est, decoct. ℔iß.
Conseru. rosar. ℥iii.

Conquassetur conserua, tantillum subinde decocti affundendo, hinc coletur & si placuerit, filtretur.

N. 1. *Acida si decocto C. C. (inprimis è crudo C. C.) instillaris, turbidum id redditur.*

N. 2. *Poterit itidem Santalo rubro aromatizari, santali scil. ʒß. simul conquassando.*

Huius quoque loci est Moretus, nostratibus dictus, potionis genus, ex aromaticis aliisve confortantibus commixtum, addito ad gratum saporem saccharo vel syrupo.

N. *Moretus dicitur à moris seu diamoro ingrediente. Estque mulierculis nostratibus potionis genus vsitatissimum, quo veram impragnationem confortari, falsam exturbari, persuasum sibi habent.*

1. Moretus vſualis pro ditioribus.
℞. Diamor.c.ſacchar.℥ij.
Iuleb.roſat.
Aqu.cinamom.â ℥j.
Spec.Diambr.ʒß.
Trag. Stomach. ℥iß.
Vini optimi,℔.1.M.
℞.Diamor.c.ſacchar.℥ii.
Iuleb.roſar.℥iß.
Aqu.cinamom.℥j.
Vini generoſi,℔.1.M.

N. *Species quæ adduntur, poſt infuſionem colando iterum ſeparantur.*

Nodulus pro puerperis.
℞. Croc.integr.g.vi.
Galang.
Macis ana ℈j.
Antophyllor. N. iv.
Cardamom.℈j.
Baccar.laur.decort. N.vi.
Dentur mixta.

CAP. LXV.

De Lapidibus.

LApidis nomen hic ſume non pro lapidibus natiuis, ſed pro medicamentis præparatis, quæ veniunt nomine lapidis, vt ſunt 1. Lapis vegetabilis dictus. 2. Medicamenta in duritiem terream ac lapideam excocta.

Lapis vegetabilis nihil aliud eſt, quam eſſentiales vegetabilis alicuius partes coniunctæ, ac in lapidem q. coagulatæ. Fitque

℞. Plantam ſiccam l. digere cum menſtruo proprio (▽ propria ſtillatit.) ſteſtilla, vt habeas phlegma, ſpiritum ac oleum. Ex remanente ac ſuperſtite materia incinerata extrahe ſal beneficio phlegmatis. Ex eadem (ſeu eiuſdem ſpeciei planta) extrahe tincturam cum ſpiritu illo. Hinc imprægna tincturâ ſua ſ.a. ad ſufficientiam. Poſtea adde olei quantum imprægnatum illud ſal imbibere poteſt, & in lapidem quaſi coagulentur.

N. *Huiuſce medicamenti genus etſi in Officinis paratum non extat, operæ precium tamen eſſet, introducere, in quo tamen notandum, quod lentiſſimo igne in lapidem paulatim conuertere id oporteat.*

Alias lapidis nomine veniunt. Lapis ſepticus ſ. cauterium potentiale, tum quoque lapis philoſophorum, (*de quibus Auguſtani,*) & præter hos.

1. Lapis Corroſiuus.

℞. Lixiuium, è quo ſapo niger coquitur. Id ſartagine exceptum coquatur in lapidem, qui teſſerarum in formam ſcinditur, cum refrixerit, ac vitro rectè obturato ſeruatur.

Vires. *Cauterium inſigne eſt, dimidiæ horæ ſpacio fonticulum inducere ſufficiens. Heurn.in Meth.pract.*

2. Lapis ſ. magnes arſenicalis.

℞. ♄ crudi.
♀ r. flaui.
☌ albi.

Pulu. ſubtiliſſimè lentoque igne liquefac. Vaſe refrigerato eximitur materia, quæ frigore indureſcit.

Vires. *Vſus eius eſt in peſte, vbi in forma periapti de collo ſuſpēditur: ingreditur inſuper Emplaſtrū magneticū. Hartm.*

3. Lapis

3. *Lapis medicamentosus Crollii,*
s. Lapis salutis.

℞. ⊖i virid. ℔. 1.
alb. ℔. ß.
Alumin. ℔ i ß.
Anatron, id est, fel. vitri
Sal. commun. ana ℥ iij.
♃ i.
Absynth.
Arthemis.
Cichor.
Persicar.
Plantag. à ℥ ß.

Ponantur in olla vitreata, affunde parum aceti rosacei, ac coque igne l. sæpius agitando: vbi incipit spissescere, adde

Ceruss. ℔. ß.
Boli armen. ℥ IV.

Diligenter misceantur omnia, donec vi ignis mediocris in lapidis duritiem massa concreuerit, quæ postea fracta olla eximenda, & ad vsus reseruanda.

N. *Si gummata, myrrham videlicet & thus, addere voles, instituatur coctio lenta, comburantur, nec vis illorum in igne euanescat.*

Vires. *Virtutes eius variæ sunt. Tollit vlcera & defluxiones; desiccat vulnera inueterata; curat erysipelas, scabiem, tineam, serpigines.*

Modus vtendi.

Liquescat eius ℥j. in ▽ pluuial mensura 1. filtretur, filtratura hac vtere, tùm lauando, tùm linteolum imbuendo ac imponendo.

4. *Alia descripto, Ioannis Greiff.*

℞. Alumen. ℥ IV.
⊖li vngar. vir. ℥ ij.
alb.
Tartari.
Borrac.
Mastich.
Thur.
Sal ✳ à ℥ j.
Ceruss. ℥ VI.
Boli arm. ℥ iij.

Crasso modo contusa, coquantur in olla vitreata capaci, cum + fortissimo, vt supra. *Hartm. in pract.*

5. *Alia.*

℞ ♂ ℔. 1.
☽i ℔ ß.
Ceruss.
Alumin.
Bol. armen. à ℥ IV.
Sal. ammoniac. ℥ ij.

Omnia bene trita coque l. ▽. cum + ad eminentiam digit. 2. affuso in olla satis capaci, donec omnia redigantur in lapidem durum.

6. *Alius Lapis salutis.*

℞. Alumin.
Myrrh. à ℥ iij.
⊖i alb.
Anatron.
Ceruss. à ℥ ij.
Thur. ℥ j.
Bol. armen.
Ærugin. à ℥ IV.

Tere simul, & cum + q. s. coque ac coagula in lapidem.

7. *Lapis mirabilis,*

℞. ⊖i alb.
virid.
Sacchar. fin.
☽i ana ℔. 1. ß.
Sal ✳ ℥ i ß.
Alumin. crud. ℥ IV.
Camphor. ℥ j.

Minutissimè puluerisata, misceantur cum muria siue brodio oliuarum conditarum, vt fiat instar mellis. Coque dein lente & coagula in lapidem.

Vires.

Vires. *Easdem vires obtinet cum prioribus lapidibus salutis.*

8. *Aliter: Lapis rubeus dictus.*

℞. Vitriol. roman.
alb. ana ℔. 1. ß.
Alumin.
Litargyr.
Lap. calamin. ana ℥ iv.
♄. albi puri.
Sal. ammoniac.
Commun. ana ℥ ß.

Affuso aceto coque l. △ semper agitando, & cum incipit spissescere adde

Ceruss. venet. ℔. ß.
Boli arm. ℥ iv.

M. diligenter, & coque in duritiem lapidis.

CAP. LXVI.

De Liquoribus.

Liquores hic voco humores per deliquium, aut similiter paratos.

N. *In his excellunt salia resoluta, quæ Balsami, vel interdum olei nomen, licet minus accurrate, sibi vendicarunt.*

Resoluuntur salia per deliquium, si veri humido exponantur, vel & humore aqueo imbibantur: reliqua quia peculiarem modum obtinent, quo in liquorem redigantur, specialiter suis locis innotescent.

Liquores vsitatiores sunt.

Liquor. Salis ammoniaci.
Arsenici.
Corallorum
Crystallorum
Sâlis gemmæ.
Lapidis Iudaici.
Ludi s. calculi humani.
Oculolum cancri.
Perlarum.
Saturni.
Talci.
Tartari, i. e. oleum ♁i.
Huc Liquor. Lumbricorum.
Myrrhæ.

Commendatur itidem maximopere Liquor Lithontripticus compositus.

℞. Ocul. cancr.
Lapid. Iudaic.
Lyncur.
Spongit.
Ætit. ana q. v.

Pulueratis affunde Spiritum Salis ad digit. 3. stent in solutione ♂ aliquot, hinc depleatur solutio, restitansque materia, nouo spiritu salis affuso denuo solutioni submittatur, donec tota ferè soluta sit. Solutiones confusas coagula euaporando vel abstrahendo. Coagulatum tritum solue per deliquium, liquorem hunc coagula iterum, ac solue, idque repete donec coagulationem vlteriorem admittere nolit.

Vires. *Maximarum censetur virium in calculo rosoluendo.*

Dosis guttæ 4. 5. *&c. indies propinatæ. Vide Medull. dest. part.* 1. *tr.* 10.

Liquor ad vlcera.

℞. Calc. viu.
Sal. ammoniac. ana.

Læuiga simul & funde ad follem fusione maturata, & confluit vt ▽. quam effunde. Massæ huic tritæ adde sal ⊕ tantundem ac fuit alterutrius, reponeque in cellam ad liquescendum.

Vires. *Sanat impetigines, vlcera fistulosa, aliaque maligna & inueterata mundificat, & ad sanationem disponit, proin confert in cancro, serpigine, lue venerea, & simil.*

CAP. LXVII.

De Magisteriis.

MAgisterij nomen etsi æquiuocum sit, vti libr. 1. dictum: attamen communiter vsurpatur pro puluere, vtplurimum, candido, per præcipitationem ex certis quibusdam rebus præparato. Res illæ tum è mineralibus sunt, vt terræ & lapides, tum è vegetabilibus, vt Herbæ, &c. tum ex animalibus; vt ossa, cornua, crustacea.

Modus fiendi.

℞. Materiam ex qua Magisterium parare constitutum est, tere aut comminue grosse, hinc affunde liquorem conuenientem, acidum vel similem vt soluatur vel extrahatur; solutio præcipitatur (affuso liquore vel materia cuius vi soluentis vis obtundatur,) præcipitatus puluis abluatur si opus sit ▽ communi, hinc exiccetur lente.

Sic fiunt *Magisteria.*

1. *E Mineralibus.*

Tritis affunditur soluens, soluiturque s.a. solutio præcipitatur, eluitur & siccatur.

N. 1. *Liquor soluens vulgariter adhibetur* ✕, *tum per se, tum acuatum per Sp.* ⊕ *vel similes spiritus minerales, scil.* ⊖, ⊖ *&c. vel peculiaris destillatur solutioni aptus liquor, de quo suis locis.*

N. 2. *Præcipitatio fit communiter oleo* ♄ *i p.d. nonnunquam spiritus* ⊖ *i. illo modo grisea aliquatenus euadunt præcipitata; hoc; albescunt magis.*

N. 3. *Quæ consistentia sunt durioris, vt lapides, antea calcinari volunt. Vide specialius lib. 3.*

2. *E Vegetabilibus.*

1. Ttitis grosse vel incisis affunde lixiuium forte ex ⊖ ♄ i & ▽ pluuiali paratum, extrahatur, decantetur ac præcipitetur affundendo aquam aluminis (in qua O solutum) exicca lente.

N. 1. *Præstat adhibere herbas mediocriter siccas.*

N. 2. *Sic nobis in vsu sunt tam ex alterantibus, quam purgantibus, verbi gratia. Magisterium Rhabarbari, cuius dosis* ℈ß.

2. Sulphureis, i.e. quæ oleosa parte scatent, extrahitur Tinctura beneficio ▽. rectificatiss. præcipitaturque affusa aq. com. vel ▽ aluminis.

N. 1. *Sic fit, Magist. Resinarum, Succini, Corticum resinosorum e. gr. cinam. Turpeth. Chalapp. &c.*

N. 2. *Extractis Cat. non immerito annumerari poterunt.*

3. *Ex animalibus.*

Ossa, Cornua, Crustacea seu Testacea exhibent sua magisteria modo qui de lapidibus traditur. Videlicet beneficio ✕ vel spiritus alicuius mineralis acidi & acris.

Vsitatiora sunt Magister.

Concharum

Concharum.
Corallorum rub.
alb.
Cornu Cerui.
Cranij humani.
Chryſtallorum.
Dentis apri.
Granatorum.
Hyacynthor.
Lap. Iudaici.
Magnetis.
Mandibularum lucij.
Matris perlarum.
Oculorum cancri.
Ouorum ſtruthij.
Percarum lapillorum.
Perlarum.
Rubinor.
Saphiror.
Smaragdorum.
Terræ ſigillatæ.
Tutiæ.
Vitri Venetiani.
Vngulæ alcis.
Sic & Mag. Ialappæ.
Scammonij.
Succini.
Turpethi.

CAP. LXVIII.

De Maſticatoriis.

MAſticatoria, Διαμασήματα ſunt apophlegmatizantia ita diſpenſata, vt dentibus maſticentur.

Fiunt modis tribus:

1. Simplicia, vel integra, vel in pulueres redacta, conciſaue maſticantur; vt Maſtiche, vuæ paſſæ, pyrethrum, cubebæ, folia ſaluiæ, agaricus, & ſimil.

2. Eadem contuſa nodulo includuntur, qui ori inditus dentibus ſubinde comprimitur.

3. Eadem cum cera, maſtiche, carne paſſularum ficuumue, terebinthina, melle, & ſimili in maſſam ſubiguntur, dentibus ſubmittenda, verbi gratia.

℞. Rad. pyrethr. ʒj. Nuciſt. Zinzib. ana ℈ij. Maſtich. ℥j. Diſſoluatur Maſtiche in piſta calida cum piſtillo, hinc cætera admiſceantur ſubigendo in maſſam, vel paſtillos maſticabiles pondere ʒß.

Item.

℞. Rad. Pirethr. Maſtich. ana ℥ß. ſubigantur cum cera in morſulos magnitudine auellanæ.

CAP. LXIX.

De Morsellis & Rotulis.

MOrselli, (Morsuli Tabulæ,) ex omnibus Medicamentorum generibus fieri possunt, quæ non respuunt cum saccharo soluto commisceri, inque placentas indurari. Talia sunt pulueres, Semina, (minutiora) condita, Conseruæ, Olea, Extracta: Inprimis tamen ad morsellorum compositionem cooptantur pulueres, de quibus tamen notandum, quod non opus sit æque subtiles eos recipi, ac in rotulis.

Modus fiendi.

℞. Sacchari q. s. solue in liquore debito super ignem: hinc coque ad consistentiam, vt Frigefactum induretur, (probare id poteris tantillo in orbiculum stanneum vel lapideum effuso:) Hnc immisce sensim pulueres, optime agita, effundeque dum adhuc calore liquidum est, supra tabulam cupream lapideamvè, vt refrigescat & induretur, demum scinde in tabulas.

N. 1. *In purgantibus loco sacchari recipi potest Manna, cuius proportio vti & sacchari pro Medici voluntate adhibetur: vt plurimum recipitur sacchari sextuplum, octuplum, &c. prout res immiscendæ fortiores vel ingratiores fuerint, e. gr. ad Extracta & Olea destillata maior sacchari quantitas expetitur.*

N. 2. *Nuclei ac semina emulsioni apta, si ad morsellorum constitutionem concurrant, pro libitu in emulsionem redigi poterunt, qua saccharum dissoluatur.*

N. 3. *Condita, duplici modo morsellos subeunt. 1. Conquassata. 2. In frustula incisa.*

N. 4. *Olea destillata si occurrerint in fine ea instillare oportet, vel paratis morsellis illinere. Idem Iudicium sit de Moscho ac Ambra, quæ in aqua rosar. dissoluuntur, atque paratis tabulis illinuntur.*

Vsitatiores sunt alterantes.

Morsuli.

Bezoardici è pulu. bezoardic.
Cephalici è speciebus cephal.
è succo & corticibus citri, s. de citro, *vide infra*. N. 1.
Imperatoris, è spec. Imper.
Pectorales, 2.
Post pastum, A.
Saccharum rosarum tabulatum.
Saponea, A.
ad Vermes, A.
Zingiberis cocti, A.

Purgantes vsitatiores.

Morsuli.

Diacarthami, A.
Diaphænic. A.
Diaturbith. cum rhabarb. è speciebus,
de Diagrydio, s. laxatiui, *v. infr.* 3.
de Manna, sat. *vid. lib.* 4.
de Mechoaca, 4.
è succo rosarum, A.

1. *Morselli de Citro.*

℞. Carn. citr.
Cort. citr. condit. concis. à ℥j.
Ol. citr. gran. xij.
Succ. citri puriss. q. s.
Sacchar. in 🜄 citri sol. ℥xvi.
F. l. a. Morsuli.

Sunt Cordiales, vt citrum.

N. *Fiunt*

N. *Fiunt & simplices è succo, corticibus & saccharo.*

2. *Morsuli pectorales*, F.F.

℞. Pinear. rec. in ▽ rosar. parat. ℥iß.
Amyg. d. excort. ʒv.
Sem. Melon. rec.
Cucum.
Cucurb. à ʒij.
Spec. Diarrhod. abb. ℈iv.
Mag. perlar. ℈j.
Sacchar. alb. in ▽ rosar. & scabios. sol. ℥xvi.
F. l. à Morsuli.

Sunt nutritiui, refrigerantes, acrimoniam mitigantes, adeoque conueniunt in hectica.

3. *Morsuli de Diagryd. s. laxat.*

℞. Crem. ♀ ʒiij.
Resin. scammon. ℥ß.
Sacchar. in ▽ rosar. sol. ℔. i.
F. Morselli.
Purgant bilem.
Dosis adulto ℥iß.

4. *Morsuli de Mechoacha*, F.F.

℞. Conseru. violar. ℥j.
Spec. Diatragac. fr. ʒiß.
Turbith. gum.
Mechoac. alb. ana ℥iß.
Diagryd. præpar. ʒij.
Ol. cinam. still. gran. vi.
anis. gran. iv.
Sacchar. in ▽ fænic. sol. ℥xiv.
F. l. a. confectio in morsul.
Purgat bilem ac phlegma.
Dosis à ℥ß. *ad* ℥j.

Vide part. 1. l. 4. obseruat. Cl. Gregor. Horstij.

De Rotulis.

Rotularum parandarum modus idem est, nisi quod Rotulæ, quia formulas Morsulis minores expetunt, medicamenta requirant, quæ rotularum formationem non impediant. Pulueres itaque subtiles esse oportet, dosisque minori.

Proportio sacchari vulgatissima est octupla, ($\frac{1}{8}$) plus minus. In purgantibus vero quadrupla, ($\frac{1}{4}$ sacch. puluer.) In oleis stillatitiis maior, scil. sacchar. ℥j. ol. gran. iv. &c.

N. *Fiunt & rotulæ è succo & saccharo, si scil. hoc in illo solutum ad consistentiam iustam coquatur & rotuletur. Veruntamen notatu hic dignum, Rotulas, quæ ex succis acidulis fiunt, v. gr. è succo citri non admittere coctionem, sed sola parari mixtione. Videlicet, ℞. Sacchari puluerisat.* ℔. i. *calescat ad ignem lentum, hinc affunde succi, v. gr. Berber.* ℥iij. *misce & effunde in rotulas.*

Rotulæ vsitatores sunt.

Rotulæ de Berber.
manus Christi simpl.
perlat.
Diatragacanth.
♀ris pectorales.
Laxatiuæ infantiles.

1. *Rotulæ pectorales.*

℞ Sacch. albiss. ℥j.
Florum ♁ benzoinat. (vt cap. de ♀ dicitur) ʒii.
Ambr. gris. gr. vi.
Mosch. Orient. gr. ij.
Ol. fœnic. gutt. iii.
Gumm. tragac. in aq. scabios. infus. q. s. F. massa

2 *Rotulæ infantiles laxatiuæ.*

℞ Cranii human. præpar. ʒij.
☿ ii per sextam ♎onem dulcificat.
Rad. Ialap. an. ʒj.
Margar. præpar. ℈ij.
Confect. alkerm. ʒß.
Ol. cinnam. gutt. vi.
Sacch. in aq. scord. solut. ℥iiij. F. Rotulæ.

Vermes necant, & inde genitam Epilepsiam arcent.

Quinimo ex singulis pulueribus & speciebus, tàm alterantibus, quàm purgantibus, addito saccharo in conueniente ▽soluto Rotulæ pro rei exigentia fieri possunt.

CAP. LXX.

De Oleis Stillatitiis.

OLea propriè sic dicta, triplicis generis in Officinis veniunt. 1. Destillata. 2. Expressa. 3. Infusa ac cocta,

Olea destillata.

Olea stillatitia ex singulis simplicium familiis parari possunt, mineralium, vegetabilium, ac animalium.

MINERALIA, quæ Oleum fundunt, maximè sunt ex genere sulphureorum; vt succinum, carbo Petræ, & simil.

Destillatio illorum eadem est, quæ resinarum vel gummatum.

VEGETABILIA primaria, ex quibus olea destillantur, sunt *herbæ, flores, fructus semina, radices, ligna, cortices aromata.*

Secundaria sunt *olea, resinæ, gummi,*

Modus destillandi olea ex primatiis, eadem opera perficitur, qua △s ac spiritus destillari diximus, & vt plurimum per vesicam.

N. 1. *Felicius oleum ascendit. 1. Si nonnihil* ♁*is vel* *i immiscetur.*

2. *Si digestio fermentatione præmittitur, cuius promouendæ gratia nonnihil fecum cereuisiæ, vel ⊖is com.* [illegible] *iuè addi poterit,*

3. *Si Oleum præcipuè expetitur, statim auctiore igne destillatio incipi potest.*

I. *Ex herbis.* ℞. Herbas virides, vel siccas, q. v. contunde ac affunde ▽m, (additoque ⊖is manipul. vno ac altero, colloca ad putrescendum) hinc destilla per vesicam.

N. *Herbæ siccæ plus olei suppeditant quam virides.*

II. *Ex floribus*, (siccis præcipuè) olea ad eundem modum destillantur, præcipuè si contusi dies aliquot (14.) adiecta parte ⊖is ⅙ (vel huius loco sacchari,) cum ▽ fuerint macerati. Sic fiunt oleum chamomillæ, lauendulæ, rosarum, &c.

III. *Ex seminibus*. ℞. Semen, e. gr. fœniculi grosse contusi, ℔. 1. affunde ▽ font. feruentem, q. s. addendo ⊖is M. 1. (vel insuper si libet, [illegible] i ℥j. aut ij.) digere dies (8. 9. 10.) hinc destilla ▽ mediocri per Vesic.

IV. *Ex fructibus*, e. gr. baccis iuniperi, lauri, & similibus, simili ratione, vti dictum, oleum educitur.

N. *Fermentatio promoueri potest addito tantillo fecum cereuis.*

V. *Ex radicibus.* ℞. Radices conquassa ac digere cum ▽ aliquandiu, hinc destilla per vesicam.

N. 1. *Præstant siccæ, vti & quæ collectæ fuerunt, antequam in stolones abierint.*

2. *Maiorem olei copiam si expetis destillationis residuum cum ▽ illa destillata,*

ta, macera ac destilla iterum.

VI. Ex corticibus non lignosis oleum ad eundem cum radicibus paratur modum, v. grat. ex cort. arantior. citri. &c.

N. *Præstant cortices nondum exiccati.*

VII. E lignis & viscis. ℞. Segmenta lignorum arida, q. v. imple retortam terream, (lutatam,) ac destilla in excipulum sat amplum, igne nudo gradatim adhibito, sic extillat primum liquor clarus, continuato hoc igne post horas (4. 5.) sequentur spiritus nebulosi, tandem auge ignem, vt fundus retortæ candescat, sic ascendit oleum nigricans & fœtidum, quod à liquore seqara ac rectifica. Sic fiunt olea è ligno guaiaci, agallochi, buxi, coryli, ebeni, iuniperi. santali, serpentarii, sic & viscorum coryli, querni, & simil.

N. 1. *Fieri quoque possunt per descensum, sed nostratibus inusitatum est, oleumque crassius exhibet.*

2. *Caute procedas, nec nimium properes, spiritus enim impetuosi receptaculum disiicere procliues sunt.*

3. *Elici quoque possunt olea huius sortis ex resinosis lignorum Extractis, ad modum resinarum aliarum destillatis. Kesl. 1. cent. 86.*

4. *Sunt & ligna, sed pauca, quæ oleum suum, (quod subtilius ac volatilius est,) per vesicam cum ▽ fontana destillata tarde licet, profundunt, vt sassafras, lignum rhodinum, cypressinum. Videlicet lignum serratum vel minutim incisum, maceretur in △ aliquandiu, dein destilletur per vesicam; destillatione dies aliquot continuata prodit tandem oleum.*

Rectificantur olea, tùm ex cucurbita, tùm ex vesica, cum ▽æ copiosa quantitate destillando. Nonnunquam tamen, si ponderosiora sint, arenæ immixta per retortam rectificari opus habent.

VIII. Ex aromatibus. ℞. Aromata grossè cõtusa, (pulueres minus olei fundunt,) macerentur cum menstruo idoneo, per aliquot dies, (4, 5, 6,) hinc destilla per vesicam, sic prodit oleum & ▽.

N. 1. *Poterit itidem & aliquid ⊖ vel ⦶, vel ✱ i admisceri.*

N. 2. *Alij in eiusmodi oleis eliciendis amygdalas rebus addunt, vt maiorem copiam nanciscantur, sed fraudulenter; etenim partem maiorem eiusce olei amygdalæ sibi meritò vendicant.*

3. *Alij digerunt primo aromata in spiritu Terebinthinæ cohobato aliquot vicibus supra ⦶ calcinato. Verum nec hi purum oleum aromaticum nanciscuntur.*

N. 4. *Separatio olei ab ▽ fieri potest 1. Subsidendo. Nimirum si aliquandiu (☍ 14.) destillatum immotum in cella steterit, subsidet oleum. 2. Filtrando per chartam. 3. Per gossypium. Vid. l. 1. c. 14.*

IX. Ex resinis. ℞. Resinarum ℔. 2. vel 3. affundatur ▽æ quantitas copiosa, destilleturque per vesicam.

Sic prodibit Oleum, quod primo clarissimum stillat ▽æ supernatans (dicitur vulgò Spiritus.)

Hinc incipit paulatim flauescere, muta itaque receptaculum, & suscipe flauum hoc Oleum, (si placet seorsim,) continuando destillationem, donec nihil olei amplius extillet, (dicitur Oleum.)

Tandem exime materiam in vesica restitantem, (quæ colophonia dicitur,) eamque destilla ex retorta in arena, & extillabit oleum crassum rubrum, (Balsamus vulgò.)

N. *Possunt quidem Olea hæc & Balsamus vna eamque destillatione per retortam*

tortam elici, igne scil. gradatim adhibito, verum enimuero præstat per vesicam priora illa elicere, tùm vt præcaueatur ἐμπύρευμα, *tùm quoque ne eorum æstu labor irritus reddatur, quod alias facilè accidit. Si nihilominus volupe sit per retortam ea simul destillare, æstuatio præcaueri potest, si arenam resinæ liquefactæ immiscueris.*

Sunt autem resinæ vsitatæ Lentisci, (Terebinthina cypria,) Laricis, (id est, Terebinthina vulgaris,) pini.

X. Ex gummi-resinis. ℞. Gummiresin. ℔. 1. inde retortæ vitreæ, (ventre capaci) vt saltem tertia pars impleatur, destilla per arenam in receptaculum, aliquota parte 🜄æ adimpletum, primo 🜂 lento, & prodibit oleum: dein auctiori, & extillabit Balsamus.

N. 1. *Vt feruescentiam præcaueas, arenæ aliquid admiscere poteris: Alij loco arenæ addunt triplum silicum grossè contusorum, vel salis aliquid, quo ascensionem olei promoueant.*

N. 2. *Rectificari potest hoc oleum per cineres cum 🜄 destillando, vel & laterum fragmenta ignita eo imbibendo, atque ita destillationem peragendo, non secus ac destillatur oleum de lateribus.*

Sic fit Oleum è Gumm. Anime. Elemi, Tacamahaca.

XI. Ex gummatis, (præcipuè ferulaceis) Olea elici possunt ad eundem modum quo ex resinis. Nimirum oleum subtilius per vesicam cum 🜄 destillando elicitur, crassius ac ponderosius per retortam. Vel si mauis destillatione vna eademque vtrumq; per retortam elicere, destilla initio calore leniori, ac suscipe oleum subtilius seorsim; dein collige crassius igne auctiori. Præstat tamen per vesicam, vt de resinis dictum.

N. *Felicius eliciuntur hæc olea ex Extractis resinosis, ad modum quem in resinis dedi.*

Reliquorum oleorum præparationes, si qua ab hisce discrepant, specialius in singulis edocebimus.

Ex ANIMALIVM familiâ exhibent Oleum, *cornua, medulla, cerebri, ossa, vngulæ, pinguedines, sanguis, stercora,* (*vide de 🜍is.*)

Cornua, ossa, vngulæ, igne nudo per retortam (terra lutatam) pelluntur, funduntque vno ac eodem labore liquorem seu spiritum acidum, (phlegmatè commixtum,) oleum ac sal volatile. Oleum id rectifica.

Medulla, cerebri ac spinæ fundit oleum, si admisto ⊖e per retortam vitream ex arena destilletur.

Pinguedines (axungia, seuum, butyrum, cera,) destillantur aliis rebus commixtæ, ex cucurbita vel retorta vitrea idque per cinerem aut arenam; commiscentur autem, vel cum lateribus puluerisatis, vel cum silicibus calcinatis, vel cum cinere arenauè, vt eo faciliùs oleum ascendat.

N. *Quantitatem rei adiiciendæ edocebit pinguedinis destillandæ consistentia, quæ in aliis mollior, in aliis durior, plerunque autem sumitur pars tertia vel quarta, interdum pondus æquale.*

Sanguis destillatur igne nudo ex cucurbita figulina alta ac spaciosa, ad remanentiam terræ nigræ, leuis ac spongiosæ. Destillatum liquorem filtra per chartam, & transibit liquor, remanente in charta oleo fœtente, (in parua quantitate.) Liquor hic exhibet spiritum, Salque volatile hinc inde vasis destillatoriis adhærescit.

N. *Præstat sanguinem calentem recipere, (metretas scil. 2. vel 3.) eumque in MB, clauso vitro digerere (☉ 9. vel plures)*

plures) hinc per gradus destillare.

Olea destillata vsitatiora.

Oleum Absynthii
Anethi
Angelicæ
Anisi
Aurantiorum
Butyri maialis
Benzoin
Calami aromatici
Camphoræ
Cardamomi
Carui
Caryophyllorum
Ceræ rectificat.
Chamæmeli
Chærefolij
Cinnamomi
Oleum Citri cort.
Cymini
Cubebarum
Euphorbii
Galbani
Guaici
Hyssopi
Iuniperi è baccis.
ex ligno, August.
Laterinum Philosophorum A.
Macis
Maioranæ
Mastichis
Melissæ
Menthæ
Nyrrhæ rectific.
Nucis moschatæ
Origani
Piperis
Pulegii
Rorismarini
Rosarum
Saluiæ
Saponis
Saluinæ
Serpilli
Smegmatis
Spicæ
Succini albi
flaui
Tartari.
Terebinthinæ.
Zedoariæ.
Zopissæ.

CAP. LXXI.

De Oleis expressis.

EXprimuntur Olea ex seminibus ac nucleis nonnullis oleosis.

Modus.

℞. Nucleos siccos (e. gr. amygdal.) non rancidos, excortica ac contunde in mortario lapideo minutissimè, hinc inde sacculo, ac exprime fortiter sub prælo.

N. I. *Præstat vt plurimum massam illam tritam in sartagine torrere, vel vapore* ▽ *calidæ tepefacere. Exemplo sit vulgaris ille modus exprimendi olea ex semine Lini, papaueris, & simil.*

N. 2. *Eliciuntur quoque Olea, sed pauca, per decoctionem res in* ▽ *qua decoctione pars oleosa supernatat: sic fit Balsamus peruuianus, oleum lauri, & similia.*

N. 3. *Olea sine* △ *expressa sunt saporis gratioris.*

Vsitatiora sunt.

Oleum Amygdalarum amarum, dulce
Auellanarum, *A.*
Balaninum è balano myrepsica.
Cannabis
Oleum Carthami, A.
Cerasorum ex nucl. A.
Citri è granis, A.
Erucæ sem.
Hyoscyami. ex semin.
Iuglandium, ex nucleis.
Lauri, A.
Lini sem. A.
Macis.
Nigellæ, ex sem.
Nucis moschatæ, *A.*
Oliuarum ex oliuis maturis.

N. *Hoc Oleum intelligitur, quoties Olei simpliciter mentio fit.*

Omphacinum ex oliuis immaturis.
Ouorum, ex vitellis.
de Palma, s. de palla.
Papaueris.
Persicorum nucleor.
Pinearum.
Pistaciorum, *A.*
Raporum sem.
Ricinum, s. de Cheruâ
Sesaminum, *A.*

CAP. LXXII.

De Oleis per infusionem & coctionem, &c.

OLea hæc tum simplicia, tum composita officinis vsitatissima sunt.

Modus parandi.

1 *Simplicia* recentia incisa coquuntur in oleo mixto aquæ, vino, aliiuè liquori conuenienti, idque tantisper. donec humiditas aqua exhalarit.

2 *Sicca simplicia* in oleo mero macerantur.

Commodior modus hicce est. Herbis exiccatis ac puluerisatis affunde oleum, digereque in MB horas (12) dein exprime fortiter, expressionem expone calori leni, vt feces subsideant, quas separa.

N. *Oleum communiter adhibetur oliuarum, interdum omphacinum, vel aliud, de quo peculiaris semper occurrit admonitio.*

Vsitatiora Olea insolata simplicia.

Oleum Absynthii, cum Oleo Omphacino.
Abrotani.
Anethi.
Chamæmelinum
Cheyrinum
Cydoniorum, c. Omphac.
Enulæ, c. O. Sesamin.
Euphorbii, c. Ol. Cheyrino.
Febrifugum. 1.
Formicarum
Hederæ terrestris.
Hyperici comp. Goleri. 2.
Ellenberg. 3.
Iasminum.
Irinum.
Ligustrinum, Cyprinum de Alcanna.
Lilinum.
Liliorum conuall.
Lumbricorum, c. Ol. Omph.

Mastichi

Mastichinum, c. Ol. Omph.
Menthæ, cum Omph.
Melilot. ex fl.
Momordicæ, ex fruct.
Myrtillorum, c Ol. Omph.
Myrtinum, c. Ol. Omph.
Nardinum simpl.
Nicotianæ
Nympheæ alb. c. Ol. Omph.
Pestilentiale. Bartol. 4.
Populeum
Purgans comp. 5.
Ranarum
Rosatum vulgare
Omphacinum
Rutæ
Sambucinum
Scorpionum simp.
è Styrace
Verbasci
Vernisium. Vernix, e. Ol. Lini
vide libr. 4. Iuniper.
Violarum ex fl.

N. *Huc pertinet & Balsamus ♀ is Lithargyrij, & simil. quæ nihil aliud sunt quam oleum s. spiritus Terebinthinæ mineralibus illis impragnatus.*

Olea cocta composita.

Oleum de Capparibus.
Castorei
Costinum
Croci
Hyperici
Liliorum
Maioranæ, s. Sampsuchinum
Mandragoræ
Moschellinum
Nardinum comp.
Papauerium
de Piperibus
Resolutiuum
Rosarum Mesuæ.
Scorpionum compositum magnum
Stomachale Cratonis
Vulpinum
Zanetimum Melichij.
Cord. in append.

1. *Oleum febrifugum Strobelbergeri.*

℞. Ol. Nympheæ vnius saltem annis
Lumbricor.
Rosar.
Hyperic.
Amygdal. am. à. ℥j.
Mixtis impone scorpiones viuos.

N. IX. Exponantur soli (paretur si possibile in ingressu ☉ in signum ♍ vel ♋.) donec moriantur scorpiones, tunc etiam adde
Theriac. Andr. opt. ℥ß.
Relinquantur insolari per ♂. 14.

Vires. *Easdem vires cum aliis scorpionum oleis libr. 5. descriptis obtinet. Inprimis tamen inseruit Emplastro febrifugo conficiendo.*

2. *Oleum Hyperici compositum s. Balsa. Hyperici. Nobiliss. Georg. Goleri à Rabenstem.*

℞. Oleum Hyperic. opt. ℔. I.
Vini generos. sextar. tres
Ol. Terebinth.
Laterin.
Lumbricor. à ℥ij.
Cetæ ℥j.
Pinguedin. human. destillat.
Ol. de medulla (hum. vel ceru.) destill. à. ℥iij.
Theriac. Andr.
Mithridat. à ʒj.
Visc. querc.
Til.
Coryl. à Mj.
Fol. Persicar.
Rut. murar.
Pyrol. à M. iij.
Flor. Antirrhin. M. VIII.

Hyperic. M. IV.
Verbasc. M.ij.
Betonic.
Centaur. min.
Prunell.
Consolid. aureæ.
Ptarmic. Austriacæ
Chelidon. à M. I.
Sem. Antirrhin. ℥ß.
Hyperic. ℥iß.
Rad. Dracuncul. maculat
Aristoloch. rot.
Symphyt. à Mß.
Scrophular.
Fabariæ s. Crassul. mai. à Mj.

Bulliant siue coq. in diplomate vase optimè clauso ad consumptionem Vini. Exprimantur fortiter; postea imponantur:

Croc. ♂.
Mumiæ.
Mastich.
Thur.
Myrrh. à ℥ij.

Denuo coq. leuiter, dein pro circulatione ponantur ad solem, hyeme ad fornacem.

N. *Non opus est prædictum oleum vel Balsamum de nouo sæpius conficere, siquidem Balsamus iste ad solem collocatus facile ex nouis floribus, superius annotatis & foliis Persicariæ & Pyrolæ, nec non de semine Hyperici augeri potest, & de nouo restaurari, & tantum inijciendo & ad tempus aliquod in sole digerendo, postmodum hyeme colando & ad fornacem collocando. Quo enim vetustius hoc oleum fuerit, eò efficacius & nobilius euadet.*

Vsus & *Applicatio:* 1. *Hoc oleum siue Balsamus excellentissius existit contra hausta venena, introsumptus: Hac tamen conditione, vt prius concitetur Vomitus per lixtuium vel oleum oliuarum calidè bibitum, vel quod melius per ▽ Nicotianæ s. Tabaci.*

2. *Calculum & arenas pellit, sæpius in ouo cocto assumptum.*

3. *In magna quantitate exhibitum vermes ventris necat & expellit, præsertim si in ▽ Persicariæ exhibeatur.*

4. *Prædicto modo vsurpatum, corpus ab omni corruptione & multis vlcerib. præseruat, vt planè nulla in corpore humano siue interius siue exterius nasci queant.*

5.6. *Auriginem quoque & Hydropisin discutit.*

7. *Interna itidem vulnera & quæ contusa sunt mirabili effectu curat.*

8. *Vomitum sanguinis & Dysenteriam vi compescit atque constringit.*

9. *Vulnera omnia externa, qualiacunque sint, etiam ea quæ Venenatis armis inflicta fuerunt, mira celeritate Balsamica vi contrahit atque conglutinat, omnia alia vulnerum symptomata prohibens ac tollens, si linteola rasa in eo madefiant & vulnerib. imponantur, illa sæpius lauando & extergendo. Possunt insuper hoc oleo omnia Emplastra Stictica, quemadmodum & reliqua in sua virtute & efficacia sola malaxatione confortari, vt maioris inde virtutis & energiæ sint.*

10. *In capitis v. vulnerib. vbi cranium quoque ad duram vel piam matrem læsum fuerit, optimè & studiose cauendum, ne prædicta linteola nimis humida vulnerib. supponantur, sed antea perquam bene expressa sint: Si vel vna gutta sola super duas illas membranas caderet, iam de vulnerato actum esset & insaniam incurreret.*

11. *Præterea omnes impressiones magicas, ab imaginatione, iaculatione, im-*

precationibus & lamiarum præstigiis infictas, stupendo plane modo irritas facit, & persanat, tam interius assumptum, quam exterius illitum, applicatumuè.

12. *Quod si alicui cultri, ligna, vitra, setæ, panni lacerati, fila, acus, crines, testa & quacunque alia intra corpus & stomachum vel & gulam, vnde suffocationis periculum incurrat, per incantamenta & præstigias impacta fuerint, sique nullis aliis medicamentis cedere velint, hoc oleo inungantur, ac ipsis quoque adhibendum exhibeatur, quantitate trium cochlarium. Admirabilem vim experieris: vel enim prædicta omnia, per aliquod magnum vlcus excitatum, tanquam aliquod emunctorium protrudet, vel per vomitum reiiciet, aut tandem per inferiora coget, ac tandem æger penitus incolumis citra omnem perditionem euadet: Balsamum hunc mecum communicauit Clariss. Dn. D. Iohan. Christophorus Gissenmenger. Physicus Imperialis, Reip. Heilbronnensis, Amicus ac Fautor meus honoratissimus.*

3. *Oleum Hyperici compositum D. D. Erhardi Ellenbergij.*

℞. Fol. Hyperic. recent. M. iij.

Contunde modicè, deinde superfunde

Ol. de scorpion. simpl. ℔. iij.

Ponantur in ☉. per ♂ 4. Postea in MB. per ☿ .24. coque & fortiter exprime. Cola oleum per Colatorium vino albo lotum. Deinde adde.

Flor. Hyperic recent. contus.

M. iij.

Relinquito denuo ad solem ☿ ♂ 4. & mox coquito in MB. cola vt ante. Idem repetendum cum florib. sem. per recent. bis teruè, donec oleum sanguineum acquisiuerit colorem. Hinc

℞. Cymar. (semin.) Hyperic. immaturarum, modico vino albo generoso madefactarum ℔. iij.

Coque in MB. per ♂. 3. postea exprime vt ante, & hoc reiterandum quater, semper cum cymis recentib. Post hæc

℞. Card. sancti. (benedict.)
Meliss.
Verben.
Scabios.
Betonic.
Chamædr. à. M ß.

Contunde modicè & coq. in MB. per triduum: deinde cola. Colaturæ iniiciantur

Sum. Galeg.
Scord. rec. an. M. 1.
Centaur. min.
Diptamn. cret.
Rorismarin. à Mß.

Coq. in oleo prius herbis contusis per ♂ 3. in MB. F. colatum. Deinde

℞. Rad. Zedoar.
Diptamn. alb.
Angelic. gummos.
Aristoloch. vtriusque
Carlin.
Valerian.
Gentian.
Tormentill.
Vincetoxic.
Cort. citr. ana ℥ iß.

Contusa infundantur & coq. per ♂ 4. in MB. & exprim. fortiter ac interim iniiciantur.

Caryophyllor.
Macis
Scœnanth. à ℥ i ß.
Santal. rubr. ℥ iß.
Bacc. iunip.
Laur. â ℥ ij.
Cinam. ac. ℥ j.

Benzoin.

Benzoin.
Storac.cal. à ℥ vi.
Contusa & hæc ponantur in MB per ♂. 3. dein colentur. Postea
℞. Bufon. N. ij
Natricem N. 1. { Serpentem nobis *Vnck* dictã seu Boam.
Aranear. viu. N. CC.
Iniiciantur in oleum prædictum & coque per ♂ 2. Postea abiiciantur & imponantur.
Rha barb. el.
Myrrh. fin.
Aloë Epat. à ℥ iij
Croc. ℥ j
Spic. nard. ℥ iß.
Theriac. Andr.
Mithridat. an. ℥ vi.
Coque in diplomate per 4. nec amplius coletur, sed conseruetur pro vsu.

Vsus. *Valet præcipue contra omnia Venena. Illinitur arteriis manuum, pedum & cordi, repetitur illitio tribus alternis horis. Pestem tam curat, quam præseruat. Febriles insultus arcet (munctum dorso, & meta carpiis manuum, pedumque plantis.) Dolores colicos demulcet. Vrinam prouocat. Vermes per secessum expellit (illitum vmbilico:) Valet ad vulnera quæ vel ab animali venenato, vel ferro infecto sunt inflicta. In paronychia nihil præstantius, si statim ab initio antequam inflammatio venenosa superuenerit, facta fuerit inunctio.*

Hoc oleo fi uere ex communicatione Iacobi Holrzapffel Pharmacopæi nostratis diligentissimi, Affinis mihi dilectissimi.

4. *Oleum antipestilentiale Bartol. Bonacursii Itali.*

℞. Flor. hyperic. ℔. 1.
Rad. tormentill.
Carlinæ
Aristol. rot.
Centaur. maj. an. ℥ vi.
Sant. omnium
Spic. nard.
Celt.
Dictamn.
Bacc. iuniperi
Zedoar.
Gentian.
Imperat.
Card. ben. an. ℥ ß.
Carpobals.
Doronic.
Cort. citri
Fol. persic.
Artemis.
Rutæ
Beton.
Scord.
Camædr. an. ℥ iiij
Radic. Pimpin.
Valerian. maior.
Vincetox.
Been vtr. an. ℥ iiß.
Antor.
Scorzon.
Bistort. an. ℥ vi.
Moschi
Maceris an. ℥ ij.
Caryll. ℥ iß.
Macerentur per 3. dies in vini malu. ℔ v. coq. exprim. expresso adde recentes species supra dict. s. adde
Bufonem magn. viuum.
Viperam viuam
Ranam
Lacertas
Cochleas v.
Scorpion. L.
Ligni aloes ℥ ß,
Theriac.
Mitrid.

Mitrid.an. ℥ij.
Benzoi.
Galbani an.℥iß.
Laudani.
Succini
Myrrh.an. ℥j.
Ol.hyperic.℔ij
Oliu.vet.℔ v.

Cineribus stillentur omnia, fiatq; ter cohobatio, tandem oleum decantetur, quo inungitur cordis regio sub axillis & inguina ad arcendam pestem.

5. *Oleum purgans compositum S.Closßei.*

℞ Ricini American. &
Sem.cataput.minor.
Ebuli mundat.a.℥ij.
Ebuli. mundat.à ℥ij.
Rhaharb.pulueris.℥j.
Santal.citrin. ℥ß.

Contund. fortiter, donec abeant in pastam, ex quâ per expressionem fortem, eliciatur Oleum.

Dos.gutt.vj.in iusculo præpingui, alias ardorem in gutture excitat, quamobrem à nonnullis pilula vnica ex micâ panis duabus guttulis huius ol.inebriatâ fingitur, vel inter duas oblatas concluditur. Purgat ἄνω καὶ κάτω *hydrope affectos.*

CAP. LXXIII.

De Pilulis

Pilulæ fieri possunt 1.ex rebus quibuscunque siccis, beneficio viscidi ac glutinosi alicuius liquoris (Syrupi, Mucilaginis, Succi aliquantulum inspissati, Extracti, & simil.) incorporatis.

2. Ex solis succis extractisuèininspissatis.

N. 1. *Salia liquationi fermentationique apta sunt, idcirco si qua admiscenda, in minima dosi admisceri volunt.*

N. 2. *Extracta vel succi inspissati redeguntur* commodius *in pilulas, si addatur nonnihil pulueris appropriati, quam si sola inspissatione incrassentur.*

N. 3. *Potest & olei guttula vna ac altera instillari.*

Modus fiendi.

℞. Medicamenta conuenientia (pulueres,) atque cum liquore viscido conueniente, contunde quam optimè in mortario, vt exactè cuncta misceantur ac cohæreant.

N. *Pilulæ etsi ex omnis generis medicamentis parari possint, rariores tamen sunt alterantes, crebriores purgantes.*

Sunt

Pilulæ alterantes vsitatiores.

Pilulæ de Bdellio, *August.*
Bechicæ, *Cord.*
Pilulæ Bechichæ albæ } nigræ } *conueniunt cum Trochiscis, à quibus sola forma differunt.*
de Castorio, A.
de Cynoglossa, A.C.
Renod.

Diaphore

Diaphoreticæ, *vide infra*, N. 1.
Diureticæ, 2.
Antepilepticæ, 3.
Febriles, 4.
Narcotice Plateri, 5.
de Styrace S. Closs. 6.
contra Tussim, 7.

Pilulæ purgantes.

Pilulæ de Agarico Mesuæ, A, C.R.
Aggregatiuæ maiores Mesuæ s. Polychrestæ, A.C.R.
Aggregatiuæ minores Mesuæ A.
Alephanginæ, s. aromaticæ, Pilulæ Solis Mes. A.C.
Alephanginæ Valerii Cordi
de Aloë lota, A. & C.
rosata, A.
& Mastiche, A. C.
de Ammoniaco, Querc. *inf.* 1.
Arabicæ Nicolai, A. C.
Arthriticæ, s. arthetichæ, A.C.
Arthriticæ Schæffer. 2.
Assaieret Auicennæ, A.C.R.
Aureæ Nicolai, A. C. R.

N. *Alias Pilulas huius nominis conscripsit Marsilius Ficinus, quas & Magicas vocat, vide VVecker.*

Pilulæ Benedictæ, A.C. 3.
Cholagogæ, Querc. *v.* 4.
Ante cibum.

N. *Pilularum, quas ante cibum appellant, variæ occurrunt descriptiones. Sunt enim qui omnibus pilulis stomachicis id nominis imponunt. Renodæus stomachias Galeni ita communiter appellari ait VVeckerus diuersas exhibet descriptiones. pilularum ante cibum, tùm & pilularum ante & post cibum, dictarum.*

Pilulæ de Colocynthide Damasceni, A. C.

Dicuntur & hoc nomine Pilulæ de Nitro Tralliani.

de Esula, Fernelij, *v.* 5.
de Eupatorio maiores, Mesuæ, A.C.R.

N. *Potius Pilulæ de Rhabarbaro dicendæ sunt.*

de Euphorbio Mesuæ, A.C.
de Euphorb. Quercetani, 6.
Febriles, 7. 8.
Febrifugæ Schæffer, 9.
Fœtidæ Mesuæ, A.C.R.
de Fumaria Auicennæ, A.C.R.
Gummosæ, 10.
de Hermodactylis, A.C.R.
de Hiera picra, A.C.
Hieræ simpl. A.C.
de Hiera cum Agarico; A. C.
composita, A.C.
Hydroticæ, A.
Hydropicæ, Bontij, 11.
Iliacæ Rhasis, 12.
Imperiales, A.C.

N. *Renodæus alias exhibet, quas & Catholicas indigitat.*

Indæ Haly, A.C.
de Lapide armeno, C.
Lazuli, Mesuæ, A.C.R.
de Ladano, 13.
Lucis maiores Mes. A.C.
minores, Cord.
Marocostinæ, Mindereri, 14.
Mastichinæ, conciliatoris, A. C.R.
Matricales Schæffer. 15.
de Mechoacanna, Renod.
de Mezereo Damasceni, A. C.
de quinque generibus Myrobalanorum, Tralliani, A.C.
de Nitro. s. Diacolocynthidos A. R.
Octomeræ, s. de octo rebus, Nicolai, A.C.
de Opopanace, Mesuæ, A.C.
Panchymagogæ, Quercet. 16.
Pestilentiales Auicennæ, s. communes, A.R.

N. *Cordo dicuntur pestilentiales, Ruffi. seu de tribus.*

Pestilentiales

Ruffi, A. C.
Pestilentiales compositæ, 17.
Antipodagricæ, 18.
Polychrestæ S. Closs. 19.
de Rhabarbaro Mesuæ, A.C.
de Sagapeno, s. Serapino, Mesuæ A.C.
de Sagap. Quercetani, 20.
de Sarcocolla Mesuæ, *A.* C.
Sine quibus Nicolai. C.R.
Stomachicæ *A*lkindi, *A.* C.
Stomachic. Mesuæ C.
de Succino, 21.
Tartareæ melanagogæ, Querc. 22.
Tartareæ Bontii, 23.
Tartareæ meæ descriptionis, 24.

ALTERANTES.

1. *Pilulæ Diaphoreticæ S. Clossæi.*

℞ cinnabar. ☿ ii rectificat. ℈j.
Præseruatiui ex croco myrrh. & aloë ʒß.
Cryſtall. ♃ ℈j.
Ol. guaiac. q. s. ad incorporationem
F. pill. duæ, exhibeantur super bibendo cochl. 1. acidi Guaiac. mixti cum tribus partibus vini alb.

2. *Pilulæ Diureticæ S. Closs.*

℞ Tereb. Venet.
⊖ albi ana part. æq. M. in mortario marmor. terendo diutissimè. vsque dum simul incorporentur, quod difficultate non caret. *Dos. est à ʒj. ad ʒij. Tereb.* ⊖ *lo addita vim eius vomitiuam refrænat. & diureticam conciliat.*

3. *Pilulæ Ant. Epilepticæ S. Clossæi.*

℞. Præcipitati solaris per se in matracio △ febrili continuo, parati ʒj.
☿ mineralis ℈iv.
Ol. ☿ febrifugi (vt dicetur cap. de ☿) gutt. xx.
Extracti castor. per 🜄 euaporando facti
Succin. ana ʒj.
de pœon. mari cum 🜄 facti
Pœon. fœmin.
Bryon. ana ʒiß.
Fol. helleb. nigr. subtiliss. triturat. ℈ij.
F. puluis & cum succo porri massa pilularum, cui admisce Ol. angelic. satiu.
Spiritus ⊖ li ana gutt. x.
Vsus: Cap. ante paroxysmos aut post quadram ☾ *æ pill. duas* ℈j. *ponderantes, sumendo postea iusculum carnium acido* ⊖ *li conditum.*

4. *Pilulæ febriles.*

℞. Extr. card. bened. ʒß.
centaur. min. ℈j.
c. c. vst. præparat.
sal. absynth. à ℈ß.
Cum Syrupo de card. benedict.
F. num. xx.
Vsus. Exhibeantur ante paroxysmum, expecteturque sudor.

5. *Pilulæ Narcoticæ Plateri.*

℞. Opij. puriss. ʒ1.
Infunde 🜄 vitæ ℥ß. dissolu. lento calore, eodemque exsicca.
Deinde alia affusa 🜄 vitæ mollescat, additis ol. cinam. pran 2.

Postea.

℞. Cinam. ʒij.
Sacchar. cand. ℥1.
Piper. ʒ1.
Sem. coriandr. ℈ij.
Croci ʒß.
Subtilissimè puluerisatis adde opium dissolutum, sensim opio pulueres miscendo.
Postea cum syr. de papauer. redigantur in massam pilularem, addendo moschi ℈ß.
Massa hæc diu in mortario agitetur, & nè exsiccetur, Ol. de Been parum subigatur. Seruetur in loco humido.
Vires. *Dolores sopiunt, somnũ conciliant.*

Dosis gran. 5. 6. Senneri. in Institut.

6. *Pilulæ de Styrace siue laudanum Pectorale.*

℞ Styrac. calamit. ℥ij.
Laudan.
Olib.
Myrrh. an. ʒj
Succi glycyrrh. ʒiß.
Ambar. gris. ℈j.
Extract. Opii per ✕ patati ʒj.
Croci cum ▽ facti ℈iiij.
M. cum
Syr. de cort. citri ʒij.
F. Massa pilul.

Dosis gran. x. Sistit pertinacissimam tussim & catarrhum ferinum, Prægnantibus non sine aborsus discrimine tussientibus multoties cum successu dedit S. Clossæus Archiater apud Metenses.

7. *Pilulæ ad Tussim.*

℞. Succ. Glycyrrhiz.
Thur. ana ʒ I.
Myrrh.
Croc.
Opii ana ℈j.
Cùm Syr. pap. errat, q. s.
F. Massa.

Vires. *Catarrhos subtiles & salsos à capite ad pectus incrassant, ebullitiones humorum sistunt, tussimque sedant.*

Dosis à gran. vij. ad ℈ß.

Purgantes:

1. *Pilulæ de Ammoniaco Quercetani.*

℞. Aloës cum ▽ Endiuiæ solutæ & purificatæ, ℥ I V.
Gumm. ammoniac. in. + scyllit. soluti & colati.
Myrrhæ in Vino igne ♍ dissout & dum calet adhuc, transcolati à ℥iß.
Mastichis
Spec. Diatr. Santal. à ʒiß.
Croc. ℈ij.
Sal. Fraxini vel Absynth.
Cum Syrupo de stœchade, vel de succ. rosatum.
F. Massa Pilularum.

Vires. *Purgant insigniter tartarum, omnemque feculentam corporis materiam, magnoperè conferunt aduersus omnes defluxiones cachexias, oppilationes lienis, eiusdemque duritiem & scirrhum, febres quartanas inueteratas: præstantissimæ sunt ad homines corpulentos euacuandos.*

Dosis à ℈ß. ad ℈j. ad laxationem alui, alias ascendi poterit vlterius.

2. *Pilulæ Arthriticæ Guilielmi Ernesti Schæfferi Medici Francofurtensis.*

℞. Resin. Ialapp. ʒß.
Essent Rhabarb. ℈ij.
Aristoloch. rot. ℈ I V.
Gentian.
Tartar. vitriolat. an. ℈j.
Diagrid. rosat. ℈ I V.
Mag. Chalyb. ℈j.
M. F. cum Essent. Fol. senn. Pilulæ numero xxx. pro ʒj. & deaurentur.

Hæ pilulæ apprimè conueniunt in catharrosis defluxionibus, inprimis; iis, quæ ad artus decumbunt, pituitam & serosos humores blande educunt, & viscera obstructionibus liberant.

Dosis v. vj. vij. vel. ix.

Acuuntur interdum Troch. Albandal. Mag. Guti. gemm, &c.

3. *Pilulæ benedictæ, F. F.*

℞. Aloës rosat. ℔ß.
Gumm. Ammoniac. in guttis, s. purissimi, ℥ij.
Succ. card. benedict. inspissat. ℥i.
M. cum vino albo, vel ▽ card. bened. rectificata.

F. Massa

F. Massa.

N. *Aloë succotrina purissima subtilissimè teritur, succus rosarum incarnatarum ad pultis consistentiam permiscetur, siccatur, teritur.*

Vsus ante & post pastum, imo eius initio de fine.

Dosis gran. xv. ℈j. &c.

4. *Pilulæ Cholagogæ de Centaurio Quercetani.*

℞. Succor. optimè depuratorum
Centaurii minor.
Rosar. pallidar.
Eupator. Mesuæ.
Rad. oxylapathi à ℥ iv.

Quibus adde aloës præparat. (ad modum Quercet. vide libr. 4.) ℥ vi.

Digerantur M. hor. duodecim, vt fiat perfecta dissolutio & mixtio, dein omnia coagulentur ad mellis consistentiam.

Cui adde
Pulu. Rhabarb. ℥ i.
Xylo aloës
Myrrhæ à ʒij.
Croci
Cinamomi à ʒß.
Spec. Diatr. santal.
Trochisc Diarrhod. à ʒ i.
M. F. Massa.

Vires. *Prosunt in omnibus febribus biliosis, arquato morbo, & cachexia. Iecoris itidem cæterarumque partium, nutritioni dicatarum, obstructionibus mirificè auxiliantur.*

Dosis à ʒß. ad ʒ.

5. *Pilulæ de Esula Fernelij.*

℞. Cortic. rad. Esulæ minor. maceratæ hor. 20. in ✠ & succo portulacæ ʒij.
Grana Ricini expurgata & torrefacta, numero xv.
Mirobalanor. citrinor. ʒiß.
Chamædryos
Chamæpityos
Spicæ nardi
Cinnamomi ana ℈ij.

Omnia tenuissimè trita excipiantur Tragacanth. ▽ rosar. solut. ℥ i.

F. Massa.

N. *Esula non sit recens, sed saltem ante menses octo collecta.*

Vires. *Valde turbant, sed sunt efficaces in corporibus robustis.*

N. *Minus exiccabuntur, sed & minus efficaces erunt, si excipiantur syrupo rosarum solutiuo, non mucagine Tragacanthi.*

Dosis à ℈j. ad ℈iß. &c.

6. *Pilulæ de Euphorbio, Quercetan.*

℞. Euphorb. præparat. (ad modum Quercet. vid. lib. 4.) ʒ i.
Spic. nardi.
Masticḥes à ʒ vi.
Opopanac.
Sagapeni præparat.
Bdell. ana ʒß.
Agaric. troch.
Troch. Alhandal. à ʒiij.
Syrupi violati aciduli, q. s.
F. Massa.

Vires. *Mirabiles sunt contra omnis generis febres chronicas, intermittentes atque quartanas, nec non contra omnes cachexias, hydropisin & colicos dolores. Dosis. à ℈j. ad ℈ij.*

N. *Habet Quercetanus & pilulas pestilentiales de Euphorbio.*

7. *Pilulæ Febriles s. ♁iales ad febres Hartmanni.*

℞. Vitri ♁ii (iusto tempore si fieri potest, & diligentissimè) præparati, prætereaque cum spiritu ⊖-i albificati & tenuissimè puluerisat. ʒß.
Sacchar. candi ʒiii.
Farin. tritic. ʒ i v.

Croc. elect. ℈j.

Coque cum 🜄 commun. l. 🜂 ad consistentiam pultis, cauendum tamen studiosè, ne in fine massa aduratur, sed ferè panis formam habeat. Asseruantur in integritate sua quadriennium: Postea tandem scabritiem contrahunt, minus deinde vtiles.

Vires. *Mirificè febriles mineras, aliaque symptomata exhauriunt. Exhibentur ante paroxysmi insultum, cum vestigia horroris gliscunt.*

Dosis à ℈ß. in pueris, ad ʒj. in adultis fortioribus.

8. *Pilulæ febriles ad quartanum Sennerti.*

℞. Ol. ♂ii saccharati. ℥ι.
Aloës succotr. ℥ß.
Ambr. gryſ. ʒij.
Croc. ʒiiß. (vel essent. croc. ʒι.
F. Massa pilularum.

Vires. *Purgat per inferiora, nonnunquam per sudorem.*

Dosis ℈ß. ante paroxysmum, cum conseruav. g. rosarum, &c.

N. *Dicitur Laudanum mercuriale,*

9. *Pilulæ febrifugæ D. D. Schæfferi.*

℞. Sp. hier. picr.
Resin. Ialapp. an. ʒij.
Fecul. Aron.
Essent Rhabar.
Lign. Colubr.
Gentian.
Centaur. min.
Rosar. rub.
Diagryd. rosat.
Tartar. vitriolat. an. ℈j.
Ol. citri g. vι.
M. F. cum Essent. Fol. Sen.
Pilulæ n. xxx. pro. ʒj.

In omnibus febribus intermitentibus admodum vtiles sunt & in ventriculi compressionibus, eiusque cruditatibus à bile & pituita ortis, vermes quoque expellunt.

Dosis iij. iv. v. vj. vij.

10. *Pilulæ gummosæ S. Closs.*

℞. gumm, ammon.
Galban. in aceto scyllit. liquat. & per linteum traiect. a ʒiij.
aloës in vesicâ.
myrrh. ana ʒij.
mastich.
croci Orient. an. ℈ij.
turbith.
agar. trochisc. an. ℈ιv.
trochisc. alhand. ʒj.
scammon. præpar. in 🜍 ʒiß.
balsam. Peruu. tepidi ʒiij. M. omnia simul, & adde ☿ cum ☉ præcipit. ʒij.

F. Massa pilul. in alutâ ol. amygdal. dulc. inuoluenda; coquenda sunt lento 🜂 donec + paulatim euaporato (spatulâ semper agitando) materia in massam reducatur.

Dosis Cap. ij. aut iij. instar baccarum iuniperi horâ primâ ante prand. & in ingressu tecti.

Vires. *Dupliciter agunt in morbis quartanariis, hydrope, cachexiâ, chlorosi mestruis pronocandis, istero vtroque; primo per vim suam attenuantem & emoll. materiam præparant Catharcticis expellendam; secundo humores liquatos fluxilesque redditos blandè expurgant*

11. *Pilulæ Hydropicæ Bontij, Medicj apud Hollandos quondam celeberrimi.*

℞. Aloës opt. ʒiiß.
Gumm. gutt. gam. subtiliter puluer. & cum maluatico dissoluti & læuigati, ʒiß.
Diagryd. eodem modo parat. ʒι.
Gumm. ammoniac. ʒiß.
♃ 🜔 lat. ʒßx.

Cum

Cum ſyrup.roſ. ſol.
F. Maſſa.

N. *Hæ ſunt illæ pilulæ, ex quibus vna cum ♃reis, infra deſcriptis, Bontius, Principis Auriaci Medicus maximam ſibi famam acquiſiuit.*

Vires. *Educunt aquas potenter.*

Doſis à ℈ß. ad ℈j.

12. *Pilulæ Iliacæ Rhaſis.*

℞. Colocynthid.
Sagapen. ana ʒvi.
Diagryd. ʒij.
Cum ſucco porri.
F. Maſſa.

N. *Alij omiſſo ſucco porri, ſoluunt ſagapenum in vino, eoque reliqua ſuſcipiunt.*

Vires. *Soluunt paſſionem iliacam ac colicam, cephalalgicis, hemicranicis ſalubres ſunt. Verum cum iudicio vſurpandæ.*

Dantur à ℈ß. ad ʒß.

14. *Pilulæ de Ladano.*

℞. Ladan. ℥ß.
Maſtich. ʒj
Calfiant in mortario & diſſolutis adde
Troch. Alhand. ʒiij.
El. de ſucc. roſar. ʒß.
Cum Syr. roſ. ſol. q. ſ.
F. Maſſa.

Vires: *Subducunt aluum, mucilaginemque ♃ream emolliunt & expurgant, vſuſque ſunt inſignis in dolore colico.*

Doſis à ℈j. ad ʒj.

Greg. Horſt. obſ. part. ɪ. l. 4. obſ. 11.

14. *Pilulæ Marocoſtinæ Mindereri.*

℞. Mari veri.
Croc. orient. ana ʒi.
Agar. trochiſc.
Coſt. veri Indici.
Myrrh. elect. à ʒiß.
Ammoniac. thym. ʒiij.
Rhabarb. el. ʒvi.
Lign. Aloës ʒß.
Aloës ſuccotrin. &c.

1. Soluatur ammoniac. in + ſcyllit.

1 Diluatur myrrha læuigata in + rutac.

3. Diluatur aloë læuigata in mucharo roſar. ℥vi. defecetur, coleturque.

Hinc miſtis his tribus, affunde ſucc. limon. aut citri. ℥iv. addeque agaricum cum ſuccis apii, fœnic. & abſynth. in pulticulam ſubactum, accedente modica irroratione ▽ cinamomi, vt & Rhabarbarum ſimili molo cum ſuccis cichor. pimpinellæ ac fumariæ ſubactum.

His ita mixtis, terantur crocus, coſtus & lignum aloës, diluanturque cum aqu. roſar. fragr. & ſucc. citri ana.

Tandem confunde vtrumque & affunde.

Aqu. Lupul.
Borrag.
betonic. à ℥iv.
Card. bened.
Agrimon.
Iv. arthetic.
Centaur. min.
Roriſmarin.
Ceraſ. nigr. à ℥iv.

Degerantur in MB ♂ ℘ 3. dein decantetur, filtretur & abſtrahatur in MB. poſtmodum inſpiſſetur ad conſiſtentiam pilularum.

Ex fecibus reſiduis fiat de nouo Extractio cum extillata & illa abſtracta ▽ ſ.a. exprimatur leuiter, coletur & inſpiſſetur pro pilulis.

Vires. *Mucilaginem tartariam in ventriculo, meſenterio, liene, epate collectam incidunt, paulatim educunt, viſcera eadem, vt & caput ſimul roborant.*

adeoque morbis quamplurimis inde ortum trahentibus succurrunt. Vide & pilulas Tartareas Querc.

Dosis à ℈ß. ad ℈j. Extracti prioris; posterius enim dosi exhiberi potest maiori.

15. *Pilulæ matricales D. D. Schæfferi.*

℞. Sp. hier. picr. ℥ß.
Extr. Asar.
Gentian.
Aristoloch.
Helen.
Myrrh.
Dictamn. alb.
Rub. Tinct.
Croc. an. ʒß.

M. F. pil. cum Syr. Artemis. instar. pisorum.

Menses cient & puerperia promouent, vterum ab impuritatibus liberant.

16. *Pilulæ Panchymagogæ Quercetani.*

℞. Aloës optime præparat. (modo Quercetan. vide libr. 4.) ℔ß. affunde succum violarum optimè per digestionem depuratum, atque ad mellis consistentiam inspissatum, expone calori solis vel simili, singulis diebus rudicula lignea agitando, sic exactè paucis diebus commiscebuntur. Mixtioni suo tempore (prout habere recenter poteris,) adde de

Succorum (optimè per digestionem depuratorum, & ad mellis consistentiam inspissatorum.) sc.
Florum primulæ veris
Persicæ arboris
Rosar. pallidar.
Cichorij.
Bugloss.
Hyperic. ana ℥ iv.

His cum Aloë perfectè mixtis, (crit Massa ℔.ij.) adde.
Extract. Sennæ.
Agaric.
Rhabarb. à ℥ij.
Cinnamomi.
Pulu. fœnic.
Anis. ana ʒ i.
Spec. Diatriasantali, ℈ iv.
F. Massa.

17. *Pestilentiales compositæ.*

℞. Aloës epatic. puriss. ʒj.
Croc,
Myrrh. an. ʒj.
Zedoar.
Gentian. an. ℈j.
Rhabarb. el. ʒij.
Agaric. alb. ʒj.
Theriac. Andr. nucis Iugland. quantit.

Species pulucrisentur seorsim, dein misc. in mortario. Ex massa f. Pilulæ instar pisorum.

Vires. *Memoriam roborant, visum acuunt, omnia membra confortant, tormina ventris sedant, aluum laxant, cruditates tollunt, putredinem, pestilentialésque morbos arcent. Quin & sudorem cient, adeoque Panaceæ instar nonnullis habentur.*

Prophylaxeos causa sumitur Pil. N. 1. singulis diebus. Curationis vero vij. vel x. cum aq. conuen. ægerque benè tectus sudet.

N. *Sunt qui Pilulas Iosu vocant, secretasque sic habent.*

18. *Pilulæ antipodagricæ Doringi.*

℞. Pulu. Chamæpith.
Chamædr. ver. an. ʒij.
Centaur. min.
Rad. aristoloch. rot.
Rhapont. ver.
Gentian.
Sem. hyperic.

Cran.

Cran. human. præpar.
an. ℥iß.
Rad. Cichor.
Santal. rub. an. ℥i.
Incorporentur cum ſ. q. ſucci Chamæpith. addendo nonnihil terebinth. cypr. pro meliore vnione. f. pil. pro libitu.

Vſus: aſſumantur per 30. dies ſingulo trimeſtri pondere ℨß. Horſt. obſeru. l. 3. obſer. 3. pag. 258.

19. *Pilulæ Polychreſtæ S. Cloſſ.*

℞. Extract. aloës cum ſucco cichor. præpar. ℈iv.
Colocynth. per aq. fumar. parat.
Reſin. ſcammon. ſubtil. puluerisat. an. ℈ij.
Croci Angl. puluer.
Salis ♃.
Myrrh. troglod.
Flor. ♎ benzoinat. a. ℈j.
F. Maſſa. ſ. a.

Doſis ℈j. ieiuno ſtomacho mane ſumenda aut tribus poſt cœnam horis. Omnis generis humores purgant.

20. *Pilulæ de Sagapeno Quercetan.*

℞. Sagapen. gummoſ. depurat. ℨvi.
Ammoniac. depurat. ℨiij.
Extract. trochiſc. Alhand. ℥i.
Diagryd. ℥ß.
Salis gemm. ℨiß.
Cum ſyrupo violato acidulo & tincto, f. Maſſa, ex qua conficiantur pilulæ in piſi vel ciceris formam.

Vires. *Admirandi ſunt effectus in febribus quartanis, diſſoluunt nimirum feces gummoſas, & tenaciter corpori noſtro adhærentes.*

Doſis, vnica pilula initio paroxyſmi, continuando aliquot dies. Sed vſum earum præcedat præparatio, v. gr. cum decoctis præparantibus melanagogis, & ſimilibus.

21. *Pilulæ de Succino Cratonis.*

℞. Pulu. Succin.
Maſtich. à ℥ß.
Aloës ℨx.
Agaric. ℨiij.
Ariſtoloch. rot. veræ, ℨi.
Cum Syrup. de Betonic. q. ſ.
F. Maſſa.

Vires. *Aluum leniter ſoluunt, caput roborant, adeòque à catarrhis præſeruant. Præſcribit Author bis in menſe, ſumereque iubet poſt primum ſomnum.*

Doſis ℨ. Crato.

22. *Pilulæ Tartareæ ſeu Melanagogæ. Quercetani.*

℞. Cryſtall. vel cremor. ♆. ℥iij.
Polypod. quern. ℥ij.
Paſſul. corinthiac. ℥iß.
Myrobalan. omnium ana ℥ß.
Flor. Bugloſſ.
Borragin.
Nymph. ana p. I.
Coquantur in ſ. q. aquarum fumariæ & ſcolopendriæ ad medietatis conſumptionem. Hinc

℞. Decocti huius depurati ac clarificati. ℔. ij.
Succi pomorum redolentium depupurat. ℔. I.
Adde
Foliculorum ſenæ mundat. ℨiij.
Turbith.
Rad. hellebor. nigr. veri à ℥iß.
Macis.
Myrrh. el. ℥i.
Caryophyll.
Cinamom.
Epithym. à ℥ʹ.
Macerentur & digerantur ad ignẽ ♄; ,(♂ 4.) vaſe vitreo clauſo; dein dum materia adhuc feruet, fiat expreſſio, vel per ſetaceum traiectio, cui adde aloës depurat. ℥iii. omnia ſufficienter coagulentur

coagulentur ad ignem lentum: addendo sub finem dum ferè refrigerata erit materia.

℞. Spec. Diarrhod. abb.
Lætific. Gal.
Troch. Dialac. à ʒ i.
Sal. Absynth.
Fraxin. à. ʒij.
Essent. (tinctur.) croci. ℈ij.
Ol. anis. aliquot. guttul.

Reducantur in bonam pilularum consistentiam.

N, *His pilulis adiicit interdum Essentias Aloës & Scammon, Essent. (Extract.) Rhabarb. à ʒiß, Essent. (Extr.) Sen. ʒj. & Essent. (Extract.) Trochisc. Alhand. ʒß. plus minus. vocatque polychrestas.*

Vires. *Admiranda illarum virtus* (inquit Querc.) *nunquam satis laudari potest, purgant vtramque bilem, omnes humores crassos, tartareos, salsos & mucilaginosos radicitus eliciunt, vel è partibus etiam profundissimis; succurrunt diuersis maniacis & melancholicis affectibus, febribus quartanis opitulantur, & conducunt aduersus psoram, cancrum, lepram, & luem veneream, eo quod purificent totam massam sanguinis à variis corruptionibus, diuersorum effectuum effectricibus causis. Sumi possunt mane ac vesperi post cœnam parciorem & ante somnum.*

Dosis ℈j. vel ℈iß. ad summum.

23. *Pilulæ ♃reæ Bontij.*

℞. Aloës succotr. el. ʒiij.
Gum. ammoniac. (cum + squill.) depur. ʒiß.
⊕ lat. ℈iß.
F. l. à Massa.

Vires. *Prioribus substitui possunt, maximi enim sunt leuaminis in morbis ♃reis, quales sunt affectus hypochondriacus, abstructio lienis, mesenterij, &c. Incidunt enim tartaream mucilaginem, inprimis quæ in prima ventris regione collecta est, eamque per deiectionem expurgant.*

Dosis à ℈j. ad ʒj. mane vel ante cœnam. ℈ß.

N. 1. *Tantæ sunt apud Hollandos æstimationis, vt piaculum habeant, communes eas reddere.*

Duplicis autem circumferuntur ibidem sortis.

1. *Parantur vti iam dedimus.*

2. *Recipiunt Extractum Rhabarbari paratum ex Rhabarbari el. ʒß. & corrigentibus spec. diamargarit. frig. & diarrhod. Abbat. à. ʒ. in succo citri per noctem maceratis; in quorum colatura dissoluuntur species superiores, fitque l. a. Massa Et sic respiciunt magis Epar, regionemque secundam bile leuant.*

N. 2. *Eædem illæ priores pilulæ, addito styracis ℈. nostratibus in vsu sunt ex ordinatione D. D. Petri de Spina. Medici vt celeberrimi, ita dexterrimi.*

24. *Pilulæ ♃reæ meæ descriptionis.*

℞. Aloës lucid. fragat. id. est, cum succo fragorum insuccatæ. ʒ i.
Resin. ammoniac. ʒ iiiß.
Sal ♂ subdulc,
Essent. croci orient. à. ʒ i.
Magister. ♃i purgant. in ▽ buglossæ aliquoties soluti & coagulati. ʒij.
Extr. Gentian. ʒiß.
Cum tinctura ♃ j.
F. Massa.

Vires. *Saburram tartaream & mucilaginosam ex infimo ventre inprimis educit, Lienem, Vterum & Epar infarctu liberat, morbosque inde prognatos felicissimè curat.*

Dosis ℈j. vesperi ante cœnam assumpta.

pta. Quippe die subsequenti leniter deiectiones aliquot causatur.

N. *Constitueram pilulas has, vtpote quarum operationes optatas multoties expertus sum, mihi soli reseruare, at vincit candor & amor in proximum, cuius saluti non prodesse, vetat conscientia.*

N. *Desideras forsan, amice Lector, in numero Pilularum, Angelicas, vulgò dictas, quas Clariss. D.D. Hartmann. Beyero, p.m. Officinæ nostræ acceptas referunt. Has libentissimè inseruissem, nisi cautum esset illas propalare. Eapropter excusatum me habeas, certóque tibi persuadeas descriptiones multorum ingredientium, quas pro Angelicis venditari videris, non esse genuinas, ipsæ enim duobus solis nituntur vegetabilibus. Suntque Extractum propriè dictum, Extracto impropriè dicto, commixtum, &c.*

CAP. LXXIV.

De Potionibus.

POtulentorum genera in Praxi vsitatiora diximus esse Apozemata seu Decocta, Aquas, Emulsiones, Infusiones, Potiones, Potionesque alias. De prioribus alias dictum, de posteriori hic loci agendum.

Est Potio, de qua hic agimus liquor, in quo alia Medicamenta crassiora diluta sunt, & præcipuè purgantia: Quin & solæ infusiones nonnunquam sufficiunt.

Modus ergo parandi sola ferè mixtio est, quam, si res diluenda seu dissoluenda, viscosa & tenax fuerit, in mortario absoluere conuenit.

Liquor adhiberi potest varius, vsitatius tamen recipiuntur Decoctiones, Infusiones & maximè Aquæ destillatæ.

Res dissoluendæ sunt Syrupi, Electuaria, Extracta, Manna, pulueres & similia.

Exemplo sint.

1. *Potio Purgans.*

℞. Extr. Fol. sen. ʒß.
Rhabarb. ℈ß.
Cnicopharm. ʒß.
Syr. Diaser. ʒß.
Rosar. solut. ʒv.
Aq. Cinam. j. (ad saporem, &c.
Fl. Acac. ℥j.
M. F. Potio pro vna vice.

Vires. *Educit humores biliosos & pituitosos.*

2. *Alia.*

℞. Fol. sen. ʒiiß.
Epithym. ʒij.
Rhabarb. el. ʒiß.
Spic. celt. ℈j.
Infundantur in decoctione pectorali, q.s. per noctem.
In colatura dissolue.
Syrup. rosat. sol. ℥iß.
confect. Hamech. ʒiß.
F. Potio.

Purgat humorem melancholicum.

3. *Potio sudorifera.*

℞. Diascord. Fracastor. ℈iiß.
Aqu. ☽♀r. ʒij.
Mell. Gran. Iuniper. ℈j.
Extr. card. bened. ℈ß.
Aqu. card. bened. ℥ij.
M.F. Potus.

Vires. *Sudorem mouet, viriumque insignium est in febribus malignis.*

4. *Alia sudorifera.*

℞. Liquor. Lumbric. ℥iij.
Theriac. Andromach. ℨj.
Spir. ✝ i. ℈j.
Aq. cinam. ℨi.
Mixtur. simpl. ℈i.
Aq. Veronic. ℥iß.
M. F. Potus.

Vires. *Admirandarum virium est in arthritide vaga, si semel ac iterum repetatur.*

5. *Potio Vulneraria.*

℞. Herb. Sanicul.
Veronic.
Pyrol. an Mii.
Consol. Sarac.
Trichoman. ana M i.
Flor. Borrag.
Bugloss. ana p. i.
Sem. Anis.
Fœnic. ana ℨij.
Cinam. ℨiii.
Iuiub. N. vi.
Dactyl. N. iij.
Bulliant in s.q. aq. hord. s.a.

Vires. *Conuenit in vulneribus præcipuè pectoris, vbi & expectoratio necessaria est. Sumantur de die ℥iij. cum ℈ij. ocul. cancri. Glandorp.*

N. *Plures vide apud Quercet. & alios.*

6. *Alia potio Vulneraria.*

℞. Herb. Vinc. peruinc.
Millefol.
Betonic.
Alchimill. ana M i.
Rad. Zedoar. ℨij.
Vincetoxic. ℥j.
Nuc. vomic. ℨij.
Macis ℨß.
Nucist. ℨi.
Galang. ℨij.
Coq. in aq. & vini ana mens. s. ad casum digitor. 2. transuersorum. Colaturæ exhibeantur ℥iv. mane ac totidem post meridiem.

N. *Formulas plures habes in Quercetan. Rediu. tom. 2. pag. 859. & alibi.*

CAP. LXXV.

De Pomis Ambræ.

POma ambræ fiunt ex odoratis pulueribus, (addi & olea possunt,) qui cera, styrace liquida, balsamo indico, mucilagine Tragacanthi, cum tantillo Terebinthinæ ad tenacitatem si opus sit, suscepti, additaque ▽ rosarum, vel simili optimè incorporati, in globulos prout visum fuerit, rediguntur.

N. *Nomen mutuantur ab Ambra, non quod ea necessariò & semper ingrediatur, sed quia odorem suauem spirant, adeoque ambram æmulantur.*

Exemplo sint.

1. *Odoriferum Crollianum.*

℞. Macis.
Caryophyll.
Cinamom. vel cass. lign. odorat. an. ℨij.
Moschi ℨß.
Zibett. ℨij.
Gumm. arab. ℨi.
Tragacanthi prius suprà fornacem siccati. ℨij.
Hæc duo gummata cum moscho terantur.

Omnibus

Omnibus diligenter tritis, misce Zibettam, & affunde aquam Namphe, (id est, ex floribus aurantiorum,) seu Damascenæ odoriferæ pro libitu, (ex odoratis specificis & ▽ rosarum præparatæ, in qua prius per 8. dies in digestione modicum de Paracelsi carbon. vel Zibetta occidentali admixtum sit,) atque incorpora.

N. 1. *Carbon seu Zibetta occidentalis, quantum ex Paracelsi archidox. coniecturari potest, nihil est aliud quam stercus seu ♁r humanum, in digestione aliquandiu positum, & ex fœtidissimo illo odore, sponte sua longa digestione summã suaueolentiam nactum. Vide Hartman. in Croll. vt & lib. 5. class. 1. vt & Agricol. in comm. Popp.*

N. 2. *Poterit & parati, si puluerisata illa mucilagine Tragacanthi (in ▽ a odorifera soluti) suscipiantur.*

Vires ac Vsus. *Adhibitum naribus odore suo sanguinem mouet, & cor supra modum refocillat, Apoplexia, Epilepsia, Colica, Suffocatione matricis, pestilentiali aura.*

N. *Misceri potest tantillum cum oleo nucista expresso, vt fiat q. linimentum, & in supra dictis morbis debito modo adhiberi. Croll.*

2. *Aliud Pomum ambra.*

℞. Storac. calamit. ℥iß.
Benzoin.
Laudan. ana ℥ß.
Caryophyllor ʒij.
Nucist.
Macis ana ʒ1.
Rad. ireos fl.
Cyper. rot. à ʒiß.
Fl. Rosar. ʒ1.
Lauendul.
Maioran. ana ℈ß.
Storac. liquid. ʒ1.
Zibett. ʒß.
Mosch. ℈j.
Cum Balsamo indico & ▽ rosar. ana q. s.
F. Massa.

3. *Aliud.*

℞. Ladani pur. ℥1.
Styrac. calam. ʒij.
Benzoin. ʒ1.
Nucis moschat.
Cinamom.
Macis ana ʒß.
Coriandr.
Garyophyllor. ana ℈j.
Mastich.
Oliban. ana ʒi.
Lign. Aloës. ʒß.
Ambr. gran. v.
Mosch. gran. x.
F. Massa.

4. *Aliud.*

℞. Styrac. cal. ʒii.
Mastich.
Thur. masc.
Sandarach. à. ʒiß.
Costi,
Spic. à ʒ1.
Lign. aloës ping. ʒiii.
Mosch.
Ambr. an. gran. aliquot.
Terebinth. parum.
F. Pomum.

Fluxus inhibet.

N. *Videsis & apud August. Pom. Ambra, 1. 2.*

CAP. LXXVI.

De Præparatis.

PRæparata Officinarum communiter, & in ſpecie ſic dicta, nihil aliud ſunt, quam ſimplicia nonnulla duriuſcula in tenuiſſimum puluerem, accedente aqua aliqua cordiali, redacta.

Talia ſunt: Terræ, Lapides, Perlæ, Corallia, Vngulæ, Cruſtacea. (teſtacea.)

℞. Rem præparandam, læuiga ſuper porphyrite, lapide verſatili quam minutiſſimè, inter læuigandum aſperge aquam aliquam cordialem, (vt plurimum ▽ roſarum adhibetur,) vt fiat inſtar pultis, hanc expone loco tepido vel aëri, vt in vmbra exiccetur.

N. *Quæ ſolidiora & duriora, adeoque minus læuigabilia ſunt, vſtione antegreſſa calcinari friabiliaque reddi ſolent, vt cornua, oſſa, cruſtacea, & ſimil.*

Vſitatiora ſunt

Præparat. Cinnabris.
Conchæ marinæ
Corallia alba
rubra
Cornu cerui vſtum.
Cranium human.
Cryſtalli
Granati
Hæmatites.
Hyacynthus.
Lapis armenus.
Iudaicus.
Lazuli.
Magnes
Mandibula Lucij piſcis.
Margaritæ.
Mater perlarum.
Ocul. ♋.
Oua Struthij.
Percarum lapides.
Rubinus
Sapphirus
Smaragdus
Succinum
Tutia.
Vngula alcis.

CAP. LXXVII.

De Pulueribus, & Speciebus.

PVlueres ac ſpecies fiunt tritura læuigationeuè, quarum apparatus nonnunquam, exiccatio, calcinatioque antegreſſæ.

N.1. Res ſi ſubtilioris volatilioriſque fuerint ſubſtantiæ, trituram minus fortem expetunt.

N.2. *Res pulueriſandæ, etiamſi commiſceri debeant, ſi ſint diuerſæ duritiei, ſeorſim terantur.*

N.3. *Quia virtutes pulnerum facilè euaneſcunt, præſtat, quorum pulueriſatio ſine mora perfici poteſt, niſi crebrioris ſint vſus, integra aſſeruare.*

Pulue

Pulueres sunt tùm simplices, tùm compositi.

Simplices magis vsuales sunt.

Puluis Agarici
Asari
Aurantiorum cort.
Caryophyllorum
Cinnamomi
Croci
Cubebarum
Concharum febrilis, *v. lib.* 5.
Glycyrrhizæ
Hellebori albi
Ialappæ
Lumbricorum
Mechoacannæ
Rhabarbari
Santalorum cunctorum
Senæ
Puluis Serpentum, *vide libr.* 4.
Tormentillæ
Ventriculi gallinarum
Zingiberis.

Pulueres compositi prostant sub titulo puluerum vel specierum.

Sunt vsuales pulueres alterantes.

Puluis contrà Abortum, *August.*
Adstringens Galen. A.
Alexiterius Sal. *infra* N. 1.
Anonymi contra Phthisin, A.
Bezoardicus Nicol. A.
NB. Alium habet Renodæus
Bezoart. sine preciosis, 2.
cum preciosis. 3.
Electuarii de bolo, A.
Cachecticus Quercetani, 4.
Cæsaris gryseus, A.
rubeus, A.
contra calculum, A,
ad casum, A.
Cathæreticus pro ossib. S. Closs. 5.
de cineribus Auicen. A.
de cypero. 6.
Cypheos, A.
ad dentifricia, A.
Dentifricius, 7.
Alius S. Closs.
contra defluxiones. 8.
Dysentericus, 9.
Epilepticus Marchionis cum & s. Vnicornu, A.
Antepilepticus de secundina, 10.
Antiepil. diaphoreticus, 11.
Epilepticus, 12.
pro Epithemate cordis, A.
epatis, A.
Febrilis, 13.
Fortis, Tragea fortis, 14.
Grossus. Tragea grossa, species incisæ, 15.
Haly. A.
Hepaticus. Tragea hepatica Quercet. 16.
Hystericus. Tragea hysterica Quercet. 17.
Hysteric. A.
Antinephryticus. Tragea Antineph. Querc. 18.
Partum prouocans. A.
Helidei de Paduanis, A.
Rubeus pannonicus, A.
Saxonicus, A.
Sperniolæ compos. 19.
Stomachicus. Quercet. 20.
ad strumam, A.
Trithemii, 21.
Violarum odoratus, A. C.
Pro vlceribus gutturis, A.
Species Diambr. cum ambra & moscho, A.
Diambr. sine ambra & moscho, A.
Dianisu, A.
Dianthon, A.
contra Apoplexiam, A.

Diacarthamu, id est, Electuarii
Diacarth. *A.*
Caryocostini, i. e. Electuar. *A.*
Episcopi, s. Elescoph. *A.*
de succo rosarum, id est, electuarii.
Diaturbith. cum Rhabarbaro.

PVLVERES ALTERANTES.

1. *Puluis Alexiterius specificus Ang. Salæ.*

℞ pulu. viperini ʒij.
Extr. Bezoardici pretiosi
magisterii margarit. an. ʒß.
Ol. sem. Angel destill. ℈ß.
Cinnam. gutt. VI.
M. in mortario vitreo.

Dosis à ℈j. ad ʒß. cum vehic appropriatis singulis quadris (ꝗ a, Iis qui iam veneno infecti sunt danda est ʒj.

Extractum Bezoardicum sic fit.

℞ Ligni aloës resinos.
Granor. Kerm.
Santal. alb. odorif.
Caſſ. ligneæ.
Zedoar.
Croci opt.
Schœnanth.
Rad. carlin.
Vincetox.
Doron.
Angel.
Fol. dictamn. Cret.
Scord. Cret. an. ℥ij.
q. s. F. extractum s. a.
cui adde.
Magisterii lapid. pretiosorum cum ☽ calcinat.

2. *Puluis Bezoardicus sine preciosis,* F.F.

℞. Bol. armen. ver. cum aqu. scabios. præparat,
Terr. sigillat. Silesiac.
Rad. diptamn. alb.
Tormentill. ana ʒVI.
Angelic.
Gentian.
Rad. Petasit.
Zedoar.
C.C. vst. præparat.
Succin. alb. præparat.
Ofs. de c.c.
Rasur. Ebor.
Cort. citr.
Corall. rubr. præp. à ʒß.
M. F. Puluis subtilissimus
Dosis ad ʒj.

3. *Puluis Bezoardicus cum pretiosis.*

℞. Pulu. modo præscripti, ℥I.
Margar. præparat. gran. XVI.
Hyacynth. præparat.
Rubin. præparat.
Granat. præparat.
L. Bezoar. or. a. gr. VIII.
Fol. argent.
Aur. ana num. I.
F. Puluis subtilissimus.

Vires. *Cordialis ac diaphoreticus insignis est, vsusque præcipui in morbis malignis.*

Dosis à ℈j. ad ℈ij.

4. *Puluis Cachecticus Quercetani.*

℞. Limitatur. chalyb. in tenuissimum alcohol. per ▽ simplicem redactæ, vel cum 🜍 recalcinatæ. ℥I.
Fec. rad. Ari ʒIß.
Ambr. gris. ʒß.
Essent. corall. (Magist.
Margarit. ā ʒij
Succin. præparat.
Cinamum. ana ℈IV.
Sacchari, q. s. vt fiat puluis gustui gratus.

Vires. *Est summum Remedium ad cachexias, tam virginum, mulierum, quàm virorum, iuuenum ac senum.*

Dosis

Dosis cochlear. ß. mane continuando ad dies aliquot.

5. *Puluis Cathæreticus pro ossibus S. Closs.*

℞ rad. irid.
aristol. rot.
euphorb. an. ℥ß.
Sabin. sicc.
O vst.
☿ præcipitati ana ℥j.
Cerus.
Myrrh. an. ʒij.
Ol. garyoph. ℈j. M.

F. puluis quo aspergatur os cariosum carne denudat. & aq. O. prius ablutum.

6. *Puluis de Cypero odoriferus.*

℞. Rad. Ireos flor. ℥iß.
Cyperi rot.
Acor. à ʒii.
Lign. Santal. citr. ʒß.
Rhodij, ʒi. ℈ii.
Spec. Diambr. ʒiii.
Troch. ℈ß.
Ambr. gran. xii.
F. Puluis.

Vires. *Puluis est odoriferus, confortans spiritus vitales & animales.*

7. *Puluis Dentifricius.*

℞. Silic. fluuiatil. calcin. ℥iii.
Lap. punic. præparat. ℥ß.
Rad. Ireos fl. ʒij.
Ol. stillat. ros. ℈ß. (vel ex lign. rhod.
F. Puluis subtilissimus.

Vires. *Exterget dentes, fœtorem oris emendat.*

N. 1. *Alium vide apud August.*

N. 2. *Dentifricij pulueres fiunt potissimum ex puluerisatis corallis, calcinatis ossibus, cornibus, lapidibus, crustaceis, radicibus ireos, crustâ panis tosta, salibus vstis, cineribus, & simil.*

Alius S. Closs.

℞ farin. laterum rubrorum ℥ß.

Imbibatur per vices spiritus 🜍 pari quantitate & fiet plus, cui addes 🜄 vini alb. ʒiij.

Panis ad nigredinem vsti ʒii. M.

F. Puluis, quo dentes nigrore aut virore infecti confricentur, & vino calente abluantur.

8. *Puluis contra defluxiones, Fluszpulver, Kothlauffpulver, F.F.*

℞. Mastich. alb.
Succin. in fragm.
Summ. Sabin.
Rut.
Oliban.
Sem. cannab. ana ℥iv.
Stœchad. citr. M. ij.
M. F. Puluis grossus.

9. *Puluis Dysentericus Crollij.*

℞. Succin.
Sang. dracon.
Lap. Hæmatit.
Corall. rubr.
Sem. Portulac.
Plantag.
Anthor.
Rad. Tormentill.
Terr. sigillat. à ℥ii.
Balaustior. ℥i.
Nucist. num. iv.
Cinamom. ℥ß.
Croc. ♂ adstring.
Talc. calcinat.
Matr. perlar. calc.
Oss. microcosm. calc. à ℥i.

Lapides læuigentur, reliquisque minutissimè tritis addantur.

Vires. *Valet in omnibus profluuiis alui, menstruorum, narium, &c.*

Dosis ʒj. ad ʒiß. vel ʒij.

10. *Puluis antepilepticus de secundina.*

℞. Secundin. puelli primogeniti exsiccat. ℥ß.

Cranij

Cranii maris calcinat. ℥i.
Pulu.pullorum corui, ℥ij.
Coagul. lepor. ʒi.
Rasur.c.c. ʒii.
Castor. ʒß.
Succin. albiss. ʒij.
Visc. quern. ☾. decresc. collecti. ʒß.
Granor. & rad. Pœon. ante nouilunium collect. à ʒß.
Ambr.gris.
Moschi ana ℈ß.
Spec.Dianth.
Diapliris archont.
Lætific. Galen.
Corall.præparat.
Margarit.præparat.à ℈j.
F. Puluis subtilissimus

11. *Alius Antiepilepticus Diaphoreticus.*

℞. Cinnaber. ♁ij purificat.
Magist.corallor.
perlar.
cran.human.ana.
F.Puluis subtissimus.

Dosis à gran. 10. *ad* 16. *bis in septimana exhiberi potest. Hartmann. in Pract. Sennert. Instit.*

12. *Puluis Epilepticus D. Arn. VVeickardi.*

℞. Rad.pœon. decrescent ☾ collect. ʒj.
Sem.Pœon.masc.excort. ℥ß.
Vng.alcis ʒiij.
Succin. alb.
C. C.vst.ana præp. ʒij.
Margar.præp.
Corall.rub.præp.ana ʒj.
Stercor. pauon. ℈iv.
Lap.Bezoar,or. ʒj.
Vnicorn. veri ℈ij
Limatur. ☉ vngar. ʒj.
Croc ℈j.
Manus Chr.perlat. ℥ß.
F. Puluis subtilissimus addendo
Ol. still. macis ʒß.

Dosis a. ℈ß. *ad* ʒß.

13. *Puluis febrilis.*

℞. Rad. Diptamn.
Petasit.
Zedoar.
Fol. scord. ana ℥ij.
Sem.card.bened.
C. C. vst. præpar.a ℥i.
♁ diaphoret. ʒiij
F.Puluis subtilissimus.

Vires. Est *contra omnis generis febres, quas per diaphoresin expellit.*

Dosis ʒ. *Grunlingius.*

14. *Tragea fortis. Species fortes.*

℞.Piper nigr. ℥ij.
Zingib. ʒi.
Croc. or. ʒi.
Caryophyll.
Galang.à. ʒij.
F. Puluis.

Vires. *Vsus esse potest in aromatisandis cibis,*

15. *Tragea grossa. Species grossa.*

℞. Glycyrrhiz. ℥ß.
Cinamom.ac. ʒv.
Zingib.alb.
Calam.arom.à ʒiij.
Galang.
Zedoar à ʒij.
Nucist.
Garyophyll.
Macis
Cubebar. à ℈j.
Confect. anis.
fænic.
caru.
coriandr. à ʒvi.

Aromata incidantur grosso modo, confectionibusque admisceantur.

Vires. *Confortat ventriculum, adeoque*

digestionem iuuat.

16. *Tragea Hepatica Quercetani.*

℞. Corall. rubr. præparat.
Spod.
Spec. Diatragac. à ʒij
Fl. Hepatic.
Sem. acetos.
Portulac. à ʒi.
Croc. ♂ optimè præparati, ʒiiß, (cum ▽ simpl. vel cum 🜍.)
Croc. ♂ ex Ol. 🜍 parat. ℈ij. (vide l. 3.
Sacchar. rosat. pro libitu.
F. Puluis.

Vires. *Puluis est admirabilis, contra omnes obstructiones, imbecillitates ac intemperies hepatis, cui pristinum robur reparat: singularis porro aduersus omnes fluxus hepaticos, cachexias, hydropises, icterum, &c.*

17. *Tragea Hysterica Quercet.*

℞. Cass. ligneæ.
Calam. aromat.
Sem. agni casti.
Pastinac.
Rutæ.
Pœon.
Anis.
Fœnic.
Cardamom.
Macis
Cinnamom.
Caryophyllor. à ʒi.
Fec. Bryon. ʒiß.
Sacchari anthosati ad pondus omnium.
M. F. Puluis.

Vires. *Prodest albo mulierum fluori & vteri suffocationi.*

Dosis ʒiß.

18. *Tragea Antinephritica Quercetani.*

℞. Tunicæ interior. ventriculi Gallinæ,
Stercoris albi Gallin. à ℥ß.
Pulueris pelliculæ interioris, quæ in putaminibus ouorum reperitur. ʒiiß.
Herniariæ
Cinnamomi à ℈iv.
Nucleor. mespilor. ʒii.
Sem. Fœnicul.
Anis. à ʒj.
F. Puluis subtilissimus

Vires. *Effectus pulueris huius efficacissimi sunt in alterando, & expellendo calculo. Valet itidem ad colicam passionem.*

Dosis ʒßj.

19. *Puluis Sperniolæ compositus Crollij.*

℞. Myrrh. el.
Thur. masc. à ℥ij.
Croci trit. ʒß.
Camphor. ʒiij.
Tere omnia & misce.

Puluerem hunc imbibe ▽ stillat. sperniolæ, id est, spermatis ranarum, vigesies vel trigesies, ita tamen, vt semper prius sponte exiccetur.

Hinc serua ad vsus

N. *Sperniola colligenda est mense Martio, triduum circiter ante nouilunium, (sic non fœtet) destillandaque* MB.

Vires. *Summum est remedium in Hæmorrhagia è naribus, gutture, vtero, quia frigiditate sua coagulat sanguinem. Confert quoque, si soluatur cum aceto, & Erysipelati, doloribusvè podagricis calidis applicetur. Hæmorrhagiam quoque vulnerum impositione sistit, Paronichiam necat, &c.*

Dosis gran. 4, 5, 6, 7, 8,

N. *Si hæmorrhagia è sanguinis corruptione originem traxerit, non malum sanè remedium, quippe putredinem arcet.*

cet. In vterinis vero affectibus, ob myrrham ac crocum, aliud adhibere mallem.

20. *Puluis Stomachicus, Quercetani f. Brickmanni.*

℞. Rad. Ari præparat. ℥ij.
Acori vulg.
Pimpinell. à ℥ i.
Ocul. cancr. ℥ß.
Cinamom. ʒ iij.
Sal. Absynth.
Iuniper, à ʒj.
Sacchari rosati, q. s.
F. Puluis.

Vires. Exhibetur non tantum ad ventriculum corroborandum, cui proprie conuenit, sed etiam ad capitis affectus, hemicraniam, vertiginem, melancholiam hypochondriacam, cachexiam: ad calculum ac febrem quartanam: habet enim facultatem deoppilandi, tartarum resoluendi, &c.

Dosis ʒß ad ℈ij.

Præparatio radicis Aronis fit macerando, cum vino albo, horis 12. hinc decantatur vinum nouumque affunditur, denuoque antea maceratur, qua maceratione acrimonia extrahitur. Hinc radix lente siccanda.

21. *Puluis Trithemij.*

℞. Calam. arom.
Gentian.
Cymin.
Siler. montan.
Anisi.
Carui.
Leuist.
Petroselin.
Spic. nard. a. ℥ß.
Zinzib. albi,
Chamæpyt.
Fol. sen, el.
Cryst. ♃i a. ʒ v i.
Macis
Cubeb. an. ʒij.
Garyoph. ʒ v i i.
M. F. Puluis subtilissimus.

Vires. *Sunt qui huius laudes summe commendant, ad memoriam confortandam. Videlicet, post purgationem conuenientem. ℞. Huius pulueris ʒj. ∇ magnanimitatis gutt. xij. & vini nonnihil, sumuntque mane & vesperi per totum mensem; altero mense, mane solum; tertio bis vel ter singulis septimanis idque mane; quarto mense bis qualibet sept, & postea ad dies vitæ singulis mensibus semel, crescente Luna. Sed crapulam vitare monent, ebrietatemque.*

22. *Species Cephalicæ, F. F.*

℞. Cinamom. ℥ij.
Rad. pœon.
Sem. pœon. exc.
citr. exc. ana. ʒ x. ℈ij.
Zinzib.
Cubebar.
Caryophyllor.
Macis ana ʒ v. ℈j.
Spec. cordial.
arom. garyoph. a. ℈ viij.
diamosch. dulc.
Spec. diambr. ana ʒiß. gran. v i.
Nucist. num. ij.
F. Puluis.

Vires. *Calfacit caput, exiccat catarrhos, spiritus animales & vitales purificat, corroborat, adeoque balsamo natiuo insigniter confert.*

Dosis à ʒß. ad ℈ij. vel. ʒj.

20. *Species Diacubebarum.*

℞. Santal. trium ana ℥ß.
Spod. præparat.
Ras. Ebor. ana ʒiii.
Sem. Amomi.
Cubebar. ana ℥ i.
F. Puluis.

Vires. *Aperit & confortat Epar.*

24. *Sal Philosophorum.*

℞. ♁ fusi.
Sal gemm. ana ʒ i.
Galang.
Macis
Cubebar. ana ℈j.
F. Puluis.

Vires. *Iuuat concoctionem ventriculi, cruditatesque consumit.*

Dosis gran. 4. mane, ieiuno stomacho.

25. *Sal Sacerdotale.*

℞. Sal. commun. torref. ℥ij.
Piper ʒ i.
Cinamom. ʒß.
Zedoar.
Zinzib. ana ʒß.
Sem. cumin.
caru. ana ʒ i.
F. Pulu. subtiliss.

Vires. *Dolori capitis medetur, ventriculum calfacit, cruditatesque & flatus consumit, concoctionem iuuat, colicum dolorem profligat.*

Dosis gran. vij. ad xv. &c.

Idem aliter.

℞. Sal. commun. ℥ij.
Cinamom.
Cumin. ana ʒiij.
Zinzib.
Amom.
Siler. mont.
Piper.
Satureiæ
Hyssop.
Origan.
Puleg. ana ʒ i.
F. Pulu. subtiliss.

Vires. *Easdem cum priori obtinet.*

N. *Dicitur Sal Sacerdotale, quia Sacerdotibus olim (tempore Eliæ) ad dolorem capitis & oculorum caliginem in vsu fuisse statuitur.*

PVLVERES PVRGANTES.

1. *Puluis Artheticus Paracelsi.*

℞. Hermodactyl.
Turbeth. opt.
Diagryd.
Fol Senn. el.
Rasur. cran. vel ossium human. Sacchari. ana.

Vires. *Purgat securè & blandè omnes defluxiones podagricas.*

Dosis ʒß. ℈ij. *ex aqua Iuæ artheticæ fragariæ, &c.*

2. *Puluis Chalagogus Querc.*

℞. Rhabarb. elect. ℥iij.
Fl. Violar. ʒij.
Rosar. pallid.
Hyperic. à ʒ i.
Spec. Diatrion santal.
Masticches
Cinamomi à ℈ß.
Diagryd. ℈j.
Sacchar. violat. ℥ ß.
M. F. Puluis.

Dosis ʒ j.

3. *Puluis Cornachini.*

Fit ex mixtione diagrydii ♁ ati, & ♂ diaphoretici cum cremore ♃ i commistorum, proportione in vicem pro re nata variante, verbi gratia, Diagryd. ♁ t. gran. VII. VIII. vel ℈ß. ♂ diaph. gran. V. VI. VII. &c. Crem. ♃ i. ℈j.

Vires. *Tantum pulueri huic attribuit Author, vt peculiarem de eo conscripserit librum, commendatque ad omnes ferè morbos, qui purgatione opus habent.*

4. *Puluis Melanagogus Querc.*

℞. Fol. Sen. ℥ i.
Sem. anis.
Fœnic. à ʒ i.
Cinamom. ℈ij.
Cryſtall. ♃ i. ʒ i.
Sacchari. ℥iß. M.

Dosis à ʒ. *ad* ʒj.

5. *Puluis Panchymagogus Querc.*

℞. Cry

℞.Cryſtall. ♃ i.℥j.
Senæ el.ʒx.
Hermodactyl.
Turbith. à ʒß.
Rhabarbari
Agaric.troch.ana ʒiij.
Scammon.præparat. ʒij.
Macis
Cinnamomi
Galang.an. ℈iß.
Sacchari violati, ad pondus omnium.
Dosis ʒi.

6. *Puluis Passauanticus.*

℞. Flor. Borrag.
Violar.ana ℈ij.
Zinziber.
Spic. nard. ana ʒ1.
Glicyrrhiz.
Sem. aniſ à ʒi.
Diagryd. ʒiii.
Rhabarb. el. ʒv1.
Turbith.gumm. ℈1.
M. F. Puluis.

Vires. *Purgat omnes humores noxios, maximè bilem.*

7. *Puluis Phlegmagogus Quercetani.*

℞. Spec. Diacartham. ʒij.
Agaric. Trochiſc. ʒß.
Turbith
Hermodactyl. ana ʒi. M.
Dosis ℈ij.

8. *Puluis Phlegmagogus, Salæ.*

℞. Cryſt. ♃ i.
Hermodactyl.mund. à ℈1.
Turbeth.albi. ʒv1.
Reſin.Scammon. ʒii.
ꝏ Caryophyll. cum ſaccharo, miſt. ℈ß. M.

Vires. *Purgat ſeroſos ac phlegmaticos humores, ſine moleſtia.*
Dosis ʒß. *ad* ʒi.

9. *Puluis Sternutatorius. Martini Rulandi.*

℞. Sem. Nigell.
Hellebor.alb.ana ℈i
Maioran.
Roriſmar.
Saluiæ ana ʒß.
Moſch.gran.ii. M.
Caput roborat, pituitam elicit.

℞. Fl. Anthos.
Lauendul.
Salu.
Betonic.
Fol. Maioran. a ℈i
Macis.
Cinamom.
Glycyrrhiz.
Ellebor.alb. præp. an. ℈i.
Tabac. opt. ℈1.
Omnibus pulueriſatis & probè mixtis: adde
ꝏ Still.aniſ.
Garyophyll.
Macis
Maioran.ana g.1v. M.

11. *Alius, Iohann. Nicolai Banmanni M. D.*

℞. Fol.Tabac.indic. ʒ1. ℈i.
Rad.Ireos flor. ʒiß.
Lap.pumic. ℈ii.
Moſchi gran. ii.
F. Puluis.

N. *Moſcus omittendus erit, ſi mulieri adhibiberi debeat.*

CAP. LXXVIII.

De Sacculis.

SAcculus fomantatorius fieri poteſt ex vegetabilibus quibuſcunque inciſis, ſc.craſſiuſculeue contuſis, ſacculoque inſutis.

Applicatur tepidè ſiue ſiccum ſacculum velis, ſiue humidum, id eſt, in liquore coctum & expreſſum.

Exemplo ſint.

1. *Sacculus ſtomachalis.*

Calament.
Origan.
Betonic.
Abſynth. an. M. 1.
Maioran.
Fl. Roſar. rubr. à M. ß.
Camomill. odorat. p. 1.
Rad. calam. arom. ʒiij.
Nucis moſchat. num. 1.
Baccar. Laur. ʒiß.
Sem. aniſ.
caru.
cymin. à ʒ1.

Ex conquaſſatis & inciſis F. Sacculus ſtomachalis cancellatim interſutus.

Vires. *Confortat Ventriculum. Crato.*

2. *Sacculus cordialis.*

℞. Fol. Meliſſ. M. 1.
Baſilic.
Card. bened. à Mß.
Santal. citrin. ʒij.
Cort. citri.
arantior. à ʒiß.
Fol. Laur. ʒ1.
Cinamom.
Galang.
Nucis condit. [Nuciſt.
Macis ana ℈j.
Lign. Aloës. ℈ß.
Sem. citri.
Meliſſ. ana ʒß.
Fl. Borrag.
Bugloſſ.
Anthos.
Meliſſ. à p. 1.
Roſar. p. ß.

Ex his craſſiuſculè contuſis, F. Sacc. interceptus ſerico.

Vires. *Confert in palpitatione. Crato.*

3. *Sacculus Nephriticus, ſeu Paregoricus.*

℞. Herb. Malu.
Heder. ter.
Biſmalu.
Cerefol.
Parietar. ana M. ß.
Rad. Alth.
Lil. alb. à ℥1.
Sem. Fœnugr. ʒv1.
Fl. Camomill.
Melilot.
Saxifrag. à p. 1.
Contuſis & inciſis, F. Sacc.

Incoctus pluuiæ, lactiuè applicetur renibus in dolore nephritico.

Huc pertinent & Cucuphæ, cuius Exemplum ſint.

4. *Species pro Cucupha, F. F.*

℞. Rad. Ireos fl. ℥ß.
Cyper. rot. ʒiij.
Fl. Lauendul.
Anthos. ana ʒiij.

Fol.

Fol. Menth.
Maioran.
Ocym. ana ℥ij.
Storac. cal.
Benzoin. ana ℥iiß.
Sem. Nigell.
Coriandr. præp.
Summ. Thymi
Stœch. ar. ana ℥1.
Mosch. gran. iij.
Ambr. gryſ. gran. ii.

F. Puluis groſſus, qui goſſypio ſuſceptus inſuatur pileolo ſerico, interpaſſando.

CAP. LXXIX.

De Salibus præparatis.

SAlia tùm natiua in Officinis extant, tùm artificialia: de natiuis alibi, de artificialibus hic loci agere fas eſt.

Artificialia ſalia, vel ſunt ſimplicia, vel compoſita, ſeu mixta.

Simplicia, (propriè ſic dicta) totuplicia ſunt, quotuplices res naturales, quippe res nulla eſt, quæ ſalis prorſus expers ſit, imò conſtitutio rerum naturalium primitus ex ſale dependet.

Medium quo ſalia eliciuntur liquor quilibet aqueus eſt, in quo ſalia vt ſoluuntur, ita & eidem ſeſe immiſcent. Quia tamen res naturales pleræque validè compactæ ſunt, præmiſſumque requirunt apparatum, quo compedes, quibus ſal impeditum eſt, aperiantur, pro diuerſitate compactionis, diuerſi quoque apparatus inuenti ſunt.

Creberrima tamen præ reliquis eſt incineratio, qua partes mixtæ diſgregantur, ſalque fixum in cinere remanente aptum redditur, in ▽ liqueſcere, muriamque conſtituere, maximè ſi maceratio, tranſcolatioque repetita interuenerint.

E. gr.

℞. Cinerem (abſynthii. à carbonibus purificatum,) coque cum ▽ in lixiuium, vel tranſcola ▽m feruidam aliquoties; ſic impraegnabitur ⊖e, nomenque ſortietur lixiuii. Hoc purifica filtrando, inſpiſſaque lenta euaporatione, aut cryſtalliſatione.

N. 1. *Salia, hac ratione calcinata, quia lixiuium ſapiunt, nec ſatis albicans calcinantur, id eſt, comburuntur, funduntur uè communiter ad ignem, vt albedinem acquirant. Verum potior videtur ratio albificandi per iteratas ſolutiones, filtrationes ac inſpiſſationes, hac tamen admonitione in maiori doſi hæc ſalia eſſe exhibenda, Saporem lixiuioſum quod attinet, optimè is abolctur, ſi cineres cum ♀is ana circiter mixti, accenſo ♀ calcinentur, atque hinc elixiuiationi ſubmittantur.*

N. 2. *Salia hæc fundunt ſpiritum penetrantiſſimum, ſi ad modum, quo Sal commune deſtillentur.*

Salia volatila, (eſſentialia nonnullis dicta,) nihil aliud eſſe videntur, quam portio ſalis aliquantulum elaborata humori nutritiuo immixta, necdum ſubſtantiæ craſſæ inſinuata.

Modus fiendi ex plantis.

℞. Plantam conuenientem coque cum magna quantitate aquæ, hinc exprime

prime ſuccum, eumque optimè purificatum inſpiſſa aliquantulum, reponeque ad cryſtalliſandum, ſ.a.

N. *Si ſuccum purificatum recenti herbæ affuderis, interueniente digeſtione, coctione ac expreſſione, vt prius, maiorem ſalis copiam nanciſceris.*

Exhibent itidem, ligna, oſſa, cornua, ſanguis, &c. ſalia volatilia, ſed non niſi interueniente deſtillatione, qua parietibus vaſorum deſtillatoriorum ea adhæreſcunt. Vide in oleis deſtillatis.

Salia impropriè ſic dicta, parantur ex lapidibus, metallis, cornibus, oſſibus, cruſtaceis, quæ beneficio acidi cuiuſdam ſpiritus ſoluuntur, communiter recipitur ⁝X⁝, vide Mageſterium,) filtrantur, & euaporatione in puluerem rediguntur, quem ſal vocant.

Hunc ſalem abluunt aliquoties, ne acidum ſapiat, & ſeruant pro vſu, vel edulcoratum in liquorem per deliquium in cella reſoluunt. Vide Liquor.

Salia ſimplicia vſitatiora.

Sal Abſynthii fixum
Eſſentiale.
Acetoſellæ
Sal. Aluminis. Saccharum O.
Angelicæ
Artemiſiæ
Borraginis
Cancrorum
Cardui benedicti fixum
Eſſentiale.
Centaurii minoris.
Cerefolii
Chamæmeli
Cichorei
Cinamomi
C. c. volatile
Cranii volatile
Euphragiæ.
Fabarum è ſtramine & corticibus
Fœniculi
Fragariæ
Fraxini è ligno.
Fumariæ
Geniſtæ
Guaiaci volatile
Hederæ terreſtris.
Hyperici
Hyſſopi
Iuniperi è baccis.
ex ligno.
Lauendulæ
Maioranæ
Matricariæ
Meliſſæ
Menthæ
Nitri cryſtallini.
fixi. Lapis prunellæ.
Ononidis
Perſicariæ
Pimpinellæ
Plantaginis
Rutæ
Saluiæ
Sanguinis humani.
Scordii
Succini volatile
Tamariſci
Tartari
Vitrioli vomitiuum
Vrinæ
Vrticæ
Zedoariæ

Salia impropriè ſic dicta, (rectius calces diceres,) vſitatiora ſunt.

Sal Iouis
Saturni
Corallorum
Perlarum, &c.

Salia compoſita:

1. *Sal Alcali,*

℞. ♃. ℔. 1.

Cinet.

Cinet. Isatidis, ℔. ß.

♄ i. ☽ i ana ℥ I.

Coque in ▽. vt fiat lixiuium, filtra ac inspissa ad siccitatem.

N. I. *Theophrastus.* ℞. *Cinerum clauell.* ♆, *cinerum fal a um, extrahit lixiuium, coagulatque*

N. 2. *Venetiani.* ℞. ♆. ℔. I. *cineris fagi, vel quercus.* ℔ ij. *Fellis vitri.* ♃ *i calcinati.* ♄ *i à* ℥ *ij. Fac lixiuium, atque exinde Sal.*

N. 3. *Alkali æquiuacationem vide lib.* I.

Vsus huius Salis solus Chymicus est, inseruitque separationi ☉ *is à* ♀ *e, si in fluxu inicitur.* 2. *Facit ad fluxionem* ☾ *æ facilitandam.*

2. *Sal Alembrot.*

℞ ⊖. præparat. ♉. Salis alcali, à ℥ I. F. lixiuium cum ſucci menthæ ac caryophyllat. ana ʒ ii. aquæ fontan. ℔. ii. Filtra & coagula.

N. I. *Dicitur & Sal Ellebrot. Sal Taberi. Sal Alkitran.*

N. 2. *Est & Sal Alembrot. natiuum, quod in Cypro, ex certa terra, in monte Olympo extrahitur; formamque & colo-lem sanguinis eoncreti habet, sed nostratibus incognitum.*

3. *Sal Anatron.*

℞. Calci viu. ℔. IV.

Alumin. ℔. ij.

Vitrioli ℔. ij.

Salis commun. ℔. iij.

F. Lixiuium cum vino albo digere per dies aliquot (9.

Postea

℞ Striiat. ſalis petræ, ℔. x. affunde lixiuii tantum, vt operiatur ſal in aheno. Miſce benè ac ſolue, coque ad medias, cola ac repone ad concreſcendum.

Vires. *Metallici hoc sale vtuntur ad purgationem fusionemque Metallorum.*

Sumitur & Anatron, I. pro felle vitri. 2. pro terra Sarracenica, cuius sunt species, nigra, rubra, & cærulea. 3. pro excrescentia alba ac lapidea, quæ in petris crescit, in modum vsneæ albæ, à quibusdam Sal nitrum vocata. Vide vntZer. de Sale.

4. *Borrax.*

℞. Sal. ammoniac.

Nitri

Tartari calcinat. à ℥ I.

G. arabic.

Sal. commun. a ℥ I.

Maſtich.

Alumin. roch. ana ℥ ß.

Pulueriſatis. affunde Vrinam, filtra ac coque, donec materia in ſalem concreſcat.

N. *Alij conficiunt ex* ⏀ *& vrina puerorum inuicem commistis & coagulatis. Alii Borracem nostratem ex peculiari lapide (Borracis nomine) eoque calcinato extrahi volunt, monente Tholdio in Halographia.*

Vires. *In medico vsu facit ad menstrua, ac partum prouocandum, veneremque stimulandam.*

CAP. LXXX.
De Sapone Odorato.

SApo odoratus, Sinegma odoratum odoramenti formula est, constatque ex sapone, (potissimum Veneto, cui res ἰυωσεις subtilissimè pulverisatæ immiscentur, adhibita ▽ fragrante, v. gr. rosarum.

Formulæ sint, ex D. D. VVeickhardo.

1. *Sapo Moschatus.*

℞. Sapon. Venet. ℥ij.
Styrac. calam. ʒij.
Rad. Ireos fl. ʒj.
Nuc. moschat.
Cinamom. ana ʒß.
Santal. alb. ʒI.
As. dulc. ℈ij.
Garyophyll. ℈j.
Mosch. gran. IV.

Incorporentur in mortario cum ▽ rosarum.

Vires. *Habet vim abstergendi & conciliandi gratum odorem, simulque confortandi nervos.*

N. *Loco cinamomi nucistaque licet olea stillatit. adhibere.*

2. *Alius.*

℞. Caryophyll.
Macis ana ℥I.
Benz.
Rad. Ireos fl. ana ℥ß.
Mosch. gran. x.
Ambr.
Zibett. ana gran. v.
Sapon. Venet. ℔. ij.

Distemperentur cum ▽ rosarum, adiiciendo Ol. stillat. cinam.

3. *Sapo ad impetigines.*

℞. i calcinat. ℥ß.
O. calcinat. ʒj.
Flor. 🜍 ℈ij.
☿ g. v.
Asæ dulc.
Storac. liquid. an. ʒj.
Calamit.
Lithargyr. an. ʒß.
Rad. lapath. acut. ℈j.
Ol. Garyophyl. g. iij.
Saponis veneti q. s.
F. Globuli.

CAP. LXXXI.
De Spiritibus.

SPiritus ut diversi sunt volatilitate ac fixitate, ita & diverso caloris gradu, diversisque destillatoriis destillantur. Fixiores scil. Retortâ, igneque fortiori, arenæ scil. vel nudo. Volatiliores atque igne blandiori, scil. VB. MB. vel cinerum.

Fieri possunt spiritus ex *mineralibus, vegetabilibus ac animalibus.*

Spiritus MINERALES singuli ferè peculiares sibi vendicant modos, quos vide suis locis.

N. *Qua ratione sine vasis destillatoriis spiritus minerales destillari queant lib. 1. c. 20. delineavimus. Conscripsit & de eodem peculiarem quendam Tractatulũ Ioh. Glauberus, titulo Furni Philosophici.*

Spiritus VEGETABILES eliciuntur naturæ *volatilioris*; è foliis, floribus, fructibus, seminibus, aromatibus: *fixioris*; è lignis, corticibus, viscis.

Modus eliciendi spiritus volatiliores non discrepat à destillatione ▽rum stillatitia

ſtillatitiarum, quippe inter has & ſpiritus hoc ſolum diſcriminis intercedit, quod aquæ dictæ maximam partem phlegmatis contineant, ſpiritus minorem; vnde & rectificando ſpiritus ab aquis ſequeſtrantur.

N. I. *Res fermentatæ ſiquidem promptius ad copioſius ſpiritum halant, ſi res deſtillanda fermentari apta fuerit, fermentationem præmittere ſuadeo, quippe quâ præter dictam faciliorem exhalationem, ſpiritus in quintam Eſſentiam exaltantur; perſuaſum autem tibi habeto, fermentationem felicius in vaſis ligneis v.gr. quernis, procedere, quam in vaſis aliis.*

N. 2. *Fiunt quoque ſpiritus quorundam vegetabilium cum vino, vt ſpiritus liliorum conuallium, &c. Verum cum pars maxima ∀ debeatur, præſtat huiuſce generis cognominare, ∀ cum adiectione dati vegetabilis, gr. ∀ m liliatum, vel ∇ m vitæ liliatam.*

I Sic fiunt ex herbis & floribus.

℞. Herbas aut flores recenter (tempore ſicco collectos) contunde atque in vas terreum vitreatum, vel dolium quernum (præſtant enim ad fermentationem vaſa lignea,) intermiſto ſale comprime, clauſoque vaſe in cellam repone (per menſem vnum vel plures) donec fermentando acidiuſculum ac vinoſum acquirant odorem. Hinc deſtilla per veſicam, (aut MB, (vſque ad ſiccitatem, deſtillatum affunde, ſi libet, parti deſtillandæ reſiduæ ac deſtilla denuo. Tandem rectifica.

Aliter.

Exprime ſuccum, eumque cum comcontuſis herbis recentibus mixtum ad fermentandum colloca.

N. 1. *Si minus ſuccolentæ res fuerint aqua feruente irrorari ac perfundi volunt.*

2. *Fermentatio promouetur adiecta aliqua portione* ⊖ *is, (quæ & putrafactionẽ præcauet)* ♀, *fecum cereuiſiæ, vini, fermenti diſſoluti (in ∇) vel ſacchari.*

3. *Poterit & ex fermentatis ſuccus exprimi, atque cum nouis herbis denuo fermentari; ſic copioſior extilla ſpiritus.*

II. Ex fructibus & baccis ſuccolentis.

℞. Succum expreſſum, enmque clauſo vaſe debitè deferuere ſine, ac deſtilla: ſic fiunt ſpiritus pomorum, pyrorum meſpilorum, citoniorum, &c.

II. Ex fructibus & baccis minus ſucculentis.

℞. Fructus vel baccas, conquaſſa ac affunde ∇m feruentem, vel ebullire parum permitte, hinc colloca, vaſe clauſo in fermentationem, addendo ſi placet nonnihil fecum vini vel cereuiſæ, & ſimil. ſic fiunt ſpiritus baccar. iuniperi.

IV. Ex fructibus carnoſis, (i. e. qui pulpam exprimendo præbent.)

℞. Expreſſam carnoſam ſubſtantiam, v. gr. ceraſorum, nigrorum, (exemptis nucleis,) repone σ (14) ad fermentandum cum ⊖, &c. deſtilla, ſic fiunt ſpiritus, ſeu quintæ Eſſentiæ, baccarum ſambuci, fragorum.

N. *Licet initio, ſi ita viſum fuerit, aliquid ∇æ feruentis addere.*

V. E ſeminibus colidioribus ∇ cum oleo aſcendit, quæ rectificando exhibet ſpiritum, præcipuè ſi fermentatio fuerit præmiſſa. Vide ſupra de Oleis.

N. 1. *Spiritus hi aquarum nomine vt plurimum veniunt.*

N. 2. *Si loco ∇æ vinum in maceratione adhibueris, ſpiritum itidem nanciſceris,*

sceris, sed compositum ex 🜈 i seminisque dati spiritu, præstat itaque hunc ad differentiam spiritus simplicis scil. cum ▽ a destillati, appellare spiritum compositum, seu 🜈 i cum adiectione dati seminis (e. gr. anisatum, vel ▽m vitæ amsatam, vide supra.

VI. E frumentis parari possunt Quintæ Essentiæ, si in Cereuisiam reducta ea fuerint; qua ratione magnam spirituum copiam exhibent.

VII. Ex aromatibus spiritus quomodo eliciantur, vide cap. 38.

VIII. E lignis prodit vna cum oleo per destillationem liquor acidulus (vide supra cap. 70.) qui rectificatus, spiritum refert.

N. *Rectificatio fieri potest super colchotare aut sale marino, vel cineribus propriis; sic exit primo phlegma insipidum; hinc spiritus acidus seorsim colligendus.*

Ex ANIMALIVM familia exhibent spiritus; cornua, ossa, sanguis, vrinæ.

Cornua, ossa, vngulæ, fundunt spiritum acidulum mediante destillatione, (vide de oleis) hunc rectifica in M.B.

Sanguinis itidem spiritus beneficio destillationis elicitur, (vide in oleis & ▽is, estque liquor ab oleo separatus & denuo rectificatus.

N. *Coronidis loco addo: si oleum aliquod stillatitium cum 🜈 i rectificatissimo digeratur, oleum illud à spiritu absorberi, vt sub forma spiritus deliteat,*

Spiritus minerales vsitatiores,

Spiritus Aluminis
- Coralliorum
- Mercurii
- Salis ammoniaci
  - communis
  - gemmæ
  - nitri
- Saturni
- Succini
- Sulphuris
- Tartari
- Vitrioli.

Huc ▽æ spirituosæ compositæ: ▽F ▽R. ☉. 🜿rea. v.l. 3.

Spiritus vegetabiles.

Spiritus Absynthii
- Aceti vini
- Angelicæ
- Anisi, id est, ▽ cum vino destillati.

Spiritus Cardui benedicti
- Centaurii minoris.
- Cerasorum nigrorum
- Cochleariæ
- Cydoniorum
- Ebulæ ex granis
- Fœniculi
- Fragorum
- Guaiaci
- Iuniperi
- Liliorum conuallium
- Melissæ
- Rorismarini
- Rosarum
- Saluiæ
- Sambuci
- Thymi
- Tiliæ flor.
- Veronicæ
- Vini.

N. *Compositi spiritus fermè sub titulo aquarum recensentur, vt spiritus theriacalis, id est, ▽ theriacalis, &c.*

N. 2. *Spiritus oleaceos quære sub Oleis, vt spiritum Terebinthinæ, & similia.*

Huc

1. *Spiritus Antapoplecticus S. Closs.*

℞ ♎ sang. ceruini ℔ß.

Infusionis florum lauend. in aq. pœon.

pœon. fact. ℥iv.

M. & destilla ad medias per ♍, spiritui extillato adde infusionis nouæ florum lauend, eandem quantit. destilla denuò idque tertium repete tandem adde huic ♎ ♉ rectificat. ʒij.

Dos. à gutt vj. ad xij. & xx. in iusculo, aut aq. appropr. Iuuat Paralyticos, Apoplecticos, Pleuriticos, Asthmaticos, omnes eos quorum pectus sanie aut pure occupatur, anacatharsin enim promouet egregiè.

2. *Spiritus Nephriticus.*

℞ Ouum struthionis, puluer. affuude ♎. ⊖, & in digestione relinque, donec probè soluta appareat corticum ouorum substantia, atque tum per chartam filtretur, seruetúrque.

Vires: *Est εὐπόριστον nulli ferè secundum à Cæsareis medicis S. Closæo communicatũ*

Dosis gutt. vj. viij. ex vino opt. vel aq. florum fabar florum acac. malu. veron. addito syr.° dialth. Fernel. Insigniter aperit, incidit & commouet arenulas, calculum, vrinam, nonnunquam etiam menses & sedes atque etiam serum in hydropicis.

N. *Fit & insignis spiritus nephriticus* ▣ *a spiritum à* ⊖*o destillando Vid. I. Agricol. in Popp. p. 1. pag. 585. Losselium in Scrutinio Remim. Confer cum Querc. in Querc. Rediu. t. 3. p. 704.*

CAP. LXXXII.

De Succis.

SVcci ex vegetabilibus potissimum depromuntur, raro ex animalibus. E vegetabilibus puta non omnibus.

Inidonea enim sunt, 1. nuclei, semina, & reliqua oleosa, qualia sunt amygdalæ, pistacia, semina lini, (de quibus egimus in oleis expressis.)

2. Minus apta sunt aridiora, vt fruges, nisi decocta harum, succos appellare libuerit.

Modus fiendi.

℞. Vegetabilia succulenta, (minus succulenta, macerari, insolari, elixariuè antea volunt ▽) conquassa & exprime, hinc clarifica, (cum albumine oui, filtrationeque vel digestione quod melius,) si opus est △ l. inspissa, atque ne empyreuma contrahat, continuò agita; sic fiunt succi.

I Ex poribus. ℞. Flores virides imple ♒, premendo, collocenturque ad digerendum, s. putrescendum in M. satis profunde, donec in mucilaginem abiisse videantur: Hinc exprime succum, clarifica c. alb. oui, & inspissa lentè ad consistentiam mellis; sic fiunt succi, (Essentiæ dictæ,) borag. bugloss. pœon. verbasc. violar. & simil.

N. 1. *Si flores minus succosi fuerint, affundatur parum* ▽*æ sic fit extractum, s. succus inspissat. flor. tunicæ, calendulæ, Keyri, Cyani, rorismar. rhæad. salu. & simil.*

N. 2. *Præstant flores primum erumpentes.*

N. 3. *Expressum succum si recentibus floribus affuderis, maiorem succi copiam colliges.*

II. Ex fructibus. ℞. Succulentos exprime, vel coque antea; hinc exprime traiiceque per setaceum, liquidioresque ad mellis consistentiam inspissa.

N. *Succi è fructibus alio ferè nomine gaudent, mellis scil. si dulce sapiant, vt mel iuniperinum passularum, & simil. alias Roob. Sapæ; vt rob de berberis, de ribib.*

III. Ex radicibus & lignis, interveniente coctione, (in ▽,) & expressione succi eliciuntur, adsciscuntque nomen Extractorum, vide supra cap. 57.

Succi officinales, tùm liquidi prostant, tùm inspissati.

Liquidi qui per se conseruentur pauci sunt, quippe præter succos, acidulos & fermentatos illos potulentos, (qualis vinum, vinum pomorum, pyrorum, & simil.) nulli ad tempus durabiles sunt: hinc fit vt addito saccharo, melleue, in syrupum coquantur, vide de Syrupis, c. 84.

Quin imo vel ipsis succis acidulis nonnihil sacchari ferè additur, cuius vi tùm parum fermentantur, tùm ab iniuria corruptionis conseruantur.

N. *Dantur & succi è vegetabilibus, tùm per se ruptis, tùm incisis sponte stillantes, (lacrymas vocare expedit.) Verum hi partim natiuis accensentur, partim non. vsuales sunt.*

Talis est succus betulæ, qui in Suecia & Finlandia, mensibus Martio & Aprili collectus & fermentatus, mulierculis nobitibus potus suppetit; succus iuglandis arboris, liquor sc. qui in quercuum stipitibus coaceruatur, lacrymæ vitis amputatæ. Huc opium & simil.

Succi Officinales Liquidi, qui & Vina dicuntur, sunt

Succus Berberum
- Citri
- Cytoniorum
- Granatorum acidorum
- Limonum.

N. *Succi recentes tot ex tempore parari queunt, quot vegetabilia viridia succulenta exhibentur, verumquia gramineum sapiunt saporem, minus in vsum veniunt, licet sapor ille saccharo corrigi queat.*

Succi inspissati.

Succus Absynthii communis.
- Acaciæ nostratis.

N. *Verus Officinis habetur inter natiua.*

- Agrimoniæ.
- Aloë
- Cardui benedicti
- Chermes granorum
- Centaurii minoris
- Cydoniorum
- Enulæ
- Eumariæ
- Glycyrrhzæ
- Gratiolæ
- Hyperici
- Hopscyami
- Ireos nostratis cæruleæ.
- Liquiritiæ
- Mercurialis
- Myrtillorum Germanicorum, *Heidelbeersafft*.
- Nicotianæ
- Papaueris domestici
  - erratici
- Plantaginis
- Rosarum incarnatarum
  - rubrarum
- Scrophulariæ
- Solatri

Huc pertinet.

Rob de Berberis simplex.
- de Ribib.

Mel Ebulinum, Sambucinum, Iuniperinum } consistentiam Electuarii ferè obtinent.
Passularum.

CAP.

CAP. LXXXIII.

De Suppositoriis & Pessis.

SVppositorium formandorum ratio in hoc sita est, vt fiat ex materia duriuscula, glabra, adeoque in anum intrudi apta, siue illa aptitudo per se rebus insit, siue mixtione, coctioneuè concilietur.

Prout igitur indicatio fuerit, ita suppositoriis materia eligenda, anodyna sc. detergens, consolidans, exiccans, aluum irritans, &c.

Vsitatissima tamen sunt suppositoria deiectoria, eaque pro ratione operationis triplicia.

1. Lenia, quæ solo ferè tactu materiali mouent. Talia fiunt ex lardo, ficu inuersa, seuo hircino, bubulo, (candela seuina,) cera, farina aquæ incocta, (ex qua fiunt suppositoria in sole exiccanda,) caulibus, & radicibus, verbi gratia betæ, brassicæ, bliti, mercurialis, petroselini, & simil.

2. Mediocria, quæ aliquali acrimonia stimulant. Talia parantur ex melle ad crassitiem cocto, sapone, terebinthina cocta. Quibus adduntur interdum & alia, v.g. muscerda, sal, saccharum.

3. Fortiora, quæ vi purgante lacessunt. Talia fiunt ex purgantibus, lenioribus, ac fortioribus, agarico, aloë, hiera picra, puluere ad suppositoria, elleboro, scammonio, & simil.

Modus parandi.

Mel coquitur lentè ad spissitudinem, vt digitis tractari possit, sine inquinatione, experiri id licet guttula in laminam frigidam, vel stanneam effusa,) hinc effunditur in dictam laminam, oleo illitam, dumque frigescit, formantur suppositoria, oleoque illinuntur.

Si qua addendo fuerint, ante effusionem ea puluerisata admiscere oportet, vel & formatos cylindros iisdem inuoluere, vt obducantur.

Proportio mellis ℥ I. puluer. (ad purgantia mitiora) ʒ I. præter propter, (ad fortiora) ℈ß. ʒß. vel. ʒ I. ⊖ aut ♉.

Vt ℞. Mellis, q.s. (ʒ I) salis gemm. ℈ß. aut ⊖ ℈j. muscerd. ℈ß. F. suppositorium.

℞. Agaric. ℈j. sal. gemm. ℈ß. mellis, q.s. F suppositorium.

℞. Pulu. ad suppositor. commun. ʒ I. mellis, q.s. suppositorium.

De Pessariis.

Pessaria, pessi, nascalia, ad digiti formam ferè formari consueuerũt, fiuntque ex rebus medicamentalibus vterinis quæ vel suscipiuntur, sacculo lineo oblongo, lana concerpta, gossypioue, vel incorporantur cum melle, ladano, galbano, cera, succo, similiue re, formanturque ad dictam formam digiti.

M. *Figurâ suppositoriis similia sunt, nisi quod longiora & crassiora.*

Exemplo sint.

℞. Myrrhæ ʒiß.
Spec. hier. pic. compos.
benedict. laxat. ana ʒ I.
Cum melle cocto F. pessarium, quod panno raro obductum, immittatur vtero ad menses ciendos.

VVeickhard.

℞. Sterco

℞. Stercoris asini, q. s. desicca & pulverisa, inuoluaturque puluis panno de serico, pro pessario hæmorrhagiam vteri sistente.

℞. Burs. pastor. M. ß. contunde & inde panno pro suppositorio menses sistente, &c.

N. *Possunt itidem radices certæ, v. gr. rubiæ tinctorum, cyperi, Iridis, & simil, loco pessarii adhiberi.*

CAP. LXXXIV.

De Syrupis, Mellibus & Robis Syrupisatis.

SYruporum materia principalis est liquor quidam medicamentosus; decoctum, infusum, succus, aqua stillatitia, acetumuè. Seruilis, est saccharum clarificatum, melue depuratum, cum quibus liquor ad consistentiam mellis liquidiusculi coquitur.

N. *Saccharum & mel adduntur præcipuè vt liquorum corruptibilitatem arceant, tum quoque vt qualitatem ingratam mitigent, saporemque medicamento gratiorem concilient. Hinc non abs re foret, loco sacchari aut mellis aliquando gratiores alias adhibere melligines, cum liquore syrupisando qualitatibus conspirantes; quales sunt, verbi gratia, mel passularum, rob pomorum redolentium, succus glycyrrhizæ depuratus, &c.*

Syrupi sunt simplices vel compositi.

Simplices, qui vtplurimum ex simplici vnaque re medicamentali cum saccharo aut melle parantur.

Compositus, qui ex pluribus.

Modus fiendi.

℞. Liquorem clarificatum, (decoctum, infusum, succum expressum, acetum,) adde saccharum, vel mel, & simil. coque, clarifica (si opus,) inspissa ad mellis consistentiam, ac repone pro vsu.

N. *Guttulâ in tabulam frigidam effusâ consistentiam experiri licet.*

Proportio liquores ad saccharum aut mel est ferè dupla vel tripla.

Verbi gratia.

℞. Decocti. ℔. iij. sacchari. ℔ iß. vel 1. prout crassior, vel dilutior syrupus expetitur, vel prout durationi longiori, breuioriuè destinatur.

Virium ratione sunt syrupi alterantes & purgantes.

Syrupi alterantes vsitatiores.

Syrupus de absynthio maior, A. C.
Acetositatis citri, s. è succo citri. A. C.
de succo acetosæ.
acetosellæ.
Acetosus simplex, id est, ex + & ▽. A.
Acetosus compositus, (è radicibus + & ▽. A.
Acetosus Diarrhodon, A.
Adiantinus Fernelii, A.
de Agresta, A. C.
de Althæa Fernelii, A. Renod.
Anisi simplex Querc. *infr.* 1.
Antepilepticus Querc. 2.
Aquilegiæ flor.
Arantiorum è succo
è corticibus
è floribus

de

de Artemisia Fernelii, compos. 3.
è succo Betonicæ
de Betonica compositus.
de succ. Berberum.
Bizantinus simplex s. Dynari è succ. Endiu. Ap. Lupul. Buglos.
Bizantinus composit 9 A.C.
de Borragine, s. Infusionis
de Buglossa è floribus
de Calamentha Mesuæ, A.C.
Calendulæ Quercetani, fit è succ. vel Infus. flor.
è succ. Chamæmeli
Capillorum Veneris simplex, ex decoctione.
Capillorum Veneris comp.
Cardiacus, 4.
de succo Cardui benedicti.
Cerasorum acidorum: è succo.
Cichorii simplex: è succo.
de Cinamomo, A.
N. *Quercetanus parat cum Vino maluatico. Augustani* ∇ *cinamomi.*
de Cortice citri.
N. *è succo citri dicitur syrupus acetositatis citri.*
Coralliorum, *v. l3. c. 6.*
Cytoniorum è succo
Cytoniorum vinosus simplex, s. Miua cytoniorum, quæ simplex & aromatica.
de Endiua simplex.
compositus.
de Erysimo Lobelii, 5.
de Eupatorio Mesuæ, A. C.
de Farfara; è succo
N. *Renodæuss compositum exhibet.*
de fragis è succo
de Fumaria simplex; è succ.
de Glycyrrhiza Mesue, A.C
Granatorum dulcium: è succo
Granat. acidorum: è succo cum aceto
Oxysaccharum composit.
Antihecticus, 6.
de succo Hederæ terrestris
de succ. Hyperici
de Hyssopo Mesuæ, A.C.
de Iuiubis Mesuæ, A.C.
de Limonibus: è succo
de succ. Melissophyll.
de Mentha minor: è succo Menth. granat. dulc. vel acid.
Syrupus de Mentha maior, Mesuæ A. C.
de succ. Mercurialis
Myrtinus compositus Mesuæ
Nephrocatharticus Iouberti. A.
Nicotianæ seu de Peto simplex, Quercet. 7.
Nicot. compositus, 8.
de Nymphæa: è florum infusione. A.
de Nymphæa compositus.
Pedemontani, 8.
de Papauere albo simplex, A.
de Papau. alb. composit9 A.
de Papau. erratico, è florum infus. A.
de Floribus Paralysis.
de pede cati, s. Hispidula siue
de Æluropo simplex: fit ex infusione summitatum
de Æluropo compositus 9.
Flor. Pœoniæ

de Piloſella : ex infuſione ſummitatum floridarum.
de ſucco Plantaginis.
de Pomis : è ſucco.
de Portulaca Meſuæ.
de Praſſio Meſuæ.
de duabus radicibus.
de quinque rad.
Refectiuus Cord.
Ribium è ſucco.
Syrupus Roſatus regius, ſeu Iulepus roſatus.
de Roſis ſiccis
de Rubo Idæo.
de Scabioſa
de Scordio è ſucco
compoſitus Mercurialis, A.
de Scolopendrio Fernelij, A. C.
de Semperuiuo è ſuccò
compoſitus
Siliquarum
de Stœchade ſimplex, A.
compoſitus, A.
Fernelij, A.
de Symphyto, Fernelij, A.
de Teſtudinibus, 10.
Flor. Tunicæ
de ſucco veronicæ
Violatus ſimplex
compoſitus Meſuæ
regius, ſ. Iulepus violatus.
ex ſucco.

Huius loci ſunt & Syrupi melliti, mella vulgò dicti.

Vt

Mel Anthoſatum
Emblicorum, id eſt, mel in quo Emblici myrob. conditi, vel decoctum Emblicorum inſpiſſatum.
Mel Menthę, è ſucco & mell. ana.
Mercuriale è ſucco & mell. ½.
Roſatum ſimplex, ex infuſione triplici & mell. ¼.
Roſatum citratum Meſuæ, ex gemmis & mell.
Violatum ſimplex ex infuſione triplici & mell. ¼.
Sic Oxymel ſimplex
compoſitum
diureticum
ſcylliticum ſimpl.
compoſ.

} Vide Diſp.

Huc pertinent & Rob compoſita.

Rob de Agreſta, de Berberis, de Cornis, de Ribib. } ex ſucc. & ſacchar. ½.
Diamoron ſimplex, ex ſucc. ½. & mell.
compoſitum
vſitatum Gal.
Nuccum ex ſucco cort. virid. iugl. & mell. ½.

Syrupi purgantes vſitatiores.

Syrupus Flor. Acaciæ Aug.
de Carthamo, A.
de Cichoreo cum Rhabarbaro, A. C.
Diaſereos, Andern. A.
de Epithymo
de Fumaria comp. ſ. maior.
Syrupus Hellebor. minor. Querc. 1.
Helleborat. maior.
Holagogus, 2.
Flor. perſicorum
de polypodio, A. C.

de

de pomis regis Sabor, A.
cum sena Querc.
de Rhabarbaro solutiuus, Aug.
Rosatus solutiuus simplex s. Mucharum, è Damascenarum 3. infus.
Rosatus laxatiuus compositus, s. Helleboratus.
Rosatus compositus, sine Helleboro.
de Senna.
Violatus solutiuus, s. infusionis.
Vomitiuus, 3.
Mel Rosatum laxatiuum, } ex infus.
Violatum laxatiuum. } & mell. 1/2.
Oxymel Helleborum Gesner. A. C.
Oxysaccharum vomitiuum, 4.

1. *Syrupus Anisi, cum Vino: Quercetani.*

℞. Anisi conquassati, ℥ IV. maceretur in vini generosi, ℔.ij. per tres dies, coletur: Colaturæ adde Sacchari, ℔.ij. & coque ad syrupum.

N. *Eodem modo concinnari possunt Syrupi, & ex aliis seminibus, veluti ex semin. fœniculi, pœoniæ, ex baccis lauri, iuniperi, & simil.*

2. *Syrupus antiepilepticus: Quercetani.*

℞. Rad. pœoniæ
Visci querni, ana ℥ß.
Cinamomi opt. ʒij.
Flor. calendulæ.
Lilij conuall.
Tiliæ
Lauendul. à p. I.
Rosar. rubr. p. ij.

F. Extractio cum spiritu Iuniperi, vel Vini, ad eminentiam digit. 4.
Decantetur.

℞. Tincturæ ℥ X.
Sacchari candi puluerisat. ℥iij. aut IV.

M. & accendantur, flagrentque continuò agitando, donec syrupus satis coctus, aut plus minusuè fortis videatur. Tum enim extinguendum erit incendium.

Vires. *Præstantissimus est Syrupus, tàm præcautioni, quàm curationi inseruiens.*

Dosis cochlear s.

3. *Syrupus de Artemisia Fernelij*

℞. Summit. Artemis. M. ij.
Rad. Iridis
Helenij
Rubiæ
Pœoniæ
Leuistici
Fœniculi à ℥ß.
Herb. Pulegij
Origani
Calaminth.
Nepet.
Melissophyll.
Sabinæ
Sampsuchi
Hyssopi
Prassij
Chamædryos
Chamæpityos
Parthenij
Betonicæ à M. j.
Sem. Anis.
Petrosel.
Fœnicul.
Ocymi
Dauci
Rutæ
Nigellæ ana ʒiij.

Contusa macerentur horis 24. in hydromelit. ℔. viij. Coquantur ad ℔. v. & cum sacchari. ℔. v. F. Syrup. qui condiatur Cinam. ℥ I. Spic. ʒiiij.

Vires. *Insignium est virium in vteri affectibus, à viscida mucilagine subortis, promouet menstrua, vterumque repurgat.*

4. *Syrupus Cardiacus, F.F.*

℞. Vini albi generos. ℔.ij.
Aqu. Rosar. ℥iiß.
Cinamom. ʒß.
Zinziber.
Caryophyll. ana ℈ij.
Ligentur omnia in petia, addaturque Sacchar. ℥ivß.
Coque ad consistentiam syrupi postea adde
Ambr. grys. gran. iij.
Mosch. g. i. in syndone.

Vires. *Conuenit in lipothymia, aliisque cordis affectibus.*

N. *Præstat sola infusione, vel in* MB *parare.*

5. *Syrupus de Erysimo Lobelii.*

℞. Erysim. totius recent. M. vi.
Rad. Enul.
Tussilag. succo adhuc prægnantium.
Glzcyrrhiz. ana ℥ij.
Herb. Borrag.
Cichor.
Capill. ♀ ana Miß.
Flor. Cordial.
Anthos
Stœchad. vel Betonic. ana M.ß.
Sem. Anis ʒvi.
Passular. mundatar. ℥ij.
Incisis & contusis f. omnium decoctio s.a. in s. q. aquæ hordei, hydromelitis & ℥vi. succi Erysimi, ad ℔. ij. vel. iij. exprime, inque Colatura dissolue sacchar. q. s. f. syrupus.

Vires. *Efficacissimus est ad mucilaginem pulmonum incidendam, & educendam, adeo vt beneficio eius iuuenculas decennio raucedine laborantes, se percurauisse, testetur Author libr. obseruat.*

6. *Syrupus Antihecticus Riuierij Med. Regij.*

℞. Testud. lacustr. aut fluuiat. in frusta dissect. ℔ij. cancror. fluuiat. viuorum confract. ℔iß. sem. quat. frig. maior. ℥iv.
Limacum per medium sectorum Mij.
Succi veron. mar.
Melon. ana ℔j.
Vini alb. ℔. vi.
Succi nicot. ℔ij.
Vuarum Corinth.
Passul. ana q. s.
Ponantur omnia in magno matracio bene obturato & sinantur digeri per ♂ 2 postea destillentur excineribus, & ex liquore destillato & sacch. cand. ℔. iv. F. syrupus. Cap. ℥j. pro dosi paulò ante pastum bis aut ter in die, adde vsus tempore
Lactis sulph.
Perlarum an. gutt. vij. M. & exhibe
Lac perlarum fit terendo eas super marmor in Alcool. irrorando aq. ros. paulatim, deinde iterum terendo in mortar. marm. cum succo limonum statim perlæ dissoluentur, filtra, colatura seruetur.

7. *Syrupus Nicotianæ, s. de Peto simplex Querc.*

℞. Succ. Peti ℔. iv.
Hydromelit. simpl. ℔. i.
Oxymelit. simpl. ℥iv.
Omnibus simul mixtis, fiat digestio in MB. ♂ 2. vel 3. vt defecetur; hinc decanta, ac digere iterum vt supra donec materia ab omni fœculentia depurata fuerit, adde postea sacchari ℔ ij. & coque in syrupum.

N. *Succu*

N. *Succus Peti opus habet perexquisita & ingeniosa digestione, qua vis vomitiua, ac deiectiua corrigitur, atque in syrupum abit præstantissimum, aduersus omnes affectus asthmaticos, in quibus pulmonum bronchia pituita crassa ac viscosa adeò infarciuntur, vt intercepta respiratione suffocationis periculum immineat, in quo casu syrupus hic ritè præparatus & administratus mira præstat. Cerebrum insuper à catarrhis, siue fluxionibus serosis & frigidis liberat, simulque per inferiora educit.*

Dosis cochlear. ſ. vbi tamen à principio summa opus est circumspectione, postea vero dosis augenda erit.

8. *Syrupus de Nicotiana compositus Quercetani.*

℞. Succi Peti (Nicotianæ) depurati (vt supra) ℔iiß.
Hydromelitis simpl. ℔. 1.
In quibus macera per ♂ 2. vel 3. ℳ.
Fol. Hyssop.
Polytrich.
Adiant.
Flor. Tussilagin.
Stæchad.
Violar.
Buglosſ. ana p. ij.
Sem. Bombac.
Vrtic.
Card bened. à ℥1.
Follicul. senæ ℥iij.
Agaric. rec. trochisc. ℥1.
Cinamom.
Macis
Caryophyllor. à ʒ1.

Dein fortiter exprimantur, digerantur denuo ad perfectam fecum depurationem. Colaturæ ℔iiß. adde tantundem sacchari, coquantur in syrupum.

Vires. *Ad anhelosos & asthmaticos aliosque affectus omnes pulmonum à frigidis & crassis humoribus subortos, qui pulmonum bronchiis inhærentes, vel tussim antiquam, vel ipsam dispnæam pariunt, excellentissimum est remedium, aluum leniter soluendo.*

Dosis ℥iß. vel ℥ij. ad summum.

9. *Syrupus de pede cati compositus.*

℞. Dactylor. mundat.
Iuiubar.
Sebesten.
Ficuum recent.
Passul. maior. enucl. à ℥1v.
Vngul. caballin. c. toto.
Pulmonar. maculoſ. c. flor. à Mij.
Pedis cati.
Ceterach. ana M. 1.
Glycyrrhiz. raſ. ℥1.

F. Decoctio & exinde cum sacchari ℔. ij. syrupus perfectè coctus.

Vires. *Pectoralis est ac nutritiuus, vnde his qui phthisi laborant, solamini magno esse poterit.*

10. *Syrupus de Testudinibus Resumptiuus Renodæi.*

℞. Carnis testudinem. ℥1v. (abiectis cauda, collo & pedibus.
Hordei mundat. ℥ij.
Carnis dactylorum, ℥1.
Passularum, damascenarum.
Glycyrrhiz. rasæ ʒv1.
Sebesten.
Iuiub. ana num. 111.
Sem. Bombac.
Melonum.
Cucum.
Citrull. ana ℥ß.
Sem. Lactuc.
Papau. alb. ana ʒij.
Herb. Vngul. caballin.
Pulmonariæ ana M. 1.
Flor. violar.
Nenuphar. à ℥ß.

 F. Decoctio.

F. Decoctio. In colatura clarific. ad ℔. iv. adde Sacchar. alb. ℔. ij. sacchar. rosati & diatragacanth. frig. ana ℥v. F. syrupus.

Vires. *Confert his qui à morbo chronico resurgunt, macie confectis, tabidis, phthisicis, & simil.*

Syrupi purgantes.

1. *Syrupus Helleboratus minor Quercetani.*

℞. Fibrarum hellebori nigri. ʒij.
Agaric. rec. trochisc. ℥ij.
Fol. sen. mundat. ℥iij.
Turbith.
Hermodactylor. ana ℥i.
Sem. Anisi
Fænicul.
Cort Citri à ℥ß.
Caryophyll.
Macis
Cinamom. à ʒij.

Macerentur in Oxymelitis simplicis, Vini maluatici, & aquarum Melissæ ac Fumariæ ana q. s. vase vitreo clauso, hinc leuiter bulliant ac exprimantur. Depuratæ per digestionem colaturæ addantur.

Syrupi de pomis redolentibus solutiui
de succis rosarum pallidarum.
Sacchari rosati & violati ana ℥iv. F Syrupus.

Vires, *Omnibus morbis à materia tartarea, crassa ac tenace, à phlegmate adusto, bile aut melancholia dependentibus, in capite, thorace, ventriculo, hepate, vtero, ipsisque articulis mirum in modum confert.*

N. *Habet & idem Quercetanus Syrupum helleboratum maiorem, sed sufficit hunc in Officinis paratum asseruare.*

2. *Syrupus Holagogus, F.F.*

℞. Rad. Polypod. querc. rec.
Cappar. ana ʒi.
Fol. Scolopendr.
Ceterach.
Melifs.
Betonic.
Rutæ murar. à M. i.
Flor. Trium cordial.
Cuscut. ana M. ß.
Fœnic.
Anis. à ʒij.
Carthami contus. ʒi.

F. Decoctio in s. q. aquæ, ad remanentiam quantitatis, cui species infra scriptæ infundi queant. Decoctio hæc ita stet horis 24. tùm fiat colatura, & in hac infundantur.

Fol. Semn. mundat. ℥iv.
Agaric. albifs. ʒij.
Hermodactyl. alb. ʒvi.
Rad. Hellebor, nigr. in aceto præparat. ʒi.
Epithymi
Zinzib. alb. ana ʒij.
Caryophyllor. ℈ij.
Macis ℈j.

Bulliant parum & stent in infusione horis 24. hinc exprimantur.

℞. Expressionem integram (ad ℔. ij. & ℥iij.
Succi rosar. incarnatar. ℥ix.
Sacchari albifs. ℔. iij.
Coque ad lb. iv. circiter.

Vires. *Conuenit omnibus humoribus expurgandis, præcipue atræ bili, ac exinde morbis oriundis.*

3. *Syrupus Vomitiuus.*

℞. Aqu. Vomitoriæ s. benedictæ, (siue illa ex croco sit, siue ex vitro ♂ ii,) ℥vi.
Aqu. Rosar. fragrant. ℥iß.
Pulu. cinamom. ʒij.

Digerantur

Digerantur vase clauso horis 24. postea cola: In colatura dissolue Sacchari ℥viij. coque ad consistentiam syrupi.

Dosis à ℥j. ad ℥ij.

4.*Oxysaccharum vomitiuum.*

℞. Vitr. ♁ii puluer. ℨß.

Acet. vini albiss. ℥vij.

Infundantur in MB.l. △. per horas xv. colaturæ adde sacchari albiss. ℥iv. reduc in patina vitrea ad consistentiam.

Vires. *vti eo possumus pro vomitorio aduersus febres continuas, pestilentes & intermittentes, paulo ante paroxysmum, Item, contra venena, Exanthemata, antequam scilicet prodierint.*

Dosis à ℨij. ad vj. Sala.

N. *Loco Vitri ♁ in his compositionibus sumere quoque licet crocum metallorum, vel etiam flores ♁ij.*

Cap. LXXXV.

De Tincturis.

Tincturæ, tùm liquidioris, tùm solidioris consistentiæ in vsu sunt.

Liquidioris consistentiæ Tincturæ nihil aliud sunt, quàm extractiones sine abstracto menstruo.

Solidioris consistentiæ Tincturæ sunt pulueres, sine combustione, ex liquidioribus tincturis abstracto menstruo residui. Et hoc iuris sola mineralia sibi vendicare videntur.

Modus fiendi fit ad modum, quem de Extractis dedimus. Conueniunt nimirum Tincturæ cum Extractis in plùrimis, adeoque non rarò confunduntur, quam confusionem vti in aliis, ita & hoccè in loco remouere, non absque commodo foret. Hinc fiunt Tincturæ,

I. *Ex fructibus.*

℞. Rob, affunde ', ac extrahe.

Vel ℞. Baccas seu fructus exiccatos, affunde ▽ conuenientem stillatitiam, ac extrahe, &c.

N. *Si Tinctura lentè inspissetur, Extractum dicitur. Quercet. P.R. cap. 26. Sic fiunt Tinctura cerasorum, baccarum sambuci, ebuli, & simil.*

II. *Ex floribus.*

℞. Flores siccos, infunde in ▽ appropriata, (propria,) vel fontana tepida, additis guttulis aliquot spirit. ⊖i, vel ♀is.

Famosiores Tinctura sunt.

Ex Mineralibus.

Tincturæ ☉, ☾, ☿, ♂, ♄, ♁, ⊖i, ♀is — *vide libro tertio.*

Smaragdi.

Ex vegetabilibus, & maximè ex floribus.

Tinctura Alkekengi è baccis.

Essentia croci, vid. l. 4.

Cerasorum nigrorum.

Fragorum.

Hypericonis, vide c. 57.

Flor. Pœoniæ.

Rhæados.

Rhæados.
Rosarum,
Violarum
Granorum Sambuci
Ebuli.

Ex animalibus.

Tinctura fellis tauri; vide libr. 5.

1. *Tinctura Parac. diaphoretica correcta à S. Closs.*

℞. Zedoar.
Angel.
Calam', arom.
Galang.
Macis
Zinzib.
Cinnam.
Gran. parad.
Piper. nigr.
Garyoph.
Sassafr.
Sarsæpar.
Vlmar, an. ʒj.
Aloës
Mastich.
Myrrh.
Thur.
Camph. an. ʒß.
Mosch. ℈j Infund. in ♁ &

Aq. rof. moschat. an q. s. vt supereminneant digitos 4. Adde ad maturandam putrefactionem

♀ per camp. ℥ß.
Salis iuniperini ʒij.

Stent in loco calido per 14. ☍.

Dos. ℈j. *in formâ qualibet. Eliquat glaciata, resinosa diffundit, fuliginosa efflat, balsamicâ suâ vi, putredinem arcet, & soporiferis morbis auxiliatur.*

2. *Tinctura Cathæretica S. Closs. Arch. Mediomatricûm.*

℞ Scammon. ℥j.
Turbith.
Agar.
Hermodact.
Rhabarb. an. ʒiij.

Puluerisata indantur lagenæ vitreæ addendo

🜄 per 40. ☍ circulati, vt acrimoniam deponat (vel eius loco aq. cinnam. alb. 1. exstillat.) ℔ß.

Infundantur per 8. ♌ in ciner. & agitentur bis aut ter singulis diebus, tinctus ♌ aureo colore depleatur seruetur que. Eius cochl. j. M. cum ℥ß. syr. rof. pallid. viol. aut limon. acefacti cum ⊖li.

Benignè admodũ corpus à saburrâ phlegmaticâ aut serosâ vindicat & repurgat

---

CAP. LXXXVI.

De Trochiscis.

MAteria Trochiscorum sunt omnis generis Medicamenta, quæ puluerisata, liquore conueniente, (viscoso,) suscipi, compilari ac impastari queunt.

Parantur autem in Officinis Trochisci, partim vt pulueres viscoso aliquo liquore compacti ab iniuria aëris eò melius asseruentur, exigenteque necessitate adhiberi queant, partim quoque, vt per se applicentur, e. gr. Trochisci bechici, sublinguales, prophylactici, trochisci pro fumo, & simil.

Modus

Modus fiendi

℞ Medicamenta ſubtiliter pulueriſata, redige in maſſam cum liquore conueniente mucilaginoſa, e.gr. cum mucilagine aliqua (Tragac.) cum ſucco, ſyrupo, & ſimil.

Ex maſſa impaſtata formantur trochiſci, ſeu parui paſtilli, (quibus character pro libitu imprimitur,) vel fiunt inde bacilli oblongi.

Trochiſci vſitatiores alterantes.

Trochiſci.

de Abſynthio, Meſuæ, *Auguſt.*
de Agno caſto, Rhaſis, *Aug.*
Alexiterij ſ. contra peſtem, 1.
Aliptæ moſchatæ, cum ambra ac moſcho, A.
Aliptæ moſchatæ, ſine ambra & moſcho.
de Alkekengi, cum opio, A.
ſine opio.
de Aniſo, Meſuæ, A.
Bechici albi, cum moſcho, A.
ſine moſcho.
nigri.
rubri, ſiue è bolo.
de Benzoin
de Berberis
de Camphora, Meſuæ.
N. *Renodæus alios è Myrepſo ſubſtituit.*
de Capparibus, Meſuæ.
de Charabe, ſ. ſuccino, Meſuæ
de Corallio, Nicol.
Diacoralliu, Gal.
Cypheos Damocratis
de Eupatorio, Meſuæ
pro fumo vulgares, 2.
optimi, ſ. cnm moſcho, 3.
de Gallia moſchata
Gordonij
Hedychroi
de Violis, Nicol.
de Lacca, Meſuæ
Moſchardini, 4.
de Myrrha Rhaſ.
Pectorales. Baculi pectorales, 5.
Prophylactici cum mithridatio, 6.
Ramich. Meſuæ
Diarrhodon. Nicol.
de Santalis, Meſuæ
Diaſpermaton. Gal.
de Spodio
de Terra ſigillata, Meſ.
de Vipera, Gal.
de Xyloaloë, Meſuæ.

Huc referendi ſunt. 1. Throchiſci ophthalmici, quibus imponitur nomen Sief. 2. Candelæ pro fumo. 3. Sapo odoratus, ac 4. Poma Ambræ, de quibus partim ſuis locis, partim hoc loco.

Collyria ſunt vſitatiora.

Sief. album cum & ſine Opio
album Galeni.
citrinum Meſuæ
de plumbo Meſuæ
de roſis ſiccis
de thure Rhaſis.
} Vide Diſpenſator.

Trochiſci purgantes.

Trochiſci de Agarico, Meſuæ.
Agaricus Trochiſcatus,
Alhandal, ſ. de Colocynthide.
de Rhabarbaro.
de Violis ſolutiui.

1. *Trochiſci Alexiterij, Renodæi.*

℞. Rad. Zedoariæ
Gentianæ
Tormentillæ
Rad. Ireos flor. à ℥j.
Angelicæ ʒij.
Cinnamomi.
Caryophyllor.
Macis, ana ℥ß.
Zinziber. ℥j.
Coriandri præp.
Roſar. ana ℥j

Cort.citri sicc.℥ij.

F. Puluis subtilissimus, & cum succr. Glycyrrhizæ ℥vi.f. pasta molis, de qua formentur trochisci, vel potius bacilli oblongi.

Vires. *Pesti præcauendæ multum conferunt, si in ore detineantur, vel & in ventriculum demittantur.*

2. *Trochsici pro fumo vulgares.*
F.F.

℞. Santal.citrin.
Rosar.rubr.
Caryophyll.
Cinnam.à ℥vi.
Benzoin.℥iß.
Styrac.calamit.℥i.
Sacchar.pulu.℥xii.

Cum mucilag. Tragac.in ▽ ros. fact.f.troschisci.

3. *Throchisci pro fumo cum moscho,*
F.F.

℞. Benzoin.℔.i.
Styrac.calamit.℥vij.
Rosar.rubr.℥i.
Ligni aloës ß.
Caryophyll.
Santal.citr.à ℥ij.
Sacchar.alb.ʒviij.
Mosch.
Zibett.ana ʒß.

M.& cum infusione tragacanth. in ▽ rosar.formentur trochisci.

4. *Trochisci moschardini, aliàs confectio moschardina: corpus sine anima.*

℞. Moschi ex rosar.dissolut.℈j.
Sacchari albiss.℥vi.
Amyli ℥v.

Atterantur pistillo, & cum mucaligine tragacanth. (ex 21.) in ▽ rosar. facta, f.grana instar hordeaceorum, quæ exciccentur in vmbra, pro vsu.

N. *Sunt qui sanguinem Draconis ℥ij addunt.*

Vires *Graueolentiam oris emendant, si pastillus vnus ac alter in ore detineatur.*

5. *Baculi pectorales.*
F.F.

℞. Spec.Diatragac.frigid.
Diaireos simpl.ana ℥i.
Rad.Liquirit.℥ß.
Sacchar.albiss.ʒvi.

Cum mucilagin. tragacanth. F Bacul.

Vires. *Tussim leniunt, asperitatem demulcent.*

6. *Trochisci Prophylactici cum Mithridatio, F.F.*

℞. Boli armen.in succo citri infusi & exiccati ℥i.
Corall.rubr.præpar.℥ij.
Rasur.c.c ℥i.
Succin.alb.℈ij.
Rad.Tormentill.
Pimpinell.
Imperator.
Angelic.
Zedoar.à ℥ij.
Cinamom.ʒ.ij.
Croc ℈j.

F.Puluis subtilissimus

℞. Huius pulueris ℥ij.
Mithridatij opt.℥i.
☍ Cinamom.
Angelic.ana gutt.i.
Sacchar.albiss.℥iij.

Cum infusione G. Tragac, in ▽ angelicæ facta F Trochisci.

Vires. *Frequenti hic in vsu sunt ad pestem præcauendam.*

Huius quoque loci sunt, candelæ & baculi fumales, quæ fiunt ex pulueribus odoriferis, impastatis mucilagini Tragacanth. Styrac. & simil.vti trochisci pro fumo, à quo non differunt, quoad modum fiendi.

Sic sunt

7. *Can*

7 *Candelæ famales, F.F.*

℞. Benzoin. ℥xvi.
Lign. aloës.
Rhod.
Santal. citrin.
Ladan. ana ℥iv.
Oliban.
Mastich.
Garyophyll. à ℥iij.
Sacchar. alb. ℔. ij.
Carbon. tiliæ. ℔. vi. ß.

F. Omnium puluis subtilissimus & cum mucilagine tragacant. in ▽ rosar. maioran. & cort. citri facta, formentur candelæ, addendo parum styracis liquid. & terebinth.

8. *Massa seu baculi pro fornace,*

℞. Benzoin.
Storac. cal. à ℥i.
Ladan. opt. ℥vi.
Balsam. indic. ʒiij.
Lign aloës ʒiij. (præstat Extract.
Mosch. Alexandr.
Zibert. ana ℈j. M. f. a. f. Massa.

Formenturque instar ceræ Hispanicæ baccilli fornaci affricandi.

CAPVT LXXXVII.

De Balsamis Inunctoriis, Linimentis, Vnguentis.

BAlsami Inunctorij, Linimenta & Vnguenta, vix præparatione & ferè, non nisi consistentia inter se differunt, quam illi liquidiorem habent instar mellis; ista paulo duriorem, ac vix fluidam; hæc crassiorem adhuc, minusque fluidam: vbi tamen notari velim, in praxi plerumque Linimenti ac Vnguenti nomina confundi.

Materiæ ex quibus parantur, sunt olea, butyrum, adipes, seua, medullæ, resinæ, mucilagines, succi; vt & res aliæ, quæ aptæ sunt dictis materiis, vel sub forma puluerum immisceri, vel in iisdem colliquari, &c.

N. 1. *Sumitur ad Olei ℥j. pinguedinis ferè* } ʒj *vel ij. in linimentis* / ʒj *vel. ß. in balsamis* / ʒjß. *vel.* ℥ß. *in vnguẽtis addita insuper pulueris.* ʒj. *&c.*

N. 2. *Balsami ob molliusculam consistentiam Cera carent. Linimenta vel nihil, vel parum admittunt, (scil. ad Olei ℥j. Ceræ ʒj.) Vnguenta verò vti consistentiam requirunt crassiorem, ita & materiam volunt duriorem, adeòque Cerã copiosiorẽ & nonnunquã gũmata.*

Modus parandi.

Recipiuntur Olea, hinc adduntur quæ crassiorem inducunt consistentiã, idque vel sola mistura, vel, si opus sit liquefactione interueniente.

N. 1. *Fieri potest quoque linimentum vnguentúmue ex pulueribus, melle, oxymelite. syrupo. & similisusceptis, in forma scil.* Electuarij.

N. 2. *Succi aquei si addendi sint, coquendi illi sunt cum oleis ad humiditatis illius aqueæ consumptionem, cuius indicium est, si instilletur guttula super prunas sine strepitu.*

Balsami vsitatiores sunt.

Balsamus Balsaminæ. 1.
Hispaniæ, 2.
Hyperici magistralis 3.
Mirabilis s. composs. 4.
Vterinus, 5.
Vulneratus, 6.7.8.9.10.

Linimenta vsitatiora sunt.

Linimentum ♄i, id est Balsamus ♄i, dictus, 11.

Linimentum de Amianto,
dentifricium, 13.
Errhinum, 14.

Vnguenta vsitatiora.

Vnguentum

Agryppæ Mesuæ, *Aug.*
Ægyptiacum, A.
Alabastrinum, *A.*
Album. Auicenn.
Album Camphoratum, *A.*

Vnguentum

Altheæ simplex, Dialthæa, 1.
compositum, *A.*
Anodinum, Cord.
Anodinum, 15.
Anodin. Padagricum, Croll. 16.
Apostolicum Auicenn. *A.*
Aregon. *A.*
Arthanitæ maius
minus
Aureum Mesuæ
Basilicum
de Bdellio
Butyraceum neruale. 17.
de Calce
ad Carunculas penis.
de Cerussa Auicen.
Citrinum
Comitissæ
Cardiacum 18.
Cordiale, 19. 20.
de Cyclamine
de Cynoglossa
Fuscum
de Glycyrrhiza.
ad Hæmorrhoides
Noribergense.
Infrigidans Galeni
Iouis s. de Verbena
de Lithargyrio
Martiatum magnum
paruum
Merculiare
de Minio camphoratum
Narcoticum. 21.
Neruinum

Vnguentum

de Nicotiana
Nihili ad Oculos.
Ophthalmicum, 22.
Pectorale
Pediculorum
ad Perniones. 23.
Pomatum
Diapompholygos s. Nihili,
Nicolai, *A*
Populeum
potabile
Resumptiuum
Rosatum
Rubeum camphoratum
ad Scabiem, 24.
Spleneticum,
de Succ. Arantij.
Sympatheticum, 26.
Terebinthinæ, 27.
ad Tineam
de Turia
ad Vermes
Violatum
Viride Reginæ.
Viride potabile. Butyrum Viride, 28.

1. *Balsamus balsaminæ sic fit.*

♃ Fol. florum & fructuum balsamin. ana ℥iv.
Rad. consolid. maior.
Ophiogloss. an. ℥ij.
Aristol. rot.
Zedoar. an. ℥ß.
Visci in folliculis Vlmi reperti ℥iß.

Succi

Succi astacor,
Fol.per vinc.&
Sanic.an. ℥j.
Infund.in Ol.oliu.q.s.& insolentur. Colato oleo ad libr. sing. adde Ol. vernic.liquid.℥j.

Hic balsamus inseruit neruosis partibus vulneratis aut ambustis, dolorem hemorrhoidum sedat & mammillarum inflammatarum, addito camph.tantillo, cicatricibus dolendis prodest cum ol. ouorum mixtus.

2.*Balsamus Hispaniæ,*

℞.Olei vetustiss.℥iv.
Hyperic.℥ij.
Terebinth.puræ,℥viij.
Frumenti integr.℥iß.
Rad.card.bened.
Valerian,à℥i.
Thur.pulucrizat.℥ij.

Radices & Herbæ crasso modo contusæ, ponantur in olla; infundanturque in Vini albi generosi, q.s.vt omnia in Vino mergant, per ♂ (2.) hinc adiiciantur oleum & frumentum, coquanturque omnia ad Vini consumptionem. Mox facta forti expressione, addatur Terebinth.& Thus, & iterum parum ebulliant, seruenturque in vase vitreo.

Vires. *Sanat vulnera partium etiam neruosarum spacio, vt aiunt, viginti quatuor horarum.*

Modus vtendi talis est.

Abluto prius vulnere Vino albo frigido, statim inungitur totum vulnus oleo prædicto calente: quod si hoc commodè fieri nequeat, per syphonem intra vulnus, tamquam per clysterem immittitur & confertim labra vulneris ad mutuum contactum adducuntur ligatura, aut sutura aut glutine: deinde partes circumstantes prædicto oleo similiter inunguntur. Supra vero vulneris labia iam reducta, linteum imponitur, prædicto oleo madens, & supra hoc aliud Vino nigro expressum, mox alia lintea sicca: deinde fascia superligatur. *Vide Hieronymum Fabricium ab Aquapend.secundo Opere Chirug.part.2.c.7.*

3.*Balsamus hyperic. Magistralis. s.oleum hyperaci magistrale.*

♃ Ol.oliu.℔.i.
Vinl.rubr.℔.ß.
Lumbricorum sale communi aspersorum ℥iv.
Therebinth.Venet.℥ij.
Granorum matur.Matrisylu.septembri collect.Mij.
Florum hyperic.p.iv.

Insolentur per æquinoctium æstiuum aut paulò pòst, colato liquori adde spiritus thereb. in quo salis ♄ni quantùm capere poterit solutum sit ℥ij
Ol.myrrh.℥j.M.

Per se vulnera curat.

4.*Balsamus mirabilis siue Compositus.*

♃ Balsam. Momord. seu Balsamin. sequent.℥iv.
🜍 per ♎um thereb. extract.℥iß.
Ol.hyperic.magistral.seq.℥ij.
Tinctur.♂tis
Magnetis alb.puluerif.ana ℥ i.

Digerantur per mensem. Instillentur guttulæ aliquot in vulnus calidè, apposito desuper Empl.dia 🜍 Rulandi *Ex communicatione.S.Closs.*

5.*Balsamus Vterinus,*

℞ Galban.puriss.
Serapin.elect.ana ʒvi.
Ass.fœtid.ʒß.
Ammoniac.ʒi.

Dissolue in oleo destillato Iuniper.& Therebinth.addendo olei Lauri stillat.ϑ.:.succin.ʒß M.

Vires. *Vteri suffocationes insigniter sistit, menstrua ciet, si vmbilico inungatur, vel abdomen deorsum eo confricetur.*

6. Balsamum vulnerarium, Crollij.

℞. Flor Hyperic. ℔. 1.

N. *Colligitur cum Solis ortu, balsamico tempore, in exaltatione, videlicet circa Festum Iohannis ante nouilunium.*

Flor. Cheiri.
Centaur. min.
Chelidoniæ
Prunell.
Chamomill.
Rad. Aristoloch.
Consolidæ mediæ vel maioris, à ℥iß.
Rosar. rubr. ℥iiß.
Mumiæ transmar.
Myrrh.
Thuris à ℥iß.
Mastich ℥1.
Storac. liquid. ℥ij.

Incisis incidendis & tritis terendis F. infusio in 🜅 boni, ℔. viij. ☍ aliquot, hinc decantetur cum forti expressione. Spiritui huic tincto, (nisi velis maioris efficaciæ ergò reiterare infusinem florum,) addatur olei oliuarum recentis quod supra ramenta pinguia abietina per octo dies, indigestione stetit, ℔. v. Terebinth. claræ commun. & resinæ lariceæ lotæ in ▽ hyperic. ℔iß.

Iterum per ☍ 14. omnia digerantur: vltimo abstrahatur 🜅 in MB. tunc balsamum manebit in fundo rubeum, instar sanguinis.

Vires. *Balsamum est ad vulnera & punctiones sanandas efficacissimum. Confert & omnibus, tumoribus, inflammationibus, contractis & contusis membris, rupturis ossium.*

Vsus idem qui præcedentis esse potest.

7. Balsamus vulnerarius.

℞. Galbani
Ammoniac.
Bdell. à ℥iß.

Macerentur in 🜋 per ☍ 3. hinc colentur & inspissentur ad consistentiam mellis.

Postea.

℞. Myrrh. rubr.
Mastich. el. à ℥ß.
Oliban. ℥1.

Puluerisata solue, coquendo igne lento in Ol. Oliuar. ℔. 1. oleum sc. per vices affundendo, semperque agitando donec posteriora hæc bene fuerint eliquata.

Tandem gummata illa priora inspissata (vti dictum,) admisce simili modo agitãdo, & dein recens oleum oliuarum per vices affundendo, donec & altera quoque ℔. olei adiecta fuerit, & Balsamus aliquid flauedinis cõtraxerit.

Vulnera recens punctim & cæsim facta, citissimè curat.

Vsus idem est qui præcedentium.

N. *Fortior erit in mundificatione vulneris, si æruginis ʒj. addideris, & per mensem insolaueris, qua ratione feces subsidẽtes reiici queũt. Hartim. in praxi.*

8. Alius Balsamus Vulneratus.

℞. Ol. oliuar. ℥iv.
Therebinthin. ℥vi.
Mastic. ʒv.
Thur. ℥i
Myrrh. ʒvi.
Galban. ʒj.
Ærugin. ʒiij
Camphor. ʒj.
Acet. opt. ℥iiß.
Sp. vini ℥ß.

Coq. ad consumptionem aceti. Cola

Colatura seruetur pro vsu.

9. Balsamus Vulnerarius Metensium.

♃ Ol oliu.
Sem. lini putif. an. ℔ß.
Laurini ℥j.
☿ Baccar. iunip. still. ℥ß.
Garyophill. ℥j.
Aloës succotr. ℥ij
Thereb. Venet. ℥ij
Virid. æris ℥iij.
⊖ alb. ℥iß.

Puluerisanda pulueri sentur & coquantur simul △ lento dum virorem acquirat oleum. F. Bals.

Lauetur vulnus recens siue cæsim, siue globulo sclopetico inflictum vino tepēte, deinde Balsamus ex tomento lineo, quantùm fieri potest calidè instilletur & Empl. stictico Croll. obtegatur pars vulnerata. Breui admodū tēpore curat, symptomata vulnerum, inprimis verò Synouiam arcet, morsuum veneratorum malitiam corrigit. Ex cōmunicatione S. Clo.

10. *Balsamus vulnerarius Samaritanus.*

℞. Ol. oliuarum, vel hyperic.
Vini alb. generos. an.

Coquantur ad ignem ad consumptionem vini.

Vires. *Insignis est ad vulnera recentia mundificanda, & consideranda.*

11. *Linimentum de ♄. Balsamus ♄*

Solue Sal ♄i in ✕, vt optimè eo imprægnetur, hinc abstrahe aliquantulum ✕, miscéque huius ℥viij. cum olei rosat. ℥ iv. vi. &c. agitáque vt f. Linimentum.

Vires. *Confert imflammationibus, & ambustis illitum.*

12. *Linimentum ♄i compositum, seu Linimentum de amianto.*

℞. Amiant. ℥ iv.
Plumb. vst. ℥. xij
Tut. præparat. ℥ij.

Calcinentur, deinde puluerisata macerentur cum ✕, ac quotidie per mensem materia agitetur semel: post mensem ebullienda est vnius horæ quaquadrante, ac quiescere sinitur, donec clarescat.

Deinde

℞. Aceti huius clari.
Ol. Rosac. ana.

Misc optimè, donec F. Linimentum.

Vires. *Miraculosum est, ad tineam puerorum, & ad vlcera tibiarum sananda. Inungitur scil. pueri caput totum ad scabiem. Vlcera vesperi inunguntur. Boëthius de Boodt.*

13 *Linimentum dentifricium.*

℞. Rad. Ireos ℥ I.
Pumic. ℥iß.
Alum. vst. ℥ß.
Oc. ♋.
Corallor, rubr. ana. ℥ I.

Puluerisata excipiantur melle rosato. F. Linimentum.

14. *Linimentum Errhinum.*

℞. Succ. Ireos;
Cyclamin.
Maioran.
Betæ ana ℥ij.
Ol. Irin. ℥ vi.
Elaterij gran. vij. cum Cera.
F. Linimentum. *Crato,*

15. *Vnguentum C.C. Anodynum Guilhelmi Simonidis.*

℞. C.C. dimidium minutim incisum ponatur in cacabo vino pleno, addito semper vino q. s. bulliant ad vini consumptionem. Deinde abiecta crassiore C.C. parte, medulla remanens fricetur manibus, adde postea

Ol.Abrotan.
Hyperic.
Aneth.
Scorpion.
Lumbric.terr.
Nucum
Laurin.
Rut.
Spic.
Sabin.an.℥ß.
Axung.human.℥iß.
Castor.ʒii.
Nitri ʒiß.
Euphorb.ʒ.
M.F.l.a. Vnguent.

Vites. *Summè prodest in doloribus scorbuto-colicis atrocissimis, tum & in pareticis & podagricis, aliisque torminibus.*

16. *Vnguentum Anodynum in Podagra.*

℞.Flor.Rosar.syluestr.M.x.
Hebr,& Cortic exterior. hyoscyam. recent.M.vi.

Concisa coquantur in Vini mensur. s.hinc exprimantur & colentur. Colaturæ l.△ ad mellis consistentiam inspissatæ, adde pingued.suill.castrat. ℔.ij. misce optime ad △, tandem vbi parum refrigerata fuerint ∵ admisce
Opij in vino solut.℥i.
Croci pulu. ad magnitudinem auellanar.duarum.
Extract.flor.verbasci.℥ß.
F.Vnguentum.

Vires.*Singulare est in sistendo dolore Podagrico & Nephritico, si calide affectus illo inungatur.*

N.Vbi dolori nephritico velis applicare, operæ precium feceris, manipul. duos vel tres baccarum Iuniperi ab initio compositionis cum hyoseyamo teras & exprimas. Croll.

17. *Vnguentum butyraceum neruale S.Cloß.*

℞.Herb.absynth.virid.
Maioran.
Sisymbr.
Hyssop.
Meliss.
Calamenth.
Orig.
Basilic.
Hyperic.
Rut.
Calend.
Sabin.
Tanac.
Arthemis.
Abrotan.
Flor.Chamæm.
Melil.
Hyperic.
Bethon.
Agrimon.
Centaur.min.a.M i.

Concidantur minutim & in magno fictili bull.in butyr.Maial.℔ vii.
🜄 ℔ vi.

Percoctis herbis & consumpto 🜄 exprimantur per torcular & coquantur simul cum butyro, admiscendo succi nicot.depurat.℔.ii.
Thereb.℔.i.
Ceræ ℥vi.F.Vnguentum.

Tires: *Valet ad omnes affectus frigidos neruorum, spasmum Cynicum, præsertim si spondyli ceruicis & partes illæ quæ mouent musculos faciei eo inunguntur, si verò totum pectus & cartilago Xypheudes, tunc sedat singultum, tuncque sic præscribitur.*

♃ Bals.Peruuian.ʒi.
Butyrosi nostri ʒii.
🜄 ℥i.M.omnia ad exhalationem vsque 🜄.

18 *Vnguentum Cardiarum, Hertzgespan*

Span Salb! F.F.

℞.Herb.Cadiac.
Chamædr.
Malu.
Senecij
Iaceæ
Amar.dulc.
Scabiosſ.
Semper viu.
Morſus gallin.ana.M.ij.

Incidantur & coquantur in ℔. viij. butyri recentis, ad.conſumptioné aquoſitatis, dein exprimantur, & F.Vnguentum.

Vires *Frequentis vſus in affectu infantum, quem Cardiacam appellant. Fricant eo hypochondria & locum cardiæ, &c.*

19. *Vnguentum Cordiale, D.D. Arnold. VVeikhardi pro Officinis F.F.*

℞.Vng.roſat.Meſ.℥iij.
Ol.Scorpion.ſimpl.℥i,
Nuciſt.Expreſſ.
Stillat.cort citri.
camphor.ana.ʒ1.
Antidot.Matthiol.
Theriac.Andr.ana ʒiß.
Aloës roſar.ʒij.
M.F.Linimentum.

Vires. *Corroborat Balſamnm vitæ, languidíſque viribus ſubuenit. Cordi inunctum.*

20. *Vnguentum Cordiale Cl. Ludou.ab.Hornig.*

℞.Vng.roſ.opt.loti ℥iij
Balſam.Apoplect.℈j.
Ol.Nuciſt.expreſſ.ʒj.
Still.cort.citri.℈ß.
Cinam.g v.
Roſar.g.vi.
M.optimè.

Vſus idem qui prioris.

21. *Vnguentum Narcoticum.*

♃ Sacchar.♄ni ʒij.
Opij ʒj
Camphor.℈j.
🜔 expreſſ.nuc.moſch.ʒj.
nucleorum perſic.ʒij.
ambr.
Moſch.an.℈j.F.l.a.Vnguentum.

Vires. *Non tantùm tolluntur ardores & dolores Capitis, ſed etiam ſuauiter conciliatur ſomnus, ſi vtraque tempora eo illinantur.*

22. *Vnguentum Ophthalmicum, F.F. D.D. de Spina.*

℞.Tut præparat.℥ß.
Camphor.℈j.
Aqu.roſar.Alb.ʒ1.
Butyr.rec.℥1.
Virid.æris parum.
M.F.Vnguent.

Vſus. *Applicatur ciliis, in inflammatione ac rubedine oculorum.*

23. *Vnguentum ad perniones mirandum.*

♃ Cer.flau.
Picis reſin.
alb.
Ol.oliu.&
Sem.lin.ana ℔ß.
Sæui bouini
Veruec.liquat.ana quart.iij.
Thur.albiſſ.ʒij.
Minij ♄i officinarum ℥iv. F. Vnguentum.

De quo illinatur calidè cum plumâ pernio vlceratus ſuppoſito linteolo mundo. Nō vlceratus v. fortiter petroleo ante △ confricetur. Tantæ vtilitatis eſt, vt quotannis plures iſtius Vng. libras in pauperes eroget S.Cloß. Fiſſuras inſuper mamillarum & Eryſipelata leuiora ſanat præcedente fotu cum 🜄.

24. *Vnguentum contra ſcabiem.*

℞.Lithargyr.

Ceruſ.alb.an.℥iß.
Acet roſac.℥iß.
Ol.roſar.ʒvi.
☿ is viv.ʒvi.
Sal.comm.ʒiij.
Butyr.recent.ʒiij.
Terebinth.℥iß.
M.ſ.a.

25. *Vnguentum ſomniferum, F.F.*

℞.Opij thebaic.℈ij.
Croc.ʒß.
Vng.roſar.
alabaſtr.ana ℥ij.
Ol nuciſt.ʒv.℈j.
Acet ſambuc.parum.
F.l.a.Vnguent.

Vires.*Inungitur temporibus, fronti, & ceruici ponè aures, ad conciliandum ſomnum.*

26. *Vnguentum ſplenecticum.*

℞.Ol.Amygdal.amar.℥i.
Cappar.℥ij.
Nucl.perſic.expreſſ.℥i.
Succ.Rad.Bryon.
Cyclamin.
Cicut.ana ℥ij.
Gumm.Ammoniac.in ✠ diſſolut.
Bdell.ana ℥iß.
Pulu.Cort.cappar.
Tamariſc.à ℥ß.
Fraxin.ʒvi.
Ceterach.
Summ.centaur.min.à.℥ß.
Sem.Cymin.aceto macerati,& iterum exciccati.ʒij.
Ceræ nouæ,q.ſ.F.Vnguent.

Vires.*Vim habet calfacientem, emollientem, reſoluentem, aperientem, roborantem.*

N.*Penetrandi gratia poteſt addi* ʒj. *vel ij.Ol.ſpic. vel. Ol.ſtillatit. abſynth.* ℈iß.

27.*Vnguentũ Sympatheticum, Crollij.*

℞.Adip.Verris aprugn.
Vrſin.ana ℥iv.

Bulliant per horam dimidiam, in Vino rubro, fundantúrque ſuper aquam frigidam, colligatúrque pinguedo ſupernatans.

Dein

℞.Lumbricorum lotorum puluerif.
Cerebri aprugni
Santal.rubr.
Mumiæ
Hæmatit ana ℥i.
Vſneæ è cranio hominis interempti, ℥i.
F.l.a. Vnguentum cum pinguedinibus illis.

N. 1. *Animalia illa quò ſeniora, eò adeps melior.*

N. 2. *Vſnea colligenda ☾ creſcente, & in bona domo exiſtente, ♀ ſcil. ſi fieri poſſit non ♂, aut ♄i. Parandúmque Vnguentum ☉ in libra exiſtente.*

N. 3. *Sunt qui omittunt Vſneam & Mumiam.*

Vſus.

Hoc Vnguento ſanantur omnia Vulnera, (modò nerui, arteriæ, &c. non ſint læſæ.) Vngatur telum, quo vulnus inflictum, quotidie ſemel, ſi neceſſitas vrgeat, & vulnus ſit ingens, alioquin ſeſecundo vel tertio die inunxiſſe ſufficit.

N. 1 *Telum ſeruetur in linteolo mundo, & loco nimis calido, ne damnum inferatur Patienti. Cauendum etiam ne puluis ſuper telum cadat, nec ventus afflet in loco frigido, alioquin Patiens mirè affligeretur.*

N. 2. *Si Vulnus punctim inflictum, vngatur telum verſus mucronem deſcendendo.*

N. 3. *Si telum deſit, ſanguis ex vulnere lignello ſuſcipiendus, quod dein vt de telo*

de telo dictum, tractandum. Hac ratione dolor dentium mitigari quoque potest, si nimirum lignellum sanguine Ginuarum imbutum, eodem vnguento inungatur.

Operatio huius Vnguenti perficitur identitate Balsami, siue spiritus illius Balsamici, qui in homine & cruore idem est. Inter hos enim spiritus non alia est differētia, quàm quod in homine Spiritus ille adhuc vitali actu vigeat, in cruore autem coagulatus sit. Quare cum experiamur, affinitatem sanguinis tantùm posse, vt vno fratre vel consanguineo proximo, peste correpto, & alter etsi longo viæ interuallo absit eâdem afficiatur; quid non fieri posse, autumabimus, sanguinis identitate?

28. *Vnguentum Terebinthinæ, vulgò Eytersælbichen.*

Terebinth. ℔. ij
Vitell. ouor. num. vi.
Mastich.
Myrrh.
Oliban. ana ℥ i.
F. Vnguent.

Vires. *In vulneribus generationem puris promouet.*

29. *Vnguentum Viride potabile, Butyrum viride, F.F.*

℞. Herb. Salu.
Hyssop.
Prassij
Menth.
Betonic.
Scolopendr.
Scabios.
Cichor.
Fœnicul.
Melesiss.
Veronic.
Matrisylu.
Aquileg.
Rut.
Petrosel.
Millefol.
Centaur. min.
Agrimon.
Aristoloch. rot.
Plantag. c. toto ana M. ij.
Butyri Maialis, ℔. viij.

Infunde herbas omnes recentes suo quamlibet collectionis tempore in butyro, sténtque donec omnes collegeris & infuderis, postea exprime; expressum coque ad consumptionem aquositatis, F. l. a. Vnguentum.

Vires *Expetitur à vulgo, assumitúrque ad sanguinem coagulatum resoluendum, dolores leniendos, pulmonum mucilaginem demulcendam & expellendam. Quin & extrinsecus ad dictos affectus adhibetur.*

NB. Cùm maturante prælo sequentia medicamenta suis locis nō fuerint inserta, ea hîc subiungere placuit, quod ne ægrè feras, Lector optime, te amicè rogo. Referatur igitur ad Caput XXXIX. de Aquis reliquis.

1. *Aqua ophthalmica.*

℞. Aq. rosar. alb.
Lil. alb.
Fœnicul. an. ℥ x.
Bacc. Laur. contr. ʒ ij.
⊕-i alb. ℥ ij.
Camphor. ℈ ij.

Bulliant. in diplomate & stent per noctem bene clausa, manè colentur & conseruentur pro vsu.

Ad Cap. IL. de Decoctis p. 176.

2 *Decoctum laxatiuum P. de Spina.*

℞. Rad. Sarſ. parill. ℥i
Alth.
Borrag. an ℥ß.
Glycyrrhiz. ʒiß.
Digerantur hor. 24. in ℔. iv. ▽æ feruentis. Dein coquantur ad ℔. iij
Poſtea adde
Rad. Polypod. ℥ß.
Epithym. ʒiij.
Fol. Sen. el. ℥ß.
Agaric. troch. ʒiß.
Mechoacan. opt. ʒii.
For. Borrag.
Bugloſſ.
Violar. an. p. I.
Tamarind. ʒvi.
Paſſular. min. ℥ß.
Dactyl. recent. N. iv.
Sem. Cartham. contuſ. ʒij.
Aniſ.
Fœnicul. an. ʒß.
Caryophyll.
Zinzib. an. ℈i
Coque adhuc parum ſ. a. dein exprimantur & colentur pro potu.

Vires: *Blande mouet aluum, acréſque humores obtundit, adeóque conuenit quã maximè in doloribus colicis.*

Doſis. ℥iv. manè, & ſi libet poſt meridiem.

Ad Cap. LXXIII. de Pilulis, p. 255.

3. *Pilulæ hyſtericæ, Greg. Horſtij.*

℞. Aloës ſuccotr. ʒiij.
Myrrh. opt. ℈j.
Extr. cal. ar.
Card. bened. an. ℈ß.
Croc. g. iij.
Rad. Gentian.
Ariſtol. long.
Dictamn. an. g. v.
Cum Rob. ſambuc. f. Maſſa

Vires: *In impuritate vteri, menſium obſtructione à craſſis & pituitoſis humoribus proueniente, cum ſucceſſu exbibentur.*

Doſis: ʒß. per dies aliquot continuando.

Et ſic Finis eſto Libri Secundi.

PHARMACOPOEIAE

MEDICO-CHYMICÆ,

LIBER III.

DE

MACROCOSMOLOGIA,

SEV MINERALOGIA.

CAP. I.

De Mineralogia in genere.

LIBRIS superioribus medicamentorum tractationes generaliores fuerunt cum subiunctis compositis, quæ non passa sunt speciali alicui certóue natiuo accenseri, qua ratione Pharmacopœia generalis dici posset: specialior sequitur, qua natiua singula cum annexis præparatis perstringuntur.

Pharmacologiæ specialis partes sunt, *Macrocosmologia*, *Phytologia & Zoologia.* Tot enim numerantur Mundi vniuersi regna: macrocosmicum scil. vegetabile & animale, eáque inter se summa cognatione coniuncta.

N. *Regna hæc vocat Hippocrates*, (lib. de Diæta,) *tres concentuum harmonias, similitudine ex musicis desumpta. Nimirum sunt instar trium sonorum, perfectam & absolutam vniuersitatis harmoniam constituentium. Basin Macrocosmus perhibet, qui reliquis duobus substernitur ceu fundamentum, sine quo ea nec concordare inuicem, nec subsistere queunt. Regnum vegetabile refert tertiã in musicis dictam, videlicet, vt latitudo huius semitono inter tertiam maiorem & minorem circumscribitur, ita & in regno vegetabili latitudo deprehenditur, qua alia ad naturam macrocosmicam propius accedunt, alia longius ab eodem recedunt. Latitudo hæc vegetabilium iuxta Mosen triplici terminatur classe. Prima continet germen pumilum, sponte nascens* (דשא) *Secunda herbam seminificam* (עשב) *Tertia, plantam lignosam* (עץ). *Regnum porro animale, quintam & sextam exhibet. Hæ enim vti longius à basi recedunt, ambitúmque integri toni continent: ita & regnum animale non modo longè à natura macrocosmi distat, sed & latitudine maiori circumscribitur. Sunt nimirum in hoc regno animalia aquea,* (נפש היחהטום *id est, anima, seu spiraculum viuens aquarum.) Sunt & ter-*

rena (כפש היה הארץ *i.e. anima seu spiraculum viuens terræ.) Est & Homo* ארם *ex Adama, i. e. terra & aqua exaltatis creatus: qui præterquam quod est cum reliquis animalibus* נפש חיה *i. e. anima viuẽs, inspiratum habet insuper* נשמת חיים *spiraculum vitarum, adeóque reliqua omnia antecellit.*

Macrocosmologia est rerum macrocosmicarum enodatio.

Res macrocosmicas voco; quæcumque extra familiam vegetabilium & animalium collocantur, siue primariæ eæ sint, i. e. macrocosmi membra, siue secundariæ, i.e. ex perittomate macrocosmico productæ.

N. *Constitutionem rerum macrocosmicarum generalem libro primo passim descripsimus, quò Lectorem remittimus.*

In vsurpatione generaliter hîc pensitãdæ veniunt vires, vt & modus vtendi.

Vires, *mineralibus fortiores, ac magis radicales inesse quàm reliquis, ex eo conuincitur, quod primæ origini sint propiora, idcirco & vnitiora, & consequenter fortiora. Virtus enim vnita fortior,*

N. *Fortitudo hæc secundùm latitudinem demetienda est, qua à primo illo principio distant. Sunt enim è mineralibus, quæ vel ad naturam vegetabilium progressa sunt. Horum virtus vt magis est explicata & extensa, ita minus fortis. Sic sunt bitumina.*

Sunt econtra, quæ à natura Vniuersali haut ita longè recesserunt. Horum igitur virtus vnitior, ita & fortior. Sic sunt Salia, Metalla, & sim.

N. 2. *Habent & vires mineralia superficiarias, quæ facile in actum deducuntur, e. g. sal vires habet, quas exercet in substantia, internæ enim ⊖is vires non apparent, nisi sal sit inuersum, e.g. in spiritum redactum.*

Modus *vtendi* mineralibus, tàm internus; quàm externus esse potest.

N. *Sunt qui vsum internum mineralium præcipue mercurialium, metallicorum & salinorum ex medicina deturbant. 1. Quia sint venenata. 2. Quia sint acria & corrosiua. 3. Quia διάϑεσιν perniciosam post se relinquant.*

℞. Ad 1. *Non adhibentur quatenus venenata, sed quatenus saluti conferentia, siue hoc sit acquisitum veneni ablatione siue correctione, &c. Constat nimirum rem, quo nobilior primitus fuit creata, eo deteriorem postmodum vi corruptionis euasisse: Corruptio autem quia accidentarium est, essentiam & radicem prorsus non abstulit, sed occultat ac detinet sub suo dominio. Exemplo sit serpens venenatus, qui sub veneno salutarem circumfert antidotum: adde quod nec omnia quæ veneni accusãtur, venena reuera sint.*

Ad. 2. *Non adhibentur quatenus acrimonia illa noxia est, sed quatenus reliquis mista intentioni Medici conuenit, vel & quatenus mitigata est eadem & emendata: Sic ingreditur Theriacam chalcitis, sic allium culinam, &c.*

Ad 3. *Particulariter concluditur, & non nisi aduersus ea de quibus constat, quod perniciosam dispositionem introducant. In his autem constituendis vti iniquum esse duco limites transcendere: ita temerarium reputo, mineralibus vel solis, vel citra necessitatem velle inhærere.*

Res macrocosmicæ seu minerales sunt tum primariæ, i.e. ad naturam Elementorum ceu macrocosmi membrorum propius accedentes, vt Terræ & Aquæ: tum secundariæ, i.e. è perittomate macrocosmi prognatæ, vt: Lapides, Metalla, Metallis finitima seu semimetalla, metallica excrementa, Salia, Sulphura.

CAP. II.

De Terris.

DE Terra incipimus, non quatenus Elementum audit simplex, solóque conceptu comprehensibile, sed quatenus macrocosmico semine impraegnata est. Mortua enim rectè à Paracelso perhibetur, viuere autem Elemento inuisibili, i.e. vapore seu spiritu vniuersali infuso: quippe huius virtute, terra aliâs mortua viuificatur, sterilis fœcundatur, vegetatur, inque naturam variam, tum mineralium, tùm vegetabilium, tùm animalium facessit. Ex mineralibus sunt, quæ terræ faciem adhuc quidem retinentes, à communi tamen terra quodammodo recedunt, atque medicarum terrarum classes subeunt. Hæ pro diuersitate matricum, colorum, proprietatum, regionum vel aliarum etiam circumstantiarum, diuersa nomina sortiuntur. Sic dicitur 1. Ratione soli natalis; Terra Lemnia, Turcica, Armenia, Chia, Melitea, Strigensis, Brundusiaca, seu Bohemica, Labacensis, siue VVeterauica. 2. Ratione proprietatũ & colorum: terra ☉ris, ☾ris ♀rea, ♂ialis, ♄nina, & 3. ratione signi impressi; Terra sigillata, &c. Nos reliquis Terrarum speciebus omissis, Officinarum nostratium terras solumodo enodabimus.

N. *Dicitur Arabicè Teri, Græcè* γαῖα vel γῆ German. *Erd.*

Vires. *Terram in genere frigidam communis statuit opinio, nixa Elementorum quadruplici combinatione, quippe quâ terra per frigiditatem ad aquam accedit, aqua per humiditatem ad aërem, aër per calorem ad ignem, ignis per siccitatem ad terram. Verùm, licèt hæc de Terra dici queant, quatenus Elementum simplex illa consideratur, id est, quatenus cum reliquis Elementis, Elementatorum generationem ingreditur; Attamen quatenus nobis terra offertur, minimè talis censeri poterit, quippe (teste Hippocrate libro* περὶ σαρκῶν, *potius* περὶ ἀρχῶν) *multum calidi (spiritus illius, de quo suprà) terræ inest, cuius vigore fœcunda ipsa redditur. Fœcunditas enim non nisi à principio Spirituoso procedit, eóque calido, licèt in caliditate ea, maxima scilicet latitudo ac diuersitas deprahendatur. Quoad qualitates reliquas astringentis censetur naturæ ac putredini resistentis.*

PRÆPARATA.

Præparationes quibus Terræ subiici possunt, & inde Medicamenta producta sunt.

1. Purificatio seu Lotio: vnde Terra lota.
2. Præparatio officinarũ: vnde præparata
3. Præcipitatio: vnde Magisterium.
4. Destillatio: vnde Spiritus &c.

1. *De Lotione,*

Quia Terræ, vt plurimum sabulo ac calculis scatent; lauari communiter solent, id est, in aqua dissolui, quâ solutione sabulosa, ac lapidosa substantia, vtpote quæ terrâ vtili ponderosior est, subsidet. Hinc aquam terrâ turbidam decantant, exhalandóque exiccant: verùm lotio hæc, meo quidem iudicio citra aliqualem, imò magnam virium iacturam

iacturam fieri vix poterit; Nimirum pars quædam subtilis (qua magna ex parte terræ perfusæ sunt) lotione illa recedit: Volatilis itidem terræ pars (quâ imprægnatæ terræ sunt) exhalando euanescit. In præparationibus itaque præstat terram crudam non lotam recipere.

N. *Non improbamus imbibitionem seu impraegnationem, qua terræ succo aliquo medicamentoso iteratis vicibus humectantur, rursum excitantur, atque ita viribus confortantur nouis.*

2. *Præparatio.*

Pæparandi modus non est diuersus à modo præparandi generali, c. 76. Læuigantur nimirum terræ, subindéque irrorantur aquâ appropinquatâ (v. g. Tormentillæ,) rediguntúrque in pulpam per se exiccandam.

3. *Præcipitatio:*
vnde
Magisterium.

Soluitur Terra in Spiritu aliquo acido, e. g. Spiritu ⊕, vel simili, solutio decantatur, præcipitaturque cum oleo ♀ per del. vel cum ▽ communi largiter effusa, præcipitatum edulcoratur aquâ fontana.

4. *Destillatio ac Sublimatio,*
vnde
1. *Spiritus simplex.*

℞. ▽æ orbiculos formatos ac destilla igne nudo ex Retorta. *Vide infra de Terra sigillata.*

Spiritus cum Vino.

℞. Terræ, e. g. Strigensis, (de minera antequam lauetur,) q. v. affunde aquam destillatam: inde Retortæ, ac destilla lente, vt aliquantulum aperiatur corpus. Hinc superfunde ▽, digere & destilla.

3. *Spiritus Alcalisatus seu Balsamus.*

℞. Terræ Strigensis, (crudæ non lotæ,) q. v. affunde aquam tonitrualem, macera aliquot septimanas ad putrescendum. Hinc destillata per ✕✕. Ex materia superstite extrahe ⊖ idque destillato liquori iunge, circula per mensem. Postea destilla iterum. Sic liquor secum rapiet Sal, nanciscerísque subtilem Balsamum.

Aliter.

℞. Terræ crudæ vel lotæ, e. g. lib. xx. &c. destilla per curcurbitam vitream loricatam ad latus inclinantem (vel per Retortam) calore sat forti gradatim adhibito. Primum extillat Aqua, hinc Spiritus; Spiritibus anim'aduersis augeatur ignis, & sublimabitur Sal: Coniunge salem hunc aquæ destillatæ, ac destilla denuo semel ac iterum, vt post destillatum liquorem Sal sublimetur: vel digegere simul sic Balsamum habes preciosum, Conrad. *Kunraht, in Medulla destillat.*

N. In copia ▽m destillare oportet, aliàs parum ⊖i nancisceris.

I. TERRÆ ARGILLACEÆ,
SEV SIGILLATÆ.

Omnibus Terrarum generibus laudem meritò præripit argilla, quæ à sigillo quo ferè notata venditur. sigillata dici solet, Arabicè Terimacthim. Germ. *Siegel Erd.* Hanc varij generis Officinæ exhibent.

Sunt enim Terræ sigillatæ, 1. Turcicæ (Turcicis Characteribus insignitæ) quas pro Lemniis terris communiter venditant, cum veræ terræ Lemniæ Galeni minimè respondeant. Verùm enim verò sisint qui Terram sigillatam in placentulis cinericei coloris Constantinopoli aduectam, pro vera Terra Lémnia vsurpare velint, vt pote quæ inter modernas præstantissima sit, ipsis bellum propterea non indicam

2. Est

2. Est Terra Melitea, sic dicta, à Melita seu Maltha Insula, in qua eruitur, aliàs Terra sigillata Sancti Pauli.

3. Est & officinalis, terra sigillata Germanica, eáque duplex, vna dicitur Strigensis lutei coloris, quæ in Scaptensula auri Svvenicensi reperitur, dicitur Officinis Terra sigillata Strigensis, à Striga Silesiæ Oppido, vbi præparari ac sigillari cæpit: dicitur & Medulla vel axungia ☉is, eò quòd ♁re Solis impraegnata credatur: Altera Lignicensis vocatur, estque triplex, coloris scil. rubei, albi & cinerei. Hanc vocant axungiam Lunæ, quippe quæ ♁e ☽æ sit perfusa; Item Vnicornu minerale, quod viribus vero Tnicornu respondeat.

N. *Similiter & reliquorum metallorum cuniculis inueniuntur terræ. Sic & in VVetterauia, haud longe à Lacabo oppido, species quædam terræ datur, quæ ad axungiam ☉is accedere videtur:*

Delectus; Præstantissima omnium, quæ modernis in vsu sunt, censetur Lémnia, rubri, hinc cineritij coloris, quæ Constantinopoli ad nos peruenit. Huic succedere potest axungia Solis, in affectibus cordis, vel axungia Lunæ, in capitis & Epatis morbis: Ex Lunari autem antecellit ea quæ cineritij coloris est.

Nota *Bonitatis in terris est, 1. si linguæ adhæreant, si saliua aut humore humectata, in bullam sese eleuent, vel in ▽m coniectæ bullas excitent.*

Vires *Exciccat, astringit, resistit putredini venenóque, resoluit sanguinem grumosum, confortat cor capútque, sanguinem dilatat, adeòque ciet sudorem. Vsus præcipui in peste, febribus malignis, Diarrhæa, Dysenteria, in morsibus animalium venenatorum. Extrinsecus in vulneribus malignis mundificandis, in ictu venenato.*

N. 1. *Terra Labacensis, Terræ sigillatæ vires æmulari videtur: sudores largiter mouet nec vi adstringendi reliquis cedit.*

N. 2 *De axungia Solis experientia comprobauit; 1. Quod cruda, (qualis sc. ex minera eruitur) sæpissimè Epilepsiam curauerit. 2. Quòd in Philtris maxime profuerit.*

Dosis à ℨß. ad ℨij.

PRÆPARATIONES ET PRÆPARATA TERRARVM ARGILLACEARVM AC INPRIMIS SIGILLATÆ.

1. *Terra sigillata præparata.*

N. *Vt plurimum terra sigillata sine præparatione vulgari in vsum venit.*

2. *Magisterium.*

℞. Solue in Spirit. ♁, præcipita ol. ♀. p. d. vel ▽. comm. ita Magisterium sub colore terræ natiuo nanciſceris.

Dosis à ℈ß. & ad ℨß. vltra.

3. *Spiritus* ▽ *æ sigillatæ simplex.*

Destillatur terra, per se ex Retorta: Nimirum.

℞. Terræ Silesiacæ flauæ (optima est, quæ duobus monticulis insignitur) lib. 1. frange in particulas duas, ac destilla per Retortam, igne nudo, hor 6. vel plures, (ad ♂. integrum,) in Receptaculum capax. Primum extillat Phlegma, dein Spiritus albicantes in parua quidem copia, sed grati acoris, ac saporis.

N. *Terra restans, eiusdem etiamnum figuræ extrahitur, sed quæ non amplius linguæ adhæret, nec saliua humectata in bullas exurgit.*

Vsus: *non opus habet rectificatione, sed in vsum venit vna cum Phlegmate,*

Dosis ℈ß. *Vide Horstium in Problematibus.*

4. *Spiritus* 🜨*æ sigillatæ cum Vino.*

Fit macerando 🜨am cum 🜄 & destillando. Hinc digerendo eandem cum 🜅 atque destillando. Vide supra.

5. *Spiritus* 🜨*æ alcalisatus, seu balsamus* 🜨*æ.*

1. Fit si cum 🜄 maceretur ac destilletur, & postea cum sale suo alcalisetur. Vide supra.

2. Destilletur sine 🜄, florésque forti calore populsi, cum liquore destillato coniungantur.

Vires. *Vires externæ viribus iudicari poterunt, præter quas vim quoque habet arthriticos dolores summe mitigandi, malignitatem scabiei corrigendi, &c.*

N. *Soluit quoque* ☉.

6. *Oleum Terræ Strigoniensis.*

℞ Terræ Strigoniens. ℔. 1. Affunde aq. pluuialem destill. colloca in locum temperatè calidum per mensem vel amplius, & oleositas à corpore suâ spõte separabitur, & aquæ innatabit. Aquam separa per iufundib. & oleositatem cum part. vi. 🜅 destilla & egredietur Oleum aurei coloris 🝪 ui innatans. Materiam autem instar perlæ albam in fundo relictam extme, cum aq. pluuiâ 🜔em vt moris est extrahe, hunc oleo redde, maiorúmque virium ergò circula, & ex 🜬 vitreâ 🝫 destilla.

Dosis gutt. vj. in vehic. conuenient. in febribus malignis, variolis, calculo.

Q. Et terræ sigillatæ vide in Hodegetico Popp. p. 120.

II. BOLVS

Bolus terræ genus est, ex pallido rubrum, vaporibus ♂alibus imprimis imprægnatum.

Dicitur Medicis Bolus armena, vel orientaris, eò quod ex Armenia finitimísque locis, præcipue aduehatur. Præcipue dico, ne excludam & alia loca in quibus ea foditur, & ad nos transportatur, quibus nec Germania nostra caret, vnde nobis VVirtebergica vsualis est.

Delectus. Præstat pura (non arenosa) quæ in læuorem calcis instar effuso humore, promptissimè soluitur ac commanducata butyri modo liquiescere videtur. Reliquis tamen ptæstantior censetur, quæ ex Armenia vel locis finitimis apportatur.

Vires. *Valde siccat, astringit, roborat. Hinc vsus eius saluberrimus est in fluxu sistendo, in humore inspissando, in putredine arcenda, veneno obtundendo, &c. quâ ratione conuenit in Diarrhœa, Dysenteria, fluxu menstruo; Catarrho, sputione sanguinis, Hæmorrhagia narium & vulnerum, &c. Externus eius vsus creber est in Cataplasmatis, pulueribus astringentibus, &c.*

PRÆPARATA.

1. Bolus armena præparata, fit modo generali.

N. *Vt de Terra sigillata monuimus, cruda potiùs quàm præparata terra armena in vsu est.*

2. Magistterium fit vt Magisterium terræ sigillatæ.

III. CRETA.

Creta, *Kreyd*, à Creta Insula sic dicta, vbi in copia inuenitur, (licet & aliæ regiones quam plurimæ eâ scateant) terræ species nobilissima est, durior & candida.

N. *Renodæus triplicem huius facit speciem, candidam, virescentem & nigricantem; Verùm, nobis non nisi candida in vsu medico est, eóque rarissimo.*

Vires.

Vires, *Siccat, abstergit, emplastica est.*

Vsus eius internus nonnunquam in ardore Stomachi est, externus in vulneribus, vlceribus, &c. siccandis.

IV. TERRA IAPPONICA.

Est & terræ genus, &c. huc referatur ex fine huius libri pag. 172

V. MARGA.

Marga, est portio quædam pinguis & quasi medulla, in saxis nonnullis, dum frangantur reperta, vnde & medulla Saxorum dici solet Gem. *Steinmark.*

Vires. *Siccat, abstringit, consolidat, sarcotica est, tartarum sanguinémque coagulatum resoluet, (intus exhibita.)*

VI. OCHRA.

Ochra terræ species est durior, coloris flaui seu lutei. Germ. *Ochergeel.*

Vires *Siccat, astringit, discutit, excrescentias reprimit.*

Vsus *eius rarissimus est, non nisi externus ac præcipue in vibicibus & collisis, tum quique in tumoribus duris discutiendis* (Empl[illegible].

VII. RV[illegible]ICA.

Rubrica terræ species est lapidosa rubea, &c. dicitur & rubrica fabrilis, quòd fabris lignariis crebrò inseruiat, in ducendis lineis, German. *rothe Kreide, Rœtelstein.*

Vires *astringit.*

Vsus eius Medicus est in Emalastris vulnerariis & siccantibus.

VIII. TRIPOLIS.

Tripolis terra est coloris Citrini intense, speciésque videtur Ochræ.

Vires. *Vsus eius in Pharmacopœia vel nullius, vel rarus est, nisi quod pro destillandis Spiritibus salinis, salibus admisceatur, quò minus ea fluant.*

CAP. III.

De Aquis.

AQuæ natiuæ; quæ vsui Pharmaceutico inseruiunt, tùm simpliores sunt, tùm minerales.

Præparationes vtrarumque sunt: 1. Purificatio. 2 Destillatio. 3. Inspissatio. Hinc aquæ depuratæ, destillatæ & salia.

1. *Purificatio*

Scatent nonnunquam aquæ crassis & hetorogeneis fecibus, vnde depurKatione opus habent. Depurationis huius modi sunt. 1. Filtratio per chartam bibulam. 2 Digestio, qua partes crassiores ad fundum secedunt.

2. *Destillatio.*

Destillatio aquarum in genere, pro variante volatilitate, fixitatéue eliciendi liquoris, erit instituenda in ℞, ℳ, cinere, tum quoque in arena, conuenientiora autem hîc sunt destillatoria vitrea.

3. *Inspissatio.*

Inspissatio partem fixiorem reddit conspicuam, quæ si salinæ naturæ fuerit, elixiuiari potest, l.a.

Vires. *Aqua quatenus aqua seu liquor est, summè humida censetur, frigida remissè. Verùm quatenus a[illegible]is rebus immixtis vehiculum præbet, eatenus pro harum diuersitate qualitatibus prædita iudicatur.*

AQVÆ SIMPLICIORES.

Aquæ ſimpliciores ſunt aqua 1. fontatana, 2. putealis, 3 fluuialis, 4. paluſtris, 5. pluuialis, 6. niuea. Ex his vſitatior fontana & pluuia, quibus quoque 7. ros maialis addi poterit.

1. *Aqua fontana* eſt omnium puriſſima & vſitatiſſima. Puriſſima eſt, quia per terram ceu colatorium colatur. Vſitatiſſima eſt, quia ad omnia recipitur, ad quæ aqua ſine peculiari mentione alterius, e.g. puluiæ, &c. recipi iubetur.

N. *Præfertur inter fontanas quæ fluit ab Oriente ad Occidentem, quæ decurrit à montanis locis altioribus, item quæ Viſu, Guſtu, & Olfactu, pura clara, tenuis, leuis ac ſyncera deprehenditur, vt & quæ citò incaleſcit, & citò refrigeratur, quæ Hyeme calidior; Æſtate frigidior. Aquam hanc iniecto pane toſto corrigere, ægrotiſque, loco potûs ſat grati concedere noſtrates conſueuerunt.*

2. *Putealis* fontanâ vilior & crudior vt plurimùm habetur, eò quòd ponderoſior plerumque ſit ac lingaam magis feriens (*ein hart VVaſſer.*) Verùm ſi ex viuis ſcaturiat ſcaturiginibus, reliquiſque bonitatis ſignis abundet; illius vices ſubire haud inepta eſt.

3. *Fluuialis*; quòd radiis Solaribus expoſita fuit, magis habetur digeſta quidem quàm putealis: verùm tamen in vſurpatione eius, non erit inutile, ſpectare, vnde originem trahat, quóque perlabatur.

4. *Paluſtris* peſſima omnium cenſetur, adeóque è Medicina eliminanda.

5. *Pluuialis*, eſt aqua leuis, linguamque minus feriens, (*iſt ein vveich VVaſſer*) fontanæ vicaria, vtimur ea vt plurimum deſtillata. Sunt qui præferunt imbres à meridie aduolantes, vel ab Oriente, vt pote quas radiis Solaribus magis imprægnatas & digeſtas arbitrantur.

6. *Niuea*, pluviali affinis eſt, magíſque penetrans, adeóque & ad ſudorem mouendum non inefficax, quas vires naturæ ſalinæ accceptas refert, quâ præ reliquis abundat, vi frigoris condenſata.

N. 1. *Præfertur collecta circa ſolſtitium Hybernum & Æquinoctium Martij.*

N. 2. *Odontalgiam pertinaciſſimam aquea niuea fuiſſe domitam, vide Zacut l. 1. Hiſt. med. obſeru. 46. De vſu vid. d. l. dub. 42.*

7. *Ros.* reliquas omnes ſubtilitate, adeóque & penetratione antecellit: Conſtans liquore volatiliori, ſaléque acriori, præfertur maialis.

PRÆPARATA.

Aquæ fontanæ plerumque crudæ in vſum accerſuntur. Meteoricæ autem plerumque deſtillatæ. Præter has ſunt qui & Eſſentiam ſeu Spiritum alcaliſatum inde parant, idque mediante deſtillatione & ſalificatione.

Deſtillatio.

℞. Aquæ pluuial. vel niueæ bonam quantitatẽ, deſtilla ex curcubita vitrea leni MB calore, vt ſolummodo pars ſpirituoſa colligatur, hinc ſubſiſte. Alij, vt eò felicius pars ſpirituoſior à reliqua ſequeſtretur, præmittere ſolent digeſtionem ſeu putrefactionem, (per menſem 1. aut 2.) in vaſe Herm. clauſo, qua fit vt non modo feces ſubſideant, ſed & liquor quodammodo ad ſequeſtrationem diſponatur

Hinc paratur.

Spiritus alcaliſatus, ſeu Eſſentia

℞. Spiritum iam elaboratum; adde ⊖, circula ſimul vaſe Herm. clauſo, per menſem.

Salifi

Salificatio.

℞. Aquæ quantitatem maximam (mensur. 20. 30.) exhalet aliquantulum, (si opus sit interposita filtratione,) hinc reponatur, euaporétque ad siccitatem: sic nancisceris feces salsedine impraegnatas. Elixiuia crebris solutionibus, habebis sal purum.

N. 1. *Sunt qui feces calcinant, sed metuo ne quid pereat. Continet enim & ⊖ volatile.*

N. 2. *Sunt & qui ⊖ volatile ex spiritu sibi spondent, sed successu mihi irrito.*

N. 3. ▽ *illa residua ex euaporatione, si per* 6 *pellatur, oleum quoque supernatans exhibet, sed parum.*

Tartarum Philosophicum S. Closs.

Ros vel aq. pluuia leui artificio reducitur in ▽ subalbam, si scil. matracium rore semiplenum H. S. immergatur in Aq. Thermalem calentem vel retrò clibanum aut in hypocausti ergastulo digeratur longo temporis interuallo, sic n. de die in diem vi △ lenti atque continui generantur Atomi splendentes, quæ ad fundum vasis agglomerantur, & à cæruleâ aq. supernatante separari debent.

Spiritus aq. pluuialis acidus & ardens Ioh. Fabri.

Imbibe hanc ▽am decima parte alterius aquæ puluialis, digere dum spissescat, idque septies reitera, habebis materiā pinguem & ad syrupi consist. accedentem, è quà △ ♃ primo ♎um acidum, deinde ▽ ∴ ♎um igneum propelles. Vtrumque rectifica & super ♁ siue gummi restans pluries cohoba, intercedēte sēper digestione, quod supererit calcina △ reuerberij ad albedinem, & ex calce hac Sal naturæ extrahe. Iam liquores illos sali fixo reaffunde, digere, congela in MB, tandem sublima in salem crystallinum, quem in matracio H. S. furnóque secreto in terram fixam rubentémque figere non dubitabis.

Hanc pro Panacæâ Vniuersali habent plures Philosophi.

Aquæ minerales.

Sub aquis mineralibus comprehendimus acidulas & thermas, quæ nihil aliud sunt quam aquæ mineralibus essentiis in terræ abysso impraegnatæ

Duo ergo & his insunt; Mineralis sc. substantia, ceu pars potior, & Phlegmaticus liquor, seu aqua, substantiæ illi Minerali vehiculum præbens

Mineralis illa essentia nihil esse videtur aliud, quam Spiritus mundi in terræ gremio conceptus, inibi pro varietate matricis vel locorum in hanc vel illam naturam mineralem, prout illa à naturata naturante natura fuerit trāsplantatus, aqueóque liquori ceu vevehiculo commixtus.

Estque substantia hæc mineralis varij generis metallina, salina, bituminosa, terrestris, &c. tùm ratione volatilitatis; fixior, volatilior, &c.

Vires. *Vires aquarum mineralium, pro diuersitate commixtorum mineralium decernendæ, in quibus tamen, cum impossibile sit, in accuratam earum deuenire mixtionem, experientiæ potiores partes dandæ sunt,*

CAP. IV.

De Lapidibus in genere.

LApides ſunt corpora terrea, dura, inductilia, vi lapidifica ex materia lapideſcente, id eſt, viſcoſa terreſtri ſeu tartarea, coagulata.

N. *Generantur lapides ex peritomate ſalino-terreſtri, quod in nutritione rerum redundat, vique ſua lapidifica in duritiem lapideam coagulatur.*

Suntque vel precioſiores, vel minus precioſi: Illi gemmæ nomen adſciſcunt, præcipue ſi diaphanæ fuerint; hi nomen lapidis retinent.

PRÆPARATA.

Præparationes ſeu operationes, quibus lapides in vſum Medicum veniunt, præcipuæ ſunt. 1. Pulueriſatio & præparatio in ſpecie ſic dicta. 2. Calcinatio, cui ſubiunguntur. 3. Solutio, Coagulatio & Purificatio ſeu Edulcoratio. 4. Liquatio ſeu Deliquium. 5. Deſtillatio volatiliſatio. His accedit interdum 6. Syrupiſatio.

N. *Integrum & inſignem tractatum de lapidibus conſcripſit Nobiliſs. Anſelmus Boëtius Boodt, Medicus Rudolphi Secundi, quem in deſcribendis lapidibus potiſſimum ſum ſecutus. Præter hunc inſeruit Cunradus Kunrath, medullæ ſuæ deſtillatoriæ, integrum ferè Tractatum de Lapidibus precioſis ac minus precioſis, vtrorumque præparationibus, ac facultatibus part. 1. tr. 10.*

I. Pulueriſatio & Præparatio.

Pulueriſatio lapidum commodiſſima fit primò tritura, quam dein ſuſcipit læuigatio. Præparatio fit ſi inter læuigandum ▽ conueniens ſtillatitia aſpergitur, inque pulpam maſſa redigitur, in vmbra exicccandam.

II. Calcinatio.

Calcinatio cui lapides ſubiiciuntur, vel miniſtri eſt, vel principalis. Miniſtra eſt, qua lapides ad principalem illam ſuſcipiendam, diſponuntúrque ſtricte loquendo calcinatio. Principalis eſt, qua lapides propius in vſum Medicum veniunt, dicitur ſolutio potius quàm calcinatio, adiunctámque habet coagulationem, cum annexa edulcoratione.

Calcinatio qua lapides ad ſolutionem diſponuntur, perficitur vel ignitione tum ſimplici, tum reſtinctoria, vel corroſione, eáque aut cum ⊖, aut 🜍e, &c.

. Ignitio ſimplex fit, ſi lapis vi ignis nudi, tum liberi, tum reuerberio incluſi comburitur, donec in calcem redigi queat. Exemplo ſit calcinatio illa vulgaris lapidum calcinariorum, vnde calx viua murariis expetita

Ignitio reſtinctoria: quando lapis ignitus in liquore aqueo extinguitur, idque vicibus repetitis, donec in calcem redigatur.

N. *Eſt & alius modus calcinandi: Nimirum pulueriſati miſcentur cum duplo carbonum pulueriſatorum, (præſtant fagini) inque fornace figulina ♂ 24. ♁bulo cooperculato cremantur.*

Corroſio 1. cum ⏀: Lapis groſſe (ſaltem) ad minimum contuſus, miſcetur cum ⏀i portione æquali, duplo, triplo, plus minus ignique committitur fortiſſimo;

tissimo, vt ♃ fundatur & concremetur.

N. *Peragitur & hoc modo: Nitrum funditur primum, hinc fuso superiniicitur paulatim lapis calcinandus puluerisatus.*

Corrosio 2. cum 🜍: Lapis cum 🜍 is duplo, triplo, ter quater, pluriésue in 🜍 bulo aperto ad 🜍 is exhalationem vritur.

N. *Præstat* 🜍 *r viuum, vel flores* 🜍 *is adhibere.*

De Calcinationibus hîc notandum in genere.

1. *Siquidem calcinationes id finis præ se ferunt, vt lapides fiant solubiles, parum interest, vtrum vno pluribusúe calcinationum modis finem dictum consequaris. Sic perficiunt calcinationem alij vno calcinationis genere (verbi gratia Basilius ignitione sola Corrallia calcinat:) alij duobus, sic calcinat Crollius gemmas, &c. 1. Cum* 🜍 *e. 2. Cum* ⦶ *e. Kunrath è contra, 1. Cum* ⦶. *2. Cum* 🜍 *i: alij præmittunt quoque calcinationem ignitionis, & præcipuè restinctoriam.*

2. *Si quid indissolutum remanserit, denuo calcinandum est, ídque vicibus toties repetitis, donec tota substantia, reiectis fecibus sit dissoluta.*

III. Solutio.

Solutio Lapidum tàm preciosorum, quàm vulgarium variis potest administrari menstruis, quibus lapides vt plurimum calcinati iniiciuntur, locóque tepido reponuntur, ac subinde s. a. id est, toties repetitis noui menstrui affusionibus & decupelationibus, donec opus fuerit, & nihil amplius soluatur.

Menstrua idonea solutioni videsis in solutione Coralliorum, præcipua tamen sunt 🜈 vulgares ac inprimis alcalisatum, terebinthinatum, 🜈 mellis, Spiritus ⊕ i, ⦶ is, Ol. 🜍 per C. &c.

Coagulatio.

Coagulatio solutorum lapidum fieri potest, vel menstrui abstractione vel solutionis præcipitatione.

Abstrahitur menstruum, tùm euaporando, tùm destillando.

Præcipitatio fit instillatione ⊖ fusi, Ol. 🜍 p.d. &c.

Edulcoratio fit iteratis solutionibus, ac coagulationibus, vel ablutionibus.

N. *Purificatio, quo sæpius iteratur, eo sal præstantius ac purius euadit.*

IV. Liquatio.

Liquatio seu dissolutio per deliquium fit, quando Sal lapidum in vitrea marmoráue patina, vel simili, in locum humidum exponitur, vt in liquorem dissoluatur.

V. Volatilisatio.

Volatilisatio fit: si salia sæpe soluantur coagulentúrque; atque tandem cum 🜄 (vel ▽. dest. appropriata seu quod melius cum Spir. herbæ appropriatæ) ♂ ℘ 14. in fimo equino digerantur, multotiésque per cucurbitam humilem vel retortam destillentur, quippe post quamlibet putrefactionem aliquid ⊖ is cum menstruo ascendit.

M. 1. *Destillatum hoc constans ex Menstruo ac Essentia lapidis, (id est, ex sale lapidis volatilisato) dicitur Elixir: verum si menstruum calore (leni) abstractum fuerit, remanet Essentia in fundo.*

N. 2. *Præstat Viui Essentiam cum salis liquore coniunctam, sine separatione asseruare, quippe vtraque sese mutuo perficiunt,*

ficiunt, adeóque vis salis resolutiua, quæ calculum seu ♀m rosoluit, Essentiæ vinosæ viribus exaltatur; quin & Vini Spiritus fit magis penetratiuus, & ad calculi resolutionem operatiuus.

IV. Syrupisatio.

Syrupisatio fieri potest, si resolutionem (factam cum succo assumptioni internæ idoneo; v.gr. succo citr. berber.) cum saccharo in syrupum redegeris, affusa si libet aqua stillat. conueniente.

Operationibus hisce fiunt ex Gemmis.

1. *Gemmæ Præparatæ.*

Præparantur modo dicto; læuigando, subindéque irrorando, cum ▽. cordiali rosarum, buglossæ, & sim.

1. *Sal.*

Gemmæ calcinatæ soluuntur interueniente digestione in ✕ vulgari (vel terebinthinato:) solutiones filtrantur: hinc abstrahitur menstruum, salque relictum purificatur eluendo cum ▽ destillata. Croll.

N. 1. *Sunt qui malunt ✕ à sexta parte cineris herbæ Kali ternis cohobiis destillatum. Nimirum hoc subdulce nec adeo mordax est. Hartm. in Croll.*

N. 2. *Calcinatio hîc fit, vel sola ignitione, scil. vstione; vel corrosione. Placet hîc modum Crollij inserere, qui est: Gemmæ læuigatæ cum ♁ an (flor ♁) ter quatérue comburuntur, idque igne rotæ ♄ buloque operculato: vltimo tegitur totum crucibulum carbonibus. Calx gemmarum latione à ♁re repurgata miscetur cum ① ana & calcinatur denuo in tigillo clauso igne rotæ vt fluant. Tamdem abluitur optimè ①, calxque gemmarum exiccatur. Sic parata est ad solutionem.*

N. 3. *Si quid indissolutum manserit, id noua calcinatione comburendum & soluendum, idque toties, donec tota fere gemmarum substantia dissoluta sit.*

3. *Magisterium.*

Præcipita solutionem dictam cum Ol. ♀. p.d. vel Spir ⊕i.

N. *Fiunt quoque Magisteria gemmarum, soluendo eas in spiritu ◡, vel Salis Naturæ, & præcipitãdo cum Ol. ♀i. Vide Quercet. in Pharmac. rest. cap. 24. & 26.*

4. *Oleum gemmarum seu liquor*

Sal Gemmarum optime solutionibus ac coagulationibus purificatum reponitur in cellam supra marmoream tabulam, vt liquescat.

N. *Felicius fit mensibus Iulio & Augusto, Croll.*

5. *Tinctura seu Essentia: Sal gemmarum exaltatum.*

Liquori siue Oleo (Magisterióue) gemmarum affunditur 🜄 alcolisatus. F. Extractio s.a. separatur solutio, abstrahitúrque menstruum ad formam vsque crassiorem: Hartm. *Quercet. in Pharmac. rest. c. 24.*

6. *Oleum per destillationem: Essentia elaboratior.*

A liquore gemmarum euoca 🜄 cumque recentis 🜄 atque ✕ terebinthinati ana destilla denuo per retortam: post euocatum mẽstruum prodeunt sales in forma Olei. *Hartman. in Croll. sect. de liquoribus gemmarum.*

7. *Extractum Gemmarum, crystalli & lapidum S. Closs.*

℞. pulu. impalpabilem cuiuscumque gemmæ, lapid. aut crystalli, tere cum tantundem ⊖ mar. decrepit. & reuerbera vase tecto in furno figuli per 24. horas materiam resolue in aqu. font. calidâ, agita aquam fortiter & quod solutum erit, effunde per inclinationem in vas aliud vitreatum, ita vicissim procede aliam aq. calidam affundendo & decantando, donec calix in fundo restet insolubilis

lubilis, quæ nouæ remixtioni & reuerberationi erit submittenda. Decantatas a. aquas residere permitte, & separa à limo subsidente in illas proiice guttatim ☍ ♀ vt lactescant, filtra per chartam, crassamentum illi adhærens separa, & limo superiori permisce, idemque de nouo age præcipitando colando, dum nullum amplius limum dederit. Omnes has viscosas substantias in vnum iunctas per ablutiones plures à salsedine vindica, iisque ✕ affunde, digere donec dulcescat ✕ abstrahe ad siccitatem, restabit sal griseum, è quo Tincturam trahes cum 🜄 opt. eóque reuocato per destillationem apparebit sapa siue Syrupus Lapid. aut gemmæ dissolutæ vlterius in Essentiam (si velis) prouehendus.

8 *Syrupus.*

Fit dicto modo ex solutione & Saccharo. Vide Syr. corall.

Et hæc de Lapidibus in genere, sequuntur iam Gemmæ.

CAP. V.

De Gemmis.

I. Chrysolithos.

CHrysolithos (*veterum*) Topasius (*Gemmariorum modernorum*) est gemma aurei coloris. German. *Chrysolith.*

Duo ipsius sunt genera, Orientalis & Europeus; ille vt colore, ita duritie Europeum superat: hic enim instar Chrystalli mollis est, & cum aureo colore vel multum vel parum nigricat.

Inueniuntur in Bohemia passim.

Vires. *Naturæ solaris ex signatura iudicatur. Proinde creditur timores nocturnos & melancholiam minuere, intellectum confortare, molestisque insomnis aduersari, (sinistro sc. brachio allegatus, aut collo suspensus, auróque inclusus) alij commendant eius assumptionem ad morbum comitialem.*

II. Granatus.

Granatus est Gemma pellucida, ex flauedine rubens, ignis instar, miniique natiui vel factitij colorem ferè referens. Germ. *Granat.*

N. *Sunt diuersa genera Gemmarum quæ colorem ignis æmulantur, adeóque sub Carbunculis, (quo nomine à Carbonibus sumpto, Gemmas illas in genere vocant,) comprehenditur verbi g. Granatus, Hyacinthus, Rubinus, &c. Hinc sunt; qui Granatum faciunt Rubinum colore obscuriore, expositus enim luci aut soli, carbonis imaginem ostendit dilucidius quã ipsemet Rubinus.*

Sunt Granati alij (vel aliæ) Orientales, alij Occidentales. Orientales, vt meliores ita & preciosiores, proinde prouinciam officinalem solis Occidentalibus linquunt. Hi sunt tùm Hispanici, tùm Bohemici, tùm Silesiaci, E quibus Bohemici reliquos antecellunt.

Vires. *Exiccant, corroborant, medentur cordis palpitationi, melancholiæ resistunt & veneno, sputionem sanguinis sistunt, ♀m in corpore resoluunt, collo suspensi iisdem virtutibus vulgo celebrantur.*

PRÆPARATA.

1. *Granatus præparat. Fit l. com.*
2. *Magisterium.*

Igniuntur Granati & in Spir. ⊖s aliquoties extinguuntur, donec soluantur. Soluti, oleo 🝖 in, lactis cremorem coagulantur, atque ▽ calida dulcorati postmodum vsui adhibentur.

N. 1. *Fieri quoque inde possunt & aliæ præparatorum formulæ ad modum generaliter datum.*

N. 2. *Sulphur granatorum Bohemicorum describit Agric. tomo 2. p. 261.*

III. Hyacinthus.

Hyacynthus est Gemma pellucida, ex flauedine rubens, ignisque flammas imitans. Gem. *Hiacinth.*

Sunt alij (vel aliæ) Orientales, alij Europei. Hi inueniuntur ad Iseram fluuium, in confinibus Silesiæ & Bohemię, suntque Orientalibus ignobiliores. Quoad colorem, referunt alij colorem minij natiui, aut sanguinis admodum biliosi: & hi sunt præstantissimi: alij rubedine Croci flauescunt, alij exactè ostendunt succini colorem, & hi viliores: alij albi pellucidi succini colorem referunt; & hi omnium vilissimi habentur.

Vires. *Vim habet cor corroborandi, & à peste tuendi: Singulare quoque est specificum contra spasmum & contracturas. Amuletum quoque antipestiferum habetur collo appensus, aut annulo inclusus Quercet. in Ph. Rest. cap. 26. B. de B.*

PRÆPARATA.

1. *Hyacinthus præparat.*
2. *Sal & Magisterium.*

N. *Hartm. in Pract. Calcinat cum æqua parte 🜍 viui (mineræ adhuc coniuncti, non magdaleones redacti, (in ✠bulo forti, cum operculo tecto, (non lutato) ▽ circulari: 1. lento. 2. fortiori, tandem 3. fortissimo, donec 🜍 omne exhalet, nec amplius 🜍 is odorem spiret. Hinc eluit optime & denuo cum ana. Ⓒ calnat △ circulari, donec in massam abeat in ▽. metalli instar rubescentem. Hinc iniicitur in △m calidam, eluiturque optimè donec non amplius Ⓓ sapiat. Huic pulueri affundit ✕ terebinthinatum, soluitque sc. a. donec hyacinthi sint soluti relictis exiguis fecibus in fundo. Solutionem filtratam exhalare permittit ad siccitatem pulueremque optime edulcoratum exhibet, (⊖ hyacinthi) aut cum Oleo 🝖 i præcipitat (Magisterium.)*

Dosis ℈ß. vel ℈j.

IV. Lapis Nephriticus.

Lapis Nephriticus est lapis opacus, variegatus, ex colore viridi, aliisque permistus. Germ. *Griestein.*

Raro hîc Lapis in se duos colores habet, semper que viriditatem refert; alius scil. viriditatem ex albedine, alius viriditatem subflauam, interdum subcæruleam; plerumque ex viridi albo, flauo, cæruleo nigróue colore mixtio est, Poliri exactè non potest, semper enim ipsius superficies pinguis apparet, quasi Oleo inuncta esset.

Adfertur ex noua Hispania. In nonnullis etiam Hispaniæ locis, & in Bohemia reperitur. Tanta inuenitur mole, vt pocula inde fieri possint. Quin imò fructum hic Francofruti conspicere licuit, vltra libras 50. pendens.

Vires. *Commendatur aduersus nephritidis aut stomachi dolores, sed eius præcipua laus est ad nephriticos dolores, calculúmque, & arenulas expellendas. Meditur his affectibus brachio, vel coxendici alligatus, aut de collo suspensus, Cuius rei gratia armillas inde factas gestare solent.*

V. Rubinus.

Rubinus est Gemma diaphana rutilans, rubénsque, (exigua portiuncula est cærulei coloris) ac limam respuens.

ſpuens. Græcè Ἄνθραξ. Arabicè Iacut. Latinè Carbunculus, κατ' ἐξοχήν. Germ. *Rubin.*

N. *Rubedo ipſius eſt inſtar ſanguinis, laccæ indicæ aut coloris coccei Kermeſin.*

Nobiliores rubini in Inſula Zeilan naſcuntur, alij (aliæ) qui minores.in Coria, Calecut, Cambaia, & Biſnagar. Optimi in flumine Pegu. Exploratur bonitas ore & lingua. Nā frigidiores & duriores, meliores reputantur. Naſcuntur in lapidea matrice roſei coloris, primumque candicant, deinde paulatim matureſcentes ruborem contrahunt. Hinc albi immaturi. Naſcuntur plerunque in eadem fodina, vbi Saphiri reperiuntur.

Vires. *Tradunt rubinum geſtatum, vel ebibitum venenis reſiſtere, ac à peſte præſeruare, triſtitiam arcere, libidinem coërcere, malas cogitationes, & terrentia ſomnia auertere, animum exhilarare, corpus incolume conſeruare, ac ſi homini infortunia inſtent, ea maturatione coloris in obſcuriorem ſignificare, iiſque præteritis iterum priſtinum colorem recuperare.*

PRÆPARATA.

Rubinus præparat. more communi.

VI. Sapphirus.

Sapphirus eſt Gemma cæruleo colore, pellucida & diaphana, German *Sapphir.*

Sunt aliquæ colore cærulæo albidæ, aliæ cæruleo ſaturo: hæ mares, illæ fœmellæ appellantur, aliæ omni colore carent, albæque vocantur.

Orientales inueniuntur in Calecut, Cananor, Biſnagar, Zeilan, & præſtantiſſimæ in regno Pegu.

Occidentales, variis in locis reperiuntur, Confinia Bohemiæ, & Sileſiæ ſatis præſtantes ferunt. Præſtantiores tamen ſunt Orientales.

N. *Color igne facile aufertur.*

Vires. *Eſt frigida & ſicca, adſtringens, conſolidans, alexipharmaca, cordialis, ophtalmica. Proinde oculorum humiditates exiccat, inflammationem arcet & extinguit (in collyriis adhibita, aut butyro loto excepta, palpebríſque oblinita ſuperioribus,) valet ad omnia alui profluuia, dyſenteriam, fluxum hepaticum, hæmorrhoidum ſanguininiſque reiectiones (aſſumpta cum ▽ plantag. tormentill. &c.) Vlcera interna & vulnera ſanat, cor corroborat, & lætificat, peſti omnique veneno, febribúſque malignis, aduerſatur: cardiacos ac melancholios affectus quóſuis lenit, tollítque; (intus exhibita.) Integra Sapphirus fronti adhibita, hæmorrhagiam ſiſtit, ac inflammationibus applicata eas extinguit. In orbiculum redacta piſi magnitudine ac perpolita oculis impoſita, pulueres, culices, & quiquid in oculum deciderit, aufert, oculos à variolis & morbis tutatur, &c.*

PRÆPARATA.

1. *Sapphirus præp. fit modo comm. læuigando, cum ▽ cordiali.*
2. *Sal.*
3. *Liquor ſeu oleum.*

N. 1. ℞. *Sapphirum duplo pondere 🜍is commixtam calcina, calcem ▽ a ſtillatitia ſæpius ablue, rursúſque exicca. Poſtea ſpiritu Vini perfunde ac macera, tùm rurſus exicca, quodque in fundo remanet, iterum calcina, deſtilláqee toties, donec iu Vino liqueſcat, niuis inſtar, tandem abſtrahe, & prouenit ſal, quod in loco humido in liquorem ſoluitur. Boët. de B.*

N. 2. *Alij ſoluunt Sapphiri pollinem in 🜊 & ſucco limonum, ſolutionémque cum alio cordiali exhibent mixtam.*

4. *Essentia seu Tinctura.*

Calcinatur Sapphirus bis, ac postea oleo 🜔 i solvitur; abstracto dein oleo 🜔 i.eum 🜄 Essentia extraxitur B. de B.

VII. Sardius Lapis.

Sarda, Sardius Lapis est Gemma semiperspicua, loturæ carnis seu carni sanguinolentæ similis, vnde & Carneolus, vel corruptè Corneolus vocatur, Germanicè *Carneol.*

Non omnes vnius modi inueniuntur coloris, alij enim sunt rubri, alij exigua sanguinis rubedine tincti, alij subflauescentes ex rubedine.

Laudatissimus Carneolus in Sardina inuenitur, hinc in Epiro & Ægypto, sed Babylonius cæteris præfertur. Indici & Arabici etiam non contemnendi, vt nec Europei. Nam in Bohemia, Silesia, aliisque Regionibus præstantes inueniuntur.

Vires. *Puluis ad omnem sanguinis fluxum propinatur. Gestatus fertur animum exhilarare, timorem pellere, audaciam præstare, fascinationes prohibete, ac corpus contra venena quæuis tueri. Imprimis autem sanguinem vndecumque fluentem peculiari proprietate sistere: ventr que alligatus partum conseruare.*

PRÆPARAT.

Sardius præparat. modo communi.

VIII.. Smaragdus.

Smaragdus est Gemma pellucida & diaphana, grato suo virore pulcherrima, omnium gemmarum fragillima. *Arabice* Zamarrut, nonnullis Prasinus, *Germanice Smaragd.*

Sunt alij (aliæ) Orientales, alij Occidentales.

Orientales, vti sunt virore amœnissimi, ita præstantissimi,

Occidentales sunt, tùm Peruuiani, tùm Europæi. Hi reperiuntur in Cypro, Britannia, aliisque in locis, sed reliquis sunt ignobiliores,

Vires. *Omnem alui sanguinisque fluxum, & præcipue dyssenteriam ebibitus sistit, nec refert vtrum à mordaci humore, à veneno ortum ea habuerit: venenatis item morsibus, pesti, febribus pestilentibus medetur.*

Dosis gran. 6. 8. 10.

Inter amuleta præcipuè commendatur ad Epilepsiam, partum accelerat, (alligatus coxæ) eundem retinet. (impositus ventri) Hæmorrhagiam sistit, (ore conditus) dysenterias omnes, ac hæmorrhoidum fluxum indubitatò compescit, (ventri adhibitus; teste Guainerio.) Timores ac Terriculamenta arcere fugareque ac hæmitriteam febrem tollere, creditur, (è collo pendulus,) &c.

N. *Frangi Smar. in coitu quandoque experimento comprehensum dicunt. Card.*

PRÆPARAT.

1. *Smaragdus præparat.*

2. *Sal. & Tinctura Smaragdi.*

Smaragdus puluerisatus, ac per linteum traiicitur, hinc superfunditur Spirit. Vrinæ, qui aliquid phlegmatis adiunctum habet, vt colorem extrahat; spiritu dein iterum destillatione abstracto, in fundo remanet Extractum (sal) gryseum, è quo randem (citra edulcorationem) vi 🜄 extrahitur color seu Tinctura sumine viridis: abstrahe igitur ad aliqualem consistentiam & serua.

Dosis gran. 10.

B. de Hartm. in Practic. de Dysent. Tenzel. in Exegesi sua sua, Finck. in Enchirid.

Vires. *Dysenteriæ & fluxibus aliis quibuscumque mirifice prodest, nec minus*

nus vtilis est in cordis & capitis affectibus, Palpitatione, Melancholia, Paraphrenitide, Syncope, &c.

N. 1 *Vrinæ quicquid potest, vi sui salis facit: hinc non errabis, si ▽ stillatitiam conuenientem ⊖ vrinæ acuatam loco menstrui adhibueris. Imprimis quoque, quia vrina simpliciter destillata, nisi sale suo acuata sit, laborem irritum facile reddere potest.*

N. 2. *Tinctura hæc nihil aliud esse videtur, quam Elixyr, constans partim ex Smaragdi substantia, partim quoque ex sale Vrinæ, partim substantiæ cõmixto.*

CAP. VI.

De Corallis.

LApidibus preciosis subiungimus Corallia & Margaritas, vtpote quę non modo substantiâ & viribus, sed & præparationibus, & inde resultantibus præparatis, Gemmis adsimilantur.

Corallium est frutex sub aqua marina generatns, Græcè κοράλλιον & λιθόδενδρον. Arabicà, Bassad, Mergen siue Morgian, Besd. Latiuè, Corrallium, Coralium, Corallum. Germ. *Corallen.*

N. *Corallia generari ex succo lapidescente certam est: vtrum autem succus ille per se in fruticem lapideum prorumpat; vel amplius ligneam suscipiat figuram, subindéque in lapideam vergat, vel denique anplantam (emortuam) sub marina aqua repertam, penetret, transmutet, adeoque huius figuram retineat, dubium. Dubitandi occasionem præbet, quod frutices Coralliorum dentur, qui ex parte ligni adhuc referunt substantiam, partim Corall orum. Nos posth..bitis eiusce farinæ dubitationibus, qualis præter hanc, & illa est, quam habent de fructibus Coralliorum granulatis, quos alij negant, alij perhibent: Item de induratione, quam alij fieri statuunt, simulac Corallij frutex extra aquas esse incipit, alij etiam in ipsa ▽ Corallia indurari volunt: vtpote quas parum est emolumenti, ignorare parum detrimenti, pergimus ad ea, quorum Medici interest, differentias scilicet, vires & præparationes.*

Differentiæ.

Corallij variæ sunt ratione colorum differentiæ: aliud enim rubrum est, aliud nigrum, viride, subflauum, cinereum, fuscum, alióue mixto colore ornatum. Cæteris omnibus præfertur rubrum minij natiui colore, quod masculi nomen obtinet: & hoc recipiendum quoties simpliciter corallium prę scribitur sine coloris mentione. Pallescens fœminæ nomen habet. Huic succedit corallium album: deinde nigrum, (Antipathes olim dictum.) Nam quod alio colore est, neque in vsum adhibetur, neque pro corallio vulgò habetur.

Rubrum, in India & Siene, teste Plinio, reperitur, nunc in Mari Tyrrheno & Siculo passim inuenitur, Neapolimque adfertur, vbi politur. Hoc antequã rubescat, & quodammodo maturum fiat, videtur variis coloribus tingi. Nigrum reperitur in Gallicia Hispaniæ. Album reperitur raró, solidumque est, & cauitatibus caret, quibus signis distinguitur à specie quadam, Hispanis Polo dicta, quæ in Catalonia ab iis qui

 coral-

corallium rubrum quærunt, inuenta pro corallio albo precio viliori diuenditur. Caret hoc cortice, crescitque in fundo maris, non in saxis, vt rubrum corallium.

Vires. *Corallium omne exiccat, refrigerat, adstringit, cor præcipuè, deinde ventriculum & iecur roborat, sanguinem purificat, ac proinde pesti, venenis, febribúsque malignis aduersatus, hilarem hominem efficit, (nigrum tamen Corallium homines melancholicos reddere perhibetur,) sistit fluxus quoscumque alui, vteri, penis, (Gonorrhæam, Epilepsiam infantum præcauet, (si recens nato ante omnium cibum in lacte materno gran. 10 exhibeantur.) Extrinsecus commendatur ad vlcera, quæ carne explet; ad cicatrices, quas extenuat; ad oculos quorum etiam lachrymas sistit, visúmque recreat in collyris.)*

Dosis à ℈j. ad ʒ.j.

Rutilantia Corallia ex communicatione Paracelsi amuletum exhibent celebre contra terriculamenta, fascinationes, incantationes, venena, Epilepsiam, Melancholiam, Dæmonum insultus, fulmina. Album appensum, vt pectus contingat, hæmorrhagiam sistit mulierum.

PRÆPARATIONES.

Operationes, quibus Corallia elaborantur, sunt 1. *Præparatio.* 2. *Calcinatio.* 3. *Solutio.* 4. *Coagulatio.* 5. *Liquatio.* 6. *Sublimatio.*

I. Præparatio.

Præparatio nihil à regula communi diuersum habet.

II. Calcinatio.

Calcinatio Coralliorum est vel Ignitionis, vel Corrosionis.

Calcinatio Ignitionis est tum mitior, tum violentior, tum restinctoria.

Calcinatio mitior.

Fit igne reuerberij, dando tamen calorem secundi gradus, ne tinctura seu color ipsorum ignis violentia exhalet. *Quercet. de præparat. Medic. Spagyric.*

Ignitio violentior.

℞. Corall. integror. q. v. calcina △ reuerberij primum lento, vt saltem viua flamma corallia in furno reuerberij posita, superficie tenus lambat. Corallia hoc modo, primo gradu albescentia, tamdiu △ gradatim aucto fatiganda sunt, donec ex albedine in flauedinem, ex flauedine in rubedinem summam reducantur, corpore toto reddito spongioso ac leui, id quod plerumque biduo vel triduo absoluitur.

Sic Corallia facta sunt habilia ad deponendam in 🜄 tincturam. *Hart. in Croll. Sen. inst.*

N. Si ⊖ *Coralliorum propriè sic dictum desideras, vehementi vstione eadem in cinerem redige, moréque solito, lixiuium inde faciendo, salem elexiuiando extrahe.*

Calcinatio Ignitionis extinctoriæ.

℞. Corall. grosse trit. candescant in igne, extinguantúrque multoties in 🜊 vt soluantur. Filtra dein abstraheque 🜊 & consequeris sal corallorum per deliq. resolubile. *Med. destill. part.* 1.

Calcinatio Corrosionis.

1. *Cum* ♃.

℞. Corallior tritor. atque ♃ ana crema, vt duodecim horis fusa, liquoris modo fluant: vel combure ad consumptionem ♃i, deinde duas horas candẽtia in igne consistant. *Kesl.* 1. *cap.* 8.

Aliter.

℞. Corall. subtiliter trit. ac ♃ ana M. iniice per vices in retortam tubulatam

latam candefactam cum Excipulo appofito. Tubulum ab iniectione ftatim obtura,& cum penitus materia iniecta fuerit,continuo △ e hor. 18. corallia probe calcina.

Hæc adſcribitur Harmanno, vnde Tincturam feciſſe dicitur.

2. *Cum* 🜍 *re.*

℞. Corall.trit.p. iij. 🜍 p.1.(alij an.) calcina △ circulari per hor. 2. Poftea ignita adhuc infunde in 🜆 (ad corall. ℥j. 🜆.℔. 1.) vas mox operculo claudendo. Hinc digere per ♂ 14. abſtrahe,&c. *Sennert. Inſtit.*

3. *Cum pumice.*

℞. Corallia groſſe contuſa F. cum pumice vſto S.S.S. cementáque in vaſe clauſo, reuerberij, ſpatio ♂ ☊ 3. Quo opere finito pumex, relicto corpore albo, coralliorum tincturam imbibiſſe creditur. *Gans de Corall. verùm impugnat idipſum Tentzel, in exegeſi p. m,* 512.

III. Solutio.

Liquores, quorum beneficio corallia ſolui poſſunt, varij occurrunt. Præcipui tamen ſunt 🜆 commune & radicatum: ſuccus, berber. Melon. citri. ros maialis, (ſpiritus eiuſdem cum ſuo ⊖ acuatus:) liquor betulæ: ſpiritus mellis, terebinthinæ, ligni guaiaci, buxi, iuniperi, quercus, ſummitatum alni, ſorbi ſylueſtris, ſpir. ⊖, ſpir. 🜋, ſpir. 🜊, vt & 🜄 iiſdem acuatus, ſpir. coralliorum ardens; Phlegma ♄i,&c.

Quinimò corallia cum 🜍 e calcinata, ſimplex ſoluit 🜄.

Modus ſoluendi nihil peculiare habet: Nimirum corallia in liquoris ſ.q. ſoluuntur ſ.a. donec penitus ferè ſoluta ſint.

Purificatio & Edulcoratio ſalis & Magiſterij fit plerumque 🜄 deſtill. vel ſi placet, adhibere poteris rorem maialem è tritico collectum & deſtillatum, aut aquam aliquam cordialem: coagulantur dein vel liquoris abſtractione, (tùm deſtillatoriâ, tum Euaporatoriâ) vel præcipitatione.

Præcipitatio perficitur inſtillatione Ol. 🜊.p.d.ſpir. 🜋 i, vel 🜄 .deſtillatæ. vel. Ol. 🜍 .p.

Reliquæ operationes ex ſequentibus facilè innoteſcent.

PRÆPARATA.

I. Corallia præparata.

Fiunt cum 🜄 cordiali (roſarum (l.a.

N. *In vſu ſunt præparata rubea ac alba.*

II. Puluis Corallorum 🜋 *latus.*

♃ corall. rubr. præp. ℥ij. Ponantur in cucurb. affundendo aq. roſ. ℥vj. ♌ 🜋 li ℥ij. Statim ebullient & eleuabuntur in bullas, quibus ceſſantibus reponatur vas in 🝐 per horas aliquot, effundatur aq. per inclinationem, quæ erit inſipida, in fundo reperies calcem albam cum acore aſtrictorio, ſed acrimoniâ carentem.

III. Sal Corallorum.

Fit ex rubr. corall. 1. Vſitatiùs per 🜆 vt moris: vide ſupra.

2. Per ſuccum berber. & limon. *Quercetan. in Pharmacop. reſt.*

N. *Nonnulli* ℞. *Succi limonum expreſſi & depurati* ℔ij. *liquoris betulæ menſe Aprili collecti* ℔viij. *coquunt ad caſum* ℔vij. *cui denuo addendo ſucci Limon.* ℔. 1. *deſtillant aliquoties rectificando, In hoc ſoluunt corallia, perlas, & ſimil. ſolutionémque propinant. Hartm. in Croll. de perlis.*

3 Per ſpiritum ſeu liquorem acidum Guaiaci. Sic purgat optime ſanguinem in lue venerea. *Hartmann. in pract.*

4. Per

4. Per ſpiritum 🜍i.

5. ſpiritum 🜔is.

N. 1. *Solutiones cum ſpiri. 🜍 i aut 🜔 is factas, ſi citra menſtrui ſeparationẽ in vſum vocare volueris, circula aliquamdiu & magnam acrimoniæ partem amittent, præcipue ſi quoque 🜄 m affuderis.*

Vires. *Ex ſuperioribus repete.*

Doſis à gran. 6. ad 20.

N. 2. *Paracelſus calcinat primo corallia leuiter in reuerberio cum 🜔 ana: hinc ſoluit degerendo cum 🜄. Poſtea 🜄 abſtrahit, ſalque relictum per deliquium ſoluit. idque vocat Magiſterium, libr. 6. archid.*

VII. Sal duce corallorum.

Calcinentur per biduum in furno figuli ad albedinem ſummam, ſoluantur in 🜊 ſequenti loco tepido per octiduum, Rubeſcet ſolutio, menſtruum abſtrahe lento △ ad ſiccitatem vſque ſal hoc reſolue pluries in Rore maiali, filtra & coagula, tandem ſiccatiſſimum & albiſſimum ſalem detine per 3. ſeptim. in 🜔 calidis, vt maiorem acredinis ſuæ partem deponat.

N. 🜊 pro hac ſolutione bis aut ter cohobandum eſt ſuper herbam Kali, ita minus ſit mordax & tamen non minus corallorum, vt & perlarum ſolutiuum.

V. Magiſterium.

1. *Magiſterium Officinarum.*

Inſtilletur in ſolutionem corall. (cum 🜊 factam) Ol. 🜍 per d. præcipitatus puluis edulcoretur 🜄 a deſtillata.

N. *Alij præcipitant cum ſpir. 🜍 i.*

Vires. *Vt Magiſterium à ſale non differt ſubſtantia: ita nec viribus, nec doſi.*

2. *Magiſterium butyraceum.*

Solue corallia in, ſpiritu magico, (id eſt, ſpiritu roris maialis, vel quod idem in 🜊) præcipita cum Ol. 🜍 per C. præcipitatum edulcora ac digere aliquamdiu cum 🜄 i, quo iterum abſtracto habes magiſterium in ore inſtar butyri liqueſcens.

Huc referri poteſt & Galreda Coralliorum. ℞. Corall. præparat. & ✶ Fiat deſtillatio ex ∴ ſic aſcendit Sal, romanebitque in fundo maſſa inſtar Galredæ.

3. *Magiſterium plumaceum.*

Solue ſ. a. corall. in ſpiritu non dephlegmato, deſtillato ex 🜔is & ☉. ana ℔j. formatis ſc. cum argillæ ℔ij. vel iij. in globulos, videlicet vel per vices iniiciendo corallia in ſpiritum vel ècontra corallis ſpiritum eundem per vices ſuperfundendo: decanta ſolutionem, filtra, [affundendo, vt eo commodius filtrari poſſit, 🜄 deſtillatam roſatam, ſi placet:] præcipita cum Ol. 🜍 p. C. vel ſpirit. 🜍 i edulcora 🜄 cordiali & exicca.

N. 1. *Cum corallia velut aſcendere deſinunt, menſtruum debilitari incipit, ſubſiſte igitur & inſpiſſa aliquantulum.*

N. 2. *Menſtruum ſuperius ſi tandem igne fortiſſimo fatigaueris, aſcendit materia ſalina rubeſcens.*

Aliter.

Solue ſ. a. corall. in ſpir. 🜔. filtraque [affundendo 🜄 pluu. deſtillatam,] hinc præcipita cum Ol. 🜍 p. C. edulcora & exicca.

N. *Hoc modo in magiſteria præſtantia redigi poſſunt & perlæ, oſſa, cornua, (e. gr. C. C.) vngulæ. nec non cruſtacea.*

En candide Chymiæ cultor inſignes plumaceorum magiſteriorum proproceſſus gratis tecum communico, magni aliàs emptos, quos cum plurimis aliis ex communicatione obtinui Viri ſolertiſſimi Dn. Iohannis Salzvvedelij

vvedellij Pharmacopœi apud Menofrā-cofurtenses celeberrimi.

N. *Querc. soluit in spirit. salis Natura Pharm. rest. c. 24.*

VI. Oleum seu liquor corallorum.

N. *Oleum Corallorum propriè oleum non est, sed liquor, vel per deliquium factus, vel per destillationem prolectus, de priori hic agimus, de posteriori paulò post in spiritu.*

Fit liquor ex Sale.

℞. Sal corallorum repone, vt liquescat per deliquium.

N. 1. *Liquescit felicius mensibus Iulio & Augusto.*

N. 2. *Liquescit promptius, si solutio aliquamdiu (♂ 14.) digeratur, (vt rubescat) ac dein (🜍 abstracto) optime dulcorata, defecata & purgata fuerit, (solutionibus ac coagulationibus iteratis vt moris) imò si vlterius cum 🜄i circuletur. Verum hoc Oleum appellandum est potius Essentia, de qua vide Cunrad. Kunrath, in Medull. destill. p. 1. p. 215. 218.*

N. 3. *Alij ℞. Corall. trit. ℔ij. Lapid. prunell. ℔ß. vel ℔. 1. calcinant fundendo ☿ 3. materiam illam tritam ponunt in cellam ad liquescendum.*

Dosis gran. v.

Vires. *Prater vires corallorum supra descriptas confert & in calculo.*

Dosis à gran. 4. ad 15.

N. *Vide & solutionem Corallorum, c. 15. in Bezoard. ☉ compos.*

VII. Essentia seu Tinctura Corallorum.

℞. Salem corallorum [purificatum optimè per iteratas solutiones ac coagulationes, vel magist.] volatilisa nimirum cum 🜄 digerendo, ac destillando, [vide volatilisationem lapidum in genere.] Postea abstrahe leni ℳ calore 🜄m, ac remanet Essentia corallorum, quam si placet ex arena per retortam propelle.

Vide Quercetan. in Pharmac. restit. c. 24.

N. 1. *Nihil interest vtrum sal receperis per ✕ factum, vel per spirit. vel per spir. plogiston ✕.*

N. 2 *Vt felicius essentiam corallorum secum der 🜄 transferet, si addideris aliquid camphora, e. g. ad 🜄 i, mensur. 1. camphor. ℥ß.*

N. 3. *Cunrad. Kunraht, soluit & digerit. 1. cum 🜍, quo iterum abstracto, soluit & digerit 2. cum ▽. pluu. destillata (NB.) recentissima, 3. cum spir. Vini.*

Vires. *Vt praparatio Tincturarum operosior est, quam salis ac magisterij; ita & virtus earundem fortior.*

Dosis, gutta aliquot: vj. ad xv. & vltra.

2. Tinctura Basilij.

℞. Salis corall. (per spir. ⊖) edulcoratissimi ℥vii. 🜔is ℥ß. mixta leniter comburantur, donec 🜔r consumptum sit: Postea contere tantillum camphoræ cum corallis, ídque accenso △e absumes, hinc edulcora & extrahe tincturam l. a. cum 🜄, abstrahe 🜄 ad consistentiam Olei.

N. *Maniaci & Melancholici hac Tinctura curati sunt, Dn. D. Gans.*

3. Tinctura Quercetani.

Extrahe tincturam s. a. ex coralliis calcinatis, (e. g. ignitione mitiori,) digerendo vase H. cl. cum menstruo cœlesti, destillato scil. cum proprio suo saccharo, (id est, cum rore maiali, qui cum melle aëreo destillatus,) ad eminentiam digitor. 8. affuso Menstruo demū abstracto, remanet Tinctura in fūdo. *Querc. lib. de prapar. Med. Spagyr.*

 4. *Aliter.*

4. *Aliter.*

℞. Magister. Corall. extrahe cum 🜂 re bezoardico ex re vegetabili prolecto. (id est, cum 🜄 i rectificatissimo) in vase H.cl. ad ignem cinerum. Postea separa & in perfectam Tincturam decoque. *Quercet. Pharmacop. capite* 24.

5. *Tinctura Hartmanni* 1.

℞. Sal corall. per 🜍)purificatissimum, imprægna 🜍 tantisper, donec nihil istius spiritus amplius retinere velit. Sal ita imprægnatum digeratur, (♂ 20.) MB. Postea destilletur per Ret. Reuerberio clauso vel Balneo sicco, ita tamen, vt prius Phlegma inutile euaporet: Postea prodeuntes spiritus albicantes seorsum capaci recipiente excipiantur, continuando destillationem, donec omnes spiritus cum oleo rubro instar sanguinis prodierint: separetur spiritus (qui ardens instar 🜄) per Retortam ab oleo rubro, quod in Retorta manebit.

Hoc menstruum(spiritus scilicet hic partim ab 🜍, partim à corallis productus) extrahit ex recentibus coralliis impositis tincturam rubicundissimam, quæ si rursus ab hoc spiritu per destillationem liberata, & tandem cum 🜄, vel alia aliqua 🜄 cordiali appropriata digesta pérque cohobia volatilis facta fuerit, elegantissima euadit corallorum Tinctura, suauissimi saporis, fragantissimíque odoris.

N. *Imprægnatio illa fit hoc modo,*

℞. ⊖ *Corall.* ℔. 1. 🜍 *opt.* ℥ *ij. destilla leniter vt extillet solum Phlegma insipidum; secunda vice affunde* 🜍 ℥ *ij. iterúmque destilla, atque ita perge singulis vicibus* 🜍 ℥ *j. plus affundendo, donec tam acre* 🜍 *inde prodierit, perinde ac affusum fuerit. Hart. in Croll.*

6. *Tinctura Hartmanni*, 2.

℞. Corall. calcinat.) ignitione violentiori,) q.p. iniice in 🜄, vel in alcohol. spiritus roris maialis, ac paulo post extrahitur tinctura, fecibus, (sine vlla virtute) in fundo remanentibus: Tinctura hæc aliquantulum coagulata, fit rubicundissima, cum quadam dulcedine.

Vires. *Est tantorum virium, vt post eius vsum aliquoties repetitum, impossibile sit, vllam impuritatem in sanguine totius corpori, superstitem esse posse. Exhibetur in vehiculis conuenientibus, à gut. 3. ad* 10.

N. *Hæc sane tinctura medico commendatissima esse debet, ob stupendas eius vires, vt quæ cum spiritibus hominum magnam conuenientiam habeat. Hart. in Croll.*

7. *Alia Tinctura, per acetum Coralliorum.*

℞. Corall. contus. ℔ ij. eliciatur per retortam acetum, id est, liquor acidulus, quo prolecto vrantur corallia vehementer, donec reddantur albissima: Exempta dein redigantur in puluerem, ex quo s.a. cum aceto illo, digestione leni, extrahe T. donec 🜍 nihil amplius soluere valeat, vniuersisque corallis dissolutis, nihil præter terram inutilem remaneat. Decantatos liquores destilla in arena ad siccitatem, vt separetur phlegma: Dein recipiente mutato, fac vt igne auctiori & spiritus sublimis per 🜍 propellatur, qui diligenter colligendus. Tandem relictam puluerem album spiritu 🜍 penitus solue, eundem spiritum 🜍 igne forti abstrahe; corallia relicta fortissimo igne vre, donec colorem ferè natiuum recipiant. His affusus proprius ipsorum spiritus tincturam prolicere dicitur.

N. 🜍 *ex corall.* ℔ *j. dest. vix solutioni dictæ*

dictæ sufficiet.

8. *Tinctura per spiritum coralliorum ardentem.*

℞. Corall. trit. q. v. extrahe tincturam s. a. digerendo cum spiritu corall. ardente, [vide infra,] adstrahe menstruum; atque extrahe denuo cum 🜄. *Gans.*

9. *Alia per spiritum seu ▽ mellis.*

℞. Corall cum ☽ calcin. extrahe s. a. cum spiritu mellis, (vide de melle,) decanta & abstrahe in , donec in fundo spissus relinquantur succus, huic edulcorato, extrahe tincturam cum 🜄, habes Tincturam coralliorum veram. *Hartm. in Crell.*

Dosis à gran. 4. ad 10. vel 12.

10. *Alia per Aquam Temperatam.*

℞. Sal corall. (per spiritum 🜍 i) extrahe s. a. cum temperata, (ex i & spirit. 🜍 i, vide l. 4. in Vino.) decanta filtra & abstrahe.

11 *Alia per Phlegma ♄i.*

℞. Corallia calcinata , superfunde Phlegma ♄i, cum spiritu acuto ♄i, digerātur vase cl. & rubescet menstruum: abstrahe in , affundéque 🜄, digereque denuò, ac pelle per retortam, sic extillabit essentia corallorum rubicunda: abstrahe 🜄 ad consistentiam. *Ioh. Agricola.*

Vires. *Insigne est cordiale, balsamúmque natiuum summè exaltat. Vsusque præcipui est in terrore infantum, Epilepsia, & simil.*

Dosis gran. 3. 4. 5.

N. *Eodem modo possunt solui corallia cruda, sed tardius.*

12. *Tinctura corallorum Holsatica.*

1. Fiat tale Menstruum: ℞. ♀i crud. puluerisf. ℔ iv. phlegm 🜍 i (spir. suo volatili adhuc grauidi) ℔. iij. 🜍 ung. ℔. 1. stent in digestione ♂ ♀ (3). Dein destilla ex 🝪 pur gradus △ aperto, donec nihil amplius exeat. Rectifica optimè.

2 ℞. Corall. subtiliss puluerisf. q. v. Superfunde præcedens mēstruum, missceque diligenter. Stent in digestione, sic rubescet saturatò. Filtra & abstrahe ad siccitatem in arena, & remanet puluis rubeus. Ex hoc extrahe Tincturam per ▽ temperat.

N. 1. *In præparatione ▽æ temperatæ vnio iteratis sæpius rectificationibus peragenda est.*

N. 2. *In præparatione menstrui prioris verum ♀i △r 🝪 lico adhærescere solet.*

N. 3. *Ex Colcothare elegans ♀ us 🜍 atus chrystallinus parari potest.*

Hæc habe lector ex communicatione viri celeberrimi Dn. D. Langelots, Chymici tri in aula illustriss. Holsatiæ dignissimi, cui Tinctura hæc familiarissima est, adhibérque in omnibus affectibus, ab impuritate sanguinis ortis.

13. *Per oleum citri.*

His iam addi poterit Tinctura per oleum citri, quod è corallis rubris, crudis etiam tincturam elicit. Huic si dempto oleo vehiculum aliud præbere poteris, tincturam coralliorum non contemnendam habebis.

14. *Tinctura Coralliorum S. Closs.*

Resolue corallos in s. q. 🜅 ⊖ solutionem filtra & abstrahe 🜅 forti △ ita vt omnes separentur à calce, cui affundes ✕ ex quercubus nouellis mense Martio detruncatis, ad extrahendam Tincturam, quæ erit coloris hyacinthini, euoca menstruum & remanebit puluis subtilis cui superfundes 🜄 circulatum, digere, decanta, feces separa à tincto 🜄, quem iterum

 digeres,

digeres, vt nouas feces (si adsint) deponat ad fundum, tandem filtra & 🜄 ad medias abstrahe. Parum habebis sed magnarum virium aduersus Contracturas.

Dosis ʒß. per se.

N. 1. *Potest etiam parari Tinctura modo Glauberiano cum sale* ♁*ri instar Tincturæ Silicum.*

N. 2. *Fit etiam sublimando corallos cum* ✱ *& tincturam extrahendo cum* 🜄, *vt est in Myroth. Ioh. Fabri.*

VIII. Flores.

Flores coralliorum parantur ad modum, quo perlarum flores parari dicemus.

N. *Fieri quoque possunt flores corallorum sublimatione cum* ✱ *instituta.*

IX. Spiritus seu Oleum.

1. *Spiritus corallorum ardens*, supra in quinta Tinctura Hartmanni descriptus est, videtúrq; compositũ quid esse ex ♁ & corallis, arderéque ratione spiritus ♁ vinosi.

2. Oleum itidem d. l. descriptum est.

3. *Spiritus Corallatus, Spiritus terræ Corallatus.*

Fit ad modum quo perlatus spiritus cum terra sigillata *Vide ibidem.*

4. *Oleum Corallorum succinatum.*

℞. Corall. rubr. puluerisat. ℔. 1. succin. ℔. s. M. & destilla per retortam vel cucurbitam, sic succinum Tincturam corall. per 🜂 attrahet, in forma coloris sanguinei. In fundo vasis resistet puluis corallorum colore albus.

Vires. *Oleum illud valet in Epilepsia & Apoplexia.*

Dosis gutt. 4. ad 8.

N. *Huic similis est modus quo Corallia sale subdulci salita, pinguedinéque aromatica saginata, destillationi subiiciuntur, atque ita tincturam suam dictis comitibus committunt, cum iisdem per Retortam pelli aptam.*

X. Syrupus Corallorum.

℞. Corall. rubr. grossè contus. q. v. solue in succo Berberorũ vel Limonum optimè depurato, coralliis ad eminentiam digitorum, 3. 4. 5. superfuso. Hinc.

℞. Succi illius Essentiâ corallina imprægnati part. ij. Sacchar. cand. (vel commun.) part. 1. coque ad consistentiam.

N. 1. *Colorem dilutiorem si expetis, affusa* 🜄 *destillata conueniente, pro lubitu conceliare poteris.*

N. 2. *Poterit similiter fieri solutio cum liquoribus acidis destillatis, Iuniperi scil. aut Guaiaci.*

N. 3. *Quercetanus monet solutionem instituere, 1. In vitro subere vel cera Hispanicâ occluso, ne Essentia Corallina separetur. 2. In* 🝪.

N. 4. *Si quid restiterit nondum solutum, huic recens succus affunditur, donec pœnitus solutum fuerit.*

N. 5. *Similiter fieri possunt & Syrupi margaritarum & lapidum preciosorum.*

N. 6. *Artificium Quercetani ad concinnandum hunc Syrupum, nullum est aliud quàm euaporatio lentissima in* 🝪 *tepido solutorum corallorum in succo berb. adiectis* ℥vj. *sacch. ad libras singulas solutionis, ita vt spatio horarum* 10. *non exhalet vltra spissitudinem thaleri aut macrocollonis densioris, aliàs certo certius soluta corallia à menstruo separabuntur.*

Syrupus Corallorum compositus D. Sam. Cl. & D. de Mayerne.

℞ Corall. rubr. subtil. in mort. marm. læuigat. ℥ iv.
Succi limon. depurat. ℥ xii.

Aceti.

Aceti quercin. ℥ Δ I.
Digerantur in B. per octiduum, quotidiè vas bis vel ter agitando deinde filtrentur per chartam

℞ solutionis colatæ ℥ x.
Succi berber. depurat. ℥ v.
Tinctur. rof. ℥ I v.
Sacch. alb. ℔ iß.

M. & mediante cocturâ blandâ in vase argenteo F. Syrupus, cui inter coquêdum infundatur Nodulus continens.

Santal. citrin. ʒ ij.
Ligni aloës ʒ I.
Ambr. grif. gr. xv.
Mosch. gr. v I.

Dosis cochl. I. *manè ac vesperi longè à pastibus.*

Vires. *Ex viribus Coralliorum suprà allatis & succo Berberorum vires censendæ sunt. Laudatur valde in Diarrhœa, Dysenteria, fluxu hepatico, ad restaurationem facultatum naturalium, &c.*

XI. Species Diacorall.

XII. Trochisci Diacorall. Galen.

XIII. Troch. de Corall. Nicolai.

CAP. VII.

De Margaritis.

MArgaritæ, Perlæ, (Vniones, si magnæ, sint) sunt Lapides rotundi, conchis nõnullis ex perittomate eodem quo testæ generantur, producti. Arab. Lulu, Germ. *Perlen.*

Duplices censentur, Orientales & Occidentales: Illę splendidiores sunt, adeoque cæteris præferuntur, & præsertim Persicæ. Hæ lactescunt, minúsque sunt splendidæ. Inueniuntur etiam in Europæ locis multis, vt in Scotia, Silesia, Bohemia, Frisia, locísque maritimis aliis, sed vilioris eæ sunt notæ. Maiores itidem & quæ perforatæ sunt, censentur minoribus, & non perforatis maturiores & præstantiores.

Vires. *Cordiale præbent nobilissimum, quo balsamus vitæ oppressus; virésque exolutæ insigniter recreantur ac confortantur, proinde venenis, pesti & putredini resistunt, animum exhilarãt. Et huius rei gratia in tantum ascenderunt honorem, vt vel agonizantium extrema recreatio communiter inde expetatur.*

PRÆPARATA.

Perlarum præparationes iisdem fiunt operationibus, quibus corallia, calcinatione autem ignitionis haut indigent. Super vacanea igitur illarum extinctio in ▽ vitæ ardentissima, quam vult Quercetanus in Pharmac. rest. c. 26.

Solutio Perlarum iisdem perfici potest liquoribus quibus coralliorum.

Purificatio quoque & Edulcoratio nihil à coralliorum purificatione peculiare habent.

Præcipitatio, iisdem cedit liquoribus, quibus coralliorum præcipitatio.

Hinc

I. Præparatæ Perlæ.

Præparantur more vulgari, super porphyrio lapide læuigando, subindeque ▽ cordialem, (verbi gratia, rosarum, melissæ, & simil. (aspergendo.

II. Sal Perlarum.

Fit vt in corallis dictum: Soluendo perlas, vel [quod vsitatius] in acceto, vel in succo Berber. & Limon., &c. solu-

tionem filtratam ad remanentiam salis inspissando, inpissatámque ablutione, vt dictum, vel solutione iterata purificando ac dulcorando.

N. 1. *Nam opus habent tritura, quippe vel integræ atque citra digestionem* 🜊 *obediunt.*

N. 2. *Solutionem in succo Limonum ac Betulæ Destill. vide Corallis.*

N. 3. *Fit quoque Sal Corallorum, in quouis liquore dissolubile, beneficio succi citrei mali, digestione depurati, Nimirum perlæ & si placet contusæ, in eodem illo succo ad eminentiam 4. digitorum affuso, digestione interueniente soluuntur, solutioni affunditur ros maialis destillatus, vel* 🜄 *Melissæ, decantaturque solutio: hinc affunditur nouus succus citri depuratus, digeritur, affunditúrque iterum ros destillat. vel* 🜄 *Melis. atque decantatur, &c. Et hîc labor toties repetitur, donec perlæ pené totæ solutæ sint, relictis perpaucis fecibus. Demum solutio lento igne inspissatur, ad remanentiam pulueris.*

Dosis à gran. 6. ad ℈ß. *Ex aqua roris maialis cum manna destillata, vel ex aq. Cinam. cum* 🜄 *ros. &c. Hartm. n. in practic.*

N. *Paracelsus, Sali perlarum, vt & reliquis inde paratis maximas vires attribuit. Processus, inquit, harum etsi simplices, tamen, crede experto, mirifica operatio ipsarum (perlarum) est, Non tamen fit per artem hæc virtutum actio, sed in natura ipsarum est, quæ in grossa substantia occultatur, & non potest operari, sicut mortuum corpus. sed resolutione facta, viuificatur corpus eius, lib. 6. archid.*

Huic finitimum est.

Sal siue Magisterium Perlarum Riuerij.

℞. Perlar. subtiliss. tritar. q. v. impasta cum succo citri vel aurant. & relinque aliquamdiu. Postea solue cum 🜊 s. a. donec perlæ ex toto ferè fuerint solutæ. Collectum acetum misce cum tertia parte 🜄 fluuialis, destilla in arena igne primum lento, dein fortiori. Destillatum reaffunde capiti mortuo restitanti, & denuo solue, postea filtra, euaporáque admodum lentè, & rases erit perlarum Magisterium.

Vires. *Præter vires supra allatas summum est præseruatiuum Arthritidis.*

Dosis ℈j *ad summum. Hartman. in pract.*

III. Magisterium Perlarum.

1. *Commune* fit soluendo cum 🜊 & præcipitando cum ol. ♀.

2. *Butyraceum* eodem modo fieri potest, quo Magister. butyraceum corallorum.

3. *Plumaceorum* præparatio eidem ex corallis repetenda.

Vires. *Vires ex viribus perlarum descriptis facilè colligi possunt.*

Dosis à gran. 6. ad 15.

IV. Oleum seu liquor Perlarum.

Fit per deliquium: modum: ex superioribus repete.

V. Essentia, Tinctura, Arcanum Perlarum.

℞. Perlas q. v. solue cum 🜊 & para sal: sal ita paratum iteratis in 🜊 solutionibus ac coagulationibus [reiectis semper fecibus,] purifica, donec nullæ amplius feces ab vltimis solutionibus restiterint, atque adeo ipsæ perlæ ab omni immunditie liberatæ sint. Hinc solue cum 🜄 pluuiali, vel rore maiali, destillandóque abstrahe humiditatem, ídque toties repete, donec interueniente destillatione perlæ sint edulcoratæ,

[id quod ostendit aquæ postremo destillatæ dulcedo.] Hoc sal ita defecatum, digere vase clauso in MB,) ♂ ♀ 8. vel 10.) cum ▽i rectificatiss. ad eminentiam 2. digit. affuso. Sic Perlæ cum tempore Essentiam suam instar olei spissi ad superficiem ▽i remittent, quam caute laborem repete, quoties visum fuerit. Conuertitur enim totum ferè sal, relictis paucissimis feculis, in Essētiam. Hanc de nouo cum ▽ aliquandiu circula, postea leni destillatione MB, ▽i separa & serua.

N. *Eadem perlarum Essentia cum ▽ per Retortam, vel per MB. seu reuerberatorium siccum, institutis cohobiis tādem omnis transit.*

Vires: *De vsu constat ex viribus margarioarum, fortissimorum autem virium est propter summam subtilitatem.*

Dosis à gran. 6. ad 14. Hartman. in Croll.

Arcanum per spiritum Guaiaci.

℞. Perlar. subtiliss. trit. q. v extrahe s. a. tincturam rubicundissimam cum spiritu Guaiaci rectificato, residem puluerem calcina leniter, atque extrahe iterum bis aut ter cum nouo spiritu Guaiaci. Postremo calcina fortius, atque iterum extrahe. Extracta coagula in ▽ ad apparētiam cuticulæ versicoloris, quippe quæ signum est abstracto phlegmate, solum arcanum seu Essentiam perlarum cum spiritu Guaiaci, in forma coagulata restare.

N. 1. *Hæc Essentia, ac spiritus vix à se inuicem separari poterunt.*

N. 2. *Eadem Essentia seu Arcanum perlarum, cum ▽ melissæ, & similibus q. s. subito soluitur, inque rubentem pellucidum colorem vertitur saporis elegantis.*

Vires. *Optime sanguinem mundificat, magnarúmque virium est in lue venerea.*

Dosis à gutt. 6. ad 14. Hartman. in Croll.

Alia Tinctura.

Perlar. ℥ß. spir. ⊖ is q. s. solue s. a. decanta; abstrahe, vt fiat pulticula, quam elue vstillat. Circula cum ▽ septimanas 6. tandem ▽ abstrahe, leni MB. calcre. *Libau. in Syntagmata.*

V. Flores Perlarum.

Soluuntur perlæ cum ⚹, solutio digeritur aliquandiu (per mensem) dein abstrahitur ⚹, & tandem fortiori igne eleuantur flores. *Libau. in Syntagm. lib. 2. c. 25.*

N. 1. *Sublimari possunt quoque Margaritæ & Corallia beneficio* ✳.

N. 2. *Flores perlarum per solutionem in ♌ u ♄ ni describit Hartm. in Croll. p. 474.*

VI. Spiritus perlatus, seu spiritus terræ perlatus.

℞. Sal. vel Magisterij perlarum ℥vi. Terræ sigillatæ ℔j. M. ac imbibe cum s. q. olei perlarum, & fac globulos, quos exiccatos, destilla per retortam, vti destillatur spirit. ⊖ is. Rectifica & serua pro vsu.

Vires. *Summum est secretum in Prodagra.*

N. *Eodem modo fieri potest & spiritus Corallatus.*

CAP. VIII.

De Lapidibus minus preciosis : qui sunt,

I. ÆTITES.

ÆTites Lapis est veluti prægnans cum quatitur, alio in vtero sonãter huius genera pro diuersitate superficiei, (scabræ, scil. vel læuis,) colorum, tum materiæ inibi contentæ ; constituuntur quatuor.

1. Est exterius scabrum colore vario. plerumque nigricante: continet in se lapidem Collimum dictum.

2. Cinerei coloris est, ac in se argillam vel margam continet.

3. Terram in se concludit.

4. Præter hos addit Plinius : Taphusium nomine , qui nostratibus incognitus.

N. 1. *Dicitur lapis Aquilæ, quod in aquilæ nido reperiatur, ad promouendum partum, ab aquila eò deportatus. Gem. Adlerstein, Klapperstein.*

N. 2. *Primus Orientalis est, raróque pruni magnitudinem superat.*

Secundus & tertius etiam in Germania reperiuntur, pugníque magnitudinem sæpe æquant.

Vires. *Partum promouet, si fœmoribus alligetur, sin brachio , eundem retinet : obseruare autem expedit, statim à partu esse remouendum, ne vterum ad se trahat.*

II. ALABASTRITES.

Alabastrites, ἀλαβαστρίτης. Alabastrum, Onyx, lapis candidus notissimúsque est, Germ. *Alabasterstein.*

Species statui potest Marmoris , verùm accuratè pensitatus, ipso mollior est, proinde Marmor incoctum & imperfectum, si ita vis, appellare poteris. Hic si ita mollis sit, vt cultro scindi possit, gypsum rectius dixeris, est id lapidis, è quo varia torno finguntur vasa.

Vsus *rarioris Officinis est, nec ingreditur vsualia, nisi solum vnguentum alabastrinum.*

Vires. *Combustus resina aut pice exceptus durities discutit, stomachi dolores cum cerato leuat, gingiuas comprimit, Dioscorid.*

III. AMIANTHVS.

Amianthus (ἀσβεστός) alumen plumosum, est lapis alumini scissili nõ absimilis, adeò vt nonnullis inter se confundantur, Germanic. *Federvveisz, Steinflachs,*) quippe sunt, qui telas ex eo conficere norunt,) *Steindacht,* quòd elychnia ex eodem fiant incombustilia.

Differt ab alumine scissili, quod hoc combustile sit, saporísque adstringentis, illud non item.

Vires *Veneficiis resistere creditur omnibus, præcipue tamen venificarum. Præterea abstergit, scabiem sanat; si cum ▽ vitæ & saccharo soluatar , mixturæque eius egigua portio quotidie mane detur album fluxum mulieris mox tri sanatum aiunt.*

PRÆPARAT.

Præparata Officinalia , quæ amianthus ingrediatur; præter vnguentum citrinum, nulla sunt. Commendant tamen nonnulli supra modum Linimentum ad tineam puerorum, & ad vlcera tibiarum,

ribiarum, quod vide lib. 2.

IV. LAPIS ARMENVS.

Lapis armenus est lapis maculis viridibus, cæruleis & subnigris relucens, sicut lapis lazuli punctis aureis, adeóque non differunt inter se, nisi sola maturitate, vterque enim in vnis iisdémque scaptensulis reperitur. Lazuli tamē lapis ceu maturior, crebrius inuenitur in fodinis aureis; armenus in argenteis.

Dicitur lapis armenus seu armenis λίθ☉ ἀρμένιος quod olim ex Armenia solum ad nos translatus sit, hodie tamē & in Germania prducitur, verbi gratia, in Comitatu Tyrolensi sub nomine Melochites. Dicitur Arabicè Hager seu Hagiar, Germanicè *Armenierstein, Berglavv.*

N. *Præfertur colorato cæruleus.*

Vires. *Desiccat mediocriter, extergit cum leuicula acrimonia & leuissima adstrictione. Internè propinatus purgat sine noxa humorē Melancholicū,* ἄνω κ, κάτω. *Verum si multoties, (12. aliis 50.) lotus fuerit, purgat solùm per inferiora. Hinc conducit in Mania, Melancholia, Epilepsia, & similib.*

Dosis in substantia ʒj. *ad* ℈IV. *Extrinsecus miscetur Medicamentis ocularibus, vti & Psilothris palpebrarum.*

PRÆPARATA.

1. *Lapis* creberrimè *lotus*, quem præparatum vocant.

2. *Pilulæ* de l. armeno, *vide Disp.*

3. *Magisterium* fit l. commun. Lapis calcinatur per fl. 🜂is, hinc soluitur calcinatus in aceto fortissimo alkalisato aut mellito *Querc. Ph. restit.*

N. *Mallem equidem lotum adhibere lapidem, vel solutionem cum* 🜄 *perficere, quippe vis purgatrix acciditate infringi apta est.*

V. LAPIS CALCARIVS.

Lapis Calcarius, est lapis ille gryseus, ex quo violentia ignis conficitur calx muraria, Germanicè *Kalchstein.*

Officinalis non est, nisi in PRÆPARATIS, quæ sunt.

1. *Calx* viua, Græcè ἄσβεστος. Arabicè Herach, Nure, Nura.

Vires. *Est ignea, mordax, adurens, cúmque progressu temporis crustam gignens.*

2. *Calx lota*, (è qua sal optime s. a. elixiuiatum.) Exiccat sine mordacitate, adeóque valet ad contumacia vlcera, (verbi gratia, venerea,) vti & ad ambusta, & alia quæ, non facilè curationem admittunt.

3. *Lixiuium.* quod conducit ad vulnera putrida eluenda. Quin imò ex eodem fit 🜄 opthalmica insignis, quam vide lib. 2.

4. *Spiritus.* ℞. ♆ q. v. læuiga minutissimè, imbibéque cum 🜄si alcolisato, (qui ab omni Phlegmate purus sit, aliàs incassum laboratur,) quantum scil. imbibere illa potest, non ad eminentiam) abstrahe 🜄 leniss ♏ calore, cum cohibiis (8. vel. 10. repetitis) sic fortificatur vis ignea ♆.

℞. Huius ♆ læuigatæ, ℥x.

⊖ 🝆i puriss.

☠ 🝆i probè prius igniti ℥xi.

Misc. ac destilla ex Retorta lutata, infra medietatem repleta, in excipula duo quorum vnum (in quo sit parum 🜄 rectificatiss.) destinatum sit suscipiēdo spiritui, adeóque capacius, alterū (quod vacuum) extillanti phlegmati.

Excipulum prius connexum sit cum canali ex alterius illius excipuli collo deducto posterius sit collocatum, vt phlegma rectà delabi possit. Accenso igne stillat primum phlegma, quod delabitur

labitur in excipulum vacuum; dein auctiori igne prodit spiritus albicans, qui per canalem in alterum illud excipulum ad 🜄 rectà tendit, eique sese commiscet, vt separari ab inuicem difficulter possint.

Rectifica aliquoties & separa leniss. calore 🜄 in phiola, vel accende 🜄 qui efflagrabit remanente spiritu ♆ in fundo.

N. 1. *Nisi* ♆ *initio cum* 🜄, *ad modum dictum fuerit impraegnatâ, adeoque exaltata, incassum laborabitur, quippe defluit in excipulum minus, vique phlegmatis commixti nullius euadit valoris.*

N. 2. *Spir. primo flauus est, rerum leniter in cin. rectificatus, clarescit.*

Vires. *Summum est arcanum in atterendo radicitúsque pellendo calculo, cuiuscúmque speciei, aut loci. Confert & Podagricis.*

In vsu Pharmapoetico soluit Chrystallos, oculos ♋, *lapidesque durissimos. Kesl. l. 1. c. 80. spiritus minerales volatiles figit. Basil. in rep. L. P.*

N. *Alij miscent* ♆ *cum bismutho, ac destillant ex* 6 *in receptacululum capaciss. aliquod (sex) mensuris* 🜄*a adimpletum.*

5. *Hinc spiritus* ♆ *alcalisatus.*

℞ Sal ♆, solue in spitu ♆, ac forma globulos cum argilla, vel misce cum puluere laterum destilláque per retortam.

VI. LAPIS CALAMINARIS.

Cadmia lapidosa, cadmia metalli expers, est lapis fossilis, subflauus, non admodum durus, luteum dum accenditur fumum eructans, Germanicè *Galmey. Galmeystein.*

Reperitur saepius in metallorum fodinis.

Vires. *Siccat leniter, extergit, adstringit, vlcera carne replet, cicatricem inducit. Adhibetur solum externe, creberrimóque vsu infantum excorticationibus exciccationis ergo inspergitur.*

N. *Vtuntur eo & aerarij ad conficiendum aurichalcum, cuprum enim pallere facit.*

PRAEPARATA.

1. *Lap. Calamin praeparatus.*

2. *Emplastr. è lapide calaminari, vulgo Zeltemflaster, August.*

3. *Empl. Gryseum de lapide calaminari. August.*

Vires cum lapide calaminari communes habet.

4. *Magisterium lapid. Calaminar. S. Closs.*

Soluitur in part. x. ♌us ⊖, deinde praecipitatur puluis rubeus cum Ol. ♀ more vulgari & dulcoratur saepius aq. calidâ.

Euocant per vomitum & successum, mitius quàm ♁ *praeparatum.*

VII. CALCVLVS HVMANVS.

Calculus humanus est, qui in hominum corpore generatur, hoc etsi variis accidat in locis, tamen maximè in renibus & vesica, è qua eximitur saepe lapis, lapidi Bezoar figurâ non adsimilis. *Dicitur & Ludus.*

Vires. *Summe valet ad tartarum in omnibus corporis partibus, imò ad calculos etiam grandiores resoluendos, expellendos, adeóque ab obstructiones inde ortas reserandas.*

PRAEPARAT.

1. *Sal Ludi crystallinum.*

Ludus cum carbone calcinatus ebulliat in 🜄 feruente: quod indissolutum manet, calcinetur iterum ebulliátque, idque toties repetitis vicibus, donec

nec ludus penitus sit solutus. Solutiones filtratas coagula, & habebis Sal.

Hoc Sal quia sulphure scatet impuro, denuo cum carbonibus (anat.) calcinatum solue vt prius, filtraque: hinc per euaporationnem coagula, vel si lubet aliquot solutionibus & coagulationibus purificatum atque in crystallos redactum, serua.

N. *Kerlerus solutum adhibet* 🜍, *l. 4. c. 26.*

Calcinatio.

Calculum puluerisatum primo leniter 🜂 circulari, postea reuerberij per gradus, calcina, donec planè videatur in calcem abiisse.

Vel misce ludum cum duplo carbonum, (præcipue fraginorum,) 🜍 buloque tegula operro in fornace figulina calcina hor. 24. *Hartmam. in pract. Sennert. Institut.*

Aliter.

Ludum calcina hor. (*6.*) cum 🜄 extrahe 🜔 cum 🜅. Vini spiritum iterum abstrahe, remanétque sal in fundo.

2. *Oleum s. Liquor* 🜔 *i. p. d.*

3. *Elixyr ac Essentia.*

Elixyr ac Essentia Sudi ex 🜔 parari possunt admodum, qui in genere de lapidibus descriptus est. Videlicet interueniente volatilisatione cum 🜅, cum quo 🜔 illud optime calcinatum digeritur, pérque 🜍 tot cohobiis destillatur, donec penitus 🜔 cum 🜅 transierit. Sic habes Elixyr, à quo si 🜅m in 🝫 leni separaueris, Essentiam in fundo reperies.

Dosis huius Essentiæ gran. 5. 6. ad 12. singulis diebus in liquore conuenienti. Hartm. in pract. Senn. Inst.

VIII. CRYSTALLVS.

Crystallus, lapis transparens est, aquam in glaciem congelatam, omnino referens. Dicitur Crystallus à κρύος id est gelu, & στέλλω id est contraho, Germ. *Cristall.*

N. *Gemman, si vocare libet, licet momodo omnium molissimam dixeris, vel à similitudine coloris, qua gemmas colorata Crystallus refert, pseudo-gemmam verbi gratia, pseudo-berillum, pseudo-topasium. pseudo-saphirum, pseudo-smaragdum; quæ veris gemmis molliores sunt, Sic & Iris vocata gemma à calore quem fronti applicata exhibet, Crystalli species est.*

Inuenitur variis in locis, etiam in Germania, Bohemia, Vngaria, Cypro & Lusitania, & nonnunquam in agris.

Delectus.

Quanquam coloratæ minimè negligendæ sint, ac precipuè pseudoadamas, quæ aliis nobilior, attamen in præparationibus Chymicis recipitur Crystallus ptopriè sic dicta, quæ eligenda est purissima, pellucidissima, ac eximiè intensa.

Vires. *Facultatis est adstrictoriæ, adeóque confert dysenteriæ, diarrhææ, cæliacæ, choleræ, fluxui vterino: præbet lactis abundantiam, atterit calculum totius corporis, hinc prodest & podagricis.*

Si pulueris ℈ ij. vel ʒ j. pondere cum amygdal. dulcium exhibetur, curat eos qui ☿m hauserunt. Boët de Boodt. Matthiol.

N. *Sunt qui Crystallum radiis solaribus obiiciunt, hisque concentratis cutem inurunt, loco cauterij.*

PRÆPARATA.

1. *Præparata, in specie sic dicta.*

Fit leg. commun. [illegible]

2. *Sal Crystallorum.*

Crystallus calcinata soluitur in 🜍 vulgari, vel Terebinthinato, s. a.

 solutio

solutio filtratur, abstrahitúrque ad siccitatem. Materia remanens. 🜔, Chrystallorum, purificatur vt moris.

N. 1. *Alij calcinant Chrystallos primo cum 🜍re, dein cum 🜕. Alij è contra priorem calcinationem cum 🜕 peragant, posteriorem cum 🜍re. Alij alterutra saltem calcinatione Chrystallum solubilem reddunt. Exempli gr. Quercetanus & Boëtius de Boodt, cum 🜍re.] Quidam præmittunt ignitionem, vel simplicem, vel restinctoriam. Quæ diuersitas neminem moueat, modo Chrystallus solubilis fiat. Vide Notas de Calcinatione Lapidum in genere.*

N. 2. *Calcinatio vera crystalli extat in Nuisemant, de lesprit de l'vnivers. p. 140. Ex hac calce elicitur Sal nephriticum per ebullitionem in aqu. vrtic. maior. fortificata suo proprio sale & ℥ij spiritus salis marini.*

N. 3. *Si Salis huius vsum sine mora expetieris. ℞. Chrystallos grossè contus. candefac ac extingue in 🜄. Raphani. Ononid. Petroselin. & simil, acuata spir. 🜕i, vel 🜹 🜍is, idque multoties (decies repetatur: filtraturæ si libet adde sacchari q. pl. ac habes 🜄 ononidis, & simil. Crystallisatam. Boëtius de Boodt.*

N. 4. *Alij loco 🜿 adhibent 🜄 destillatam Vrticæ minoris, Boëtius de Boodt.*

N. 5. *Neque confertim, neque continuò Sal Crystalli exhibere licèt, præsertim vbi Natura languidior extiterit. Hartman Croll.*

Dosis Salis à gran. 6 ad. 16.

3. *Magisterium Chrystalli.*

Solutioni [cum 🜄 vrtic. factæ, &c.] instilla 🜔 fusi aliquid & præcipitabitur, decanta, elue, exicca.

4. *Oleum seu Liquor Chrystallorum.*

Soluitur Sal Chrystallorum per deliquium, vt moris. *Sennert. Institut. libr. 5. part. 3. s. 3. cap. 6. Medull. destillat.*

Dosis gran. xv. ad xx.

5. *Elixyr Christalli.*

Fit volatilisatione Salis Chrystallorum. Nimirum.

℞. Salis Chrystall. optimè [iteratis solutionibus ac coagulationibus, purificati, q. v. digere in fimo equino, vel eius vicario 🝪, cum 🜄 vel cum 🜄 vrticę, [vel potiùs cum 🜄 supra vrticam destillato,] ♂ ♀ 14. Dein destilla per curcurbitam humilem, retortamuè, sic menstruum secum aliquid 🜔 transferet, remanenti materiæ affunde recens menstruum; idque toties, donec 🜔 ferè totum ascenderit. Serua pro vsu.

Boëtius de Boodt, Beguin.

6. *Essentia Chrystalli.*

Destilla Eliyxr. Chrystalli & abstrahe menstruum lento 🝪 calore, ad consistentiam mellis, vel si placet inspissa.

N. *Keslerus Elyxir Crystallorum parat hoc modo.*

1. *Crystallos calcinat ignitione restinctoria in 🜿.*

2. *Calcem hanc comburit cum 🜕, horis duodecim.*

3. *Huius massæ ℥iv. affundit 🜿 ℥x. digerit ♂ ♀ 2. vel. 3. i. 🝪 abstrahit ad siccitatem 🜿 remanentium resoluit per deliquium, oleumque rubrum seorsim colligit, (neglecto albo quod à 🜕) rubrum illud digerit ♂ ♀ 3. cum vino, fecésque subsidentes reiicit. Claram solutionem cum liquore, e. gr. cum exhibet, idque quotidie ter. Kesler. lib. 3. cent. 44.*

7. *Cremor Crystalli.*

℞ Crystall. in Arcool redacti, 🜔 🜍ri defæcati ana ℥ij. calcinetur in furno Anem. vel in fornace figulinâ, in te-

stâ vitreâ cum operculo foramine pertuio, donec vasa figuli perfecta sint, postea in aqu. Vrtic. minor. proiiciantur, & omnia soluentur in aquam lucidissimam viridis coloris, si quid pulueris in fundo manet, abiiciatur, liquori vero prædicto immitte parum ⊖ fusi puluerisati, vbi puluis fundum petet.

Cuius edulcorati dosis erit à ℈ß. ad ℈j. vel solitariè, vel cum cremore ♀. In hydrope & calculo commendatur. Habuit S. Cl. ex commun. D. Gregor. Horstij fel. memor.

IX. Hæmatites.

λίθος αἱματίτης. Lapis est, vel terra duriuscula, sanguinem colore æmulans. Arabicè Scedenigi. Germ. *Blutstein.*

N. 1. *Lapis Hæmatitis nostratibus Officinis vsitatus, differt à veterum hæmatite.*

N. 2. *Interdum niger est, interdum flauus, interdum ferri colorem habet.*

Reperitur Lapis Hæmatites Officinarum in variis Germanicæ locis. Sæpè inter rubricas & ferri fodinas, quales propè Ioachimicam vallem Bohemiæ, item circa Breslam, aliquando ex Ostracite nascitur, vt propè Hildesheimium contingit. Excoquitur in ferrum lapis hic, adeóque ferri materia existit. Fit etiam hæmatites ex magnete vsto.

Optimus habetur friabilis, saturato colore niger, qui per se durus est & æqualis, nulla sorde admista, aut septo intermedio, habétque cinnabari similem colorem, sed saturatiorem; loci natalis ratione, Hispanicus præstat.

Vires. *Refrigerat, exiccat, adstringit, glutinat, adeóque conuenit vlceribus oculorum & pulmonum, oculis lacrymantibus, sanguinis expuitioni medetur, profluuia, v. gr. hæmorhagiam vteri, alui, &c. compescit.*

Datur pollen internè à ℈j. ad ℈v. Externè medis variis adhiberi potest.

PRÆPARATA.

Hæmatites præparatus fit leg. c. cum ▽ adstringente, verbi. gratia, Plantaginis vel Tormentillæ.

N. 1. *Hæmatites per ɞ exhibet spir, odore ac sapore spiritum ⊕ i æmulantem.*

N. 2. *Hæmat. cum ✱t ♎us puluerem præbet insigniter diaphoreticum, coloris aurei valde iucundum.*

N. 3. *Pollen. cum aqu. diaphoretica maximo cum fructu podagricis exhibetur.*

Ex communicatione Clariß. Dn. D. Langelots.

X. Lapis Iudaicus.

Lapis Iudaicus oliuæ specie subrotundus, tener & friabilis est, striis secundum longitudinem discurrentibus & æquidistantibus, ac si arte (torno) factæ essent, colore est albo & subcinereo.

Reperitur in Iudæa, vnde Ἰουδαϊκὸς dicitur, hinc & in Silesia.

Dicitur Aetio Lapis Syriacus, aliis Phenicites, Tecolithos. Arabicè Hager alieudi, sed Agiar aliheud. Germanicè *Iudenstein.*

Aliqui sexum distingunt, minoresque fœminas vocatas, ad vesicæ lapidem commendant. maiores masculos, inter quos aliqui sunt longiores minimi digiti quantitate, ad renum lapidem expellendum.

Vires. *Medetur difficultati vrinæ, calculos vesicæ, præcipuéque renum rūpit. (tritus exhibitus.)*

PRÆPARATA.

1. *Præparatus fit lege c.*
2. *Sal. &*
3. *Magisterium.*

Calcina cum ♀ re, soluéque in ✕

 mellito

mellito, vel spirit. ⊖, hinc abstrahe, habes sal, vel præcipita cum Ol ♀i, habes magisterium, edulcorando.

Dosis gran. aliquot. Quercetan. P. restituit. cap. 26.

4. *Oleum seu Liquor*: fit per deliquium.

N. *Oleum lapid. Iudaici, Lyncis &c. per deliquium reperies in Cistâ med. p.* 112.

XI. Lapis Lazuli

Lapis Lazuli, est lapis opacus Saphiri colore, aut florum Cyani, aureis punctulis aut flammulis exornatus, armenio durior.

Dicitur λίθος κυανός Lapis cæruleus. Arabicè Hager. Azul.

N. *Ex hoc fit color ille cyaneus, quem vltramarinum vocant; asurum verò ex lapide armenio, vel cyano germanico faciunt.*

Genere tantum duo sunt, fixus, id est, colorem in igne non mutans, qui ferè ex Oriente affertur, & non fixus, qui in Germania reperitur, ac vulgò *Lasurstein* vocatur, vnde color dictus *Asurblau.*

Vires. *Viribus conuenit cum lapide armenio, sed imbecillius eas exercet. Purgandi facultate prædictus est, præcipuè contra Melancholicos omnes affectus, quartanam, apoplexiam, morbum comitialem, lienis vitia, aliósque complures, à melancholico succo originem ducentes.*

Dosis ʒj. in polline subtilissimo.

N. *Pro amuleto etiam de collo gestatur, vt puerorum terriculamenta arceat, oculorum aciem roboret, syncopem & prægnantium abortum præcaueat. Verum partu appropinquante, ne fœtum retineat, auferendus est. Boëtius de Boodt.*

PRÆPARAT.

1. *Lapis* multoties, (in △) *lotus* quem præparatum dicunt. Lauatur autem vt acrimonia, vísque exurendi loturâ auferatur.

2. *Magisterium.*

Fit Spir. ⊖is.

N. *Quercetanus Ph. R. calcinat cum* ♁*e, & soluit cum* ✳ *Vini optimo; hinc præcipitat cum Ol.* ♀*i.*

Dosis ℈*j. &c.*

3. *Elixyr.*

Calcinatur Lapis Lazuli in fornace laterum, deinde Aq. vitæ soluitur calcinatus.

Fiorouantus hac solutione multos morbos & febres malignas se curasse scribit, & vlcera etiam pessima in optimum statum ad miraculum vsque redegisse.

4. *Oleum seu liquor*, qui illitus dolores podagricos, inflammationésque leuat.

5. *Essentia s. extractum.*

℞. Lapis Lazuli q. pl. igniatur 6. vel 7. extinguatúrque in 𝕍, tandem in puluerem redigatur. & cum ▽ melissæ ipsius recrementa terrea eluantur, (*abschleichen*) redigantur in puluerem tenuissimum, & cum 𝕍, digerantur in calore septim. 3. vel. 4. dein abstrahatur 𝕍, & remanentiam serua.

Dosis à ℈ß. *ad* ℈*j. Hartm. in pract.*

Crystalli purgantes Lap. Lazuli.

Calcinetur forti △ donec albescat, teratur in marmore, bulliat in s.q. ✳ per v. aut vi. horas. Decantatum ✳ iniiciatur in vas fictile non vitreatum strictíque orificij, 5. aut 6. vnciarum capax, os testæ cerâ occludatur, reponatur in cellâ, & transsudabit lanugo crystallina intra paucos ♂, vasique testaceo

ſtaceo adhærebit, hanc collige, aliam expecta, &c.

Dicitur hoc Sal ſiue ſflos Lapidis Lazuli acuere panchymagogi vel aliorum Extractorum vires, ſi illis permiſceatur.

XII. Lapis Lyncis.

Lapis Lyncis, Bellemnites, ἀπὸ τοῦ βελέμνου, à ſagitta, cuius effigiem refert ſeu dactylus Ideus, à figura dactyli & Ida mante Cretæ Inſulæ, vbi inuenitur,) eſt lapis teres, pyramidalis, ſub variis coloribus repertus. German. *Albſchoſs, Schoſtein, Lachsſtein, Tappenſtein,* (ſi niger ſit.)

Inueniuntur albi nigri, cinerei, pellucidi, falerni inſtar. Et hic forſan eſt quem veteres LINCVRIVM appellarunt, quem ſuceini ſpeciem fecerunt, ob colorem quo ſuccinum refert, quemque ex vrina Lyncis, ſimulac ea excernitur, coagulari, nonnulli fabulantur.

N. *Vetus hic lapis graue olet, & ne vſtus quidem odorem deponit.*

Reperiuntur multis in locis Germaniæ, in Boruſſia, Pomerania, Epiſcopatu Hildeſienſi, Heluetia, Ducatu VVürtembergenſi, (Gôppingæ)

Vires. *Adhibetur ad calculos frangendos, non aliter quam lapis Iudaicus, Curat vulnera. Putatur etiam ad pleuritidem, (quia mucronem habet,) valere.*

N. *Putant lapidem hunc potum contra Ephialtis ſuppreſſiones, noctiſque ludibria valere, ac faſcinationibus ſuccurrere.*

XIII. Magnes.

Magnes eſt lapis, qui ferrum vel alium magnetem ad ſe trahit, ac plagas mundi oſtendit. Græcè λίθος μαγνῆτις. L. Heracleus, ἡρακλεῖος. Lat. Herculeus, ſideritis, ſ. magnethis, Germanicè *Magnetſtein.*

Reperitur circa ferrifodinas in diuerſis locis Germaniæ, Nouergię, Sueciæ, Italiæ.

Delectus.

Vegetior plerumque cæteris eſſe ſolet, qui ferri colorem habet.

Vires. *Vires habet hæmatitis, teſte Galeno, adeóque adſtringit, ſanguinémque ſiſtit. (vſt us) craſſos & melancholicos humores educit, ſed vſus eſt rarioris.*

PRÆPARATA.

Vnguentum Magneticum, ſeu *Sympathicum,* vide libr. 2.

N. 1. *Sunt qui ex magnete vſto & cera Emplaſtrum conficiunt, idque ſumme ad podagricos dolores leniendos commendant.*

N. 2. *Corroboratio magnetis inſtitui poteſt, ſi cum* ♃ △ *mediocri cerementetur, ac poſtmodum in ſolutione vel oleo* ♂ *extinguatur.*

XIV. Marmor & Ophites.

Marmor lapis eſt inſigniter durus ac ad ſplendorem ſuſcipiendum, ſi poliatur, ita aptus, vt ſtatuæ vel columnæ egregiè nitentes inde ſculpi poſſint Græcè Μάρμαρος (à ſplendore) German. *Marmelſtein.*

Genera multa ſunt, cum nec certa illis figura, nec color certus ſit. Alia ſunt alba, v. gr. Alabaſtrites. Alia rubra, Alia nigra, vt Lydius Lapis. Alia variis coloribus, vt Porphyrites, Ophites, de quo hic,

Ophites eſt marmor inſtar porphyritæ duriſſimus, colore viridi ſaturato, dilutis eiuſdem coloris maculis quaſi aſperſus. Græcè, ὀφίτης: Latinè Serpentinus. Germanicè *Serpentinſtein.*

N. 1. *Boëtius de Boodt, cinereum quoque conſtituit Ophitem, eúmque duriſſimum, tum & nigriuſtulis maculis aut punctulis*

punctilis variegatum, & hunc mollitie alabastrita:

N. 2. *Veteres Ophitæ genera fecerunt. 1. Negricans durum. 2. Cinerum punctis distinctum. 3. Lineis quibusdam candidis interstinctum, candidum molle. Hinc apparet veterum Ophiten à nostrate esse diuersum.*

Foditur noster in locis variis, Italiæ & Germaniæ, verbi gratia in Misnia, quod tamen ob mollitiem, rectius alabastris accensetur, dicitúrque Zeblicium.

Vires *Vterum Ophitæ omnes alligati contra capitis dolores, & serpentum ictus (ex signatura) prosunt, teste Dioscoride. Qui Lineas habēt, Lethargo & capitis doloribus auxiliari dicuntur, arceréque pestem petechialem (ex signatura) Galeno lithontripticus est intro assumptus.*

N. *Ophitæ nostrati multa vulgus tribuit, videlicet, poculum inde factum, si venenum susceperit, id sudore prodere. Conducere colicæ, pleuritidi, torminibus, ac ventriculo refrigerato, doloribus podagricis, nephriticis, si calfactus ophites loco affecto applicetur. Opitulari quartanis, tertianis, phthisicis, hepaticis, si poculum quotidiano vsui destinetur.*

XV. Ostiocolla.

Ostiocolla lapis est albo cinereóue colore, ossisque figuram æmulans. Dicitur lapis Ossifragus, Lat. Sabulosus, Ostrites, Osteolithus, Holosteus, Morochtua Matthiolo. German. *Beinbruch, Bruchstein, Beinvvell, VValstein, Sandstein, Steinbein.*

Nascitur in Palatinatu, locis arenosis, *(an der Bergstraß,)* item in Saxonia, in Silesia, &c. crescit per arenam forma Coralli.

Vires. *Celebratur ad ossa cito glutinanda, quippe materiam callo idoneam citissimè suppeditat, adeóque glutinationem maturat. Adhiberi potest internè à ℨj. ad ℨ i ß. & externè in catapl, Emplastris &c.*

PRÆPARATA.

Ostiocolla præparat. læuigando cum △ geranij.

XVI. Pumex.

Pumex lapis est erosus, porosus, spōgiosus, exiguísque cauernulis, seu foraminibus plenus. Græcè Κίσσηρις. Arabicè Tanech. Germ. *Bymstein.*

Inuenitur ad confluentiam Germaniæ.

Probantur, qui candore minimóque pondere, vt qui quam maximè spongiosi, aridíque sunt, tritúque faciles, nec arenosi in fricando, &c.

Vires. *Refrigerat, siccat, extenuat, vlcera leuiter purgat, cicatrices explet, & emendat. Farina adhibetur sæpe medicamentis oculorum, & verendorum. Immiscetur item dentifriciis & sternutatoriis.*

PRÆPARAT.

Vruntur trina vstione, ita vt torreantur carbone puro, ac toties vino restinguantur albo. Lauantur deinde & siccati conduntur quàm minimè vliginoso loco.

N. *Quidam tertia vstione refrigeratos potius quam restinctos terere malunt ex vini. Boëtius de Boodt.*

XVII. Lapis specularis.

Lapis specularis est lapis fossilis, instar Crystalli pellucidus ac in bracteas tenuissimas scissilis. Dicitur communiter Selenites, aliis alumen Scaiolæ.

Inuenitur in Moscouia, copiose item in Hispania, in Saxonia, Thuringia, Marchia, Misnia, &c. Etsi autem vt plurimum candidus sit, attamen reperitur & variis coloribus, melleus s. niger, fuscus.

N. *Vete-*

N. *Veterum Selenitem, (aphroselenitem) quia noctu lucebat, à nostrate diuersum esse, nemo non intelligit.*

Vsus est rarioris, nec adhibetur facilè. nisi ad mulierum faciem dealbandam, & rugas depellendas.

PRÆPARATA.

Calx & Liquor.

Comburitur igne in puluerem candissimum, qui per deliquium oleum seu liquorem præbet. Vide *Talcum.*

XVIII. *Silex.*

Silex durissimum genus saxi est, vel marmore durius, extrinsecus leue. German. *Kieszling, Kieselstein.*

Differentiæ eius plurimę sunt.

Nam alij liquabiles sunt, & plerunque foris albi & pellucidi. Germanicè, *Fluszsteine, vveisse Kieszling, Bachsteine.*

Aliqui prorsus diaphani sunt.

Aliqui ita duri, vt ex iis ignis excutiatur, vnde & Pyrites dicuntur. Germ. *Fevvrstein.*

Aliqui prorsus opaci sunt.

N. *Qui molliores sunt marmore, non silices, sed lapides simpliciter appellantur.*

Vires. *Silicum communium vsus int rnus esse potest, ad tartaream mucilaginem incidendam, calculum resoluendum, ac proinde ad obstructiones reserandas. Extrinsecus frequenti vsu in dentifriciis adhibetur.*

Pyritis vim possidet calfaciendi, siccandi, discutiendi, digerendi, adeóque Emplastris digerentibus admiscetur.

PRÆPARATA.

1. Sal fit leg. comm. calcinatum soluendo in ♁.

Dosis gran. 6 ad 10. vel 20.

N. 1. *Calcinatio fit eodem modo, quo Crystallos calcinari diximus.*

N. 2. *Si ex tempore adhibere volueris, restingue silices ignitos in vino generoso; idque toties, donec planè in puluerem fuerint redacti ac exhibe vinum. Hartm. in pract. Medull. destill.*

N. 3. *Querc. soluit cum ✕ mellis Ph. R.*

2. *Oleum* fit per deliq.

Dosis ℈j. Medull. destillat.

3. *Cremor silicum & crystalli* paratur etiam facillimè, ex liquore Silicum descripto in parte secundâ furnorum Glauberi p. 136. si scilicet liquor ille diutius in cellâ seruetur, tandem Galredam quandam demittit ad fundum, ☍ ♀ri supernatante, quod tàm diu euacuandum erit à dictâ Gelatinâ quandiu aliquid liquoris sursum feretur, deinde edulcandum est.

Cremor hîc de facili in quouis vehiculo dissoluitur. S. Clossæi experientiâ.

XIX. *Lapis Spongiæ.*

Lapis Spongiæ est lapis prorsus, friabilis, in spongiis concretus, colore candido vel gryseo.

Dicitur Cysteolithos, (ab vsu,) German. *Schvvamstein.*

Vires. *Extenuat absque insigni caliditate, ad calculos renum vesicæque frangendos vtilis est. Valet etiam ad strumas discutiendas, si nempe omni manè fiat haustus propriæ vrinæ, & postea in vltimâ ☾æ quadra singulis diebus sumatur in vino, cum ⊖e, ♀i & ♉. Vide Gluckrath.*

PRÆPAR.

1. *Sal.*

Calcinatur cum 🜂e calcinatione leui, soluitur in ✕, vel spirituis [illegible] is. Item; ignitus toties in ✕ extinguitur, donec in calcem resoluatur.

XX. *Talcum.*

Talcum Officinis lapis eſt, ſpeculari lapidi ſimilis, magis tamen tenuis, ſquãmoſus, viridiuſculus, igni reſiſtens ac fixus. Dicitur à nonnullis Stella Terræ. Germ. *Talck*.

N. *Inuenitur & Talcum rubrum ac nigrum (Parac. in Chronic. Carinthiæ) verum Officinis minus id vſitatum eſt.*

Electio.

Optimum cenſetur, quod venetiis ad nos tranſportatur, Muſco viticum tatamen ęque bonum eſt probatur autem præcipuè viridiuſculum.

Vires ac Vſus: *Potiſſimus eius vſus eſt externus & coſmeticus, adhiberi tamen nequit, niſi vinculo ſuo liberatum, præparatum, ac in liquorem redactum ſit.*

PRÆPARATIONES.

E præparationibus Talci præcipua eſt Calcinatio, reliquæ enim operationes qualis eſt deſtillatio & liquatio, per ſe notæ ſunt.

Calcinatio igitur tum eſt ſicca, tum humida.

Calcinatio ſicca.

1. Contunditur in pollinem tenuiſſimum piſtillo ferreo, poſtea forti ollæ committitur, operculo addito, imponitúrque furno vitriariorum, figulorum vel calcariorum (*in einem Kalckofen,*) vbi maximæ flammæ ſunt. Poſt triduum aut quadriduum eximitur, & ſi in calcem redactum ſit, ſeruatur; ſin minus, repetitur labor, donec perfectè calx dealbuerit.

2. ℞. Talc. opt. q.v. contunde in mortario candenti, ſic melius teritur Talcum, (donec nullum amplius ſplendorem referat, puluerem traiice per cribrum ſetaceum, ac cum carbonum Tiliæ ana. Miſc. calcináque in fornace figulina ☌ ℘ 2. vel. 3.

3. ℞. Talc. ſubtiliſſimè puluer. ℔j. 🜍 i. per ☽ calcinat. ana F.S.S.S. ac cementa in 🜔 clauſo ! ☌ vt 🜔 candeat. Dein exime ac edulcora.

4. ℞. Talc. opt. in laminas tenues redacti, q.v. candefac ac extingue aliquoties, (duodecies vel pluries) in 🜄 🜊. donec fiat candidum inſtar niuis. Edulcora 🜄 pluuiali, & exſicca. Hinc impaſta cum albumine ovi, ac forma globulos, quos in calce viua reconditos, atque 🜍 clauſo impoſitos, calcina ☌ ℘ 3. in fornace figulina vel vitriaria & fiet Talcum, inſtar Chryſtallorum; exime.

5. ℞. Talc. opt. part. 1. ☽ p. ij Miſc. & calcina per quatriduum, poſtea tere & ablue, puluerem exſiccatum panno involutum, obducito luto craſſo, ac ſepeli in 🜍 o crudo calcináque ☌ ℘ 15. tere ac ſolue in 🜄 vite, ſolutum coagula.

6. Calcinatur cum Metallis; nimirum iniice Talcum argento vel cupro, ad ignem fuſo horam dimidiam (hor. aliquot.)

Calcinatio humida.

℞. Talc. Venetian. opt. ſcinde cultello in particulas ſubtiliſſimas, digere in ſole feruentiſſimo, vel fimo equino per menſem, cum accerrimo Vini Hiſpanici, quotidie aliquid 🜊 i ſuperaddendo, donec acetum fiat q. mucilaginoſum.

Hinc

PRÆPARATA.

1. 🜄 *Talci deſtillatum, Coſmeticum Hartmanni.*

℞. Talcum calcinatione humida, (cum + ,) in mucilaginem redactum, deſtilla per retortam lutat. △ nudo, in excip. capaciſſ. Primò prouit 🜊, poſtea oleum album. Hæc ſepara.

N. *Alij*

N. *Alij Talci pollinem cum cochleis ollæ immittunt, vt Talcum deuorent, vbi deuoranerunt, cum testis tusas vitro imponunt, ac iis aquam extillant, pro mulierum mangonio.*

Vires. *Acetò Accio possunt manus ablui ℴ°ℴ o vero fieri inunctiones.*

N. *Aiunt, si primo facies fuerit diligenter ab omnibus sordibus purgata, fucum integrum mensem durare posse. Hartm. in Croll.*

2. ℴ°ℴ *Camphoræ Talcatum.*

℞. Talc. crud. (præstat calcinat.) optimè puluerisati part. 1. ℴ°ℴ Cãphorat. p. ij. digere vt albescat ℴ°ℴ *Vide de ℴ°ℴ o Camphora.*

3. *Liquor Talci. siue ℴ°ℴ per deliquium.*

℞. Talc. optimè calcinatum, (calcinatione 12. vel alia,) F. Extractio cum ⚹ filtra & coagula. Edulcora ac repone postea ad liquescendum in cella.

N. *Alij progrediuntur vlterius, atque ℴ°ℴ cum 🜄 circulant, abstrahúntque aliquot cohobiis.*

Liquor Talci S. Closs.

1. Talcum in pollinem terendum est, id quod fit. 4. modis, vel enim Talcum exfoliatum calculis fluuiatilibus integris permiscetur, sacculo oblongo includitur, & ministerio duorum hominum successiuis vicibus agitatur fortiter, vel lapidi pumicis continuè affricatur, puluísque decidens colligitur, qui tamen minus sincerus est, vel in mortario calentissimo contunditur. Ego illud longè facilius, beneficio limæ leuigatoriæ (vne lime douce) aurifabrorum in scobem attero, cuius ℔ß. confundo cum ℔. 1. ⊖ ♀ri, ac in furno venti per hor. x11. calcino, calcinatum repono in cellâ, quod liquescit separo à non liquescente, calcem hanc siccatam denuò calcino in tigillo △ vehementissimo cum part. 4. ⦶: Ita Talcum colliquabitur in massam albam pellucidam, quæ in cellâ reposita defluit in liquorem glutinosum.

Vires, *lentigines & maculas faciei exest. cutem dealbat, verum non diu relinquendus est liquor. sed aqu. florum fabarum, nenuph. &c. abluenda facies est, ne Epidermidem arrodat.*

Alius liquor atque Magisterium Talci.

℞. Talci grosse triti (subtilis puluis separatur) q. v. infunde in ⚹ ♂ ℘ (3. 4.) Hinc superiiciatur plumbo fuso, calcinetúrque ad friabilitatem. Hoc soluatur in ⚹ Solutióque abstrahatur. Soluatur iterum aliquoties in aq. destillata, purificetúrque á facibus. Tandem præcipita cum sp. ⊕ i, edulcora & exicca.

N. 1. *Solutum ante præcipitationem per deliq. solui potest, vnde liquor.*

N. 2. *Calcinari itidem potest super aliis metallis, v. g. ☾. ære &c.*

Ex communicatione amici cuiusdam Hamburgensis.

Cremor Talci.

Puluerisetur, vno è modis 4. supradictis, affunde ⚹ bis terue, Bull. lento △ in patinâ vitreâ, spuma pinguis superpernatans colligatur cum cochl. despumatorio, dum dabitur, ⚹ cremori mixtum euaporet, cremor a. resoluatur in phlegmate ⊖ vel pomatæ alicui permisceatur.

Inseruit dealbandæ faciei. Ex comm. S. Closs.

4. *Tinctura Talci.*

℞. Talc. optimè puluerisat. q. v. digere cum ♌ ⊕i philosophico, in si

in fimo equino menſ. 3. 4. ſic ſoluetur Talcum, protrudétque ad ſuperficiem nonnihil inſtar pinguedinis.

Huic affunde V̄S, digere ac abſtrahe cum repetitis cohobiis, & tranſibit tandem ✗✗.

Alia.

℞. Talc. calcinat. extrahe cum ⏜ tu ⊖ is viridi, decanta, abſtrahe, ac cohoba aliquoties, ſic aſcendit tandem & Tinctura, transítque alembicum ſub colore rubicundo.

Vires. *Præſeruatiuum eſt efficax in peſte, quotidie ſumptum. Doſis gran. vj.*

N. *Præſtat hic rubrum Talcum ſumpſiſſe, ſi haberi poſſit.*

Tincturam Talci rubri, vide in Agric. pag. 787. tom. 2.

XXI. *Vnicornu foſſile.*

Vnicornu foſſile. Cornu foſſile. Ebur foſſile. Lapis Ceratites, eſt lapis colore & leuore cornu referens, interdum etiam forma ipſa, *gegraben Einhorn, gegraben Elffenbein.*

N. *Sæpius tam craſſum ac magnum reperitur, vt à nullo vnquam anmali produci potuerit. Subſtantia lapidea ſemper & vel dura vel mollis eſt. Exterius vt plurimum dura, intrinſecus plerunque mollis, alba, lenis, friabilis, compacta, abſque poris, linguæ firmiter adhærens, odore nonnunquam grato. Cortex exterior interdum flaueſcit, cinereus, albus & ſubniger eſt.*

Inuenitur in variis locis Germaniæ, prope Elbingerodam Oppidum Comitamus Stolbergenſis, prope Heidelbergam, Hildesheimium. Item in Morauia, Sileſia, Saxonia, Haſſia, multíſque locis aliis.

Materia huius creditur Marga, aquâ ſubterraneâ lapideſcente irrigata & fluida reddita, quæ pro diuerſitate matricum in qua fluit, vel & pro diuerſitate rerum, quibus ſeſe inſinuat, ſc. lignorum vetuſtorum, cornuum, oſſium ſubterraneorum, varias quoque ſuſcipit figuras & odorem.

Vires. *Non omnia habent eandem facultatem, aut æque validam, ſed differunt pro diuerſitate originis, reíque commixtæ. Vtplurimnm exiccant, adſtringunt, proindéque ſiſtunt alui profluuia, gonorrhæam, menſtrua alba, hæmorrhagiam narium, hæmorrhoides. Quod ſi inſuper odor medullis accedat gratus, cordi inprimis grata ſunt, ídque roborant, Epilepſiam arcent. Quæ cum rebus aliis ſunt commixtæ medullæ, pro earum facultatibus naturæ mixtæ cenſentur. Extrinſecus vlcera ad cicatrices perducunt, oculorum lacrymas ſiſtunt, (in Collyriis.)*

N. *Fruſtum huius generis Cornu non longè Marpurgo Haſſiæ è terra erutum oblatum mihi eſt, haud ita pridem, brachium craſſitie æquans, ebori ſimillimum, niſi quod corticem arboris extrorſum figura referret & pro mediano deſtitutum eſſet,*

CAP.

CAP. IX.

DE METALLIS.

Et primùm de Auro.

METalla ſunt corpora dura, ductilia ex ſucco ſalino ſiue mercurio, vi ſui ſulphuris in terra coagulato.

N. *Libro primo diximus, res ſecundarias ex perittomate rerum primariarum fieri. Perittoma ergo macrocoſmicũ veniens in matricem, ſiue locum metallificum, id eſt, metallorum generationi aptum, ſi ibidem ſubſtiterit. ſuſcitatur ſpiritus ſeu ignis illius perittomatis, ſubindéque vi matricis metallinæ in naturam metalli faceſſit. Duobus ergo vt omnia, ita & metalla conſtant; humiditate, ſcil: quæ ☿ius dicitur & ſpiritu ſeu igne, qui 🜍r. Duo hæc in ſale fundata ſunt vitriolato, id eſt, in naturam talem transmutato, qualem natura ad generanda metalla proximè requirit. Hoc Sal alteratur vlterius paulatim, nec enim ſtatim metallum euadit perfectum. Quare, cum in natura conſtitutum ſit, vt partes diuerſæ inuicem miſceantur, atque inſuper mixtio & maturatio fiant ſucceſſiuè, particulis ſcil. nonnullis, citius ad maturitatem peruenientibus, aliis tardius, aliis crudis aliquantulum manentibus; & in hac metallorum generatione varietatem quandam eſſe neceſſum eſt, quæ particulæ aliæ maturiores, aliæ minus maturæ. Maturiores ergo partes id eſſe ſuſpicor, quod Philoſophi ſub titulo ſeminis metallini eliciunt. Licèt enim in Metallis partes adeo compactæ & vnitæ ſint, vt difficulter inuicem ſeparari queant, vnde fateri conuenit, pleráſque laborationes, maximè vulgares, non ſeparatorias, ſed ſolum præparatorias ſeu exaltatorias eſſe, id eſt, quibus metalla citra ſeparationem puri ab impuro, ſolum alterantur, vt eo melius à calore noſtro ſuperari, inque actum deduci queant: attamen ſeparationem illam contra multorum experientias hinc inde annotatas, impoſſibilem ſtatuere, pertinacium potius eſt, quam virorum cordatorum. Quin imo non modo cuidam ex amicis meis, ſed & mihi ſors fauit, vt oleum rubicundiſſimum, aquæ ſupernatans ex ☉ elicuerimus.*

De viribus Metallorum in genere nihil addo, niſi quod tantæ inibi à maioribus deprehenſæ ſint, vt principalioribus macrocoſmi ſtellis, microcoſmique membris principulroribus & dicarint, & nomina communia impoſuerint, vti patet partim ex ſequentibus, partim ex lib. 1. cap. 9.

Metalla non inepte in claſſes tres collocantur, idque tam ſecundum conformitatem diſparitatémue duritiei, quàm ſecundum conuenientiam præparationum.

Prima continet Metalla nobiliora, ☉ & ☽m.

Secunda ignobiliora duriora, ♂ & ♀ m.

Tertia, Ignobiliora molliora, ♄ & ♃.

Præparationes Metallorum sunt.

1.Purgatio.

2.Calcinatio.1.Immersiua.2. Vaporosa ac illinitionis. 3. Amalgamatoria. 4.Commentatoria.5.Reuerberatoria.

3.Volatilisatio: vnde Metallum volatilisatum, id est, in spiritualem naturam redactum.

4.Extractio: vel potiùs maturatio, s. exaltatio; vnde Tincturæ.

5.Sublimatio: vnde Flores.

6.Salificatio: vnde Sal.

7.Mercurificatio: vnde ☿s.

AVRVM

Aurum Metallorum cunctorum est nobilissimum, solidissimum, colore fuluum, compactum ex principiis summe digestis adeóque fixis.

Dicitur Chymicis.1. Sol, quia solitùm macrocosmico seu celesti.tùm microcosmico, id est, cordi sympatheticè respondere creditur, vnde & ☉is signo notari sueuit. Germanicè *Goldt*.

2.*Rex Metallorum*, quod principatum intet metalla sibi vindicet,

Præstantissimum censetur Arabicum, hinc Vngaricum, tandem Rhenanum.

Vires *Balsami seu calidi natiui. cordisque summum corroborans est, vnde & in omnibus morbis, in quibus vires reficiendæ sunt, cum successu exhiberi poterit. Mundificat insuper sanguinem, noxiorum scil. humorum discutione ac diaphoresi.*

N. *Crudum aurum foliatum veteres multis commiscuere compositionibus. Verum, me hercle, cui bono, præterquam quod oculos pascat, non video; solidior enim & compactior eius substantia est, quam vt à calido nostro resolui, in qua actum deduci queat. Nec sufficit, quod nonnulli mutua cordis ac auri effluuia sympathica statuant, atque eapropter aurum foliatum exhibent. Et enim præterquam quod eadem facilitate id destrui possit qua citra rationes adseritur, applicari posset extrinsecus maiori in copia, atque dubio procul maiori cum vtilitate, minoréque vel nullo cum dispendio.*

PRÆPARATIONES.

I. PVRGATIO.

Purgatio Solis fit, vel à sordibus superficietenus adhærentibus vel à metallis imperfectioribus commixtus.

Purgationi à sordibus sufficit lotio ex 🜄, præcipuè quæ ♀o vel ⊖e impregnata est, vel ex 🜄F minus spirituosa, id est, aquosiori.

Purgatio ab imperfectis Metallis fit.

1.*Per calcinationem immersiuam:* Soluitur ☉ in 🜄R, quæ solum ☉m soluat, relectis reliquis intactis, hinc depletur solutio, præcipitatúrque calx; illa denuo fusa, purum exhibebit aurum

2. *Perfusionem* 1.*cum* ♁: Fiat regulus Solaris, modo quem habes de regulis in ♁: regulum hunc Solarem 🜊bulo impositum, colloca in anemiũ, adde 🜂 carbonum circularem, (suppressionis quoque si vis) adhibe si opus follem, donec totum ♁ effumarit, & non nisi ☉ penitus purificatum remanserit. Vocant, *vor dem Balge verblasen*, sic purgatur ☉ ab omnibus metallis.

2.*Cum* ♄. fit eundem modum, quo ☾m purgare docemus, capite sequenti.

2. Per cementationem.

℞.☉.Laminatum. F. in olla cementatoria, S. S. S. cum cemento vulgari vel regali, committe igni gradatim horis aliquot,

aliquot, vt metalla imperfecta comburantur.

Cementum vulgare.

℞. Farin. laterum, ℥viii.
⊖ præparat. ℥iv.
⦶i: Ærugin. ana ʒiß. M.

Cementum Regale, quod soli ☉ parcit.

℞. Farin. later. ℥iij.
✳. ♉. ⊖ præparat. à ℥i.
Misc. humectando Vrinâ.

Cementum optimum.

℞. ☉ p. i. ♀ p. ij. fundantur simul, hinc fac lamellas tenuissimas instar papyri. Deinde per horas 40. vel 50. △ forti cementa; stratificando sc. cum cemento mixto ex farina later. ⊖e colchotare, virid. æris & ✳ irroráque cum ✕ forti, sic perit cuprum. Beguin.

Cementum aliud.

℞, Alumin. plumos. ℥j.
ꞔ .calcinat. ℥j.
⦶. ʒß.
Alum. crud. ℥iß.
Terr ⊕ i ʒß.
Cum ✕ F. pasta, cui inuoluatur ☉ laminat. m.

Primum stratum fieri poterit ex ⊖, calcinat. farin. later. cui ☉ priori cemento inuolutum imponatur. Tandem vltimo finiri poterit stratum cemento priori: cementetur gradatim primo △ lento hor. tres, plus minus, dein auge ignem, vt ✝bulum candescat hor. 4.

N. *Hac ratione probari possunt floroni, quippe qui integri manent euanescentibus metallis inperfectoribus.*

II. CALCINATIO.

Calcinatio ☉ est. 1. Immersiua 2. Vaporosa. 3. Amalgamatoria. 4. Cementatoria. 5. Reuerberatoria.

Calcinatio immersiua.

Calcinationis immersiuæ actus duo sunt: solutio & coagulatio, seu Præcipitatio.

Solutio fit per ▽R. per 🝆 ♁ ij glaciale, per ⩍m ⦶ bezoardicum, per ▽F s ⦶ vel ⊖e acuatas per ⩍m ⊖, alcalis. per 🝆 ħi, Liquorem seu Balsamum ⊖ is, ⩍m alcalisatum ✕, per ▽ alcalisat. per spiritum bolarem ♉, ✳, spiritum ⊕ li volatilem, ♀ri, sanguinis, ⊡nę calcis viuæ, mellis ♁ii, ♁ii, minerarum ☉, ♀, ♂, ħni, roris Maialis. & simul.

Coagulatio fit, vel humiditatis discussione, vel soluti ☉ repercussione seu præcipitatione.

Præcipitatur ☉ instillatione 🝆. ♀, p.d. iniectione cinerum clauellator. vel salium ex vegetabilibus elixiuiatorum.

Præcipitatur itidem solutio Solis per ☿ iniectum

Præcipitatio fit etiam cum soluto ✳ co, ⩍u ⊡æ Dissolutio cum menstruo aqueo insipido vix est possibilis. Potest tamen acrimonia ⩍us ⊖ soluentis aliquo modo occultari. Sic multi asserunt 🝆 ⊖ ferè insipidum euadere, si lateres candentes sæpius in eo extinguantur, & postmodum destilletur spiritus dulcescens, in quo postea Solem soluunt. Alij Balsamo ⊖ dulci vtuntur, quod fit ex ⊖ per vices xii. ⩍u ✕ imprægnato, deinde destillato, flores ⊖ collo 6ræ adhærentes soluuntur in cella in 🝆 auri soluentium.

Hinc

☉ Sclopetans seu fulminans.

℞. ☉ laminati & in frusta incisi, q.v. solue digerendo in ▽R, (ex ▽F ℔ i. ✳ ℥iv.) solutioni infunde guttatim bonam

bonam quantitatem 🜁i 🜕i, p.d. (vel è contra solutionem ☉, infunde in bonam quantitatem 🜁i 🜕i, p.d.) donec solutio clara & alba euadat, sic præcipitabitur ☉ instar limi, ☉le omni ex parte præcipitato, elue salsedines ▽ commun. calcémque ☉is calore hypocausti lenissimo exicca vel sponte sua exiccari permitte; sic paratum est ☉ fulminans.

N. ☉ *hoc fulminans caute tractes, ne flammam scil. concipiens detrimentum inferat, concipit enim promptissimè ac deorsum vergens, quicquid substratum non sine adstantium periculo, in frustilla disiicit. Læuigaturus itaque memento singulis vicibus parum sumas, vel* 🜄u *⊖is, aut 🜍is guttatim affuso, vim φλογιστ ac fulminātem adimas. Figitur quoque vis fulminātoria, si calx illa in* 🜿 *l. ▽ per horas aliquot (24.) continua agitatione coquatur.*

Vires *Sunt qui huius gran. ij. vel. iv. ad sudores ciendos exhibent.*

Hinc & Diaphoreticum.

℞. Calcis ☉ [🜅 maluat. aliquoties irroratæ; atque iterum exiccatæ] ℥j.

Croc ℈j.

Ambr. Grys. & mosch. or. ana gran.

Misc. & serua.

Vires. *Cum Vino maluatico, vel alio liquore exhibitum, multos affectus domare dicitur, præsertim ex obstructione ortos: cordiale quoque insigne est, at hystericis minus vtile, ob moschum & Ambram.*

2. *Calcinatio vaporosa.*

Fit similiter vaporibus ex liquore aliquo corrodente, (vti dictum,) eleuatis. *Paracelsus libr. 5. de morte rer. natur. hanc habet; crocúmque acquisitum* 🜚 *m ☉is appellat.*

℞. ☉ lamin. suspende super Vrinam pueri, mixtam cum vuarum pressarum exuuiis, (*mit VVeintrester*) Aludele sat amplo firmiterque clauso. Hinc pone in exuuias vuarum calidas ♉ ♈ (14.) & adhærescet laminis crocus pede leporino abstergendus.

3. *Calcinatio amalgamatoria.*

℞. ☉ laminat. p. 1. ☿ crudi puri p. VI. circiter F. ããã nimirum ☉ laminatum (& si vis ignitum,) cum ☿o ad △ calefacto, vt fumare incipiat, misce: misturam in ▽ infunde, vt mistura ea vndique fere similis euadat.

Hinc tere cum duplo 🜍is, continuóque ad ▽ lentum agitando calcina, donec ☿ & 🜍 sine liquefactione ac concretione exhalarint, calxque ☉is colore calendulæ remanserit. Sic calcinatur Basilio ad conficiendam Tincturam, vide infra.

N. 1. *Felicius procedet calcinatio si [ante combustionem cum 🜍] idem ☿ cum ☉ toties amalgamatus, & ab eodem demper retortam abstractus fuerit, donec sese invicem amplius amplecti recusent. Vide Hartmann. in practic. de Dysent.*

N. 2. *Beguinus separat ☿um superfluum per corium, post separationem miscet restantem massam cum duplo ⊖ decrepitati, reuerberatque sine fusione ☉is in* 🜿 *bult lutato, & non nisi paruo foramine aperto ☉em ita calcinatum (& edulcoratum,) amalgamat denuo cum ☿io, massam traiectione in corio restantem miscet cum duplo 🜍 is viui, superfunditque 🜅 optimum, vna cum 🜍e effagrandum, sic relinquitur ☉ spongiosus valdéque attenuatus.*

4 *Calcinatio cementatoria.*

1. Fit quando ☉, vel cum 🜍e, vel ⊖e quopiam stratificatim mixtus, in

△ re

△ reuerberij adhibito coloris moderamine, ne ☉ fluat, subtilissime pulueratur. *Sala de* ☉.

2. Cum C.C. Custo.

℞. ☉. limat. q.v. tere diligentissime cum C. C. vsto, dein reuerbera (quod in furno figulino quoque fieri potest) donec colorem acquirat incarnatum.

Vires. *Medicina est virib. suis efficassima, dosis proportione CC. (quæ recipitur fere octupla) est; quæ grana* ☉ 3. 4. *&c. contineat. Finck. in Enchir.*

3. Aliter cum C. C. crudo.

℞. ☉ laminat. & C. C. in similes laminas redactum. F. S.S. S. collocetúrque clausa lutataque pyxide in △ calcinationis gradualem tandemque horis 4. auge △m, vt pyxis incandescat; hinc exime, atque itera calcinationem nouo adhibito C.C. donec ☉ reddatur friabile. (fit vice tertia.) Tandem ☉ hunc calcinatum denuo cum C.C. vsto tere ac verbera △ mediocri, vt colorem acquirant laterum. Sic optimum habes Solis puluerem.

N. *Expedit fundum pyxidis arena vel alum. plumoso tegere, ac stratum eodem claudere. Ioh. Agric. de Sol.*

5. Calcinatio reuerberatoria.

Reuerberari Sol dicitur, quando in puluerem purpureum seu summe brunneum, subtilem ac leuem redigitur, id quod fit per se ignitione sola, vel etiam flores ♀is calci ☉ admiscendo & comburendo.

N. *Supplere reuerberationis vices possunt iteratæ* ☉ *calcinationes, siue illa per āāā siue per* ℟ *factæ fuerint.*

III. VOLATILISATIO.

Vnde ☉ *spiritualisatum.*

Volatilisationem voco ☉is per ✕ destillationem, qua ☉ velut in spiritualem naturam redigitur, ídque fit beneficio volatilis alicuius, eiusque debiti vehiculi, seu menstrui; nimirum hoc ipsum à ☉ soluto toties cohobatur, donec secum in liquida forma eundem Solem euehat. Vehiculum autem commodum præbet, 1. ℟. 2. ☍ ♁ glaciale, (vide paulo post) 3. ♌ ⦶ Bezoardici, (vide ☉ potabile per ♌ m ⦶ Bezoard.) ♌ ⊖ rectificat.

N. *Loco* ⊖ *communis, haud sine commodo substitui poterit* ♌ *ex sale alicuius vegetabilis, v. gratia Cardui benedicti.*

IV. EXTRACTIO.

Vnde ☉ *potabile, Tinctura* ☉.

N. *Tincturas pleràsque Solis solutiones & exaltationes potius esse, quam extractiones, non diffiteor; attamen quia vulgariter Tincturæ nomine efferuntur, & nobis visum fuit idem retinere. Aurum itaque potabile communiter dicitur aurum in liquorem redactum, internóque vsu idoneum, de quo loqui videtur Hippocrates lib.* 1. *de Diæta, text* 47. *Qui aurum, inquit, ac opus adhibent, tundunt, lauant, blande igne liquant, (neque enim vehementi coit,) quod vbi elaborauerunt, ad omnia vtuntur. Scias tamen & Extractiones genuinas non esse impossibiles. Nimirum & Amici cuiusdam mei & propria mea experientia didici, quod ex Sole oleum rubicundissimum aquæ supernatans extrahi possit. Id quod hic repeto, ne de certitudine dubites.*

1. ☉ *Potabile per* ♈ *sale vrinæ acuatum.*

℞. Calcem ☉, (per ℟ factam, & reuerberatione in summam porositatem & brunnitatem redactam, affunde ♈ microcosmic. digere l. calore ⌣ per mensem vase H. clauso, donec sanguinis instar rubicunda tinctura euadat. Hinc

decanta,& affunde nouum menſtruum, ídque toties repete, quoties opus. Solutiones collectæ per octo & duodecim dies digerantur. Hinc leniſſimo calore méſtruum,(in ſimiles rurſus reſeruandum,) in MB ſeparetur. Sic remanet tinctura in fundo forma ☍ i rubicundiſſimi, in quolibet liquore ſolubilis, quæ vicem ☉ potabilis ſupplere poteſt.

Eandem ſolutionem ſi loco MB in arena per curcubitam vel retortam deſtilles, tandem ☉ tinctura ſimul per ⅩⅩ tranſit, rubicunda inſtar ſanguinis, relictâ in fundo terrâ acidâ, nigra, ſpongioſa. Tinctura è menſtruo ſuo in MB ſaltem tepido liberata vlterius exaltari poteſt, ſi aliquoties in 🜄ˢ ſoluatur, ac ſpiritus idem per deſtillationem à tinctura abſtrahatur.

Doſis à gran iij. ad viij. imo vel vltra. Hartm. in Croll. & in Pract. Senn. Inſt. Keſl. 1. Cent. 2. Gluckr. in Beguin. libr. 3. cap. 2.

N. *Sala, Scheunemanus & alij, loco ſalis volatilis vrinæ, ſalem naturæ recipiunt, i. e. Macrocoſmi Elementorumue ſpiritum, in terra ceu Macrocoſmi Generatorio, (vt inibi in fœtuũ terreſtrium nutrimentum faceſſat,) in corpoream ſubſtantiam transplantatum. Hunc arte ſpargyrica ſumme depuratum, animatione exaltatum, vocant ☿m Philoſophorum.*

Conſule Hartman. in Croll. pag. 399. Salam de ☉ potabili. Tentzel. in Exeg. pag. (mihi) 491. Scheunemani Hydromantiam, &c.

2. *Aliter, cum 🜄ˢ acuato per ⊖, vel. ♉.*

Alij 🜄ˢ acuunt, vel ſale volatili, ſeu floribus ⊖, aut ♉, vel Chryſtallis ſalis dulcibus, vel ſpiritu ✱, aut ⏀ i, atque vt dictum, cum hoc 🜄ˢ acuato, ex calce ☉ ſumme brunna & poroſa, Tincturam digerendo extrahunt: abſtracto menſtruo remanet tinctura in fundo, quam circulando fixare licet

Vſus.

℞. Huius Tinctur. ℈j. 🜄 theriac. ℥j. M. pro ſudorifero aliquot dies continuando.

Doſis ℈j Vide Quercetan. in libr. de Medicam. Spargyric. præparat. Salam de ☉ potabili. Keſler. lib. 3. c. 31.

3. *Aliter cum 🜄ˢ alcoliſato. ☉ vitæ Quercet.*

Primò calcina Solem laminatum per cementat. (cum ⊖) & reuerbera Secundo, cementa per Sacchar. ♄ i: ſuper hac mixtura accende aliquoties 🜄ˢ alcoliſatum. Relictam materiam circula (☌ ♇ 14.) cum 🜄ˢ alcaliſat. abſtrahe & affundendo nouum 🜄ˢ alcaliſat. iterum circula & abſtrahe, ídque repete, donec tota ☉ ſubſtantia per ⅩⅩ efferatur. Separato menſtruo remanebit ☉ vitæ præſtantiſſimum in fundo. *Quercetan. Sala.*

4. *Aliud per Ol. ♁ ij glaciale.*

℞. Calcin. Sol. reuerberat. coniunge cum Ol. ♁ ii glaciali rectificato, digerendóque per menſem, extrahe tincturam rubicundam: quod ſi illud oleum viciſſim ſeu ſecunda vice deſtilletur, aurum eleuatur in 🜄ˢ ſolubile, & hoc eſt ☉ potabibe.

Vires. *Valide per diaphoreſin mouent. Doſis gutt. 3. 4. vel. 5.*

N. *Oleum ♁ ij quod prima hac deſtillatione ab auro prodit, purgat leniter ſoluitque omnes obſtructiones, & multa alia præſtat. Hartm. in Croll. p. 226.*

5. *Aliud per Ol. ♁ 11. Saccharatum, Baſilij Magiſterium Solis.*

℞. ☉. volatiliſat. affunde oleum ♁ ii Sacchara

Saccharatum, cum tantillo spirit. ⊖, & extrahetur tinctura, relicto corpore ☉ intacto. *Basil. in Triumph.*

Aliud per spirit. ☽
Bezorardicum

℞. ☉ foliat ac calcinat. Solue in spiritu ☽ Bezoardico rubicundo, abstrahéque menstruum calore lenissimo, (ne spiritus nimium prodeant,) per ⚹, vel phiolam oblongioris colli, vsque ad pelliculam seu oleositatem. Hinc recens rubicundum menstruum affunde, solue, abstrahe, similiter procedendo tertia vel quarta vice. Tandem hæc ipsa soluto ☉ ex retortat △ fortiori destilletur, vt & spiritus prodeant, quos affunde iterum cohobando, donec ipsum aurum rubicundum instar rubini apparuerit.

7. *Aliud ☉ potabile per* °o°
♄*i.*

℞. Calc. ☉ (per 🜆 vel ☿ &c.) circula per aliquot dies cum Ol. ♄i flauo; sic compagem ☉ in liquorem solutam videbis.

Vires & Dosis. *Vsus eius est contra venena non contemnendus, imo sæpe visum est, gutt. iv. ad viij. in vino exhibitis, etiam eos, qui existimabantur morti proximi, refocillatos fuisse. Multum etiã præstat in Caduco, Apoplexia, Paralysi, & cæteris morbis capitis. Hartm. in Croll. pag.* 474. *Kesler. libr.* 4. *Num.* 57.

8. *Aliud per spiritum*
⊖*is.*

℞. Calcis ☉, [solutionem Solis in 🜆 Basilij præcipit. cum ☿,] q. v. affunde spirit. ⊖ is opt. rectificat. digerendo extrahe tincturam, corpore ☉ albo reremanente in fundo, [quod est reducibile in ☽ am fixam] tincturam exalta cũ 🜅 circulando, totiésque cohobando, donec cum 🜅 per ⚹ deducatur; *Kesler. lib.* 4. *cap.* 71.

9. *Aliud per ol.* 🜍.

℞. Calcis ☉ q. v. affunde ol. 🜍 p. c. ad eminent. digit. 7. abstrahe cohobando aliquoties, donec ☉ soluatur. Soluto tandam ☉i affunde 🜅 rectificatiss. ad emin. dig. 4. oleo 🜍is non separato. Digere septim. (6.) Hinc abstrahe per ⚹ 🜅, ídque reitera, donec ☉ per ⚹ eleuetur. Hoc facto abstrahatur lenissimè 🜅, vt maneat in fundo liquor rubicundus.

N. 1. *Post tertiam vel quartam cohobationem separandum est phlegma, nouúmque etiam affundendum.*

N. 2. *Reiteratio cum 🜅 opus est septimanarum aliquot (* 10. Hinc fit.)

Aurum Diaphoreticum compositum Poppi.

℞. Calcis ☉ (à qua Ol. ⊖ is abstractum) ℥j. Ol. ☿ ij. (ex cinnab. natiua) ℥ij. Ol. ♂is (ex scoriis ♂) ℥j. Superfunde 🜍 vini, aliquoties id abstrahendo, & remanet puluis paulatim △ calcinandus & figendus.

Prodest in contracturis. Dos. g. viij. Popp. in Thesaur.

10. *Aliud per Essentiam*
⊖*is.*

℞. Optimè calcinat. (per ããã, &c.) affunde QE. seu oleum (Balsamum) ⊖, ac extrahe, (solue) s. a. Decantatis extractionibus, (solutionibus) affunde 🜅 opt. rectificat. sic 🜅 animam Solis ad se trahet, relictâ Essentia ⊖ in fundo, quam separa; Tincturam ☉ in 𝔐𝔅 à 🜅 libera. *Sala de ☉ potab.*

11. *Aliud per spir. Mannæ.*

℞. Calc. ☉ fulminantem, redige in flores per peculiare aliquod instru-

mentum argenteum deauratum: Ex floribus extrahe tinctur. cum spiritu mannæ: abstrahe ad consistentiam pro libitu.

Vires. *Sudorem, eumque fœdissimum pellit, felicissimè morborum quorumcúnque malignorum & venenatorum seminarium secum vehens. Cl. Helu. Dieterich.*

Dosis guttæ aliquot.

12. *Aurum potabile cum ♎u ⊖ is 🜔ri primo.*

F. ããã ℥j. ⊙ cum ℥ vi. ☿ morte vulg. superfluum ☿ium per corium exprime, globulum restantem tere cum ana ⊖ fusi, fac euaporate ☿ ium mediocri △, salem ablue aqu. calidâ, calcẽ ⊙ tere fortiter cum ℥iij. 🜔 communis, pone in tegulâ fulminatoria (*eine Treibscherben*) coopertâ cum foramine, cementa per 3. horas ad totalem vsque 🜔 euaporationem, idque cementationis opus 4. aut 6. cum pari quantitate noui 🜔 reitera donec sc. ⊙ in spongiam rubicundam attollatur. 2. Extrahatur tinctura per seq. Menstruum ♃ spiritus ⊖ ♀ri parati, vt indicabitur cap. de ♀ro vini part. I. 🜄 part. XII. Destilla simul ex cucurb. Hunc 🜄·♀ satum affunde calci siue floribus ⊙ sublimatis & tingetur rubro colore, abstrahe 🜄, remanebit puluis coccineus, cuius vires innumeræ.

N. *Si calcem spongiosam aliquoties ♎aueris cũ part. 8. ✳ci donec sandaracino colore eleuetur & postea admixtione ✳ vindicaueris, felicius & citius extractio fiet Tinctura. Ex commun. S. Closs.*

13. ⊙ *potabile Franc. Antony.*

⊙ Purgetur (bis) per ♁. Hinc calcinetur cum ☿. & 🜍. Extrahéque cum 🜍. ♄i.

N. *Licet & vice secundâ cum ⊖ marino fuzo ac tertia cum ⊖ ♀i calcinare.*

Dosis g. 6. 7. 8. &c.

N. *Hoc est genuinum illud adeò decantatum ⊙ potabile Londinense, cuius descriptionem mihi seruare constituerã. Verum cum à diuersis locis, quin etiam ex aulâ quadam illustrissimâ transmitteretur, vt communicaretur, nolui hac in re expectationem frustrari.*

14. *Aliud Quercetan. ⊙ vitæ dictum.*

Ex calce ⊙ leuissima & spongiosâ, elice Tincturam digerendo in ♏ per ⚹, Tincturam hanc exalta circulando cum 🜄.

Vires *Ad inumerabiles morbos ferè incredibilis videtur virtutis. Quercetan. in Scolopet. Et ex hoc Sala in ⊙ potab.*

15. *Aliud Landanum ☿riale Bayeri.*

℞. ⊙ per 🜍 r & ☿m optime calcinat. ℥ß. Olei ☿ aliis ℥v. (forsan ol ♄i) Digerantur colore ciner in phiola H.C. ♂ octo. sic extrahitur tinctura ⊙ rubicunda hanc (relicto albo corpore) in phiola H.C. digerendo coagula (in Athanore) in lapidem rubrum, quem super porphyretico humido solue; reiectisque fecibus denuo coagula; tertio eandem operam repete.

Dosis gran. 2. ad 5.

16. *Aliud Billichij.*

1 Calcina cum 🜂 ac præcipita.

2. Reuerbera cum flor. 🜍 & ☿, vt euadat puluis instar boli armen.

3. Solue cum 🜄 rectificatiss. digerendo ac cohobando multoties, (20.) & vltra: dein coagula abstrahendo.

4. Sol

4. Solue in spirit. ⊖, digere dies aliquot (3.) hinc abstrahe. *Bilich. in Exerc. th.* 102.

17. *Tinctura ☉is.*

♃ auri fulminatis probè edulcat. part 1. spiritus ⊖li volatilis part. iv. (sunt qui Oleum ⊖ causticum, in quo salis proprij pars 3. resoluta sit adhibét, sed tale menstruum naturæ nostræ inimicum est) Digerantur in B. repenti per 40. ♂. Tinctum ♌um rubicundissimum & clarum separa per inclinationem, abstrahe ad siccitatem, affunde è vino hispanico factum & ♀ satum, & in calore lenissimo fiat Extractio instar Rubini, tinctos spiritus destilla & ad aliquam consistentiam redige, vel pulueris formam, quem etiam à sapore 🜄 poteris eluere aqu. still. vel dissoluere in quocunque liquore appropr.

N. Si desit spiritus ⊖li volatilis, tunc eius loco seq. Menstruum excellentissimum substitue.

℞. ⊖ communis ℔. 1. ⌽ ℥ vi. destilla s. a.

♃ huius aqu. fortis part. iij. 🜄 tantundem, infunde 🜄 in magnâ cucurb. quam statim occludes ✕ suo, ebulliunt enim illicò commixti ♌us & flauescunt, deinde durante ebullitione rubedinem acquirunt, tandem eadem cessante menstruum sub viride euadit, quod quidem nil peculiare possidet, nisi quod illius acredo facili negotio ab auro soluto eleuatur, id quod adhibitis aliis 🜅 fieri non potest.

Ex communic. S. Closs.

18. *Tinctura Fratris Basilij*

℞. ☉ per āāā calcinat. p. 1. Solue digerẽdo in 🜅 ✱ ata, (vide in ⌽ 🜅 m Basilij,) vel in 🜅 salinâ, (id est, ⊖ acuta) p. iij. hinc depleatur solutio, restitantíque ☉ calci denuo 🜄 illa soluens affundatur, &c. donec penitus soluta calx sit: Solutiones digere in MB, vt subsideant feces, quas separa. Solutionem defecatam digere iterum in MB ♂ ♇ (9.) Hinc abstrahe 🜅 ad oleitatem, abstractam aquam affunde vicissim, imprægnáque calcem cohobationibus tantisper repetitis, donec liquor ferè insipidus extillarit. Tum affunde nouam 🜅, imprægnaque denuo vt dictum, in arena, ídque tantisper donec ☉ per ✕ penitus transportatum sit [N. *Cum singulis destillationibus ignis est augendus,*] tandem abstrahe per MB ad oleitatem, reponatúrque ad Crystallisandum, s. a.

Hinc

℞. Crystall. ☉ p. 1. ☿ii viui purg. p. iij. agitato optimè, sic apparebunt colores, subsidebítque āāā. Exhalet ☿ & restabit puluis Solis purpureus in ✕ solubilis; qui tingit subito instar sanguiguinis.

Ex hoc puluere extrahe s. a. tincturam rubicundam cum 🜄i, qui cum spirit. ⊖ mixtus & dulcificatus sit, (vide spirit. ⊖ dulcem ac 🜄 temperatam Basil. in 🜄 i,) donec menstruum vlterius non tingatur, & corpus album reliquum sit.

N. 1. *Menstruum nisi cautè & rite præparatum sit, pro tinctura rubicunda. extrahit viridem, vel alterius alicuius coloris.*

N. 2. *Corpus illud album in extractione tincturæ residuum, inseruit Sali & ☿io conficiendo, de quibus infra, videatur Tholdij Halographia, vbi ex testamento Basilij Monachi, prolixè elaborationes hasce describit.*

19. *Paulo secus ex manuscripto testamento Basilij.*

1. Purga ☉ per ♄.

 2. Cal

2. Calcina, i.e. solue purgatum ⊙ in 🜆, coaguláque.

3. Volatilisa cum spirit. ⊖ acuato per spirit. draconis, (✳) vide supra.

4. Præcipita cum Ol. 🜿, vel quod melius per abstractionem lentam.

4. Reuerbera cum flor. ♀. vide supra

6. Extrahe 🜍 Solis per 🜅 igneum & spirit. ⊖. vide ∇ temperatam in 🜅

7. Digere extractum 🜍, & solue denuo in ☿ Philosophorum, vel in 🜆 dicta.

8. Volatilisa cum 🜅.

N. *Basil. repet. lapid. Phil. volatilisat ⊙ per spir. ⊖ is, hinc coniungit extractum 🜍 cum spir. ⊖ i rubeo (corrosiuo) per digestionem cum 🜅 dulcificato soluit & digerit aliquandiu; tandem cohobat, donec nihil in destillatorio residui remaneat. Sic acquiritur liquor solaris seu ⊙ potabile maximarum virium.*

20. *Vnicornu Solare, seu Manna Solaris,*

℞. Calcem Solis optimè reuerberatam, imbibe aliquoties, menstruo solari, id est, affunde aliquantulum solaris menstrui (ad eminent. dimidij digiti,) vaséque H. clauso digere, l. △ vt siccescat.

Hinc iterum affunde, ac digere, totiésque repete, vt Sol in puluerem subrubeum transmutetur.

Dosis à gran. 1. ad 5.

N. 1. *Menstruum solare destillatur per cornutam ex minera, repetitis aliquoties destillationibus. Mynsicht.*

N. 2. *Felicius forsan processeris, si Menstruum hoc sale suo alcalisaueris, calcem cum alcolisato hoc menstruo circulaueris, ad modum, quo alias tincturas nomine mannas fieri diximus.*

Hic non possum non monere, quod nonnulli tincturam Solis, beneficio oleorum aromaticorum sibi imaginentur. Nimirum calcem Solis optimè elaboratam impastant cum oleo, (e.gr. Garyophillor. Cinamomi, &c.) hinc 🜅 rectificatissimum affundunt, atque intercedente digestione tincturam extrahunt.

Verum, mehercle, loco tincturæ Solis aromaticorum oleorum tincturam nanciscuntur, quæ 🜅 rectificatissimo, ceu suo simili, (accedit enim ad naturam oleagineam) admixta acquiritur.

V. SVBLIMATIO.

Vnde Flores Solis.

℞. ⊙ optimè calcinat. (per spirit. ⊖,) part. 1. ✳ depurat. p. v i i. Misc. & sublima. Sic eleuabuntur flores Solis, quos eluendo ab ✳ libera.

Dosis gran. 6. & 9.

Fiat peculiare instrumentum argenteum aut cupreum, (pyxidis instar complicatilis) constans ex duabus partibus superiori ac inferiori, vt aperiri possit. Instrumentum hoc in latere tubulum habeat, per quem ⊙ solopetans iniici possit, (paulatim id fieri necessum est) tubulum statim obturando. Sic eleuabitur ⊙ fornicíque superiori adhæreścit.

VI. SALIFICATIO.

Vnde 1. Sal. ⊙.

℞. ⊙ fini p. 1. ☿ purificat. p. v. vel v i. F. ããã. abstrahaturque ☿ per retortam. Hinc F. iterum ããã ex relicta scil. Solis calce, & abstracto ☿, ídque repetatur toties, donec ⊙ assumere ☿m amplius nolit. Tunc affunde ⚹ optimum, [vel & spiritum ◡ acuatum,] digeréque l. △, decanta ac abstrahe menstruum ad siccitatem, & remanebit ⊖ Solis.

N. 1. *Cum relicto ⊙, eodem modo procedere potes amalgamando nimirum ac abstrahendo, donec totus ⊙ in ⊖ conuer*

conuertatur, Kesler. lib 1. c. 4.

N. 2. *Alij idem meditantur ex* ☉ *per* ℞ *calcinato, ac per mensem reuerberato.*

2. *Aliter.*

℞. ☉ foliat. vel quod melius calcinat. ℥ß. ⊖, ⏀, O, ana ℥ß. Misc. ac impone phiolæ cera Hispanica obturatæ, digeréque calore arenæ, sic soluetur ☉. Hinc affundendo ▽ calidam præcipitabitur ☉ in forma pulueris purpurei, [maximè si ☍ ♀ instilletur,] Pulueri optimè edulcorato affunde 🜄 rectificatiss. sténtque aliquandiu, (menses aliquot, vase clauso,) vt 🜄 sale Solis imprægnetur. Hinc decantetur 🜄 & abstrahatur, efflagrétue. Sic relinquitur Sal ☉ albiss. in fundo.

Vires. *Insigne est Diaphoreticum.*

Dosis gran. 2. 3. 4.

3. *Sal Salis Basilianum.*

℞. Corpus illud album, in extractione tincturæ ☉ Basilianæ residuum; reuerbera leniter per mediam horam, vt aliquo modo corporale fiat. Hinc affunde ▽ mellis corrosiuam, digere, extrahéque Sal s. a. (labor est dierum 10. circiter.) Aquam mellis sale Solis imprægnatam subiice destillationi MB vt abstrahatur. Sal Solis residuum edulcora, aliquoties ▽ commun. destillatam affundendo, atque destillationibus repetitis abstrahendo; tandem cum 🜄 clarifica.

Dosis gran. 2. 3. 4. *&c.*

N. *In hac extractione Salis remanet materia vtilis pro* ☿*io Solis conficiendo*

VII. MERCVRIFICATIO.

℞. Materiam in confectione Salis Solis Basiliani residuam, affunde spirit. ♀ i, digere per mensē, ac destilla à scoriis ♂ per retortam (vitream) in receptaculum ▽ æ frigidæ aliquota parte adimpletum, & habebis ☿m Solis.

Tholdius in Halographia ex Testamento Basilij Monachi.

☿*ius Solis Paracelsi.*

Paracelsus generaliter hunc modum præscribit, quo singula Metalla in ☿ viuum redigi possint.

Nimirum:

1. Calcinat Metallum fumigando, i. e. per fuliginem, ☿rii. *Vide libr.* 1. *cap.* 14.

2. Calcem Metalli amalgamat cum ☿ digerit, abstrahítque.

3. Abstractum ☿m iterum cum calce eadem amalgamat, digerit & abstrahit toties, scil. iterando, donec calx metalli supra candelam instar ceræ liquari possit. Hinc digerendo calcem illam in ☿m conuertit, *Vide lib. de resuscitatione rerum natural, vt & lib. 6. Archidox.* vbi tempus amalgamandi obseruare monet, quo Planeteæ cœlestes correspondentes coniunguntur *De quo legi potest libri huius primi cap.* 22.

CAP. X.

De Argento

ARgentum Metallum est nobilius candidum, Auro imperfectius.

Dicitur Chymicis Luna vel Cerebrum, eò quod in Macrocoſmo Lunæ, in Microcoſmo, cerebro ſympathicum ſit. Germ. *Silber.*

Vires. *Capitis corroborans perhibetur ſpecificum, ſpiritúſque animales confortare, vnde & omnibus capitis affectibus peculiaris efficaciæ cenſetur, quales imprimis Epilepſia, Apoplexia, & ſimil.*

PVRGATIO à ſordibus ſuperficiariis.

Coquatur, laueturque cum ▽, in qua ſolutum 🜿 ac ⊖.

I. PVRGATIO, ab altenis Metallis.

1. *Per calcinationem immerſiuam.*

Solue ☽ per 🜅, quæ ſolummodo ſoluat ☽, reliquis Metallis intactis.

2. *Per fuſionem cum ♄o.*

Immitte plumbum in + bulum ignitum, vt liqueſcat, quo liquefacto, ſuperiniice ☽m, continuando ignem, donec cum plumbo metalla illa imperfecta vi ignis, partim in fumum abeant, partim quoque ſcoriarum nomine ſecernantur, relicta ☽ in fundo.

N. 1. *Ignis ſat fortis requiritur vnde è re erit, furnum anemium adhibere.*

N. 2. ♄*us hac purgatione in ſpumam cum argenti recrementis concretus, dicitur Lithargyrus, de quo infra.*

3. *Per nitrum.*

Fluat ☽ ad ignem, hinc ſuperiniiciatur per vices 🜕, & purgabitur ☽ a.

II. CALCINATIO.

1. *Immerſiua.*

Solue ☽m laminat: in liquore aliquo corroſiuo, coagula inſpiſſando vel præcipitando, ac edulcora. Præcipitatur autem ☽ ſoluta, per muriam ſalſam, ▽ ſalſam, vel per particulam æris iniectam.

N. *Liquor ille corroſiuus, vel eſt* 🜅 *[vide in* 🜕*,] vel ſpirit.* 🜕 *vel his finitimus humor, (vt patebit infra in tincturis, ſeu* ☽*a potabili,) recipitur autem in quãtitate tripla, quatrupla, ſextupla, &c*

N. 2. ☽ *hac ratione ſoluta, ſi more ſolito ad cryſtalliſandum reponatur, concreſci in cryſtallos, quos vitriolum* ☽*a vocant.*

2. *Calcinatio Amalgamatoria.*

℞. ☽ pur. ac ☿. ana F. ããã. admiſce ¼ ⊖, vel 🜖 i Exhalet ☿ ad △, reſiduum eluatur.

Calcinatio Cenentatoriæ,

Fit, per 🜿 🜖 lat. per ♉, per, ☿, per ⊖, & ſimil.

N. *Calcinatio hac fieri debet ſine fuſione.*

E. gr.

℞. ☽æ lamin. p. 1. ☿ ♎. p. ij. Miſc. exhaletque ☿ ad ignem, & remanet ☽a niſtar reſinæ. *Senn. Inſtit.*

Sic cementatur quoque cum duplo ♉, vel cum quadruplo ⊖, hor. 4.5.6.7.8.

Aliter.

℞. ☽ limat. p. 1. fl. 🜍 r. p. ij. ⊖ p. ß. Miſc.

Misc. sublimaque (septies) vt flores 🜂is sublimari solent, sublimatum restanti materiæ semper addendo, vltima vice sublimatum abiice, restantémque materiam aquâ elue.

Calcinatio ☾æ cæmentatoria fit etiam vt supra dictum est de ☉ potabili cum ♌u 🜔 ♀ri.

Calcinatio Reuerberatoria.

Quia ☾ facilius igni ac calcinationi paret, quam ☉, vlterius operosâ reuerberatione opus non habet, nihilominus tamen, cui ita visum fuerit, amplius ☾ calcinatam elaborare poterit, denuo illam cum 🜍, vel cum 🜔, (♉) vel simul cum 🜍re & ♉, vel cum 🜔 & ✳, &c. aliquoties pro lubitu cementando, ac dein ablutionibus à salsedine liberando.

E. gr.

℞. Calc. ☾ (per 🜅) ℥j. 🜔℥ij. ✳ ℥ij. Misce & reuerbera per ♂ 8.

III. SOLVTIO ET EXTRACTIO vnde ☾æ potabiles & Tincturæ.

N. *Luna vt mollior est Sole, ita facilius quoque in potabilem formam reduci potest, adeo vt si optimè calcinata fuerit, soli 🜄i, optimè tamen rectificato obediat. Quia tamen labor iste aliquo modo laborosus ac diuturnus est, loco 🜄 simplicis, idem ille 🜄 acuatus, vel aliud aliquod menstruum recipi solet, vt patebit in singulis.*

1. ☾ *potabilis per 🜄 simplicem.*

℞. ☾m calcinat. (cum 🜄 in quo aliquid ✳ sit solutum (extrahe cum 🜄 cohobando aliquoties.

Dosis gran. 3. vel 6. Gluckrath.

Aliter.

℞. ☾ calcinat. (per 🜅, seu liquorem corrosiuum destillatum ex Minij p. 1. ✳ p. ij. extrahe cum 🜄 optimè rectificato. *Kesler. 1. cap. 1.*

2. ☾ *potabilis per 🜄 sale vrinæ acuatam, & simil.*

℞. ☾m calcinat. (per ♌. ⊕, cum cohobiis, vel per ☿,) extrahe per 🜄 rectificatum acuatum, sale vrinæ volatil, [i.e. per 🜄 microcosmicum,] filtra & coagula. *Vide de ☉ Kesler. 1. cap. 7. Sennert. Instituit. Begum.*

Aliter.

℞. ☾ calcinat. (scilicet miscendo cum fl. 🜍. p. ij. 🜔 . p. 1. & sublimando septies, *vide supra cementat.*) p. 1. Vs opt. p. iij. 🜔. Vrin. p. ¼. digerantur in vase benè clauso per dies aliquot.

Hinc destilla per retortam vitream aliquoties, (8. 9. aut tantisper) donec materia ascendat cærulei coloris. Sin minus hæc successerit, calcinetur denuò ☾ pluries, & procedatur, vt dictum.

Dosis gran. 5. 6. 7. &c.

N. *Eodem modo fieri quoque potest. ☾ potabilis per 🜄 acuatum Sale Naturæ, de quo in ☉.*

3. *Alia ☾ per 🜄 ♃ satum*

℞. Calcem ☾æ reuerberatam, (cum 🜍r. (affunde 🜄 opt. ♃ satum, abstrahe cum septem cohobiis, sic soluetur ☾, circula per mensem in MB, & habebis liquorem cæruleum, *Kesl. lib. 4. c. 44.*

4. *Alia, per 🜄 ⊕latum.*

℞. ☾ calcinat. q. v. extrahe s. a. tincturam cæruleam cum 🜄 ⊕lato (*vide Vinum*) decanta ac abstrahe

N. *Præstat reliquis in Epilepsia.*

5. *Tinctura ☾æ Basiliana.*

Habeatur in promptu.

1. 🜔 ter cum ana ♃æ calcinatum, *vide calcinat. 🜔 is.*

2. Ad manus sit calx ☾æ.

3. Paretur 🜅 ex ⊕i & ○ ana.

Ergo.

℞. Calcem ☾æ, misce cum 🜔 calcina

cinato, & inde phiolæ vitreæ, affunde 🜄m, eámque abstrahe destillando, cohobaque vice tertia, vltima vice ignem augendo, vt materia in vitro fundatur. Sic ☾am nancisceris pellucidam, ex qua cum 🜊 fortiss. extrahatur s. a. tinctura sub colore vltramarino.

N. *Remanebit corpus ☾æ in extractione hac residuum, quod Sali ☾æ conficiendo reseruetur.*

Videatur Tholdius in Halographia Testamento Basilij.

N. *Plures modos tincturas ☾æ conficiendi, ad imitationem modorum, qui in Solis tincturis descripti sunt, ipsemet Lector colligere poterit.*

E. gr.

Tincturæ cum 🜄 acuato per ☰m naturæ, &c.

Essentia ☾æ, vti lapidum & crystalli Extracta Clossæana fiunt, parari potest. *Vide c. 4.*

Luna potabilis S. Closs.

Luna potabilis fiet si primo ☾am laminatam pluries cum 🜍 calcinaueris, & inde per affusionem aqu. communis 🜔lum elicueris, quod resoluendum erit in Spiritum composito ex ⊖ ⦶ & 🜄 præscripto Art. de Tinctura Solis, feces segregando per digestionem, tincturam cæruleam cogendo in puluerem, è quo demum per 🜄 vera Essentia exurgit aduersus Epilepsiam optima.

Ex communic. S. Closs.

Alio modo.

Primo ããã, &c. pars vna ☾cum part. 8. ☿ij exprimatúrque per corium, secundo globulus restans teratur cum quadruplo ⊖ decrepitati & prunis ardentibus calcinetur per horas 4. in pyxide cæmentatoriâ, si quid non probè calcinatum supersit, cæmentetur iterum addito nouo ⊖, & calx à ⊖ per ablutiones liberetur. Tertio sublimetur huius calcis ℥j. cum ℥iv. ✳ci idque 5. repetatur 4. liquore acido potabili primum (🜊) dein 🜍co vegetabili (🜄) extrahatur Tinctura, quæ ad siccitatem reducta sal dabit in cellâ diffluens in Oleum, quod itidem spatio 80. ☍ fixati poterit in Medicinam morbis cerebri specificè dicatam.

Ex communicat. eiusdem.

IV. SALIFICATIO.

☾a in salem 🜔tum quomodo conuertatur, ex iam dictis innotuit. Dabimus igitur modum salificandi Basilianum, quem ex testamento eius manuscripto verbotenus cum plurimis aliis transtulit Tholdius in suam Halographiam.

Nimirum.

℞. Corpus illud ☾æ in extractione tincturæ Basilianæ residuum, affunde 🜄 mellis corrosiuam s. a. abstrahe & edulcora, vt dictum in Sale Solis.

N. *Supererit materia, ex qua extrahi potest ☿.*

Vires. *Conducibile est morbis capitis, & inprimis Epilepsiæ, Hydropicam aquam exiccat, &c.*

Dosis gran. 4. 5.

Spiritus Lunaris S. Clossæi.

Prima opera fit in parando 🜔lo ☾æ, quod fit per 🜍 instar li🜔 ♀is, verum ad minus calcinationibus 20. iteratis indiget. Longè faciliori ac meliori methodo extrahitur è limaturâ ☾æ subtilissima beneficio aqu. lilij conuall. ℥iij. fortificatæ cum ℥j spiritus 🜔li ♀is (vel cum 🜊) tenendo per mensem in digestione cinerum, sic spiritus ♀eus impraegnabitur Tincturâ

☾ ex

☾ex cyaneo ſubuireſcente, quâ ſepoſita alium ſpiritum 🜖li ♀ ei ſubſtitue, totiéſque extrahe, donec tota ferè ☾ ſoluta ſit, tandem ſolutiones euapora ad cuticulam vſque, collige cryſtallos, è quibus ſiccatis per 6 more ſolito primo phlegma & ſpiritum ♀is pelles, quæ ſeorſim ſeruanda, deinde auctiori △ ſpiritum ☾æ & vltimò Oleum.

Spiritum hunc Lunarem Idiophaticæ Epilepſiæ ῥιζότομον eſſe expertus eſt author qui ſupra.

CAP. XI.

De Ferro.

CLaſſis ſecunda, Metalla ignobiliora duriora continet, Ferrum ſcil. & Cuprum.

Præparationes præcipuæ.

1. Purgatio. 2. Calcinatio. 3. Sublimatio. 4. Deſtillatio. 5. Extractio. 6. Salificatio. 7. Liquatio.

FERRVM.

Ferrum Metallum eſt ignobilius, conſtans ex Mercurio & 🜍re minus liquabili, crudiori, ſeu ſi mauis ex 🜍re, ac Sale, quæ partibus terreis crudioribus immixta ſunt.

Vires. *Diuerſis ♂ dotatum eſt viribus; adſtringendi ſc. & aperiendi. Vis aperitiua in volatiliori potiſſimum reſidet parte, ac proinde in ſale: vis adſtrictoria infixior, adeóque in terra latitat. De his qui vlterius erudiri cupit, adeat problem. Horſt. Decad. 7. q. 2.*

PVRGATIO ♂ à ſordibus ſuperficiarius.

Purgatur ♂is limatura à ſordibus quibus forſan ſcatet, tùm ventilando, tum abluendo ▽ communi.

I. Purgatio ♂ Gradatoria: vnde Chalybs.

℞. ♂is in lamellas vel virgulas, (digiti maioris craſſitudine) redacti, p. 1. Carbonum ſalis vel fagi puluer. Raſur. cornu bouis, p. 1. ſtratifica, ac in vaſe clauſo igni committe furni anemij fortiſſimo, hor. 4. aut 6.

N. *Calybs igitur nihil aliud eſt, quàm ♂ optimè purgatum, ideóque loco Ferri Chalybem præſtat recipere.*

II. CALCINATIO: vnde Crocus.

1. *Calcinatio Reuerberatoria, vnde Crocus ♂ obſtructiuus.*

Limaturam ♂is igne fortiſſ. eoúſque reuerbera, donec in Crocum eleuetur leuiſſ. & rubicundiſſimum.

N. 1. *Sal commune vim habet reuerberationem hanc accelerandi. Hinc ſunt, qui citioris reuerberationis gratia limaturam initio aliquoties vrina puerorum (vel ▽ ſalſa, acetóve) conſpergunt, iterum exiccant, poſtmodum reuerberationi ſubiiciunt. Sic reuerberatione vnius atque alterius diei ♂ in florem ſurgit rubicundiſſimum, qui quotidie, (ne vi ignis pereat vel nigreſcat,) colligatur. Hartm. in pract. Gluckr. in Beguin.*

N. 2. *Si qua pars nondum ſatis reuerberata ſit, elaboratiorémque ſeparare velis, affunde ▽m, agita, atque antequam penitus ſubſideat, ▽m leuiore ſc. & magis elaborato Croco turbidam, in aliud vas effunde, parte grauiore, quæ*

subsidet, in priori vase relictâ: Abstractâ vel decantatâ dein aquâ, habes Crocum leuiorem, crudioribus suis ac grauioribus portionibus spoliatum.

Alij ℞. Limat. ♂ ℔.ij. ⊖ decrepit. ℔.iij. (vel ana) mixta reuerberant per diem. Hinc ♂ iterum edulcoratum subtilissime læuigant, denuóque reuerberant, [dies octo vel decem] donec eleuetur Crocus subtilissimus, quem quotidiè auferunt, atque ▽. plantaginis præparant.

Vires. *Obstructiuus hic Crocus est, ac siccatiuus, confert in Dysenteria, Lienteria, Gonorrhœa, & similibus.*

Externus eius Vsus est in exiccandis vlceribus & vulneribus. Quercetan. in Pharmacop. restitut. Sennert. in Institut.

Dosis à ℈ß. ad ℈j.

N. *Adhærescit & Crocus ♂is baculis ferreis furni destillat.*

2. *Calcinatio fusoria: vnde Crocus ♂ aperitiuus.*

Laminis ♂ seu Chalybis ignitis adeo vt scintillent optimè admoue magdaleones 🜍ris: sic liquescit ♂ instar ceræ, decidítque granulatim in frigidam suppositam, teratur subtilissimè & seruetur pro vsu.

Vires. *Virtutem habet reserandi, aperiendi & attenuandi. Querc. in Pharm. rest. Beguin.*

N. *Maximus requiritur calor, ideóque præstat officinam fabrilem adire.*

3. *Calcinatio Cementatoria: vnde ⊕m ♂is.*

Lamin. (Limatur.) ♂, cementa cum 🜍 pulu. igne paulatim adhibito per horam, ita 🜍re accenso calcinatur ♂: Materiam exemptam ac tritam calcina iterum per se, [non secus ac calcinatur ♁ in præparatione vitri,] vt 🜍r penitus efflagret, diligenter mouendo, donec ferro adhærere incipiat.

℞. ♂ huius calcinati ac triti ℔.1. 🜍r. ℥ß. Misc. exactè, ac calcina iterum per hor. ¼. Dein tere iterum, ac adde tantundem 🜍, idque repete quinquies vel pluries. *Croll.*

Ex hac ♂ calce fit ⊕m ♂is.

2. *Aliter.*

℞. ♂ laminatum cementa cum 🜍re & ☐ ana, Crocum laminis adhærentem absterge. *Parac. l. de morte rer. natur.*

4. *Calcinatio Immersiua.*

Solutio ♂ fit in quolibet liquore corrosiuo, etiam minori acrimonia prædito. Vt sunt 🜅 vulgaris ☊ ⊕i, ☽i, ⊖is, 🜍ris, ☉is, ⚹iaci. Coagulatio fit, vel inspissatione, vel præcipitatione, sed raro.

E. gr. per 🜅.

℞. Limatur. ♂ ℥j. affunde sensim 🜅 ℥viii. digere per noctem, & abstrahe 🜅 in arena. Sic relinquitur Crocus rubicundissimus, per deliquium solubilis.

Per ☊m 🜍ris.

℞. ♂ laminat. vel limat. (vel croc. ♂ aperit. cum 🜍re præparat.) affunde guttatim °₀° 🜍is, (simplex vel ▽æ mixtum,) solutioni affunde ▽. calidam, filtra, coagula aliquantulum, ac repone ad Chrystallisandum, s. a. Crystallos purifica soluendo, ac coagulando. *Hartm. in pract. Beguin. Gluckrath. & Kesler. libr. 1. cap. 13. Tentzel. in Exeges. loco de °₀° o 🜍.*

N. 1. *Similiter fiunt & Crystalli ♂ cum ☊u ⊖, p. 1. & ⚹ p. 3.*

N. 2. *Eodem modo fiunt & Crystalli ♂ cum ☊u ⊕i. Et hi dicuntur Salæ Magisterium Chalybis ⊕latum.*

Nimirum

Nimirum.

℞. ♂ purgatum ſolue in 🜊u 🜍i rectificatiſſ. coagula. Sic habes Magiſterium Chalybis 🜍 latum in forma Vitrioli viridiuſc. *Sala in 🜖 log. capite* 8.

5. *Calcinatio Vaporoſa.*

Laminas ♂ ſupra 🜄 in cucurbita clauſa ſuſpende, cucurbitámque in arenam calidam colloca, ſic vi vaporum adhæreſcet paulatim laminis crocus pede leporino abſtergendus.

N. *Labore repetito maior copia croci colligi poterit. Senn. Inſt. Hartm. in diſput. Chymiatr.*

6. *Calcinatio Illinitionis.*

℞. Laminas ♂ illine 🝆 ⊖i, vel 🜕ris, (vel limaturam ♂ eodem liquore conſperge,) & repone in cellam. Poſtea ablue aqua, & ſubſidebit crocus, qui parum ad rubedinem ſolummodo calcinandus.

N. *Quercetanus infundit* 🜊 *🜕is, ac* 🜄 *ana in cochlear ferreum: omnia bullire ſinit ad ignem lentum vſque ad conſumptionem: Hinc reponit per aliquot dies, puluerémque croceum abſtergit, qui facilè liqueſcit. Hunc verum Epatis reſtauratiuum appellat, eumque in Tragea hepatica ceu baſin recipit. Vide Pharm. reſt. c.* 26.

Vires. *Vtiliſſimus eſt hic Crocus in Cachexia, inſigne eſt aperitiuum.*

Doſis gran. 3. 4.

Eodem modo fieri quoque poteſt Crocus ♂ beneficio 🜊 O. ✳, ☾ *Paracelſ. l. de mort. rer. natur.* Verum hic Crocus non niſi extrinſecus adhibendus eſt.

Aliter.

℞. 🜄 (ex 🜍i calcinat. & ⊖ ana cum argilla deſtillatæ, (infunde in cochlear ferreum, vt euaporet. Sic ſtatim relinquitur crocus tenerrimus, qui abradendus & in vitro (quia facilè liqueſcit,) reſeruandus eſt. *Gluckr.*

III. VOLATILISATIO ac DESTILLATIO.

Vnde 1. *Aqua* ♂.

℞. Limatur. ♂is, expone aëri humido in cella aliquandiu, (ſeptimanas aliquot) hinc deſtilla, vel ex humili Aludele, vel ex Retorta. Sic nanciſceris aquam ♂is ſalſ edolentem, ſed paucâ.

N. 1. *Deſtillatio hæc felicius procedit* ☾*a creſcente, & circa plenilunium.*

N. 2. *Poſt abſtractionem reponi denuo poteſt, vt ſoluatur; denuóque deſtilletur vt prius.*

2. 🜊 ♂*is.*

℞. Mineram ♂, deſtilla per Retortam: liquorem deſtillatum reaffunde; digere ac iterum deſtilla.

3. 🝆 *Martiale album.*

℞. ♂. q. v. ſolue in 🜊u ⊖, ſolutio deſtilletur per retortam, ſic 🜊 prodit, Eſſentiâ ♂is imprægnatus ſapore ſubdulcis.

Vires. *Aperit obſtructiones præſertim Epatis, Lienis, venarum meſaraicarum, ac Vteri.*

Doſis gran. aliquot.

4. 🝆 ♂*iale rubrum.*

℞. Solutio ♂ præcedens, imprægnetur cum crem. 🜖i, deſtilletúrque △ fortiſſimo, ex cucurbit. vitrea humili, varios intus videbis colores inſtar caudæ pauonis. extillátque primo liquor: igne dein fortiori 🝆 graue cum Cryſtallis, quos per del. ſolue & iunge prioribus.

Vires. *Leuiter adſtringit & roborat. Hinc in Dyſenteria & fluxibus alui, aliiſque*

aliisque maximi commodi existit. Clariss. Dn. D. Helvicus Dietericus, Archiater Sereniss. Elect. Brandeburg.

Dosis gran. 3. 4. & vltra.

5. ☉ ♂ *Sulphureum.*

℞. Mannæ ♂ (Tincturæ) circula cum 🜄 rectificatiss. & supernatabit ☉, destilla per ☓, vt transeat & oleum.

N. *Fragrantissimum hoc* ☉ *perhibetur ac pingue.*

Vires. *Maximas vires habere censetur in obstructione ac debilitate Lienis, &c. D. D. Paulus Keller.*

6. *Ol.* ♂ *Præstans.*

℞, Croc. ♂ per Reuerb. Spir. 🜔 i philos. q. s. Digere, extrahe aliquoties recenti spiritu rubedinem. Spiritus tinctos iunctos abstrahe ad mellaginem. Hanc extrahe cum 🜄 Sal verò cum ▽ comm. Spiritus tinctos abstrahe ad oleaginositatem, cui sal purificatum per digestionem adiunge.

Vires. *Summum est obstructiuum.*

Dosis gran. 4. 5. &c.

Clariss. D D I.C. Facis.

7. *Vitrioli* ♂ *is destillatio.*

Destillatio 🜔 i ex ♂ confecti nihil peculiare à destillatione 🜔 i vulgaris habet iisdem enim modis perficitur, omnésque Medicamentorum formas, quas ex eodem illo vulgari 🜔 lo descripsimus, exhibet, felicioris tamen est operationis, in morbis ad ♂ is affinitatem accedentibus.

IV. EXTRACTIO: vnde Tinctura.

℞. Limatur: ♂ ℔. ß. candefiat, & extinguatur aliquoties in vini maluatic. ℔. iv. sic Essentia ♂ 🜔 lata communicatur maluatico.

Dosis ab ℥ß. ad ℥ij. iniusculo vel haustu aquæ cichorei, Hartm. in pract.

Aliter.

℞. ♂ limat. ⚹ ana ℔. 1. coque in sartagine ferrea l. △. semper agitando, donec ⚹ consumptum sit, (quò sæpius, eò melius) infunde postea in vino maluatico ℔. 4. 5. 6. digere, quotidiè aliquoties agitando, (♂ ♀ 14.) postea depleto & adhibeto.

Vires. *Prodest ad omnes affectus Splenis; item ad menstrua, tum prouocanda, tum inordinata corrigenda.*

Dosis ℥ß. ad ℥ij.

N. *Potest aromatisari Garyophyll. & simil. Finck.*

2. *Tinctura ex* ♂ *crudo.*

℞. Limat. ♂ extrahe rubedinem cum ⚹ acerrimo s. a. decanta & abstrahe. Dein extrahe cum 🜄. Quo tandem iterum abstracto, relinquitur Tinctura seu Essentia ♂ in fundo.

Dosis ad ℈j. vnde Senn. Inst.

Aliter.

℞. Limat. Chalyb. q. pl. irroretur ⚹ aliquoties & exiccetur. Hinc extrahe cum 🜄 ♀ ato. I. C. F.

3. *Alia ex Croco* ♂ *Quercetani.*

℞. Croc. ♂ [per 🜄 facti,] extrahe Tincturam digerendo cum 🜄 vulgari, donec rubescat, decanta à fecibus, & abstrahe ad oleositatem.

Dosis: Præmissis vniuersalibus, propinantur mane ac vesperi gutt. 9. vel 10. in decocto iuniperi. Hartman. in pract. loco de Hæmorrhag. & de Hydrope.

4. *Alia ex Croco* ♂.

Sic & ex croco ♂ per reuerb. fit Tinctura cum 🜄, cuius eadem Dosis.

5. *Alia, quæ Basilij est.*

℞. Limat. ♂ solue in sp. 🜔 i rubr. p. 1. ▽. fontan. p. ij. fil. filtra calide & crystalli

crystallisa, s. a. Crystallos exicca sub tegula continuò agitando, habebísque crocum purpureum: affunde ⚹ & extrahe s.a. Hinc abstrahe in MB ⚹, ac elue, ▽m font. aliquoties abstrahendo. *Tholdius.*

N. 1. *Eodem modo ex ⊖o ♂ ad summam rubedinem reuerberato extrahitur Tinctura seu ♁ beneficio ⚹ s.a. Quæ abstracto ⚹ in forma puluisculi rubicundissimi asseruanda.*

N. 2. *Ex remanente terra extrahitur ⊖ per ▽m mellis corrosiuam.*

5. *Alia ex Scorriis cœruleis.*

℞. Scorias ♂ cœrul. vitrescentes puluerisa, (alij calcinant prius hor. 24.) extrahéque tincturam rubram digerendo cum ⚹ acerrimo, filtra & abstrahe, restantem Tincturam edulcora aliquoties ▽ pluuial. Tinctura hæc liquescit sponte in cella.

N. *Efficaciorem habebis Medicinam si per 🜈, Tincturæ solutionem ac extractionem denuo iteraueris.*

Vires. *Longe efficacior est, quam Crocus vulgaris reuerberatione factus. Vim habet sistendi omnes fluxus, siue sint Menstrua, siue Gonorrhæa, Dyssenteria, Diarrhæa, Hæmorrhagia, &c.*

7. *Alia ex floribus Croci ♂.*

℞. Croci ♂ (per reuerber.) sublima cum ✱, ex floribus edulcoratis extrahe Tincturam cum 🜈, abstracto iterum 🜈, relinquitur Essentia in fundo.

N. *Dicitur præcipitare ☿m, Kesler. lib. 3. c. 71.*

8. *Alia ex Calce ♂.*

℞. ♂ Limat. à quo ✱ sexies vel pluries sublimatum sit, extrahe cum 🜈, decanta & abstrahe aliquoties cohobando.

N. *Puluis ille ante extractionem in liquorem resolui potest, qui ▽ elota etiam intrinsecus exhibetur.*

9. *Alia.*

℞. Croc. ♂ probè calcinat. q. v. irrora cum spir. ⊖ digeréque in ∴ calida donec spir. ⊖ exiccatus fuerit: hinc tere super marmore affusáque ▽ fontanâ macera in ∴ calida per ♂ (3.) postea filtra per chartam; filtraturam inspissa & extrahe cum 🜈 Tincturam.

Ex communicatione Affinis mei dilecti *Iacobi Holkapffel*, Pharmacopæi nostratis laboriosissimi.

10. *Alia Tinctura, Manna ♂is dicta.*

℞. ♂ Laminat. q. v. extrahe cum ♌u ♂ alcalisato, filtra & abstrahe, sic habes tincturam ♂.

11. *Basium ♂ & ♀is seu Tinctura extemporanea S. Closs.*

Compara tibi ⊖ ex viridis æris (*distillierten Brünspan*) pelle per 6 △ ∴ quicquid phlegmatis & spiritus volatilioris exire poterit. Hoc affunde super limaturam ♂ in vase strictiori. Intra quadrantem horæ absque adiuuamine △ sanguine ♂tis ♀us impregnabitur, abstrahe phlegma atque fusibili croco 🜈 superfunde, denuóque extrahe.

12. *Sal saccharinum & Tinctura flaua ♂ eiusdem.*

♃ Croci ♂ parati cum ♁ q. v. Affunde aq. restantem post præcipitationem butyri ℥ij. quam Spiritum ⊖li Philosophicum vocant: vna cum phlegmate (si hic desit cape ♌ cum ⊖ ⊖ ati diureticum vt cap. de ⊖ indicabitur) sine extrahere in ∴ tincturam flauam cum fœtore quondam ♁ eo, qui mox euanescit. Hanc coagula post filtrationem in ⊖ saccharo dulcius

dulcius, & maioris virtutis gratiâ cum 🜄 circula.

Vires. *Hepar roborat, vnde hydropicis, iisque qui diffluentia in tibiis vlcera patiuutur prodest, menses superfluos & hæmorrhoides siccat, dysentericos iuuat sumpta cum ther. rec. lienem deobstruit.*

Dos. salis ℈ß. cum ol. nuc. mosch. Tinct. gutt. vj. vij. in vino aq. linariæ.

13. *Tinctura rubra ♂.*

Laminas ♂ subtiles stratifica cum pumice & reuerbera per 24. horas. Rubescet pumex, è quo cum ⚹ tincturam poteris elicere & in sal rubrum coagulare.

Ad calcinationem reuerberatoriam pertinet seq.

Limaturam ♂ calcina absque vllâ præparatione aut commixtione △ reuerberij, donec ex rubedine summâ in calcem albam transierit.

Dosis ʒß. in vino alba. Frater D. Rondeletij hoc medio ab Ischuriâ curatus est. Ex communic. S. Closs.

14. *Tinctura alia & inde.*

Magisterium ♂is albissimum.

Limatura ♂is △ fortiss. eoúsque reuerberetur, donec eleuetur in crocum leuiss. & rubicundiss. Irroretur cum Sp. ✛i atque siccetur. Repetendo hoc (4.) Dein tantum affundatur Sp. ✛i q. s. ad extractionem. Digeratur vsque dum colore rubicundo tingatur, sæpius vero agitetur. Extractio lento calore redigatur ad mellaginem, quæ soluta aq. pluu. destillata & filtrata præcipitetur cum Sp. ⊖i. Sic habebis magisterium albissimum, quod probè edulcorandum.

Vires. *Ex ipsa descriptione cuiuis patebunt, prodest in morbis quam plurimis hypochondriacis, hepaticis, &c.*

Ex commun. Cl. D. Ioëlis Langelot.

V. SVBLIMATIO.

Hinc

1. *Flores ex ♂ crudo.*

Sublima limaturam ♂ cum ✱. (vide in ✱.) & eleuatur quoque portio ♂. hæc à ✱ elota, habere vim sclopetantem, æque ac ☉ fulminans dicitur, sed erroneè.

2. *Flores ♂ ex Crystallis.*

℞. Cryst all. ♂ (cum 🜊 nitrosa fact.) sublima cum ✱, & habebis flores rubicundos, quos edulcora. *Kesl. lib. 1. cap. 63.*

Vires. *Vim maximam habent in lienis & mesenterij obstructione.*

VI. SALIFICATIO.

Sal ♂ duplicis videtur esse sortis; subdulce scil. & ⊖latum.

1. *Sal ♂ subdulce.*

℞. Limatur, ♂ irrora ⚹ optimè, vt pasta inde fiat, quæ siccescat: siccatam tere ac irrora iterum, &c. idque repete multoties. Tandem effunde phlegma aceti, coque bulliendo & filtra: humiditate in MB abstracta, digere cum 🜄 Crystallósque serua pro vsu.

Vires. *Vim habent incidendi & aperiendi, obstructiones etiam contumaces, viscerum & vteri. Vide in Epistol. Gregor. Horstij obseruationibus annexis, lib. 1.*

2. Idem Sal assequi poteris vi ▽ simplicis, loco ⚹ ac phlegmatis eiusdem adhibitæ, sed quantitate minimâ.

N. *Suecicum ferrum sale abundantissimum est, ideoque reliquis in salis huius confectione præferendum.*

2. *Aliter.*

℞. Calcem

℞. Calcem seu croc. ♂ [per 🜕 factum] extrahe Sal cum aqua, filtra, coagula, ac repone ad crystallisandum, vel inspissa prorsus. Salem 🜖licum quem nactus fueris, solue denuo aliquoties & coagula, sic habebis Sal ♂ subdulce.

N. *Filtratio siquidem fieri nequit, quin charta vi corrodente corrodatur, dilui potest solutio aquâ fontanâ, quo minus acris & filtraturæ aptior euadat.*

3. *Aliter, Sal Basilianum.*

℞. Materiam in Tincturæ præparatione residuam, (*e.gr. in tinctura Basilij,*) affunde ▽ mellis corrosiuam, ac extrahe ⊖, s. a. Hinc abstrahe ▽m mellis, edulcoráque cum aqua fontan. per destillationem iteratam abstracta. Tandem clarifica cum 🜈. *Thold. in Halograph.*

Dosis gran. 6. 7. 8. &c.

4. 🜖*m ♂is ex cementato.*

℞. Calc. ♂ (cementatam cum 🜍re, vt supra,) extrahe ⊖, vt moris per ▽ calidam, filtra & crystallisa, s. a. *Croll.*

5. 🜖. ♂ *ex soluto* ♂.

℞. Limat. ♂ solue in 🜊🜖i rub. p. 1. ▽æ font. p. ij. filtra calidè, & crystallisa. s. a. *Tholdius.*

N. *Simili modo & per alios liquores acres crystalli ♂is exhiberi possunt, de quibus in Crocorum præparationibus, quippe nihil aliud sunt quam ipsemet Crocus, quem ipsum vel sola exiccatione ad ignem referunt.*

Sal ♂is purgans.

℞. ✳ i. Limat. ♂is p. æq. misce, leniter terendo in marmore. inde cucurbitæ fictili & ♎ primò lento △. dein fortiori, sensim & per gradus △ augendo. Tandem refrigescere sine, fractóque vase, partem superiorem albam reserua, nouæ sublimationi cum recenti limatura ♂ peragendæ; Partem mediam Ctoceā similiter serua (sunt flores ♂is diaphoretici.) Denique partem quæ in fundo remansit (☠) exime & modo vulgari ⊖ extrahe, idque soluendo & coagulando purifica, clausóque vitro reserua.

Vires. *Vim obtinet purgandi.*

Dos. ℈ß. *ad* ℈j. *in cochl.* 1. *aut* 2. *Syrupi violarum laxatiui, &c.*

N. *Quando ⊖ prædictum in syrupo violarum soluitur, necessum est vt bene agitetur, donec syrupus totus spuma euadat, quæ stet per noctem, vt clarescat iterum. Tunc additur pro libitu aliquid clareti laxatiui.*

Ex commun. amici Hamburg.

VII. LIQVATIO.

♂ per se minimè liquescit, verum si in crocum [calcinatione humida,] redigatur, aliquo modo liquabilis euadit; vnde Liquor seu Balsamus, medicamentum in vulneribus, aptissimum.

CAP. XII.

De Cupro.

CVprum, alterum Metallum, ex ignobilioribus duriuſculis eſt, conſtans (ſecundum Theophraſtum) ex ♀re purpureo, Sale rubro, ac ☿rio citrino.

Dicitur ♀, quod cum Venere Cœleſti in Macrocoſmo, cúmque generatiuis partibus in Microcoſmo ſympathiam obtineat, dicitur & Æs, Germ. *Kupffer.*

Vires. *Præterquam quod partes generatiuas peculiariter confortare creditur, variis abundare facultatibus æſtimatur, adeo vt ſint qui dicere non vereantur, nullum metallorum ſalubriorem ſpirare auram, quàm Cuprum. Et hinc Maioribus, ac præcipuè Hippocrati præter reliqua frequentiſſimo in vſu fuit. Nos relicto Cupro crudo, præparationes libabimus, quæ ſunt.*

I. PVRIFICATIO.

Purificatur à ſordibus ſuperficiariis, ſi impanatur hor. 7. 8. 9. &c. in ▽ 🜕li mixta cum ⚹.

II. CALCINATIO: *vnde Crocus.*

1. *Reuerberatoria.*

Fit more communi, limaturam, ſcil. cremando.

N. *Laminæ ♀is reuerberantur calore fornacis figulinæ in æs vſtum, quod facili contritione in calcem reducitur. Beguin.*

2. *Immerſiua.*

Solutio fit in liquore acri.

E. gr.

🜅, 🜋 △ is, 🜋 🜕i, & ſimil.

Sic:

Diſſolue ♀m in 🜅, ac præcipita per ▽m tepidam infuſam, vel per particulam ♂is, ☾æue iniectam. *Beguin.*

3. *Vaporoſa: vnde Ærugo, ſeu viride æris.*

Suſpendantur laminæ ♀is, vt vapori Vini & racemorum obiectæ ſint, ſic adhæreſcet Crocus pede leporino abſtergendus.

4. *Illinitionis.*

Illine laminas æris liquore acido ſeu acri.

N. 1. *Quin imo ſola ▽ ſimplex, tantillo 🜔is, vel 🜔, vel ✳ impregnata, æruginem extrahit.*

N. 2. *Paracelſus ſoluit ſalia (🜔m 🜕m, & ſimil.) in veſica, atque ſolutum liquorem laminis illinit. libr. de mort. rer. natural.*

5. *Cementatoria.*

Fit cum 🜔e, ♀re, &c.

℞. Laminas ♀is, F. S. S. S. cum 🜔 præparat. calcina paulatim leuiter igniendo. Poſtea ignitas in aquam iniice, atque à nigredine benè elue, iterúmque F. S. S. S. calcina, ac elue vt prius. Tandem cóque ac repone, vt ſubſideat crocus, quem edulcora ▽a.

Vires. *Inſeruit Chirurgiæ, ingreditur*

Empla

Emplastrum Oppodeldoch. Gluckr.

N. *Eodem modo cementatur quoque cum 🜍re, hor. 3. vel 4. inque æs vstum reducitur Officinarum; calcinatur itidem & limatura ♀ cum 🜔 simili modo quo ♂ ad exhibendum ⊖m calcinare docuimus.*

III. DESTILLATIO.

Destillationibus iisdem ♀ subiici potest, quibus ♂: Vnde & ▽m, Spiritum, Olea, Mannam, &c. exhibere aptum natum est, inprimis tamen destillationi subiicitur ⊖ m ♀is, cuius spiritus adeo famosus est, vt peculiari nomine Acetosus esurinus Paracelso nuncupetur: Virésque quæ spiritui ⊖i vulgaris adscribuntur, huic efficacius competunt.

1. *Spiritus & Oleum ⊖li ♀is S. Closs.*

Fiat ⊖lum ♀is methodo Crollianâ. Huius ℔. x I I. in 🝪 coniiciuntur & △ moderato destillatur phlegma omne, id quod horis circiter 6. perficitur: Cohobeturque destillationibus ad minimum super Colcothar proprium, vt mediante hac fermentatione [illegible] us volatiliores secedant promptius, tum demum augeatur △ per gradus per 5. ☌ continuos minimúmque corp. fixi in 🝪 remanet. Spiritus albos à rubris separa atque seorsim rectifica.

Vires. *Spiritus ♀ summum est aduersus Epilepsiam Sympathicam remedium, præmissâ purgatione cum floribus rubris ♀ ij. Dos. à gutt. 8. ad x. in iusculo acidis succis exasperato, alias vomitum excitabit.*

2. *Spiritus aurei coloris.*

Fit ex 🝪 cui super funditur vel spir. ♀ extillatus, vel 🜊 🜍 satus, digerendo donec Tincturam extraxerit, euoca menstruum, reliquum pelle per 🝪, egredietur aureus Spiritus.

IV. EXTRACTIO.

1. *Tinctura Basiliana.*

℞. Virid. æris q. v. solue in bona quantitate 🜊, filtra. Hinc abstrahe ad siccitatẽ (alias crystallisabitur) nanciscerísque viride æris purificatissimum, extrahe s. a. Tincturam Smaragdinam cum succo ex racemis immaturis expresso, donec nihil amplius coloris exhibeat.

N. *Remanet corpus, quod reseruetur ad Salis ♀is confectionem. Tholdius.*

2. *Alia seu flores æris.*

℞. Ærug. q. v. extrahe cum 🜊, decanta & abstrahe ad siccitatem, edulcora optimè aquâ calidâ.

Vires. *Mundificatiuum summum est in vulneribus, vnde & Emplastrum Oppodeldoch ingredi solet. VVirtzius Chirurgia.*

N. *Simili modo fit & ⊖m ♀is per Crystallisationem.*

3. *Alia Balsamus ♀is dicta.*

℞. Lamin. ♀, affunde 🝆 Terebinthin. digere & colorabitur colore viridi.

Vsus eius est in Chirurgia.

4. *Alia.*

℞. Limat. vel lamin. ♀ ℔. iij. vel iv. irrora 🜊 siccescat lente, idque repete multoties. Hinc affunde ▽ calidam, decanta ac filtra per chartam, (& remanebit in charta terra flaua, alij vsui reseruanda.) Filtraturam coagula l. △. ad mellis consistentiam.

℞. Huius Tincturæ quantitatem satis magnam, inde cucurbitæ atque

🜍o leuiter impoſito, da ignem lenem, & quando ferueſcere incipit, tolle 🜍 moueque bacillo, vt reſideat, idque repete, donec amplius non ferueſcat. Hinc firma & annecte firmiter 🜍m, (luto, & ſimil.) deſtillaque ex arena in recep. capaciſſ. △ gradatim adhibito, ſic prodibit primo, ſpiritus albus acidus paulatim flaueſcens, & rubeſcens cum nebula: vrge, donec nihil amplius aſcendat (, eſt opus vnius diei.) Deſtillatum rectifica in cucurbita oblongi colli ad ſiccitatem, igne moderato, ne quid flaui & rubei aſcendat. Ex reſtante materia extrahe ſ. a. Tincturam cum 🜄 rectificato. Hanc deſtilla, & quia aſcendit quoque Tinctura, cohoba, donec figatur: hinc coagula ad conſiſt. mellis.

N. *Ex materia ſeu terra illa remanenti, vlterius calcinata, extrahi poteſt* 🜔.

Vires. *Tinctur. præſtantiſſimum medicamentum eſt in Epilepſia, aliiſque morbis plurimis, cum liquore conuenienti exhibitum.*

Alia, Manna dicta.

Manna ſimili modo parari poteſt ex Minera ♀is, &c. Sicut Manna ♂, ex minera ♂.

Quinta eſſentia ♀is.

🝊 poſt expulſionem 🜍us albi & rubei olei reſiduum, expone aëri pluuioſo, vt humeſcat, (aliàs parum ſalis obtinebis) perfundatur phlegmate ſuo, eliciatur ſal vt moris eſt, cuius pars vna confundatur cum part. duabus ſpir. & olei ♀is, ſtent in digeſtione per 14. ☌. Tingetur colore rubeo.

Vires. *Hæc Tinctura leuiſſimo △ continuo fixata & coagulata, eſt ſummum arcanum ad morbos cerebri, ſang. depurandum, febréſque omnes contin. & intermitt. S. Cloſſ.*

V. SALIFICATIO.

1. *Sal:*

Sal ♀is 🜕tum ex viridi æris elixiuiari poteſt beneficio 🜍, nimirum 🜍o aliquantulum abſtracto, reſiduum frigori exponitur, ſic congelantur Cryſtalli.

2. *Aliter, ſecundum Thold. ex Baſil.*

℞. Reſiduam materiam, ex qua Tinctura Baſiliana extracta eſt, exicca, & affunde 🜄m mellis, vt extrahatur Sal: abſtrahe tandem 🜄m mellis, & digere cum 🜄.

Vires. *Sal ♀ calfacit intenſius quam reliqua Metallorum ſalia coroborat ventriculum, cruditatéſque inibi emendat, proinde flatibus, aliiſque affectibus inde oriundis, v.gr. colico, & ſimil. medetur; vterum frigidum calfacit, eius ſuffocationem ſanat, menſtrua promouet, renum quoque morbis ſuccurrit.*

Doſis gran. 3. ad 8.

3. *Aliter.*

Calcina limaturam ♀is cum 🜍e, (eodem ſcil. modo, quo ſupra ♂m calcinare docuimus,) hinc elixiuia ſal coquendo cum 🜄 fontana: aqua hac euaporata relinquitur ſal, ſeu 🜔m ♀is.

Vires. *Inſeruire poterit loco 🜕i, ac proinde eadem inde Medicamenta parari poſſunt, quæ in 🜕o dedimus.*

VI. SVBLIMATIO.

Flores ♀.

Fac lixiuium ex ℔. ij. 🜍 & ℔. 1. 🜹 hoc coagula in ſalem, quem M. cum part. iij. boli communis, & ſpiritus albos educ inſtar 🜄, △ per gradus aucto. Rectificentur.

♃ Huius menſtrui part. IV. limat.

mat. ♀is (aut quod melius Virid. Æris) part. 1. pone inter 🜊 vase obturato, soluetur metallum insensibiliter, affunde aliud, tantisper, donec feces nigræ & leues tantum supersint, aq. soluentem abstrahe, quod remanserit vrge △ aperto in cucurb. ita eleuabitur metallum in flores sub dio resolubiles in Balsamum viride.

Vires. *Vsus eius est in Vlceribus cacoëtheis, si verò eosdem à ♌bus ✱ci vindicaris, tunc securè & absque morsu Vulnera & vlcera quæuis exiccant, Exempl. & Vnguentis permixti.*

Ex commun. eiusdem S. Clossæi.
Oleum Virid. Æris causticum eiusdem.

℞ Virid. Æris part. 1. ⦶ part ij. ponantur in catillo, incendantur carbone donec deflagrarint, quod remanet soluatur in cellâ per deliquium, vel in vesicâ suillâ diligenter clausâ in aqu. demersa. Valet ad pustulas ♀eas & verrucas absumendas.

CAP. XIII.

De Plumbo.

AD tertiam progredimur Metallorum Classem, quæ Metalla ignobiliora minus dura continet, Plumbum scil. ac Stannum.

Præparationes sunt.

1. Purgatio. 2. Calcinatio. 3. Sublimatio. 4. Destillatio. 5. Extractio, quibus addi possunt Mercurificatio, Salificatio & Liquatio.

Plumbum Metallum est vilissimum, constans ex 🜍re indigesto, Sale aluminoso ac ☿io, naturam ♃ialem æmulante.

Dicitur Saturnus, quia tùm macrocosmico, tùm microcosmico Saturno, id est, lieni consecratum statuitur. Græcè Μόλυβδος. Germ. *Bley.*

Vires. *Refrigerat, adstringit, incrassat, &c. libidinem reprimit, vlcera carnibus implet, cicatrice obducit, excrescentiisque liberat, vlceribus cheroniis quæ vocant, malignis, cancrosis & putredinosis, tùm per se, tum quibusdam aliis permistum, conuenit.*

I. PVRGATIO.

Fundatur ♄, dúmque fluit, iniice aliquid ceræ vel axungiæ aurigarum (*VVagenschmier*) vt efflagret, hinc effunde in aquam (calidam.)

II. CALCINATIO.

1. *Incinerateria.*

Funditur plumbum, auctóque igne vt olla candeat, continua agitatione reducitur in cinerem, seu calcem cineream.

2. *Reuerberatoria.*

Vnde Minium Officinarum.

Calx illa ♄i continua agitatione reuerberatur vlterius vt rubescat.

N. *In reuerberatione caue ne iterum fluat, alioquin in plumbum de nouo conuertetur.*

3. *Cementatoria.*

Vnde Plumbum vstum Offic.

Fiat S. S. S. ex ♄i bracteis & 🜍re

 pulueri

pulueriſato, vratúrque hac ratione ♄: poſt vſtionem ſæpius abluatur & reſiccetur. Et hoc eſt plumbum vſtum Officinarum, quod lauari poteſt, vt Cadmia. *Dioſcorid.*

4. *Immerſiua.*

Etſi ♄nus beneficio cuiuſlibet liquoris acidi calcinari poſſit, quales ſunt 🜅, ♌ ⊖is, ☽i, ⊕i, 🜊, & ſimil. attamen ſolo ferè 🜊 in Officinis contenti rariſſimè reliquis vtimur.

Vnde

1. *Saccharum ſiue Sal ♄i.*

℞. Calcis ♄i, vel minij, q. v. affunde 🜊, ſtent aliquandiu, extrahatúrque ſ. a. decantatos liquores filtra, humiditatémque abſtrahendo coagula: ſic habes Sal ♄i, quod iteratis ſolutionibus ac coagulationibus, (primo in 🜊, dein quoque in ∇,) purificari, & tandem ad cryſtalliſandum reponi poterit, reiectis in operatione fecibus.

N. 1. *Quidam à Sale illo ♄i 🜊 aliquoties (3) cohobando abſtrahunt, hinc affundunt* 🜅, *cohobántque itidem vicibus tribus.*

N. 2. *Simili modo & ex ♄ granulato ſal elici poteſt, quod præſtat priori.*

N. 3. *Si 🜊 acuaueris ♌u ⊕ i, vel ⊖i, facilius negotium perficietur.*

N. 4. *Sal ♄i cryſtalliſatum ſi in cellam repoſueris, liqueſcet paulatim, atque hac ratione* 🜕 *♄i per deliquium acquiri poteſt.*

N. 5. *Fit ex hoc Sale & Balſamus ♄i, quem vide in Lithargyrio.*

Aliter.

℞. Laminas aliquot ♄i tenuiſſimas, ſuſpende partim in cucurbita ſupra 🜊, partim quoque ipſi 🜊 immerge. Hinc deſtilla cum cohobiis: deſtillatum hoc, cum eo, quod in fundo remanſit, filtra, addendóque ceruſſam, quæ laminis adhæret, digere aliquandiu: tandem leniſſimo calore abſtrahe aliquotam 🜊 partem, reſiduûmque repone ad cryſtalliſandum ſ. a. cryſtallos collectos purifica ſoluendo, coagulando. *Keſler. libr. 1. c. 17.*

2. *Magiſterium ♄i.*

Solutioni ♄i inſtilla 🜕 🜔i p. 1. & præcipitabitur.

Vires. *Saccharum & Magiſterium (vtriúſque enim eadem ratio eſt,) intra corpus ſumptum, frigiditate ſua libidinem extinguit.*

Doſis gran. 4. 5. 6.

Extrinſecus, arcet libidinem, ſi vmbilicus & priapus eo inungantur. (N. *Si viciſſim mederi velis, vtere Balneo Laconico, & inunge vmbilico* 🜕 *nucis muſchatæ deſtillatum.*) *Mira quoque præſtat in vlcerib. corroſiuis, malignis, cancroſis, impetiginibus, ambuſtis ac inflammationibus. Diſſoluit tumores duros & ſcirrhoſos, applicatur commode contuſionibus, confértque inflammationibus rubedinique oculorum, in ∇ roſarum & euphraſiæ vel ciliis quoque impoſitum. Croll. Beg. Senn. in Inſt.*

N. *Sal ♄i cum ⦶ ana in Cryſtallos concreſcit aſthmaticis proficuos, vide c. 23. ſub titulo ⦶i Saturniſati.*

3. *Aliud Magiſterium ♄i, Lac ♄i dictum.*

℞. Solue laminas ♄i in ♌. ⊕i rectificat. vel 🜅, (ex ☽ & O ana) decanta: ſolutioni affunde 🜅 rectificat. vel aquam ſalſam (i. e. aquam in qua ſal ſolutum) & præcipitabitur ♄us inſtar niuis, præcipitatum edulcora & exicca.

4. *Liquor lacteus ♄ni ad vlcera S. Cloſſ.*

Imbibe

Imbibe ℥j. salis ♄ni cum ℈j. ol. 🜍 campanarij, stet per aliquot ☍ in frigido, iterúmque eadem quantitate 🝆 irroretur & sulphurari permittatur in phialâ, quam reple ℥IV. aqu. comm. & agita vt lactescat.

Vires. *Hoc liquore lacteo imbuantur pittacia siue splenia dupl. & applicentur bis aut ter in ☍ calidè super vlcera dysepulotica quæ citò cicatrice obducentur.*

5. Calcinatio Vaporosa: vnde Cerusa.

Suspendantur lamellæ ♄i supra 🜊, vt vapores ab aceto eleuati circumeant. Sic adhærescet paulatim Cerusa, quam derade, &c.

N. *Sublimationem in Mercurificatione videre licet.*

III. DESTILLATIO.

Vnde

1. 🜩 ♄i ardens.
2. 🝆 flauum.
3. 🝆 rubrum.

℞. Sacchar. ♄i (vel potius 🝆 ♄i per deliq.) destilla per retortam vitream lutatam in excipul. capaciss. iuncturis bene clausis, △ gradatim adhibito, donec rubræ guttæ cadant, nihilque amplius extillet.

N. *Destillatus hic liquor quatuor diuersa menstrua exhibere aptus est. Spiritum scil. ardentem, 🝆 flauum, phlegma, & 🝆 rubrum: quorum separatio fit per retortam vitream in 🝪 vel cinere, receptaculis scil. pro diuersitate liquoris extillantis, mutatis.*

Cognoscitur autem diuersitas liquoris, 🜩 ardens prodit sine vllis venulis in collo retortæ apparentibus; 🝆 flauum, cum venulis obliquis, ceu vinum ardens: phlegma cum venulis rectis: relinquitur 🝆 rubicundum in fundo: phlegma separatur ab 🝆 flauo seorsimque suscipiendum est.

Vires. *🜩 subdorificus est, hinc prodest in Peste, Melancholia Hypoch. Febribus ardentibus, Lue venerea, & sim.*

Dosis gut. 2. 3. Tentzel.

N. 1. *Venereum appetitum infringit.*

N. 2. *🝆 flauum ☍ aliquot digestum rubescit.*

N. 3. *Cum spiritu & phlegmate soluuntur & præcipitantur perlæ ad tincturam inde conficiendam. Vide tincturam Perlarum.*

Cum 🝆 flauescente. Fit solutio ☉. vide de ☉.

🝆 rubicundum mundificat ac sanat vulnera, si illinatur.

🜔 mundificat itidem vulnera.

Vide Beguin. lib. 2. cap. 4. Haromann. in Croll. Sennert. Institut. Kesler. libr. 4. cap. 57.

4. 🝆 ♄*i balsamicum.*

℞. Balsamum ♄i Terebinthinatum, destilla per 🝭, igne nudo gradatim adhibito. Primo stillat 🜩. Terebinthinæ, tandem 🝆 ♄i balsamicum; suscipe seorsim.

Vires. *Maximarum est virium in cancrosis, æsthiomenis & cæteris malignis vlceribus.*

IV. SVBLIMATIO.

Vnde

Sal ♄i volatile.

℞. Min. ♄i q. v. solue in 🜋 solue quoque sal fusum in 🜄. com. Vtrumque confunde. Sic extemplo 🝫bitur puluis albiss. qui probè edulcorandus & exiccandus.

N. *Hoc Sal laminæ ferreæ randenti impositum liquescit instar ceræ, neque effumat.*

Ex

Ex communicatione Closs. D. Ioëlis Langelot.

V. EXTRACTIO:
Vnde

1. *Sulphur ♄i, seu 🜍 supernatans.*

℞. Mannæ ♄i, circula aliquandiu cum 🜈 rectificatiss. abstrahe 🜈 gradatim: sic ascendet tandem & 🜍 ♄i, supernatans.

N. *Si 🜍 hoc cum 🜈 denuo circules tandem fragrantissimo imbuetur odore.*

Vires. *Maximarum est virium in affectibus pulmonum phthisi, &c. Dn. D. Paulus Keller.*

2. *Tinctura.*

℞. Crystall. ♄i cum 🜋 fact. extrahe cum 🜍 o iuniperi, ac rubescet 🜍 abstrahe, si placet, & serua, vel digere cum 🜈, iterúmque abstrahe.

N. *Remanet materia post extractionem sali extrahendo idonea.*

3. *Alia.*

℞. Crystall. ♄ (cum 🜋 factor. & edulcorator.) q. v. extrahe cum 🜈, filtra, digerendo defeca, (subsident enim feces,) abstrahe tandem 🜈, & remanet Tinctura in fundo rubra, *Kesler. lib. 4. cap. 70.*

Dosis gran. 2. 3.

4. *Alia Tinctura ♄i elaboratior*

℞. Sal ♄i crystallisat. q. v. affunde ▽ pluuial. sæpius (8.) destillatam, soluéque quoad poteris, & decanta. Decantatos liquores destilla in MB ad siccitatem. Hinc affunde 🜊m mellis, circula per mensem, ac destilla cum cohobiis, multoties repetitis. Tandem abstrahe mellis 🜊m, remanentique Essentiæ, adde ⊖ ex 🜔 ♄i extractum & cum 🜈 ♃sato, per mensem vnum ac alterum circula. Hinc 🜈 abstrahe, remanebítque Magisterium seu Tinctura ♄ rubicundissima.

N. *Hoc inserere placet quæ Etzlerus de ♄ habent in Isagoge sua: Ex plumbo,* inquit, *conficiuntur medicamenta facientia ad longæuitatem: Calcinetur plumbum per vapidi attactionem, & per menstruum debitum extrahatur tinctura: Hæc postmodum abstracto menstruo per debitam calcinationem & circulationem conuertitur in lapidem rubicundum, pellucidum.*

Vsus. *Præstantissima est Medicina in Mania, Melancholia, Quartana, Phthisi, Lienem aperit, in Melancholia Hypochondriaca apprime conueniens est.*

5. *Alia Tinctura, Manna ♄i dicta.*

℞. ♄ laminat. q. v. extrahe Tincturam cum 🜊u ♄i essentificato, filtra & abstrahe.

6. *Cremor ♄ni S. Closs. & inde Tinctura.*

♃ 🜋 partes x. 🜊 ⊖is part. ij. mineræ ♄ni in alcool redact. part. 1. Digere per octiduum in 🝪, vel plus donec dulcescat 🜋 solutum filtra & inter exhalandum sæpius cochleari vitreo subleua cuticulam seu Cremorem glaciatum niuis instar splendentem, dum eius suffic. quantit. habeas, reliquum crystallizetur & ad alios vsus seruetur.

7. *Lapis & Tinctura.*

Cremorem hunc indito vasi fixatorio H. S. in capellâ 🝪da △ primo leuiss. per 40. ♂, cauendo ne fluat materia (vt in sale ♄ vulgari accidit ineuitabiliter) quibus elapsis proba super laminam candentem, an fluat cum fumo, si sic continua △ in eodem gradu, donec fumare desinat, & citrinari incipiat, tum △ auge dum crocescat, auge fortius

fortius ad rubedinem vſque totalem pulu.è quo Tinctura cum 🜄 non difficulter poſtea habetur.

Vires. *Valet ad morbos ♄inos.*

8. *Tinctura facilior.*

℞ minij ♄i part.v.ſilicum calcinat. part.ij. terantur diutiſſimè fluant in tigillo △ per gradus adhibito, donec in lapidem Rubini æmulum colliqueſcat, qui tritus Tincturam ſuam in 🜄 ♀ ſatum deponit.

Ex commnn. S.Cloſſ.

N. *De hoc Rubino ♄ni vel ſequenti vitro ♄ni videtur intelligendus Glauberus prima parte furnorum p.80. vbi calcem politam ♄ni miſcet cum ⊖ ♀ri & inde deſtillat Spiritum gradatorium, & liquorem viridem per deliquium ex ☋ excipit. Vel fiat Rubinus ex calce ♄ni ſiue minio vt eſt in pag.151. ſecundæ partis Glauber.*

9. *Tinctura ex Vitro Saturni.*

Saturnus vi expreſſiuâ △ follium ſuper teſtâ probatoriâ redigitur in gummi flauum coloris arantij, tranſparens, fuſile non euaporans in △, eſtque aqua illa viſcoſa mineralis, quam Rhodianus ait omnium metallorum colores, odores & ſapores ad ſe trahere, cum conſeruatione facultatis vegetatiuæ (videſis Beguinum tit de ſpiritu ardente ♄ni) quod ſic fit. Spiritus metallorum: Miſce calcem cuiuſcunque volueris metalli cum hoc Gummate Mariæ, mixturam arte fuſoriâ redige in Encauſton ſiue Smaltum opacum, quod in pulu.redactum facilè Tincturam ſuam 🜍 communicat, ſcil.☾ & ♃ ſubflauum colorem, ♄nus ex luteo vireſcentem, ♀ praſinum, ♂ ſanguineũ, ☉ hyacinthinum impertitur. Soluente verò abſtracto, reſtitans inde gummi mittitur in 6 extillaturque fumus albus, opacus, tactu frigidus, quod tandem in Oleum abit naturæ vegetatiuæ. *Baſil. Vigenerius.*

V. MERCVRIFICATIO.

Vnde

1. *☿ius ♄i.*

℞. ⊖ ♄i, q.v. ⚯ ✳, p.d. ad emin. 2. digit. digere in cinere ♂ ℘ 14. Dein deſtilla & tandem auctiori △ ſublima. Flores tere optimè cum 🜍 ⊖ leque ac habebis ☿m currentem ♄i. *Keſler. lib.1.c.29.*

2. *Aliter.*

℞. Calc. ♄i, (per 🜅 ex. 🜍 & ☽,) optimè edulcorat. Cryſtall. ◯ purif. ana, ſublima per cucurbitam tubulatam, flores tere cum 🜔.

N. *Antequam affundatur 🜅, digerenda eſt limatura ♄ ♂ ℘(14) cum lixiuio, ex ✳ ⊖ ♀ & ♆ in ▽ vel 🜍 quo lixiuio dein euaporato, ♄ terendus eſt ſupra Porphyr. Keſler. lib.4. cap.29.*

3. *Aliter.*

Fiat lixiuium ex ciner. clauell. ℔.1. ciner. ſarment. vitis. ℔.iv. ♆, ℔.1. ſilic. vſt. ℔.ij. cum 🜍. In hoc lixiuio ſolue ♄ limat. & quando lixiuium lacteſcit, iniice Borrac.℥. (ſcil. reſpectu ♄i iniecti) vt ſoluatur: dein deſtilla gradatim, & extillabit tandem in receptaculum ☿ currens.

4. *Aliter.*

℞ aqu.✳ci ſublimati & in cella reſolum ℥ij. ol. ♀, ſpir. ☽ ana ℥iß. M. digere per biduum in lapidem.

℞ huius lapidis pulueriſ. ℥j. laminarum ♄ni ℥ij. laminæ ſoluantur in ℥iv. ♌us ☽, ſolutio proiiciatur ſuper lapidem putrefiat per menſem aut vltra, abſtrahatur ♌us vſque ad liquorem

rem cum cohobio terno, tandem detur △ ♎atorius vt calx ♄ni ascendat, quam digere cum 🜈 fortificato ✱co & sale ♆ per diem naturalem, agita inter digitos, & calx ad vitā excitabitur.

SALIFICATIO.

Sal ♄i verum.

℞. Materiam quæ remansit post extractionem cum 🝆 iuniperi peractam, sicca optimè, vt oleositas penitus consumatur: extrahe ⊖ cum 🜊 [sic extrahitur ⊖ quod ante extractionem impediebatur, quo minus resolui poterat] abstrahe 🜊, ac repone ad crystallisandum, Crystallos clarifica abstrahendo 🜊 & serua. *Basilius Test. & hinc Tholdius.*

Vires. *Refrigerat vehementer & exiccat, proinde semen extinguit.*

Dosis g. 4.

Extrinsecus medetur oculorum rubedini, vlceribúsque totius corporis.

N. *Si oleum seu Liquorem expetis, per deliquium id ex sale habere poteris.*

CAP. XIV.

De Stanno.

STannum est Metallum molle, album, splendens cum liuore quodam, constans ex ☿io puriore (in genere ignobiliorum,) molliore fugacioréque quam Metalla duriora, fixiore vero quam plumbum, & ♀re albo minus maturo.

Dicitur Hermeticis Iupiter, quod Ioui macrocosmico sympathice conueniat, & proinde Ioui microcosmico, id est, Epati: nonnullis, plumbum album. Germ. *Zin, VVeiszbley.*

Vires. *Præterquā quod Epati conuenit, vteri mobis peculiariter quoque dicatur.*

I. PVRGATIO.

Funditur ad ignem, atque inter fundendum superiniicitur aliquid seui, ceræ, vel mellis, vt comburatur. Hinc effunde in ▽m calidam.

N. *Purgari quoquo potest per sublimationem, vide infrà.*

II. CALCINATIO:

1. *Incarnationis, &* 2. *Reuerberationis.*

Fiunt eodem modo, quo ♄ calcinare docuimus.

3. *Immersionis.*

Fit itidem immergendo, liquoribus acidis ac corrosiuis, vt in ♄, vsitatissimè tamen per 🜊.

Vide

1. *Sal ♃is.*

Vide Saccharum seu Sal ♄i, ad cuius modum vt parari & crystallisari, ita & cum 🜈 exaltari poterit.

N. 1. *Nisi ♃ optimè fuerit reuerberatus nihil effeceris.*

N. 2. *Simili modo & ex floribus Sal conficere licet.*

Vires. *Præstantissimum ac præsentissimū est remediū in vteri suffocationibus, quas ad miraculum compescit, tam intrinsecus, quàm extrinsecus adhibitum. Commendatur itidem extrinsecus ad omnia vlcera fœtida, fistulas, cancrum, & alia esthiomena.*

Dosis g. ij. iij. iv. &c. repetitis vicibus.

2. *Magisterium.*

Fit quoque simili modo per præcipitationem.

N. *Paraui quondam Magisteriū ♃is soluendo*

ſoluendo ſcil.reuerberatum in 🜅 præcipitandóque per ☊m ⊕ i, verũ cum alia vice, idẽ ex calce ♃is, à Stannariis empta meditarer, nihil effeci. Præcipitatio autem ſubſecuta eſt inſtillando vrinam.

Vires. *Eædem ſunt cum priori.*

4. *Calcinatio Vaporoſa.*

Similiter quoque vt in ♄o dictum peragi poteſt.

III. DESTILLATIO.

Deſtillationi quoque eidẽ obedit, cũ ♄o, vnde lectorem eò remittimus.

Hinc

1. ♃. *Diaphoreticus Beguini.*

℞. ♃. optimè limati vel calcinati, ℥ij. ☿☊t; ℥iv. Miſc. & deſtilla per retortã, ex arena, vel igne nudo gradatim adhibito, idque in excipulum 🜄 ſemiplenum & præcipitabitur puluis, quem laua, exicca & ſerua.

N. 1. *Cum incipit deſtillare ignẽ ſuppreſſum adhibe, vt calor ſit moderatus.*

N. 2. *Pulueris huius origo potius ☿it adſcribenda quam ♃i. Sunt tamen qui ſtatuant pulu. hunc nil eſſe aliud quàm partem puriorem ♃ per ☊us ſalinos & ⊕latos calcinatam ſolutam atque extillantem, cum per fuſionem abeat in Regulum ♃ vt ille Regulum ♁ij redibat.*

N. 3. *Aqua reſidua ☊u ⊕ i philoſophico impragnata, deſtillationi ſubiici poterit, vt inde habeatur ☊ ⊕ii philoſophicus, modo ſupra in ☊u ⊕i, deſcripto.*

N. 4. *Si poſt extillatũ butyrũ Iouiale ignẽ ſuppreſſionis per gradus dederis, tũc in collũ 6 ſublimabũtur flores argentei.*

Doſis g. 4. 5. 6. Beg.

2. *Sulphur ♃is, ſeu 🜍 ſupernatans.*

Elici poteſt ex Manna ♃is: modum vide in ♄o.

N. *Eàdem ratione quoque fragrans reddi poterit.*

3. *Gummi Iouiale ſublimatum & Oleum S. Cloſſ.*

℞. Limat ♃ ℥ij. ☿ ☊ti ℥vi. M. manu celeri, pone in 6 collo peramplo inſtructam, pelle per ∴ ☊um ſemper fumoſum, poſtea butyrum, indéque ☿ viuus in copiâ exibunt tandem adhibito ſuppreſſionis igne eleuabitur tota ♃ ſubſtantia, gummatis griſei ac præduri ſpecie, paucis admodum fecibus rubris in fundo ſubſiſtentibus. Hoc gummi ſtatim pulueriſandum eſt, aliàs ſubdio humeſcit, deinde ſuper tabulâ ♂ ſtanno obductâ collocandum in vinariâ, vbi colliqueſcet in Oleũ flauum.

4. *Sulphur ♃.*

Id quod remanet non colliquatum ſuper laminâ ♂. M. cum fecibus ſuperioribus affunde 🜅 digere per quadriduum abſtracto 🜅 reperies 🜍 rubrum ♃is inſtar Minij.

5. *Sal ♃.*

Reſolue hoc 🜍 in aq. communi, vel per ſe, in humido liqueſcat, filtra coagula ſolue, iterum erit coloris Smaragdini cum quadam dulcedine.

Vires. Oleũ numeratur inter ſoluẽtia metallorũ, 🜍 & ſal externis tantũ vſibus inſeruiunt; ſpiritus verò ♃ (quem ideò sẽper fumoſũ vocaui, quod in nullo vaſe abſq; effumatione ſenſibili poſſit contineri) Gangrenas ſolo attactu curat.

6. *Cryſtalli ♃ eiuſdem.*

℞. Superioris ☊us fumantis ex ♃ inſtar aquæ claræ proliciti quantũ videbitur, affunde per vices parũ 🜂 tincturâ ſalis ☿ri impraegnati, eleuabũtur bullæ cũ ſtrepitu & fumo, perge inſtillando, donec ceſſet tumultuatio, pone vas inter calidos 🝆 & fiet coagulatũ nigrũ picis inſtar, da ignẽ ☊ationis & ſurgent Cryſtalli albi fuſiles velut cera.

Qui Vlcera ſcrupuloſa cancróſaque

curant inurendo profundam Escharam, quâ sublatâ, balsamo ♁is ad cicatricem perducuntur.

IV. SVBLIMATIO.

℞. Calc. ♃ [e.gr. per 🜄] sublima per ollas cucurbitæ tubulatæ impositas, ad modum quo flores ♁ij parantur. Nimirum calx illa per vices iniicitur, tubulíque foramen ab iniectione obturatur.

N. 1. *Parum interest, an calcem vel limaturam ♃is receperis.*

N. 2. *Flores hi nihil aliud sunt, quam ♃ depuratum.*

V. EXTRACTIO.

Vnde
Tinctura Basiliana.

℞. Laminas ♃is, cementa cum pumice, (terna calcinatione restinctoria in Vino,) calcinato, subtilissiméque puluerisato, in + bulo benè lutato & clauso, ♂ ♀(5) per gradus △. Deinde derade puluerem de laminis, eique extrahe s.a. Tincturam cum 🜊. Postmodum abstrahe 🜊, & habes Tincturam ♃i. *Tholdius.*

VI. SALIFICATIO.

Vnde
Sal verum.

℞. Residuum ex quo, beneficio 🜊 Tinctura prior Basil. extracta est, affunde ▽m mellis, sténtque per aliquot ♂ ♀. Sic elicitur Sal, quod abstracta postmodum ▽a mellis, fit conspicuum. *Tholdius.*

Vires. *Conducit ad Epilepsiam, Melancholiam, Vertiginem: Catarrhos exiccat, præcipue qui ad oculos destillant.*

Dosis g. 6. ad ℈j. *vel* ℈ij.

VII. MERCVRIFICATIO.

Missa est mihi descriptio ☿ij ♃ Monspelio pro certissimâ, quam in Cent. 1. Kesleri art. 22. postmodum reperi, ideóque eam non adscripsi. Si quid ☿iis metallicis tribuendum est, hæc certè non erit momenti minimi, cum in eâ ♁ impurum comburatur cum ⊖, deinde pars ☿alis ascendat per ♎ationem, quæ tandem putrefactione & ebullitione in ☿um currentem reducitur. *S. Closs.*

CAP. XV.

De Mercurio.

Metallis subiungimus Mineralia Metallis finitima, quæ si Semi-Metalla appellare libet, non magni refert. Súntque ☿ ♁ ♀.

Mercurius nihil aliud est, quam liquor mineralis, seu metallicus volatilis, metallis & præ aliis ☉i auide adhærescens.

Dicitur Argentum viuum, Hydrargyros. Arabicè Zaibar, vel Zibach. Barbarè, Azock, Azoth, Germanicè *Queckfilber.*

Est

Est natiuus(*de quo hic*) & artificialis,è metallis extractus, qui & Mercurius corporum dicitur.

Natiuus etsi nonnunquam per se ipsa natura operatrice, separatus inueniatur, plerunque tamen ex terra minerali,quam cinnabarim vocant, vi ignis euocatur. Vide cap.seq.

Delectus.

Mercurius non æque bonus omnis existit,sed variat, tum ratione matricis, seu loci natalis, tum ratione inquinamentorum quibus nonnunquam per se in terrâ conspurcatus est,nonnunquam & à maleuolis adulteratus venditur.

Natali loco censetur optimus, qui eruitur è mineris vicinis auro vel argento,& hinc præfertur Hispanicus & Vngaricus.

Inquinamentorum ratione præualet, qui minus scatet commixtione arsenicali, antimoniali, saturnina, cadmiosa, quibus nonnunquam in terræ cuniculis venenosus redditur,hinc & qui minus falsaria artificis manu adulteratus est: adulterare enim eum adeo exactè norunt,(plumbi scil.& ☿ij beneficio Bismuthique commixtione, (vt quoque simul per corium transire æquè ea queant,adeóque difficile sit fucum cognoscere. Eapropter ne qua incautus decipiaris, non è re erit,hæc bonitatis signa obseruare.

1. Mercurius censetur bonus, qui per retortam propulsus nihil recrementi relinquit.

2. Qui in cochleari argenteo euaporationi super prunis expositus maculam cochleari relinquit flauam, aut albicantem,non nigram aut fuscam.

Vires. *Internè mundificat sanguinem ab inquinamento,præcipuè venereo: Fugat lumbricos, difficilem promouet partum, &c. Externè inunctus, sanat scabiem omnis generis, fugat pediculos, resoluit duros tumores. De collo suspensus, præseruat à peste,& (vt nonnulli volunt,) ab incantatione, fascinationéque. Imo quoad eius præparata, nulla res in Officinis est, si ♁ excipias, ex qua maior medicamentorum supellex elici possit, quam ex ☿io. Suppeditat enim purgantia, sudorifera, mundificantia vulnera, acrimoniam, (præcipuè in Gonorrhæa,) lenientia, vt patebit in formis medicamentorum inde paratis.*

Vsus ☿ij crudi internus & externus est. Intrinsecus tamen rarius adhibetur, extrinsecus sæpius. Modus applicandi intrinsecus est in pilulis, e.gr. Barbarossæ. Quinimo cum certo quodam succo puluerisari ac exhiberi potest.

N. *Si ☿m, (siue crudum, siue præparatum,) exhiberi intrinsecus volueris, conuenientius in pilulis exhibetur, quam in alia aliqua medicamenti forma, ne dentes scil. quibus noxius est tangat.*

Vsus externus est in vnguentis, (in quibus penitus disparet,) in Emplastris, (quæ in scabie) complicaturis saltem articulorum adhibentur. Sed caue nimium adhibeas. Etenim cum saliuatione oris putredinem inducit, loco quocunque applicatus, id quod de præcipitato similiter obseruatum est.

Præparationes ☿ij sunt.

1. Purgatio. 2. Calcinatio & Præcipitatio. 3. Sublimatio. 4. Destillatio. 5. Extractio. 6. Liquatio. 7. Salificatio.

I. PVRGATIO.

Purgatur ☿. 1. *Expressione*, per corium, qua fecibus crassis in corio remanentibus ☿ transit.

N. *Et metalla si benè admixta sint simul*

simul transeunt.

2. *Lotione.*

Lauetur autem vel per 🜄 simpliciter, aut cum 🜔e mixtum, vel per lixiuium calcis viuæ, & cinerum clauellatorum, vel etiam per lixiuium saponariorum, sæpius nimirum cum his agitando & vicissim à sordibus eluendo.

Quinimo purgatur quoque agitatione forti cum 🜅 in vitro obturato, separatur enim nigredo ad latera.

3. *Destillatione.*

Nimirum destillatur in arena per retortam igne sat forti, idque per se, id est, sine additione, vel addito sale ♀i, calce viua, & simil. Optimè vero purgatur amalgamando cum metallis perfectis, ac postmodum per retortam, à corpore admixto separando.

N. 1. *Sequestrari quoque potest ☿ purissimus, per reductionem ex ☿to.*

N. 2. *Purgationes quò sæpius iteraueris eo puriorem ☿m colliges.*

N. 3. *Optima purgatio fit à metallis perfectis aliquoties cohobando.*

II. CALCINATIO & PRÆCIPITATIO.

Calcinatio ☿ij communiter præcipitatio dici solet, voce tamen minus accurata, & nimis stricta, quippe quæ solam secessionem ad fundum sonat: nihilominus tamen morem hunc sequar, calcinationémque Præcipitationis voce exprimam, adeóque ☿s calcinatus nomine Præcipitati veniet, qui vel sine Metallis vel cum Metallis.

Est itaque sine Met.

1. *Præcipitatio ☿ij per se.*

℞. ☿ puriss. ℥ij. vel q. v. iniice in phiolam, (peculiariter in hunc vsum factam, infernè. scil. latam, supernè compressam, intus rostro angustissimi orificij in ventrem vsque producto,) vt tantummodo fundus operiatur: phiolæ exactè ad æquilibrium in arenam collocatæ, [vt ☿ æquali crassitie vbique fundum tegat,] subdatur △ primo lentus, post fortior, donec ☿ in puluerem rubicundissimum instar cinnabaris conuersus sit: hunc ablue ▽is cordialibus, vel 🜅.

N. *Labor est multorum dierum* (30.)

Vires. *Sudores valde mouet, luem ♄ sextes vel septies exhibitus penitus eradicat. Febres omnes tollit. Lumbricos eliminat.*

Dosis à g. iv. ad vj.

N. 1. *Vt plurimum vomitum quoque mouet sal violentum.*

2. *Præstantior erit præcipitatus, si fiat cum ⅛. ☉is, vel ☾æ.*

Sennert. Instit. Hartman. in Croll. Tentzel. Beguin.

3. *Potest quoque præcipitari eadem ratione & amalgama ☉is & ☾æ, de quibus Crollius. Præcipitaui aliquando,* inquit, *amalgamata ☉is & ☾æ, seorsim per duos annos, & quamuis puluerem rubicundum nanciscerer, tamen nondum erat debitè fixus, nec in vsum Medicum commodè adhiberi poterat, sine vlteriori præparatione. Hæc Crollius.*

Verum me herclè quia præcipitatus per se exhibetur, quid vetet, quo minus præcipitatus hic ☉ris, ☾ris ue exhiberi possit, non video.

2. *☿ præcipitatio per silices.*

℞. ☿ij puri ℥ij. aut ad summum iij.

Silicum magnitud. fabar. ℔. ij.

Detine in △e arenæ, [aliquoties circumuoluendo, ac ☿m lateribus adhærentem detrudendo,] donec ☿ planè

planè fuerit præcipitatus, & silicibus adhæreſcat: Hinc ☿m à silicibus concussione ſepara ac ſerua.

Vires ac Doſis conuenit cum præcedenti.

Hartmann. in Croll. Keſler. libr. 1. centur. 50.

3. *☿ fixatus. Panacæa.*

℞. ☿ viv. purg. ℥iij. 🜍 citrin. ℥ij. ✱ ℥iß. Miſc. exactè; donec nihil ☿ appareat. Poſtea ſublima, ſublimatum ſemper de nouo cum fecibus tritum ſublima iterum, tandem auge △, vt candeſcat: Id quod in fundo remanet fixum, medicina eſt ſecretiſſima.

Vires. *Omnes humores noxios exiccat, pérque diaphoreſin expellit.*

Doſis ℈ß. ℈j. ʒß.

4. *☿. præcipitatus per* ☉☉ 🜍.

℞. ☿ij purgat. ℔.ß. affunde ☉☉🜍 per camp. ℔.1. digere per dies (2.) in arena, ac deſtilla poſtea per ☊m vitream, cum cohobiis tribus. Quarta vice, ſi libet aliquid recentis ☉☉ 🜍 affunde, △mque in fine auge, vt ☊ incandeſcat: ſic maſſam habes albam, quam, poſtquam aqua calida abluta fuerit, tere, inque phiola ſaltem goſſypio obturatâ, △i arenæ vehementiſſimo per ♂ ♂ (octo) committe, vt ſi quid viui ſuperſit ☿ij, ſublimetur. Hunc denique ☿m fixum trina deſuper 🜄 incenſione vlterius correctum ſerua.

N. *Eodem modo poterit quoque ☿ præcipitari cum* ♌u ⊕ *i.*

Vires. *Purgat omnes vitioſos humores, reſoluit catarrhos, contra infirmitates ex humorum putredine remedium eſt, quo in morbis deploratis vix experiri licet præſentius: Hinc vtile eſt in Hydrope, Podagra, Lue venerea, Venenis, Peſte, Febribus, Vlceribus malignis, Scabie.*

Doſis à g. 3. ad 6.

Croll. Sennert. in Inſtit. Beguin. Vntzer. de ☿.

5. *☿ præcipit. per* ☉☉ ⊕ *i rubic.*

℞. ☿ purific. q. v. digere cum ☉☉ ⊕ i rubicundo, donec ſub forma liquidâ penitus ☿ lateat: Abſtrahe ☉☉ per ☊m in arena, & reſtabit præcipitatus in fundo.

N. *Ex hoc fit vitrum Mercurij, quod vide infrà.*

Diſput. Chymico. Med. Hartman. 7. th. 127.

6. *☿ præcipit. per* ♌m ☽ *Mercurius Corollatus.*

℞. ☿ purific. ♌m ☽i, optimè rectific. ana ℥iv. digere, vt ſoluatur penitus ☿. Hinc abſtrahe ♌m ☽i in arena per phiolam longi colli, ☿io relicto trito affunde denuo tantundem noui ♌ ☽, ac abſtrahe, idque vel tertiâ vice, videbis in fundo ☿m corallatum elegantem, quem △ l. paululum igniendo calcina.

Dulcis eſt & ſine corroſiua facultate.

Vſus idem eſt qui Corallini & quidem felicior. Croll. Hartm. in Croll.

7. *☿ Præcipitatus per* 🜄 *ouorum.*

℞. ☿ purific. q. v. affunde 🜄 deſtillatam ex ouis ad duritiem coctis, & præcipitabitur in puluerem. Huic pulueri affunde ſæpius 🜄 eandem, deſtillatam ſcil. à putaminibus ouorum calcinatis, cohobáque igne cinerum, donec ☿ ſit conuerſus in puluerem rubrum & dulcem.

N. *Paracelſus vocat Balſamum.*

Vires.

Vires. *Curat vlcera colli vesicæ, etiam quæ æstimantur incurabilia, sanat vulnera & vlcera externa. Vntzer.*

8. *Præcipitatus per Tincturam Smiridic, Præcipitatus miraculosus dictus.*

Calcina Smiridem △ violentissimo, donec virescat, & lateribus +buli adhærescat, [aliquot horarum spatio fiet,] Extrahe dein Tincturam per 🜊 vel 🜈 opt. decanta & abstrahe ad oleositatem.

℞. Huius Tincturæ ℥j. ☿ij. ℥iv. confunde, & præcipitabitur ☿ in momento: ☿m hunc, l. △ in +bulo candefac per horam, postea edulcora.

Vires. *Purgat leniter* ἄνω ϗ κάτω.

Dosis gran. 3. 4.

N. *☿ius hic purgat tantummodo per inferiora, si horis duabus igniatur, sin verò horis quinque vel sex, euadit fixus ac diaphoreticus.*

2. *Aptior erit Smiris ad Tincturam eliciendum, si aliquoties in ▽ antea extinguatur.*

Beg. Gluckr. Kesl. lib. 3. c. 42.

De solutione in 🜅 communi.

9. *Præcipitatus communis.*

℞. ☿ puriss. p. 1. 🜅 p. ij. solue ac præcipita, affundendo scil. ▽am salsam vel abstrahendo 🜅 per destillationem cum cohobiis tribus. Præcipitatum edulcora iteratis ablutionibus, vel reuebera, vt à spiritibus 🜅 liberetur.

Vires. *Purgat per inferiora & superiora.*

Dosis à g. 6. ad 12.

Beg. Hartm. in pract.

10. *Præcipitatus albus S. Closs. Vomitiuo. Catharcticus.*

Solue ℥ij. ✱ci in ℔ß. aq. font. & in eam proiice ☿ij ♎ti in pulu. redacti ℥ij. Stent in loco calido, & intra bihorium fiet dissolutio integra ☿ ♎ti, cui guttatim superfundes 🜔 deliquiosi ℥j. aqua euadet lactea, sine subsidere, aquam decanta à puluere albissimo, quem phlegmate mellis bis aut ter elues aut aq. communi calente dulcorabis.

Dosis ℈ß. gr. xij. cum ℥ij. confect. Hamech. in Siphylide, elephantiasi, tineâ, scrophulis. Decantata aquâ lauentur loci scabiosi & Erysipelata præsertim ♀ea, sic citò curantur.

11. *Præcipitatus dulcis.*

Miscetur ☿us crudus cum an. præcipitati rubri, superfuso 🜈 ex arte dulcificati & in calore ∴ detinentur per 20. ☌, sic enim sese mutuò coagulant & mitescunt.

CORREGTIO seu RECTIFICATIO PRÆCIPITATI.

1. Dissolue præcipitat. bulliendo in 🜊 acri per hor. 6. &c. [vt totus dissoluatur,] dissolutioni superfunde 🜈 vel 🜔, & præcipitabitur denuo, ablue igitur & sicca.

Dosis g. 4. 5. 6. Vntzer.

2. Digere præcipitat. per diem cum spiritu ⊖i, hinc abstrahe △ forti, (alij cohobant aliquoties,) super ☿m affunde 🜈 ad eminent. digit. 2. digere (2) ☌ decantáque, alium 🜈 denuo affunde, idque tertia vice repete. *Sennert. Institut.*

Vires. *Purgat per inferiora.*

N. *Alia abstrahunt* 🜈 *& cohobant aliquoties.*

3. Imbibe præcipitatum communem, [flauum vel album ▽a rosarum aliquoties ablutum, cum 🜈 opt. ac camphora ana, vicissimque 🜈 l. △ euoca.

Vires.

Vires. *Purgat per inferiora, præcipuè materiam febrilem. Vtilis quoque est in Peste, morbísque Epidemiis.*

N. *Ante Paroxysmum cum Theriaca exhibetur.*

Dosis à gr. 3. ad 6. Hartmann. in Croll.

4. Vis vomitiua Præcipitatorum ☿orum infringitur etiam, si in 🝗u fluminis soluantur, reuerberentur leniter & per aq. ouorum sæpius cohobatam figantur.

12. *☿ præcipitatus incarnatus.*

℞. ☿ ℥j. solue in 🜅 ℥ij. solutioni adde ▽ calidæ ℥iij. ac infunde postea vrinam sani hominis recentem, & præcipitabitur ☿ incarnatus ▽a eluendus. *Hartm. in Croll.*

Vires. *Solum secessum mouet.*

Dosis à gran. vj. ad x.

13. *☿ Præcipitatus luteus.*

Fit, si loco vrinæ, solutioni priori instillaueris 🜹 ♀, p.d. sic præcipitabitur ☿ luteus, quem similiter lotione edulcora. *Hartm. in Croll.*

Vires. *Vires & Dosin eandem cum priori obtinet.*

14. *Alius ☿ præcipitatus 🜔 latus fixus, dulcificatus.*

℞. ☿ purific. solue in 🜅 [ex 🜔 ℔. ij. & ⏀ p. 1.] abstrahe & cohoba vice tertia: Hinc affunde 🝗m 🜔i rectificat. destillaque cohobando, (6) postea affunde 🜅, cohobaque itidem aliquoties (decies) præcipitatum edulcora ▽is cordialibus ac serua. *Kesler. lib. 1. cap. 2.*

15. *Præcipitatio ☿ii egregia.*

Fac 🜅 ex ⏀ ℔. ij. 🜔, ℔. 1. O non calcinat. ℥x. 🜔 ʒvi. In hac 🜅 solue ☿ij purgat. quantum 🜅 soluere potis est, [alioquin non libenter fit præcipitatio,] solutioni affunde ▽ fontan. frigid. ℥ij. iij. stent aliquot horas extra △, vt præcipitetur ☿ post affunde multum ▽æ frigid. atque repone ad subsidendum, præcipitatum edulcora, iterata ablutione, ac digere in vitro lati orificij siue 🝫 l. △ ad siccitatem. Exiccato huic præcipitato affunde denuo 🜅 acerr. p. iv. digere in 🝬 per diem vnum ac alterum in cucurb. probè obturata, tandemque vt ante in vitro lati orificij exicca. *Hartmann. in Croll. Sennert. Institut.*

Dosis gran. 1. ad v. vel vj.

De Præcipitatis cum Metallis.

1. *Præcipitatus ☉laris.*

℞. 1. ☉ puri & in limat. vel lam. redacti ʒß. solue in 🜆 ex 🜔 [sine ✱] facta.

℞. 2. Vitr. ♁ ij hyacinth. ʒß. solue in 🜅.

℞. 3. ☿ij purgat. ℥iij. solue similiter in 🜅.

Solutiones omnes confunde, abstrahéque ▽ per 🝫: hinc nouam 🜆 affunde, sæpiúsque identidem euoca, idque tantisper, donec præcipitatus in ignita ferrea lamina nullum penitus fumum de se emittat. Postea præcipitatum totum calcina sub tegula, vt 🝗 🜅 omnes dissipentur. Tandem ab eodem 🜅 sexies destilla, atque denuo ☿m sub tegula lente igniendo calcina.

Vires. *Summum est remedium mundificatiuum sanguinis ac totius corporis in lue venerea. Magnum quoque fert solamen in Hydrope, pellit aquam per vrinam, & exiccat fontem. Prodest quoque in caduco, colica, quartana: vlceribus malignis ac cancrosis subuenit, & simil. Hartm. in Croll.*

2. *Præcipitatus ☉laris regulinus, seu diaphoreticus.*

℞. 1. Regul. ♁. ʒj. solu. in 🜅. vel 🜆.

℞. 2. ☉ fin. ʒij. solue in 🜅.

Confunde & abstrahe ad siccitatem in arena. Hinc edulcora aqua & spiritum ♉ aliquoties (septies) desuper cohoba, subinde nouum spiritum affundendo. Tandem edulcora denuo, ac 🜃 ternâ vice inde destilla, ad siccitatem pulueris flaui.

Vires. *Præstantissimum est sudorificum in omnibus morbis, qui diaphoresin requirunt.*

Dosis gran. 3. 4.

N. *Vt regulus eo felicius soluatur, imbibe aliquoties eius puluerem* 🜅, *hinc solue.*

3. *Hercules Bouij.*

Huic finitimus est Hercules [potius aurum vitæ,] Bouij qui nihil est aliud quam ☿ præcipitatus ☉laris cum vitro ♁ij coniunctus.

Nimirum:

℞. ☉. purific. ʒj. ☿. purific. ℥iv. vtramque soluit seorsim in 🜅. Solutionem vtramque confusam destillat (△ graduali, & in fine, aucto) per retortam: præcipitatum quod in fundo remansit, vt & sublimatum, quod parietibus, vel collo retortæ adhæret, soluit iterum in 🜅 noua, & destillat, idque repetit tantisper, donec tota materia in præcipitatum conuertatur. Postea calcinat supra ferrum ignitum ad figendos spiritus corrosiuos, & denique edulcorat.

Vires. *Ex mente Bouij omnibus aliis catarcticorum speciebus, antecellit: Estque domitor vermium, Luis ♀, Petechiarum, Pestis, Quartanæ, & aliorum incurabilium morborum.*

Dosis à g. 3. *ad* 6. *vel* 8. *cum Saccharo rosato, & in ouo vel brodio, vel in pilulis, inprimis, si coniungatur cum Scammonio, & humectetur* ▽ *vitæ, quæ desuper comburatur. Tentzel. sect.* 3. *panchymag. Mercuriali.*

4. *Aurum vitæ, Hartmann.*

1. ℞. ☉ purgat. ʒß. solue in 🜅 ℥ij. seruando solutionem in calido.

2. ℞. Mercurij crud. purific. ℥vi. solue in 🜂 commun. ℔. 1. vtramque solutionem mixtam, [qua mixtione apparebunt omnia nigerrima,] ex arena per 🝫, l. △. gradatim aucto, destilla, donec quæ in fundo, rubescant, & cucurbita tandem subtus candeat: Exemptum dein puluerem sub capula in catillo, subinde cum ferreo baculo calcina, donec ♌ ab 🜂. probe euanuerint: Ablue postea ▽ a dulci omnem salsedinem & extremò 🜃 correctum ab eodem sepius per cohobia destilla.

Vsus eius egregius est in Peste, vt & aliis morbis quam plurimis.

N. *Fit* 🜅 *ad hoc opus.*

℞. 🜂tis ex 🜔: ☾&☉ ana factæ ℥iv. ✱ ʒj. Misc. & destilla per alemb. ex arena.

5. *Aurum vitæ S. Closs.*

Fac āāā ex Regulo ♂tis stellato & Mercurio, laua hunc pluries, & exprime per pannum, secundo fac aliud āāā ex ☉ & superfluum Mercurium itidem exprime, tertio ambo āāāta commisce, ita vt sint Reguli ♂tis & ☉ ana ʒß. Mercurij ʒij. aut circiter, quarto superfunde Ol. 🜔li, digere dum colorem rubetrimum acquisierit, quinto Tincturam inde extrahe cum 🜃 extractam, circula per mensem, tandemque rectifica.

Vires. *Purgat suauiter & sudores copiosos mouet.*

Dos. à gr. 8. *ad* ℈ß. *gr.* 12.

6. *Aurum vitæ aliud.*

℞. ☿ purific. ℥v. ☉ puriss. laminat. ʒß.

℥ß. F. amalgama quod abluatur +, donec omnis nigredo ablata sit.

Postea impone in ♎m, & affunde 🜅m, [ex 🜔 p.ij. & ⊖ p.1.] digereque, [in cineribus vel arena,] vt soluatur ☿ & ☉ in fundo sub forma pulueris remaneat: dein destilla augendo in fine △m, vt fundus retortæ incandescat, omnésque spiritus corrosiui prodeant. Vasis refrigeratis, tere materiam, abstractámque ▽ fortum iterum affundendo cohoba, & inuenies in fundo puluerem rubicundum, quem collige, abiiciendo quod ad latera retortæ fortè fuerit sublimatum. Hinc candefac laminam ferream, cui optimè candescenti, insperge puluerem illum Mercurialem, non modo vt optimè exiccetur, sed & vt id quod volatile restat, euaporet. Hinc aufer & reserua in vase clauso.

Vires. *Purgat per secessum lente sine omni etiam vomitu, nisi scil. ventriculus, impuritatibus refertus sit. Summum arcanum est in Hydrope, Lue gallica, & omnibus cutaneis affectibus, atque defluxionibus, vt & vbi corpus scatet pituitosis humiditatibus.*

Dosis à g.3. ad 8. cum Terebinth. pauxillo aut extracto aliquo. Hartmann. in pract. p.12. confer Sennertus in Institut.

7. *Præcipitatus viridis seu venereus.*

℞. Mercurij purificat. ℥iv. solue in 🜅 commun. in eadem 🜅 solue & ♀is ℥ß. coniunge solutiones ac abstrahe in arena, vrgendo in fine ▽m, vt maxima pars spirituum tollatur. Præcipitatum exicca ac digere cum 🜋 in MB ♂ ac ♇: vltimo fac bullire, vt purissima pars Mercurij in 🜋 soluatur. Hinc decanta & abstrahe atque sicca sine lotione.

Vires. *Est specificum in Gonorrhæa virulenta, quam nimiam tollit, insufficientem promouet, ideoque singulis diebus continuandus eius vsus est, donec omnis fluxus sedatus sit.*

Dosis à g. ij. ad vij. Hartmann. in Croll.

N. *Signum boni præcipitati est, si aurum fortiter cum eodem fricatum, non dealbetur, vt solet ex contactu Mercurij.*

Huc

8. *Vitrum Mercurij*

☾nare.

℞. ☿ præcipit. [per 🝆 🜔i rubic.] ℥ij. ☾æ calcinat. & ✳ ana ℥j. Misc. & sublima. Sic ascendit ✳, relictis in fundo Mercurio & ☾a instar auri purissimi, inde +bulo & da ignem fusionis, vt in vitrum simul abeant. *Vid. Disput. Chym. Med. Hartmann. 7. th. 127.*

9. *Vitrum ex ☿ vitæ, siue Succinum ♀ij.*

℞. ☿m vitæ, abstrahe per ♎m partes minus fixas, reliquum fundatur igne forti in vitrum, quod transparens opacum, vel si diutius in igne contineatur, Hyacinthinum euadit.

N. 1. *Dicitur aliis succinum ♁ij, quia nihil aliud esse videtur quam vitrum ♁ij, non ☿ij.*

2. *Si abstractio partium minus fixarum fortius vrgetur, extillat vicissim liquor instar butyri ♁ialis.*

III. SVBLIMATIO.

1. *Mercurius sublimatus Officinarum.*

℞. ☿ in 🜅 solut. 🜔i exicat. ⊖is decrepit. ana Misc. exacte & sublima

 ex

ex cucurbita humili. *Gluckrath in Beguin.*

2. *Aliter optimum pro ☿ dulci conficiendo.*

℞. ☿ purific. 🜍 rubific. ⊖ decrepit. ana ℔.1. ⦶ ℥IV. Misc. exactè, aspergendo modicum 🜓, sublimaque vt dictum.

Iam denuo.

℞. ☿ ♎ti illius ℔.1. ⊖ decrep. ℥XII. 🜍 rubific. ℥IV. M. sublima.

Iterum.

℞. ☿ ♎ti illius, ℔.1. ⊖ decrepit. ℥XII. M. sublima.

N. *Puriorem Mercurium ♎m si desideras, reitera adhuc sublimationem, sed sine additione. Beg. Vntzer.*

3. *♎tus Regulinus.*

℞. ☿ purificat.
Regul ♁ ij ana ℔.ß.
🜍 i rubific. ℥IV.
⊖ is fus. ℥VI.

Misc. & sublima ex sublimatorio vitreo, desuper fundendo 🜄: sublimatum misce cum 🜔, ac sublima denuò, idque vice tertia.

Vires. *Inseruire commodè potest Mercurio dulci, aliisque Medicamentis, ex ☿ ♎o, præparandis.*

4. *☿ dulcis vulgaris: Draco mitigatus.*

℞. ☿ ♎ti ℥VIII. ☿ crud. purific. ℥VI. Misc. exactè in mortario lapideo, vel super porphyrite, donec Mercurius viuus amplius conspici nequeat. Hinc sublima calore arenæ in Phiola leniter saltem obturata & sublimatur totus ferè Mercurius, adhærescétque lateribus Phiolæ, remanentibus in fundo fecibus, quas vna cum nigricante materia collo phiolæ adhærente reiice. Hinc sublima denuo, idque vice tertia, reiectis semper fecibus, vt dictum.

N. 1. *Si purum insipidumque secunda sublimatione obtinueris, acquiesce, multa enim sublimatione infringitur vis purgatrix.*

N. 2. *Alij addunt quoque Colchotar.*

N. 3. *Optimum Mercurium dulcem conficies ex ☿ ♎to regulino, & Mercurio ♁ ij.*

Hartmann. in Croll.

Vires. *Omnes humores noxios sine perturbatione blandè expurgat, vnde vel infantibus exhiberi poterit.*

Dosis: Dari quidem potest ad ℈ß. Verùm vt eo citius operationes suas perficiat, nec diu in corpore delitescat, acui solet purgantibus aliis fortioribus, e.gr. Diagrid. Trochisc. Alhand. & simil. Daturque cum iisdem à gran. 8. ad 15. & plur.

Hartmann. in Croll. Senn. in Institut. Tentzel.

5. *Alius.*

℞. Mercurij in ♌u 🜍 i soluti & edulcorati.
Mercurij crudi ana.
Sublima aliquoties vt dulcis fiat.
Vires. *Lente purgat per inferiora.*
Dosis à g. 6. ad 12.

N. 1. *Eodem modo dulcescit & Mercurius præcipitatus luteus si per se sublimetur, dulcificatúsque leniter aluum mouet.*

Dosis g. 8.

2. *De vsu: Ex omnibus hisce Mercuriis dulcibus potest parari 🜄a vtilissima ad inflammationem, fistulas & vlcera maligna, non tantum detergenda, sed etiam cicatrisanda, præcipuè in Lue venerea, valet etiam ad scabiem, sine noxa penitus curandam.*

Nimirum:

Proiicitur 🜂 recens, in aquam bullientem, relinquiturque aliquandiu, hinc

hinc filtratur, in filtraturæ ℔.1.dissoluitur bulliendo Mercurij dulcis,q.s.colatur & seruatur. Fallopius vocat ▽m aluminis. *Hartm.in Croll.*

6. Sublimatum dulce Talcosum S. Closs.

Fit si M. cum ☾ irrorando guttulis aliquot 🜹 ⊖is: hæc tria constituunt Axungiam Talcosam fluentem.

Vires. *Suauiter purgat absque vomitu, deobstruit & refrigerat, estque securum febrium intermittentium solamen.*

7. Latugo perlata siue flores ☿ argentis ex inuentione S.Closs.

1. Facta est [spiritus] ex ana ⊖ & ⦶ cum triplo boli communis ad modum [spiritus] 2.in ℔.1.huius spiritus solutæ fuere ☿ crudi ℥x.& abstracta [spiritus] ad duas tertias, collecti fuere crystalli probéque edulcati 3.perfusi sunt iidem [V] ♀ sato ad 3.digit.supereminentiam sicque per mensem in putrefactione, [MB] stetere.4. materiâ in [retorta] coniectâ eductóque [V] pars quædam ☿ ij sublimatur △ auctiori,pars in rubrum abibat Præcipitatum. 5.ambobus iterum confusis ⚹ affundebatur, & post digestionem vnius diei ac filtrationem calidam, tota materia soluta in floccos argenteos gossypio perlato fulgentique similes fuit conuersa inclarescente menstruo.6. hos flores cochleari vitreo detraxi & in chartâ bibula quadrupl.exiccaui,ita enim splendorem non amittunt.7.cum alio ⚹ super restitantem materiam coniecto nouos flores collexi, idque ter quatérve repetij.

Vires ex Vntzero repetendæ,qui longè operosiorem nobis methodum aliâ reliquit in Anat. ☿ij p.255. Vbi enim illic per grana & scrupulos abraduntur flores, hic per vncias & libras congeruntur.

Dosis eorum est gr.vj.in formâ pilul. cum pauxillo Extracti liquir. Educunt absque violentiâ humores vitiosos in febre quotid.scabie,Leprâ.

8. Mercurius ♎tus rubeus non torresinus, Arcanum Corallinum.

℞. Mercurij optimè purgati,℔.1.
⦶i,optimè purificat.
⊕i,ad rubed.calcinat.ana ℔.ij.

Puluerisentur & misceantur optimè, subinde irrorando & incorporando cum ⚹ acerrimo,donec dispareat penitus Mercurius. Hinc sublima ex arena,in cucurbita lutata,cum capitello, & exit primum phlegma,dein auctiori △, viginti quatuor horas continuato, sublimabitur, sublimatum proximè à materia rubeum, paulo altius flauum. Vtrumque rubeum ac flauum, cum ⦶ ℔.1. & O leniter calcinati, ℔.1. misce impastaque cum phlegmate +, sublimáque denuo vt prius (horis duodecim,)& ascendit iterum sublimatum rubicundum ac flauum, collige singula seorsim, rubicundum elue ▽is cordialibus,ac ab eo efflagrare sine [V];flauum calcina igne mediocri,vt rubescat, hinc elue similiter ac corrige cum [V] desuper accenso.

N. *Feces nigricantes cum Mercurio in capitellum ascendentes, abiiciantur in singulis sublimationibus.*

Vires. *Purgat,per inferiora præcipuè, magnúmque secretum in Hydrope,morbo Gallico, Podagra, Scabie, Vlceribus, Cancro,&c. Crollius.*

9. Modus compendiosior, Laudanum Mercuriale.siue Metallicum.

℞. Salis extracti ex [caput mortuum] o [spiritus]is,(ex ⊕ & ⦶ ana fact.)℥vi.
☿ purific.℥ij.
⦶ purific. ℥ij.

Puluerisa ac misce optimè impa-

ſtando cum + ſublimáque, vt dictum, ſic aſcendit pars, quædam alba, quædam lutea, quædam crocea, quædam rubicundiſſima, collige croceam ac rubicundam, abiectis cæteris, ſublimáque denuo per ſe ex arena igne ſat forti, ac omnia rubefient: hinc elue ac corrige 🜄 ſupra accendendo.

Vires. *Eaſdem habet cum præcedenti, Hartm, in Croll.*

10. *Manna Mercurij, ſeu Mercurius dulcis ☉laris.*

℞. Mercurius dulcis vulgaris, q.v. tantiſper ſublimationibus iteratis eleua, donec in fixos abierit Chryſtallos, poſtmodum in liquorem ſoluito.

℞. Huius part. 3. ☉ calcin. p. 1. Miſc. ac digere per menſem, cohoba donec in cucurbita inſtar ceræ fluat.

Vires. *Ad ſummum Medicinæ gradum Mercurius ita redactus eſt, & in Epilepſia, & morbis Venereis admirandæ virtutis. Tentz.*

N. *Egomet Mercurium dulcem ter ſublimatum, miſcui quondam cum ☾a foliata, ſublimationémque adhuc quarta vice iteraui, quibus peractis ſublimationibus, reſtantem materiam igni ſubieci fuſorio, vt quid ☾æ reſtaret colligerem, verum ſine commodo, quippe ☾ cum ☿ penitus fuit ſublimata, vis autem illius ſublimati ſudorifera potius fuit, quam deiectoria.*

11. *Arcanum corallinum correctum S.Cloſſ.*

♃ ⊖ & ◐ ana ℔.ij. O calcinati & ☿ij ana ℔.1. Omnibus arte mixtis detur △ ♎mationis in fine benè fortis, quod rubeſcit ſublimatum collige, benè edulcora, tere, & digere in ⚹ ad 4. digitorum extantiam per 2. aut 3. ♂ euacua per inclinationem, aliud affunde, digere, donec nil amplius ſoluatur: tandem euapora, remanebit puluis luteus, quem lauabis ſæpius aq. calidâ.

Doſ. mitificatæ huius Aquilæ eſt à gr. v. ad ℈ ß. cum Panchymag. Felicius adhuc operabitur, ſi eius gr. viij. cum auri ſclopet. & croci ♂ ana gr. iij. in conſ. florum borrag. aut pill. de aloë lotâ exhibeantur.

Ad ☿ ♎ pertinet quoque:

12. *Cinnabaris Officinarum artificialis.*

℞. 🜍is commun. ℥iij. vel IV. Huic liquefacto infunde Mercurij viui ℔.1. ſpatulâ ligneâ benè agitando incorpora, donec Mercurius à 🜍e planè conſumptus videatur. Hinc maſſam refrigeratam tere ſuper marmore, atque ſublima, ex ſublimatorio lutato; igne primo leni, dein auctiori, &c. Primo aſcendit fumus citrinus, paulatim rubeſcens. Quando itaque fumus nigrorubeus aſcendere incipit, vrge igne violentiſſimo horas quatuor vel quinque, & ſublimabitur cinnabaris, adhæreſcétque lateribus, quàm exime, reiectis fecibus in fundo & capitello.

Paracelſus in Chirurg. lib. 1. manual. pag. 702. Brendel.

Aliter.

℞. 🜍 ℥iij. ☿ ℥IV. M. ac 🜍 aliquantulum efflagrare ſine, vt puluis remaneat niger: hinc ſublima ſemel ac iterum, vt cinnabarim nanciſcaris rubeam.

13. *Panacæa ☿ij purgans.*

℞. ☿ij vitæ p.ij.

☿ij viui in deſtill. butyri ♀ij prouenientis p.1.

Sublima vt ☿m dulcem.

Doſis gr. v. ad viij.

N. *☿ vitæ ad hoc opus fit ex 🜍 p.ij.*

p.ij.♁ optimi vel reguli p.1. destillatur & ⍦tur ▽ com. vt moris.

Cl.D.D.Ioh.C.Fauſ.

IV. DESTILLATIO.

1. *☍o ♁ij Mercuriale, ſeu Butyrum ♁ij : Liquor gummoſus.*

℞. ♁ij puriſſ. ☿ ♎ti ana Miſc. exactè in mortario lapideo, & deſtillentur per ℭm vitream ex arena △ primo mediocri: ſic liquor ſeu butyrum ♁ij inſtar glaciei egreditur, qui ſi concreſcat in collo, ne id obſtruat, admoue caute carbonem, vt liqueſcat. Finita deſtillatione liquoris, auge △, daque ignem ſuppreſſionis, id eſt, ſupra ∴m,) & ſublimabitur cinnabaris ♁ij, (de qua vide ſuo loco, in ſublimatione ♁ij:) Liquorem egreſſum rectifica per retortam vitream.

N.1. *Præſtat hoc ☍ Cinnabari ſua aut rectificationem impragnare. Nimirum, Cinnabarim tritam adde dicto ☍o, ſténtque in digeſtione (hor.24.) vitro clauſo in cinere, ſic fiet vnitio, hinc rectifica per ℭm.*

N.2. *Felicior procedet deſtillatio △ aperto, ſed ſenſim & ſucceſſiuè aucto. Itẽ ſi ℭm cum materia ante deſtillationem in cellam per triduum repoſueris.*

N.3. *Alij ℞. Reguli & ☿ ♎ti ana ſingula ſeorſim trita miſcent, & vt concretionem in collo præcaueant, ad liqueſcendum in cella repõnunt, Liquorémque deinde deſtillant.*

N 4. *Beguinus eodem modo ex ♁ ♎ti p.ij. ♃ limat. p.1. ☍o elicit, vnde puluis fit præcipitatus, quem vocat ♃ diaphoreticum. Vide in ♃.*

Vires. *Vſus huius Olei glacialis per ſe eſt externus ſolùm, in gangræna & ſphacelo, in quibus ſi pars mortua illinitione huius Olei circumlinatur, non ſerpit ulterius putredo, ſectioq; felicius peragitur. Simili ratione Carbunculus peſtilentialis oleo hoc circumlitus paulatim emoriendo excutitur, adeóque aptus redditur, qui poſtmodum Emplaſtris aliis obediat. Vſitatum itidem corroſiuum Chirurgis exiſtit.*

Ex hoc ☍o fit & MERCVRIVS VITÆ & BEZOARDICVM MINERALE.

I.

Mercurius vitæ.

☍ præcedenti ſiue Butyro ♁ij, infunde aquam ac ſtatim puluis albus præcipitabitur, qui abluatur donec nullam amplius acrimoniam ſapiat, deinde exiccetur.

N.1. *Candidior ac purior erit. 1. Si ad deſtillationem bu yri, loco ♀ij crudi, regulum eius receperis. 2. Si per ℭm illud rectificaueris.*

N.2. *Appellatur & Puluis Angelicus, Puluis Algoreth, Aquila alba.*

Vires. *Totius corporis, & præcipue primæ regionis humores noxios, per ſeceſſum ac vomitum expurgat, Vſúſque inſignis eſt in Peſte, Capitis morbis, Lue venerea, Vlceribus malignis, Febribus, Arthritide, Hydrope, vbi & plurimum ſine vomitu operatur.*

Doſis à gran.ij. ad iv. Macerare quoque licet gr.ij. ad iv. in hauſtu vini, eumque filtratum exhibere.

Sunt qui infuſionem Mercurij vitæ in promptu habent.

Nimirum:

℞. ☿ vitæ ℈iß.

Vini generoſ. ℥xviij.

Doſis ℥j.

N.1. *Vis purgatrix huius ☿ vt & vitri ♁ij nunquam exhauritur.*

N.2. *Triduanum eius vſum ſæpe procidentiam*

cidentiam ani periculosam excitasse compertum est, cauendus itaque nimius eius vsus.

Croll. Senn. in Instit. Beguin. (qui ℞. ♁ p. 1. ☿ p. ij.) Sala in Ternar. Emet. Kesl. 1. c. 26. Tentzel.

Quia autem hic Mercuius vitæ sat violenter operationes suas, ac inprimis per vomitum perficere solet, solliciti fuere Medici de hac violentia certis modis corrigenda, deque vi eius vomitoria mitiganda.

Hinc

1. ☿ *vitæ correctus.*

℞. ☿m vitæ in phiola △ arenæ foue, donec rubere inceperit, postmodum 🜅 sæpiùs ab eo abstrahe.

Vires. *Purgat sat commode per aluum, impuritatésque quascunque educit.*

Dosis g. 4. 5. 6.

2. ☿ *vitæ Catharticus.*

1. ☿ vitæ cum Sale commun. aliquoties diutiúsque teratur, & salsedo postea per ▽ commun. abluatur; sic solam vim per secessum purgandi obtinet. *Hartmann. Sennert. Tentzel. Agricola.*

2. ♁o ad △ fuso adde Mercurium vitæ, sensim iniiciendo & agitando; post refrigerationem, Mercurium in fundo instar Reguli inuenies, quem edulcora.

Alij hanc Correctionem paulò aliter absoluunt.

Vnde

3. *Laxatiuum minerale.*

Fit, si ♁i fusi ad △. ℥ij. Mercurij vitæ, ℥ß. circiter, vel ℥j. paulatim inieceris: & postea omnem salsedinem ▽a ablueris. Pulueri huic exiccato denuo adde ⊖is commun. duplum, & tere diligenter in marmore per horas duodecim. Tum rursum aqua dulci elue,

Dosis à g. 6 ad 12.

N. *Iniice primo* ℥. 1. *atque cooperi statim, donec fumus cesset, post perge iniiciendo.* ℥j. *&c.*

N. 2. *Habetur egregius* ☿*ius vitæ* ☉*aris per inferiora purgans in Anatomiâ* ☿*ij Vntzeri, qui fit ex Oleo* ☿*ij & ♈u* ♁ *super calcem* ☉ *affuso, donec Tincturam attrahat quod postmodum cum* ✳*co aut* ⚇ ♄*ri præcipitatur.*

II.

Bezoardicum minerale.

1. ♁ *Diaphoreticum Crollij, seu Bezoardicum Minerale simplex, seu Officinarum.*

℞. Butyr. ♁ij rectificat. e. gr. ℥iv. affunde guttatim ♈ ♁i rectific. ℥iv. (alij 🜅,) abstrahe deinde ♈. ⊖i, iterumque affunde ♈ ♁ noui, ℥j. idque tertia vice repetatur. Præcipitatus hic postea teratur, abluatur & igniatur.

N. *Crollius butyrum hoc facit ex* ♁*ij p. 3. &* ☿ *sublimati, (nempe* ☿ *parati per* ⊕*m &* ⊖*m,) p. 1. sed sufficit proportio anatica.*

Vires. *Magnum est Alexiterium saluberrimúmque remedium Bezoardicum, quod sudores prouocando magnos effectus monstrat in omnibus pestilentialibus & venenatis affectionibus.*

Dosis à g. 6. ad 12. vel vltra.

Quercet. in Pharmacop. restit. Croll. Sennert. Instit. Kesler. 1. c. 70. Hartm. in pract. vt & in Croll.

De controuersia: Vtrum medicamenta ex butyro ♁ij facta sint Mercurialia, an ♁ialia? *legat qui velit Tentzelium in Exeg. titul. de Bezoard. Salam in Ternar. Bezoardicor.*

Probabilius videtur, naturæ id esse

esse ☿ialis.

2. *Bezoardicum ☉lare compositum.*

℞. Bezoard.mineral.solar.ʒj.
Sal. Rut.
Guajac. à ʒij.
Solut.Corall. rubr.℥iß.

Misc.optimè per horam in mortario vitreo.

Hinc adde subinde.

Spir. 🜍. ʒß.
Tinctur.s.extract.Croc.or.ʒiß.
Ol.☿ Caryophyll.
Succin.
Cinamom.ana.℈j.
Lep.Bez.or.℈ß.vel ℈j.si placet.

Stent in cinere tepido,clauso vitro, ♂ ♀ 3.

N. 1. *Bezoardicum minerale solare ad datam compositionem fit.*

1.℞.Butyr. ♁ ℔. ß. ☿ factit. præparat.(vel ☿ ♁,) ℥j. F. solutio in Phiola oblongi colli, △ arenæ mediocri, (vt leuiter bulliat,) sic rubescet solutio. Hanc 🜄ta affundendo ▽ calidæ ℔. aliquot,& 🜄bitur ☿ albus,quem decantato sensim liquore flauescente edulcora optime in ▽ abluendo, tandem exicca blando calore solis vel hypocausti.

2.℞.☉ Vngar.laminat.ʒij.solue penitus in ℥ij. 🜅, [destillatæ ex 🜔, cum ⊖$\frac{1}{4}$.]Hinc abstrahe 🜅,cohobaque vicibus 4.Dein solue denuò:Solutionem funde super pulueris prioris ℥iij. digere ☿ vigint. postea abstrahe sensim,cohobaque vice tertia. Tandem auge △ vt 🜅 🜅 prorsus euanescant. Postmodum affunde 🜋, eumque aliquoties iterum abstrahe: sic paratum Bezoard.miner.solare.

N. 2. *Solutio Coralliorum fit:*

℞.✱ purificati,[id est,sublimati, 1.à tantundem ⊖ decrepitati. 2.sine ⊖, per se,] Corall.rubr. pulu.ana ℥ß.Misc. & ♎a denuo: sic relinquetur in fundo ♎torij Calx Corallorum , quam pone supra tabula vitrea ad liquescendum. Residuum quod in solutione superérit , denuo cum ✱ purificato submitte sublimationi & solutioni, donec tota Corallorum substantia sit soluta.

N. 3. *Tinctura Croci fit cum 🜋i qui iterum abstrahitur ad consistentiam mellis.*

Vires. *Sudores validè ciet, adeóque confert in Apoplexia,Paralysi,Arthritide,Podagra,Tremore artuum.*

Dosis à g.4.ad 8.

Ex communicatione Affinis mei colendi, Dn.IOHANNIS GRASSERI, Chymici industrij & Pharmacopœi huius Reipubl.meritissimi, qui & hoc inter Chymica sua extare voluit.

3. *Bezoardicum Solare Crollianum.*

℞. Butyri ♁ij ℔.ß. solue affundendo sensim 🜅 ⏀i.

℞. ☉ fin.ʒß.solue in 🜅.

Vtramque hanc solutionem claram confunde,abstrahéque menstruum gradatim, abstractum iterum affunde , cui adde 🜅 ⏀, nou.℥j. abstrahe,idque repete aliquoties.

Calx hæc dulcoranda & ignienda est.

Vires.*Vires huius Bezoardici summis Crollius effert laudibus in Lue venerea, Peste, Podagra, Hydrope, Febribus,obstruct. Lienis.*

Dosis à g.3.ad 8.

N.*Hoc Bezoardicum licet suis haud careat viribus,attamen ob corporeitatem, quam ☉ adhuc obtinet præstantius censetur,quod sequitur. Videlic.*

4. *Bezoardicum Solare verum.*

Fit eodem ferè modo.

Nimirum:

Si loco ☉ illius corporei, ſubſtituatur ☉ in ſpiritualem ſubſtantiam exaltatus, *de qua exaltatione vide in ☉lis Volatiliſatione, vel Tinctura ☉.*

Nempe:

℞. 1. ☉ illius ſpiritualis ℥ß. ſolue in 🜂.

2. Solue in eadem butyri ♁ij rectific. ℥iv. (vel vt alij vj.) vtramque ſolutionem confunde, abſtrahe menſtruum per 🝪m, deſtillationibus ſæpè repetitis: Poſtea per calcinationem ſub tegula *(vnter einem Muffel)* reduc in ⚶erem violaceum, ſi lenis, vel in purpureum, ſin intenſior calcinatio inſtituatur.

Vires. *Vires eaſdem obtinet, quas prius, ſed efficaciores.*

N. 1. *Hartmann. in Croll. Sennert. in Inſtitut.*

℞. Aurum (per 🝪m ⊖i bezoardicum,) ſpirituale redditum, iunge cum butyro ♁ij, in 🝪u ⊕i, vel 🜂 ſoluto, repetitis deſtillationibus vnientur ac figentur: abſtrahe tandem, & habebis interueniente calcinatione Bezoardicum ſolare purpurei coloris magnatum virium.

Doſis eadem quæ priorum, à gran. 2. ad 10.

N. 2. *Ventzelius ſolutionem illam ☉ oleiformem edulcorat, ſuperfundendo & abſtrahendo aliquoties acetum forte. Poſtea extrahit Tincturam, Menſtruo Baſilij affuſo digerendo per menſem, &c.*

Hinc

℞. *Tincturæ huius à menſtruo ſeparata, p. 1. Butyr. ♁ij, in 🝪 ⊕ ſolut. p. vj. vel viij. Miſcet ac vnit cohobando, vltimo calcinat.*

5. *Bezoardicum Lunare:*

℞. Butyri ♁ij, in 🝪 ⊕ ſolut. ℥iv.

Tinctur. ☾æ viri diuſculæ ℥ß.

Iunge ac deſtillando aliquoties ad ſiccitatem fige.

Vires. *Bezoardicum hoc viridiuſculum vtiliſſimam eſt, ad capitis affectus, præſertim ad Eryſipelas capitis mulierculorum.*

Doſis à g. 6. ad 12.

Tinctura ☾æ fit.

☾m ſoluendo in 🜅, hanc rurſus abſtrahendo, & Tincturam per 🜄i extrahendo, *vide ſuo loco.*

6. *Bezoard. Lunare 2.*

℞. Extracti Cœrulei ☾æ, (ex ☾ cum ♀e calcinata per 🝪m vrinæ extracti,) ſoluti in 🜅, p. 1.

Butyri ♁ij, itidem in 🜅 ſoluti, p. x.

Iunge ac deſtillando vel circulando vni.

Habes Bezoardicum Lunare eiuſdem, vel etiam maioris virtutis.

7. *Bezoardicum Lunare 3.*

℞. Extracti ſeu Tincturæ ☾æ, (mediante ✕ extractæ ex ☾a in 🜅 ſoluta & inſtillatione ol. ♀, p. d. præcipitata.)

Et Butyr. ♁ij, *procede vt ſupra.*

8. *Bezoard. Lunare 4.*

Præſtantiſſimum fit Bezoardicum ☾are, ſi ☾na cum 🝪u ☉i, in 🜍m redacta & cum butyro ♁ij, l. a. in puluerem fuerit fixata.

9. *Bezoardicum venereum.*

Ex ſquamma æris elicitur Tinctura cum butyro ♁ij rectificato, dein figitur per 🝪m ⊕i, vt in prioribus dictum.

10. *Bezoardicum ♂iale.*

Ex croco ♂ per reuerberationem extrahe cum butyro ♁ij Tincturam dein fige per Ωm ⊕i, more vsitato.

Vires. *Est specificum in omnibus fluxionibus ventris, præsertim ab Epate originem capientibus.*

Schunemann. in Hydromant.

11. *Bezoard. ♃iale.*

℞. Reguli ♁ij sine ♂ facti ℥iij. huic fuso, (in ✠bulo,) adde Iouis Anglici puriss. similiter fusi, ad ℥ij. vt fiat de nouo Regulus, postea læuiga, & admisce diligenter ☿ Ωti, ℥v. Destilla ex 🝪, Butyrúmque inde destillatum cum Ωu ⊕i, ternis destillationibus fige, postea calcina, ignitúmque in 🜄 extingue, & exicca, fit puluis Gryseus.

Vires. *Potentissime mouet sudores, insuper ad obstructiones Epatis Polychreston non contemnendum est.*

Dosis à g. 2. ad 6. vel 8.

12 *Bezoard. ♄ninum.*

Cum Butyro ♁ij non rectificat. extrahe Tincturam ex vitro ♄i, atque cum Ωu ⊕, dicto modo fige.

Vires. *Prodest in affectibus Lienis.*

Dosis ad g. 6.

N. *Vitrum ♄i fieri potest ex minio & silicibus.*

13. *Bezoard. Mercuriale.*

Fit eodem modo quo Bezoardicum Saturni, ex vitro scil. ☿ij vitæ & butyro ♁ij.

De omnibus hisce Bezoardicis legi potest. Hartm. in Croll. Tentz. in Exeg.

Nos ad destillata reuertimur, inter quæ sequitur.

1. *Ω seu ∞ ☿ij album diaphoreticum.*

℞. ☿ Ωti tenuiter pulueriſati, p. 1. Argilla rubr. p. iij. Misc. & fac cum 🜄 communi globulos in vmbra exiccandos, destilla dein ex 🝪 vitrea per ∴m △e suppressionis, (gradatim tamen) horis duabus adhibito, prodit elegans Ω, quem serua.

N. *Si quid ☿ij subiimetur, cum recenti argilla misce, & procede vt antea.*

Vires. *Diaphoreticus est.*

Dos. g. 1. 2. 3. vide spiritum sequētem.

Rhenan. chymotech. l. 1.

3. *Ω seu ∞ ☿ij rubrum.*

℞. ☿ Ωt. tenuiter pulueriſati. Limatur ♂ ana, Misc. ac resolue per deliquium in ∞ flauum, quod diligenter collige. Residuo (quod non solutum,) affunde 🜄m comm. ac extrahe ⊖: Sal purificatum & coagulatum denuo ∞o iunge, fiétque aurei vel crocei coloris. Destilla in ∴, ex cucurbita humili per ☓ breuis rostri, primo exibit phlegma, quod seorsim colligatur, auctiori deinde △ ascendit rubedo, quæ partim in excipulum (quod mutatum sit,) destillabit, partim in ☓o & rostro, butyri instar adhærescet: Vrge △m, donec nihil amplius ascendat, tunc cessa.

Phlegma destillatum vna cum rubedine ad spondilia cucurbitæ eleuatâ, redde capiti suo mortuo, reiteráque destillationem per ☓ eundem, vix incalescente ☓bico, (imo vel à vaporibus,) liquescet rubedo in ☓ hærens, extillabitque rubicundissimè in Excipulum: postquam rubedo hæc extillauerit, mutato Excipulo suscipe phlegma subsequens, ac postea rubedinem aliquam igne auctiori, vt ante collige, idque repete tot vicibus, quot opus fuerit.

Vires. *Vtriusque huius spiritus magnus est vsus, inprimis vero rubei: expediunt*

per sudorem quodcunque in corpore noxium fuerit, aliisque Medicamentis difficulter cedit. In Lue Gallica pustulæ huius vsu sponte cadunt, tubercula minuuntur, dolores sopiuntur, vlcera fœtida manantia exiccantur & consolidantur.

Dosis g. 1. 2. &c. in ▽ *Theriacali mistura simpl.* ♌*u Guajaci. Decocto, & simil.*

Hartmann. in pract.

4. ☌ *Mercurij diaphoreticum dulce.*

℞. ☿t. q. v. solue in ⚹, digere ac abstrahe ⚹ ad siccitatem, residuum in ♉ digere cum 🜄 rectificatiss. donec fiat crassus liquor. Hinc destilla ex ⁂ △ forti, & prodibit liquor instar lactis. Lacteum hunc liquorem reaffunde materiæ in fundo relictæ, destillaque denuo. Sic extillat ☌ alum ac fragrans sine corrosione. *Kesl. lib. 2. cap. 30. lib. 4. c. 35. vide etiam Liquores Mercurij.*

N. *Alij contenti sunt sola digestione ac destillatione cum* 🜄 *peracta. Kesl. lib. 2. c. 29. lib. 4. c. 34.*

Vires. *Curat Vlcera maligna, cancrosa, præsertim Renum & Vesicæ.*

Vsus, *tam internus, quàm externus est.*

5. *Oleum fragrans, Astrum dictum.*

℞. Mercurij septies sublimati, totiésque per ♆ rectificati, q. v. solue in ♌ ⦶ calore mediocri: dein abstrahe ♌m ⦶, edulcora optime coquendo in ⚹, vt corrosiuus sapor eluatur: postmodum abstrahe quoque ⚹, & denuo elue, affundendo ▽m pluuiam stillatitiam: hinc exicca, & digere aliquandiu cum 🜄 rectificatiss. ana. Postea pelle simul per ♉m △, initio leni, dein fortiori: corpus residuum serua pro conficiendo indè sale: Extillato vero deme 🜄 in MB. Et remanebit in fundo ☌ Mercurij fragrantissimum, quod est astrum Mercurij. *Basilius,*

Vires. *Diaphoreticum est & peculiare curatiuum Luis venereæ: easdemque vires obtinet, quas* ⊖☿*i ex corpore residuo paratum. Vide infra.*

6. *Aliud Oleum* ☿ *diaphoreticum fragrans.*

℞. ☿ ♎ti p. 1. ✱ fixi, (in liquorem, p. d. d. redacti & mundificati,) p. iij. solue p. d. Liquore imbuatur charta bibula: Charta sic perfusa matracio vitreo includatur cum suo ⚹ & recipiente: destillando liquorem Mercurialem △ arenæ elice. Hunc si rectificaueris, dulcissimum odorisque fragrantissimi ac gratissimi, moschum redolentis, nancisceris oleum.

Vires. *Aptissimum est in sudoribus ciendis.*

Quercetan. in Tetrad. In descriptione Panaceæ ☿*ialis.*

7. *Oleum Mercurij Saccharatum, Spiritúsque.*

℞. ☿ ♎t. p. 1. Sacchar. p. iij. Misc. optimè ac destilla per 6m vitream luto obductam in receptac. capax. Primo accende paulatim carbones supra ♉m, vt calescat: hinc accende & infra ac continua △m lentum dies 2. aut 3. Quod extillauit committe destillationi MB. Exibit ♌ Mercurij subacidus, ☌o Sacchari remanente in fundo.

N. *Lente procedas memento, ne operam ac oleum perdas. Saccharum enim æstu nimio irritatum, vi sibi exitum quærere solet.*

Vsus. *In Vlceribus, Vesicæ, aut aliis Affectibus, ex morbo Gallico relictis*

ctis, magni est solatij.

Dosis: Spiritus exhibetur gut.3.4.

V. EXTRACTIO.

Vnde

1\. *Sulphur seu Tinctura Mercurij Aquila cœlestis.*

℞. ☿t.[cum ⊖ & ⊕o eleuat.]q.v. affunde 🜈, stent per septimanas aliquot, vt extrahatur flauedo, s.a. Decantatos liquores destilla ad siccitatem, & habebis puluerem rubeum, qui verum Mercurij 🜍r.

Vires. *Paracelsus maxima huic attribuit præconia, in curanda Podagra, Epilepsia, morbo Gallico, &c. Quorum radicem per sudorem expellat.*

Dosis g.3.4.

2\. *Alia.*

℞. Vitri Mercurij (quod succinum ♁ij vocatur,) extrahe cum 🜈 decanta & abstrahe.

Vires. *Sudorem mouet.*

Dosis g.2.3.

N. *Vti vitrum illud, non est nisi vitrum ♁ij: Ita Extractio hæc non nisi ♁ij censenda erit.*

3\. *Oleum Mercurij ♁ialis Tinctura.*

℞. Mercurij ex ♁ fact.part.1. 🝪 ⊕i rubr.rectificatiss.p.iv. abstrahe leniter, vt 🝫 cum Mercurio maneant, dein auge △, & sublimabitur aliquota Mercurij pars. Sublimatum redde Mercurio in fundo, tantundémque noui 🝪i ⊕i adde, abstrahéque & sublima, idque vice tertia: tandem tere, & affunde triplum 🜄 rectificatiss. circula, sic fiet separatio, & Mercurius in 🝪 abibit supernatans. Hinc separa 🝪, idque circula ♂ ♀ cum 🜈 acerrimo. Sic 🝪 recipiet ponderositatem, fundumque petet, & quod noxium in ☿ erat 🜈o immixtum manet.

Vires. *Basilius maximis encomiis* 🝪 *hoc celebrat, vimque ei attribuit corroborandi Cerebrum, curandi Apoplexiam, imò loco Panacææ habet.*

VI. LIQVATIO.

1\. *Vnde Liquor.*

℞. ☿♎ti q.v. digere in phiola vitrea calore mediocri, ♂(40.) hinc solue per deliquium.

Vires. *Curat Vlcera ac Vulnera maligna, instillatus.*

Alius liquor Mercurij præcipitati.

℞. ☿ per 🜅 præcipitat. q.v. affunde 🜄 opt. digere, & cum acer factus fuerit, decanta. Hinc affunde alium, donec acrimonia sublata, & calx attenuata sit. Tunc affunde 🜈 digere, decanta, affunde nouum 🜈 idque toties, donec totus puluis in 🜈 abierit: abstrahe 🜈, pulverémque repone in cellam ad liquescendum cum aqua Chelidoniæ.

N. *Quod si* 🜈 *calci huic insufficiens fuerit, denuo calcina.*

3\. *Alius.*

℞. ☿♎t, q.v. solue in 🜅, (ex ⦶i, p.ij.& ✳, p.1. destillata,) digere vase clauso, postea destilla: residuum tere, rursúsque aquam affunde, idque tantisper reitera, donec omne sublimatum in fundo fixum remaneat. Fixum hoc sublimatum per ☿ in vnam ac alteram leuiter reuerbera, dein tere, digere cum 🜄, abstrahéque cohobando, donec in 🝪 i formam abeat. *Vntzer.*

Vires. *Confert Podagricis, lue venerea infectis, Cancro, Fistulis, & omnibus vlceribus sordidis, putridis atque inueteratis, siue intrinsecus, siue extrinsecus adhibeatur.*

N. *Sic quoque figitur per* 🜈, *fi-*

xúmque per 🜄i dicto modo in mucosam pinguedinem abit: quæ si ex arena gradatim destilletur igne fortissimo, lacteum humorem sudat, digere hunc ac destilla, accipiésque 🜹 candidum & suaue.

Vires. *Vsus eius tùm internus est ad Renes exulceratos atque calculum, tum externus ad vlcera.*

4. *Alius, 🜹 ☿ij, diaphoreticum dulce.*

℞. ☿ti, puriss. q. v. tere & soiue, p. d. super tabulis ferreis stanno obductis. Liquori affundatur 🜄, fiat destillati, cohobiis toties repetitis, donec 🜄 acescere incipiat. Tandem abstrahe leniter 🜄, manebitque in fundo 🜹 Mercurii dulce. *Hartmann. in pract.*

Dosis à g. 2. ad 6.

N. *Aij pellunt igne fortiori ex arena, nanciscunturque lacteum liquorem, qui rectificatus per 🝆m euadit fragrantissimus sine corrosione. Vide supra in destillatis.*

5. *Liquor ☿ Iouialis.*

℞. ☿ crud. ♃is ana ℥ij. F. āāā. Huic adde Mercurij aliquoties sublimati ℥iv. Trita soluantur per deliq. Liquorem digere cum 🜄 per mensem. Postea abstrahe 🜄m △e lenissimo in MB ne 🜹 simul ascendat. F. cohobatio quater vel quinquies. Vltimo remanebit in fundo 🜹 ☿ ♃iale.

Vires. *Potest adhiberi intrinsecus & extrinsecus.*

Dosis g. 2. ad 6.

6. *Liquor ☿ ♎ti.*

Sublima ☿ti ℥j. cum ana ✳ci adde 🜄, ad eminentiam 3. digitorum, digere simul per 6. ☌ & per 🝆 pelle. Post 🜄 egredietur Oleum, quod in frigido coagulabitur in massam albam, quæ in cella posita resoluetur in liquorem ☉em dissoluentem, eumq; in volatilitatem adducentem.

Ex S. Closs.

VII. SALICATIO

℞. Corpus ex præparatione 🜹i ☿i fragrantis residuum (*vide supra*) affunde idem illud 🜹 fragrans, digereque & extrahetur sal ☿. Extractioni decantatæ, affunde 🜄 quantitatem bonam, demum abstrahe 🜄 in cinere, & ascendet post 🜄 & 🜹 ☿ii relicto sale in fundo. *Thold. ex Basil.*

Vires. *Summum est & efficacissimum arcanum in extirpanda Lue venerea, etiam radicata & inueterata, sanguinem mundificat, adeoq; omnis generis vlceribus sine & cum malignitate coniunctis medetur, scabiei confert, impetigines sanat.*

Dosis g. 1. ad 2. vel 3.

CAP. XVI.

De Cinnabari.

Cinnabaris duorum generum Officinis in vsu est, factitia scilicet & natiua, siue mineralis. Factitiam descripsimus in sublimatione Mercurij. Natiua est terra mineralis lapidescens, rubicunda, constans ex 🜍e & ☿io viuo cum terrestri materia instar lapidis, compactis. Germ. *Zinober.*

N. *Dioscoridi dicitur Minium: quippe ex Minio Mercurium viuum elici, affirmat. Nec obstat, quòd contrarium verbotenùs dicat, nimirum suam Cinnabarim à Minio diuersissimam esse; Etenim quid Dioscoridis Cinnabaris fuerit, nondum certo constat. Sunt enim qui sanguinem Draconis intelligunt, alij Minium Officinarum ex plumbo factum.*

Reperitur in diuersis Europæ locis, in Vngaria, Germaniæque locis variis; Prope Alsheimium Palatinarus, &c. Modusque ☿m inde eliciendi, vel rusticis non ignotus est. Ollam cinnabari implent, eamque ollæ alteri, interposita pertusa lamina ferrea, ore conuerso imponunt, lutoque circumlito, vi ignis circularis Mercurium viuum ex olla superiori in inferiorem defluere faciunt, ad modum quo destillatio per descensum dicta perficitur.

Eligenda quæ grauida Mercurio & 🜍e præstantioribus, adeoque Vngarica, vtpote quæ naturæ solaris.

Vire. *Vsus eius internus, præterquam quod Antiepilepticis nonnunquam permixta deprehenditur, quod sciam nullus est. Extrinsecus autem adhiberi potest ad sanandam Luem veneream, scabiemq; aliam, (in suffimentis, &c.)*

PRÆPARATA.

Præcipitatus Diaphoreticus Hartmanni.

1. Cinnabaris soluatur in sua principia.

2. Principia illa purificata denuo coniungantur, reducanturque in puluerem.

Processum Hartmannus satis prolixum exhibet, in fine Commentariorum in Croll.

Hunc breuioribus sic habe.

Solue sensim Cinnabarim, (Vngaricam,) in magna quantitate. 🝆 ⊖is supra ♉ ana △ fortissimo cohobati: (coloris hic erit rubicundissimi,) Solutionem à 🜍e combustibili supernatante, vt & à fecibus residentibus separatam destilla ex cucurbita in ⁘, & extillabit menstruum principiis Cinnabaris in cucurbita relictis, quæ hac operatione apta reddita separationi: Abstracto igitur menstruo, △que aucto, Mercurius albissimus ascendens lateribus cucurbitæ adhærescet, manentibus in fundo 🜍e & ⊖. Collige Mercurium dictum seorsim, purificaque quàm optime; videlicet.

1. Soluetur ☿ ebulliendo in ⋇ hinc

hinc ſolutio à fecibus ſuis decupelata committatur deſtillationi, vt 🜊 abſtrahatur.

2. Procede eadem ratione cum Mercurio remanente, adhibeque loco 🜊 pluuiam vel rorem majalem ſtillatit. idque 3 vel 4. donec nimirum ☿ plane albiſſimus remanſerit. Hunc digere cum 🜈 rectificatiſſ. per menſem.

Interea ſepara reliqua principia, (🜍 & 🜔) & clarifica. Nimirum 🜔 elixiuietur, ſ. a. affuſâ 🜄 pluuia ſtillatit. calida, depuratúmque digeratur cum 🜈, tandem 🜈 ad apparentiam cuticulæ ſupernatantis abſtracto ſinatur coagulari.

🜍 Itidem aliquoties cum 🜄 ſtillatit. calida, lotum & exiccatum, ſimili modo cum 🜈 digere, eundémque poſtea abſtrahe.

Poſteaquam itaque Mercurius, in 🜈 ſufficienter fuerit digeſtus & ſolutus, (rubeſcit enim totum illud compoſitum eleganter,) deſtilla ex ♌ in Excip. capaciſſ. 🜄 ∴ gradatim adhibito, elicéque primo 🜈, hinc vrge, & prodibit ♌ Mercurij (hinc inde ſeſe extendens & ſublimans inſtar Cryſtalli.) Peracta deſtillatione relinque per 🝰 viginti quatuor. Sic ſoluetur ♌ Mercurij Cryſtalliſatus in 🜈. Separato tandem 🜈 in MB, remanet ♌ Mercurij in fundo cinericei coloris.

Habitis his principiis, ad coniunctionem progredere.

Solue Cinnab. Vngaric. ℥vi. ♌. 🜔is cum ♉ acuato vt ſupra, ſequeſtratiſque fecibus ſolutionem decantatam deſtilla ad oleoſitatem: hinc affunde recentem ♌m, viciſſimque deſtilla, idque fac 5. vel 6. vicibus. Poſtea digere in MB ☌ ♇ (14.) Tandem abſtrahe △ l. ∴ donec ♌ albicantes prodire inceperint, tunc mutato Excip. cape eos ſimul cum 🜄, vrgeque 🜄m, vſque ad ignitionem vaſis, 🜄m hanc ſerua. In huius 🜄æ ℥vi. ſolue 🜔 ſuprafacti ℥ij. ac circula aliquandiu in MB. Poſtea imprægna 🜍 is ℥ß. 🜄 illa, in qua 🜔 ſolutum, idque per vices, (ſemper affundendo ℥iß.) donec 🜔 is ℥j. cum 🜍e fuerit copulata (ex pondere id cognoſcere licet,) ac ex ambobus factus ſit viſcoſus quidam liquor. Huius ℥ß. adde ℥ij. ♌. Mercurij ſupra præparati, inque Phiola H. cl. digere in Athanore, prudenter adhibitis △ gradibus, donec omnia in puluerem rubicundum fuerint verſa, id fiet menſib. trib. vel quatuor. Puluerem hunc corrige cum 🜈 & ſerua.

Vires. *Eſt Medicina vniuerſalis, in quolibet morbo exhiberi idonea, balſamum internum ad expellendum intro hoſpitantem hoſtem, vel per vomitum, vel per aluum, vel per ſudores mirifice adiuuans. Doſis g.* 1. *vel* 2.

CAP.

CPA. XVII.

De Antimonio.

ANtimonium est corpus minerale, naturæ Metallinæ finitimum.

Constans 1. ex 🜍e minerali, partim purissimo naturæ solaris, eoque in rubedine fundato, partim combustibili, (instar alterius 🜍is.)

2. Ex copioso Mercurio metallico indigesto, fuliginoso, (coagulato tamen magisque cocto, quam est Hydrargyrum,) participante de natura ♄nina.

Et 3. ex substantia quadam terrestri & salina perpauca.

N. *Quod in Officinis prostat, liquefactione ex minera est fusum, inque formas pyramidales vt plurimum effusum. Minera quoque etsi interdum prostet venalis, attamen rara est.*

Dicitur Hebraicè Zadadah. Græcè στιμμι, στίβι. Arabicè Aitmad seu Atimad. Latinè Stibium, Antimonium. Germ. *Spiesglasz, Ravvspiesglasz.* Barbar. Antistini, Alcosol Othi. Ænigmaticè Lupus, quod scilicet omnia metalla præter Solem absumat. Proteus, quod omnes colores Vulcani beneficio induat. Radix metallorum quod omnibus metallis q. adiaceat vel quod à nonnullis minera statuatur metallorum. Saturnus Philosophorum à deuorando, tùm quod ♄i, id est, Plumbi naturam redoleat, tùm quoque quod lapidem Philosophorum inde parare somnient. Magnesia ♄i, eâdem ratione.

Delectus.

Variis in Regionibus eruitur ♁. Nostraque Germania eius vbertatem passim præbet. Maximè tamen laudatur Vngaricum & Transsyluanum, vtpote quod 🜍e puriori dotatum, aurique minera imbutum est. Striis id splendidioribus & longioribus, obscuráque rubedine, (quæ bonitatem eius arguit ob 🜍is abundantiam,) reperitur. Huius nimirum meminit Paracelsus sub titulo rubentis Leonis, & Basilius Monachus in Curru triumphal. sub Orientalis nomine. Et hoc maximè ad Medicamentorum elaborationes eligendum est.

Artifices insuper variis modis bonitatem Antimonij explorant. Quidam Chartæ luteo colore in Pharmacopoliis tinctæ, dentéque apri rite læuigatæ id affricant, certitudinísque notam, rubram lituram, inductione illa post se relictam statuunt: Alij fortissimo aceti ♌u drachmas aliquot, benè puluerisati Antimonij imbibunt, inque lamella ferrea vel figulina ad lentum ignem, ne ♁ fluat, euaporare sinunt: quod si post euaporationem puluis Antimonij rubens relinquatur, vlterius de eius certitudine non dubitant. *Vide Basilic. Antimonij Philippi Moltheri, qui se Hammerum vocat.*

Vires. *De viribus Antimonij audiamus Quercetan. in tetrad. cap. 51. In Antimonio,* inquit, *sunt sexcentæ pro-*

prietates, variæ ac præstantes, vt præparantes, expurgantes, vomitiones concitantes, & id genus alia, vt nunquam satis laudari queat hoc Medicamentum. Crudo attribuerunt Veteres vim adstringendi, exiccandi, meatus corporis obstruendi, excrescentias carnis absumendi, cicatrices obducendi, oculorum vlcera & sordes mundificandi, vnde & ad Collyria inprimis commendatur. Sunt & qui ad Epilepsiam arcendam exhibent, etiam in ipso paroxysmo.

PRÆPARATA.

Præparationes quibus ♁ subiicitur sunt. 1. Calcinatio. 2. Sublimatio. 3. Destillatio. 4. Liquatio. 5. Extractio. 6. Infusio. 7. Salificatio. 8. Mercurificatio.

Calcinatio est tum sicca, tum humida.

1. *CALCINATIO SICCA.*
Vnde
1. Vitrea, 2. Croci, 3. Diaphoretica, 4. Reguli.

I. VITRA ANTIMONII.

1. *Vitrum Antimonij Hyacinthinum.*

℞. ♁ puluer. calcinetur in vase figulino amplo ac lato non vitreato continuò scil. materiam rudiculâ mouendo, ne concrescat, quod si id præter spem euenerit, denuo puluerisare oportet. Deducendus est hic labor △que augendus, vel in tantum, vt vas paulatim igniatur, materiâque cinereum seu griseum acquirat colorem, nec fumum, (à quo diligenter cauendum,) amplius omittat.

N. *Ex hac calce fit diaphoreticum laudabile ac singulare pestis præseruatiuum. Si vlterius in + igniatur, vt ex albescente colore fiat puluis ad flauedinem inclinans.*

Dosis g. 8. infusa in vino, datur cum succo calendulæ.

Calx illa in + benè & satis fusa, (quod immisso stylo ferreo experiri licet,) effundatur in tabulā lapideam, vel peluim æneam, vt in vitrum abeat. Vitrum si adhuc nigrum ac opacum fuerit, reiteranda est fusio, donec pellucidum ac hyacinthinum colorem nanciscatur, in qua fusione aliquid Antimonij crudi Matthiolus admiscet. Sed vereor ne pelluciditatem deprauet. *Vide Basilium in curru triumphali Antimonij.*

N. 1. *Calcinationem maturandi gratia licet ⊖ dimidium (vel ana) addere, id quod post absolutam calcinationem aqua feruente & dein ✕ insuper affuso abluendum.*

2. *Fusionem vt promoueas Borracem addere potes, nempe ad ℔. 1. Borrac. ℥ß. nec est quod inde periculum metuas: Etenim posthabito, quod Borrax exhalet, constat quod Borrax sine noxa intro ad ℥ß. exhibeatur.*

3. *Tempus vitrificandi eligunt nonnulli, quo ☉ & ☾ in ♒ vel ♓ (signis aqueis) existunt.*

4. *Accenseri potest vitrificationi & illa operatio, qua ♁ leui opera ignis, vitriformam, licet absque perspicuitate induit, ♁io scil. in +bulo liquato intinguntur ferrei baculi, decutiturque quicquid adhæserit, atque hac ratione totum ♁ extrahitur. Extractum & contusum denuo liquatur, extrahiturque vt ante, idque toties, donec ♁ optimè puluerisatum rubicundo-purpureum colorem acquirat.*

Dosis & vsus cum simplici vitro communis est.

Rectius

Rectius tamen ♌*u*♀*is*, ⊖*i, vel proprio aceto aliquoties cohobatum, vt euanescente purpureo colore, albicans euaserit, exhibetur. Valde enim eius vis emetica hac correctione emendatur, vt solam per aluum deturbandi vim postea obtineat. Verum febrium curatiuum.*

Dosis g.3.ad 5.in ▽ *centaur. min. vel simili, Molth.*

2. *Vitrum ex Minera.*

℞. Mineræ ♁ opt ⊖ puriss. ana calcinentur optimè ac fundantur in vitrum. *Casil.*

3. *Vitrum Antimonij flauum.*

Fit ex Regulo. *Vide suo loco.*

4. *Vitrum Antimonij rubeum.*

NB. Si vitrum antimonij miscueris cum ⚶ citrino, ac fuderis in vitrum, hoc ipsum rubescit. Alij fundunt cum ☍, sed præstat ab hoc abstinuisse.

5. *Vitrum album.*

℞. Antimonij, p.1. Borracis, p.ij. vel IV. funde aliquandiu, sic assumit primo colorem citrinum, postea album. Effunde vt in vitrum abeat. *Basil.*

Vires. *Vitrum Antimonij humores crassos, viscidósque eiicit, in ventriculo vicinísque locis superfluos, idque per vomitum ac per aluum. Resistit quoque venenis in peste, præcipuè si cum* ✝ *propinetur, quippe hac ratione & sudorem ciet: vtile quoque est in febribus putridis ac malignis, Hydrope, &c.*

Vsus & Dosis. *Datur à g.2. ad 4. in infusione à g.3. ad 6. vide de hac infusione infra.*

6. *Vitrum* ♁ *nigrum extemporaneum S. Closs.*

♃ mineræ ♁ ij ℥ij. Liquescat in ✝tum iniice per cochlearia aliquid de mixturâ ex ⊖ decrepit. ☾ & ☠ 🜕 communis compositâ anna ℥ij. absumptis puluer. effundatur ♁ in peluim aut mortarium calens. Habebis vitrum nigrum purificandis metallis aptiss. Si ♄ni ℥ß. addatur, repurgabit ☉ instar Reguli ♁ij.

7. *Vitrum Animonij Diaphoreticum.*

Vitrum ♁ij Diaphoreticum euadit, si pulueratum sæpè maceretur cum 🜍 sæpéque fundatur. *Libau. lib. 2. Alch. tract. 1. c. 23.*

8. *Vitrum Regulinum.*

Calcina Regulum puluerisatum, (continuo agitando, ne fundatur,) donec fumus cesset, hinc funde & effunde. Sic in vitrum euadet quàm elegantissimum.

N. *Si* ⊖ *lem addideris, citrinescet vitrum.*

Huius dosis maior exhiberi potest quam præcedentium.

9. *Vitrum Antimonij Solare,* ☉ *transparens.*

℞. ☉ puriss. ℥ß. ♁ Vngar. ℥VIII. Funde ad △, ac effunde (cauendo ne in Regulum abeat) mixtum puluerisatam calcina per se (vt calcinatur ♁ in præparat. vitri,) donec non amplius fumiget. Deinde funde fortiss. △, effundéque in peluim, vt abeat in vitrum transparens rubicundum.

N. *Inuenies in fundo* ✝ *buli* ☉*m dimidia parte diminutum.*

Hartm. in Croll. Kesl. 3. c. 30.

Ex hoc fit infusio cum 🜄, quam Tincturam vocant.

10. *Aliud ex Regulo.*

℞. ☉ opt. ℥ß. Regul. ℥VIII. Fundantur, puluerisentur ac calcinentur sine fusione, donec fumus cesset. Dein liquescant ▽ fortiss. effundantúrque vt vitrescant.

N. *Huic calcinationi finitima est*

calcinatio Antimonij crudi, cum C.C. vsto. Nimirum læuigantur simul optimè ♁ & C.C. vstum, proportione anatica. Hinc committuntur igni, vt calcinentur.

Vires. *Sudores prolicit.*

Dosis gran. à 3. ad 5. vel 6.

Quoniam Vitra ♁ij violentius vt plurimum operationes suas proficere, adeoque corpus anxiè affligere solent, diuersæ institutæ sunt correctiones, quibus violentia ea aliquo modo infringi mitigarique queat; ideoque.

2. *Corrigitur vitrum Antimonij.*

Correct. 1.

℞. Vitrum antimonij teratur subtiliter, aliquotiésque affundatur 🜊 atque iterum exiccetur. Hinc fit Electuarium Antimoniale, seu Pilulæ Antimoniales Crolli. *Vide lib.* 2.

Correct. 2.

℞. Vitrum ♁, digeratur aliquandiu in 🜈. 🜔is extractioni decantatæ, affunde 🜄 commun. ac residebit ♁ sine violentia vomitum ac secessum ciens.

Dosis g. 2. 3. *ad* 6. *Clariss. Dn. D. Petrus de Spina.*

Correct. 3.

℞. Vitrum ♁, q. v. solue in 🝆 🜿i, per deliq. solutioni instilla 🜈. 🜖i, ac concrescent illico Crystalli exiccandi.

Dosis g. 3. 4.

Correct. 4.

Vitrum ♁ purgans.

℞. Vitri ♁. pulv. ℥j. 🜈 vel 🝆 🜖i, (vel 🜍 per camp.) ℥j. Misc. exactè ac exicca lento △. Repetatur id septies vel vltra, semper 🜈 🜖i ℥j. admiscendo.

N. 1. *Præstantior fit hic puluis, si in extracto Mastich. [ex Mastich. & 🜄] per ♂ 3. maceretur, ac 🜄 post modum desuper accendatur, penitúsque exhalet. Puluis residuus l. △ cinerum in patella vitrea (horis 12.) exiccetur.*

Vires. *Purgat per inferiora.*

Dosis à gr. 3. *ad* 5.

N. 2. *Si pulueris huius* ℨij. *vel pulueris prioris non macerati.* ℨij. *in Electuario Antimonij Crolliano, vitro ibidem substituantur, præstantius idipsum euadet.*

N. 3. *Fiunt* [illegible] *inde Pilulæ Antimoniales ad Febres.* [illegible]*artmann. vide libro* 2.

Correct. 5.

5. Fit per separationem 🜍is o-ocalis. *Vide in infusionem* 🜄 *bened. Brendelij.*

Correct. 1.

🜈 🜖 *i purgans.*

℞. Vitrum ♁ pulu. q. v. affunde 🜈m 🜖i non rectific. ad eminent. duorum digitorum. Digerantur aliquandiu calore leni, sic fit Extractio nigropunicea.

Vires. *Purgat per inferiora.*

Dosis gut. 6. 7. 8. 9. 10.

Hartmann. in Croll.

N. 1. *Eodem modo corrigi potest per 🜈m 🜍. vel + proprium.*

N. 2. *Ex* [illegible] *ncturâ illa nigropuniceâ (s*[illegible] *per 🜈m 🜖li extractâ) paratur 🜿 album 🜖 iatum purgans, quippe virtute ♁ali impregnatum, affundendo ei duplum olei 🜍 coagulumque siccando.*

II. CROCI Metallorum.

1. *Crocus Metallorum vulg*[illegible]

℞. ♁ij Electi, ♂ [illegible]i an. sigillatim trita atque exactè m[illegible] in flammentur in +, vel mortar[illegible] æneo, remanebit materia ob colore[illegible] hepati haud dissimi

dissimilem, Hepar ♁ij dicta. Hæc edulcorata ▽ calida, dicitur Crocus Metallorum.

N. 1. *Si ▽æ, in qua Hepar ♁ij edulcoratum, acetum instillaris; præcipitem dabis Crocum subtiliorem, seu vt aliis placet, ♀ auratum.*

N. 2. *Inflammato (quam & detonationem vocant) fieri commodius poterit, si materiam paulatim ac per vices inieceris, primáque vice vel carbone viuo, vel ferro ignito materiam incenderis.*

N. 3. *Ex ▽, edulcorationibus illis impregnatâ si aliquantulum euaporauerit, Crystallos ⊕i vel lapidem Prunellæ ♁ialem colligere potes, cuius vsus idem qui lapidis Prunellæ dicti: Exhibet itidem insigne causticum.*

N. 4. *Sunt qui ⊕ ☿ ac ♁ inclusa, crucibulo comburunt, relicto solo foramine, Combusta coniiciunt in ▽ calidam, vt imprægnetur. Hinc decantant atque insperso + præcipitant. Sic Crocum Metallorum nanciscuntur subtilem, magis fixum, quem vlterius in ▽ macerant.*

2. *Crocus Metallorum Rulandi.*

Crocus Metallorum Rulandi quisnam sit & quomodo conficiatur? variè agitatur. 1. Quercetanus ferè in opinione est, Crocum illum Rulandi non esse diuersum à Croco Metallorum vulgari: Hartmannus ab hoc non nisi leui discrimine distat, quod in præparatione situm est: nempè ⊕o fluenti & ab △ remoto, sine inflammatione admiscet ♁ spatula ferrea continuo agitando, donec omnia probè sint mixta, quæ tandem accendit.

N. *Si qua inflammatio acciderit, subsiste, iustam ⊕ refrigerationem expectans.*

2. *Tentzelius in suâ Exegesi ex Libauio hunc præfert, quem & Mylius in Basilica Chym. pro sincero habet.*

℞. ♁ ij. ⊖ iß. ⊖ i, ã.

Minutissimè seorsim trita indantur catino, luto probè munito, (foramine tamen paruulo, in media summitate, spirituum arsenicalium exhalandorum, gratiâ, relicto:) inque furnum anemium collocentur. △e follium, si liber, adhibito, donec omnia sufficienter fluant, tamdiu continuando quamdiu fumus per foramen prorumpere non desinit. Quando vero desierit, △m probe ad ¼ horæ adauge, dein eximè vbi ♁ forma vitri cinnaberini in fundo à salib. supereminentibus instar Reguli à scoriis sequestrastrum sese, malleo facilè detrucandum atque terendum dabit. *Vide Hartm. disp. Chymiatrico-Medicas.*

N. *Eiusdem cum superiori est vsus, nisi quod deorsum colluuiem vitiosorum humorum deturbare potissimum solet.*

3. *Brendelius* Vitrum Antimonij pro Croco Metallorum Rulandi venditat.

4. Alij Regulum, quippe qui nonnunquam, vel sponte sua in præparatione vitri ♁ in globulos paruos abit. Sit vt sit: quodlibet horum haud citra magnam vtilitatem in vsum Medicum vocari aptum est.

Vires. *Vtriusque Croci idem esse poterit vsus. Nimirum in doloribus capitis ab impuritate ventriculi, (quæ non raro concitantur,) Epilepsia, pleuritide, Melancholia Hypocondriaca, Febrib. tum continuis, (ac præcipuè Vngarica dicta,) tum intermittentib. In peste, præseruatione ab Arthritide, coagulatione sanguinis, &c. In quibus omnibus cum conuenienti ▽a exhibitus purgat per vo-*

mitum, ac nonnunquam per secessum.

Vsus præterea eius insignis est in Clysterib. Nimirum ℥ß. vel ℥j. ebullire finitur, in aqua conuenienti vel vino: Colatura admiscetur brodio vel decocto simplicium mollientium, optimúmque Medicamentum in colica exhibet.

Dosis interna est à g. 3. ad ℈ß. Ego vix 6. gr. transcendo.

Crocus ♁ij Regulatus.

Fluat Regulus ♁ij cum pari pondere ⦶, fusaque materia remotis scoriis in lateribus eluatur à nitrosâ salsedine, postea exiccetur, & cum affusione 🜄 aliquoties humectetur & decantetur. Ex comm. Greg. Horstij.

Vires. *Longò minus per vomitum, magis vero per aluum moue, ad gr. x. cum Zibebis laxat. tribus exhibetur, vel cum diagrid. correcto per fumum 🜍 & ☿o dulci.*

III. DIAPHORETICA.

1. ♁ *Diaphoreticum vulgare.*

℞. ♁ij opt. ⦶ pur. ā. Exactè mixta calcinentur detonatione, [vt in Croco Metallorum vulg. dictum,] ternâ, seu donec amplius detonationem recuset, (post singulas detonationes materiam edulcorare oportet, edulcoratúmque & exiccatum deuuo cum ⦶ ann. miscere.) Tandem ♁ium diaphoreticum candidissimum exicca pro vsu.

N. 🜄 *illa edulcoratoria si euaporet, reddit Lapid. Prunellæ ♁ialem, de quo in ⦶.*

Modus compendiosior.

℞. 1. ♁ crud. ⦶ puri ān. Immitte in + cui aliud + inuersum in fundo perforatum imponatur, luto inferiori +o annexum: ignem da circularem, quo materia accensa paulatim calcinetur, fumúmque per foramen expiret ignem per horam continua, qua præterlapsâ, materiam puluerisatam 🜄 calida edulcora.

2. ℞. Materiæ huius edulcoratæ part. ij. ⦶ puri p. 1. vel ana. impone crucibulis, vt in priori operatione:

N. *Sic ♁ diaphoreticum præparaui aliquoties sine vlla molestia sudorem mouens.*

Alij 🜔 non abluunt, sed massam tritam cum pondere æquali ⦶i vt ante miscent: alij addunt ♀, vel 🜍is ¼ miscent.

Basilius circulat insuper hoc ♁ diaphoret. cum 🜄. quem dein desuper incendit, &c. dein reuerberat, atque puluerem restitantem per deliq. resoluit.

Vires. ♁ *hoc diaphoreticum resistit corruptioni, mundificat sanguinem, conducit aduersus omnes obstructiones licet inueteratas, Hepatis, Lienis, Mesenterij, aliarumque partium internarum: aduersus retentionem mensium, cachexiam virginum, Hydropem, Melanchol. hypochondriacam, Luem ♁, vlcera tàm interna, quàm externa, Scabiem: præsertim confert & in febrib. malignis, Exanthematib. & variolis, rumpit interna apostemata, verum non subito, sed paulatim operationes suas exerit.*

Dosis à g. 10. ad 25.

2. *Flores ♁ij fixi, seu ♁ diaphoreticum.*

Fit si ♁ diaphoreticum præcedens in 🜄 horis aliquot coquatur, decoctúmque filtretur, sic præcipitabitur nempè puluis subtilissimus ad fundum (maximè si ✕ insperseris) virtute priorem superans.

N. *Hic puluis Basilio Valentino in curru suo triumph. dicitur Flores ♁ij fixi, seu puluis albus ♁ij, quem commendat*

mendat ad intericra apostemata, vt & in Luevenerea, in qua cum spiritu Guajaci exhiberi poterit.

Præterea in iisdem affectibus conuenit præcedens diaphoreticum, puluis hic maiori cum vtilitate exhiberi aptus est.

Dosis g.15. quam dosin vel quinquies Valentinus singulis diebus exhibet.

3. ♁ *Diaphoreticum* ♃ *risatum.*
Flores ♁ *ij* ☿ *sati, F.F.*

℞. ♁. Diaphoret. vulgar. Sal. ☿ ℥iij. M. fluant in tigillo hor. 4. dein tere ac dissolue per deliq.

Hinc

℞. Olei huius ℥ij. spir. ⊕ i ℥j. instilla guttatim & præcipitabitur puluis, quem sicca & serua.

Dosis à g.5. ad 10.

IV. REGVLI.

1. *Regulus Antimonij simplex.*

1.

℞. ⊕i ac ☿iana, calcinentur seu fluant in + vi ignis.

℞. Materiæ huius calcinatæ, ac Antimonij ana misce ac committe iterum in + igni fortissimo, quo instar aquæ fluant.

Funde postea in calicem fusorium vel mortarium æneum seuo illitum, idque mouendo, Reguli separationem & subsidentiam promoue. Omnibus refrigeratis Regulum à Scoriis separa.

2.

℞. Antimonij elect. ℔.ij ☿i ℔.iv. Fundatur ♁ & postea adiiciatur paulatim ☿ ℔iiß. circiter, linquatur in fluxu per tempus. Dein fac Regulum, separáque Scorias. Regulum purifica, iterum fundendo, & dum fluit, reliquum ☿i addendo.

3.

℞. Calcem Antimonij cineream per se factam, (vide in præparatione vitri ♁) fluat ad △ ☿ integra, dein moueatur ab igne & reponatur vt refrigescat. Agiterúrque refrigescendo, vt Regulus deorsim vergat ad fundum secedens.

N. 1. *Alij admiscendo carbones puluerisatos maiorem Reguli quantitatem sibi pollicentur.*

N. 2. *Ex Scoriis fit* ♤ *auratum; vide suo loco.*

N. 3. *Regulus quomodo fixetur; vide de floribus* ♀ *vel in destillatione* ♌ *Reguli.*

N. 4. *Tempus fusionis optimum censetur,* ☾ *crescente præsertim* ☉*e in* ♌ *constituto, atque insuper sereno Cœlo. Experientia enim docuit tunc temporis maiore felicitate Stellæ fusionem succedere.*

2. *Regulus* ♂*alis.*

℞. ♂. ℥ix. circiter, appone igni donec incipiat liquescere. Huic adde Antimonij ℥VIII. auge ignem vt fluant. Postea iniice ⦶ M. f. & cum cessauerit strepitus, funde in vaginam fusoriam, (*Gieszpouckel,*) vel in mortarium, sic ♂ & Regulus simul vniti in fundo coalescent.

Fit & si in secunda fluxione, ♂is limaturam vel frustra inieceris.

N. 1. *Regulus hic si aliquoties fundatur (in quibus fusionibus semper aliquid* ⦶ *vel &* ☿*i iniiciendum,) & à scoriis separetur, tandem stellam contrahit, solis radiantis instar, imo vel multis stellis ac si terra aquis circumdata esset Regulum signatum vidi.*

N. 2. *Plures regulum præparandi modos habet Sennertus in Institut. lib. 5.*

lib.5.p.3.sect.3.cap.10.

N. 3. *Ex Scoriis fieri potest vitrum. Sala.*

N.4. *Si Regulum in ♌u ♉ solueris, solutionémque aliquoties maceraueris ac destillaueris, tandémque inspissaueris, optimum habebis catharticum* ἄνω καὶ κατῶ *blande noxia expellens.*

Dosis gran.2.3.

Tentzel.de ♌u ♉.

Videsis etiam Tincturam ex Regulo ♂ & ♀.

3. *Regulis Iouialis.*

Fieri potest, si Regulum sine ♂ factum, denuo ad ignem fuderis, durantéque fusione ♃ adieceris.

4. *Regulus ☉laris.*

℞. ☉ part.1. ♁ p.IV. vel VI. fundantur & effundantur vt moris in Regulum à scoriis separandum. Scorias adiecto ♁io crudo, funde iterum superiniiciendo cum fluxerint parum de scobe ♂ ac effundendo denuo, vt Regulus subsideat. Sic potes vice tertia procedere, vel donec nihil amplius Reguli appareat.

N. *Similiter fit & Regulus ☾aris.*

5. *Diaphoreticum Regulinum seu Cerusa ♁ialis, & exinde Cerusa ♁ialis diaphoretica.*

℞. Reguli p.1. ⦶i Cryftall.p.iij.[alij añ] fluant super carbones per ♉m, dein edulcora, separando Reguli grumos, qui in fundo colliguntur. Puluis l. △. exiccatus dicitur cerusa ♁ialis. Hunc puluerem si denuo cum ⦶ calcinaueris, vel sine fusione ad citrinum colorem reuerberaueris, planè fit diaphoreticus, diciturque cerusa diaphoretica.

Vires. *Cerusa Intrinsecus maxima cum vtilitate assumi potest in curatione vlcerum inueteratorum, scabierum aut pustularum pertinacium, continuis 3.4. aut pluribus septimanis, quotidie scil. assumendo. Diuersimodè operari consueuit. Nam in quibusdam duabus vel tribus primis diebus nauseam aliquam producere solet, cum crebra expuitione, reliquo tempore insensibiliter operatur: Aliis aluum laxat moderatè, aliis sudorem ciet, aliis prorsus insensibiliter & non nisi in fine tandem manifestas operationes edit. Extrinsecus desiccat, stringitque, moderatè abstergit & aperit.*

Dosis intro ℈ß. *ad* ʒß. *4. aut 5. hor. ante prandium.*

Cerussa Antimonij diaphoretica citra nauseam easdem operationes, & quidem maiori cum fructu operatur.

Dosis eadem. Vide Salam in Anat. Antimonij.

6. *Cerussa Antimonij Solaris.*

℞. Regul. Antimonij ℥j. ☉ purg. ʒj. ⦶i ℥iij. calcinentur in ✝bulo sine fusione. Sic Regulus abit in puluerem citrinum, ☉ vero pondere imminutus inuenietur. Puluerem edulcoratum, si libet, denuo calcina.

Vires. *Sudorem ciet.*

N. *Curiositas humana adinuenit quoque calcinationem per calorem Solis Cœlestis, quem magicum appellant.*

Nimirum:

Concentrentur radij Solares in ♁ pulueris, beneficio speculi incensorij, sic breui tempore fumus ex ♁ ascendet. Antimoniúmque album euadet.

N.1. *Pondus Antimonij post calcinationem auctum potius, quam imminutum deprehenditur.*

N. 2. *Flores Antimonij hac ratione facilius calcinantur, quam ♁ crudum.*

CALCINATIO HVMIDA
Vnde
PRÆCIPITATA.

1. ♁ *Rubeum fixum.*

℞. Antimonij el ect. q. v. affunde 🜅 stent aliquandiu in digestione, donec calx in fundo alba appareat. Postea abstrahe 🜅 per destillationem, (vel decantationem,) vel & affundendo ▽ præcipita, calcemque elue ▽ tepida, donec 🜔 🜅 non amplius sentiantur. Puluerem siccatũ reuerbera in 🜂 clauso hor. 6. (♂ 3. *Basil.*) fietque rubeus.

N. *Reuerberatio hæc minori molestia in fornace figulina absolui poterit.*

Vires *Felicissimè purgat æque deorsum quàm sursum, idque non tàm natura sua, quàm humoris biliosi circa ventriculum stabulantis; quinimo in nonnullis per diaphoresin operatur.*

Dosis. 2. 3. 4. & plura.

Basilius decantat solutionem 🜆, decantatam destillat ad siccitatem pulueris, cui affundit ▽ pluuiam: digeritque vt fiat extractio rubicunda: hanc iterum filtratam destillat ad siccitatem: Ex puluere rubeo remanente extrahit cum 🜊 tincturam rubicundam, abiecti; fecibus albis, 🜊 iterum abstrahit, puluerenque relictum reuerberat ♂ 3. postremo extrahit tincturam cum 🜍, fecibus itidem reiectis; tandem abstrahit 🜍 ad siccitatem.

Vires *Summarum est virium in resoluendo cruore coagulato, in rumpendis Apostematibus, incuranda Lue venerea. Basil.*

2. *Præcipitatum vitrum.*

Soluatur vitrum Antimonij in 🜅 seu in 🜆 vel in 🜕 🜍 is, aut in 🜔 u 🜔 dein menstrui abstractione fiat præcipitatio.

N. 1. *Ex præcipitato illo ♁ antequam reuerberetur, extrahi possunt 🜍r & ☿ Antimonij, de quibus suis locis, Sala de ♁.*

N. 2. *Si Antimonio grossè contuso affuderis 🜅, & resposueris aliquandiu, extrahetur 🜍r Antimonij, partim supernatans, partim frustula Antimonij obducens. Hoc 🜍r in lixio 🜕 i soluitur, si inibi decoquatur.*

3. *Præcipitatum Antimonij diaphoreticum.*

℞. Croc. Metall. ℥ij. impone destillatorio vitreo oblongi colli, quod calenti △ immergatur, hinc affunde sensim 🜔 m 🜔 ℥xII. moueque sæpius ne ♁ fundo adhæreat. Conserua id calidum, donec 🜔 🜔 non amplius laboret, & ♁ redactum sit in puluerem album. Dein vase exactè clauso, digere in MB septiman. 4. aut 5. ac tandem separa 🜔. 🜔 in 🜍, puluerenque spatula lignea agitando, exicca ad △, donec nullus amplius fumus exhalet. Hinc ablue & relue ▽ is cordialib.

Dosis à g. 4. ad. 2. Sala de ♁.

4. *Præcipitatus Regulus ♂.*

℞ Clor. Regul. ♂ (cum 🜹 sublimat. & edulcoratos) solue in 🜅 (ex 🜔 & 🜹 destillat.) digere ac tandem per iteratas cohobationes præcipita. Præcipitatum ablue & reuerbera vt 🜔 🜅 separentur, continuo spatula ferrea agitando, donec acquirat colorem flauum. *Quercet.*

II. SVBLIMATIO.
Vnde
FLORES & CINNABARIS.

1. *Flores Antimonij Crudi, vel mineræ Antimonialis.*

℞. ♁ crudi triti, q. v. pone in cucurbitam fictilem, quæ in 🜍 m ponatur

ſatis profunde. Cucurbitæ adapta alembicum cæcum vel roſtratum cum excipulo, aut ſi mauis connecte ollas aliquot (Num. iij. vi. vel plures, (ſeſe in vicem excipientes: Ignem gradatim admoue, ne ſit nimium fortis, nec debilis nimis. Si enim fortior ſit, funditur Antimonium, nec ſublimatur, ſin vero debilior, non aſcendunt flores. Si rectè 🜂m rexeris, colliges triplices flores, albos, flauos & rubros. *Sen. Inſtit.* Phlegma antimonij in appoſitum excipulum colligi poterit.

N. 1. *Felicius ac compendioſius proceditur.*

Primo, ſi cucurbita tubulum ſeu canalem in latere habeat, per quem ♁ tritum paulatim & per vices, (ſingulis horis parum.) in cucurbitam (gradatim ignitam, iniiciatur. Liqueſcit enim ſtatim ♁, abitque ferè penitus in flores.

Secundo, ſi cucurbita oblique fornaci imponatur, vt tubulus perpendiculariter aſcendat.

Tertio, ſi in anemio ſublimatio inſtituatur, ac Antimonij ℥ij. 🝐æ ℥ij. admiſceantur. Alij admiſcent carbones contuſos, eliciuntque 🜍r, remanente in fundo materia cœrulea, in qua ☿ Antimonij.

Quarto, alembici vertex foraminulo ſit peruius. Et hoc benè notandum eſt, niſi fine fruſtrari velis.

N. 2. *Parari poſſunt & flores Antimoni per 🜄m binis noſtris ante ſcil. & retro connexam, quorum roſtrorum antico apponitur exipulum amplum, per poſticum autem inflatur ventus, vapores ſeu flores ab ♁ eleuatos, in excipulum deducens. Kesl. 1. cent. 31.*

N. 3. *Non è re foret, ſi excipulum foramen haberet canalémue, quo acidum phlegma in aliud excipulum ſuppoſitum deflueret. Quinimo excipulum niſi peruium fuerit, foramine flatibus egreſſuris idoneo, in caſſum laborabitur.*

2. Flores Reguli.

Ex Regulo eodem modo quo ex ♁ crudo flores eleuari poterunt.

3. Flores cum additamento, ſ. compoſiti.

Ex ♁ crudo, regulo & vitro.

℞. Antimonij ✳ an. miſceantur exactè & ſublimentur per 🝐m.

N. *Sufficit alembicus ſine ollis; eleuanturque flores rubei, qui 🜄 a calida edulcorati albeſcunt.*

Vires. *Vomitum mouent, mitius tamen quam ſimplices flores.*

Doſis g. 4. ad 6.

N. 1. *Reſtituit horum florum vſus Mamacos, Melancholicos, Quartanarios, vid. Epiſt. tract. 1. obſeru. Horſtij annexas.*

N. 2. *Si ☿ij dulcis gr. 12. gr. 2. horum flor. addideris, fortiterque ſimul contriueris, ferè ſine vomitu per ſeceſſum ſeroſa &blioſa educunt.*

N. 3. *Eodem modo fiunt & flores ex Reguli & ✳, vel ex vitri ♁ & ☼, aequal. partib.*

N. 4. *Quod in ſummitate cucurbitæ inuenitur, adde fecibus in fundo relictis, additoque pauxillo ☼ ſublimationem repete, habebis flores flauos.*

4. *Aliter, 🜍 Antimonij ſecundum Baſilium.*

℞. Antimonij opt. ℔. 1. ✳ ℥iv. ſublima: ſublimato admiſce antimonij ℥v, ſublima iterum: hinc edulcora & habebis 🜍r combuſtibile. *Baſil. in Cur. Tr. p. 217.*

N. *Sunt qui loco ☼. ℞. 🜔.*

4. *Flores ♁ 🜔 lati.*

℞ Florum antimonij rubeor. ℥iv. Flor. 🜍, (ſublimatorum ad perfectam albedi

albedinem) ℥ij. Colchotar.℥xii.mixta sublimentur ter, & habebis flores rubicundissimos. *Quercetan. in Tetrad.*

N. *Basilius non addit* 🜍.

6. Flores Reguli spiritu ♂ ac ☿is imprægnati.

℞. Reguli stellat. atque ✱ [à ♂ ter sublimat.] an. sublima bis terue, hinc edulcora & exicca, tandem denuò à colchotare tertiò eleua.

Vires. *Purgant blandè, conferuntque ad omnes Febres intermittentes.*

Dosis aliquot gr. Querc in Tetr.

N. *Flores hi cum* ✱ *sublimati, & nondum ab eodem edulcorati, resoluuntur in liquorem magnarum virium in vulneribus Basil.*

De vsu florum antimonij in genere notare expedit, quod sc. quoniam violẽtos vomitus ferè proritant, optima correctione opus habeant, sine qua non facile ac tutum erit, eos in vsum Medicum vocari.

Sunt nihilominus qui exhibent g. 2. 3. 4.

Sit igitur.

Correctio florum Antimonij.

℞. Flor. Antimonij alb. ℥j ⊖ 🜿i ⌒u 🜊 imprægnati ℥iß. Liquescant vi △ in massam rubram. Affunde massæ huic tritæ 🜅 (▽ vitæ,) aromatisatum, additis Salis vel Magisterij Perlarum ac Corallor. an. ʒij. Digerantur calore cinerum ☌ ℘2. postea abstrahatur 🜅 ad siccitatem, remanebit in fundo ☿ optimè depuratum, seruetur in vitro clauso, quia in aëre resoluetur,

Vires. *Opitulantur morbis, ab atrabile oriundis, per aluum, per superiora, per insensibilem respirationem noxia copiosè expurgantes.*

⊖ 🜿 *i* 🜊 *imprægnatur hoc modo.*

℞. ⊖ 🜿i [frequenti solutione ac coagulatione summè depuratum,] solue in 🜊 Hinc abstrahe humiditatem lento igne, nouumque 🜊 affundendo, iterum solue ac abstrahe. Operationes solutionis ac abstractionis reperendo, donec 🜊 extillet aciditate sua non amplius spolliatum, (quod octaua vel nona imbibitione ac destillatione fiet) Exiccetur postmodum; sic habes ⊖ 🜿i imprægnatum.

N. *Huius vsus quoque est in Magisterio* 🜿*i purgante.*

🜅 *aromatisatus, seu* △ *vitæ aromatisata.*

℞. Galang.
Galliæ mosch.
Garyophyllor.
Cinamom.
Macer. an. ℥ß.
Croc. ʒiij.

Ex mediocriter tritis fit extractio cum 🜅 optimè rectificato, donec amplius non tingatur. Tinctura decantata est 🜅 aromatisatus.

Vide de his Crollium.

Correct. 2.

Circulentur per mensem cum 🜅 mellito, sic omnem deponunt violentiam, retinebuntque solam deiiciendi facultatem.

Dosis à g. 5. ad 7. vel ad summum 10.

🜅 *mellitus.*

🜅 affundatur melli, stet aliquandiu, postea destillentur: In fine augeatur △, vt ⌒ quoque mellis transeat & iungatur 🜅.

Correct. 3.

Exponantur flores in scutella vitrea, charta supernè dumtaxat tecta, mediocri calori (fornacis) per mensem vnum ac alterum, quotidiè bis (ne

(ne nonagitati nigrescant) agitando: Flores maneant quidem rubei, sed tamen benè porosi & leues, ♁re fœtido ad papyrum eleuato.

Vires. *Mouent sedes duntaxat sine vomitu satis benignè.*

Dosis à g.5. ad 8. vel 10.

Correct. 4.

Mitiores etiam fiunt, si aliquandiu cum ⊖ conterantur & postea iterum ▽ dulci dulcorentur.

7. *Flores Antimonij diaphoretici.*

℞. Flores ♁ irriga ☍ ♁is & calcina + clauso △ carbonum.

Sala in anat. Antimonij, f.3.

N. *Alij affundunt* ♎*m* ⊕ *i, quo iterum abstracto edulcorant ac calcinant, vt materia igniatur.*

8. *Flores fixi.*

Flores Cheiri Paracelso.

℞. Flores Antimonij fige sublimationibus, toties iteratis, donec nihil amplius sublimetur.

N. 1. *Flores relictæ in fundo materiæ, denuo in singulis sublimationibus semper admiscendi sunt.*

N. 2. *Hi flores in cella per deliquium in* ☍ *soluuntur, quod* ▽ *destillata quinquies eluendum.*

Fixantur flores hoc modo.

Formetur pila rotunda terrea cum foramine, per illud immitte ♆ & reple ad medias, postea immitte quoque Nodulum floribus ♁ albis repletum, tum circumcirca nouam ♆ viuam agglomera, ad plenitudinem vsque globuli integram, tum ostiolum luto obducito, globulumque in furno lateritio ad reuerberandum collocato, & per biduum vrito.

Vires. *Flores fixi clementius purgant & sudores copiosos mouent.*

Dos. gr. 8. ℈ß. Est S. Closs.

9. *Cinnabaris Antim.*

Fit, si post butyri Antimonialis destillationem △ fortis & suppressionis quoque,) i.e. super ⁖ m (horis aliquot detur. Quippe cinnabaris Antimonij hac ratione collo ♉æ adhærescit, quam collectam sublimatione vna ac altera purificare poteris.

N. 1. *Si desideras potius cinnabarim, quam butyrum Antimonij, da statim △ fortem.*

N. 2. *Ex hac paratur* ♅ *diaphoreticus, qui in Epilepsia præstantissimus, Vide lib. 2.*

III. DESTILLATIO.

Vnde

ACETA, OLEA, SPIRITVS, &c.

1. *Acetum Antimonij.*

℞. Mineram Antimonij tere ac elice ✛ per ♉ m, pro lectum funde super mineram nouam, digere ♂ (2.3.) hinc destilla iterum per ♉m, idque repete, donec quantitatem cupitam acquisiueris.

N. *Parum* ✛ *fundit, adeóque labor sat tædiosus est.*

Aliter.

℞. Miner. ♁ læuigat. affunde ▽ pluuial. destillat. ad eminent. digit. aliquot, digere vase H. cl. in fimo equino, donec incipiant fermentari ac spumam eiicere: Dein abstrahe ▽m, augendo ▽ m in fine, sublimatum redde capiti suo mortuo, & reaffusa ▽, quæ abstracta erit, fiat cohobatio toties reiteranda, donec prodeat liquor acidus, instar +.

Vires. *Inseruit Tincturæ Antimonij extrahendæ, refrigerat efficaciter sanguinem, in febri præcipuè maligna & Vngarica, si cum Lap. Prunellæ & ▽ destillata conueniente misceatur: curat inflammationem ex puluere nitrario ortam*

tam cum saccharo ♄*i.*

N. 1. + *hoc* ♁*ij melius euadet, si puluerisatæ nouæ mineræ* ♁*ij id affuderis ad emin.dig.3.circulaueri'sque*(♂12) *sic tingetur rubro colore magisque acescet: tum effunde & abstrahe per* MB. *sic* + ♁*ij exibit clarum & rubedinem post se relinquet in fundo.*

N.2. *Acuari potest hoc* + *suomet Sale.*

Nimirum.

℞. +. antimonij ℥iv. ⊖ antimonij ℥j. solue ac destilla per ⊣E.

Dici poterit ✕ antimonij alkalisatum, siue radicatum.

N. *Felicius forsan processeris, si Sal* ♁ *in* + *solueris atque ex argilla & solutione hac massam & exinde globulos formaueris, eosque per retortam, vt* ♌ ⊖*is solet, destillaueris.*

Aliter.

Acetum ♁ ii in maiori copia obtinebis, si super cratem ferream mineram ♁ ii frustulatim imponas, superstructo Aludele cum pluribus ollis peruiis & ⚹, subministrando carbones in aliâ areâ focariâ accensos, ne acetum à carbonum vaporibus inquinetur.

Ex S. Closs.

N. *Cum hoc aceto* ♁*ali parari possunt flores fixi siue* ♁ *diaphoreticum de quo Poppus in Hodoget. pag.145. & sequent.*

2. ∘°∘ *Antimonij per se.*

℞. ♁ quantitatem satis magnam, pone in putrefactionem, dein educ ▽m, quam vicissim affundendo, putrefactionem ac postea destillationem reitera, idque toties donec exurgat tandem ∘°∘, seu liquor oleagineus.

N. *Nanciseris potius* + *quam liquorem oleagineum.*

Vires. *Dissoluens est egregium. Poter in Pharmacopœa.*

3. *Alteri.*

℞. Miner. antimonij, q.v. misce cum arena, & pelle per ⌒m.

4. ∘°∘ ♁ *Saccharatum.*

℞. ♁ ℔.ß. Sacchar. cand. ℥ij. M. opt. & destillentur per ⌒m in arena F. ∘°∘.

Beguinus.

℞. Atimonij, sacchari candi ana ℥iv O vst. ℥j.

Vtile est ad externos & internos morbos.

N. *Ex hoc* ∘°∘ *fiunt Pilulæ febriles ad quartanam, quas vide. l. 2.*

5. ∘°∘ ♁ *Saccharatum Sennerti.*

℞. Antimonij ℔.ij. ♆ ℥iij. M. pone in △ circularem vt liquescant, atque ita △ per hor. 4. vel 5. continua: dein auge △, vt ♆ accendatur & exhalet; hinc pulueri'sa ♁, affundéque ✕ digerantúrque ♂ ♀ 8. dein destillentur, donec guttæ rubræ ascendere incipiant, tunc muta recipiens.

℞. ♁ relictum in fundo ℔.1. sacchar. cand. ℥vi. 🜄 opt. ℥ix. Destilla per ⌒m, (in receptaculum in quo sit ∘°∘, quod primo extillarit.) △ forti, donec nihil ∘°∘ i vel vaporis amplius appareat. 🜄 in B. abstrahe ad remanentiam 4æ partis.

Vide Sennert.

N.1. *Melius fit hoc* ∘°∘ *si digeratur aliquandiu cum* 🜄 *nouo, fecibusque per colaturam separatis à colatura* 🜄 *per destill. abstrahatur.*

N.2. *In eliciendo* ∘°∘ *o saccharato lente procedere memineris, ne nimia ebullitione fine optato frustreris.*

N.3. *Si cum* ▽ *vitæ aliqua, vel* ▽ *rosarum, in qua moschus vel ambra soluta sit, addita* 🜄 *cinam. digeratur, atque aliquot cohobiis cohobetur, mouet aluum*

sine vomitu ac molestia, vtileque Medicamentum exhibet in Hydrope.

Dosis g. 3. ad 6.

6. *Oleum Antimonij Saccharatum Quercetani.*

Antidotus Panaretos.

℞. Miner. ♁ ad albed. calcinatæ ℔. ß. sacchar. cand. in formam syrupi cum circulato minore (🜄 opt.) transmutati ℔. 1. Misc. Digerantur ☌ ♀ (4. vel 5.) in 🝱, dein per gradus △ destillentur.

Elicitur primò circulatum minus, secundò liquor albus tertiò flauus, quartò rubicundissimus, instar sanguinis, dulcisque Balsamus; collige singula seorsim vel separa ab inuicem.

Vires. *Liquor albus opitulatur cancrosis vlceribus & externis morbis.*

Liquor flauus idoneus est vacuationi per aluum & vomitum.

Liquor rubicundus ternis aut quaternis cohobationibus rectificatus & ablutus △ cordiali, admirandas præstat curationes in Lepra, Morphea, Apoplexia, Epilepsia, Peste, in ▽ appropriatis exhibitus.

Dosis à g. 3. ad 6. Quercetan. in Tetr.

N. *Eodem modo & ex Croc. Metall. & Sacchar. ana cum 🜄 digestis, 🝆 præparari potest.*

Dosis g. 4. 5. 6. 7.

7. *Oleum ♁ij Saccharatum Fausij.*

℞. Croc metallor. puluerif.

Sacchar. cand. an. ℥ iv. vel Sacchar. ℥ vi.

Spir. 🜿 i rectific. ℥ ij.

Vini ℥ ß.

Digere ☌ ♀ (8) postea destilla in ♉ per gradus. Aufer phlegma in 🝱 lento.

N. *Eodem modo extrahitur oleum ex 🜿 ♁ ij ☉rato, prodit liquor crassus. qui extrahendus aliquoties affuso rec. 🜄 quo rursus ad mellaginem separato, ea demum per ♉ pellanda in oleum.*

Dosis à g. 8. ad ℈ ß. in morbis fluidis. Cl. D.D. Ioh. C. Faus.

8. *Oleum Antimonij Saccharatum Basilij.*

℞. Vitr. ♁ læuigat. affunde agrestam, digere aliquot ☌, dein (abstracta agresta ad siccitatem, (admisce sacchar. cand. æquali pond. cum modico +ri, destilla per ♉ m gradatim, tandem △ fortiss. prodibit 🝆 rubicundum, cum 🜄 exaltandum.

Vires. *Prodest aduersus Epilepsiam.*

Dosis gut. aliquot. Basilius incurr. triumph.

9. *Oleum seu Liquor ♁ mellitus.*

℞ ♁ crud. pulu. ℔ 1. Mell. opt. ℔. iij Bulliant simul, moueanturque spatula, vsque dum substantia aquosa mellis euaporauerit, & remanserit materia quædam nigra, instar picis, quæ digitis friari queat. Hanc destilla per ♉ m △ nudo gradatim, in excip. amplum, hor. 24. & prodibit liquor impregnatus facultatibus antimonij, cum aliquot floribus à liquore separandis.

Vires. *Liquor iste est corrosiuus & penetrans, summopere mundificatiuus, præsertim in vlceribus, assumit enim excrescentias, &c. Aduersus gangrænas præstatissimum quoque existit remedium. Vti eo possumus aut solo, aut commixto melli rosato, vnguentis, pulueribus ▽, &c. Sala de ♁.*

N. *Liquor hic + Philosophici vices supplere poterit, in præparatione Tincturæ Antimonij ζωδιακὸς dictæ.*

10. *Aliud*

10. *Aliud Magist. ♁ij.*

℞. ♁ opt. ℔.ß. ☉ vst. ℥ iv. Bol. arm. ℔.ß. ⊖ ℔.ß. omnia seorsim trita misceantur, destillentúrque △ nudo. Sic prodibit primò phlegma, secundò 🜇 albicans, tertiò 🜇 rubescens. Si quid collo adhæreat glaciei instar, admoue cautè ferrum candens (vt soluatur. Rectifica per 🝪m: In rectificato hoc 🝆o solue ☉ foliatum: Solutioni postmodum affundes 🜄, circulabisque sept. 6. circiter, & subsidebunt feces, à quibus decanta 🜄, cui si affuderis ▽ destillatam præcipitabatur ♁ albus, edulcorandus, & reseruandus. Dicitur Magisterium Antimonij.

Vires. *Purgat suauiter per vomitum.*

Dosis g. 3. Kesl. 1. c. 68.

N. 1. *Puluis ille correctus cum 🜇u ⊖, euadit sudorificus: vide infra Tincturam ex Regulo ♂, N. 13.*

N. 2. *Magisterium hoc ♁ij Kesleri nil est aliud quam ☿us vitæ ex butyro. Ita Hartmannus in Croll. parat ex floribus albis & 🝆 ⊖, & Glaub. in secunda parte p. 93 aliud concinnat ex ⊖ & 🜔 lo. Hi omnes modi in vnum recidunt certo exprompto.*

11. *Oleum Antimonij glaciale, ex ♁ & ☿to.*

Vide in destillat. ☿ij.

12. *Aliud Oleum Antimonij glaciale, seu Butyrum ♁ij, & exinde Antidotus πολύχρηστος ♁ij.*

℞. Reguli ♂ stellat. ℔. 1. ☿t. ℔. iß. M. exactè destilla per 🝪m, (*vide in destillatione ☿ij,*) 🝆 glaciale destillatum rectifica vna ac altera destillatione, feces semper reiiciendo. Hinc affunde 🜇 m hydromelitis vinosi, cohobaque, vt tandem crebris istis cohobationibus 🝆 illud dulcescat. Tandem abstrahe 🜄 ad consistentiam 🝆 i.

Vires. 🝆 *hoc exquisitissimum, ac preciosissimum est Remedium, multis curandis ægritudinibus, iisque grauissimis aptissimum. Quin & domitor est febrium tertianarum, quotidianarum ac imprimis quartanarum. Blande enim vomitum multis concitat, aliis alui solutionem citra vomitum, eamque vim habet, vt radices & seminaria mali prorsus eruncet & euellat.*

N. 🜇 *hydromelitis vinosi separatus, si vitriolica aciditate (🜇 🜔 i) impregnetur, summum est diaphoreticum, & longè ab aliis vulgaribus aliud.*

Dosis cochl. ß. vel 1. per se vel in liquore conueniente. Querc. in Tetr.

13. *Aliud Oleum Antimonij Chrystallinum ex floribus.*

℞. Flores Antimoniis alb. 🜄is, (ex 🜔 ad flaued. calcinato & ⊖an. ℔. iij argillæ ℔. v. vel vi.) dephlegmatæ ā M. & destilla in MB, sic tantum prodit phlegma, 🜇sque cum floribus coëunt. Affunde nouam 🜄 atque denuo euoca, idque repete, donec flores nihil spirituum amplius retinere queant. Tunc destilla per 🝪m primò excipiendo seorsim humiditatem aqueam, dein mutato Excipulo 🝆 albicans, ac ponderosum, instar butyri antimonij relicto 🝎 inutili.

Vires. *Idem ferè est cum butyro Antimonij: Inseruit solutioni ☉is, & est basis præcipitati purgantis, vt & vomitorij. Hartm. in Croll. p. 224. Sennert. Inst. l. 5. p. 3. s. 3 c. 17.*

Nimirum:

Rectificatur oleum hoc per Retortam: hinc duplex inde paratur præcipitatum, alterum ἄνω καὶ κάτω, alterum

καὶ τὸ solum purgans: prius fit, oleum id instillando in ▽ ♉ m plu. pulueremque ab acrimonia sua lotionis beneficio liberando: posterius fit oleum id cum an. ol. ☿ p.d.mixtũ (♂ 2) reponendo & hinc similiter flores edulcorando.

Dosis à g.1. ad 4.

14. *Oleum Antimonij compositum ad Vulnera.*

℞. Antimonij, 🜂 r an.p.ij. ✳ vel ⊖ ⊡ p.1. ♆ p.1v. destilla △ forti cum tribus cohobiis, quod sublimatum erit, semper 🜍 reddendo.

Vires. *Mundificat optimè vulnera inueterata. Basil.*

15. *Aliud Oleum.*

Fit eiusdem qualitatis ☍, si ♁ cum ♌ u ⊖ imbiberis, ac postea destillaueris. *Tentzelius.*

16. *Aliud, Balsamus Antimonij.*

℞. ♁ ℔.ij ⊖ ☿ i ℔ ß. ☽ ℥ iv. Fluant in + forti, effundauturque in tabulam lapideam.

℞. Massam hanc & ♆. ℥ iij. misce & affunde ♌ m terebinth. ad eminent. 4. digit. Digere vase clauso ♂ ♀ aliquot, sic ♌ Terebinth. rubro colore tingetur. Postea adde silices contusos ad spissitudinem aliquam, destillaque per ♋ m.

NB. Vbi guttæ flauæ apparere incipiunt, muta receptaculum, & auge △ atque extillabit ☍ rubrum *Sennert.*

Vires. *Magnarum est virium in diuturnis vlceribus.*

N. *Vide etiam Balsamum Antimonij seu Reguli. In Tincturis ex Regulo.*

17. *Balsamus Vulnerarius Basil.*

℞. ♁. opt. ℔. 1. ⊖ comm. vel ♉. ℔.ß. Argill. ℔. v1. M. & destilla △ fort. per ♋ m, & prodibit tandem ☍ quod dephlegma ad remanentiam ♄ veris rubei, hunc solue per deliq.

Vires. *Sumarum est virium, & arcanum summum in vulneribus inueteratis. Basil. in C. Triumph. vide etiam Balsamum Reguli in Tincturis.*

N. 1. *Keslerus.*

℞. Antimonij ♉, (vel ⊖, (ana. O vst. ℔. ß. destillatque sine argilla.

Alij.

℞. Solum ♁ & ♉, (sine O & argilla) vel ⊖. *Vide Basil. in repetit. lapid.*

Alij.

℞. Antimonij, part. 1. ⊖ p. 1. Bol. armen. p. ij.

N. 2. *Processus est plurimum (3) dierum, instituendáque, est destillatio per gradus.*

N. 3. ☍ *hoc præcipitari potest cum* △. *Præcipitatum elotum exhibetur à g. 3. ad 6.*

18. ♌ *ex Regulo.*

1 Figatur Regulus,] quod fieri potest multoties iteratis sublimationibus, siue in ouo Philosophico id fiat, siue in cucurbita, quotidiè scil. id quod sublimatum est ad fundum detrudendo.)

2. Regulus fixus ponatur aliquandiu (⊠ 6.) in cellam vt soluatur, ☍ illud filtra & coagula ad spissitudinem. Hinc repone iterum ad liquescendum filtra & coagula ac solue iterum ac cum triplo Tripolæ mixtum destilla per ♋ m. Sic primo prodit ♌ albus, dein rubeus: rectifica.

Vires. *In febribus omnibus intermittentibus, vt & in quartana virium est summarum, mundificat sanguinem per diaphoresim, atterit calculum Renum & Vesicæ, materiam Prodagricam discutit,*

tit, dolores vel extrinsecus applicatum lenit.

Dosis à g. 3. ad 5.

19. *Aqua Antepileptica ex Croco Metall. Quercet.*

℞. Croc. Metall. misce cum crusta panis puluerisata, ac elice ▽m per cornutam ad △m satis magnum.

Vires *Hanc pluris facit Quercetanus in Epilepsia, quam reliquas suas Antepilepticas omnes è vegetabilium familia desumptas.*

Ego huic labori ♂ ac ♀. 3. integras frustra impendi, primò exiuit phlegma, secundò ♎ nebulosi prodierunt, tertiò striæ seu ℴℴℴ rubicundum, omnia autem in parua quantitate.

20. *△ Stimmi sulphurea. Clyssus alias.*

℞. ♁ elect. ⦶ pur. 🜍 pur. à (℔. 1) propellantur per ☊m, in ventris capacitate superiori tabulatam, in receptaculum amplum ac capaciss. rostro firmiter annexum, in quo infusa sit aliquota ▽æ pars: Iniice materiam sensim per vices, tubulumque propediem obtura, videbis materiam iniectam paulo post incendi, receptaculumque nebulosis vaporibus repleri, quibus sensim ▽æ illi commixtis receptaculum pellucidum redditur, quo apparente, iniice iterum, &c. ▽m spiritibus destillatis impregnatam filtra, vel si placeat, & adustionem sapiat à phlegmate in MB libera.

Vires. *Crassam ♀r eamque mucilaginem vbicunque locorum delitescat in corpore attenuat, ac per emunctoria conuenientia expurgat, per aluum scilicet, per ⊡m, per sudorem, per saliuationem: Vnde vtilissimum Medicamentum audit in obstr. Epatis, Lienis, Mesenterij, Vteri, in affectu Hypochondriaco, Colico, simil. præsertim si cum Crystallis ♂ acuatur. Miscetur cum ▽ font. vel alio liquore conuenienti, ad gratam aciditatem, bibiturque pro libitu.*

21. *Aqua Stimmi ♀rea.*

Fit eodem modo ex ♁. ⊥ & ⦶ an. quibus si aliquid 🜍is admiscetur, melius destillatio procedit.

Vires. *Prodest itidem in obstructionibus, maximè autem expellit per sudorem materiam in habitu corporis delitescentem.*

N. 1. *In vtriusque ▽æ destillatione colligi possunt flores qui à 🜍re per sublimationem liberati in vsum venire quoque possunt.*

N. 2. *Ex ☉o fit ♁ diaphoreticum. si semel ad iterum cum ⦶ ana calcinetur & dulcoretur, vel ex eodem 🜍r auratum extrahi potest, si cum lixiuio forti coquatur. Vide 🜍r Antimonij.*

22. *Spiritus ♁ij compositus S. Closs.*

℞. 🜍is ♁ alis (Clossæan. vid. infra) part. 1. colchotaris ⊕ si p. ij. M. & ter aut quater aceto perfunde destillando cum cohobio. Tandem vltima vice repone pulueris in amphoram terream tabulatam (vitrea enim disrumperentur) cum Recip. amplo, vrge △ in re verberio clauso spatio tridui integri, vt fieri solet in destillando ℴℴ ⊕li & spiritum ab ℴℴℴ separa atque rectifica.

Vires. *Inseruit vtrumque figendo ☿o & ♄ri.*

IV. LIQVATIO.

Liquor seu Balsamus ex scoriis Reguli.

℞. Scorias Reguli, (siue simplicis,

 siue

siue compositi,) expone aëri humido; sic soluentur propter Salia ☿ & ⊕i admista.

Vires. *In Chirurgia vsus est insignis, præsertim in fistulis & vlceribus fœtidis.*

2. Liquor ex Sale vitri Antimonij.

Fit si id in albumine oui ad duritiem cocti, vel Raphano, vel Bryonia excavata in cella resoluatur.

Vires. *Liquor hic assumptus intrinsecus Podagricas defluxiones, & Paroxysmos efficaciter compescit. In Chirurgia, vulnera, fistulas absque mordacitate tamen à putredine conseruat & sanat.*

Dosis ℈ß. *ad* ℈j.

V. EXTRACTIO.
Vnde.

SVLPHVRA & TINCTVRÆ.

SVLPHVRA sunt Extracta crassiora.

TINCTVRÆ sunt Extracta magis elaborata.

DE SVLPHVRIBVS.

Sulphura hæc extrahuntur vt plurimum cum lixiuio forti, vel & cum ⚹.

Lixiuium forte ad Extract,

1. ℞. ⊖ ☿i, Calx viua, & ⊖ vst. ana. F. lixiu. filtratione clarificandum.

2. ℞. ⊞. clauell. calx viua & ⊞. comm. F. lixiu.

3. ℞. Calx viua ℔. ▽. ℔. xv. F. lixiu.

1. 🜍 *ex Minera Antimonij, vel ♁ crudo.*

℞. Mineræ ♁ ℔. iij. v. &c. vel in defectu mineræ.

℞. ♁ crud. tere minutiss. & superfunde lixiuium forte, (ex ♃ & ▽) digere ♂ ♀ 6. vel 7. vt fiat Extractio: Extractionem filtra, & leniter bulliendo reduc in ♁ verem rubeum. *Hartm. in pract. Kesl. 2. c. 18.*

N. *Si experiri volucris, an aliquid* 🜍*is supersit in materia, transfunde nondum nihil extractionis in vas aliud, instilláque* + *sic præcipitabitur* 🜍 *ad fundum.*

Vires. *Inseruit extrahendæ tincturæ, purgat itidem supra & infra.*

Dosis g. 2. 3. 4. 5.

2. Aliter.

℞. ♁ puluer. q. s. eoque in lixiuio forti, præcipitaque ▽ pluuiali (impraegnata ⚹.) hinc edulcora.

Vires. *Tutius agit per vomitum quam crocus Metallorum.*

Dosis g. 3. 4. 5. Beguin. & Quercetan.

Nix Diaphoretica ♁ *ij S. Closs.*

♃ 🜍 ris ♁ ii huius descript. vel 🜍 aurati diaphoret. ℥j. ol. ⊕ li ℥ij. M. in ♉, fiet massa nigra vt pix, fermentetur per noctem, postea per reuerberatorium exibit aqua acidula & in fundo manebit puluis albissimus excellens Diaphoreticum, valet etiam ad vermes, cum pomatâ vero sequenti fit inde Cosmeticum præstans hoc modo.

℞. axung. porci ℔. j. sæui veruec. circa renes collect. ℔. ij.
Ireos flor. ℥ iv.
Garyoph.
Coriandr.
Benzoin.
Styrac. calam.
Calam. aromat. an. ʒij.
Florum lauend. quart. vi.
Bull. cum rasur. pomorum curti pendul. cum pellic. ℔. j.

Aq.

Aq.ros ℔.iij.in ♑ per horas XII.in vase vitro.

Colentur in vas vitreatum vbi refrixerint; aqua & feces diligenter amoueantur; tum calore miti iterum liquescat, effundatur in mortarium calens, vbi tamdiu agitetur, donec in Pomatam albam, leuem & boni odoris (addito moscho) abierit, cuius singulis vncis immiscebis ♁ii Cosmetici ℥j.

3. 🜍r ex ♁ calcinato.

℞. Antimonij, ☿i, ā, mixta liquescant ad △, postea effunde in ollam plenam ▽ calida, stentque per ♌m, dein decanta ac præcipita 🜍r instillatione +i, vel sola coctione adhibita.

N.1. *Alij fundunt solum ♁, idque fusum effundunt dicto modo in ✕ acerrimum, vel ♎m ⊖ acuatum: Hinc decantant, præcipitatumque 🜍erem colligunt.*

N.2. *Nisi me felicior fueris, nihil efficies, cum nihil sit quod 🜍 ♁ij foràs attrahat.)*

Alij.

℞. ♂p.1. fundunt, fusoque iniiciunt antimonij. atque dicto modo effundunt in ✕.

Aliter.

℞ Antimonij p. ij scor. ♂ (*Hammerschlag*) p.1. & 🜍 ā M. & iniice sensim super ⊙ & ☿ ad △ fluentia, hinc fluant simul optimè, dein extrahe 🜍r coquendo in lixiuio forti, præcipitaque instillatione ✕.

Vires. *Purgat per aluum.*

Dosis g.4, 5, 6, 7, 8.

5. 🜍r ex *Croco Metallorum.*

Fit eodem modo: Hepar scil. antimonij coquatur in lixiuio forti, vel sola ▽, (vt in edulcoratione Croci Metallor.)

6. *Aliter.*

℞. ♁ & ☿ pulueratorum an. ℔iij. cæmententur per 4. aut 5. horas, vase probè incandescente, quod tandem proiicies in mensur. 2. aceti & per horam vnam aut alteram ebullire sines, cola +, & coagula in puluerem.

Ex S.Closs.

7. *Sulphur ex scoriis Reguli: sulphur auratum Antimonij:*

℞. Scorias à Regulo separatas, easque coque in lixiuium, traiiceque per chartam, colatutæ insperge 🜊, & præcipitabitur 🜍 auratū antimonij, quod decantato lixiuio edulcorandum.

Vires. *Mouet vomitum, ac interdum secessum.*

Dosis g.vj.

8. *Sulphur ex Regulo Antimonij* ♃ *alt.*

Fiat Hepar ex Regulo ♃iali & ⊖ Hoc Hepar sine ablutione coque in lixiuio forti, vt abstrahatur 🜍r, decanta & præcipita instillatione ✕.

Quercet. in Tetrad.

9. *Aliud.*

2. ℞. ♁ crud. per 🜂 præcipitatum & edulcoratum, quoque bulliendo in lixiuio ♀i, decantaque, lixiuium tinctum euaporet, sic remanebit in fundo 🜍r antimonij cum ⊖ ♀i, sublima illud addito sabulo, & sublimabitur 🜍 antimonij purum. *Sala de* ♁.

10. *Sulphur ex Cinnabari antimonij, Sulphur Antimonij verum.*

Cinnabaris antimonij puluerisat, coquatur ebulliendo in lixiuio fortissimo, (ex cineribus clauell. & ♆ ā, vel ex ⊖ e ♀i & ⊙ ♆æ,) per ☌. 3. vel 4. Decantetur dein lixiuiū à ☿viuo, qui currit in fundo, filtreturq; hinc reponatur, vt 🜍 subsideat coloris rubei. quod à lixiuio separatum edulcoretur sæpius ▽ à commun, calida; dein leni calore exiccetur, habes

habes 🜍 antimonij genuinum.

Hinc paratur

Panacæa 🜍is Antimonij veri.

1. ℞. 🜍ris iam descript.
Regul. antimonij an. ℥j.
☍ 🜍 r. per C. vel ☍ 🜔i recti-
ficatiss. ℥iij.

Digere per aliquot ♂ (8) in loco calido, deinde destilla ex ∴ per ♉. vitream, ter ad minimum cohobando; vrge postremo △e quarti gradus ☋. 12. & erit totaliter fixum, quod exime & cum ▽ rosar. laua & exicca.

N. *Præstat materiam ♉ fracta exemptam sub regula ☋ 5. 6. reuerberare.*

2. ℞. Huius puluer. ℥j.
Mag. vel ⊖ Corrall. ℥ij. M.
exactè.

Vires. *Est instar. panacæa: habet nimirum in se vim diaphoreticam ac sanguinem mundificandi, ideoque quibuslibet morbis per sudorem sanabilibus inseruire potest, præcipue Lui venereæ, fœditatique cutis, Repetenda est Dosis sæpius in quibuslibet morbis, præsertim vero in Epidemiis, & malignitatem aliquam secum vehentibus.*

Dosis à gr. 10. *ad* 15. *&* 20.

Hartman. in Croll. in pract. Agricola de ♁.

DE TINCTVRIS.

De Tincturis ♁ij notare in genere expedit, quod monente Basilio, 🜅 in priori extractione adhibitum, 🜂 purgantes figat, (ita vt per ⊡m sudores & ptyalismum duntaxat operentur, etiamsi postmodum per 🜋 extrahantur,) & econtra 🜋 vim in eadem deiectoriam augeat. *Basil.*

Tinctura antimonij nihil aliud est quam portio aliqua antimonij, idoneo menstruo soluta & exaltata, eaque potissimum sub colore rubeo.

Absoluitur Tincturæ præparatio plerunque duabus Operationibus: Extractione scil. & Exaltatione. Hæc ferè non nisi 🜋 perficitur, illa potissimum 🜅, quod plerunque acuitur aliquo 🜂u acido.

1. *Tinctura ex* ♁ *crudo.*

℞. 1. ♁ pulu. extrahe Tincturam rubicundam s.a. cum 🜂u 🜔i Philosoph. digerendo in ♄bus, hinc decanta, decantatas Tincturas confunde, abstraheque 🜂m 🜔i in MB l. △. donec guttæ flauescant.

2. Tincturæ in fundo remanenti affunde 🜋m rectificatum, extraheque 🜋 l. △ MB, donec itidem guttæ flauescant. Tunc mutato recipiente, igne fortiori propelle Tincturam.

Vires. *Balsamum mirum est, quo vti possumus ad vulnera curanda, tàm interna, quàm externa: mouet sudorem, nonnunquam etiam secessum & vomitum: emendat Symptomata veneni-Lepræ. Faber Monsp.*

Alij pro menstruo vtuntur 🜋, ex 🜔 ⊖ & O plumos.

2. *Alia, Balsamus vitæ Basilij.*

℞. ♁ crud. q.v. extrahe Tincturam rubic. cum 🜅 radicato, digerendo per ⊠m, filtraturam digere iterũ per ⊠m, & nigrescet. Abstrahe 🜅 ad siccitatem, edulcora & circula cum 🜋 opt. ad eminent. 3. vel 4. digit. per ⊠m vnum ac alterum, vase clauso: decanta dein & destilla ex ♄e, & prodibit 🜋 impregnatus Tinctura antimonij: circula ♂ ♀ 10. circiter & subsidebit Tinctura, quam per Tritorium à 🜋 separa.

N. *Candefac primum* ♁: *hinc iniice in* 🜅.

Vires.

Vires. *Summarum est virium, mundificat sanguinem, curat Morphaeam, scabiem, exhilarat spiritus.*

3. *Aliter.*

℞. ♁ crudi q.v. extrahe Tincturam rubic. cum + antimonij digerendo aliquando, decanta, abstraheque + & pelle Tincturam per 🜄 ex 🜨.

Vires. *Summè prodest in Morphea L.V. &c. Basil.*

4. *Alia, Manna Antimonij dicta.*

℞. Antimonij puluerif. extrahe Tincturam cum ♌u antimonij essentificatio: filtra ac abstrahe. Hinc digere cum 🜅 ac abstrahe.

♌ Antimonij essentificatus praeparetur ex Magnesia, acuaturque natiuo suo sale.

Integrum equidem adscripsissem Processum, verum cum id forsan Dn. D. Paulo Kesler, cui illum acceptum fero, ingratum foret descriptionem quam dedi, eamque vel Tyroni Chymiae satis perspicuam, aequi bonique consule.

Ex ♁ calcinato:

5. *Tinctura ex vitro Antimonij, Magisterium Antimonij Sala: 🝆 vitri Antimonij Basil.*

℞. Vitr. ♁ ℥ß. laeuigato, affunde 🜊 acerrimum, vel acuatum ♌u ⊖i, (alias in cassum laboraueris,) ad eminent 2. aut 3. digit. digere in 🜨 calore, qui manu absque adustione tolerari rari possit ♂ ♀ (30. circiter) quotidiè semel aut bis agitando, &c. Tinctum liquorem decanta & abstrahe 🜊 ad coagulationem vsque subfuscam & acrem, (ad siccitatem ♃ eris, *Basilius.*) Haec exposita 🜁 ri dissoluitur in liquorem, qui vitreo vase probe obturato seruetur, ne liquescat & euaporet. *Sala, Thold. in Halograph.*

Huic affunde 🜅 ac extrahe iterum, decanta à fecibus, tandemque 🜅 abstrahe, Dicitur Alexiterium antimoniale. *Basilio in Curr. Triumph.* qui ♃ erem ante 🜅 affusionem edulcorat 🜄ae destillatae iteratis abstractionibus.

N. *Haec Tinctura quandoquidem difficulter retineri queat, quin liquescat, paratur exinde Bezoardicum quod.*

℞. ♌ huius antimonialis, ad mellis consistentiam inspissati ℥ij. C.C. ust. praeparat. ℥j. M. exactè & exicca lentè.

Vires. *Vtrumque conducit ad obstructiones omnes inueteratas. Hepatis, Lienis, Pulmonum, &c. Item aduersus mensium retentionem, Leucophlegmatiam virginum, Icteritiam vtramque, Hydropem, Phthisin, Asthma, Pleurisin, Cachexiam, Melanch. Hypochondriacam; Itemque ad vlcera, tàm externa, quàm interna, Scabies quascunque & prurigines, Luem ven. Febres pestilentiales, continuas, putridas, &c. Morbillos, variolas: noxia expurgat per sudorem, ⊡m, saliuationem: vsus eius continuari potest. Basil. Tentzel.*

Dosis Tincturae à g. 3. ad 9. in vino maluat. vel alio liquore. Bezoardici à g. 4. ad 12. &c.

Acetum ad hoc opus idoneum, hoc refer ex destillatione +. Eodem modo eadem Tinctura parari potest si loco 🜊 sumatur 🜅 ex ⊕ ♃ á ℔. 1. ✳ ℥ iv. 🜊, ℔. iij. quae digesta ♋antur per ♉m, vt 🜅 ♋ipolet. Liquor rectificatur ab aequali pondere ⊖ is. *Kel. 1. c. 30.*

N. *Puluis ille ante affusionem 🜅, albumini ouorum coctorum impositus, in liquorem conuertitur, vulneribus recentibus & inueteratis malignisque sa-*

nandis vtilissimus. Basilius.

6. Alia Tinctura ♁ vitri, ex minera facti.

Extrahe primò cum + proprio, decanta ac abstrahe.

Extrahe secundò cum 🜅 opt. decanta (reiectis fecibus,) ac circula.

N. *Tincturam hanc per ☒m vnum ac alterum circulatam veris, consequeris ☍ seu Essentiam Antimonij omnium ferè morborum Panacæam, ex qua lapis ignis.*

Dosis gutt. 8. Basil.

7. Alia ex vitro ♁ij ☉ari.

℞. Vitri antimonij Solaris, q. v. affunfunde 🜅 rectificatiss. ad eminent. digitorum 4. digere in vase clauso, & extrahetur Tinctura rubicundissima, quam serua, & adhibe sine abstractione.

Vires. *Mouet sudorem citra vomitum ac nauseam, mundificat sanguinem ab omnibus impuritatibus & feculentiis ♀reis. Salem microcosmicum resolutum (ex quo hydrops) coagulat, & plegmata noxia ex corpore exterminat. Podagricos iuuat, præsertim si cum arcano Filicis fuerit propinata. Dolores artuum ex Lue Vener. tollit, vt & ipsamt Luem Ven. cum decoctis conuenientibus; curat vlcera. In Peste & aliis morbis Epidemiis magnum exhibet solamen.*

Dosis à ℨij ad ℨiij. vel plures.

N. 1. *Post. Extractionem quæ ♂ ℘ fieri ferè potest, remanentia denuo fundi potest in corpus Solare album. Hartm. in Croll. Kesl. 2. c. 30.*

N. 2. *Quandoquidem vis deiectoria ✕v. refrænatur, non abs re foret, primo hanc Tincturam cum ✕ (vt in præcedenti præparatione) extraxisse.*

8. Alia, ex vitro Antimonij solari.

℞. Vitr. antimonij part. ij. ☉ per ♁ purgat. p. 1. fundantur simul, dein extrahatur Tinctura cum ✕ radicato, quo iterum abstracto, circuletur Tinctura cum 🜅 per ♂ ℘ (8) abstrahe vicissim 🜅, ac si placet auctori △ Tincturam per ♉m propelle de pressiorem, eamque seorsim collige.

Vires. *Medicina Diaphoretica est longè excellentissima. Purgat etiam satis promptè si Basil. credimus, addito Extr. Rhabarb. Hartm. Tentzel.*

9. Tinctura ex Croco Metallorum Bickeri.

℞. Croc. Metall. q. v. extrahe Tincturam s. a. cum ✕ acerrimo, decanta tinctos liquores & abstrahe ✕ ad spissitudinem mellis.

Vires. *Purgat & mouet sudorem vehementer*

Dosis à g. 6. ad 12.

N. *Ex remanente Antimonio, ex quo Tinctura scil. prolecta est; fit ⊖ Antimonij dulce. (Vide suo loco.) Hoc Tincturæ admixtum, efficaciorem eam reddit. Bicher. in Epist. Clariss. Horst. vide huius obseru. l. 1. s. 1.*

10. Alia.

℞. Hepar antimonij, (i. e. Crocum Metallorum à ⦶ suo nondum edulcoratum,) calcina per ☿ as aliquot, (12) & euadit puluis albus, dein expone in cella, vt in liquorem abeat. Ex hoc liquore extrahe Tincturam cum 🜅 opt. rectificat. decanta & abstrahe 🜅m.

N. ⦶ *Partim sponte in cella coagulatur, partim quoque in extraxio subsidebit, vbicunque ergo separa.*

Vires. *Vires & Dosis eadem cum præcedenti.*

N. *Tinctura hæc est Viri Experientissimi ac benè de Rep. Chimiea meriti, Dn. August. VVeis. Pharmacopæi apud VVormatienses spectatissimi.*

11. Alia

11. *Alia S. Closſæi, quam vocat Oleum ♁ij febrifugum & Antipleuriticum.*

℞. Reguli ♁ per ſpeculum ardens incinerati q. v. Superfundatur ♌us 🜕li ad extantiam vnius digiti, digere per biduum, ſolutionem inclina, alium ♌um 🜕li affunde, euacua, omnes ſolutiones M. & ex 🝫 phlegma extrahe, reſtabit O. liquidum quod in 🜅 diſſolues, alteráque vice extrahes.

Doſis gr. 4.

12. *Tinctura ex ♁ ☿ſato.*

℞. ♁crud. 🜔 ā miſce & calcina in anemio, donec ☿ penitus combuſtus ſit, elue dein 🝕m 🜄 calida, ac extrahe ex ♁ remanente Tincturam ſ. cum 🜅 abſtrahe 🜅 & remanet Tinctura ♁ in fundo. *Baſil.*

N. 🜅 *abſtractus cum Tinctura non poteſt iterum miſcere, ſed ſupernatat ſemper.*

12. *Rubinus Antimonij ☿alis.*

℞. ♁ elect. 🝕i ā fundantur ſimul.

℞. Huius maſſæ ℥ij (potius Reguli) ☿ii opt. purgat. ℥ij. ℴ℘ 🜕i ℥ij. M deligenter, digeranturque l. calore, donec ſicceſcant: Dein extrahe ſ.a. Tincturam rubicundiſſimam cum 🜅: decanta & abſtrahe 🜅m ad conſiſtentiam mellis, ſic habebis materiam, quæ frigori expoſita indureſcit in lapidem inſtar rubini. *Clodius.*

23. *Tinctura ex Regulo ♂ aut ♀ Antidotos Pantagogos.*

℞. Calcem Reguli ♂, aut ♀, ſolue digerendo aliquot ☌ cum ♌u ♉, tandemque deſtilla △ fortiſs. & prodit ℴ℘ craſſum, cui rectificato affunde 🜅, opt. circula, deſtilla cum cohobiis tribus, ſemper feces reiiciendo. Tandem liquor ſeruetur accuratiſſimè.

Vires. *Repurgat ſanguinem, appetitum excitat, viſcera corroborat, eradicat cachexiam, melanchol. hypocondr. Icterum, hydropem, idque leniter purgando.*

Doſis gutt. aliquot 2.3. *&c. Quercet. in Te[...]d.*

Poteſt etiam in præcipitatum, & calcem albam, rubram, imò etiam flauam redigi.

Cuius Doſis gr. 3.4.

14. *Alia, Balſamus Reguli, & exinde Tinctura.*

℞. Regul. puluer. q. v. digere in MB. cum ♌u Terebinh. & rubeſcet, decanta, abſtraheque affundendo 🜁. (*vide Baſil.* ≙ (dein ſolue in 🜅, digere & abſtrahe.

Vires. *Optimum eſt remedium in affectibus pulmonum, phthiſi, aſthmate, tuſſi; ſi frequenter adhibeatur.*

Doſis g. 3.4.

15. *Tinctura ex ♁ calcinatio cum lap. prunellæ.*

℞. Lap. prunell. ad poroſitatem vſque per ≙ depurati, Antimonij ān. M. & committe igni reuerberatorio ☌ (5) vt ✠ bulum ſemper ſit ignitum. Ex antimonio hoc edulcorato extrahe Tincturam ſ.a. per 🜇, hinc decanta, & abſtrahe 🜇 Tincturam remanentem exalta, vt moris per 🜅. *Keſler.*

Vires. *Purgat ſeceſſum, (potius per ſudorem.)*

Doſis g. 2.3.4.

N. 🜄 *in extractione cum* 🜇 *reſidua, ſi dulcoretur, ſiſtit omnes alui fluxus.*

Doſis g. 8. 10.

16. *Tinctura ex ♁ rubeo fixo.*

℞. Antimonij rubei fixi, (*vide in calcin.*) q. v. extrahe Tincturam rub. digerendo cum 🜇, decanta & abſtrahe ad ſiccitatem. Poſtea extrahe cum 🜅 ſimiliter

similiter procedendo vti eum ✠.

N. *Basilius reuerberat materiam antequam secundum extractionem cum* 🜄 *scil. aggrediatur.*

Vires. *Summarum est virium in resoluendo eruore, irrumpendis apostematibus, in curanda Lue Ven. &c.*

Dosis g. 3. 4. Basil. incurr. Triumph. Bacode ♁*, qui vel pro Panacæa ferè venditat.*

17. *Tinctura ex Floribus Antimonij Lilium Paracelsi.*

℞. Antimonij ✳ an. propellantur per ♌m, vt nil nisi feces remaneant. Ex floribus his optimè edulcoratis, & in reuerberatorio aliquãdiu vase clauso per colores ad rubedinem reuerberatis, extrahe Tincturam s. a. cum 🜄 rectific. eumque rursus tandem abstrahe ad consistentiam olei.

Vires. *Medicamentum est restauratiuum totius corporis, sola humorum correctione agens, mundificat corpus hominis supra omnia arcana: vtile insuper in obstructionibus Epatis, Hydrope, Morphæa, Lepra, in morbis Lienis, vti Scorbuto, & simil. mouet menses, & si Basilio credimus, purgat leniter per aluum, cum extr. Rhabarb. ac tinctura Corallorum.*

Dosis g. 3, 4, 5, 6, 7, 8. Paracels. l. 2. magna Chirurg. Basil. in curru triumph. (vocat Elixir. Antimonij,) Hartm. in disput. Chymico-Medic. 7. thes. 129. Querc. Poter. Sala in Anat. ♁ *(qui quoque flores rubeos obscuros cum* ⁘ *sublimatos æque efficaces censet, vt & flores reuerberatione ad eundem colorem redactos.*

18. *Aliter, Arcanum Antimonij*

℞. Flores illos edulcoratos (etiam nondum reuerberatos (affunde ♎ ⊕ i rectific. circula, donec bene vniantur: dein propelle simul, ac affunde 🜄, circulaque subsidentibus fecibus separatis, Tincturam, si libet, adhuc semel rectifica.

Vires. *Confortat ventriculum, noxios humores consumendo, appetitum excitat, tollit melanc. hypochondr. suffocationem vteri, colicam, & simil.*

Dosis g. 1. ac altera. Basil.

19. *Aliter.*

Elixir ☉*aro* ♁*ij, aliàs Electrum seu Lili Parac.*

℞. Reguli ♁ij (ex ☿ io vitæ cum pari pondere ♄ & ana ⊖ per detonationem facti) partem 1. auri purgati tantundem, fluant simul & puluerizetur, adde ✳ci quadruplum pondus, sublima toties donec Astrum ♁ij ascenderit, in fundo autem terra fatua & inutilis remanserit, elue salsedinem ✳ ci & restantes infundo ☉ & ♁ij flores pone in Ouum Hermeticum in capellâ fixatoriâ, da △ talem vt in fluorem non aducantur, sed ex flauis citrini, tandem vero ex citrinis castanei coloris fiant. Hisce fixatis floribus affunditur ⚹ Alkalis. & postmodum 🜄 ad extrahendam Tincturam vti latius traditur Artic. de Tincturis ♁ij & in Antidoto ζωόφιλ⊕ Querc.

Vires. *Summa Medicina perhibetur esse in Ictero nigro, podagrâ, hydrope.*

Dosis instar grani coriandri bis in die ad curationem in Syrupis, ad præseruationem semel in mense.

20. *Alia, Basil.*

℞. Flor. antimonij rub. q. v. extrahe digerendo cum 🜄 ac abstrahe.

Vires. *Purgat leniter, tollit febres tertianas & quartanas.*

21. *Alia ex floribus:*

Antidotus ζωόφιλ⊕ Quercet.

℞. Flores Antimonij, (nimirum qui

ex

ex antimonio Vngarico per se ad albedin. calcinato, cum ✴ sublimati sint & edulcorati, (q.v.extrahe cum 🜊 philosophico Tincturam rubic.s.a. tempore sat longo. Decantatos liquores tinctos destilla ad siccitatem. Ex puluere edulcorato extrahe iterum Tincturam pellucidam cum ▽ vitæ Coralliorum (♌. Corall. inflammab.) tandemque propelle fortissimo igne per ☋m ... rubrum cum ipsa ▽ vitæ, reserua citra separationem.

Vires. *Est verum vitæ Balsamum, nunquam satis laudandum. Exhibetur cum appropriatis, in Epilepsia, Apoplexia, Paralysi, Pestiferis morbis, Lepra, Morphæa, mundificat totum sanguinem.*

Dosis guttæ aliquot. Quercet. in Tetr.

🜊 Philosophicum pro hoc Opere, vide de 🜊.

22. *Tinctura ex floribus Antimonij 🜍 latis.*

Antidotus Lysipyretos.

℞. Flor. ♁ 🜍 lator. rubicundiss. Extrahe cum ♌ u ☉i ♁is, deinde cum vero ♄i æthereo ♌u.

Vires. *Vera est Antidotus contra febres omnis generis, vti & pestiferas.*

Dosis gutt. 4.5. in liquore conuenienti. Quercet. in Tetr.

23. *Tinctura ex floribus Reguli.*

Antidotus πάγχρηστος.

℞. Flores Reguli rub.q.v.reuerbera vase clauso vitreo ♂ ♀ 3.4.continuos. Dein extrahe Tincturam s.a. cum 🜊 radicato. Decantatos liquores libera à suo menstruo per destillationem. Postea noua fiat extractio cum 🜄. Tandem denuo 🜄 ac siccitatem vsque abstrahatur.

Vires. *Totam sanguinis massam emendat, Morphæam, Lepram, Scrophulas, Luem Ven. persanat: instaurat & auget natiuum calorem, visciditates ventriculi absumit, ac corpus omnibus excrementis expedit. Colicis est aptissima Medicina, necnon præfocationibus matricis, si Reguli ♂ loco, Regulus ♃ ad parandos flores substituatur. Quercet. in Tetrad.*

24. *Alia ex floribus Reguli ♂ præcipitatis:*

Antidotus Isochrysos.

℞. Præcipitatos fl. Regul. ♂ ad flaued. reuerberatos, extrahe Tincturam cum 🜊 philosophorum s. a. relictis quibusdam fecibus albis in fundo. Menstruo per 🝪 separato remanebit in fundo ♁ leuissimus rubei coloris, quem reuerbera ☿ . 2. aut 3. Dein affunde ♌m Iunip. digeie. Sic fere totus ♁ conuertetur in Tincturam rubicundissimam.

Vires. *Admirandarum virtutum est, adeoque ipsi auro potabili æquiparanda. Apostemata interna omnia aperit atque curat, sanguinem concretum dissoluit, corruptumque purificat, ad Lepram, Scrophulas, L.Ven. Pestem, infinitosque alios morbos magnum remedium exhibet.*

Dosis gutt. 6.7.8.9.10. Quercet. in Tetrag.

25. *Tinctura ex Ol. Antimonij Saccharato.*

℞. 🝆i illius q. v. affunde 🜊 ad eminent. 3. aut 4. digitor. digere ac tandem abstrahe, sic relinquitur Tinctura in fundo rubicundissima *Gluckraht.*

N. *Kesler. 2. c. 4. extrahit cum 🜄, eumque vicissim abstrahit.*

Vires. *Purgat per inferiora.*

Dosis g. 3.

26. *Tinctura ex 🜂 ribus Antimonij.*

℞. ♀r ex ♁ crud. (primi modi) q. v. extrahe f. a. cum 🜄 non vsque adeo forti. (Alcohol non extrahit) Decanta & destilla cohobationibus 7ies repetitis per 🝕. Tandem propelle per ♉m vitream ex ∴, addito quoque igne suppressionis, ac prodibit in forma rubicundissima ⁰⁄₀₀ antimonij dulce: abstrahe 🜄 per MB ac remanet in fundo Tinctura.

Vires. *Confortatiuum est summum, mouet sudorem, præseruat à Podagra.*

Dos. g. 3. ad 4. Hartm. in Pract.

N. *Operatio hæc quia expertis non successit, aliud eligere menstruum suadeo, vel acuere* ✕, *addito* ♌ *u* ⊖, *aut* ⊕*i, & simil.*

27. *Aliter.*

℞. ♀rex ♁. (secundi modi,) q. v. extrahe f. a. cum ♌u⊖, quo iterum abstracto, digere cum 🜄, eumque denuo vicissim abstrahe.

Vires. *Sudorem ciendo contracturam artuum, inprimis ex colica causatam, feliciter curat.*

28. *Tinctuta ex ♀re Antimonij Aurato.*

Extrahe cum 🜄, decanta & abstrahe ad consistentiam mellis.

Vires. *Sudorem prouocat, purgatque inprimis per aluum absque molestia, non primo, sed tertio demum die.*

Dosis g. 4.

29. *Tinctura ex ♀ Reguli ♃ialis Antidotos Sct rios Querc.*

Ex ♀re dicto edulcorato extrahe Tincturam f. a. cum vitriolica hydromelitis vinosi aciditate, alkalisata scil. proprio ⊖e, (i. e. cum ✕ ex melle + & dein acuato cum suo S le,) abstrahe menstruũ & circula ad aliquot ♂ cum flagrante Iuniperi ♌u. Deinceps per ♉m crebris cohobationibus destillabis, & ♌m Iuniperi, si placet, separabis, vt restet in fundo Destillatorij liquor suauissimus.

Vires. *Omnium affectuum Pulmonum aque salutaris Medicina ac Balsamus vtilis in Phthisi, Dyspnœa, Asthmate, Pleurisi, Peripneumonia, &c. In summa, saluberrima est Medicina, quamplurimis; grauissimisque Morbis profligandis, apta.*

Dosis à gutt. 3. ad 6. vel plures. Querc. in Tetr.

30. *Tinctura ex ☿ Antimonij cum ☉ Antidotus* ...

℞. ☉ per ♁ purgat. p. 1. ☿ antimonij p. vi. F. ããã. Ex hoc ããte abluto & purgato extrahe Tincturam pellucidissimam instar rubini f. a. variis cohobationibus cum circulato minore Paracelsi eam exercebis, circulatumque postea, si voles separabis, vt Tinctura restet sola.

Vires. *Preciosissimum est donum Dei aduersus Pestem, Lepram, Morphæam, & id genus alios morbos grauissimos.*

Dosis gut. 3. 4. 5. ex theriacali. Quercet. in Tetrad.

31. *Tinctura ex* ⊕ *o seu Crystallis Antimonij.*

℞. ⊕m seu Crystallos antimonij viridiusculos, superfunde ▽m frigidam copiosam, & præcipitabitur ♄ albus, qui reuerberatione euadit citrinus ac dein rubeus. Ex hoc extrahe f. a. Tincturam rubicundam cum ✕. Hoc iterum abstracto, reiteretur solutio cum 🜄 quem quoque vicissim tandem abstrahe. *Thold. in Halograph.*

32. *Tinctura magisteriata. Lapis △is Basilij.*

℞. Tincturæ antimonij, (ex vitro quod è minera factum,) ℔. ij. ⊖is antimonij

timonij ℥ij. Misce ac fac coire circulando cum 🜋, (per ⊠m ad minimum,) dein abstrahe in MB 🜋 ad siccitatem, & postea fortissimo △, elice per ♋m ℴ℗ rubicundum, ℴ℗ hoc rectifica iterum MB, vt quarta pars exhalet.

℞. Huius ℴ℗i rectificati.

☿ij antimonialis præcipitati, (sc. per ♌m ⊕i ♂is,) an.

Digere in vase H. clauso aliquandiu, sic soluetur primum præcipitatum, dein vnientur omnia, & exhibebunt ♄erem rubeum fixum & fusilem.

Vires. *Tinctura hæc æquipollet viribus ☉ Basil. in C. Triumph.*

N. *☿ij præparationem habes infra.*

VI. INFVSIO.

1. *Infusio ♁ crudi.*

℞. Antimonij crud. læuigati ℥ß. ▽æ ♋æ vel Vini ℥iij. iv. macerentur per noctem, colentúrque.

Vires. *Colatura illa purgat supra & infra. Poter. in Pharmac.*

2. *Infusio Vitri Antimonij Speywasser, Hartm.*

℞. Vitr. ♁. ℥j. vel ℥ij. vini generos. ℔.iij. vel iv. vitro benè firmitérque cooperculato, aliquandiu insolantur, donec nempe liquor citrinum colorem induat, postea filtretur liquor, & vicissim in vitro benè clauso asseruetur.

Vires. *Datur ad vomitiones ciendas magno cum fructu, præsertim in iis morbis, qui non aliter quam vomitionibus curari possunt & volunt, quales sunt omnes tusses, pleuritides, angina, anorexia, ructus, atque infiniti alij in prima regione ventris hospitantes. Vide & in Vitro ♁.*

Dosis à ℈j. ad ℈v. Hartmann. in Croll.

N. *Sunt qui frustum vitri ♁. pondere ʒij. ad ℥ß. sine pulverisatione in Cereuisia vel Vini haustu aliquot ☋as, prout scil. operationem magis vel minus efficacem expetunt, macerant, decantatumque liquorem propinant.*

N. 2. *Admirandum est in infusione Vitri Antimonij, non exhauriri eius vim emeticam, sed pene in infinitum vitrum id posse infundi, vt nihil plane virium vel admodum pauxillum decedat. Quinimo, quod idem, si qua imbecillius redditum sit, noua fusione pristinas vires recuperet.*

3. *Alia Infusio vitri ♁, quam pro Aqua Benedicta Rulandi habet Brendelius.*

℞. Vitr. ♁. (per se sine addit. facti,) ℥j.

Vini generos. vel maluat. ℔. 1. vel ad summum ℔iß.

Macerentur in loco non admodum calido, donec cutim contrahat vinum. (Hæc cutis nihil aliud est, quam residua portio 🜍is ♉calis, à qua oritur illa vehemens vomitio, relicta à calcinatione antimonij,) cute ea per filtrum ab infusione separata & abiecta, longè mitius quam antehac, operationes suas exercet aqua benedicta. *Brendel. in Chymia.*

4. *Infusio Croci Metallorum, Aqua benedicta Querc.*

℞. Croc. Metall. Vngar. ℥j.
Aq. card. bened. ℔. ij. vel iij.
Cinam. ℥ß.

Macera per biduum aut triduum, dein transcola & serua vsui.

Dosis ℥.ß. aut amplius.

5. *Aqua benedicta Rulandi.*

Rulandus ▽ suam benedictam ita

describit: Crocus noster Metallorum maceratur per ♀m, vel vrgente necessitate ebulliat à lentis magnitudine ad pisi quantitatem in ▽ vel Vino, vel Cereuisia, vel ▽ mulsa, vel denique in liquore morbo conueniente, de quo capitur post infusionem ab ℥ß. ad ℥ij. colatum deinceps bibitur frigide vel calidè.

Verum quis ille Crocus Metallorum Rulandinus sit, ambigitur, *de quo vide in Croc. Metall.*

Sit vt sit, sufficere tibi potest illa Quercetani, vel si mauis.

℞. Croc. Metall. (siue vulgaris ille sit, siue Hartmanni,) gran. iij. ad ℈ß.

Vini generos. vel Vini malu. vel Hydromel. vel Cereuis. vel conuenientis liquoris ab ℥ß. ad ℥ij.

Macerentur & necessitate vrgente bulliant, colenturque per chartam.

Vires. ▽*æ benedictæ, vtriusque vsus proficuus est in dolore capitis, ab impuritate ventriculi, (sæpè enim is accidere solet,) in Epilepsia, Pleuritide, Melanch. Hypochondriac. Febribus, Peste, Arthritide, coagulatione Sanguinis, &c. In quibus omnibus cum liquore appropriato exhibeatur.*

Vsus præterea eius insignis est in Clysteribus.

Nimirum:

ʒß. ad ʒj. ebullit in ▽ conuenienti vel Vino, colatura admiscetur Iuri vel Decocto simplicium mollientium. Optimum Medicamentum est in Colica.

Huc

6. ▽ Ophthalmica ex Croco Metall. Vide l. 2.

7. Syrupus Vomitiuus. V. l. 2. c. 64.

8. Vinum Hippocraticum purgatiuum. V. l. 2. c. 84.

9. Oxysaccharum Vomitiuum. Vide librum 2. caput 84.

10. Spiritus Vitæ aureus Rulandi.

N. *De hoc* ♌*u, variæ Medicorum opiniones: Quercetanus è familia Metallici desumptum illum existimat, in Pharm. rest. c. 17. Alij nihil aliud esse opinantur quam Infusum Trochiscorum Alhandal, quod vide in Colocynth. Tenzelius Spiritum Vitæ aureum à rubro diuersum facit, aureum constituens Infusum Troch. Alhandal: Rubeum vero ex terra sancta (Antimonij) paratum autumat.*

VII. SALIFICATIO.

1. Sal ♁ij.

℞. ♁. Ex quo Tinctura prolecta est, (siue ex Croco metalli, siue ex vitro,) calcinetur in fornace figulina ♂ 4. donec in 🜔m penitus vertatur. Ex 🜔e hoc extrahe ⊖ cum ✕ decantaque. Hinc abstrahe ✕ ✕ clarifica, solatione ac coagulatione, vt moris, iterata.

N. 1. *Nisi* ♁ *prima vice probè calcinatum fuerit, adhuc semel calcinari poterit.*

N. 2. *Eadem calcinatio absolui potest, si* ♁ *cum* 🜍 *ana misceatur & comburatur, donec* 🜍*r penitus efflagrarit.*

N. 3. *Quinimo* + *Antimonij super* ♁ *fusum Sal subdulce elicit.*

Vires. *Æquipollet viribus* ⊖*is ex* ☉; *mundificat sanguinem, expurgat corpus ab omnibus impuritatibus, curat Luem Ven. prodest in Podagra, rumpit Apostemata, fugat Febres, extrinsecus mundificat vlcera maligna.*

Dosis gr. 4. Thold. in Halogr. vide etiam obseru. Horst. l. 1. in Epist.

2. Aliter.

℞. Reguli pulu. q. v. præcipita per se, in

in ſublimatorio ſemper quod ſublimatum eſt, materiæ quæ in fundo eſt, reddendo. Regulus ita in 🜕erem rubéum conuerſus ponatur in cellam ad liqueſcendum: liquorem dephlegma aliquantulum ac repone ad cryſtalliſandum: Cryſtallos purifica.

N. *Hi Cryſtalli cum triplo tripolæ per 🝪m destillati, exhibent primo 🜂m alium, dein rubeum, quem rectifica in 🝐 vel 🝑.*

Vires. *Prodeſt hic 🜂 in febribus præcipuè 4ana, atterit calculum veſicæ, promouet 🜔m, præſeruat à Podagra, extrinſecus illitus, mundificat vlcera maligna Baſil.*

3. *Aliter.*

℞. 🜂 🜍i rectificatiſſ. funde ſuper mineram antimonij, ſtent in digeſtione ſeptimanas aliquot, (6) ſic ſoluetur ♁ in maſſam rubram, teterrimi fœtoris. Hanc inde 🝪æ, pelleque igne nudo in receptaculum ſat amplum, (vti fit in 🝞tione 🜂. 🜍 i,) ſic prodibit primùm 🝆 🜍, hinc 🜂 antimonij rubeo colore. Receptaculum tandem veſica probe occluſum repone in cellam ♂ (14) ſic concreſcent Cryſtalli rubicundi, quos exime & ſicca.

N. 1. *Aquam reſiduam rectifica, & habebis 🜂m 🜍 i vt ante.*

N. 2. *Ex Cryſtallis his fieri poteſt 🜂, vt ex Sale communi.*

Vires. *Cryſtalli hi obſtructiones reſerant à viſcoſa ac tartarea mucilagine ſubortas, purgantque per aluum. Hinc vſus præcipui in affectu hypochondriaco, tertiana, pleureſi, & ſimil.*

Doſis gr. 4. 5. Agricola.

VIII. MERCVRIFICATIO.

☿ *Antimonij.*

℞. Sal 🜔. volat. ✳ 🜹 🜕 i ā. ℥j. M. & affunde 🜊 acerrimum, digere vaſe H. cl. per 🝛m, dein deſtilla in 🝫e ad ſiccitatem: Siccis his ſalibus adde Tripolæ triplum, elicéque 🜂m per 🝪m △ forti.

℞. Ergò Regul. læuigat. ℥viii. affunde 🜂m tuum deſtillatum, didere 🝛es 2 dein abſtrahe l. △ phlegma, reſtantique materiæ admiſce quadruplum limatur. ♂, deſtillaque △ fortiſſimo ex 🝪 in excipulum ▽a ſemiplenum, ac videbis ☿m in fundo currentem. *Baſil. in Curru Triumph.*

Ex hoc fit 🝆 ſeu Butyrum ♁, *de quo in ☿io.*

N. *Alium modum exhibet Baſilius in repet. Lap. Phil.*

Nimirum:

♁ macerat aliquandiu in Spir. 🜕i impregnato ✳. Hinc ſublimat, ſublimatumque in ſartagine ferrea agitat ad acquirendum ☿m.

Alius modus.

℞. ▽. pluuiæ deſtillatæ cum ✳ affunde antimonio crudo puluerisato digere per ♂ (8.) Hinc decanta & euaporare ſinito, habebiſque 🜕erem albicantem dulcem, qui ad ▽m fuſus ♄m exhibet nobiliſſimum, nihilque aliud eſt quam ☿ius antimonij, *de quo Ioh. Agricola.*

CAP. XVIII.

De Recrementis Metallicis Naturalibus.

METallinorum corporum enodationem excipit anatomia Recrementorum Metallicorum.

Duplicis hæc sunt sortis; Naturalia & Artificialia.

Naturalia voco, quæ Natura operatrice, dum in gremio terræ Metalla generabantur, ex materia ad generationem eorum inidonea, extiterunt.

Talia sunt:

Cobaltum, Chalcitis, Misy, Sory, & Marcasita seu Bismuthum.

1. *Cobaltum.*

Cobaltum, cadmia natiua, fossilis, metallica, est minerale terreum, colore fere nigrum, æris vel argenti particeps. Germanicè *Kobold, Muckenpulver*, quia Muscæ eius gustu perimuntur.

Foditur copiosè haut procul Goslariâ.

Vires. *Vi caustica & erodendi pollet tanta, vt fossorum manus & pedes exulceret: adeoque inter Venena recensetur, quippe intus haustum animalia quæque perimit.*

2. *Chalcitis.*

Chalcitis est minerale simile æri, friabile nec lapidosum, Sory tenuius, Misy vero crassius, tractu temporis ex Sory factum.

3. *Misy.*

Misy est minerale, colore aurum imitans, aureisque scintillis dum frangitur, splendens, natum super chalcitim & ex chalciti, non secus ac ærugo nascitur super æs & ex ære.

N. *Misy est efflorescentia chalcitis.*

4. *Sory.*

Sory est minerale lapidosius, & vehementius compactum, crassissimum, friatum scintillas miseos emittens.

N. *Chalcitis, Misy & Sory. mineralia sunt, inter se origine & viribus coniunctissima. Nimirum, ex Sory fit Chalcitis, ex hac Misy, videatur Matthiolus in Dioscoridem, qui inter recentiores primus quid illa sint, demonstrauit. Verum adhuc dum Officinis nostratibus in vsum non ventunt, quæ Chalcitis loco Colchotar Theriacæ immiscent, cum tamen genuinum Misy, adeoque & genuinam Chalcitin, monēte eodē Matthiolo, Ducatus Brunsuicensis suppeditet.*

Vires. *Adurunt & Escharas efficiunt, attamen & nonnihil quoque adstringunt. Differunt tamen inter se tenuitate & crassitie, Sory partium est crassarum, & proin minus penetrat, Chalcitis tenuiorum, Misy tenuissimarum.*

5. *Marcasita s. Bismuthum.*

Marcasita est παρέκπτωμα Metallicum, in generatione metalli ex portione aliqua ad generationem Metalli inepta productum, inque corpus minerale albicans durum ac fragile mutatum. Germanicè *Wismuth, Marcasith.*

N. *Differt à Cachymia, quod illa ex parte magis volatiliori constet, qua primo*

mo scil. dum Metalla generabantur, sequestrata fuit, hæc ex portione magis fixa atque vltimo segregata.

Vires. *Recremento ♄i respondent.*

Vsus rarissimus est & non nisi exterius.

PRÆPARATIONES & PRÆPARATA.

I. CALCINATIO:

Vnde

Magisterium Marcasitæ.

℞. Marcasitæ puluerif. q. v. solue in 🜅, [ex 🜕 & 🜿 á fact.] præcipita cum 🜄, præcipitatum edulcora & exicca. *Beguinus.*

Vires. *Confert ad cutis vitia, lychenes scil. impetigines, scabriciem manuum, & simil.*

II, DESTILLATIO & SVBLIMATIO.

Vnde

Oleum siue Liquor, Sal & Flores Marcasitarum.

℞. Marcasitæ crudæ [qualis ex fodinis eruitur.] q. v. e. gr. ℔. x.] puluerisa maceraque cum Vino albo generoso q. s. ♂ ℘ (3) hinc deple, atque nouum vinum affundendo, iterum macera, toties id repetendo, donec mens. 20. affuderis: Decantationes omnes tandem affunde Marcasitis ac destilla ad siccitatem, hinc obtura rostrum alembici, daque △m fortiorem [& sublimabuntur Flores argentei,

(N. *Liquor fit, si Flores argenteos per deliquium in cella solueris.*)

Destillatum porro lento calore coque, vel, si ☊m appetis, destilla ad remanentiam mensuræ r. reponeque aliquandiu. Hinc coque iterum ad medietatem circiter, reponeque ad crystallisandum.

N. *Crystallisationem promouere potes imponendo stramina.*

Vires. *Vtrumque & ☍ & Sal magnarum sunt virium in vlceribus cancrosis, fistulis, aliisque affectibus malignis, Paracels. l. de Essentia Metallorum.*

Aqua Marcasitæ.

℞. Miner. Magnesiæ, i. e. Bismuthi crudi igne non experti, q. v. destilla per ☊m, & nanciſceris ▽m albam, quam vel tertia vice rectificatam serua.

Vires. *Perhibetur extrahere animam auri, relicto corpore albo. Reuificare item dicitur herbam quamcunque aridam, si radice ei imposita maceretur. Quimmo si cum ▽ destillata herbæ cuiuscunque confundatur, atque cum modico salis eiusdem herbæ maceretur, formam herbæ eiusdem apparere aiunt. Eadem ▽ cum proprio sale (ex ♁o) alcalisata dicitur ☉m ad miraculum usque resoluere. Fides sit penes expertum.*

N. *Aqua Marcasitæ clauso vase asseruata, nouilunio dicitur augeri, plenilunio ècontra imminui. Andr. Orthelius in Lumine suo Chymico.*

III. EXTRACTIO.

Vnde

Extractum Marcasitæ aureæ S. Closs.

℞ marcas. auri (leucophæa obscuris punctis traiecta optima censetur) pulueriſetur & imponatur testæ vitreatæ, calcinetur vi △ hinc & inde materiam rudiculâ ferreâ agitando, donec non fumiget amplius & 🜍 eius impurum omninò combustum sit, tùm per incerniculum agatur, & inde Tinctura per 🜹 Alkalisatum proliciatur.

ciatur. Euaporato menstruo restabit materia mellita.

Vires. *Cum micâ panis subigitur, formanturque pilulæ ad pisi magnitudinem. Detur vnica pilula pondere gr. vj. ad repurgandum corpus in febribus intermittentibus.*

2. *Extractum aliud valdè nobile.*

Eadem Marcasita præparata vti dictum M. cum part. XII. cremor. ☐ Bull. in cacabo ferreo cum magnâ quantitate aq. communis, dum tingatur aqua, quæ postea filtranda & euaporanda est ad consistentiam sapæ, & cum ∇ denuò circulanda in Essentiam.

Vires. *Serum purgat potentissimè, hydropicos admiraculum iuuat.*

S. Closs.

N. 1. *Infusio simplex ʒ j Marcasit. in ℥ v. vini albi adhuc fortius hydropicos euacuat instar ♁ ij.*

N. 2. *Si ex floribus Marcasit. vel ex vitro eiusdem concinnatis ad normam florum vel vitri ♁ ij fiet extractio, res felicius erit successura.*

CAP. XIX.

De Recrementis Metallorum Artificialibus.

RECREMENTA Metallorum artificialia vocò, quæ separantur à Metallis, dum in fornace funduntur & purgantur.

Suntque:

1. Cadmia, 2. Diphryges, 3. Lithargyrium, 4 Molybdæna, s. Plumbago, 5. Tutia, s. Pompholyx & Spodium.

1.

CADMIA.

Cadmia
- Natiua
  - metallica, *v. Cobaltum.*
  - metalli expers, *v. Lapis calaminaris.*
- Factitia, *de qua hic.*

Cadmia factitia est corpus densum, ex fuligine æris, dum in fornace conficitur concretum, adhærens lateribus, camerisque fornacum, vel & in partem infimam delabens.

Dicitur Καδμεία, Arabicè Climia vel Chlimia.

Triplicis id fit generis, nominibus à re quam repræsentare videtur desumptis.

Botritem appellant, quæ Vuæ speciem refert: Ostracitem, quæ testis similis est: Placitem quæ crustis.

Botritis reperitur in fornacis parte media: Ostracitis in infima: Placitis in editiore.

N. 1. *Sunt qui Capnitem & Calamitem addunt.*

Capnitem, quæ in ipso fornacum ore reperitur, tenuissima, exusta & nimia tenuitate similis fauillæ. Verum hæc à Pompholyge vix vel parum differre videtur.

Calamitem vocant, à figura Calami, quam à pertica ferrea acquirit. Nimirum decutitur hæc à ferreis perticis, quibus cadmia, dum æs fusum iis agitatur, adhærescit.

N. 2. *Quin*

N. 2. *Quin & Cadmia paratur ex Pyrite Lapide in fornace vsto.*

Optima est Botritis, densa, modice grauis, & in læuitatem magis clinans, racemosa facie, quæ fracta cinerulenta est. *Diosc.*

Vires. *Leniter desiccat, abstergit, vlceribus humidis & putrescentibus confert, eademque ad cicatricem ducit. Adhibetur autem Botritis & Placitis inprimis in affectibus oculorum, reliqua in vlceribus aliis.*

PRÆPARATA.

P. Tutia (potius Cadmia) præparata Officinarum.

Igniatur & extinguatur cadmia in 🜄 rosarum, idque terna vice, hinc lauetur vt Pompholyx.

2. *Collyrium album Galen. v. Dispens.*

N. *Præstat in Collyrio hoc, vt & in aliis, loco Cadmiæ adhibere Pompholygē seu Tutiam. Nec audiendi sunt, qui Cadmiam & Tutiam confundunt, Tutiãque faciunt, quæ Tutiæ minus legitimè, rectius autem Cadmiæ species est.*

3. *Vnguentum de Tutia Nicolai, V. D.*

4. *Emplastrum de Lapide calaminari, V. D.*

II.

DIPHRYGES.

Diphryges est genus recrementi metallici, quod subsidet, dum æs in fornace fusum 🜄 frigida perfunditur.

Vires. *Mistam habet facultatem, continet enim in se quiddam & mediocriter adstringens & mediocriter acre: quamobrem vlcerum rebellium optimum Medicamentum est.*

Vsus in Officina est rarissimi.

III.

LITHARGYRIVM.

Lithargyros, Lithargyrium Officinis, spumosum excrementum est, è purificatione argenti, quæ per plumbum fit, residuum.

Duo eius genera communiter statuuntur, videlicet Lithargyrium argenteum, quod coloris albi, & aureum, quod flaui coloris existit. Verum non nisi coctione differunt, aureumque magis coctum est, quam argenteum. Germ. *Gleet.*

N. *Nihil est aliud, quam ♄.*

Vires. *Siccat & refrigerat moderatissimè adstringit, reprimit, occludit, caua explet, exterget, sarcoticum est.*

PRÆPARATIONES

Præparationes easdem cum ♄ pro re nata tamen suscipit. Vnde Medicamenta quoque eadem suppeditat, quorum tamen præcipua sunt.

1. *Sal Lithargyrij, Alumen ♄i Paracelso.*

Paratur beneficio ✳, non secus ac Sal ♄i: decantatur solutio, filtratur ac inspissatur.

Vires. *Et præcedentibus collige, & si libet respice ad Sal ♄i: Internè exhiberi quoque poterit in diarrhæis, dysenteriis, reliquisque morbis resolutis. Intestina læsa ac vlcerata sanat ac consolidat, sanguinem æstuantem refrigerat.*

Dosis ℨß. cum Theriaca vel alio Electuario sudorifico siue anodyno.

2. *Magisterium.*

Præcipitetur solutio cum ☍ ♀i.

3. ☋ *Lithargyrij rubrum.*

℞. Sal Lithargyr. ⊖ decrepitat. ā M. ac destilla per ♌m.

Vires. *Curat vulnera oculorum,* ☋

nigrum inspergitur vulneribus.

4. *Extractio seu Tinctura Lithargyrij Therebinthinata, alias Balsamus Lithargyrij Therebintinatus.*

℞. Sal Lithargyr. ℥ij. ♎ Therebinth. ℥iv. macera in ♁ibus calidis & rubescet.

Vires. *Mirarum existit virtutum in Chirurgia, conuenit vlceribus inueteratis, vt & tumoribus: curat vulnera, eademque ab accidentibus præseruat, præcipuè si addatur Camphoræ ʒß. succurrit itidem fistulis, cancro, morphæis & aliis*

5. *Balsamus seu Vnguentum.*

℞. + Sale Lithargyrii impraegnatum, misce cum ℘ (præstat in mortario plumbeo,) sic coagulatur in Linimentum.

Vires. *Confert inflammationibus, ambustis, podagræque calidæ, & simil.*

N. *Eodem modo fit & balsamus ♄i, ex +o sale ♄i impregnato, & ℘o oliuarum.*

6. *Liquor.*

℞. Sal vel Magisterium Lithargyrii, solue per deliquium.

IV.

MOLYBDÆNA seu PLVMBAGO.

Molybdæna s. Plumbage duplex Dioscoridi est: Natiua & Factitia.

Illa nihil aliud esse videtur, quam Lapis s. Minera plumbi, seu potius Minera plumbi & argenti simul.

Factitia est species Lithargyrii, videlicet est illud recrementum quod in argenti, antique purificatione cum plumbo, mineraue plumbi instituta, fornacis solio concretum perustum adhærescit.

Vires. *Similem Lithargyro vim possidet, ad frigidum paululum recedens, sed nec abstergentis facultatis est particeps.*

N. *Vtraque celerrime funduntur.*

V.

TVTIA seu POMPHOLYX & SPODIVM.

Pompholyx est fauilla tenuissima & volatilis, quæ dum æs in fornacibus perficitur, supernæ earum parti adhærescit. Arabicè Tutia. Latinè Bulla, Offic. Nil, vel Nihili album Germ. *VVetsz nicht Augen nicht.*

N. *Coit ibidem in glomusculos vellerum similes, contractaque farinæ modo dispergitur. Eodem modo & Cadmia, vi ignis violenti in fauillam seu tutiam redigi potest. Vide Diosc.*

Spodium est fauilla eadem ob grauitatem in pauimentum decidens. Græcè σπόδιον & σποδός. Latinè Spodium Græcorum. Offic. Nil vel nihili gryseum. Germ *Gravv nicht.*

N. *Dicitur Spodium Græcorum ad differentiam Spodij Arabum, quod nihil aliud esse, ait Auicenna l. 2. canon. tractat. 2. c. 617. quam radicem alcannæ cõbustam, cuius vires refrigerent & exiccent, styptica sint & confortent cor, conferant tremori cordis & syncopæ ex cholera suborta, &c. Hoc igitur cum nobis desit, Officinæ nostrates, Ebur vstum eius loco vendunt, ceu viribus similibus præditum.*

Vires. *Pompholyx Medicamentorum propè omnium, quæ citra morsum desiccant, (si lota fuerit,) præstantissimũ est, quamobrem ad vlcera cancrosa idonea existit, vt & ad alia omnia maligna. Inditur Collyriis, quæ ad oculorum imponuntur fluxiones, quæque bullas seu pustulas in eis natas curant.*

Spodium Græcorum vti specie à Pompholyge

Pompholyge non differt, ita & viribus inter se conueniunt.

N. *Legitima hæc Pompholyx ac Spodium raro in Officinis nostratibus extant, vnde eius loco Cadmia vti solent, verum operæ pretium est, de legitimis comparandis esse sollicitum.*

PRÆPARATA.

1. *Tutia lota.*

℞. Pompholygis q.v. inde linteolo modicè raro agitaque in limpida, vt tenuior ac vtilior tutiæ pars aquæ immisceatur, & nil in linteolo remaneat, præterquuam quod inutile est. Hinc residere permittitur, ac aqua decantatur.

2. Vnguentum Nihili ad oculos. *V. Aug.*

3. Aliud ad Oculos. *V. Aug.*

4. Diapompholygos Nicolai. Nihil dictum.

De Tutia,

N. *Hic recipienda cadmia.*

CAP. XX.

De Salibus in genere.

Salia nihil aliud esse quam corpora mineralia in ▽ solubilia ac denuo in salinam crystallinamque formam coagulabilia, libro primo dictum est: hoc loco vlteriorem eorum enodationem aggredientes, quatenus ea medicam prouinciam subeant, referemus.

Salia quæ medico vsui inseruiunt, adeoque præparatis inde parandis materiam suppeditare apta sunt, triplicis quidem sunt generis, pro triplici scil. mundi regno, minerali, vegetabili, animali: attamen hoc loco primariò non nisi de mineralibus agere conuenit, iisque natiuis solis, ad quorum normam tamen & artificialia; siue è mineralibus, siue vegetabilibus, siue animalibus elixiuiata illa fuerint, facilè dirigi poterunt.

De horum Salium origine sic sentio: Macrocosmus non minus ac reliqua duo mundi regna sua sustentatur viuitque nutritione. In hac redundat perittoma salinum, respondens salsuginosis excrementis, in animalium vrina, sudore, catarrho, & simil. deprehensis. Dictum perittoma macrocosmicum salinum, in globo hoc inferiore congregatum, variam pro varietate matricum induit speciem, non secus ac excrementum illud salinum in animalibus, differens euadit.

Hinc.

Sal { Commune, Gemmæ, Nitri, Alumen, Ammoniacum, Vitriolum,

Quibus & Arsenicum addere licet, quod tamen inter Salia & ♁ra ambigit.

Eligenda sunt Salia hæc in genere loco natali celebriora, tum puriora, nitidiora, & si natura ferat crystallina.

PRÆPARATIONES.

Præparationes quibus Salia subiiciuntur, sunt. 1. Purificatio. 2. Calcinatio. 3. Destillatio. 4. Sublimatio. 5. Fixatio, 6. Liquatio.

I. PVRIFICATIO.

Salia, quia plerunque heterogeneis, scatent, minusque syncera existunt, depurari opus habent. Depurationis huius modus pro varietate salium varius quoque institui potest. Potissima tamen ratio salium purificandorum consistit in solutione, soluti filtratione, filtrati exhalatione, adeóque salis concretione vel crystallisatione.

Soluuntur Salia non nisi in liquore aqueo, (non sulphureo aut pingui, & proin nec in 🜄 rectificatiss.) Liquor hic, nisi specialis accesserit admonitio, adhibetur vulgariter ▽ fontana, in qua sal quodlibet maximè si tepefiat, dissoluitur; dissolutum per chartam traiicitur, vt fecibus in charta relictis syncerum transeat; Hoc postmodum humiditate, ad siccitatem vsque abstracta, condensatur, vel s. a. cum aliquota liquoris portione crystallisatur.

II. CALCINATIO.

Calcinantur Salia per ignitionem, idque vel sine, vel eum fusione: & interdum accedente subinde materia seruili, de quibus speciatim in singulis.

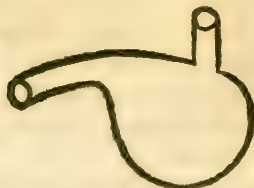
III. DESTILLATIO.

Salium destillatio, quia vt plurimum ♌u fixiori grauida sunt, per ♉m peragitur, eamque vel simplicem, vel tabulatam: vitream, vel terream, idque igne tum arenæ, tum nudo, pro fixitate scil. maiore vel minore liquoris eliciendi adhibito.

Per ♉m tubulatam destillatio hoc modo peragitur.

Ad manus habere decet ♉m terream formam, quæ in superiore ventris sui medietate tubulum habeat foramine peruium, quo materia per vices iniici, quodque post iniectam materiam obturari firmiter possit. ♉m hanc (si lubet loricatam) luto in fornace destillatoria obfirma, vt tubulus emineat, fumariis tamen vno ac altero relictis. Hinc rostro appone receptaculum capacissimum, (quia ♌ cum impetu irruentes amplum requirunt spatium,) iuncturis firmiter luto firmatis. Luto lento exiccato accende primo lentum ignem, hinc fortiorem, vt ♉ incandescat. Tum iniice materiam paulatim per tubulum, foramenque vel luto, vel bacillo stupha humida circundato obtura, donec ♌ illi impetuosi coagulati [aquæ in receptaculo immixti] sint, receptaculumque clarescat. Hinc iterum iniice, obturaque vt dictum.

Vide de his figuram appositam.

N. 1. *Commodum erit aliquotam aquæ partem*

partem receptaculo infundere, cui scilicet impetuosi illi Ω *immisceri, adeóque condensari possint.*

N. 2. *Salia simpliciora citra fluxum seu fusionem destillari volunt, quare ne inter destillandum vi caloris fundantur, duplum, triplum, &c. vel arenæ, vel farinæ laterum, vel agrillæ siccæ humidæve commisceri solet, quorum beneficio fusio illa præcaueatur.*

IV. SVBLIMATIO.

Sublimatio non nisi Sali ammoniaco peculiariter ac præcipuè competit, vt & arsenico. Flores enim ⊖ communis vno & eodem destillationis actu acquiruntur.

V. FIXATIO.

Fixantur Salia diuersimodè, de quo speciatim suis locis.

VI. LIQVATIO.

Liquari possunt Salia, si vel aëri humido exponantur, vel liquore aqueo aspergantur.

Formæ Medicamentorum seu PRÆPARATA Salina sunt.

1. Crystalli seu Sal purificatum.

N. *Crystalli Salis, si simpliciter præscribantur, nihil aliud denotant, quam Sal crystallisatione purificatum, sic conficiuntur Crystalli* ⦶, *&c.*

Excipe Crystallos ⊖ *dulces, de quibus in* ⊖. *cap. seq.*

2. Sal calcinatum.

3. Destillatum vnde { Phlegma. Aqua. / Spiritus. / Oleum.

4. Sublimatum. Flores.

5. Fixatum.

6. Liquor-Balsamus.

CAP. XXI.

De Sale communi.

SAl commune nihil aliud est quam salsugo ▽æ salsæ, [marinæ scil. vel fontanæ,] quæ salsugo humanitatis aqueæ euaporatione inspissata remanet.

Dicitur, Basilio Monacho: nobilissimum ac optimum Aroma. Græcè ἅλς. Arabicè Melich, Melha, Germ. *Saltz, Kuchensaltz.*

Duplex Salis huius genus occurrit, marinum scil. & fontanum, vtriusque diuersæ sunt species.

Primas autem Sal marinum sibi vendicat, ac præcipuè Hispanicum, in cuius tamen defectu satius est sal fontanum, quod ad manus est, in præparationibus nostris recipere, quam aliud salis genus cum sumptu acquirere.

Inter fontana tamen maxima quoque diuersitas est, reliquisque laudem præripere videntur Hallense ac Lunæburgense quibus tamen haud multum cedit, quod in Patria mea Vffleniæ VVestphalorum paratur.

Vires. *Calfacit, exiccat, abstergit, dissoluit, purgat, adstringit leniter, consumit superfluitates, penetrat, digerit, aperit, incidit, Venerem stimulat, putredinem, venenisque resistit.*

Hinc conuenit, Internè in cruditati-

bus ventriculi, appetitu prostrato, obstructionibus alui & vrinæ, colicis doloribus, &c.

Externè, in vlceribus putridis ac serpentibus mundificandis, in tumoribus simplicibus & pestilentialibus discutiendis, in combustionum ἐμπυρῶσ extrahenda, in pruritu & scabie exiccanda, in suggillationibis, sanguineque extra vasato resoluendo ac discutiendo, in dolore dentium, colico, cephalico, arthritico, & simil. mitigando, in oculorum pterygio absumendo.

N. *Ad Salis huius communis naturam accedunt salia artificialia, ex vegetabilibus ac animalibus incineratis scil. elicita, vnde & iisdem ferè præparationibus subiici queunt.*

PRÆPARATIONES.

Præcipuæ sunt.

Purificatio. 2. Calcinatio. 3. Destillatio 4. Sublimatio.

PVRIFICATIO.

Purificatio ⊖ fit modo vulgari, soluendo in ▽ ac crystallisando.

N. *Si solutio hæc ac crystallisatio aliquoties repetatur, tandem ⊖ dulcescit.*

II. CALCINATIO.

1. *Decrepitoria.*

Sal calore irritatum crepitare solet. Quare ne crepitando vas destillatorium disrumpat, operæ precium nonnunquam erit, idem decrepitare, i.e. ad △m calcinare, donec amplius non crepet.

2. *Fusoria.*

Funditur sal in +bulo, sine aliquo artificio, △ e saltem satis forti adhibito.

Aliter cum ♆.

℞. ⊖is, ♆ ana misce ac in anemio calcina igne violento, vt concrescat. Hinc extrahe sal cum ▽ commun. ac coagula.

Vires. *Basilius ⊖ hac ratione cum ♆ ter calcinatum, singulis vicibus cum noua ♆ anaticè mixtum) ahibet in Tinctura ☾ conficienda. Vide de ☾.*

III. DESTILLATIO.

Destillatio ⊖is exhibet acidam ▽, phlegma, sal volatile & spiritum.

Nimirum.

℞. ⊖. destilla per se ex ♉, primò prodibit ▽ acida seu ⊕lata; secundò phlegma, cum quo sal quoque armoniacus seu volatilis sublimatur. Cessa à destillat. ac repone ☠ in loco humido ad attrahendam ▽m (vel aliquota ▽æ parte irriga,) dein destilla rursum, sic exibit ♌ acidus. hoc repete toties, donec totum ⊖ in ♌m conuersum sit, quem in MB rectifica.

1. *Spiritus Salis, siue Oleum ⊖ vulgare.*

℞. Salis commun. ℔.ij. impasta vel malaxa cum argillæ figulinæ, boliuè armen. ℔. iij. ad v. & vltra, inde forma orbiculos, quos ad duritiem exiccatos, impone ♉æ terreæ, ruto obductæ, vix ad medietatem implendæ: iungatur Recip. satis capax & seruatis △ gradibus, donec phlegma egressum sit, vltimo pelle forti △ continuando eundem donec ♌ albi prodierint, ♌m hunc rectifica, phlegma,

ma, vel in MB abſtrahendo, vel ſi mauis euaporando.

N. 1. *Si terram ſigillatam loco argillæ ſumpſeris, præſtantiorem elicies ſpiritum: Quin imo ſal cum triplo arenæ vel farinæ laterum, vice argillæ miſceri poteſt.*

N. 2. *Quandoquidem in prima deſtillatione ſalis portio minima in ♌m reſoluitur, nonnulli ⚗ in ▽ communi coquunt, & ⊖ inde extractum, vt prius deſtillant.*

Alij ⊖ extractum cum ♌u illo priori miſcent, aliquandiu digerunt & deinde cum bolo & ſim. § ando, totam ſalis ſubſtantiam in ♌m tranſire faciunt. *Croll. Senn. in Inſt. l. 5. p. 3. c. 5. Beguin. Agricola.*

N. 3. *Impaſtatur Sal ne fluat, quippe ſi fluxerit, vix ♌ aſcendet.*

N. 4. *Alij.*

℞. Ouſt. part ij. ⊖ p. iij. § antque, verum ♌m ⊖ purum hac ratione acquiri non videtur veriſimile, imò in examine conſtat, eiuſmodi ♌ vim ſuam ab O potius obtinere, quam à ⊖.

Vires. *Diureticus eſt & Lithontripticus, tartareamque mucilaginem potenter reſoluit, vnde vtiliter adhiberi ſolet in obſtructionibus Epatis, Lienis, &c. in Hydrope, Ictero. Extinguit ſitim mirabiliter, abſumit corrodendo ſine dolore, quicquid in vulneribus aut affectionibus aliis putredine corruptum eſt. Mixtum cum ꝏo Terebinth. Ceræ, Camomill. Verba ſcicet & ſim. dolores podagricos ſedat, tophos diſcutit. &c. Sanat quoque membrorum contracturam ac ariduram.*

N. *Ad eundem modum eliciuntur & ♌ ex ſalibus artificialibus vegetabilium, quorum vires licet ex plantis ſuis aliquo modo coniecturari poſſint, (e. gr. ex ſale abſinthij elicitur ♌ ſtomachicus, &c.) Attamen ♌ vegetabilium in genere omnes ſunt acidi, inſtar ♌ ⊖is com. incidunt, reſoluunt, &c.*

2. *♌ Salis compoſitus.*

℞. ⦶ puriſs. & ⊖. decrepit. (vel fuſi) ā M. cum dupla vel tripla quantitate, [alij quadrupla,] argillæ ſiccæ, & exinde more ſolito △ nudo ♌m prouoca.

℞. Huius ♌ ℔. 1. ⊖is fuſi ℥ iv. digere aliquandiu, vt nimirum adiectum ſolui poſſit, & protinus per ☊m deſtilla. Augebis hac ratione ♌m & fortiorem reddes, quem eodem plane modo, cum nouo ⊖ fuſo, eadem quantitate ſumpto, pro libitu toties augebis, quoties placuerit. Abſtrahe ab hoc ♌u phlegma, & deinceps eundem rectifica per ☊m. *Vntzer. Agricola.*

Vires. *Maximarum eſt virium in Hydrope, intrinſecus & extrinſecus adhibitus, confert itidem in fiſtuloſis vulneribus.*

3. *Spiritus ⊖. viridis.*

℞ Fragmenta laterum, indantur ollæ, ignianturque in fornace calcaria; ollæ huic alia ſuperpoſita ſit olla, ſale aliquatenus adimpleta, quod vbi vi caloris liquefactum fuerit, pertunde fundum ollæ ſuperioris, vt ſal fuſum in ignita defluat laterum fragmenta, cumque iiſdem miſceatur. Ex his igitur § etu ♌r per ☊m vt moris. *Sennert. Inſtitut.*

N. *Idem perfici poteſt, ſi ſale in cella liquefacto fragmenta laterum ignita imbuantur.*

4. *Spiritus ⊖ corallatus.*

℞. Sal comm. ℔. iij vel iv.

Corallor. tenuiſſ. tritor. ℔. 1. M. læuigando ſuper porphyr. poſtea igne deſtilla

destilla vehementissimo in excipulum capaciss. & ♎m salis accipies vna cum ♌u corallorum.

N. *Addere potes & sabulum, vt fusio impediatur.*

Vires. *In affectibus cordis, palpitatione scilicet & sim. maximarum est virium.*

Dosis ℈ß.

5. *Spiritus Salis dulcis.*

℞. ♎ ⊖is optimè dephlegmati 🜅 opt. ā M. ℥lentur ter vel quater, sic vnientur inseparabiliter & dulcescent.

N. 1. *Eandem dulcedinem consequi poteris, si vel* 🜅, *vel* ☍ ⚲ *i, vel feces vini ab initio* ℥*lationis cum* ⊖ *commiscueris.*

N. 2. *Exuitur quoque* ♌*s* ⊖ *vi corrodente ac velut maturescit, dulcescitue si dephlegmatus vase firmissimè clauso trimestri spacio in* 🝗*bus continuo atque æquali calore tepentibus [qualis est* ☉*is æstiuus] digeritur.*

Vires. *Egregium præseruatiuum est in peste, arcet enim omnem putredinem. Ventriculum cum visceribus reliquis in optima conseruat dispositione.*

Soluit corallia, &c. quinimo & ☉lis tincturam extrahit. *vide* ▽ *temperatam Basilij in* 🜅 *l. 4. class. 2.*

Vsus. *Cum sacchàro cando in formam Electuarij misceri, singulisque diebus ieiuno ventriculo assumi poterit. Hartm. in pract. loc de pest. Senn. in inst. Tentz. Gluckraht, &c.*

6. *Aliter.*

℞. Sal fusum, solue in ▽ pluuia destillata, filtra, inspissa, ac repone ad crystallisandum: Crystallos hos exemptos vicibusque aliquot, (10) vti dictum solutos & crystallisatos, (sic dulcessent) imbibe cum 🜅, formaque globulos cum argilla, destillaque vt moris, est.

Vires. *Præter virtutes iam descriptas, insigne exhibet menstruum ex rob ferè omnibus tincturas extrahere idoneum: insuper Herniam carnosam consumit, si quotidie ter illinatur: maneque ac vesperi eius gutt. x. assumantur. Agricola.*

7. ⊖ *dulcis compositus.*

℞. ♌ ⊖ compositi ac Alcohol. Vini ā M. ac vni circulando, cohobandoque,

Vires. *Adeo resistit siti, vt Hydropici vsu illius aliquandiu à siti liberi reddantur, prodest etiam Ictericis, Lumbricos potenter expellit, extrinsecus lente podagram si caute illinatur, imo, quicquid de Ol. spiritúue* ⊖*is apud Paracelsum, aliosque modernos Auctores legitur, id ipsum huic potissimum adscribendum est.*

Dosis g. 6. ad ℈ß. *in vno vel alio Liquore. Hartmann. in Croll. Tentzel. Vntzer.*

8. *Spiritus* ⊖*is* ⊕ *lati diureticus.*

Fit ex leuiter calcinati ⊕ li & ⊖ tosti partibus æqualibus cum bolo vel ▽ figulinâ globulis confectis, (meo damno expertus ⊕ lum his non sufficere ad cohibendum fluxum, fixitatemque materiæ) more vero communi ♌us euocatur, qui postea per rectificationem à phlegmate liberatur.

Dosis gutt. vj. matutino tempore cum brodio decoctionis petrosel. Excommunicatione G. Horstij habuit S. Closs.

9. *Spiritus Essentialis.*

℞. Salis Hallensis ad albedinem calcinati (qui hac in operâ reliquis præfertur) ℥ij. Imbibatur ☍ ⊖ mar. vel montan. ad consistentiam pultis liquidioris fiat clauso vase digestio, quousque ♌us cum ⊖ calcinato vnitus siccatúsque sit, affunde alium imbibendo

bendo deſiccandóque toties, dum ſal vlteriorem proprij ſui ♌us incorporationem recuſet, & ex colore aureo odoreque ſuaui dignoſcas, ☋ rationis tempus inſtare, quam ſi per ☊ inſtituas, exibunt fumi albiſſimi, qui in aquam conuertuntur & rectificatione opus habent.

Vires. *Dicitur ex ☉ tincturam abſque corp. dilaceratione allicere. Eſt inſuper remedium ſiſtendis in momento Vomitibus dicatum & certum, idque indifferenter & in omnibus morbis.*

Doſis gutt. 3. in Syrupo, iuſculo vel vino.

Ex commun. S. Cloſſæi.

10. *Spiritus ⊖ dulcis ☉em ſoluens.*

Extinguantur fragmenta laterum 5. aut 6. vicibus in ☍ ⊖, poſtea deſtillentur, prodibit ♌us ſubacidus, qui in volâ ☉is folia & margaritas ſoluere creditur. 2. Flos Salis ſiue cryſtalli ⊖ dulces collo ☊ poſt deſtillationem affixi, longóque tempore cum ‿ digeſti idem efficiunt. 3. Solus ♌us ⊖ vi circulationis diutinæ caudam ſuam deuorat, id eſt acredinem ſuam innato ſuo balſamo dulcificat. 4. Idem cum ♌u ardente ♄ni mixtus aliud menſtruum dulce præbet ☉is ſolutiuum. 5. Ex ſpiritu Roris Majalis & ſale calcinato fit alia Aqua ſolutiua dulcificata longâ digeſtionum & irrorationum ſerie, quæ ☉em in liquorem volatilem potabilémque euehit.

Dx communicatione eiuſdem.

11. *Cryſtalli ⊖is dulces, ſeu ſpiritus ⊖ coagulatus.*

P. ☊ terrea, ampla & fortis, quæ in ſuperiori ventris capacitate fiſtulam habeat in medium ‿ æ corpus pone deſinentem. Huic ☊æ impone ⊖ commun. vel quod melius Hiſpan. ſeu marini ℔.iij. vel iv. Receptaculúmque adapta capaciſſimum, cui ſi libet ▽m infundere licet; adde △ per gradus, donec ⊖ fluat, tum per fiſtulam guttula vna vel altera ▽æ frigidæ immittatur, vt (fiſtulæ orificio ſtatim obſtructo,) in ☊ ſpirituum copia mediante humiditate eleuetur, inque receptaculum propellatur, continua hoc ipſum, donec ⊖ in ♌m ferè ſit redactum. Dephlegmetur dein ☋atum, euaporétque humiditas; reliquum exponatur ad cryſtalliſandum, ſ.a. ſic cryſtalli colligi poſſunt Sacchari dulcedinem referentes, ſolubiléſque per deliquium.

Vires. *Sudorificum eſt, Hydropicorumque ſitim non minus ac ♌ ille ſalis dulcis compoſitus arcet; quippe nihil aliud eſt quam ♌ Salis coagulatus, vnde quoque eſſentialem humiditatem, quæ multum in Hydropicis exhauritur, maximopere adiuuat, ventriculumque ac viſcera reliqua confortat, malignitatem in peſte, peſtilentialibuſque febribus potenter diſcutit.*

Doſis gr. 5. 6. 7. *ad* 20.

N. 1. *Si ad ſal comm. exiccat.* ℔. *j. addideris carbonum pulueriſat.* ℔. *ij. optiméque miſcueris, ex* ℔. *j.* ⊖ *accipies Spiritus* ℔. *ſ. Hartm. in Croll. Keſler.* 4. *cent.* 79. *Agricola.*

N. 2. *Cryſtalli hi cum ☉ imprægnati nobiliſſimum exhibent confortatiuum. Fiique ſi Cryſtallorum p.6. cum ☉ foliat. p. 1. aliquot ☋ as in ✛ ſub tegula reuerberantur. Agricola.*

N. 3. *Keſlerus docet & follem adhibere, cuius rei gratia ☊m habere duplicem tubulum oportet, alterum frigidæ immittendæ, alterum folli intromittendo inſeruientem.*

12. *Flores sal communis.*

Quemadmodum in succini destillatione flores, salis volatilis titulo eleuantur, parietibusque ac collo ♌æ adhæreseunt: ita & ♋atione ♌ oleiuè salis, tandem △is vehementia flores ascendunt, quos collige.

Vsus horum varius est, ac crassum phlegma incidendum, corruptosque humores à putredine vindicandos.

N. 1. *Sunt qui cum ✱ sublimant, verum decipiuntur, si flores salis simplices inde sibi imaginantur.*

N. 2. *Fiunt etiam flores salis, si in rectificatione ♌ ac olei Salis id quod residuum fuerit fortiori △ sublimes.*

N. 3. *Si ♋latio facta sit cum O, ⊖m aëri aliquandiu expositum, ac iterum ♋ationi subiectum, plus olei ac florum suppeditabit, potest hoc aliquoties repeti.*

13. *Alius ♌ seu ⁂ ⊖. vnde Crystalli dulces.*

℞. ⊖ marini crebris solutionibus [in ▽ pluuial. vel fontis destillata] filtrationibus & coagulationibus optimè purificati, ℔. vi. adiice dissoluentis ♌lati & melliflui ex vegetabili & animali parati, (i.e. +i ex melle facti,) q. s. præmissa digestione destilla gradatim ac cautè, ex ♈ terrea vel vitrea, luto probè munita in receptaculum capaciss. Sic elicies ♌ aqueos sulphureos ac ♌latos, dulces acidosque, qui firmissimè sali reconditi inhærent, [gradatim ac cautè ♋atio hæc peragenda est. Oportet enim vas incandescat, purpureo tamen non claro colore, ne scil. ⊖ fluat, & in hoc gradu immorari decet ♂ ♀ 8] post ♌ nebulosos, [in quibus primum Ens metallorum resolutum est,] exhaustos, tandem ad collum recipientis sublimabitur ▽ foliata instar niuis albissima, vel etiam flaua, [qui ☿ aut ♀r philosophorum nuncupatur.] ♌m destillatum, vt & ▽m coniunge, abstraheque phlegma solummodo insipidum ♑ calore lentiss. reliquum repone ad crystallisandum s. a. Et hoc repete, donec nulli amplius crystalli concrescant, & id quod extillat aciditatem sapiat. Tunc ab opere desistendum, & in fundo cucurbitæ quærendum verum ⊖is ⁂ vitriolatum.

Vires. *Crystalli hi, etsi sapore dulces, admirandæ tamen sunt virtutis, adeo vt vel per se seorsim, vel cum oleo suo debita proportione permixti, verum sint Solis menstruum ac dissoluens, quod proprietates eius ac virtutes vitales, vegetantesque locupletat & exacuit.*

14. ⁂ ⊖*is rubrum.*

℞. Sal fusum +o sufficienter impraegnatum, misce cum silicibus grossè contusis & destilla ex ♈ per ⁂m, prodibit primo ♌ flauus, postea ⁂ rubrum.

N. *Impragnatio illa fit vt moris. Nimirum:*

⊖ fuso superfunde ✱, & abstrahe per ⁂ m: iterum superfunde nouum ✱, & rursum abstrahe, hoc toties repetendo, donec materia optimè sit putrefacta & nigra.

IV. EXTRACTIO: Vnde Tinctura Salis.

℞. Salis calcinati q. v. solue in ▽ still. & coagula, idque repete tantisper, donec Sal purum sine fecibus dulce reddatur.

Hinc

℞. Huius p. ij. O vsti part. 1. destilla △e nudo paulatim, donec ♌ omnes propulsi sint, ♌m hunc rectifica

fica vicibus aliquot (4.) Dein ex ☠ Sal cum ▽ destillata elicito, idque optimè solutionibus ac coagulationibus purificatum, calcina in phiola ad rubedinem, (fit spacio ⊠.) Huic demum superfunde ♌m priorem, digere & elicies Tincturam rubicundam, quæ nec recusat per ♌m propelli.

Vires. *Sudorificum ac diureticum est insigne, tartareas mucilagines incidit, putredini omnigenæ resistit, corroborat itaque Balsamum natiuum, adeoque vsus præcipui est in peste, febribus, hydrope, calculo, (atterit nimirum,) obstructione Epatis, Lienis, &c. Quinimo & sanguinem mundificat, vnde maximè prodest in cutis pruritu, doloribus arthriticis, & simil.*

Dosis ℈j. ad ʒj.

CAP. XXII.

De Sale fossili. seu Sale Gemmæ & Indo.

SAl Gemmæ salis communis genus est, quod in fodinis lapidum frangitur, specieque Crystallorum splendens eruitur, vnde gemmeum, à gemmis ob colorem nuncupatur, dicitur alias Sal fossile. Germ. *Steinsaltz.*

Vires. *Hoc etsi easdem vires cum sale communi obtineat, substituique eidem queat, rarioris tamen vsus est in praxi Medica; crebrioris in Chymica, vbi in solutionibus Metallorum Sali communi antecellit. Commendatur tamen peculiariter Foresti experientia ad stercora dura eliquanda, adeoque ad colica tormina arcenda intus & extus l. 21.5.*

PRÆPARATA.

Omnes præparationes subire aptum est, quas ⊖. Attamen præcipua quæ ex illo in vsum veniunt.

Sunt

1. *Spiritus Salis gemmæ, Spiritus ♉ fusibilis ☿ talis.*

Fit eodem modo, quo ♎ ⊖is. Nimirum, ♉ miscetur cum triplo argillæ vel sabuli, &c. ♋ aturque per ♌m igne nudo.

2. *Balsamus Salis gemmæ, seu Liquor.*

℞. ♉ ℔.ij. fluat ad △, & postea soluatur in ▽ pluu. destill. Filtretur coaguleturque. Has operationes liquefactionis, scil. solutionis, filtrationis & coagulationis tantisper repete, donec ♉ ad summam subtilitatem fuerit perductum, quod inde cognoscitur, quando eius particula ad candelam admota, statim liquescit.

Vires. *Arcanum summum est in rupturis, intus & extus adhibitum.*

Intra corpus dantur quotidie guttæ aliquot (3.4.5.) cum Extract. consolidæ.

Extus fiat illitus, Hartm. in pract.

N. *Mentio quoque apud veteres fit Salis Indi, de quo ambigitur, quid propriè sit. Sunt nimirum, qui contendunt non esse Salis genus, sed Saccharum, salis nomine insignitum (ob similitudinem quàm cum sale habeat.) Verum enim verò rectius sentire videntur, qui id peculiare*

culiare genus salis fossilis faciunt, eiusque loco, cum raro vel nunquam in nostras regiones transportetur, Sal gemmeum recipiunt. E.gr. in Pelulis de Lapide Lazuli, & simil.

CAP. XXIII.

De Sale Nitri.

SAl Nitrum est Sal Sulphureum, seu φλόγιστον, salso-amarum ex terra pingui excoctum.

N. *Etsi præter Nitrum antiquorum quod planè nobis incognitum est, triplex dari possit. Nimirum 1. Quod ex terra extrahitur. 2. Quod muris lapideis adhærescit. Et 3. quod scopulis seu rupibus adnascitur: Attamen Officinis nostris, non nisi vnicum vsitatum est. Primum videlicet, idque excoquitur ex terris desertis ac pinguibus, siue pinguedo illa à terræ Archæo sit immissa, siue aliunde introducta. Introducitur enim e.g. vrinis atque excrementis animalium ac columbarum.*

Chymicis dicitur Gerberus Chymicus, Sal infernalis, Sal ♃reus, Hermes, Baurach, Algali, Sal Anderonæ, Anatron, Cabalatar, &c. Basilio, Serpens terrenus, German. *Salpeter, Salniter.*

Eligendum nitrum est crystallinum, purum. Tanto autem purius censetur, quanto minus salis communis particeps fuerit, participationem hanc experiri licet φλογώσει.

Nimirum:

Mitte sal nitrũ in carbonem ignitum, si omne auolauerit, purum iudicatur, & è contra, sin aliquid remanserit, quantum remansit, tantum de sale communi participare æstimatur.

Vires. *De Nitri qualitatibus primis haut parum controuertitur: Sunt enim qui calidum, sunt & qui frigidum id æstiment.*

Cæteras Nitri vires quod attinet, vim habet putredini resistendi, sitim ac æstum compescendi, Tartaream saburram incidendi, coagulatos sanguinis grumos resoluendi, dolores mitigandi, (id quod præcipuè lapidi Prunellæ adscribitur.)

Hinc

Vsus eius tam internus, quam externus vulgatissimus est.

Internè soluitur in potulentis ac præcipuè in ▽ fontan. (ʒ j. vel ʒ iß. in mensur. 1.) exhibeturque in febribus ardentibus epatis ac mesaræi.

N. *Vbi aluus nimis laxa fuerit, vel ventriculus debilis, eius vsus non ita proficuus est.*

Externè communissimus eius vsus est in inflammatione faucium & angina (vbi in gargarismis solui solet. 1.) in topicis anodynis ac refrigerantibus, vbi præcipuè soluitur in liquore appropriato & imponitur cum linteo: in combustionibus, vbi simili modo applicatur.

Dosis eadem quæ lapidis Prunellæ.

PRÆPARATIONES.

Præcipuæ sunt.

1. Purificatio. 2. Calcinatio ac Fixatio. 3. Destillatio. 4. Extractio.

PVRIFI

PVRIFICATIO.
Vnde
Nitrum Cryſtalliſatum, ſeu Cryſtalli Nitri.

Nitrum cryſtalliſatum quando ſimpliciter præſcribitur, nihil aliud intelligi ſolet, quam Nitrum ſine calcinatione, ſola ſolutione ac cryſtalliſatione purificatum. Soluitur autem in ▽ communi, cryſtalliſatúrque ſ.a. vt moris.

Depuratio ſal Nitrum.

Præter eam quæ a Keſlero art. 61. centur. 1. deſcribitur, fit quoque, ſi ℔. xv. ⏀ in menſur. vnâ aq. comm. ſoluas in cacabo æneo ſuper △ lignorum per dimidiam horam, ſi probè ſolutum eſt, remoue ab △, & ſenſim per vices inſtilla ℥ iv. aut circiter +, tege cacabum pluribus linteis, & ſine concreſcere in diem alteram.

Ex S. Cloſſ.

II. CALCINATIO.
Vnde
1. Lapis Prunellæ, Nitrum tabulatum, ſeu præparatum, fixum, anodynum ſeu cryſtallum minerale.

℞. ⊖. puri q.v. fundatur in + bulo ſuperinice aliquid 🜍 puri (melius eſt flor. 🜍.) quod vbi deflagrauerit iterum aliquid 🜍is immitte, idque repete, donec ſuper ⏀ ℥j. inieceris ʒß. ad ʒj. & ⏀ planè purum fiat, tum effunde; & hic eſt lapis prunellæ vulgaris.

Nitrum hoc modo præparatum ſi qua impuritates contraxit, purificari poteſt ſolutione & cryſtalliſatione, vt ſupra dictum.

N. *Præſtat ▽m roſarum pro ſoluente adhibere.*

Vires. *Vires ac Doſis eadem quæ Nitri, imo quæ ſupra de Nitro dicta ſunt, de lapide hoc prunellæ potiſſimum intelligi debent.*

N. *Doſis, Hartm. in practic. miſcet huius ⏀i præparati ℥j. cum menſur. 1. Liquoris, ſeu ▽æ pro potu febricitantium. Ego vix ℈iv. tranſcendo, nimirum aliquantulum, debilitat ventriculum, vnde & alui fluxus concitare nonnunquam ſolet, aliàs à ʒß. ad ʒj. propinari ſine noxa poteſt, præcipuè autem cum Sacchato, quo amaror mitigatur. vide Sennert. Inſtitut. Beguin. lib. 2. cap. 12. Quercetan. in Pharmacop. reſt. & Alexicac. &c.*

2. Nimirum fixum, aliud.

℞. ⏀ pur. ℔ iij. ♃ ℔. iv. M. & cementa ☋ 5. vel 6. dein extrahe ⏀ affundendo ▽m calidam, filtrando & filtraturam inſpiſſando.

N. *Prima Cryſtalliſatio ⏀ optima cenſenda eſt, continet enim nitrum purius & magis inflammabile, ſecunda, quæ fit per euaporationem eiuſdem aquæ vſque ad medias, minus ſyncera eſt, & ⊖ fixi particeps.*

3. Aliter.

℞. ⏀ q.v. affunde ♌um ⊡æ, deſtillaque ſenſim. tandem adde ▽m auctiorem vt fluat; Labores hos repete aliquoties, (5. ad minimum,) ſemper nouum ♌m affundendo.

N. 1. *Alij pro ♌u ⊡æ ſubſtituunt ♌m 🜍ris.*

N. 2. *Nonnulli Nitrum læuigatum impaſtant cum albumine oui, exiccantque ad △m, tandem augent △m vt Nitrum fluat: hinc effundunt.*

Vires. *Metalla reddit malleabilia.*

4. Cryſtallum minerale ſaccharatum.

Fit, ſi Cryſtallo minerali in ▽ roſarum ſoluto Sacchari ana miſceatur, idque fit propterea ne ſcil vrinoſus ſapor moleſtiam pariat. *Fel. VVirtzius*

4. *Chirurg. c. 4. pro arcano habet in hæmorrhagia vulnerum.*

5. *Nitrum perlatum.*

℞. ⦶i 🜄 solut. part. iij. vel iv. sal perlar. itidem in 🜄 solut. p. ij. vel ana coniunge, coagulaque euaporando, ac repone in frigido loco ad crystallisandum.

Vsus. *Egregium est cordiale & mitigat simul æstum febrilem.*

6. *Nitrum corollatum.*

Fit eodem modo ex sale scil. corallorum & ⦶ an.

Vires. *Vsus idem est cum priori in febribus & virium restauratione.*

7. *Nitrum saturnisatum.*

Fit eodem modo, nimirum, ex Saccharo ♄i & ⦶ puro, seu lapide prunellæ,

Vires. *Confert asthmaticis.*

Dosis g. 6. vel 7. in ▽ aliqua conuenienti.

N. *Si cuipiam lubet nitrum vel lapidem Prunellæ tingere, soluat tincturam rosarum, violarum, santali fl. Tunicæ, & sim. in appropriata aqua, in qua nitrum sit solutum, reponaturque ad crystallisationem: Eodem modo & Saccharatum crystallinum tingi potest.*

Crystalli ⦶ siue Draco fortificatus.

Digere nitrum depuratissimum in ♌u ⦶; vt illius soluat quantum poterit, abstrahe, egredietur phlegma, alium ♌um suffunde, digere, ☋a, donec tam acer exeat, vti affusus fuit, tùm satis Draconem imprægnasti, liquorem in ☊ residem pone in cella vt lapillescat, hos lapillos in aqua solue & denuò in Crystallos coge.

Ex commun. S Closs.

Vires. ♀ *eas materias expellunt hi crystalli, sudores, sedes & Vrinas mouent.*

Dosis ℈j. in aqu. appropr.

Terra foliata ⦶ S. Closs.

Candefac ⦶ in + & per vices iniice carbonem viuum, vt ⦶ inardescat, continuat donec flagrare desinat, quod restitat soluatur in 🜄, filtretur, coaguletur, idque ter cum nouo 🜄 repetatur. Tandem soluatur in 🜅, qui postmodum ☋etur. In fundo erit Terra Talcosa nitri fusilis instar ceræ.

Vires. *Obstructum Mesenterium & lienem liberat, suauiterque repurgat extractis Rhabarb. & senæ commodè additur ad virtutes eorum augendas.*

Dosis ʒß in dicto radic. aperitinarum.

Nitrum 🜔 tum, seu Sal dulcis Holsatib. Panacæa duplicata.

Arcanum duplicatum.

Nihil est aliud quam ⊖ ex 🜍 🜖 (ex ⦶ & 🜔. an.) extractum, crebrisque solutionib. & coagulationibus ita depuratum, vt candidissimum existat. Hæc sublimissimè puluerisatum, & cucurbitæ lutatæ impositum, calcinatur ita vt liquefiat. Melioris liquefactionis ergo aliquota pars ⦶i additur,

N. 1. *Laborem hunc interdum 2. & 3. vice repetere conuenit.*

N. 2. *Si vice tertia repetitio iteranda sit, expedit prius materia solutione ac coagulatione à fecibus depurare.*

N. 3. *Alij liquefactionis ergo ℞. Lap. Prunellæ p. 1. ad ⊖is illius p. 2.*

Communicata mihi fuit hæc descriptio diuersis è locis, & præ aliis ex illustr. aula Holsatiæ. Gottorp. vnde & nomen illis in locis obtinuit.

Vires. *De viribus ita ad me Cl. D. D. Ioel Langelot scribit: Mille experimentis salis huius efficaciam Aula nostra*

ſtra comprobauit in Melancholicis affectibus, febrib quibuſcunque continuis in intermitentibus, calculo, ſcorbuto, &c. Quin & ſomnum conciliaſſe, præſertim in Melancholicis non ſemel notauimus.

Doſ. à ℈j. ad ℈ij. Conſtitit illuſtriſſ. noſtro deſcriptio quingentis imperialibus. Libras aliquot quotannis abſumimus. Mynſichtus hic accepit, qui illud ſub nomine Arcani duplicati venditat.

Ad ſalis illius part. 7. Calcis ☉ rite præparatæ p. 1. addimus.

Sal cachecticum Chalibeatum.

℞. ⊖is illius puri (ex ☿ ▽F) p. ij. Sal comm. prunellæ. p. 1.

1. Fluat ſal comm. prunellæ in ✝bulo, hinc ſuperiniice animam ♂is ſiue illa liquida ſit, ſiue in forma pulueris) ſic rubeſcet. Si ſatis imprægnatum ac rubeũ videatur, conterendo admiſce ☿ illud ſal cõmuni, fiatque, puluis ſubtiliſſimus. Hunc inde cucurbitæ vitreæ, da ▽ arenæ gradatim, tandemque fluat inſtar aquæ (quo diutius, eò melius.) Denique fracto vitro exime lapidem rubicundum.

Vires ac Vſus: *Summè conducit (vt & Sal Holſatiæ) in appetitu proſtrato, cachexia, febribus, nephritide, catarrhis, ſcorbuto, lue gall. contractura, paralyſi, & vbicunque ſanguinis emẽdatione opus eſt, Somnũ inducit. & alia præſtat quãplurima, idque vt plurimum inſenſibili tranſpiratione, nonnunquam ſudore ſine moleſtia, aliis blandum mouet vomitum, ſed raro, aliis leniter aluum ciet.*

Doſ. à g. 6. ad ʒj. in liquore appropr. Ex commun. Amici Hamburg.

III. SVBLIMATIO.

Vnde

Flores ſal nitri.

℞. ⦶i, ⊖is, an. ℔. 1. fluant. Hinc ſuperiniice carbones ignitas ac ſuperimpone fictile in verſum rite adaptabile. Sic exurgunt flores in futile ſuperius ſuperius panno madido ob ducendum. Candidos illos flores pennula abſterge & ſerua. Facile liqueſcunt in aqua.

Vires. *Efficax eſt medecina in febri tertiana, aliiſque æſtibus. Ioel Langel.*

N. 1. *Butyrum candidum purgatiuum ex liquore ⦶ & ſalis ♁ vide in Myrothec, Fabri p. 330.*

N. 2. *Arcanum ☾ per calcinat. 3. ☍ cum ♄ro & ſolutionem cum ▽ˢ, additis ſpiritu cinnamomi &c, vide in Deo dato p. 177. 178.*

IV. DESTILLATIO.

Vnde

1. *Spiritus Nitri.*

♌ ⦶ eodem modo rectiſſimè paratur, quo ♌ ⊖is, nimirum ⊖, cum triplo aut, quadruplo boli, argillæuè ſiccæ, cum vel ſine formatione globulorum miſcetur, perque retortam deſtillatur.

N. *Loco argillæ recipi poteſt* ⁘.

2. *Modus alius.*

℞. ♉m in ſuperiore ventris capacitate tubulatam] præſtat habere ferream,], pone in fornacem vt tubulus emineat receptaculo adaptato capaciſſimo exactè ♉æ annexo. Hinc candefac ♉m ac iniice ⦶ per vices, tubulumque ſtatim obtura. Sic ♌ in receptaculum irruet, ac ſubſidebit.

N. 1. *Subſidentia hæc felicius ac celerius fiet ſi receptaculo ▽ infundatur, vel linteum frigida humectatum imponatur.*

N. 2.

N. 2. *Si quis flores in destillatione eleuatos seorsim colligere velit, habere creditur quo ☿ium figere possit.*

Vide & Crystallos ⊖ dulces.

Vires. *Reprimit ac sedat efferuescentiam 🜩 Salis microcosmici, discutiendo ac resoluendo malignos, crudos, nitrosos, tartareosque vapores: viscera, reserat, caloremp.n. infringit, mouet insuper & sudorem, vnde vsus eius insignis in colica, pleurisi, prunella, febribus aliis, præcipuè malignis.*

Dosis ℈j, ad ℈ij. &c.

Vsus eius tùm internus, tùm externus esse potest, v.g. in gargarismis & simil. In colica miscetur cum an. 🜈 vt fiat mixtura ℈ij. ad ʒj. quæ in haustu 🜄æ fontanæ exhibetur: Illini quoque potest vmbilico cum °°o Nucistæ ac tantillo Zibettæ.

3. *Alius modus Kesleri.*

℞. Alumini vsti & 🜕, ā M. ac destilla per ☊m 1. *cent.* 56.

4. *Alius eiusdem cum* 🜍.

℞. Sal nitrum puri q.pl. impone ☊æ tubulatæ cum receptaculo capaciss. aliquota parte 🜄æ adimpleto, da 🜂m vt fluat Sal nitro, postea fluenti superiniice per tubulum parum 🜍is puri, claudéque orificium, &c. hanc coniectionem 🜍ris repete, donec sal nitrum consumptum sit, sic prodibit liquor seu 🜩 🜕, instar butyri ♁ij: 🜩m hunc 🜕, dephlegma, ac rectifica, &c. Materia in ☊ relicta suppeditat 🜕 fixum.

5. *Spiritus sal Nitri Bezoardici.*

Est 🜩 sal Nitri in præparatione Bezoardici mineralis butyro affusus, ac iterum destillatione in 🝗 abstractus.

N. *Hic si celeriter vrgeatur, extillat rubicundus commodumque menstruum præbet ☉ soluendo ac volatilisando. Vide de ☉.*

6. *Aquæ causticæ, seu aquæ fortes.*

Aquarum fortium vt & regiarum (quas dicunt) magna passim est varietas. Fiunt pro diuersitate scoporum è salibus mineralibus, ad scopum facientibus, 🜖, 🜕, ✳, ⊖, & simil. Nos breuitatis studio vnica ac altera descriptione contenti remittimus tyrones ad Authores fusè de his tractantes, vt sunt. *Beguin. lib. 1. c. 3. Sennert. Inst. lib. 5. part. 3. sect. 2. c. 6. Libau. l. 2. Alchym. tr. 2. c. 27. &c.*

7. *Aqua fortis communis.*

℞. 🜖i exiccati, ℔.ij.
⊖ ℔ j.
Tere simul & misce.

Destilla per ☊m loricatam, 🜂e aperto per gradus: est operatio horarum 12.

N. *Geber. Lib. Inuent. cap. vltimo, addit & ℔ß. O. destillatque: in destillata hac 🜅. soluit ℔.ß. ✳. ad 🜆 acquirendam.*

Vires. *Soluit ☽ & ♀.*

8. *Aqua Regia, Stygia, Chrysulca Basilij.*

℞. Sal Nitrum part. ij.
✳ part. ij.
Silic. contus. p. iij. circiter.

Destilla per ☊m ignitam tubulatam, *vide in ♁. destillationem 🜄æ stimm. ♀reæ.*

Vires. *Soluit ☉ eumque per 🝞 secum transportat. Basil. in Clauib. Tentzel.*

N. *Vsitatissimus facillimusque modus destillandi modernis est per cacabum seu ollam ferream, cui ceu alembico terreum imponunt capitellum cum rostro, destillantque igne aperto inreceptaculum capacissimum.*

9. *Eadem*

9. Eadem ♆, alio modo destillata.

℞. ⌽i per se q. v. & cum tribus partibus silicum contusorum misce, destillaque igne libero per ☽m. Sic habes ▽m nitri: postea habeas ⊣E è quibus per ▽m calidam extractum sit sal, vt omnis acredo lixiuij auferatur, hos ⊣E misce cum ✳, sit autem ✳ tantum, quantum antea erat ⊖. destillaque △ libero per ☽m. Sic habebis ℞.

N. *Si velis rursum ex B. vel ⊣Eibus per alembicationem destillare, fit clarior & lucidior. Tentzel.*

IV. EXTRACTIO.
Vnde
Linctura nitri.

Tinctura ⊖ ad eundem fieri potest modum quo ⊖ is.

Vires. *Insigne est corroboratiuum, diaphoreticum.*

CAP. XXIV.

De Alumine.

ALuminis genera vsitatoria Officinæ quinque nobis exhibent.

1. Rupeum] Gallis *Allun de Roche.*] 2. Plumeum seu plumosum; videatur Amiantus. 3. Scissile, [quod glebarum instar est & plumosum oblongum vocatur.] 4. Zuccarinum siue Saccharinum (ex O rupeo, albumine ouorum & aqua rosacea.) 5. Alumen catinum.

Verum vt in omnibus locis vbi Aluminis simpliciter mentio fit, ita & in his nostris præparationibus, rupeum recipere fas est: quod nihil aliud scilicet est, quam salsugo terræ mineralis naturæ saturninæ, constans ex spiritu acido ac sale terrestri caustico.

Triplicis autem id originis est vel enim 1. per se in vinis suis inuenitur, vel 2. ex ▽is mineralibus excoquitur, vel 3. ex terra & lapidibus aliisuè mineralibus extrahitur.

Dicitur autem Rupeum, quia ex Rupe seu saxis confici solet. Item, Glaciale, quia glaciei conforme est Græcè στυπτηρία. Arabicè Sceb s. Seb. Germ. *Alaun.*

N. 1. *Mentio apud Dioscorid. fit quoque Aluminis rotundi & liquidi, verum cum nostratibus minimè ea vsitata sint, omisimus: nec audiendi sunt, qui liquidum Alumen faciunt materiam aluminis rupei. Vide Matthiol.*

N. 2. *Alumen catinum, propriè aluminis genus non est, sed Sal ex ⊣Ebus lignorum quorundam extractum, optimeque reuerberatum. Germannicè VVeid. Asche. Huc referri potest & Alumen fecum, quod paratur ex fecibus vini vstis & albefactis.*

N. 3. *Modum alumen rupeum conficiendi, si quis scire cupit, consulat Matthiol. Libau. in Alchym. &c.*

Vires. *Exiccat, astringit, incrassat, &c.*

Vsus. *O crudi præcipuus externus est, [quãuis ab Empiricis & internè pro febrifugo exhiberi soleat,] ac inprimis in angina & columella laxata, putredine gingiuarũ, tumorib⁹ pedũ œdematosis, &c*

FFf N. Sunt,

N. *Sunt, qui in dysenteria O exhibent.*

PRÆPARATIONES & PRÆPARATA

1. Cryſtalliſatio ſeu Purificatio. 2. Calcinatio ſeu Vſtio. 3. Salificatio. 4. Deſtillatio, 5. Subtiliſatio.

I. PVRIFICATIO ſeu CRYSTALLISATIO.

Aluminis purificatio fit more vulgari, ſcil. ſoluendo, in ▽ pluu. calida, euaporandoque, donec cuticula in ſuperficie appareat; hinc reponitur ad cryſtalliſandum.

N. *Hanc purificationem ſi bis terue repetiueris, miteſcit acerbitas O.*

N. 2. *Libauius ſoluit in* [▣], *proceditque dicto modo, verum qui hac ratione O, purum nanciſci ſperat, fallitur, quippe Sal* [▣]*æ Omni ſeſe immiſcuit.*

II. CALCINATIO ſeu VSTIO.

Vſtio aluminis quoque tonſoribus notiſſima eſt.

Nimirum:

O coquitur ad △m, vt phlegma & Ω exhalent, terraque mollis poroſa remaneat.

N. *Hæc terra idem eſt cum* ☠ *ex* ♉ *atione* Ω *reſiduo.*

Vires. *Vſitatiſſimum eſt Alumen vſtum in vulnerum excreſcentiis carnoſis conſumendis, in putredine arcenda, &c.*

III. SALIFICATIO:

℞. O vſtum, [vel ☠ aluminis.] coque in ▽, traiice per chartam; filtratura euaporet & habebis Sal fixum Ominis.

IV. DESTILLATIO.

Vnde

1. *Phlegma ac Spiritus.*

℞. O, puri q. v. deſtilla per ♉m in ⁘ ac elicieis initio l. △ phlegma. Igne poſtea fortiori, Ω prodibit albiſſimus.

2. Ω *dulcis* O.

℞. Ω O, rectifica aliquoties cum 🜄 & dulcis atque iucundus euadit.

Vires. *Vſus eius internus diureticus eſt, pellit calculum, obſtructiones Lienis aperit, æſtus in febribus compeſcit.*

Externus eius vſus admodum proficuus eſt, in vitiis oris, inflammationibus nimirum, Aphthis, & ſim. curandis.

Doſis g. 4. vel 5. in vino vel alio liquore conueniente.

Phlegma adhibetur ad vulnera mundificanda, adſtringenda, &c.

3. *Magiſterium, ſeu* Ω *Ois Magiſteriatus.*

℞. O. puri q. v. impone in vitrum, aſperge aquam & repone vt diſſoluatur.

Liquorem filtratura depuratum deſtilla in ♄ibus, ex cucurbita humili ad ſiccitatem: ſollue denuo, modo quo dictum, in liquorem, & deſtilla. Eouſque ſolutionem & ♋ationem repete, donec tota O ſubſtantia per ※ tranſcenderit.

Vſus. *Stypticum eſt nobile, quod vix cedit Eſſentiæ ferri, boli, ſperniolæ, &c.*

4. *Saccharum* O.

℞. O purificati q. v. deſtilla vt eliciatur phlegma, quod affunde iterum ☠, & poſtquam ☧ 24. ſteterint, denuo abſtrahe, idque vicibus aliquot (5. vel 6.) tandem phlegmate reſeruato,

reſeruato, ſolue ☿ per d. Liquor digeratur ♂ (12.) coaguleturque in ∴ ad ſiccitatem: ſic præparatum Saccharum O.

Vires. *Celebratur in pectoris morbis præſertim ex minerarum halitu contractis, qualibus Metallurgi frequenter affliguntur; Odontalgiam ſedat, gingiuæ impoſitum.*

Doſis à gr. 5. ad 8.

V. EXTRACTIO.
Vnde
Extractum Aluminis.
aliàs
Magiſterium.

℞. O crud. ℔. (VI) coquatur in fictili amplo, vt euaporet phlegma. Tandem calcina vt penitus candeſcat. Hinc inficiatur in ✕ O illud candens; Sic extrahet ✕ Eſſentiam ſeu Magiſteriũ reſidente terra alba (quæ aqua feruenti abluenda & ſeruanda) ✕ illud imprægnatum filtra, & abſtrahe in MB ad mellis conſiſtentiam. Tunc exponatur frigido ad cryſtalliſandum. Cryſtallos exime & ſicca pro vſu.

N. *Cryſtalli tingi poſſunt rob ſambuci pro libitu.*

Vires. *Sudorem mouent, conueniuntque in ſcorbuto (ſingulis ſeptimanis ſemel ac iterum pro ſudore exhibiti. (In febrib. tertianis (ante paroxiſmum aliquot vicibus iterato aſſumpti.)*

Doſis à g. 8. ad 20.

Ex cõmunicatione Amici Hamburg.

CAP. XXV.

De Sale Ammoniaco.

SAl ✳ natiuum à maioribus deſcriptum, ſub arenis Lybicis concreſcebat. Verum noſtratibus non niſi artificiale cognitum eſt. Quod nihil aliud eſt, quam ſal amarum factitium compoſitum, volatile, coctum ex ∴, ſale fuliginis, ⊖ commun. vel ♉, & ſimil. *Vide ſi placet modos conficiendi, apud Libau. in Alchym. & hinc apud Vntzer. in tr. de Sale.*

Dicitur & Sal armoniacum, Sal ſolare, Aquila cœleſtis, alba ☿ialis fuligo, Sal ☿ialis philoſophorum, Lapis Adir. Audix. Anacab. Alacab. Aliocab. Allocaph. Alcob. Alfol. Alfatide. Alinziadir. Aliſtiles. Alumonodig. Amizadir. Anoxadic. Azanec. Butrum. Hiſazium. Lixandram. Miſadis. Neſtudar. Nuſiadal. Nylæ. Obac. Raal. Salmiax. Turſies. German. *Salmiar.*

Eligatur candidum ac purum, vel niſi ſatis nitidum fuerit, purificari poteſt. Præſtantius habetur ✳ Venetianum & Antuerpianum, ex quibus tamen poſterius priori cedit.

Vires. *Internè vim habet diaphoreticam, præcipuè in febribus, maximè in febri quartana, reſiſtit putredini, &c.*

Doſis ad ℈ß.

Externè adhibetur in Gangrænæ carne putrida abſumenda, in Angina curanda (in Gargariſmis.) Quinimo Barbitonſores aquam ſuam cœruleam, inde conficiunt ad albuginem oculorum tollendam.

Nimirum:

✳o in pelui ænea ▽m affundunt additoque modico ♆ ſimul optimè agitant. *Vide l.2.c.49.*

PRÆPAR.

1. Purificatio, vnde ✳ Cryſtalliſatum 2. Calcinatio. 3. Sublimatio; vnde Flores. 4. Deſtillatio. 5. Liquatio.

I. CRYSTALLISATIO.

✳ cryſtalliſatum, nihil aliud eſt, quam ✳ modo vulgari purificatum, i.e. in ▽ ſolutum, & poſt euaporationem aliquotam cryſtalliſatum; ideoque vſus eius cum priori idem eſt.

II. SVBLIMATIO.

Flores ✳.

℞. ✳ trit. limaturæ chalyb ā q. v. mixta diligenter ex cucurbita in ∴ ſublima; ſic relictis in fundo fecibus aſcendit ✳ purum, aliquota portiuncula ♂is imprægnatum.

℞ ✳ huius, ⊖ fuſi ā M. ſublimaque denuo, ſublimationem de nouo ſepties repete, ſemper ☠ reiiciendo & parem ⊖ is fuſi quantitatem ſingulis vicibus admiſcendo.

Nonnuulli contenti ſunt poſterioribus ſaltem ſublimationibus (ſc. cum ⊖ citra ♂ peractis) ✳ depuraſſe. Verum quia ♂ vim aperitiuam ✳ inſigniter acuit, operæ precium erit, nec priorem illam ſublimationem intermittere

Vires. *Flores hi vt operoſiores, ita & effectu præſtantiores cenſentur, quam ✳ ſola cryſtalliſatione purificatum, ideoque felicius illorum loco adhiberi poſſunt in quartana. Tollunt quoque perfecte cruditates ventriculi, ſi in vino abſynthiaco vel decocto ſaſſafras per aliquot ☌ continuos propinentur, ſudorque à ſumpto Medicamento procuretur.*

Doſis g.3. vel 4 imò ad ℈ß. & vltra. Sennert. in Inſtitut. Hartmann. in practica, loco de crudit. ventriculi. Tentzel. in Exeg.

N. *Si cum limaturâ ♂ fiat ♎atio, tunc arroditur ♂ à ſale, parumque admodum ſeſe ſublimat, ſi vero cum batiturâ ferri non tritâ, tunc fere ſal omne aſcendit colore ex flauo rubeſcente.*

III. CALCINATIO & FIXATIO.

Figitur cum ♆, ſi anaticè (vel ♆ ½) cum eadem mixtum △e fortiſſimo ſubito adhibito, addito quoque folle fundatur, poſtmodumque aqua eluatur.

Vſus eius præcipuus eſt, pro liquore inde conficiendo.

IV. DESTILLATIO.

Vnde

Spiritus ✳.

℞. ✳ p. 1. ♁rum p. IV. M. atque deſtilla ex ∴ per ⚹, ſic prodit ♎ ✳. quem rectifica è cucurbita altiori.

2. *Aliter.*

Solue ✳ in ▽ calida, eaque potato lateres ignitos, vt ▽m illam ✳ coimprægnatam penitus imbibant. Hinc deſtilla per ☊ m igne arenæ, vel igne aperto.

3. *Aliter.*

℞. ✳ ſublimati q. v. aſperge ▽ rectificat. vt humectetur, hinc digere vaſe clauſo in MB vt reſoluatur. Solutiones decanta, è cucurbita oblonga in MB ☊a ad dimidium: ▽ ☊ tam rurſus

rursus affunde & ☿a: tandem △ auctiore omnes spiritus per ✕ propelle & rectifica.

Vires. *Est diaphoreticus, incisiuus, diureticus.*

Dosis gr.3.

Ioh.Rhenan.Chymiotechn.l.1.

4. *Aliter.*

℞. ✻ q.v. misce cum argilla, ac exinde fac globulos, ☿laque per ♌m vt moris est *Clar.Dn.D. Heluic. Dieterich.*

Vires. *Hic ✻i ♌ affusus solutionibus Metallicis cum ▽F factis, indique per ✕ abstractus, secum alias corrosiuas aquas transportat. Idemque in Atana & obstructionibus felicissimo cum successu exhiberi poterit, soluit itidem calculum.*

Dosis à g. 3. ad 6. vel 10.

Extrinsecus anaticè cum ▽ mixtus & plumaceolo loco dolenti podagrico aliquoties illitus, dolores ad miraculum restingit, præcipuè si in eo tantillum Camphoræ fuerit solutum. Sennert. Institut. Hartm. prax.loc. de Arthrit. Tentzel. in Exeg.

Spiritus ✻i vrinosus.

In ✻co duplex ♌us reperibilis est, scilicet Spiritus Vrinæ & ⊖ communis; Iile facilè elicitur vel additis cineribus anaticâ proportione, aut calx viua, ☽ fixo sale ♀. Modum vide pag. 159. secundæ partis Glauberi. Quem vero describit idem author pag. 158. cum Lapide Calamin.is non ita feliciter cessit, fortè propter impuritatem Calaminæ, est enim vna alterâ longe melior Spiritus aureus eiusdem naturæ cum ⊖ communi sic prolicitur.

Spiritus acidus ✻ci S. Closs.

Solue ✻ in aqu. comm. ita vt aliquid insolutum restitet, hac solutione imbibe folia plura chartæ Emporeticæ in globulos siue pilas molles conformatæ, quas in cucurb. coniice & ex ⚗ vel reuerberio clauso propelle spiritū coloris aurei summè acidum, qui per rectificationem albescet.

Vires. *Spiritus hic est penetrans admodum & subtilis à commixtione salis volatilis ⊡, vnde summè Diaphoreticus est & Colicam sedat.*

Dosis gutt.6.8.in vino.

N.1. *Caue ne vehementiori △ charta comburatur, aliàs denigrabitur ♌us extillans cum putore vstionis, sit ergo △ gradualis.*

2. *Caue ne ☿ ♌ tum addas, vt facit Querc.in Tetrade titulo de Panacæa ♄ij, sic enim prodit vnà cum ♌ u salium fuligo quædam ☿ alis, à quâ (si detur hic ♌us intra corpus) gula constringitur, cum signis instantis Conuulsionis, post absolutam autem destillationem si detur △ ♎ationis, tunc combustâ papyro nanciseris ☿um dulcem.*

Spiritus alius fugaciss. ✻ci.

℞. Calc. viu. q. v. inde Cucurbitæ in MB impositæ. Hinc affunde ✻ cum in ▽ dissolutum, idque paulatim & per vices, alembicum semper reaptando. Quando omne superfusum fuerit, Receptaculo & Iuncturis probè munitis destilla lentissimo △. Sic prodit quidem Spiritus aliquali phlegmate [illegible]tus, sed qui vnica rectificatione [illegible] fugacissimus redditur.

Vsus eius est in variis morbis. Vtimur tamen præcipue in morbis capitis: Epilepsia, Apoplexia, grauitate auditus, &c In morbis vteri: Retentione mensium, difficultate conceptionis, singulari quodam instrumento eum applicando, cui si vola manus calens admouetur, statim operatur. Ioel Langel.

V. LIQVATIO.
Vnde
Liquor seu Oleum ✱, per deliquium.

℞. ✱ purif. q. v. impone albuminibus ouorum coctorum, ac repone vt soluatur per deliquiũ. *Kester.* 1. *cap.* 19.

CAP. XXVI.

De Vitriolo.

VItriolum est Sal mineralem metallis proximum, ac præcipne Cupro, &c. Græcè Χάλκανθον, Arabicè Calcantum, Calcant͡, Alcalcadis. Latinè, Atramentum sutorium, Vitriolum. German, *Vitriol. Rupffervvasser.*

Varia sunt eius genera, pro natura mineræ, quam in se continent, differentia. Præcipua autem quorum hoc tempore est existimatio. Sunt 1. Cæruleum, Saphiri instar, compactum, vt Saccharum candum, tactu siccum, Hungaricum vocant, vel Cypreum. 2. Subuiride, herbacei coloris, magis granulatum, grumosumque instar ⊖ commun. paulum vnctuosum, manuique tangentis adhærens, quale Goslariense, Suecicum, &c. 3. Album, in formam paruulorum panum effictum, tactu siccum.

Ex his itaque generibus, (nisi peculiariter monitus sis) secundum elige, & ex hoc, quod plus de ♀ quam de ♂ participat, nimirum quod cultro affricatum rubeo colore inficit, cauendo tamen Vitriolum minutulum subcæruleum, pallidulum & aquosum, manusque tangentis madefaciens, quod passim venale prostat.

Vires. *Vitrioli vsus tantopere fructuosus existit, vt Paracelso (in naturalibus) ac Phædroni tertia pars Medicinæ habeatur, imò totam Officinam in eo latitare perhibet. Quercetanus in Tetrad. Galeno, calfacit, siccat, adstringit vehementer, constipat, vomitum ciet, lumbricos fugat. Extrinsecus Errhinum exhibet naribus inditum.*

PRÆPARATA.
Sunt

1. Purificatio. 2. Calcinatio 3. Destillatio. 4. Sublimatio. 5. Præcipitatio. 6. Salificatio. 7. Extractio.

I. PVRIFICATIO

Purificatur ⊕ m à fecibus, tum superficiariis, tum exactius inhærentibus: Illud fit sola solutione, filtratione ac crystallisatione: Hoc interueniente insuper digestione.

Hinc

1. *Vitriolum album vomitiuum.*

Solue ⊕ m album in ∇, filtra & euapora, donec quasi crusta supernatans appareat, postea ponas in locum frigidum, & concrescent crystalli, quos posthabitis fecibus, quæ subsident, exime: ∇m iterum euaporare sines, reponesque vt antea. Hic labor penitus tertio reiteretur, coagulando scil. & dissoluendo: vltimò ter eodem modo procedatur cum ∇ rosarum. Crystalli tandem supra calorem lenem exiccati, redigantur in 🝓 e rem album.

Vires.

Vires. *Est lene vomitiuum, operaturque feliciter in febribus. affectibus ventriculi, catarrhis, lumbricis, peste, epilepsia, &c.*

Dosis à ℈j. ad ʒj. in Vino, Iusculo, vel alio Liquore.

N. 1 ▽ *centaurij, vim emeticam maximè promouet. Croll. Beguin.*

N. 1. *Quatuor sunt* 🜖 *la vomitiua apud Chymicos seu Gillæ. Primum fit ex* 🜖 *lo cæruleo dissoluto & præcipitato cum Ol.* 🜍, *separato* 🜍 *e, filtratur solutio & cogitur in crystallos. Hæc Gilla est omnium vehementissima & acris valdè. Altera fit ex* 🜖 *albo modo iam dicto, quæ ad tantam malitiam non accedit.* 3. *est* 🜖 ♀ *is aut* ♂ *paratum ad mentem Crollij, illi inest dulcedo styptica, præsertim si bis aut ter in phlegmate O resoluatur & rursus coaguletur, huic minor violentia inest.* 4. *Gilla est omnium innocentissima, puerulis vomitu indigentibus dicata, quæ fit ex* 🜖 *li post extillationem spirituum & olei, diciturque Sal* 🜖 *li, vide infra. Omnia hæc* 🜖 *la intra quadrantem horæ vomitus excitant.*

2. *Vitriolum Hemmeticopurgans.*

℞. 🜖 m Roman. [vel quoduis aliud ex tribus illis supra commemoratis,] q. v. puluerisatum in loco calido, radiisuè solaribus in 🜁 erem album exicca. Postea solue in ▽ centaur min. filtra, & in loco frigido ad crystallisandū repone: Crystallos exiccatos (seruato tamen colore cæruleo) serua in vitro probe occluso.

Vires. *Purgat per vomitum & secessum. eximium existens in febribus pestilentibus Medicamentum.*

Dosis à gr. 20. ad 31. & plur. In liquore vel ▽ *appropriata, Sala de* 🜖. *Gluckrabt. in Beguin.*

Purgatio defæcatoria.

Solue 🜖 m in ▽ vel rore maiali, [filtrato, vel quod melius, destill.] solutum cola, colatum colloca in digestionem, [per mensem] sic ad superficiem & fundum reiiciet feces, quas separa. Iterum ponatur in digestionem tamdiu, donec nullas feces amplius reiiciat.

Inseruit multis præparationibus.

Coagulum 🜖 *S. Closs.*

℞ Salis 🜖 li in aqu. solut. filtratique, 🜍 ri calcinati itidem in aq. resolut. ana part. æq. Coniunge ambas solutiones & coagula in lac.

Vires. *Desiccatum purgans præbet, non ita vomitiuum.*

Dos. à ʒß. ad ℈ij. & ʒj. in febribus. Intermitt. & ad educendam Melancholiam.

Sal vitrioli nitratum S. Closs.

℞. 🜖 & ⦶ perpurgati an. ℔j. M. colloca in ollâ △ sustinente, operculo suo munita, inter prunas ardentes per 7. aut 8. horas. Quod restat materiæ bulliat in aq. communi ad dissolutionem vsque, filtretur, euaporet ad cuticulam, tùm in frigido crystallos expecta vomitorios, quorum

Dosis erit à ℈j. ad ℈ij. & ʒj. in Cachexiâ, hydrope, calculo suffocatione matricis, mensium retardatione.

II. CALCINATIO.

1. *Vitrioli calcinatio aperta, vnde Colchotar.*

℞. Vitrioli calcina, i, e coque & combure in vase terreo, donec omni humiditate priuata, rubescat.

N. *Vitriolum Calcinatione hac vltra dimidiam partem pondere imminuitur.*

2. *Calcinatio Vitrioli clausa.*

Vitriolū crebris solutionibus & coagulationibus

gulationibus optimè depuratum, lenique calore exiccatum, pone in Matracium firmum sigillo Herm. munitum. Matracium hoc in 🝐 calidis colloca, qui solis æstiui calorem non superent: stet ita donec per flauedinem in rubedinem instar sanguinis conuertatur. Labor est 20. ☌ ☍ circiter. *Beguin.*

N. 🜖 *m rara stratificatione sternendum est, ne stratum illud crassitie cultelli in dorso densius sit, [nicht dicker als ein Messerruck dicke,] plura ergo Matracia, nisi incassum laborare volueris, habere expedit.*

Inseruit variis præparationibus.

III. DESTILLATIO.
Vnde
Destillata aquosiora.

1. *Ros* 🜖 *i*

℞. 🜖m crudum, elice rorem calore MB feruentis cucurbita non adeo alta adhibita.

Vires. *Valet ad ardentes capitis dolores, mitigat sanguinem adustum, corroborat viscera Sala.*

Dosis ℨij. continuatim, ad aliquos dies.

2. *Aqua* 🜖 *i secunda.*

Post extillationem roris transfer cucurbitam cum restante 🜖 o ad 🝗 m, & destilla, quoad 🜿 ari potest.

Vires. *Conducit ad purgandos renes, lenit corrosiones internas, ⊡m & sudorem proritat. Inflammationem plagarum corrodentium aliquantulum calefacta sedat, lenit & mitigat dolorem, & ad consolidationem confert; (infusa gutta vna ac altera Ol. ♄, vt mordacior fiat,) scabiem siccam mundificat, & carnem solidiorem efficit. Sala.*

3. *Phlegma* 🜖 *i acidum.*

℞. 🜖 i cærul. q. v. destilla ex cineribus per 🝗 cohobaque aliquoties, (7.) supra 🜕, vltima vice fortius vrgendo.

N. ▽ *a illa suauem acquirit odorem, si post vltimam* 🜿 *ationem aliquandiu calore moderato circuletur.*

Vires. *Est arcanum ad capitis dolorem & epilepsiam Hartm. in Croll.*

4. *Spiritus* 🜖 *i volatilis.*

℞. 🜖 i defecat. & exiccati q. v. destilla gradatim per ☉m △ nudo, vt simul post phlegma subsequantur ☊, quantum fieri potest omnes. Liquori egresso adde part. ij. ▽ æ pluuialis destillat. & in MB noua destillatio instituatur; tunc subtilissimus ☊ 🜖 i cum ▽ eleuatur, relicto acidissimo oleo in fundo.

N. 1. *Si volupe sit ☊m* 🜖 *i volatilem purum obtinere, aufer Excipulum, dum instrumenta adhuc calent, statimque in MB aquæ feruentis, probè adaptato alembico & recipiente paruo, cautè colloca. Videbis statim volatilem ☊m in Excipulum transire, quem seorsim collectum, diligenter serua. Ex 6. vel 8.* ℔ 🜖 *i vix ℨij. ad summum ℥ß. acquiri potest.*

N. 2. *Hæc est illa volatilis* 🜖 *i quam Theophrastus passim præcipuè autem part. 3. de morb. ament. tr. 2. commendat ad Epilepsiæ curationem. Hartmann. in Croll.*

Vires. ☊ *ille ▽æ pluuiali immixtus summe penetrans est, & in febri Vngarica, aliisque ardentibus febribus efficacissimè operari solet.*

Alij 🜿 ationem hanc ex cucurbita loricata perficiunt, octies plus minus cohobando.

Alij ad nonum vsque Alembicum fortissimo △ pellunt, scil. alembico altero alteri exactè imposito, vt in sublimatione flor. ♁ ii fieri solet, qua ratione

rationepenetrantiſſimus elicitur ⊕i ♌, ad fugandam epilepſiam præſtantiſſimus. *Hartm. in Croll. Senn. Iſt. Tentzel.*

Alij addunt ⊕ o optimè purificato ♆m, vt fiat paſta; eliciuntque per ⊖m. 1. ♆. 2. Vitrioli phlegma. 3. ♌m Vitrioli. Tandem ſeparant ♆m in MB à Vitrioli phlegmate: & ♌m Vitrioli per ♄ dephlegmant: vel phlegma cum ♌u ab oleo fixiori per ⁂ proliciunt: poſtea in ♄ dephlegmant. *Senn. Inſtit. Tentzel. vide & ſeq.*

5. *Spiritus volatilis* ⊕ *li.*

Solutum ⊕lum in aq. purâ coque in lebete ferreo per 2. aut 3. horas, adiecta ℥j. aut alterâ limat. ♂tis ad libras ſingulas ſoluti Vitrioli. Remoue ab △ & ochra limaturæ ſeſe implicabit poſt refrigerationem, id ter repete cum nouâ limat. ſingulis vicibus ♆ ochream ſeparando. Cryſtallos vero Vitrioli reſtantes impone ⊖lutatæ, dando △ per gradus. vſque dum vapores albi recipiens oppleant, tunc ceſſa, phlegma à ſpiritu acidulo per rectificationem in MB ſepara & ſerua. Sed parum habetur hac viâ. Quare Glauberum ſequor ſecundâ parte furnorum p. 95. verùm cum vaſa illius ſiue terrea ſiue ferrea, ſint poroſa, neque per ea tota ſpirituum & olei quantitas exhauriatur, ego poſt abſolutam impetuoſi phlegm. & ♌uum alborum ♌ationem ſubſiſtere ſoleo poſt 12. horas & quod Colchotaris ſupereſt coniicio in ⊖ vitream optimo luto inſtructam, admotoque eodem Recipiente phlegma & ſpiritus 1. exceptos continente, hoc opus ♌andis redintegro, aperto △ cum carbone terræ ſubtus & ſupra adminiſtrato, idque per 8 ♂ ad minus continuo, imò ſi ad XII. ♂ extendi poſſet, melius foret, præſertim ſi Vitriolum optimæ notæ fuerit, quale eſt Vngaricum, tunc enim, (nec ferè prius) ſpiritibus ſuis volatilibus ac dulcedine ſuâ totaliter priuatur. Tandem ſeparatio ſpir. Volatilis ab Oleo dulci inſtituatur, vt vult Glauberus in ſecunda parte p. 10.

Vires. *Spiritus volatilis ibidem videre eſt. Olei dulcis virtutes plures quoque ſunt: Iecur & lienem egregiè deobſtruit, valet in febribus ardentibus, doſi maiore quæ ad ∋j. extenditur (propter dulcedinem) in hauſtu cereuiſ. figit quoque ☿um in pulu. album fermè fixum.*

N. 1. *Si ritè operatus fueris, tunc ex* ℔. *xij.* ⊕ *Hungar.* ℔. *v. olei nanciſceris*

N. 2. *Sal Vitrioli ex hoc* ⊖ *beneficio phlegmatis elicitum pro vero ac genuino habendum eſt, reliqua ſalia, quæ poſt triduanam ♌ationem emunguntur, nil aliud ſunt, quàm Vitriolum reſolutum. nondum ſuis ♌bus acidis orbum ac priuũ. Poteſt tamen inde haberi Sal ſyncerũ, ſi* ⊖ *ad albedinẽ reuerberetur, & poſtea more communi extrahatur.*

N. 3. *Habes aliam Spiritus volatilis methodum in Helmontio ſub titulo Ignis ♀is, vnde Diaphor. Parac. paratur.*

6. *Spiritus Vitrioli, vulgari modo deſtillatus.*

℞. ⊕i ad rubedinem calcinati, (vel ex ♌atione roris & ▽æ ſecundæ reſidui) ℔. vi. vel q. v. deſtilla △e nudo ex ⊖ benè lutata, in Recipiens capaciſſimum, commiſſuris exactè clauſis, adhibitoque △ gradatim. Poſt tres ferè ♌as phlegma ſtillare incipit, quod tandem paulatim aucto △ circiter ♌ 6. vel 7. ♌ albi nebuloſique ſubſequentur. His apparentibus continuandus erit △, paulatimque augendus, donec nulli amplius ♎ egrediantur,

quod cognoſces, ſi Receptaculum pellucidum appareat. Ω m dephlegma in MB, donec guttæ acidæ exſtillare incipiant, poſtea rectifica eundem per 🝭 m vitream in ⁜ ere, ſic exibit Ω clarus, in 🝭 vero manet 🝆 rubicundum & acre.

N. *Si citra iacturam aliquam ſpirituum (in calcinatione forte euaneſcentiũ) vt & citra corroſiui olei admixtionem, (quo alias vix Ω planè liberari poterit,) deſtillationem expetis, procedere monet Dn. D. Brendelius (in Chymia ſua vbi & rationibus id inculcare conatur,) modo qui ſeqitur.*

℞. Vitrioli opt. crud. q. v. (℔. XII.) inde 🝭 æ, Excipulo capaciſſimo firmiter connexæ, (ita tamen vt foramen in commiſſura relictum, ſit, ſpiritibus volatilibus ac impetuoſis exitum concedens,) deſtilla vt moris, lentè, donec impetuoſi illi Ω fuerint egreſſi, (id quod cognoſces, ſi collum refrigeſcat;) dein obtura firmiter foramen illud, ac auge △ m, pelleque 𝌆 12. (non vltra, alias Ω m inquinabis oleo corroſiuo grauiori.) Hinc dephlegma ac rectifica, & habes Ω m Vitrioli optimum,

N. *Spiritus in calcinatione euaneſcentes vix ac ne vix operæ, dicto modo, adhibitæ æquiualent. Ideoque niſi Ω m quoque volatilem expetis, vulgaris modus ſatisfacere poteſt. In quo nota tamen, nè nimium initio calcines, nec nimium △ m in deſtillatione vrgeas. Etenim vt in omni ferè 🝓 atione, ita in hac paulatim craſſius, &c. propellitur.*

Alij addunt ⊖ i aliquid, ſed 🝓 atum hoc potius ▽ F, quam Ω Vitrioli nomen meretur.

Vires. *Ω Vitrioli eſt diureticus, diaphoreticus, incidens, attenuans, putredini reſiſtens, &c. Hinc vtilis in febribus ardentibus, obſtruct. Epatis, Lienis, & Meſenterij, appetitu proſtrato, &c. Quinimo cum liquore vel vino mixtus, lenit Odontalgiam, (gingiuis impoſitus) prodeſt & eius in tinea capitis, aliiſque generibus ſcabiei & pruritus cum ▽ chelidon. mixtus.*

Doſis à g. 5. ad ℈ß. vel ad ℈ j. in liquore, vel adhibetur in potibus quant. ſuff. ad aciditatem gratam.

7. *Spiritus 🜍 i dulcis, ſeu 🝆 Vitrioli dulce.*

℞. Vitrioli benè calcin. ℔. iij. ſuperfunde 🜋, vt benè ſupernatet; digere decantaque & affunde nouum 🜋, idque quinquies vel ſexies, ſemper ♂ aliquot digerend. Aceta illa impraegnata deſtilla, donec Ω m Vitrioli tetigerit 🝓 andi ordo. Tunc inde in 🝭 m adiectis ſabuli puri manipulis duobus & liquor Vitrioli emanans dulcé referet ſaporem. *Tentzel. Keſter. 3. cent. 27.*

Vires. *Prodeſt in calculo, tartareis morbis, catarrhis, &c.*

Doſis ℈ j. in liquore conueniente.

8. *Aliter.*

℞. Ω Vitrioli vulgar. (rectificati,) ℔, j.

🝆 i Vitrioli [ex quo ⊖ ſit extractũ] ℥ iv.

Deſtilla per 🝭 m vitream in ⁜ in receptac. ſatis capax; ſic prodit Ω ſubdulcis, quem ſi dulciorem cupis, circula cum ▽ ♂ 4. aut 5. dein abſtrahe ▽, ſic habes Ω m Vitrioli dulcem.

N. *Dulceſcit etiam ſola circulatione cum ſuo phlegmate, vel ſi aliquoties à ſcoriis ♂ (ſemper nouas ſcorias ſumendo,(🝓 etur.*

9. *Spiritus Vitrioli Philoſophicus, vulgò Cohob. ♁ ij.*

℞. ▽, qua ☿ vitæ edulcoratus eſt, euaporet leniter MB, donec appareret

rere incipiat liquor flauus & acidus. Liquor hic est Spir. Vitrioli philosophicus, qui per ♉m à terrestri materia rectificari potest,

Vires. *Potioris est virtutis, quam qui vulgari modo conficitur. Medetur Febribus. Luem ♀ mitigat, Lienem & Meseraicas soluit, ventriculum debilitatum, & à phlegmate crasso infarctũ confortat. In melancholia hypochondriaca. Epilepsia, omnibusque affectibus capitis mirè prodest, Extrahuntur & eius ministerio Tinctura mineralium, corallia & perlæ dissoluuntur. [Idem acuatus 🜍u ⊖, soluit ☉m.*

Dosis g. 3. 4. ad 8. in haustulo vini vel liquore conuenienti. Hartman. in Croll. Kesl. l. 1. c. 26.

10. *Spiritus ⊕i ♃satus, alias Liquor Dianæ.*

℞. Vitrioli Vngarici ad albed. calcin. p. ij.

♃i ad nigred. calcin. p. 1.

Puluerisata inuicem misce & 🜄 paulisper consperſa, destilla per cucurbitam (✕ imposito) forti △e, cohobaque: deinde rectifica liquorem egressum in 🜔, seorsim capiendo, & 🜄 m. & liquorem reliquum.

Vires. *Egregias vires exhibet ad sudandum in omnibus internis obstructionibus, in sanguine grumoso, contra scabiem. ad mundificandam & læuigandam cutim.*

Dosis à ʒj. ad ℥ß. cum brodio, aut cum pauxillo vini Hispanici. Daturque per 3. auroras continuas si libet. Tentzel.

11. *Spiritus vel ▽ aperiens Penoti.*

℞. ⊕i Vng. ad rub. calc. ℔. iv.
Silicum è fluuiis collect. & optim. calcin. ℔. v.
☿i albed. calcin. ℔. 1.

Mixta, inque tenuissimum ♃erem tusa liquescant in cella aliquantum in liquorem, quem destilla ex 🜔 per 🜍, cohobaque ter, ♃atum liquorem singulis vicibus ☿ in ♃erem redacto, affundendo. Extremo per ♉m ▽e aperto pelle, sic initio lento △e primum phlegma exstillat, postea vero 🜍 acidus auctiori △e elicitur. Ex ☿o calcinato ⊖m extrahe, & cum eo [ablato prius phlegmate per B.] 🜍m acidum digere. Tandem cum argilla in pastillos redige, atque ex ♉ △e nudo, gradibus tamen obseruatis, 🜍m alkalisatum prouoca.

Vires. *Vsus eius insignis est in obstruct. Epatis, Lienis, Mesenterij.*

Dosis ℈j. ad ʒij. vel iij. in vino vel alio liquore conuenienti. Hartmann. in pract. loc. de obstruct. Epat. Sennert. Institut.

N. *Dicitur Antihydropicum Muffetti, summéque celebratur in Hydrope, cuius fomitem per aluum ac vrinam, spiritus etiam nondum alcalisatus educit. Datur cochlear vnum ieiunantibus singulis vel alternis horis aquæ appropriatæ iniectũ. Horning. in Cista med. Ep. 122.*

12. *Spiritus ⊕i mellisatus.*

℞. ⊕i Sole albificati ℔. ij. mellis cum fauo, ℔. 1. Misc. exactè ac destilla vt moris.

Vires. *Lenit dolores Podagricos: si adsit inflammatio misceatur cum 🜊o, alias cum vino. Med. dest.*

13. *Spiritus Vitrioli diaphoreticus.*

℞. 🜍 ⊕i vulg. ʒvi. ⊖ ☿i C. C. vst. ã ℥ij. M. in mortario vitreo digerantur aliquantulum: dein destilla ex ♉ in recep. capaciss. donec omnis humiditas extillarit. ♃ato liquori adde 🜄 an. reseruaque in vase benè obturato.

 Vires.

Vires. *Purificat sanguinem, abigitque scabiem ac pruritum, aperit obstructiones; sudorem prouocat in peste, venenis, hydrope, icterita, contracturis, &c. Efficax quoque est in mundificandis pulmonibus.*

Dosis à ℈j. ad ʒß. continuari potest eius vsus ad libitum sine periculo. Sala in Anat. Vitrioli.

SPIRITVS VITRIOLI ANTEPILEPTICI.

14. *Spiritus Vitrioli Antepilepticus puerorum Hartmann.*

℞. Vitrioli Vngaric. depuratiss. ℔. IV. adde ⊡æ puerorum sanorum recenter collect. ℔. VIII. Digere vase clauso aliquandiu in MB, postea ex eodem vase destilla ad siccitatem duplex phlegma, quorum primum insigne est paregoricum ad dolores podagricos, aliosque suauiter demulcendos, alterum est insigne ophthalmicum, ad quæuis oculorum vitia vtilissimum. ☉ puluerisat. ex ⌒ valida terrea, △e nudo, sed tamen ab initio valde lente in excipulum capax vrge, prodeuntibus confestim spiritibus liquor promanat preciosissimus sulphurei odoris & austeriusculi saporis, qui per ⌒m semel atque iterum rectificatur atque reseruatur.

Vires. *Omnem puerorum Epilepsiam radicitus tollit.*

Nimirum:

℞. ℈j. ▽ radic. Pœon. & flor. Til. an. ℥j. M. de hac mixtione exhibe in paroxysmo [prius membris contractis & reuulsis, reductis,] cochl. ß. & paulo post recollectis sensibus denuo aliquid exhibe, atque ita etiam tertio id repete, non omissis interea quæ cerebrum confortant, sc. magist. perlar. corall. cranij humani & simil. *Hartm. in Croll. Senn. in Instit.*

N *Fit quoque* ☍ *efficax contra Epilepsiam.*

Si Sal ⊡æ in Sp. Vitrioli dissolutum per ∴m ♌etur.

15. *Spiritus antepilepticus Basilij*

℞. Virid æris q. v. superfuso ⋇ calido extrahe, & decanta: Liquorem per ⋇ abstrahe. Reliquum in ▽ pluuiali solue, filtra, coagula ad tertiæ partis remanentiam: repone in loco frigido ad crystallisandum, Crystallos toties collige, quoties ▽a vlterius coagulata & reposita illos dabit.

℞. Hos Crystallos destilla ex ⌒ fortiter & prodibit ▽ subuiridis, quando incipit subnigra apparere cessa, ▽mque illam subuiridem deinde per Retortam destilla & extillabit clarissima.

Vsus eius non modo in Epilepsia, sed & in calculo valde nobilis perhibetur.

Dosis ℈j. in ▽ appropriata, Pœon. Fœnic, &c. Tentzel. in Exeges. 1.

16. *Spiritus Vitrioli antepilepticus Quercetani.*

Spiritus Vitrioli viridis dictus, in Tetrade.

1. ℞. Vitriolum: destilla vt habeas seor. sim phlegma ac ♎m, eaque in quantitate sufficienti.

In phlegmate macerentur (in MB ♂ 4. vel 5.) semina Hyperic. & Pœon. flor. Lil. Conuall. Tiliæ, Calend. Rorismar. Hyperic. Rosar. aliquid. Ebor C.C. cranij humani, visci querni pro libitu, fiatque expressio quæ destilletur ♈ toto eo imbue vitrioli recent ℔. I. vel IJ destillaq; in MB & cohoba quater vel quinquies: tandem adiice ♎m vitrioli seruatum, destillaque ex cucurbita per serpentinas in MB feruente:

Si

Si benè operatus fueris (inquit Quercet.) solus ♌ cum virore elicietur penetrantissimus.

Dosis gut.15.vel 16.

17.*Spiritus Vitrioli antepilepticus Paracelsi.*

℞.Vitriolum Vngaric. vel Roman. elice phlegma.cohobaque toties super ⊖.donec eo penitus imbuatur. Tunc admisce ▽ opt.rectif.digere ♂ in vnũ ac alterum vase clauso, hinc destilla, △ nudo gradatim aucto, donec ♌ prodierint omnes. Extillato Liquori (à fecibus segregato) adde ℥. ▽æ theriac. Camphoratæ, denuoque bis vel ter destilla.

Vires. *Exhibetur in paroxysmo & ante paroxysmum.*

Dosis ℈ß. *cum liquore conuenienti. Vide Querc.in Tetr.*

18. *Spiritus,Vitrioli Antepilepticus compositus.*

Videatur l.2.c.52.Elix.Crollij.

19.*Spiritus Vitrioli coagulatus.*

℞. Terram sigillatam stringens. affunde Sp.vitrioli,stent in loco calido, vbi refrixerint, simul coagulabuntur, inque calido iterum soluentur, &c. Hunc ♌m coagulatum, si placet; inde ♌æ vitreæ & destilla ex ⊹ & ♋ abit Liquor minus acidus quam ♌ vitrioli, cohoba vice tertia, & nil nisi phlegma extillabit, adeoque ♌ vitrioli in ♌ manebit coniunctus cum terra sigillata, qui in loco humido iterum liquescit.

N. *Alij ♌m vitrioli cum ⊖e proprio digerunt,& hac ratione coagulationem conantur.*

20.*Aliter cum Cryßall.* ⊖.

℞. ⊖ Cryſtall phlegm. vitrioli an ℥vi.solue, ac filtra abstraheque ♋ ando ad siccitatem, dein affunde abstractum hoc phlegma ⊖o adiungendo Sp. vitrioli ꝏ. abstraneque in ⊹,tum phlegma,tum ♌ in nitri in forma vaporum rubicundorum egredientem,donec rubedo cesset; postea repone ♋ atorium cum restitante Spir vitrioli loco frigido & coagulabitur.

N. *Quia* ⊕ *& Vitriolum nexu non adeo amicabili vniuntur,huius vsum nulli suadeo.*

DE OLEIS.

Olea hic aqueos, non pingues liquores denotant, adeoque à spiritib. nisi crassitie differunt.

Sunt

1. ☍ *dulce.*

℞. Vitriolum purificatum,solue in ꝏ ♀ 1 p.d.ac abstrahe. Mategiã relictam solue cum ♌ u ⊖ is,atque redige in massam cum cremore ♀ i [vel cum Saccharo cando, alioue Sacchari generi.] Hinc pellatur per ♌m.

Vires. *Diaphoreticum est insigne, polletque vi leniter adstringendi.*

Dosis à gut.1.ad 3.

N.1.*Parum Olei suppeditat.*

N.2.*Ex Metallis seu crudis, seu in calcem redactis eadem ratione per ♌m ♄,ac cremorem ♀.Olea elici possunt. Ex commun. Experient Dn. D. Dieteric.*

2 ☍ *Vitrioli rubicund.*

℞ ⊕ d flaued.calcin.p.1.
Silic.grosse cootusor.p.ij.
▽ q.s.vt f pultis instar.

Destilla per ♌m, sic rubicundum ☍ prodit.*Gluckraht.*

Vsus eius potius est in Metallurgia, quam in Medicina. Poterit tamen & intrinsecus exhiberi, vide supra Spirit. Benoti.

3. *Aliud rubicundum.*

℞. Colchotar. part. iv.
Vini alb. generos. p. ij.

Fac ebullire ad siccitatem vsque, postea tere & ex 🝭 △ aperto destilla primo phlegma, postea applica receptac. capaciss. ac iuncturis benè munitis propelle forti △ 🝆, instar sanguinis, rubicundissimum, *Gluckradt.*

4. *Aliter.*

Vitrioli calc. destilla cum Lythargyr. & prodit 🝆 vitrioli rubicundum, quod Podagricis prodest.

5. *Aliud ex Terra Vitrioli.*

℞. Feces seu 🜃m subflauam 🜖i siccitatem, [*vide infra*] destilla per 🝭 △ reuerberij, 🝆 dabit rubicundum, penetrantissimum.

Vires. *Dosis gutt. 6. ad 10. ad plerosque affectus capitis perutile est.*

N. *Guttæ 15. ad 21. (annotãtibus quibusdam) vomitus expediunt. Tentz.*

6. *Aliud 🝆, ex 🜍re 🜖li.*

℞. 🜍r 🜖i (dulc.) misce cum dimidia parte Sal. ♀i. Destilla per 🝭 m, △mque vltimo adde suppressionis & prodibit 🝆 rubrum.

N. 1. *Huic 🝆 si instillaris ✕ præcipitabitur 🜍 spadicei coloris quẽ edulcora 🜄 frigida hinc sicca & serua.*

N. 2. *Præstantius erit, si flores ex 🜍re 🜖i eleuatos receperis.*

Vires. *Prodest sed efficacius in iisdem affectibus, in quibus 🜍r 🜖i. Vide suo loco.*

Ex hoc Præcipitato fit Essentia seu Tinctura.

IV. *SVBLIMATIO.*
Vnde

1. *Flores ex 🜃 Vitrioli, Substantia cuprea Vitrioli.*

℞. Terræ vitrioli nigræ, [ex qua 🝆 extractum,] vel 🜃 🜖i ochreæ q.v. misce cum ✳ an. Sublima initio △e lento, dein maiori, donec nullum amplius fumum ascendere videas. Sublimato affunde 🜄m com. collolocaque in MB tepido 🝮. 24. vnde subtilis 🜍 in fundo subsidet, iteratis ablutionibus edulcorandus.

N. 1. *Hic puluis igni fusionis subiectus, comburitur partim, partim in bonum cuprum funditur. vide Basil. in repet. Lap. Ph.*

N. *Eodem modo & 🜃 🜖i ♂ tractatur, vnde 🜍 combustibile ♂is. Kesl. l. 1. c. 44.*

Virtus substantiæ huius cupreæ est, mundare plagas putridas, incarnare & cicatrices inducere. Sala de 🜖.

2. *Flores ex Sulphure Vitrioli.*

℞. 🜍r vitrioli (dulce) sublima sine additamento ex sublimatorio humili, paulatim id iniiciendo alembico scil. ablato & rursus reposito.

3 *Flores ex Vitriolo crudo.*

Fiunt eodem modo, cum ✳.

V. *PRÆCIPITATIO:*
Vnde

1. 🜃 *Vitrioli ochrea.*

℞. 🜖i pur. q.v. solue in 🜄 font. stetque aliquandiu: sic vel sponte sua subsidebit 🜃 🜖 i instar ochræ.

2. *Sulphur Vitrioli dulce.*

℞. Vitrioli puri q. v. solue in 🜄 calida, solutioni affunde guttatim 🝆 ♀i, [alij lixiuium ex 🜔ib. clauelll.] & præcipitabitur 🜍r vitrioli, quod edulcoratum exicca.

Vires. *Confert affectibus pulmonum, mundificat plagas putridas, cicatricésq; inducit. Hartm. in Croll. Sala in Vitriol. tr. Tentz. Kesl. 4. c. 69. 3. c. 10.*

3. *Sulphur Vitrioli purgans.*

℞. Vitriol. opt. q. v. affunde phlegma vitrioli, vel ▽, destillat, ad eminent. digit. 4. stent in digestione, & subsidebit ▽, filtra: in filtraturá instilla ○°○ ♀i p.d. & præcipitabitur 🜍r vitrioli; decanta Liquorem & edulcora 🜍r ▽ tepida, atque exicca. *Kesl.*

Dosis à g. 5. ad 10.

Eodem modo fit & 🜍r vitrioli ♂ purgans; illud sic soluendo in phlegmate vitrioli, defæcando & præcipitanco cum Ol. ♀i. *Kesl.* 1. *c.* 38.

4. *Sulphur Vitrioli fixum seu ♂iale.*

℞. Limatur. ♂ puriss. sine omni puluere, p. I.

Vitrioli Vngatic. cærul. aut vitrioli ♀is, p. ij.

Trita misce & imbibe indendo in vitrum cum 🜍, vt supernatet digit. 2. Coque & coagula ad siccitatem △ arenæ: in fine ad candescentiam vsque vrgeatur. Huic pulueri affunde aliud 🜍 ad eminent. 4. digit. ac extrahe colorem s.a. In hoc tincto 🜍 delitescit 🜍r vitrioli combustibile, [quod euaporatione & dulcoratione experiri poteris.] Instilla ○°○ ♀ p.d. sic surphur vitrioli ilico præcipitabitur & figetur. Edulcora aqua com. *Hartman, in Croll. Tentzel.*

Ex hoc 🜍re vitrioli fiunt Anodyna, Laudani nomine insignita.

Præcipitabitur & puluis spadicei coloris, si oleo ex 🜍re vitrioli dulci destillato 🜍 instillaris. *Vide* ○°○ *ex 🜍re vitrioli.*

VI. SALIFICATIO:
Vnde Sal Vitrioli.

Vitriolum Vngar. cærul. in +bulo calcina, donec in puluerem obscurè purpureum abeat. Huic ita calcinato affunde aqua com. sensim agitando ne in fundo conglometur, donec aqua [quæ calida euadit, ac si calci viuæ superfusa fuisset,] refrigescat. Stent ita 24. hor. postea filtra per chartam, fiatque exhalatio super △ lentum, donec sal in fundo reperiatur siccum & coloris quodammodo incarnati. Hoc puluerisando in albedinem vertitur.

Idem Sal potest extrahi ex 🜍o vitrioli in 🜍 at. 🜍 residuo.

N. 1. *Si Vitriolum calcinatum non fuerit nigropurpureum, sed tantùm instar Boli Armeni, nihil extrahes præter Vitriolum eiusdem coloris, vt fuit anteà.*

N. 2. ▽ *residua (corpus exanime vulgò) maximæ est virtutis in Diarrhœa & Dysenteria.*

Vires. *Sala vomitorium hoc ad cœlum vsque euehit, in Epilepsia aliisque cerebri Symptomatibus, ex corruptis & acribus è ventriculo sursum actis vaporibus ortis. Item in Pleuresia, Febribus pestilentialibus, Lipothymia, à repletione humorum corruptorum, & efferuescentiâ bilis circa orificium ventriculi; in Epate, Liene & Renibus obstructis.*

Item Sal naribus inspiratum sternutationem egregiè ciet, circa vim cerebrum seorsis suis excrementis expediens.

Dosis à ℈ß. ad ʒß. vel ℈ij.

Sala in Tern. Emetolog. Querc. in Tetrad. & Pharm. rest. cap. de vomitiuis. Senn. Inst. Beguin.

N. *Sal Vitrioli ex solo 🜍o ex quo flores Sulph. eleuati sunt à ℈ß. ad ℈ j. exhibitus (in ▽ fœnic. vel vino,) conciliat facillimè vomitum, interdum & sedes, & sudores. Hartm. in Croll.*

VII. Ex

VII. EXTRACTIO.
Vnde
TINCTVRÆ seu ESSENTIÆ SIMPLICES & EXTRACTA.

1. *Extractum Vitrioli Narcoticum. anodynum.*

℞. Vitrioli pulverisat. ac lento calore ad albedinem vsque exiccati ℔ß. affunde 🜈 opt. rectificat. ℥xxx. [N. *Nulla humiditas præter 🜈 accedat, vasque sit siccissimum, alioquin incassum laborabis.*] Sepelito in fimum equinum per mensem. Decanta postea à fecib. absque perturbatione, & destilla in MB ad residentiam vsque liquoris flaui, 🜍o 🜔ato non absimilis. Tunc cessa, & quod prolectum est, serua. Liquorem restitantem benè occlusum quoque in vsum repone, qui preciosum Extractum est.

Vires. *Extracti illius vsus est narcoticus & anodynus, nec potentia opio cedit, sine periculo tamen reprimit & coagulat Vapores subtiles venenosos, Epilepsiam causantes, idque specifice.*

Dosis à gut. 6. ad 8. & 12. cum Liquore conuen. Sala in 🜚.

2. *Essentia 🜍is Vitrioli.*

℞. 🜊erem spadicei coloris (*vide* 🜍 *ex 🜍e Vitrioli,*) digere cum 🜈 in loco calido, (vase clauso) ♂♀ 8. sic dulcissima Essentia 🜍is vitrioli tandem supernatabit in forma 🜍 ei, quā à 🜈 separa per tritoriū & serua

Vires. *Hæc dulcissima 🜍is Vitrioli Essentia æquipollet viribus suis Tincturæ* ℥ij, *& mirabiles effectus facit in ▽ Melissæ, noxios humores totius corporis expellit per insensilem transpirationem, venerem stimulat, vterum roborat, eiusque motus inordinatos sistit, & in vtroque sexu prolificam vim seminis ad liberorum generationem operatur. In ▽. Petroselini idem penè præstat, sed insuper Hydropem curat.*

Vsus autem istius Essentiæ aliquandiu continuandus est.

Dosis g. 1. vsque ad 4. Hartm. in pract. loco de Lepra, Tentzel. de 🜍 rei Vitrioli. Kesl. 4. c. 69.

2. *Alia Tinctura, Manna Vitrioli dicta.*

℞. Vitrioli purificati q. v. extrahe Tincturam, digerendo cum 🜍u Vitrioli subtilissimo Essentificato, i. e. proprio Sale alcalisato, filtra, coagula, & habes Mannam seu Tincturam vitrioli flauam.

N. *Hanc Tincturam, si cum 🜈 circulaueris, 🜍 supernatabit, quod per 🝫 destillatum, ac iterum cum 🜈 circulatum fragrantissimum euadit.*

Vires *Nec minores vires habet, nec minorem laudem meretur, quam Essentia 🜍is præcedens.*

4. *Tinctura.*

℞. Vitrioli viridiusc. quant. satis magnam, educ phlegma ac 🜍m per 🜊cum educto Liquore, ex 🜍o extrahe s.a. (etiā in loco frigido, sæpè tamē cōmouendo,) Tincturā viridiusculam, quā cautè decantatā destilla ad mellis consistentiam atque aëri frig. vt in Crystallos concrescat, expone.

N. *Si menstruum ad extractionem requisitum deficiat, 🜔atione in abstrahe ad extractionem continuandam.*

℞. Crystall. proximè præcedentium ℔.iij. vel iv. &c. circula cum 🜈 opt. rectific. vase H. C. Deinde destilla per 🝫 ex 🜍. Hinc cohoba. Insuper affundendo 🜍m 🜍i, destillaque per 🜍m gradatim ♂ 4. vt extillet post 🜍 & 🜍 rubicundum. 🜈 abstrahe in MB; 🜍m 🜍i, in 🜊ere, & restat

restat 🜍 seu Tinctura rubicundissima.

Vires. *Admirandarum est virium aduersus omnes ægritudines, in crassiore materia sedem habentes. Quercetan. in Tetrad.*

5. *Tintura Magisteriata seu Magisterium 🜖i.*

℞. Tincturam præcedentem, coniunge cum proprio suo 🜍u Vitrioli, (qui inde abstractus, digere aliquandiu, sic dulcescet. *Quercet.*

Vires. *Remedium est nunquam satis laudandum, idque præcipuè, si ☉ philosophicè solutum, adiectum fuerit; prodest enim aduersus Epilepsias, astralesque omnes affectus, Apoplexiam, Paralysin, Vertiginem, Maniam, Ecstasin, Syncopen, Cachexiam, Hydropem, Calculum.*

Dosis gut. vna ac altera. Quercet. in Tetrad.

6. *Eadem Tinctura.*

Aliter.

℞. 🜔 Vitrioli (ex 🜍o illo reuerberato extractum ac) opt. depuratum, q. v. affunde 🜍m Vitrioli (in præparatione Tincturæ reseruatum,) ad eminent. 2. digit digere ac destilla, hinc nouum 🜍m affunde, digere, destilla, idque repete, donec pars volatilis superet fixam, secum euehat atque 🜔 fixum volatiliset. Hoc 🜔 Vitrioli sublim. imbibe ac incera cum 🜍o seu Tinctura illa, digereque in Athanore per gradus vt vniantur, & per colores ad purpureum tandem deueniant. Est opus aliquot mensium.

Vires. *Est Elixir seu Medicina vniuersalis, summe penetrans ac fixa, ad curationem deploratissimorum morborum sufficiens.*

Dosis g. 1. ac altera. Quercetan. in Tetrad.

Mediante hoc Vitrioli lapide reducitur ☉ in suam primam substantiam, vnde tandem exurgit Medicina vniuersalissima. Vide ibidem in Tetrad.

7. *Magisterium 🜖i.*

℞. Vitrioli opt. q. v. 🜍etur more vsitato, 🜍 cum 🜍o per 🜍m simul rectificetur. Cum phlegmate (vel 🜄 🜍at,) 🜔 ex 🜍o extrahatur, phlegma 🜍ando à 🜔e separetur, cum aliquot cohobiis & digestionibus.

Hinc.

℞. 🜔is p. ij. 🜍 vel 🜍 🜖 i, p. 1. Ponantur in phiola in 🝪, vt aquositas exhalet, idque tantisper repere, donec Sal tantum 🜍ei imbiberit, quanti ponderis primo fuit. Hinc in phiola hermeticè clausa 8. ☌ digeratur, tandemque in 🜍 collocetur 14. ☌ 🜍 ad coagulandum. *Sennert. Institut.*

2. *Magisterium ex Tinctura & Spiritu Vitrioli,*

℞. 🜖m in se calcinatum; extrahe tincturam affundendo 🜍 optimũ: 🜍 tinctum dacanta, 🜍 aque ad siccitaté, & manebit in fundo 🜍 rubicundus, quem pone in 🜍m adhibito receptaculo grandi, dando △ per grad. decentes, egredietur 🜍 flauus, postea rubicundus; continuetur △ eodem gradu, donec appareant 🜍 albi, tunc cessandũ. His spiritib. imbue 🜃m in 🜍 restitantem, (potius 🜔 ex 🜃) digerendo, imbuendo, donec 🜍 & anima proprio corpori restituantur. Hæc tandem in vase H. clauso digere quadragint. ☌ 🜍,

donec figantur.

9. *Tinctura Vitrioli Cyprij siue Mysterium ♀is.*

1. Digeratur vitro clauso per duos menses △ gradatum aucto, donec varij colores appareant, postea flauedo

ſupremaque rubedo, hac enim viâ viriditatem Leonis cuſtodies & ad exteriora vertes. 2. Tincturam ad hoc Leone cum 🜄 extrahe. 3. Diuide eam in partes ſecundas. Vna deſic... & ſanguis reſtans in formâ pulu. figatur per gradus in 🜃am rubram. 4. Partem alteram Tincturæ liquidæ, putrefac per 3. hebdom, abſtrahe per cohobationem, cum reliquo 🜄 tincto eundem proceſſum ſeruando. 5. Liquorum remanentem vrge per ♌, donec Oleum benedictum exeat, quod aliquoties rectifica, 6. cape 🜃iæ ſuperioris fixatæ p. ij Ol. bened. Vitrioli part. 1. ſigilla vas. H.S. digere in cineribus, donec animam ſuam corpus receperit coaguláritque, tunc nouum Ol. ſuffunde, coagula vt prius per 10. ♈. Tandem fige ad quartũ vſque gradum Vulcani, & per 3. ♈. in fluore detine. Habebis Lapidẽ rubrum, fixum abſque fumo, tingentemque, ſummam medicinam.

Ex commun. S. Cloſſ.

CAPVT. XXVII.

De Arſenico.

RESTANT è mineralib. ſecundariis mineralia ſulphurea ac inflammabilia.

Hæc fiunt ex perittomate macrocoſmico pingui, reſpondente in Phytologia, Oleis, Reſinis, Gummatis, in Zoologia pinguedini axungiæque abundanti, excrementiſuè pinguedinẽ referentib. v. gr. auriũ.

Suntque

1. Arſenicum, 2. Sulphur. 3. Ambra, 4. Succinum, 5. Sperma Ceti, 6. Aſphaltum, 7. Naphtha, 8. Petrolæum, 9. Carbo Petræ, 10. Gagates.

Arſenicum.

Arſenicum fuligo ſiue ſuccus eſt mineralis, pinguis, inflammabilis.

Dicitur & Auripigmentum. Græcè Ἀρσενικὸν, ἀῤῥενικὸν. Arabicè Harnet & Zarnich. German. *vveiſz Kattenpulver.*

Genera eius tria recenſentur, album videlicet, (Arſenicum in ſpecie ſic dictum, ſe arſenicum Cryſtallinum, Citrinum ſeu Flauum, (Riſigallum Auripigmentum, & tertio Rubeum Sandaracha.

Ex his album in Medicina vſitatiſſimum eſt, fuluum rarò rubrum rariſſimè. Eligatur album Cryſtallinum, ponderoſum, durum, purum, ad lacteum colorem tendens.

N. *Arſenicum Cryſtallinum factitium eſt, fitq; ſublimando ex ... auripigmenti ſcobe & ſale anaticè mixtis. Auripigmentum & Sandaracha natiua ſunt, nec differunt, niſi quod Sandaracha auripigmento ſit magis in terris excocta.*

Vires. *Inter Venena loco haud vltimo Arſenicum recenſetur, nec immeritò, quippe præter ſummam acrimoniam, tanta quoque malignitate vitæ noſtræ Balſamo infeſtum eſt, vt non modo intus aſſumptum, ſed & extrinſecus adhibitum, horrenda Symptomata introducat.*

Qualia ſunt:

Conuulſiones, manuum ac pedum ſtupiditates, ſudores frigidi, palpitationes,

tiones, deliquia cordis, vomitiones, corrosiones ac tormina, sitis, æstus, &c. *Exempla vide sis apud Salam in Ternar. Bezoardic. c. 27. apud Schenck & alios.*

Verum enim vero nec facultatib. caret vtilib. quas intrinsecus in curanda peste, reliquisque venenatis affectib. vt & in scabie maligna, cancrosa, &c. conferre potis est, modo qua decet ratione præparetur.

Extrinsecus adhibetur ad partem quamuis pilis denudandam, nonnunquam & cauteriis, amuletisque admiscetur.

Auripigmenti & Sandarachæ Vires eædem ferè sunt, nisi quod in Arsenico paulum sint mitigatiores, idque ob sal in præparatione eius accedens.

N. *Sandaracha Arabum est Gummi Iuniperi.*

PRÆPARATA.

Præparationis scopus eò dirigendus est, vt acrimonia mitigata dulcescat auraque maligna & volatilis separetur. Huic scopo media destinata reperimus, sublimationem, fixationem, & liquationem.

SVBLIMATIO.
Vnde

1. *Arsenicum dulce.*

℞. ⚯ cryståll. q. v. sublima per se deinde in + o opt. horar. 2. spacio decoque, [sic enim sua nigredine & farina quadam leui atque corrosiua spoliatur.] Postea cum squamma æris, *Kupfferschlag*, iterum sublima. [quæ venenum illius crassius atque nigrius retinebit. Tandem bis ac ter cum Sale commun. præparato sublima, postea perfectè dulcoretur.

N. *Illius perfectio ex eo cognoscetur, quando Metallis iniectum, candorem illis conciliat & indit perfectissimum, qui remanet etiam in iis, postquam ignita fuerint: Cum tamen ⚯ crudum eadem nigrefaciat, atque fumo quodam infesto, quē oculus & olfactus non sine noxa, & incommodo sentire possunt, contaminet & inficiat.*

Vires. *Tantum abest quod assumentibus noceat, vt quoque benigne & sine vlla perturbatione ea venena expurget, quæ aliis Catharticis nullatenus cedunt.*

Vsus. *Dari potest illius sublimati substantia, in infusione ad pondus 5. 6. 7. 8. granorum. Querc. in Alexicac.*

Potest & per deliquium in ⚯ *redigi vlceribus vtile.*

Aliter.

2. *Rubinus Arsenici diaphoreticus.*

℞. ⚯ q. v. sublima bis vel ter in ⚯, semperque sepaga ⚯ erem subtilissimum, qui in cucurbita instar farinæ volatilis adhæret. Est enim ⚯i venenum, partem Crystallinam misce exactè cum flor. ⚯. ana & sublima.

Vires. *Est specificum in affectibus pulmonum ex crassis catarrhis. Datur quoque ad sudorem ciendum, in morbis malignis & venenatis.*

Extrinsecus si adhibeatur, curat omnia vlcera maligna curatu difficilia.

Dosis à gr. 5. ad 8.

N. ⚯ *hac ratione præparatum ad* ℈j. *secundum Tentzelium exhiberi potest. Tentzel. in Exeg. Querc.*

Eodem modo potest parari & Rubinus ex auripigmento æquali dosi, & ad similes affectus adhibendus.

Ar senicum sublimatum.

℞. ⚯, ⊖ tost. colchotar, limatur ♂ an. M. sublimaque dando △m per

per gradus, quod sublimatum est, tum nouis specieb. misce & vt prius sublima, idque ter repete.

FIXATIO seu CALCINATIO. Vnde

1. 🜺 *fixum, & exinde* 🜺.

℞. 🜺 Cryſtall. [vel Auripigmentum illius ſublimati, [⊖i purific. an. [alij ℞. Auripigmentum, part. 1. ⊖, part. ij. Alij 🜺. ⊖ 🜕 an.] M. ac inijce per vices in ✝bulum verſaque ſpatula, [cauendo fumũ,] donec ceſſet Ebullitio. Poſtquã cuncta inieceris, da △m fortiſſ. per 8. 4. 6. [alii ♂ integrum] Tandem edulcora, Sal ⦶ calida ▽ reparando, remanebitque in fundo 🜔 albiſſimus 🜺i fixi.

N. 1. *Felicius hæc calcinatio procedet inter duo ✝bula luto connexa, cum ſpiraculo ad fumi egreſſum.*

N. 2. *Müllerus tertia vice calcinationem illam cum ⊖ana repetit, 🜔erem ſingulis vicibus ▽ dulcorando.*

Vires. *Inſeruit Oleo per deliquium præparando, vt & Auripigmentum fixo-ſudorifero.*

Eodem modo potes procedere cum Realgare argenti, Cadmia, & ſimil.

2. *Arſenicum fixum ſudoriferum.*

℞. 🜔eris arſenici fixi, q. v. imbibatur 🜺 🜕, p. d. aliquoties (ter.) Denique diſſolue materiam in aqua vitæ, vt extrahatur & ſeparetur totus Sal, & reſtabit 🜔 alb. & fixus, quem ſepara.

Vires. *Sudorem mouet, datur cum Theriaca.*

Doſis g. 3. 4. 5. Müllerus in miraculis Chymicis. Querc. in Spag.

3. *Regulus* 🜺 *& Auripigmentum S. Cloſſ.*

♃ huius vel illius ℥viii. ⊖ & ♀ ſimul detonatorum per accenſum carbonem ℥vi. limat. ♂ ℥iv. pulu. carbonum ℥i M. fundantur in ✝lo & regulus concutiendo ad fundum depellatur, qui purior eſt quàm ille ♄ii.

N. *Ex hoc Regulo in flores ♎ato per putrefactionem cum ſalibus reſuſcitantibus & ✳ fieri volunt ☿um 🜺 corporalem. Fides ſit penes Experientiam.*

LIQVATIO.

1 🜺 *Anodynum, Butyrum* 🜺 *Liquor* 🜺.

℞. Pulueris Auripigmentũ fixi, q. v. diſſoluatur in cella per deliq.

Vires. *Conducit venenatis vlceribus in Lue Venerea, Cancro, Serpigine, ani fiſtulis, morſu canis rabidi.*

Vſus. 🜺 *Auripigm. illius, [vel Pulueris,] tantum in ▽ plantag. vel perſic. ſoluitur, vt mixtura ipſa guſtu lingua tolerari poſſit. Aquâ illâ lauetur vulnus ſ. vlcus.*

N. *Baſilius in rep. L. Ph. addit ⦶ 🜕i & ad liqueſcendum exponit.*

2. *Aliter.*

℞. Butyri Arſenicum ℥j.

Ol. Nitrum Mirrh. ℥ij. Miſc.

N. 1. *Paracelſus l. de mort. rer. nat. hanc 🜺fuſionem cum ⊖, liquefactionemque ſubſequentem in cella, mortificationem vocat, atque Auripigmentum Realgaria &c. ſimili modo mortificari poſſe perhibet.*

N. 2. *Quercet. in ſpagyr. præparatione præparationes Arſenicum datas ænygmaticè deſcribit, quas enucleaui in Querc. re diuino.*

DESTILLATIO. Vnde

Spiritus & butyrum Arſenicum.

Fit ex parte vna Arſenicũ & ☿ ♈ti part. ij. deſtillatis per 🜹 vt fieri ſolet in parando butyro ♄ ali; primo egreditur

ditur spiritus subtiliss. semper fumans, & sub finem liquor crassus, qui in aqu. communi præcipitatur vel in suo liquamine seruatur.

Vires. *Spiritus dicitur, ♂tem soluere radicaliter, tincturisque ingressum præbere in corpora metallica. Butyrum vero est Septicum violentum, Cancrorum vlceratum eradicatiuum debet autem ei par quantitas opij ad sensum doloris obtundendum permisceri, & ex filo carpto circumcirca admoueri cum defensiuis conuenientibus.*

Ex S. Clossao.

CAPVT XXVIII.

De Sulphure.

SVlphur est Resina siue pinguedo terræ, Chalcantosa aciditate grauida.

Dicitur, Arabicè Cibur vel Chybur, Crybtit, Rabric, Albusao: Chymicis, Akiboth, Ahusal. An. Anerit. Anerick. Alchibith. Alcebris. Aphebriock. Kibrith. Kaprili. Lamare, Tifasum, Tin, Vsifur. Græcè Θεῖον. Germ. *Schvvefel.*

Sulphur tum natiuum, tùm factitium Officinis in vsu est.

Natiuum ex terra effoditur, purum solidum, interdum scissile, venitque nomine 🜍is viui, seu ἀπύ[illegible] i.e. △m non experti.

Factitium vel ex viuo 🜍re impuriori, pyriteue vi △ educitur, vel ex aquis 🜍eis excoquitur.

🜍r caballinum quod in Officinis dicitur, feces sunt è coctione sulphuris viui impurioris relictæ & in vrceos admixtis nonnunquam squammis ♂ transfusæ.

N. 1. *Adhærescunt quoque interdum q. stiriæ Sulphureæ camino, vbi ⊕m ex sua vena excoquitur, quæ nihil aliud sunt, quam 🜍ris flores ex Vitriolo dum excoquitur, eleuati. Horum copiam exhibet Suecia sat magnam.*

N. 2. *Exhibet Chymia & Artificialia Sulphuris genera ex ♀ ♄, &c. quidem longe reliquis præstant, verum, quia rara & chara sunt, rarissimè Chymicis præparationibus vulgaribus subiici solent.*

Delectus.

Eligatur 🜍r purissimum colore virescens, facilè inflammabile, luculenter ardens fumumqu[e] ma[gi]s cœruleum halans.

Vires. *Calidum & siccum est, pectori dicatum; aperit, incidit; putredini, veneno, venenatorumque animalium morsibus resistit, prouocat sudorem, &c. Hinc conducit in Phthisi, Tussi, Asthmate, Peste, pestilentialibusque febribus. Extrinsecus discutit tumores duros, sanat lichenes duros, pruritum, &c.*

PRÆPAR.

1. Sublimatio. 2. Præcipitatio. 3. Destillatio. 4. Infusio & Extractio. 5. Liquatio.

I. SVBLIMATIO:
Vnde
Flores Sulphuris.

Flores 🜍is nihil aliud sunt, quam 🜍r à terrestribus excrementis per sublimationem purificatum.

N. *Nonnunquam tamen & aliis impraegnantur.*

Sublimatio 🜍is fit in arena calore mediocri gradatim adhibito, ex cucurbita terrea, cui 🝪 vitreus sine luto imponitur, vt auferri sc. ac post exemptos flores iterum reponi possit.

N. 1. *Orificium cucurbitae interea temporis, quo flores eximuntur probè tegatur, ne aëris irruptione 🜍r [quod facilè accidit] incendatur. Cuius rei gratia non abs re foret, duos in promptu habere alembicos, quorum alter alterius vicem sine mora subire possit.*

N. 2. *Alembicus ante impositionẽ ad △m calescat, quippe secus facilè dissiliet.*

N. 3. *Rostro 🝪i recipiens apponi potest, ad liquorem acidum, qui primo egreditur excipiendum, Liquore egresso rostrum chartâ obturare licet.*

1. *Flores 🜍 simplices.*

℞. 🜍 grossè (si libet) contusi q.v. impone cucurbitae terreae, vel vice vna, vel per vices, ac paulatim. Sublimaque in 🝖, vt dictum, igne moderato. Primo exit aciditas, quam Excipulo excipe ac serua (de qua infra,) secundo, sublimantur flores flaui, &c.

N. 1. *Alij admiscent. ☿is ℔. 1. farinae laterum ℔. ß. Alij à terra sigillata sublimationem instituunt, vel à bolo.*

N. 2. *Si 🜍 fortuito accenderetur, farina vel cinere in icto extingui flamma poterit.*

N. 3. *Cauendum ne △ nimium incendatur, adeoque non excedat calorem, qui alembico manum imponere permittit.*

Flores 🜍 🜕 lati.

℞. 🜍. flauiss. ℔. 1. ⊖ fusi & 🜕i calcinati an. ℔. ß. pulueriſentur & misceantur. F. Sublimatio vt dictũ, dando initio ignem lentum post aliquot horas (3. vel 4.) phlegma incipiet stillare & durabit per horas 4. vel 5.

N. 1. *△ augendus est sensim magnis carbonibus, vt tandem Catinus in quo arena continetur, rubeat.*

N. 2. *Calor si sit nimis excessiuus, non flauo, sed nigro calore 🜍r ascendit.*

N. 3. *Alij.*

℞. Sulphuris 🜕i calcinati & ⊖is ana, quae ponderum diuersitas neminem turbet, modo △m rite adhibeat. Additamenta enim quo pauciora fuerint, eo △ sufficit mitior.

Quercetanus non nisi colchotar anatice addit, omisso ⊖e.

N. 4. *Flores cum nouo additamenta Vitrioli & ⊖ vt ante sublimari possunt, idque vel vice tertia, quippe quo saepius flores eleuantur, eò plus tenuitatis acquirunt, purioresque euadunt, non tamen sine imminutione quantitatis.*

Vires. *Resistunt putredini, cient sudorem, exiccant, &c. Hinc prosunt in peste, pestilentialibusque febribus, siue curandi, siue praeseruandi gratia adhibere libeat. Exhibetur quoque vtiliter catarrhosis, pulmoniacis, tussientibus, & simil.*

Dosis robusto ʒj. iuueni ʒß. in praeseruatione autem non excedimus ℈ß. Exhibemusque commodè cum Extracto Enulae campanae.

3. *Flores 🜍 gummati seu myrrhati.*

℞. Flor. 🜍 composit. ut ante ℔ß.
Colchotar ℥vi.
⊖ fusi ℥v.
Mirrh. Alexandr.
Thur. an. ℥iij.
Aloës succotr. ℥iv.
Mastich. ℥iij.
Croc. ℥ß.

Omnia

Omnia trita simul atque benè mixta sublima l.△.post horas aliquot, exime flores, rursus alembicum impone, △m continuando per hor. aliquot (12.)

N.1. *Alij ℞.mox initio* 🜂 *pulu.* ℔. 1. ♃ *i calc.* ♉ *ana* ℥*v. Aloes Thur. Myrrh à* ℥*iij. Floresque nouis speciebus 2. vel 3. vicibus sublimant. Senn. Inst. Paracels. volum.1.p.* 1046.

N.2. *Felicius procedunt, qui floribus Sulphuris. iam factis, species solummodo admiscent. Vix enim quicquam citra combustionem ex gummatibus vna cum Sulphur. ascendet.*

N.3. *Imponenda est materia per vices, si enim nimium imposueris combu-ritur materia sufficitque 3 ... digitorũ crassitie, singulis vicibus ... osuisse.*

Vires. *Efficaciores sunt ... simplices, tum exiccando, tum putredini resistendo.*

4. *Flores Sulphur. Saccharati.*

℞.Fl. Sulphur misc. atque sublima cum Sacchro cando.

Vires. *Maius auxilium conferunt ad asthma, aliasque affectiones pulmonum, quam vulgares. Quercet. in Pharmac. rest.*

5. *Flores Sulphur. albi.*

℞ 🜔 .purificat. q. v. liquescat in +, postea iniice per vices Sulphur. pulueris. [*vt in Lapidis Brunellæ præparatione,*] idque tandiu, donec 🜔 in ipso igne coaguletur. Ignẽ postea auge, operculatoque + bulo etiam △ supra accende, idque continua, horis duabus.

℞.Ergò huius 🜔 fixi. p. 1.
Sulph. Elect. p. ij.

Misce optimè ... sublima △ ∴ æ.

Vires. *Lacti S. lphuris, viribus ac potestate æquiualent. Sen. Inst. Tenzel.*

6. *Flores Sulphur. Corallati.*

℞.Corall. ℔. 1. Fl. Sulphur. ℥iv. tere minutissimè & misce: sublimaque vt dictum, ▽m profluentem seorsim primo collige, dein flores.

N. *Sulphur sic secũ trahere dicitur subtilissimam Coralliorum substantiam.*

Vires. *Habentur præstantiores quam vulgares Sulphuris flores, & si ex his Balsamus fiat Sulphuris, optimus pulmonum Balsamus perhibetur.*

2. *Flores Sulphur benzoinati.*

Fiunt duobus modis: Vel subleuando ✕✕ omni horâ interea dum sublimantur flores Sulphur. & in cucurb. ʒj. pulu. benzoini proiiciendo, vel collocando flores iam factos in patinã terream vitreatã, in cuius medio scutella Terrea promineat, cui inditur ferrũ incensum igne, moxque iniiciuntur particulæ benzoini, contegitur patella, vt fumus flores reuerberet, sicque iteratur ferri accensio, & benzoini proiectio, donec sit satis, quo facto teruntur flores Sulphur. cum floribus benzoini exaggeratis, seruanturque tanquam odoris iucundi, maiorumque virium.

II. PRÆCIPITATIO.
Vnde
Lac Sulphuris.

Lac Sulphuris, Magisterium Sulphuris est, seu præcipitatum.

N. *Aliis dicitur cremor Sulphuris, aliis Butyrum.*

Paratur autem 1.

℞.Fl. Sulphuris, p. 1.
Salis ♀i p. iij.

Pone in vitro oris capaciss. (siue in olla fictili) in arenam collocato, affunde ▽ ad eminent. sex digitorum ita tamen, vt quarta pars vitri sit vacua, hinc bulliant, vt Sulphur soluatur, [quod 5. vel 6. horis fiet,] spatula lignea continuò agitando, donec ferè omne

omne Sulphur solutum sit, liquorque rubeus appareat. Hinc filtra calidè per chartam Emporeticam, ac affunde confectim vinum austeriusculum, [alij ✠,] lentè, celeri tamen lapsu, tamdiu donec colorem lacteum acquirat, qui ad fundum paulatim secedit, nomine lactis: Lac hoc ad fundum præcipitatum, effuso liquore collige, ablue △a & exicca, vel, si placet, antequam plane exiccetur, misceatur cum ▽ cinam. vel alia appropriata, vt fiat instar pultis vel lactis, &c.

N. *Si ▽ bulliendo euanescit, affundatur alia, sed feruida.*

2. *Modus compendiosior.*

℞. ♁ & ⊖is ♀i liquescant in +o per d. simul liquefactis affunde aliquidaquæ calidæ, mox affunde in patinam ▽ calida plenam & statim filtrentur, affundaturque paulatim vinum: sic totus liquor albescet atque lac ad fundum præcipitabitur.

N. *Quercetanus dissoluit flores in oleo ♀i, dissolutionique affundit +. præcipitatque, &c.*

Vires. *Balsamum est pulmonum ac velut △ consumens & exiccans. Exhibetur igitur vtiliter his qui molestantur Catharris, fluxu Capitis, Asthmate, Phthisi, Tussi, Colica, &c. Promouet expectorationem, intercipit defluxiones ad articulos, ventositatos ventriculi ac intestinorum præcauet ac discutit.*

Dosis. *Tantum pulueris miscetur, vt vehiculum albicante colore tingatur, daturque mane & vesperi cochl. 1. Vehiculum sit appropriatus liquor, Aqua scilicet Cinamomi, Melissæ, ♉, &c.*

N. *Quercetanus exhibet ʒj. pro cathartico.*

3. *Lac ♁ S.Closs.*

Coque in cacabo ferreo ♃ part. ij. ♁ puluer. part. 1. cum maxima quantitate aq. donec partes 3. aq. sint consumptæ, ruboremque contraxerit instar sang ex ♁e dissoluto, coletur calidè per manicam, refrigerari permittatur, denique præcipitetur ☉ calente, & decantato lixiuio Lac 10. aut 12. aq. calidà dulcoretur.

Vires *eædem quæ lactis Crolliani, verum quia interdum fallit, parumue præcipitatur, hic modus infallibilis ad inueniendus fuit.*

III. DESTILLATIO.

Vnde

1. *Spiritus ♁ S.Clossei.*

Eligatur ♁ Leodiense coloris virescentis minoris tubi, siue magnitudinis (Galli vocant du soure verda petit canon,) tale enim per se luculenter ardet, locetur per magdaleones in scutellâ intus & extus vitreatâ, accendatur ad candelam, vt guttulæ liquati ♁ & ardentes, alios magdaleones incendant, huic scutellæ Campana ex arte appendatur, ita vt verticem illius flamma non attingat, nec etiam nimium distet, (gignitur enim hoc Oleum ex reuerberio flammæ subuolantis contra aliorum opinionem) aliàs flores acidos habebis, perge in substituendis scutellis, donec satis ♌us campanarij habeas. Ex ℔. 1. ♁ nancisceris ♌us ℥j.

2. *Spiritus s. Oleum Sulphuris per C.*

Habendum est vas vitreum latum parophidis vel patine instar, è cuius medio surgat meta, [tripus vel aliud aliquid metæ vices supplens,] supra metam concha vel +bulum statuatur Sulphure

Sulphure repletum. Desuper campana suspendatur vitrea, ea distantia ne flamma illam attingat; sic fumus est Sulphure accenso ascendens in campana condensabitur, condensatusque ex campanæ oris in suppositam patinam decidet.

N. 1. *Si conclaue fuerit clausum, locusque ac tempus humidum, maior olei quantitas colligitur.*

N. 2. *Vtile est campanam initio madefacere.*

Alius modus.

Idem Oleum per Retortam tubulatam destillari potest.

Nimirum:

Retorta tubulata, vel quæ in postica parte tubulum habeat in fornacem collocetur, eique recipiens ∇æ mensura ad impletum, sine luto adaptetur. Postea vbi incaluit Retorta frustula 🜍is partitis vicib. iniiciantur, & post singula frustula iniecta tubulus claudatur: Spiritus postea seu Oleum in MB ab ∇ separetur & rectificetur.

N. *Si prorsus aërem denegaueris, fine frustraberis, id quod mihi accidisse scias, qui lactescentem liquorem loco Spiritus obtinui, omnis aciditatis expertem.*

Vires. Spititus *vt fere nihil aliud est, quam spiritus* ⊖ *i, ita & easdem cum ipso vires obtinet. Insuper est & contra Pestem, Asthma, &c. vtilissimeq; extrinsecus adhibetur in procidentia ani, si illius pauxillum cum ∇, v. g. plantaginis miscetur, & spongia hoc liquore mandefacta locus affectus tangitur.*

Vide Senn. Inst. Beguin. Gluckarth. Tentzel.

N. *Ex residuis fecibus si in copia collectæ fuerint, Sal elixiniari poteri.*

3. *Spiritus Campanarius facillimus S. Closs.*

℞. 🜍 viridis vel alterius pulueris ℥iv. ⌒us sal nitri vel ⌒us ex sal com- & ⊖ compositi (vide supra cap. 21.) ad supereminentiam. 4 digitorum trans versorum, ☋a ex ⌒ in 🜔 subitus & supra positis ad vltimam vsque guttulam. Cohobetur 6. aut 7. (quo plus, eò melius (Reperies in ⌒ vltra ℥ij. ⌒us eiusdem amaroris, naturæ, faculatisque cum Campanario, viribus ⌒us nitrarij haut imminutis.

N. *Etsi ad siccitatem videatur secretum fuisse menstruum, nihilominus* ♄ *rei inhæret Sal causticum, quod dio expositum in ⌒um 🜍ris resoluitur, nouo quotidiè succrescente, nec à Campanario vllatenus differente.*

4. *Aqua acida seu aciditas, vel Phlegma 🜍 is.*

Aqua acida Sulphuris appellari potest liquor ille acidus, qui in sublimatione florum, initio (parce tamen) extillat.

Vires easdem cum spiritu præcedente obtinet. verùm quia minus efficax, raro in vsum venit.

5. *Aqua seu Ens Balsami Sulphuris.*

℞. Aquam acidam, quæ extillauit in sublimatione flor. 🜍 ⊖tor. rectifica & coniunge in MB bullienti, cum ∇ acida quæ extillauit in sublimat. flor. 🜍 resinatorum.

N. *Hæc* ∇ *(quæ lactei coloris) seorsim colligenda est, ne misceatur cum oleo subnigro, quod subsequi solet.*

Vsus idem qui florum, in peste, febribus, colica, obstructionibus ac aliis affectib. pulmonum *Croll.*

6. *Ol. Sulph. Balsameum.*

Balsamo Sulphuris Sal tostum adde

atque per Retortam destilla. *Sen. Inst.*

7. *Ol.* 🜍 *Linatum,*

℞ 🜍 citr. [℔. I.] maceretur & soluatur in Ol. Lini, (℔. 1 ß.) & fiet massa concreti sanguinis instar. Refrigerata materia destilletur per Retortam, & prodibit Oleum rubicundissimum.

N. *Alij addunt* 🜔 *i calcinat.* ℔. *ij. Mil.*

Vires. *Prodest ad vlcera ac bubones pestilentiales maturandos.*

9. *Ol.* 🜍 *is aureum.*

℞ 🜍 aliquoties liquefacti & in 🜄 effusi ℔. I. pumic. ℔. ß. misc. vt fiat massa ac destilla lento 🜂.] N. *ne des ignem inferius, sed supra & ad latus,*] sub fine auge ignem, & extillat oleum instar ☉.

Vires. *Exhibetur vtilissimè in Cachexiis obstructionibusque viscerum, præseruat à peste. Clar. D. D. Ioh. Tileman P. Profess. Marpurg.*

10. *Ol. Sulphuris rubrum.*

℞. 🜍 r, ℔. I. 🜖. ℔. ij. per Retortam pelle.

Vires. *Itidem maxime est vtilitatis in bubonibus pestilentialibus maturandis.*

11. *Oleum sulphur verum S. Closs.*

Resolue ℥ij. tusi in ℔ ß. spiritus thereb. clari, id quod fiet intra ♂ super 🜔, solutionem rubentem decanta, alium affunde digere, separa per inclinationem, feces (quæ erunt perpaucæ) abiice. Tincturas 🜍 a 🜂 lentissimo ex magna ☍, donec ferè omnem 🜀 um thereb. recuparaueris. Guttulis autem rubris apparentibus mutetur recipiens & 🜂 paularim augeatur, egredietur Oleum coccineum cum fœtore intolerabili, qualis est lattinarum. vltimò ☍ ferè incandescente, spissum & obscurè nigricans. Hoc rectifica & separa à 🜀 u thereb. superstito. Oleum autem vase clauso digere per mensem in MB, vbi fœtorem deponet, euadetque verus Pulmonum balsamus.

Vires. *Est egregium Vulnerarium intrò sumptum, curat vlcera interna, resistit suffocationi matricis, pesti, colicæ, catarrhis fluentibus asthmati, empyemati, vrinam prouocat. Dosis gutt. 3. in syr. conuen. vel oui vitello.*

IV. INFVSIO:

Vnde

1. *Balsamus Sulphuris Terebinthinatus seu Rubinus Sulphuris.*

R. Fl. Sulphuris 🜔 i ℥iij. Spir. Terebinth. ℥vi. VIII. Digerantur in vase vitreo, donec soluatur Sulphur & spiritus Terebinthinæ rubicundus reddatur. Hinc decanta ac serua

N. *Quod si hunc Balsamum à suo soluente seu spiritu separare volueris, affunde* 🜄. *& destilla, sic spiritus vna cum* 🜄 *extillabit, relicto Balsamo in fundo.*

Vires. *Excellentissimam Medicinam præbet contra Phthisin: quippe valet ad vlcera pulmonum consolidanda, præseruat à peste, aliisque, morbis contagiosis: inseruit quoque Tincturæ Sulphuris, vide infra.*

Dosis à g. 4. ad 7. scil. si à suo soluente separatus sit, vel ad g. 20. cum suo soluente. Querc. in Pharm. rest. Hartm. in Pract. Sen. Inst. Beg. &c.

2. *Balsamus Sulphuris compositus, Balsamus vitæ,*

℞. Flor. Sulph. ℔. I. Myrrh. ℥iij. Aloës succotr. ℥ij. croc. ℥ij. puluerisa, ac digere cum 🜀 tu Terebinth. ad eminent. digit. 2. affuso, decanta.

Vires. *Efficatius operatur quam simplex.*

3. *Bal*

5. *Balsamus sulphuris ad Externa, qui Rulando adscribitur.*

Fl. 🜍 vel sulphur pur. ℥j.
Ol. rapar. expreſs. vel nucum ℔. ß.
Vini generoſi. ℥ij.

Macerentur ♂ 8. △e lento, aliquoties agitando. Poſtea coquantur lentè ad vini conſumptionem. Tandem cola & ſerua vſui.

Vires. *In variis morbis Rulando Balsamum hic adhibitus est. Vide eius* 1. *Cent.* 92.

N. *Balsamum Rulandi aliter*] *describit Vntzeruu tract. de sulphure. Vide & Balsamum sulphuris* 🜔 *latum in Angel. Sala tract. de* 🜔 *lo.*

4. *Tinctura sulphuris.*

Poſtquam à Balſamo ♎ Terebinth. ſeparatus fuerit,] *modum separandi habes in Balsamo*] affunde 🜅 & extrahe 🜅 in MB, & habebis Tincturam; digere atque à fecib. ſubſidentib. decanta.

Vires. *Praestantiores effectus habet quam Balsamus.*

Dosis gutt. 3. 4 *&c.*

N. *Extrahit quoque ex sulphure crudo Tincturam citrinam* 🜅 *optimè rectificatus.*

5. *Tinctura sulphuris S. Closs.*

Infer in candens tigillum per cochlearia mixturam ex ⦶ ℔. j. ſulphur pulver. ℥ iv. comburantur △ forti, donec ſtrepitus ceſſet, & in maſſam rubram mixtura detonata compingatur, cui in pulu. red. ctæ Spiritus Vini 🜅 ſatus affundatur extrahaturque Tinctura.

Vires. *In pest., febribus, scorbuto, obstructionibus hepatis, pulmonumque morbis.*

Dos. gutt. 8.

6. *Alia Tinctura.*

Fac Capitellum ex ſal nitri in aqu. ſoluto, in cuius ℔. vi. bulliat per 24. horas ſulphur puluer. ℔j. filtretur liquor rubeus, & præcipitetur cum aceto, in quo decoctum fuerit ♁ ex 🜔 lo. In fundo reſidebit puluis ſcarlatinus, è quo tinctura modo ſuperius tradito, vel per ♎ um thereb. extrahenda venit. Eſt S. Cloſſ.

7. *Crystalli ex Tinctura sulphuris*

Poſtquam per ♎ um thereb. & 🜅 tinctura fuerit prolecta, vt dicitur artic. 4. p. 166. abſtrahendus eſt 🜅, dum reſtitet tantùm pars tertia illius, quæ in cellâ collocatur, vbi naſcuntur cryſtalli; in quibus reſidet Q. Eſſentia ſulphuris, diſſoluantur iterum in alio 🜅, & denuò coagulentur, quò magis ac magis ab odore graui immunes reddantur.

Dos. gr. 4. *in liquor. appropr. tabellis electuar.*

8. *Sal. sulphuris.*

Vel fit ex ♁ ♎ us Campanarij, de quo vide Keſſerum artic. 54. Centur. 1. vel ex carbone nigro leui & foliato ſulphure poſt extillationem Olei veri, (vide præcedentem pag.) reſiduo, hoc △ miti reuerberandum eſt ad albedinem.

Vterque modus parum ⊖ *is praebet, sed efficax aduersus verminationem remedium.*

9. *Essentia Sulphuris.*

℞. Miner. Sulphuris q. v. affunde 🜅. (ex 🜔 & ⦶) ſolue, quoad poteris. Hinc abſtrahe ſolutum ad ſiccitatem, edulcoratumque reuerbera ad rubedinem ſaturatam. Hinc extrahe. Tinct cum 🜅, digereque donec Eſſ. Sulphuris à 🜅 ſeparetur inſtar olei, fundumque petat.

Vires. *Magnorum est virium ad arcendam putredinem.*

Dosis gutt. 6.

N. *In hac Sulphuris Essentiâ si Myrrha, Aloë, aromataue infundantur, atque Tinctura* ℳ *extrahatur, dicitur Balsamus mortuorum.* *Basil. in repet. Lap. Ph.*

V. LIQVATIO.

Sublimatus Sulphur in sublimatorio sat alto △ forti, sublimatum expone liquationi in cella, aliquandiu. *Basil. d. l.*

CAP. XXIX.

De Bitumine ac Ambra Grysea.

Bituminis nomen generaliter denotat quodcunque minerale pingue Vnde & diuersas sub se species comprehendit. Ambram scil. Succinum, Sperma ceti, tum quoque Bitumen in specie sic dictum; Naphtham & Petrolæum; Carbonem petræ & Gagaten. De quibus sigillatim breuibus.

De Ambaro.

Ambarum, Ambra, siue Ambara generaliter duo bituminis genera denotat, quorum vnum, Ambræ nomen communiter retinet, & ad differentiam alterius, Ambra grysea dicitur. Alterum, Succini nomen assumpsit, de quo loco sequenti.

N. 1. *Est & Ambra nigra, de qua maxima est Authorum inter se dissensio. Sunt enim qui veræ ambræ natiuæ speciem faciunt, quæ reliquis sit imbecillior. Alij factitiam statuunt, ex moscho, Zibetta, ligno aloes, styrace & ladano. Alij Gagaten. sub titulo ambræ nigræ vendunt. Alij succinum colore ad nigrum vergens.*

N. 2. *Est & ambra subalbida, i. e. Sperma Ceti.*

Ambra Officinarum bituminis quoddam genus est, ex fontibus acalueis maris ad littus eructatum. Germ. *vvolricchend Amber.*

Optima censetur Grysea (seu coloris cinerei) à sordib. purgata, odorata, læuis, quæque acu perfossa succum pinguem resudat. Improbatur nigra, candida valdè, vtpote dubio procul adulterata.

Factitia facilis cognitu est, odore scil. (quo res ex quibus confecta est, prodit) tum quoque colore, (quo plerumque nigra est,) adde quod ▽ imposita citius mollescat, quam natiua.

Vires. *Calfacit, siccat, resolvit, cor cerebrumque roborat, spiritus vitales ac animales sulphurea sua ac suaui exhalatione suscitat reficitque: Vnde haud rarus illius vsus est in globulis illis fragrantibus ad infectum aërem corrigendum, spiritusque ab infectione tutandos, formatis; quos globulos inde Poma Ambræ vulgus appellat. de quib. l. 2.*

PRÆPARATA.

1. *Essentia Ambræ.*

℞. Ambr. grys. p. 1. Ol. amygd. d. p. ij. impasta,

impasta, ac digere ♂ aliquot, postea exprime: Expressioni affunde 🜄 rectificatiss. digere ac destilla per arenam. Sic eleuabitur cum 🜄 Essentia quoque Ambræ, relicto oleo amygdal. in fundo Abstrahe igitur 🜄 leni calore, ad consistentiam olei.

Dosis g. paucæ.

2. Species Diambræ, *vide in D.*

3. Poma Ambræ, *vide lib. 2. c. 75.*

4. *Ambra Essentificata.*

℞. Ambræ grys. opt. part. VIII.
Mosch. odoratiss. p. I.
Sacchr. albiss. p. s.

Omnia puluerisata cum Spiritu Rosarum ardente terantur optime diutius, sæpius aliquid de Spiritu rosarum affundendo, attemperando & rursum reponendo, vt q. siccescat. Hinc rursus vt prius teratur, & seruetur.

Vires. *Omnium viscerum confortatiuum maximum est & inprimis vim procreandi promouet. Dosis instar pisi minoris in Vino vel alio liquore. Hartm. in pract. & in Croll.*

N. *Flores Ambræ habet Keslerus sub nomine glebæ bituminosæ.*

CAP. XXX.

De Succino.

SVccinum nihil aliud est, quam Succus bituminosus seu Resina terræ optimè digesta, exinde in mare traducta atque ibidem præcipuè concreta.

N. *Dum bituminosa illa substantia adhuc liquida est, varia sese inuoluere solent, vt muscæ, formicæ, &c.*

Dicitur Arabicè Ambra citrina, Electrũ, Chrysolectrum, Carabe; Glessum, Resina terræ, (Paracelso) *Agstein Bernstein, Gentar.*

Delectus.

Succini genera etsi pluria vulgo numerantur, album scil. flauum, & nigrum; attamen non nisi duo Officinis nostris eo nomine veniunt. Album scil. & flauum seu Citrinum; nigrum enim non datur nisi particulis, ad nigredinem aliqualem inclinantib. id nominis imponere velis. Vtrumque quamuis laudibus suis haud destitutum sit: Attamen præstat album, vtpote magis digestum. Eligendum id ipsum candidum, syncerum, suaue fragrans Huic succedit flauum, quod præstat pellucidum, quodque præ aliis attritu, suauem halat odorem, nigrius enim (quod nonnulli succinum nigrum, alij ambram nigram faciunt,) vilius est. Flauum ad albedinem deduci potest hoc modo.

℞. Succin. flau. e. gr. ℔. I. pone in cucurb. terream validam, superadde salis marini vel (si eo cares,) salis gemmæ, aut salis commun. opt. ℔. ij. superfunde aquæ pluuial. q. s. ad soluendum: quo soluto, insuper affunde recentem 🜄 fluuial. ebullian superimposito 🝫 bico cæco, (ne 🜄 subito exhalare possit, non tamen firmiter cucurbitæ agglutinato:) ♂ ℘ 14. vel donec coctione illa album euadat.

N. *Ne 🜄 deficiat, identidem alia feruens superadiicienda erit. Hartm. in Croll.*

Vires. *Calfacit, exiccat, roborat, adstringit leniter, capiti ac vtero inprimis dicatum est. Hinc adhibetur vtiliter in Catarrhis, Epilepsia, Apoplexia, Lethargo, Vertigine, Suffocatione ac Inflatione matricis, profluuio sanguinis ac seminis, quod ad naturalem statum reduci: In fluore albo mulıorum. Cæterum globuli è succino ad oculorum defluxiones miro successu auxiliari dicuntur, annexi occipitio. Iidem etiam collo gestati præpediunt, ne destillationes in guttur ferantur. Baptist. Port. Matthiolus.*

Vsus, *Præcipuè albi, tàm internus, quam externus esse potest. Internè exhibetur ad ℨj. iusque*

N. *Alij commendant pro amuleto in peste, si eo pulsus sæpe fricentur.*

PRÆPARATIONES

1. Præparatio. 2. Solutio seu Præcipitatio. 3. Destillato.

I. PRÆPARATIO.
Vnde
Succinum præparatum.

Præparatio Succini vulgari modo fit, cum ▽ appropriata læuigando.

N. *Quercetanus in Ph. rest. c. 26. miscet Succ. pulu. cum 🜅, hunc desuper accendit, continuo agitando, & hoc 4. repetit, tandem humiditatem △ e separat, residuum Succinum puluerisat & seruat pro vsu.*

Vires. *Eædem quæ supra.*

II. SOLVTIO & PRÆCIPITATIO.
Vnde
Magisterium, Extractum, Tinctura.

℞. Succini pulueris. q. v. affunde 🜅 rectificatiss. solue, decanta & abstrahe in MB, vel præcipita cum ▽ font. & remanebit in fundo Magisterium.

N. 1. *Paracelsus.*

℞. Carab. q. v. affundit circulatum, digerit in Eribus ♂ ♀ (6.) Hinc abstrahit ac cohobat, idque toties donec in fundo ☍ appareat, *lib. 6. archid. p. 81.*

N. 2. *Dici quoque potest Tinctura, si in forma liquidiuscula adhuc adseruetur.*

Vires. *Magisterium hoc, vt nihil aliud est, quam pars purior ac resinosa, à crassioribus sola solutione separata, ita easdem cum succino, efficaciores tamen operationes obtinet.*

Aliter.

℞. Succinum pulueristatum & parum tostum, affunde ⚹ ac extrahe, Extractum præcipita cum Spir. ⊖ i.

Vires. *Sudorificum est ac diureticum.*

Magisterium Succini dulce fixum.

℞. Succin. alb. puluerisat. subtiliss. q. v. affunde ⚹ ad eminent. 4. digit. ebulliant. an arena aliquot dies (si euaporet, affunde nouum) vt rubescat ⚹. Hoc filtra & abstrahe, sic manet magisterium in fundo. Hoc solue in ▽ (rosatum) filtra & abstrahe, idque vice tertia, tandem præcipita cum Spir. ⊖ i vel succo citri.

Vires. *Sudoriferum est insigne, admodumque conueniens in morbillis, pleuresi, confortat cor, &c.*

Dos. à g. 6. ad 12.

N. *Ita etiam paratur Magisteri C. C.*

III.

III. DESTILLATIO.

Destillatio exhibet Oleum, Phlegma, Spiritum ac Sal: perficiturque vel sine liquore, vel cum liquore affuso, per cuius virtutem scil. aliquantulum digeratur ac soluatur.

N. *Oleum non ascendit, quandiu aquem adfuerit vehiculum, ideoque si oleum expetatur. sine ▽ destillatio peragi potest.*

E. gr.

℞. Succin. grosse triti, q.v.e.g. lb. ij. vel lb. iij. (possunt & silices contusi addi, (destilla per ☊m vitream, terreamuè igne gradato & caute adhibito: Extillabit primo phlegma, postea oleum subtilius, tandem crassius, Salque volatile parientibus adhærescet. Hæc singula si libet seorsim suscipe.

N. 1. *Alij digerunt primo Succinum cum aqua, (sic Crollius cum ▽ rosacea) hinc destillant. Verum vt dixi oleum non ascendit, priusquam humiditas aquea consumpta fuerit, protrahitur itaque nimium labor citra vtilitatem, quæ sit alicuius momenti.*

N. 2. *Alij succinum optimè terunt. vt sit instar farinæ, hanc miscent cum cinere optimè elixiuiato, destillantque igne adeo leni, vt intra momenta 20. vix guttula decidat. Sic eliciunt oleum penetratissimum, quod seorsim colligunt, mutato, cum flauum apparere inceperit, recipiente.*

Hactenus olea ac spiritum confusim, destillando adeptus es: itaque destillatione seu rectificatione vlterius ea separare ac rectificare poteris.

℞. Oleum omne vel singula seorsim, infunde in cucurbitam, cum s.q. aquæ addendo nonnihil ⊖ is ac destilla per MB vel per vesicam.

N. 1. *Alij affundunt oleo rectificando ✕, digerunt & destillant.*

N. 2. *Si oleum illud crassius vna cum + super ☠ restitans rectificetur, oleum extillat primo instar ▽æ limpidissimum, quod subsequitur, sub flauo colore præditum est.*

Hinc extant

PRÆPARATA

Officinalia.

1. Succinum præparatum: fit ex albo, l.a. cum aqua.
2. Magisterium seu præcipitatum, *vide supra Præcipitatio.*
3. Phlegma. *In destillatione Collectum* (sed rarò.)
4. Oleum succini albi:
   1. rectificatum.
   2. non rectificatum seu fœtidum.

   Oleum succini citrini.
5. Balsamus fit ex succini 1. Magisterio seu Extracto duriusculo. 2. Oleo, & 3. ⊖: quæ excipiuntur Oleo nucistæ expr. præparato.
6. Pilulæ de Succino v.l.2.
7. Trochisci de carabe Aug.
8. Crystalli rufi & Sal volatile album Succini describ. à Kesl. centur. 3. artic. 12

CAP. XXXI.

De Spermate Ceti.

EST & aliud genus Bituminis, quod Sperma Ceti Officinæ vocant, alij Ambram ſubalbidam, alij florem maris ſeu ſalis veterum interpretantur. Germ. *VValroth.*

N. *Colligitur in mari, cui ceu ſpuma ſupernatat. Cuius autem originis ſit, nondum inter ſe Authores conueniunt. Sunt enim qui eſſe ſemen volunt è Balena ſeu Ceto emiſſum, ſed malè, inuenitur enim in locis, vbi ne balena vnquam deprehenſæ ſunt. Sunt ergò alij qui florem ſalis à Veteribus deſcriptum, nominant, adeoq; ſpumoſum quod ſalis marini perhibent. Verum & hi hallucinantur, primum quod cum veterum flore ſalis, qui ruber & liquidus deſcribitur, minimè conueniat. Secundùm, quod ſit citra vim abſterſoriam ſalſam, quam ſpuma ſalis vtiq; referret. Veriſimilius ergo videtur, vti in reliquis Regnis duobus vegetabilium ſcil. & animalium, excrementa ſuppetunt pinguia: Ita & in Regno Macrocoſmico. Et huius ſpeciem eſſe pinguedinem hanc furfuroſam, productam, vel exhalatione terræ ſulphureæ, mari communicatæ, vel ex ſulphureis particulis marino ſali immixtis, quæ agitatione fluctuum congregatæ, & in pinguedinem coactæ ſint.*

Eligatur candidum, pingue, recens, non rancidum, &c.

Vires. *Humectat, reſoluit, anodynum eſt, proin vulgaris vſus in coagulati ſanguinis reſolutione à caſu vel ſimiliter contract. In torminibus colicis ſedandis, vt & in torminibus ventris infantum mitigandis. In tuſſi tartaroque pulmonum demulcendo.*

Doſis à ℈j. *ad* ʒj. *vel* ʒij.

Extrinſecus ſunt qui cicatribus exanthematum illinunt, vt carne eas repleant.

CAP. XXXII.

De Aſphalto, Naphtha, Petrolæo, ac oleo Terræ.

Aſphaltos { Vera, de qua hic.
Subſtititia, Aſphaltos.

Officinarum, *de qua lib. 4. Piſſaphaltum.*

Ἄσφαλτος, ἄσφαλτον eſt Bitumen, (ſeuum, reſina,) Macrocoſmi, picis inſtar durum, &c. Supernatare primum aquis conſpicitur ſeu lacubus, hinc ad littora propulſum concreſcit, denſatur, tenaciſſimumque redditur.

Præfertur reliquis Iudaicum Bitumen, quod mortui maris (ἀσφαλτίτις propterea dicti,) genitura. German. *Iudenpech.*

Eius verò probatio eſt, vt purpuræ modo ſplendeat, (ſcil. in nigrore) ſitque ponderoſum & validum odorem

rem vibret, nigrum autem & sordidum, vitiosum est.

N. 1. *Quia rarissimum est, nostratibus eius loco Pissaphaltos in vsu est, quam vide lib.* 4.

N. 2. *Oleum illius datur vt Succini.*

Naphtha est colamen bituminis Babylonii, consistentia liquidum, ignis rapacissimum.

N. *Nec & hæc nostratibus vsitata, sed loco eius Petrolæum vsurpare solent.*

Petrolæum, Oleum Petræ, *Stemœle* est liquamen (axungia Macrocosmi,) pingue, liquidum, è petris, & saxis effluens.

Vires. *Calfac. & sicc. tenuium partium est, digerit, & resoluit. cerebro ac neruoso generi confert.*

N. 1. *Petrolæum in Italiæ regione Mutinensi stillat candidum & ruffum. In Sicilia fontibus innatat. Apud Meianum pagum in tractu Parmensi album est. Babylonicum autem in suo fonte flagrare dicitur, secus Italicum.*

N. 2 *Rectificatio Petrolæi fit in Capellâ vacua, ita habebis limpidissimũ ♌um, & in fundo ♉ vernicem seu Colophoniã nigram, solidandis vulneribus aptissimam. Spiritus autem pernionibus vlceratis confert, neruosque illitu cum ♉ roborat.*

Oleum terræ oleum est pellucidorubicundum, odoris fortis petrolæum æmulantis, sed gratioris

Ante paucos annos nobis innotuit ex India orient. asportatum, vbi ex monte quodam effluere dicitur.

Vires. *Arthritidi vagæ maximo est solamini, inunctum.*

CAP. XXXII.

De Carbone Petræ & Gagate.

CArbo Petræ, carbo fossilis, *Steinkohlen*, Bituminis terreni genus est fossile, lapideum, friabile, nigrum.

Dicitur Carbo quod nonnullis, præcipuè Anglis, vt & nonnullis Germaniæ locis fomitem ignis præbeat. Aliis terra ampelitis audit, ast malè.

De vsu eius Medico nihil adhuc quod addam habeo, nullus tamen dubitat, quin oleum inde elici possit ad maturanda vlcera, emolliendosque tumores aptissimũ.

Gagates est genus terræ nigræ, lapideæ crustosæ, adeò bitumine prægnans, vt bitumen redoleat, & accensum picis ferè modo flagret, nigerrimumque emittat fumum.

Dicitur Gagates à Gaga Fluuio Ciliciæ, in cuius faucibus olim solum inueniebatur. Hodierno autem tempore & in Germania frequenter eruitur. Differt à carbonibus fossilibus quod hi nec flammam emittant, nisi follibus excitentur, nec bituminis odorem spirent, Gagates vero igni admotus flagrat, odoremque bituminis exhibet.

N. *Sunt, qui succinum nigrum vocant, cum succinum reuera non sit, quippe crustosus gagates est, succinum leue. Alij Pissaspaltum, sed male, quippe hoc*

factitium quid est. vide lib.4.

Vires. *Emollit, discutit, Colicum morbum sanare creditur, si in pollinem redactus septem diebus continuis ad ℥j. usque propinetur. Aëtius flagrantem in vino extinguit, idque cardiacis propinat.*

PRÆPARATA.

Oleum in cinere ex retorta vitrea paratur ad modum olei succini, sed igne paulum vehementiori. Oleum hoc si libet, poterit rectificari, addita aqua simplici.

Vires. *Commendatur Epilepticis Maniacis, Paralyticis, Spasmicis, Tetanicis. Arthriticis, ab utero suffocatis, naribus illitum.*

Serius transmissum inserendum supra.

Ad pag. 320. lib. 3. capite 2.

Est & genus terræ exoticæ, colore purpureum, punctulis albis intertextum, ac si situm contraxisset, sapore austeriusculum, masticatum liquescens, subdulcemque post se relinquens saporem; CATECHV vocant, seu TERRAM IAPPONICAN. *Huius usum perhibent celebrem in exiccandis catarrhis, capiteque roborando, si in ore detineatur.*

Particulam *huius* obtinui à Pharmacopœo nostrate curiosissimo Dn. Matthia Bansa.

Et sic ad Finem perducta est Mineraloga.

PHARMA

PHARMACOPOEIAE

MEDICO-CHYMICÆ,

LIBER IV.

Seu

PHYTOLOGIA.

PHYTOLOGIA est pars Pharmacologiæ, quæ agit de plantis,

Claſſes Phytologiæ ſunt 4. Prima enodat *alterantia primaria*, quæ ſunt, *plantæ, harumque membra.* Secunda, enucleat *alterantia ſecundaria,* vti ſunt; *Succi, Olea, Reſinæ, Gummi-reſinæ, Gummata.* Tertia exhibet *purgantia primaria.* Quarta deſcribit *purgantia ſecundaria:* vtraque eodem modo cum prioribus accepta.

N. *Damus autem rerum quarumcunque* 1. *ſpecies vſualiores ab aliis diſtinctas.* 2. *nomina ſeu titulos, quibus Authores celebriores & famoſiores eas rubricant, t.e. titulotenus inſcribunt* 3. *Tempus ac locum natalem.* 4. *delectum.* 5. *Officinalia Natiua, i.e. quid de rebus ſingulis crudè officinale ſit.* 6. *Vires,* 7. *Præparata vſualiora, &c.*

Rubricas ſeu titulos vnà cum auctorum nominibus addimus, non modo vt eo facilius res quæſita occurrat, atque à reliquis ſuis ſpeciebus diſtinguatur, ſed & innoteſcat quinam authores & quænam illorum ſcripta ad vlteriorē rei cognitionem conſuli, adirique queant. Sunt autem Authores præcipui, eorumque ſcripta:

Amati Luſitani *Enarrationes in libros 5. Dioſcoridis.*

Andreæ Cæſalpini *de plantis lib.* 16.

Auguſtanorum *Pharmacopœta ſeu Diſpenſatorium.*

Bartholomæi Carrichteri *herbarium Germanicum in* 8.

Caroli Cluſij 1. *hiſtoria rariorum plantarum.* 2. *libri* 10. *Exoticorum.* 3. *Corollaria in Dodoneum Gallica à ſe redditum, vt & in Garziam, Monardem & Acoſtam.*

Caſpari Bauhini *Pinax theatri botanici.* 2. *Notæ in Matthiolum.*

Caſtoris Durantis *herbarium in linguam Germanicam à Clariſſ. Petro Vffenbachio huius reipubl. Francofurtanæ olim Medico celeberrimo translatum.*

Chriſtophori Acoſtæ *hiſtoria aromatum & medicamentorum in Orientali India naſcentium, qui eſt liber* 9. *Exoticorum Cluſij.*

Eurici Cordi *Botanologicum.*

Garziæ ab Horto *hiſtoria aromatum & ſimplicium aliquot medicamen-*

torum apud Indos nascentium, qui liber est 7. Exoticorum Clusij

Hieronymi Tragi *herbarium seu libri* 3. *de stirpium vsitatis nomenclaturis, &c.*

Iac. Theodori Tabernamontani *historiæ plantarum germanica libris* 3. *edita.*

Ioachimi Camerarij 1. *Hortus.* 2. *Epitome Matthioli,* 3. *Matthiolus German. quem nouis iconibus auxit.*

Ioh. Baptistæ Portæ 1. *Phytognomica.* 2. *Villa.*

Ioh. Fragosi *historia aromatum, fructuum & simplicium aliquot ex vtraque India delatorum.*

Iohan. Gerardi *historia plantarum Anglica.*

Ioh. Manardi *libri* 20. *Epistolarum Medicinalium.*

Leonhatdi Fuschsij *historia stirpium.* 2. *Eiusdem icones in* 8. 3. *Eiusdem de compositionibus medicamentorum.*

Matthei Lobelij *historia plantarum seu obseruationes & aduersaria à Lobelo & Pena edita.*

Nicolai Monardis *simplicium Medicamentorum ex nouo orbe delatorum, historia: qui liber est* 10. *Exoticorum Clusij.*

Otronis Brunsfelsi *historia libris* 3 *comprehensa.*

Pedacij Dioscoridis *libri* 6. *de materia medica.*

Petri Andreæ Matthioli 1. *Commentaria in Dioscoridem.* 2. *Eiusdem Epitome in* 4.

Petri Bellonij *obseruationes libris* 3. *expressæ, cum notis Clusij, cuius Exotericis subiunctæ sunt.*

Prosperi Alpini *de plantis Ægyptiis liber.*

Remberti Dodonæi *historiæ stirpium pemptades* 6. *seu libri* 30.

Valerij Cordi *annotationes in Dioscoridem.* 2. *historia stirpium.* 3. *Dispensatorium.*

Et hi sunt Botanographi, quorum hac in parte fit mentio, omissis authoribus pharmacopoëticis.

CLASS. I.

De Alterantibus primariis, quæ sunt Plantæ, harúmque membra, i. e. Radices, Folia, Semina, Cortices, &c.

I. *Abies*

Abies { alba, ἐλάτη hæc præfertur. / rubra, πίτυς Picea.

Alba inscribitur Abies, *Brunf. Trag. Matth. Cord. in D. Lob. Cast. Tab. Lon. Ger. Dod.* (cui potius Picea.) Abies alba & fœmina, *C. B.* 2. Germ. *Thannenbaum, vveiss. Thannenbaum.*

Rubra insignitur, Picea *Brunf. Matt. Cord. in D. Leon. Lob. Cast. Tab. Germ.* Abies 1. & rubra, *Trag.* Abies, *Dod.* Picea maior prima seu abies rubra, *C. B.* Germ. *roth Thannenbaum, Fichte, Fichtenbaum.*

N. *Adeo conformes inter se sunt, vt nonnullis confundantur. differunt tamen,* 1. *quod folia Piceæ sint nigriora, latiora, molliora, læuiora, minus pungentia, ramos circumquaque vestientia.* 2, 2. *quod Cortex*

Cortex Piceæ ſit nigrior, tenacior: abietis albicantior, fragilior. 3. *quod Piceæ rami ad terram flectantur, ſecus ac abietis.&c.*Matth.

Virent perpetua fronde niſi quod menſe Maio foliis priſtinis decidentibus, noua ſubinde renaſcantur. Montibus gaudet ſaxoſis.

OFFICINALIA NAT.

Cortex (ſed raro) Coni & reſina.

N. *Innaſcitur & viſcum abieti albæ, quod Plinij & Theophraſti Stelin reputat Cluſius*

Vires, *Cortex exiccat, adſtringit. Vſusque eſt præcipui externi in vlceribus & ambuſtis.*

Coni (ſtrobili Thanapffel.) exiccant & adſtr. Vſus itidem ſunt inprimis externi inflammatione Epatis & aliarum partium (Epithema) in verrucis (cuius ſignaturam referunt) & clauis pedum abigendis (lotione.)

Reſina ab abiete duplex colligi poteſt, liquida & ſicca. Liquida (lacryma, oleum abiegnum (colligitur ex tuberculis (ceu ex Vomica) abietum nouellarum ſed pauca: Hæc Officinis Terebinthinæ Venetæ titulo venit (de qua claſs. 4.) ſed perperam, ſiquidem illa (abiegna) acrior ac calidior ſit. Sicca ex Abiete & Picea colligitur: Hæc vti Thus figurâ ementitur, ita & vſum eius æmulatur.

PRÆPARATA.

*Oleum ſtill.*Fit ex ligno per deſcenſum igne leni, ſic extillat clarum.

N. *Rari eſt vſus. Poterit tamen adhiberi in odontalgia, aliiſque affectibus loco Terebinthina.*

II. Abrotanum.

Ἀπρότονον, ἀβρότανον, ἀβύτονον. Germ. *Stabvvurtz, Girtvvurtz, Gertvvurtz, Gartenheil.*

Eſt { mas, quod vulgariter nomen abrotani retinet, *& huius loci eſt* | fœmina, Cupreſſus ſeu cypariſſus hortulana, *Vide ſ.l.* }

Loco gaudet temperato, præcipuè dum adhuc in ætate adoleſcente conſtitutum eſt, coliturque in hortis.

OFFICIN. NAT.

Ex Abrotani maris variis generibus ſolum officininale eſt anguſtifolium maius: Huius extant in officinis *fol.* & *gemma* ſeu *ſummitates* collectæ Auguſto: huic ſuccedit minus ſeu abrotanum humile,

Maius *inſignitur* Abrotanum mas, *Brunſ.Dod.Matth. Lob.Caſt.Tabern.* malculum maius, *Cam.*primum, *Trag.* vulgare mas, *Fuchſ.* Abr. mas anguſtifolium maius, *Caſp.Bauhino.*

Minus *C.B.6.* Abrotanum 3. *Trag.* odoratum humile denſe fruticoſum, *Lob.* humile *Tab.*

Vires. *Calf.ſicc.incidit, aperit, ſubaſtringit, extergit, validè diſcutit, reſiſtit putredine ac veneno, morſibus venenatorum animalium medetur, vermes necat, vrinam mouet, impetus hyſtericos deſcutit, regium morbum ſoluit. Extrinſecus vſus eius famoſus eſt in oſſibus exiccandis, roborandiſque, & quia pilorum ſignaturam ſummitates eius æmulantur, ad alopeciam tollendam maximopere commendatur.*

PRÆPARATA.

1. ▽ ſtillat. Ex foliis ac ſummitaribus.

2. *Vnum* : Veteribus in vſu fuit creberrimo, modò non item.

3. *Conſerua* : Ex ſummitatibus & flor. paratur vt conſeru. abſinthij.

4. *Oleum:* Infuſarum ſummiiantum in 🜔 communi.

5. *Oleum ſtillatitium:* Ex ſummitatibus ſiccis.

III. *Abſinthium*,

Ἀψίνθιον. Ἀψίνθιον. *Arab*. Aſſinthium, Aſeneſij, Seſurem, Alhanlais, Barus, Buleigi. Germ. *VVermuth*.

Eſt { Vulgare ruſticum noſtrate { maius. *C. Bauhin.* N. 1. humilius montanum. *C. B.* ; Ponticum. *Vide loco ſequenti.*

Maius *inſignitur*, Abſynthium ponticum ſeu Romanum officinarum *C. B.* 1. Abſynthium *Mati. Cord. in Dioſ. Lon.* vulgare *Trug. Fuchſ. Lob. Caſt. Tab.* commune *Cam.*

Humilius: Abſ. ponticum montanum. *C. B.* 2. Abſ. montanum *Cam. in Matth.* ſeu Romanum *Tab.* tenuifolium ponticum *Galeno*.

N. *Vulgare maius, illud eſt quod paſſim naſcitur. Montanum in certis tantummodo locis prouenit, eſtque humilius communi. Et hoc ſi haberi poſſit eligere monet Tabernam.*

Florent Iulio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Ruſtici Abſintij *Folia* ac *Summitates*.

Vires. *Stomachicum inprimis eſt, hinc hepaticum ſpleneticum : calf.* 1. *(ad 2.) ſic* 5. *aper. atten. aſtringit. amarum eſt: hinc vermes necat, bilem educit, crapulam diſcutit, ſudorem ciet, febribus (præcipuæ tertianis) conuenit.*

N. *Capiti quia vapores craſſos exhibet, pigritiem ac ſomnum inferre ſolet, minus tamen ſi prius per* 🜄 *calidam trahatur leuiterq; exprimatur. Extrinſ. arcet Vigilias (temporibus ac plantis pedum impoſitum) conforat ventriculum, auditum acuit (ſuffitus aure ſuſceptus.) &c.*

PRÆPARATA.

1. 🜄 *ſtill.* Ex ſummit. & fol. recentibus.

2. *Spiritus*. Deſtillatur ex ſummit. ſiccis 🜄 affusâ fermentatis.

NB. Poteſt ad fermentandum 🜔 aut ſimile quid addi. *Senn. in inſtit.*

3. *Succus expreſſus ac inſpiſſatus.* Fit, ex ſummitatibus ſiccis in 🜄 coctis,

4. *Vinum abſinthites.*

5. *Extractum liquidum ſeu Tinctura* Cum 🜅 facta.

N. *Eiuſdem efficacia Tincturam facili negocio aſſequi poteris, ſi ſummitatibus aquam vitæ affuderis, parum accenderis atque hinc expreſſeris.*

6. *Conſerua.* Ex ſummitatibus paratur. l. a.

7. *Syrupus compoſitus.* Vide Diſpenſ. Auguſt & Noriberg.

8. *Trochiſci de Abſinthio* Vide Diſp. A. & N.

9. *Oleum infuſum* Ex omphacio, & ſummit. abſinth. cum Roſis. Vide D. Noriberg.

N. *Auguſtam addunt quoque ſuccum abſinthij.*

10. *Oleum ſtillatitium.* Cum aqua ac ſpiritu deſcendit.

11. *Sal fixum.* Ex incinerata planta l. a. elicitur.

12. *Sal.*

12. *Sal. volatile.* Ex ſucco l.a. confici poteſt, quod raro in vſu.

N. *Sunt cui abſinihium hoc vulgare, veterum abſinthium ponticum eſſe velint, adeoque & Romanum dici.*

13. *Trochiſci de Abſinthio.* V. Diſp.

IV. Abſinthium ponticum.

Abſinthium ponticum Officinarum. *C.B.* 4.5. Abſinthium ponticum & tenuifolium, incanum, nobile, Abrotanum minus & 1. *Trag.* Abr. fœmina. *Fuchſ. Lon.* Abr. album. *Card.* Abſynt. ponticum. *Matth. Fuchſ.* (*in iconibus.*) *Tab.* Abſ. tenuifolium. *Dod.* Germ. *VVelſch VVermuth, Garten VVermuth, Romiſch VVermuth.*

Vires. *Epaticum eſt præ vulgari. Calf. in princ. gr.* 1. *ſicc. in princ.* 3. *minus amarum eſt, aſtringit, valideque incid. exterg. diſc. putredini reſiſtit, educit bilem per vrinam; proin conuenit in omnibus affectibus Epatis, veſicæ, bilis, ventriculi: tormina ventris & vteri ſedat: minus commodè autem in mucilaginoſis affectibus pulmonum, inprimis ob aſtrictionem adhibetur. Extrinſecus diſcutit tormina ventris, ideoque & quæ partum ſubſequuntur: infantum vomitum compeſcit. &c.*

N. *Huic affinia ſunt, quæ & in locum eius ſubſtitui cum commodo poſſunt, abſinthium ponticum repens, vt & abſinthium Nabathæum ſeu tenuifolium Auſtriacum. C.B.* 4. & 5.

PRÆPARATA.

Præparata eius raro pro vſu extant, parari tamen poſſunt non ſecus ac ex abſinthio vulgari. ▽ *ſtillat, Spiritus, Succus, Vinum, Extractum, Conſerua, Syrupus, Oleum infuſum & deſtillatum,*

V. Acacia vera.

Acacia Dioſcoridi frutex lignoſus ac ſpinoſus eſt, ex cuius ſemine maturo, eiuſdem nominis ſuccus exprimitur nigricans: ex immaturo; rubeſcens ſeu ſubfuluus. Et hic eſt vera veterum acacia, quæ Theriacam ingreditur, recipiendaque eſt, vbi acaciæ ſimpliciter mentio fit. Ex omnibus præſtantiſſima perhibetur luteorubea odoris grati.

Vires. *Refrig. ſicc. craſſarum partium eſt, incraſſat, aſtringit.*

N. 1. *Succus hic cum rarus ſit, ſubſtituitur vt plurimum Acacia Germanica.*

N. 2. *Dat & aliam Acaciæ ſpeciem arbuſcula, quæ G. Arabicum profert, ſed minus vſitatam.*

VI. Acacia Germanica.

Ἀγχωκοκκομηλέα Prunus ſylueſtris, *Brunſ. Matth. Fuchſ. Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Caſt. Tab. C. B.* 1. *alias* Acantha, *Arab* Schamuth. Schak Halepi. Germ. *Schlehendorn.*

N. *Prunus ſylueſtris transplantatione diligentique cultura euadit hortenſis, fructuſque fert gradiores, quos Germani vocant groſſe Sartenſchlehe.*

Floret primo vere: fructum fert maturum autumno.

OFFICIN. NAT.

Flores pruni ſylueſtr. raro *Folia*, tariſſimè *cortices* radicum.

Vires. *Folia. fructus, cortices refrig. exiccant. gr.* 3. *aſtring. incraſſant. Vſus præcipuus eſt in profluuiis alui, Vteri. Extrinſecus in gargariſm. balneis vterinis.*

Flores. *Reſoluunt, Renum ſabulum educunt, compreſſiones cardicas leniunt, pleuriticam radicem reſoluunt, aluum laxant.*

N. *Accreſcit nonnunquam muſcus. qui ſpecifice kernus conferre dicitur.*

PRÆPAR.

1. *Conseru.* Flor.

2. ▽ *stillatit.* Ex floribus elicita. ℞

N. *Alij cum vino distillant.*

3. *Syrupus:* fit ex multiplici florum infusione, vt rosarum.

Vires. *Purgat leniter, prodest in pluresi. tussi sicca, renes expurgat, &c.*

4. *Succus seu Rob prunor. syluestrium solidius.* Ex fructibus exprimitur, inspissatur, inque taleolas formatus asseruatur pro acaciæ veræ substitutione.

5. *Vinum.* Ex fructibus maturis exiccatis. Nim. contusi hi rediguntur in globulos ac in furno exiccantur. Hinc infunduntur.

6. *Fructus conditt.* Fiunt cum mellis, P. ij. & Vini p. j. l. a.

VII. Acetosa.

Ὀξαλις λάπαθον, Acetosa, German. *Savvrampffer.*

Est Acetosa
- Maior
  - hortensis rotundifolia.
  - syluestris seu pratensis
    - plana & *hac interdum folia habet crispa.*
- Minor aruensis
  - Lanceolata aruensis.
  - Non Lanceolata minima.

Ex his Officinis maior syluestris, *C.B* 1. in vsu est, de qua vox acetosa simpliciter intelligatur. Huic tamen nisi præferre volueris, substituere non citra rationem poteris, hortensem rotundifoliam.

Maior syluestris *insignitur* Acetosa pratensis, *C.B.* 1. Lapathum 4. *Diosc.* Acetosa, *Lcn.* maior, *Cast.* Oxalis *Trag. Matth. Fuchs. Doa. Lob. Tab.* Rumicis 4. genus, *Cord. in Diosc.*

Hortensis rotundifolia, *C. B.* 8. *insignitur* Oxalis rotundifolia, *Dod.* rotunda, *Tab.* satiua Franca rotundifolia repens, *Lob.* Acetosa rotundifolia repens, *Cam.* Acetosa rotundis foliis, *Cam.*

OFFICIN. NAT.

Exhibent vsui pharmaceutico *Folia, Radices* & *Semen.*

N. *Radices asseruantur excorticata*

Florent Majo, *turgesc. semine* Iunio & Iudio.

Vires. *Cardica inprimis est & Epatica: frigef. & sicc. 2. aperit, resistit putredini, appetitum excitat, choleram reprimit, sitim sedat, vnde in febribus simplicibus ac pestilentibus vsitatissima est, præcipue autem vsu interno; hinc & externo adhibita.*

PRÆPARATA.

1. *Conseru.* folior.

2. ▽ *destill.* Ex foliis.

3. *Succus.* Ex fol. rec. exprimitur, clarificatur ac coagulatur.

4. *Syrupus.* Ex succo & sacchar. August. ⁝ Norib. ⁝.

5. *Conseru.* Ex fol. rec. & sacch. ⁝ aut ⁝.

VIII. Acetosella.

Trifolium acetosum, *Matth. Dod. Cast. Brunf.* Oxys, *Fuchs. Cord. Cam. Tab.* Oxytriphyllon, *Trag.* Luiula, Alleluja, *Lon.* Trifolium accetosum vulgare, *C. B.* 1 *Buchampffer, Savvrklec, Guckguckklee.*

floribus

Estque { floribus albis. / floribus luteis. }

Floret Aprili ac princip. Maij. Locis gaudet nemorosis & arenosis.

OFFICIN. NAT.

Folia acetosellæ albæ.

Vires. *Cardiaca & Epatica est singularis, acetosæ vires nisi superans saltem æmulans, adeoque actum febrilem mitigat, sitim sedat, &c.*

N. *Acetosella Lonic. est acetosa aruensis lanceolata.*

PRÆPARATA.

1. *Conseru.* Folior.

2. ∇ *stillat.* Ex foliis.

3. *Syrup.* Ex succ. & sacchar. ℥. aut ℥.

4. *Conserua.* Ex foliis.

IX. Acorus.

Acorus verus, siue calamus arom. Officinarum. *C. B.* 1. Acorus perperam Calamus arom. Officinarum. *Monard. Trag. Matth. Cord. Lob.* Acorum, *Lon. Cam. Tab. Ger.* Acorum legitimum, *Clus. hist. Germ. Calmus, Ackervvrs.*

N. *Acorus officin. dicitur vulgo calamus aromaticus, cum tamen cal. aromat. proprie sic dictus herba sit ab hac diuersa. Vide infra.*

Colitur in hortis, soloque gaudet palustri.

OFFICIN NAT.

Radix, rarò *Folia.*

Eligenda radix albicans sapore amara ac acris.

Vires. *Stomachicus est, calfac. & sicc. in princ. 3. partium tenuium est atten. aper. vsus præcipuus in obstruct. mensium, Lienis ac Epatis, in dolore colico.*

PRÆPARATA.

1. ∇. Ex radice macerata.

2. *Acorus conditus* vulgaris. Vide Augustan.

3. *Confecta radix.*

4. *Ol. stillat.* cum ∇ ascendit.

5. *Elect. diacorum.* Vide August.

6. *Extract. rad.* Coque in Vino exprime & inspissa.

Vires. *Plurimum valet in dolore colico. Dos.* ℈j.

X. Acorus adulterinus.

Acorus adulterinus, *C. B.* 2. Acorus falsa, *Cord. in Diosc.* Acorum adulter. *Trag.* falsum, *Matth.* Gladiolus luteis liliis, *Eric. Cordi*, luteus, *Fuchs.* (icon.) *Lon.* Acor. Officinarum, *Fuchs.* Acorus palustris, *Lob.* Iris palustris lutea, *Tab.* Pseudoiris, *Dod.* Grem. *gelb Schvvertel.*

Officinis raro inseruit vsu, eoque in solâ radice effodienda sc. Septemb.

Vires. *Exiccat, parum calefacit, attenuat, astringit, roborat, resoluit, vi peculiari ad neruosi generis & cerebri affectus commendatur, vt & ad dysenteriam, aliosque fluxus alui ac vteri sistendos. Extrinsecus ad dysenteriam præcauendam, more nostratium, de collo suspendi solet.*

PRÆPAR.

Nonnunquam inde paratum extat *Electuarium* Stomachicum. Vide lib. 2.

XI. Adiantum.

Adianthum, *Math. Dod.* Capillus ♀ *vulgo* Adiantum foliis co... ndri *C. B.* 1. Adiantum nigrum, *Cordi.* Adiant. nigr. verùm, *Tab.* Ad album *Plinij*, magnum, *Trag.* Lugdunense, *Cam.* German *Fravvenhaar. Venushaar.*

N. *Adianti vox pluribus plantis imposita inuenitur.* 1. *Plantæ iam datæ* 2. *Adianto aureo, polytricho.* 3. *Rutæ murariæ* 4. *Trichomani: de prioribus hoc loco, de posterioribus alibi*

Aduehitur ex Gallia Narbonensi: Floret æstate.

OFFICIN. NAT.

Herba seu folia.

Vires. *Caliditate & frigiditate temperatum est, exiccat, attenuat, aperit, extergit, pulmonum renumque vitiis medetur, Epatis & Lienis obstructiones reserat, vrinam & menses ciet.*

N. *Sunt qui Trichomani easdem vires ascribunt, adeoque substitui posse autumant: Alij Rutam murariam.*

PRÆP.

1. *Aqua* Ex fol.

2. *Syrupus simpl.* Ex decoct. & sacchar. ½. August.

3. *Compos.* Vide August. & Norib.

XII. Adiantum aureum.

Polytrichũ aureum { maius. *Hoc minus vsuale.* medium. *Hoc vsuale.* minus. *Nec hoc officinas subit.* }

Dicitur Polytrichum aureum medium, *C. B.* 2. nobile vel primum, *Trag.* aureum Apuleij vel 2. *Lonic*, Muscus capillaris, *Dod.* Adiant. aureum minus, *Tab.* Germ. *guiden Vviderthon.*

OFFICIN.

Integra herba seu caulis cum foliis muscosis & floribus.

Vires. *De viribus apud authores nihil fere inuenitur. Carrichterus tamen ad morbos incantatione introductos commendat, cuius rei gratia apud mulierculas celeberrima est.*

Extrinsecus ob signaturam commendatur adt capillos generandos

XIII. Agallochum.

Ξυλαλοη Lignum aloes, *Lon. Tab.* Agallochus seu Xylaloes, *Cord. in D. Lob. Cast.* Tanrum, *Cord. h. C. B.* 2. *Paradiss. oder. Aloës-holtz.*

OFFICIN. NAT.

Lignum cuius frusta raro magna ad nos advehuntur, vt plurimum enim in fragmenris nobis transmittitur, quæ optima censetur nigropurpurea, venis cinerij coloris interfecta, amara, ponderosa, liquorem, si prunis, candentine ferro imponantur, exudantia, suauem ac acidulum fumum, si incendantur, præbentia, bullulasque simul post se relinquentia, haud ita facile disparentes: His adde haud postremum bonitatis signum, si aqnæ supernatarint.

Vires. *Calfac. & sicc.* 2. *confortatiuum est omnium. viscerum ac præcipue cerebri. Cordis ac Vteri; spiritus vitales ac animales recreat: hinc medetur Lypothymiæ, amaritudine sua lumbricos necat. Externè creber eius vsus est in cucuphis & Epithematibus cordialibus;*

PRÆPAR.

1. *Extractum.* Fieri potest ad normam aliorum Extractiorum siue Gummosum solum id expetatur siue simul viscosum:

viscosum: *De quo vide lib.2.c.57.*

Angelus Sala. ℞. Fragmentor. elector. pulueratorum (instillari potest inter puluerisandum ▽ Rosar. ne quid auolet) ℔j. digerit ac extrahit cum ▽i rectificatissimi ℔vi. vase clauso MB ♂ 3. digerendo. Decantato dein liquori affundit ▽ Rosar. ℔j. abstrahit lentissimo calore ▽. Restantem Essentiam Resinosam lauat & exiccat, pro libitu coquit ad consistentiam, vt exinde trochisci formari possint.

Dosis gr.iiij.ad x.

Residuæ feces aptæ sunt quæ admisceantur candelis pro fumo.

Quercetanus. Extractum hoc seu gummi parat cum ▽stillat. Hyperici aut Centaurij atque pro peculiari remedio habet in lumbricis ac putredinibus arcendis.

2. *Species Diaxylaloes.* Vide Disp.

3. *Trochisci Diaxylaloes.* V. Disp.

XIV. *Ageratum*

Ἀγήρατον. *Matth.Cam.Tab.Cast.* Eupatorium Mesuæ, *Trag.Matth. Lon.* mentha corymbifera minor, *Cord. hist.* Costus minor hortensis, herba Iulia, Balsamita minor. *Dod.* Ageratum foliis serratis, *C. B. 1. Arab.* Gafet. *Leber-Balsam, kleiner Costen-Balsam.*

Colitur hortis, floret Iunio.

OFFICIN. NAT.

Planta cum foliis & floribus.

Vires. *Calf.& siccat.gr. 2. substantiæ tenuis, saporis aromatici, attenuat, exterget, putredini resistit, Epatica est. laxat aluum quam blandissime. Extrinsecus ciet vrinam, vterumque emollit (suffitu.)*

PRÆPAR.

2. *Syr.de Eupatorio Mesuæ.* Vide Disp.

Pil.de Eupatorio. Vide Disp.

3. *Trochis.de Eupator* Vide Disp.

XV. *Agnus castus.*

Salix Amerina Diosc. *Matth.* Vitex. *Trag. Dod. Cord.in L. Lon. Cam.* Agnus castus, *Cast.* Eleagnon. Theophrasti, *Lob* Vitex foliis angustioribus cannabis modo dispositis, *C.B.1. Keuschzamb.*

OFFICIN NAT.

Semen.

Vires. *Calf.& siccat.insigniter, disc. menses ciet, appetitus venereos cohibet, semen imminuit.*

PRÆPAR.

Trochisci. Vide Dispens.

XVI. *Agrimonia* seu *Agrimonium.*

Agrimonia, *Brucf.Dod.Lob.Cam.* Eupatorium, *Matth.Fuchs. Cord.Cast. Tab.* Vulgare, *Trag.* Eupatorium Græcorum, *Lob. Cam.* (Arabum enim Eupatorium vel Ageratum est, vel Eupatorium Cannabin.) Eupatorium veterum seu Agrimonia, *C. B.4.* German. *Agermenig, Odermenih, Adermenig, Bruchvvurtz, leberkletten.*

Floret fere æstate integra, crescit iuxta sepes,

OFFICIN. NAT.

Folia & Summitates.

Vires. *Epatica nobilissima inprimis est, hinc Splenetica vulnerariaque: calf. & sicc, 2. substantia est tenuis, aperit, deterg. subastr. corroborat Epar, eiusque fluxus coërcet, adeoque vsu creberrimo*

 venit

venit in morbis ab Epatis imbecillitate subortis, vt sunt Hydrops, cachexia, &c. extrinsecus adhibetur sæpissime in balneis & lotionibus.

PRÆPAR.

1. ▽ *stillat.* Ex fol. & flor. vel ex integra planta circa finem Iunij collecta.

2. *Succ.* Ex fol. & flor.

2. *Syrup* Ex succo.

4. ⊖ ex cinere integræ plantæ.

XVII. *Alchimilla.*

Alchimilla, *Trag. Dod. Lob. Tab. Ger.* Vulgaris, *Clus. hist. Cam.* Pes leonis, *Brunf. Fuchs. Leon.* Brancha Leonis, Planta Leonis. (Dioscor. Psiadium.) Stellaria, *Matth. Cast.* German. *Sinavv, gülden Gänserich, Lœvvenfuss, vnser Fravven Mantel.*

Crescit loco vdo ac humido ac præcipue in pascuis, vnde & in hortos transplantari solet. Floret Majo & Iunio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Vulneraria est è nobilissimis non postrema, calid. & frigid. temperata, consolid. astring. exterget. sanguinem incrassat, proin vtilis fluxui mensium, &c. Vsuque adhibetur interno in potionibus vulnerariis, tum & exteruo.*

PRÆPAR.

▽. Fit ex integra planta, collecta mense Iunio cum floribus.

XVIII. *Alkekengi.*

Ἁλικάκαβον, Halicacabum, *Cast.* vulgare, *Fuchs.* Hal. vesicarium, *Cam.* Hal. seu vesicatia, *Cord.* Hal. Solanum halicacabum, *Trag. Matth. Lob.* Solan. vesicarium, *Dod.* Alkakengi, *Lon.* Saxifraga rubra & 4. *Brun. f.* Solan. vesicarium 2. *Bauhini, Iudenkirschen. Boborellen*

Crescit in vineis inter vites, locisque opacis, floret Iunio, fructus fert ante autumnum.

OFFICIN. NAT.

Baccæ quæ colore ac figura cerasa rubra repræsentant, colligendæ, circiter finem Augusti.

Vires. *Refrig. & sicc. 2. Nephriticæ diureticæ ac lithontripticæ insignes sunt. Vsus præcipui in calculo renum & vesicæ, in ictero (baccæ & folia) in sanguine coagulato.*

PRÆPAR.

1. ▽ *stillat.* Ex baccis.

2. *Tinctura.* Ex baccis cum ▽ propria.

3. *Trochisci de Alkekengi.* Vide Dispensat.

Alkermes *vide* Chermes.

XIX. *Allium.*

Σκόροδον. Dioscoridi, *Arab.* Chaum. Allium, *Brunf. Trag. Matth. Cord. in Diosc. Lon. Lob. Cast.* hortense, *Fuchs.* vulgare *Cam.* satiuum, *Dod. C. B.* 1 *Knoblauch.*

OFFCIN. NAT.

Radix.

Vires. *Calf. & sicc. 4. incid. aperit. discutit, alexipharmacum est Vsus præcipuus internus & externus in collica flatulenta, lumbricis, peste (cum +) tussi, calculo. Extrinsecus in scabie, vrinæ obstructione, apoplexia vterina (vmbilico inungitur succus) tussi (iniungitur plantis pedum cum axungia porcina).*

N. *Dulcius sapit si plantetur ☾ existente sub Horizonte, eodemque tempore*

re rursum effodiatur.

PRÆPARAT.

Electuar, de allio. Vid.l.2.

Aloes lignum. *vide* Agallochum.

XX. *Alsine.*

Alsines varia à Botanicis exhibentur genera, è quibus potissimum vsualis est Alsine media, *C.B.*11. Alsine, *Matth. Lob. Cast.* Als.maior, *Fulchs.* media, *Tabern. Ger.*minor, *Cord.hist.* Morsus Gallinæ.1.*Trag.*German. *Hünerdarm.Hünerbiss,Vogelkraut.*

Crescit in omnibus hortis & vinetis. Prouenit hyeme floretque ad mediam vsque æstatem.

OFFICIN. NAT.

Folia, vel integra *herba*, sed raro.

Vires. *Refrig & humect.* 2. *easdem vires obtinet quas parietaria, præterquam quod non astringat: insigniter nutrire creditur, vnde atrophia, phthisique laborantibus esca salutaris æstimatur.*

XXI. *Althæa.*

Althæa Dioscoridis & Plinij, *C.B.* 1. Althæa, *Brunf. Trag. Matth. Fuchs. Dod. Cord.* Vulgaris, *Cam.Blus.hist.* Malua palustris, *Lon.Lob.* Ibiscus *Cast. Tab.* Maluauiscus, Bismalua, *Ger.* Germ. *Erbischvvurtz.*

N. *Quatuor faciunt althea genera: althæam simpliciter sic dictam, althæam aborescentem, althæam palustrem, & althæam Theophrasti seu Abutilon Auicennæ. Ex his primum officinis in vsu est.*

Crescit locis humidis, floret Iulio & August.

OFFICIN. NAT.

Folia, Radix, (collecta vere vel Autumno) *Semen.*

Vires. *Herbá calida est sicca (aliis humid.) gr.1. (Radix calfac.in princ. 2.) emollit, laxat, discut. dolores lenit, tumores maturat, acrimoniam mitigat & corrigit. Vsus præcipuus in affectibus vesicæ, pectoris, v.g. pleuritide, &c. Vide Maluam, cum qua in qualitatibus omnibus conuenit: Externis creberrimus eius vsus est in cataplasm. clysteribus, &c.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex foliis & floribus.

Mucilago. Ex radice extrahitur cocta cum aqua.

N. 1. *Vtiliter hæc adhiberi poterit pro trochiscis sublingualibus incorporandis.*

N.2. *Ex mucilagine hac insigne Extractum cum* 🜄 *parari poterit, in lenienda faucium asperitate vtilissimum.*

3. *Syrupus Althææ. Fernel.* V.D.

4. *Vnguentum Dialthææ simpl.* Ex solis emollientibus. Vide Disp.

5. *Vnguentum Dialthææ Compos.* Ex emollientibus & discutientibus. Galbano scil. & S. hederæ. Vide itidem Dispensatoria.

XXII. *Amaranthus.*

Amaranthus, *Matth.* Am. paruus, *Cam.* purpureus, *Fuchs. Dod. Lon. Cord. in D.* angustifolius simplici spicata pannicula, *Lob.* Amar. vulgaris, *Tab.* Amal. simplici pannicula, *C.B.*4. Circæa, *Trag.* aliis, Flos amoris. German. *Flor-Amor, Tausentschœn, Sammetblum.*

Floret Augusto, colitur in hortis.

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. *Refrig. & siccat. modicè astring. Hinc vsus in fluxionibus cũctis.*

E.g. exputione sanguinis, diarrhæa, dysenteria, fluxu vterino, &c.

N. *Sunt qui propinant ad lactis generationem iuuandam.*

XXIII. *Ammi verum.*

ἄμμι, ἄμι, ἄμιον. Ameos, mios Ammeos, cuminum Æthiopicum. Ammi, *Brunf. Trag. Cord. in D. Lon.* commune seu vulgare, *Dod. Cam. Ger.* vulgatius, *Lob.* Ammioselinum, *Tab.* Germ. *Ammey.*

Adfertur Alexandriâ Ægypti Venetias & in Germaniam.

OFFICIN. NAT.

Semen. Eligendum hoc est purum.

Vires. *Calf. & sicc. g. 3. tenuium partium est, incidit, aperit, disc. Hinc conuenit in dolore colico & vterino, in mensibus & vrinâ obstructis, in inflatione ventriculi, vsúsque præcipuè interni est, hinc & externi.*

XXIV. *Amomum.*

ἄμωμον. Amomum veterum quodnam sit, adhuc sub iudice lis est. Sunt enim qui Rosam Hierochontis esse velint, vt Cordus: alij aliud quid esse contendunt. Clusius tres eo nomine describit herbas, quas tamen cum Dioscoridis amomo minimè respondere confitetur.

Officinæ duplex semen sub Amomi nomine monstrant, quorum alterum maius nigrum rotundumque est instar granor. piperis rotundi vel cubebarum, gustu minime acre, quod videtur veterum esse sison, sinon, &c. Alterum minutum semen & pallidum, vtrumque raro in vsum venit, locoque amomi veterum recipitur Acorus.

XXV. *Amygdalæ*, seu *Amygdala.*

Amygdalæ fructus sunt, amygdali arboris, iique vel dulces vel amari. De Amydalo videatur, *Brunf. Trag. Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Cam. Tab. Matth.* Germ. *Mandeln.*

OFFICIN. NAT.

Vtriusque nuclei amygdala vel amygdalæ dicti.

Vires. *Dulces nutritiuæ sunt temperatè calidæ & humidæ, humorum acrimoniam lenientes, & hinc dolorem & Vigilias ab acrimonia oriundas, demulcentes, adhibenturque præcipue in Emulsionibus.*

Amaræ sunt calidæ & siccæ. 2. atten. aper. exterg. diureticæ sunt, obstructioni iecoris, lienis, mensenterij, vterique conferunt. Extrinsecus lentigines tollunt, si masticatæ illinantur, capitis dolori subueniunt (in frontalibus.)

PRÆPARAT.

Confect. amygd. dulc.
amarar.
Ol. expressum amygd. dulc.
amarar.

Vires. *Oleum dulce lenit, maturat, anodynum est, vsusque præcipui in colico ac nephritico dolore mitigando (propinatum dosi ℥j. vel ij. cum manna, vel & clysmati infusum) infantulis recèns natis creberrimo ad tormina Ventris compescenda cum saccharo penidiato exhibetur ad ʒij. quin etiam ad mitiganda tormina puerperarum vsus eius creberrimus est. Olei amari vires ex superioribus colligendæ sunt.*

N. *Vsus interno recens expressum adhibendum est, non rancidum: Exprimitur autem tum sine igne, i.e. non calfaciendo*

faciendo ad ignem vel cum igne.

XXVI. *Anacardium.*

Anacardinum, *Matth.Cord.h. Lon. Cast.Trag.Tab.Ger. Ger.Arab.* Balado. Anacardum, *Elephanten, Lausz.*

Fructus est arboris exoticæ, colore ac figura cor repræsentans, præcipuè si siccatus sit.

Crescit in India Orientali.

OFFICIN. NAT.

Fructus sed raro.

Vires. *Calf. & siccat (non 4. nec 3. gradu) vt nonnulli volunt, sed remissius, Cephalicus est, memoriam ac sensus acuens ac confortans.*

PRÆPARATA.

1. *Elect. seu Confectio Anacardina.* Vide Dispens.

2. *Mel anacardinum.* Ex fructu recenti in ▽ cocto supernatat. Vide Dispensat.

3. *Oleum* vel ex fructibus exprimitur vel in corticis coctione supernatat, sed rarissimum hoc est.

XXVII. *Anagallis.*

Anag. { Aquatica. *Vide infrà.*
Terrestris { Mas flore phœniceo, *C.B.* 2. / Fœmina fl. cæruleo, *C.B.* 2. / Lutea *inusitata.* } *hæ officin. & huius loci.*

Mas *insignitur* Anagallis, *Cord.in D. Brunf. Trag.Matt. Fuchs. Dod. Lon. Cast.Ger.* Anag.phænicea mas, *Lob.Tab. Cam.* mas, *Clus.hist.*

Fœmina dicitur Anagallis fœmina, *Brunf. Trag. Matth. Fuchs. Dod. Lon. Cast.Ger.* Anag.cærulæa, *Tabern. Cam.*

Dicuntur. *Gauchheil, Colmarkraut, Vogelkrant.*

Crescunt in vinetis, hortis ac aruis; lutea tamen non nisi in syluestribus ac vmbrosis locis prouenit.

Floret Majo & hinc per totã æstatem.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus, sed raro.

Vires. *vtraque calf. & sicc. amara est, exterg. & subastr. Vnde & pro vulneraria habetur, morsus canis rabidi subuenire à nonnullis commendatur: adhibeturque vsu interno & externo.*

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex integra planta.

2. *Succus.* Raro extat, cum tamen maximè commendetur in Errhinis.

XXVIII *Anagallis aquatica.*

Anag. aquat. { Latifolia { folio subrotundo { maior, *C.B.* 1. / minor, *C.B.* 2. } *Hæ vsuales & præcipuè minor.* / folio oblongo { maior. / minor. } / Angustifolia.

Dicuntur Beccabunga, Berula, Sium aquaticum, Lauer. Germ. *Bachbungen, VVasserbungea.*

Crescunt in riuulis. Florent Majo & iunio.

OFFI

OFFICIN. NAT.

Folia , vel integra planta.

Vires. *Calfac. moderate humectat. Vsus præcip. in scorbuto, vrinam, calculum renum & vesicæ insigniter expellit, menses ciet, fœtum mortuum eiicit, Extrinsecus opitulatur phlegmonis & Erypelat; maculas facies abstergit (cum furfure.) Vulneribus medetur (cum ⊖ & tela aranearum impos.)*

PRÆPARATA.

1. ▽ Ex planta integra vel succo eius expresso.

2. *Succus.* Expressus & inspissatus: rui raro extat.

XXIX *Anethum*

Ἄνηθον, ἀνήκηθον, *Dill, Dillenkraut.*

Aneth. { Hortense, *hoc vsuale.*
Syluestre.

Insigitur Anethum, *Brunf. Trag. Matth. Fuchs. Dod. Cord. in D. Lob. Cast. Tab. Cam. Ger.*

Crescit loco arenoso & aprico. Flor. Iun. Iul. Aug.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores & *Semen.*

Vires. *Calefac. in princ. 3. sicc. in princ. 2. (radix calf. 3. sicc. 2. complete) diger.. disc. maturat, lenit dolores, auget lac, conciliat somnum, venereos appetitus minuit, singultui vomituique medetur: Et hæc omnia præstat vsu interno & externo. Inprimis tamen extrinsecus Clysteribus anodynis immiscetur, capitisque cataplasmatis anodynis & somniferis (summitates cum oleo oliuarum coctæ.)*

PRRÆPARATA.

1. ▽. Ex integc. planta. (rari vsus est.)

2. *Oleum insolatum.* Ex fol. & flor.

3. *Ol. stillati.* Fit ex semine.

XXX. *Angelica.*

Hortensis seu satiua, Costus niger. *C. B.* 1.

Syluestris { Major. *C. D.* 2.
Minor montana. *C. B.* 5.

Ex his in vsu est prima; Nec contemnenda tamen & secunda.

Prima dicitur Angelica, *Brunf. Lob. Cast. Tab.* Angelica major, *Dod.* Angelica satiua, *Trag. Matth. Dod. Lon. Ger.* Ang. odorata, *Cam.* Smyrnium, *Cord. in D.*

Secunda, describitur syluestris maior, *C. B.* 2. Angelica sylu. *Trag. Matth. Fuchs. Dod. Lob. Cam. Ger.* Germ. *Angelick Zvvrtz. Geilgen Beistuurtz.*

Crescit satiua locis cultis, humidis ac pinguibus; Syluestris maior humidiora amat prata: Minor locis montanis opacis & nemorosis gaudet.

Floret Iulio.

OFFICIN. NAT.

Radix colligenda initio veris

Vires. *Bezoardica & cordialis nobilissima est, Calf. 3. (syl. maj. 2.) sicc. 2. aper. atten. sudorifica & vulneraria est: menses mouet, fœtum expellit, suffocationi vteri maxime conducit, malignis morbis, venenis, ipsique pesti medetur: Venena omnis generis per sudorem pellit, adeoque vsu interno præcipue, tùm & externè adhiberi apta est. V. g. ad arcendam pestem (in amuleto, in sublingualibus) ad morsum canis rabidi (in cataplasm, &c.)*

Dosis ℥j.

PÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta.

2. *Succus.* Ex radic. recent.

N. *Potest & ex siccis radic. mediante coctione elici.*

3. *Extract.* Fit cum 🜄.

Dosis

Doſis à ℈ß. ad ʒß.

N. *Quercetanus extrahit. cum Spir. Iuniperi. hydromelite Vinoſo, &c.* Vide pharmacop. reſt.

4. *Condita radix.* l.a.

5. *Oleum ſtillat.* Aſcendit cum ▽.

6. *Balſamus.* l.a. cum oleo nuciſtæ præparato fit.

7. ⊖. Ex incinerata vel integra planta vel [illegible] in deſtillatione remanente.

N. *His adiungi poteſt rad. præparata, quam dicunt, i.e. in aceto macerata. Verum enim vero, quis dubitat, infuſione hac magnam virium partem, menſtruo communicari, adeoque radici decedere.*

X X X I. *Aniſum.*

Ἄνισον, ἄνησον, Anis.

Gaudet loco optimo & ſtercorato; ſeritur menſe Martio, floret Iulio, ſemen matureſcit Autumno.

O F F I C I N. N A T.

Semen. raro *Herba.*

Vires. *Calf. ſicc. 3. recens mitius eſt, atten. diſcut. diureticum eſt, lac auget, pulmonicum ac ſtomachicum inprimis audit: Hinc vſus præcipui, in inflatione ventriculi, tuſſi, &c. Infantibus ℈j. exhibitum blande per inferiora ac ſuperiora ſaburram ventriculi inteſtinorumque eiicit.*

P R Æ P A R A T A.

1. *Confectio.* Ex ſemine fit.

2. *Confectio Aniſi laxatiui ſimplex.* Fit ſcammonij cum ſaccharo mixtione, vel maceratione aniſi in ▽, in qua ſcammonium fuerit diſſolutum.

N, *Alij in infuſione* ☿ *ij aniſum conficiendum macerant.*

3. *Confect. aniſ. laxat. compoſit.* Vide Auguſt.

4. ▽ *deſtill.* Ex herb. & ſemine.

5. ▽ *vitæ Aniſata.* Ex ſemine cum Vino deſtillatur. Vide lib. 2. de ſpiritibus.

Fieri itidem poteſt ſpiritus, ſi remanentia ex deſtillatione aqua reſidua cum fœcibus cereuiſitæ fermentetur vel ſimili.

6. oo *ſtillat.* cum ▽ aſcendit.

N. 1. *Ex aniſo ſtillat aqua lactea quæ calori ſolis expoſita copioſius oleum, ad ſuperficiem mittit.*

N. 2. *Aniſum diu macerare oportet. Sic dat* ℔ *j. olei* ʒß.

N. 3. *Aniſi deſtillatio lento igne peragenda eſt, quia nimirum volatilior illa pars facilis eſt aſcenſu.*

7. *Sal.* Ex incinerata planta vel remanentia deſtillationis.

8. *Species Dianiſu.* Vide Diſp.

X X X I I. *Anſerino.*

Argentaria, Argentina, *Dod.* Potentilla, *Brunſ. Matth. Lon.* Agrimonia ſylueſt. Anſerina, *Trag. Tab.* German. *Grenſich, Genſerich, Grünſing, Silberkraut.*

N. *Eſt ſine ſapore & odore.*

Creſcit paſſim herboſis locis, pratis, iuxta ſepes & vias. Floret appetente æſtate, quo tempore & colligi apta eſt.

O F F I C I N A L I. N A T I V A.

Folia vel integra planta.

Vires. *Refrig. moderate, ſicc. fortius, aſtring. conſtipat. Hinc ſanguinis* [illegible] *tioni medetur, diarrhœam ac re*[illegible] *tum & vteri fluxus, compeſcit* [illegible] *cis & hæmorrhouſſis* [illegible] *culum inſigniter atterit:* [illegible] *inſuper admodum cond*[illegible]

famosa est in doloribus dentium mitigandis, putredine gingiuarum arcenda, æstu febrili sopiendo, quem potenter compescit si cum sale & aceto contusa plantis pedum supponatur vel & carpis applicetur.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex planta integra.

2. ▽. Ex floribus.

3. *Conserua.* Ex floribus.

XXXIII. Anthora.

Anthora, *Matth. Lon. Cast. Cam.* Anthora, *Lob. Dod. Tab. Ger.* vulgaris, *Clus. hist.* Aconitum salutiferum seu Anthora *C. B.* 17. Napellus Moysis, Auicenuæ, aliis Antithora (quod Thoræ pharmacum sit,) *Heilgifft, Gifftheil.*

N. *Sunt qui radicem Contrayeruam faciunt Germanicam: alij Zedoariam Arabum, Auicennæ scil. & Serapionis. Vide Tabern. Herbar. lib. 1. qui posterius mordicus asserere nititur.*

Crescit in Alpibus Heluelicis, in Sabaudia, &c.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Saporis amari est, calfac. & sicc. cardiaca est: attent. aperit. absterg. Vsus præcipui in morbis ac ictibus venenatis, pesti spifice aduersatur & peculiariter Radici Thoræ.*

Dosis à ℥ß. ad ℥j.

N. *Educit insuper mucilaginem Tartaream ac aquas per aluum.*

XXXIV. Antirrhinum.

Ἀντίῤῥινον, ἀνάῤῥινον. Antirrhinum *Matth. Dod. Lob. Tab.* Antirrhinum maius alterum folio longiore, *C. B.* 2. Germ. *Orant, Dorant, Brackenthaupt, Kalbsnasen, Hundskopff.*

Crescit locis sabulosis. Floret Maio, Iunio.

OFFICIN. NAT.

Herba integra, i.e. folia cum floribus ac gemmis ramusculorum, quæ repræsentant caput vituli.

Vires. *Rari vsus est in Medicina, nec adhibetur nisi à mulierculis contra spectra, incantationes, veneficia, &c. idque tam præseruandi quàm curandi intentione vtrique satisfacit appensione, fumigatione, suppositione, appositione, balneatione. Vide Carrichter. in Herbario.*

XXXV. Apium.

Apium, Σέλινον, *Eppich*,
- Macedonicum. *Vide Petroselinum Macedonicum.*
- Veterum seu hortense. *Vide Petroselinum officinarum.*
- Palustre, Apium officinarum: *de quo hic.*
- Montanum. *Vide Petroselinum montanum.*

Dicitur Apium, *Fuchs. Lon.* Paludapium *Lab.* Eleoselinum, *Dod. Lob.* Apium vulgare, *Trag. Braunes Peterlein, VVasserpeterlein, VVassermorellen, VVassereppich, VVassermarck.*

Crescit inter Beccabungam: floret Iulio.

OFFICIN. NAT.

Radix & Semen.

Vires. *Calef. & sicc. ferè gr. 3. incid. aperit, vnde & inter 5. radices aperientes recensetur. Vsus præcipuus internus ⌊·⌋ & menses mouet, calculum pellit, regium morbum soluit. Semen efficacius est quam radix, annumeraturque seminibus calidis minoribus. Vtraque præcipuè internè vsurpantur.*

PRÆPARAT.

▽. Ex caule, fol.& floribus Iunio collectis.

XXXVI. Aquilegia.

Aquileia, *Ageley, Ageleyen.*

N. *Diuersæ reperiuntur species florum colore vel plenitudine distinctæ: Officinaria simplex illa flore cæruleo, C.B 2. vel 8. intelligitur.*

Dicitur Aquilegia: *Trag. Fusc. Lon. Dod. Cam.* Aquileia, *Matth. Lob. Cast. Tab.*

Crescit sata in hortis ac fundo pingui nonnunquam in locis syluestribus incultis. Floret Iunio & Iulio.

OFFICIN. NAT.

Semen, tùm *Flores & Herba.*

Vires. *Calf. moder. sicc.* 1. *aperit Epar & Lienem, ac inprimis meatum bilarium, vnde regio medetur morbo; Ciet vrinam & menses, vulnera consolidat, ventris tormina sedat.* NB. *Semen in expellendis morbillis ac variolis vsus mulierculis est creberrimi. Extrinsecus frequens eius vsus est ad putredinem gingiuarum scorbuticam emendandam, vlceraque oris fauciumque solidanda.*

PRÆPAR.

1. ▽ *stillat.* Fit ex fol. flor. ac radice, Augusto collectis.

2. *Conserua.* Ex floribus quæ rari vsus est.

3. *Acetum.* Ex infusione florum.

XXXVII. Aristolochia.

Aristolochia, *Osterlucey, Hollvvurtz.*

Est {
- Longa, *lange Hellvvurtz.*
- Rotunda, (à radice rotunda,) *runde Hellvvurtz.*
- Clematitis.
- Pistolachia.

}

Ex his officinales sunt longa & rotunda. Verum de (rotunda) notandum, quod officinis fumaria bulbosa illius loco vsualis sit, quam vide suo loco.

Indigitatur Aristolochia longa, *Dod. Cord. in D. Lob. Clus. hist.* Aristolochia longa vera, *Cam. C.B.* 3.

Rotunda vocatur Aristolochia rot. vera, *Trag. Lon. Cam.* Arist. rotunda, *Matth. Dod. Cord. in D. Lob. Cast.* 1. Aristolochia rotunda, flore ex purpura nigro, *C.B.* 1.

Vtraque colitur in hortis: floretque potissimum Maio & Iunio.

OFFICIN. NAT.

Rotundæ Radix sola. *Longæ Radix & Folia.*

Vires. *Vtraque Cephalica, Epatica & Pulmonica inprimis est: calf. & sicc. 2. completè; atten. aperit. Hinc prodest ad* 🜔 *eam mucilaginem resoluendam expectorandamque; ad menses ciendos, tumores internos rumpendos, venena discutienda. Insuper* longæ *infusio ad scabiem exiccandam vel vulgo hic vsitatissima est. Extrinsecus adhibetur vsu creberrimo ad exiccanda & mundificanda vulnera.*

Rotunda *tenuiorum est partium quam Longa adeoque efficacior & inprimis mensibus ac secundinis ciendis celeberrima: Calf. & sicc. 3. aper. attenuat.*

PRÆPAR.

△ Ex integra Aristol. longa, i.e. foliis ac radice.

XXXVIII. Armoracia.

Raphanus syluestris. Sinapi agreste 3. *Trag.* Rapistrum albo fl. erucæ foliis, *Lob.* album, *Tab.* Rapistrum fl. albo seu siliqua articulata, *C. B.* 2.

Heydenreich. VVildmeerrettich.

N. *Sunt qui Lampsanam Dioscoridis putant.*

Crescit in locis multis iuxta riuulos ac in vallibus.

OFFICIN. NAT.

Radix sola.

Vires. *Calfac. & sicc. mucilaginem tartaream incidit, attenuat, resoluit, viscera aperit, diuretica, lithontriptica & antiscorbutica est.*

N. *Lac imminuere dicitur.*

XXXIX. *Arnica.*

Chrysanthemum latifol. nardus. Chalta 2. vel plantago alpina, *Lob.* Chalta alpina vel Damasonium, *Tab.* Alysma Diosc. *Matth.* aliis Lagea Lupi. Germ. *Muttervvurtz*, *VVolverley* Saxonibus.

Crescit in montibus ac pratis, floretque per totam ferè æstatem.

OFFICIN. NAT

Planta cum floribus.

Vires. *Calf. & sicc. partium tenuium; sudorifica est & diuretica, nonnunquam & vomitoria. Proin Holsatos rusticos contra grumosum ac coagulatum sanginem vel & contra febrem in cereuisia coxisse ac cum successu propinasse, obseruaui.*

XL. *Artemisia.*

Ἀρτεμισία Diosc. Artemisia vulgaris maior, *C.B.* 1. Artemis. maior. *Trag. Matth. Cord. in D. Cam.* Artemis. vulgaris, *Clus. h.* Artem. Latifolia, *Fuchs. Lon. Dod.* Artem. mater herbar. *Lob. Ger.* Artem vulgaris & Artemisia altera polycronos dicta, *Diosc.* Artemisia rubra & alba, *Tab.* aliis olus regium, herba regia. Germ. *Beyfuss, S. Johannis Gurtel.*

N. 1. *Variat colore tum caulis tum floris: vna caule & flore rubro purpurascente, seu subpurpurascente: altera ex viridi albicante, vel subpallente spadiceoue. Hinc duæ figuræ Tab.*

N. 2 *Vtraque etsi interdum inueniatur maior, interdum minor attamen viribus conueniunt.*

OFFICIN. NAT.

Summitates cum semine incluso: quin & *tota herba*, eaque tum rubra, tum alba.

Vires. *Vterina est, calf. 1. sicc. 2. aperit, discutit; menses, fœtum, secundinas pellit, sordes abstergit, adeoque vsus creberrimi est mulierculis, quæ eam adhibent internè & externè, adeovt vix balnea seu lotiones parent, in quibus artemisia non contineatur.*

N. *Rubra efficacior habetur alba, proin & communior.*

PRÆPARAT.

1. ▽. Ex summitatibus & foliis.

2. *Ol. stillat.* rarò extat.

3. *Syrup. Compos.* Vide Dispens. August. & Norib.

4. *Sal.* Ex planta incinerata.

N. *Sunt qui carbonem sacro Ioh. Baptistæ die sub radice fossam, ad Epilepsiam comment. Exhibent autem tum in puluere, tum suspendunt de collo.*

XLI. *Arum.*

Ἄρον, *Pfaffenpint, Teutsche Ingber.*

Est vel { foliis maculatis / non maculatis } *vtrumque sine discrimine officinale est.*

Prius dicitur Arum maculatum, maculis candidis vel nigris, *C.B.* 2. Ari 3. genus,

genus, *Trag.* Arum nigicrantibus lituris signatum, *Dod.* Arum, *Matth.* maius foliis aliis maculis notatis, *Cast.* Arum offic. *Lob.* A. maculatum, *Tab.*

Posterius vocatur Arum vulgare non maculatum, *C.B.* 3. Arum, *Brunf.* Arigenus, *Trag* Arum, *Fuchs. Cord. Lon. Tab.* vulgare, *am.* majus, *Ger.*

Crescit locis pinguibus & campestribus. Folia erumpunt mense Martio, flores Iunio.

OFFICIN. NAT.

Radix, quæ recens rari vsus est ob acrimoniam summam, exiccata autem crebrioris, Colligenda radix est cum germinare Arum incipit mense scil. Martio.

Vires. *Calfac. & sicc.* 3. *Galeno gr. j. (quod de Aro nostrati quippe quod acrimonia maxima & exulcerante sole piperino præditum, intelligi nequit,)* ☿ *m præcipuè primæ regionis, tum quoque pectoris & pulmonum peculiariter incidit, resoluit ac discutit. Proin vsus eius creber est in cachexia, asthmate, &c. hernias curat, ciet vrinam, obstructiones viscerum resoluit.*

PRÆP.

1. *Radix præparata.* Præparatur vulgò maceratione in ✕ atque exiccatione.

2. *Fecula.* Fit l.a. Vide lib. 2. Vide Disp. August.

3 *Puluis Stomachicus Quercet.* Cuius basis est radix Vino præparata. Vide lib. 2.

XLII. Asparagus.

ἀσπάραγος, ἀσφάραγος. *Spargen, Sparschen.*

Triplicis generis est, hortensis satiua. 2. syluestris, 3. palustris. Ex his prior officinis in vsu est. Cui substitui in defectu potest secunda, vtpote quæ à prima non nisi sola cultura differt.

Dicitur Asparagus, *Brunfels. Trag. Matth. Fuchs. Cord. hist. Lon.* Asparagus altilis, *Fuchs. Tab.* Domestica, *Bellon,* Asparagus *Diosc.* Asp. satiuus, *Cast. Ger.* Asper. hortensis, *Dod. Cam.* Asp. domesticus, *Lob.* Asparagus satiua, *C.B.* 1.

OFFICIN. NAT.

Radix & Semen.

Vires. *Radix est diuretica, lithontriptica & ex aperitiuis 5 illis famosis non postrema. Calfac. & sicc. moderate, discutit. Epar. Lienem præcipue & Renes infarctu liberat, ideoque in decoctis eo respicientibus frequentissima est. Externe adhibetur (in gargarismis) pro lenienda odontalgia & laxitate gingiuarum.*

Semen, easdem Vires obtinet, sed vsus est rarioris.

PRÆPAR.

▽. Fit ex integra planta cum baccis rubris Septembri mense collecta, quæ supra recenti herba rectificari potest, sed rari est vsus.

XLIII. Atriplex.

Melte, Milte, Molte, Scheiszmilte.

Est
- 1. Hortensis fol. ac caule
  - rubris.
  - viridi albescentibus. *Hæc præstantior reliquis est, licèt nec reliquæ contemnendæ fuerint.*
  - viridi nigris.
- 2. Sylue stris.
- 3. Maritima.

Alba nominatur Atriplex satiua *Trag.* Atr. satiua alba, *Lob.* Atriplex, *Matth.* Hortensis, *Fuchs. Cast.* Atriplex satiua viridis, *Cord. in D.* A. alba viridis, *Lon.* Atriplex hortensis alba seu pallide virens, *C. B.* 1.

Rubra dicitur atriplex rufo folio, *Cord. in D.* Atriplex hortensis, *Dod.* hortensis rub. *Lon.* Atripl. satiua, *Lob.* Atr. rub. *Tab.* subsatiua alba. *Ger.* Atr. purpurea grandis, *Cam.* Atripl. hortensis rubra. *C. B.* 2.

Locis gaudent arenosis, crescitque sylueſtris passim iuxta vias. Florent Iunio, Iulio, & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Folia syluestris præcipue: hinc hortensis pallide virentis. *Semen* rarioris vsus est.

Vires. *Refrigerant* 1. *humect.* 2. *leniunt dolorem: Hortensis insuper culinaris ac alimentosa est, syluestris autem in soluenda aluo celebris.*

Vsus officinalis præcipue externus est, in clysteribus ac Epithematibus paregoricis, v. g. antipodagricis, tùm quoque in lotionibus pedum somni causa paratis.

XLIV. Auena.

Βρῶμος vel βρόμος, Auena *Brunf. Matth. Fuchs. Dod. Lon. Cast. Lob.* Auena satiua & prima *Trag.* Auena vesca, *Lob. Ger.* Auena vulgaris seu alba, *C. B.* 1. frumentum, *Cord. in* D. Germ. *Habern.*

Auenæ semen culinare potius est quam officinale, nihilominus tamen non exul prorsus est, sed adhibetur tùm crudum, tùm quoque in farinam redactum. Crudum sacculo inditur, qui ventri optimè calfactus imponitur ad dolores colicos & vterinos leniendos, Farina auenacea cum butyro in pultem cocta, conducibilis est in scabie capitis exiccanda, &c.

XLV. Malus Aurantia.

Malus Nerantia, *Pomerankenbaum.* Viret per integrum annum. Videatur pomum Aurantium, *Trag.* Aurantia mala, *Matth. Lon. Cast. Tab. Cam.* Aureum malum, *Clus. hist.* Arangia, *Cord. in* D. Arantia, *Lob.* Malus anarantia, *Dod.* Arantia major, *C. B.* 1.

OFFICIN. NAT.

1. *Poma* quæ simpliciter arantia, aurantia vel mala aurea, poma nerantia & anerantia, poma arangiæ dicuntur: suntque tùm acida, tùm dulcia, tùm vinosa, seu media.

2. *Cortices.*

Vires. Poma *acida & vinosa præferuntur reliquis, easdemque virtutes habere putantur, quas Citria mala, imbecillius tamen:* Cortices *calidiores sunt vsusque vulgaris in torminibus ventris colicisque (à flatu subortis) inque dysuria corrigenda. Quinimo & febrifugi comperti sunt subsequente sudore.*

Dosis ℈j. ad ʒj.

PRÆPARATA.

1. 🜄. Ex floribus. Dicitur peculiario

riore nomine Nampha, Lausam vel Angelica.

Vires. *Promouet sudorem, adhibeturque in odoriferis.*

2. ▽. E corticibus.

3. *Succus expressus.* Ex pomis acidis; qui tamen rari vsus est.

4. *Syrupus.* Ex succo acido & sacchar.q.l.rari itidem est vsus

5. *Condit. cortices.* Ex corticibus recentibus (purgatis, amaroreque aliquantulum liberatis) & saccharo.

6. *Conseru.* Ex floribus. Apportatur ad nos ex Gallia, Hispania, Italia.

7. *Electuar. seu Gelatina arantior.*

Ex corticibus exterioribus recent.) l.a. amarore suo exutis) coctis vel & contusis & cum maluatico saccharoque mixtis.

8. *Oleum stillatit.* E corticibus.

9. *Balsamus.* Ex oleo: vt alij Balsami.

10. *Vnguentum aurantior.* ℞. Pomum arantium acid. facto foramine, exprime succum, cum quo misce tantillum Theriacæ, croci & aceti, inde iterum pomo ac coque sub cineribus: tandem exprime.

Vires. *Fugat lumbricos infantum vmbilico impositum, compescit æstum cardiæ, iunctum, somnum blande conciliat temporibus illitum.*

XLVI. *Auricula muris.*

Pilosella, pilosella lutea, *Maüszœhrlein, gelb Maüszœhrlein, Nagerkraut.*

Est { Repens maior { hirsuta. / non hirsuta. } / Erecta. / Montana, hispida seu hispidula, *vide suo loco.* }

Præfertur autem reliquis pilosella maior repens hirsuta, *C. B.* I. Auricula muris *Brunf. Cord. in Diosc.* Auricula muris minor, *Trag. Lon.* Pilosella, *Matth. Lob. Cast. Tab.* Pilosella maior, *Fuchs. Dod.* Pilosella repens, *Ger.* Pilosella maior repens hirsuta, *C. B.* I.

OFFICIN. NAT.

Integra *planta* seu *folia.*

Vires. *Calfac. & sicc.* 2. *astring. absterg. constip. sternutatoria est & vulneraria (intus & extus adhibita) dysenteriam, alui vterique fluxus sistit, bilem æstuantem sedat & incrassat, hernias (infantum præcipue) curat. Extrinsecus medetur vlceribus oris (in collutionibus) hæmorrhagiam narium sedat (puluis nari inditus.)*

PRÆPAR.

▽. Destillatur in ♊ ex integra planta collecta fine Maij vel circiter.

B.

XLVII. *Balanus Myrepsica.*

Βάλανος μυρεψική *Dioscoridi.* Balan. myrepsica, *Cord. in hist. Tab. Cer. Bell.* Glans vnguentaria, *Matth. Cord. in D. Lob. C. B.* Granum Ben, *Lon.* Ben paruum, *Monard.* Arab. Habel Ben. Fructus est arboris myricæ similis, magnitudine auellanæ nucis, intus nucleum continens pinguem & oleosum, veluti amygdalæ.

Vires. *Nucleus calf.* 3. *sicc.* 2. *terget. purgat supra ac infra, educitque bilem, ac pituitam. Curat scabiem impetiginesque sanat.*

N. *Mesues Ben duples facit, magnum sc. vt auellana, quod Monardes auellanas purgatrices esse vult: & paruum ciceris magnitudine, ex quo oleum Itali conficiunt.*

PRÆPAR.

Oleum ex nucleis exprimitur & ad nos

nos transfertur, titulo olei Balanini vel de Been. Vide August.

Vires. *Emollit, discutit, neuriticum est, scabritiem, lentigenes aliaque cutis vitia sanat, qualicunque tinnitui aurium subuenit (inditum auri.)*

N. *Oleum hoc quia rancescere nescit, commiscetur rebus fragrantibus. E.g. moscho, zibettæ, coriisque illinitur ad fragrantiam impertiendam. Alij tamen eius loco adhibent oleum express. è nucleis cerasorum, in quo solutum Beniouinum. Heurn. in meth. prax.*

XLVIII. Balsamum.

Balsami planta frutex seu arbuscula est, tres cubitos ad summum alta, folia aliens rutæ foliis similia.

Dicitur Balsamum Syriacum rutæ folio, *C. B.* 1. Balsamum Lentisci folio Ægyptiacum, *Bellon. obs.* Carpobalsamum veterum flauum. Carpobalsamum & Cassamum verum, *Cord.* Germ. *Balsambaum.*

Nascitur sponte in Arabia felici, vnde olim in Iudæam, & hodiè in Ægyptum translata, loco quodam occluso (Cayro vicino) quem Matercam vocant, colitur.

OFFICIN NAT.

Fructus (*Carpobalsamum.*) Ramusculi (*Xylobalsamum.*) Liquor Balsameus (*Opobalsamum,*) de quo vide Balsamum, class. 2.

Fructus eligatur recens, plenus, ponderosus, gustu mordax: Ramusculi probatur recentes, tenues odorati.

N. 1. *Carpobalsamum atque Xylobalsamum quia non nisi in compositionibus quibusdam veterum adhibentur, prostant raro atque non nisi vetustate obsoleta, vnde loco Carpobalsami Cubebas adhibere receptum est, loco Xylobalsami Lentiscum recentem: Xylobasalmum autem nostrate, quod Mechâ Arabiæ felicis asportatur, esse idem cum veterum probat Petrus Bellonius in suis obseruation. lib. 2. cap. 29.*

N. 2. *Est & arbor quædam malo punica maior, sponte in noua Hispania nascens, ex qua elicitur Balsamum Indicum seu Peruuianum. Vide infra cl. 2.*

N. 3. *Sunt & Arbores in Tolu Prouincia inter Carthaginem & nomen Dei sita, pumilis pinis similes, ex quibus elicitur Balsamum de Tolu.* Monardes. *Vid. infra cl. 2.*

XLIX. Bardana.

Kletten { Maior, *huius loci.* / Minor, *loci sequentis.* }

Dicitur Bardana siue Lappa maior, *Dod. Brunf. Trag.* Personata. *Lon. Lob.* Personata maior, *Matth. Cast.* Personaria, *Fuchs.* Arcium, *Cord. in D.* Lappa maior, Arcium, *Diosc. C. B.* 1. Germ. *grosz Kletten.*

Crescit passim iuxta vias, & in Cæmeteriis. Floret Iunio & Iulio.

OFFICIN. NAT.

Radices, raro *Folia,* rariùs *Semen.*

Vires. *Siccat, est pulmonica* (NB.) *diuretica, diaphoretica, extergens, subastringens. Hinc conuenit in asthmate, culculo, expuitione sanguinis, in vulneribus inueteratis; tumore lienis, aliarumque partium, in arthriticis morbis, (quibus peculiari proprietate conferre statuitur.*

Semen insigne censetur Lithontripticum.

Extrinsecus imponuntur folia vulneribus inueteratis, articulis luxatis, ambustis, &c.

L. Bardana

L. *Bardana minor.*

Ξάνθιον, *Diosc.* φασγάσιον, *Galen.* Xanthium, *Fuchs. Matth. Dod. Cord. in D. & hist. Lon. Cast. Tab.* Xanth. seu Strumaria, *Lob.* Bardana minor, *Ger.* Lappa minor, *C.B. 6.* Germ. *klein Kletten, Betlerslaüse.*

Gaudet solo læto & pingui iuxta mœnia & scrobes arefactas. Viget Iulio & Augusto.

OFFCIN. NAT.

Radix, Fructus (lappulæ) & herba.

Vires. *Calf. & sicc. dig. gustu est amaro & subacri. Vsus præcip. (secund. Matthiol. (in minera lepræ educenda (cum Rhab. exhib. radix) in lipothymia. Extrinsec. in struma & tumoribus discutiendis (epithem.) in capillis luteo colore tingendis. Herba cancrorum ardori efficax est extinguendo.*

L I. *Basilicum.*

Ὤιμον, ὤκιμον. Basilicum siue Ocimum, *Brunf.* Basilica minor & Baccharis Germanica, *Trag.* Ocimum medium, *Matth. Cast. Cam.* Ocimum mediocre, *Fuchs.* Ocimum seu basilicum medium vulgatius, *Lob.* Ocimum magnum, *Tab. Ger.* Ocimum vulgatius, *C. B. 6.* Germ. *Basilien.*

Crescit in hortis. Floret Iunio & Iulio.

OFFICIN. NAT.

Folia ac Semen.

Vires. *Calf. 2. humect. diger. resolu. expurgat pulmones, menses mouet, ideoque vsurpari poterit vsu interno & externo, sed rarius adhibitum deprehenditur.*

PRÆPAR.

V. Ex integra fit planta collecta Iunio.

L II. *Behen album, Behen rubrum.*

Binas officinæ nostrates radices monastrant nomine Behen: vnam Behen rubrum appellant, alteram album. De vtraque controuertitur cuius sint speciei. Arabibus (vt Serapioni) sunt Behen radices, pastinacæ radicibus similes. Hinc scribit Haly Abbas, Behen & Pastinacæ syluestris radices nullum inter se discrimen habere. E modernis Behen album aliqui Polimonij siue Lychnidis syluestris speciem esse autumant, quam Tabern. vocat herbam articularem: Behen rubrum alij Limonij maritimi, alij valerianæ rubræ, alij Bistortæ speciem esse autumant: aliqui vero Garzia & monente & reprehendente, zerumbeth esse statuunt. Hinc est, quod aliqui in descriptionibus Arabum substituunt Eryngium, alij Tormentillam, alij pastinacam syluestrem, alij Angelicam, alij denique Caryophilatam. Actuarius & Myrepsus Behen hermodactylos esse volunt, forsan auellanas purgratices, de quibus vide supra: Balanus Myrepsica.

L III. *Bellis.*

Primula veris, *Marienblümlein, Gansblümlein, Maszlieben, Zeitlosen.*

Est vel { sylueſtris { Major, *Trag. Matth.Fuchſ.Dod.Caſt.Cam.Ger.Lob.Tab.* / Media, *Matth.Lob. Tab.Cluſ.Dod.* minor *Caſt.* / Minor, *Matth.Fuchſ.Tab.Ger.Lob.C.B.7.* } / hortenſis { ſimplex. / prolifera. } }

Etſi ſingulæ officinales eſſe non nequeant, præualet tamen ſylueſtris, eáque minor.

Syueſtr. creſcit paſſim in pratis & paſcuis: Hortenſis colitur in hortis. Floret per integram æſtatem præcipuè verò verno tempore.

OFFICIN. NAT.

Integra *Herba* cum floribus, ſed rarò.

Vires. *Vulneraria eſt calfac. & ſicc. moderatè, partium eſt tenuium: mulierculis noſtris vſitatum eſt, herbam cum floribus infantibus ad aluum laxandam exhibere.*

N. *Bellis maior & minor 5.6.6. Aprilis manè ante ortum Solis collectæ validè emolliunt attenuántque: eædem collectæ menſe Iunio, ſecundo die à plenilunio ſub crepuſculo noctis, plurimum valent ad hæmorrhœam ſiſtendam.*

PRÆPARAT.

∇. Fit ex integra planta florente, menſe Majo collecta.

Ben, *vide* Balanus Myrepſica.

LIV. Berberis.

Berberis, *Brunf. Lon. Lob. Caſt. Com.* Spina acida, *Brunf. Dod.* Oxyacantha, *Trag.* Oxyacantha Galeni, *Cord. in D. Tab.* Creſpinus, *Matth.* Oxyacanthus Galeni, *Cam.* Berberir dumetorum, *C.B.* 1. Germ. *Saurrauch, Verſich, Saurdorn, Reliſſelbeern.*

Gaudet locis incultis, dumetis, &c.

OFFICIN. NAT.

Fructus (nomine *Cerberis* collectis Autumno.

Vire. *Refrigerant & humectant 2. partium, tenuium, aſtringunt, appetitum excitant, roborant ventriculum ac Epar. Proin vſus ſunt frequentiſſimi in morbis vbi refrigeratione & aſtrictione opus, quales Diarrhœa, Dyſenteria, &c.*

PRÆPARAT.

1. *Conditi fructus.*
2. *Succus liquidus.* Ex recentibus baccis expreſſus.
3. *Syrupus de ſucco berberum.*
4. *Rotulæ.* Ex ſucco & ſaccharo.

N. *Fit ſolâ miſturâ ſine coctione, Vid. lib. 2.*

5. *Trochiſci.* Vid. Diſpenſ.
6. *Rob. de berberibus compoſ.* Vide Diſpenſ.

L V. Beta.

Τεύτλον, *Dioſc.* Germ. *Mangolt, Rœmiſch Kohl.*

Beta { alba / rubra { vulgaris / radice rapæ, rapum rubrum. } } *Hæ ſunt officinales, præfertúrque rubra.*

Alba

Alba dicitur Beta, *Brunf. Tab. Ger.* Candida. *Trag. Fuchs. Cord. in D. Dod.* Beta alba, *Matth. Lob. Lon. Cast. Cam.* Beta alba vel pallescens, quæ Cicla officin. *C. B. 2.*

Rubra vocatur. Beta rubra *Brunf. Trag. Lon. Dod.* B. nigra, *Matth. Fuchs.* & rubra, *Cast.* rubra vulgatior, *Lob.*

OFFICIN. NAT.

Radices, Folia & *Semina.*

Vires. *Calf. & sicc. in princip. gr. 3. laxat aluum. ob nitrositatem, errhinum est. Vsus eius internus potissimus culinaris est, in acetariis, &c. Externus in errhinis.*

PRÆPARATA.

Succus. Ex tota herba & præcipue ex radice.

LVI. *Betonica.*

1. Betonica, alba vel primula veris. *Hæc inusitata.*
2. Betonica vel Vetonica coronaria. *Vide Cariophyllus hortensis.*
3. Betonica officinarum, *De qua hîc,*

Dicitur Betonica, *Brunfels. Trag. Matth. Fuchs.* Purpurea *Fuchs. Dod. Lob. Lon. Cast. Tab. Ger.* Betonica vulgaris, *Clus. hist.* Vetonica, *Cord. in D.* Betonica purpurea, *C. B. 1.* Germ *Betonien, braun Betonien.*

Crescit in hortis ac pratis, locisque vmbrosis: Floret Iunio & Iulio.

OFFICIN. NAT.

Folia (Maio legenda) & *Flores*

Vires. *Calfac & sicc. 2. acris est & amara: discutit. atten. aper extergit, inprimis Cephalica est Epatica, Splenetica, Thoracica, Vterina, nec non & vulneraria, & demum diuretica: hinc vsu interno & externo creberrimo venit, maximè in morbis capitis.*

PRÆPARATA.

1. ▽. Fit ex fol. antequam florescit, vel ex flor. in MB.

2. *Conserua.* Ex floribus.

3. *Syr. simplex.* Ex succo & sacchero 1/2.

4. *Compositus.* Vid. in Dispensat. August.

5. *Exempl. ex Betonic.* Vid. August.

6. ⊖ Ex incinerata planta.

LVII. *Betula* seu *Betulla.*

Betula, *Trag. Monard. Dod. Lon. Lob. Cast. Cam. Tab. Ger.* Germ. *Birchbaum.*

Crescit in syluis, locis gaudens asperis. Iulos prodit Martio, quibus Aprili folia succedunt.

OFFICIN. NAT.

Folia, Cortex, Fungus, sed raro.

Vires. *Folia calf. sicc. resoluunt, atten. absterg. aperiunt, amara sunt. Serum proliciunt. Hinc vsus non minim. in hydrope, scabie, & sim. intus & extus adhibita.*

Cortex item quia bituminosus, calfac, & emollit. Adhibeturque in suffitibus aëri corrigendo dicatis.

Fungus vi pollet adstrictoria; vnde ramenta eius hæmorroidibus inspersa ad miraculum fluxum cohibent.

PRÆPARATA.

1. *Succus.* Ex perforato caudice verno tempore prolectus.

Vires. *Commendatur ad comminuendos calculos Renum & Vesicæ, maculasque cutis abstergendas.*

2. ▽ *still.* è succo.

LVIII. *Bistorta.*

Natteruurtz, Est *C.B.*
- Maior radice
  - minus intorta
  - magis intorta
  - } *hæ sine discrimine officinales.*
- Alpina
  - Maxima
  - Media
  - Minima
  - } *minus officinales.*

1. Dicitur Bistorta, *Cord.in D.Matth. Dod.Cast.* Bistorta fœmina, *Brunf.* Bistorta Britannica, *Lob.* Serpentaria fœmina & colubrina, *Fuchs.* Colubrina, *Lon.* Colubrina & Dracunculus Maior, *Brunf.* Bistorta maior radico minus intorta *C.B.* 1.

2. Colubrina & Dracunculus minor, *Brunf. Trag.* Serpentaria mas seu Bistorta, *Fuchs.* Bistorta, *Con.* minor. *Tab.* latifolia. *Ger.*

OFFICIN. NAT.

Radix & interdum *Fungus.*

Vires. *Refrig. sicc.ad gr.* 3. *astringit valide.est austeriuscula, alexipharmaca, sudorifera. Vsus præcipui in vomitu compescendo, in abortu præcauendo, &c. Extern. in catarrhis exiccandis, fluxu vteri sanguineque vulnerum sistendo.*

Fungus *sanguinem in vulneribus ac hæmorrhagia narium mire sistit.*

PRÆPAR.

▽. Ex herba.

LIX. *Bombax.*

Arbuscula est exotica ferens fructus instar nucis crinitæ, in qua semen latitat lanugine mollissima inuolutum.

Dicitur Bombax officinar. Cottus seu Cotto & bombax *Serapioni.* Xylon seu Gossypium, *Matth.* Xylon, *Fuchs. Lon.* Gossypium, *Dod. Lob. Cast. Cam. Tab.* Gossypium frutescens semine albo, *C.B.* 1. Germ. *Baumvvollbaum.*

Copiam eius plurimam producit Syria ac Cyprus.

OFFICIN. NAT.

Semen & Lanugo quæ *Gossypium* officinarum, *Baumvvoll.*

Vires. *Lanugo calfacit & siccat: semen pulmonarium est, tussientibus & asthmaticis maxime proficuum, auget semen.*

N. *Vsus tùm seminis, tùm lanuginis rarus est modernis*

LX. *Borrago.*

Borrago *Brunf. Trag. Fuchs.(icon.) Dod. Lon. Cam.* Buglossum *Matth. Fuchs. Cast.* Buglossum verum, *Cord. in D.* Bulglossum latifolium, *Lob.* vulgare, *Clus.* Buglossa vrbana, *Clus hist.* Borrago floribus albis, *Tab.* hortensis, *Ger.* Buglossum latifolium, Borrago, *C.B.* 1 *Borretsch.*

Crescit vtplurimum in hortis, tùm quoque locis incultis, officinalisque est sine discrimine siue cæruleos ferat flores, siue albos, quæ hîc æque vulgaris, ac prior.

Floret mense Iunio, Iulio, Augusto, vsque in Septemb.

OFFICIN. NAT.

Radix, Folia, Flores, (qui inter 4. cordiales

cordiales famosos, recensentur.

N. *Radix asseruatur excorticata.*

Vires. *Cordialis est è præcipuis, calf. & humect. 1. atram & adustam bilem corrigit, spiritus vitales ac animales fuligine atra biliaria inquinatos mundificat, vnde & omnibus affectibus ex atra bile oriundis conuenit, v.g. hypochondiacris.*

PRÆPARATA.

1. ▽. *duplex*, 1. ex toto. 2. ex floribus.

2. *Conseru.* Ex floribus.

3. *Syrup.* Ex infusione triplici florum & facch. Disp. August.

N. *Alij ℞. succi ex fol. express. ℥viij. flor. Recent ℥j. vel ℥iß. cum sacch. ℥iiij. coquunt in syrupum.*

4 *Succus inspissatus* siue essentia. Vide l. 2. de succis.

LXI. *Branca Vrsina.*

Σπονδύλιον, σφονδύλιον. Spondylium vulgare hirsutum, *C. B.* 1. Spondylium, *Lob. Matth. Lon. Cast. Tab.* Vulgare, *Dod.* 8. Branca vrsina, *Brunf. Trag. Cord. in D.* Acanthus vulgaris seu Germanica, *Fuchs. Bærenklavv, Bærvvurtz.*

Cresdit passim in locis humidioribus: floret Maio.

OFFICIN. NAT.

Folia sola.

Vires. *Est è 5. herbis emollientibus calf. & sicc. aperit. Vsus potissimum externus est in clysteribus aliisque paregoricis quaruncunque formularum, & vt plurimum in cataplasmatis.*

LXII. *Brassica.*

Κράμβη, Caulis, *Kœl. Kalkraut.*

Varia Brassicæ sunt genera, quæ his classibus comprehendi possunt.

- Satiua
  - capitata.
  - non capitata.
  - crispa.
  - Apiana, i.e. apij flore.
- Syluestris.
- Marina, i.e. *Soldanella.*

Ex his magis medicamentosa est, teste Matthiolo, non capitata minutis caulibus, tenerioribus foliis, læuis, tenera, *C. B.* 1. Brassica alba vel viridis: huic succedit non capitata rubra.

Dicitur Brassica, *Brunfelf.* Læuis, *Matth. Cast.* Brassica candida, *Ges.* hortens. lata alba, *Lon.* Brassica vulgaris satiua, *Lob. Dod. Ger.* Brassica prima, *Tab.* Brassicæ satiuæ maioris species altera, *Trag.*

OFFICIN. NAT.

Folia Ius foliorum, *Semen.*

Vires, *Folia calf. & sicc. citra acrimoniam, vulneraria sunt, ebrietatem arcent, astringunt & laxant, adeoque qualitatis mixtæ: Nimir. vt aiunt Salernitani.*

Ius caulis soluit, cuius substantia stringit.

Extrinsecus vsitatum est rusticis, Vulneribus folia imponere vt consolidentur quinimò & pleuriticis doloribus imposita, eos mitigant.

Semen eâdem pollet qualitate cum foliis.

PRÆPARATA.

Loch. de caule. Vide Dispens.

LXIII. *Buglossa.*

Βούγλωσσον, Buglossum *C. B.*
- Satiuum
  - Latifolium
    - Vulgatum. *Vide Borrago.*
    - Peregrinum. Hisp. *inusit.*
  - Angustifolium
    - Maius. *Huius loci.*
    - Minus — *Inusitata.*
- Syluestre — *Inusitata.*
  - Maius nigrum
  - Minus 1.2.3.

Dicitur Buglossa, *Brunf.* Bugl. Italica, *Trag. Lon.* Bugl. longifolia. *Cord. hist.* Buglossum vulgare, *Matth. Cast. Tab. Ger.* Kuglossum angustifolium, *Lob.* Bugloss. Italicum, Hispanicum grande, *Cam.* Cirsium Italicum, *Fuchs. Cord. in D.* Echium Italicum Spinosum, *Fuchs. ico.* Anchusa, Alcibiadion. *Dod.* Germ. *Ochsenzung.*

Crescit nobis in locis campestribus & aruis, floret Majo & Iunio.

OFFICIN. NAT.

Flores, Radices & Folia.

N. *Radix asseruatur excorticata.*

Vires. *Easdem obtinet quas Borrago.*

PRÆPAR.

Eadem quæ Borraginis.

N. *Succus buglossæ mucilaginosus, adeoque difficilis est expressu: eapropter si nihilominus eundem desideraris, colloca in loco humido per noctem, hinc exprime.*

LXIV. *Bursa pastoris.*

Pera Pastoris, *Teschelkraut, Hirtentasch, Hirtenseckel, Seckelkraut.*

C. B. est
- foliis sinuatis
  - Maior, *C. B.* 2.
  - Media, *C. B.* 3.
  - Minima, *C. B.* 4.
- foliis integris, loculis oblongis
  - maior ac
  - minor, &c.

Ex his vsitatior est maior, cui succedunt media & minor.

Maior dicitur Bursa pastoris maior, *Brunf. Trag.* Bursa pastoris. *Matt. Cord. in D. Lon. Lob. Cast.* (herba cancri,) *Ger.* Pastoria bursa, *Fuchs. Dod.* maior, *Tab.* Bursa pastoris maior folio sinuato, *C. B.* 2.

Media describitur Bursa past. minor, *Tab.* minima, *Ger. C. B.* 2.

Minor est Pastoria bursa minor, *Dod.* minima, *Lob.*

Crescit B. past. passim in locis incultis. Floret Aprili.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Refrig. & sicc. adstringit & constipat. hinc valet in hæmorrhagia narium, expuitione sanguinis, diarrhæa, dysenteria, mictione cruenta, fluxu nimio mulierum. Externe vulneribus solidandis à pelbeiis adhiberi solet, nec sine successu: vti & hæmorrhagiis narium (sub alis & in nucha.) Quinimo adhibetur sæpius in cataplasmatis febrifugis quæ carpis imponuntur.*

PRÆPAR.

℞. Ex foliis.

LXV. Bu

LXV. *Buxus* ſeu *Buxum*.

πύξος, *Buchsbaum*, { Arboreſcens. *Huius loci.* / Fruticoſa. / Foliis rotundioribus. Chamepyxos, *Trag. Tab. Hac vtentur ad areolas hortorum.* }

Inſignitur Buxus, *Brunf. Matth. Dod. Fuch. Lon. Caſt. Cam. Tab.* Buxus vulgaris, *Trag.* Buxus arboreſcens, *C.B.* 1.

Viret perpetuo, Aprili tamen germina nouella profert: locis gaudet aſperis, ſaxoſis.

Vires. *Rari vſus eſt in Medicina: ſunt tamen qui* oleum *ex ligno deſtillant, ſummè narcoticum: idque non ſolum ſummopere commendant in Epilepſia, odontalgia (ſi dentiſcolpium ipſi intinctum in radicem dentis dolentis immittatur (dentibuſque corroſis, verminatione, &c. ſed & pro oleo Ligni Heraclei Rulandino venditant. Videatur Quercet. Tetrad. p. 214. 215. 216. vbi buxum lignum efficaciſſimum ſulphure narcotico ſcatere docet.*

Extractum Ligni. Vid. l. 2.

Vires. *Inſigne eſt ſudoriferum & ſpecificum ad Epilepſias, vermes, putredines.*

Doſis: *Exigua pilula Quercetan. in Pharmac. Reſt. cap. 26.*

C.

LXVI. *Calamus Aromaticus Indus.*

Calamus Aromaticus officinarum. *Vide Acorus.*

Calamus Aromaticus Indus, eſt planta Indica & diuerſa ab Acoro. Super quo legi poteſt Garzias ab horto, lib. 1. aromat. cap. 23. & anotationes Cluſij in eundem.

Inſcribitur κάλαμος ſimpliciter & κάλαμος μυρεψικὸς *Hippocr. & Galen.* καλ. ἀρωματικὸ, *Dioſc. Oribaſ. Ægin. Aëtio.* Calamus Alexandrinus, *Celſo.* Calam. aromaticus, *Cord. in D. Fuchſ. Garz. Lob. Acoſt.* Calamus aromaticus Indicus. *C. B.* 1. inter arundines odoratas. Germ. *vvolrichend Calmus.*

N. *Rara planta eſt officinis noſtratibus & non niſi* Foliis *ſolummodo arundinaceis (iiſque raris) nota.*

Subſtituunt itaque Acorum ſeu Calamum Aromaticum officin.

Vires. *Calfac. ſicc. 2. acris eſt. Vſuſque præcipui in Vteri affectibus & neruorum doloribus. Garzias ab Horto.*

LVII. *Calamintha.*

Καλαμίνθη, *C.B.* { Incana, ocymi foliis. / Pulegij odore ſeu Nepeta. / Vulgaris, vel officinarum *Hæc vſualis.* / Magno flore. / Exiguo flore. / Aruenſis verticillata. }

Dicitur Calamintha, *Matth. Fuchſ.* vulgaris, *Cam.* Cal. montana, *Dod. Caſt.* Calam. montana vulg. *Lob. Tab.* Nepeta montana, *Cord. in D.* Mentha ſatiua rubra, *Ger.* Calamintha vulgaris, vel officinarum Germaniæ, *C.B.* 3. aliis calamentum. Germ. *Ackermüntz, Calament.*

Floret

Floret Iunio & Iulio, crescit in aruis.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires *Calfac. sicc. & aperit, attenuat, discutit, extergit partium tenuium est, stomachica ac vterina inprimis, hinc & pectoralis atque Epatica: menses ciet, fœtum eiicit, vrinam mouet, tussi medetur, Epar reserat.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex planta integra Iunio vel Iulio collecta.

2. *Sal.* Ex cinere.

3. *Syrup. compos. de calamintha.* Vid. Dispens. August.

4. *Spec. Diacalaminth.* Vid. Disp.

LXVIII. Calcatrippa.

Videatur consolida Regalis, *Matthiol. Cast. Cam. Tab. Ger.* Consolida Regia. *Lob.* Flos Regius, *Dod.* Delphinium, *Clus.* Germ. *Rittersprон.*

Varia extant genera, quoad colores, florum multiplicitatem, modumue nascendi differentia, adeoque alia est flore simplici, alia pleno, quædam hortensis, alia aruensis, Hortensis colitur in hortis, aruensis passim in aruis reperitur, præstantiorque habetur hortensi. Floret Majo, Iunio.

N. *Sunt qui calcatrippam pro Delphico Dioscoridis reputant, alij Cyminum syluestre Dioscoridis esse volunt. Sufficit nobis scire vires & vsum.*

OFFICIN. NAT.

Herba & Flores.

Vires. *Omnes calcatrippæ species siccant, calore & frigore temperatæ sunt, subastringunt, vulnera consolidant, partum facilitant intrinsecus & extrinsecus adhibitæ.*

PRÆPAR.

1. ▽. *stillat.* Ex herba cum floribus collecta initio Iunij.

Vires. *Commendatur ad oculorum rubedinem & ophthalmias. Præsertim quæ è cærulei coloris floribus prolecta est.*

2. *Conserua.* Ex floribus.

Vires. *Commendatur ad tormina ventris infantum, vt & ad ardorem stomachi.*

LXIX. Caltha.

Calendula, Chrysanthemon, *Ringelblum.*

Est præcipuè { vulgaris. *Hæc officinalis.* / palustris. *Hæc officinis ignota.* }

Indigitatur. Calendula, *Brunf. Trag. Dod. Cam.* Caltha satiua, *Tab.* Caltha, *Matth. Fuchs. Lon. Cast.* Chrysanthemum, *Lob.* Calendula simplici flore, *Ger.* Caltha vulgaris, *C.B.* 1.

Crescit in hortis, florere incipit Majo, floretque per integram æstatem.

OFFICINALIA NATIVA.

Flores.

Vires. *Flores Cardiaci censentur, hinc Epatici calf. & sicc. 2. (præcipue si sicci sint) aper. discut. subastring. menses cient, partum promouent (fumus subditus parturienti,) sudores mouent, alexipharmaci censentur, ictero medentur.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex fol. & flor. cum incipit florescere.

2. *Acetum.*

3. *Conseru.* Ex floribus.

LXX, Cannabis.

Est { satiua { fœminina / masculina } *Hæ vsuales promiscue.* / syluestris. }

Dicitur

Dicitur Κάνναβις, *Diosc.* Cannabis, *Brunf. Matth. Dod. Lon. Lob. Cast. Cam. Tab. Ger.* major, *Trag.* satiua, *Fuchs. Cord. in D. C. B. 1. vulgo*, Canapus, German. *Hanff, zahmer Hanff.*

Colitur in agris: Floret Iulio.

OFFICIN. NAT.

Semen, raro *Herba.*

Vires. *Semen calf. (aliis refrig.) siccatque, semen genitale imminuit (vsu continuato) tussi opitulatur. Ictero subuenit: at caput vaporibus replet.*

Herba refrigerat & siccat, ambustis conuenit, aurium dolores (ab obstructione natos) sanat (succus instillatus.)

LXXI. Capparis.

Frutex est exoticus, ex quo flores antequam è gemmis erumpant decerpuntur, conditique ad nos transportantur.

Nominatur Capparis. *Trag. Matthiol. Cord. in D. Lon. Cast.* Cappar. 2. *Tab.* Capparis spinosa, *Bellonij.* Capparis retuso folio, *Lob.* Capp. rotundiore folio, *Ger.* Capparis spinosa fructu minore, folio rotundo, *C. B.* 1. Germ. *Cappern.*

OFFICIN. NAT.

Cortex radicis inprimis.

Vires. *Calf. & sicc. est splenicus, acris, amarus, austeriusculus, ideoque incidens, aperiens, extergens, subastringes. Prodest in affectibus Arthriticis, hypochondriacis, & simil.*

PRÆPAR.

Conditi flores.

1. *Condiuntur* + affundendo.

2. *Sal.* aspergendo.

N. *Nocere dicuntur stomacho imbecilliori, Epati è contra & Lieni conferunt, obstructiones eorum reserando.*

1. ⁂ *Compos.* Vide Disp.

2. *Trochisc. de Cappar.* Vide Disp.

3. *Extract. è corticibus Rad.* Fit secundum Quercetan. cum ▽ flor. Genistæ vel simili P. R. cap. 26.

LXXII. Caprifolium.

Περικλύμενον, Matrisylua, Volucrum maius, Lilium inter spinas, *VValdvinde, Speckgilg. Geisblatt. Zaungilg.*

est { non perfoliatum / perfoliatū } *vtrumque promiscue officinale est.*

1. Non perfoliatum vocatur Caprifolium, *Brunf. Lon.* Germanicum. *Dod.* Periclymenum, *Trag. Fuchs. Cord. in D. Cam.* Periclymenum non perfoliatum septentrionale, *Lob.* Periclymenum vulgare septentrionalium, *Clus. hist.* Periclymenum non perfoliatum Germanicum, *C. B.* 1.

2. Perfoliatum dicitur Periclymenum, *Matth. Cast.* Periclymenum perfoliatum, *Lob. Tab. Ger.* Periclymenum vulgare alterum, *Clust. hist.* Periclimenum perfoliatum, *C. B.* 2.

Crescit in dumetis, fruticibusque instar conuoluuli adhærescit. Floret Maio ac iunio.

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. *Calf. & sicc. diureticum validum ac spleneticum est. Vsus præcip. in asthmate & tussi. Externè extergit vlcera sordida, sanat impetigines, aliasque cutis maculas abstergit.*

PRÆPAR.

▽. *Stillat.* Ex floribus.

Vires. *Confortat. neruosum genus, auxiliatur asthmati, tussi, palpationi cordis: facilitat ac accelerat partum, oris*

ficcitatem emendat (in gargarismis.) Succus *ex foliis raro extat, insignis tamen efficaciæ est in vulneribus capitis ac cranij curandis.*

LXXIII. *Cardamomum & grana Paradysi.*

Cardamomum C. B.
- 1. Granum Paradysi.
- 2. Maius officinarum.
- 3. Medium.
- 4. Minus in officinis simpliciter Cardamomum dicitur.
- 5. Minimum.

Ex his officinis vsualiora sunt Grana Paradysi, quæ officinis Cardamomi maioris nomine veniunt: tum cardamomum simpliciter ita dictum. quod officinarum Cardamomum minus audit.

Grana Paradysi inscribuntur Cardamomum maius, *Matth. Lon. Cast.* Gran. Parad. *Cord. in D.* Milleguetta, *Lob.* Malaguetta, *Garz.* Cardam. Arabum maius, *Tab.* Germ. *Paradiszkœrner.*

Cardamomum simpliciter dictum videatur, Cardamom. minus, *Matth. Lon. Tab. Cord. in D. & hist.* minus vulgare, *Lob. Clus. in Garz.* Germ. *Cardamœmlein.*

N. *De Cardamomo veterum disputatur, vtrum sub generalibus his 5. contineatur. Sunt qui Cardamomum maius, veterum Cardamomum esse contendunt: alij contra dicunt, obiicientes amaritudinem ac odorem grauem, quibus veterum Cardamomum celebre fuit, nostrum non item.*

Eligitur vtrumque quod est fragenti contumax, plenũ, occlusũ & caput odore tentans, gustu acre & subamarum.

Affertur vtrumque in Europam Alexandriâ Ægypti, ac etiam ex Indiæ Orientalis Prouinciis Malauar. Iaua, & simil.

OFFICIN. NAT.

Fructus vterque *Cardamomum* scil. & *grana Paradisi.*

Vires. *Vtrumque calfac. & sicc. (maius gr. 2. minus 3.) partes principes recreat, attenuat, flatus discutit, coctionem iuuat, proin conducibilis eorum vsus est in affectibus capitis, ventriculi & inprimis vteri.*

PRÆPAR.

1. *Ol.* Cardamomi.
2. *Confectio.*

LXXIV. *Cardiaca.*

Cardiaca, *Matth. Lob. Lon. Cast. Tab. Ger. Fuchs,* Melissa sylu *Trag.* Marrubium, mas, *Brunf* Marrubium Cardiaca dictum, forte primum Theophrasti, *C. B.* 1. Germ. *Hertzgespan.*

Crescit iuxta sepes & vias, locisque gaudet frigidis: floret Iulio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Calf. 2. sicc. 3. attenuat, discutit, peculiariter medetur distensioni hypochondriorum & cardiæ infantum (quam affectum cardiacum seu cardialgiam appellant, ciet vrinam & menses, pectus a pituita detergit, difficulter parientibus opitulatur.*

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex herba quæ præcipue in vsu est.
2. *Vnguentum Cardiacum.* Vide l. 2.

LXXV. *Carduus Benedictus.*

Dicitur Carduus Benedictus. *Brunf.*

Brunf. Trag. (cui & Acantbus Germanicus,) *Matth. Lob. Cast. Tab. Cam. Ger.* Attractylis hirsutior, *Fuchs.* Acanthium, *Cord. in D. Lon.* Cuius sylu. alter Theophrasti, *Cord. in D. Cam.* Cnicus supinus, *Cord. hist.* Carduus benedictus & attractylis altera species, *Dod.* Cnicus syluestris hirsutior, siue Carduus benedictus, *C.B.* (4. Cnici.) Ger. *Cardobenedicten, gesegnete Distel.*

Crescit in hortis, floret Iunio & Iulio.

N. 1. *Tempus sationi aptius est ☾ crescente.*

N. 2. *Carduus benedictus si sub initium Iunij collectus fuerit, vulnerata recentia mirabiliter curat, sin alio tempore, nunquam id praestabit.*

OFFICIN. NAT.

Folia & Semen.

Vires. *Herba Cardiaca, alexipharmaca, ac sudorifica est ex vsitatissimis, calf. & sicc. 2. atten. aperit. disc. veneno ac putredini resistit, febres etiam inueteratas & quartanas curat. Laudatur à nonnullis peculiariter in Cephalæa clauo dicta, vt & in surditate. Extrinsecus rarioris est vsus, adhibetur tamen nonnunquam ad gangrænam arcendam (in Epithem. vel cataplas.*

Semin. *vires easdem obtinet, sed vsu non æque crebro adhibetur, commendatur imprimis ad Epar obstructum.*

PRÆPAR.

1. *Puluis.* Datur ad ʒj.
2. ▽ Ex herb. integr.
3. *Spir.* Ex herb. fermentata.
4. *Succus.* Ex herba expressus.
5. ⊖. Ex Cinere.
6. ₒ°ₒ *Stillatit.*
7. *Conseru.* Ex foliis seu summit.
8. *Syrup.* Ex succo.
9. *Extract.* Ex foliis c. ⚹.

LXXVI. *Carduus Mariæ.*

Carduus Mariæ, *Trag. Fuchs. ico. Lon. Cast. Ger.* Vulgaris, *Cam.* Carduus Lacteus, *Matth.* Spina alba hortensis *Fuchs.* Carduus albus & Chamæleon, *Brunf.* Carduus Marianus, *Cord. in D. Tab.* Carduus Leucographus. *Dod.* Carduus albis maculis notatus vulgaris, *C.B.* 1. Silybum, *Lob.* Germ *Mariendistel, Fravvendistel, Bechedistel.*

OFFICIN. NAT.

Semen inprimis, hinc *Folia* & nonnunquam *Radix.*

Vires. *Pectoralis inprimis Carduus Mariæ censetur. Calf. & sicc. 2. substring. incidit, aperit: in cæteris æmulatur barduum benedictum. Vsus præcipue in pluritide, Istero ac hydrppe*

Dosis seminis ad ʒj.

N. *Semen in emulsionibus crebri est vsus.*

PRÆPARATA.

△. Ex herba tenella.

LXXVII. *Carlina.*

Χαμαιλέων λευκός, Apri radix, seu *Ebervvurß, Brunf.* Carduus panis seu pacis, *Ericio Cord.* Chamæleon albus, *Matth. Cord. in D. Cast.* Carlina herbarior. *Lob.* Chamæleon albus Diosc. *Lob. ico. Clus. hist.* Carlina humilis (vel altera,) *Dod.* Carlina sessili flore, *Cam.* Carlina acaulos magno flore, *C.B.* in aliis Carolina, cardopatium. Germ. *vveiß, Ebervvuß.*

Crescit in locis montosis, v. g. in Alpibus Heluetiæ & alibi.

OFFICIN. NAT.

Radix collecta tempore verno.

 Vires.

Vires. *Calfac. & ſicc.* ℥. *e ſt alexipharmaca, ſudorifera, diuretica, emmenagoga, tineas ventris necat.*

LXXVIII. *Carum.*

Κάρος, κάρον, καρίον, Caros, *Brunf. Trag.* Careum, *Fuchſ.* Carum, *Cord. in D. Matth. Lob. Dod. Caſt. Tab. Ger.* Carui, *Lon.* Cuminum pratenſe, Carui officinarum, *C.B.* 1. Germ. *VVeiſzkümmel, Feldkümmel, Mattkümmel.*

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calfac. & ſicc.* ℥. *diſcut. atten. Stomachicum eſt ac diugeticum, lactis abundantiam præbet. Hinc vſus eius inſignis in colica, vertigine, &c. cum internè, tùm externè applicatum.*

PRÆPARATA.

1. *Confectum Semen.*

2. *Condita Radix*, ſed raro.

3. ▽. *Stillat.* Ex planta integr.

4. *Ol.* Ex ſemine ſicco l.a. deſtillatum.

LXXIX. *Cariophyllus hortenſis.*

Videatur Cariophyllus, *Lob. Tab. Ger. Caſt. Matth. Cam. Lon.* Caryophylla, *Trag.* Vetonica, *Dod.* Betonica altilis coronaria, Tunica *Fuchſ. Nægelblümlein, Graſzblümlein.*

Eſt { Hortenſis, colitur in hortis varior. color. & diſcrepantis plenitudinis. / Sylueſtris, *qui rari vſus.* }

Floreſcit Iunio atque in multam æſtatem.

OFFICIN. NAT.

Flores potiſſimum rubri.

Vires. *Moderare calf. & ſicc. Cephalici ſunt ac cordiales. Vſus præcip. in vertigine. Apoplexia, Epilepſia, aliiſque capitis & neruorum affectibus. In ſyncope ac palpitatione cordis: fugant lumbricos, alleuant partum: Extrinſecus adhibentur in vulneribus capitis: extrahunt oſſa cranij fiſſa, leniunt Cephalalgiam & odontalgiam.*

PRÆPAR.

1. *Succus inſpiſſatus, eſſentia dictus.*

℞ Flor. rubr. (cum primum gemmæ explicari incipiunt (reſectiſque albidis illis partibus conquaſſa irrorando, exprime, clarifica ac coagula lentiſſime.

N. *Calore nimio perdit vires, nimia agitatione cum ſpatula amittit calorem.*

Doſis à ℈ß. ad ʒß.

2. *Conſerua* ex floribus.

3. ▽ *ſtillat.* ex flor. cum herba leniſſimo MB calore.

N. *Ophtalmica inſignis eſt, &c.*

4. *Syrupus.* Ex infuſione florum.

5. ⊥. Ex infuſione florum. Vide lib. 2.

LXXX. *Cariophylli Aromatici.*

Charunfel *Arabibus.* Caryophilli, *Matth. Tab.* Cariophyllus, *Cord. hiſt. Caſt.* Calafur *Arabibus* & pleriſque Indis Cariophylli. *Lob.* Cariophyllus florens & Caryophylli veri *Ger.* Caryophyllus aromaticus fructu oblongo, *C. B.* 1. Antophylli dicuntur reliqui maiores, *Lon. Lob. Tab. Ger.* Caryophylli maturi ſeu maiores, *Cord. hiſt.* Caryophylli mares, *Auicennæ.*

Fructus ſeu ſi mauis flos eſt aromaticus exoticus, Solis radiis induratus & nigrefactus.

Dupli

Duplicis sortis prostant: Nimirum

1. Caryohylli dicti, qui discussi sunt antequam maturuerunt, vnde & minores esse solent. Germ. *Nelcken*.

2. Anthophylli, *Mutternelcken*, qui maturitatem assecuti sunt: vnde & maiores existunt.

Delectus: Eligendi sunt suaue fragrantes, oleosam quandam humiditatem premendo exhibentes.

Vires. *Cardiacum, Cephalicum ac Stomachicum insigne exhibent, calf.& sicc. 3. discut. Hinc prosunt in Lypothymia, Odontalgia, cruditate ventriculi, vertigine; arcent quoque morbos malignos, vterinos, &c.*

PRÆPAR.

1. *Confect.* Fit l.a.

2. ▽. } vt ex aromatibus reli-
3. *Oleum* } quis eliciuntur, vide l. 2. vel l. 4. in Cinamomo.

N. 1. *Garyophilli multum olei fundunt.*

Vires. *Oleum hoc denti cauo inditum odontalgiam mirifice lenit.*

4. *Extractum.* Fit ex caryophyllis cum aq. stillat. & 🜄 l.a.

5. ⊖. Ex remanentiis incineratis elixiuiatur

5. *Balsamus.* Fit l.a. ex ol. Nucistæ depurato ac ol. caryophyll. tingiturque puluere caryophyllor.

6. *Species diacaryophyllor.* Vide Dispensator.

LXXXI. Caryophyllata.

Caryophyllata, *Brunf. Trag. Lon. Matth. Cast. Tab. Ger.* Vulgaris, *Lob. Cam. Clus. hist.* Caryophillata hortensis, *Fuchs.* Herba benedicta, *Brunfels.* 4. Caryophyllata vulgaris, *C. B.* 1. *alijas* Sanamunda. Herba benedicta, German. *Benedictvvurz, Benedictkraut.*

Crescit locis incultis pinguibus iuxta sepes.

OFFICIN. NAT.

Radix collecta mense Martio, quæ odoris fragrantis est (23. Martij circiter,) raro *Folia.*

Vires. *Calfac. & sicc. 2. subastring. robor. discut. cephalica ac cardiaca est. Vsus præcipuè interne in catarrhis exiccandis, sanguine coagulato resoluendo.*

LXXXII. Castanea.

Κάςανον, Castanea, *Brunf. Trag. Fuchs. Dod. Lac. Lon. Lob. Tab. Ger.* Castaneæ minores, *Matth.* Castaneæ syluestres, *Cord. in D. Cast.* Cathanea syluestris, quæ peculiariter castanea, *C. B.* 1. Germ. *Kastanten.*

Castaneæ etsi omnium glandium sint præstantissimæ, teste Galen. attamen præter *membranam rubram* cortici ac carni intercedentem, nihil officinis exhibent.

Vires. *Membrana sistit valenter immodicos alui fluores & sanguinis reiectiones (in vino austero sumpta.) Quin etiam cum pari pondere ramentor. eboris, alba fœminar. profluuia cohibet.*

Dosis ʒij. Matthiol.

LXXXIII. Centaurium minus.

Centaur. { Minus. De quo hic. / Maius Est Rhaponticum vulgare. Vide suo loco. }

Dicitur Centaurium, *Trag. Matth. Fuchs. Dod. Lac. Lon. Lob. Cam. Cast. Tab.* Centaureum paruum, *Lob. Ger.* Centaurea *Brunf. Cas.* minor, *Brunf.*

Centaurium minus, *C.B.*1.alias febrifuga, fel. terræ Germ. *Tausentgülden-kaut.Erdgall.*

Nascitur solo arido & pratis sabulosis: Floret Iulio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Planta foliis ac floribus, referta vel *summitates* solæ.

Vires. *Spleneticum est & Epaticum. Calf. & siccat, amarum est citra mordacitatem, vnde & leniter astringens, extergens, aperiens vulnerarium: biliosos & pituitosos humores quam lenissime per aluum educit, serum per poros discutit. Hinc vtile in febribus (vnde & nomen habet.) Ictero, menstruis suppressis, Scorbuto, Artbritide, lumbricas, & specifice in morsu canis rabidi.*

N. *Tantæ æstimationis est, vt vix vinum medicatum seu absynthites vulgus paret, eius partem non constituat.*

PRÆPAR.

1. ▽ Ex integra planta.

2. *Extract.* i. e. succus inspissatus ex herbis ac floribus conquassatis atque cum aqua maceratis.

Dosis ad ʒj.

3. ⊖ Ex Cinere.

LXXXIV. Cepa, Cepe.

Κρόμμυον, Arab. Bassal. Cepe, *Trag. Fuchs. Matth. Cord. in D. Cast.* Capitata. *Matth.* Cepa rotunda, *Dod.* Cepa satiua, *Matth.* Cepa alba & rubra, *Lon. Tab.* Cepa vulgaris, *C.B.*1. Germ. *Zvvibel, Zuiffel.*

Ceparum etsi variæ dentur species, differentes pro diuerso colore florum & radicum, tum pro diuersa radicum, figura, rotunda, oblonga, sessili, &c. attamen conueniunt facultatibus, adeoque promiscue vsurpantur, acriores tamen sunt oblonge.

Coluntur in hortis, soloque gaudent optimo: Florent Iunio & Iulio.

OFFICINALIA NATIVA.

Radix sola.

Vires. *Calf. & sicc. ad gr. 4. aper. incidunt, abstergunt, partium sunt crassarum, adeoque flatulenta. Vsus præcipui in tartaro pulmonum incidendo & expellendo (cum melle coctæ & esitatæ) in vrina & menstruis ciendis, in lumbricis fugandis (ex infusione.) Extrinsecus maturant & rumpunt apostemata (coctæ & impositæ (etiam maligna in peste (impletæ Theriaca vel Mitridatio & coctæ.) Vrinam proritant (tostæ in axungia & impositæ. N. idem facit membranula cuilibet carneæ particulæ intercedens, glandi scilicet imposita.) Pernioni conferunt (cum adipe coctæ & impositæ) menses & hæmorrhoides proliciunt (subditæ) ambustis medentur (crudæ cum sale subactæ ac statim impositæ.)*

N. *Sunt qui contagioso aëre in conclauibus suspendunt, vsque contagium colligi, adeoque conclaue purgatum iri autumant.*

LXXXV. Cerasa.

Cerasorum varia producuntur genera, tàm secundùm colorem, quàm secundùm saporem differentia. Veruntamen in vsum pharmaceuticum duo potissimum accersuntur, subacida rubra scil. (Amarenæ) & dulcia nigra.

Cerasa apud omnes ferè authores nomen suum retinent & dicuntur cerasa. Germ. *Kirschen.*

OFFICIN. NAT.

Cerasa vtriusque generis siccata, *Nuclei & Gummi.*

Vires.

Vires. *Acida refrigerant, siccant, astring. Cor ac Stomachum roborant. Hinc vtilia in febrili siti ac æstu mitigando, &c. Fernel. decoctum cerasorum in hypochondriaco affectu summè commendat. Dulcia temperata sunt ad humiditatem inclinantia, cephalica, vnde & in morbis capitis Apoplexia, Epilepsia, Paralysi, &c. peculiariter proficua censentur.*

Nuclei *calculum comminuunt, adhibenturque contusi in frontalibus, vnguentóue refrigeranti commixti, ad dolores febriles capitis demulcendos faciunt.*

Gummi *celebratur vi lithontriptica.*

PRÆPAR.

1. *Condita.* Condiuntur acida cum saccharo. Vide supra.

2. *Succus siue Rob.* Ex accidulis fit, expressione scil. & inspissatione.

3. *Syrup.*. Ex succo acidor. & sacchar o ½.

4. ∇. *stillat.* Ex dulcibus nigricantibus.

5. .Ex dulcibus nigris fermentatis. Dicitur & QE. Vide de Spirit.

6. ∇. *Diuretica.* Ex nucleis vtrorumque. Vide l. 2.

7. *T[illegible]ctura ac Extractum.* Ex nigris fit cum 🜅 vel ∇ propria l.a. *Querc. Phar. Rest.*

8. *Diamarenatum*
- *simplex.* ℞. pulp. ceras. vinos. (per cribrum) ℔.iij sacch. ℔.ij.
- *compos.* fit ex simplici ac aromatibus.

9. *Oleum.* Ex nucleis exprimi potest, sed minus vsuale.

LXXXVI. Cerefolium.

Καιρέφυλλον. Chærefolium, *Brunf. Dod.* satiuum, *Trag.* Cerefolium, *Matth. Cast.* vulgare, *Ger. Con. Lob. Cam. Tab.* Gingidium, *Fuchs.* Chærophyllum satiuum, *C.B.* 1. *aliàs* Cerifolium. Germ. *Kerbel.*

Est
- satiuum. *Hoc officinale, & iam nominatum.*
- syluestre. *Hoc minus vsuale.*

Crescit in hortis, floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Folia & *Semen.*

Vires. *Calfac. & sicc. discutit, est partium tenuium, dureticum, emmenagogon ac lithontripticum, sanguinem coagalatum resoluit, somnum suauiter inducit. Extrinsecus vsus insignis est in dolore colico, in vrina retenta (imposit. in cataplas.)*

PRÆPARAT.

1. ∇ *stillat.* Ex integra planta.

2. 🜔. Ex cinere.

LXXXVII. Chamædris.

Trixago, Trissago, Quercula Calamandrina, *Gamanderlein, klein Bathengel.*

Species dantur variæ, ex quibus officinalis præ reliquis chamædrys minor repens, *C.B.* 3. Chamæpytis, *Brunf.* chamædrys, *Cord. hist. Tab.* chamædrys vera, *Trag. Cord. in D.* vera mas, *Fuchs.* cham. vulgaris mas, *Lon.* chamædrys major, *Lob. ico.* minor *Ger.* chamædr. minor repens, *Dod.* chamæd. major vel 2. *Clus.*

Colitur in hortis, solo gaudens aspero, floret Iunio ac Iulio.

OFFICIN. NAT.

Folia ac *Flores.*

Vires. *Calfac. & sicc. ad gr. 2. Est splenetica ac Epatica, saporis amari, incid. atten. aperit, potenter vrinam ac sudorem*

dorem mouet. Hinc confert in febribus, Scorbuto, sanguine coagulato, Hydrope incipiente, mensibus obstructis ac inprimis in arthrtide. Extrinsecus in vlceribus serpentibus, in dolore hæmorrhoidum, in scabie ac pruritu, in catarrhis exiccandis.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta, foliis scil. & floribus.

2. *Conserua.* Ex floribus.

N. *Est & chamædrys fruticescens, quam Teucrium vocant, hæc iisdem pollet viribus. Et præter hanc est chamædrys vulgaris, iuxta sepes nascens, quæ veræ substitui potest.*

LXXVIII. Chamæpitys.

Aiuga, Abiga, Arthetica, Arthritica, iua arthetica, *Schlaffkræutlein, ie læuger ie lieber*, pidigrin. *Arab.*

Ex generibus variis chamæpytios officinalis præ reliquis est lutea vulgaris, *C. B.* 3.

Quæ dicitur chamæpitys 3. *Trag. Fuchs.* 2. *Lon.* chamæpitys 1. *Matth. Dod. Cord. hist.* vera. *Cord. in D.* chamæpitys maior, *Tab.* mas, *Ger.* Aiuga siue chamepitys mas Dioscoridis, *Lob.* Aiuga, *Cast.* Aiuga luteo flore, *Clus. histor.*

Crescit in agris sabulosis, floret Iulio & Augusto, præcipue autem in hortis colitur.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus seu herba tota.

Vires. *Neruosum genus roborat, calf. 2. sicc. 3. incid. aper. diuretica est, & emmenagoga, cõfert in arthriticis doloribus.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex herba integra.

2. *Pilulæ de iua arthritica.*

LXXXIX. Chamomilla.

Χαμαίμηλον, ἄνθεμις, Leucanthemum Dioscor. camomilla, chamomilla, *Chamillen.*

Est:
- vulgaris. *Hæc vsitatissima.*
- Romana seu nobilis odorata. *Hæc itidem vsualis.*
- fœtida. *Hæc minus officinalis.*
- Inodorata. *Itidem minus vsualis.*

Vulgaris insignitur chamomilla 3. & vulgaris, *Trag. Lon.* chamæmelum (parthenij 3. species,) *Brunfels. Cast. Tab. Ger.* chamæmelum Leucanthemum, *Fuchs.* chamæm. sylu; *Dod.* aruense, *Cam.* Anthemis, *Cord. in D. Matth.* Anthemis vulgatior, siue chamæmilla, *Lob.* chamæmelum vulgare, Leucanthemum Dioscoridis, *C. B.* 1.

Romana dicitur, Parthenium & nobililis chamomilla, *Trah. Lon.* Leucanthemum odoratum, *Dod.* Anthemis seu Leucanthemis odorata, *Lob.* chamæm. odorat. *Cam.* Romanum, *Tab. Ger.* chamæmel. nobile seu odoratius, *C. B.* 2.

Vulgaris nascitur passim, in aruis aliisque locis arenosis. Romana colitur in viridariis. Fœtida inuenitur itidem passim.

OFFICINALIA NATIVA.

Flores seu tota herba, tam vulgaris, quàm Romana.

Vires. *Calf. & sicc.* 1. *diger. laxat. mollit, mitigat dolorem, menses & vrinam ciet. Eapropter vsus insignis est in dolore colico & hinc pedissequa paresi. Extrinsecus vsitatissimus eius vsus est in paregoricis, emollientibus, maturantibus, cataplasmatis, clysteribus, &c.)*

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex vulgari.

2. ▽. Ex Romana.

3. ▽ carminatiua seu de camomilla composita. Vid. l. 2.

4. *Ol. stillat.* Ex vulgari.

N. *Destil*

N. *Destillant alij cum Terebinthina, vnde oleum cæruleum.*

5. *Ol. stillat.* Ex Roman.

6. *Ol. infus.* Ex vulgari seu cum floribus ac oleo cummuni.

7. ⦶ ex cinere.

8. *Syl.* de succo camomillæ.

X C. Chelidonium maius.

Χελιδόνιον μέγα. Celidonia, *Brunf.* Chelidonium maius, *Trag. Matth. Fuchs. Cord. hist. Dod. Lob. Cast. Tab. Ger.* vulgare, *C. B.* 1. *aliàs*, Hirundinaria, Germ. *Schvvalbenvvurtz, Schellvvurtz, Goldvvurtz.*

Crescit passim iuxta sepes, adhærescitque muris: Floret primo statim vere & per multam æstatem.

OFFICIN. NAT.

Folia c. floribus, *Radix.*

Vires. *Calfac. & sicc.* 3. *valide absterg. atten. saporis est acris & amari, bilem per aluum & vrinam educit, visum acuit. Hinc conducit in Ictero, obstructione Lienis & Epatis, Vreterum. Radix alexipharmaca statuitur. Extrinsecus oculorum imbecillitati, vlceribus, cæterisque affectibus medetur, (Cuius rei gratia sunt, qui succum luteum ex rupto caule manantem, oculis indunt.)*

N. *Sunt qui ad Icterum sanandum plantis pedum supponunt.*

PRÆPARATA.

1. *Succus inspissatus*

▽. Ex herba cum floribus.

3. ⊖. Ex cinere.

X C I. Chelidonium minus.

Χελιδόνιον μικρόν Ficaria & scrophularia minor vel 2. *Brunf.* Chelidonium minus, *Trag. Matth. Fuchs. Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Cast. Tab. Ger.* Chelidonia rotundifolia minor, *C. B* 2. *Arabib* memiten, *Feigvvartzenvvurtz, klein Schellkraut, Schorbuctskraut.*

Crescit locis humidis & palustribus. Floret Martio.

OFFICIN. NAT.

Radix & Folia.

Vires. *Refrig. & humect. spleneticum est. Vsus præcipui, in Ictero, Scorbuto, hæmorrhoidum fluore. Extrinsecus specifice mariscas seu ficos ani curat, dentiumque putredini maximopere subuenit.*

PRÆPARATA.

▽. *stillat.* Ex herba tota.

X C I I. Chermes.

Kermes, coccum infectorium, *Matth.* coccus infectoria, *Cord. in D. Cast. Tab.* Granum & coccus baphica Dioscor. granum tinctorium, *Lon.* aliàs Scarlatum. Fructus est famosissimi fruticis, qui inscribitur Ilex in quo coccus baphica, *Bellon.* Ilex coccigera, *Clus. hist. Ger.* minor coccigera, *Dod.* Ilex coccifera, *Cam.* Ilex acculeata cocciglandifera, *C. B.* 4. Germ. *Scharlachbeer, Kermeakœrner.*

Nascitur in Creta, teste Bellon. *l.* 1. *obs. c.* 17. vti & multis Hispaniæ locis, in Narbonensi etiam Gallia & Provincia, &c.

Delect. Eligenda sunt grana rubicundo-nigra, integra, vermiculum in se continentia.

Vires. *Cardiaca sunt grana calf. & sicc. adstring. vapores tetros discutiunt, spiritus vitales reficiunt, parturientibus subueniunt, vulneratis neruis medentur, morbillos erumpere faciunt.*

PRÆPAR.

1. *Confectio Alkermes.* Vide Disp.

Fit cum & sine moscho illa viris, hæc mulieribus conuenientior est.

2. *Extractum seu Essentia.* Fit è fructibus contusis cum 🜄 vel 🜄 Rosar. quæ acidula reddita sit guttulis aliquot. spir. ⊖ aut ♀ris. *Quercetan.*

N. *Scarlatus pannus, granis hisce, (quibus tinctus est) admodum celebris est, adhibeturque non modo ad morbillos proliciendos. (Patientes in eum inuoluendo,) sed & ad cor roborandum (Epithemata eo suscepta cordis regioni imponendo,) vt & ad bubones venereos curandos (pannum iis imponendo.) Quin & filo sericeo huius coloris, ad arcendum Erysipelas, locum affectum circumligare vulgo vsitatissimum est.*

XCIII. *Cheyri, Keyri, Leucojum.*

Classes Leucojorum, *C. B.* sunt 4. exhibetque.
- 1. Incanum (folio incano) hortense,
- 2. Incanum maritimum,
- 3. Luteum folio hirsuto,
- 4. Luteum folio viridi,

} *singula sunt diuersorum generum.*

Ex his placet officinis luteum vulgare, *C.B.* 5. inter Leucoja folio viridi, quod est Leucojum. *Brunf. Cord. in D.* Leucojorum luteum, *Matth.* Leucojum Luteum, *Fuchs. ico, Dod. Lob. Cast. Cam.* Leuc. satiuum luteum, *Clus.* Keyri vel Cheyri, *Lon.* Viola lutea, *Trag. Fuchs. Ger.* Viola petræa lutea, *Tab.* German. *gelbe Biolen, Nægelveilen.*

Crescit nobis in hortis, raroque sponte prouenit: Floret Aprili, Majo & vltra.

OFFCIN. NAT.

Flores, seu herba cum floribus, & raro *Semen.*

Vires. *Cordiales sunt, calf. & sicc.* 2. *attenuant, discut. partium sunt tenuium, extergent, cordiales ac neruini sunt, dolores mitigant, menses cient, secundinam proritant.*

PÆPAR.

1. *Conserua.* Ex floribus.

2. 🜄. Ex floribus vel integra planta.

3. *Ol.* Ex infusis floribus in oleo veteri.

XCIV. *China.*

Chinæa radix, China radix, *Fragos. C.B.* 1. Cina alias China, *Matth.* China, *Garz. Acost.* Chinna seu Cinna, *Cæsalp. Bockenvvurtz.*

Est
- Orientalis. Ex regione Sinarum, China dicta.
- Occidentalis. Ex Hispania noua & Peru.

Præfertur Orientalis quæ exterius est colore rubente aut subnigro, interius candicante aut subrubente: & hæc, quò nigrior eò melior. Occidentalis colore est interius magis ruffo.

Vires. *Calfac. leniter siccat.* 2. *substringit, est diaphoretica, diuretica, discutiens, aperiens, Epatica. Hinc conuenit in cachexia, hydrope, paralysi, arthritide, cephalæa, ictero, lue venerea, tumoribus scirrhosis & œdematosis.*

PRÆPAR.

Extract. cum 🜄, quod tamen rari vsus: adhibetur crebrius in decoctis, sufficitque ℥j. vel ℥ij. pro ℔ix. 🜄æ.

N. *Vesa*

N. *Vesalius de China librum conscripsit integrum.*

XCV. Cicer.

Ἐρέβινθος, *Kücher, Ziser Erbsen.*

Satiuum { album. rubrum. nigrum.
Syluestre.

Ex his arridet officinis rubrum satiuum, cui tamen & album substitui potest.

Videatur Cicer, *Brunf. Matth.* (cui & Domesticum, *Cord. in D. Cast. Tab.* Ciceris altera species, *Trag.* cicer nigrum, *Fuchs.* seu arietinum, *Cord. hist.* cicer arietinum, *Dod.* cicer satiuum, *Ger.* Arietinum, *Lob.*

Vires. *Calf. & sicc. 1. emoll. absterg. discut. diuretica sunt ac lenientia, proin conducibile est eorum decoctum nephriticis. Extrinsecus adhibetur farina in cataplasmatis, &c.*

XCVI. Cichorium & Cichorea.

Κιχώριον, Σέρις solsequium, intybus, Ambubeia, Cicorea, *Cichoren, VVegvvart, Sonnenvvendel, Sonnenkraut.*

Satiuum.
Syluestre flore { cærul. vel albo. luteo.

Ex his vsitatum satiuum, tum syluestre cæruleum vel album.

Crescit iuxta vias, floret Iunio.

Satiuum dicitur Cichorium domesticum, *Matth. Cast.* Cichorium satiuum cæruleum, *Lob.* Cichorium latioris folij, *Dod.* Cichor. latifolium satiuum, *Lon.* seris satiua, *Lob.* Cichorium satiuum & album sat. *Tab. Ger.* Cichorium satiuum, *C. B. 1.* Syluestre dicitur solsequium, *Brunf.* Cichorea, *Trag.* Syluestris, *Matth.* Seris syluest. *Lob.* Seris picris, *Lob. ico,* Cichorium syluestre, *Dod. Cast.* agreste, *Lon.* Intybum agreste, *Cord.* Syluestre, *Fuchs. Cord. hist.* Cichorium, *Tab.* Hieracium latifolium. *Ger. ico.* Cichorium syluest. siue officinar. *C. B. 2.* Seris πικρὶς *Dioscoridis.*

OFFICIN. NAT.

Flores, Folia (syluestris potissimum) *Radix* (satiui.)

Vires. *Epaticum est nobilissimum frig. & sicc. 2. (aliis calidum videtur ob amatorem) aperit, diureticum est, attenuat, extergit. Vsus præcipuè in Epatis obstructione & febribus.*

N. *Collectum in sua exaltatione (die festo Natiuitat. Mariæ,) hæmorrhagias sistere creditur.*

PRÆPAR.

1. *Conserua.* Ex floribus.

2. *Condit.* Radix cum saccharo.

3. *Syrup. simpl.* Ex succo & sacchar. Vide Dispens.

4. *compos.* (Cordi.) Vide Dispens. Norib.

5. *de cichor. cum Rhab.* Florent. Vide Disp.

6. ▽. Ex foliis & floribus.

7. ▽ *ophtalmica.* ℞. Flores cæruleos (collectos ☉ in principio ♌ collocato,) q. v. inde vitro orificij angusti, obtura optime & massæ panis circumuolutum committe Clibano, vt pinsatur cum pane: hinc exprime ac destilla in MB.

Vires. *Conuenit omnibus affectibus oculor. albugini, nubeculæ, vngui, suffusioni, caligini, &c. Inungitur palpebræ mane & vesperi. Hartm. in Pract. Poppius in Herbar.*

8. ⊖ Ex planta incinerata. Attenuat, discutit, febrifugum est.

XCVII. Cicuta.

Κώνειον, *VVüterich*, *Shcierling.*

Ex Generibus cicutarum infertur in Officinas, cicuta major, *C. B.*1. quæ Cicuta, *Trag. Matth. Fuchs. Dod. Lob. Lon. Cast. Tab. Ger.* Cicuta major, *Cord. hist. Cam.* Vera *Gesn. hist.* Cicutaria vulgaris, *Clus. hist.*

Nascitur passim in pratis, locis incultis & vmbrosis: Floret Iunio & Iulio.

OFFICIN. NAT.

Folia & *Radix*, sed raro.

Vires. *Quamuis summe frigida censeatur, atque inter venenata referatur à Dioscoride; Nihilominus tamen frequens eius vsus modernis est in tumore ac inflammatione lienis, succus Emplastro splenico incoctus extrinsecus adhibetur: hinc in inflammationibus aliis, quinimo adhibetur quoque nonnunquam in collyriis.*

Sunt qui radicem fodere monent tempore ♂ ♄ & ☉.

PRÆPAR.

Emplastr. de Cicuta splenetic. Vide lib. 2.

XCVIII. Cinamomum.

Cortices sunt arboris cuiusdam exoticæ, eiusdem nominis. German. *Zimmetrinde, Canel.*

N. *De Cassia & Cinamomo officinar. quod & Canella dicitur, controuersæ occurrunt opiniones. Sunt enim qui inter se confundunt & pro vno & eodem vtrumque habent Cortice, solisque nominibus differre, non reipsa: alij ex sola loci varietate ea distinguunt, non ex diuersa specie arboris: alij ex vna eademque arbore vtrumque desumi volunt, cuius corticem exteriorem & crassiorem appellitant cassiam ligneam seu odoratum; interiorem & tenuiorem Cinamomum. Alij diuersæ speciei arborum cortices faciunt, inter quos tamen maxima similitudo intercedat, adeo vt Cassia arbor in Cinamomi arborem transplantari facilè queat: Hæc opinio Galeni. Recentiores primæ vt plurimum subscribunt opinioni, Cinamomúmque officinarum vulgo canellam dictum, legitimam antiquorum cassiam ducunt. Et in compositionibus Græcorum Xylocassiam, i. e. cassiam ligneam seu odoratam postulantibus, canellam nostram esse adhibendam. Si qua tamen distinguere libet, crassiorem cassiam appellare licet, tenuiorem Cinamomum, differentia suborta à differente loco natali arborum.*

Videantur supra hac re Garzias ab H. lib. 1. arom. hist. cap. 15. Ioh. Manard. lib. 8. Epist. 1. Matthiol. in Dioscor. Caspar Bauhinus Theatr. Botan. lib. 11. s. 3. & sim.

Frequentes sunt hæ arbores in Zeilan, Cinamomumque præbent præstantissimum, ignobilius è contra Cinam. præbent arbores in Prouincia Malauar. & Iaba seu Iaua.

N. *Roseum siue ex cinereo vinosum colorem contrahit Cinamomum, ex solis calore, cui cortex detractus exponitur: non probe idem paratus, candicans siue cinerei coloris fit, nimis vero ardoribus solis combustus niger.*

Delectus Probatur subrubum odoris fragrantissimi, saporis subastringentis & acris.

Vires. *Calf. & siccat, aperit, discutit, menses & partum accelerat, omnia viscera*

cera spiritúsque singulos recreat, concoctiones iuuat. Hinc vsus eius frequentissimus est in virium imbecillitate, lypothimia, capitis, ventriculi & vteri affectibus frigidioribus.

PRÆPAR.

1. *Confect. Cinamom.*

2. ▽. *Cinamon.* Fit l.c. vt ex aliis aromatibus. Vide l.2. vel vti in destillatione olei.

3. *Tinctura* seu *Extract.* cum 🜄 ☿ sato.

4. *Elixir. Cinam.* Fit ex Tinctura cinamomi, additis & croci & santali citrini Tincturis.

5. oo Elicitur vna cum ▽ beneficio destillationis, l.2.℔.j. dat ℥ij. vel ʒiiß.

Nota *de menstruo: Alij adhibent solum vinum; alij vinum cum ▽ mistum: quibus quoque ☿ aut ⊖ commune insuper admiscent.*

6. *Sal.* Ex fecibus incineratis elixiuiatur

7. *Balsamus.* Ex ol. Cinam. ol. Nucist. depurato. Tingitur bolo Orientali vel puluere Cinamomi.

8. *Syrup.* Vide Dispens. Norib.

9. *Magisterium.* Extrahitur cum 🜄 opt. ac præcipitatur cum ▽ font. vel cum ▽ Cinam. primum stillanti, retinétque colorem Cinamomi.

10. *Spec. Diacinam.* Vide Dispens.

XCIX. *Citrus.*

Malus Citria, Medica, Assyria. Arbor est exotica per totum annum virens, fructúmque tenellum cum maturescente simul ferens.

Videatur Citrum, *Brunf.* Citria, *Trag.* Citrus. *Tab. Cord. hist.* Malus Medica, *Matth. Cord. hist. Dod. Lob.* Malus citria, *Gesn. hort. Lon. Cast. Clus. hist. Cam.* Citria & mala Medica, *Bellon.* Malus Medica, *C.B.* 1. *Citronbaum.*

Dicitur Medica & Assyria quia apud Medos & Assyrios & inprimis apud Persas frequens est. Hinc in Italiam translata fuit, postea & in Hispania in vsum deuenit, vt nemora & campos occuparit hodie. Colitur & apud nos in hortis.

OFFICIN. NAT.

Fructus seu *Poma Citrea,* (citrea) *Cortices & Semen* raro *Flores.* Fructus variant magnitudine: quædam sunt majora instar melo-peponum: alia minora & vulgaria: alia Limonum magnitudine. Sic alia prælonga sunt, alia rotundiora: in officinis vsitatoria sunt minora, vtpore quæ carnosiora, tum quoque majora.

Vires. *Citrium malum (cum cortice ac carne) alexipharmacum putatur cuiuslibet veneni, resistit putredini morbisque malignis, lumbricos fugat, diaphoreticum est. Cortex calf.* 1. *sicc.* 2. (*aliis calef. & sicc.* 3.)

Caro: seu pulpa refrig. & humect. & hinc succus expressus.

Semen: calf. & sicc. attenuat, digerit, abstergit, lumbricos fugat.

PRÆPAR.

1. *Condit.* 1. *Poma* maxima condiuntur nondum satis matura, cum cortice ac carne incisa, nucleis exemptis: dicuntur nostratibus Citronat.

N. *Eodem modo condiuntur & minora, integra vel in taleolas dissecta.*

2. *Cortices.* Condiuntur post mitigationem amaroris, cum saccharo.

3. *Flores cond.*

2. *Conseru.* 1. *ex floribus.*

2. *Ex medulla,* remotis sc. corticibus ac semine succoque expresso.

3. *Confect. cortic.*

N. *Maiores cortices conditi dicuntur: Citrinat. confect.*

4. ▽. Ex corticibus.

5. o°o itidem cum ▽ ex corticibus extillat.

N. *Potest & exprimi oleum ex semine; sed minus id vsitatum.*

6. *Succus.* Ex carne exprimitur & reseruatur pro vsu, diciturque nonnullis Vinum citri, præcipue si cum tantillo sacchari sit fermentatus.

7. *Syr. acetositatis citri.* Ex succo & saccharo.

Syr. citri simpl. Ex cortic. Vide Disp.
Compos. Vide Disp.

8. *Morsuli citri.* } Vide suis locis
Citri laxatiu. }

9. *Balsamus* Ex ol. stillat. & ol. Muschato.

10 *Electuarium de Citro solutiuum.*

C. *Citrullus.*

Citrullus, Anguria, *Angurien.* Species Cucumeris est, fructu rotundo, quo reliquas cucumeris species quoad magnitudinem exuperat.

Dicitur Citrullus, *Trag. Lon. Tab.* officinar. *Lob. Ger.* Anguria, *Matth. Dod. Cast. Cam.* Cucumer vel cucumis citrullus, *Fuchs.* Anguria citrullus dicta, *C. B.* 1.

N. *Variat Corticis colore, qui aliis viridis seu herbaceus, aliis candidus maculis aspersus: Caro aliis rubens & dulcis, aliis candida: Semina colore nigro, rubro, fuluo.*

OFFICIN. NAT.

Officinis tantum *Semen* in vsu est, idque adhibetur vel cum, vel sine cortice.

Vires. *Est ex 4. sem. frig. mai. Refrig. itaque & hum. ad gr. 2. est Diureticum, aperiens, acrimoniam obtundens. Inseruit præcipuè Renibus ac vesicæ abstergendis, bilis ac sanguinis æstui compescendo.*

Cochlearia *Zœffelkraut*, { folio subrotundo, cochlearia Batauica, *quæ vsualis.*
{ folio sinuato Britannica, *Lob. hæc nobis inusitata.*

Vocatur Cochlearia, *Dod. Cam. Ep. Matth. Tab.* Cochlearia Bataua, *Lob.* Cochlearia fol. subrotundo, *C. B.* 1.

Crescit apud nos in hortis loca amans palustria rigua & vmbrosa: floret April. Maio. Videlicet anno secundo à satione.

OFFICIN. NAT.

Folia, quæ recentiora abhibere præstat, quam siccata, quippe Sal volatile quo potissimum efficacia sunt arescendo euanescit.

Vires. *Calf. & sicc. 2. ad 3. aper. est Splenetica, ac diaphoretica, fixos ac crudos humores spirituales ac volatiles reddens, putridinique resistens. Hinc vtilis in hypochondriacis morbisque Tartareis primæ regionis, ac præcipuè in Scorbuto, in cuius medicatione celeberrima audit, adhibeturque intus & extus in gargarismis, (ad putredinem gingiuarum) balneis, ad artuum resolutionem.*

PRRÆPARATA.

1. *Conseru.* Ex fol.

2. ▽ *stillat.* Ex fol. recent.

3. *Syrup.* Ex succo & saccharo.

4. ⊖ *volatile.* Ex succo.

5. *Spiritus* è foliis fermentatis.

6. *Succus* expressus.

N. Recens *maxima est efficaciæ ad arcendum oris ac gingiuarum putredinem, etiam post morbillos.* Inspissatus

loco

loco Extracti assumi poterit.

CII. *Lignum Colubrinum.*

Lignum serpentarium, Clematitis Indica, *C. B.* 2. Ligni colubrini alterum genus Garziæ, *Trag.* & *Clus.* Lignum colubrinum, *Tab.* Germ. *Sriesholz.*

Aduehitur ex Insula Zeilan. Eligendum amarum, non cariosum, graue.

Vires. *Calidum est ac siccum (vt amaror arguit) abstergit morsibus serpentum, aliisque venenis medetur: bilem ac mucilaginem per aluum (nonnunquam etiam per vomitum educit) vnde vsus præcip. est in febribus intermitentibus, tertiana ac quartana: Lumbricos necat ac fugat. Extrinsecus maculas cutis abstergit.*

PRÆPARATA.

Extractum, cum ▽ Centaurei vel simili factum.

Dosis ad ℈j.

CIII. *Contrayerua.*

Contrayerua, radix yerua, radix contrayerua, radix bezoartica, alexipharmaca, radix contra venena, rad. venenis aduersans. *Monar. Sifftvvurtz.*

Ex radix Iridis vel Cyperi radicibus non absimilis, quæ annis abhinc aliquot ex Prouincia Peruana. Charcas apportari cepit.

N. *Bauhinus facit speciem Cyperi, vocatque Cyperum longum, odorum Peruanum.*

Eligatur densa non cariosa, quæ aromaticum quiddam sapiat, cum acrimonia coniunctum.

Vires. *Calida est 2. alexipharmaca & sudorifera, præstantissimumque remedium aduersus omne venenum, cuiuscunque sit generis (excepto (☿) vomitione id reiiciens, aut per sudores euacuans. Sed & amatoria pocula ex puluere hausto, educi ferunt. Ventris etiam animalia pellit. Quin & in peste felix eius vsus compertus est, vt & morbillis nigris.*

Dosis ʒj.

CIV. *Consolida.*

1. Consolida seu cons. maior. *Vid. symphytum.*
2. Consolida media. *Hæc huius loci.*
3. Consolida minor. *Vide bellis hortensis.*
4. Consolida Regalis. *Vide Calcatrippa.*
5. Consolida aurea & sarracenica. *Vide Virga aurea, Suldengünsel.*

Est { flore cæruleo. *Hæc vsualior.* / flore purpureo. *Hæc rari vsus.* }

Dicitur Consolida media. *Brunf. Matth. Fuchs. Tab. Cast.* Consolida media prima, *Tab.* prunella cærulea, *Trag.* Bugula, *Dod. Clus. hist. Ger.* Bugula & prunella quibusdam, *Lob.* Symphytum medium, *Lon.* Consolida media pratensis cærulea seu N. 1. *C. B.*

Crescit in locis Campestribus: floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Herba.

Vires. *Vtraque vulneraria est, tam intrinsecus quam extrinsecus adhibita: confert & ictero, Epatis obstructioni, vrinæ retentioni, herniis, &c. Breuibus: vt ea cum Prunella & figura ferè conuenit, ita & viribus.*

CV. *Corallina.*

Βρύον θαλάσσιον. *Dioscor.* Muscus marinus,

rinus, *Matth. Cord. in D. Cast. Tab.* Corallina, *Lob. Lon.* Muscus maritimus seu corallina officinarum. *C.B.* Germ. *Meermoos, Corallenmoos.*

Inhæret scopulis & piscium testis corallisque, eo sane modo, quo muscus arboribus innascitur, optimaque est, quæ à corallis detrahitur.

Eligatur colore cum sicca est, subrubescente, salso sapore, odore concharum marinarum simili.

Vires. *Refrig. & sicc. astringit. incrassat, vt lumbricos necandi & expellendi celeberrima est, intus & extus adhibita.*

Dosis ad ʒj.

PRÆPAR.

Magisterium: fit cum lixiuio forti. Vid. l. 2.

Dosis ℈j.

CVI. *Coriandrum.*

Κόριον ἢ κορίαννον, *Dioscor.* Coriandrum, Germ. *Soriander.*

est C. B. { 1. Maius. *Hoc vsuale solum.* 2. Minus testiculatum } *inusitata.* 3. Syluestre }

Insignitur Coriandrum, *Brunf. Trag Fuchs. Matth. Cord. hist. Lon. Lob. Cast. Cam. Tab. Ger.*

Colitur nobis in hortis, solo gaudens pingui: floret Iulio.

OFFICIN. NAT.

Semen granosum, quod primum halitum grauem halat, resiccatum autem suauem acquirit odorem.

Vires. *Stomachicum inprimis est, calf. & sicc. ad gr. 3. astring. Hinc celeberrimum in laxitate stomachi, si post cibum assumatur, claudit enim ventriculum, exhalationesque supprimit, quo minus caput grauent, ructusque producant.*

PRÆPARATA.

1. *Præparatum.* Præparatur sem. Coriand. maceratione per noctem in 🜊 dein exiccatur.

N. *Præparatio hæc fit ob castigationem qualitatis noxiæ (crudioris & excrementitiæ) quam tamen & arescentia amittit.*

2. *Confectio.* Ex semine præparato.

3. 🜄 *stillat.* Rari vsus est.

4. 🜔 cum 🜂 ascendit.

CVII. *Cornus.*

Cornus, Germ. *Cornerbaum.*

Est { Mas { hortensis, satiua. *Hæc vsualis* / syluestris. } / fœmina, *Lon.* syluest. }

Indigitatur Cornus, *Brunf. Trag. Matth. Lon. Dod. Lob.* Cornus mas, *Tab.* Cornus satiua & mas *Cord. in D.* Cornus vulgaris mas, *Clus. hist.* Cornus hortensis mas, *C. B.* 1.

Florere incipit initio veris: colitur in hortis.

OFFICIN. NAT.

Fructus, rarissime *Folia.*

Vires. *Vtraque refrigerat, exiccat, astringunt, constipant. Hinc conueniunt præcipue in diarrhæa & dysenteria. Exhibentur fructus exiccati & puluerisati ad ʒj.*

PRÆPAR.

1. *Condit. fructus*, cum saccharo, l. a.

2. *Rod. de Cornis.* Vide Disp. August. Ex succi pulpæ, p. ij. & sacch. p. 1.

CVIII. *Corylus & Auellana.*

Corylus *Hasel-staude*
- Nostras
  - satiua
    - fructu albo minore. *Corylus vulgaris.*
    - fructu majore
      - rotundo maximo.
      - oblongo rubente.
  - syluestr. fructu est minore, albidiore & rotundiore quam natiua.
- Peregrina
  - Humilis
  - fructu purgatrice Monard.
  - fructu osculi trifidi, &c.
  - } *Nostratibus non sunt vsuales.*

Ex his officinis in vsum veniunt nostrates coryli, quæ describuntur ab authoribus vel coryli vel auellanæ titulo, &c. Præfertur autem fructus oblongus rubens in compositionibus.

Solo gaudet arenoso & opaco.

OFFICIN. NAT.

Lignum, Fructus & Viscum.

Vires *Lignum per se raro officinale est, nec asservatur, nisi pro parandis inde spiritu ac oleo. Adhibetur autem corylus syluestris.*

N. 1. *Serpens virgâ corylina percussus, torpescit; vnde coniectare licet, facultate antiserpentina corylum abundare.*

N. 2. *Faciunt ex eiusdem coryli syluestris bifido surculo virgulam quâ metalla scrutantur.*

Fructus (auellanæ λεπτοκάρυα) exhibent vsui medico, *nucleum, putamen & membranulas.*

Nuclei teste Gal. l. 7. simpl. med. plus habent essentiæ terrestris ac frigidæ, quam iuglandes. Venenis resistunt venenosorúmque animalium ictibus, (cum ruta & ficubus impositi) ex mulso hausti veteri tussi medentur, vrinæ ardorem mitigant.

Putamen crudum in puluerem contritum astringit, obstruit ac proin sistit diarrhæam, albaque fœminarum profluuia. Quercetanus specificum antipleuriticum inde facit, cum corall. rub. & mandibul. lucij.

Membranulæ nucleum ambientes eiusdem cum putamine sunt facultatis, eidemque præferendæ. Eliguntur rubei coloris.

PRÆPAR.

Ex ligno. 1. *Spiritus* fit per Retortam igne nudo ex sarmentis exiccatis.

2. *Oleum* fit itidem per Retortam vel per descensum.

Vires. *Vim habet vtrumque calfacientem, incidentem, anodynam, antiepilepticam ac præcipuè odontalgicam.*

N. *Sunt qui oleum hoc oleum ligni Heraclei, Rulando dictum autumant, nec sine causa quidem. Etenim non modo viribus iisdem celebre est, quas Rulandus oleo suo Heracleino adscribit, sed & nominis rationem habet. Corylus enim, quia primum ex Heraclea Ponti in Græciam translata fuit, heracleotica seu pontica dicta est, adeoque & nuces heracleoticæ.*

PRÆPAR.

Ex auellanis. *Oleum expressum.*

Vires. *Articulorum dolores inunctum iuuat.*

N. *Ingrediuntur etiam nonnullas compositiones alexipharmacas, vbi præferendæ satiuæ rubescentes, & præcipuè oblongæ, ut dictum supra.*

CIX. Costus.

Κόστος Cost-vvurtz.
- verus
  - dulcis } hic officinalis,
  - amarus }
- falsus
  - Costus, *Matth.* & *Lon.* i.e. Panax costinum, pseudocostus.
  - Costus Hortensis minor. *Gesn.* i.e. Ageratum.
  - Costus Horror. *Lob.* i.e. Mentha.

N. *Officinæ in dulcem & amarum diuidunt, quam diuisionem non diuersæ speciei, sed diuersæ ætatis Clusius non sine causa statuit. Nimirum recentiores herbæ dulciores, cum vetustate tandem amarescunt.*

Costus verus officinis nostratibus vsitatus, est cortex extrinsecus cinereus, intrinsecus candidans, *C. B.* 6. & 7.

Eligatur costus recens, densus, odoratus, subamarus, non cariosus.

Costus amarus dicitur, Helenij Comagenij radix, *Cord. in D.* Costus comagerius, adulterinus officinar. *Lob.* costus officinar. amarus, *Lon. Cast. Tab.* costus amarus officinarum seu Helenium comagenium Dioscoridis, *C. B.* 6.

Costus dulcis dicitur, Costus dulcis officin. *Lon.* sed adulterinus, *Tab.* costi pharmacopolarum species major, *Cam. in Matth.* costus dulcis, *Cast.* costus dulcis officinar. centaurio magno cognatus, *C. B.* 7.

Vires. *Stomachicus, Epaticus, Vterinus ac Nephreticus est calfac. sicc.* 3. *atten. aper. disc. Hinc conuenit in colica, obstructis mensibus & vrina, hydrope, paralysi.*

PRÆPAR.

1. ℞ *costinum* Mesuæ. Vide Disp. (excost. p. ij. cass. lig. p. 1. maior. p. viij. cum vino ac oleo sesamino.)

N. *Febrilem rigorem spinæ inunctum mitigat.*

2. *Pilulæ marocostinæ.* Vide l. 2.

3. *El. caryocostinum.* V. D. N.

CX. Crocus.

Κρόκος, Planta est bulbosa, florem primo autumno ferens purpureum, cuius flammea stamina (instar antheræ) officinarum *crocus* est. Germanicè *Saffran.*

Ex croci generibus plurimis officinal. est crocus satiuus, *C. B.* 1. Huius differentiam officinæ faciunt à natali loco, vnde Crocus Viennensis, i.e. qui ex Viennensi agro ad nos transportatur, vbi optimus hodie nascitur. Orientalis qui ex locis orientalibus ac præcipuè ex Sicilia transmittitur, in cuius monte (caryco nomine) omnium præstantissimus prouenire censetur. Vulgoque dicitur Crocus de Aquila. Germ. *Zimmat, Saffran.*

Videatur Crocus, *Brunf. Trag. Fuchs. Dod. Cord. Lon. Tab.* Crocum, *Matth. Cast.* hortense, *Cam.*

Eliguntur crocus flexilis, tritu difficilis, albicantibus nonnunquam filamentis permistus. Reprobatur è contra saturato nimis colore rubro, odore fugaci, vtpote qui vel cnici floribus, vel carnis bubulæ salitæ villis adulteratus.

N. *Adulteratio croci adeo impostoribus communis est, vt Emporiis nonnullis visum sit, certos deputasse inspectores, quorum*

quorum iudicio vt bonus crocus venalis pronunciatur: ita adulteratus Neptuno, Vulcanoue, non citra venditoris ignominiam consecratur. Cuius rei exemplum hic Francofurti aliquot abhinc retro annis obseruare licuit.

Vires. *Cordialis est ac pulmonicus (vt quoque anima pulmonum audiat) vterinus, & hinc cæteris visceribus familiaris; calf. 2. sicc. 1. aper. dig. emoll. anodynus est, somnum conciliat, menses ac fœtum pellit. Vsus eius frequens in syncope, Apoplexia (gutta 1. ac 2. tincturæ aspergitur lingua (in hystericis affectibus, in ictero in peste aliisque venenosis morbis, in asthmate (cum ol. amygd. dulc.*

Dosis ad ℈j.

Extrinsecus collyriis, & sim. adhibetur.

NB. Vsus eius immodicus (scil. ad ℥ij. vel iij.) lethalis censetur.

PRÆPAR.

1. *Species diacurcuma.* Vide Disp.

2. *Tinctura seu essentia croci.* ℞. Croci Orient. q. v. extrahe cum 🜅 opt. abstrahe. lentiss. △ ad consistentiam debitam. *Begu.n.*

N. 1. *Alij extrahunt cum* ▽*is cordialibus, e. g. rosarum, jisque guttula vna ac altera spir.* 🜍 *i vel* 🜔*is roboratis: aliis fit extractio cum* ▽ *vitis vel sero lactis.*

N. 2. *Spiritus vini abstractus croci facultate est impragnatus, idcirco cum successu in vsum Medicum venire poterit.*

N. 3. *Alij collocant crocum cum syndone in alembicum, destillantque* 🜅 *ex cucurbita tantisper, donec colorem ex croco susceperit. Tinctum* 🜅 *iterum destillant ad remanentiam Tincturæ in fundo. Tentzel.*

3. *Extractum.*

4. *Oleum croci Mesuæ*, (compos.)

5. *Ol. stillat. paratur* vt olea reliqua ex floribus, sed rarissimum est, ob nimios scilicet sumptus, quos requirit. Nimirum ex croci ℔j. vix ℥j. elici poterit.

N. 1. *Alij* ℞. *croc. or.* ℔. ß. *Terebint.* ℥jß. 🜅. *opt. q. s. destillant, sæpiusque à fecibus cohobant. Alij* ℞. *croci opt.* ℔. ß. *terunt grosse ac admiscent* ♃ *i,* 🜔 *is, an.* ℥ß. *circiter, cum albumine oui F. pulmentum, cui superfundunt* ▽*m. fontan. calidam (vel* ▽ *m mellis) digeruntque dies (3. 4.) Hinc destillant per* ⋇ *ex cinere.* Medull. destill.

N. 2. *Habet potestatem prosternendi appetitum.*

6. *Trochisc. de croco.* Vid. Disp.

7. *Elect. de ouo dictum. Gülden Ey.* Vid. Disp.

8. *Empl. oxycroceum.* Vid. Disp.

CXI. *Cucebæ.*

Κουϐέϐαι, Cubebe, Quabebe, Cubebæ vulgares. Germ. *Cubeben.*

Fructus sunt aromatici exigui, forma & magnitudine piper rotundum referentes, nisi quod ferè paulum sint minores. Aduehuntur ex Iaua, Ind. or. Insula, vbi decoquuntur antequam vendantur, ne apud exteros plantentur. Præstant maiores, recentes, ponderosæ.

Dicuntur Cubebæ, *Garz. Acost. Fragos. Cord. hist. Cast. Tab. Matth.* (qui eas nec Arabum cubebas, nec Galeni carpesium demonstrat.) Cubeb. vulgares, *C. B.* officinarum. *Lob.* carpesium Græcorum, *Lon.*

N. *Quid sint cubebæ, ambigitur: alij ex genere piperis & nigro piperi conge-*

neres esse, Theophrastoque piper rotundum dici volunt: alij viticis fructum (at facultates sunt diuersæ) existimant: Syluaticus, Rusci fructum: alij carpesium Galeni statuunt. At Cæsalpinus, Amomi legitimi fructum pronunciat. Est autem fructus racemosus arboris cuiusdam malo vulgari similis, foliis vero piperis, sed angustioribus.

Vires. *Calfac. 2. complete sicc. 3. compl. atten. disc. viscera omnia roborant atque inprimis caput, adeoque plurimis inseruiunt compositionibus.*

PRÆPARAT.

1. *Confect. c. saccharo.*
2. *Ol. Cubebar. still.*

N. *Rari vsus est.*

3. *Spec. Diacubeb.*

CXII. *Cucumis.*

Cucumis (σίκυς) in genere notat omnes fructus horarios, adeoque sub eo comprehenduntur:
- Cucumis officinarum qui vel
  - Satiuus, *h. loci.*
  - Syluestris Asininus. *Vide in class.* 4. *Elaterium.*
- Pepones,
- Melones.
- Anguriæ, &c.

Dicitur cucumis satiuus, *Brunfels. Matth. Fuchs. Lon. Cast.* cucumis, *Trag. Tab.* cucumis vulgaris, *Dod. Ger.* cucumer satiuum, *Cord. in D.* cucumis satiuus & esculentus, *Lob.* cucumis satiuus vulgaris, *C.B.* 1. German. *Sucumern.*

Suntque cucumeres virides, albi, longi, recurui, læues, asperi.

OFFICIN. NAT.

Solum *Semen*, cui & ipsi *Fructus* addi possunt: hi enim etsi sint culinares; attamen cibum præbent medicamentosum.

Vires. *Semen (seu nuclei) ex numero est famosor. 4. sem frig. maj. refriger. (præcipuè si aridum sit, aliàs) in fine grad. 1. absterg. aperit, vrinam ducit, vsusque creberrimi est in emultionibus antipleuriticis, antiphreniticis, & simil.*

Ipsa cucumerum substantia refrigerat & humectat. Excrementitij est succi, adeoque non nisi robustioribus ventriculis edenda, idque non sine corrigentibus condimentis v.g. pipere, & sim.

PRÆPARATA.

Condit. fructus: cum ⊖.

CXIII. *Cucurbita.*

Κολοκύνθη:
- satiua *Kürbs. Huius loci.*
- syluestris. *Vide Colocynth. class.* 3.

Nomen cucurbitæ omnibus familiare est Botanographis.

N. *Cucurbitæ satiuæ etsi variant magnitudine, colore, figura; conueniunt tamen natura & viribus.*

OFFICIN. NAT.

Solum *Semen* & nonnunquam *Folia.*

N. *Semen recensetur in numero seminum 4. frig. maj. venitque in vsum cum vel sine cortice.*

Vires. *Cucurbita conuenit viribus cum cucumere tàm in qualitatibus carnis quàm in seminis facultatibus. Folia recentia puerperarum mammis adhibita, monente Matthiolo, lac imminuunt.*

△. *stillat.* Ex fructu immaturo.

Vires. *Fert opem omnibus inflammationibus externis, oculorum, aurium, podagricis, &c. Intrinsecus quoque mirabiliter æstum corporis mitigat.*

N. *Succus*

N. *Succus expressus idem facit.*

CXIV. Cuminum.

Cuminum { sativum; *quod hic.* pratense: *quod carum.*

Κύμινον, Cuminum sativum, *Brunf. Trag. Matth. Cord. hist. Lob. Cast.* Cumini sylu. 1. genus, *Diosc.* Cyminum, *Cord. in D. Tab.* sativum, *Cam.* Cuminum semine longiore, *C. B.* 1. aliis cuminum domesticum, Romanum. Germ. *Kümmich, Kümmel, Rœmisch. Kümmel, Pfeffer Kümmel, Kramkümmel, Gartenkümmel.*

OFFICIN. NAT.

Solum *Semin.*

Vires. *Calfac. & sicc. 3. atten. diger. resoluit, flatus discut. vtile in Colica, Tympanit. vertigine.*

PRÆPAR.

1. ▽ Ex sem. l. a.

2. *Ol. stillat.* Ex sem. l. a. cum ▽ elicitur.

3. *Spec. Diacumin.*

CXV. Cupressus arbor.

Κυπάρισσος { Mas. Fœmina.

Arbor est procera conifera, foliis pinum æmulans, iisque semper viridibus.

Prouenit copiose in Insula Creta, Insignitur Cyparissus, *Cast.* Cupressus altera siue syluest, *Ger.* Cupressus, *Matth. Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Cam. Tab. C. B.* 1. Germ. *Cypreszbaum.*

OFFICIN. NAT.

Lignum, Fructus & raro *Folia.*

Vires. *Lignum, refrigerat, siccat, astringit.*

Fructus & Folia calfaciunt parum, exiccant ad gr. 3. astringuntque valide, proin vsus sunt præcip. in hæmoptysi, diarrhæa, dysenteria. Commendantur itidem in mictione involuntaria vt & in herniis curandis intus & extus adhibita.

N. *Fructus siue conos, nuces vel pilulas Cypreßi officinæ nominant: aliis Gabulæ dicuntur.*

CXVI. Cupressus herba.

Chamæcyparissus, *Trag. Fuchs. Cord. Lon.* Santolina altera, *Dod.* Abrotanum fœmina, *Brunf. Matth. Lob. Cast. Clus. hist. Tab. Germ. Cam.* Cupressus herba, *Cord. in D.* Santonicum minus, *Cord. hist.* Polium. *Theophrast. Dioscor.* Absinthium marinum, *Tab.* Abrotamum fœmina foliis teretibus, *C. B.* 1. Germ. *Gartencypresz.*

Colitur in hortis nostratibus.

OFFICIN. NAT.

Herba seu folia, sed raro.

Vires. *Conuenit qualitatibus cum abrotano, vsusque præcipui est in obstruct. Epatis Renum & Vreterum: curat Icterum, lumbricos fugat. Extrinsecus subuenit morbis vteri, &c.*

CXVII. Curcuma.

Cyperus Indicus, *Diosc.* & Curcuma officinar. *Cord. hist. Clus. coroll. Lon. Lob. Tab.* Curcuma longa & rotunda, *Cord. hist.* Cyperus altera, radice lutea, *Cast.* Terra merita, *Ruel. Lob.* Cyperi genus ex India, *Matth. Fuchs. C. B.* 1.

Est radix officinalis exotica, non tantùm croceo colore apparens, sed & eodem colore alia tingens. Germ. *Gilbvvurtz, Geelsuchtvvurtz.*

Duplex communiter est, aliquando

do longa, aliquando radice rotunda: Hæc multò acrior priori existit, atque cum zinzibere sæpe affertur.

Vires. *Dicata est vesicæ biliariæ, Stomacho & Epati, hinc & Lieni ac Vtero. Calf. & sicc. 2. amara est: abSterg. atten. aper. dig. disc. menses mouet. Vsus in Ictero, Hydrope, cachexia.*

PRÆPAR.

Species Diacurcuma.

N. *Rectius spec. diacrocu nominantur, quippe curcumam non admittunt.*

CXVIII. Cuscuta.

Est { Major, colore scil. albo vel rubro: *Hæc huius loci.* / Minor. *Vid. Epithem. in purgantibus.* }

Dicitur Androsaces vulgo cuscuta, *Trag. Matth. Lon. Cast. Clus. Ger.* cassytha, *Lob. Tab.* cassutha, *Fuchs. Dod.* major, *C. B.* 3. Germ. *Filtzkraut*

Floret Iunio, Iulio, Augusto: adnascitur passim herbis & fruticibus potissimum vrticæ, lino, lupulo.

OFFCIN. NAT.

Folia seu herba tota villosa cum floribus, præcipuè lino adnata.

Vires. *Splenetica inprimis eSt, hinc epatica, Calfac. 1. sicc. 2. abStergit, subastringit, aperit melancholicum humorem corrigit, vtilis in scabie, ictero nigro, obstructionibus, epatis ac lienis.*

PRÆPAR.

△ *stillat.* Ex tota planta.

CXIX. Cyanos.

Baptisecula, Blaptisecula, flos frumenti, *Kornblum, bavv Kornblum.*

Cyanos { Syluestris { Montanus. / Segetum: *Hic officinal.* / Repens { Latifol, / Angustifol. } } / Hortensis. }

Dicitur Cyanus, *Lon.* Cyan. flos, *Dod.* Cyanus major, *Matth. CaSt. Cam.* Cyanus sylu. *Fuchs.* Cyanus vulgaris, *Lob. Ger.* Cyanus cæruleus, *Tab.* Baptisecula, *Trag.* Lychnis agria & flos frumenti, *Brunf.* Cyanus segetum. *C. B.* 2.

Crescit passim inter segetes: Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. *Frigef. & sicc. 2. aString. vtilis in oculor. inflammationibus, rubedine, lippitudine, doloribus, in hydrope (propinant.)*

PRÆPAR.

▽. *stillat. ex flor.*

CXX. Cyclamen.

Vocatur Cyclaminus, *Matthiol. Cord. in D. Lon. Tab.* Cyclaminus major, *Cast.* cyclam. rotundus, *Fuchs.* cyclaminus orbicularis rotundifolius, *Dod.* Cyclamen officinar. orbiculato-folio, panis porcinus & Arthanita, *Lob.* Cyclaminus flore odorato, *Clus. hist.* Cyclaminus vulgaris & cyclam. prior, *Matth & Lob.* Lugd. cyclam. æstiuus vulgaris, *Cam.* Cyclamen

men orbiculato fol. *Ger.* Cyclaminus minor & Vmbilicus terræ, *Trag.* Cyclamen orbiculato folio infernè purpurascente, *C.B.1.* Germ. *Erdapffel, Savvbrodt.*

PRÆPARATA.

Radix colligenda autumno,

Vires. *Calfac.& sicc.3.potenter incidit,aper. absterg. Errhinum est. vsus præcip.in obstructis mensibus,in pellendo fœtu mortuo,in Ictero,in calculo expellendo, strumis ac tuberculis discutiendis.Interne cauto opus habet, magisque externo vsui prostat.*

PRÆPARATA.

Succus. Hinc cum raro nostratibus in prôptu sit,eius locum subit decoctum.

Vnguentũ de Arthanita maius. V.D. *minus.* V.D.

CXXI. *Cynoglossum.*

Κυνόγλωσσον, Cynoglossa,lingua canina, *Hundszung.*

Diuersorum est generum è quibus magis officinale,quod indigitatur cynoglossa maior, *Cord. in D.* cynoglossum vulgare, *Matth.Lob. Cast. Clus. hist.*cynoglossum, *Dod.Tab.Ger.* officinarum, *Lon.* cynoglossum maius vulgare, *C. B.2.*

Crescit passim locis aridis ponè muros:Floret Iulio.

OFFICIN. NAT.

Flores, Folia ac *Radix*,sed raro.

Vires. *Refrig.& sicc.2.incrass. lenit, obstruit.Vsus in sistendo fluxu alui, in gonorrhæa, ac catarrhis incrassandis: Verùm quia in numero herbarum est, quæ marcosis virulentis suspectæ sunt, rarissimè à practicis adhibetur.*

PRÆPAR.

1. *Pilul. de Cynoglossa.* Vide Disp.

N. *Somnum conciliant,narcoticæ sunt.*

2. *Vnguentum,* Vide Disp.

CXXII. *Cynosbatos.*

Κυνόσβατος, κυνόρροδον, Rosa syluest. aruensis,canina,rubus caninus, *vvilde Rosen,Feld Rosen,Heckrosen, Heiderosen,Hainhecke.*

Varia comprehendit genera. Est enim rosa syluestris, vulgaris, flore odorato incarnato, flore maiore & rubente,&c. Verùm in officinas non nisi rosa syluestris, flore odorato incarnato infertur.

Insignitur Cynosbatos, *Diosc.Lon.* cynosbatos procerior & cynorrhodos, *Cord. in* D.sentis canis & cynosbatos, *Brunf.* Rosæ syluest.1.genus, *Trag.*Rosa sylu. *Matth.Dod.Tab.* odora, *Ger.* Rosa syluest. vulgaris, *Cam. epit.* Rosa canina odorata & syluest. *Lob.*Rosa canina, *Cam.* Rosa syluestris vulgaris flore odorato incarnato, *C.B.1.*

N. *Matthiolus cynosbaton & cynorrhodon inter se differre statuit. Verùm non male faciunt qui pro vno & eadem frutice habent.*

Crescit in dumetis, floret Maio.

OFFICIN. NAT.

Flores,fructus,Spongia,& interdum *Radix.*

Vires. Flores *conueniunt in qualitatibus cum rosis satiuis, sed maiorem vim astringendi habent,proinde in profluuio vteri rubro & albo summæ sunt æstimationis.*

Fructus,*(Hagenbutten,)vt Lithontriptica maximopere commendantur,in qua tamen excellunt exempti arilli.*

Spongia,(Bedeguar, *Schlaffkuntz, Schlaffapfel,* itidem *calculosos efficacissime*

cacissimè iuuare dicuntur & imprimis qui inibi continentur lapilli ac vermiculi , quorum hi quoque ad lumbricos fugandos commendantur. Poteſt propinari ſpongia puluerisata vel aliter præparata.

Radix. *Spicula ex corpore extrahit (impoſita.)*

PRÆPAR.

1. *Fructus Cynoſb. conditi.*

Condiuntur abraſa lanugine & exemptis prius arillis.

2. *Rob. Cynoſbati.* Fit leg.c.

3. *Spiritus ſ.▽ ſpongiarum*, quæ fit: Glomi menſe Majo vel Iunio collecti inciduntur, remotiſque vermiculis aut aliis inſectis inibi reperibilibus, digeruntur cum ▽ & fermento vt putreſcant, dein elicitur ▽ ſeu ſpiritus per veſicam.

4. *Spiritus alcaliſatus.* Ex capite mortuo (in deſtillatione præcedenti reſiduo) vlterius incinerato, elicitur ⊖ idque purificatum cum Spiritu coniunge & aliquandiu macera. Tandem cum argilla miſce & propelle per Retortam ▽ nudo vt nempe totum ⊖ ſimul tranſeat. Poſtea rectifica ſi opus ſit. *Hartm. in pract.*

Vires. *Spiritus huius guttulæ aliquot (ad 20.) in liquore conueniente exhibita, calculum inſenſibiliter expellunt.*

CXXIII. Cyperus.

Κύπειρος, *vvilder Galgan.*

{ Longus.
{ Rotundus.

Rotundus potiſſimi quidem vſus eſt, tamen iudicio virorum etiam eruditorum parum vel nihil longum ſuperat; ſuntque partus diuerſi eiuſdem radicis.

Creſcit ſponte in regionibus calidis, Italia, Syria, Alexandria, & ſimil. Noſtratibus colitur quandoque in horto, gaudétque ſolo humido, ſed minus efficax eſt peregrino.

Dicitur Cyperus, *Dioſc. Alpin.* Cyperus rotundus Orient. maj. vel Babylonicus; *Rauvvolff*, Cyperus major Syriacus, *Cim. in Matth.* Cyperus rotundus orientali major, *C.B.* 1.

OFFICIN. NAT.

Sola *Radix* quæ eligenda grauis, denſa, fractu contumax, plena, aſpera, odoris cum quadam acrimonia iucundi.

Vires. *Vtraque Stomachica eſt ac vterina calfac. & ſicc. 2. aper. Vſus præcipuus in vrina ac menſibus ciendis, cruditate ventriculi conſumenda, hydrope inchoato præſeruando, colica ac vertigine diſcutienda, vlceribus veſicæ ſolidandis: maſticata emendat oris fœtorem. Cocta in oleo contuſa & impoſita renibus ac pectini vrinam proritat.*

Varias quidem ingreditur compoſitiones, ſed alieno titulo inſignitas.

CXXIV. Cydonia malus.

Μηλέα κυδωνία, Cotonea malus, *Quittenbaum.*

Mala

Mala Cotonea { hortensis / ferens / syluestris } { Mala minora, *quæ præferuntur.* / Mala majora vulgo pyra seu struthia. / Mala media, i.e. notha, *quæ proueniunt ex cotoneis,* quæ struthiis insita fuêre vel contra. }

Videatur malus Cotonea, *Brunf. Trag. Matth. Fuchs. Cast.* Malus cydonia, *Lon. Tab. Cam.* Cotoneus, *Cord. hist.* Cotonea & Cydonea mala, *Lob.* Mala rotunda minora, nonnullis χρυσόμηλα ab exteriore cutis colore, *Dod.* Mala cotonea minora, *C.B.* 1.

OFFICIN. NAT.

Mala ipsa exiccata. *Semen* seu *grana.*

Vires. *Mala cotonea stomachica sunt refrig. 1. sicc. 2. astringunt, nutriunt. Vsus præc. in vomitu, alui fluxu, singultu, laxitate Stomachi.*

N. *Ante cibum sumpta aluum constipare creduntur, è contra à pastu, laxare.*

Semen: *Refrig. & hum. mucilagine sua lenit, acrimoniam obtundit. Vsus præcip. ad linguæ ariditatem leniendam (gargarism.) ad dolorem hæmorrhoidum sedandum (in clysteribus) ad ophthalmiam sanandam (mucilago cum Aq. rosarum facta & imposita) ad scissuras mammarum solidandas, ambustaque curanda, &c.*

PRÆPAR.

1. *Condit.* Condiuntur Cydonia (siue integra, siue in frusta concisa) separato cortice semineque exempto: aromatizanturque cinamomo, caryophillisque infixis.

2. *Vinum.* Est succus liquidus, cui admixtum est tantillum sacchari.

3. *Rob. Cydonior.* Est succus inspissatus ad mellis consistentiam, dicitur aliàs syrupus Imperatoris.

4. *Diacydonium.* Ex succo acido & sacch. ʒ. *Vide Disp.*

6. *Marmelata.* Est citonior. dulcium decoctio (per manicam Hippocratis) filtrata, cum saccharo inspissata & in scatulas vt congelescant effusa.

7. *Miua Cydonior. simplex.* Syrupus & ex succ. dulcior. p. xij. vini p. v. & sacch. p. iij.

8. *Miua Cydonior. aromatizata.* Syrupus est ex succ. acidor. p. ij. vini p. v. mellis p. iij. & Cinam. V. Disp.

9. *Diacydonites vel Diacydoneum simplex.* Ex carne Cydonior. scil. atque sacch. ana. V. D.

10. *Diacydonites vel Diacydonium compositum.* Diuersæ descriptionis extat. V. Disp. A. & N.

11. *Diacydonites Laxatiuum.* Vid. Disp. Aug.

12. *Essentia seu spiritus.* Ex succo dulci fermentato: *raro in vsu est.*

12. *Ol. per infusionem.* Ex cydoneis non excorticatis succo Cydon. & ☍ omphacino. V. D.

D.

CXXV. Daucus.

Δαῦκος. Daucus, Daucum, & Daucium, *Mohrenkümmel.*

N. *Dauci nomine plantæ binæ officinis veniunt. Daucus scil. Creticus,* de quo hic; *& Daucus vulg. seu officinarum.* Vide Pastinaca syluestris.

Dicitur Daucus 1. *Matth.* Daucus Cretensis verus, *Diosc. Lob Ger.* Dauc. Creticus *Cast. Tab.* Dauc. foliis fœniculi tenuissimus *C.B.* 1.

Nascitur sponte in Insula Creta,

 vnde

vnde nomen quoque habet, tum quoque in Italia: *Semen* solum nostratibus officinale est.

Vires. *Vterinum inprimis est, & diureticum Calf. & sicc. 2. aperit, incidit, flatus discutit. Vsus precip. in mensibus obstructis, suffocatione & dolore matricis, in colica flatulenta, in singultu, dysuria, tussi chronica.*

N. *Ingreditur Compositionē Theriacæ.*

CXXVI *Dictamnus Creticus.*

Dictamni officinales sunt { Dictamnus Creticus, *Eretischer Diptam: De quo hic.* / Dictamnus vulgaris seu albus officinar. *Vide Fraxinell.* }

Dicitur Dictamnus, *Brunf.* Dictamnum. *Matth. Lob. Cast.* Dictamnum Creticum. *Matth.* verum, *Dod.* Dictamnus verus, *Cord. in D.* Dictamnus Creticus, *Trag. icon. Cam.* Dictamnus Creticus, *C. B.* 1.

Nascitur in Creta foliis crassioribus & villosioribus, in hortis Italiæ maioribus, miuusque incanis.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Vterina inprimis est herba, ac alexipharmaca. Calf. & sicc. atten. absterg. aper. Vsus præc. in obstructis mensibus, in partu accelerando (intrinsecus & extrinsecus) in Ictibus venenatis, in speculis extrahendis.*

CXXVII. *Dipsacus.*

Est { Satiuus. / Syluest. { Maior. *Hic vsualior.* / Minor. *Et hic adhiberi potest.* } }

Videatur Διψακος, *Fuchs. Dod. Tab. Ger.* Labrum Veneris, *Matth. Cord. in D.* Carduus Veneris, Carduus fullonū, *Lob. Trag.* Disp. sylu. aut Virga pastoris, *C. B.* 3. & 4. Germā. *Rartendistei*

Crescit locis asperis arenosis: Floret Iunio & Iulio.

OFFICIN. NAT.

Radix sed ratissime: hinc *Vermiculi* in echinis reperti.

Vires. *Radix teste Matthiolo sicc. abstergit. Vsus. præcip. in Rhagadibus ani solidandis (decocta cum Vino.) commendatur in verrucis abigendis.*

Vermiculi (vel radix) de collo suspensi quartanam arcere creduntur: eosdē cū oleo rosac. vel simili contusos paronichiā sanare, author est Matthiolus.

CXXVIII. *Doronicum.*

Aconicum pardalianches Theophrasti, *Matth. Tab.* Doronicum Austriacum alterum. *Clus. Cam.* Doronicum 2. longifolium, *Tab.* minus, *Ger.* Doronicum radice repente; Eidem. Doronicum radice dulci, *C. B.* 1. German. *Gemsevvurtz, Schvvindelkraut.*

Crescit in Austria, Styria, Heluetia, &c.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Accedit ad calfac. & sicc. gr. 3. discut. alexipharmaca est. Vsus præcipuus in Vertigine, Vteri inflatione, palpitatione cordis, venenosi morbis ac morsibus (nimirum signaturam Scorpionis habet.*

N. *Sunt qui aconitum pardalianches esse volunt, adeóque noxium (vt Matth.) Cui tamen moderni minimè subscribunt.*

CXXIX.

E.

CXXIX. *Ebenus.*

Lignum exoticum est in medicina nullius vsus, præter quàm quod Paracelsus oleum, ac sal eius maxime commendet. Ol. stillat. collaudat in doloribus arthriticis, Podagra, Paralysi, morbis venereis & pustulis (extrinsecus scilicet loco affecto inunctum) Sal celebrat vi purgandi (forte facultatem purgatricem stimulandi) in podagricis, paralyticis, item virtute mundificandi vulnera. Vide Paracels. de Xylo Hebeno. German. *Ebenholtz.*

CXXX. *Ebulus.*

Χαμαιάκτη Dioscoridis. h.e. Sambucus humilis. Ebulus, *Trag. Matth. Fuchs. Lob. Cast. Tab.* Ebulus seu humilis sambucus, *Dod.* Ebuli & Sambuci alterum genus, *Lon.* Sambucus humilis seu Ebulus, *C. B.* 5. Germ. *Niderholder, Attich.*

OFFICIN. NAT.

Flores, Folia Cortex interior, *Semin* & *Baccæ.*

Vires. Flores *calfac. & sicc. discut. emol. resol. sudores mouent vt sambuci flores.*

Eadem vi pollent folia *& inprimis ad podagricos dolores sopiendos, tumoresque aquosos discutiendos, adeóque & herniæ aquosæ conueniunt.*

Cortex *interior maxime radicis (præterquam quod aquosos & serosos humores totius corporis per aluum educit.) calf. & sicc. discutit, emollit Vsus præcip. (vt florum) in inflammationibus, Erysipelate, & sim.*

PRÆPAR.

1. ▽ *stillat.* Ex floribus.

2. *Spiritus.* Ex floribus fermentatis.

3. *Rob. Ebulin. seu pulpa baccar.*

Vires. *Aquas blande detrahit, sudoresque mouet.*

4. *Tinctura seu Essentia granorum Ebuli.* Fit & vsurpatur eodem modo, quo tinctura Sambuci.

Vires. *Tinctura hæc specificum est remedium contra hydropem, cachexiam, vteri strangulatum, cuius paroxysmum sudore mediante fugat.*

De Cortice & semine, *vide* in purgantibus

CXXXI. *Endiuia.*

Σέρις Intybus satiua, *Endiuien.*

Est { Maior latifolia, *quæ intelligitur simpliciter sic dicta.* Minor angustifolia (dicitur scariola,) *quæ priori substitui potest.* }

Prior dicitur Intubus siue Endiuia, *Trag.* Intubus maior, *Matth.* Intubum satiuum latifolium, *Fuchs. Lob.* Intybum satiuum, *Cord. in D. Dod. Ger.* Intybus satiua maior, *Cast.* Seris (siue Endiuia alba,) *Lob.* Endiuia hortensis, *Cam.* Intybus maior satiua siue cichorium domesticum, *Tab.* Scariola Arabum interpretibus Seris domestica latifolia Dioscor. Intybus satiua latifolia siue Endiuia vulgaris, *C. B.* 1.

Colitur in hortis, solo gaudens opimo. Floret Iulio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Folia, Semen, rarissimè *Radix.*

Vires. *Epatica est nobilissima, refrig. & sicc.* 2. *absterg. aperit. diuretica est. Vsus frequentissimi in febribus biliosis.*

PRÆPAR.

1. ▽ *stillat.* Ex integra planta.

2. *Succus.* Ex foliis.

3. *Syrup. de Endiu. simpl.* ex succo & sacchar.

4 *De Endiu. compos.* Vid. D.

5. *Syr. Byzantinus.* V. D.

6. *Diaser. Andernac.* V. D.

7. ⊖. Ex planta incinerata.

CXXXII. Epatica Nobilis.

Epatica alba, Trifolium nobile, Epatica, *Brunf.* aurea, *Brunf. Tab.* Trifolium magnum seu aureum, *Trag.* Trif. aureum. *Dod. Lon.* aureum magnum, *Cast.* Trinitas, *Matth. Cord. h. Cast.* Hepaticum trifolium, *Lob. Cam. Ger.* Hepatica trifolia, *Clus. hist.* Trifolium Epaticum flore simplici, *C. B.* 1. German. *Hertz oder leberblümlein, gülden leberkraut, edel leberkraut.*

Florere incipit veris initio, colitur in hortis.

OFFICIN. NAT.

Folia ac *Flores.*

Vires. *Calf. & sicc. moderate (al. refr.) sub abstring. sanguinem mundificat, Epatis ac Lienis obstructiones reserat, vrinas ciet. Renes & vesicam abstergit, Herniam curat.*

PRÆPARATA.

▽. Ex planta integra.

CXXXIII. Epatica stellata.

Hepatica stellaria, *Tab.* Matrisylua, *Trag. Cord. in D. Lon.* Asperula, *Lob. Ger.* Asperula odorata. *Dod. Cast. Clus. hist.* Aperine sylu. quædam, *Cord.* Asperula seu Rubedo montana odora, *C. B.* 1. Caprifolium aliis. German. *Steinleberkraut, Hertzfrevvd, VValdmeister.*

Gaudet solo nemoroso; Floret April. Maio.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. *Calfac. & sicc. seu temperata potius est, Epati ac cordi familiaris. Vsus præcip. in obstructo Epate ac meatu biliario & hinc in Ictero; in Epate calidiore refrigerando. Extrinsecus in temperie calida Epatis (cataplas.) in tumoribus calidis. Quin & pedibus alligata parturientium partum accelerare dicitur.*

N. *Plantula est nostratibus familiarissima, quippe vix quidam è Francofurtensibus erit, cuius potum Maio mense non subornet, saporem conciliando gratissimum.*

CXXXIV. Equisetum.

Ἵππουρις, Herba Equinalis, Cauda Equina, *Roszschvvantz, Pferdeschvvantz, Schafftentzevv.*

Varij est generis. Est enim Equisetum palustre varium, est syluaticum, est pratense, est denique aruense. Et hæc etsi viribus conueniant, attamen vsuale est pratense.

Dicitur Hippuris altera, *Trag.* Equisetum alterum, *Matth.* Equisetum, *Fuchsico. Cord. in hist.* Hippuris maior prima, *Lon.* Hippuris fontalis & Equisetum 2. Diosc. *Lob.* Hippuris minor, *Lob.* Equisetum palustre maius, *Tab.* palustre, *Ger.* Equisetum pratense longissimis setis, *C. B.* 8.

OFFICIN. NAT.

Caules cum foliis suis

Vires. *Vulnerarium est frig. sicc.* 2. *inspissat, astring. Vsus præcip. in hæmorrhagiis sistendis, in exulceratione & vulneratione Renum Vesicæ, interaneorum tenuium, &c.*

PRÆPARATA.

∇ *stillat.*

CXXXV. *Eruca.*

Εὔζωμον, Arab. Legit, *Raucken.*

Eruca:
- Palustris, crescit iuxta riuulos.
- Syluestris, crescit in locis arenosis, floret Iunio, Iulio, &c.
- Hortensis, Εὔζωμον, Legit, *vveisser Senff.*

Ex his infertur in officinas potissimum hortensis latifolia, *C.B.* 1. quà tamen acrior est syluestris.

Dicitur Eruca, *Brunf. Matth. Cord. in D. Cast.* Eruca siue Rucula marina maior & Sinapi 8. *Trag.* Eruca syluestris, *Fuchs. ico. Lon.* Sinapis alterum genus, *Fuchs.* Erucula maior, *Cord. h.* Eruca satiua, *Matt. Lob. Dod.* Eruca maior, *Cam.* Eruca latifolia alba satiua Dioscor. *C. B.* 1.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calfac. sicc. intense.* (3) *vsus præcipuus in Venere stimulanda, apoplexia præseruanda. Extrins. (imposita radix) extrahit ossicula fissa, pituitam è cerebro prolicit (in apophlegmatism.)*

CXXXVI. *Eryngium.*

Iringus, Aster Atticus, Centum capita, Inguinalis, *Mannstrevv, Radendistel, Brackendistel.*

Gaudet locis herbosis, arenosis, floret Iulio.

Ex Eryngiorum generibus officinale est Eryngium primum, *Trag. Lon.* Eryngium montanum siue campestre, *Matth. Cast.* Eryngium, *Fuchs. Cord. in D. Tab.* Eryngium mediterraneum, *Ger.* Eryngium campestre, *Dod. Cast.* Vulgare, *Clus. hist.* Eryngium campestre mediterraneum, *Lob.* Eryng. vulgare, *C. B.* 1.

OFFICIN. NAT.

Radix colligenda Sole existente in Cancro.

Vires. *Epatica, nephritica & alexipharmaca est, temperate calida, mediocriter sicca, aper. discut. Vsus præc. in obstructis mensibus, vrina, Epate, Vesica biliaria, Liene, &c. & hinc in ictero, vt & (teste Galeno) in Colica.*

PRÆPAR.

Condita radix.

CXXXVII. *Erysimon.*

Variorum est generum è quibus vsualius est Ἐρύσιμον, 1. *Tab.* Erysimon vulgare, *C. B.* 1. Irio, *Matth. Cord. in D. Lon.* Verbena fœmina & Sinapi 7. *Trag. VVegsenff, Hederich.*

Crescit iuxta vias: Floret Iulio, Augusto.

OFFICIN. NAT.

Semen ac *Herba.*

Vires, *Calfac. & sicc.* 3. *attenuat, aperit, expectorat, Vsus præcip. in mucilagine contumaci pulmonum atque tussi chronica. Extrinsec. in Cancro non exulcerato, tumoribusque renitentibus mammarum.*

PRÆPARATA.

Syr. de Erysimo Lobelij. Vid. l. 2.

CXXXVIII. *Eupatorium.*

Eupatorium { Veterum seu græcorum. *Vide Agrimonia.* / Mesuæ. *Vide Ageratum.* / Cannabinum: *Describitur hoc loco.*

Dicitur Eupatorium Cannabinum, *C.B.* 1. Herba S.Künigundis, *Trag.* 1. *Tab.* Eupator. aquaticum, *Gesn.* Saluia, *Brunf.* Eupatorium vulgare, *Matth. Dod. Cast.* Eupatorium adulterinum, *Fuchs.* Eupatorium Auicennæ creditum, *Lac. Lon. Cam.* Cannabina aquatica mas, *Lob.* German. *VVasserdost, Künigkraut, Hirtzgüntzel, Albkraut.*

N. Plerique hanc herbam Eupatorium Auicennæ censent. Bauhinus verò Agrimoniam pro Eupatorio & Græcor. & Auicennæ habendam esse monet.

Crescit locis vliginosis: Floret Iulio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Flores & *Folia*, sed raro.

Vires. *Calfac. & sicc. saporis est amariusculi, atten. aper. subadstr. Epatica est vulneraria. Vsus præcip. in cachexia, catarrhis & tussi, mensibus retentis. Extrinsecus è nobilissimis est vulnerariis (vt & intrinsecus) menses ciet balneatione, &c.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex foliis & floribus.
2. *Trochisci de Eupat.* A.

CXXXIX. *Eufragia.*

Εὐφροσύνη, Euphragia, Eufrasia, *Augentrost.*

Eligitur Euphrasia vulgaris seu officinarū, *C.B.* 1. Euphragia alba, *Brunf.* Eufragia, *Matth. Cast.* Euphrasia & Eufrasia, *Fuchs. Dod. Lob. Tab. Ger.* Vulgaris, *Lon.* Euphrasia Argentinensium vel 2. & 6. *Trag.* Ophthalmica siue Ocularia, *Cord.*

Crescit locis apricis, sabulosis. Floret Iunio, Iulio, Augusto.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. *Ophthalmica est & Cephalica, calf. & sicc.* 2. *adstring. disc. saporis subacris: Vsus præcip. in oculor. suffusionibus, caligine, memoria debilitata.*

PRÆPARAT.

1. *Conserua.* Ex tota herba cum floribus.
2. ▽ Ex integra herba Iulio collecta.
3. *Vinum* nonnulis vsitatum est: fit infusione summitatum pro potu ordinario.

F.

CXL. *Faba.*

Faba est { Vulgaris { satiua { major / minor } *de quibus hic.* / Syluestris. } / Phaseolus. *Faseln, VVelsche Bonen.* / Lupinus. *Feigbonen.*

Videatur

Videatur Κύαμος Faba, *Brunf. Tab. Matth.Fuchs.Cord.in D.Lon.Cast.Cam.* Faba vulgaris, *Trag. Fuchs.Cord.hist.* Boona siue phaselus major, *Dod.* Faba maior recentiorum, *Lob.* hortensis, *Ger. C.B.*1. Germ. *Bonen, gemeine Bonen.*

N. 1. *Sunt qui inter fabas & Boonas distinguunt, fabisque nos carere volunt, boonis è contra frui. Verum enim vero etsi constet, fabas nostrates à veterum descriptione nonnihil differre: attamen verisimile videtur, differentiam hanc, à diuerso loco natali potius dependere, quam ex diuersa plantarum specie, adeoque secundum Botanicum huius seculi sagacissimum & peritissimum,* C.B. *fabas magnitudine figura coloreque differre, & quo maiores, eò magis in longitudinem eas esse depressas, quo minores, eò rotundiores. Vtut sit, sufficit nobis, quod viribus conueniant.*

N. 2. *Fabarum vsus prohibitus est à Pythagora, quia flores lituris suis nigris signaturam referant lugubrem, & animas mortuorum, quæ in iis habitent: ab aliis interdicitur, quia existiment sensus iisdem hebetari, insomnia turbulenta excitari.*

N. 3. *Est & faba Indica purgatrix, cuius historiam si quis velit ipsemet legere poterit* 1. *apud Clus. lib.*2. *exot. c.*30.2. *in annot. ad Monard.* 3. *apud. Tabernam. Nimirum quia nostratibus in vsu non est, describere supersedeo.*

OFFICIN. NAT.

Farina fabar. satiuar. & præcipue maiorum.

Vires. *Emplastica est, refrig. & sicc.* 1. *incrass. exterg. vtilis intra corpus in diarrhæa, lienteria, &c. Extra, in maculis è sole contractis, aliisque cutis sordibus extergendis (si illa fricentur) in suggillatis discutiendis.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex floribus.

Vires. *Diuretica est, maximique vsus in maculis faciet extergendis, eaque fucanda.*

2. ⊖. Ex stramine incinerato.

Vires. *Summum diureticum est, vsitatissimumque in hydrope, calculo & vrina retenta.*

CXLI. *Fabaria.*

Τηλέφιον, Crassula, Crassula major, faba inuersa, *Knabenkraut, VVundkraut, Donnerkraut. Donnerbonen.*

Vsuale est Telephium vulgare. *C. B.*1. quæ est Fabaria, *Matth.* Telephium, *Matth. Lob. Tab. Cast. Cam.* Telephium album, *Fuchs.* acetabulum alterum, *Cord. in D.* album, *Fuchs. ico.* Faba inuersa, *Lob.* Telephium alterum siue crassula, *Dod.* vulgare siue secundum, *Clus. hist.* Crassula seu faba inuersa, *Ger.* Cotyledon, alterum Dioscoridis, *Col.* scrophularia media vel 3. *Brunf.*

Floret Iulio ac Augusto. Crescit circa muros; locisque saxosis.

OFFCIN. NAT.

Folia tantum.

Vires. *Matthiol. refrig. & hum. (Dodonæo refrig. & sicc.) vulneraria est, astring. mundificat, præcipuique vsus est in consolidanda intestinorum erosione per dysenteriam introducta, in curanda hernia, in maculis cutis detergendis, in ambustis medendis.*

PRÆPARATA.

▽. Ex fol. & floribus.

Farfara, *vide* Tussilago.

CXLII. *Ficus.*

Σῦκον, Ficus, *Brunfels. Trag. Matth. Dod.*

Dod.Cord.hist. Bellon, *Lon.Lob.Cast.* *Tab.Ger.* Ficus satiua, *Fuchs.*communis *C.B.*1. Germ.*Feigenbaum.*

OFFICIN. NAT.

Fructus, (*σῦκα.*)

N. *Primitiæ fructus dicuntur grossæ ficus, siccæ in furno aut sole exiccatæ, caricæ, aliis passæ.*

Vires. *Caricæ calf.* 2.(*recentes moderatius :*) *vtraque humect. pulmonariæ sunt,& bechicæ,arenulis Renum & vesicæ medentur, venenis resistunt : præcipui vsus sunt in variolis & morbillis ad cutem pellendis,maturant, molliunt,attrahunt,vnde & bubonibus pestilentialibus (innuente Scriptura)conferũt,mulierculis nostratibus, appropinquante partu, ficuum tostar. esus ad partum facilitandum est familiarissimus. Quin & familiare est super ficus* 🜄 *accendere,brodiumque ad tussim sedandam propinare.*

CXLIII. *Filipendula,*

Φιλιπένδουλα, Filipendula' œnanthe, saxifraga rubra,*rohter, Steinbrech.*

N. *Dicitur Oenanthe veterum, quia viribus aliquantum conueniunt.*

Vsualis est filipendula vulgaris,*C.B.* 7.Filipendula,*Trag.Dod. Matth. Cord. hist.Lon. Cast.Tab.* (cui & saxifraga rubra,)*Ger.*Oenanthe, *Fuchs.Cord. in D.Lob.*

Nascitur solo herboso. Floret Iunio & Iulio.

OFFICINALIA NATIVA.

Folia & *Radix.*

Vires.*Calf.& sicc.* 3.*attenuat,abstergit,subastring. discut.diuretica est:Vsus præcip. est in tartarea mucilagine pulmonum, Renum vesicæ ac articulorum, in colica flatulenta, in albo mulierum profluuio.Extrinsecus in tumore hæmorrhoidum.* Dosis ʒj.

CXLIV. *Filix.*

Πτέρις, πτέριον, *Fahrn , Fahrnkraut, VValdfahrn.*

{ Mas non ramosa(plurium pedicillorum.) / Fœmina ramosa (vnius pedicelli.) } *vtraque promiscuè vsualis.*

Mas dicitur Filix,*Brunf.* vulgatis, *Trag.*mas,*Matth.Fuchs.Dod.Lon.Lob. Cost.Tab.Ger.*fœmina, *Gesn.Cæsalp.* Filix non ramosa dentata,*C.B.* 3.

Fœmina inscribitur,Filix sylu.*Brunf.* Filicis majoris genus,*Trag.*Fil.fœmina, *Matth.Fuchs. Dod.Lob.Cast. Tab.Ger.* Thylypteris,Filix fœmina,*Cord. in D.* Filix mas major siue fœmina credita vulgo,*Clus.* Filix ramosa major pinnulis obtusis non dentatis, *C.B.*1.

Nascitur locis opacis nemorum: viret tota æstate, nocte D.Iohanni sacra semen profert: noui qui dicto tempore id collegerunt,verum,qua vtilitate,ignoro.

OFFICIN. NAT.

Radix inprimis Filicis fœminæ.

Vires. *Splenetica est,calfac. & sicc. amara est, subastr. aperit. Vsus præcip. in obstructionibus viscerum & inprimis Lienis & Vteri. Extrinsecus commendatur ad ambusta(extracta mucilago.)*

N, *Grauidis infensa censetur.*

CXLV. *Fœniculum.*

Μάραθρον. Fœniculum, *Brunf. Trag. Fuchs.Cord. in D. Tab.* Vulgare *Ger.* fœniculũ nostrum vulgare,quibusdam Hippomarathrum putatum, *C.B.* 1. Germ. *Fenchel.*

Crescit locis cultis, aridis ; Floret Iulio, Augusto.

OFFI-

OFFICIN. NAT.

Herba seu *Summitates*. *Radix* (quæ vna ex radicibus 5. aperientibus famosis.) *Semen*.

Vires. *Folia calf. 2. sicc. 1. aper. resolu. discut. diuretica. carminatiua & bechica sunt, ventriculum roborant, lac augent, visum confortant, asperam arteriam leniunt.*

Radix & *semen calfac. 3. adeoque insuper vsus creberrimi in humorum & flatuum discussione, & ad peripheriam expulsione.*

N. Semen *adhibetur sæpissime ad corrigenda purgantia, vt & ad flatus discutiendos.*

PRÆPAR.

1. *Confectum Semen.*
2. ▽. Ex integra planta incisa.
3. ▽. Ex semine.

N. *Ophtalmica est inter vsitatissimas.*

4. ∘°∘ *stillat.* Ex semine.
5. ⊖. Ex planta incinerata.

CXLVI. *Fœnum græcum.*

Fœnogræcum, *Fenugreck, Bocksborn.*

Est { Satiuum: *Hoc vsuale.*
Syluest. *minus vsitatum.*

Dicitur fœnum græcum, *Trag. Matth. Lob. Lon. Dod. Cast. Cam.* Fœnogræcum, *Fuchs. Cord. in D.* fœnum græcum satiuum, *C. B. 1.*

OFFICIN. NAT.

Semin solum ex satiuo scilicet desumptum.

Vires. *Calfac. 2. sicc. 1. emollit, digerit, maturat, discutit, paregoricum est, vsusque adeo famosi, vt cataplasma dictarum intentionum Chirurgis vix vsitatum sit, quin fœnugræcum vel huius mucilaginem contineat, Crebrique vsus est in clysteribus emollie͂tibus, mucilaginosa quippe sua substantia obtundit acrimoniam, intestinaque erosa oblinit. insuper conducit eius mucilago ad oculorum suggillationes discutiendas (imposita)* Vide Hartm. pract.

PRÆPARATA.

Mucilago. Extrahitur beneficio coctinis in ▽.

CXLVII. *Fragaria.*

Κόμαρον, Fragaria, *Brunf. Trag. Matth. Fuchs. Dod. Lon. Lob. Cast. Ger.* Fragaria vulgaris, *C. B. 1.* Fragula, *Cord. hist.* Fragula & Trifolium fragiferum, *Tab. Srdbeerkraut.*

Crescit locis opacis: Floret Martio & Aprili.

OFFICIN. NAT.

Folia seu herba & *Fructus* in præparatis.

Vires. *Herba refrig. & sicc. moderatè, subastring. diuretica est, vsusque crebri in ictero, vt & in gargarismis & balneis, in cataplasmatis, &c.*

Fructus, (fraga.) *Refriger. & humect. Splenetica sũt ac nephritica, Venenis resistunt, quia autem facilè putrescunt, non adeo commode comeduntur.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta florida: Abstergit lentigines & maculas.
2. ▽. Ex fructibus.

N. *Sitim & æstum febrilem extinguit, vrinam ciet.*

3. *Syrup.* Ex succo fragor.
4. *Spirit.* Ex succo fermentato, qui tamen vsus rarioris.
5. *Tinctur.* E baccis cum ▽ propria.

CXLVIII. Fraxinus.

Eschbaum, { Excelsior. *Hæc officinalis*
Eschern, { Humilior. *Minus vsualis*

Dicitur Fraxinus, *Brunfels. Trag. Matth. Dod. Lon. Lob. Tab. Cast.* Fraxinus excelsior, *C.B.* 1.

Floret Aprili & Maio: Semen fert Autumno. Crescit in syluis opacis.

OFFICIN. NAT.

Folia. Cortex, Lignum, Semen.

Vires. *Folia siccat validè, curantque ictus serpentum, sed vsus sunt rarioris.*

Cortex & Lignum, *siccant itidem, attenu: Splenis duritiem specifice emolliunt, diuretica sunt ac lithontriptica, eaque non è postremis.*

N. *Sunt qui lignum die Ioannis Baptistæ cæsum, vulneribus ac contusionibus solo affricatu mederi credunt, cædunt autem id alij ante solis ortum, alij ipso meridiano temporis puncto.*

Semen *(foliis adhærens) calfac. & sicc. validè, conducit Epaticis, Pleuriticis, Calculosis.*

N. *Colligendum hoc est autumnali tempore.*

PRÆPARATA.

1. *Extract.* Ex corticibus per ▽ appropriatam, liquore aliquo acido acuatam, vbi excellit ▽ ex tenellis fraxini foliis destillata. *Quercetan. in P. R.*

2. ℴℴ *ex ligno:* Fit destillando modo communi.

3. ⊖. Ex cinere corticum.

N. *Sal ex ligno incinerato, vulneribus intus & extus cum felici successu vsurpatum vidi.*

CXLIX. Fraxinella.

Dictamnus albus (propter radicem albam) siue fraxinella, *C.B.* 5. Polemonium, *Tab.* Dictamnus putatus, *Brunf.* Dictamnus vulgaris, *Trag. Cam.* Officin. *Lon.* Dictamnum album, nonnulli pumila fraxinus, *Matthiol. Cast.* Tragium primum, *Dioscor. Lob.* Dictamnus nostra, *Cord. in D.* Fraxinella, *Cord. hist. Dod. Clus. Ger.* German. *vveisser gemeiner Diptam, Eschervvurtz.*

Crescit in rupibus: Floret Iunio.

OFFICIN. NAT.

Radix verno tempore colligenda.

Vires. *Est cordialis, alexipharmaca, vterina, cephalica, amara, calfac. & siccat, aperit, vermes necat: Vsus præcipui in morbis malignis, in Epilepsia, aliisque affectibus capitis, in obstructione vteri, &c. Extrahere quoque dicitur spicula cuti infixa.*

CL. Fumaria.

Κάπνος, Fumaria officinarum & Diosc. *C. B.* 1. Fumus terræ, *Brunfels. Cam.* Fumaria, *Trag. Matth. Fuchs. Cord. in* D. *Dod. Lon.* 2. Flore albo, *Tab.* Capnos, *Lob.* Fumaria maior, *Cast.* Fumaria purpurea & alba, *Ger.* Germ. *Daubenkropff, Daubenkœrbel, Frdrauch, vvilde Rauten.*

Crescit passim in hortis, vineis, &c. Floret Maio & Iunio.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. *Splenetica est ac Epatica: attenuat, serosos, biliosos ac adustos humores sensim expurgat, viscera reserat, reserata roborat, sanguinem purificat. Hinc vsus præcipui, in scorbuto, aliisque morbis mesenterij & Lienis, in Ictero, in scabie omnis generis, & sim.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex herba cum floribus.
2. *Oleum stillat.* quod rarum.

3. *Succus*

3. *Succus inspissatus.* Dosis ad ℥j.
4. *Conseru.* summit.
5. *Syr. simpl.* Ex succo.
Compos. Vide Disp.
6. *Pilul. de fumaria.* Purgant bilem, serososque humores.
Dosis ʒj. *ad* ʒiß.
7. 🜔 *fumariæ.* Ex herba incinerata.

CLI. *Fumaria bulbosa.*

Fumar. bulb. { radice caua 1. *Hæc vsualior.*
radice non caua { maior 2. *Hæc surrogari priori potest.*
minor 3.

1. Dicitur, Aristolochia rotunda, *Brunf.* Arist. rot. vulgaris, *Trag. Fuchs.* (cui & Pistolochia,) *Cam.* Fumaria altera, *Matth. Cast.* Capnos Chelidonia, *Lon.* Radix caua maior, *Dod. Clus. hist.* Fum. Caua herbariorum, *Lob.* Germ. *Frdkrant, falsch Holvvurtz.*

2. Fum. bulb. radice non caua dicitur Aristolochia rotunda vulgaris radice solida, *Trag.*

Crescunt in dumetis, locis frigidis & opacis, vt & in vineis, Florent Aprili.

OFFICIN. NAT.

Radix: rato *Herba* cum floribus.

Vires. *Calf. 2. sicc. 3. absterg. substring. aperit. Epatica est, Vterina, Alexipharmaca, sudorifera, diuretica, & vulneraria. Vsus præcip. in ciendis mensibus, lochiis: fœtum mortuum expellit, Ictero medetur, sanguinem mundificat, adeoque & scabiei succurrit. Extrinsecus commendatur quam maxime ad vulnera etiam inueterata & fistulosa, vtpote quæ mundificat & consolidat; ad scabiem, ad dolores podagricos (à frigidis humoribus) ad sanguinem coagulatum in contusionibus, ad putredinem oris.*

G.

CLII. *Galanga.*

Galgan, C. B. { Maior, radice crassiore, rubra minus odorata, &c.
Minor, radice tenuiori, nodosa intus & extra rubescente, sapore acri instar piperis odore suaui.

N. *Hæc priori præfertur.*

Dicitur Galanga Minor, *Matthiol. Cord. h. Fuchs. Lob. Lon. Tab. Acost. Ger.* Galanga minor officinar, *C. B.* 2. Galanga Indica, *Amat.*

Maior vocatur, Galanga maior, *Matth. Cord. hist. Lon. Fuchs. Lob. Cæsalp. Tab.* Gal. crassa, *Amat.* Iridis genus, *Clus. in Acost.*

N. *Galanga* (γαλάγγα) *quibusdam Acori, nonnullis Iridis species videtur, minor à recentioribus Græcis Cyperus Babylonica nominatur. Arab. Galingia.*

OFFICIN. NAT.

Radix, quæ eligenda saturato rubra, ponderosa, bene odorata, saporis acris.

Vires. *Stomachica est, Cephalica ac Vterina: calf. & sicc. 3. saporis acris, incidit, aperit. Vsus in cruditate ac inflatione ventriculi, vertigine, vteri obstructione aliisque totus corporis affectibus à frigiditate ac flatulentia oriundis. Extrinsecus commendatur ad roborandum caput (in Errhinis.)*

PRÆPAR.

Spec. Diagalang. Vid. Disp.

CLIII. Galega.

Galega, ruta capraria, *Matth. Cast. Cam.* Ruta capraria, *Tab.* Galega, *Lob. Dod. Lon. Ger.* vulgaris, *Clus.* Galega vulgaris, *C.B.* 1. Germ. *Gænskraut, Fleckenkraut.*

N. *Quidam Onobrychin, alij Glaucum, nonnulli Polemoneum, alij Polygalam veterum esse iudicant: verum his omnibus Dioscoridis descriptiones contradicunt.*

Colitur apud nos in hortis: Floret æstate.

OFFICIN. NAT.

Herba collecta Iunio & Iulio.

Vires. *Celeberrimum est Alexipharmacum ac sudoriferum, venenum, inprimisque pestilentiale insigniter discutiens. Vsus eius præcipuus est in petechiis expellendis, aliisque morbis pestilentialibus, ipsaque peste curanda. In morbillis. In Epilepsia infantum) exhibetur succi cochlear. 1.) in ictibus serpentum, in Lumbricis, (quos etiam extrinsecus applicata fugat.)*

N. *Herba hæc secus ac alia citra saporem est, & insuper qualitatibus primis temperata.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta Iulio collecta.

2. *Conseru.* summit. seu flor.

CLIV. Gallium.

Γάλλιον, Γάλιον, Γαλάτιον, Γαλέριον, Germ. *Megerkraut, VValdstroh, vnser Frawen Bettstroh, VVegstroh, lebkraut.*

N. *Nomen habet, quod coaguli vice γάλα, i.e. lac coagulet.*

Luteum flor. luteo	vulgare.	palustre.
Album flore albo	palustre.	minus.

Ex his præfertur primum, *C. B.* seu Gallium luteum, quod Dioscoridis Gallium putatur.

Dicitur Gallium, *Fuchs. Dod. Lon.* Gallium luteum primum, *Tab.* Gallij primum genus, *Trag.* Gallium, *Matt. Cast.* Luteum, *Cord. in D. Lob. Cam. Ger.* Gallium luteum. *C.B.* 1.

Crescit passim locis aridis & arenosis, iuxta vias, &c. Floret Maio, & hinc tota æstate.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. *Calf. & sicc. moderate. Vsus eius potissimum externus est in hæmorrhagia narium sedanda (puluis inflatus) in scabie simplici & maligna, adeoque in cancro mammarum, &c.*

N. *Rari vsus est apud practicos, solumque asseruatur pro compositionibus, quas ingreditur: vt vnguentum Martiatum, &c.*

CLV. Genista.

Genista, *Genst, Genster, Pfrimmenkraut.*

Vsualis est è Genistis non spinosis, *C. B.* 1. Genista angulosa & scoparia, spartium. *Lob.* Genista, *Bru. f. Trag. Fuchs. Dod. Cord. in D. Cam. Tab. Ger.* Genista angulosa, *Cord. hist.* Genista minor seu non aculeata, *Lon.* Genista scoparia vulgi. *Lob.*

Solo gaudet arenoso & aprico. Floret integra æstate.

OFFICIN. NAT.

Flores & *Semen.*

N. *Flos communiter luteus, rarius albus*

albus est.

Vires. *Splenetica & nephritica censetur, hinc & epatica, calf. & sicc. 2. aper. atten. absterg. calculum pellit, aquosos humores educit, tam per vomitum, quàm per aluum & vrinas. Hinc vsus eius insignis in obstructione Epatis & Lienis, Mesenterij, adeoque in Hydrope, catarrhis, arthriticis affectibus.*

N. *Semen extrinsecus applicatum scrophulas consumere dicitur.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex floribus & foliis.
2. *Conseru.* Ex floribus.
3. ⊖. Ex incinerata herba.
4. *Conditi flores.*

Condiuntur autem flores (seu potius gemmæ (collecti mense Aprili, antequam aperti fuerint, cum aceto & sale, adhibenturque loco capparum, vnde & nostratibus cippares. Germ. dicuntur, *Teutsch. Zapern.*

N. *Citra vomitum assumi poterunt.*

CLVI. Gentiana.

Gentiana (à Gentio inuentore sic dicta,) *Entzian.*

Gentiana { alpina { maior. / minor. Gentia- / nella. } / pratensis. / palustris. }

Vsualis est ex his alpina maior lutea, *C.B.* 1. de qua notandum, quod reperiatur quoque floribus flauis, imò & albis, punctis carentibus.

Dicitur Gentiana, *Brunf. Matth. Fuchs. Dod.* |*Cord. in D. Lon. Cast.* Gentiana maior, *Matth. Lob.* flore luteo, *Cam.* Gentiana veterum, *Clus. hist.* Gentianæ 1. species, *Trag.*

OFFICIN. NAT.

Radix collecta mense Augusto ac Septembri.

Vires. *Calf. 3. sicc. 2. Alexipharmaca est, aperit, attenuat. Vsus præcipui in peste, aliisq; venenatis affectib⁹, in obstructione Epatis, Lienis, &c. Et hinc in hydrope, tũ in suffocatione Vteri, in imbecillitate ventriculi, lumbricis, in febribus, in morsu canis rabid. &c. Extrinsecus adhibetur creberrime in vulneribus ac fonticulis mundificandis, renouandis, &c. in morsu canis rabidi arcendo (cum Theriaca imposita.)*

PRÆPAR.

1. *Succus* inspissatus.

N. *Creberrimi vsus est in febribus intermittentibus, in quibus ante paroxysmum à ℥ß. ad ℥j. vel ℈iiij. exhibetur, felici cum successu.*

2. *Extractum* cum S. V. factum.

CLVII. Geranium.

Geranij multa recensentur genera, officinis nostris maxima ex parte inusitata. Vsitatius tamen præ cæteris est, quod Geranium Robertianum dicitur, aliàs Gratia Dei, *Ruprechtskraut, Gichtkraut, Gottes Gnad, Rotlauffkraut,* (quia Erysipelati mederi dicitur.)

Dicitur Geranium 3. *Brunf. Matth. Fuchs. Lon.* Geranium Robertianum, *Lob. Dod. Cam. Tab.* Gratia Dei vel geranium quibusdam, *Trag.* Herba Ruperti & Geranium 2. Diosc. Geranium Robertianum primum, *C.B.* 5. videlicet inter species Geranij folio cicutæ vel myrrhidis.

Gaudet locis opacis ac desertis. Floret potissimum Aprili & Maio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Temperatum est in cal. & frig. moderatè siccat, subastring. exterg. sanguinem in corpore coagulatum resoluit, vulneribus conuenit, sanguinem scil. cohibendo, vulneraque mundificando. Vsus externus (omnium generum Geranij,) vulgaris est in cataplasmatis, plantis pedum cum sale & aceto applicandis, ad febrilem æstum compescendum. adhibetur itidem ad mammarum fissuras, lactisque discussionem (Robertianum impositum.)*

PRÆPAR.

▽. *stillat.* Ex integra herba in fine April. collecta.

CLVIII. Glyzirrhiza.

Liquiritia, *Brunf.* dulcis radix, *Trag.* Glyzirrhiza, *Fuchs. Cord. in D. Cam.* Glyzirrhiza altera, *Matth.* vulgaris, *Dod. Cam. Epit.* Glyzirrhiza siliquosa, *C.B.2.* Germ. *Sützholtz.*

Crescit locis syluestribus & sabulosis. Floret Iulio.

OFFICIN. NAT.

Radix ex Episcopatu Bambergensi, vbi in copia crescit, ad nos transmissa, quæ sole exiccata biennium integra manet.

Vires. *Calidit. & frigid. temperata est (seu moderatè calefacit) in reliquis ad humiditatem inclinat, pulmonica ac nephritica est, acrimoniam mitigans, expectorationem promouens, asperitatem leniens, aluum infantum leniter molliens. Vsus præcipui, in tussi, raucedine, vesicæ erosione; vrinæ acrimonia.*

PRÆPAR.

1. *Succus inspissatus.*
2. *Syr. Compositus.* Vide Disp.

CLIX. Gramen.

Gramen absolute sic dictum. Officinis graminis speciem denotat, quam *Dioscorides* ἀγρῶστιν καὶ ἐξαγχλῶ, vocat, estque Gramen caninum seu aruense, *C.B.1.* Gramen, *Dod. Cord. in D. Cast.* Gramen canarium medicatum, *Lob.* Gramen caninum, *Tab. Ger.* Germ. *Reh oder Oueckengrasz.*

Passim spontè prouenit, felicius autem in terra arida & arenosa.

OFFICIN. NAT.

Potissimum *Radices* (collectæ mense Maio vel Septembri) raro *Caulis* cum foliis, rarius *Semen.*

Vires. *Radix cuiuscunque graminis refrig. & sicc. aper. subastring. substantia est tenuis ac penetratiua.*

Herba seu folia intra siccitatē & humiditatem moderata sunt, frigida gr. 1. Vsus præcip. in obstructionibus Epatis, Lienis, Vreterum, in expuitione sanguinis (vbi succus ex integra planta valet) in lumbricis necandis. Extrinsecus in dolore capitis leniendo (seligunt gramen septem nodorum) in oculorum inflammationibus ac defluxionibus. (Has sedare dicitur gramen trium nodorum, decrescente Luna euulsum ac collo circumligatum,) (in auribus purulentis, in odontalgia, in tumoribus podagricis discutiendis.

△ *stillat.* Ex radice Maio mense collecta.

N. *Diarrhæam sedat infantum si abdomen eâ lauetur.*

Est & graminis species, Gramen mannæ dictū, inter gramina dactilodea, *C. B. 8.* Cuius semen in cibum venit nomine Mannæ in German. ex Silesiæ ac Poloniæ confinibus transportatum, semine milij solis non absimile. De hoc vulgi opinio, quod ex aëre decidat, vnde & Mannæ nomen impositum est.

CLX.

CLX. Granata.

Mal' puni ca { Domestica, quæ pomifera est. Syluestris, quæ flores solùm fert.

Videatur Malus punica, *Trag. Matth. Dod. Cord. Lon. Cam.* Mala punica, *Cord. in D. Bellon.* Malum punicum, *Lob. Cast.* Malus granata, *Tab.* Malus punica, *C. B.* Germ. *Granaten.*

Vtraque arbor, quamuis exotica sit, nostratibus tamen in hortis colitur.

OFFICIN. NAT.

1. *Poma*, eaque vel dulcia vel acida, vel acidodulcia, i. e. vinosi saporis. 2. *Flores* collecti ex Granata syluestri (*Balaustia* dicuntur) tùm quoque interdum ex domestica (appellantur *Cytini.*) 3. *Cortex* pomorum (*malicorium, psidium.*) 4. *Nuclei.*

Vires. Poma, *in genere censentur boni succi, ventriculo conuentia, sed pauci nutrimenti. Dulcia adhibentur in tussi chronica.*

N. *Quia ventriculo inflationes causantur, in febribus minus commode adhibentur.*

Acida, *frigida sunt ac astringentia, stomachica. Vsus præcipui in febribus biliosis, in Gonorrhæa, in pica grauidar. compescenda, orisque putredine corrigenda, & sim.*

Vinosa, (*acidodulcia. Granata muzæ*) *mediæ sunt naturæ, inter dulcia ac acida, ad frigiditatem tamen aliquatenus accedunt. Cardiaca sunt ac Cephalica. Vsus præcipui in Syncope ac vertigine, &c.*

Flores, *tàm Balustia, quàm Cytini eiusdem sunt naturæ, terrestris scil. valide astringentis, inspissantis, refrigerantis, siccantis, vnde & balaustior. creberrimus vsus esse solet in omnis generis fluxionibus. E. g. Diarrhæa. Dysenteria, vteri fluore, & sim. in sanguine vulnerum cohibendo, in gingiuarum laxitate emendanda, in Hernia curanda, &c.*

Cortex, (*malicorium, psidion*) *eiusdem cum floribus censetur naturæ, præcipuique vsus est in sedando fluxu hæmorrhoidum narium, vteri, &c.*

Nuclei *refrigerant itidẽ, astringuntque, inprimis qui ex pomis acidis collecti.*

PRÆPARAT.

1. *Succus liquidus.* Ex pomis expressus, fermentatus & depuratus, qui nomine *vini granatorum* venit.

N. 1. *Præstat Vinum ex pomis acidodulcibus.*

N. 2. *Ante præparationem huius vini, extremam cutem granis detrahere solent.*

N. 3. *Ad conseruationem, nonnihil seminis Coriandri puluerisati in Vino eodem suspendunt.*

2. *Syrupus.* Ex succo granator. dulc. ac sacchar. ℔. Vid. Dispens.

3. Ex succ. granat. acidor. & sacchar. ℔. Vid. Dispens.

Grana Paradysi.

Pariszkœrner, vide Cardamomum.

CLXI. Guaiacum.

Lignum Indicum, Lign. Sanctum, Guaacan, Guaiacan, Palus sanctus, *Frantzosenholtz, Heilig Holtz.* Arbor est exotica, procera quæ ex India Occidentali ad nos transportatur.

Estque Guaiacum { magna matrice. Guaiaci 1. genus, *Monard. & Matthiol.* / propemodum sine matrice, quôd priori præstantius. Guaiaci 2. genus, *Monard. & Matthiolo.* }

N. 1.

N. 1. *Sunt qui prius Guaiacum appellant, posterius lignum sanctum: Verum quia apud Autores Synonyma sunt, præstat matrice, vti dictum ea distinguere.*

N. 2. *Posterius diuiditur à nonnullis in plura genera, quæ tamen non re seu essentia, sed solo colore differre vult Matthiolus, idque pro diuersitate maturitatis, quo enim maturius, eò ipsi nigrius est, & quantò minus adoleuerit, tantò magis ipsi albicat*

OFFICIN. NAT.

Lignum, Cortex, & *Gummi,* sed raro.)

Eligendum est Lignum recens ponderosum, succulentum (quod Carboni impositum fumigat.) Posterius præstat, quod colores ruffum, spadiceum, flauum, liuidumque simul mixtos habet.

Vires. *Lignum calf. & sicc. sudorem ac vrinam largiter promouet, adeoque sanguinem mundificat, putredini resistit. Vsus præcipui in Arthritide, Hydrope. Catarrhis, aliisque morbis à phlegmate tartareave mucilagine aut flatibus oriundis: peculiariter ac specifice curat luem Gallicam.*

Cortex. Minus calidus est quam Lignum.

Gummi (Resina. (Gummi hoc mecũ communicauit Vir rerum nouarũ curiosus Adrianus Sonnemann, Materialista huius Ciuitatis, Affinisque mihi dilectus, idque cũ felici successu aliquoties in curanda L.G. fuisse adhibitum affirmauit. Sapore est acri, colore ac figurâ Laccam rerè repræsentante, pellucidam, friabile.

PRÆPARATA.

1. *Decoctum.* ℞. Guaiac. incisi ℔j. Aq. fontan. ℔xij. post infusionem 24. horarum coque ad ℔vij. plus minusve; coletur pro sudorifero, reliquum coquatur cum 🜄 tantundem pro potu ordinario.

N. *Possunt & addit Liquiritia, passula, sem. anisi, &c.*

2. *Extractum viscosum & gummosum.* Videl. 2.

3. 🜇 *Rectificatum.* Fit destillatione. Vide l. 2.

Vires. *Exhiberi commode poterit intrinsecus in lue Venerea, aliisque morbis diaphoresi opus habentibus.*

Dosis gr. iij. v.

N. *Sunt qui oleum hoc pro oleo heracleino Rulandi habent, eiusque vires admodum deprædicant in Epilepsia, expellendo fœtu viuo ac mortuo, in dolore dentium mitigando.* Vide Brendel. in Chymia.

4. *Spiritus.* Est liquor acidulus, vna cum oleo in destillatione collectus ac rectificatus. Vid. l. 2. de spiritibus.

N. *Spiritus hic acidus præter medicinales virtutes descriptas, vim habet perlas, corallia, &c. soluendi. Intus exhiberi poterit à ʒß. ad ʒj.*

5. 🜔. Ex cinere elixiuiatur, sed paucum.

H.

CLXII. *Hedera terrestris.*

χαμαίκισσος, hedera humilis vulgaris, corona terræ, *Gundeireb, Grundreb, Grundmann, Erdephevv,* nostratibus *Donnerreb.*

Est { vulgaris. *Hæc vsualis.*
 { montana. *Inusitata.*

Nuncupatur, Hedera terrestris, *Brunf. Matth. Dod. Tab. Ger.* Elatine, *Brunf.* 4. Chamæcissos, *Trag. Fuchs. Cam.* Chamæclema, *Cord. hist.* Corona terræ, *Lob.* Hedera terrestris vulgaris, *C. B.* 1.

Crescit

Crescit passim circa sepes: floret Aprili potissimum.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. *Saporis est amari & acris calf.& sicc.vulneraria est,aperit,abstergit.Vsus creberrimi in tartaro,tàm pulmonum,quàm renum, aliarumque partium,incidendo,resoluendo,adeoque confert obstructionibus inde natis & ictero: conducit erosionibus & vlceribus viscerum abstergendis, consolidandis, &c. Extrinsecus adhibetur creberrimè ad calculum renum resoluendum(in balneis)ad dolores colicos resoluendos(in clysteribus.)*

PRÆPARATA.

1. ▽ *stillat*.Ex herba Maio collecta.

2.*Conserua*.Ex floribus summ.

N. *Conseruam compositam habent August.*

3.*Syrup.simpl*.Ex succ.

4. *Compos.* Vide Disp.

5.*Succus*.Succum propinatum plurimos à morte liberasse refert Hollerius.

CLXIII. *Hedera arborea.*

Κισσός, κιζζός,Hedera, *Brunf. Trag. Cord. in D. Dod.* Hedera arborea, *Matth.*Nigra,*Fuchs. Lon.* Hedera corymbosa communis,*Lob.Tab.Ger.* Hedera maior,*Cast.* Hedera arborea,*C.B.* 1.Germ.*Ephew,Eppich.*

Est { Arborea,*Hæc vsualis & iam nominata.* / Maior sterilis. / Minor. }

Adhæret muris, arboribus,aliisque rebus in altum exurgentibus. Viret per totum annum:Floret autumno, baccas fert hyeme.

OFFICIN. NAT.

Folia,Baccæ,Lachryma seu *Gummi.*

Vires.*Herba calf.& sicc.(Galeno est mixtæ naturæ,calfac.scil.& frigidæ) subastringit.Internus eius vsus,quia capiti neruosoque generi aduersatur, rarus est.Externus crebrior in achoribus exiccandis & sanandis,in fonticulis ab inflammatione tutandis (imponitur quotidie folium)in Ozænis curandis, in aurium purulentarum dolore sedando(miscetur succus cum ol.e.g. liliaceo.*

Baccæ:*Purgant per superiora & inferiora, vnde & contra febres à vulgo exhiberi solent.*

Gummi *seu lachryma ex trunco hederæ maioris vulnerato & interdum sponte exit, colore ex flauo rubescens, odore graue, sapore acre. Psylothrum à maioribus habetur insigne ac causticum lentesque interimere dicitur.*

N.*Nostratibus in vsu non est,quippe gummi hederæ officinarum nec figura nec viribus descripto gummi conuenit. Purpureo nigricans est (adeoque Mumiæ non absimile) fragile nec saporis acris,sed velut adusti,lignosis segmentis ac sordibus plerunque scatens.*

PRÆPAR.

Ol.stillat.Ex baccis cum ▽ fermentatis per Vesicam.

N.*Alij lignum,baccas ac gummi simulper Retortam destillando, oleum parant.*

CLIV. *Helenium.*

N.*Dicitur Helenium,quod è Lachrymis Helenæ natum dicatur.*

Ἐλένιον Elenion,*Trag.*Heleniũ,*Brunf. Matth.Dod.Cord.in D.Lob.Cast.Cam. Tab.Ger.* Enula,*Lon.* Enula Campana, *Brunf Cam.*Helenium vulgare, *C.B.*1. *Alantvvurtz.*

N. *Crescit plerunque locis humidis: Floret Iulio.*

OFFICIN. NAT.

Radix, quæ collecta antequam in stolones abierit, in taleolas secatur, inque vmbra exiccatur.

Vires. *Nonnullis calfac. & sicc. 2. (Fernelio calf. 3. sicc. 1.) abstergit, discutit, aperit, pulmonica est, stomachica, alexipharmaca, sudorifera, &c. Vsus præcipui, in tartaro pulmonum Renumque attenuando ac educendo, & hinc in tussi, asthmate, in cruditatibus ventriculi emendandis, vreteribus reseruandis, in peste contagiosisque morbis arcendis, in scabie, &c.*

PRÆPAR.

1. *Radix condita.*
2. ▽. Ex radice destill.
3. *Conserua* Radicis.
4. *Extract.* Ex Rad.
5. *Vnum Enulatum.* Ex radice & musto.

CLXV. Herniaria.

Dicitur Herniaria, *Dod. Cam. Tab. Ger.* Herniaria multigrana serpillifolia, *Lob.* Herba Turca, *Lob.* Polygoni genus, Herniaria appellata, *Clus. hist.* Millegrana, *Cord. hist.* Herba cancri minor, *Cord.* Polygonum minus, *Cast. Matth.* Empetrum, *Trag. Lon.* Polygonum minus seu millegrana maior, *C.B.* 11. (videl. inter Polygoni minores species) Germ, *Harnkraut. Tausenckœrner.*

Crescit locis aridis ac arenosis, nonnunquam tamen & circa ripas: Floret Iunio, Iulio.

OFFICIN. NAT.

Herba seu planta integra.

Vires. *Refrig. & sicc. Vsus præcipui est in Hernia curanda, vrina cienda, renum ac vesicæ calculo atterendo, ventriculi ac aliarum partium mucilagine, incidenda, educenda, bile ac aqua expellenda, adeoque in Ictero curando.*

PRÆPAR.

▽. *stillat.* Ex herba.

CLXVI. Hispidula.

Æluropus, pes Cati pilosella montana, hispida, *C.B.* 5. *Katzenfusz.* Est species pilosellæ, (aliis Gnaphalij (parua admodũ, totaque fere tomẽtosa, maximè verò flosculi, quos profert rubentes, interdũ albidos. *Videatur Renodæus.*

Nascitur in collibus ac locis siccis & apricis: Floret Maio, Iunio.

OFFICIN. NAT.

Tota *Herba* cum floribus.

Vires. *Easdem vires obtinet, quas reliqua pilosellæ genera, vide auriculã muris: peculiari tamen proprietate pulmonum exulcerationi conferre statuitur, & sanguinis expuitioni.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta cum floribus.
2. *Syrupus simpl.* Vide Renodæum.
3. *Compositus de pede Cati.* Vide l. 2.

N. *Nostratibus Syrupus hic compositus vulgatissimus est.*

CLXVII. Hordeum.

Gerste est { hyemale. *Hoc præstantius.* / æstiuum.

Videatur Hordeum, *Brunf. Matth. Lob. Dod. Lon. Cast. Ger.* hordeum maius, *Trag.* Hordeum polysticum, *Fuchs. Tab.* Hordeum secundum hyemale, *Cord. in D,* Hordeum polystichum hybernum, *C. B.* 1.

OFFICIN.

OFFICIN. NAT.

Semen & *Farina.*

Vires. *Refrig. & sicc.* 1. *absterg. aperit, dig. emol. est diureticum, nutritiuum.*

N. *Crudum ventriculo aliquatenus inimicum est, quippe flatulentum: tamen coctione corrigitur,*

PRÆPARATA.

1. ▽. *Hordei grammis.* Fit mense Maio, colligiturque mane gramen rore adhuc madidum.

N. *Insignis est efficacia in æstu domando, extrinsecus in Cephalalgia mitiganda, oculorum defluxionibus calidis emendandis, &c.*

2. *Decoctum hordei, seu* ▽ *decoctionis hordei, Gerstenvvasser.*

N. *Ad decoctum hordei sumitur hordeum non excorticatum si intentio sit abstergere, exiccare: Excorticatum sin animus sit digerere, sitimque extinguere, &c. Formulæ decoctionum vsitatissimæ, mulieribusque notissimæ sunt.*

CLXVIII. Horminum.

Sclarea *Scharleyen*, { hortense odoriferum. / syluestre.

Ex his officinale, quod Gallitricum, *Cam. Ger.* Gallitrichum satiuum, *Trag.* Sclarea, *Matth. Cast. Cam. Tab.* scarlea, *Lob.* Horminum sylu. 1. *Clus. hist.* Orminum satiuum, *Fuchs. Cord. in D.* Oruala *Dod. Cast.* Horminum sclarea dictum, *C.B.* 3.

Floret Iunio, Iulio, solo gaudet opimo.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus, sed raro.

Vires. *Calf. & sicc. abstergit, attenuat: Vsus rari, nisi quod in vino cum floribus sambuci & vitis suspendi soleat.*

CLXIX. Hyosciamus.

Iusquiamus, Faba suilla. Herba canicularis, Dens caballinus, *Bilsenkraut, Bilsen, Dollkraut, Schlaffkraut, Sævvbõ, Rindsvvurtz, Ziegeunerkraut.*

est { vulgaris vel niger, *C.B.* 1. / albus { maior, *C.B.* 2. / minor.

Ex his eligere monet Fernelius floribus albis, semineque albo, reliquis neglectis.

Insignitur Hyoscyamus albus, *Matth. Dod, Lob. Lon. Cast. Cam. Ger. Tab.* Hyosc. candidus, *Trag.* Apollinaris 3. *Cord. in D.* Hyoscyamus albus maior vel 3. Dioscoridis, *C.B.* 2.

Crescit incultus: Floret Iunio & Iulio.

OFFICIN. NAT.

Radix, Semen, Folia.

Vires. *Refrig.* 3. *sicc.* 1. *emollit mire, somnum inducit, stupefacit, acrimoniam mitigat, rationem perturbat. Vnde internus eius vsus rarissimus est: exhibetur tamen ad hæmoptysin curandum. Externus aliquatenus crebrior, scil. in tumoribus calidis, in podagra, in odontalgia (suscipitur fumus seminis per infundibulum.)*

N. 1. *Trallianus amuletum antipodagricum ex radice facit: colligit eandem* ☾ *existente in* ♒ *&* ♓ *ante* ☉ *lis occasum, radicem non attingendo, sed osse cuiuscunque animantis mortui effodiendo, peculiariaque insuper adiurationis verba superaddit, quæ cum superstitiosa videantur, adscribere supersedeo. Videatur Trallian. l.* 11. *in fine.*

N. 2. *Antidota Hyoscyami sunt: lac caprinum,* ▽ *mulsa, semen cucurbitæ sem. Vrticæ, Sinapi, Raphanus, Cæpa, allium cum vino assumpta.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex fol. floribus ac semine immaturo destill.

2. ℴ℘ *expressum.* Ex semine albo recente, sicco, calida ▽ a asperso, insolato tritoque.

N. *Alij macerant Hyoscyamum cum semine suo immaturo in Omphacino: Hinc exprimunt & coquunt.*

3. *Extractum seu succus Hyoscyami.* Ex radice mense Septembri vel Martio cum germinibus tenellis exprimitur succus, depuratur ac digeritur, vt rubicundo colore tingatur.

N. *Ingreditur laudanum opiatum,* Quercet.

CLXX Hypericum.

Ὑπερικὸν, Hypericum, *Brunf. Matth. Fuchs. Lon. Dod. Lob. Cast. Cam. Tab. Ger.* Herba perforata & Hypericum, *Trag.* Ascyron, *Cord. in D.* Androsemũ minus, *Gesn.* Hyper. vulgare. *C.B.* 1. aliis fuga Dæmonum, *Iohan skraut.*

Crescit passim in dumetis, aliisque locis incultis: Floret Iulio.

Folia ac *Flores.*

Vires. *Calf. & sicc. est partium tenuium, diureticum ac vulnerarium. Vsus præcipui in vulneribus mundificandis, consolidandis (intus & extus (in sanguine coagulato resoluendo, in calculo renum atterendo, in Lumbricis fugandis (scil. si tempore exaltationis collecta fuerit, alias hac facultate destituitur.) Extrinsecus in contusionibus (præcipue neruorum (in tremore, in partu alleuando)*

N. *Paracelsus refert inter herbas veneficia ac spectra arcentes, colligereque iubet sub influentia ♂, ♃ ac ♀ris (nullo modo sub ☾) tempore auroræ, atque varium vius vsum docet, loco amuleti adhibet, pileo includit, noctu puluinari supponit, sæpius naribus admouet, sternit per domum, de parietibus suspendit, &c.*

PRÆPARATA.

1. ▽ *stillat.* Ex fol. ac flor. in fiue Iunij collectis.

2. *Oleum.* Ex infusione florum in oleo communi.

N. *Alij summitates cum flor. ad maturitatem seminis ferè accedentes macerant cum vino, exprimunt atque cum Therebinthina & oleo coquunt.* Vide Disp. August.

3. ⊖ Ex planta, integra incinerata,

4. *Tinctura.* Hanc habent Tentzel. in Exeg. Sala de Essentiis V. l. 2.

N. *Dos. gr. vj. ad* ℥ß.

CLXXI. Hyssopus.

Ὕσσωπος, Hyssopum, *Isop, Ispen.*

Est { Hortensis. *Hæc officinarum.* Syluestris.

Vocatur Hyssopus, *Brunf. Trag. Cord. in D. Lon. Tab. Cam.* Hyssopus hortensis, *Fuchs.* Hyss. vulgaris *Dod. Clus. hist.* satiua, *Cord. hist.* Hissopus Arabum, *Lob. Ger.* Hyssopus officinar. cærulea siue spicata, *C. B.* 1.

Crescit in hortis: Floret Iulio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus collecta Aug.

Vires. *Calf. & sicc.* 3. *partium tenuium est, atten. aperit. absterg. Vsus præcipuus in affectibus pulmonum tartareis, tussi, asthmate. Extrinsecus adhibetur crebro ad sugillationes oculorum, ad vterum mundificandum, auriumque tinnitus tollendos (per tritorium suffitus susceptus) ad oris abstersionem (in gargarismis)*

N. *Sunt qui Absynthio in corrobora-tione*

tione ventriculi præferunt.

PRÆPAR.

1. ∇ *stillat.* Ex herba & floribus in ℞.

2. *Ol.stillat.*

3. *Conseru.* Ex floribus.

4. *Spec.Diahyssopi.* Nic. Vid.D.

5. *Syrup.simplex.* Ex succo.

6. *Compos.* Vid.Disp.

I.

CLXXII. *Iacea.*

Herba Trinitatis, *Brunf.Fuchs.Lon.* satiua, *Trag.* iacea siue flos Trinitatis, *Matth.* iacea maior siue viola tricolor, *Cast. Dod. Clus. Ger.* Viola flammea, Coloria, *Lob.* Viola Trinitatis 1. *Tab.* Viola tricolor hortensis, *C.B.*5. inter violas martias. Germ. *Freysamkraut, Dreyfaltigkeublum.Siebenfarbenblum, Vnnützesorge, ie længer ie lieber.*

Floret Aprili, Maio ac toto ferè æstate: Crescit locis arenosis.

Colitur in hortis, crescit & in agris. Illa licet præferatur: attamen non licet non recipere & syluestrem.

OFFICIN. NAT.

Herba integra cum floribus

Vires. *Calf.& sicc.ad gr. vsque 3. (aliis remissius) subamara ac acris est: hinc abstergit, penetrat, incidit, discutit, vulneraria est ac sudorifica. Vsus præcip.in æstu (maxime infantum) domando, in scabie ac pruritu, in mucilagine viscosa pulmonum: in vteri obstructione. Extrinsecus itidem in pruritu, in abstergendis vulneribus. in mucilagine pulmonum incideada, in vteri obstructione.* (baln.)

PRÆPAR.

∇. Ex integra herba.

CLXXIII. *Iasminum.*

Ἰάσμιν, Iosinenum, Ieseminum, Gelseminum, Arab. Zambach, Iesemin, Iasme, *Brilœl: Reben.*

Vsuale est, Iasminum vulgatius flore albo, *C. B.*1. quod est Iasminum, *Dod.* (cui & Apiaria,) *Cord.in D.* album, *Tab.Ger.* Gelseminum vel Iasminum, *Matth.Cast.Cam.Alpin.*

Gaudet locis calidis ac apricis. Nostratibus colitur in hortis: Floret fere integram æstatem.

OFFICIN. NAT.

Soli *Flores*, sed raro. Nimirum nostratibus non nisi *Oleum* in vsu est, quod fit ex reiterata infusione vel coctione florum in oleo veteri. (N. *Aliis in oleo amygd.dulc.*)

Vires. *Easdem ferè vires obtinet, quas chamæmelinũ. Dig.calf.emoll.aper. Vsus præcipuus internus ad vterum calfaciendum & laxandum, eius scirrhum sanandum, ad partum facilitandum, ad tussim anhelitusque difficultatem, ad pluritin, dolores stomachi, intestinorum, vteri, (oleum Iasmino.amygd.) Externus in catarrhis frigidis, in membris ac articulis resolutis, in dolore pleuritico, colico ac vterino (in clysmate vel vnguentis.)*

N *Sunt inter mulieres, quæ oleo Iasmino amygdalino capillos pectunt, vt eò felicius crescant. Verùm caueant ab eo biliosæ, vtpote quæ facile capitis dolorem illo sibi conciliare possunt.*

CLXXIV. *Imperatoria.*

Ostrutium, *Lon.* Ostrutium, Astrutium, Astrentium, Astrantia, *Brunf. Dod.Clus.hist.* Magistrantia, *Cam.* Struthium, *Cord.hist.* Laserpitium Germanicum

nicum, *Fuchs.* Smyrnion hortense, *Trag.* Imperatoria, *Matth. Lob. Cast. Tab. Ger.* Imperatoria maior, *C. B.* 1. *Meistervvurtz, Mneistrantz, Ostritz.*

Floret Augusto, colitur in hortis.

OFFICIN. NAT.

Sola radix.

Vires. *Saporis est acernimi: calf. & sicc.* 3. *alexipharmaca ac sudorifica est, atten. aperit. Vsus pracip. in venenatis morbis ac ictibus, in pulmonum* ♃*o. resoluendo, expectorando; in fœtore anhelitus corrigendo, in capitis affectibus phlegmaticis, paralysi, Apoplexia, &c. in cruditate ventriculi, & colico dolore, in febri quartana. Extrinsec. in Odontalgia (gargaris.) in catarrhis exiccandis (suffitu) in tumoribus ac arthdide frigida. In scabie capitis exiccanda (lotione) in serpigine in veterata sananda* cum adipe suillo illita) *in globulis sagittisue corpori extrahendis* (imposita.)

PRÆPARAT.

▽*stillat.* Ex herba florescente collectâ Iulio.

CLXXV. Iris Nostras.

ἶρις, *Beyelvvurtz, Himmelschvvertel, blavv Gilgen.*

Iris in officinis vsitata est { Nostras: *Hæc huius loci.* Peregrina Illyrica scil. & Florentina. *Vid. infra.*

E variis Iridis nostratis speciebus infertur solum in officinas Iris vulgaris Germanica seu syluestris, (latifolia,) *C. B.* 1. Quæ inscribitur, Iris, *Brunf.* Syluestris, *Matth. Cord. h. Cast. Tab.* syluest. 1. *Lob.* sylu. maior, *Matth. Epit.* Iris Germanica, *Fuchs.* cærulea, *Dod.* Gladiolus cæruleus maior, *Trag.* Iris latifolia maior vulgaris, *Clus. hist.*

Floret tempore verno, Aprili scil. & Maio.

OFFICIN. NAT.

Radix, colligenda vere antequam germinare ceperit.

Vires. *Calf. sicc.* 3. *valde hydragoga est, ac errhina. Vsus pracip. in hydropicor. aqua educenda. Extrinsecus in impetiginibus, aliisque corporis maculis detergendis.*

N. *Ventriculo reliquisque visceribus infensa est, proin corrigitur stomachicis.*

PRÆPAR.

1. *Succus.* Exprimitur ex radice, depuratur (digestione) adhibeturque recens pro hydragogo.

Dosi ℥j. ad ℥iij.

N. *Inspissatur nonnunquam, reseruaturque pro Errhinis.*

2. *Fecula.* Fit ex succo l. a.

N. *Non æque purgat ac ipsamet radix.*

Oleum infusum, Vide Disp.

CLXXVI. Iris Illyrica ac Florentina.

Præualet Illyrica, sequitur Florentina; vtriusque itidem sola radix in vsu est. Germ. *Violvvurtz.*

Vires. *Calf. & sicc.* 2. *incid. atten. expectorat. diger. absterg. emollit. Vsus præcip. in mucilagine seu* ♀*ro pulmonum, tussi, asthmate, obstructione mensium, torminibus ventris infantum, Extrinsecus abstergit cutis maculas & lentigines (cum Elleboro & melle mixta) oris fœtorē emēdat: creberrimus vsus modernis est in pulueribus, qui capillis insperguntur. Vulgus vocat pulueres de Cypro.*

PRÆPARATA.

1. *Extractum.*

2. *Spec. Diaireos simpl.* V. D.

3. *Salomon.* V. D.

CLXXVII.

CLXXVII. *Iuglans.*

E Iuglandum generibus vsualior est, quæ dicitur nux Regia, *Brunfelſ. Cord.in D.* Nux iuglans, *Trag. Matth. Lon. Dod. Lob. Caſt. Tab. Cam.* Iuglans, *Fuchſ.* Nux iuglans ſeu regia vulgaris. *C.B.* 1. *Nuſzbaum, VVelſche Nüſz.*

Iuli & folia erumpunt Martio: Nuces matureſcunt autumno.

OFFICIN. NAT.

Nuces, Putamina nucum externa, eaque viridia, *Cortex* internus ipſius arboris, *Cortex* interior nucleum ambiens, *Iuli* ante oculos apparentes & decidentes.

Vires. *Nuces recentes calf.* 1. *ſicc.* 2. *ſiccæ ſunt facultatis calidioris ac ſiccioris. Comeſtæ difficilis ſunt digeſtionis, pauci nutrimenti, ventriculo infenſæ, bilem augent, cephalalgiam excitant, pulmonum affectus ac præcipue tuſſim exaſperant. Dicuntur tamen à peſte præſeruare.*

Putamina *externa Viridia, vi vomitum leniter mouendi prædita ſunt.*

Cortex *interior, de arbore decerptus, dum adhuc ſucculentus eſt, ſiccatuſque ciet vomitum ſat valide.*

Doſis à ℥ß. ad ℥j.

Cortex *nucleum ambiens iuuat colicos (potus.)*

Iuli *itidem vomitum excitant, ſed lenius. Vſus præcipuus in colico, nephriticóque dolore; ſiſtunt diarrhœã, exhibiti.*

PRÆPAR.

1. *Nuces conditæ.* ℞. Nuces virides circa Feſtum Ioannis collectas, perfora aliquoties, vt penetrabilia putamina ſint, ac macera ☌ 7. vel 10. in ▽ frigida, ▽ quotidie ſemel ac iterum permutando, vt aliquo modo dulceſcant. Hinc coque l. △ vt molleſcere incipiant. Poſtea ſicca & confige Cinam. Garyophil. &c. atque cum ſaccharo vel melle coque ad conſiſtentiam. Vide l. 2. Confortant ſtomachum, iuuantque digeſtionem, vnde & bellariorum loco apponi ſolent. Specifice eas eiere menſes, teſtis eſt Matthiolus.

2. ▽ *Vomitoria ex nucibus.* Vide l. 2. c. 38.

N. *Alij deſtillant* ▽*m ex nucibus immaturis contuſis, alij ex ſolis putaminibus viridibus.*

3. *Succus* menſe Februar. è radicibus perforatis deſtillans.

Vires. *Podagricos dolores ad miraculum lenire dicitur, illitus.*

4. *Rob. nucum: Diacaryon.* Fit ex corticum viridium ſucco & mellis ½.

Vires. *Deſtillationi tenuium catarrhorum confert.* Vide Diſp.

5. *Oleum.* Fit expreſſione ex nucleis maturis.

Vires. *Flatus potenter diſſipat, adeóque in colico dolore multum fert auxilij.*

Doſis ℥ij. iij. ad iiij. &c.

Extrinſecus tumores diſcutit, contractos neruos emollit, ſcabiem antiquam ſanat.

6. *Electuarium.* Vid. l. 2.

N. *Variæ Electuarij nucum inueniuntur deſcriptiones, quæ tamen Baſin minime à nucibus participiant, vnde nec huius loci ſunt.*

CLXXVIII. *Iuiubæ.*

ζίζυφα, Iuiubæ maiores oblongæ, *C.B.* 1. Iuiubæ, *Trag. Cord. hiſt. Lo. Tab.* Iuiubæ Arabum, *Lob.* Zizipha, *Matt. Caſt.* Ziziphus, *Dod. Cluſ. hiſt.* Ziziphus rubra, *Cam. Bruſtbeerlein.* Fructus ſunt arboris Ziziphi, magnitudine Oliuas, ſapore paſſulas maiores æmulantes,

æmulantes, vnicum referentes lapideum nucleum.

Asportantur ex Italia.

Vires. *Moderatè calf. & humect. Vsus precip. in pulmonum asperitate, tussi, pluritide, vrina acri, feruescentia sanguinis, erosione renum ac vesicæ.*

PRÆPAR.

Syr. de iuiubis. Vid. Disp.

CLXXIX. *Iuniperus.*

Ἀρκευθὶς, ἄρκευθος, Iuniperus, *Brunfens. Matt. Dod. Lon. Lob.* nostras, *Cam.* vulgaris, *Trag. Clus. hist.* Minor, *Fuchs. Cord. in D.* Syluest. *Cast.* Iuniperus & Iuniperus baccifera, *Tab.* Iuniperus vulgaris fruticosa, *C. B.* 1. German. *VVeckholder, VVachholder, VVachholderbaum, Krametbaum.*

OFFICIN. NAT.

Lignum, Baccæ, Gummi, Fungus.

Vires. *Lignum calidum ac siccum est 3. suaue olet (præcipue si Martio mense cædatur,) vnde & rasura eius non sine causa in cucuphis adhibetur, quippe cephalicum est, neruosumque genus insigniter roborat.*

Baccæ, *Calf. 3. sicc. 2. discut. incid. atten. Vsus præcipui, in cienda vrina, sudore, obstructis mensibus, obstructo liene, in affectibus capitis, neruorum, pectoris (tussi) in morbis à flatu, (vt colica) in mucilagine renum & vesicæ, &c. Suffitus vsitatissimus est tempore pestis, tùm è baccis, tùm è ramusculis suscitatus. Colliguntur baccæ sole in virgine existente.*

Gummi, *(Arab. Sandaraca vernix) truckner Firnis, calf. & sicc. 1. (alij 2.) condens. discus. Vsus præcipui in neruorum affectibus, resolutione, frigiditate, contractura, &c. conuenit & in capitis affectibus reliquis, à frigiditate subortis.*

N. 1. *Vernix liquidus, factitius est liquor, ex gummi hoc, i.e. Sandaracha in oleo lini soluta.* Valet ad ambusta, lenit dolores præcipue hæmorrhoidum.

N. 2. *Sandaracha Græcorum est Auripigmentum.*

Fungus. *Maio mense instar musci adnascitur, Inseruit aquæ ophthalmicæ.*

PRÆPAR.

1. 🜄. Ex baccis sine præmissa fermentatione raro destillatur.

2. *Spiritus.* Fit ex baccis cum 🜄 (♂♀ 4. 5. fermentatis & per vesicam destillatis. Vide l. 2.

N. *Alij loco 🜄æ sumunt cereuisiam, spiritusque copiam sibi persuadent maiorem: Verum enim verò maior illius pars cereuisiæ debetur.*

3. *Oleum ex baccis.* In destillatione 🜄æ vel spiritus simul extillat.

4. *Oleum ex ligno.* Fit per descensum vel Retortam. Applicatur extrinsecus in morbis, vt supra diximus, neruinis.

N. *Melius elicitur per vesicam, extillatque clarum.*

5. *Sal.* Ex cineribus baccarum elicitur, tùm quoq; ex ligno combusto.

6. *Rob. Iuniperinum. Mel Iuniperinum. Theriaca Germanorum.* Fit coctione cum 🜄, hinc expressione ac inspissatione.

N. *Quercetanus macerat ac coquit cum Vino.* Ph. Rest. c. 23.

7. *Extract. gummosum.* Ex ligno & cortice fit l. a. Quercetan. Ph. Rest. cap. 23.

8. *Extract. è baccis siccis.* Fit l. a. cum 🜄 vel cum 🜄, i.e. Spiritu Iuniperi. Dosis ℈j. ℈ij.

Vires. *Vtrumque Extractum excellens est sudorificum & Bezoarticum aduersus Epilepsias, pestes & affectus alios*

alios contagiosos atque venenatos.

9. *Elyxir. Iuniperium.* ℞. Baccar. Iuniper. maturar. ac electar. q. v. contundantur crasse, digeranturque affusa aliqua ▽ diuretica. Hinc exprime, abstrahendoque inspissa ad consistentiam mellis. Huius mellis Iuniperi cochl. 10. 11. 12. &c. misce optimè cum ▽a vitæ iuniperina, digereque aliquandiu, lenissimo calore (☉lis, & sim.) sic confecisti Elixyr Iuniperinum admirandarum virium, in calculo, quod insuper stomachicum insigne est, aliasque facultates eximias obtinet, de quibus in baccis.

Dosis cochl. j.

N. *Vir Generosus ac Nobilissimus Dn. Chun. Quirinus Schütke ab Holtzhausen, Illustriss. aulæ Darmstadinæ olim Mareschallus, vir in omni scibili solertissimus, iam morte immatura non sine plurimorum querela, ereptus, creberrimo Elixyris huius vsu annos plurimos à calculi iniuriis, quibus alias obnoxius maxime fuit, liber vixit, eoque nomine id mecum communicauit.*

L.

CLXXX. *Lactuca.*

Lactuca, *Lattich*, est { Hortensis { vulgaris, capitata, crispa } ; Sylueſtris. } *Vsuales sunt promiscue.*

N. *Nomen Lactucæ Botanicis omnibus vsuale est.*

Solo gaudet pingui & stercorato. Floret æstiuo tempore.

OFFICIN. NAT.

Folia ac *Semen.*

Vires. *Refrig. ad gradum vsque 3. siccat mitius, conciliat somnum, bilis feruescentiam ac æstum compescit, lac auget, aluum leniter mouet, ventriculo conuenit, multi ac laudabilis nutrimenti est, vnde & in acetariis vsurpari crebrius solet. Extrinsecus sedat dolorem capitis, medetur ambustis, somnum conciliat (in lotionibus pedum,) &c.*

Semen. *Est ex seminibus frigidis famosis illis, quæ minora dicuntur. Valet ad Gonorrhæam virulentam, ad urinæ ardorem, vt & ad reliqua quibus folia conuenire diximus.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex foliis.

2. *Succus inspissatus,*

3. *Caules conditi.* Fiunt è stolonibus nostratis lactucæ, dum caulescunt.

CLXXXI. *Lagopus.*

E generibus Lagopi vsitatius est, quod inscribitur λαγώπους, *Dioscorid. Plin.* λαγόπυρον, *Hippocr.* Lagopus seu pes leporinus, *Matth. Fuchs. Dod. Lob.* (cui & lagopyton.) Lag. maior, *Cæs.* minor, *Cam.* Lagopodium, *Tab. Ger.* Lepor. pes, *Cord. in D.* aliis trifolium leporinum. Germ. *Hasenklee, Hasenpfœtlein, Ratzenklee.*

Crescit inter segetes. Viget Iulio potissimum.

OFFICIN. NAT.

Herba cum Spicis.

Vires. *sicc. & adstring. vsus præcip. in profluuio alui, vteri (fluore albo) in dysenteria, hæmoptoisi, stranguria vulceratione vesicæ, &c. Extrinsec. in hæmorrha-*

gia hæmorrhoidum. Vulnerum, in tumoribus inguinum & herniis, &c. Quin & ad cutim Solis ardore induratam leniendam adhibetur (lotione.)

CLXXXII. *Lapathum.*

Est vel
- Acetosum. *Vide Acetosam.*
- Hortense. *Vide Spinachiam.*
- Syluestre
  - Angustifol. *De quo hîc.*
  - Latifol *Vid. Rhabarb. Monachorum.*
- Aquaticum.

Dicitur Rumex acutus, *Cord. in D.* Oxylapathum, *Fuchs. Matthiol. Cast.* Germ. Oxylapathum, *Dioscor.* Lapathum acutum, *Trag. Lob. Dod.* Lapathum satiuum. *Cam.* Lapathum seu Rumex, *Lon. Cast.* Lapathum folio acuto plano, *C.B.* 1. German. *Menge-vvurtz, Grindvvurtz, Streissvvurtz, Bubenkraut, vvilder Mangolt, vvilder Ampfer, Lendenkraut.*

Prouenit in locis incultis: Floret Maio ac Iulio.

Radix ac *Semen* sed raro.

Vires. *Lapathum temperatæ censetur naturæ in actiuis, alias ad siccitatem inclinat. Semen aluũ obstruit: Folia subducunt: Radix vsus crebri & præcipui est in scabie extergenda ac siccanda, idque extrinsecus, potissimum in lotionibus.*

PRÆPAR.

▽. *stillat.* Ex radice.

Vires. *Commendatur maximopere ad cutis maculas & pustulas, alphos, ionthos, vitiligines & lichenas.*

CLXXXIII. *Larix* seu *Larex.*

Λάριξ. Larix, *Brunf. Matth. Dod. Fuchs. Lon. Lob. Cast. Clus. hist. Tab. Ger. Cam.* German. *Lerchenbaum, Lerchendannen.*

Gaudet montanis, vnde & in Helvetia ac territorio Tridentino vulgaris est, viget ac Floret vere.

OFFICIN. NAT.

Resina & *Fungus* trunco adnatus Agaricum dictus. Vide infra.

Resina *fluit ex arbore ad medullam vsque perforata, venditurque titulo Terebinthinæ vulgaris. De hac vide infra Terebinthina.*

CLXXXIV. *Laurus.*

Δάφνη, *Lorberbaum.*

Est
- Hortensis
- Syluestris.
  - Latifolia *Hæc vsualis.*
  - Angustifolia vulgaris. *Hæc priori substitui potest.*

Dicitur (latifolia) Laurus latiore folio, *Matth. Cast. L.* Latifolia, *Cord. in D.L.* Latifolia mas, *Tab.* Laurus latifolia πατωτέρα Dioscor. *C. B.* 1. Angustifolia dicitur Laurus, *Brunf. Trag. Lon. Lob.* Laurus tenuifol. *Matthiol. Cord. in D. Cast. Cam.* Lauri altera species, *Dod.* Laurus mas, *Tab. & Ger.* Laurus vulgaris, *C.B.* 2.

Crescit sat copiosè in Italia, apud nos non nisi in hortis colitur.

OFFICIN. NAT.

Folia & *Baccæ.*

Vires. *Calf. & sicc.* 3. (*baccæ paulo calidiores*

calidiores sunt) emolliunt, resoluunt. Vsus pracip.(baccarum) in mensibus & vrinis ciendis, in affectibus neruorum, paralysi, in colica, in dolore post partum, in cruditatibus ventriculi. Extrinsecus conferunt folia ad ictus vesparum, molliunt tumores, promouent menses (in suffitu ac balneo) leniunt dolores, odontalgiamque mitigant (gargar.)

PRÆPAR.

1. *Electuar. de baccis lauri.* V. D.

2. *Emplastr. de baccis.* V. D.

3. *Oleum laurinum.* Vel ex baccis recentibus exprimitur, vel coquendo elicitur. August:

4. *Oleum stillat.* ℞. Bacc. ℔. ij. contusis superfunde ▽æ tepidæ ℔ iij. vel iiij. Postquam aliquandiu steterint, destilla per ✕ vel vesicam. Sic prodibit oleum ac ▽ per tritorium separanda.

Vires. *Oleum hoc stillat. discutit insigniter flatus ac ventositates, pracipue in spasmo grauidarum, vt & in colica; siderata membra illitu restituit, auribus inditum dolores compescit, auditumque confortat, delet impetigines, lentigines & quascunque faciei maculas. Denique ichorosis capitis vlceribus medetur, phthiriasin & tineas curat.*

Dosis gr. ij. iij. iiij. *Videatur Tentzel. in Exeg.*

5. *Spiritus.* Fit ex baccis cum ▽ fermentatis.

6. *Essentia.* Fit ex baccis que in spiritu infusæ, vires suas eidē cōmunicant.

CLXXXV. *Lens palustris.*

Lenticula lacustris, aquatica, Lenticula aquatica, *Brunfels.* Palustris, *Matth. Cord. in D. Lon. Ger. Dod.* Lenticula palustris vulgaris, *C. B. 2.* Germ. *VVasserlinsen.*

OFFICIN. NAT.

Folia aquis supernatantia.

Vires. *Refrig. humect. 2. Vsus praecipuus ad extinguendas inflammationes æstusq; sanguinis. Extrinsecus ad scabiem etiam malignam.*

CLXXXVI. *Lentiscus.*

Σχῖνος, *Dioscor.* Lentiscus, *Matth. Dod. Lon. Clus. Cob. Cæs. Cast.* German. *Mastirbaum.* Arbor est baccifera, in Italia, Gallia Narbonensi, & præcipuè in Insula Chio copiosè nascens.

N. *Bellon.* lib. 2. obseru. c. 8. *Solas Lentiscos in Chio Insula Mastichen proferre asserit, cui Experientia reclamat. Nimirum ex donatione Affinis mei dilecti D. Ioh. Glaseri, Pharmacopæi huius Reipub. solertissimi, frustulū obtineo mastiche ditissimum, quod sibi ex Heluetiis alpibus transmissum fuisse asserit.*

Exhibet officinis *Gummi resinam Mastichen* dictam, quam vide infra. Ex ligno fiunt vulgariter dentiscalpia, quæ reliquis laudem præripiunt.

N. *Hippocrates adhibet & baccas, quas σχίνας appellat.*

N. 2. *Exprimitur & oleum ex baccis*, Clus. in hist. *Verum nobis vulgare non est.*

CLXXXVII. *Leuisticum.*

Ligusticum vulgare, *C. B. 7.* (inter Libanotides,) Laserpitium Europæum Germanicum, Leuisticum, *Brunf. Lob.* vulgare, *Matth. Dod.* Ligusticum. *Brunf. Cord. in D. Lon. Tab.* satiuuum, *Trad. Cord. hist.* vulgare, *Cam.* Lybisticum vulgare, *Fuchs. con.* Laserpitium, *Ger.* Smyrnium. *Fuchs.* aliàs Hippóselium, Germ. *Liebstœckel.*

 N. *Est*

N. *Est & Ligusticum verum. V.d. Seceli offic. Est itidem Laserpitium aliud* Dioscoridis,*ex quo Laser Gummi, modernis incognitum.*

Floret inprimis Iulio mense,gaudet solo vmbroso.

OFFICIN. NAT.

Folia.Radix. Semen.

Vires.*Calf.& sicc.3.incid.aper. alaxipharmacum est ac diureticum,vulnerariumque. Ventriculum roborat, asthmati subuenit,menses & lochia ciet,fœtum mortuum eiicit(semen) tartarum lentum resoluit, doloresque inde natos sedat, Epatis, Lienisque obstructiones reserat, adeóque præcipuè Ictero conuenit. Extrinsecus vsus eius creberrimus est in balneis, cataplasmatis(vtero & vreteribus dicatis)in Emplastris vulnerariis,& sim.*

N.1. *Vulgus per caulem cauum potum haurire sueuit,quo tussim sedatum iri,sibiperſuadet.*

N.2.*Radicem effossam, dum* ☉ *in* ♈ *intrat amuleti loco appendunt in atrophia.*Fel.*VVürtz.*

PRÆPARATA.

1. ▽ *stillat.* Ex integra herba cum rad. ac flor. mense Iulio collectis.
2. *Oleum stillat.* Cum ▽ ascendit.
3. *Sal.*Ex cinere.

CLXXXVIII. Lichen.

Lichen petræus, Lichen saxatilis, Muscus saxatilis,Hepatica, *Brunfels. Lob.Lon.Tab.* hepatica saxatilis, fontana,*C.B.*1.Iecoraria seu hepatica fontana,*Trag.*Lichen,*Matth. Fuchs. Dod. Cord.in D.Cast* Lichen 1.petræa,*Ger.* Germ. *Leberkraut*, Steinleberkraut, *Steinstechten, Mooskraut, Brunnenkraut.*

N. *Huic surrogatur muscus arboreus crustaceus. Vide Pulmonaria arborea.*

Floret Maio & Iunio,floresque fert instar stellarum. Crescit locis vdis & vmbrosis in puteis, iuxta fontes, & simil.

Vires.*Refrig.& sicc.absterg. Epatica insignis est. Vsus præcipi in Epatis obstructione & Vesicis(quarum signaturam in foliis gerit.) Hinc in Hectica, in Ictero, in Scabie & Lichenibus, in gonorrhæa, in febri. Extrinsecus sistit sanguinem in vlneribus.*

PRÆPAR.

▽ *stillat.*Fit in fine Maij ac principio Iunij.

CLXXXIX. Ligustrum.

Κύπρος, Ligustrum, *Brunf. Matth. Fuchs.Cord.in D.Lob.Cast.Tab.Ger* Ligustrum Germanicum,*C.B.*1. vulgare, *Trag.*maius,*Lon.*Phyllirea,*Dod.* Arab. Kenne.German. *Hartriegel,Beinholtz, Reinvveiden, Mundholtz.*

Est {
- Vulgare;*quod officinarum & huius loci.*
- Myrtifolium, Foliis laciniatis, Ægyptiacum latifolium, Angustifolium } *officinis inusitata.*

Crescit passim in sepibus. Floret Maio Iunio.

OFFICIN. NAT.

Folia,Flores.

Vires. *Refrig. & sicc.astring. incid. (folia efficacius,flores imbecillius)proinde conducunt ad inflammatio es,putredines, exulcerationes oris & faucium, ad procidentiam & tumorem vuæ, laxitatem*

tem gingiuarum (in collution.) Quin & intrinsecus ad scorbuti curam folia maxime facere compertum est. Adhiberi quoque possunt in profluuiis sistendis, &c.

PRÆPAR.

1. ▽ *stillat.* E floribus.

N. *Hæc commendatur præter dictas qualitates ad oculorum inflammationem & rubedinem.*

2. *Oleum infusum*, sed raro.

CXC. Lilium.

Κρίνον, Lilium. Germ. *lilien, Gilgen.*

Liliorum genera diuersa sunt, album scil. aureum ac cruentum: Officinis tamen vsitatius est album, quod insignitur lilium, *Brunf. Matth. Cast.* Lilium album, *Trag. Fuchs. Lon. Tab.* Lil. candidum, *Cord. in D. Lob. Dob.* Lilium album vulgare, *Cam.* Lilium album flore erecto & vulgare, *C. B.* 1.

Gaudet solo pingui stercorato ac vmbroso, Floret Iunio.

OFFICIN. NAT.

Flores, Radix, Stamina.

Vires. Flores *moderatè calf. & humect. partium sunt diuersarum, & anodyni, digerunt, maturant.*

Radix, *absterg. & sicc.* 1. *digerit itidem, emollit maturat. Vsus internus rarus est, externus crebrior, isque tumoribus maturandis & leniendis, in clauis pedum, &c. sanandis, in pudendis parturientium molliendis, in ambustis emendandis, &c.*

Stamina *exhibentur ad facilitandum partum cum ▽ verbenæ vel simili.*

PRÆPARATA.

1. *Conseru.* Flor. alb.

2. ▽. Ex florum foliis recentibus, iisque tùm solis, tùm concisis cum radice.

Vires. *Vsus est crebri in affectibus pulmonum, asthmate, tussi, & simil. Extrinsec. in facie dealbanda (cum camphora & oleo ♀.)*

3. ℴℴ *Lilinum simplex.* Ex floribus foliis in ol. oliuar. veteri infusis. Vide Disp.

4. ℴℴ *Lilior. compos.* Ex iisdem floribus ac aromatibus. Vide Disp.

CXCI. Lilium conuallium.

Lilium conuallium album, *C. B.* 2. Ephemerum non lethale, *Fuchs.* Cacilia Lilium conuallis vel sylu. *Brunf.* Lilium conuallium, *Trag. Matt. Dod. Cast. Tab. Ger. Clus. hist.* Lilium conuallium vel vernum Theophrasti. *Lob.* Germ. *Meyenblümlein.*

N. *Est & Lilium conuallium flore rubente, sed minus vsitatum.*

Gaudet solo humido, nemoroso, Floret initio Maij.

OFFICIN. NAT.

Soli *Flores* raro *Radix.*

Vires. *Calf. & sicc. cephalici sunt. Vsus præcipui in morbis capitis frigidis vt Apoplexia, Paralysi, Vertigine, Epilepsi c. Hinc & in Lypothymia. Insigne itidem errhinum exhibent puluerisati.*

PRÆPAR.

1. ▽ *simplex.* Ex floribus.

2. *Spiritus Vini Liliatus.* Ex floribus cum Vino vel Maluatico destillatis.

3. *Spiritus Lilior.* Ex floribus fermentatis destill.

4. *Conserua.* Ex floribus.

5. *Oleum.* Ex infusion. florum recentium in oleo veteri.

6. *Puluis sternutatorius.* Ex floribus puluerisatis.

N. *Sunt qui succum instar olei præparant. Floribus implent vasculum, occluduntque:*

duntque: hinc per mensem in formicarum aceruo sepeliunt, vt in succum liquescant. Anodynum hoc censetur insigne antipodagricũ, curatiuumque serpiginis.

CXCII. *Limonia mala.*

Λιμώνια μῆλα, Germ. *Limonien.* Poma sunt mali limoniæ, *C. B.* 1. Videatur malus Limonia, *Matth. Dod. Lon. Cast. Tab.* Limones, *Cord. in D. Bellen. Lob. Clus. hist.* Limon arbor ex citri genere, *Cord. hist.* Malus Limonia acida, *C. B.* 1.

Vires. *Citri mali virtutes æmulantur, nisi quod vt magis acidiuscula sunt, ita & magis refrigerantia ac siccantia. Vsus præcip. in febribus aliisque morbis calidis, in calculo, & sim.*

PRÆPAR.

1. *Succus expressus.*

2. *Syr.* de succ. express. & sacchari $\frac{1}{2}$. Vid. Disp.

3. ▽ Ex floribus quæ raro extat.

N. *Sunt qui cortices cum succo clauso vase macerant, & postea destillant.*

CXCIII. *Linaria.*

Linariæ genera plurima occurrunt, ex his solummodo inseruit Officinis, Linaria vulgaris luten flore maiore, *C. B.* 3. Osyris, *Matth. Cord. in D. Lob. Cast.* maior Tabinaria, (& pseudolinum,) *Brunf. Ger.* 1. *Dod. Lon.* Linaria vulgaris, *Trag. Cam.* Germ. *Leinkraut, vvilder Flachs, Hankraut.*

Crescit locis incultis & cultis iuxta sepes. Floret Iunio, Iulio ac Augusto.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Calf. & sicc. est diuretica, amari saporis. Vsus præc. in Ictero & obstructo Epate. In vrinæ difficultate, in hydrope. Extrinsecus imponitur abdomini in stranguria; ano, in hæmorrhoidum dolore.*

▽ *stillat.* Ex integra planta in fine Maij collecta.

Lingua Ceruina, *vide* Scolopendria.

CXCIV. *Linum.*

Linum { satiuum. *Hoc vsual.*
Flachs, { syluestre. *Minus vsuale.*

Dicitur Linum, *Brunfels. Matth. Fuchs. Tab. Cord. in D. Lon. Cast.* Linum satiuum, *Trag. Dod.* Linum vulgare cæruleum, *Lob.* Linum satiuum, *C. B.* 1.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calf.* 1. *in reliquis temperatum est, digerit, emollit, maturat. Vsus præcip. in tussi, pleurisi, phthisi. Extrinsecus maturat tumores, lenit dolores, fœtum expellit.*

PRÆPAR.

1. *Mucilago.* Fit coctione vel infusione seminis in ▽.

2. *Farina.*

3. *Oleum expressum.*

Easdem vires retinet, quas semen. Prodest etiam ad pterigia oculorum, (instillatum) inprimis cum successu exhibetur pleuriticis atque dolore colico vexatis, in quibus & extrinsecus prodest, vt, & in Liene duro.

Dosis ad ℥ij.

N. 1. *Stupa & tela inseruiunt nõ raro aliorum medicamentorum susceptioni & applicationi. V. g. Tela recens anodynis nephriticis suscipiendis familiaris est.*

N. 2. *Huc oleum dictum è chartis combustis, videlicet charta accenditur, imponiturque laminæ stanneæ vt comburatur.*

buratur. Sic adhærescit stanno liquor crassus, colligendus.

Vires. *Anodynum est ac consolidatiuum. Hinc vtile in odontalgia, lichenibus, &c.*

CXCV. *Lotus.*

Lotus hortensis, *Tab.* hortorum odora, *Lob.* syluestris, *Matth. Cast.* satiua, *Cord. in D. & hist. Cam.* Trifolium Dioscoridis, *Trag.* Trifol. odoratum *Fuchs. Lon* Trifol. odor. alterum seu Lotus satiua, *Dod.* German. *Siebengezelt*, quod septies in die odorem mutare dicatur, *tamen Steinklee, Gartenklee.*

Seritur in pratis. Floret Iunio, Iulio, Augusto, eiusdem anni quo sata est.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus & *Semen* sed raro.

Vires. *Calfac. temperatè sicc. digerit, absterg. alexipharmaca, anodyna, diuretica ac vulneraria est. Vsus præcip. in pleuresi, dysuria, Epilepsia vterina, Hydrope incipiente, &c.*

Extrinsec. in vulneribus ab inflamm. defendendis & consolidandis, eorum veneno corrigendo (fotu) hæmorrhoidibus leniendis) balneo vel fotu) in oculorum nubeculis (succus instillatus.

PRÆPAR.

1. ∇. *stillat.* Ex herba cum floribus.
2. *Ol. infus.* Fit ex fol. & floribus in ol. comm. maceratis.

Vires. *Ad vulnera glutinanda, Herniasque puerorum sonandas, tumoresque molliendos & maturandos plurimum commendatur.*

N. *Herbam aridam interponunt vestimentis ne à tineis rodantur.*

CXCVI. *Lupulus.*

Βρύον, Lupulus salictarius, *Hopffen.*
Domesticus. *Hic præfertur.*
Syluestris.

Dicitur Lupulus, *Brunf. Matth. Dod. Clus. hist. Tab.* Lupulus satiuus, *Trag. Lon. Cast.* (mas) *Cam. in Matth.* Lupus salictarius, *Fuchs. Lob.* Lupulus mas, *C.B.* 1.

Floret Augusto: Solo gaudet pingui

OFFICIN. NAT.

Flores & Iuli. Martio mense prorumpentes.

Vires. Flores *calf. & sicc. 2. amari saporis, anodynique sunt, discutiunt. Vsus præcip. in obstructione Lienis ac Epatis & inde in Ictero, in hypochondriacis affectibus, &c. ciet menses & vrinam. Extrinsecus sedat dolores, auxiliatur contusionibus, luxationibus; tumoribus.*

Iuli *(turiones, asparagi) mundificant sanguinem, adeóque à scabie præseruant (in acetariis assumpti.)*

N. *Nimius eius vsus granat caput.*

PRÆPARATA.

1. ∇ è flor.
2. *Syrupus de lupulo.* Ex succi turionum ante enata folia expressi, ℔ iiij. succ. fumar. ℔ij. cum saccharo,

M.

Macis & macer, *vide* Moschata.

CXCVII. *Maiorana.*

Ἀμάρακος, Σάμψυχον, *Maioran, Meseran, Maseron, Meyran.*

Maiorana {
- peregrina. *Vide Marum.*
- satiua {
  - latifolia vulgaris
  - tenuifolia minor.
- }
- syluestris.

}

Ex

Ex his vſualis eſt ſatiua vtraque, è quibus tamen latifolia præfertur, *C. B.* 5. quam noſtrates rubram vocant, eô, quod caulis nonnihil ad rubedinem inclinet.

Vocatur Maiorana, *Brunfelſ. Dod.* Amaracus, *Matth. Fuchſ.* Sampſuchus ſiue Amaracus, Latinis Maiorana, *Cord. in D. hiſt.* Amaracus vulgatior, *Lob. ico.* maior, *Caſt.* Sampſuchus, *Lob.* Maiorana vulgo, Maron. *Dioſc.* Maiorana ſiue amaracus maior, *Tab. Ger.* Amaracus ſylueſtris annua, *Cam.* Maiorana vulgaris, *C. B.* 5.

Gaudet ſolo vmbroſo, ſtercorato humido. Floret Iulio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Folia, Semen,

Vires. *Calf. & ſicc. initio. eſt partium tenuium, digerit, attenuat. Vſus præcip. in affectibus capitis ac neruorum, hinc & vteri & ventriculi: ciet menſes (in peſſario.) Confortat cerebrum, eiuſque flatus diſcutit: errhina eſt & apophlegmatiſans.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex foliis recentibus in MB.
N. *Præſtat gemmas cũ vino deſtillare.*
2. *Conſerua.* Ex foliis ſeu ſummit.
3. *Confect. Sem.*
4. *Ol. ſtillat.* Ex foliis.
5. *Balſamus.* Fit ex oleo deſtill.

CXCVIII. *Malabatrum.*

Μαλάβαθρον, Malabathrum, *Matth.* (cui & Folium,) *Lob. Tab.* Folium Indi ſeplaſiariorum, *Trag.* Caſſiæ folium, *Cord. in D.* Tamalapatra, *Garz. Cluſ.* Cadegi Indi, i. e folium Indum, Arabibus, *C. B.* 1. German. *Indianiſch Blat.*

Dioſcorides folia hæc in aquoſis creſcere locis aquiſque innatare ſcribit, vti lens paluſtris. Garcias ab horto autem eſſe folia arboris ait, inueniríque copioſe in India ac maxime in Cambaia, procul ab aquis. Vtrum ergo folium modernum cum veterum idem ſit, eſt de quo ambigitur.

Eligenda ſunt recentia, viridiuſcula (non nigra.)

Vires. *Iiſdem facultatibus pollent, quibus ſpicanardi, ſed fortioribus: vrinam potenter mouent.*

CXCIX. *Malua.*

Malua { Sylueſtris { folio rotundo / folio ſinuato } *huius loci.* / Hortenſis ſeu arborea. *Loci ſequentis.* }

Appellatur Malua, *Brunf. Matth. Caſt.* Malua vulgatiſſima, *Trag.* Malua ſylueſt. pumila, *Fuchſ. Dod.* Malua ſylu. repens pumila, *Lob. Ger.* Malua ſylu. ſupina, *Cord. hiſt.* Malua minor, *Lon.* ſylu. minor, *Tab.* vulgaris minor, *Cam.* Malua ſylueſt. folio rotundo, *C. B.* 1. Græc. μαλάχη, Germ. *Pappeln, Raſzpappeln, Haſzpappeln.*

Creſcit paſſim inculta, gaudet ſolo pingui ac humido: Floret Maio ac ſeq.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores, Semen, Radix.

Vires. Herba *(folia & flores) moderatè calf. (aliis refrig.) humect. emollit, lenit dolores, laxat aluum, vrinæ acrimoniam mitigat. Vſus præcip. in affectibus pulmonum, Veſicæ, Inteſtinor. Vteri. E. g. phthiſi, tuſſi, raucedine, calculo, eroſione veſicæ ac inteſtinor. in duritie*

vteri,

vteri,febribus,&c. Extrinsecus in tinea capitis(dum vrina in lixiuium cocta) in tumoribus maturandis, doloribusque sedandis(cataplasm) in aluo lenienda, dolore nephritico mitigando (clyster.)

N. *Semen & radix iisdem pollent viribus, sed vsus rarioris sunt. Præferuntur nihilominus in medicamentis internis.*

Radix *cocta furfures capitis cadere facit(lotione.)*

PRÆPARATA.

1. ▽ *stillat.* Ex fol.& flor. Maio collectis.

2. *Conseru.flor.* Verùm rari vsus est.

CC, *Malua arborea.*

Malua rosea folio subrotundo, Malua hortulana, *Brunf.* hortensis, *Trag. Fuchs. Dod. Lon. Ger.* Malu.maior, *Matth.* Malu.arborea, *Tab.* Malua Romana, *Gesn.* Malu. maior vnicaulis, *Matth. Cast.* Malu.rosea fruticosa, *Lob.* Germ. *Herbstrosen, VVinterrosen, Erndrosen, Gartenpappel, Bavvrosen.*

Est flore simplici vel pleno, eoque coloris albi, purpurei, incarnati.

Crescit in hortis: Floret in fine æstatis, initioque autumni.

OFFICIN. NAT.

Flores soli.

Vires. *Calf. & hum. minus tamen quam vulgaris malua: subastring. vsus præcip. in consillarum morbis oris putredine(gargar.) in fluxu menstruor. in reliquis, maluæ vulgari similis est.*

CCI. *Mandragora.*

Μανδραγόρας. Arab. Iabora. Hebr. Dudaim. Germ. *Allraun*, herba est baccifera, radicem habens, quæ hominis partes, inferiores aliquatenus repræsentant.

Estq; mas vel fœmina, ille vsualior. Insigniturque Mandragora mas, *Trag. Fuchs. Matth. Cord. in D. Lob. Cam.* Mandragoras albus seu masculus, *Cord. hist.* Mandrag. mas vel alba, *Cam.* Mandragora fructu rotundo, *C. B.* 1.

OFFICIN. NAT.

Cortex radicis, qui ad nos aliunde potissimum ex Italia asportatur.

Vires. *Refrig.* 3. *sicc.* 1. *emollit mire, Narcoticus est ac saporiferus, rari vsus intrinsecus. Extrinsecus vsus eius est in oculorum rubore ac dolore, in Erysipelate, in tumoribus duris, struma, &c.*

PRÆPAR.

Ol. Fit ex decoct. cortic. aliorumque narcoricor. succis, atque oleo. Vide Disp.

CCII. *Marrubium.*

Marrubium { Nigrum Ballote. *Hoc minus vsuale.* / Album, *Hoc officinale est.* }

Dicitur Marrubium album vulgare, *C. B.* 1. Marrubium, *Matth. Cord. in D. Fuchs. Dod. Cast.* vulgare. *Clus. hist. Lob. Tab. Ger.* Marrubium fœmina, *Brunf.* Candidum, *Trag.* Germ. *vveisser Andorn.*

Crescit incultum iuxta vias. Floret Iulio.

OFFICIN. NAT.

Folia sola.

Vires. *Calf.* 2. *sicc.* 3 *aper. absterg. atter. saporis amari. Vsus præc. in obstruct. pulmonum Epatis Lienis, Vteri, adeoque in Phthisi, in expuitione sanguinolenta, in partu. difficili, lochiisque remoratis. Extrinsecus vsus eius rarior est.*

 N. *Vesica*

N. *Vesicæ ac renibus censetur noxium, correctum tamen Glyzyrrhiza ac passulis nihil nocere dicitur.*

PRÆPAR.

1. ▽ *still.* Ex integra planta, Iunio ac Iulio collecta.

2. *Syrup. de prassio.* Fit ex herbis pectoralibus, radic. aperient. emoll. &c. Vide Disp.

3. *Spes. Diaprassiu.* Vid. Disp.

CCIII. *Marum.*

Planta est exotica, Maioranæ, in facultatibus ac figura similis, adeo vt pro vna eademque herba à nonnullis habeantur. Quamobrem cum maro hisce in regionibus destituamur, Maioranam vel Dictamnum Creticum substituere solemus.

PRÆPARATA.

Pilulæ Marocostinæ Mindereri. Vide lib. 2.

CCIV. *Matricaria.*

Arthemisia tenuifolia, *Tab. Fuchs.* & nostras, *Lob.* Parthenium, *Matth. Dod. Cord. in D. Cast.* Amaracus, *Galen.* Matricaria parthenij 1. species, *Brunf.* Matricaria. *Trag. Lon. Cam. Ger.* Matricaria vulgaris. *C. B.* 1. Germ. *Metram, Methran, Meter, Meterkraut, Mutterkraut, Feberkraut.*

Crescit in hortis, floret Iunio Iulio.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus.

Vires. *Calf.* 3. *sicc.* 2. *attenuat, incid. Vsus præcip. in affectibus Vteri frigidis ac flatulentis, in obstruct. mensium, in impotentia Veneris, in hydrope (purgat per vrinam nonnunquam & per aluum,) &c. in febribus putridis; in calculo renum, in vertigine. Extrinsecus in suffocat. matricis (decoct. cum + naribus applicatum) in mensibus ciendis (pessar.) in duritie mammar. (catapl.) in æstu febrili mitigando (fricando dorsum) in arthritico dolore sedando, &c.*

PRÆPAR.

1. ▽ *still.* Fit ex integra herba mens. Maio & Iunio.

2 ⊖ Ex cinere.

3. *Syr. de Matricaria.* V. D.

4. *Ol. stillat.* raro extat.

CCV. *Matrisylua.*

Matrisyluæ vocabulum, diuersis plantis attribuitur, Epaticæ stellatæ, 2. Caprifolio ac 3. Hormino. Vide suis locis.

CCVI. *Melilotus.*

Melilotus vera, maior vulgaris, *Trag.* Lotus Vrbana, *Matth.* Syluestris, *Fuchs. ico Tab.* officinarum Germaniæ, *C. B.* 1. Melilotum maius, *Brunf.* Melilotus, *Lon.* saxifraga lutea, *Fuchs.* Loti siue trifolij species, *Cord. in D.* Melilotus Germanica, *Lob. Cam. Ger.* Trifolium odoratum, 1. & 2. *Dod. Honigklee, Steinklee edler Steinklee.*

Gaudet locis saxosis. Floret integra æstate.

OFFICIN. NAT.

Flores seu integra *Herba*, *Semen.*

Vires. *Calf.* 1. *emoll. disc. dolores mitigat. Vsus creberrimi præcipue extrinsecus, in tumoribus, doloribus, oculis rubicundis, in clysteribus, & sim.*

N. *Quoties simpliciter Meliloti fit mentio, semen recipiendum.*

1. ▽. Ex herba cum flore still.

2. *Emplastrum*

2. *Emplastrum de Meliloto.* V. D.

CCVII. *Melissa.*

Μελισσόφυλλον, Melissophyllum, *Matth.Cast.Tab.* Melissophyllum vulgare vel adulterinum, *Fuchs.* Apiastrum, *Matth.Cord.in D. Lob.* Citrago, *Gesn.* Melissa, *Brunf. Dod.Ger.* Melissa domestica vel 2. *Trag.* nostras *Cam.* hortensis. *Lon. & 1.C. B.* Germ. *Melissen, Ivenblat, Biensaug, Mutterkraut.*

N. *Est & Melissa peregrina, quæ à loco natali vnde asportatur, Turcica, Italica, &c. dicitur, coliturque itidem nonnunquam apud nos in viridariis, sed manus ea est vsualis.*

Floret Iulio: crescit in hortis.

OFFICIN. NAT.

Vires. *Calf. 2. sicc. 1. Vsus magni est in affectibus cephalicis, cardiacis vterinis, hinc & in stomachicis, adeoq; in Melancholia, in somnis turbulentis, Paralysi, Apoplexia, Epilepsia, Vertigine, Lipoth mia, cruditate ventriculi, remoratis mensibus ac lochiis puerperarum, suffocationeque vteri, emendat insuper fœtorem anhelitus. Extrinsecus in vterinis balneis, cataplas. in ictibus venenatis, apum, vesparum. &c.*

N. *Recensentur inter herbas cordiales.*

PRÆPAR.

1. ▽ *still.* Ex herba integra in MP.
2. *Ol.* Ex herba sicca, raro extat.
3. *Extract.* Ex foliis.
4. *Conserua.* Ex floribus.
5. *Syrupus simpl* Ex succ & sacch. ℔ .
6. *Compos.* Fernel. V. Disp. Noriberg.

CCVIII. *Melo.*

Πέπων, Melo, *Brunf.Tab.Trag, Ger.* Melo siue melopepo vulgi. Cucumis, *Gal. Dod.* Melo vulgi seu cucumis antiquorum, Melopepo Dioscoridis, *Lob.* Melo pepo, *Lon.* Pepo, *Matth.ico, Fuchs.Cast.* Pepo, grandis Melo, *Cord.hist.* Melo vulgaris, *C. B.* 1. Germ. *Melonen, Pfeben.*

N. *Matthiolus maiores vocat Pepones, minores, melopepones.*

Gaudent solo aprico & versus meridiem sito, pingui, æstateque serena. Colligendi sunt ante ortum solis.

OFFICIN. NAT.

Semen excorticatum & non excorticatum.

Vires. *Ipse fructus seu pulpa refrig. & hum. nutrimenti est mali, putrescibilis, febribus ac torminibus generandis apti.*

N. *Minus nocet coctus, potuque vini & pipere correctus.*

Semen, *est è 4. seminibus frigidis maioribus, aperit ac abstergit, Epaticum est & nephriticum, ea propter confert tussi, phthisi & febribus medetur stranguriæ, ardorem vrinæ, sitimque sedat, &c. Vide & reliqua semina frigida maiora, cum quibus in omnibus conuenit.*

PRÆPARATA.

Melones conditi. Inciduntur melones nondum maturi, secundum longitudinem, maceranturque in +o dies aliquot (10) hinc effuso + recens affunditur maceranturque denuo. Tandem exempta ac siccata in melle vel saccaro syrupisato sensim coquuntur admistis aromatibus pro libitu.

CCIX. *Mentha.*

Μίνθη, ἡδύοσμος. *Müntz, Balsam.*

Est
- satiua
  - Acuta } *huius loci.*
  - Crispa }
  - Sarracenica *Vide loco sequenti.*
- Syluestris. Mentha caballina, mentastrum; *minus officinalis est.*
- Aquatica. *Vide sisymbrium.*
- Cattaria. *Vide Nepeta.*

Etsi mentha vtraque tàm acuta, quàm crispa earundem virium adeoque officinalis vtraque sit, præfertur tamen à nonnullis Crispa ceu nobilissima, siue verticillatam velis siue spicatam & potissimum cuius caulis ad rubedinem inclinat, rubra inde vulgo dicta.

Videatur Mentha satiua seu crispa, *Trag. Cord. in D.* Mentha satiua altera, *Matth. Fuchs. Dod.* Crispa, *Lon. Cam.* siue Balsamita. Mentha rotundifolia altera flore spicato, siue cruciata Mentha, *Lob.* Mentha satiua minor, *Cast.* Mentha rotundifolia crispa spicata, *C.B.* 5 Germ. *Krausemüntz.*

Mentha angustifolia spicata. *C.B.* 7. Mentha, *Brunf.* 1. *Matth. Cast.* satiua vel hortensis 3. *Dod. Fuchs.* acuminata, *Lon.* acuta, *Tab.* Roman. *Lob.* cruciata, *Ger.* odorata angustifolia, *Cam.* Germ. *Spitzmüntz.*

N. *Hæc foliis est tum latioribus, tum angustissimis & longissimis.*

Colitur in hortis: gaudet locis apricis non pringuibus quidem, sed humidis. Floret Iulio.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires *Calfac. & sicc. in princ. 3. partium est tenuium, subastring. Vsus præcip. in ventriculi imbecillitate, cruditate, singultu, vomitus flatibus, ardore, Epatis obstructione, intestinor. dolore, capitis vertigine, lactis coagulationem impedit. Extrinsecus corrigit ventriculi imbecillitatem doloresque colicos sopit (cataplas.) duritiem mammarum lactisque coagulationem, capitis achores sanat, &c.*

N. *Mentha aquatica easdem cum satiua vires habet, adeoque in defectu substitui poterit.*

PRÆPAR.

1. 🜄 *stillat.* Ex herba.

N. *Mulierculis vsitatissima est, ad tormina ventris in infantibus compescenda.*

2. *Syrup. de mentha minor.* Ex succis menthæ granatorumque añ. Vide Dispens.

3. *Syrup. de mentha maior.* V D.

4. *Conserua.* Dx foliis.

5. *Oleum stillat.*

6. *Oleum. infus.* Ex mentha crispa.

7. *Balsamus.* Rarus est.

8. 🝠. Ex cinere.

CCX. *Mentha Sarracenica.*

Balsamita, *Brunf.* Mentha Sarracenica, *Cord. in D. Lon. Cam.* Mentha corymbifera maior, *Cord. hist.* Costus hortorum, *Lob.* M. Græca, *Matth. Cast.* Alisma, *Trag.* M. hortensis Corymbifera, *C.B.* 1. (& 2.) aliis mentha Romana, Mentha S Mariæ, Germ. *Irauvenmüntz, Marienmüntz, Pfannkuchenkraut.*

Colitur in hortis & cæmiteriis. Floret

Floret Iunio, Iulio.

Officinalis quidem est, sed rarissime, non è re tamen esset, asseruare *Folia* grati odoris & saporis; vt & *Radices.*

Vires. *Calf. sicc. aper. attin. discut. absterg. auxiliatur vterinis affectibus, menses ciet, iecur corroborat, peculiarique vt opij aliarumue venenorum malignitatem retundere statuitur.*

Dosis ad ʒij. præcipuè radix.

Extrinsecus adhibetur in balneis ad ciendos menses, &c.

CCXI. Mercurialis.

λινόζωστις, Germ. *Bingelkraut*, nostratibus, *VVincergrün.*

Mas testiculata, C.B.1.		*vsurpantur promiscuè.*
Fœmina spicata C.B.2.		

Mas insignitur Mercurialis, *Trag. Brunf.* M. mas, *Matth. Fuchs. Dod. Lob. Cast. Tab. Ger. Cam.* Mercurialis mascula, *Cord.* Phyllon arrhenogonon Theophr. *Cord. in D.* Mercurialis testiculata siue mas, *Diosc. C. B.* 1.

Fœmina dicitur: Mercurialis vulgaris & 1. *Trag.* M. fœmina, *Matth. Fuchs. Dod. Lob. Cast. Tab. Ger.* M. spicata seu fœmina, *C.B.* 2.

Nascitur in campestribus cultis, vinetisque. Floret per integram æstatem.

N. *Est & mercurialis sylnestris seu montana, sed minus vsualis.*

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Mercurialis calf. & sicc. 1. absterg. aluum mouet (bilem ac* ▽ *as purgat.) Extrinsecus vulua adhibita menses & secundinas trahit, tumores emollit, creberrimi vsus est in clysteribus.*

N. *Sunt è nostratibus mulierculis, qui Mercurialem infantulis cum pappa exhibent, vt aluum solutam retineant, torminaque præcaueant.*

PRÆPARAT.

1. ▽ *stillat.* Ex herba florescente.

2. *Syrup. de succo Mercurialis,* & saccharo ⁝. Vide Disp.

3. *Mel. Mercuriale.* Ex succo & mell ⁝. Vide Disp.

N. *Adhibentur potissimum in clysteribus.*

CCXII. Mespilus.

Μέσπιλος, Mespilus, *Brunf. Trag. Lon. Lob. Dod.* Mespilus altera, *Matth.* Mespeli altera species sponte proueniens, *Cord. in D.* Mespilus vulgaris, *Clus. hist. Cam. Epit.* Mespilus vulgaris Germanica folio laurino non serrato, *C. B.* 1. siue Mespilus syluest. Germ. *Nespelbaum, Mespelbaum.*

Crescit in hortis. Floret Iunio, Fructus fert Octobri.

OFFICIN. NAT.

Fructus (μέσπιλον) *Ossicula, Folia.*

Vires. *Fructus. (mespila.) Refrig. sicc. saporis sunt austeri, astringunt, constipant valide, ventriculo noxia sunt, præcipue dum duriuscula adhuc extiterint, emollita enim astringunt leuius, nocentque minus, ac facile putrescunt. Vsus esse possunt in diarrhœa, dysenteria, Extrinsecus in vomitu, fluxuque alui sistendo (cataplas. impositi)*

Ossicula *(lapilli, acini) commendantur summopere ad calculum atterendum & expellendum.*

Folia, *similem vim cum fructibus obtinent, adeoque & iisdem indurationibus inseruiunt. Et præcipue in gargarismis, Balneis vterinis.*

PRÆPAR.

Condit. fructus: cum melle.

CCXIII. *Meum.*

Μῆον, Officin. Meu indeclinabiliter. Meum, *Matth. Tab. Cam. Ger. Cast. Dod.* Daucus, *Cast.* Tordylium, *Cord. in D.* Meum vulgare tenuifolium, *Clus. hist.* Daucus Creticus, *Trag. Fuchs.* Seseli Creticum, *Fuchs.* Meum foliis anethi, *C.B.1. Beervvurtz, Bævvurtz, vvilder Dill, Bärendill, Bærenfenchel, Mutiervvurtz, Hertzvvurtz.*

Crescit copiose in sylua hercinia, aliisque locis montanis, vt & in montibus campestribus & apricis: apud nos non nisi in hortis cultum inuenitur. Floret Iunio ac Iulio.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Calf. 3. sicc. 2. atten. aper. flatus discutit, Vsus præcip. in inflatione ac ructu ventriculi, in mensibus ac vrina ciendis, in vteri suffocat. in torminibus ventris, in catarrhis tartaroque Pulmonum expectorando. Extrinsecus in balneis, cataplasmatis, &c.*

PRÆPAR.

Multas ingreditur compositiones, vt & ipsam Theriacam.

CCXIV. *Milium.*

Κέγχρος, Milium, *Brunfels. Trag. Matth. Fuchs. Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Cast. Tab.* Milium aureum & album, *Cam.* Milium semine luteo vel albo, *C.B.1. Hirs, Hirschen.*

Gaudet solo arenoso humido. Floret Augusto.

OFFICIN. NAT.

Semen ac *Farina* seminis

Vires. *Refrig & sicc. 3. aluum constipat, est difficilis digestionis, plurimi tamen ac laudabilis nutrimenti. Decoctum sudorem ac vrinam potenter mouet. Extrinsecus exiccat catarrhos, dolores capitis & ventris sedat (tostum cum* ⊖ *calidè vertici vel ventri impositum) consumit lac, pellit calculum renum (in baln.) Diarrhœam infantum sistit (cataplas.) cum decocto sumach.*

PRÆPAR.

1. ▽ *stillat.* Ex herba florescente. Insigne præseruatiuum censetur in calculo.

2. *Decoctum D. Ambrosii.* ℞. Milij ℔j. coq. *in* ▽ ℔iij. ad crepaturam, coletur.

Vires. *Magnarum virium censetur in febribus, inprimis tertiana, si in declinatione paroxysmi exhibetur ad sudorem eliciendum.*

N. *Aliis vinum adhibuisse placet.*

CCXV. *Milium solis.*

Λιθόσπερμον, Lithospermum, *Brunf. Fuchs. Cord. in D. Lon.* Lithospermum minus, *Matth. Dod. Lob. Cast. Ger.* Vulgare minus *Cam.* Lithospermum legitimum. *Clus.* saxifraga tertia, *Brunf.* Milium solis satiuum, *Trag. Fuchs.* Lithosper. aruense, *Tab.* maius erectum, *C.B.3.* minus. *Matth.* Germ. *Meerhirse, Steinsamen.*

Crescit in hortis, inter fruges incultum. Floret Maio.

OFFICIN. NAT.

Semin. raro *Folia.*

Vires. *Calf. & sicc. 2. calculum insigniter comminuit ac expellit, Renes abstergit, vrinas ciet, partum pellit.*

Dosis sem. ʒj ad ʒij.

N. *Sunt qui pro certo experimento iactitant,*

iactitant, in febri quotidiana ante inuasionem semen exhibere, idque vicibus iteratis.

PRÆPARATA.

▽ *stillat.* è foliis.

CCXVI. *Millefolium.*

Στρατιώτης ὁ χιλιόφυλλος, Stratiotes millefolia, *Fuchs. Cast.* millefolium terrestre maius, *Tab. Cord.* millefolium album, *Brunf.* millefol. vulgare, *Trag.* Achillea, *Lon. dod.* millefolium, *Cam.* millefol. stratiotes, *Cord. in D.* millefol. album, *C.B.* 2. German. *Garbt, Tausentblat, Garbenkraut, Schaffgarbe, Schaffripp.*

Crescit passim locis aridis iuxta vias in cœmiteriis, &c. Floret Iunio.

OFFICINALIA NATIVA

Folia cum floribus.

Vires. *Exiccat, astringit cum temperato calore ac amarore: hinc medetur vulneribus, tumoribus ac inflammationibus sine repulsione. Vsu itaque internò conuenit, in hæmorrhagiis ac fluxionibus omnis generis, narium, vteri, alui, vulnerum, screatu sanguinolento, vomitu, vrina retenta, calculo, mictione sanguinolenta gonorrhœa, hæmorrhoidibus, fluore vterino, mariscis, cruore, vulneribus. Extrinsecus adhibeter feliciter cephalalgiæ, pterigio oculorum, hæmorrhagiæ narium, vulnerum, odontalgiæ (masticando vel Emplastrando) mensibus superfl. fluori albo, diarrhœæ, vulneribus consolidandis, tumoribus hæmorrhoid. Herniæ, ictibus venenatis, contracturis, tumori penis,*

N. 1. *Sunt, qui herbam cum floribus in peste præseruanda & curanda, pro secreto peculiari venditant.*

N. 2. *Herba recens naribus indita hæmorrhagiam causatur.*

PRÆPARATA.

▽. Ex herba cum floribus.

N. *Medetur putredini gingiuarum quam optimè.*

CCXVII. *Momordica.*

Balsamina, *Matth. Fuchs.* Balsamina cucumerina punicea, *Lob. Tab.* Mas, *Cam. Ger.* Pomum mirabile, *Trag.* Pomum Hierosolymitanum, Balsamina rotundifolia repens seu mas, *C. B.* 1. Germ. *Balsamapffel.*

Colitur apud nos in hortis.

OFFICIN. NAT.

Folia & *Fructus* (*Poma* dicti.)

Vires. *Refrig. parumque siccat, vulneraria est, dolores ac præsertim hæmorrhoidum mitigat. Extrinsecus sauciatis confert neruis, herniæ, ambustis, &c.*

PRÆPARATA.

Oleum. Fit ex infusione & decoctione fructus (exempto semine) in oleo amygd. dulcium.

CCXVIII. *Morus.*

Μορέα, *Maulbeerbaum.* { alba, album ferens fructum. / nigra, celsa, nigrum ferens fructum. *Hæc præfertur.* }

Dicitur Morus, *Trag. Matth. Fuchs. Dod. Lon. Tab. Ger.* vulgaris. *Cam.* Morus nigra, *Cord. in D. Cast.* Morus celsa officinis, *Lob.* Morus fructu nigro, *C. B.* 1.

Maturescit fructus Augusto.

OFFICIN. NAT.

Cortex (præcipuè radicis,) *Folia* & *Fructus* exiccatus sed raro.

Vires. Cortex *radicis calf. & sicc. amari*

amari ſaporis eſt, abſterg. adſtring. Epar ac Lienem aperit, aluum laxat, tineas latas enecat.

Fructus *nigri immaturi (mora immatura(refrig.& ſicc.3. valide aſtring. Vſus pracip. in omnibus fluxibus. E. g. diarrhaa, dyſenteria, fluxu menſtruo, expuitione ſanguinis. Extrinſecus in faucium ac oris inflammationibus, vlceribuſque.*

Mora *matura, refrig. & ſicc. parum (aliis humect.)ſoluunt aluum(initio paſtus(ſitim ſedant, appetitum excitant.*

N. *Nutrimenti ſunt pauci & putreſcibilis.*

Folia *vel ſola vel cum cortice cocta odontalgiam ſedant(gargar.)*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex moris immaturis.

N. *Raro proſtat.*

2. *Rob.*; *Diamoron ſimpl.* Ex ſucc.& mell.⁏. Vide Diſp.

3. *Diamoron Compoſ.* Fit vt ſimpl. addendo myrrh. croc. omphac. Vid. Diſpenſ.

4. *Diamoron Nicolai* Ex ſucco moror. Celſi ℔ß. mororum rubi ℔j. mell. ℔j. ſapæ ℥iij. V.D.

N. *Hoc vſitatiſſimum eſt.*

5. *Diamoron Cordi.* Ex ſucco moror. Rubi, Rubi Idæi, Celſi, fragor.& melle. V.D.

N. *Mororum ſucci ex immaturis moris exprimendi ſunt.*

CCXIX. *Moſchata, Macis.*

Nux maſchata & muſcara, *Lon. Lob. Fragoſ. Cord. Tab. Acoſt.* Nux Aromatica, moſchocaryon, moſchocarydion, Nux myriſta ſeu vnguentaria, *Matth. Caſt.* N. myriſtica, *Cluſ. exot.* Nuciſta, Nux moſcata fructu rotundo, *C.B.*1. Germ. *Muſcatnus.*

N. *Cluſius duplices ſtatuit minores (fœminas) maiores ſeu oblongas(mares.)*

Creſcit in Inſula Banda Indiæ occidentalis.

Duplici cortice veſtita eſt : altero exteriori & craſſiſſimo, per maturitatem dehiſcente, vt in iuglandibus; altero tenuiore, necleum proxime inſtar reticuli ambiente, eoque primum coloris rubeſcentis, poſtmodum flaueſcentis, & hæc officinarum Macis eſt. Germ. *Muſibatblüht.*

N. 1. *Macer veterum eſt ligni cuiusdam cortex lignoſus, craſſus, rubeſcens, ex Barbaria afferri ſolitus, guſtu valde amarus & aſtringens, adeoque differt à maci, quanquam interdum modernis confundantur.*

N. 2. *Eſt & genus Maceris Inſul. Oriental. quod forſan idem cum veterum. Vid.* Chriſt. Acoſt. *c.*12.

OFFICIN. NAT.

Nux ac *Macis.*

Eligenda Nux recens, grauis, pinguis & quæ acu puncta, ſuccum oleoſum emittit.

Macis probatur odore ſuaui, ſapore ſubacri, colore flauo.

Vires. Nux *calf. & ſicc. ſubaſtr. eſt ſtomachica, cephalica, vterina, diſcutit flatus, coctionem iuuat, halitum fœtidum oris emendat, fœtum recreat, lipothymia ac palpitationi cordis ſuccurrit, Lienem minuit, alui fluores compeſcit, vomitum ſiſtit.*

Maci *eadem vires adſcribuntur, quia tamen partium tenuiorum exiſtit, ideo & operando efficacior & magis penetrans habetur.*

PRÆPARATA.

1. *Condit Nuciſt.* Condiuntur nuciſtæ virides, integræ vt iuglandes, conditæque,

conditæque, ad nos transportantur. Condiuntur sine inuolucris.

N. *Possunt & apud nos condiri: videlicet.* ℞. *Nucistas quoad fieri potest recentissimas, macera in lixiuo forti, dies (9.10) vt mollescant: dein abrade extremam cuticulam, lauaque donec lixinio penitus exutæ sint: hinc sicca ac cum saccharo syrupisato condito.*

2. *Confectio Macis.*

N. *Conficiuntur vt Nucistæ, sed rarissimè.*

3. ∇ *Nucistæ.* Parari potest vt Cinamomi. *Vide lib. 2.*

4. *Oleum Nucistæ still.* extillat vna cum ∇. Prodest in cardialgia, & sim. *Dosis gr. iij. iiij.*

5. *Ol. Nucistæ expressum.* Exprimitur ex nucibus recentibus contusis & in sartagine feruefactis l. communi.

Vires. *Prodest. in torminibus ventris ac nephriticis (in liquore calido exhibitum. (Extrinsecus conciliat blande sõnum (temporibus illitum) tormina infantum sedat (vmbilico inunctum.)*

N. *Ex oleo expresso paratur corpus balsamorum.*

6. ⊖ *Nucistæ.* Ex remanentia incinerata elixiuiatur.

7. *Ol. Macis stillat.* Eodem paratur modo.

Dosis gr. iij. iiij.

8. *Ol. Macis expressum.* Exprimitur itidem vt dixi.

9. *Extract.* ℞. Ol. Nucist. express. q. v. extrahe secundum artem digerendo cum 🜈 rectificatissimo: decanta, filtra & abstrahe ad consistentiam olei.

Vires. *Præter vtilitates alias, Balsamo nucistæ conficiendo inseruit.*

N. *Album corpus post extractionem residuum, aliquoties ∇ calida abluatur, seruetúrque pro corpore Balsamorum. quod præstat tamen, si extractio cum 🜈 🜿 sato peracta fuerit.*

10. *Balsamus Macis.* Fit ex oleo expresso additis guttulis aliquot destillati olei.

11. *Balsamus Nucistæ.* Fit similiter

CCXX. *Muscus.*

Bryon, Arab. Vsnea, *Moos.*

Muscus {
- Arboreus. *De quo hic.*
- Terrestris. *De hoc sequenti loco.*
- Saxatilis. *Vide Lichen.*
- Marinus. *Vide corallina.*

Muscus qui arboribus accrescit, figuræ ratione potissimum triplicis est sortis, 1. capillaceus, i. e. habens formam capillorum, adnasciturque caudici, (*C. B.* 1. seu vsitatus officinarum) 2. Fœniculeus, i. e. fœniculi folia æmulans, (*C. B.* 3. seu muscus arboreus cum orbiculis, *Tab.*) Muscus ramosus floridus & non floridus. Adnascitur ramis. 3. Crustaceus, habens formam crustarum, (*C. B.* 7. seu muscus pulmonarius, *Tab.* pulmonaria.) Vide pulmonariam arboream.

Ex his huius loci sunt priores, quorum vsualior primus, adeoque vsnea officinar. dictus. Hic tùm tenuior est, tùm crassior: alias breuior aut prolixior: omnes candescentes, pauci rutilantes, quandoque nigri, Primæ nobilitatis sunt muscus lariceus, piceus, pineus & abietinus. Hinc populeus, sed candidus (nigricans enim improbatur) vtilissimus omnium est quernus.

Videatur Muscus arboreus, *Trag. Matth. Dod. Cast.* Muscus. *Cord. in D.* Musc. arborum, *Lon. Tab.* Musc. quernus, *Lob. Ger.* Muscus arboreus: Vsnea officinar. *C. B.* 1. inter species

 musci

musci arborei.

Colligendus est initio veris.

Vires. *Muscus omnis astring. Vsus præcip. in Ictero, vomitu, diarrhæa, dysenteria, abortu præcauendo. Extrinsecus in laxitate gingiuar. in sanguinis fluxu compescendo.*

N. 1. *Quia signaturam capillor. habet, ideo & capillis muscum dicatum esse volunt.*

N. 2. *Huius loci est muscus Cranio adnatus, quem peculiari vi commendant in vulnerum hæmorrhagia & consolidatione, adeóque Vnguentum magneticum ingreditur. Præstantissimum itidem medicamentum exhibet in dysenteria, & simil. Surrogari autem eidem potest muscus aliis ossibus adnascens.*

CCXXI *Muscus terrestris.*

Musci terrestris variæ itidem dantur species, è quibus in officinas solùm venit, quæ repens vocatur, *C. B.* 10. seu muscus terrestris clauatus, muscus terrest. *Trag. Matth. Dod. Cast.* Lycopodium, pes Lupi, *Tab.* Pes Leoninus, *Lob. Ger* Cui tamen affinis est muscus terrestris ramosus, *C. B* 2. muscus terrestris, *Tab.* Germ. *Bærlapp, S. Ichannis Gürtel, Gürtelkraut, Neunheil, Teuffelsklavv, Lœvvenfusz.*

Crescit in syluis desertis ac myricetis. Floret Iunio.

OFFICIN. NAT.

Muscus, Flos citrinus & Farina.

Vires. *Refrig. & sicc. Vsus præcip. in calculo atterendo ac expellendo (landatur summopere flos eius citrinus) in fluxu alui. Extrinsecus in laxitate dentium, in consolidatione & siccatione vulnerum (farina excussa, inspersa)*

CCXXII. *Myrtillus.*

Myrtillus, *Matth. Lon. Cast.* Myrtill. vulgaris baccis nigris, *Clus. hist.* vitis idæa, *Tab.* vitis idea nigra, *Cam.* Myrtillus Germanica, vaccinia nigra, *C. B.* 1. seu vitis idæa foliis oblongis crenatis fructu nigricante. German. *Heidelbeer.*

OFFICIN. NAT.

Baccæ. Vaccinia seu Myrtilli Germanici.)

Vires. *Refrig. 2. sicc. & subastring. sedant sitim. Vsus rari sunt, adhiberi tamē possunt in febribus, vomitu ac diarrhæa. Alij exiccant, inque dysenteria vtiliter propinant.*

CCXXIII. *Myrtus.*

Μυρσίνη ἢ μυρρίνη, Myrtus & murtus. Germ. *Myrtenbaum.*

E variis myrtorū generibus vsualior est Myrtus, *Tab.* M. minor, *Lob.* & Tarentina, *Clus hist.* M Tarētina, *Matth. Cast. Cam.* M. minor vulgaris, *C. B* 9.

Huic substitui poterit Myrtus foliis minimis & mucronatis, *C. B.* 8. M. prior, *Dod* angustifolia 9. *Lob.* M. domestica fructu albo, *Clus. hist.*

Crescit in regionibus calidis Italia ac Gallia Narbonensi iuxta ripas maris.

OFFICIN. NAT.

Folia, Baccæ (Myrtilli officinarum) myrta.

Vires. *Vtraque refrigerant temperatè, sicc. validè, astringuntque. Vsus internus rarior est, nihilominus tamen adhibētur in fluxu alui ac expuitione sāguinis. Extrinsecus vsus vtriusque crebrior.*

Folia *emendant fœtorem sub axillis ac inguinibus (pulvis aspersus:) sudorem corporis immod. cum sistunt (frictione:) membris*

membris catarrhosis opitulantur, alui fluxui succurrunt, defensiuum exhibent in herpetibus, putredinem oris sanant, hæmorrhagiam narium sistunt, polypo medentur (cum melle ac vino.)

Baccæ *mitigant oculorum inflammationes, iuuant luxatos articulos ac ossa fracta, subueniunt procidentiæ vteri ac ani, capitis tineas, furfuraceaque excrementa abigunt.*

PRÆPAR.

1. *Syr. myrtillor, seu myrtinus.* V. D.

2. *Ol. myrtillor.* Ex fol. myrti & ol. communi infusis.

3. *Ol. myrtinum.* Ex fol. myrti & ol. communi.

N.

CCXXIV. *Napus.*

Βουνιάς { satiua vsualis. sylueftris.

Vid. Napus, *Brunf. Matth. Dod. Cord. in D. Cast. Cam. Lon.* Rapum satiuũ alterum, & Napus veterum, *Trag.* Napus Bunias satiuus, *Fuchs.* Bunias seu napus, *Lob.* Napus satiua, *C. B.* 1. Germ. *Steckrüben.*

N. *Recensentur Napi in genere Raporum, quod caule, floribus, semineque Rapa æmulentur, quamquam folio & radice Raphanos magis referant. Est autem genus plantar. satiuar. notissimum, quod colunt non modo ob radicum vsum esculentum, sed & ob seminis oleum expressum, quo cùm fercula impinguant, tùm lampades instaurant.*

Floret à vere in æstatem.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires *Calf. sicc. absterg. aper. digerit, atten, & incidit, venenis potenter resistit, (vnde & Theriacam Androm. ingreditur) morbillos ac variolas peculiari facultate à centro ad circumferentiam corporis pellit, ideoque in febribus malignis & petechialibus crebri vsus est, (in emulsionibus.) Confert & in Ictero, vrina remorata, &c.*

Dosis ℨj.

PRÆPAR.

Oleum expressum ad omnia vtile ad quæ semen. Vsitatum est plebeis, ad compescenda tormina ventris infantibus exhibere.

CCXXV *Nasturtium Aquaticum.*

Καρδάμινη, Nasturtium aquaticum (& 2.) *Trag. Lon. Dod.* Cresso, Lauer odoratum, *Cord.* Sysimbriem cardamine, *Fuchs.* Sysimbrium aquaticum primum, *Tab.* Sysimbrium alterum, *Card. in D.* Sion Crateuæ, sysimbr. 2. *Diosc.* Sion Crateuæ Erucæ folium, *Lob.* Sium maius, *Ger.* Sisymbriũ aquaticum, *Matth. Cast.* Nasturtium aquaticum, supinum, *C. B.* 1. German. *Brunnenkresz.*

Crescit in riuulis vel paludibus. Floret Iulio & Augusto. Viret perpetuo, adeoque hyemali tempore acetaria exhibet non vituperanda.

OFFICIN. NAT.

Folia seu herba cum floribus.

Vires. *Calfac. & sicc. 2. (exiccatum 3.) atten. aper. Vsus præcip. in calculo ac sabulo, obstructione Lienis ac Epatis mensiumque; specificè in Scorbuto commendatur.*

N. *Præstat recens adhibuisse quàm exiccatum, ob ⊖ volatile paulatim euanescens.*

PRÆPAR.

1. *Succus inspissatus.*

N. *Cum aceto naribus illitus, arcet immoderatas vigilias. Polypum extirpat, succus naribus inditus.*

2. ▽ *stillat.* Ex planta integra collecta Augusto.

3. *Spiritus.* Ex herba contusa addito tantillo fermenti, fermentata.

CCXXVI. Nasturtium hortense.

Κάρδαμον est { Latifolium. Crispum vulgatum. *Vsitatius.*

Nasturtium, *Brunf. Matth. Cast. Tab.* Nasturtium hortense, *Trag. Fuchs. Lob Dod. Ger.* Nasturtium hortense vulgatum, *C.B. 2. Gartenkresz.*

Colitur in hortis.

Seritur vere: floret æstate.

OFFICIN. NAT.

Vires. *Semen & herba sicca calf. & sicc. 4. (Herba viridis, mitior est) vtrumque attenuat, aperit, abstergit. Vsus præc, est in tumido Liene, mensibus obstructis fœtuque mortuo expellẽdo, ♀ ream mucilaginem Pulmonum incidit; Scorbuto confert. Vulgo itidem ad expellendos morbillos inseruit semen. Extrinsecus vsuuenit in apophlegmatis. errhinis, phœnigmis: furfures ac scabiem fœdam capitis aliarumque partium sanat (tritum aut frixum, cumque porci axungia illitum.)*

N. *Nasturtium pratense (quem florem cuculi appellant, alibi Iberim, Lepidiumue minus,) vt & Nasturtium montanum seu alpinum nec non & nasturtium hybernum (eruca lutea vel barbarea dicta) officinis incognita sunt.*

CCXXVII. Nepeta.

Mentha felina, *Tab. Ger.* Cattaria, *Dod. Lob.* Mentha non odorifera, Nepeta vulgaris, *Trag.* Nepeta fruticosa, *Cord. in D.* herba gattaria, *Matt. Cast.* Calaminthæ 1. genus. *Fuchs.* Nepeta Germanica, *Cam.* Calamintha montana, *Lon.* Mentha cattaria vulgaris & maior, *C.B.* 1. Germ. *Katzenkraut, Ratzennept.*

Crescit vt plurimum in hortis, tùm quoque iuxta vias: Floret Iunio, Iulio, Augusto.

OFFICIN. NAT.

Herba.

Vires. *Calf. & sicc. 3. partium est tenuium, attenvat. aper. Vsus præcip. in morbis vterinis (scil. obstruct.) sterilitate, fœtu pellendo, tùm quoque in ♀o pulmonum incidendo, &c. Extrinsecus in balneis pro vtero.*

N. *Ob grauem odorem raro intrinsecus exhibetur.*

CCXXVIII. Lignum Nephriticum.

Est ligni genus crassum & enode, aquam infusione cæruleam reddens. Germ. dici potest *Grüszholtz.*

Videatur Lignum nephriticum seu Lignum ad Renum affectiones & vrinæ incommoda, *Monard.* Lignum ex nouo mundo pyro simile, *Fragos.* Lignum peregrinum aquam cæruleam reddens, *C. B.* 4. Inter genera Fraxini.

Affertur ex noua Hispania.

Vires. *Calf. & sicc. gr. 1. Vsus eius receptus est ad Renum vitia, vrinæque difficultates & incommoda. Hinc in Epate & Lienis obstructionibus.*

PRÆPAR.

Infusio, quæ in ▽ fontan. facta, nonnullis potus est sat expetitus, tùm ratione saporis, quem ferè nullum exhibet

bet, tùm quoque coloris cærulei, adeoque amicabilis. Poteſt illâ dilui vinum.

N. *Adulteratur alio ligno ſimili, quod* ∇*m croceo colore inficit.* Monard.

CCXXIX. Nicotiana.

Tabacum, Tobacum, Tabacca, Tubac, Petum. Herba ſanctæ Crucis, ſana ſancta, Torna boña. *Indianiſch. Beinvvelle, Indianiſch VVundkraut, heilig VVundkraut, Toback.*

N. *Ante annos aliquot ex America primum adferri cæpit, vnde poſtmodum in noſtris hortis colitur & copioſe ab Hanouienſibus, qui officinas noſtrates ſuo Tabaco ſufficienter inſtruunt: Huic tamen Indicum præferendum cenſemus ex Indicæ Occid. Inſula virginea Florida ceu patria genuina ad nos allatum.*

Eſt { Maior { latifolia ſeu fœmina, *C. B.* 1. / anguſtifolia mas, *C. B.* 2. } / Minor, *C. B.* 3. / Minima, *C. B.* 4. }

1 Videatur. Nicotiana, *Lon.* Maior, *Tab.* Tabacum (ab eius nominis Inſula,) *Monard. Fragoſ.* Tabac. latifol. *Cam.* Petum, *Cluſ. ad Monard.* Hyoſcyamus Peruuianus, *Dod. Cam. Epit.* Sana ſancta Indorum, *Lob. Ger.*

2. Tabacum ſeu herba ſancta minor, *Lob. Tab.* anguſtifol. *Cam.* Petum anguſtifol. *Cluſ. ad Monard.* Hyoſcyamus Peruuianus alter, *Dod.*

3. Petum 4. *Cluſ. ad Monard.* Hyoſcyam. niger vel 3. *Matth. Caſt.* Hyoſcyamus luteus, *Dod. Lon. Cam. Ger.* Hyoſc. Peruuianus, *Tab.*

4. Tabacum minimum, *Cam.* Tabac. ſeu ſana ſancta minima, *Lob.* Petum 3. *Cluſ. ad Monard.*

N. *Nicotiana dicitur à Nicotio, Regis Galliæ Legato, qui herbam eam Vliſſiponæ Zeelandiæ accepit è Florida allatam, poſtmodumque Gallis innoteſcere fecit.*

Gaudet ſolo pingui ac lato, area plana, opaca, aqua mirè delectatur, frigoris impatientiſſima eſt. Seritur feliciſſime tempore verno, in principio April. ☾ creſcente, colligitur herba ☉ in ♌. 15. gr. 18. 19. 20 ☾ decreſcente, Semen ♒ rio & ♂ eſt dicatum.

OFFICIN. NAT.

Folia ſeu herba & *Semen.*

Vires. *Herba recens calf. & ſicc. 2. ſiccata 3. (aliis calf. 1. ſicc. 2. aliis refrig.) abſtergit, incidit, reſoluit, aliquantulum aſtringit. reſiſtit putredini. Sternutatoria eſt, apoplegmatiZans, anodyna, vulneraria, vomitoria. &c. Vſus præcipue externi ad catarrhos cerebri exiccados, ſomnum inducendum, laſſitudinem ex labore diſcutiendam, vteri ſtrangulatum compeſcendum: à peſte præſeruat (in ſuffitu) ſedat dentium dolores, diſcutit tremorem vuulæ (in gargar.) medetur lichenibus, phthiriaſi, porrigini, achoribus ac fauo, mundificat ac conſolidat vulnera ac vlcera in veterata, ſanat ambuſta quoquomodo adhibita, (balneatione ſcil. vel ſola impoſitione foliorum recentium noſtratis Nicotianæ, &c.) Nec tamen prorſus vſum quoque ſubterfugit internum, dum pro vomitorio exhibetur (ſat violento) qua ratione curat febres ſimileſque morbos, ſed cautione hinc opus eſt.*

N. 1. *Non adeo proficuus Tabaci vſus eſt iuuenibus ac bilioſis.*

N. 2. *Noui qui mictionem nocturnam veſpertino Tabaci ſuffitu præcauebat.*

PRÆPARAT.

1. ∇ Ex foliis

2. *Syrupus de Nicotiana.*

Vires. *Et aquam & ſyrupum cum ſucceſſu*

successu exhibent in asthmate, pulmonumque ☐ *ro, quin & in febribus.*

3. *Ol. peti stillat.*

4. *per infusionem.*

5. *Sal.* Ex cinere.

6. *Vnguentum de Nicotiana.* Vid. Disp. August.

N. *Parari itidem potest ex solis foliis recenter contusis, seu si mavis ex succo ac pinguendine.*

7. *Balsamum.* Vide lib. 2.

N. *Sunt qui folia minutissimè incisa (zerhackt) in vitro optime clauso dies 40). tepori, (e.g. fimi vel acerui formicarum) exponunt, atque hac ratione Balsamum acquirunt.* VVittich.

Peculiarem Tabacologiam conscripsit Ioannes Neander, Medicus olim Bremanus, & inde Alstedius in sua Encyclopæd. Satis itidem prolixus in descriptione Tabaci est Nicol. Monard. in simpl. medic. hist. c. 14.

CCXXX. Nigella.

Μελάνθιον. Gith. melaspermum, Cuminum nigrum. Germ. *schvvartzer Coriander, schvvartzer Kummich, Rœmischer Coriander, Nardenkraut.*

Est:
- Aruensis cornuta, *Raden.*
- Hortensis satiu.
  - flore cærul.
    - maiore
      - simplici
      - pleno.
    - minore
      - simplici
      - pleno.
  - flore candido
    - simplici
    - pleno.
- Cretica.

Ex his Nigella aruensis officinas subit, & ex his præcipue flore candido minore simplici, *C. B.* 5. Melanthium satiuum, *Matth. Dod. Cast. Tab.* 1. Melanth. 1. *Fuchs. ico.* Mel. seu Nigella Romana odora, *Lob.* Melantium, *Ger.* Mel. Damascenum, *Cam.* Huic tamen & reliquæ surrogari non nequeunt.

Non nisi Studiose culta nobis crescit, gaudetque solo pingui. Floret Iunio ac Iulio.

OFFICIN. NAT.

Semen solum.

Vires. *Calf. & sicc. in princ. gr. 3. atten. aper. Vsus præcip. in mucilagine pulmonum resoluenda & expectoranda lacte augendo, vrina ac mensibus ciendis, morsibus venenatis corrigendis. Specificè in febribus quartanis ac quotidianis.*

Extrinsecus crebri vsus est in cephallagia sedanda, catarrhis exiccandis (sternutando, suffiendo.) in cucuphis, Epithemat. & c. applicatum.

Radix sistit proprietate sua hæmorrhagiam, si dentibus masticetur, naribusque imponatur.

PRÆPAR.

1. *Semen præparatum.* Maceratur in + atque exiccatur.

2. ∇. *stillat.* Ex semine.

3. o°o *stillat.* Ex semine.

CCXXXI. Nummularia.

Centummorbia, Hirundinaria, Serpentaria, *Egelkraut, Schlangenkraut, klein Natterkraut, Pfenningkraut.*

Est

Est C.B. { Maior lutea. *Hæc vsualis.* / Minor purpureo flore. *Hæc incognita.*

Dicitur Serpentaria 3. & centummorbia ,, *Brunf.* Nummularia , *Trag. Matth. Fuchs. Dod. Lob. Lon. Cast. Cam. Tab. Ger.* Hirundinaria minor, *Tab.* Nummularia maior lutea, *C. B.* 1.

Crescit in campestribus ac locis herbosis, humidisque. Floret Maio.

OFFICIN. NAT.

Herba seu folia.

Vires. *Refrig. sicc. subastring. vulneraria est. Vsus pracip. in Pulmonum exulceratione, venis ruptis, tussi sicca infantum: in fluxu cuiuscunque generis, diarrhœa, dysenteria, hæmoptoysi, Commendatur in Scorbuto, herniisque omnis generis.*

PRÆPARATA.

1. ▽ *stillat.* Ex herba collecta cum floribus mense Maio.

CCXXII. *Nymphæa.*

Νυμφαία, Nenuphar. Arab. Nenufar *Seeblum, Hartzvvurtz, VVasserlilgen.*

Est { Alba floribus albis { maior. / minor. / minima. } / Lutea, floribus luteis { maior. / minor. }

Ex his præfertur quidem alba eaque maior, quæ intelligenda quoties Nympheæ simpliciter mentio fit. Veruntamen nec negligenda est lutea.

Alba dicitur Nenuphar album, *Brunf.* Nymphæa alba, *Brunf. Matth. Dod. Lob. Tab. Ger. Clus. h.* Nymphæa Candida, *Trag. Fuchs.* Nymphea maj. alba *Cast. C. B.* 1.

Lutea vsitatior est quæ inscribitur Nenuphar luteum, *Brunf.* Nymphæa lutea, *Trag. Matth. Fuchs. Fuchs. Dod. Lon. Lob. Cast. Tab. Ger.* maior, *Clus. h.* Nymphæa lutea maior, *C. B.* 1.

Crescit in lacubus. Floret Maio & Iunio.

OFFICINALIA NATIVA.

Radix, Folia, Semen, Flores.

Vires. *Radix & semen refrig. & sicc. gr. 3. astring. Flores & folia refrig. & humect. Singula sunt vsus præcip. ad fluxum alui, ad pollutionem nocturnam, seminis acrimoniam, sanguinis æstum & tenuitatem. Extrinsecus crebro adhibentur folia & flores ad febriles æstus & vigilias sopiendas (in lotionibus pedum, in impositione foliorum scil. lumbis, oemporibus, plantis pedum.)*

PRÆPARATA.

1. ▽ *stillat.* Ex floribus albis.

2. ▽ *stillat.* Ex floribus luteis.

3. *Syrupus Nymphææ simpl.* Ex infusione florum.

4. *Syrupus de Nymphæa compos. siue de Nenuphate.* Vide. Disp.

5. *Conserua.* Ex floribus albis.

6. *Ol.* Ex infusione florum.

7. *Vnguentum de Nymphæa.* Vid. l. 2.

O.

CCXXIII. *Olea.*

Ἐλαία Olea, *Olirenbaun, Oelbaum,* { Satiua. / Syluestris, oleaster.

Prior insignitur olea, *Brunf. Trag. Cord. hist. Lon. Dod. Lob. Cam. Bellon.* Olea satiua, *Matth. Cord. in D. Cast. Tab. Ger.* Olea satiua, *C. B* 1.

Posterior, Olea sylu. *Matth. Tab. Ger.* Olea sylu. seu Oleaster, *Lob. Cast.* Oleaster, *Lon. Clus. hist. C. B.* 2.

Crescit vtraque in regionibus calidis,

lidis. Italia, Hiſpania, &c. Gaudet locis ſiccis argilloſis. Floret Iunio. Fructus decerpuntur menſe Nouembri & Decembri.

OFFICIN. NAT.

Folia, Fructus (ſed conditi.)

Vires. *Folia refriger. & exiccant. astring. Vſus externus & pracip. in fluxu alui, menſium, in herpetibus, & ſim. Fructus immaturi ſiccant & astring. inprimus ſylueſtres.*

N. *Exhibet itidem (tùm olea, tùm oleaſter) lachrymam reſinoſam, reſinæ Elemi non abſimilem, ſed hæc in vſu non eſt.*

PRÆPAR.

1. *Condit. Oliuæ.* Condiuntur muria antequam plane maturuerint, in Hiſpania & Gallia Narbonenſi: interdum etiam maturæ & nigræ.

Vires. *Comeſtæ initio paſtus excitant appetitum, mouent aluum, humentem ventriculum exiccant ac confortant.*

N. *Rancidæ ſubuertunt ventriculum.*

2. *Oleum,* (ſimpliciter ita dictum.) Exprimitur ex oliuis maturis, diciturque oleum (ſimpliciter,) oleum commune oliuarum, *Baumœl.*

Vires. *Calfac. & humectat moderatè. (N. Vetus calidius eſt recenti) emollit. digerit, vulnerarium eſt, aluum laxat (cum cereuiſia calida aſſumptum ℥j,) ariditatem pectoris corrigit, tormina Ventris mitigat, vrinarios meatus laxat, eroſos abstergit & conſolidat. Extrinſecus creberrimi vſus eſt in clyſteribus, tumoribus calidis, &c.*

N. 1 *Cum ▽ tepida aſſumptum mouet vomitum.*

N. 2. *In patria mea VVeſtphalia vſitatiſſimũ eſt vulneratis quotidie exhibere oleum oliuarum cum cereuiſia calida, quo adeo largè vtuntur, vt quoque ſudor oleum redoleat.*

4. *Oleum omphacinum.* Exprimitur ex oliuis immaturis.

Vires. *Refrigerat, ſiccat, astringit, adeóque multis compoſitionibus inſeruit.*

5 *Oleum Philoſophorum.* Fit deſtillando oleum oliuarum, cum lateribus ignitis mixtum ex Retorta. *Aug.*

Vires. *Diſcutit, maturat, emollit. Prodeſt tumoribus frigidis duris, &c.*

CCXXXIV. *Ononis.*

Ἄνωνις, *Dioſcor.* Ὄνωνις, *Theophr. Havvhechel.*

Eſt
- Spinoſa
  - purpur. (flor.) *Hæc vſualior.*
  - lutea. (flor.)
- non ſpinoſa
  - purpur
  - lutea
    - maior.
    - minor.
  - luteo variegata.

Videatur Recta bouis, *Trag. Lon.* Anonis ſeu Ononis, *Matth. Tab.* Anonis, *Fuchſ. Dod. Caſt.* Ononis, *Cord. in D. Lob.* Anonis, *Ger.* Anonis ſpinoſa flore purpureo, *C. B.* 1.

Creſcit in Campeſtribus, dumetis, aruis, iuxta vias. Floret Iunio & Iulio.

OFFICIN. NAT.

Radix ac potiſſimum huius *Cortex.*

Vires. *Calf. & ſicc. in princ.* 3. *abſterg. atten. diſcut. Vſus præcip. in diureſi, lithiaſi, ictero, obstructione Epatis, in carnoſo ramice abſumendo. Hæmorrhoidibus cæcis, mariſciſue diſcutiendis (infuſum aliquandiu bibitum.) Extrinſecus in putredine oris ac dolore dentium (gargariſ.*

N. *Antequam ſpinas protudit conditur cum ſale pro cibario.*

PRÆPARATA.

▽ *ſtillat.* Ex integra planta cum radicibus

radicibus nouellis eruta.

CCXXXV. Origanum.

Origanum, *Brunf.* Orig. vulgare, *Trag. Matth. Lon.* Origanum syluest. *Dod. Cord. in D. Fuchs. Tab. Cam.* Agri-origanum seu Onitis maior, *Lob.* Origanum Anglicum *Ger.* Origanum sylu. Cunila Bubula Plinij, *C. B.* I. German. *Dosten, VVolgemuth.*

Crescit in locis Campestribus opacis. Floret Iunio ac Iulio.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus seu *Summitates.*

Vires. *Calf. & sicc.* 3. *aper. absterg. astring. Vsus pracip. in obstructione Pulmonum, Epatis ac vteri & hinc in tussi, asthmate, Ictero, auget lac, ichorosa excrementa per sudorem expellit (ante balneum assumptum.) Extrinsecus vsu venit crebriori, eoque in balneis vterinis, cephalicis, totius corporis (contra scabiē.)*

PRÆPARAT.

1. ▽ *stillat.* Ex integra planta cum floribus.

2. *Oleum stillat.* Raro prostat.

3. ⊖ *ex cinere.* Raro itidem paratus.

P.

CCXXXVI. Palma.

Φοῖνιξ. Palma, *Trag. Matth. Dod. Alpin. Cord. in D. Lob. Cast. Cam.* Palma maior, *Tab.* Dactylis cum palma elate, *Matth.* Palma elate, *Cord. in D. Dod.* Caryotæ, Carotides, fructus palmæ dactyli, *Cast.* Palmarum fructus siue dactyli, *Lob. Dod.* Palma maior, *C. B.* I. *Dattelbaum oder Dactelbaum.*

Crescit in Iudæa Syria, Ægypto, Africa, & sim. locis calidis.

N. *Palmas fœminas non sine aspersione pulueris vel florum è palmis maribus parere asserit Alpinus.*

OFFICIN. NAT.

Fructus (officinis.) Dactyli, Palmulæ, *Datteln.*

Eligendi magni flaui, parum rugosi, molles, pleni, Carnosi carne sub dura ad nucleum candicante, ad corticem rubescente, & qui concussi minus sonant, sapore vinoso. Deteriores sunt graciles, flaccidi, duri & excarnes.

Vires. *Dactylorum maturorum pulpa calf. subastring. (immaturi astringunt fortiter.) asperitatem faucium leniunt, fœtum in vtero roborant, fluxus ventris sistunt, vitiis renum ac vesicæ succurrunt. Extrinsecus conueniunt in cataplasmatis astringentibus, & simil.*

N. *Concoctu sunt difficiles, capiti dolorem inferunt. (inprimis exiccati) crassum ac melancolicum humorem generant.*

PRÆPARATA.

1. *Species seu Electuarium Diaphænicon.* Fernelij. 2. *Diaphænicum in solido,* i.e. Tabellæ El. diaphænic.	Horum basis est Turbith ac diagrid. Vid. D. & Turbith. infra de purgant.

CCXXXVII. Papauer satiuum.

Μήκων, Papauer (simpliciter,) Arab. Thaxthax, *Magsamen. Oelmagen, Oelsamen, Mœn.*

- Album, *quod tutius intra corpus adhibetur.*
- Nigrum, *quod non æquè tutum est,*

Videatur prius; Papauer, *Brunf. Lon.* papauer satium, *Matth. Tab.* papauer album, *Trag. Dod.* papauer album satium, *Lob. Cast. Ger.* papauer satiuum

 semine

semine candido, *Fuchs.* papauer hortense semine albo, *C.B.* 1

Nigrum vsitatius inscribitur Papauer nigrum, *Brunf. Cast.* Pap. satiuũ 2. vulgo nigrum, *Cord. in D.* pap. sat. semine atro, *Fuchs.* papau. hortense nigro semine, syluest. Dioscoridi, nigrum Plinio, *C.B.* 2.

Colitur in hortis. Floret media æstate.

OFFICIN. NAT.

Flores, Semen albi & nigri. *Capita* cum & sine semine.

Vires. *Refrig. & hum.* 3. *(ali.* 4. *) Vsus præcip. in somno conciliando, in affectibus pectoris ac pulmonum & inprimis in tussi, raucedine, phthisi. Hinc & in fluxu alui. Extrinsecus in dolore leniendo, somno introducendo (capite pedibusue adhibitum.)*

PRÆPAR.

1. *Succus inspissatus.* Ex Foliis.

N. *De opio ac Meconio, quæ succi sunt papauerum exoticor. Vide sis infra.*

2. *Extractum.* Ex floribus siccis cum ▽ papau.

N. *Quercetanus in Pharm. Rest. c.* 25. *parat hoc modo.* ℞. *Capit. papau. q. v. (cum flores expandere incipit, præstatque papauer quod flores fert rubicundos, contunde ac digere in* MB *cum Hydromelite vinoso, vel Vino Canariæ dies* (12. 15.) *vt liquor intensissimè rubescat. Exprime fortiter, vt omnis virtus gummosa & resinosa eliciatur. Abstrahe.* ▽ (VB) *ad remanentiam gummosæ & resinosæ substantiæ, quam adhuc calentem si voles effunde in frigidam & subito coagulabitur. Et hoc, ait, est verum probatumque opium ac nullo modo sophisticum (intellige Germanicum,) quod loco opij exotici adhiberi potest, de quo classe sequenti.*

3. *Aqua.* Ex floribus vel capitibus florentibus.

4. *Syrup. simpl.* Ex decoct. capit. papau. vtr. c. sem. an. & penidio. Vide Dispens.

5. *Compos.* Fit cum aliis pectoralibus. Vide Dispens.

6. *Electuar.* 1. *Diacodium simpl.* Ex Decoct capit. papau. albi & mille, (vel saccharo, vel sapa cum Glyzyrrhiza.

7. 2. *Diacodium Montani, seu Syrupus de Siliquis.* Ex decoct. capit. papau. alb. siliquis. Rad. Althe. & Glyzirrhiza, cum saccharo cando & penidio.

8. 3. *Diacodium Actuarij.* Hoc ex astringentibus.

9. 4. *Diacodium insolid e,* i. e. Rotulæ ex Emulsione & saccharo. Vide Disp.

10. *Lohoch.* Vid. Disp.

11. *Oleum.* Ex semine exprimitur.

CCXXXVIII. Papauer Erraticum.

Μήκων ῥοιάς, Ῥοιάς, Papauer fluidum. Papauer rubrum. *Klapperrose, Kornrose, Feldmagsamen, Grindmagen.*

Est { maius. *Hoc officinarum est.*
minus. *Inusitatum.*

Dicitur papauer Erraticum, *Matth. Cord. in D. Lon. Dod. Cast. Tab.* Papauer Erraticum primum, *Fuchs.* Papauer Rhæas, *Lon. Ger.* Papauer Rhæas siue flore caduco puniceo, *Lob. ico.* Papauer Erraticum maius, *C.B.* 10. inter spec. papaueris.

Crescit in aruis iuxta vias ac inter segetes. Floret Maio, Iunio.

OFFICIN.

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. *Refrigerat validè, somnum conciliat, dolorem sedat. Vsus præcip. in febribus, pleurisi (cui specificè prodest,) angina, aliisque morbis (inprimis pectoris) refrigeratione opus habentibus. In inordinato mensium fluore (infus. flor. in ▽.) Extrinsecus sunt, qui herba Hepati impositâ, hæmorrhagiam narium sistere conantur, quam vim & radici adscribunt.*

N. *Galenus semen multo frigidius esse ait, quam sem. papaueris satiui, vnde & internum eius vsum interdicit.*

PRÆPAR.

1. ▽ *stillat.* Ex floribus.

2. *Syrup.* Ex infusione florum triplici.

3. *Conseru.* Ex floribus.

4. *Extractum.* Cum propria aqua acuata Spir. ♀ris. *Quercet. Ph. Rest. cap.* 26.

5. *Acetum.* Ex floribus.

CCXXXIX. *Parietaria.*

Ἑλξίνη, Parietaria, Vrceolaris, vitraria, herba muralis, *Tag vnd Nacht, S. Peterskraut, Glaszkraut.*

{Maior vulgaris. *Hæc. officinar.*
{Minor. *Tragi.*

Dicitur Parietaria, *Brunf. Cord. hist. Dod. Tab. Ger.* Parietaria vulgaris & maior, *Trag.* Helxine, *Matth. Fuchs. Lon. Cast. Cam.* Helxine altera, *Cord. in D.* Perdicium. *Lob.* Pariet. officinarum & Dioscoridis, *C. B.* 1.

Crescit iuxta sepes, muros ac parietes. Floret Iulio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Refrig. & humect. parum, emollit, maturat, exterg. subastring. Vsus eius internus licet rarus sit, tamen prodest in pectoris mucilagine & hinc in tussi, in renibus extergendis & hinc in stranguria & calculo. Extrisecus crebrior eius est vsus, isque in tumoribus, erysipelate, ambustis, vulneribus & vtplurimum adhibetur in clysteribus & cataplasm.*

PRÆPAR.

▽. *stillat.* Ex integra herba mense Iulio collecta.

CCXL. *Herba Paris.*

Herba paris, *Matth. Dod. Cast. Ger.* Paris herba, *Lon. Cam* Aconitum pardalianches, *Fuchs.* Aconitum siue pardalianches monococcon, *Cord. in. D.* Solanum tetraphyllon, *Lob.* Solanum quadrifolium bacciferum seu 10. *C. B.* Aconitum salutiferum, *Tab.* Vua versa, Vua vulpina, *Einbeer, VValffsbeer.*

Crescit in syluis opacis. Floret Aprili & Maio.

OFFICIN. NAT.

Baccæ, raro *Folia.*

Vires. *Baccæ ac folia refrig. & sicc. Vsus baccarum internus est alexipharmacus in peste, venenatis morbis, venenisque assumptis. (E.g. Arsenico.) Extrinsecus foliorum vsus est in bubonibus pestilentialibus, aliisque calidis tumoribus, in paronychia, in inueteratis vlceribus.*

PRÆPARATA.

Puluis Saxonicus. Vide D. A.

CCXLI. Pastinaca domestica.

Pastinaca est tum { Latifolia [Elaphoboscum] { Syluestris } *minus* / Satiua } *vsuales.* — Tenuifol. { Satiua seu domestica, *Huius loci.* / Syluestris. *Hæc loci sequentis.*

Estque Past. setiua { lutea. Carota lutea, *gelbe Mohren, gelbe Pastenach, gelbe Ruben.* / alba, Carota alba, *vveisse Pastenach, vveisse Ruben.* / rubra. Carota (simpliciter,) *rothe Ruben.*

Videatur Pastinaca satiua, 1. & 2. *Fuchs.* 1. (& Elaphoboscum,) *Tabern. Lon.* Satiua Diosc. *Lob. Cord. in D.* tenuifolia (& latifol.) satiua, *Dod. Ger.* Pastin. 3. Daucus staphilynus altilis & hortensis vulgo Carota, *Cam. hort.* Carota ex albo flauescens,) & pastinaca domest.) *Cast.* nostra lutea, *Cam.* Staphylinus 1. & 2. *Trag.* Staphyl. satiuus & Daucus domesticus, *Galeno.* Siser alterum, *Matth. Tab.* Pastin. tenuifolia satiua radice lutea vel alba, *C. B.* 5.

De rubra vid. Pastinaca satiua, 2. *Fuchs.* sat. rubens, *Dod. Tab.* attorubens, *Lob.* Carota, *Matth.* radice rubra, *Cast* vulgaris, *Lob.* Staphylinus 3. *Trag.*

OFFICIN. NAT.

Semen, raro *Herba.* (Radices culinariæ sunt.

Vires. *Semen & herba calf.* 3. *sicc.* 3. *Vsus præcip. in vulneribus, singultu, pleurisi, torminibus ventris, calculo ac mensibus pellendis. Specificum habetur ad vteri suffocationem.*

Dosis seminis ʒj.

N. *Paro planta hæc in officinas infertur.*

CCXLII. Pastinaca syluestris.

Pastinaca tenuifolia sylu. Dioscoridis, vel Daucus officinarum, *C. B.* 1. Daucus agristis Gelen. Dauc. vulgaris, *Clus. hist.* Pastinaca erratica Plinio, *Fuchs. Cord. in D. Tab.* Staphylinus syluest. *Trag.* Pastinaca sylu. *Matth. Lon. Cast.* sylu. tenuifolia, *Dod. Ger.* sylu. genuina Dioscor. *Lob.* Pastinaca 4. *Cam.* Germ. *Bogelsnest.*

Crescit passim locis campestribus siccis & arenosis. Floret Iulio & Augusto.

Semen, raro *Radix* & *Herba.*

Vires. *Eisdem prædita est virtutibus quibus Daucus Creticus, cuius quoque loco, in compositionibus adhiberi commodè potest. Semen calfacit & sicc.* 3. *radix paulo imbecillius, herba adhuc minus; atten. aperit. Vsus præcipui in tussi, pleurisi, stranguria, reserat Epar, Lienem, vtereres, ciet menses & molas, sedat matricis suffocationes, stimulat Venerem. Extrinsecus conuenit radix pessariis, exiccat herba catarrhos (in lotionibus capitis) parturientium partum promouet (in suffitu.)*

PRÆPAR.

1. *Confect. sem.* sed raro.

2. ▽ *stillat.* Ex tota herba cum floribus ac radicibus Iulio collecta.

3. *Ol. stillat.* Ex semine.

CCXLIII. Perfoliata.

Perfoliata vulgatissima seu aruensis, *C. B.* 1. Perfoliata, *Brunf. Matth. Fuchs. Dod. Cord. in D. Lon. Tab.* maior, *Trag.*

Trag. perfoliatum vulgare flor. luteo, folio vmbilicato, *Lob.* perfoliata vulgaris, *Ger.* Germ. *Durchvvachs*, *Bruchvvurtz*.

Crescit in locis sabulosis. Floret Iunio.

OFFICIN. NAT.

Folia & *Semen*.

Vires. *Calf. & sicc. (amari saporis) vulneraria est. Vsus præcipui in vulneribus recentibus, Enterocelis (inprimis vmbilici) tumidis artubus strumis, siue intrinsecus siue extrinsecus adhibere volupe sit.*

OFFICIN. NAT.

▽ *stillat.* Ex integra herba florente.

CCXLIV. *Malus Persica.*

Persicus, *Brunf.* persica, *Fuchs. Cam.* persica malus, *Lob. Tab. Ger.* malus persica, *Dod.* persica arbor & eius 1. genus, *Trag.* persica molli carne & vulgaris viridis & alba, *C. B.* 1. persicus alba & popularis, *Lon.* persica viridia & alba, *Matth. Cast.* German. *Pfersichbaum*.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores, Nuclei, Fructus sed raro, quippe hi facile putrescunt.

Vires. Fructus (*mala persica*, *Arab. Sanch.*) *reffrig. & humect. 2. nutrimenti sunt pauci, facileque putrescunt. Verum initio pastus laxant aluum. Exiccata constipant, laudanturque in fluxu alui, &c.*

Flores, Folia ac Nuclei, *calfac. & sicc. absterg. Vsus præcip. (florum) in lumbricis infantum, in alui laxatione, mesenterij obstructione, seri purgatione, & sim. (Nucleorum) in diureticis ac lithontripticis, in obstructione Epatis, ardore Stomachi. Extrinsecus adhibentur crebro in Emulsionibus dolori capitis dicatis, &c.*

PRÆPARATA.

1. *Condit. fructus*, subtrahitur sc. exterior cuticula, hinc condiuntur. l. a.

N. *Aptiora ad condituram censentur mala minora quàm præcocia.*

2. ▽ Ex floribus.

N. *Aluum infantum lubricam reddit, lumbricosque educit.*

3. ▽ *diuretica.* Vide l. 2. c. 38. ▽ diuretica ex nucleis.

4. *Syrup. de floribus persicæ.* Fit ex iteratis infusionibus, vt syr. ex infusione violarum.

Vires *Bilem ac serosos humores educit, mesenterium reserat, vermes enecat.*

Dosis ad ℥ij.

5. *Conserua florum Persicæ.*

6. *Oleum.* Fit expressione.

Vires. *Sedat aurium, hæmorrhoidumque dolores ac tumores, colicos iuuat (assumptum.)*

CCXLV. *Persicaria.*

Persicaria est *C. B.*
- 1. mitis maculosa & non mac.
- 2. vrens, hydropiper. *Hoc officinale*
- 3. angustifolia.
- 4. minor, pulicaria pumila.

Dicitur ὑδροπέπερι, Hydropiper, *Fuchs. Dod. Matth. Cord. in D. Cam. Cast. Ger.* persicaria, *Trag. Tab.* Mas, *Lon.* mascula, *Brunf.* Pers. vrens, *Lob.* aliis pulicaria. Germ. *Ilœhkraut*, *VVasserpfeffer, Muckenkraut*.

Crescit locis vdis ac palustribus. Floret Iulio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Hydropiperis *Folia*.

Vires. *Calfac. & sicc. Vsus præcipui extrinsecus in vulneribus tumoribus, induratis,*

induratis, vlceribus inveteratis (in cataplasm.)

N. 1. *Persicaria mitis habetur frigida, sed officinis inusitata est, vt species reliquæ.*

N. 2. *Paracelsus in Hydropiperis descriptione admodum prolixus est.*

N. 3. *Sunt qui hâc herbâ, ad transplantationem morborum, præsertim incantatione introductorum vtuntur.*

CCXLVI. *Petasites.*

Πετασίτης, *Pestilentzvvurtz, Negenkrafft.*

Maior, mas flore luteo. *Hæc vsualis est.*
Minor, fœmina, flore albo.

Dicitur Petasites, *Trag. Fuchs. Dod. Cord. Lob. Lon. Tab. Ger.* mas. *Cã.* maior, *Matth. Cast.* maior & vulgaris, *C. B.* 1.

Crescit in locis humidis. Floret initio viris.

OFFICIN. NAT.

Radix quæ gummosa est.

Vires. *Calf. & sicc. 2. part. est tenuium, amari saporis: atten. aper. sudorifica est ac alexipharmaca in peste, in lipothymia vterina, morbis pectoris, à mucilagine ♀rea oriundis. E. g. tussi, asthmate. Extrinsecus commendatur ad bubones & vlcera maligna.*

N. *Substitui potest costo, quippe viribus eidem æquipollere compertum est.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex Radicibus vel ex tota h.
2. *Oleum stillat.* sed rarum est.
3. *Extractum.*

CCXLVII. *Petroselinum.*

Apium hortense seu petroselinum vulgare, *C. B.* 1. Petrosel. *Trag. Brunf. Cord.* vulgare seu natiu. *Lob.* hortense, *Matth. Lob. Dod. Cast. Ger.* satiuum, *Tab.* Apium selinum Diosc. Petroselinum, persilium oreselinum, *Fuchs.* Arab. Karphi. *Peterlin, Petersilg, Garteneppich.*

N. *Petroselinum verum seu veterum est petros. Macedonicum (quod sequitur.)*

Gaudet solo humido, colitur in hortis. Floret Iunio, Iulio & Aug.

OFFICIN. NAT.

Radix, (colligitur vere.) *Semen*, (colligitur August.) & *Folia.*

Vires. *Calf. & sicc. in princ. 2. atten. aper. exterg. diuretica sunt, Epatica, &c. Vsus præcip. in obstructione Pulmonum Epatis, Lienis Renum ac Vesicæ & hinc in tussi, Ictero, Cachexia, calculo, sabulo, mensibus obstructis, asthmate, &c. Extrinsecus resoluunt humores calidos (inprimis oculorum sugillationes) impediunt capillorum casum (cum Abrotan.) imminuunt lac (mammis imposita) adeoque mulierculis nostratibus vsui sunt in ablactatione infantum.*

N. *Forest. l. 16. 6. commendat ad tussim puerorum. ℞. Succ. Petr.* ℥ß. *Lact. muliebr.* ℥j. *Cumin.* ℈j. *M. da tepide.*

PRÆPAR.

▽ *stillat.* Ex integra planta cum radice, coll. initio veris.

CCXLVIII. *Petroselinum Montanum*

Ὀρεοσέλινον, *Dod. Lob. Clus. in D. f.* 1. *Tab.* Apium montanum, *Cast* folio ampliore, *C. B.* 1. Elaphoselinum, polychreston, *Cord. Bergpeterlein, Bergeppich, Hirschpeterlein, vvilde Petersilien.*

Crescit

Crescit in locis montanis, sabulosis, vt & in hortis.

OFFICIN. NAT.

Radix atque *Semen*.

Vires. *Calf. & sicc. 3. est alexipharmacum, sudoriferum, diureticum, discutiens. Vsus pracip. in calculo Renum & vesica, in Peste (sudorem eliciendo) in morbis & flatibus, in stranguria.*

CCXIX. *Petroselinum Macedonicum.*

Πετροσέλινον Macedonicum. *Matth. Lob. Cast. Dod. Tab.* aliàs Apium saxatile, *Peterlein, Steineppich, Steinpeterlein.*

Colitur apud nos in hortis. Gaudet solo sabuloso ac saxoso.

OFFICIN. NAT.

Semen raro *Radix*.

Vires. *Calfac. sicc. (3.) absterg. atten. aper. alexipharmacum est, vnde & Thoriaca compositionem ingreditur. Vsus pracip. in vrina ac mensibus ciendis; in reliquis cum viribus petroselinorum speciebus adscriptis vonuenit. Adhibetur & morbis veneficio introductis.*

CCL. *Peucedanum.*

Πευκέδανος. Peucedanum, *Trag. Fuchs. Dod. Cord. in D. Lob. Lon. Ger. Tab.* 1. *Cam. Matth. Cast.* Peucedanum, *C. B.* 1. & 2. aliis Fœniculum porcinum. German. *Haarstrang, Sawfenchel, Schwvchelwurtz, Himmelgall.*

Crescit in montibus opacis. Colitur & in hortis: Floret Iulio.

N. 1. *C. B. duplex facit Peucedanum alterum Italicum, alterum Germanicum: Verum enimvero promiscuè in vsum accersiri poterunt.*

N. 2. *Radicem Peucedani officinis vsualem, non esse legitimam, Vid. ap. Matth. & Castor.*

OFFICIN. NAT.

Radix colligenda, vere Autumnoue.

N. *Radix impragnata est succo resinoso, qui tamen in vsum medicum nondum venit, licet alias magnifiat.*

Vires, *Calf. & sicc. 3. aper. atten. expectorat, mucilaginem tartaream bilemque educit. Vsus pracip. in affectibus pectoris, tussi, inflationibus (so die lung in den Hals steiget,) & sim. in obstruct. Epatis, Lienis, Renum, ciet vrinam, calculum atterit & expellit. Extrinsecus in Hemicrania, aliisque generibus cephalalgia à catarrhis ortum ducentibus, in tumoribus renitentibus, vlceribus inueteratis mundificandis, promouet catillorum prouentum, &c.*

PRÆPAR.

1. *Sal.* } quæ raro pro-
2. *Oleum stiat.* } stāt officinalia.

CCLI. *Pimpinella, Bipenelle.*

Τραγοσέλινον, Bibinella, Bimpinella, *Bibernell, Bibinell, Steinpeterlein, Bockspeterlein.*

Bibinella { saxifraga { maior / minor } *promiscuè vsuales.* ; sanguisorba, Italica. *Vide suo loco.* }

Maior est Pimpinella saxifraga maior candida, *C. B.* 1. Pimpinella, *Cord. Lon. Trag. Fuchs. Lob. Cast.* Pimpinella saxifraga, *Matth. Cam.* Pimp. Saxifraga maior, *Dod.* Tragoselinum maius, *Tab.*

N. 1. *Huius radici adnascitur quibusdam in locis granum rubeum, quo vtuntur*

tur Tinctores ad colorem Carmesinum, vnde sunt qui pro cocco habent.

Minor, est pimpin. minor, *C.B.* 4. minor, *Fuchs.* pimp. saxifrag. minor, *Cam.* Tragoselinum petræum, *Tab.* saxifrag. parua, *Dod.*

N. 2. *Hæc præstantissima est, petroselini Macedonici loco compositiones ingredi potest, si id deficiat.*

Gaudent solo pingui, sed inculto: Florent Iulio, Augusto.

OFFICIN. NAT.

Radix, Folia, Semen.

Vires. *Calf. & sicc. (maior in princ. 3. minor. compl. gr. 3.) atten. aper. absterg. sudorifica est, lithontriptica, vulneraria, &c. saporis acris. Vsus præcip. in præcauendis ac curandis venenis ac contagiosis morbis, in reserandis obstructionibus hepatis, Renum, Pulmonum, mensium. In arena, calculo ac stranguria, in colocis doloribus, tussi, asthmate, peripneumonia: in cruditate ac imbecillitate ventriculi: in lue venerea: Antidotus item est argenti vini. Extrinsecus valet: in maculis faciei abstergendis: in odontalgia: auget lac, maturat bubones, cancrosósque tumores, mundificat ac consolidat vulnera, tàm recentia, quàm inueterata.*

PRÆPAR.

1. *Condit.* Ex Radice.

2. *Confect.* Ex radice vel ex semine.

3. *Conserua.* Ex semine.

4. ▽ *stillat.* Ex radice ac integra herba florente Iunio mense collecta.

5. *Oleum stillat.* Ex tota planta cum Radice.

N. *Sunt qui in vino rubello semen macerant, rursum exiccant atque hinc oleum exprimere conantur.*

6. *Sal.* Ex cinere.

CCLII. *Pinaster seu pinus syluestris.*

Pinus {
- Satiua. *Vide loco sequenti.*
- Syluest. {
  - montana {
    - 1. Fructifera.
    - 2. 3. Steriles.
  - maritima maior & minor, &c.

} *promiscue vsuases.*

Videatur Pinus sylu. *Brunf. Trag. Lob. Matth. Cast. Dod. Tab. &c.*

OFFICIN. NAT.

Cortex, Folia, Nuces, Resina.

Vires. *Cortex & folia refrig. & sicc. adstringunt. Vsus præcip. (externi) in dysenteria, flore mensium (suffiendo.)*

PRÆPARATA.

1. ▽ *still.* Ex conis viridibus.

Vires. *Rugas faciei delet & mammas admodum in virginibus extuberantes cohibet (impositæ cum linteolis.)*

2. *Oleum.* Fit ex ligno per descensum igne leni, vt oleum ex abiete.

N. *Forsan hoc oleum est officinis Templinum dictum.*

Vires. *Impetigines sanat inunctum: Verrucas consumit vulneratis verrucis inditum.*

CCLIII. *Pinus & Pineæ.*

Πίτυς, Pinus, *Brunf. Trag. Dod. Cord. in D. Lon. Cast.* Pinus domestica, *Matthiol. Tab.* Pinus satiua, *Ger.* Pinus vulgatissima, *Lob.* Pinus Italica, *Cam.* Pinus satiua, *C.B.* 1. Arab. Sonabar. *Ichtenbaum, Hartzbaum, Rinholtz, Iorenholtz.*

OFFICIN. NAT.

Nuces

Nuces Pineæ, *Cortex* & *Folia*.

Vires. Nuces *Pineæ(strobili, Coni coccali & conaria veteribus) caliditate temperatæ sunt & humidiæ, maturant, leniunt, agglutinant, resoluunt, impinguant, adeóque nucleorum Vsus præcipuus est in phthisi, (quia nutriunt bene) tussi, stranguria ac acrimonia vrinæ mitiganda: segnem excitant Venerem, vlcera Renum mundificant, &c.*

Cortices & folia *viribus conueniunt cum cort. & fol. pini syluest.*

PRÆPARATA.

1. *Oleum.* Exprimitur ex nucleis.

2. *Confect.* nucleorum.

CCLIV. Piper.

Πίπερι, Arab. Fulfel, Filfel, *Pfeffer.*

- Rotundum
  - Album: *hoc omnium præstantissimum.*
  - Nigrum: *succedit albo.*
- Longũ. Macropiper
  - Orientale minus, *Tab. Hoc vsuale.*
  - Occidentale maius. *Tab.*

Album, dicitur piper album *Matth. Lob. Fragos. Clus. Cast. Tab.* Piper rotundum album, *Cord. hist.* Piper rotundum album, *C. B.* 2.

Crescit rotundum in Malauar ac finitimis Insulis Iauæ, Sunda, &c. fructusque est plantæ cuiusdam, quæ arboribus instar conuoluuli circumducitur.

Eligendum recens, ponderosum plenum, acre non cariosum.

N. 1. *Calf. & sic. 3. incid. atten. aper. resol. Vsus præcip. in frigiditate ac cruditate ventriculi, colicis doloribus (præstat album) in visus imbecillitate (quia flatus discutit.) Extrinsecus in apophlegmatismis, gargarismis, sternutatoriis, sedat odontalgiam, columellam tumidam imminuit, neruorum affectus frigidos iuuat.*

N. 1. *Vis piperis volatilis valde est. Vitentur ergo præparationes in quibus volatile euanescit, e.g. Extractorum præparationes.*

N. 2. *Vulgus piper longum in paroxysmis febrium exhibere solet, id quod non nisi in principio locum habere potest.*

PRÆPARATA.

1. *Spec. diatrion pipereon.* V. D.

2. *Tragea seu species fortes.* V. l. 2.

3. *Oleum piperinum stillat.* Fit ex nigro, ad modum, quo ex reliquis aromatibus.

N. *Piper parcissimè oleum dat (scil. ℔j. dat ℈j. circiter) ideoque ▽ destillata aliquoties super remanentiam seu caput mortuum refundenda erit.*

Vires. *Admodum penetrabile est, flatus discutit, paroxysmum tertianæ præcauet, si hor. 2. ante paroxysmum exhibeatur, purgato tamen corpore. Extrinsecus admiscetur inunctionibus dorsi in febribus.*

Dosis gr. ij. iij. iiij. &c.

4. *Ol.* de piperibus. V. D.

CCLV. Pistacia.

Πιστάκια, Pistacia, *Matth. Cord. Lon. Dod. Lob. Cast. Cam. Tab. Ger.* Terebinthus Indica Theophrasti, *Lob. C. B.* 1. Arbor est Indicæ Terebintho similis.

Nascitur in Persia, Arabia, Syria, India. Quin & Italiæ indigena facta est.

OFFICINALI NATIVA

Fructus (*Pistacia*, phistacia, βιστάκια, Fistici, *Pimpernüszl. n.*) Sunt nuclei

duplici vestiti putamine, primò exteriore coriaceo, hinc lapideo, quod nucleum proxime continet, membranula rubella circumdatum.

Eligendi nuclei recentes ponderosi, extrinsecus albidi, intrinsecus virides, non rancidi, in apice aliquantulum patentes.

Vires. *Calf. 2. hum. 1. atten. aper. Vsus præcip. in mucilagine pulmon. obstruct. Epatis, roborant stomachum, arcent nauseam ac vomitum, excitant appetitum, bonum suppeditat nutrimentum.*

PRÆPAR.

Oleum, exprimitur ex nucleis.

CCLVI. *Plantago.*

Ἀρνόγλωσσον, *VVegerich.*

Species plantag. vsualiores sunt tres.

1. Dicitur plantago latifol. sinuata, *C.B.* 2. rubra, *Trag. Brunf.* maior & 1. *Lon.* maior, *Matth. Fuchs. Dod. Cast. Tab. Cam.* latifol. *Cord.* latifol. leuis, *Lob.*

2. Plantago latifolia incana, *C.B.* 3. Plant. maior, *Matth. Lon. Cam.* latifol. minor Dioscoridis, *Tab.* maior incana, *Lob.* Plantago media, *Fuchs. Dod.*

3. Plantago angustifolia maior, *C.B.* 1. plant. minor, *Fuchs. Dod. Lon* media, *Cast.* plantago lanceolata. *Trag. Tab* plantago longa, *Matth.* plantago quinqueneruia, *Lob.*

Crescunt locis herbosis. Florent Majo & Iunio.

OFFICIN. NAT.

Semen, Folia, Radix.

Vires. *Refrigerant & sicc. 2. absterg. incrass. epaticæ sunt ac vulnerariæ. Vsus præcip. in fluxionibus cuiuscunque generis. E.g. alui, expuitione sanguinolenta, gonorrhæa, mictione inuoluntaria in mensium profluuio, in febribus, & sim. Extrinsecus in mundificandis consolidandisque vulneribus ac vlceribus inueteratis.*

PRÆPAR.

1. *Succus inspissatus.* Extractus ex foliis.

2. ▽ *stillat.* Ex herba integra.

3. *Syrupus de succo.*

CCLVII. *Pæonia.*

Παιωνία, Arab. Feonia, *Pœonien, Benigrosen, Pfingstrosen, Gichtrosen, Kœnigsblum.*

- Mas, *C.B.* 1. *Hæc præpollet.*
- Fœmina
  - flor. simpl. *C.B.* 1. *&c.*
  - flor. pleno, *C.B.* 12. *&c.*

- Mas dicitur: Pœonia nobilior vel 2. *Trag.* pœonia mas, *Matth. Cord. in D. Lob. Dod. Tab. Ger.* Pœonia folio nigricante splendido, *C.B.* 1. Fœmina nuncupatur pœonia, *Trag. Lon.* pœon. fœmina, *Brunf Fuchs. Cord. in D. Lob. Cam.* pœonia fœmina altera, *Dod.* pœonia vulgaris fœmina. *Clus. hist.* pœonia communis vel fœmina, *C.B.* 2.

N. *Discernuntur inuicem Mas & Fœmina foliis & radice. Mas est foliis nigricantibus splendidis, iuglandis folia æmulantibus, radice digitali crassa, alba, seu mas non vna radice nixtus est, sed plures habet Fœmina variat colore foliorum. Est folio vtrinque virente & glabro, calice hirsuto, flore vel simplici, vel pleno, foliis helleborum æmulatur, radicibus, ceu balani longiores circiter octo aut sex adhærent. Mas plures habet, &c.*

Coluntur in hortis. Florent Majo.

OFFICIN NAT.

Radix, Semen seu grana: *Flores.*

Radix

Radix effodienda est vere, ☾ decrescente (3. ☌ ante nouilunium.) Alij effodiunt ☉ existente in ♌ dieque ac hora solaribus, ☾ decrescente. Flores colligendi sunt Maio. Semen Augusto.

N. *Pœonia flore multiplici raro semen producit.*

Vires. *Calf. & sicc. 2. saporis est subdulcis ac subacris, seu amari; subastringit. Vsus pracip. in affectibus* Cephalicis, *Epilepsia, incubo, &c.* Vterinis, *mensibus obstructis, lochus purgandis, doloreque post partum mitigando, Epatis obstructione. Extrinsecus suspenduntur grana ac radix de collo pro arcenda Epilepsia.*

PRÆPARATA.

1. ∇. Ex floribus additaque, si placet radice.

2. *Syr.* Ex infusione florum.

3. *Extract.* Ex floribus exiccatis.

4. *Conseru.* Ex floribus.

5. ⊖. Ex incinerata integra planta.

6. *Fecula.* Ex radice, l.a.

7. *Oleum stillat.* Ex granis elicitur cum ∇ fermentat. l. comm.

CCLVIII. Polygonum.

Πολύγονον, { Maius, varij generis est, *è quibus vsuale latifolium, C.B.1.* Minus, variorum itidem generum, *quæ cuncta minus vsualia sunt.* }

Dicitur centum nodia, *Lob. Brunf.* Polyg. mas, *Matth. Fuchs. Dod. Cord. Cast. Trag.* vulgare, *Cam.* maius, *Lon. Tab.* German. *VVeggrasz, VVegdritt, Denngrasz, Blutkraut.*

Crescit locis incultis, aridis ac iuxta vias. Floret integra ferè æstate.

OFFICIN. NAT.

Herba.

Vires. *Refrig. 2. (al. in princ. 3.) sicc. astring. vulneraria est. Vsus pracip. in sistendis fluxibus quibuscunque, diarrhœa, dysenter. Fluxu vter. vomitu. Hæmorrhagia narium. Extrinsec. prodest vulneribus, vlceribus, inflammationibus oculorum, mammæ tumoribus, febri tertiana (carpis imposita.)*

PRÆPAR.

∇. *still.* Ex herba collecta in principio Augusti.

CCLIX. Polygonatum.

Est { Latifolium, varij generis, *è quibus vsuale vulgare, C.B.1.* Angustifolium, varij generis, *quæ minus vsualia.* }

Dicitur Sigillum Salomonis. latifolium, *Trag.* polygonatum. *Matth. Cast.* vulgare, *Cã.* latifolium. *Fuchs. Dod. Tab.* maius, *Lon.* German. *VVeiszuurtz.*

Crescit in syluis & collibus, Floret Maio.

OFFICIN. NAT.

Radix, raro *Folia*, raro *Baccæ.*

Vires. *Temperamenti est mixti, subastr. exterg. saporis est subamari ac subacris. Vsus internus est in fluore albo mulier. Baccæ pituitam mucilaginosam per vomitum ac secessum educunt. (Dos. n. 14. 15.) Idem dicitur & de radice (ʒj.) ac de foliis Extrinsecus faciei maculas abstergit, cutem dealbat, resoluit sugillationes ac tumores renuentes, lotione fugat lenticulos capitis, scabiemque infantum exiccat, cicatrices maculasque morbillor. emendat, &c.*

PRÆPAR.

∇. Ex radice cum foliis ac floribus.

CCLX. Pomus.

Μηλίς, Malus, *Apffelbaum.*

Poma sunt { Domestica / Syluestria. { acida. dulcia. subacida.

Vires. Acida *sunt naturæ frigidioris ac astringentis. Verum cum butyro cocta cibum febricitatibus præbent commodum.*

Dulcia. *Sunt naturæ calidioris ac laxantis.*

Subacida *seu vinosa, naturæ sunt mixtæ, conueniuntque Ventriculo & Cordi.*

Syluestria. *Astringunt.*

Extrinsecus (dulcia sub cinere cocta) sedant dolorem oculorum, pleuritidis (cum myrrha imposita.

PRÆPARATA.

1. *Succus fermentatus, seu vinum pomorum, pomaceum.*

N. *Vulgatissimum est in Normannia Galliæ Prouincia, adeò vt non modo potus loco habeant, sed & ex eodem ▽ m vitæ destillent, & aceta conficiant, quæ vel cum Spiritu ac acetis ex vino, certare videntur.*

2. *Syrupus de pomis simpl.* Ex succis pomor. dulcium ac vinosorum.

Vires. *Succurrit affectibus cordis, syncopæ, palpitat ac aliis ab atra bile ortis. Ventriculo gratus est, sedat situm, febribus auxiliatur.*

3. *Syrup. de Pomis Regis Saborum,* V.D. & infra de Sena.

4. *Extract.* seu succus inspissatus pomorum dulcium fragrant.

5. *Extract.* è radice arboris fructus acidos ferentis fit l. a. cum ▽ ex pomis propriis destillata.

Vires. *Summum est medicamen. contra omnia ventris profluuia, dysenteriam, lienteriam, diarrhœam, fluxum epaticum. Quercet. P.R.c. 26.*

CCLXI. Populus.

Est { alba latifolia, *vveisz Pappelbaum, Aspen.* / nigra, *schvvartz Pappelbaum Hæc vsualis.*

Alba dicitur, Pop. alba, *Matth. Dod. Cord. in D. Lob. Cast. Tab. Ger.* Populi albæ aliæ species, *Trag. C.B.* 1.

Nigra dicitur: Populus alba, *Trag. Lon.* Populus nigra, *Matth. Dod. Cord. in D. Lob. Cast. Tab. Ger. C.B.* 3.

OFFICIN. NAT.

Cortex, Pop. albæ, sed rara. *Oculi*. Pop nigræ.

Vires. *Vtraque naturæ est mixtæ, (sed humido siccæ) cæterum ad frigiditatem inclinantis, abstergitque. Cortex pop. albæ præcipue adhibetur in dolore sciatico intus & extra, in stranguria, in ambustis. Oculi seu gemmæ (ἀνίφυλλα) pop. nigr. adhiberi solent à sexu muliebri ad capillos ornandos & promouendos, prosunt itidem ad dolores sedandos.*

N. 1. *Est & Gummi pop. nigræ, quod calfac. 2. sed minus id vsuale est.*

N. 2. *Succus in foraminibus populi collectus, Verrucas ac impetigines curare creditur.*

PRÆPARATA.

1. *Oleum populinum.* Ex oculis pop. nigr. (primo vere collectis) & oleo veteri. Vide Disp.

N. *Alij addunt quoque vinum & coquunt ad huius consumptionem.*

2. *Vnguentum populeon.* V. D.

Vires. *Refrigerat, somnum conciliat.*

CCLXII. Porrum.

capitatum

Πράσον Lauch { Domesticum { capitatum, *Aeschlauch.* sectile, *Schnittlauch.* } Vsuale syluestre. }

Dicitur Porrum, *Brunf.Cord.in D. Dod. Cast. Tab.* Porrum commune, *Matth.*vulgare, *Lob.* porrum capitatum, *Fuchs.* por. capitatum vulgare, *Cam.* porrum commune capitatum, *C.B.*1.

N. *Capitatum & sectile non differunt genere, sed solum cultura. Sectile enim dicitur, quod detondetur ad culinares vsus: capitatum, quod sine detonsione linquitur & autumno transplantatur, vt capitatum fiat.*

Gaudet solo pingui. Seritur Martio & Aprili.

OFFICIN. NAT.

Rdaix, Herba, Semen.

Vires. *Porrum calfacit insigniter siccatque, atten. aper. incidit, resoluit. Vsus prac. in serpentũ morsibus & vstionibus, mucilagine pulmonum. Extrinsecus in in aurium linnitu ac suppurationibus, in venis hæmorrhoidum tumidis ac dolentibus, &c. Semen vrinam ciet.*

N. *Frequens eius vsus, somnos turbulentos inducit, visuique officit.*

CCLXIII. Portulaca.

Ἀνδράχνη, Arab. Backaleancha, Porcellana, *Burtzel, Bortzel, Gensel.*

{ Latifolia satiua. *Hæc præfertur.*
Angustifolia syluestris. }

Inscribitur Portulaca, *Lon. Cord.* hortensis, *Trag. Fuchs. Dod.* Domestica, *Matth. Lob. Cast. Tab. Ger.* maior, *Cam.* Portulaca latifolia seu satiua, *C. B.*1.

Floret Iunio: Crescit locis arenosis & sabulosis.

OFFICIN. NAT.

Folia, Semen.

Vires *Refrig. 3. sicc. 2. adstring. pauci nutrimenti est, lumbricos fugat & expellit. Vsus pracip. in mitigando feruore bilis, & hinc in febribus putridis ac malignis, ardore vrinæ, vt & in scorbuto, apprimè succurrit febricitantium æstui (folia recentia applicata Iecori, Renibus, &c.)*

N. *In tabe prodesse, succulentia & crassities foliorum arguunt.*

PRÆPAR.

1. *Succus inspissatus.*
2. ▽ *stillat.* Ex herba.
3. *Syrupus simpl.* Ex succo.
4. *Compos.* Vide Disp.

N. *Solet & condiri ad modum quo Cappares condiuntur.*

5. *Conserua.* Ex foliis.

CCLXIV. Primula veris.

Φλομὶς Herba Paralysis, *Cast. Brunf.* vulgaris, *Trag.* primula veris, *Matth. Tab.* maior, fl. luteis odoratis, *Dod.* primula pratensis, *Lob.* verbasculum odoratum, *Fuchs.* Arthriticum, *Gesn.* simplex luteo flore, *Cam.* verbasculum pratense odoratum, *C. B.*1. German. *Schlüsselblumen, Himmelschlüssel, S. Peters Schlüssel, vvetsz Betonien.*

Crescit in campestribus ac syluis. Floret April.

OFFICIN. NAT.

Flores ac Folia.

Vires. *Calfac. leniter, siccat fortius, saporis est subacris ac subamari. subastring. Anodyna est. Vsus pracip. in affect. capitis Apoplexia, Paralysi. In articulorum doloribus. Extrinsecus in Arthritide ac tumoribus qui Ictus venenatorum animalium subsequuntur.*

N. *Acetum radicibus imprægnatum ac loco errhini in nares attractum, odontalgiam mirabiliter sedat.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra herba (caule, foliis ac floribus.)

2. *Conserua.* Ex floribus.

CCLXV. *Prunella.*

Brunella, *Dod. Brunf. Lob.* Brunella vulgaris &. 6. *Trag.* consolida minor, *Matth.* minima, *Cam.* Prunella, *Fuchs. Cam. Tab. Ger.* symphytum petræum, *Lob. ico. Cord. in D.* German. *Brunellen, Gottheil, S. Anthonikraut*

Nomen ducit ab Angina, quam Brunellam alij vocant

Crescit in campestribus ac locis herbosis. Floret Iunio & hinc ferè integra æstate.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores.

Vires. *Calf. & sicc. (subamara est) abstergit, consolidat, vulneraria est. Vsus præcip. in vulneribus imprimis Pulmonum, in sanguine coagulato. Extrinsecus vulneribus & creberrimè in angina, aliisque affectibus oris ac faucium (gargaris.)*

N. *Author est Crollius, radicem aridam denti dolenti affrictam. vt sanguinem susceperit, magnetica vi dolorem sopire, si salici indatur perforata, foramenque mox tubulo ex salice obturetur.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta Augusto collecta.

2. *Conseru.* ex florib.

CCLXVI. *Prunus.*

Prunus { Domestica satiua, *huius loci.* / Syluestris, *vide Acacia.* }

OFFICIN. NAT.

Κοκκύμηλα *Pruna, Pflaumen,* (fructus pruni.)

Varij sunt generis colore, sapore, figura & magnitudine differentia. Sunt enim dulcia, subacida, acida. Sunt purpureo-nigra, rubra, lutea, (cerea, *Spillina,*) alba: sunt oblonga, rotunda: sunt denique maiora, minora, &c. In officinis autem vsitatiora sunt pruna Damascena (*Zvvetschen,*) cuius vicem subeunt pruna Vngarica, tùm quoque nostratia dulciora in clibano exiccata. Præterea sunt & Pruneola, (pruna de Brignioles, è loco natali in Galliis,) quæ enucleata & exiccata afferuntur, *C. B.* 15. pruna ex flauo rufescentia, mixti saporis, gratissima. Germ. *Pflaumen, Prunellen.*

Palma datur Damascenis, quæ ex Syria Venetias sicca afferuntur, nucleoque sunt longo & plano potius quam rotundo. Secundo loco sunt, quæ ex Pannonia; vnde Vngarica, dicta sunt, aliis etiam Damascena, *Cord. in D.* & Transyluania adferuntur, at *Dod.* Morauica magis ad aluum leniendam probantur. His 3. subiungi poterunt & nostratia, sed viribus ea minora sunt.

N. *Est & gummi prunor. ad calculum atterendum vtile, sed rari vsus.*

Vires. *Pruna natura refrig. & humect. Recentia cruda, emolliunt aluum quidem, verùm facilè putrescunt & proinminus commodè (inprimis post cibum) esitantur, maximè si immoderatior vsus sit. Pruna Damascena esui aptiora sunt, laxant, acrimoniam humorum obtundunt, linguam (macerata in frigida*

frigida ac ore retenta (humectant, sitim mitigant.

Pruneola (seu prunella dicta) refrigerant magis quam reliqua, humectantque, sed citra alui commotionem, adeóque esus aptiora censentur, gratumque refrigerium in febribus exhibent.

PRÆPAR.

1. *Condita pruna* (cerea) cum mell. p.ij. & Vini p.j.

2. *Pulpa prunor.* Ex magnis acidis & vinosis fit, coctis scil. perque setaceum traiectis & cum saccharo℥. circiter inspissatis.

3. *Electuarium Diaprunis simp.* Eodem modo paratur, ex pulpa & sacchar.℥.

4. *Diaprunum compositum.* lenitiuum Diadamascenon. *Vide Dispensat.*

5. *Diaprunum non laxatiuum.* V.D. Norib.

CCLVII. Ptarmica.

Ptarmica, *Matth.* 1. *Fuchs. Lon. Cast. Lob.* folio Taraxaconis, *Lob.* Pratensis, *Cam. Germ.* Draco syluestris sáptarmica, *Dod.* Tanacetum album seu acutum. *Trag.* (& millefolium 3.) *Tab.* Pyrethrum, *Brunf.* 1co, aliis Pseudopyrethrum, Dracunculus pratensis serrato folio, *C.B.* 2.

Crescit in pratis, vt & aruis etiam incultis, aliisque locis saxosis. Floret Maio, Iunio ac Iulio.

OFFICIN. NAT.

Radix & Folia.

Vires. *Calf. & sicc. sternuatoria sunt (ob acrimoniam,) sed rarioris vsus.*

CCLXVIII. Pulegium.

Γλήχων, βλήχων, Pulegium { Latifolium { fœmina. *Hoc vsitatius.* / mas. *Hoc subiungitur.* } / Angustifolium Ceruinum, cui subiungitur Creticum & Massilioticum, quæ *minus vsualia.* }

Insignitur pulegium, *Brunf, Trag. Matth. Fuchs. Cord. Dod. Lon. Cast. Cam.* Pulegium Regium, *Lob.* Pulegiũ, latifolium, *C.B.* 1. Germ. *Poley Flœhkraut,* (quia fumus eius pulices fugare creditur.)

Crescit locis cultis & incultis, humidis ac campestribus. Floret Iulio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Folia, quæ eligenda caulibus ad rubedinem inclinantibus.

Vires. *Calfac. & sicc.* 3. *(saporis subacris & subamari) partium tenuium, atten. incid. aper. resolu. Vsus præcip. in mensibus ciendis, fluore albo, fœtu eiiciendo, confert Epaticis ac pulmoniacis: nauseam ac tormina ventris discutit, calculum ac vrinam pellit, Ictero ac Hydropi medetur. Extrinsecus, prodest capiti, somnum arcet, vertiginem discutit, doloribus arthriticis conuenit, dentes abstergit, pruritrum cutis curat, &c.*

PRÆPAR.

1. *Conseru.* è summit.
2. ▽ *stillat.* Ex herba.
3. ▽ *bis destillata.* Ex herba.
4. *Ol. stillatitium.*

Pulmonaria arborea.

Muscus pulmonaria, *Lob. C.B.* 7.

pulmona

pulmonaria, *Trag. Matth. Fuchs. Dod. Lon. Tab.* prima, *Cast.* Germ. *Lungenkraut.*

Adnascitur arboribus præsertim, v.g. Quercui & aliis: tum & petris; sed hic candidior est. Vide Lichen Petræus.

Vires. *Refrig. & sicc. moderatè (aliis calefacit.) Vsus præcip. in affectibus pulmonum scil. erosione, tussi, asthmate, in profluuiis alui, ac Vteri. Extrinsecus in vulnerum sanguine compescendo. Vide & Lichenem cum quo, vt figura ita & viribus ferè conuenit.*

CCLXIX. *Pulmonaria.*

Lungenkraut, Pulmonaria { Latifolia. / Angustifolia { vulgaris, *Schmalblatterich Lungenkraut.* / Plinij, *Schmalblættereich Hirschmangolt.*

Crescunt in dumetis opacis ac vmbrosis. Florent Aprili.

Eligitur præ cæteris latifolia. Hæc insignitur symphytum maculosum seu Pulmonaria latifolia, *C. B. 1.* Pulmonaria altera, *Matth. Cast.* maculosa, *Lob. Cam. Tab.*

N. *Foliis variat, quæ aliquando albis punctis notantur, aliquando carent: Floribus est communiter cæruleo rubentibus, rarius albis. Sunt qui in marem & fœminam distinguunt.*

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Refr. & sicc. consolidant, conglutinant (al calf.) Vsus præcipuus in affectibus pulmonum phthisi, expuitione sanguinis. Extrinsecus in vulneribus.*

CCLXX. *Pyrethrum.*

Πύρεθρον, Pyrethrum flore bellidis, *C. B. 1.* pyrethrum, *Brunf. Trag. Fuchs. Dod. 2. Matth. Cam. Tab.* maius, *Lon.* verum, *Cast.* officin. *Lob.* Germ. *Bertram, Zahnvvurtz, Speichelvvurtz, Geifervvurtz.*

Crescit in Italia, aliisque locis calidis ac orientalibus, vt & in Helnetia, apud nos non nisi in hortis colitur.

N. *Pyrethrum Germanicum seu pseudopyrethrum. V. Ptarmica.*

OFFICIN. NAT.

Radix Sola.

Vires. *Calf. & sicc. vltra 3. atten. incid sudorem validè mouet. Vsus præcip. sed rari in viscoso phlegmate corporis, ac præcipue pulmonum, quod attenuat atque per expuitionem ac vrinam expellit, ad Venerem stimulat, quartanam curat, Extrinsecus in Odontalgia frigida, in Bètracho apophlegmatizans insigne est: iuuat & in Hemicrania: Paralysin ac stupida membra sanat, rigores febris præcauet (inunctum dorso ac plantis pedum.)*

CCLXXI. *Pyrola.*

Pyrola rotundifolia maior, *C. B. 1.* Pyrola. *Matth. Brunf. Dod. Lob. Cast. Tab.* Limonium, *Fuchs.* syluestre, *Trag.* Limonium & Pyrola, *Lon.* German. *VVinterarün. VValdmangolt.*

Crescit in syluis humidis. Floret Iulio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Refrig. & sicc. astring. consolidant, vulneraria sunt. Vsu interno & externo*

externo celeberrima.

CCLXXII. *Pyrus.*

Ἄπιος, ἄχραος, *Birnbaum.*

1. Pyra { Domestica, Syluestria, } 2. { Dulcia. Acida. Acerba.

Vires. *Refrig. astring.* δυσπεπτα *sunt. Cocta vero melioris notæ censentur, & vt schola Salernitana habet.*

Cruda grauant Stomachum, releuant pyra cocta grauatum.

Differre tamen viribus, prout sapore differunt, non difficile est colligere, dulcia laxant, acida & acerba adstringũt, &c.

N. *Arefacta* cocta & comesta *commendantur in fluxu alui.*

PRÆPAR.

Ex pyris vulgaribus fit, 1. Pyraceum vinum, Germ. *Birnvvein*, quod rusticis nostratibus loco vini inseruit, paraturque ad modum quo Vinum.

2. Ex eodem pyraceo fit acetum rusticis nostratibus vulgatissimum.

3. Condita pyra muscatellina cum decocto proprio.

Q.

CCLXXIII. *Quercus.*

Δρῦς, Quereus *C. B.* 4. Quercus *Matth. Fuchs. Dod. Trag. Lon. Tab.* vulgaria, *Lob. Cord.* Germ. *Eichbaum.*

OFFICIN. NAT.

Folia, Glandes, earumque *Capulæ, Cortex, Viscum, Fungus.*

Vires. Folia, Grandes, Cortex, Capulæ *glandum refrigerant, sicc. astring. Vsus in fluxu alui, vteri, seminis. Extrinsecus in Odontalgia, profluuio vterino, &c.*

Viscum, *(quod præ reliquis visci generibus probatur,) calfac. moderatè, sed paulatim emollit, discut. Vsus præcip. ac specificè in Epilepsia. Extrinsecus maturat tubercula, parotides, cæterósque abscessus (cum Resina ac cera mixtum.)*

Fungus *quercinus, hæmorrhagiam narium ac sanguinem vulnerum, non minus ac betulinus cohibere dicitur.*

PRÆPAR.

1. ∇ *stillat.* Ex foliis quercuum nouellar. Majo collectis.

2. *Gluten.* i.e. Extractum viscosum è visco (*Bogellein*) quod ingreditur nonnulla Emplastra.

CCLXXIV. *Quinque-folium.*

Πεντάφυλλον, Quinquefolium maius repens flore luteo, *C. B.* 1. pentaphyllon minus, *Brunf.* vulgare, *Trag.* Dioscor, *Tab.* luteum maius, *Dod.* 1. & 2. *Lon.* repens, *Cam.* Quinquefolium, *Matth. Lob.* Germ. *Funfffingerkraut, Fünffblat.*

Crescit passim locis arenosis, campestribus. Floret Majo & Iunio.

OFFICIN. NAT.

Herba colligenda cum floribus. *Radix* colligenda vere.

Vires. *Temperatum est caliditate & frigiditate, sicc. 3. astring. vulneraria est. Vsus præcip. in affectibus à catarrhis oriundis, paralysi, phthisi, arthritide, in vteri humiditate corrigenda, in sanguinis expuitione ac tussi, in Ictero, in obstructione Epatis & Lienis, obtundit acrimonium bilis adustæ, sistit fluxus alui, hæmorrhoidum, hæmorrhagiam narium. Prodest in calculo ac erosione Renum, in Hernia, in febribus. Extrinsecus prodest in oculis inflammatis (succus instillatus) in oris putredine, la-*

xitate dentium, abstergit vlcera etiam maligna.

N. 1. *In febribus tertianis exhibent folia trina, in quatarna quaterna, &c.*

N. 2. *Sunt qui radicem pugno detentam ad hæmorrhagiam narium sedandam commendant.*

PRÆPAR.

∇. *stillat.* Fit ex herba collecta Majo.

R.

CCLXXV. *Raphanus.*

Raphanus {
- maior orbicularis vel Raph. rotundus domesticus. *Huius loci.*
- niger. *Idem hic cum priori.*
- minor oblongus. *Est esculentus & minus officinalis.*
- Rusticanus seu marinus. *Vide in sequenti.*
- aquaticus. *Non est in vsu.*
- syluestris. *V. Armoracia.*

Ῥαφανὶς, ῥάφανος, Arab. Fugell. Raphanus magnus, *Lob.* Raphanus satiuus, *Fuchs. Cast.* Raphanus rotundus, *Lon. Tab.* orbiculatus, *Tab.* & *Ger.* Radicula satiua, *Dod.* Raphanus maior orbicularis vel rotundus, *C. B.* 1. *Rettich.*

Crescit in hortis, gaudet solo humido.

OFFICINALIA NATIVA

Semen. Radix. sed raro, quia culinaris potissimum est.

Vires. *Calf. 3. sicc. 2. aper. absterg. atten. Vsus præcip. in calculo atterendo ac expellendo, vrina ac mensibus ciendis, in obstructionibus Epatis ac Lienis, attenuat mucilaginem viscosam in ventriculo, confertque ad distributionem chyli, chymique. Extrinsecus apponitur plantis pedum in febribus, sicuti & Ceruici in capitis dolore febrium malignarum comite.*

N. *De vsu interno notandum quod nauseam & ructus ciere soleat.*

PRÆPARATA.

∇ *stillat.* Ex ardicibus.

CCLXXVI. *Raphanus marinus seu Rusticanus.*

Raphanus Rusticanus, *C. B.* 5. syluestris Dioscor. *Fuchs.* Armoracia aut Raphan. maior, *Brunf.* Raphan. maior, *Trag.* marinus, *Tab.* vulgaris & rusticanus, *Matth.* Radicula magna, *Dod.* rustican. *Lob. Cam* Germ. *Mærrettich.*

Gaudet solo humido.

OFFICIN. NAT.

Radix, effodienda Martio.

Vires. *Calf. & sicc. ad gr. 3. incidit, atten. easdemque cum priori qualitates habet, sed fortiores: tartaream mucilaginem incidit, ciet vomitum, (si succus vel infusio in aceto cum melle tepidè assumatur & aqua superbibatur.) specificè scorbuticis prodest. Calculum pellit, menses ciet. Extrinsecus prodest in febribus (tertiana & quartana) succus cumo l. piperino dorso inunctus, pulsibusue cum ⊖ impositus, vel vmbilico applicatus, donec sentiatur pruritus.*

PRÆPARATA.

∇. *stillat.* è radicib.

CCLXXVII.

CCLXXVII. *Rapum & Rapa.*

γογγύλη, *Rüben*, Arab. Seliom, Selgem, Selgrem. Rapum Dioscor.

Est { longum, fœmina. / rotundum, mas. / syluestre, quod *minus vsitatum.*

N. *Nomen Rapi omnibus vsuale est.*

Vires. *Calfac.* 2. *sicc.* 1. *Seminis vsus præcip. in antidotis, Venerem ciet, morbillos expellit,* Dosis ℥ß. *Radix magis culinaria est, sed ventriculo flatulenta. Succus & Decoctum, leniunt acrimoniam bilis ac asperitatem bronchiorum, asperaque arteriæ, &c. Extrinsecus imponitur Pernioni (cocta) adhibeturque in gargaris. Vide & Napum.*

CCLXXVIII. *Rhodia, Radix.*

Ῥοδία ῥίζα. Radix Rosea, *Trag. Matthiol. Dod. Cord. Cam. Fuchs. Lon. & Tab.* Germ. *Rosenvvurtz.*

Crescit sponte in Alpibus, solo gaudet vmbroso.

OFFICIN. NAT.

Radix sola.

Vires. *Naturæ censetur temperatæ (Fuchs. calf. & sicc.* 2.) *cephalica est. Vsus præcip. in dolore capitis (cum ▽ ros. contusa.)*

CCLXXIX. *Rhodium Lignum.*

Aspalathus, *Rodiser Holtz.*

Aspalathorum 4. quidem modernis innotuerunt genera. 1. Cortice cinereo, Ligno purpureo seu Dioscoridis. 2. Asp. colore buxi. 3. Aspalat. albicans torulo citreo. 4. Aspal. rubens. Verum officinis nostratibus non nisi secundum & tertium suppetunt. Prius est Aspalati 1. genus. *Lob.* Posterius dicitur Rhodium Lignum, quibusdam Agallochum, oleaque Æthiopica, *Cord. in D.* Agallochum forte, i. e. xyloaloe solida, quibusdam Lignum Rhodium, Rhodisium & aspalathum, aliis oleastrum lignum, *Cord. hist.* Aspalathus roseus seu 3. *Lob.*

Vires. *Dioscoridi & Galeno calfac. & sicc. & astringit, vnde commendabile ad vlcera oris, ad nomas genitalium & sordida vlcera, ad alui fluxus. Verum enim verò an hæc nostrati conueniant, cuiuis licet experiri, Vix enim modernis practicis in vsu est, nisi quod interdum ad renum calculos decoctis incoquatur.*

PRÆPAR.

Oleum still. quod communiter pro oleo rosarum habetur.

CCLXXX. *Rhaponticum vulgare.*

Rhaponticum seu Centaurium maius { folio in lacinias plures diuiso, *C. B.* 1. / folio non dissecto, *C. B.* 2. / Alpinum luteum, *C. B.* 3.

Ex his vsualius est primum, quod insignitur Rhapontica, quæ hodie centauria maior, *Trag. Cord.* Centaurium maius, *Lon. Lob.* magnum, *Matthiol. Dod. Cast.* Cent. maius seu Rhaponticum pharmaceuticum, *Cord. in D. Cam. Tab.* Germ. *grosz tausent gulden Kraut, Rhapontic.*

Crescit in alpibus & vallibus pinguibus apricis, Apuliæ, Sabaudiæ.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Naturæ est temperatæ sicc. astring. vulneraria est saporis subdul-*

cis ac subracis. Usus in fluxibus alui, Dysenteria: ciet menses, profluuiumque è contrario sistit: prodest in hernia sanguine coagulato, expuitione sanguinis in febribus stomachicis: Epar aperit ac robrat, summopere laudatus à nullis in obstructione venarum meseraicarum, & in morbis hinc ortis.

CCLXXXI. *Rhaponticum verum.*

Rheum, Rha. Dioscoridis, *C. B.* 3, Ponticum Rha antiquorum, *Lob.* Rhapont. verum officin. Germ. *Rhapontic.*

OFFICIN. NAT.

Radix, quæ ad nos ex Asia aduehitur.

Eligenda quæ non cariosa, rubescens, in ore lentorem referens,

Vires. *Calfac. & sicc.* 2. *seu mixturæ temperatæ est, terrestris & igneæ, saporis subacris. Stomachica, splenica achepatica. Usus præcipui in doloribus arthriticis, febribus, venenatorum animalium Ictibus, &c.*

PRÆPARATA.

Extract. f. l. c.

Vires. *Summum est Cardiacum. Quercet. Phar. Rest.*

CCLXXXII. *Rhus.*

Rhus folio vlmi, *C. B.* 1. Rhus, *Matth. Tab.* Rhus coriaria, *Dod.* Rhus obsonior, *Lob. Cam.* Sumach. Arabum. *Lon. Cast.* Rhu, Rhoe, Rhus culinarium. Germ. *Ferberbaum, Schlingbaum.*

Gaudet solo petroso. Floret Iulio. Fructus fert autumno.

OFFICIN. NAT.

Semen, Folia.

Vires. *Refrig.* 3. *sicc.* 2. *astring. Usus præcip. in fluxu alui, vteri seu mensium: hæmorrhoides compescit, bilem obtundit. Extrinsecus resistit putrefactioni ac Gangrenæ in paronychio.*

N. *Gummi dentibus inditum odontalgiam sedat.*

PRÆPARATA.

Succus Sumach, i. e. Pulpa sine osseis seminibus.

N. *Alij* ℞. *Decoct. Rhois ex ramusculis & Tamarind. conquassatis macerant ac coquunt ad consistentiam.* Tabern. in Herbario.

CCLXXXIII. *Ribes.*

Grossularia multiplici acino seu non spinosa, hortensis rubra seu ribes officinar. *C. B.* 5. Ribes hortense, *Trag.* vulgaris domestica, *Matth. Cast.* Ribes. *Fuchs. Lon. Tab.* Vua Vrsi, Ribesium fructu rubro, *Dod.* Ribes Arabum *Lob.* Germ. *Iohannisbeerlein.*

- Rubra, *Huius baccæ officinales.*
- Nigra. *Usualis non est.*
- Alba. *Et huius baccæ in officinas inferuntur, gratioresque sunt gustu ipsis rubris.*

Coluntur in hortis, maturescunt circiter Festum S. Ioannis.

Vires. *Refrig. & sicc.* 2. *partium tenuium: subastring. ventriculo conueniunt. Usus præcip. in profluuiis alui, dysent. choleram sedant, in febribus biliosis prosunt, putredini resistunt, sitim restringunt.*

N. *Albæ vt minus acidæ, ita minus frigidæ censendæ sunt.*

PRÆPAR.

1. *Condita baccæ*, cum decocto proprio & sacch.

2. *Rob. de Ribib. simpl.* Est succus inspissatus

inspissatus ad mellis consistentiam

3.*Rob. de Ribib.compos.* Est syrupus ex succo & saccharo ℥.

4.*Vinum*,i.e. succus liquidus.

CCLXXXIV. Rosa.

{ Domestica ῥόδον, *Rosen, huius loci.*
{ Syluestris, κυνόρροδος, κυνὸ βάτος. *Vide*
{ * *Cynosbatos.*

Rosarum varia sunt genera, coloribus ac foliorum multiplicitate differentia. Sic est Rosa (Millesia) rubra, rubrapallidior, saturatius rubens, purpurea (hæc colorem carnis referens Zebetina dicitur.) Versicolor, alba, moscata seu Damascena, spinis carens, subuiridis, &c. In officinis autem tria precipuè genera vsualia sunt. Rosæ scil. rubræ (quæ præstantissimæ) pallidæ (quæ rubris succedunt) & albæ, quæ infimæ sortis. Omnibus tamen laudem præripiunt Rosæ moscatæ s. Damascenæ.

Florent Maio & Iunio. Coluntur vbiuis in hortis.

OFFICIN. NAT.

Flores (rubri & pallidi asseruantur exiccati,) *Anthera, i.e. capillamenta.*

Vires. *Rosæ vt variant generibus: ita & qualitatibus. Sunt enim qui non sine causa rosas partim calidas & acres, partim frigidas volunt, caloremque residere in superficie à frigore scil. eo expulsum, qui in marcescentibus euanescat, in genere tamen omnes refrig.*1. *ac astring. spiritus vitales animalesque recreant, ac roborant.* Pallidæ seu incarnatæ *laxant.* Rubræ *ac* albæ *astringunt (alba leuius, rubra fortius.) Vsus præcip. in fluxionibus, febribus, siti, appetitu prostrato, &c. Extrinsecus in vomitu, cephalalgia, vigiliis, dolore aurium, gingiuar, sedis, recti intestini (cum Vino cocta & imposita:) in vlceribus & inflammationibus oris, faucium, oculorum.*

Flosciculi lutei capillamentis in medio florum adhærescentes, (Anthera offic.) exiccati *immiscentur dentifriciis ad gingiuarum astrictionem, fluxionumque exiccationem.*

PRÆPARATA.

1. *Acetum*, è flor. rubris.
2. ∇. *stillat.* è florib: pallidis (præferunt ad oculor. morbos.)
3. è florib. rubris.
4. albis.
5. *Balsamus.* Ex ol. stillat. & cera depurata.
6. *Conserua*, 1. *rosrub. recens.*
7. 2. *antiqua.*
8. 3. *Ros. Rub.* ⊕ *ta.*

N. *Præstat ex tempore* ⊕ *tam hanc conseruam conficere, affusione scil. guttularum aliquot, quippe quæ ad tempus asseruatur, & amittit colorem & saporem mutat.*

9. 4. *Conseru. ros. pallid.*
10. *Elect.* 1. *Rosatum Mesuæ.* V. D.
11. 2. *de succ. Ros. solidũ* } Aug.
12. 3. *liquidũ* } Aug.
13. *Morselli, i.e. saccharum rosat.* Ex succo & sacchar.

N. *Morsuli de spec. è succo rosar. sunt idem quod Elect. solidius.*

14. *Rotulæ Manus Christi*, officinis dictæ, simplices & perlatæ.
15. *Ol. stillat.* ascend. cum spiritu.
16. *Ol. infusum* 1. *vulgare.*
17. 2. *omphacin.*
18. 3. *Compos.* Aug.
19. *Pilulæ Rosatæ, i.e. de aloë rosata.*
20. *Spec. Elect de succ. rosar.* Aug.
21. *Aromatic. ros.* Aug.
22. *Diarrhod. Abb.* Aug.

 23. *Rosat.*

23. *Rosat. nouell.* Aug.

24. *Spiritus*, è rosis rubris fermentatis.

25. *Syrupi*, 1. *rosatus simplex, seu laxatiuus simplex.* Ex infus. 3. ros. rub.

26. 2. *rosat. solutiuus Muscharum*, (è. Damascen.) Aug.

27. 3. *Laxatiu. compos. seu elleboratus.* Aug.

28. 4. *sine elleboro.* Aug.

29. 5. *de rosis siccis.*

30. 6. *Rosatus regius seu Iulep. Rosatum.*

31. *Mel Rosatum Mesuæ.*

32. *simplex.*

33. *Citratum.*

34. *Laxatium*: fere idem est cum syr. simplici.

35. *Tinctura* Fit ex ros. rub. sicc. ℥j. infusis in ▽ rosar. (vel fontanæ) tepefact. ℔iiij additis spir. 🜍 vel 🜍ris ℨij. facta digestione F. Expressio & si opus sit filtratio.

39. *Trochisc. Diarrhod.* Aug.

37. *Vnguentum rosatum.*

CCLXXXV. *Ros solis.*

Rorella, Saluata. *Sonnendavv*, *Sonthavv.*

Est { folio rotundo.
folio oblongo.

Ex his vsualis quidem, veruntamen non nisi rarissimè maior, qui inscribitur Ros solis, *Dod. Lon. Cast.* Rorida siue Ros solis maior, *Lob.* Rorella minor. 1. *Tab.*

Crescit locis, cāpestribus & palustribus, inter muscum albicantem & subrubentem. Floret Maio.

OFFICIN. NAT.

Herba colligenda quando ☉ in ♌ (medio ♌is) ☽ crescente, die sereno ac calido: asseruaturque sine lotione. Item *succus* foliis instar sudoris adhærescens.

Vires. *Dodonæus facit calid. & sicc. 4. vnde internum eius vsum vetat: verum enimuero, sunt qui e contra magni faciant, maximoperéque commendent ad Phthisin* a (*quia calidissimo etiam tempore sudat*) *ad pestem, ad vulnera (inpotu, &c.) ad Epilepsiam arcendam & præcauendam. Extrinsecus promouere dicitur partum in puerperio (abdomini imposita) odontalgiam sedare (in ore detenta) affectum mitigare mania- (cum collo appensa) curare quartanam (pulsibus 6. horis applicata ac dein hor. 6.) aquæ imposita: vicissim pulsibus applicata, idque multoties (10. 12ies.)*

a Forest. *lib.* 16. 58.

N. *Noui qui infusionem Rorellæ in aqua vitæ factam, pro cordiali vsitato habet.*

Succus dicitur humiditas, quæ instar sudoris diebus quoque calidissimis, imò in maiori copia, quàm aliàs herbæ adhæret, atque concutiendo in patellam suppositam colligitur

Vires. *Confortat Cor, Epar ac ventriculum: capitis dolorem à causa calida sedat, pestem præcauet ac curat. Extrinsecus adhibetur in affectibus oculorum, dolore, scil. inflammatione, &c.*

PRÆPARAT.

▽ *stillat.* ex tota herba.

CCLXXXVI. *Rosmarinus.*

Λιβανωτὶς, στεφανωματικὴ; Rosmarinus, *Brunf. Trag. Fragos, Lon.* Rosmarinum coronarium, *Matth. Lob.* Rosmarinus coronarius, *Cam.* Rosm. coronaria, *Dod.* Hortensis angustiore folio, *C. B.* 1. Libanoris coronaria, *Cord. in D.* Germ. *Roszmarin.*

Crescit in locis apricis, Floret Maio, Iunio.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores (specialiter Anthos offic.) *Semen.*

Vires. *Cal. & sicc 2. lenta incidunt, saporis sunt mixti acris, amari: subastring. cephalica sunt è precipuis, vt & vterina. Vsus pracip. in affectibis Capitis ac Neruorum, Apoplexia, Epilepsia, Paralysi, Vertigine, Caro, &c. Visum acuunt, fœtorem anhelitus emendant. Epatis, Lienis ac vteri obstructiones resolnunt, Ictero ac fluori albo mulierum medentur, corque confortant. Extrinsecus prosunt, in catarrhis (suffitu) & exinde natis affectibus. In vtero corroborando, &c.*

N. *Flores asseruari possunt per biennium.*

PRÆPARATA.

1. ▽. E planta integra.
2. *Ol. stillat.* Vna cum ▽ exstill.
3. *Balsamus.* Fit ex oleo l.c.
4. *Conserua.* Ex floribus Anthos.
5. *Species.* Dianthos.

CCLXXXVII. *Rubia.*

Ἐρυθρόδανον, Rubia tinctor. satiua. *C.B.* 1 Rubia, *Cord. in D. Dod. Lob. Clus.* Rub. satiua, *Brunf. Matth. Fuchs. Lon. Cast.* Germ. *Roche, Ferberrœthe, Ferbervvurtz.*

Adfertur ad nos ex Silesia, vbi copiosè seri colique solet. Gaudet solo pingui; floret, semenque fert æstate.

OFFICIN. NAT.

Radix sola, collecta Maio ac Iunio.

Vires. *Calf. 2. sicc. 3. (al refrig.) aperit. disc. dissol. subastr. Vulneraria est. Vsus pracip. in obstruct. Epat. Lienis & inprimis vteri. Proin in Ictero, Hydrope, Vrina obstructa, sanguine coagulato. Extrinsecus in obstructione mensium (in pessis,) &c.*

N. *Adhibetur & à Tinctoribus ad coloris rubri præparationem.*

CCLXXXVIII. *Rubus.*

Rubus officinalis est { vulgaris. *Huius loci.* idæus. *Loci sequentis.*

Insignitur: Rubus vulgaris seu rubus fructu nigro, *C.B.* 1. Βάτος, græc. Sentis Latin. Rubus, *Dioscor. & Plinio.* Rubus, *Brunf. Matth. Fuchs. Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Cast.* Rubus grandis & secundus, *Trag.* Rub. aruensis, *Tab.* Germ. *Brombeer, Bromen.*

Crescit inter dumeta. Florescit initio æstatis, maturescit in fine eiusdem.

OFFICIN. NAT.

Folia. Fructus (*Mora* rubi, *mora bati*, bati, Βάτινα.) *Radix*, sed raro.

Vires. Folia *ac* Fructus *immaturus refrig. sicc. astring. potenter. Fructus verò maturus caliditate est temperatus ac subastringens. Vsus pracip. in quibuscunque profluuiis, vomitu, fluxu alui, vteri, narium. Extrinsecus in aphthis, aliisque oris affectibus abstergendis, in vulneribus astringendis, capillos nigrat, scabiem curat.*

Radix *lithontriptica censetur, sed rari vsus est.*

PRÆPAR.

1. *Rob. Diamoron. simpl.* Ex succo fructuum immaturor.
2. *Diamoron. compos.* V. Disp.
3. *Diamoron Nicolai vsitatum*, Vid. Disp.

CCLXXXIX. *Rubus idæus.*

Rubus

Rubus idæus { spinosus. *Hic vsualis.* | læuis. | fructu albo. }

Inscribitur rubus idæus spinosus, *C.B.* 3. Βάτος, ἰδαία, rubus idæus, *Trag. Matth. Dod. Lob. Lon. Cast. Tab.* Rubus idæus exilibus spinis, *Cord. in D.* Rubus id. vulgaris, *Clus.* Germanicè *Hindtbeer.*

Crescit itidem inter dumeta. Floret initio æstatis, maturescit Augusto, &c.

OFFICIN. NAT.

Fructus.

Vires. *Easdem vires obtinent, quas præcedentia mera, cordiales tamen præiis peculialiter censentur.*

PRÆPARATA.

1. ▽ ex baccis.

2. *Syrup.* Ex succo fructus & saccharo.

3. *Acetum.* Ex fructibus infusis.

CCXC. *Ruscus.*

Ὀξυμυρσίνη, Ruscus, *Matth. Trag. Cord. in D. Lob. Cast. Cam. Tab.* Ruscum, *Dod.* Myrthacantha, *Lob (icon.)* aliis Bruscus & Bruscum. German. *Meuszdorn.*

Crescit copiosè, in Italia, vt & quibusdam locis Germaniæ. Locis gaudet asperis. Primo vere turiones promit, autumno semen.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Calf. & sicc. temperatè, saporis est austeri & subamari, incid. atten. aperit. Vsus præcip. in obstructione Epatis, vrinæ, (stranguria.) Mensium, &c.*

N. *Recensetur inter 5. Radices aperientes.*

CCXCI. *Ruta.*

Πήγανον, Ruta hortensis, *Rauten, VVeinraut.*

Ruta est *C.B.*
- Hortensis { 1. latifolia. 2. tenuifolia. } *huius loci.*
- Syluestris { 3. major. 4. minor. 5. flore magno albo. } *inusitata.*

Ornat officinas hortensis vtraque è quibus vulgatior quidem est latifolia, eaque maior, cæsiique coloris: præstantior verò tenuifolia minor & nigricantior.

Latifolia inscribitur Ruta, *Brunf. Matth. Cast.* Domestica, *Trag.* Hortensis, *Fuchs. Lob. Cam.* satiua, *Cord. in D.* graueolens hortensis, *Dod.* latifolia, *Tab.* Ruta hortensis latifolia, *C. B.* 1.

N. *Hæc diligenti cultura arborescere solet, cuius exemplum nobis præbuit huius Ciuitatis ciuis è primariis Phil. leutvvein.*

Angustifolia insignitur Ruta hortensis altera, *C.B.* 2. Ruta hort. minor, *Trag.* Ruta satiua tenuifolia, *Cord. in D.* Ruta tenuifol. *Tab.*

Gaudet solo arido ac calido: Floret Iunio.

OFFICIN. NAT.

Herba ac *Summitates* cum seminibus.

Vires. *Calf. & sicc. 3. incid. atten. diger. discut. est alexipharmaca, cephalica ac neruina. Vsus præcip. in variis morbis, peste aliisque affectibus malignis præseruandis ac curandis, veneno arcendo, visu acuendo, lasciuia reprimenda, pluritide curanda, imbecillitate ventriculi corrigenda, colica discutienda, morsu canis rabidi debellando, &c.*

Extrinsecus

Extrinsecus in ictibus serpentum, carbunculis, in febrium paroxysmis arcendis (inunct. dors.) Cephalalgia ex crapula, hemicrania, in febribus malignis (pro Epithemate pulsuum cum ☾ & ✝) in dolore capitis febrium ardentium & malignarum. (similiter pedum plantis adhibita.

N. *Nimius vsus internus officit grauidis*

PRÆPAR.

1. ▽ *still.* Ex planta cum cauliculis Maio collectis.

2. *Oleum stillat.* Cum ▽.

3. *Oleum infusum.* Ex infusa herba in oleo communi.

4 *Sal.* Ex herba incinerata.

5. *Acetum.* Ex infusione.

6. *Balsamus.* Ex ol. stillat.

CCXCII. Ruta muraria.

Ruta muraria, *C.B. Dod. Ger.* Capillus ♀is, *Brunf. Trag.* Adiantum candid. *Cord. in D. & hist.* Ad. album, *Lon. Cam. Tab.* Adian. nigrum, *Cæsalp. Gesn.* Saxifraga seu Empetron, *Fuchs.* Paronychia, *Matth. Cast.* Saluia vitæ, *Lob.* Germ. *Maurrauten, Steinrauten, Benushaar.*

Nascitur in parietibus ac muris iuxta aquas, locis videl. irriguis & non apricis. Viuax est toto anno, æstate tamen amplius viret, flore & semine caret.

OFFICIN. NAT.

Folia seu herba cum caule.

Vires, *Calid. & frigid. temperata est, siccat, digerit, discuti.* ⚲ *eam & viscosum mucilaginem in Pulmonibus, &c. incidit. Vsus pracip. in tussi, asthmate, pleuresi, ictero, obstruct splenis. Valet ad Renum & vesica dolores, vrinam clemēter ciet, calculosque expellit. Peculiariter præstare eam perhibet Matth. ad Enterocelas puerorum (& 40. pulvis exhibitus, & sim.)*

Extrinsecùs capillos crescere facit, vlceráque manantia capitis abstergit, strumas & abscessus digerit.

N. 1. *Vbi Adianthum verum & Trichomanes desunt, aut vetusta sunt, hac vti licet. Hac sumenda quoque vbi Medici recentiores Adianthum præscribunt à capillo ♀ diuersum, C.B.*

N. 2. *Matthiolus hanc Paronychiam Dioscordis esse disputat, contra Dodonæum, qui id negat.*

S.

CCXCIII. Sabina.

Βράθυς, Sauina, *Sevtubaum, Slebenbaũ.*

Sabina folio { Tamarisci. *Hæc vsualis.* / Cupressi. 1. & 2.

Dicitur Sabina, *Brunf. Trag. Fuchs. Dod. Lob.* vulgaris, *Cam.* Sabin. Myrtifolio, *Cord. in D.* Sauina, *Lon.* Sauina mas, *Tab.* Sabina folio Tamarisci Dioscorid. *C.B. 1.*

Colitur in hortis: Viret perpetuo.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Calf. & sicc. 3. partium tenuium, incid. atten. discut. Vsus pracip. in mensibus fortiter ciendis, fœtu eiiciendo, vrina pellenda, asthmate medendo. Extrinsecus in affectibus vterinis, vlceribus serpentibus arcendis, scabie pracipue capitis infantum exiccanda ac curanda (cum cremor lactis.) in maculis faciei abstergendis.*

PRÆPARATA.

▽. Ex foliis.

CCXCIV. Salix.

Ἰτέα, *VVeiden, VVeidenbaum.*

Salix multorum est generum, quæ sine discrimine in vsum medicum accersi poterunt.

Crescunt in locis vdis: Florent Majo & Aprili.

OFFICIN. NAT.

Folia, Iuli, Cortex & Viscum.

Vires. Folia *refrig. & sicc.: substring. citra morsum. Vsus præcip. in libidine arcenda. (Decoctum potum.) Extrinsecus in lotionibus pedum pro vigiliis ac æstu febricantium arcendo, in hæmorrhagia vulnerum, narium, & sim. abstringenda. In aëre refrigerando (strata in pauimento.)*

Iuli *sistunt hæmorrhagiam quamcunque (impositi.)*

Cortex *similem facultatem habet. Insuper verrucas & clauos pedum corticum cinere (cum imposito) extrahi tradit Dioscor.*

Viscum *commendatur præ aliis ad partum facilitandum.*

PRÆPARATA.

▽ *stillat.* è foliis

CCXCV. *Saluia.*

Ἐλελίσφακον, Arab. Æliffacos, *Salben.*

Est { Maior, *Breitsalben.* / Minor acuta, nobilis, *Spitzsalben, Creutzsalben, Edelsalben.* } *sunt vsuales, sed minor præstantior est.* / Syluestris. *Hæc officinis ignota, aliàs conuenit viribus cum Hormino.*

Major inscribitur, Saluia latifolia, *Trag. Lon. Clus. Cam.* Saluia major, *Matth. Fuchs. Dod. Cast. Tab.* Saluia, *Cord. in D.* major scabrior. Dioscor. *Lob. C. B.* 1.

Hæc variat in foliis & floribus: foliis est viridibus, iisque crispis & non crispis, purpurascentibus, versiculoribus: sic vel totis vel partim albidis, floribus communiter cæruleis, rarius candidis.

Minor vocatur. Saluia minor aurita & non aurita. *C. B.* 2. Saluia nobilis, *Brunf.* angustifolia & minor, *Trag.* Salu. minor, *Matth. Fuchs. Cord. in D. Lob. Tab.* pinnata *Penæ*, Saluia acuta, *Lon.* angustifol. *Clus.* Salu. tenuifolia auriculat. *Cam.*

Variat foliis auritis vel pinnatis & non auritis: foliis aliquando Lauendulæ concoloribus, sed latioribus & grauioris odoris: rarius luteolis, flore cæruleo, rarius albo.

Gaudet solo fœcundato argilla, &c. Floret Iulio ac Augusto. Transplantatur Martio, cum ruta intermixta, quâ Serpentes & Bufones saluiæ viciniam amantes arceantur.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores.

Vires. *Calf.* 1. *sicc.* 2. *substring. absterg. Vsus præcip. & diureticus: menses ob crassitiem remoratos ciet; nimios emendat. Prodest in paralysi, vertigine, tremore, catarrhis. Extrinsecus aphthas oris abstergit (in gargaris.) &c.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex herba cum floribus.
2. *Oleum stillat.*
3. *Sal.* Ex herba incinerata.
4. *Conserua.* Ex floribus.

CCXCVI. *Sambucus.*

Ἀκτῆ,

ἈΚΤῊ, Sambucus, *Holderbaum*, *Hollunder*.

{ Vulgaris. *Huius loci.*
{ Humilis. *Vide Ebulus.*

Insignitur, Sambucus fructu in vmbella nigro, *C. B.* 1. Sambucus, *Brunf. Matth. Fuchs. Dod. Lon. Lob. Tab.* Sambucus vulgaris, *Trag.* Domestica, *Cast.* Sambucus Campestris seu vulgaris, *Cam.*

Gaudet locis opacis, sepibus, pomeriis & asperis vallibus. Floret Majo, Iunio, Iulio. Baccæ maturescunt Augusto.

OFFICIN. NAT.

Flores, Baccæ, Liber, Spongia, Turiones.

Vires. *Sambucus integra calfacit & siccat, resoluit, hydropicos iuuat.*

Flores *discutiunt insuper, emolliunt, resoluunt, sudoriferi ac anodyni sunt. Vsus præcip. intrinsecus in Erysipelate præcauendo & abigendo, quartana curanda. Extrinsecus in colico dolore, in Erysipelate, combusti, &c. (impositi.)*

Baccæ *sudorifera itidem sunt ac alexipharmaca.*

Liber *(cortex interior) educit serosos humores. Extrinsecus easdem vires habet, quas flores.*

N. *Ellgendi cortices radicis.*

Turiones & Germmæ *adhibentur in acetariis, aluumque mouent & nonnunquam etiam vomitum; præcipue si sursum decerpantur: idem facit & puluis.*

Spongia *(Auricula Iudæ) oculorum affectibus medetur (macerata in ▽ appropriata & imposita.*

N. 1. *Sunt qui infusum spongia bibunt ad hydropis curam.*

N. 2. *Sambucum, visci instar, in salice nascentem, pro peculiari commendant antiepileptico.*

PRÆPAR.

I. E FLORIBVS.

1. ▽ *stillat.* Ex flor. l. a.

2. *Spiritus.* Fit rectificatione ▽ stillat. vel ex floribus in dolio querno fermentatis.

3. *Vinum.* ℞ flor. in vmbra exiccat. ℔j. circiter, infundantur musti mensuris 8.

4. *Oleum infusum.* In ol. cydon.

5. *Oleum stillat* Cum ▽ extillat, sed raro prostat.

N. *Potest idem elici hoc modo.* ℞. *Flor. q. v. macera cum Vino Maluatico vel Hispanico vitro bene occluso calore solis per tempus (septim. 6.) hinc exprime fortiter, ac moderatè calfacito: sic supernatabit oleum.* Blochvvitz.

II. E BACCIS.

1. *Rob. Sambuci.* Ex pulpa baccar. maturarum.

Vsus est frequentissimus ad sudorem ciendum. Prodest & peculiariter in affectibus vterinis, assumptum. Extrinsecus imponitur ad refrigerandum: quin & plantis pedum in febribus inungitur.

2. *Tinctura ac Extractum.* Fiunt ex Rob. Sambuci (Quercetanus ℞. baccas vmbra exiccatas) beneficio 🜅 (qui acidulus redditus sit cum liquore acido aut 🜍 iaut 🜔 is.)

N. *Dicitur Tinctura antequam* 🜅 *fuerit separatus. Extractum si idem* 🜅 *abstractus sit.*

Vires. *Suffocationi vterinæ succurrit. Dosis tincturæ, cochlear ß. Extracti* ℈j.

3. *Spiritus.* Fit è succo ex baccis maturis expresso vel ex baccis ipsis saltem contusis & fermentatis, l. a.

N. *Sunt qui baccis exiccatis crassequi contusis farina hordeac.* ʒj. *addunt, affusaque*

affusaque ▽ feruente digerunt.

4. *Oleum.* Ex arillis baccar. post succi transcolationem in filtro relictis; videlicet hæ benè elotæ & in aëre exiccatæ, Vino albo irrigantur ac fortiter exprimuntur.

Vires. *Est vomitiuum egregium.*

Dosis ʒj. *vel* ʒjß. *in cereuisia tepida, &c.*

N. *Non est officinale.*

His 5. addi potest *Tragæa granorum Actes*, Quercetani: ℞. succum baccar. maturar. expressar. q. v. adde farinam secalinam, fac pastam & exinde panes exiguos, in furno ad duritiem biscocti coquendos. Hos puluerisa, puluerem cum eodem succo iterum impasta, atque ut prius in furno coque, idque tertiò repetatur. Tandem puluerisa ac serua.

Vires. *Specificum est arcanum aduersus dysenteriam.*

Dosis. ʒj *cum Nucistæ* ʒj.

N. *Anatomiam Sambuci conscripsit Martinus BlochWitzius, M. D. in qua & præparationes & vsus sambuci in plurimis affectibus curandis exhibet.*

CCXCVII. *Sanguisorba.*

Pimpinella sanguisorba. Sorbaria, *Welsch Bibenell.*

- Maior.
- Minor
  - Hirsuta. *Hæc sola officinis cognita.*
  - Læuis.

Dicitur Pimpinella sanguisorba minor hirsuta, *C. B.* 7. Pimpinella, *Lob.* Italica, *Trag. Lon.* minor Pimp. sanguisorb. *Dod.* minor, *Matth. Cast. Cam.* sanguisorba minor, *Fuchs. Cord. hist. Tab.*

Colitur nobis in hortis. Floret Maio & Iunio.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus. *Radix.*

Vires. *Refrig. moderatè, sicc. astring. Vulneraria ac pulmonica est, saporis grati. Vsus præcip. in catarrh. affectibus pulmonum, phthisi, ex erosione, in morbis malignis, in profluuiis, alui, hæmorrhoidum: præcauet abortum Extrinsecus in hæmorrhagia quacunque vtiliter adhibetur.*

PRÆPARATA.

1. ▽ *stillat.* Ex integra planta cum radice ac floribus collecta Iunio.

2. *Syrupus.* Ex succo & saccharo.

3. *Conserua* ex floribus

CCXCVIII. *Sanicula.*

Sannicula officinar. *C. B.* Sanicula, *Trag. Brunf. Cam. Tab. Dod. Lon.* Diapensia, *Brunf. Matth. Cast.* San. mas, *Fuchs.* Sanic. & diapensia. *Lob. Ger.* Germ. *Sannickel, Sanickeil.*

Crescit in montibus ac vallibus: solo gaudet pingui ac opaco: colligitur Iunio mense cum floribus.

OFFICINALIA NATIVA

Folia raro *Radix.*

Vires. *Calf. & sicc. astring. saporis est amari. vulnerari aque vna ex præcipuis, vtilis in consolidandis vlceribus, fistulis, rupturis, erosionibusque, tàm interne quàm externè adhibita.*

PRÆPARATA.

▽. Ex herba florente.

CCXCIX. Lignum Santalum.

Σάνταλον Sandel, { Album, *Matth. Lon. Cord. hist. Cast. Garz. Tab.* Rubrum. *Matth. Lon. Cast. Garz. Tab.* Citrinum. *Cord. hist. Lon.* Flauum, *Tab.* Pallidum, *Matth. Garz.*

Ligna sunt exotica ex Indiis ad nos transportata.

Præstantissimum est, citrinum, succedit album, infimas tenet rubrum, planè inodorum. Eligendum autem citrinum suauiter fragrans, magnam habens medullam, graue, nodosum. Huius in defectu recipi potest album.

Vires. *Refrig. 3. (al. 2.) sicc. 2. aperiunt, Epatica sunt, ac cardiac. Vsus præcip. in lipothymia, palpitatione cordis, obstructione Epatis, &c. Extrinsecus in catarrhis, Cephalalgia, Vomitu, Epatis intemperie calida (in Epithemat. &c.)*

N. *Santalum rubrum magis refrigerat ac astringit, quam reliqua.*

PRÆPAR.

1. *Extractum Gummosum.* Fit vt aliorum lignorum extracta cum 🜄.

N. *Quercetanus parat eum* ▽ *aliqua Epatica. E. g. Agrimoniæ.*

2. *Spec. Diatrion santal.* V. Dis.

3. *Vnguentum santalinum.* V. D.

4. *Cerotum seu Emplastrum santalinum.* Vide Disp.

5. *Trochisci de Santalis.* V. Disp.

CCC. Santonicum.

Absynthiacum santonicum, *VVurmkraut* est *C. B.* { Iudaicum. Alexandrinum. *Huius semen officinale solum.* Ægyptiacum. Gallicum.

Insignitur Semen sanctum seu Sementina, *Matth.* & Semen Zedoariæ, *Lob. Cast.* Absynthium Seriphium, Alexandrinum. Semen Cinæ, *Cord.* Sementina, *Dod. Tab.* (cui & santonicum.) Santonicum & semen sanctum.) *Lon.* German. *Zidvvensamen, VVrmsamen.*

OFFICIN. NAT.

Semen quod affertur ex Alexandria Ægypti.

N. *Sunt qui & ex absynthio (santon.) Ægyptio, semen zinæ colligi volunt. Hoc videatur apud* Matth. Dod. Lob. Tab.

Vires. *Calfac. & sicc. saporis amari est. Vsus in lumbricis cuiuscunque generis enecandis, fugandis & expellondis*

PRÆPAR.

1. *Semen santonicum præparatum.* i. e. in 🜊. ♂ ℞ (4. 5.) maceratum atque exiccatum.

2. *Confectio seminis Cinæ, vberzogen VVrmsamen.*

CCCI. Saponaria.

Στρέθιον, *Diosc. Fuchs. Lon.* Saponaria, *Trag. Dod. Lob. Tab. Cam. Ger.* viola agrestis, *Trag.* Saponaria maior læuis, *C. B.* 1. German. *Seiffenkraut, Speichelvvurtz.*

Crescit passim iuxta riuulos & vias: Floret Maio.

OFFICIN. NAT.

Folia sed raro & *Radix.*

Vires. *Calf. & sicc. strenuè attenuat, aperit, sudorifera est. Vsus in asthmate, vtero, mensibus ciendis, lue Venerea. Extrinsecus ptarmica est, tumores ac præcipue prauos discutit.*

CCCII. Sarsa parilla.

Salsa parilla, smilax aspera Peruuiana, *C.B.4.Tab.Ger.* Zarzaparilla, *Matt. Mon. Garz.* Zarzaparilla Peruuiana, *Dod.* Zarza seu sarsaparilla, *Cast.* sarsa parilla, *Lon. Trag. Lob.*

Nomen accepit à similitudine quam cum smilace aspera (Hisp. Zarza parilla) habet.

Triplex est ea. (Nicol. Monardo monente) adfertur scil. 1. Ex Hispania noua, quæ candidior ad pallorem tendens & gracilior. 2. Ex Prouincia Honduras, quæ cinerea nigrior & crassior, priorique melior est. 3. Ex Prouincia Quitto, locis Vrbi Guaiaquil vicinis (vnde Zarzaparill. Guaiacillana dicitur,) quæ ex cinereo nigricans, major & crassior adhuc est cæteris.

OFFICIN. NAT.

Radix lignosa, prælonga, fibrosa, vniformis.

Eligenda quæ coloris aliquantulum nigri, recens, (non cariosa, grauis, flexilis, nec fragibilis.

Vires. *Calfac. moderatè sicc. partium tenuium sudoriferaque. Vsus præcip in lue venerea, quam specificè cura, in Catharris atque inde natis affectibus. E. g. Arthritide, &c.*

CCCIII. Sassafras.

Arbor est prægrandis, nascens in Florida, folio ficulneo, cortice ex fuluo nigricante, aliquantulum acri sapore, sed aromatico, odore fœniculum redolente.

Dicitur pauama seu sassafras, *Mon. Frag.*

OFFICIN. NAT.

Lignum & *Cortex*, qui præfertur ligno, maxime si ex radice sit, quippe radix reliquis partibus præualet, adeóque & eius cortex.

Vires. *Cortex calf. & sicc. ad gr. 3. Lignum calf. & sicc. 2. atten. aperit. discut. sudores mouet. Vsus præcip. in omni morbor. genere, præsertim obstructionibus tollendis, partibus internis roborandis, in sterilitate emendanda & venerea lue curanda.*

N. *Instar Panaceæ in Catarrhis habetur.*

PRÆPARAT.

1. *Extract.* Fit. l a. Vid. l. 2.
2. *Ol. stillat.* Vid. l. 2.

CCCIV. Satureia.

Θύμβρα, θύμβρον, *Saturen*, *Sengenkraut.*

Satureia est *C. B.*
- 1. Hortensis seu cunila satiua. *Hæc vsualis.*
- 2. Montana.
- 3. Spicata.
- 4. Cretica.
- 5. Thymi folio.

Insignitur Hyssopus agrestis, *Brunfels.* Satureia, *Trag. Lon. Dod. Lob. Tab. Cam.* Sat. altera, *Matth.* satiua, *Fuchs. Cord.* syluestris, 2. *Cast.*

Colitur in hortis. Floret integra ferè æstate.

OFFICIN. NAT.

Herba cum *floribus.*

Vires. *Saporis ac odoris est acris ac calidi, vnde & calida ac sicca censetur gr. 3. atten. aperit. disc. Vsus in affectibus* ventriculi: *cruditate, anorexia, &c.* Pectoris: *asthmate, vteri, mensibus obstructis: visum acuit. Extrinsecus discutit tumores, doloresque aurium sedat.*

N. *Pulices necare dicitur strata in Cubili.*

PRÆPA.

PRÆPAR.

1. ∇. Ex herba florente.

2. *Oleum stillat.* cum ∇a.

CCC. *Satyrium* seu *Orchis*.

Satyrium seu Orchis, Germ. *Knabenkraut, Stendelwurtz.*

N. *Dioscor, distinguit inter Orchides & Satyria, orchidesque vocat, quæ radicem bulbosam habent, eamque geminam: Satyrium, quod vnicam. Plinius verò vtraque confundit.*

Genera Orchidum seu Satyriorum passim quamplurima nascuntur, quæ etsi promiscue in vsum accersi queant attamen eligunt officinæ præ reliquis cynosorchim.

Crescunt in Campestribus, Syluis ac Vineis: Florent Aprili & Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix cuius bulga distentior eligenda, rejecta flaccidiore. Colligitur ineunte vere vel exeunte Autumno.

Vires. *Calf. & hum. saporis dulcis. Vsus præcip.* (*ex signatura lasciua*) *ad virilem fortitudinem restaurandam. Sic & vterum confortare creditur & ad conceptionem disponere.*

PRÆPARATA.

1. *Condita Radix.* ℞. Orbiculum distentiorem, purga bene ac coque: hinc exicca ac confice sacccharo.

2. *Electuar. Diasatyrion.* V. D.

3. *Extractum seu sanguis:.* Fit ex radice conquassata & cum pane atque vino (♈) digesta. Vide l. 2. & Quercet. in ph. R. c. 26. Ab Heer. obseru. 8. qui ita parat: ℞. Rad. Satyr. aquæ iniice, duobus quibus constat orbiculis diuulsis, quæ fundum petierint (abiectis quæ supernatant,) contunde ac adde sensim micas panis alb. ac propter lentoris dilutionem ∇e maluatico, vt irroretur. Dein digere in MB vase clauso septim (6.) Tum exprime, expressum iterum per mensem digere. Innatabit liquor rubicundus, hunc inclinando collige abiectis fecibus. Hinc paratur Extractum compositum. *Vid. l. 2.*

CCCVI. *Saxifraga*.

Saxifraga, *Lon.* alba, *Trag. Dod. Fuchs.* (*icon.*) *Cam. Tab.* Saxifraga, *Brunf.* major, *Fuchs.* Saxifraga alba chelidonides, *Lob.* Saxifr. alba tuberosa radice, *Clus. hist.* German. *Steinbrech.*

Crescit in locis asperis ac sabulosis: Floret Maio.

N. *Sunt & alia saxifragarum genera, verum officinis vel alio nomine veneunt, vel inusitata sunt. Sic est saxifraga lutea. 1. Melilotus rubra. 2. Filipendula saxifraga, Pimpinella. Vide suo loco.*

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus, *Radix* quam *Semen* vocant.

Vires. *Calfac. & sicc. euidentissimè* (3.) *diuretica est, aperit. Vsus præcip. in sabulo ac calculo Renum ac Vesicæ atterendo, & expellendo, tum & in mucilagine eorundem attenuanda: in mensibus obstructis. Extrinsecus in balneis diureticis.*

PRÆPARATA.

∇. Ex planta integra, Majo collecta.

CCCVII. Saxifraga.

Scabiosa C. B. est
- Pratensis & aruensis, variarum specierum, ex quibus *vsitata est, C.B.* 1.
- Montana. Variarum specierum.
- Capitulo globoso. Variarum specierum.
- Stellata. Variar. spec.

Dicitur scabiosa pratensis hirsuta, *C.B.* Scabiosa, *Lon*, vulgaris, *Fuchs.* maior, *Cast.* aruensis, *Tab.* (cui & maior flore cæruleo purpureo.) Scabiosæ 1. genus, *Tab.* Scab. segetum, *Ger.* German. *Scabiosen, Apostem kraut, Grindkraut.*

Crescit in aruis. Floret Iunio.

OFFICIN. NAT.

Radix (colligenda vere.) *Folia, Flores.*

Vires. *Calf. & sicc. vsque ad 2. absterg. atten. discut. sudorifera, alexipharmaca ac pulmonica est. Vsus præcip. in apostematibus (vnde & nomen habet) pleuresi, angina, tussi, asthmate, peste, fistulosis seu manantibus vlceribus (mammarum, crurum, &c.) Extrinsecus in scabie, pruritu, impetigine ac præcipuè in achoribus ac tinea capitis (Erbgrind) in furfuribus ac lendibus capitis, in suggillatis, maculis faciei, dolore hæmorrhoidum (in suffitu vaporoso.)*

N. *Radix scabiosæ maioris flore purpureo, specifice curare dicitur L. veneream, adeo, vt salsæ parillæ vel parum, vel nihil cedere censeatur.*

PRÆPAR.

1. ▽. *stillat.* Ex integra planta cum radice ac floribus.
2. *Syrupus.* Ex succo & saccharo.
3. *Conserua.* Ex floribus
4. *Sal.* Ex planta incinerata.

CCCVIII. Schænanthum.

Σχοῖνος, Σχοίνανθο, *Lon.* Iuncus odoratus, *Matth. Lob. Clus. Cast.* Squinanthum officin. fœnum Camelorum. Stramen Camel. *Camelsheuv, Camelstroh.*

Affertur ex Arabia.

OFFICIN. NAT.

Culmi seu surculi (stramen) *Flores, Radix.*

Vires. *Calfac. subastr. tenuium est partium, discutit. Vsus præcip. in obstructis mensibus, Epate, Liene, in Ventriculi inflatione, vomitu ac singultu, in vrinæ difficultate, Renum, Vesicæ ac Vteri dolore. Extrinsecus corrigit fœtorem oris, roborat caput (lotione) discutit vuulæ tumorem, roborat ventriculum, &c.*

CCCIX. Scolopendrium verum.

Ἀσπλήνιον, ἀσπλένιον, Arab. Scolosendrion, Ceterach Officinis, Scolopendrium, *Cord*, vera, *Trag. Lon.* Asplenum num & nion, *Matth. Lob. Cast. Cam. Dod. Cord. in D.* Germ. *Miltzkraut.*

- Scolopendria vera. *Hic describitur.*
- Vulgaris. *Loci sequentis.*

Crescit in rupium fissuris, locisque asperis sine floribus.

OFFICIN. NAT.

Folia collecta Septembri.

Vires. *Calfac, & sicc. saporis acerbi, absterg. spleneticum est. Vsus præcip. in duritie Lienis, Ictero, febri quartana: vrinam mouet, calculum comminuit, menses ciet, semen imminuere creditur (illum nocte effossum.)*

N. *Dioscorides folia in + serue facta ac per dies 40. pota, Lienem absumere scribit.*

PRÆ

PRÆPAR.

Syrupus de Scolopendria. Ex meris splenicis fit V.D.

CCCX. *Scolopendria vulgaris.*

Φυλλῖτις, Lingua ceruina officin. *C. B.* Scolopendrium, *Brunf.* Scolop. vulgare, *Matth. Dod. Cord. Lob.* Hæmonitis, *Fuchs.* phyllitis seu lingua ceruina, *Tab.* Germ. *Hirschzung.*

N. *Scolopendria vulgaris vel lingua ceruina dici potest, ad differentiam Ceterach.*

Crescit in syluis, locisque vmbrosis ac opacis, in puteis. Viret per totum ferè annum.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Refrig. ac sicc. subastring. atten. Splenica itidem ac Epatica sunt. Vsus præcip. in Liene tumido, fluxu alui, expuitione sanguinis. Extrinsecus mundificant vulnera ac vulcera.*

PRÆPAR.

∇. Ex foliis.

CCCXI. *Scordium.*

Σκόρδιον, Scordium, *C. B.* 1. *Trag. Matth. Dod. Lon. Lob. Cast. Cam. Tab.* minus, *Ger.* Germ. *Wasserbathenig, Lacken Knoblauch.*

- Maius, *quod vsitatius est.*
- Minus.

Crescunt in locis humidis. Florent Iunio ac Iulio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Calf. & sicc.* 2. *absterg. atten. incid putredini resistit, alexipharmacum ac sudoriferum est. Vsus præcip. in peste, pestilentialibusque morbis, febribus malignis (tàm præseruando, quàm curando) in obstruct. Epatis ac Lienis, in Pulmonibus purulentis ac mucilagine refertis. Extrinsecus mundificat vulnera ac vlcera: Lenit dolores podagricos.*

N. *Sunt qui in mensium profluuio cum successu exhiberi velint.*

PRÆPARATA.

1. ∇ *stillat.*
2. *Succus inspissatus,*
3. *Syr. de scordio simpl.* Ex succo & saccharo.
4. *Compos.* Hier Mercurialis. Vide Disp.
5. *Conseru.* ex fol.
6. *Elect. Diascordium. Fracastorij.* Vide Disp. *Dosis à* ʒj *ad* ʒij.
7. *Sal.* Ex cinere.

CCCXII. *Scorzonera.*

Scorzonera
- Latifolia
  - 1. Hispanica. *Hæc vsualis.*
  - 2. Germanica, *Tab.* Boemica, *Matth. Lob.*
  - 3. Foliis neruosis, Germanica angustifol.
  - 4. Humilis neruosa, Pannonica, *Tab.*
- Angustifolia.

Dicitur Scorzonera, *Dod. Lon. Lob. Cã.* Hispanica, *Matth. Cast. Tab.* (cui & Germanica 1.) Scorz. latifolia sinuata, *C. B.* 1. aliàs Viperaria, *Schlangenmord.*

OFFICINALIA NATIVA

Radix.

Vires. *Calf. hum. 1. alexipharmaca est. Vsus præcip. in morsibus serpentum, peste, melancholia, epilepsia, vertigine. &c. Quin commendatur maximopere ad vteri suffocationem.*

PRÆPARATA.

1. △ è radice.
2. *Extractum.*
3. *condita Radix.*

CCCXIII. Scrophularia.

Scrophularia, *Matth. Dod. Cast.* major, *Brunf. Lon. Lob. Cam. Tab. Cer.* nodosa fœtida, *C. B.* 1. Ocymastrum, *Trag.* Galeopsis, *Fuchs.* Aliis Ficaria, Ferraria, mille morbia Castrangula, *Braunvvurtz, grosz Feigvvuartzenkraut Knodenkraut, Savvvvurtz.*

Crescit in locis vmbrosis, iuxta sepes ac in cæmiteriis. Floret Iunio ac Iulio.

N. *Est & fœmina dicta qui non nisi in locis paluſtribus nascitur, sed priori bonitate cedit.*

OFFICIN. NAT.

Radix nodosa.

Vires. *Calf. & sicc. digerit, incidit, saporis amari. Vsus præcip. in strumis seu serophulis, ficis & mariscis ani (vnde & nomen acepit) in cancrosis ac similibus serpentibus vlceribus malignaque scabie, extrinsecus in tumoribus renitentibus, malignisque molliendis. E.g. scrophulis, & simil.*

PRÆPAR.

△ *Stillat.* Ex herba cum radice.

CCCXIV. Scilla.

Squilla, *Brunf.* Scilla, *Trag. Matth. Fuchs. Cord. hist. Lon. Cam.* maior Pancratium, *Dod. Tab.* rubentibus tunicis *Lob.* Aarab. Haspel. German. *Meervvibel.*

Crescit copiose in Apulia, Sicilia, Portugallia.

OFFICIN. NAT.

Radix bulbosa, quæ eligatur recens succi pleni, collecta Iulio.

Vires. *Calfac. sicc. 2. saporis acris & amari, atten. incid. absterg. discut. putredini resistit. diuretica est. vsus præcip. in obstructione Epatis, Lienis, meatus bilarij, mensium vrinæ: in mucilagine pulmonum, tussi, &c. Extrinsecus in achoribus capitis (infus. in el.) in pernione.*

N. *Veneficia ac incantationes arcere dicitur.*

PRÆPARATA.

1. *Præparata radix.* Inuoluitur massæ panis atque cum eadem in Clibano coquitur: hinc eximitur atque exiccatur. Vide Disp.

N. *Præparatio hæc instituitur ad obtundendam acrimoniam.*

2. *Syr. Oximel. scylliticum simpl.* Ex scyllitico & melle.

3. *Oxymel compositum.* Vide Disp.

4. *Loch. de scilla. Loch. ad asthma.* Ex succo ac melle.

5. *Acetum scillaticum.* Ex infusione radicis in aëre exiccatæ (♂ ℘ 40.)

6. *Fecula.* ℞. Syllæ Cor incide minutim vel conquassa, digereque a iquod temporis spacium in MB. Hinc transcola & inspissa. Quercet. Ph. R cap. 24.

7. *Extractum.* Vide Querc. Ph. R. c. 24. vbi & Saccharum seu conseruam Scyllæ parare docet.

CCCXV. Sebesten.

Sebesten, *Trag.* Prunus Sebesten. *Matth.* Sebestena, Myxæ, Myxaria, *Tab.*

Tab.Alpina.

OFFICIN. NAT.

Μοξάρια, ωῶξα, myxæ, myxaria Sebeſten *Bruſtbeerlein.* Sunt fructus arboris pruno ſimilis, aſſimilati paruis prunis, referentes nucleum cortice triquetro lapideo incluſum.

Apportatur ex Syria ac Ægypto,

Vires. *Sebeſten inter caliditatem ac frigiditatem temperata ſunt, humectant, emolliunt, acrimoniam humorum obtundunt. Vſus præcip. in catarrhis acribus vrina acri, febribus bilioſis, alui obſtructione: ſummatim vt figura ita & viribus pruna Damnaſcena æmulantur.*

PRÆPAR.

Electuar. de Sebeſten. V.D.

Vires. *Purgat leniter, obtunditque acrimoniam humorum.*

Doſis à ℥ß. ad ℥ij.

CCCVI. Secale.

Farrago Rogga, Siligo, Briza, German. *Rogten Korn,* (noſtratibus,)

Eſt { Hibernum vel maius, *C.B.* 2.
Vernum vel minus, *C.B.* 3.

1. Dicitur. Rogga ſiue ſecale, *Dod.* Siligo *Brunf. Lon.* Veterum & Secale, *Trag.* Secale (Secla,) *Matth. Fuchſ. Lob. Tab. Ger.* Secale & Farrago Plinij *Caſt.* Olyra *Cord. in D.* Tipha cerealis Portæ. *C.B.*

2. Appellatur, Rogga ſeu Secale æſtiuum, *Dod.* Siligo æſtiua, *Trag.*

N. *Veterum ſiliginem à ſecali noſtro eſſe differentem, videſis apud Tabern. l.* 1. *ſ.* 7. *c.* 1.

Floret Iunio.

OFFICIN. NAT.

1. *Farina.* 2. *Furfures.*

Vires *Secale calefacit moderate, minus tamen quam triticum, magis vero præ hordeo. Vſus eius potiſſimus culinaris eſt, adhibetur tamen non raro farina extrinſecus ad tumores & dolores diſcutiendos, adeoque imponitur Eryſipelati, podagricis doloribus, & ſim.*

Furfures *abſtergunt, emolliunt, diſcutiunt,* (*calidi impoſiti in ſacculo.*)

PRÆPAR.

1. *Panis.* Adhibetur in doloribus capitis & aliarum partium (impoſitus) in ventriculi imbecillitate, in cordis palpitatione, in fœtu roborando (toſtus & vino alioue liquore convenienti imbutus, vel in micas redactus, & cum aliis impoſitus,) in tumoribus maturandis (maſticatus cum butyro & impoſitus) in dentifriciis (cruſta toſta & trita.)

2. ▽ *ſtill. è pane,* Fit è micis panis vi MB.

N. *Commendatur in Diarrhæa & Dyſenteria.*

3. ▽ *Siliginis officinarum.* Fit è gramine MB.

4. *Emplaſt.* De Cruſta panis V.D.

CCCXVII. Sedum.

Sedum { Maius { maius arboreſcens, *inuiſitatum,* vulgare, *hoc vſuale.*
Minus Hæmatoides, &c. *Officinis incognitum.*
Minimum, *vide vermicularis.*

Inſignitur ſemper viuum maius, *Brunf. Matth. Ger. Lob.* Sedum maius, *Fuchſ. Cord. in D. Tab.* Semper viuum 1. *Lon.* Semperv. maius 2. ſeu Iouis barba, *Dod.* Aizon maius, *Cam.* Sedum maius vulgare, *Cluſ.* German. *Hauſzvvurtz, Donnerbart, Maurpfeffer.*

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Refrig.* 3. *astring. incrassat. Vsus pracip.intrinsecus in febribus biliosis, sedat scil. sitim, compescit ardorem. Extrinsecus in Angina, &c.*

N. *Vulgare est plebi nostrati, expressum succum cum saccharo in febribus morbisque calidis propinare.*

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex foliis stillat.

2. *Succus ex foliis* expressus.

N. *Adhiberi solet recens in febribus malignis & biliosis.*

CCCXVIII. Senecio.

Senecium ἠριγέρων herba pappa Germ. *Creutzvvurtz, Grindkraut.*

Est C. B. { 1. Senecio minor vulgaris, 2. Senecio minor montana, } *indifferenter vsuales.*

1. Appellatur Senecio, *Matth. Fuchs. Cord. in D. Lon. Lob.* minor, *Cast.* vulgaris & 1. *Trag. Tab.* Erigerum minus, *Dod.* Verbena fœmina, *Brunf.*

2. Senecio 2. *Tab.* Erigetum, *Ger.* maius, *Dod.*

Nascitur passim in hortis, in agris secus vias, &c. maius syluosis gaudet & arenosis. Vere florere incipit, floresque per totam æstatem producit, aliàs hyberno quoque tempore viret.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus & caule.

Vires. *Mixtas vires habet, refrig. ac simul modicè discut. consolidat. Vsus pracip. in cholera. Ictero, intemperie calida Epatis, lumbricis, vomitu & expuitione sanguinis. Ischatico dolore, fluore muliebri. Extrinsecus in mammis inflammatis, scabie (capitis) struma, dolore ventriculi, Vrina remorata, arthritide, vulneribus.*

▽ *still.* Fit è fol. flor. ac caule, tota æstate.

CCCXIX. Serpillum.

Ἕρπυλλος, *Diosc.* Serpyllum, *Brunf. Trag. Fuchs. Lon. Lob.* vulgare, *Dod. Ger.* Serpyllum syluest. *Matth. Cord. in D.* syluestre alterum, *Cast.* Serpillum minus fl. albo & fl. purpur. *Tab.* Serp. vulgare repens, *Clus. hist.* Serp. vulgare minus, *C. B.* 6. Germ. *Quendel, Rünlin, Hünerkœl, vvild Polen.*

N. *Sunt species plures, sed hac officinis vsitatior.*

Crescit locis sabulosis, apricis. Flores Majo mense protrudit, integraque æstate fouet.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. *Calf. & sicc. princ.* 3. *saporis acris, atten. aperit. Cephalica est, Vterina ac stomachica. Vsus pracip. in mensibus ac vrina cienda (balneo) in expuitione sanguinis, spasmo, &c. Extrinsecus arcet vigilias, cephalagias, vertiginem. Ciet menses (balneo.)*

PRÆPARATA.

▽ *stillat.* Ex planta cum floribus Iunio collecta.

CCCXX. Sesamum.

Σήσαμον Veterum, *C. B.* Sesamum, *Alpin. Matth. Lob. Dod. Cast. Tab.* verum, *Cord. in D. Cam.* Germ. *Leindotter. Flachsdotter.*

N. *Est & Sesamum, Myagrum dictum, ac officinis inusitatum.*

OFFICIN NAT.

Semen quod affertur ex Alexandria, Creta & Sicilia.

Vires. *Calfac. modicè humect. emollit, paregoricum,*

paregoricum, viſcoſum pingue, adeóque & Emplaſticum eſt: neruorum duritiem illitu diſcutit, coli doloribus medetur.

PRÆPAR.

Ol. Expreſſum: Hoc eligatur candidum, ſyncerum: adulteratur enim oleo Nucum & Papaueris, qui dolus tamen odore & ſapore facilè dignoſcitur.

N. *Olim ſolum ex Alexandria Ægypti Venetias, atque inde ad nos comportabatur. Hodie & apud nos ex ſeſamo paratur.*

Vires. *Moderatè calf. itidem emollit, maturat, pulmonicum eſt. Vſus præcip. in tuſſi ac aſperitate pulmonum (linctum) in pleuritide: impinguat, ſemen genitale auget. Extrinſecus in duritie neruorum, aurium doloribus, in vlceribus ſerpentibus ac malignis*

N. *Quia nauſeam excitare ſolet, raro internum vſum ſubit.*

CCCXXI. *Seſeli Officinarum.*

Λιγυςικὸν, *Dioſc.* Λιβυςικὸν *Gal.* Liguſticum quod ſeſeli officinar. *C. B.* 1. Siler montanum, *Trag. Lob. Dod. Cluſ. hiſt.* Liguſticum, *Matth. Caſt.* verum, *Tab.* Seſeli Maſſilioticum, *Cord. in D.* Seſeli Italicum, *Caſt.*

Creſcit copioſe in Liguria Italiæ.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calfac. ſicc. menſes & vrinas ciet, flatus diſcutit.*

CCCXXII. *Seſeli Maſſilioticum.*

Σέσελι, σεσελὶς, *Hippocr.* σέλι, σίλι, Siſelios indeclinabiliter, Germ. *Seſel. Seſelkraut, Marſiliſcher Seſel, Roſzkümmel, Zirmet, Silermontan.*

Eſt { ferulæ folio / fœniculi folio } *promiſcue vſualia.*

1. Dicitur Seſeli Maſſilienſe, *Matth. Lon. Caſt. Tab.* nuperorum, *Lob.* Seſeli Maſſ. ferulæ aut Dauci Cretici facie, *Lob.* Siler montanum, *Ger. C. B.* 8.

2. Seſeli Maſſil. fœniculi folio, quod Dioſcor. cenſetur, *C. B.* 9. *Lob.* Seſ. Maſſil. *Dod. Dioſc. Cluſ. hiſt.* nonnullorum, *Cam.* Fœniculum petræum, *Tab.*

Creſcit ſponte in Gallia ac Italia, apud nos non niſi in hortis colitur; ſolo gaudet ſabuloſo.

OFFICIN. NAT.

Radix atque *Semen*, quod verum in modernis officinis proſtat, ſecus ac antea, vbi ſemen brancæ vrſinæ, monente Tabernemontano, eius loco venũ iuit.

Vires. *Calf. & ſicc. ad gr. vſque 3. incid. aperit, diſcut. Vſus præcip. in morbis capitis. Epilepſia (cui tota ſua ſubſtantia reſiſtit.) in imbecillitate viſus, ſpaſmo, &c. in Pulmonum ac pectoris affectibus, tuſſi, catarrhis; in Epatis obſtructione, Hydrope, ventriculi cruditate ac inflatione;) in calculo Renum ac Veſicæ: in menſibus obſtructis. Specifica antidotus eſt cicutæ. Extrinſecus in ſpaſmo, contracturis, in lacte mammarum coagulato, in vteri impuritate, ac obſtructione.*

CCCXXIII. *Seſeli Creticum.*

Τορδύλιον, *Dioſcor.* Seſeli Creticum minus, *C. B.* 4. *Cam.* Seſeli Creticum, *Lob. Dod. Caſt. Tab. Ger.* Pimpinella Romana, *vulgo Arab* Arturtilon, *Cretiſcher* Seſeli, *Candiſcher Seſel.*

Creſcit ſponte in Prouincia Galliæ, apud nos non niſi in hortis.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calf. & sicc. 2. est nephriticum, vterinum pulmonicum. Vsus præcip. in stranguria, & vrina remorata: dolores discut. menses ciet, catarrhorum expectorationem promouet.*

CCCXXIV. Sideritis

Σιδηρῖτις. Sideritis 1. *Fuchs. Cord. in D.* vulgaris, *Cam. in Matth.* 2. *Clus. hist.* 4. *Len.* Sid. Heraclea, *Cord. hist. Tab.* Sideritis seu ferruminatrix, *Lob.* Sid. vulgaris hirsuta erecta, *C. B.* 4. Arab. Tetrahit. Sidrichis. German. *Gliedkraut.*

N. *Matthiolus Marrubiastrum pro Siteritide Dioscoridis habet, cui contrariatur Tabern.*

Crescit locis apricis montanis sabulosis: Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Herba sed raro.

Vires. *Absterg. astring. vulneraria est intus & extra adhiberi apta. Vsus præcip. in herniis.*

N. *Adhibetur itidem in morbis incantatione introductis.*

CCCXXV. Siliqua.

Κεράτια, Siliqua edulis, *C. B* 1. Siliqua, *Matth. Cord. in D. Lon. Cast. Cam.* Ceratonia, *Dod.* Cerata vel Siliqua, *Lob. Tab. Ger. Clus. hist.* Sil. dulcis Carub & Carnub. vocata, *Alpin.* Germ. *Iohannsbrodt.*

Crescunt in Regno Neapolitano, tum in Insula Creta & Syria.

OFFICIN. NAT.

Fructus (scil. siliquæ, cuius succus melligineus in vsum solùm venit.

Vires. *Siccat & astringit. Vsus præcip. in ardore stomachi, tussi, &c. alias concoctu est difficilis.*

CCCXX Sinapi.

Σίναπι, νάπυ. Arab. Cardel. *Senff.*

- Sinapi
  - Hortense
    - rapifolio: *Huius semen purpureum & vsuale potissimum,*
    - apij folio: *Huius semen rubescens, & minus vsuale.*
  - Syluestre, &c.

Dicitur Sinapi, *Cast. Matth.* Sinapi hortense, *Cord. in D. Lon.* satiuum prius, *Dod.* Sin. sat. Erucæ aut rapi folio, *Lob. Tab.* seu. album, *Cam. C. B.* 1.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calf. & sicc.* 4. *incidit atten. attrah. rubificat. Vsus præcip. in appetitu excitando chylificatione promouenda: in affectibus hypochondriacis ac quartana ex mucilagine tartarea, item in quotidiana (ante paroxysmum Dos.* ʒj. *exhibita) in calculo: caput purgat. Extrinsecus in sinapismis, in arcendo caro, (naribus inditum vel in sinapismo adhibitum) tumores maturos aperit, sternutationem mouet.*

PRÆPARATA.

Oleum. Ex semine expressum.

Vires. *Neruorum affectibus frigidis confert.*

CCCXXVII Sisarum.

Σίσαρον, Sisar, Siser, *Brunf. Matth. Cord. in D. Lon. Cam.* satiuum, *Fuchs.* sisarum, *Trag.* (& Rapunculus hortensis,) *Dod. Lob. Tab. Ger.* Sisarum Germanorum, *C. B.* 1. Germ. *Gierlein, Gœrlin, Klingel Rüblein, Zuckervvurtz.*

Colitur

Colitur in hortis : solo gaudet pingui.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Calf.* 2. *saporis subamari, subastring. ventriculo conuenit, appetitum excitat, diuretica ac lithontriptica est, bene nutrit, facilè concoquitur, specifica antidotus censetur ☿ viuj.*

N. *Est vsus potius culinaris quàm officinalis*

CCCXXVIII. Solanum.

Στρύχνος Solatrum, *Nachtschatten, Sævvkraut.*

Solani varia occurrunt genera, quorum alia baccifera sunt, alia pomifera. Verùm officinis quod vsitatius Solani Titulo, est solanum officinarum, *C. B.* 1. Solatrum, *Brunf.* vulgare, *Trag.* Solanum, *Lon.* hortense, *Matth. Fuchs. Dod. Cam. Ger.* satiuum, *Tab.* Solanum nigrum, *Cord. in D.*

Crescit iuxta sepes ac vias : floret æstate integra.

OFFICIN. NAT.

Herba bacca.

Vires. *Refrig.* 2. *reliquis temperatæ sunt, adstring. appellunt. Vsus præcip. externè in Erysipel. in dolore capitis, in æstu febrili mitigando (capiti ac pedibus applicatæ) in parotidibus.*

PRÆPARAT.

▽ *stillat.* Ex herba cum floribus.

N. *Sunt qui ante Biennium exhibere vetant.*

CCCXXVIII. Sorbus.

Ὄη, ὄα, Sorbus, *Sperberbaum.*

Sorbus ⎧satiua. *Hæc officinalis.*
C. B. ⎩syluestris

Insignitur sorbus, *Brunf. Trag. Dod. Cord. in D. Lon. Tab. Ger.* Sorb. Domestica. *Matth. Lob. Cast.* Sorbum ouatum, *Fuchs.* Sorbus legitima, *Clus. hist.* esculenta, *Cam.*

Crescit in hortis: maturos fert fructus autumno.

OFFICIN. NAT.

Fructus, (Sorbum. Speyerling, ὄον.)

Vires. *Refrig. & sicc. astring. Vsus præcip. in fluxionibus alui, vteri, &c. Extrinsecus adstringit vulnera (fructus puluerisatus.)*

N. *Sorba colliguntur potissimum immatura, exiccanturque tùm in aëre, tum in Clibano: siccata puluerisantur pro vsu Medico, pauci enim sunt nutrimenti.*

PRÆPAR.

Condit. Fructus cum melle.

CCCXXIX. Spica.

⎧Spica mas.
⎩Spica fœmina. Lauandula.

Non discrepant nisi magnitudine, quæ tàm flor. quam foliorum in Spica major est, in Lauandula minor: odor itidem Spicæ grauior est, Lauandulæ gratior, ideoque promiscuè vsurpari possunt.

Mas insignitur Lauandula latifolia, *C. B.* 1. Spica nardus Germanica, *Trag.* Nardus Italica, *Matth. Lob.* Germanica, *Lon.* Lauandula, *Dod.* major, *Cord* Pseudonardus, *Matth. Cast.* mas, *Fuchs.* at in ico: fœmina, Lauandula latioribus foliis 1. *Cam.* 2. longiore folio, *Clus. Lavendel.*

Fœmina dicitur Lauandula angustifolia, *C. B.* 1. Lauandula, *Trag. Matth.* vulgaris, *Cord. in D.* minor, *Cord. hist.* Pseudonardus fœmina, *Matth. Fuchs.* (at in icon. mas) Lauandula, *Lob.* Spica

ca nardi, *Cam.* breuiore folio & Spica, *Cluſ. Spicanard.*

Colitur vtraque in hortis, nobiſque vulgatior eſt Spica fœmina: Floret Iunio ac Iulio.

OFFICIN. NAT.

Flores vtriuſque.

Vires. *Calf. & ſicc.* 3. (*praualet tamen Spica*) *ſaporis ſubacris ac ſubamari, partium tenuium, cephalica eſt ac neruina. Vſus præcip. in catarrhis, paralyſi, ſpaſmo, vertigine, lethargo, tremore artuum. In vrina, menſibus ac fœtu pellendo* (*vnde parturientibus exhiberi ſolet.*) *in torminibus ventris flatulentis. Extrinſecus in lixiuiis, capitis ac artuum, in Maſticatoriis* (*pro catarrho exiccando ac reuellendo ad palatum, ne ad pulmones defluat.*)

N. *Odore ſuo fugat pediculos.*

PRÆPAR.

1. *Conſeru.* Flor. Lauendulæ.

2. *Confect.* Flores.

3. ▽ *ſtillat.* Ex floribus irrigatis ſc. vel vino vel aqua.

4. *Ol. ſpica ſtillat.* cum ▽ aſcendit.

N. *Aſportatur ad nos ſat copioſe ex Prouincia Galliæ regione, vbi copioſè creſcit. vteri motus ac dolores compeſcit vmbilico illitum.*

CCCXXX. Spica Celtica.

Nardum Celticum, *Matth. Cord. hiſt. Lob. Caſt. Cam. Tab. Ger.* Nardum Celticum Dioſcor. *C.B.* 4. Nardus alpina ſeu Celtica, *Cluſ.* aliis, Romana, Galatica, Saliunca, Germ. *Celtiſcher Narden.*

Creſcit in Liguria: in Carinthia, Styria, in alpibus Tyrolis, &c.

OFFICIN. NAT.

Radicula cum adnatis, colligenda Iulio & Auguſto.

Eligenda recens, iucundi odoris, radiculis numeroſis, cohærens, non fragilis, & plena.

Vires. *Calf. & ſicc. viriumque earundem eſt cum ſpica Indica, ſed imbecilliorum, maiore tamen cum vtilitate adhibetur in vrina cienda, ventriculo corroborando, flatibus diſcutiendis, Extrinſecus additur malagmatis, vnguentiſque calfacientibus.*

CCCXXXI. Spica Indica.

Nardus *Cord. in D. Lob.* Nardus Indica, *Matth. Cord. hiſt. Lon. Caſt. Ger.* Nardus ſeu Spica Indica, Spica nardi officin. *C.B.* 1. Arab. Stumel. *Indianiſch. Spicanarden.*

Radix eſt *officinalis* ex India Alexandriam, atque inde Venetias & in Germaniam tranſportata. Dicitur autem Spica, quod ſpicæ ſimilitudinem habeat.

N. *Eſt & Nardus ſpuria Narbonenſis, vt & Nardus montana, valerianæ non abſimilis; Verùm officinis noſtratibus peregrina.*

Eligenda recens, leuis, longam comã habens, ſpicam vero breuem, colore flaua, aliquantulum redolens Cyperum, ſapore amaro ac linguam ſiccante, quæ diu in ſua odoris gratia permanet.

N. *Madefacta doloſè vendi ſolet. quæ fraus deprehenditur, quod Spica ſit candida, ſqualida, nulloque puluere obſita, filiſue lanæ inſtar crinita.*

Vires. *Calf.* 1. *ſicc.* 2. *atten. aſtring. nephritica & ſtomachica eſt. Vſus præcip. in vrina ac menſibus ciendis, in ventriculi roſione, inflatione, in Ictero, &c. Extrinſecus in lixiuiis Cephalicis,* balneis

balneis vterinis, &c.

PRÆPAR.

1. *Oleum Nardinum simplex.* Fit ex coctione in ol. communi, Vino ac Aqua.

2. *Oleum Nardinum compos.* Fit vt simplex additis nonnullis aromatibus.

CCCXXXII. *Spinachia.*

Spinachia, (Spinacia,) *Brunfels. Fuchs. Dod. Tab. Lon. Cast. Matth. Lob. Ger.* mas, *Cam.* vulgaris, *Trag.* Lapathum hortense seu spinachia semine Spinoso, *C. B.* 2. German. *Binetsch, Spinat.*

Colitur in hortis: Floret vt plurimum Iulio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Folia seu Herba. *Potissimum culinaris est.*

Vires. *Refrig. & hum.* 1. *vtilis cibus in omnibus morbis, laxat aluum, lenit asperitatem pulmonum. Extrinsecus refrigerat ventriculũ ac Epar (imposita.)*

N. *Continuus vsus melancholicum generat sanguinem.*

CCCXXXIII. *Staphisagria.*

Staphisagria, *Trag. Matth. Fuchs. Dod. Lob. Cast. Cam.* Herba pedicularis, *Cord. in D.* Arab. Alberas, *Leußkraut, Speichelkraut, Bißmüntz, Mausz, vnd Kattenpfeffer.*

Crescit in Apulia, Calabria, Dalmatia, Istria.

N. *Crescit & apud nos species quædam, verum minus illa vsitata est.*

OFFICIN. NAT.

Semen triquetrum & asperum.

Vires. *Internus vsus purgatorius est, sed rarus. Extrinsecus eius vsus est apophlegmatisans in masticatoriis, gargaris. odontalgicis (cum +) ac abstergentibus, in vlceribus ac papulis, &c. Adhibetur & in phthiriasi.*

CCCXXXIV. *Stœchas.*

Στοιχάς, Stœchas, *Trag. Matth. Lob. Lon. Cast.* (Stichas) *Fuchs. Dod.* Stich. Arabica, *Cord. in hist. Cam.* St. breuioribus ligulis, *Clus. hist.* St. purpurea, *C. B.* 1. Arab. Astochodas, *Kœmischer, VVelscher, frembder Rümmel oder Thymian, Stechaskraut.*

Crescit copiose in Insulis Galliæ, quæ Stœcchades dicuntur, optima tamen censetur Arabica (vnde ad compositiones recipere monent Arabicam.) Huic succedit Cretica.

OFFICIN. NAT.

Flores seu potius spicæ compressæ, inter florum ac seminum prouentum collectæ.

Eligendæ spicæ recentes odoratæ, & subamaræ, si haberi possunt Arabicæ.

Vires. *Calfac.* 2. *& sicc.* 2. *absterg. atten. aperit. Vsus præcip. in affectibus capitis & neruorum, scil. in vertigine, Apoplexia, Paralysi, Lethargo: In morbis pectoris itidẽ præstat quod Hyssopus: insuper vrinã & menses ciet, venenis resistit, affectibus hypochondriacis succurrit. Extrinsecus in lotionibus capitis, suffitu, &c.*

PRÆPARATA.

1. *Syr. de Stœchade simplex.* V. D.

2. *Syr. de Stœchad. compos.* V. D.

3. *Syr. de Stœchad. Fernelij.* V. D.

CCCXXXV. *Stœchas Citrina.*

Ἑλίχρυσον. Elichrysum seu Stœchas citrina angustifolia, *C. B.* 4. Stœch. citrina,

trina, *Matth. Gesn. Dod. Cast. Tab.* Amaranthus luteus, *Fuch. Lon.* Coma aurea, *Lob.* aliis Tinearia (quod tineas abigat,) Germ. *Rheinblumen* , *Mottenkraut.*

Crescit locis aridis & sabulosis, & conuallibus frequens iuxta Rhenum. Floret Iunio.

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. *Calf. & sicc. incid. aperiunt diuretici ac vulnerarij sunt. Vsus prac. in obstructione Vrinæ, Lienis, mensium: coagulatum sanguinem resoluunt, catarrhos exiccant, menses nimis fluentes siccando sistunt, lumbricos fugant: commendantur & inprimis ad exiccandas defluxiones acres Pulmonum, & Extrinsecus faciunt ad emolliendam vteri duritiem, (in balneo) lendes abigunt (in lixiuio capitis) defluxiones siccant & discutiunt (suffitu,) &c.*

N. *Sunt qui amuleti loco de collo suspendunt, lumbricosque ventris eo fugari volunt. Dn. D. Arnold. VVeichard. in Thesauro pharmaceutico.*

CCCXXVI. *Succisa.*

Succisa, *Matth. Fuchs. Dod. Cast.* glabra, *C.B.* 1. Iacæa nigra, *Brunf.* Morsus Diaboli, *Trag. Lob. Lon. Tab.* Germ. *Abbisz, Teuffels Abbisz.*

Crescit passim in campestribus, pratis ac iuxta arua: Foret Iulio, Augusto, Septemb.

OFFICIN. NAT.

Radix, Flores : nonnunquam & *Folia.*

Vires. *Calf. & sicc. 2. amara, alexipharmaca ac vulneraria est, vt Scabiosa, cum qua & reliquis facultatibus conuenit. Imprimis celebratur in Epilepsia, Peste, Vteri dolore, sanguine coagulato, abscessibus occultis, lue venerea, eiusque vlceribus, in vulneribus recentibus, &c. Extrinsecus in angina, tumoribus tonsillar. diuturnioribus, qui ad suppurationem ægrè perueniunt (gargaris.) in sugillationibus, buboni bus, &c.*

PRÆPAR.

▽ *stillat.* Ex integra planta (cum rad. & flor.) collecta in fine Iulij.

CCCXXVII. *Symphytum.*

Symphytum { Officin. *Huius loci.* | Maius tuberosa radice, Minus tuberosa radice, Minus borraginis specie, Maculosum, *vide Pulmonaria.* Petræum, *minus vsuale.* } *Minus vsualia.*

Insignitur consolido maior, *Brunf. Targ. Cam. Ger.* symphytum, *Lon.* maius, *Matthiol. Cord. hist. Cam. Cast. Tab.* magnum, *Fuchs. Dod.* alterum, *Cord. in D.* Symphitum Alum & Alus, *Lob.* Consolida vulgo, Solidago, German. *VVallvvurz, Schvvartzvvurtz, Schmeervvurtz, Beinvvell.*

Crescit in pratis, & hortis, gaudet loco humido: Floret Maio & Iunio, floresque fert purpureos vel albos: illud marem vocant, hoc fœminam, quæ hoc tractu vulgatior crescit.

OFFICIN. NAT.

Radix, Folia, Flores.

Vires. *Caliditate temperatum est, sicc. 2. vulnerarium est è præcipuis celeberrimum, mucilaginosum, incrassans, acrimoniamque humorum obtundens, imò*

imò & incidens, adeoque partium mixtarum. Vsus præcip. in fluxionibus quibuscunque, inprimis alui, in Erosione Pulmonum ac phthisi in herniis, ruptis venis, fractis ossibus, &c. Extrinsecus vulnerum sanguinem sistit, fracturas ossium ac vulnera consolidat.

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex herba cum radice.

2. *Conseru.* Ex floribus

3. *Condita Radix.* V. Renodæum.

4. *Syrup. de Symphyto.* V. Disp.

5. *Extract. Symphyti.* ℞. mucilaginem radicis coctæ inspissatam. Extrahe cum ▽ ac abstrahe.

6. *Extractum sanguineum. Sanguis.* ℞. Rad. recent. simph. maj. & min. conquassa in formam pultis. Hinc adde panis ✝. (scil. secalini vel triticei.) M. ac irriga cum Vino generoso, inde Phiolæ vitreæ occlusæ cera Hispanica, digere aliquandiu in fimo vel ♒B. Hinc exprime, digere, fecesque subsidentes separa, reliquum inspissa. Vide Quercet. Ph. R. c. 26.

Vires. *Præstat ad hernias & vlcera omnia.*

Dosis ℈j. *ad dies plusculos.*

7. *Oleum stillat.* Ex radice sicca per Retortam elicitur.

N. *Oleum hoc vt per paucam elicitur, ita viribus pretiosum est in herniis curandis intus & extra adhibitum.*

T.

CCCXXVIII. *Tamariscus.*

Tamariscus C. B. est {
1. Germanica. *Hæc vsualis.*
2. Gallica.
3. Ægyptia. }

Dicitur Tamariscus, *Brunf. Lon.* fœmina, *Cord. hist.* Myrica, *Trag. Clus.* syluestris seu Tamaryx, *Matth. Cast. Dod. Tab.* Tamaryx sylueft. fœmina, *Fuchs.* Tam. humilis, *Cord. in D.* Myr. sylu. altera, *Clus. hist.* Myr. altera in Germania, *Cam.* Tam. fruticosa folio crassiore, *C. B.* al. Murica. Arab. Tarsa, *Tamariscenholtz.*

Frutex est arborescens similis Sabinæ, in tantam excrescens magnitudinem, vt doliola inde fiant mensur. 1. capientia, quæ vulgaria sunt nostratibus.

Nascitur iuxta Rhenum & Danubium, tum quoque secus paludes, solo gaudet saxoso.

OFFICIN. NAT.

Lignum, Radix, Cortex, (qui maximè vsualis est, inprimis radici detractus.)

Vires. *Cortex calfac. & sicc. 2. (lignum ad frigiditat. inclinat) atten, aper. absterg. subastring. diureticus est ac splenicus. Vsus præcip. in obstructione ac tumore Lienis (quem absumere scribit Diosc.) in morbis ab atra bile ac sero oriundis, vt scabie, pruritu, in Ictero nigro, profluuio albo mulierum, &c. Extrinsecus inprimis in tinea capitis, & obstr. mensium (insessu.*

PRÆPAR.

1. *Extract.* è corticibus fit l. a. cum ▽ vel ▽. v. g. flor. genistæ, scolopendriæ, & sim. Querc. Ph. R.

2. *Sal.* Ex incinerato ligno, l. a.

CCCXXIX. *Tanacetum.*

Tanacetũ C. B. {
Odoratum {
1. vulgare luteum. *Hoc vsuale.*
2. foliis crispis.
3. minus, album
4. alpinum. }
Inodorum flore {
minore.
majore. } }

 Dicitur

Dicitur Tanacetum, Matricariæ 2. Species & parthenium, *Brunf.* Tanacetum vulgare, *Trag.* Tanacetum, *Matth. Lon. Dod.* Artemisia tenuifolia, *Fuchs.* Ambrosia quibusdam, *Cord. in D.* Tanacetum millefolij foliis, *Lon.* Athanasia seu tanacetum, *Cast.* Artemisia Diosc. *Tab.* Græcè Ἀρτεμίσια λεπτόφυλλος. Athanasia, Tanasia. Germ. *Reinfarn, VVurmkraut.*

Nascitur locis arenosis incultis: Floret Iunio & Iulio.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus, *Semen.*

Vires. *Calfac. & sicc. incid. discut. vulneriarium, vterinum & nephriticum est. Vsus præcip. in lumbricis, torminibus, ventris, calculo impuritateque Renum ac Vesicæ, mensibus obstructis, flatibus, hydrope, &c. Extrinsecus iisdem affectibus adhiberi potest, lauando, cataplassando, &c.*

PRÆPAR.

1. ▽ *stillat.* Ex tota planta florente
2. *Oleum stillat.* quod raro prostat.

CCCXL. *Taraxacum.*

Dens Leonis, *Brunf. Matth. Dod. Lob.* (& corona, caput Monachi,) *Tab. Ger.* Hieracium maius, *Trag.* paruum, *Cord. in D.* Hedipnos maior, *Fuchs,* Taraxacon minus, *Lon.* Dens Leonis latiori folio, *C. B.* 1. German. *Pfaffenblat, Münchakopff.*

Habetur & maior, & media quæ vulgatior est folio acutiore, aliquando obtuso.

Crescit in herbosis locis: Floret Aprili, Maio,

OFFICIN. NAT.

Radix, Folia.

Vires. *Refrig. & sicc. 2. saperis amari, absterg, aperit, Epaticum est, cum Endiuia conueniens, quâ tamen potentius operatur. Vsus præcip. in febr. putrid. inueteratis, &c. Extrinsecus maculas abigit oculorum (lac ex disrupto caule, ter quotidie oculis inditum,) vulnera ac vlcera abstergit, &c.*

N. *Radix amuleticè curare dicitur affectus oculorum, peculiari tamen modo, vt volunt collecta. Nimirum, sunt qui infrorsum per fossam subtus factam euellunt. Sunt qui quoquo modo fossam in nouem secant frusta, nouemque diebus de collo suspendunt. Alij integram radicem adhibent. Idem Amuletum & tertianam fugare dicitur.*

OFFICIN. NAT.

▽ *stillat.* Ex planta cum radice, foliis ac floribus collecta initio Maij.

CCCXLI. *Thlaspi.*

Bavvrensenff. Genera varia sunt, eaque promiscue vsualia. Præferuntur tamen aruensia.

Nomen Thlaspi Botanicis fere omnibus vulgare est.

Nascitur in locis incultis, saxosis, apricis, partietibus ac tectis. Floret Maio maturesci Iunio.

OFFICIN. NAT.

Semen & Herba.

Vires. *Calf. & sicc. 4. abstergit. Vsus præcip. in internis abscessibus rumpendis, mensibus ciendis, Ischiaticis affectibus curandis. Extrinsecus abstergit vlcera quæcunque manantia, insuperque ptarmicum est, sed minus vulgare.*

N. *Grauidis quia fœtum necat, infensum censetur.*

CCCXLII. *Teucrium.*

Teucrium,

Teucrium, *Fuchſ. Cord. in D. Lon. Lob. Caſt.* Teucrium 1. *Tab. & C.B.* 2. *Matth.* chamædrys 2. ſeu aſſurgens, *Dod.* Teucriumvulgare fruticans ſeu 1. *Cluſ. hiſt.* Teuſcr. latifolium, *Ger.* Germ. *groſz. Vathengel.*

Creſcit locis herboſis aſperis, aridis apricis: Floret Aprili, Maio.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus, vel & herba antequam flores eruperint collecta.

Vires. *Calf. & ſicc.* 2. *Epatica eſt, ſaporis amari, viribus omnino conueniens cum chamædri.*

CCCXLIII. Thymus.

Thymus *C.B.*
- 1. Vulgaris, folio tenuiore. *Hæc vſualis.*
- 2. Vulgaris folio latiore.
- 3. Capitatus.
- 4. Inodorus.

Dicitur Thymus, *Brunf. Trag. Matthiol. Fuchſ. Cord. hiſt. Lon.* Thymus durior, *Cam.* noſtras, *Cord. in D.* Serpillum hortenſe, *Dod.* alias Thymura. Arab. Haſce. Germ. *Romiſcher, VVelſcher Quendel. Thymian.*

Creſcit noſtratibus in hortis: Floret Iulio.

OFFICIN. NAT.

Herba ſeu *Folia* & *Semen.*

Vires. *Calf. & ſcc.* 3. *ſaporis ſubacris, atten. incidit, diſcutit. Vſus præcip. in affectibus Tartareis.* 1. *Pulmonum, vt aſthmate, tuſſi.* 2. *Artuum, vt podagra, omnia viſcera reſerat, appetitum excitat. Extrinſecus in tumoribus frigidis, ſugillationibus, inflationibus ventris, doloribus arthriticis.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex herba cum floribus.
2. *Spiritus*
3. *Oleum ſtillat.*

CCCXLIV. Thymiama.

Thymiama (*officinis* corruptè Thymiana vel Thuris cortex, vel Thus Iudæorum, quod Iudæi in ſuffumgiis frequenter eo vtantur) corticoſum quid eſt ex India allatum Videatur Styrax rubra, *Bellon.* Naſcaphtum, *Cord. hiſt.* Storax rubra officinarum. *C.B.* 3.

Vires. *Conſtructionibus vuluæ ex ſuffitu prodeſt. Odoris iucundi gratia & ſuffimentis immiſcetur. Vide Thuris cortex. Claſſ.* 2.

N. *Sunt & qui Ammoniacum electum, Thymiama appellitant.*

CCCXLV. Tilia.

Tilia, *Lindenbaum,*
- Mas & ſterilis. *Hæc nobis inuſitata.*
- Fœmina flores ac ſemen proferens.

Dicitur Tilia fœmina, *Brunf. Matthiol. Fuchſ. Lob. Tab.* Tilia, *Lon. Dob.* ſatiua, *Trag.* Phyllirea, *Caſt.* Tilia *fœmina* fol. maiori, *C.B.* 5.

N. *Eſt & folio minori Talia ſylueſtris,* Trago, *quæ priori per omnia ſimilis, niſi quod ſit minor & nigrior.*

OFFICIN. NAT.

Flores, Folia, Cortex Semen, Lignum

Vires. Flores *calf. & ſicc. partium tenuium, diſcut. cephalici ſunt. Vſus præcip. in Epilepſia, Apoplexia, Vertigine.*

Folia *ac* Cortex *ſiccant, repellunt, vrinam ac menſes cient. Extrinſecus ambuſtis ſubueniunt (mucilago ſcil. extracta ac iuncta.)*

Semen *fluxionibus quibuſcunque medetur, etiam hæmorrhagiæ narium, (na-*

ribus scil. inditum.)

Lignum *in titiones +i aspersione redactum sanguinem coagulatum fortiter resoluit.*

Extrinsecus adhibentur folia in aphthis ac tumoribus pedum discutiendis: corticis mucilago in ambustis ac vulneribus magni est solaminis.

N. *Humor defluens è medulla dissecta tiliæ capillorum defluuio succurrit.*

PRÆPAR.

1. ▽*stillat.* Ex floribus.

2. *Conseru.*

CCCXLVI. *Tormentilla.*

Tormentilla *C.B.* { 1. Syluestris. *Hæc vsualis.* 2. Alpina { maior. folio sericeo.

Appellatur Tormentilla, *Brunf. Matth. Dod. Cord. Lon. Lob. Cast. Tab.* (cui consolida rubra, *) Ger.* Heptaphyllum, *Fuchs.* German. *Tormentill, Heitzvvurtz, Blatvvurtz, roth Guntzelroth Heilvvurtz, Ruhrvvurtz.*

N. *Sunt qui* χρυσόγονον Dioscor. *esse velint.*

Crescit passim in herbosis ac arenosis locis: Florere incipit Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Siccat 3. sine insigni caliditate, astringit vulneraria, diaphoretica ac alexipharmaca est. Vsus pracip. in peste, morbisque cateris malignis inprimis si cum fluxu alui coniuncti sint, in catarrhis exiccandis, in lue venerea, in veneno hausto, in vulneribus. Summatim non est vegetabile, quod in fluxionibus quibuscunque (alui, vteri) vsitatius sit, quam hac tormentilla radix,*

Extrinsecus iisdem adhibetur variis in affectibus, in vomitu, vulneribus, & sim.

PRÆPARATA.

1. ▽*stillat.* Ex herba tota cum floribus collecta Maio.

CCCLVII. *Trichomanes.*

Τριχόμανες, seu Polytrichum officinarum, *C.B.* Trichom. *Trag. Matth. Fuchs. Dod. Cord. hist. Lob. Cast. Cam.* Trichom. mas, *Tab Ger.* Adiantum rubrũ, *Lon.* Polytricum vulgo *Cesalp.* aliàs capillaris Filicula. Germ. *VVidertodt.*

N. C. B. *Ex Tabern. diuersa genera refert, verum promiscue singula in vsum accersi possunt.*

Prouenit locis humidis iuxta aquas in vetuistis parietibus ac muris. Virescit perpetuo, sterileque est.

OFFICIN. NAT.

Fiores seu herba integra.

Vires. *Adianto (capillo ♀is vt & Ruta muraria) facultatibus omnibus respondet, ideoque eo recurrendum. Peculiariter tamen monet Tabern. quod ▽stillat, inprimis proficua sit iis, quibus Iecur putrescere incipit.*

CCCXLVIII. *Trifolium.*

Trifolij quamplurima passim occurrunt genera, nimirum plantæ quæcunque foliis ternis germinantes hoc sibimet nominis iure natiuo vendicant. Ex omnibus tamen, non nisi species paucas Officinis inseruire comperimus: hæ sunt.

Trifol. { Acetosnm. *Vide Acetosella.* Aureum. *Vide Epatica nobilis.* Odoratum. *Vide Lotus & melilotus.*

CCCXLIX.

CCCXLIX. *Triticum.*

Triticum nobis vſitatius eſt duplex, hibernum & æſtiuum.

1. Dicitur hybernum ariſtis carens, *C.B.*1.*Matth.* Triticum, *Brunf.Cord.h.Dod.Tab.*Trit.1.genus, *Trag.Fuchſ.Lon.* Siligo ſpica muticâ, *Lob.* Trit.*ſpica mutica*, *Ger.* Τυρὸς, Robus, *Arab.* Henta, Henca, Hantha, Germ. *VVeitz, VVintervveitze.*

2. Appellatur Triticum æſtiuum, trimeſtre Setanium, *Galeno.* German. *Gommervveitze.*

Eſt & triticum terreſtre, *Cord.*aliàs Zea amilea, vel Zoopyrum amyleum, *C.B.*3.Trit.2.*Trag.*Trit.amyleum, *Tab.*

OFFICIN. NAT.

Semen eiuſque *Farina* & *Furfures.*

Vires. *Moderatè calfac emollit, maturat, diſcutit, internus eius vſus cibarius eſt, multum enim ac bonum nutrimentum ſupeditat, incraſſat & obſtruit. Extrinſecus adhibetur (farina in tumoribus molliendis, leniendis, &c. in oculorum inflammationibus & fluxionibus (cataplaſmatis forma impoſita) in Eryſipelate, podagriciſque doloribus leleniendis (ſicca farina impoſita.)*

Furfures *abſtergunt ſquamulas capitis, leniunt dolores, (in cataplaſ. vel ſacculis.)*

Triticum trimeſtre inſeruit amylo conficiendo,

PRÆPARATA.

1 ▽ *ſtillat.* Ex pane in MB.

Vires. *Siſtit fluxus alui in infantibus, &c.*

2. *Oleum Tritic.* Parari poteſt deſtillando per deſcenſum, ex tritico contuſo, ſed inuſitatum eſt.

N. *Alij extendunt triticum contuſum ſuper laminam ignitam, vel torrent in ſartagine ac exprimunt.*

CCCL. *Tuſsilago.*

Tuſſilago { Vulgaris. *Hæc vſualis.* / Alpina { rotundifolia glabra. / rotundifolia canescens, / folio oblongo. } }

Dicitur Βήχιον, *Dioſc. Cord.hiſt.* Vngula Caballina, *Brunf. Trag.*Tuſſillago, (Bechium,) *Matth.Fuchſ.Cord.* in *D.Lon.Dod.Lob.Caſt.* Vulgaris *Cam.* aliis Farfara, Farfarella Germ. *Hufflattich, Brandtlattich, Roſzhub.*

Naſcitur in amœnis ac riguis locis crepidineſque fluminum amat: Floret Martio.

N. *Dicitur & filius ante patrem, quia Februario & Martio foliis nondum egreſſis, repente floret, floreſque fugaciſſimos vltra biduum fere cum caule non perſtantes profert.*

OFFICIN. NAT.

Folia, Radix.

Vires. Radices & Folia *virentia temperatis proxima ſunt, (al. refr.) ſiccata verò modicè acria & calida euadunt. Planta eſt thoracica. Vſus præcip. internè in tuſſi) vnde & nomen habet) orthopnæa, vomiciſque pectoris, quibus ſingulis & fumus eius ore hiante atractus mederi creditur. Extrinſecus proſunt vlceribus calidis & inflammationibus (folia recentia impoſita.)*

PRÆPARAT.

1. *Syr.de farfara*, è ſucco foliorum.

2. *Conſerua*, è flor.

3. ▽ *ſtillat.* è foliis.

4 *Succus* 9. diebus bibitus quarta-

 nam

4. *Succus* 9. diebus bibitus quartanam tollere dicitur.

V.

CCCLI. Valeriana.

Valerianæ vſuales ſunt	Hortenſis.	
	Syluestris	Major. Minor.

Hortenſis inſignitur, Phu magnum. *Fuchſ. Matth. Lon.* maius, *Matth. Corb. hiſt.* verum, *Cord. in D.* Ponticum, *Tab.* Valeriariana vera, nardus agreſtis, *Trag.* Valer. major, *Lob. Cam.* Valer. hortenſis, *Dod. Ger. C. B.* 1. (cui & Phu folio oluſatri Dioſcoridis) Carpeſium, *Caſt.* Terdina *Paracelſo, groſz Baldrtan, groſz Barten Baldrian.*

Sylueſtris major, *C. B.* 4. Dicitur Phu ſimilitudine Elaphoboſci Dioſcoridi, valeriana *Brunf.* vulgaris, *Trag. Cord. in D.* Sylueſtris, *Lob. Dod. Cam. Cluſ. hiſt.* maior, *Tab.* Phu paruum, *Matth. Caſt.* Phu Dioſc. *Brunf.* vulgare, *Fuchſ. Tab.* Phu Germanicum, *Fuchſ. groſz vvild Baldrian.*

Minor appellatur Valeriana paluſtris (ſylueſtris) minor, *C. B.* Valeriana exigua vel 4. *Trag.* Valer. minor, ſylueſtr. *Lob.* minima, *Dod.* ſylueſtr. ſeu paluſtris minor, *Cam.* Phu minus, *Lon. Tab.* minimum, *Matth. Caſt. Cam.* (Epit.) *klein Baldrian.*

Phu verum colitur nobis in hortis, in Ponto & Creta ſponte prouenit, naſciturque in pratis, aliiſque locis humidis: minus, in campeſtribus vdis: Florent Majo, Iunio ac Iulio.

Optima cenſetur hortenſis, cui ſuccedit minor, ac demum major.

OFFICIN. NAT.

Radix præcipuè, tum & *Herba* Phu veri.

Vires. *Calf. & ſicc. 2. atten. aperiunt alexipharmaca, ſudorifera ac diuretica ſunt. Vſus præcip. in imbecillitate viſus, peſte, aſthmate, pleritide, obſtruct. Epatis, Lienis. Vrecerum, Hernia, Ictero, & ſim. Extrinſecus confortant viſum, maculas oculorum abſtergunt, cephalagiam ſedant, menſes cient, ſudorem promouent (in balneis) exiccant catarrhos (ſuffitu) bubonum ac anthracum malignitatem corrigunt, globulos ſagittaſue infixas axtrahunt, vlcera inveterata mundificant.*

N. *Sunt qui radicem pro amuleto febris quotidianæ habent, eamque de collo ſuſpendunt.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta (radice, caule ac foliis) in fine Maij.

2. *Extract.* Itidem ex integra planta vel radice ſola paratur.

CCCLII. Verbaſcum.

Φλόμος, Candelaria, Candela regis, Lanaria, *VVullkraut, Rertzenkrauz, Brennkraut, Himmelbrand, Vnholdenkertzen, Rœnigskertzen.*

Verbaſcum

Verbascum C. B.
- Album
  - mas
    - latifolium luteum, *C.B.* 1.
    - angustifolium pallidum, 2.
  - fœmina
    - flore luteo magno, 3.
    - fllore albo, 4.
    - lychnitis flore albo paruo.
- Nigrum
  - fol papau. corniculati.
  - flore ex luteo purpurascente.
- Salui folium. Hoc singulate & rarum speciebus, 4.

Ex his vsualiora sunt: Verbasc. mas latifolium luteum, cuius Vicarium est, Verbasc. fœmina flore luteo.

Prius insignitur Verbascum, *Matth. Cord. in D.* Verbascum mas, *Lob. Cast. Tab.* Verbascum candidum mas, *Lon.* Verbascum latius, *Dod.* Tapsus barbatus, *Ger.*

Posterius, Verbascum seu candela regia, *Trag.* Verbasc. nigrum, *Fuchs. Lon.* Verbascum maximum album fœmina flore subpallido, *Lob.* Verbasc. luteum, *Tab.* Verbasc. lichnite minus, *Ger.*

Crescunt locis arenosis: Florent Iunio.

OFFICIN. NAT.

Folia. Flores, Radix, sed raro.

Vires. *Calf. moderate ac sicc. emoll. discut. dolores lenit. Vsus præcip. in morbis pectoris, tussi, expuitione sanguinolenta, torminibus ventris,*

N. *Radix hæmorrhoidum fluxum & dolorem sistere dicitur (dieb. 9. vel* 10. *continuis assumpta.*

Extrinsecus sunt flores ac folia præcipuæ æstimationis, in sopiendis doloribus quibuscunque & inprimis in affectibus ac tumoribus ani (hæmorrhoidibus:) in capillis luteo colore tingendis.

PRÆPAR.

1. ▽ *stillat.* Ex floribus.

2. *Oleum.* Ex infusione iterata flor. in ol. oliu.

N. *Matthiolus oleum parat ex floribus solis, quibus vitrum repletum, beneque obturatum exponit soli, qua ratione flore aliquatenus liquescunt.*

CCCLIII. *Verbena*

Peristereum, Verbenaca, Verbena. Arab. Beneran, Albea, &c. *Cisenkraut, Fisenrich, Fisenhart, Daubenkraut.*

Verbena
- 1. Communis. *Hæc vsualis.*
- 2. Tenuifolia Verbenaca supina, *Tab.*
- 3. Fœmina *V. Erysimon.*

Dicitur Verbena, *Lon.* recta, *Trag.* mascula, *Brunf.* communis & sacra recta, *Lob.* Verbenaca, *Matth. Cast.* supina (& fœmina,) *Fuchs. Cord. in D.* recta, *Dod. Tab.* fœmina, *Cam.* vulgaris, *Clus. hist.* al. Columbaris. Verbenaca communis cæruleo flore, *C.B.* 1.

Crescit passim iuxta muros & vias: Floret Iulio ac Augusto.

OFFICIN. NAT.

Herba seu *Folia.*

Vires. *Calfac. & sicc. saporis amari, astring. Cephalica ac vulneraria est. Vsus præcip. in dolore, aliisque affectibus capitis (à frigidis humoribus) in affectibus oculorum, pectoris, in tussi in veterata, in obstruct. Epatis ac Lienis, Ictero, torminibus ventris, dysenteria, inprimis atterit ac expellit calculum, libidinem coercet, febrim tertianam fugat, arthritidem mitigat, vulnera sanat, partum*

facilitat. Extrinsecus in cephalalgia, odontalgia, alopecia, melancholia, in oculorum lippitudine, imbecillitate, rubore, in Angina, in ranedine (collo circum plasmatizata) in tumore glandularum, in faucibus (gargaris.) in dolore Lienis (cum axung. porci.) ac podagrico mitigando, in vulneribus astringendis ac putridis abstergendis, in procedentia ani, in mariscis, &c.

N. 1. *Sunt qui febrim tertianã ac quartanam peculiari modo eâ curant. Nimirum in tertiana recipiunt geniculum tertium (à terra) idque sursum decerptum propinant: in quartana quartum.*

N. 2. *Amuleticè strumam verbenâ curari, sunt qui statuunt. Modum Marcellus Empyricus edocet: Radicẽ transuersim in partes duas iubet diuidere, inferiorem suspendere de collo, superiorem in fumo. Sic arescente parte superiore & strumã arescere ait.* N. *Quod si vtraque pars p stmodum in fluentem coniiciatur, malum recrudescere idem asserit.*

N. 3. *In dolore capitis sedandô quantum valeat si de collo suspendatur, videre licet apud Forest. lib. 9. obseru. 52.*

PRÆPAR.

1. ▽ *stillat.* Ex herba cum floribus æstate collectis.

2. Est & *Vnguentum de Verbena,* aliàs Vnguentum Iouis dictum. Vide August.

CCC LIV. *Vermicularis.*

Sedum minimum, *Tab.* 3 *Fuchs.* Sedum minus 3 & Vermicularis, *Trag. Lob.* 3. *Matth. Cast.* Semper viuum minimum, Illecebra s. Semper viuum, 3. *Dod. Lon.* [illegible] 3. Dioscor. [illegible]. acre, *Cord. hist.* Portulaca 3. *Brunf.* Vermicularis siue Illecebra, *Ger.* German. *Mavvrpfeffer, klein Hauszvvurtz.*

Crescit in muris, locisque arenosis. Floret maximè æstate integra.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus.

Vires. *Calf. & sicc. validè, saporis acerr. bilem per vomitum insigniter educit. Vnde vsus præcip. in febribus. Extrinsecus in laxitate dentium (quorum signaturam refert) ac putredine gingiuarum scorbutica (gargarism.) rubificat, Vesicatoria est, strumas discutit.*

N. *Sunt qui pro amuleto febrili 9. [illegible] de collo suspendunt.*

CCCLV. *Veronica.*

Ehrenpreisz, Grundtheil.

Veronica *C.B.*
- Mas
  - 1. Erecta.
  - 2. Supina & vulgatissima. *Hæc vsualis.*
- Spicata
  - latifolia,
  - angustifolia.
  - minor.
- Fœmina seu pratensis serpyllifolia.

Insignitur Teucrium, *Trag.* Veronica, *Tab.* Veronica mas, *Fuchs. Lon.* Veronica mas serpens, *Dod.* Veronica vera & maior, *Lob.* (cui & maior, septentrionalium.) *Cam. Ger.* Veronica vulgaris supina, *Clus. hist.*

Crescit in Dumetis. Floret Iunio, floribusque est subcæruleis, rarius candidis.

Eligenda quæ circa quercuum radices nascitur.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores.

Vires. *Calfac. & sicc. saporis amari & astringentis, incidit, vulneraria insignis ac sudorifera est. Vsus præcip. in erosione ac obstructione Pulmonum, Lienis,*

nis, hinc & inprimis in colica, Phthisi scabie, pruritu, peste, vulneribus, &c. Extrinsecus famosissima est in vulneribus abstergendis, astringendis, in duritie Lienis, in colica (clysmat.)

1. *Conseru.* ex summit.

2. ▽. *stillat.* Ex herba cum incipit florere.

3. *Syr.* Ex succo & saccharo.

4. *Sal.* Ex cinere.

CCCLVI. *Victor alis.*

Mas longa. *Hæc vsualis.*
Fœmina; *est species glandioli, C.B.* 3.

Appellatur. Allium montanum, latifolium maculatum, *C.B.* 9. (inter allia.) Allium alpinum, *Tab.* (cui & Victorialis mas.) Allium anguinum, *Matth. Cam. Portæ*, Serpentinum, *Cast.* Ophioscoridon, *Lob.* Victorialis longa, *Clus.* (cui & maior.) German. *Siegvvurtz.*

Crescit in alpibus: Floret cum aliis speciebus allij.

OFFICIN. NAT.

Radix crinita.

Vires. *Calf. & sicc. perinde ac allium agreste, cui & in facultatibus aliis per omnia similis existit.*

N. *Plebi nostrati, Iudæisque amuletum est familiarissimum, quo à spectris aëreque infecto se tutos fore persuasi sũt.*

CCCLVII. *Vinca.*

Κληματὶς δαφνοειδής, *Singrün, Ingrün.*

Clematis Daphnoides, *C.B.*
- 1. Minor. *Hæc vsualis.*
- 2. Maior.
- 3. Flore pleno.

Nominatur Vinca peruinca, *Brunf. Lob. Tab.* peruinca, *Trag.* clematis, *Matth. Cord. in D.* Clem. Daphnoides, *Dod. Fuchs. Lob. Cam. Tab. Clus. h.*

Solo gaudet fœcundo: Floret Aprili, Maio, viret semper. Flores cærulei sunt, quandoque candidi, rarius rubentes vel subpurpurascentes.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Refrig. sicc. & astringit (Dodonæo calfacit* 1. *sic. amplius.) Vulneraria insignis est. Vsus præcip. in fluxionibus alui, dysenteria, hæmorrhoidibus, Expuitione sanguinis, vulneribus, seroso liquore manantibus. Extrinsecus in profluuio mensium, narium, in laxitate & dolore dentium: lac extinctum reuocat.*

N. *Adhibetur quoque ad profligandos morbos incantatione introductos (in lotionibus, &c.*

PRÆPAR.

▽ *stillat.* Ex Radice foliis ac floribus principio veris collectis.

CCCLVIII. *Vincetoxicum.*

Ἀσκληπιάς, *Dioscor.* Hirundinaria *Schvvalbenvvurtz.*

Asclepias *C. B.*
- 1. albo flore & Gerard. *Hæc vsualis.*
- 2. nigro flore
- 3. Cretica
- 4. Virginea

(2–4: *minus vsualis.*)

Insignitur Hirundinaria, *Brunf. Trag. Lon.* Vincetoxicum, *Matth. Dod. Cast.* Asclepias, *Fuchs. Cord hist. Lob. Tab. Cam.*

Crescit in syluis, locisque petrosis atque arenosis: Floret Iulio ac Augusto.

OFFICIN. NAT.

Radix, raro *Semen.*

Vires. *Calfacit atque sicc. moderatè,*

atten. alexipharmaca ac sudorifera est insignis. Vsus præcipui in peste, aliisque venenosis affectibus, in obstructionibus mensium, in palpitatione cordis, ac lipothymia, in Hydrope. Semen *commendatur ad calculum.* Extrinsecus *vsus tàm florum, quàm radicum ac seminis est in vlceribus sordidis ac malignis purificandis, ad ictus insector. venenator. in vlceribus mammarum, &c.*

Dosis rad. ʒj.

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex integra planta.

2. *Extract.* cum S.V.

CCCXLIX. *Viola purpurea.*

Ex variis violarum classibus, quæ apud Botanicos occurrunt, tres officinis potissimum considerandæ veniunt. Viola purpurea Martia, de qua hîc. Viola lutea, de qua in Cheiri, ac Viola tricolor, de qua in Iacea.

E violis purpureis martiis inferuntur in officinas odoratæ, neglectis inodoris.

Insignitur Viola, *Lon.* Viola satiua, *Brunf.* Viola Martia odorata nigra seu purpurea, *Trag.* Viola purpurea, *Fuchs. Matth. Cast.* Viola nigra, *Dod. Cord. in D. Ger. Clus. hist.* Viola martia purpurea, *Tab.* Viola præcox, *Lob.* Viola martia purpurea flore simplici odoro, *C. B.* 1. aliis violaria, German. *Biolen kraut, Beilkraut, braune Biolen, Mertz. Biolē.*

Eligatur odora.

Solo gaudet vmbroso ac aspero, iuxta vias, sepes & muros, &c. Floret circiter finem Martij ac initium Aprilis.

OFFICIN. NAT.

Flores, Folia, Semen.

Vires. *Violaria (præcipue flos (refrig. 1. hum. 2. (flores exiccati refrigerant imbecillius siccãtque) emollit, laxat, cordialis est ac pectoralis, expectorationem promouet. Vsus præcipui ac creberrimi in bile, præcipue atra mitiganda, in feruore febrium compescendo, doloreque capitis inde nato, in tussi, asperitate gutturis, catarrhis acribus, pleuritide, &c.*

N. 1. *Flores aluum leniter subducunt. Extrinsecus adhibetur herba crebrò in lotionibus, cataplasmatis, clysteribus, & sim.*

Seminis *vsus rarus est, isque in obstructione Renum, vbi emulsioni potissimum inseruit, de qua nota, quod plerumque vomitum ac secessum moueat.*

Dosis ℥ß. ad ℥j.

N. *Flores locum sibi vendicant inter flores illos cordiales famosos.*

PRÆPARATA.

1. *Syrupus violar. solutiuus.* Ex multip. infusione florum recentium in ▽.

Vires. *Ex viribus supra enumeratis, maximè lenit aluum.*

Dosis ℥ij. ad iij.

2. *Syrupus ex succo violar.* (*syrupus violar. simpliciter dictus.*)

3. *Syrupus violarum compositus Mesuæ.* Ex decoct. flor. ℥j. sem. Cidon. Maluæ, iuiub. sebest. añ. N. xx. in ▽ cucurb. ℔ .vj.

Syrupus violatus regius, i. e. Iulep. violar. ex ▽ flor. & sacchar.

5. *Conseru.* Ex floribus selectis à parte herbacea (alabastris.)

6. *Acetum.* Ex infusione florum.

7. *Oleum.* Ex floribus infusis in oleo omphacino.

8. ▽ *stillat.* Ex floribus.

9. E tota herba.

10 *Tinctura.* ℞, flores macera in propria ▽, leuiter exprime & cola.

N. *Addi hic potest spir.* ♁ *i vt in Tinctura*

Tinctura Rosar. ait Blückradt: verùm vereor, ne color inde mutetur, quod tamen viribus nihil derogat.

N. 2. *Elegantur quoque violarum Tinctura conficitur, si flores phlegmate* 🜍 *i. (N. pluries, 8. vel 9. super* 🜍 *cohobato) irrorantur, digeruntur ac exprimuntur.*

11. *Extractum.* Ex ſucco lentiſſimo igne inſpiſſato.

℞. Flor. violar. ℔ß. inde cucurbitæ etiam ſine conquaſſatione, affuſaque ▽æ ℔j pone in MB tepidum, vt coloretur: exprime ac procede vt moris: nimirum expreſſum ſuccum nouis floribus affunde, macera, exprime, inſpiſſa.

Doſis ℨj. *Sala.*

N. 1. *Gemmas integras non reiectis alabaſtris ((foliis exterioribus (adhibere licet. 2 Etſi color vltra ſemeſtre ſpacium non durat, nihil tamen inde viribus decidit. 3. Si ex floribus exiccatis idem conficere volueris, ad eundem illum modum id præſtare poteris, præterquam quòd maior aquæ copia requiratur.*

12. *Trochiſci.* Vide Diſp.

CCCLX. Vitis.

Ἄμπελος οἰνοφόρος, Vitis Vinifera. Arab. Harin. *VVeinſtock, VVeinreb.*

Loca amat aprica: Flore Iunio.

OFFICIN. NAT.

Folia, quibus adiungi poterit *Succus* (lacryma) ex amputatis palmitibus extillans, ſic & *Vinum*, *Omphacium, Tartarus, Vuæ, Acini* vuarum *Vuæ paſſæ, Vinacea,* quippe hæc omnia abſque operatione officinali ſuppetunt.

Vires. Folia (*pampini*) capreolique *refrigerant, aſtringunt valide. Vſus præcip. in dyſenteria, vomitu, pica, expuitione ſanguinis aliiſque hæmorrhagiis ſiſtendis, (ſuccus expreſſus aſſumitur.) Extrinſecus refrigerant ac leniunt capitis dolores ac æſtum, conciliant ſomnum in lotionibus pedum, vt & ipſi capiti adhibita.*

Succus *ex amputatis, palmitibus extillans. (Aqua vitis, Lachryma Vitis.) Intrinſecus vim habere creditur atterendi & expellendi calculum: oculorum caligini medetur ac rubodini, (oculis inſtillata) impetigines ſanat, ſi locus affectus nitro antea fricatus, ea lauetur.*

N. *De Vino Omphacio, aceto ac Tartaro vide ſuis locis infra.*

Vuæ immaturæ, (Agreſtæ.) *Refrigerant & ſiccant, aſtringunt. Proin poterit eſſe vſus earum in febribus ardentibus, excitant ſcil. appetitum, fluxum ventris ſedant.; aſt ſanguinem indigeſtum procreant. Vide etiam omphacium.*

Vuæ maturæ. *Calfac. & hum. 1. recenter deglutitæ generant inflationes & cruditates ventriculi, diarrhæam, & ſim. magis tamen id faciunt albeſcentes, minus rufeſcentes. Exiccatæ vuæ ventriculo commodiores ſunt, appetitumque excitant, aluum laxant.*

Vuæ paſſæ ſunt vuæ maturæ vi caloris exiccatæ, ſiuæ calore ſolis exiccatio illa peracta ſit, vnde paſſulæ dulciores reſultant: ſiue calore clibani, vnde dulcoacidæ. Proſtant vuarum paſſularum potiſſimum genera tria. Paſſulæ ſcil. maximæ, ſeu Damaſcenæ Zibebæ dictæ. 2. Paſſulæ maiores Germanicæ *Roſinlein*, è quibus ſunt, quas vuas Maſſilioticas vocant Germ. *blavv Roſinen* 3. Paſſulæ minores ſeu Corinthiacæ, *kleine Roſinlein, Corinthen.*

Vires. *Omnes calidæ ſunt ſeu temperatæ, leniunt, aluum laxant, acrimoniam hebetant, ventriculo, pulmonibus ac Epati gratæ ſunt, tuſſim mitigant. Zibebæ*

dicta exemptis acinis, (gigartis) in ∇ fontan. vel stillat. conuenienti infusa, potum ægrotis exhibent sat gratum sitique conuenientem. Acini vim habent astrictoriam, conueniuntque in vomitu, aluique fluxu, siue intrinsecus, siue extrinsecus adhibeantur (torrentur scil. ac teruntur.)

Vinacea, *i. e. siliquæ cum acinis in expressione musti residuæ, magnarum virium perhibentur in arthriticis doloribus sedandis. Si membrum affectum Vinaceis per se calescentibus imponatur.*

PRÆPARAT.

1. *Cor is sarmentor.*

Vires. *Adhibetur ad cauteria, & furfures capitis extergendos.*

2. *Loch passulatum.* Vid. l. 2.

3. *Mel passulatum.* Vid. l. 2.

4. *Condit. passulæ laxatiuæ.* V. A.

CCCLXI. *Virga aurea.*

Virga aurea *C. B.* est
- 1. V. A. maior seu Doria.
- 2. V. A. latifolia serrata. *Huius loci.*
- 3. V. A. angustifolia serrata. *Hæc & sarracenica dicitur.*
- 4. V. A. angustifol. minus serrata. *Hæc Serratæ surrogari apta est.*

Secunda dicitur Virga aurea, *Cam. Epit. Ger.* V. A. serratis foliis, *Tab.* V. A. altera *serrato folio, Lob.* V. A. margine crenato, *Dod.* V. A. minor laciniatis foliis, *Cam.* Germ. *guldē VVundkraut, ein ander Heydnisch VVundkraut.*

Quarta dicitur V. A. *Matth. Dod. Lon. Cas.* Villanouani, *Lob.* V. A. foliis non serratis *Cam. Epit.* V. A. maior, angustifolia, *Cam.* Symphytum petræum 3. *Tab.*

Crescit angustifolia vt plurimum in syluis: latifolia in collibus, agrorumque marginibus & vineis. Floret Iulio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Folia & *Flores.*

Vires. *Vtraque calf. & sicc. 2. astringit, vulneraria est celeberrima, intrinsecus & extrinsecus adhibita, nec non & lithontriptica diureticaque non è postremis. Confert itidem diarrhææ & dysenteriæ, sanguinis expuitioni medetur, mucilaginem Renum & Vreterum efficaciter abstergit, putredinem gingiuarum, dentiumque vacillationem curat.*

PRÆPARATA.

∇ *stillat.* Ex herba cum flor. Iulio & Augusto collecta.

CCCLXII. *Virga aurea*, aliàs *consolida Sarracenica.*

Solidago Sarracenica. *Trag. Fuchs. Dod. Lon. Lob.* Consolida aurea, *Tab.* Herba Doria, *Ger. icon.* Virga aurea angustifolia serrata, *C. B.* 5. *Heydnisch VVundkraut.*

Crescit in locis montanis, sed magis vdis & depressis.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Astringit amara est siccatque euidentissime, vulneraria est insignis vsu interno & externo adhiberi apta, medetur & fistulis, vlcera maligna mundificat ac sanat.*

CCCLXIII. *Vlmaria.*

Barba Caprina 1. *Lon.* Barbi Capra, *Lob.* Barbula Caprina 1. *Trag.* Medesusium, *Cord. hist.* Regina prati, *Dod. Ger.* Vlmaria, *Clus. Tab.* Barba capræ floribus compactis, *C. B.* 2. Germ. *Geisblat.*

Geisblat.

Creſcit locis vdis iuxta flumina,& ſim.Floret Iunio,Iulio.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus & nonnunquam radix.

Vires.*Refrig.ſiccat,aſtringit,ſudorifera & alexipharmaca eſt, proin conuenit in fluxibus omnis generis, in diarrhæa,dyſenteria,fluxu menſtruo nec non in expuitione ſanguinis, reſiſtit peſti. Extrinſecus ſunt,qui radicem recentem contuſam vulneribus imponunt, tum ad ſiſtendum ſanguinem, tum ad conſolidanda vulnera.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex foliis cum floribus.

2.*Fxtract.* Quod admodum Quercetano probatur in peſte. *Ph. Reſt. cap.16.*

CCCLXIV. Vrtica.

Ἀναλύφη Vrtica *C. B.*
- Vrens
  - Maxima
  - Minor
  - Romana
  - *Hæ vſuales.*
- Fatua eſt Cannabis ſylueſtris.
- Mortua,*vide infra.*

Maxima dicitur Vrtica major, *Brunſ.Fuchſ. Lon.Tab.* Vrtica vulgaris Vrens,1.*Trag* Vrtic.2.*Matth.Caſt.* Vrtica, *Cord. in D* Vrt. vrens, *Ger.* Vrt vrens altera, *Dod.*Vrt. ſylueſtris aſperior, *Lob.* Vrt communis ſeu maior & fœmina, *Lob.* Vrtica vrens maxima,*C.B.*1. Germ.*groſſe heiſſe Brenneſſel.*

Minor inſignitur Vrtica minor, *Brunſ.Fuchſ. Cord. hiſt.Lon.Tab. Ger.* Vrtic. 3. *Trag. Matth. Caſt.* Vrtica vrens minima, *Dod.* Vrtica minor acrior,*Lob* Vrtica vrens minor, *C.B.*3. *heiter Neſſel.*

Romana dicitur: Vrtica legitima, *Cluſ.hiſt.*Vrt.Rom.*Trag. Fuchſ. Matthiol.*Romana vel maſcula, *Lob.Cam. Tab. Ger.* Vrt.1. *Datth. Caſt.* Vrtica vrens, 1.*Dod.* Germ.*Rœmiſche VVelſche Neſſel.*

1. & 2. Creſcunt paſſim locis arenoſis iuxta ſepes ac muros, &c.Prior potiſſimum ſyluas amat. 3. colitur in hortis. Omnes vigent æſtate.

OFFICIN. NAT.

Vrticæ maximæ *Radix,Semen*) Iulio & Auſtuſto colligendum,) *Folia,* minor.*Herba,*Romanæ, *Semen.*

Vires. *Vrtica omnis calf. moderatè & ſicc. 2. partium tenuium eſt, aperit,incidit,abſterg. emollit, diuretica eſt, & lithontriptica, peculiariterque cicutæ aduerſatur, vt & Hyoſcyamo. Radix (vrticæ maximæ) commendatur maximoperè ad Ictorum. Herbæ vſus in gangræna (decocta & propinata.) Eadem in olere ſumpta ſoluit aluum, abſtergit Renes, calculos expellit,expectorationem, morbillorumque eruptionem promouet. Semen (Romanæ.) Vſus crebri eſt in Pulmonum affectibus,aſthmate,tuſſi contumaci,pleuritide,peripneumonia. Extrinſecus reprimit vrtica vuam inflammatam (in gargariſ.) ſedat hæmorrhagiam narium (vrtica minor ſcil.contuſa vel & ſuccus eius expreſſus naribus inditus,) gangrænam mundiſ. cat.*

N. 1. *Nouerunt & Chirurgi vrentis vrticæ fricatu ſanguinem allicere, adeoque atrophiæ ſubuenire.*

N.2. *Prurigini ab vrtica introductæ medetur oleum oliuarum.*

CCCLXV.

CCCLXV. *Vrtica mortua seu Galiopsis.*

Varia genera & vrticæ mortuæ passim obseruantur, colore, odore, figura, & sim. differentia. Datur fœtida & non fœtida: maculata & non maculata: flore purpureo, albo, luteo. Primas autem præcæteris dant fœtidæ ac præcipue maculatæ, quam genuinam suspicantur Galiopsin Dioscoridis, ex lacteo scil. ductu, qui folia media in longum intersecat. Huic surrogari tamen non nequit & fœtida non maculata.

Maculata insignitur Lamium alba linea notatum, *C.B.*5. Vrtica lactea, *Matth.* Galiopsis Dioscoridis, *Cam.* Milzadella *vulgo* seu Lienaria (quòd lieni conueniat.)

Non maculata est, quæ inscribitur Lamium purpureum fœtidum folio subrotundo, seu Galeopsis Dioscoridis, *C.B.*1. Vrtica labeo mas, *Brunf.* Lamium, *Trag.* (vel vrtica 8. 9. 10.). *Fuchs.* Galeopsis, *Cord.hist.Lon.*2.*Tab.* purpurea, *Cast.* Vrtica iners altera, *Dod.* non mordax, *Lob.*

Crescunt iuxta sepes, parietes, vias, in ruderibus, &c. magna ex parte tota æstate florent.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires, *Calfac. & siccat. præcipuè commendatur Galiopsis fl. purpureo ad dysenteriam (decoctum propinatum) flores albi ad fluorem album specifice celebrantur. Extrinsecus medetur vrtica pano, &c.*

PRÆPARATA.

Conserua. Ex floribus albis.

Z.

CCCLXVI. *Zedoaria.*

Zedoaria *Zuvver, C.B.*	1. longa 2. rotunda 3. tuberosa	*Hæc promiscua vsuales,*
	nigricans 4. Geiduar	*inusitata,*

1. Insignitur Zedoaria, *Lon. Matth. Lob.* Zed. radice longa, *Clus. in Caroll.* Zedoaria & veterum Arnabi, 2. species radice longa, *Cord.hist. C. B.* Zadura, Zaduar, Zudar, &c. *Fuchs. in comp.med.*

2. Dicitur Zerumbet Serapionis, *Lob.* Zurumbethum, *Cord.hist.* Zerumbeth & Zedoaria rotunda, *Fuchs.comp.*

N. 1. *Datas has Zedoarias non differre inter se, nisi sola forma, adeoque eiusdem radicis partes esse, videre licet apud Lobelium in aduers. & obseru.*

N. 2. *Tabernæmontanus & Matthiolus Zedoariam Auicennæ nihil aliud esse, quam Antoram modernorum, probare nituntur, Dodonæus Zodoariam officinarum pro Zerumbeth Auicennæ & Serapionis, habet.*

Aduehitur è Sinarum regione & ab extremis Indiæ finibus.

OFFICIN. NAT.

Radix sola.

Eligitur odorata, albida, amara, ponderosa, non cariosa.

Vires. *Calfac. & sicc. 2. incid. flatus discutit, amarissimi est saporis ac alexipharmaca. Vsus præcip. in doloribus colicis atque ventriculi: animalium venenatorum morsibus opitulatur, lienteriam riam sistit, vomitiones reprimit, menses ciet, suffocationi vteri efficaciter succurrit, aluit in eas quascunque enecat, antidotis permiscetur.*

PRÆPAR.

1. *Condit. Zedoria.* Conditur vt Zinziber.

Zinziber.

2. *Confect. Zedoariæ.* Fit l. comm.

3. *Extract.* Fit cum 🜄.

N. *Substitui poterit decoctum inspissatum.*

4. *Oleum stillat.* cum 🜄 ascendit.

5. 🜄 *stillat.*

6. *Balsamus.* Ex oleo & corpore olei nucistæ.

CCCLXVII. *Zinziber. Zingiber.*

Ζιγγίβερ, Ζιγγίβερις, Γιγγίβερις, Zingiber, *Lob. Monard.* Zingiber & eius siliqua, *Matth.* Zinziber, *Lon.* Gingiber, *Garz. ab H.* Arab. Zingibel seu Lengibel, Germ. *Imber*, *Ingber.*

N. *Reperiuntur apud Aromatarios radices albis & rubentes: hæ rubrica, illæ sæpè creta infectæ, quo a teredinibus quibus candidiores & molliores magis obnoxiæ, præseruentur.*

Aduenitur copiosum ex Calecut Indiæ Emporio, atque ex Troglodítica Arabica.

Vires. *Calfac. potenter, sed non primo statim occursu, adeóque partium est crassiorum, earumque non terrestrium, sed aquearum, & consequenter humectantum: aperit, incidit, attenuat. Confert ventriculo, thoraci, aliisque visceribus, appetitum prostratum excitat, putredini ac malignitati humorum resistit.*

PRÆPAR.

1. *Zingiber in India seu China conditum.* Conuehitur ad nos ex India, conditum sc. recenter saccharo, vel quodam mellis genere, quod quibusdam è siliquis exprimunt.

2. *Conditum nostrate.* Fit lege commun. Vide l. 2.

3. *Confectio Zingiberis.* Macera radices aliquandiu in 🜄 vel lixiuio, postea scinde in tenues & oblongas particulas, exiccaque: hinc confice l. c.

4. *Zingiber laxatiuum.* V. August.

5. *Spec. DiaZingiber.* V. Disp.

6. 🝆 *stillat.* Fit lege commun. V. l. 2.

CLASSIS II.

De Alterantibus secundariis, quæ sunt Succi, Olea, Lachrymæ, Resinæ, Gummi Resinæ, Gummata.

CCCLXVIII. *Acetum.*

Acetum est liquor aciditate terrestriori ac fixiori (🜔 licam vocant) imprægnata.

Delectus: Acetorum maxima diuersitas est, variantque naturâ, viribus ac præstantiâ, pro varietate rerum ex quibus confecta ea sunt. Sunt enim aceta ex Vino, Cereuisia, ex succis fructuum (pomaceis, pyraceis) ex melle, &c.

Vsitatiora autem sunt vinacea, quæ recipienda quoties aceti simpliciter fit mentio.

Hæc itidem variantia occurrunt. (Etenim vt vinum differt præstantia, ita & aceta exinde confecta.) Eligantur igitur quæ ex meliori ac generosiore vino, vtpote omnium vegetabilium principe & maximè omnium vitriolato,

confecta sunt.

N. *Ad menstrua metallis soluendis destinanda, eligenda sunt inprimis aceta hydromelitum vinosorum, vtpote quæ cum manna cœlesti (melle) naturam animalem præter vegetabilem ex floribus induerunt, atque ita alia menstrua soluendi potentia superant. Et hæc sunt aceta illa Philosophis vsitata, vnde & philosophica dici solent, de quibus amplius in menstruorum descriptione, l. 2. c.* 57. Vide etiam Quercet in Tetrad.

N. *De reliquis acetis cereuisiarum succ. pomaceorum aut pyraceorum immaturorum, viliorumue vinorum, notetur, quòd rerum metallicarum solutionibus minus sufficiant.*

Vires. *Substantiæ acetum est mixtæ, frigidæ ac calidæ (superat tamen frigiditas caliditatem) in reliquis siccat: partium est tenuium atten. penetr. astring. putredini resistit, sudorem ciet.*

N. *Acetum accedit proximè ad naturam ♁ i, primasque tenet præ cæteris correctiuis, quorum opera gummi calfacientia, succiue venenati corriguntur. Per se quoque singulare est remedium aduersus ictus serpentum, etiam venenatissimorum, quales sunt aspides.* Quercet. in Pharm. rest. c. 24.

PRÆPARATA.

I. ACETA DESTILLATA.

1. *Acetum destillatum commune.*

℞. + fortissimum, destilletur ex cucurbita vitrea in B. M. vel cineribus leniss. calore: primo ascendit phlegma insipidum (fermè quarta pars liquoris,) quod phlegma vbi extillaverit, (acido odore & sapore id deprehenderis) muta recipiens, colligéque ⚹ (spir. +,) seorsim, continnando destillationem, donec spiritus omnes ascenderint.

N. 1. *Si ad extracta vsusque medicos* ⚹ *destinetur, cauto opus est, ne nimium vrgendo ἐμπύρευμα concilietur: sin vero ad metallicos labores; vrgendum erit donec rubri spiritus adtollantur, nihilque amplius spirituum exeat: id felicius fiet in arena.*

N. 2. *Alij rectificant aliquoties cohobando, tandemque partem aliquam phlegmatis lento* MB *calore abstrahunt* Sen. instit.

Vires. *Phlegmatis vsus esse potest in Extractionibus quibusdam, E. g. viridis æris pro conficiendo* ♁ o ♀ *is & aliarum Tincturarum.*

2. *Acetum ex fecibus.*

℞. Feces +, (*die Mutter vom VVeinessig,*) destilla per vesicam cum refrigeratorio ac prodibit ⚹ igneum.

Vires. *Soluit metalla, &c.* Kesler. 4. c. 65.

3. *Acetum Radicatum*, seu alkalisatum.

℞. Fecum, ex ⚹ destillatione relictarum ℔ 3. vel 4. calcina ad siccitatem, dein affunde ⚹, idque iterum abstrahe in arena, toties cohobando, donec omnis ⊖ cum ⚹ ascenderit. *Sennert. Instit.*

Aliter. ℞. ⊖ +i volatilis (vide infra) p. j. ⚹ q. 4. confunde & destilla per arenam in Retorta, dando in fine ignem satis fortem. Destillatum destilla iterum supra ⊖ fixum cohobiis toties repetitis, donec omnes cum ⚹ ascenderit. *Beguin. l 2. c. 5.*

℞. +i mens. 1. affunde supra ♀ calcin. ℔. ß. ⊖ iiij. destilla, cohobaque aliquoties, tandemque supra recentem ♀ calcin. & ⊖ funde, destillationemque reitera. *Vide Kesler. 4. cap.* 78.

4. *Acetum mellitum.*

℞. Mell. ℔. 4. + ad emin. 4. digitor.

tor. destill. ex arena. Exit aqua acerba, quam rectifica.

Vires. *Soluit Corallia, Margaritas, & reliquos lapides pretiosos.*

5. *Acetum Terebinthinatum.*

Fit ex aceto & Terebinthina per ♋ simul destillatis, hinc oleo & spiritu ab ▽ separatis. *Hartman.*

6. *Spiritus Aceti S. Closs.*

Destillentur ℔ vi. + in MB paulò vltra tepidum incalescente, donec sexta tantùm pars restet lbj. vix excedens, quæ vnà cum cucurbitâ & ⚹ in cineres transportetur, & destilletur ad siccitatem vsque cum cohobio ter & quater super fæces repetito. Quod si adhúc fortiorem exoptes, tunc ex crystallis fecum + cum boli s. q. globulos concinna, qui per ♉ acti △ nudo in Recip. quod prædictum + spiritum contineat, rectificatique igneum atque corrosiuum ♎um dabunt, metallorum solutionibus aptissimum.

N. *Sal* ✕ *euanescit ab Extractis & Tincturis quibuslibet per putrefactionem cum* ▽ *& abstractionem fortem in cineribus, Sic enim Sal fit volatile & ℥ß. illius qualibet vice ascendit.*

II. CRYSTALLI EX ACETO.

℞. + ad mellis consistentiam inspissatum, repone ad crystallisandum s. artem. Crystallos purifica soluendo (e. g. in phlegmate + abstracto,) & crystallisando. *Libauius.*

CCCLXIX. Gummi Ammoniacum.

Ἀρμενιακὸν, ἀρμονιακὸν, vel ἀμμωνιακὸν Dioscoridi Hammoniacum, Ammoniacum, Thymiama, Gutta ammoniaca, *Cord. hist.* Ferulæ lacryma, *Galeno.* Ammoniaci lacryma, *Matth. vulgò* Armoniacum. Arab. Altathut, Raxach, Aassach, &c. *Ger.* Gummi *Armoniac.*

Gummi est stillans ex ferula quadam, quam ad differentiam aliarum Ammoniaciferam vocant, alij Metopion. Dicitur autem Hammoniacum ab Hammonis oraculo, iuxta cuius delubrum colligitur.

Eligendum est sincerum, instar Thuris in grumos condensatum, odore Castoreum vtcunque æmulans, sapore amarum, digitis tractatum mollescens, bene coloratum (exterius flauum, interius candidum.) Et hoc θραῦσμα, (thrauston Plinio, i. e. fragmentum) appellatur: sicut id quod terræ, calculorumve particeps est, φύραμα, (Phyma Plinio, i. e. mixta) dicitur.

Vires. *Calfac. 2. sicc. 1. emollit, attenuat, resoluit, digerit, maturat, attrahit valide, vt quoque spinas carni infixas eliciat, aluum mouet, splenicum est. Vsus præcipuus est in doloribus arthritidis, in resoluenda mucilagine* ♀ *ea viscosa, crassa ac contumaci Pulmonum, Mesenterij & hinc in obstructionibus contumacibus Lienis, Epatis, Vteri, in calculo. Extrinsecus in scirrhis, panis, tophisque iuncturarum, in scrophulis, aliisque tumoribus durioribus resoluendis, &c.*

Dosis à ℈j. ad ʒj.

PRÆPAR.

1. *G. Ammon. depuratum.* ℞. Gummi, q.v. solue, cola ac exprime, hinc inspissa.

N. *Soluitur in quocunque liquore aqueo* +, *Vino, succo, &c. Vsitatius tamen per* + *depuratur.*

2. *Ol. stillat.* Fit per ⚹, vesicam vel Retortam. *Vide supra.*

Vires. *Omnibus confert affectibus, quibus Gummi Ammoniacum.*

3. *Oleum cœruleum S. Closs.*

Feliciter eliciuntur huiusmodi olea per ☊ tribus fulcris è luto sicco statuminatam in capella sabulo & cineribus vacuâ, coopertâ tamen, dando △ lentum. Rectificentur.

N. *Simili modo eliciuntur olea ex Galbano & Sagapeno.*

4. *Pilulæ de Ammoniaco.* Vide l. 2.

N. *Ibidem describuntur Pilulæ* ☿ *reæ diuersæ, quarum non minima portio Ammoniacum existit.*

5. *Extractum Resinosum seu Resina* Vide l. 2.

N. *Conuenit viribus cum ipso G. Ammoniaco.*

6. *Extractum viscosum.* Vid. l. 2.

Vires. *Lenit asperitatem asperæ arteriæ, incrassat acres ac tenues catarrhos, vnde & vtiliter linctibus commiscetur.*

CCCLXX. *Gummi* seu *Resina* Animæ.

G Animæ { 1. fuluescens & pellucidum. 2. nigricans & taurino glutini vel colophoniæ simile. 3. pallidum & retorridum. }

1. Animæ est Resina pellucida ex albo citrinescens, in noua Hispaniola seu America ex arboribus quibusdam proceris incisis extillans, Thuri simillima, quo tamen maiora grana refert. Et hæc nobis vsualis est.

N. *Veteribus incognita statuitur. Amatus tamen pro cancamo veterum habet cui consentit* Garzias.

Eligenda est albida seu flauescens, granulata oleosa, si frangatur Citrina, fragrantissima ac gratissimi saporis, carboni imposita facile liquescens

2. Myrrhæ quodammodo assimilatur.

Hanc esse Minæam Galeni vel Ammineam Dioscoridis & Serapionis idem vult Amatus, adeoque Animum Lusitanis dici. *Vide Myrrha.*

3. Ex ea species, quam ex India Orientali afferunt, granis minoribus granulatam. Hæc vt colore ac pelluciditate priori cedit: ita & viribus minor est.

Vires. *Calfac. 2. hum. 1. atten. resolu. astring. discutit. cephalica est. Vsus præcipuus est externus in capitis ac neruorum affectibus frigidis, dolorificis, catarrhosis, flatulentis, in affectibus articulorum, paralysi, contractura, laxationibus, contusionibus, &c.*

N. *Soluitur vt aliæ Resinæ in oleo, tum quoque in* 🜍 *rectificatissimo.*

PRÆPARATA.

Ol. still. Fit vt ex aliis Resinis, per Retortam ex arena. *Vide l. 2.*

N. *Colligi possunt sigillatim oleum tenuius ac crassius.* Sala in Hydrolog.

CCCLXXI. *Gummi Arabicum.*

Gummi simpliciter, Gummi Thebaicum, Gum. Babylon. Gum. Saracen. Gum. Acanthin. ex arbuscula quadam manat, quam Dioscorides Acaciam vocat. Estque Gummi naturæ prorsus aqueæ.

Eligendum

Eligendum vitri modo pellucidum, syncerum, in vermiculorum speciem contractum, candidum vel ad flauedinem inclinans. Reprobandum sordidum, resinosum, adulteratum. Adulteratur enim admixtione gummi cerasor. prunor. & sim. vel ex resinaruu quarundam, id quod cognoscitur solutione in ▽, quia syncerum liquidissime ac limpidissime soluitur, adulteratum non item.

Vires. *Calf. & hum.* 1. *inspissat, poros cutis obstruit, acrimoniam medicamentorum obtundit, asperitati asperæ arteriæ ac tussi confert, ocularibus medicamentis & arteriacis commodissime adhibetur.*

PRÆPARATA.

1. *Puluis.*

N. *Vt bene pulueretur, calfiant mortarium ac pila.*

2. *Depuratum.* Soluitur in ▽ colatur ac inspissatur.

CCCLXXII. *Asa fœtida.*

Οπὸς μηδικὸς, Συριακὸς, (olin κυρεναϊκὸς,) Laser medicum, fœtidum, Arab. Altit, *vulgo* Assa fœtida. Germ. *Teuffelsdreck.* Succus est siue Lacrhryma Laseris siue Sylphij in Media, Lybia ac Syria crescentis, (non Laserpitij Dioscoridis, cuius succus modernis incognitus est.) Et ex illius radice ac caulibus incisis colligitur.

Eligenda est syncera allij odorem ferè æmulans, viscida; reprobanda adulterata. Adulteratur enim permixtione farinæ, furfuris, sagapeni.

Vires. *Calf.* 3. *incidit, &c. Vsus internus præcipuus, in suffocatiane vteri, peripneumonia ac vulneribus, aliàs raro adhibetur. Extrinsecus in tumido Liene, Vteri suffocatione, paneritio (cum allio oui alb. suscepto.)*

Dosis à ℈ß. ad ℥j.

N. 1. *Soluitur super prunis coquendo in ▽, aceto aut vino.*

N. 2. *Si quis Epilepsiæ obnoxius senserit suffitum ex Asa fœtida ac cornu caprino, paraxysmo actutum corripitur.*

PRÆPAR.

1. *Pilulæ de Asafœtida.* ℞. Asæ fœtid q.v. humecta, vel solue cum ✕ ac redige in massam.

2. *Pilulæ fœtidæ.* Vide Disp.

B.

CCCLXXIII. *Balsamum verum.*

Balsamum Syriacum, Ægyptiacum, Balsamelæum, Opobalsamum, Bals. de Mecha; est liquor Balsameus, flauus instar Terebinthinæ, odoris fragrantissimi, saporis subamari & acris, sudans ex balsami tum fruticibus, quoad corticum vulneratis, tum ex ramusculis amputatis.

N. 1. *Si guttula aquæ tepidæ immittatur, per totam superficiem sese extendit, ac rursum aquâ refrigeratâ sese contrahit, lacti instillatum idipsum coagulat, in vestem laneam effusum non linquit maculam, secùs ac alia.*

N. 2. *Tantæ æstimationis est, vt Princeps Arabiæ Felicis, cui etiam Mecha paret, singulis annis inter alia munera tres quatuórue libras Turcarum Imperatori honorarij loco transmittat. Cayri itidem Præfecto vnam. Quin & Ducibus peregrinis idem ceu maximum honorarium præsentat.*

Vires. *Inter olea quæuis & balsama omnium est laudatissimum, præstantissimum, ac toto orbe maximè celebratum, vtpote quod vires habeat abigendis mor-*

bis tam internis quàm externis, nulli medicamento secundas. Confert febricitantibus, asthmaticis, iecoris obstructiones soluit, menses mouet, stomachi dolores sedat, phthisicos iuuat, appetitum excitat. Vide prolixiùs Balsamum de Tolu, & *Clusium in Monard. vt & Petrum Bellonium in Obseruationibus suis. Alpinum de plantis Ægypti, vt & in Dialogo de Balsamo peculiariter conscripto.*

CCCLXXIV. *Balsamum de Tolu, seu Tolutanum.*

Balsamum de Tolu est liquor Balsameus, coloris rubei ad aureum tendentis, mediæ inter liquidum & densum consistentiæ, valdè glutinosus, & vbicunque reponatur firmiter inhærens, saporis dulcis & grati, non nauseabundi (secùs ac reliqua balsama) odoris excellentissimi, Limoniorúmque fragrantiam, vel Iasmini quodammodo referentis, præsertim si pauxillum in volâ manus fuerit fricatum.

Aduehitur ex Continentis quadam Prouinciâ, inter Catthaginem & Nomen Dei sitâ, Tolu ab Indis appellatâ: vbi colligitur ex arboribus Pino pumilæ similibus, iísque tum domesticis, tum syluestribus, quæ vulnerato cortice præstantissimum hunc liquorem fundunt.

Vires. *Antecellere videtur facultatibus ei, quod è noua Hispania adducitur (Peruuiani nomine) efficáxque est ad omnia, ad quæ Balsamum illud Ægyptiacum. Calfac. & sicc. atten. resoluit, vulnerarium est, pectus expurgat, &c. Vsus præcip. in asthmate, phthisi, in ventriculi cruditate & dolore. Extrinsecùs doloribus à causa frigida quibuscunque, & inprimis capitis, arthriticis & nephriticis: in defluxionibus ad oculos cohibendis, in paralysi, in ventriculi imbecillitate, dolore, inflatione (inunctum cum oleo nardino) in Hydrope (illitum cum Vnguent. aperitiuo,) in Lienis imbecillitate, in tumoribus quibuscunque, ac œdematibus, in contractura: parotides insuper seu scrophulas cæcas curat. Inprimis autem celebratur in vulneribus consolidandis, defendendis, præsertim si ossa quoque sint confracta, (quippe fragmenta expellit) in vulneribus articulorum, sectionibus neruorum, punctnris, contusionibus, &c.*

Dosis gr. ij. iiij. &c. Nicol. Mon.

N. *Balsamum hoc illud esse arbitror, quod nostratibus Balsamum de Honduras dicitur.*

CCCLXXV. *Balsamum Indicum.*

Balsamum Indicum nouum, *Matthiol.* Balsami genus nouum, *Fragos.* Bals. Peruuianum, Germ. *Indianisch. Balsam.* Est liquor fragrans arboris cuiusdam Indicæ, Balsami dictæ (Indis xylo) coloris ex tum albo tum nigro rubentis, odoris suauissimi, saporis acriusculi & aliquantulum amari. Affertur ex America seu noua Hispania Indiæ Occidentalis. *Monard.*

Est

Est { Limpidum subalbidum: Ex cortice arboris sauciato stillans: opobalsamum vocant, nostratibus officinis dicitur Balsam. Indicum verum. Germ. *Der vveisse Indianische Balsam.*
Crassius. Ex segmentis trunci ramisque cum ▽ coctis supernatans: dicunt Xylobalsamum: nostratibus appellatur Balsamum Indicum, seu Balsamum Indicum vulgare, nigrum. }

Prius præstat limpidius; posterius eligatur purpureum, suaueolens (vt vel optimo Styraci calamitæ nihil cedat) cuius guttula, carboni instillata suauem suffitum præbeat. Reiiciatur nigrum, crassum, odoris grauis.

Vires. *Calf. & sicc. 2. discut. emol. subastring. Vsus pracip. in asthmate, phthisi, nephritico dolore, mensibus obstructis, ventriculi debilitate ac dolore, Epate obstructo, vtero squalido, atque inde ad concipiendum inepto, suffocatione ex vtero, &c. Extrinsecùs lenit dolores ex humoribus frigidis ortos, discutit humores aqueos, roborat caput ac neruosas partes, contractionésque sanat, ventriculi flatûs discutit, cruditates tollit, lienem durum emollit, nephriticum dolorem mitigat, vrinam remoratam promouet, arthriticis doloribus summè confert: in Chirurgia, proficuum est vulneribus recentibus (tum consolidando, tum noxia discutiendo:) inueteratisque, necnon & neruorum prodest contusionibus: febicitantibus confert, spinam ante paroxismum inungendo, atque cum Vino guttulas aliquot exhibendo, idque iteratis vicibus.*

Dosis gr. 4. 5. 6.

N. *Tanta censetur efficaciæ, vt sint qui Opobalsamo seu Balsamo Syriaco substituere non vereantur.* Nicol. Monard.

PRÆPAR.

Spiritus ac ol. still. Fit per arenam ex Retorta l. △. Sic extillat post roridam ▽ oleum clarum instar sacchari candi coagulabile (Spiritus.) 2. pòst flauescere incipit igne fortiori, (oleum:) 3. in retorta manet materia instar colophoniæ.

CCCLXXVI. Bdellium.

Βδέλλιον, Bolchon, Malathram, Maldacon seu Madelcon, Lachryma est arboris cuiusdam spinosæ nascentis in Arabia, India, Media. *Videatur Matth. Cord. hist. Cæsalp. Frag.*

Probatur gustu amarum, transflucidum cùm frangitur, pingue cùm fricatur, odoratum, subamarum, facilè mollescens, syncerum (Parthicum nominant.) Reprobatur sordidum, nigrum, in offas conuolutum, quod Adrobalon nuncupatur.

N. *Sunt qui Anime legitimum Bdellium esse putent.*

Vires. *Calf. & sicc. (N. aliis calfac. 3. sicc. 2. aliis calf. 2. hum. 1.) digerit, discutit, sudorem mouet. Vsus pracip. intern. in tussi ac pulmonum apostemate, calculo atterendo, vrina cienda, mensibus immodicè fluentibus, vt & in fluore vterino sistendo, fœtu expellendo. Extrinsecùs discutit hernias, mollit duritics ac neruorum nodos, adeóque creberrimi vsus est in Emplastris sticticis.*

N. *Contusum soluitur affuso vino, aut aquâ calidâ.*

PRÆPAR.

Pilulæ de Bdellio. Ex Bdellio & Myrobalanis.

N. *Sistunt fluxum hæmorrhoidum ac mensium.*

menſium.

CCCLXXVII. *Benzoin.*

Beniui, *Garz.* Beniuinum, Belzoinum, Benzoinum, *Matth.* vulgò Aſa dulcis, *Cord. hiſt.* Germ. *vuolriechend. Aſand.* Reſina eſt citrineſcens vel flaua, ceu variis ex fruſtulis diuerſorum colorum in maſſam redacta, bene odorata, facilis liquatu ac fractu. Stillat ex arboribus certis, magnitudinis proceræ, quoad corticem ſauciatis.

Amygdaloides, quod maculas candidas refert inſtar amygdalar. delibratar. colligitur in Sion & Samaria.

N. *Hanc Myrrham Troglodyticam Dioſcoridis, Amatus cenſet.*

Nigrum odorem ſuauiſſimum ſpirans. Exudat ex nouellis arboribus. Dicitur Beniui de Bonias, q. de floribus.

Nigrius parum fragrans, quod vilius.

N. *Commiſceri ſolent, vt vnà commodius vendantur*

Optimum cenſetur pellucidum, globulis candidis refertum, Thuris æmulum, ſuauiſſimè ſpirans, nec heterogeneis inquinatum.

Vires. *Calf. & ſicc, 2. incid. atten. pulmonicum eſt. Vſus præcip. intrinſecus in affectibus pulmonum, catarrhoſis, tuſſi, aſthmate. Extrinſecus in cerebro per ſternutationem expurgando, in odontalgia, (maſticando) in tuberculis ac rubore faciei abſtergendo: ob ſuauem inſuper halitum creberrimè ſuffumigiis commiſcetur.*

N. 1. *Si ſuffitus ex ſolo Benzoino paretur, tuſſis excitatur.*

N. 2. *Soluitur in oleaginoſis ac ſpiritu vini rectificatiſſimo, vt & in oui albumine aëri humido ad liqueſcendum expoſito.*

PRÆPAR.

1. *Magiſterium.* ℞. Benzoin. ſolue in 🜅 rectificatiſſimo. (NB. niſi 🜅 fuerit omnis phlegmatis expers, nihil effeceris) ſolutioni affunde ▽, & præcipitabitur lacteſcens Benzoin: laua ▽ roſar. ac exicca.

N. 1. *Vnius horæ ſpatio ſolutio hæc abſolui poteſt, calore* [illegible] *ſaltem adhibito.*

N. 2. *Poteris itidem* 🜅 *abſtrahere ſine affuſione.* ▽ *æ.*

N. 3. *Magiſterium hoc non eſt niſi depuratum Benzoin.*

N. 4. *Solutio quam Tincturam nonnulli vocant, manus abſtergit candidáſque reddit.*

2. *Flores.* ℞. Benzoin trit. q. v. inde ollæ vitreatæ, deſuper ponendo pyramidem ex charta duplici formatam, admouéque paulatim ignem lenem carbonum vel cinerum: ſic ſublimabuntur flores, chartæque adhæreſcent, quos ſæpius exime, ne turſum decidant.

Doſis à gr. iij. ad ℈ß.

N. *Sunt qui flores in* 🜅 *rectificatiſſ. ſoluunt, ſolutionémque pro Tinctura venditant.*

3. *Liquor.* Fit in albumine oui cocti, vt ſuprà. Abſtergit maculas, ſtigmatáque èlue venereâ contracta.

4. *Oleum.* ℞. Benzoin pulu. ℔j. ſpir. Vini lbiij. (vel iiij) digere ♉(4. 5. 6.) dein adde ſabulum purum vel ſcoriatum ♂ ℥iiij deſtilla per Retortam ex arena vel cinere, igne gradatiuo: hinc ſepara oleum à Spiritu, *Panth. hygieſt. Deodat.*

N. *Spir. Vini leniter abſtracto, aſcendet materia gummea, candida, ſolida,* quam-

quam vocant Mannam Benzoin. Hæc albificat cuprum.

Alij.

℞. Benzoi pulu. lbij. affundun + rof. in olla benè clausa, committúntque igni vt fluant (odore id cognosces) Hinc affundunt nouum ♃ fluere que sinunt continuò agitando; tandem inspissari paulatim permittunt, immiscendo pro libitu flores Rorismar. Lauend. Rof. Spic. Ind. vt & sant. citr. in fine superfundunt. 🜋 rectif. ac destillant ex arena vel cinere. *Med destill.*

Alius modus optimus.

℞. Benzoin pulu. q.v. misce cum sabulo, ac imple Retortam ad medietatem: destilla gradatim ex arena, & nancisceris liquorem ac oleum crassum instar butyri. ℞. huius (à liquore separati) p.j. ▽ pluu. p. xij. destilla in cinere per, ⚹, & extillabit oleum clarum & flauum, ad fundum subinde secedés. Postquàm pars media ▽ extillarit, extinguatur ▽, effundatúrque materia in cucurbita relicta, in lebetem æneum, calfiatque optimè super ▽, affuso subinde ▽æ calidæ quadruplo: filtretur per panum, reponatúrque filtratura ad crystallisandum. Crystallos collecta exicca lento △ calore.

N. 1. *Oleum illud rectificari poterit semel ac iterum ex ⚹ cum 🜋 ♀ sato, & euadet odore saporéque gratius.*

N. 2. ℔j. *Bent℥. præbet ol. (℥iß.) cryſtall. ſeu florum (℥j)*

Modum hunc cum aliis non paucis acceptum refero viro solertissimo, Iohan. Casp. Sparre, Pharmacopœo huius Reip. Seniori, Affini meo, colendo.

N. *Sunt qui Beniuinum soluunt in ol. nucl. cerasor. expr. solutionique admiscent ambram, muscum & Zibettam & exprimunt ad perfumandas, vt aiunt chirothecas.*

C.

CCCLXXVIII. *Camphora.*

Κάφυρα, Camphora siue Caphura, *Matth. Cast.* Vrab. Capur & Cafur. Lachryma est resinosa proceræ cuiusdam ac peregrinæ arboris, (non bituminis genus.) Germ. *Kompffer.*

Differentiæ duæ. 1. Caphura de Burneo, (Insulæ Oriental.) quæ rarò adfertur, & omnium nobilissima. 2. Ex Sina in Europam adfertur, in panes orbiculares coacta, *Gart℥. Acost. Fragos.* (cui hæc Chinæa dicitur Chinichis, à China vnde aduehi solet.) Sic alia rudis est ignem non experta: alia elaborata, quæ solis aut ignis calore cocta atque purgata, album colorem contraxit. *Natth.*

Seligenda est alba, pellucida instar. Crystalli, syncera (non maculata) odora, digitis friabilis, quæ accensa vix extinguibilis.

Distinguitur à suppositititiâ, quòd hæc calido pani triticeo (vti ex clibano extrahitur) dissecto imposita torreatur; vera autem liquescat.

N. *In tritura, mortarium ac pistillium oleo aliquo e.g. amygdal. &c. est inungendum.*

Vires. *Resistit putredini ac venenis, vnde frequens eius vsus in peste malignisque morbis, febribus, &c. Veneris quoque stimulum arcere, conceptúmque impedire creditum est; verùm si experientia ac obseruatio Scaligeriana fidem meretur veritatem, (nisi vsu continuato id experiri quis velit) suffocationi vterinæ, subuenit (scil. ▽ melij. … quâ Camphora*

ra extincta fuerit propinata.) Vsus externus crebrior est, isque potissimùm in Epithematis, s. Frontalibus refrigerantibus & paregoricis, quibus commisceatur, solui solet in 🜄, *vel conteri cum nucleis s. semine aliquo oleaginoso, e.g. pineis, sem. citrull. & sim.*

De qualitatibus primis diuersitas haud leuis. Maiores ad gradum vsque 3. frigidam statuunt. Recentiores è contra calidam: vtrique non sine ratione. His inseruit 1. inflammabilitas, vtpote quæ aëreis non aqueis ac terrestribus propria. 2. Odor aromaticus ac sapor acris. 3. facilis euanescentia, quâ vel sponte aërem ceu chaos suum repetit. Illis vis venerem ac libidinem compescendi, inflammationésque extinguendi. Verùm triumphare videntur recentiores. Etenim quantum ad prius, posito quòd venerem arceat, non tamen propterea necessariò frigiditatem concludi posse, argumento sunt Ruta, Vitex, & sim. Nec firmior ratio posterior, vtpote ab operatione quæ per accidens fit, desumpta. Quippe inflammatio aut mitigatio eo in casu non à qualitate frigida introducitur, sed a subtili penetratiua, exhalationibus calidis exitum reserante, atque per sudorem insensilémque transpirationem discutiente.

PRÆPARATA.

1. *Oleum Camphoræ.* ℞. Camphor. ℥iv. Terræ argillaceæ, vel boli armen. M. ij. (alij ℞. Camph part. j. Argill. p. iij.) Misce diligenter, & ex Massa mixta forma globulos, quos in sole vel vmbra exiccatos, destilla in arena ex Cucurbita vel Retorta vitrea, (in excipulum, quod contineat, si libet, aliquid aquæ pluu. destillatæ.) Sic prodit primùm quiddam album, mox aqua perspicua, tandem igne fortiori, oleum fragrantissimum. Ol. hoc cum 🜄 bis rectificatum, aureum colorem acquirit.

N. 1. *Eodem modo destillari potest cum terra communi.*

N. 2. *Album illud sublimatum liquescet in Alembico, & defluet in Excipulum.*

N. 3. *Non opus est formare globulos, sufficit enim materias solùm miscuisse.*

Vires. *Vires ex superiorib. collige. Optimum insuper remedium est in gangrænis. Hoc oleum affusum super Talcum subtiliss. puluerisat. (meliùs calcinatum) biduanâ in* MB *maceratione albescit, virginibúsque ad nitorem faciei egregiè inseruit.* Senn. in Instit. Hartm. in pract. Tentz. Sala.

2. *Ol. Comph.* Paulò aliter.

℞. Camph. p. 1. Boli p. 2. Pulucrisata misce, & destilla ex Retorta vitrea loricata, l. △. arenæ, & prodibit Camphora instar butyri. Huius ℞. part. 1. ♀ optimè calcinati p. ij. 🜄 ad eminent digit. 3. Dest per MB, donec Camphora incipiat ascendere: quo dato signo, subtrahe △m, & effunde 🜄 qui extillauit, in vitram angusti orificij, affundéque ▽ fontanæ quantitatem, sic lactescet 🜄, oleúmque Camphoræ supernatabit, quod separa. Materiæ in Cucurbita relictæ affunde denuò 🜄, & destilla, separaque vt antea, idque toties reiterando, donec nihil Camphoræ vlteriùs ascendere conspiciatur, sic habes oleum Camphoræ quantitate quidem paucum (ʒ.) viribus verò efficacissimum.

N. 🜄 *rectificari poterit ad vsus alios.* Ex communicatione Ioh. Casp. Spar. Pharmac. huius Reip. primatij.

Aliter.

Solue Camphoram in sp. ♁ i Antepileptico

tepileptico Hartmanni, (vel etiam in 🜄,) & Camphora eleuabitur in formâ 🝆 ad superficiem. Hoc seorsim collige, atque cum terra sigillata, & pauco 🜔 forma globulos. Destilla per 🝩m,& prodibit 🝢 seu 🝆 valde fugax. *Hartm. in pract.*

Aliter.

℞. Camphor.el.℥ij. 🜔 ,ʒij. Sal. ♀, ʒiij.terantur subtiliss. cum lacte in formam pultis. Hanc macera in 🝕 ♉ 3.dein affunde vini Maluat,℥iij.destilla per 🝩 humilem recipienti firmiter annexum, idque l. △, prodibit aquosa & oleosa substantia, quam vtramque rectificare poteris.

2. *Liquor.*

℞. Camphoræ q v.inde vrinali, ac impone desuper aliud vrinale inuersum,iuncturis bene clausis,sublima ex cinere,toties vrinalia illa inuertendo, donec Camphora in 🝆 abeat, *Kesler.* 4.c.66.

N.*Sunt qui in* 🜅 *camphoram dissolutam pro oleo vendunt, cuius equidem vsum internum nemini suadeo. Extrinsecùs autem adhiberi solet in dolore dentium. Hoc* 🝆 *tempore rursus in camphoram coalescet.*Med. distill.

Nonnulli in peste hoc deprædicant.

℞.Camph.el.℥iß. Sal. absint. ℥iiß. Ol.amygdal.℥iij.M.diligenter, & macera per diem vnum ac alterum, vase cl.Hinc destilla per 🝩m,iterum Sal. absinth. ℥iß. admisce, 🝆 rursum affunde per ♉ ,.digere, atque hinc denuò per 🝩m destilla.

Dosis gut,iiij. v.vj.

Alij.

℞. Camph.p.1.Spir. Terebinth. p. ij. 🝫 antque bis cohobando.

3. *Essentia Camphoræ alexiteria.*

℞. Camphoræ q. s. solue,cum 🝆 amygd.dulc.scil. digerendo;colaturam cum 🜄 aliquamdiu circulatam destilla denuò,vt abstrahatur 🜄;residuo adde tincturam croci,ad aureum colorem vsque inducendum.

Vires.*Mirabilis est ad præcauendam & curandam pestem:item in suffocatione Matricis & Febribus.*

Dosis gut.1.ac altera.*Tentzel.*

N.1.*Spiritus ille abstractus haud minori cum successu in vsum accersiri poterit.*

N.2.*Quercetanus elici ex camphora essentiam cum* 🜄 *vitæ tartarisata,* Pharm.Rest.c.26.

CCCLXXIX. Cancamum.

Κάγκαμον, Dioscoridi est Arabicæ arboris lacryma, Myrrhæ quodammodo similis, virosi gustus:ad suffimenta vsurpant.

Quoad vires,eidem splenetica, emmenagoga, & opthalmica habetur.

N. *De hoc Dioscoridis Cancamo diuersæ hoc tempore Opiniones. Laccam dicunt alij, alij Resinam Animæ faciunt, alij Beneuinum, nonnulli prosus incognitum putant.*Videatur Matth.Garz.Clusius in Garz, Amatus in D.& simil.

CCCLXXX. Caranna.

Caragna, Carana est Resina duriuscula, tenax, siue multa agglutinatione, Tacamahacæ similis, nisi quod sit paulò odoratior, splendidior, liquidior & densior. Affertur ex Carthagine Indiæ Occidentalis seu nouæ Hispaniæ Prouincia, vbi ex vlneratâ arbore elicitur, atque illinc foliis tatis ac neruosis, instar arundinaceorum

rum foliorum inuoluta ad nos peruenit.

Vires. *Calfac. & sicc. 3. viribusque pollet iisdem, quibus Tacamahaca, quæ tamen operando citior & efficacior est, præcipue in tumoribus, omnibusque generis doloribus, maximè juncturarum, tumores inueteratos dissoluit, defluxiones frigidas aut mixtas sistit, neruorum ac cerebri dolores sedat, vulnera recentia præsertim neruorum & iuncturarum sola sanat, defluxiones in oculos & alias partes reprimit, (pone aures vel temporibus imposita.) Manard.*

Soluitur in Oleo.

Præparatur inde Emplastr. antipodagricum insigne.

℞. Carannæ ℥j. ceræ. flau. ℥ß. cum Ol. verbasc. F. Emplastr.

CCCLXXXI. *Colophonia.*

Colophonia Officinarum, *C.B.* Pix græca, *Matth. Cord.* est substantia naturæ oleaginosæ, flauescens, arida ac friabilis, residua ex resinis abietina, strobilinaque coctione dum purgabantur, inspissatis ac frigore induratis:

Eligenda est pellucida, odorata, quæ Thuris fumum accensa æmulatur.

N. 1. *Dicitur Colophonia, quod ex Colophone olim aduehebatur.*

N. 2. *Friabilem illam flauamque substantiam in Resinarum singularum destillatione residuam, alij Resinam frictam appellant; alij eidem colophoniæ nomen imponunt.*

Vires. *Siquidem Colophonia portio est Resinarum, Resinarum quoque vires retinet, sed minus penetrabiles, calfacit itaque & siccat, mollit, glutinat, vsusque eius, quia pinguibus soluitur, commodissimus est in Emplastris.*

CCCLXXXII. *Resina Copal.*

Pancopal. Copal. Resina est duriuscula, admodum candida, vel ex albo flauescens, pellucida, bene odorata, in massam redacta. Asportatur ex India Occidentali, siue noua Hispania, vbi ex vulnerata arbore guttatim stillat. *Monard. Clus. in Monard. Fragos. Cæsalp.*

Vires. *Calfac. 2. hum. 1. emollit. resolsoluit. Vsus præcipuè in affectibus cephalicis.*

PRÆPAR.

Oleum tenuius & crassius. Eodem modo elici potest vtrumque, quo ex Resina Anime.

N. *Cæpit ab annis aliquot ex eadem India Occidentali, liquor quidem adferri olei de Copalyra appellatione, quod an ex Resina iam descripta sit, in dubio relinquit Clusius in Monard. commendari id ait ad vulnera recentia curanda: nostratibus ignotum est.*

CCCLXXXIII. *Elemi.*

Gummi Elemi, Elemnij, Helenij, Resina est, siue lachryma pellucida albicans, cum flauis particulis intermixta, in massam redacta, suauem accensa halans suffitum. Asportatur ex Æthiopia, vbi stillat ex arbore, quam oleam nonnulli volunt (quod negat Matth.) alij Cedrum.

N. *Dioscoridi flauum est ac scammonio vtcunque simile, mordaxque: nostrate non item, quare an verum habeamus, dubium. Damnatur Ammoniaco vel Gummi Arabico simile, colore nigricans.*

Vires. *Calf, temperatè, emollit, digerit, resoluit, maturat, dolorem sedat, capitis ac neruorum affectibus eorundemque vulneribus, ac inprimis caluariæ vulnerata*

vulnerata specifice confert, contusionibus articulorum prodest, menses ac vrinam ciet.

Soluitur in oleaginosis, vt reliquæ resinæ.

PRÆPAR.

1. *Oleum stillat. Elemi.* Fit ex Retorta per ∴ vel vesicam vt ol. Anime. *Vide supra.*

Vires. *Specificum præ aliis (vt & ipsa Resina) censetur in affectibus neuriticis, paralisi, contractura.*

F.

CCCLXXXIV. Fuligo.

Fuligo est pars rerum combustibilium leuior, à partibus crassioribus sub specie fumi eleuata, inque substantiam crassam nigricantem, vi frigoris compacta. Germ. *Rost.*

Delectus, Fuligo eligatur splendens instar succini nigri, quæque fumarij parietibus proximè adhæreat (quo fornaci propior, eò melior) imo nec abs re foret, delectum quoque instituere, ratione materiæ combustæ, quæ quanto Medicæ intentioni conuenientior, tantò quoque fuligo præstantior censenda est.

Vires. *Acris est, exterget. rarique vsus per se, nec adhiberi eam memini, nisi quod intelligam, in suffocatione matricis à mulierculis plebens cum successu esse propinatam. Quin & cum aliis mixta carpis imponitur ad arcendam febrim.*

PRÆPARAT.

1. *Spiritus.* 2. *Oleum.* & 3. *Sal.*

℞. Fulig. el. q. v. imple ad collum vsque Retortam vitream lutatam & destilla ignis aperti gradibus successiue adhibitis, in Receptacul. capaciss. vt prodeant cum phlegmate spiritus albicantes, ac oleum flauum, vltimoque rubeum. Spiritum cum oleo aliquandiu digere, postea affunde medietatem 🜄 & destilla sæpius prodit cum 🜄, Spir. fuliginis & simul ol. rectificatiss. Caput mortuum incinera & extrahe sal more solito cum +.

Vires. *Spiritus ac Oleum confortatiua sunt insignia, mirabiliter agonisantes exhibita refocillant.*

Dosis Spiritus gr. vj. ad ℈ß.

Olei gr. 2. 3. in Vino vel alio vehiculo conuenienti.

Vires. Salis. *Præstantissimum curatiuum est in cancro exulcerato, si in cella solutum cancrosis vlceribus semel ac iterum inungatur, venenositas instar vaporis visibiliter extrahitur. Tandem oleum (crassius) leni aspergine sæpius illitum, crustam instar cuticulæ superinducit, quæ sponte spacio 5. vel 6. dierum decidens, vlcus consolidatum esse indicat.* Hartm. in Pract.

G.

CCCLXXXV. Galbanum.

Γάλβανον, χάλβανον, Galbanum, (*Matth. Cord. hist. Cæs.*) Est gummi (seu succus) ferulæ Syriace, (quam Metopium vocant, quo nomine aliis gummi idem venit,) intense flauum vel albidum inflammabile; odore Opopanacem referens, colore Tacamahacam.

Optimum censetur cartilaginosum (alij granulatum volunt, sed rarissimè, ob mollescentem naturam in granis inuenitur,) flauum, syncerum, pingue non lignosum, quod in se retineat nonnihil ex suis seminibus, & ipsis ferulæ sarmentis, grauis & ingrati odoris, nec nimis humidum, nec nimis aridum, cũ accenditur flammam nutriens.

Vires. *Calfac. sicc. 2. complete, emollit. resoluit, extrahit.*

Vsus praecipue intrinsecus in mensibus ac partu pellendis, in tussi inueterata oc Asthmate: Aduersatur toxicis.

Extrinsecus prodest in partu ac mensibus, suffocatione vteri, vertigine, in furunculis ac lentiginibus: quin & glandi impositum Emplastri vice Vrinam prouocare dicitur.

PRÆPARATA.

2. *Galbanum depuratum:* solue in liquore, exprime ac inspissa.

N. 1. *Soluitur vt alia gummata ferulacea, in quolibet liquore aqueo, +o, succo, vino.*

N. 2. *Galenus suspendit in linteo super* ♄ *atque puram extillare facit.*

N. 3. *Dioscorides dimittit in* ▽*m feruentem, impuritatesque supernatantes reiicit.*

2. *Oleum stillat.* Fit l.a. per ☊m ex ∴ addito sabulo, vel silicibus contusis.

N. *Sunt qui Galbanum cum +o in formam mellis miscent atque destillant. At exit primo liquor, dein* ♂ *, adeoque opus protrahitur citra necessitatem.*

Vires. *Maximarum est virium in passione hysterica, intrinsecus exhibitum vel extrinsecus vmbilico illitum. Maturat bubones & anthraces.*

Oleum aliud Sam. Closs.

Solutio Galb. in + non est de nihilo, praesertim vbi spiritus Galb. expetitur, omnium optime fit oleum caeruleum ex catino ferreo ad latus inclinato, cum ☊ super tripodem terreum imponitur, deinde pertuso operculo obturatur, ita seruantur gradus △, exitque primo spiritus, mox, oleum, & balsamus expyreuma redolens.

3. *Galbanetum, i.e. Balsamum Galbanetum, seu spiritus Terebinth. Galbanetus.*

℞. Galban. trit. ℔. ß. Spirit. Terebinth. ℔. 1. Digere ☉ aliquot, dein destilla ex cucurbita humili, vel ☊.

Vires. *Summarum virium censetur in contractura ex colica, extrinsecus illitum.*

N. *Est & aliud Galbanum Theophrasti dictum.*

℞. Galb. ℔. ß. Gumm. Hederae ℥iij. trita seorsim, misce ac destilla per ☊m in ∴, ⁂ato adde Terebinth. ℔. 1. Ol. lauor. ac spic. an. ℥j destilla denuo.

Vires. *Cephalicum est ac neutriticum insigne, contracturas ac morbos similes curans.* Med. destill. part. 1.

4. *Cerotum de Galbano, s. Ceratum Matricale.* vide August.

Gummi Hederae.

Vide Hedera, Class. 1.

H.

CCCLXXXVI Hypocistis

Hypocistis, germen seu plantula est, è radice cisti fruticosi dum florescit, ceu viscum ex quercu, prosiliens: Dicitur & Limodorum, aliis Robethron. Ex hac itaque plantula, cum floribus succulenta sit, exprimitur succus, qui in sole exiccatu Glycyrrhizae succo non absimilis euadit, atque ad nos, sed raro, asportatur. Diciturque Hypocisthis vel succus Hypocistidis. *Videatur Matth. Dod. Cord. in D. Lon. Cast. Clus. hist. Lob. Tab. Ger.*

Vires. *Refrig. (3.) siccat, potentissime astringit, condensat. Vsus praecip. in quibuscunque fluxionibus sistendi, Diarrh. Lienter. Dysent. profluuio vteri, vomitu, &c. Vti & in excretione Sanguinis*

guinis

guinis ex lapsu casúue orta. Extrinsecus roborat viscera humidiora, ventriculum, epar, &c.

N. *Quia rara est, eius loco succus Acaciæ recipi potest, quippe quæ analogas vires habet, quamuis imbecilliores.*

PRÆPARATA.

Hypoc. depurata.

℞. Solue in ▽, aut succo appropriato, cola & inspissa.

L.

CCCLXXXVII. Lacca.

D Lacca diuersæ Opiniones. 1. Fit Laccæ cuiusdam mentio apud Arabes, quam Cancamum Dioscoridis esse volunt, quod inodorum planè & nobis incognitum est. 2. Lacca est vulgaris seu officinar. quam Garzias ab horto fieri scribit ex succo arboris cuiusdam proceræ familiaris in Pegu, Bengala seu Balagvvate & Martaba, Malauar Prouinciis scil. Indiæ Orient. Nimirum à formicis alatis succum quendam exugi ait, eumque in Laccam, (non secus ac mel ab apibus) redigi, ramisque arborum induci, vnde postmodum cum ramis ad nos transportetur. Alij sponte exudare volunt, atque circa ramos concrescere. Est autem resina sicca, Myrrhæ rubræ similis, masticata saliuam rubro colore tingens, accensa vel tusa, suaue olens. Dicitur Lacca Sumetri, à loco natali scil. Insula Sumetra, sicut ea quæ in glebis sine surculis affertur, Lacca comberti vocatur.

N. *Est & genus laccæ factitiæ terrestris, pictoribus familiare, quibus ad conficiendos inde colores inseruit. Laccam vocant globulatam seu rotulatam, quippe globorum plerunque venit formulis, colore minij, &c. Duplicis id generis est, alterumque vulgarẽ Laccam infe- ctoriam appellant: alterum Florentinam, quæ carior & coloris saturatius rubri.*

Vires. *Calfac. (aliis temperate, aliis 2.) atten. aperit, sanguinem purificat, sudorem ciet, diuretica est, Vsus præcip. in obstruct. Lienis, Vesica fellis, Epatis ac pulmonum, & hinc in hydrope, Ictero, Astmate, apostemate pulmonum : in expellendis variolis, morbillis atque pestilent. contagio, in ciendis mensibus, &c.*

PRÆPAR.

1. *Lacca lota seu præparata.* Tota lacca lauetur in Decocto Aristoloch. & Scœnanti, quoad clarescat: hinc collige quod resederit.

2. *Trochisci de Lacca.* V. D.

CCCLXXXVIII. Ladanum.

Labdanum, Laudanum est liquor ex Cisti (Ledon appellati) foliis exudans, seu est massa non absimilis massæ pilularum, (in pilulas vel sola manu formabilis:) friabilis, colore opaca cinerea, inflammabilis, accensaque gratum saporem halens, in suffitibus vsitatissima.

Cistus illa familiaris est in Cypro, Lybia, Arabia. Videatur Λῆδον, Ledum, *Matt. epist. Cast. Tab.* Lada & Ladon, *Cord. in D. & hist.* Ladanũ *Lon.* Cistus Ledon latifolium, *Lob.* Ledũ latiore folio Italicum, *Cam.* Cistus Ledum Matthioli, *Ger.* Cistus ladanifera, *C.B.* 1.

De origine Ladani scribit Dioscorides, quod hirci, frondes Cisti depascentes, succum illum barbis suis colligant, vnde postea pectine decerpatur.

Laudatur odoratum, subuiride, leue, facile mollescens, pingue, resinosum, arenularum, aliarumque sordium expers, quale in Cypro gignitur, quod plerumque ceu ex gyris coagmentatum, asportatur. Arabicum vilius

vilius habetur, afferturque in massa vniformi.

Vires. *Calf. sicc. emollit, digerit, maturat, attenuat. aperit, orificia venarum reserat, inspissat. Vsus præcip. in capite humido ac catarrhoso, in dysenteria, &c. Extrinsecus eius vsus est in Emplastris emollientibus, anodynis, tussim sedantibus, in Alopecia (inunge vel coque in vino & laua) in odontalgia, in cardialgia, doloreque ventriculi, (cum modico Bdellii faciunt pilulas dandas Num. 1. & 2. hora 1. ante pastum. Crato.) in suffocatione vteri (introrsum adhibitum:) cicatrices curat.*

PRÆPAR.

1. *Ol. stillat.* Vide Medull. destillat. lib. 1.

2. *Pilulæ de Ladano.* V. l. 2.

N. 1. *Sala purificare docet in ▽ id soluendo atque colaturam inspissando, Verum me hercle minus commode. Etsi enim coctione nonnihil in aqua soluatur, id tamen non nisi portiuncula minima est, relinquitur pars maior intacta, quæ non minus quam illa commoda est,*

N. 2. *Etsi inflammabile ladanum sit, non tamen pinguibus solui potest.*

CCCLXXXIX. *Liquidambra.*

Liquidambar, Liquidambra, (q. liquica ambra, ob odoris suauitatem,) Resina est oleaginosa suauissimi ac fortissimi odoris, effluens ex arbore quadam procera ac venusta, Ococol siue Ocosolt Indis dicta. Est que partim siccior, partim liquidior. Liquidior pars vel seorsim collecta, vel expressione, à sicciore separata, sigillatim venditur, dicta eodem nomine Liquidambar, seu oleum liquidambar, oleumue de Ambra. *Videatur Monard. Cæsalp. Lugdunens. in hist. Mexic.*

N. 1. *Effluxio hæc incisione corticis promouetur.*

N. 2. *Arbor Ococol familiaris est in India Occidentalj, seu noua Hispania, vnde paucos ante annos in Europam transferrit cœpit.*

Vires. *Calf. 2. (oleum 3.) hum. 1. resoluit, obstructiones expedit, emollit, maturat. Vsus pracep. in vtero obstructo ac indurato, tumoribus duris, &c. in suffitibus, & sim.*

N. *Adhibetur mechanicè in perfumandis (vt aiunt) coriis ac chirothecis.*

PRÆPAR.

1. *Oleum,* (vt dictum) vel seorsim collectum, vel expressione à sicciore parte Resinæ separatum.

2. *Coctione ex ramis elicitum.* Coquunt enim Indi ramulos in ▽, supernatantemque pinguedinem nomine olei colligunt. Et hoc esse oleum illud officinarum nostratium, color arguit, rubro purpureus, quippe natiua albicantiora esse solent.

N. *Resina nostratibus in vsu non est.*

CCCXC. *Lycium.*

Λύκιον, Lycium Dioscoridi est succus extractus (coctione scil. & inspissatione) ex ramis ac caudice arboris eiusdem nominis. Hanc describit titulo Lycij, *Matth. Tab. Ger* Lyc. alpini, *Lugd.* Pyxiacanthæ, *Dod. Lon.* Verum cum modernis incognitum sit, factum est, vt diuersæ inde subortæ sint opiniones, *Lob.* substituit suum ex Lucio Narbonensi extractum, *Garz.* suum Cate dictum; habet & suum proprium *Rauwolfius* in Itinerario, *Officinæ* suum Lycium communiter ex Peryclymeni baccis

baccis grauissimo errore conficiunt: alij ex Ligustri fructu: alij ex prunis syluestribus. Præstaret tamen, monente id etiam *C.B. in Matth.* succedaneum ex Oxyacantha aut Rhamno, aut Rhois succo compilare.

M.

CCCXCI. *Mastiche.*

Mastiche est Gummi-Resina ex albo citrina, pellucida, granulata, bene odorata, ex Lentisco arbore exudans.

N. *De Lentisco.* Vide class. 1.

Delectus.

Optima censetur quæ in Insula Chio prouenit, odorata, candida, instar ceræ albæ, splendens, adulta, retorrida, friabilis, syncera, stridens. Reprobatur nigra bituminis similis, viridis, liuida, impura. Adulteratur Thure & Resina pini, sed odore fraus statim deprehenditur.

N. *Quanto vetustior, tanto intensius citrina agit.*

Vires, *Calf. & sicc. 2. subastr. emollit ventriculum roborat. Vsus præcip. in vomitu, nausea ac fluxu alui compescendo. Obtundit ac corrigit purgantium acrimoniam, reprimit exhalationes ventriculi, quæ caput alias ferire solent, (grana aliquot post pastum deglutita.) roborat caput, neruosumque genus, exspuitionis sanguinis ac tussi medetur, emendat oris halitum, pituitam è cerebro elicit (masticando.) Extrinsecus Vsus eius creberrimus est in dentifriciis, emplastris ac cataplasmatis stomachicis.*

N. *Coquitur* ℥ß. *in* ▽ ℔ *ij. vel iiij, daturque pro potu ordinario in Diarrhæa.*

PRÆPAR.

1. *Oleum stillat. s. flauum.* 2. *Oleum rubrum seu Balsamus.*

℞. Mastich. q. v. salis parum, (;.) silic. contus. ana, destilla per ☉m, primo extillat liquor albus cum ⚯, flauo, tandem △e fortiori, ⚯ rubrum, rectifica per retortam paruam: flauum ⚯ serua seorsim, rubrum deinde & Balsamum nigricantem itidem seorsim.

Aliter.

℞. Mastich. ℔. ij. Boli pulu. M. ij. 🜄 q. s. impasta, digereque ♌ (14.) dein destilla per retortam △e nudo, & prodibit ⚯ leue supernatans, tum quoque graue & ad fundum secedens, vtrumque rectifica cum bolo ac sale.

N. 1. *Habes egregium modum Olei albi flaui & rubri in prima parte Glauber, p. 36.*

N. 2. *Et aliud sub titulo Quintæ Essentiæ cum spiritu Thereb. in Myroth. Fabri. Per se autem factum Oleum præbet in copiâ, quod si super* ⊕ *m rectificaueris, acredinis alicuius erit particeps, additâ verò* ▽ *font. per B. habebitur Oleum flauum S. Closs.*

3. *Oleum per deliq.*

Fit ic albumine oui cocti, aëri humido exposito.

3. *Oleum Mastichinum.*

Fit coctione mastich. in Ol. Rosat. omphac. *Vide Disp.*

4. *Spiritus Mastichis.*

Est liquor albus, (qui in ☿ atione olei prodit,) rectificatus.

5. 🜄 *Mastichatum.*

℞. Mastich. el. lb. 1. 🜄 rectif. lbß. digere ♌ (14.) postea affunde 🜄 anat. & destilla in MB, 1. prodit ♎. dein ▽, quæ nullius vsus, ♎m in MB rectifica & serua.

N. *Quod remansit* ☿ *ari potest per retortam, vt profundat* ⚯.

Vires. *Maximè prodest in ventricu-*

 li

li imbecillitate ac cruditate; in colico dolore,&c.

6. *Aqua Mastichina F.F.*

℞. Mastich. ℔. ß. Cariophyl ℥ß. Macis ℥j. vini albi generosi ℔iij. destilla per ♓.

7. *Pilulæ Mastichinæ.* Vide Disp.

CCCXCII. *Myrrha.*

Σμύρνα, *Dioscor.* Bola Indis, Myrrha, *Matth. Cord. in D. Garz. Frag. Cæs. Lob.* Est resina gummea (concretus, gummi resinosus succus, cuiusdam arboris exoticæ, quæ cortice vulnerato, Myrrham profundit, partim in substratas tegetes destillantem, partim circa caudicem concrescentem. Plurima affertur ex Arabia, tum etiam ex Regione Alexim, quæ Æthiopia est.

Delectus.

Laudatur friabilis, leuis, vndiquaque concolor, minutis glebis, amara, acris, odorata, & quæ confracta, venas vnguium modo candidas & leues ostendit. Omnibus autem anteferatur, quæ à loco vnde conuehitur, Troglodytica nuncupatur, colore pallescens, seu sub viridis, splendens ac mordax. Inutilis est ponderosa & coloris picei s. nigra, (hæc myrrha animinea. Amati.).

N. *Statim nihil aliud esse quam myrrham liquidam, testatur Dioscorides. Eius autem colligendi diuersos deprehendimus modos. 1. Sponte ex arbore non vulnerata exudat. 2. Exprimitur ex myrrha, vt oleum Liquidambar ex Resina eiusdem nominis*

Vires. *Myrrha calf. & sicc. 2. (al. 3.) aperit, subastr. atten. maturat, discutit, putredini resistit. Vsus præcip. in vteri obstructione, fœtu expellendo, in pulmonum & intestinorum mucilagine, ac inde nata raucedine, tussi & angina, pleuritide, colica, lumbricis: compescit diarrhæam ac dysenteriam, febrium rigorem, præcipuè quartanæ arcet. Extrinsecus prodest in igne sacro, gangrænæ, tumoribus, vulneribus inueteratis ac recentibus, inprimis capitis, vnde in Emplastris sticticis, vt vocant, vsus creberrimus esse solet. Masticata ac subinde deglutita halitus fœtorem emendat, coryzamque curat, &c.*

Dosis à ℈ß. ad ℈ij. vel ℥j.

PRÆPAR.

1. *Myrrha Depurata*

Depuratur more solito: Myrrhæ subtiliss. tritæ affunde expressum succum, decoctum, vel infusum (intentioni tuæ appropriatum,) vel vinum ad eminen. digit. 2. digere in MB, vt mollescat, dein calide exprime & inspissa lente. *V. de Querc. Ph. Rest. c. 15.*

2. *Myrrha Extracta.*

Extrahitur cum 🜅 rectificatiss. s. a. abstrahitur 🜅, inspissaturque extractũ vlterius in vitro, vel vitreato vase ad consistentiam olei

3. *Oleum Myrrh.*

Destilla per ♌m ex ⁂.

N. 1. *Sunt qui myrrham cum serratura abietina macerant, ac postmodum per vesicam oleum eliciunt. Verum id aliqua ex parte abietinum est.*

N. 2. *Alij liquori myrrhæ* 🜅 *affundunt, digerunt, ac per* ♓ ℥ *ant.* Med. destill.

N. 3. *Alij digerunt myrrham pulverisat. cum* +. *atque hinc* ℥ *ant.*

N. 4. *Neque per se, neque cum silicibus, arenâ, bolo aut farina laterum Ol. profundit, sed solùm* ♌ *um grauem & acidam aq. fœtentem. Fiat igitur vtroque modo, vt dixi de Mastiche S. Closs*

4. *Liquor.*

4. Liquor Myrrhæ.

Impone Myrrham [illegible] albumi-bi oui cocti adhuc calido [illegible] expone in cellam ad liquescendum [illegible] tam cum eodem albumine [illegible] supra tabulam vitream vt liquescat, destillet in vitrum suppositum.

Vires. *Abstergit maculas cutis, stigmataque ex lue venerea contracta.*

5. *Trochisci de Myrrha.* Aug.

O.

CCCXCIII. Omphacium.

Agresta, *Agrest, Gall.* du Verius. Est succus ex vuis immaturis expressus colatus, inque doliis repositus, & vase clauso asseruatus.

N. 1. *Præstat vuas adhibere dies aliquot* (4. 5.) *soli expositas.*

N. 2. *Tempore Dioscordis inspissabatur calore Solis ad consistentiam Rob.*

N. 3. *Oleum acidulum ex oliuis immaturis expressum, ob saporis affinitatem, itidem* Oleum Omphacinum *appellari solet*, de quo vide supra Olea, class. 1.

Vires. *Inseruit tàm Esculentis, quàm Medicamentis. Refrig. 2. sicc. 1. substantiæ est crassioris, saporis acido-acerbi. Vsus præcipui ad hypochondria ardentia, stomachi ardorem, (orificio impositum) imo calidis morbis omnibus feliciori iuuamento est, quam acetum, quod præter refrigerandi vim & caliditate acri pollet, secus ac omphacium.*

PRÆPARATA.

Syrupus de Agersta, vide Disp.

CCCXCIV. Opium.

Sunt, qui Opij ac Meconij nomina confundunt, & pro vno eodemque habent, sed male.

Opium enim lachryma est, quæ stillauit ex capitibus papaueris, dum maturescebant, leuiter incisis.

Meconium è contra succus est ex iisdem expressus, *Videatur Matthiol, Cord. Garz. Frag. Bellon. Cord. in hist.*

Opium triplex est:
- 1. Album, affertur ex Cairo, fortè est Thebaicum.
- 2. Nigrum & durum, ex Aden.
- 3. Flauescens magis & mollius, ex Cambaia & Decan.

Colligitur Plinio & Auicennæ ex pap. nigro, at Turcæ ex albo (docente Bellonio, *lib. 3. obs. c. 15.*) leuiter inciso eliciunt, quotidianoque vsu ad ʒß. vel ʒj. nomine Maslac assumunt, ad conciliandam scil. animositatem. Verum quia hoc opio caremus (flauescens enim id esse leoninorum pilorum modo, ait Bellonius) de opio agemus nobis vsitato, quod vel adulterum, vel meconium, potius quam opium.

Præstantissimum habetur nobis vsitatũ opiũ Cambaisanum, quod ponderosum, densum, inflammabile & ardens (non atra tamen flamma) odore soporiferum (instar papaueris,) ac graueolens, sapore amarum & acre, colore ad aloen accedens, cum frangitur, splendore quodam nitens, facile solutu.

N. 1. *Dignoscitur ab adulterato, quod hoc si diluatur, liquorem croceo colore tingat, ob Glaucium admistum.*

N. 2. *Opium seu Meconium nostrate, secundum Quercetanum, ex papav. nostrati Extractum.* Vide supra in papau.

Vires Opij. *Vim possidet spiritus commotos, inquietos, seditiososque compescendi, facultatique animali peculiari quadam proprietate torporem inducendo.*

Vnde somnus, sensibilitatis imminutio, &c. media sane maximi solaminis, in vigiliis, doloribusque intensis. Verum enim verò, nec & suis incommodis opium caret, nimirum, præterquam quod excretiones vrinæ & fœcum supprimat, malignitatem quoque exercere aptum est. Hæc videlicet liuorem artuum, frigidosque sudores, respirationem paruam, ac difficilem, mentis alienationem, &c. inducit. Scribonius.

N. *De caliditate & frigiditate maximè controuertitur. Plurimi tamen cum recentioribus calidum id probant, inducti à mærore, inflammabilitate, acredine, vi exulcerandi, &c. Alij cum maioribus frigidum id demonstrant, virtuti scil. insistentes narcoticæ, quam obtinet. Disputatio, me hercle, citra necessitatem. Etenim statuatur calidum, reputetur frigidum, quid inde? nec enim in copia adhibetur tanta, vt metuenda inde inferre possit incommoda. Verumtamen calidum potius dicendum esse quam frigidum, potiores euincunt rationes: nec obstat vis narcotica, vtpote quæ non à frigiditate, sed occulta qualitate procedit. Similē enim ναρκωσιν obseruare licet in nōnullis correptis peste, febribusue malignis & ardentibus. In quibus sane quicunque narcosin ad frigiditatem referre voluerit, igni frigiditatem attribueret.*

PRÆPAR.

1. *Extractum Opij Quercetani.*

℞. Opij tenacis (non emarcedi,) q. v. scinde in bracteolas tenues & exiguas ac in patina vitreata moderato calore (arenæ) exicca (cauendo fumum) donec in puluerem digitis comminui possit & fœtorem amittat. Sic 🜁 fœtidum discussum, in quo omnis vis narcotica.

℞. Opium hoc 🜁e suo narcotico exutum, extrahe s. a. Tincturam cum 🜋 fortissimo, (vel succo Limoniorum) abstrahe dein menstruum in MB ad melliginem seu extracti formam. *Hartm. in Croll.*

N. *Feces quæ post Tincturam extractam remanent inseruire possunt anodynis externis inde concinnandis, e. g. in Podagra, &c.*

2. *Aliud Quercetani Extractum Opij & Hyosciami,* quod placet appellare.

Extractum Olij succati.

℞. Succi seu Extracti Hyosciami ℥x. (vide Hyosciam.) opij præpar. i. e. ad ignem exiccati, vt dictum ℥x. vel vj. Digerantur lentò calore cinerum. Sic attrahit opium tantum succi, quantum sufficit, quod residuum erit ab attractione, seorsim separabitur per inclinationem & exhalationem. Ex eo autem quod coagulatum est extrahe Tincturam cum succo Limoniorum s. a. donec animaduerteris succum non amplius colorari. Tinctos liquores decantatos digere denuo, vt crassiores feces subsideant, quas secerne.

N. *Laudanum opiatum maius Quercetani ingreditur.*

3. *Extractum Opij Angeli de Sala.*

℞. Opij in frustula concisi ℔. ß. humectetur aceto ros. ℥ij vel iij. atque exponatur igni & sarragine ferrea, continuo agitando vt liquescat, vaporque opij 🜁reus ac noxius vna cum + in auram abeat, opiumque refrigeratum friari ac puluerisari queat.

N. *Ignis caute administrandus, ne ἐμπύρευμα contrahat.*

Hinc ℞. opium illud puluerisatum ros. lbiij. stent in calore arenæ (saltem aliquot horis) vt soluatur, dein cola

cola per colum linteum, cum expressione ac coagula. Hinc solue denuo in Qu.E. Sambuci rectificatissima: clarifica cum album.oui ac inspissa ad consistentiam pilulis aptam.

N. *Sal ✢ ros. operationem opij (cum quo iungitur) non modo mitiorem reddit, sed & vim eius diaphoreticam confortat, vt vel sudor haud sine leuamine subsequatur.*

4. *Extractum Opij Crollianum.*

℞. Opij (purgati prius in liquore hissopi, vel aqua ♋ata,) q.v. extrahe s.a. cum 🜄 decanta & abstrahe.

N. *Crolliana hæc extractio non sine ratione reprehensionem incurrit, quia 1. ≙ illud, in quo vis narcotica latitat, humanæ naturæ inimica, per 🜄 tenuius, subtilius, adeoque ferocius redditum, Laudani compositionem deteriorem facit. 2. Spiritus vini suâ natura nihil præter ♀ extrahit, sale intracto, quod potissimum tamen requirimus. Præstat itaque cum aceto extrahere, quam cum 🜄.* Hartman. in Croll. Brendel.

5. *Laudanum opiatum.*

Laudanum opiatum, nihil aliud est quam Extractum Opij admixtione alexipharmacorum, cordialiumue, & sim. correctum. Dicitur autem Laudanum, quasi laudatum medicamentum, ob insignes operationes, quas vel in grauissimis morbis præstat, quales sunt 1. dolores sedare. 2. somnum inducere. 3. omnes fluxiones sistere. 4. ardorem mitigare. 5. Naturam confortare, Inquietos spiritus in Phrenitide, Arthritide, Epilepsia, & sim. compescere. Variæ porro laudani huius descriptiones circumferuntur, quarum tamen præcipuæ sunt sequentes.

6. *Laudanum Opiatum.*

℞. Extr. Opij (Quercet. vel Sale) liquidi adhuc instar mallis ℥j. Magister. vel sal. corallor. perlar. añ. ʒß. Extract, croci (cum 🜄 facti) ʒij. M. omnia diligenter & serua. In fine addi possunt aliquot guttulæ ol. caryophyllorum.

N. *Alij spir.* ⊕ *admiscent.*

Hoc Laudanum est pene inculpabile & secure sine omni alicuius peregrinæ affectionis metu potest administrari.

Dosis à gr. ij. ad iij. *Hart. in Croll.*

7. *Laudanum Opiatum Querc.*

℞. Extr. seu Essent. Opij, ℥ij
Extr. Croc. (cum aq. Limon. fact.) ℥j.
His confusis adde.
Pulu. Hyacinthor.
Corallor. añ. ʒiß.
Terræ sigill. ver. ʒj.
Bezoard. ver. (s. Extracti Bezoardici. *V. l. 2. c. 57.*
Vnicornu.
Ambr. gryf. añ. ℈ij.

M. exacte, continuo agitando ad 🜄 lentum, donec ex materia frigefacta pilulæ formari possint.

Vires. *Insignes ac suspiciendas percipies huius anodyni effectus, quod te spe nunquam frustrabit. Nam confert citra molestiam & cerebri vllam perturbationem, aduersus omnis generis dolores, à quacunque causa subortos, contra omnes hæmorrhagias, in quacunque corporis parte fuerint, contra omnes defluxiones & fluores ventris, dysentericos, hepaticos: lientericos, & sim. & ad inducendam gratam tranquillitatem in febribus ardentibus, in quibus ipsi rationis senses læditur, & in phrenesin æger plerunque delabitur.*

Dosis pilula vna ac altera magnitudine grani piperis. *Querc. in Pharm. Rest. c. 25.*

 8. *Aliud.*

8. *Aliud, Laudanum Opiatum Quercetani*, quod libet appellare.

Laudanum Opiatum maius Querc.

℞. Extract. Bezoard. Quercet. (nondum inspissat.) *Dosi vt l. 2. c. 57.*

Extr. Croci ex croc. ℥iiij. cum ▽ ♉ at. ex succo limon. vel pomor. redolent. acuata cum ♌ u ⊕, vel ℴℴ ♎.

Extr. Myrrhy ac mumiæ, (vt sequitur)

Extr. Opii succati (quale & quantum supra paratum,) sc. ℥vj.

Misce & lento ▽e religantur ad consistentiam mellis.

Dein adde:

Succin. Citrin. præparat. (i.e. super quo 🜄 opt. aliquoties (4.) deflragrarit.) ℈iiij.

Sar. Perlarum.

Corallorum. an. ʒij.

Terræ sigill. opt. ʒiß.

Pulu Bezoard. ver.

Oss. de C.C.

Vnicorn. ver. an. ʒj.

Ambr. grus. ʒß.

Misc. opt. in fine addendo ℴℴ Anis.

Fœnic. an. gr. xij. vel xv.

serua pro vsu.

Dosis, est magnitudo piperis, vel *gr. ij. iij.*

Extractum Myrrhæ ac Mumiæ fit:

℞. Vtriusque an. ℥ß. dissolue in hydromelite vinoso ad △m, traiicéque calide per chartam, quia viscosa est solutio.

9. *Aliud Laudanum Opiatum, Anodynum specificum Paracelsi.*

℞. Opii Thebaic. ℥j.

Succ. aurant. acid.

Cydon. an. ℥vj. (alii addunt & ▽ spermat. Ranar. tantundem.

Cinamom.

Cariophyll.

Croci or. an. ℥ß.

F. digestio leni calore Solis vel fornacis per ⊠m, dein exprimantur & imponantur iterum:

Moschi ℈ß.

Ambræ ℈iiij.

Magist. Corall.

Perlar. an. ʒß.

Misce, digereque iterum per ⊠m postea adde

Quint. Essent. auri. ʒß.

Misce exacte.

N. *Hartmannus omissa Q. E. auri remanentiam incinerare, atque Sal inde extractum priori mixturæ admiscere iubet.*

Vires. *Anodynum specificum est Paracelsi ad auferendum quoscunque dolores internos & externos.* Hartman. in Croll. Sala in Opiolog.

10. *Aliud.*

Nepenthes aureum Angeli Salæ.

℞. Extr. Opij (Salæ) ʒß.

Croci (vt in laudan. opiat. maior.) ℈ij.

Lap. Bezoar. seu Tinctua. auri, ℈ij.

Resin. ligni aloes.

Ambr. grys. opt. an. ℈j.

Misce & incorporentur simul in vase vitreo, eoque bene clauso seruentur. *Sala in Opiologia.*

11. *Laudanum Opiatum Crollij.*

℞. Opii Thebaic. ℥iii. purgetur in ▽ hyssop. dein extrahatur cum 🜄.

℞. Succ. Hyoscyam. debito tempore collecti, & in ☉ inspissat. ℥iß.

F. Extractio cum 🜄.

℞. Spec. Diambræ.

Diamosch.

Diamosch. an. ℥ii.ß.
F. Extract.
Hisce Extractis per ☒ ses 2. digestis admisce.
Mumiæ transmar. ℥ß.
Sal. Perlar.
Corall. an. ʒiij.
Liquor. succin. per alcohol. vini extract.
Off. de Corde Cerui.
Lap. Bezoard.
Vnicor. animal. vel minoral. an. ʒj.
Moschi.
Ambræ, an. ℈j.
Est in defectu genuini auri potabilis, nullis corrosiuis inquinati, addantur in fine.
🜇 Anisi.
Carui.
Arantior.
Citrior.
Nucist.
Caryophyll.
Cinamom.
Succin. an. gr. xij.
F. Massa pilularis.

N. 1. *Radices & Cortices Hyoscyami iuniores recentes, (abiecto interno trunco lignoso,) colligantur ☉ & ☾ existentibus vel in ♈, vel in ♎, ante plenilun. Alij colligunt, si fieri possit, in ipsa hora, quando ☾ in dictis signis renouatur. Expressus succus depuratus inspissatur ad consist. mellis, dein extrahitur cum 🜅 inspissaturque l. △.*

N. 2. *Succus Hyoscyami & Opium (antequam reliquis misceantur,) prius reiiciant sua 🜔a, & venena noxia, (quæ spumæ instar superficiem petunt.)*

N. 3. *Pro muliebribus propter suffocationem matricis omittantur Moschus & Ambra, vel corrigantur adiectione granorum aliquot Castorei.*

N. 4. *Ex remanentia incinerata Sal extractum mixturæ misceatur.*

N. 5. *Extractiones illæ digerantur per menses 2. dein abstrahatur 🜅, addanturque pulueres.*

N. 6. *Oleis, quia difficulter extracto miscentur, prius in vicem mixtis, aliquot guttæ 🜅 affundi solent, & diligenter commisceri, ita facile compositioni miscentur.*

N. 7. *Compositio lenissimo calore per mensem fermentari poterit.*

Dosis è gr. ij. ad iiij.

12. *Laudanum Opiatum Clar. Sennerti.*

℞. Opii purific. ℥j. F. Extr. cum 🜅.
℞. Spec. Diambr. ℥j. F. Extr. itidem cum 🜅.

Hinc affundatur Extracto Opii, (ad syr. consistent. inspissato,) Tincturæ Diambræ pars dimidia & succ. extr. rec. purific. ʒvj. stent in digestione ♂ 20 sæpius agitentur, vbi 🜅 maxima pars exhalauerit.

Adde

Extr. Castor.
Solut. Corall.
Perlar. an. ʒß.
Essent. Croci ℈j.

Affund. Tincturæ Diambræ reliquum, lentoque ▽, 🜅 exhalet.

Sub finem adde:

🜇 Citri.
Cinamom.
Caryophyll. an. gr. iij.
F. Massa instar Extracti.
Dimidiæ parti adde.
Moschi.
Ambræ an. gr. vi.
Reliquum reseruetur pro fœminis.

13. *Laudanum simplex Plater.*

Laudanum simplex habetur in obseru. Plateri p. 455. ex ʒj. bdell. in succo

succo plantag. emolliti & ℈j. opij in 🜄 soluti F. massula, cuius dosis gr. vj.

14. *Aliud.*

℞. opij super laminâ ferreâ exiccat ʒij.
Styrac. calamit.
Labdan. añ. ʒiß.
Ol. garyoph. gutt. iiij.

Malaxentur in mortario calido & formentur pilulæ magnitudinis pisi pondere gr. 4. aut 5. detur vnica.

15. *Laudanum liquidum.*

Fit ex opij desiccat, super laminâ ferreâ ℥ß.
🜄 opt. rectific. ℥vj.
♌, ⚗ opt. ʒß.
Croci Anglic.
Specierum diambr.
Diaromat. ros. añ. ℈iiij.
Ambr. gris. ʒß.

Infundantur simul matracio clauso, digerantur calore lento per 20. ☍ continuos, coletur per chartam & colatura seruetur. Est iis accommodatum, qui pilulas sumere nequeunt.

Dosis à gr. 4. ad 8. &c.

16. *Laudanum solidum S. Closs.*

Totum Laudanorum artificium consistit in correctione opij, quæ fit per diutinam digestionem in ✠ (sp. 8. dierum) quæ ter cum nouo ✠ repetenda venit, abstrahatur postea ✠. à tincto liquore ad consistit. Extracti.

℞ extracti Opiatici ℥ij.
Croci (in p. 8. aq ros. & spir. vin. parte vnâ facti) ℥ß.
Castor. eodem modo parati ℥j.
Extr. spec. Diabr,
Diamarg. frig. &
Diamosc. dulc. in ✠ mixtim parat. ℥iiij.
Magisterij corallini 🜍 lati ʒvj. M.

vt artis est. Seruetur in vitro ad dimidias solum pleno quia post paucas horas fermentari incipit, quod dum fit, agitetur sæpè spatulâ ligneâ.

Dosi gr. iij.

N. *Essentiæ & cariora omnia quæ vulgariter Laudanis adduntur, pretium potius, quàm virtures augent.*

17. *Laudanum pectorale valdè excellens Ang. Salæ attributum.*

℞. Extracti Opii liquidi in part. iij. 🜄, & parte 1. aq. sol. per digestionem 3 ☍ in B. parati ℥. Croci.
Florum 🜂 Benzoinat.
Aloës lucid.
Myrrh. el. añ. ʒii. puluerisentur &

M. calidè, addendo spiritus ⊖ ʒi. (ad promouandam fermentationem.)

Hoc Laudanum tutissimè exhibetur phthisicis à Catarrho, Asthmaticis tussientibus, cum extracto succi glycyrrh. In Epilepsiâ aërea cum sanguinis efferuescentiâ, hæmorrhagiâ, capitis dolore. In dentiũ dolore dissoluitur in + & applicatur denti. *Dos. eadem cum superiori.*

N. *Plures insuper Laudanorum descrptiones passim reperiuntur, vt in Alchymia Libauit, l. 2. cap. 1. in Opiolog. Cl. Dn. D. VVinckleri, Freytagij, & sim. quo curiosum Lectorem remittimus.*

12. *Pilulæ Narcoticæ Plateri.* Vid. lib. 2. c. 74.

CCCXCV. *Opopanax.*

Ὀποπάναξ, *Dioscor.* Opopanax. Gummeus est succus ex panacis heraclei sauciata radice effluens ac concrescens.

Dicitur Opopanax & Opopanacum,

cum, *Cord. hist. Cæs.* Planta autem insignitur, πάνακες ἡρακλεῖον, *Dioscor.* Panaces Heracleum, *Matth. Cast.* Panax Heracleum, *Lob. Dod. Ger. Pan.* Herculeum, *Cæs.* primum, *Tab.* Panax Sphondylii folio, *C.B.* 3.

Vires. *Calf.* 3. *sicc.* 2. *emollit, digerit, flatus discutit, purgat pituitam, crassam & lentam, à partibus remotis, cerebro, neruis sensoriis, iuncturis, Thorace, (de quo Class. 4.) vuulæ delapsæ opitulatur, (suffitu in os immisso.)*

N. *Signa bonitatis, color extus flauus, intus albus, aut subflauus, sapor valdè amarus, odor grauis, consistentia pinguis, facile in aqua solubilis, leuis, tenerat, friabilis, galbani instar lactescens, dum resoluitur ad lacteum liquorem propius accedens, Improbatur Opopanax niger ac mollis.*

PRÆPAR.

Opopanax, styrax calã, bdell. labdan. parum admodum olei profundunt.

P.

CCCXCVI. *Pissasphaltos.*

Πισσασφαλτὸς } Natiuum *Eruuvachs.*
Πισσασφαλτὸν } Factitium.

Natiuum describitur à Dioscoride, quod nascatur in Apollonia Epirotar. Item quod ex Ceraunijs montibus deuoluatur, & impetu fluminis raptum rursus æstu in littus expuatur, ibique concrescat. Hac ratione nihil aliud esse videtur quam ἄσφαλτος, de qua l. 3.

Factitium, est compositum quid seu mixtura ex pice ac bitumine (vnde & nomen accepit,) videturque id esse, quod nostrates ἄσφαλτον vocitant seu bitumen Iudaicum.

N. *Sunt qui Pissasphalton mumiam Arabum dicunt, de quo lib. 5. in homine.*

Vires. *Calf.* 3. *& sicc.* 2. *dolori capitis, alijsque eius morbis à frigiditate obortis medetur.*

CCCXCVII. *Pix.*

Πίσσα. Pix, *Pech.* Est pars Resinosa ex accensis tædis, i.e. arboribus resinosis per senectutem nimiâ pinguedine q. strangulatis, colliquata.

Modus fiendi rusticis committitur, qui in nonnullis locis, vbi arbores resinosæ abundant, inde victum lucrantur: fitque ad modum quo destillatio per descensum feri solet. Rogus scil. tedarum resinosarum contegitur vndique termitibus, & terra, ne qua exhalatio fieri queat: hinc subdunt ignem per foramen relictum, quo fit vt resinosa pars colliquata in canales affabre subditos effluat, initio liquidior, hinc crassior, vltimo crassissima. Affertur autem copiose ex Finlandia, vbi rogos eiusmodi plures non citra oblectationẽ vice] vna & eadem conspexi, abietem enim ac Pinum copiose illa alit.

Dicitur Pix liquida, Pisselæon, *Dioscor.*

N. *Arbores resinosæ sunt inprimis Pinus, Abies, Larix, Terebinthus, Cedrus.*

Pix illa vbi denuò coctione purgatur, seu si mauis dephlegmatur, crassescit magis ac magis, diciturque Pix sicca, Palimpissa, Pix naualis (quod nauibus picandis adhibeatur, non quod à nauibus maritimis derasa sit, quippe hæc appellatur Zopissa,

Vires. *Vt resinam sapit, ita & resinarum Vires obtinet, idque eo magis, quo liquidior pix fuerit, sicca enim exiccat fortius: facultatis itaque pix liquida est calfacientis, discutientis, mollientis, di-*

gerentis, anodyna, &c.

PRÆPAR.

Ol. stillat. Fit l.c. per Ret. per se, vel addito sabulo.

Vires. *Maxime prodest ad vulnera capitis, & ad puncturas ex causâ frigidâ egregiè facit.*

N. *Multum olei fundit.*

R.

CCCXCVIII. Resina Terebinthi s. Terebinthina Cypria

Terebinthina in officinis Resina est liquidiuscula, referens balsamum siue oleum crassiusculum, colore ex albo flauescens, sapore acris, lenta, cutique tenaciter adhærens. Estque duplicis generis. Resina scil. Terebinthi & Resina Laricis. Resina Terebinthi ῥητίνη τερμινθίνη. Resina Terebinthina (Auicennæ gluten Albotin) est ea quam Officinæ Terebinthinam Cypriam Venetam, Paracelsus Lorchet appellant. Terebinthina Resina. *Matth.* Ter. vera, *C. B.* 1.

Optima censetur clara, pellucida alba, vitrei coloris in cæruleum vergentis, acris & odorata. Præfertur item quæ ex Cinio Insula affertur, post hanc Lybica, tùm Pontica; tandem Cypria, Syriaca, Iudaica. Arabica Terebinthus arbor est mediocris magnitudinis, in plurimis regionibus sponte familiaris, v. g. in Hispania, Syria. Sicilia, &c.

N. *Terebinthinam veram officinis esse ignotam autumat Clusius, officinalemque esse resinam abiegnam è nouellis abietibus collectam.* Videsis class. 1. in abiete.

Vires. *Facultates Terebinthinæ ex lib. 2. sub titulo de Resinis huic referre licet. Excellit enim Terebinthina, præ reliquis Resinis, vnde & facultatibus præpollet. Confert intrinsecus præcipue in tussi aliisque pulmonum affectibus (cum melle,) in vrina ac aluo cienda: conuenit Epati, Lieni, Renibus, Vesicæ, expectorationi purulentæ ac phthisi incipienti succurrit, calculum pellit, arthriticos affectus iuuat, vterum à saburra liberat. Extrinsecus vsitatior est terebinthina laricea, quæ huius vicaria in defectu esse potest, viribus iisdem pollens, sed imbecillioribus.*

N. 1. *Lauari solet in aqua appropriata, & hinc exhiberi.*

N. 2. *Exhiberi potest* 1. *per se, placentulis quas oblatas vocant, inuoluta.* 2. *In aqueo liquore, adiecto tantillo Vitelli oui, sic lacteum scil. exhibet liquorem.* 3. *Inspissata aliquantulum & in pilulas redacta. Verum ob euanescentiam spiritus præstant modi priores, vel si placet, formentur modo sequenti.*

Pilulæ de Terebinthina cum Rhab.
Pilulæ Podagricæ.

℞. Terebinth. Cypr. ℥j coq. in ▽ chamæpyt. dum albescat hinc adde Rhab. opt. pulu. ʒvj.
Iv. arthetic.
Succin. alb. añ. ʒij.
Glycyrrhiz. ʒj.
M. & F. Massa.

Vires. *Faciunt ad remouendam materiam calculi & podagræ.*

Dosis ʒß. ad ʒj. &c. *Greg. Horst. part. 1. lib. obseru.*

N. *Crato easdem habet, sed paulo secus, cons.* 143.

CCCXCIX. Resina Laricis. s. Terebinthina vulgaris.

Resina Laricis est, quam Terebinthinam vulgarem, seu Terebinthinam simpliciter

simpliciter ita dictam, vocant. Hæc quanto Terebinthinæ priori similior, tanto quoque præstantior æstimatur, adeoque optima, quæ purissima, odoratissima, aliquantum translucida, & quæ ab intincto digito contumaciter & æqualiter diffluit.

Vires. *Calfac, emollit, abstergit, Vsus præcipuus intrinsecus in pulmonibus expurgandis, in gonorrhæa sistenda (cum ▽ plantag. ac succino,) vrinam ac aluum ciet. Extrinsecus Chirurgis vsitatissima est, fereque in Emplastris omnibus adhibetur, mouet enim pus, maturat, scabiei cutis medetur.*

N. *Sunt qui Therebinthinam, in cereuisia infundunt atque simul deferuere sinunt, pro potu ordinario in præseruatione calculi, viscerumque obstructionibus.*

PRÆPARATA.

Ex Terebinthina sola vulgari fieri solent, ad quem modum tamen & reliqua tractari poterunt.

Suntque 1. *Spiritus Terebinthinæ.* 2. *Oleum Terebinthinæ.* 3. *Balsamus Terebinthinæ.* } *Horũ præparationes.* Vide. l. 2. de oleis.

N. *Oleum ac balsamus rarò seorsim, crebro coniunctim extant.*

4. *Colophonia.*

Vires. *Spiritus calfacit, siccat, attenuat, vrinam ciet, tartaream mucilaginem resoluit. Hinc confert in tussi, aliisque Pulmonum affectibus tartareis, in Lienis & vteri obstructione, in calculo Renum & Vesicæ, in stranguria, gonorrhæa virulenta, vlceribus penis ex lue venerea.*

Dosis à gr. iij. ad vj. & vltra.

N. *Vrinæ odorem Violaceum conciliat.*

Balsamus calfacit, attenuat, mundificat, consolidat. Hinc adhibetur feliciter membris frigore rigidis, tumoribus scirrhosis, vulneribus inueteratis ac putridis, gangrænæ, fissuris pedum à frigore oriundis (pernionibus) quas efficaciter curare creditur.

N. *Conrad. Runtath commendat summè spiritum Terebinth, mellitum, cuius guttulas 4. 5. 6. in liquore conuenienti quotidie exhibet ad calculum Renum & Vesicæ atterendum, Parat ex mellis puri part. 2. & Terebinth. p. 1. mixtis exacte, & per Ret. vel* 🜄 *destillatis.*

5. *Oleum cœruleum Terebinth.*

Fit S.S.S. in Vesicâ cupreâ ex scobe radicum pinguium abietinarum cum flore chamom. affusâ aq. q. s. fermententur per dies aliquot, donec Thereb. abieti inhærens tincturam ♀ is ad se attraxeri, quam in olei eius prolectatione secum in 🜄 rapit, sibique per omnia miscet. *Est vulnerarium incomparabile, si Thurnheusero creditur.*

6. *Tinctura Therebinth.*

Euaporet ol. flauũ illius leniter in scutellâ, dũ restet Colophonia rubentissima è quâ tincturâ cũ 🜋 trahitur, eoque remoto balsamus relinquitur quo renes inungũtur in doloribus Nephrit.

7. *Sal volatile Thereb. purgans.*

Describ. in Myroth. Fabri.

8. *Pilulæ de Therebinthina cum Rhabarb.*

Terebinth. cypr. ℥j.
Coq. in aq. chamæpytios dum albescat.
Hinc adde Rhabarb. opt. pulu. ʒvj.
Iuæ arthetic.
Succin. alb. an̄. ʒij.
Extr. Glycyrrhiz. ʒj.
M. F. Massa.

N. *Crato aliquot huiusmodi descriptiones exhibet, atque Rhabarbarum in minori quantitate immiscet.*

Vires. *Commendantur in præseruatione arthritidis, calculi,&c. Assumuntur singulis trimestribus,&c.*

Dos.ad.ʒj.

Greg. Horst.*lib.* 1.*obseru.*

S.

CCCC. Saccharum.

Σάκχαρ, σάκχαρον, μέλι καλάμινον, ἅλς Ἰνδικός, Sacchar, Saccharum, Zucharum, Zacchar, Zaccharum, Succharum, mel Harundinaceum, mel Cannæ. *Arabib.* Zazar, Sudur, Sutter. German. *Zucker.Vid.Matthiol.*

Succus est plantæ cuiusdam arundinaceæ, non solum in India, sed in multis Asiæ & Africæ locis, quinimo & in Europæ quibusdam Regionibus vernaculæ.

Exhibet autem Saccharum, partim incisione Trunci, vnde Saccharum instar Lachrymæ extillat, quod rarum est, partim elixatione potissimum medullæ ac radicis, donec s. saccharum in fundo instar salis concreuerit.

Planta illa sacchatifera inscribitur Arundo saccharifera, *C.B.*2. scil. inter arundines Indicas. Arundo saccharata, D*alech.in D.* Arundo saccharina Indica, *Lob.* Ar. & Calamus Saccharinus, *Lob.*

N.*Sunt qui saccharum Veteribus incognitum fuisse statuunt, sed falso. Mentionem enim sacchari faciunt sub nomine mellis in cannis concreti, mellis arundinacei,* Galen. 8 Meth. & 7. simpl. Dioscor. l. 2. c. 75. *Hinc* Paulus Ægineta, l. 7. c. 3. *Salem Indicum vocare videtur, quod interdiu superueniente Solis calore induretur & concretum Salis effigiem referat. His* 3. *adstipulatur Plinius* l. 14. c. 18. *Sic & Auicenna* Fen. 1. Can. 4. tetr. 2. c. 23. *salem scil. appellat, qui ex India aduectus, colore sal. dulcedine mel. repræsentet.*

Denominationes sacchari sumuntur tùm à locis, vnde plerunque asportatur, tùm ab elaboratione, qua depuratur, Officinisque communicatur.

A loco natali dicitur 1. Saccharum Madariense, vel Mederiense, à Medera Insula. 2. Saccharum Canariense, Canarium, à Canariis Insulis. 3. S. Thomasinum seu Thomæum, ab Insula S. Thomæ. 4. Sacchar. Maltanum, Melisium, siue Melitheum, Cibale, à Maltha, seu Melitha Insula. Sic dicitur & 5. Valentinum à loco refinationis, qua Valentia Hispaniæ celebris est.

N.*Madera, Canariæ, S. Thomæ Insulæ, sunt Insulæ in Athlantico mari sitæ, Africæque vicinæ.*

Ratione elaborationis, saccharum, vel est non finum, vel refinatum, seu finum, vel Candisatum, vulgo saccharum Candi seu Candum, Non finum quod sola coctione in ▽ depuratum est. Adfertur ad nos partim in Pyramidales metas fusum, partim in formam pulueris ac grumorum crassiorum redactum. Non finum in puluere Materialistis Cassonada vel Castonada vocari solet, forsan, à Cistis, quibus inclusum ad nos aduehitur, Cista enim Germanis inferioribus *Kast* appellatur. Aliis saccharum miscellaneum, quod ex diuersis saccharis commisceatur. Estque hoc saccharum tum minus excoctum, tum quoque minus purgatum, vnde & minus candidum, quippe quo magis depuratur, eo magis albescit. Hinc diuersi coloris exhibetur, album, gryseum,

gryseum, pallido citrinum, citrinum purpureo-nigricans, &c.

Non finum in metis, est pulueratum illud saccharum, vlteriori coctione in ▽ excoctum, despumatione (citra refinationem) clarificatum, in formulas pyramidales vsitatas effusum, qua ratione à sordibus feculentis per foraminula formularum illarum destillantibus sequestratur.

Resinatum seu finum est, quod lixiuio (ex calce viua cum ▽ facto) solutum, excoctum, despumatum, & postmodum inspissatum, inque formulas effusum est, inferiori parte perforatas, vt feculentus glutinosus succus defluat.

Saccharum candisatum, vulgo saccharum candi s. candum, saccharum candium, saccharum crystallinum, saccharum lucidum, Germ. *Zucker. Candit*. Est saccharum depuratum, candisando in crystallinam formam s. a. redactum, ad modum quo folia crystallisari diximus. Estque album vel rubrum: album fit ex Canariensi; rubrum ex Tomasio.

Delectus 1. Ex loco natali optimum habetur Mederiense, hinc Canariense, tertium locum sibi Melisium vendicat, vltimum Tomasium. 2. Ex colore, purius æstimatur album, hinc gryseum & denique rubrum.

N. *De Saccharo refinato, vtrum non refinato præstet, dubium mouetur. Negatiuam habet Tabernæmontanus, Herbar.* l. 1. c. 41. *Affirmatiuam tuetur Angelus Sala in sua Saccharologia*, l. 1. c. 4. *Verum mallem ex Scopo rem decidere, quo refinatum, quia aliquantulum acrius est, præstat in attenuatione, incisione, abstersione; non refinatum in lenitione, læuigatione, adeóque in pulmonum vitiis, & cæt.*

PRÆPARATA.

1. *Saccharum Penidium*. Hoc fit. ℞. saccharum q. v. dissolue & clarifica per alb. oui. Hinc cola ac inspissa lentè, donec bullæ magnæ apparuerint. Hinc retrahe ab ▽, vt bullæ resideant, effundeque in tabulam oleo amygd. illitam atque vbi nonnihil indurerit, de vnco suspende, manibus celeribus (amylo conspersis) distrahe in formam debitam ac repone.

2. *Saccharum Rosatum.* Fit ex sacchar. in succ. ros. soluto.

3. *Saccharum Violatum.* Fit eodem modo cum succo violar.

4. *Aqua seu spiritus acidulus.* ℞ Sacchari (℔ij.) destilla ex cucurbita vitrea sat alta & ampla (quippe facile in altum attollitur,) △ arenæ per gradus (*NB.* vel Retortam adhibere poteris,) sic extillat aqua acidula, cum oleo supernatante: Rectifica ℞ si placet, oleumque à spiritu separa.

Vires. *Spiritum hunc in dissolutione lapidum, aliorumque crustaceorum adhibere licet, & est instar spiritus Guaiaci.*

5. *Oleum.* Ex prioribus patet.

6. *Sal.* Ex relicto capite mortuo, vlterius incinerato elixiuiatur.

7. *Liquor seu syrupus.* ℞. Sacchar. cand. q. v. affunde 🜄 ad eminen. digit. 1. accendatur, efflagretque ad consistentiam syrupi.

Vires. *Prodest in tussi, aliisque affectibus pulmonum, incisione ac læuigatione opus habentibus.*

N. *Liquor hic apud vulgum vsitatissimus est, magnaque æstimationis.*

8. *Liquor* alius. Inde Saccharum candidum albumini oui cocti ad duritiem, repone ad liquescendum.

Vires. *Exhibetur ad tussim & asperitatem gutturis infantum. Extrinsecus confert oculorum rubedini.*

9. Essentia & crystalli Sacchari.

Essentiam & crystallos Sacchari parauit, vt reperies publicatum centur. 3. artic. 20. Kesleri. Addidi autem pastæ ex sacch.& ⚹ factæ cochleare vnum aut alterum ol. ♀ri, materiam relinquo indigestione cinerum per 24. horas, postea pro ℔j. sacch. affundo 🜄 non rectif. mens. ß. digeratur, denuò, habebis Tincturam corroborantem.

Dos. cocl. ij. Sam. Closs.

CCCCI. *Sagapenum.*

Σαγαπηνόν, *Diosc.* Sagapenum, Saconium, *Offic.* Serapinum, *Matth. Cord. hist. Cæs. Sirapinsafft.* Est lachryma seu Gummi arboris cuiusdam ferulaceæ, eiusdem cum succo nominis, ex qua sauciata educitur.

Nascitur in Media Regione, vnde Alexandriam, ac hinc Venetias atque in alia Europæa loco transportatur.

Optimum censetur syncerum translucidum, foris colore fuluo vel ruffo intus albido, gustu acre, odore graui, porriunque æmulans.

Vires. *Calf. 3. sicc. 2. attenuat, aperit, substantiæ est tenuis: tanta extrahendi vi pollere dicitur, vt quoque spicula ex carne eliciat: purgat lentos & crassos, imò & serosos humores, ex ventriculo. intestinis, vtero, renibus, cerebro, neruis, iuncturis, pectore. Hinc prodest in hydrope, tussi inueterata, asthmate, cephalalgia, spasmo, epilepsia, paralysi, tremore artuum, in obstructione & tumore splenis, febribus intermittit, dolore colico, menses ciet, (sed fœtum enecat) vrinam mouet. Extrinsecus conuenit in pleurisi, aliisque tumoribus ac doloribus. mitigatione ac resolutione opus habentibus. Fumus excitat Epilepticos, hordeola Ciliorum sanat.*

Dosis à ʒß. ad ʒj.

N. 1. *Ventriculo ac Epati quia nō adeo familiare est, corrigitur tertia parte Mastiches, Cinamom. Zinziber. &c.*

PRÆPARAT.

1. *Sagapenum depuratum.* Fit vt depuratum ammoniacum.

2. *Pilulæ de Sagapeno.* Vide Dispens. August. & Cordi.

3. *de Sagapeno Camilli.* Videsis apud Quercet. & supra l. 2.

4. *fœtidæ.* Vide Disp. Aug. &c.

5. *Oleum stillat.* Fieri poterit vt ol. Gum. Ammoniac. per ☧ in ⛬.

CCCCII. *Sanguis Draconis.*

Αἷμα δρακόντιον, *Dioscor.* Sanguis Draconis est Lachryma arboris cuiusdam, instar sanguinis exiccati, concreta. Soluitur quidem in 🜄, quam lacteum quasi reddit, sed sine mixtione, quippe refrigerata 🜄 subsidet iterum, parietibusque vasis adhærescit, *videatur Cord. hist. Matth.*

Clus. Acosta, C. B. 7. (inter gumi *Drachenblut.*

Aduehitur ex noui Orbis Insula, cui nomen portus sanctus, vbi partim spōte, partim vulnere caudici illato, profluit, arboris illius fructus cerasis similes sunt, detractaque pelle dracunculū exactissimè repræsentant, vnde & nomē lachrymæ succo huic impositū est.

N. *Sunt qui Dioscoridis cinnabarim esse velint.*

Vires. *Refrigerat (aliis caliditate & frigiditate temperatus est,) exiccat strenue,*

nue, astringit, repellit, Vsus eius est præcipuus intrinsecus in exiccandis catarrhis, (impositus capiti) in hæmorrhagia sistenda, vulneribus glutinandis, donibus laxis stabiliendis.

N. *Vmbilico impositus quoque dysenteriæ prodesse dicitur.*

PRÆPAR.

Nulla inde prostant, depurari tamen potest, si in aqua decoquatur, à fecibus decantetur, & denuo inspissetur.

CCCCIII. Sarcocolla.

Σαρκοκόλλα est lachryma gummea in granulis, mannæ seu pollini Thuris similis, colore subrufa, (vel flaua) sapore amara, dulcedinemque (Glyzyrrhizæ æmulam,) post se relinquente. Profluit ex arbore quadam exotica, spinosa ac nodosa, eiusdem cum lachryma nominis, quæ tùm sponte, tùm sauciata lachrymam illam profundit. *Videatur Matth. Cord. in D. & hist. Cæs.*

Eligenda recens, coloris ad pallorem vergentis (vetusta enim rubescit,) saporis amari, substantiæ porosæ, viscosæ, glutinosæ, & quasi spumosæ, facilisque in ▽ solutionis, &c.

Vires. *Calfac. & sicc* 1. *astringit, consolidat, glutinat, coquit, maturat. Vsus præcipui in vulneribus extergendis consolidandis, cicatrice ol. ducendis, vnde & nomen adepta est, &c. Mirifice prodest, & in oculorum fluxionibus, albugine, nubeculis, (maceratur in lacte asinino vel humano ♂ (5) postea cum ▽ Rosar. mixta, ciliis imponitur, addito si libet, tantillo sacchari,) in hæmorrhagia narium, (anacollematis immiscetur.)*

N. *Sunt qui propinant purgandi gratia, crassosque & viscosos humores, ex partibus dissitis, e.g. ab articulis, pulmonibus illa retrahi scriptitant.*

Dosis ʒj. corrigenda est, vt sagapenum.

PRÆPARATA.

Pilulæ de Sarcocolla compos. Vide Dispens. August.

CCCCIV. Succolata.

Succolata est massa in placentas sat crassas formata, rubra saturatò, friabilis, sine odore, non absimilis sanguini Draconis, præterquam sit coloris lucidioris.

Dicitur Chucalate, Chocolate. *Lenscotus part. 9. l. 4. c. 22. Ind. Occid.* Caca vate, *Benzon. part. 5. l. 2. c. 16. & 17. Ind. Occ. Clus. exot. l. 2. c. 28.*

Fructus ex quibus Chocolate conficitur, dicitur Cacao, *Clus. Tab.* Amygdalis similis fructus Guatimalensis f. Auellana Mexiocana, *C. B. 6.* Iaco. *Bertio, Mercatori in Hispaniola.*

Fructus hic arboreus siliquis inclusus, amygdalarum speciem refert colore fuscus. Adfertur copiosus ex Guatimala, adhibeturque loco monetæ, pauperibusque eleemosyna datur. Parant ex hoc tum potum Indis vulgarem, tum massam hanc chocolaten dictam (& potus hoc nomine venit) quæ fit ex dictis granis contusis, & cum aromatibus mixtis.

N. *Primus honor debetur ei quæ in America paratur, posterior, quæ in Hispania ex granis ad vectis conficitur, vetustate paulatim vilescit.*

Vires. *Conferre dicitur ventriculo frigido, pectori, adeóque tussi, purulentoque inprimis, screatui, vertigim. Quin & commendatur summè ad roborandum*

dum vitæ Balſamum, veneremque proritandam.

Vſus eſt, vt manè cum ſaccharo in vino vel cereuiſia calida diluta abſorbeatur.

Doſis ℥ij.ad ℥ß.& vltra.

N. *Fructus huius participem me fecit, Ioh. Petræus. Materialiſta huius Reip. celeberrimus.*

CCCCV. Styrax ſeu Storax calamita,

Στύραξ, Styrax, duplicis generis in Officinis proſtat, ſiccus & liquidus.

Siccus Officinis Storax calamita, (à Cannarum calamis ſic dicta, in quibus olim ex Pamphilia apportabatur,) eſt arboris cuiuſdam gummeus, reſinoſuſque ſuccus concretus, aridus, odoris ſuauiſſimi, *videatur Matth. Cord. hiſt.*

Creſcit arbor illa (Storaciflua, in Syria, Silicia, Pamphilia.

Præfertur Styrax pinguis, lentus, fragmentis albicantibus ruffeſcens, vel flauus odore perſeueranti, qui dum mollitur, melleum liquorem reddit. Improbatur furfuroſus, niger, cano ſitu obductus, inodorus.

Vires. *Calfacit, exiccat, emollit, concoquit, Cephalicus inprimis eſt & neruinus: medetur tuſſi, catarrhis, raucedini, grauedini, vuluæ præcluſæ duritieuè laboranti, extra & intra datus conuenit: immiſcetur cardiacis & lætificantibus, aluum leniter mollit, ſi cum Terebinthina in forma catapotij aſſumatur.*

Extrinſecus ſuffitu capiti adhibetur.

PRÆPAR.

1. *Oleum ſtillat.* Fit ſi Styrax cum 🜄 Roſarum digeratur, poſtmodum 🜨te ex ☓ 🜔etur primum 🜂e leni, dein, quando 🝆 ſtillare incipit, fortiori.

Vires. *Iiſdem confert, quibus Styrax ſed maiori efficacia: gutta auribus inſtillata ſibilum diſcutit.*

2. *Oleum coctum.* Vide Auguſt.

N. *Occurrunt deſcriptiones medicamentorum in quibus & Storax calamita & rubea diſtinctim præſcribuntur, vti ſunt Diacaſtoreum Nicolai, Trochiſci Aliptæ moſcatæ. In his igitur quid per Styracem calamitatam à rubea diſtinctam intellectum velit Nicolaus, diuerſæ ſunt opiniones: Sunt qui Thymiama per Styracem rubeam innui volunt, vt Fuchſ. in compoſit. Medic. & Bauhinus in Pinac. Alij Styracem optimam, quæ in grana confluxit, vt Auguſtani & Cordus. Alij Styracem vetuſtate rubefactam. Verum enimvero cum in præſcriptionibus optima quæque eligenda ſint, adeoque & Styrax in granis recipiendus, vbi calamitæ ſtyracis ſit mentio, per rubram aliud quid intelligere vtique oportet.*

CCCCVI. Styrax liquidus.

Eſt Liquor pinguis, inſtar Balſami craſſus, graueolens.

N. *De Styrace liquido, magna inter Authores diſſenſio. Aliis videlicet nihil aliud eſt, quam ſtacte, i.e. myrrhæ colamen.* [a] *Aliis factitium quid ex ſtyrace calamita in oleo ac vino ſoluta admiſtaque reſina laricea, excocta,* [b] *quæ decoctio vbi refrixerit, ſtyrax liquidus ad fundum ſecedere dicitur, ad ſuperficiem mittens oleoſam ſubſtantiam liquidiorem, (alij expreſſu idem moliuntur.) Serapioni ſtyrax liquidus, eſt oleum ex nucleis arboris ſtoracifluæ expreſſum; at cortex, fructus, ex quo oleum expreſſum eſt, ſtyrax ſicca eidem dicitur.*

Auicenna

Avicennæ styrax humidus fit per decoctionem corticis, estque colore nigro. Fex remanens eidem styrax sicca dicitur, lib.6. c.32. *Dioscorides oleum styracinum appellat, quod ait componi in Syria ex Styrace. De hoc refert quod calfaciat vehementer & emolliat, verum caput dolore afficiat grauetque, & saporem adferat. Quæ facultates in styrace liquido deprehenduntur.*

a] *Matth. in Diosc. lib.1.c.62. Bauhin. Pinac. lib.12. sect.6.*

b] *Fuchs. de comp. med. l.1. c.11.*

T.

CCCCVII. Tacamahaca.

Resina est, ex iis, quæ ex noua Hispania non ita pridem adferri cœperunt. Colligitur ex vulnerata arbore instar populi procera, admodum odorata, cuius fructus ruber est, Pœoniæ semen æmulans. Resina antem colore accidit ad Galbanum, vnguibus est albis, vti ammoniacum, odorem ac saporem grauem refert, cutique tenaciter adhærescit. *Vid. Frag. Monard.* & Indiæ Occid. *part.9. l.4. c.29.*

Vires. *Calfac. in princip. 3. sicc. 2. validæ astrictionis particeps, digerit, resoluit, maturat, tumores emollit, dolores ac status discutit: vterina inprimis est, neruina ac cephalica. Vsus præcipuè externus est. Prunis iniecta naribusque admota, mulieres vteri suffocatione laborantes illicò liberat. Vmbilico Emplastri modo imposita merum suo loco retinet (vsu familiarissimo.) Ventriculum roborat, defluxiones quascunque à capite defluentes reprimit, (linteo excepta, & post aurem alteram saltem vel vtramque applicata, suffituue attracta.) Temporibus adhibita (cerati modo) defluxiones in oculos aut alias faciei partes reuellit, dolorem dentium sedat, (dentibus etiam corruptis indita:) abdomini Emplastri instar imposita vteri fluxum cohibet: magna est efficacia in doloribus articulorum (coxendicis) iuncturarum ac neruorum vulneribus imposita eadem carat, nimirum statim suppurare facit & spasmum prohibet.* Monardes.

N.1. *Adeo celebris est apud Indos, vt ad qualemcunque dolorem adhibeatur, nec aliud remedium norint, modo non adsint inflammationes admodum calidæ.*

N.2. *Inueteratos cruris dolores Tacamahaca Emplastri loco imposita curatos vidi.*

PRÆPAR.

Empl. Stomachicum. Vide l.2.

CCCCVIII. De Tartare.

Tartarus in Medicina pathologica est res naturæ lapidescentis, i. e. in lapides coagulari apta, vel iam demum coagulata: potissimum tamen viscosam ac lentam mucilaginem denotat, quæ nondum induritiem lapidis conuersa est. Hinc deducitur quoque ad officinam, denotatque sal terrestre ex vegetabilibus certis, vel per se, vel artificio separatum.

N. *De Tartari origine non possum quin animi sensa communicem: Rerum principia primitus indigesta sunt, ac veluti, in choatica sua dispositione simplicia: hinc subinde cum maturitate in partes secernuntur crassiores & subtiliores. Crassiores ad elementalem vergunt statum, scil. aqueo terrenum: Subtiliores & potiores exaltantur subinde seu (vti dicitur,) spiritualisantur; i.e. in*

statum spiritus euehuntur. Hæ ergo vbi ad statum deductæ fuerint summum, quem natura intendit, exhibent spiritualem partem, sin minus eædem sint digestæ, vel cum tempore retrogressæ ad statum crudiorem, exhibent Tartarum, constantem scil. ex partibus potioribus aquæ, terræ & salis, adeóque Tartarus pollet viribus insignibus, spiritus vires æmulantibus.

PRÆPAR.

Præparationes Tartari 1. *Depuratus*, 2. *Destillatio*, 3. *Salificatio*.

I. DEPVRATIO.

Depuratio vel fit à sordibus externis, vel parte magis arenosa ac minus solubili: illa lotione peragitur, hæc solutione ac coagulatione.

Lotio seu ablutio: vnde ♀ lotus.

℞. ☐ triti ac cribrati. q.v. affunde ▽ fontanam, calidam (vel lixiuium forte, e.g. ex cineribus clauellat.) agitaque optime, hinc sine residere ac refrigescere, postea decanta aquam vna cum impuritatibus, idque repete aliquoties, donec ♀m sit instar arenæ.

N. *Si lixiuium adhibueris, edulcorare ♀m oportet.*

Solutio & coagulatio, vnde

1. *♀us depuratus Acidum ♀i, Cremor & Crystalli ♀.*

℞. ♀i optime loti, q.v. affunde ▽æ feruentis bonam quantitatem, agita spatula lignea, & soluentur particula ♀i, cola per manicam Hippocrat. dum adhuc calet (aliàs coagulatur rursus, quod solutum erat:) restanti o affunde aliam ▽m feruentem, agita & cola, idque reitera tantisper, donec nil nisi arena irresolubilis restet. ▽s has ♀o imprægnatas repone vt refrigescant, & videbis ♀m purum, partim supernatare instar cuticulæ, partim instar crystallorum vel ad fundum residere, vel parietibus ac bacillis immissis adhærere (vtrumque cuticulam scil. & crystallos collige, exicca atque serua.

N. 1. *Si nimia ▽æ quantitas coagulationem impedierit, euaporare aliquantulum sine.*

N. 2. *Sunt qui cuticulam supernatantem seorsim colligunt (nomine cremoris ♀) & crystallos itidem seorsim (titulo crystallorum ♀i) verum cum vtrumque eiusdem sit naturæ & efficaciæ, distinctionem hanc parui momenti autumo.*

N. 3. *Felicius adhærescent crystalli vasi ligneo.*

N. 4. *Si depuratum hoc ♀m haud satis candidum sit, solue iterum in ▽ feruente, filtra & repone vt ante, ad coagulandum.*

Vires. *Vsus huius ♀ depurati est, crassos tartareosque humores, præcipuè autem in prima ventris regione stabulantes incidere ac attenuare: commodè itaque adhibetur in obstructione Epatis, Lienis, Mesenterij, Renum, in affectu Hypochondriaco, &c. Hinc quoque sibi primas vendicat inter Digestiua vniuersalia, cuius rei gratia & catarcticis præmitti plerumque solet. Quinimo ad laxandam aluum commodissimum medicamentum est, si saltem grano vno ac altero Diagridis vel Gummi de Gamandra acuatur.*

Dosis à ʒß. ad ʒj. vel ʒij.

2. *Crystalli ♀ chalybeati, Acidum ♀, chalybeatum* Sale.

℞. Acidi ♀ ʒiiij. Magister. chalyb. i.e. cræstall. ♂ per spir. ⊕. (Vide in ♂) ʒij.

Crystallos ♂ solue in ▽ fumar. solutionem incorpora cum acido Tartari in mortario lapideo. Exicca iterum ac puluerisa: aromatisetur aliquot

quot guttis ol. Cinamomi.

Vires. *Vtilissimum medicamentum est morbis chronicis, vt sunt obstructio Lienis, quartana, icterus vterque, cachexia virginum, hypochondriaca passio,*

Dosis à ℈j ad ℈ij.

3. *Cremor ♀ chalybeatus compendiosior S.Closs.*

Vbi ∇ impraegnata ♀ puluerisat. ℔j. soluitur in ℔xv. aq. fluuial.) per ebullitionem fuerit resoluta, & ad decidentiam vnius quartae euaporata, iniice in vas ℥iiij. limat. ♂tis moxque ab △ remoue & cola calidè. Habebis cremorem praesoidem & summè deoppilatiuum.

N. *Iniiciatur limitatura dum ∇ feruet nec diu relinquatur, ne cremor reddatur vomitorius.*

II. DESTILLATIO vnde

1. *Spiritus ac oleum.*

℞. ♀ albi crudi loti (vel quod melius depurati,) q.v. destilla ex Retort. vitrea in arena (vel igne nudo) △e gradatim adhibito: primò extillat phlegma, dein spiritus in forma nebulae & tertio oleum pingue. Separa oleum à spiritu, vel beneficio chartae ac filtrationis, vel tritorij gossypiiue auxilio.

N. *Sunt qui spiritum ♀ terna vice supra colchotar rectificant.*

Rectificatio spiritus ♀i. Destilla ex MB tertiâ vel quartâ vice semper visa destillationi inseruientia optimè lixiuio forti eluendo.

Rectificatio ol. ♀i. Affunde quantitatem magnam ∇ (vel ✕ ac destilla per MB separa oleum ab ∇ vt moris, idque rectifica ∇m scil. fragrantem aliquam addendo ac denuo destillando.

N. *Ex residuo capite mortuo extrahi potest sal. Vide suo loco.*

Vires. Spiritus *vim habet, incidendi, attenuandi, resoluendi, discutiendi. Hinc reserat obstructiones viscerum, purgátque per sudorem ac vrinam, ideóque vtiliter adhibetur in Hydrope, Tympanitide, Arthritide, Paralysi, Scorbuto, lue venerea, impetiginibus, scabie, contractura artuum (ex materia flatulenta & humoral. fluida, non ♀ ea coagulata & fixa.*

Dosis à ℈j ad ℈ij.

Oleum intrinsecus adhibitum prodesse creditur aduersus dolorem colicum, suffocationem vterinam, &c.

Dosis gr. iij. iiij.

Extrinsecus, admisceri potest vnguentis contra scabiem communem vel luis venereae, &c. *Vide Crollium, Sennert. in Institut. Salam. in Tartarologia.*

N. *Spiritum ♀ ex musto parat Forsterus p. 1000. de morb. ♀reis, collectis scil. crystallis euaporatione lentâ in quibus spiritum ♀i primaterialem remanere credit.*

2. *Spiritus Tartari compositus.*

℞. ☐ purum, destilla vt moris, prodeatque phlegma spiritus ac oleum. Ex capite mortuo extrahe ⊖ quod solutionibus ac coagulationibus purificatum coniunge cum phlegmate spiritu ac oleo: Hinc digere in MB vase clauso, donec ⊖ totus solutus sit, cum hoc liquore impasta argillam siccam formaque globulos & destilla ex Retorta, igne nudo (vt destillatur spiritus ⊖i,) prodibit cum spiritu & oleo, Sal totus spiritualiter in posterum à spiritu ♀i inseparabilis: Oleum foetens separa à spiritu, vt moris.

Vires. *Penetrantior & efficacior est priori.*

3. *Spiritus ♀i ⊖latus seu spiritus.*

♀i *aperitiuus compositus.*

℞. Spir. ♀i (simplicis) ℔j. 🜄 ℥iiij. Misce & affunde colchotari: digere in ♒ (♂ ♀ 8.) ac destilla per Retort. adhibitis ignis gradibus omnibus. Totum deinceps quod prodiit funde super caput mortuum nigrum ♀i, ex quo nimirum spiritus ille simplex est prolectus. Digere ☿ 24. Tincturam decanta, residuum calcica ad albedinem, atque ex eodem extrahe Sal cum Tinctura illa decantata, in calido S. (hor. 24.) relinquendo: △m hanc per filtrum purifica.

Vires. *Exhibetur magno cum successu ad contumaces obstructiones viscerum, ad fœdos colores, febres diuturnas, Hydropem.*

Dosis à ℈j. ad ℈ij. in aquis appropriatis.

Spiritus ♀ *Philosophicus ad aurum potabile, S. Closs.*

Reuerberetur Sal ♀ super testâ probatoriâ (*in einer flachen Scherben,*) absque fusione tamen, per horas 24. ita cæruleum euadet sal, affunde ✕ quousque non tumultuet amplius, & ✕ 3. digitos super materiam emineat, digere, tingetur ✕ saturato rubore filtra & coagula. Hoc quater cum nouo ✕ repete. Permixtis his 4. salibus 🜄 rectif. suffunde & tincturam extrahe toties, dum colorari desinat, sale restantem solue iterum in ✕ iterumque cum 🜄 attrahe tincturam. Iam omnes 🜄 tinctos, & in vnum collectos ☿a per ♒ in cucurb. cui ✕ infundibulo instruct⁹ imponatur, extillatum 🜄 te affunde per infund. sali tincto & cohoba totiens (14. vicibus ad minus) donec videas guttas rubentes decidere, tùm cessa, & liquorem ex ⁂ per ♉ leniter ☿a, ita transibit spiritus salis ♀, nebulosis cum guttis rubris ·, superstite infundo ♉ pulu. rubro. Illo vtere ad extractionem ☉ is.

Vires. *In obstructione mesenterij, & arthritide, dantur gutt. 4. 6. in vino, in retentione mensium, si dosis ter aut quater iteretur, certò fluent menses.*

III. SALIFICATIO vnde

1. Sal Tartari.

Sal Tartari elixiuiatur ex ♀o ad albedinem calcinato, (i.e. combusto,) non secus ac ex aliis cineribus Sal extrahi solet.

N. 1. *Ex capite mortuo in destillatione spiritus residuo, itidem Sal elixiuiari potest, si vlterius comburatur. Prompte enim ignem concipit, atque etiam extra ignem comburi potest.*

N. 2. *Communiter calcinatur* ♀ *in fornace figulina.*

2. Ol. Tart. p. d.

Pone ♀ calcinatum in cella ad liquescendum, vel dissolue tartarum calcinatum in ▽ communi, filtra & coagula.

Vires. *Optimum est remedium in serpiginibus, vlceribus, tinea, scabie, &c.*

N. *Est porro huius olei eligans vsus in Extractis vegetabilium purgantium conficiendis. Eius enim guttæ aliquot cum menstruo mixtæ, tùm extractionem facilitant, tùm catharsin ipsam promouent.*

3. Magisterium ♀ *i seu* ⊖ ♀ *i alcoholisatus.*

Impræegna ⊖ ♀ cum Sale volatili Vini, v. g. ℞. Salis ♀ purissimi, q. v. affunde 🜄 ad eminent. digit. 1. digere ac destilla lenissimo calore, iterumque 🜄 affunde, idque repete toties, donec Sal ♀ totam spirituosam Vini substantiam, seu omne sal volatile Vini

ni imbiberit, quod vbi factum, sublima, habebisque sal vini sublimatione ab omni phlegmate & aquositate separatum. *Sennert. in Institut.*

4. *Magisterium* 🜿*i purgans.*

℞. ⊖ 🜿i, q.v. impraegna aceto optimo, donec 🜿 nihil amplius aciditatis retinere velit (vide correctionem flor. ♄ij. Crollianam l.3.) dein affunde ℣, eumque abstrahe aliquoties cohobando: tandem repone 🜿 ad liquescendum & habebis oleum rubrum.

Vires. *Purgat per inferiora, vtile in omnibus morbis deploratis.*

Dosis à gr.v. ad ℈ß.

N. *Sal illud* 🜿 🜊 *sufficienter impraegnatum si in* 🜄 *destill. (e. g. Borraginis) solutum atque s. a. crystallisatum sit, conueniens medicamentum euadit in morbis* 🜿 *reis.*

5. *Tinctura seu* 🜍*i* 🜿*i.*

℞. Sal 🜿 optime purificatum, calcina igne violentiss. ad caerulitatem: dein affunde ℣, extrahe rubedinem s.a. decanta, abstrahe ad consistentiam olei. Sic hebes Tincturam 🜿, quam si placet exaltare, digere aliquamdiu cum ℣ recenti ad emin. dig. 1. affuso.

N. 1. *Sunt qui ex* 🜿 *cum* ∂*ar. calcinato, Tincturam hanc extrahunt, sed praeualet modus prior.*

N. 2. *Maxima pars* 🜿. *decedit.*

Vires. *Vrinam largiter ciet, confertque in Melancholia hypochondriaca, Scorbuto, Hydrope, aliisque Mesenterij ac Lienis morbis & obstructionibus.*

Dosis gutt. aliquot 4.5.6.7.8.

6. *Tartarus* 🜖 *latus.*

℞. Ol. 🜿 purissimi per deliq. ℥iiij. affunde guttatim Spir. 🜖 ℥ij. vel q.s. donec strepitus cesset, idque in vitro capaci: sic fiet coagulum: sedata ebullitione euaporare sine humiditatem lento calore ad siccitatem.

Vires. *Digestiuũ est praestantissimũ, Tartarum in corpore humano efficacissimè resoluens. Hinc vtilissimè exhibetur in obstructionibus viscerum, venarum mesaraicarum, in omnibus febribus, pracipue in quartana, in obstructionibus mensium.*

Dosis à ℈ß. ad ℈j. in conuenienti liquore, conuenientissimè autem propter saporis emendationem offertur in Hydromelite.

N. *Eodem modo fieri quoque poterunt salia vegetabilium* 🜖 *lata. Sic sal (e.g. absinthij) depuratum solue in* 🜄 *absinthij, instilla spiritum* 🜖 *li, procedeque, vt cum* 🜿 🜖 *lato.*

Tartarus 🜖 *lat. alius.*

℞. Magisterium Tart. purgans ad siccitatem euaporatum, affunde guttatim ∩um 🜖 li, donec strepitus omnino cesset, abstrahe phlegma in 🝗 coagulum superstes reuerbera per triduum, ita tamen vt sal non fundatur, sed in continuo isto calore velut fixetur. Vocatur à Parac. *lib. 7. Archidox.* specificum purgatiuum.

Vires. *Purgat benignè per inferiora, & sudores mouet in peste, scorbuto, hydrope.*

Dos. ℈ß. in syr. de ros. de rhamno, &c. Excommunicatione S. Closs.

7. *Tart.* 🜖 *latus crystallisatus.*

℞. Crem. Tart. ℥iiij spir. 🜖 ℥ij. digerendo soluantur. Hinc affunde 🜄 calid. vt penitus solutio fiat, abstrahe aliquantulum, & repone ad crystallisandum.

8. *Sal* 🜿 *volatilisatum.*

℞. ⊖ Tartari purificat. q.v. affunde ℣ rectificatiss. 8a ex 🜿 per 🝪 cohobando aliquoties (3) & adhaerescet ⊖ 🜿 lateribus 🝪bici.

N. *Si per MB ☿ aueris, non sublimabitur, sed exhibebit. Menstruum coralliis soluendis idoneum.*

Vires. *Insigne est lithontripticum.*

Dosis gr. v. vj. &c.

9. Liquor Tartari spleneticus.

℞. Tartari ℔j. ⊖ ℔ ß. (al. ℔j.) Misc. exacte, imponeq; mortario, sartagini vel laminæ ferreæ ignitæ vt calcinentur: Hinc pulueriſa ac affunde aquæ feruentis ℔iiij. digere in loco calido ♂ ♀ (6) quotidie agitando, postea colentur, vt omnis salsedo insit aquæ. Huic aquæ imprægnatæ tandem adde Tartari el. ℔j. digerantur, ♂ ♀ (8) filtrenturque pro vsu.

Vires. *Insigne est de oppilatiuum Lienis, aliarumque tartarearum obstructionum, mesenterium maximè infestantiũ, adeoq. vtile in hypochondriaca, scorbuticaque affectione ac mensium obstructione.*

Dosis cochl. ſ. ad 1. cum aliis appropriatis vehiculis.

Terebinthina.

Vide Resina.

CCCCIX. Thus.

Λίβανος, *Dioscoridis*, Λιβανωτὸν, Olibanum, Arab. Louan. Conder. German, *VVeyrauch.* Resina est duriuscula, pellucida, profluens ex arbore Arabica Louan. *Arab.* dicta. *Vide Thus, Matth. Cord. hist. Cæs.* Louan. & Conder, *Garz. C. B. 7.* (inter gummata.)

Genera Thuris traduntur duo, masculinum scil. quod propriè Olibanum dicitur, seu Melax. (Arab. Melafon.) & fœmininum.

Masculum ex albo flauescit, suapte natura rotundum est, guttarum formam referens, candidum intus & pingue.

Fœmininum, resinosum magis est, ac molle, cito ardens, flauum.

Præfertur masculum, vt quod ex arboribus montanis colligitur.

Vires. *Calfac. 2. sicc. 1. subastringit. Vsus præcipui intrinsecus ad varios capitis & pectoris affectus, vt & ad alui, vterique profluuia, ad tussim, (deglutitur vesperi frustatim,) vomitum, sanguinis exscreationem, diarrhœam, dysenteriam mitigandam. Extrinsecus inseruit suffîcibus pro capite roborando, catarrhos discutit, caua vlcera carne replet, & ad cicatricem perducit, cruenta vulnera cephalica inprimis glutinat, perniones (cum suillo adipe aut anserino) sanat, vlcera cacoëthea, tum sedis, tum reliquarum partium demulcet, (tritum cum lacte in lenimentum:) oculorum rubendini ac lippitudini medetur, (scil. ▽ Rosarum multiplici extinctione Thuris imprægnata, lactique muliebri postmodum commixta, pro collyrio liquido verrucas incipientes & impetigines abigit, (cum pice & aceto impositum.*

Cortex Thuris in Officinis corticosum illud vocatur, quod Thymiama supra appellauimus. Cortex hic præfertur crassus, pinguis, odoratus recens, læuis minimè scaber. *Vide supra.*

Manna Thuris sunt micæ, fragmenta, (pollen ac farina) Thuris, quæ ex collisione, dum in saccis vehitur, colliguntur.

PRÆPAR.

1. *Liquor.* Fit in albumine oui cocti, summeque prodest ad maculas abstergendas, cauitatesque cicatricum explanandas.

2. *El. Diaolibanum.* Vide Disp.

CCCCX.

CCCCX. *Tragacanth.*

Tragacanthum, Tragacantha, corrupte Traganthum, vel Dragagantum, *Tragant*. Est gummi fruticis eiusdem nominis pellucidum, album subdulce, leue ac syncerum, in granis plerunque fragmentisuè contortis.

N. ▽ *calida soluitur, mucilaginemque exhibet aliis Medicamentorum formulis, e.g. trochiscis formandis conuenientem.*

Dicitur Spina hirci, Arab. Chitinæ. Germ. *Bocksdorn.*

Exudat hoc gummi radice incisa, vel vt alii volunt sponte sua.

Præstat pellucens, gracilis, leuis, syncera & subdulcis.

Vires. *Refrig. 2. (aliis temperata est) hum. 1. (aliis siccat.) lenit, cutis spiracula obstruit, acrimoniam mitigat, incrassat. vsus præcip. ad tussim inueteratam, ad fauces exasperatas, retusas voces, cæterasque destillationes, (cum melle inde fit linctus, subditurue linguæ, vt liquescat,) contra renum dolorem & vesicæ rosiones, (in passo vel brodio,) in dysenteria. Extrinsecus ad dysenteriam (in clysteribus,) ad rubedinem & acres destillationes oculorum (soluta in ▽ rosar. vel lacte,) ad palpebrarum scabritiem.*

Dosis ʒj.

N. *Tragacantha quo vetustior, eò calidior.*

PRÆPARAT.

Spec. Diatragacanth. calida } Vide
Diatragacant. frigida } Disp.

CCCCXI. *Tubera Ceruina.*

Fungus Ceruinus, Ceruiboletus, *Matth. Cam. Lon. Tab. Cord. in D. C. B. 2.* German. *Hirschbrunst, Hirschschvvamm.*

Crescit in syluis, vt vulgo creditur ex libidine ceruorum, quppe nonnunquam formâ genitalis ceruini reperitur. Verum testibus Lonicero & Cordo, nec iis denegatur locis, ad quæ nec cerui, nec Damæ vnquam preuenerint. Inhiant autem iis Cerui ob odorem fortem, quo delectantur.

Vires. *Rari vsus est, nec adhibetur, nisi quod nonnulli ad libidinis stimulum, lactisque incrementum id commendent, cui Lonicerus contradicit, qui ècontra naturæ frigidæ & humidæ statuit, adeoque ad stimulum ineptæ. Extrinsecus commendatur ad vterinas ascensiones compescendas.*

N. *His subiungi poterit & Fungus Chirurgorum, videlicet Fungus orbicularis, ouatus, puluerulentus.* Crepitus Lupi, Germ. *Bubenfist. VVeiberfist, VVolffsfist, Pofist.* Videatur *Lon. Tab. Cast. Dod. Matth. Cam.*

Huius vires sunt adstringere, siccare, adeóque puluis eius ad intertigines, & abrasa non inutiliter adhibetur. Chirurgi fructum imponunt sectæ venæ ad sistendum, sanguinem vulnusque solidandum.

CCCCXII. *De Vino.*

Anatomia Vini.

Vinum est succus vitis, fermentatione exaltatus.

Dicitur *Paracelso*, Sanguis Terræ, *Querc.* Omnium vegetabilium Princeps, & maxime vitriolatum.

Eligatur generosũ, beneque maturum.

PRAEPARATA VINI SVNT varia, pro diuersis scil. partibus. variantia.

Nimirum.

Vini

Vini partes sunt:

1. Essentia subtilissima, incorruptibilis, vulgo ∇ vitæ, ∇ ardens, 🜈, 🜍 Cœleste, △ Bezoardicum vegetabile, menstruum cœleste, ∇ cœlica, Lullij cœlum, clauis philosophorum, corpus æthereum ex △ & ∇ constans, Balsamus volatilis liquoris catholici. 2. Magna copia ∇ insipidæ corruptibilis. 3. Hanc sequitur ♌ quidam fumidus, qui nihil aliud est, quam 🜔 vini volatile crassius, in forma fumi ascendens. 4. Huic mox subiungitur 🝆 quoddam vere pingue & vnctuosum combustile, sed paucum. 5. Ex 🝎 extrahitur 🜔 quoddam corrosiuum. 6. Post extractionem 🜔is relinquitur 🜃 limosa inutilis. *Sala in Anatomia* ♁ *ij.*

Hinc 1. 🜈 s. ∇ vita. Q. E. Vini.

℞. Vinum generosum, ♋etur per vesicam, donec pars optima ♋arit, (quod gustu facile cognoscitur,) destillatum rectificetur aliquoties per B. M. abstrahaturque saltem pars dimidia, tertia aut quarta, vt nihil humiditatis relinquat combustibilis.

N. 1. *Rectificatio felicius peragitur. 1. Si in rectificatione orificium cucurbitæ charta subtili triplici vel quadruplici, vel panno spissiori tegatur, quippe hac ratione penetrat solum pars spirituosior, aquosiore in cucurbitam relabente. 2. Si rectificatio ex cucurbita colli longi, vel per phiolam serpentinámne perficiatur.*

N. 2. *Nonnulli obstruunt cucurbitæ vel phiolæ orificium, spõgia oleo imbuta qua ratione solus* ♌ *transit,* ∇ *in spongia remanente.* Senn. Instit. Libau. in Alchym. *Verum nemini suasero hunc modum, inficitur enim ab oleo ascendente ipse* 🜈.

N. 3. *Eodem modo paratur &* 🜈 *ex fecibus vini, vt & ex siliquis vuarum, ex quibus vinum fuit expressum.* Kesl. 1. cap. 70.

2. *Aliter* 🜈, *subtiliss.*

℞. Vini generos. q. v. digere (14.) ☍ in fimo, vel alio lenissimo calore, postea per phiolam destilla, destillatumque aliquoties per eandem phiolam rectifica, donec ad summam subtilitatem peruenerit.

℞. Huius ♌ ℔ij. misce cum recentis vini ℔.vj. destilla iterum per ♋m, ac prolice saltem ℔. ij. affunde iterum recentis vini ℔. vj. ac destilla denuo, vt dictum, idque repete septies vel plures ad ℔.ij. colligendas

N. *Hic* ♌ *adeo subtilis ac fugax est, vt guttatem* ♋*ando ne* 🜃*m quidem attingere possit, quin in auram euanescat.* Tentzel. Glückrath. in Beguin. l. 3. c. 2.

Vires. 🜈 *calidus est & siccus, penetrantissimus, incorruptibilis, resistit putredini, refocillat apoplecticos, comate oppressos, &c. Extrinsecus resoluit tumores, frigidos ac scirrhosos, arcet coagulationem sanguinis in contusionibus, cruoremque resoluit ac discutit.*

N. *Sunt qui* 🜈 *circulatum ac toties destillatum, vt in oleaginosam abeat consistentiam,* Circulatum *Paracelsi autumant, sed malè* Alij 🜈 *cum proprio sale, interuenientibus tamen digestionibus aliquoties destillant, vt sal tandem cum* 🜈 *per Alembicum transferatur, vocantque* Circulatum *Mains.* Libau. tract. de Igne Naturæ. Verum fallunt & falluntur.

3. *Spiritus Vini alcalisatus.*

℞. Vini generosi Hispanici vel Hungarici, q. v. elice spiritum ac phlegma: separa eadem ab inuicem: ex fecibus

cibus calcinatis cum phlegmate extrahe 🜔, idque per cryſtalliſationem purifica, in ſpiritu ſolue 🜔 & habes 🜅 alcaliſatum.

4. *Spiritus Vini acuatus Tart. ſeu ſpir. Vini Tartariſatus.*

℞. 🜅 ℔.ij. Tart. alb. crudi puriſſ. groſsè contuſi ℥j. deſtilla in balneo pleno ſcobe ligni ſerrati, madefacta leniſſimo 🜄 vt ad quartum ferè pulſum guttula cadat: quando phlegma ſtillare inceperit, ceſſa, vel ſi phlegma quoque prodierit rectifica.

N.1. *Si ſubtilior adhuc expetatur, denuo ad huius ℔ij addatur Tartari ℥j. deſtilleturque vt ante.* Sennert. in Inſtit. Tentzel. in Exeg.

N.2. *Ad cognoſcendum, vtrum ſpiritus prodeant nec ne, obſeruentur ſtriæ, quippe quo ſpiſſioribus ſtriis 🝫 bicus refertus fuerit, eo vberior ſemper ſpirituum fit euaporatio & è contra.*

N.3. *Oleum, quo lenta hac deſtillatione peracta, guttis quibuſdam ennatare videbitur (quamuis vina in hoc valde inter ſe diſcrepent) vera vini eſſentia æſtimatur.* Tentzel.

5. *Aliis. 🜅 Tartariſatus ſiue 🜅 Tartara caliſatus.*

Hic ſpiritus ſi ſuper eundem Tartarum per Retortam cum cohobus rectificatur & in fine (phlegmate intermedio abiecto) fortiori igne vrgetur, ſpiritus vini Tartariſatur acquiritur. *Sennert. Inſtit.*

6. *Spiritus Vini Tartariſatus ſeu 🜄 philoſophica.*

℞. Tartarum in præcedenti ſpiritus Tartariſati præparatione poſt cohobia relictum (vel & Tartarum recentem) calcina ad viriditatem (cæruliratem,) dein affunde ſpiritum illum Vini Tartariſatum, deſtilla & tandem propelle igne fortiori. *Tentzel.*

Vel: Ex 🜔 Tartari ad cærulitatem calcinato extrahe eſſentiam digerendo cum 🜅, (🜅 habeat aliquid phlegmatis, cuius beneficio ſal arripit) deſtilla gradatim, ad ignem fortiſſimum ſubinde progrediendo.

Vires. *Spiritus hic longe præſtantiſſimus eſt ad Tincturas & Extracta omnium purgantium in genere elicienda, ad conſeruandas metallorum & vegetabilium, animaliumque facultates*

In ἰατροπείᾳ arcanum eſt ad plurimos affectus, inprimis tartareos, & vbi ſal fixum ex deficiente coctionis πνευματώδ abundat, vt in Scorbuto, Tartareo Hypochondrio, Aſthmate, Cachexia Epatis aut reliquorum viſcerum obſtructionibus, conciliat inſuper ſomnum cum eſſentia croci propinatus.

N.1. *Spiritus vini hoc modo rite præparatus, eſt Ros Iouis amphibij vegetabilis ad parandum illud Biolychnium Burggrauij. Eiuſdem beneficio fit & perpetuum mobile & καλὸν criterium.* Hartman. in pract. Tentzel. in Exeg. *Qui plura de 🜅 facultatibus voluerit, conſulat Lemnium, Euonymum, Geſnerum, Libauium, Medull. deſtill.*

N.2. *Hic 🜅 tartariſatus in ſpagyrica cochlea Hermet. Cl. circulatus, è mero ſpiritu euadit Balſamus, è fragrante fragrantior, è cryſtallino carbuncularis, haud ſecus ac cor ſanguinem Epatis, continente pulſuum circulo, in auream vitæ Balſamicam, viuidamque ſpirituum vitalium naturam exaltat.*

Vires & Doſis. *Huius eſſentiæ guttæ 3. vel. 4. calidum natiuum in Eclampſin euocant. Cum Croci eſſentia ſomnum conciliant, reſtaurationemque membrorum conantur.*

7. *Spiritus Vini microcoſmicus, i. e.*

 cum

cum sale vrinæ volatili acuatus.

℞. Spirititus Vini subtiliss. ac 🜹is vrinæ ad summam puritatem deducti (vide in vrina) an. mixti ponantur in locum frigidissimum. Hinc digerantur per lentum calorem 🝪 in Phiola H. Cl. spatio 20. vel 30. ☌☍ & convertentur in liquorem, qui si lubet per MB semel ac iterum rectificetur. *Beguin. l.3. c.2. Hartm. in pract. & in Croll. Senn. in Instit.*

Vires. *Menstruum est ☉ potabilis præparationi inseruiens: poterit quoque intrinsecus adhiberi, ad reserandas obstructiones viscerum, vt & extrinsecus ad dolorem compescendum.*

8. *Spiritus Vini 🜕 latus.*

℞. Spiritus vini opt. & spir. 🜕i rectificati an ℥iij. M. & destilla per ⨳ in cinere, primo lento igne, dein fortiori, vt simul alembicum transeant: reitera destillationem vice tertia: postmodum circula per mensem simul, habebisque spiritum odore & sapore sat gratum.

9. *Quinta Essentia Vini.*

℞. Vini generos. alb. vel rub. q.v. 🝆la ex MB rectificando donec 🜄 euadat quasi igneus (fit rectificationibus sæpius iteratis scil. 12. &c.) Spiritus hic indatur vitro, quod bono luto vel mastiche ♆e & album, oui optime claudatur. Hinc circuletur 🝪 per mensem. Postmodum aperi sensim & si mirum oleat saporem, assecutus ex vini V. Essentiam; sin minus, claude denuo vitrum & repone in 🝪 donec dictum signum senseris, saporem sc. siue odorem εὐώδη.

N. *Acquiritur scopus beneficio salis propriј.* Popp. in Hodoget.

Vires. *Balsamus est efficacissimus, nostroque balsamo naturali roborando conuenientissimus. Insuper antidotus est certissima aduersus pestem intra 6. horis sanandam, si in primo illius insultu guttæ xij. exhibeantur ad mouendos sudores, Epilepticum paroxysmum annihilat eadem dosi fœtum mortuum expellit, in partu difficili illicò, & ad miraculum vsque operatur si cochleare integrum illius exhibeatur.*

10. *Alud opus vegetabile ex communicatione S. Closs.*

Cohaba ⨳ super sal ♀ proprium tantisper, donec tàm acidum egrediatur, ac fuerat affusum, cumque sufficienter 🜔ibus suis acidis fuerit imprægnatum. ℞. Illius ℥vj. 🜄 7es. super sal ♀ proprium rectificati j. Digere per mensem △ lampadis, vsque dum corpus suam receperit animam, imbibatur rursus eadem quantitate olei æthærei & desiccetur per quindenam, his imbibitionibus ad sufficientiam factis, detur △ ♎is, eleuabitur Sal candidissimum, relictis terreis aliquot impuritatibus. Sublimatum reconde in aliâ phialâ H. C. & △ eodem lampadis decoque ad albeninem vsque perfectam. Quo viso imbibatur fixissima hæc materia 🜔u æthereo suo siue animâ, idque toties intercedente digestione fixatiuâ iteretur, donec in igneum ruborem eleuata fuerit, summam corporis nostri medicinam.

11. *Magisterium Vini s. Lapis vini vegetabilis.*

℞. Vini generosi Hispanic. vel Vngaric. q.v. putrescat 40. ☌☍ in fimo equino. Hinc destilla in MB, & prodibit spiritus, ac tandem oleum: hæc separa ab inuicem, spiritumque dephlegma. Oleum denuo in fimo equino ☌☍ 40. putrescat ac destilletur. Ex remanentibus fecibus beneficio phlegmatis

phlegmatis extrahatur ſal volatilius ſine calcinatione. Vtrumque coniunctim ſ.a.purifica. Poſtea impraegna ſal ſpiritu ſuo ac digere: hinc adde & oleum, digereque donec coloris tandem rubei puluerem nanciſcaris.

Vires. *Grana (vel guttæ aliquot, ſi mauis liquidius) integra menſuram aquæ vinoſis qualitatibus per fundunt.*

12. *Menſtruum Baſilij Valentini, Aqua temperata, Temperatum Extractiuum.*

℞. Spiritus vini ſubtiliſſ. q. v. eumque cum ſpir. ⊖ digere ac terna deſtillatione per alembicum, vni. Sic dulceſcit, acrimoniamque amittit. *Vide ſpir.* ☾ *dulcem.*

Vires. *Soluit* ☉ *non radicaliter, ſed tincturam eius extrahendo.* Vide de ☉ Baſil. in repetit. magni lapidis veterum. Senn. Inſtit.

N. 1. *Alij* ℞. 🜄 *optimum, eumque cohobant multoties (12.) ſupra* ⊖, *vt eſſentiam* ⊖*is ſecum euehat. Huic* 🜄 *eſſentiâ* ⊖*is impraegnato affundunt tantundem ſpir.* ⊖*i rectific. digeruntque.*

N. 2. *Tenzelius* ℞. 🜄 *rectific. q. ſ. ſuperfundit Sali Tartari philoſophico ad emin. 3. digit. digeritque in Phiola longiſſ. colli aliquamdiu l. calore: poſtmodum deſtillat.*

13. *Sal. Tart. philoſophorum.*

℞. Sal ex Cineribus Sarmentor. Extractum. reuerberetur △ aperto (hor. circiter 3.) donec albeſcat. Dein ſolue in △ & ſepara feces filtrando & coagulando. Sic habes Sal Tartari philoſophorum. *Tenzel. in Exeg. de* ☉ *potabili.*

14. *Cinis clauellatus.*

℞: 🜔 ex deſtillatione fecum reſiduum, combure & elixiuia.

CLASSIS III.

De Purgantibus primariis.

CCCCXIII. *Agaricum.*

Agaricus ſ. Agaricum fungus eſt albicans trunco laricis adnatus. *Vid. Brunſ. Matth. Dod. Cord. in D. Lob. Caſt. Tab. Ger. Cam. Lon. Porta. Bellon.* Germ. *Lerchenſchvvamm.*

Eſtq; *Dioſc.* { Mas, *hic reprobatur.*
& Plin. { Fœmina, *hæc præfertur.*

Mas rotundus eſt, & vndique ſibi ſimilis (Plinio) criſpior amariorque. Fœmina rectas intus habet pectinum modo venas, & q. diuiſuras (Plinio.) Fœmina ſolutior eſt, initio dulcis mox in amaritudinem tranſit.

Eligatur itaque Agaricus albus, leuis, valde rarus, velociter friabilis, ſapore primum dulcis, mox amarus & ſtypticus. Reprobatur lignoſus, longus, durus ac grauis.

N. 1. *Pars exterior præſtat interiori*

N. 2. *Multos in annos durabilis eſt, ſine virium iactura.*

N. 3. *Adnaſcitur itidem Fungus Abieti, Picæ ſylu. Tedæ & Larici, ſed ſolum Larignus intra corpus ſumitur.*

Vires. *Pituitam educit tenuem aquoſam, ſeroſam & viſcoſam totius corporis, & inprimis excrementa meſenterij, tum capitis ac pulmonum. Vrinam*

ciet ac menses, calf. 1. sicc. 2.

N. 1. *Quia ventriculo nauseabunbus est, corrigitur stomachis, e. g. Zinzib. garyophyll. Spica Celtica, &c.*

N. 2. *Quia tardè operari solet, additur stimulus ex sale gemmæ, crystallis ♃ & similib.*

Dosis à ℈j. ad ʒij. In infusione à ʒij. ad ʒv.

PRÆPAR.

1. *Extractum Agarici.*

℞. Agarici, q. v. Extrahe cum 🜄, &c. *August.*

N. *Sala adhibet Agaric. Trochiscarum, extrahitque cum* 🜄.

Alij aquam adhibuisse malunt, ac præ aliis aquam Anisi vel Cinamomi in qua Agaricum macerant (hor. 24.) exprimunt ac inspissant. Verum enimuero quia Agaricus nonnihil resinosi quoque in se continet, præstat 🜄 adhibere.

Dosis à ℈j. ad ʒß. vel ℈ij.

2. *Agaricus Trochiscatus.*

℞. Agaric. limat. cum vino in quo maceratum Zinzib. additoque tantillo Tragacanth. vel Gummi Arab. F. Trochisci.

3. *Trochisci de Agarico.*

℞. Agar. lim. ʒiij. ♉, ʒß. Zinzib. ʒiij. cum Oxymell. q. s. F. Trochisc. V. D.

4. *Pilulæ de Agarico.* V. D.

Dosis à ʒß. ad ʒiß.

5. *Pilulæ Hieræ cum Agarico.* V. Disp.

Dosis à ℈j. ad ʒij.

CCCCXIII. *Asarum.*

Ἄσαρον, *Diosc.* Asarum, *Brunf. Trag. Matth. Fuchs. Dod. Cord. in D. & hist. Lon. Cast. Tab. Ger. Cam. C. B. 1.* Asarum baccaris seu baccatus, *Lob. aliis.* vulgo, *Haselvvurtz.*

Solo gaudet montano opaco, Viciniáque corylorum. Viret perpetuo, noua folia tamen vna cum flosculis vere promit.

OFFICIN. NAT.

Radix colligitur vere, & *folia.*

Vires. *Crassam pitutiam, bilemque vtrumque per vomitum ac nonnunquam per secessum violenter expurgat. Calf. & sicc. 3. diureticum est, ac emmenagogum insigne, Epar, Lienem, vesicamque fellis aperit. Hinc vtile in arthritide, hydrope, febribus præcipue tertiana & quartana, in ictero, &c.*

Dosis Rad. à ʒß. ad ʒj. in substantia, à ʒj. ad ʒiij. in infuso.

Folia exhibentur. N. 6. 7. 8. 9. infusa, cocta & expressa.

PRÆPARATA.

1. *Extractum alcalisatum* quod venit nomine *coaguli Asari.* ℞. Rad. ac folia Asari, extrahe cum 🜄 ac filtra. Hinc adde sal ex incineratis fecibus elixiuiatum, & ad ignem fusionis calcinatum, solitione ac inspissatione purificatum, abstraheque Vini spiritum ad consistentiam mellis. *Vide Sennert. in Instit. Hartm. in Pract.*

Dosis ℈j. ad ℈ij.

2. *Diasarum Fernelij.* Vid. lib. 2. cap. 51.

Dosis à ʒj. ad ʒß.

B.

CCCCXIV. *Bryonia.*

Ἄμπελος λευκή, *Dioscor.* Bryonia, *Trag. Lon. Tab. Cam.* alba, *Dod. Ger.* Vitis alba, *Matth. Fuchs. Cord. in D. Lob. Cast. C. B. 1.* German, *Zaunrübe, Schmeervvurtz, Stickvvrtz, Scheiszvvrtz.*

Est

Est baccis rubris & nigris, *vtraque vsualis, præfertur tamen prior.*

Crescit in dumetis: Floret Maio.

OFFICIN. NAT.

Radix collecta verno tempore.

Vires. *Purgat validè serosos & pituitosos humores. Splenetica & Iecoraria est, vtpote quorum obstructiones aperit. Calfac. & siec. 2. Hydropicorum aquas per vomitum ac secessum educit, menses ciet, fœtum eiicit, suffocationes vteri arcet, asthmata sanat, podagricis conuenit (intus & extus.)*

Dosis in substantia ab ʒj. in Infuso ad ℥ß. vel vltra.

Extrinsecus confert Hydropi, abdomini emplastrata cum sterc. caprillo, quin & quartanam curare dicitur arteriis temporum & brachiorum affixa.

PRÆPAR.

1. *Fecula Bryoniæ.* Vide l. 2.

Vires. *Vterina est, menses ciens, sed non citra nauseam.*

Dosis ad ℈j.

2. *Nectar succosum S. Closs.*

Fit ex ℥j. succi bryon. per expressionem facti, & ʒj. ol. ⊕ vel ♀ M. Dos. ʒj. in vino albo.

N. *Purgat aliquando per vomitum, aluum & vrinam.*

3. *Vnguentum Agrippæ.* V.D.

CCCCXV. *Carthamus.*

Κνῆκος, *Dioscor.* Κνῆκος, *Plinij*, Arab. Karten. Cnicus, *Matth. Dod. Lob. Cast.* vulgaris, *Clus. hist.* satius, *Cord. in D. & hist. Lob.* Cnicus vrbana & satiua, *Theophr. & Plinij.* Carthamus, *Brunf. Trag. Fuchs. Lon.* flore Croceo. *Cam.* Cnicus satiuus seu Carthamum officinar. *C.B. 1. aliis*, Crocus syluestris, Cnecus, Germ. *vvild Saffran.*

N. *Floribus est croceis, rarius albidis illorum admistione adulterant Crocum*

Colitur in hortis Italiæ, Galliæ. Floret Iulio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Semen pituitam viscosam ac aquas vomitu ac deiectione purgat: confert maximè pectori: Calf. & sicc. 1. Stomacho aduersatur, ideoque corrigitur stomachichis, anis. galang. Zinzib. &c.*

Dosis in substantia à ʒj ad ʒij. ß. (sed raro ita exhibetur ob viscositatem) in infuso à ʒiij. ad vj. vel. vltra.

PRÆPAR.

1. *Extract. Diacartham. s. Cnicopharmacum.* Vide D.A.

Dosis à ʒß. ad ℈iiij.

2. *Syrupus de Carthamo.* V.D. Dosis ab ℥j. ad ℥ij.

3. *Electuar. Diacartham.* Dos. ʒj.

4. *Species Diacartham.* Dos. ʒj.

CCCCXVI. *Cassia.*

Cassia, (Casia) fistula, *Arab. & Alpin.* Cassia nigra, *Actuario, Dod. Cord. in D. Cast. Fragos. Tab. Ger.* Cass. laxatiua, *Lon.* Cass. solutiua, *Bell. Monard. Garz.* Siliqua aut Cassia purgatrix Arabum, *Lob.* Cass. Ægyptia s. purgans, *Cam. aliis.* Canna fistula, Siliqua Indica Cass. solutiua seu Ægyptia, siliqua, *Matth.* Cass. F. Alexandrina, *C.B. 1.*

N. *Aduehi cepit & ex Brasilia, Cassia purgatrix, cuius ℥j. plus purgat quam ℥ij. Cassiæ illius Ægyptiacæ.*

Cassia Arbor procera est, instar iuglandis ferens siliquas seu cannas longas, rotundas, exterius lignosas, intus seminibus ac medulla prægnantes.

OFFICIN. NAT.

Siliquæ s. Cannæ medullam inclu-

dentes. Hæ eligendæ ponderosæ, recentes, plenæ, quæque minime commotis intus seminibus resonent, splendentes, foris etiam ac in pulpa pingues.

Vires medullæ. *Aluum lenit, clementerque sine torminibus feces educit, caliditate ac frigiditate temperata (Fernel. cal. j.) cætera humidior, vnde nec humido ventriculo nec hypochondriacis ac flatulentis nisi stomachichis & carminatiuis, (E.g. Cinam. Mastich. sem. anis.) correcta conuenit. Potio eius grata correcta conuenit. Potio eius grata est pleuriticis.*

PRÆPAR.

1. *Cassiæ flos s. pulpa Cassiæ. Cassia extracta.* Fit traiectione medullæ exemptæ per cribrum.

N. *Vapor aquæ cribro subditur, vt medulla in cribro agitata eò facilius transeat: debet autem fieri extractio actutum quando vsus postulauerit, acescit quippe pulpa cum tempore.*

Dosis. Infantibus ad ʒiß. adultis ad ℥iß. in clysteribus ad ℥ij.

2. *Cassia extracta seu Cassia extracta communis siue pro clysterio.* Fit pulpam cum decocto. herbar. mollientium & melle ad consistentiam Electuarii coquendo. Vide Disp.

3. *Elect. Diacassia cum Manna.* Electuarium est & paratum ex pulp. Cassiæ, p. vj. Tamarind. j. Mannæ ij. Sacchar. Cand. j. Penid. j. Sacchar. Violar. iiij. quæ suscipiuntur decocto prunor. & syrupo violar. V.D.

Dosis ab ℥j. *ad* ℥ij.

4. *Cassia Extracta sine foliis senæ.* Electuarium est ex pulpa Cass. ℔ij. Tamar. ℥j. sacchar. ℔ij. susceptis decocto express. polypod. sem. cartha. herbar. pectoral. Vid. Disp.

5. *Cassia Extracta cum foliis senæ.* Fit ex prioris Electuarii p. xij. pulu. sen. p. j. Vide Disp.

3. *Extractum Cassi*, Vide Quercet. in Diæt. & Ph. Rest.

Dosis ad ʒiß.

7. *Aqua Cassiæ.* Fit ex pulpâ additis limon. paruis & ser. lect. q. s. Extrahitur aq. per B. M. dantur ℥vj. in nephrit. & inflammatione Renum.

8. *Syrupus de Cass.* Describitur à Renod.

CCCCXVII. Cataputia minor.

Λαθυρὶς, *Dioscor.* Latyris, *Brunfels. Matth. Fuchs. Dod. Cord. in D. Lob. Lon. Cam. Cast. Ger. Tab.* Lathyris seu Cataputia minor, 2. *Trag.* Cataputia minor, *Lob. Tab.* Lathyris minor, *C.B.*

1. Granum regium minus, *Mes.* German. *Springkœrner.*

Ratione ætatis, latiora vel angustiora folia habet, hinc apud Tab. Lathyris duplex, latifolia scil. & angustifolia, quæ promiscue vsuales.

N. *Recensetur inter genera Tithymallorum, vt pote tota candido & lacteo succo turgens*

Colitur in hortis: Floret Iulio, fert semina Augusto.

OFFICIN. NAT.

Semen (s. grana) rarissimè Folia.

Vires. *Purgat cum violentia per vomitum ac secessum, humores inprimis serosos & biliosos, hinc phlegmaticos, calf. & sicc. 3. Dosis à baccis vi. ad xij. Folia Num. 4. vel. 5. sed est rari vsus. Extrinsecus vesicatorium exhibet & psilothrum, præcipuè succus eius lacteus.*

CCCCXVIII.

CCCCXVIII. *Colocynthis.*

Colocynthis, *C.B.* est
- rotunda
  - maior.
  - min. *hæc vsualis*
- oblonga.
- pyriformis.
- pomiformis.

Dicitur Κολοκυνθὶς *Dioscor.* Colocynthis fructu rotundo minor, *C. B.* 2. Fœmina, *Tab.* Coloc. fungosa & leuis, *Cord. h. aliis* cucurbita syluestris, fructu rotundo minor, *vulgo* Coloquinthis Sicyonia. Arab. Chandel, Handel & Handhal. Videatur & Colocynthis, *Matth. Cord. in D. Lon. Lob. Dod. Cast. Cam. Ger.* Vera, *Trag.* prima f. mas, *Tab.* Germ. *Coloquinth.*

OFFICIN. NAT.

Fructus seu poma ac præcipue medulla eius arida affertur autem ex Ægypto.

Vires. *Pituitam crassam ac glutinosam ex profundioribus & remotioribus partibus expurgat, vt ex cerebro, neruis, iuncturis, pulmonibus, vnde cum commodo exhibetur Vertiginosis, Hamicranicis. Epilepticis, Apoplecticis, Scabie, Lueque Venerea afflictis. Calida est & sicc. 3. verum ob vehementiam ac amarorem, & quia ventriculo ac intestinis noxia est, rarissime in substantia, & non nisi robustis, imo decenter correcta exhibetur. Corrigentia illa sunt cuminum, tragacantha, mastiche, bdellium, & sim. cardiaca, hepatica, stomachica.*

Dosis in substantia à gr. vij. ad ℈j. in clysteribus (in petia) ad ʒß.

PRÆPARAT.

1. *Trochisci alhandal.* V. Disp.

2. *Infusum Trochisc. alhand.* ♌ *vitæ aureus Rulandi (nonnullis.)*

℞. Trochisc. Alhand. ℥ß. 🜄 Maluar. ℥v. vel ℥xij. Digere aliquandiu filtra & serua ad vsum.

Vires. *Purgat per aluum absque periculo omnes humores viscosos, bilem vtramque ac serum si tertio quoque die mane propinetur.*

Dosis à ʒij. ad ℥j. vel ℥iß. vel si placuerit inspissare ad consistentiam extracti, detur à ℈ß. ad ℈j.

3. *Extract. Colocynth,*

℞. Colocynth. pulpæ (reiectis seminibus) puluerisatæ, extrahe digerendo, vase clauso cum 🜄, aliquot septimanis (3) quo temporis spacio totam acrimoniam amittet;) filtra & si dulcius desideras, iterum digere, & dulcescet, Medicamentum euadés optimum, ad pituitam & alios humores crassos à remotioribus partibus attrahendos, idque sine noxa. Corrigitur oleo Mastich. Nucist. Cinam. *VVecherus ex Querc.*

N. *Sala.* ℞. pulpæ coloc. sine semine q. pl. eamque subinde irrorando ▽ plantag. incidit, dein extrahit cum ▽ plantag. part. ij. 🜄 p. j. filtrat, defecat & inspissat ad consistentiam mellis.

Menstruum ex ▽ plantag. & 🜄 commiscet, ne quid ex parte resinosa ac viscosa, quibus Colocynthidem constare ait, intactum maneat.

Dosis à gr. iiij. ad. x. cum corrigentibus.

N. *Præstat Extractum hoc cum aliis purgantibus miscere, vt illis stimulo sit quam solum exhibere.*

CCCCXIX. *Ebulus.*

De Ebulo actum est supra class. 1. Hoc loco ergo solum Ebuli partes purgationi inseruientes, perstringimus. Hæ sunt *Cortex* & *Acin.* f. seminula baccarum.

Vires. *Ebuli cortices & seminula vim habent educendi* ▽*m, conferunt igitur*

igitur in Hydrope, Arthritide, cæterisque morbis à sero natis.

N. *Eliguntur cortices medij ac potissimum radicis.*

Semen Ebuli solutorium acquiritur hoc modo.

℞. Baccar. Ebulij quantitatem magnam, exprime succum, (quem in Extractum redigere poteris ad normam datam l. 2. (acinulosque restantes à siliquis separa, aliquoties lauando, semperque quod supernatat reiiciendo, donec solos acinulos eosque puros nactus fueris. Hos sicca ac serua pro vsu.

N. 1. Dosis à ℈j. ad ʒij. vel fiat emulsio in dosi maiori. *Sala.*

N. 2. *Ex hoc semine exprimitur* 🜍 *quod ventri inunctum aluum laxare dicitur.*

Aqua still. Sambuci aut Ebuli radicum, cuiusque ad ℥iij. sumpta per 30. dies, confert Hydropi.

Arcanum Chamæactes S. Closs.

Semina contusa pone in cucurb. affunde aquā limpidam, agita materiam in calore remisso, donec in pultem tenuem euadat, digere per 3. ♂ deinde cola torculari fortiter. Oleum mixtum erit cum aqua. Digere & quod supernatabit serua, in fundo habebis eiusdem sem. vnguentum.

Vires. *Oleum hoc intus sumptum purgat egregie pituitam si eius* ʒß. *cum far. amyli incorporetur, vel in iusculo exhibeatur. Extus podagræ materiam influentem abigit, ingressam discutit durescentem emollit, in omnibus doloribus salutare est.*

CCCCXX. *Elleborus niger.*

Vtimur non omnibus Ellebori nigri speciebus, sed (*monente Matthiolo.* Helleboro nigro, flore roseo, *C. B.* 4. cui tamen alii substituunt Helleborum nigrum hortensem flore viridi. Alii eius loco cum successu vtuntur Elleboro nigro tenuifolio, Buphthalmi flore, *teste Bauhino in Matth.* Germ. *schvvartz Mieszvvrtz.*

Prior insignitur Elleborum nigrum, *Matth.* (cui & Helleb. purpureo flore,) *Cast. Cam.* Helleborus niger, *Lob.* 2. *Dod.* verus. *Ger.* Veratrum nigrum, *Dod.* Legitimum, *Clus. hist.* Styriacum, *Tab. C. B.* 4.

Posterior nominatur Helleborus niger, *Brunf.* alter, *Matth.* 3. *Dob.* nostras, *Cord. hist.* Helleb. niger adulterinus domesticus, *Trag.* hortensis, *Fuchs.* Helleborastrum, *Lob. Ger.* Veratrum nigrum, *Cord. in D. Clus. pan. & hist. Tab. C. B.* 2.

Tertius dicitur Elleborus niger verus, *Trag. Lon.* Pseudo Elleborum, *Matthiol.* Buphthalmum, *Dod. Clus. Cam.* Helleborine tenuifolia, *Cord. h.* Elleborastrum nigrum, *Cam.* Helleb. niger ferulaceus Theoph. *Lob.* Elleb. alterum, *Cast.* Hellebor. Hippocratis, *Tab. C. B.* 9.

Prior crescit copiose in Austria. Floret Ianuar.

OFFICIN. NAT.

Radix ac præcipuè *Cortex.*

N. *Colligendi tempus referunt* ☾ *in aspectu felici cum* ♃ *aut* ♀ *existente sub ortu* ☉, ☾ *crescente ac peragrante signum Capricorni, Leonis aut Sagittarij.* Heurnius.

Vires. *Purgat potenter humores melancholicos, vtile per consequens medicamentum est, omnibus affectibu inde Originem trahentibus, quales, Mania, insania, Hypochōdriaca, passio, Elephātiasis, Herpes, Cancer, Quartana, Vertigo,*

tigo, Epilepsia, Apoplexia, Scabies. Sed cautè & non nisi robustis ob violentiam quam exercere aptus natus est, exhibere conducit. In decocto tamen minus periculi. Corrigitur mastiche, cinam. anis. fœnicul. & sim.

Dosis à ℈j. ad ℈ij. in infusione dant à ʒj. ad ʒß.

PRÆPAR.

1. *Præparatio Ellebori officinarum.*

Maceretur (reiecta medulla lignea) per ♂ 5 in Vino citonior. (alij in Maluatico) postea exiccetur. *Aug.*

Quercetano sufficit 24. hor. in + rosf. macerasse. Ph. Rest. c. 26.

N. *Alij radicem ita præparatam vlterius pomo cidonio insigunt, idque pacta panis obuolutum in clibano coquunt, postmodum radicem exemptam exiccant.*

2. *Præparatio Recentiorum.*

℞. Rad. Elleb. nigr. puluerif. q. v. irrora phlegmate ⊕ i, & ad lenem calorem continuo lignea spatula agita, iterumque irrora & agita, donec fœtor omnis exhalarit, radicesque gratum odorem & colorem nigricantem acquisiuerint.

Dosis ℈ß. ad ℈j. cum corrigentibus. *Hartmann. in Croll. Sennert. Inst. Tentzel.*

N. 1. *Alij irrigant aliquoties (3.) succo rosar. & in vmbra exiccari sinunt, dantque ad gr. 10. vel. 12. imo ad* ℈j.

N. 2. *Non minoris virtutis sunt aliæ correctiones, quæ per macerationem radicum seu fibrarum helleb. teretum & minutularum ex Oriente allatarum fiunt in lacte caprino, sero lactis, melicrato, & Oxymel. per tridium, vel etiam modo sequenti.*

3. *Extractum Ellebori nigri.*

℞. Cortic. rad. & fibrar. q. v. coque in Vino albo generoso leni calore hor. 3. in fine △ in augendo vt bulliant. Dein exprime, & coagula ad consistentiam Extracti.

Dosis à gr. x. ad xv. vel xx. cum ol. mastich. & sim.

N. *Alij loco vini solâ aquâ pluuiali vtuntur, vt* August. *Alij aqua anisi, de qua oleum separatum, vt* Heurnius in Meth. pract. *vide &* VVecker. *vel aq. maior. aut Meliss. cum ol.* ♀ *per d.* Hartm. in pract. *alij* 🜄, *vt* Beg. lib. 2. cap. 9.

4. *Extractum Ellebori nigri Quercetani.*

℞. Rad. & fibrar. (cum + rosar. præparat.) q. v. extrahe digerendo, cum succ. Limonior. part. 1. & succ. pomor. redolen. part. ij. (succi prius sint bene depurati & clarificati, exprime. Fecibus affunde nouum succ. Rosar. pallidar. clarificatum, ac denuo digerendo extrahe colando & exprimendo. Vtramque Tincturam coniunctam digere in MB & defeca. Defecatam Tincturam l. △ coagula ad formam extracti.

Dosis ad ℈j. cum stimulo aliquo vim ellebori vomitoriam obtundente, e. g. Extract. diagrid. & sim. *Querc. in Pharm. rest. c. 26.*

5. *Aliud Quercet.*

℞. Extr. elleb. nigr. (cum ▽ Anisi factum) affunde 🜄 digerendo, extrahe, filtra, coagula. *VVecker. ex Quercet.*

N. *Si viridem habueris Elleborum, extractum quoque parare poteris cum* ▽ *eius* 🜍 *ata, ad modum in Esulæ extracto delineatum.*

6. *Extractum Elebori nigri Salæ.*

℞. Cort. ellebori nigri, ℔ ß. ▽ borrag. ℔iij. 🜄 ℥iij. digerendo extrahe, vese cl. decanta, ex fecib. combustis extrahe Sal, idque Tincturæ admisce, di-

 gere

gere per ♂ I. ac coagula. Dosis ad ℈ iß. & ℈j.

7. *Extractum helleb. nigri 8. Closs.*

Desicca fibras helleb. nigri flore purpureo in patellâ ferreâ, admoto subtus △ lento, quasi animus esset aliquid frigere, agita frequenter, vt vapor malignus, qui conuulsionis causa est, inde exhalet, hoc facto tere radiculas, & cum phlegmate ✕ tincturam extrahe, filtra & coagula.

Balsamus Elleboratus.

Herbas & rad. elleb. nigri mundentur, conquassentur & ponantur in Vinum moschatellinum rubr. mensur. 4. vase vitreo benè clauso per menses duos, postea exime & succum exprime, expressum filtra, filtratum pone super herbas & radices recentes añ. m.j. rosl. rubr. m.v. garyoph. ʒvj. Ponantur ad digestionem per aliquot ♂, adde 🜄 octauam partem, deinde exprimatur, expressum seruetur. Tandem remanentiã combure in cinerem, & s.a. salem præpara, liquorem abstrahe in B.

℞. Salis præparati ℥ß.
Croci ʒj.
Ambar. gris. ℈ij.
Mosch. ℈j.
Aloës epat. ℥ß.
Spec. diambr.
Diagrid. añ. ʒj.
Ol. garyoph. ʒß.

Soluatur extractum, deinde admisceantur hæ species, iterumque ad formam inspissentur, datur à ℈j. ad ℈ß. & vltra. *Ex communicatione Greg. Horstij habuit S. Closs.*

Syrupus Helleboratus Vlmensis.

℞. Myrobalan. omn. ℥iiß. contundantur crassiori modo & fricentur manibus cum ol. amygd. Deinde infundantur per diem & noctem in aq. fumar. ℔. xij. Postea coque ad consumpt. tertiæ partis.

Adde cort. rad. helleb. nigr. præpar.
Glycyrrhiz, mund.
Polypod. q. à. ℥j.
Sem. citr. ʒß.
Caryophyll. ℈iß.
Sum. fumar.
Fl. Cichor. mß.
Borrag.
Bugloss. añ. p.j.

Bulliant omnia ad remanentiam ℔.v.

Postea adde. Fol. sen. el. ℥iiß.
Epithym. cort. ℥ij.

Iterum bulliant, donec maneant ℔.iij.

Addito sacch. ℥xxxij. coque ad consist.

Greg. Horst. in obseru. lib. 1.

N. *Syrup. Helleb. Quercetan.* Vid. l. 2.

8. *Syrupus Elleboratus*: In hoc continentur { Cort. Elleb. 3. / Rhabarb. 8. / Fol. Senæ. 16. / Polypod. 16. } partes.

9. *Oxymel. Elleboratum*: In quo { Helleb. alb. 3. / Helleb. nig. 3 / Esulæ. 2. / Agaric. 2. / Turbit. 8. } partes.

Fit ex foliis helleborastri mense Septembri vel Octobri collectis, ☾ à decrescente, quæ in vmbrâ perse exiccanda, vel in pane siliginoso.

Dos. à ʒß. ad ʒj. in vino albo.

CCCCXX. *Elleborus albus.*

Elleborus albus flore subuiridi. *C. B.* 1. Ellebor. alb. *Brunf. Trag. Fuchs. Cord. hist. Lon. Cam. Clus. hist.* Helleborum album, *Matth. Lob. Cast.* Verattum album, *Cord. in D.* mas &

& fœmina, *Tab.* Germ. *vveisz Nieszvvurtz.*

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Ob violentiam purgationis, quam per superiora & inferiora exercet vsum purgandi internum soli ferè Elleboro nigro linquit. Ingreditur tamen ceu basis vomitorium Conradinum. Extrinsecus sternutationes monet, scabies, impetigines & serpigines mundificat & sanat, Lethargicos excitat, (naribus indita) menses proritat (subdita.)*

PRÆPARAT.

1. *Vomitorium Conradini.*

℞. Rad. Bryon.

Cyclamin. à ℥ij.

Helleb. alb. ℥j.

Radices has probè mundatas, lotas & exiccatas puluerisa, affundeque 🜄 ad eminent. dig. 2. stent in MB. dein 🜍la per ☓, feces exime & comminue, spiritum abstractum reaffunde, stentque aliquandiu vase clauso. Postea filtra & habebis verum vomitorium.

Vsus. *Penna extremas plumas intinge & immitte in haustum Vini maluatici, eumque bibe & euomes.* Vid. Hartmann. in Croll.

2. *Vinum vomitorium.*

Fit vinum ex elleb. albo. si radicum illius crasse contus. ℥ß. maceretur in ℔j. Vini Hispan. exponaturque Soli.

Vires. *Est singulare Heurnij Experimentum pro mouendo vomitu cochleare vnum, ad aluum vero ciendam detur cochl. ß cum aliis laxantibus.*

CCCCXII. Epithymum.

Ἐπίθυμον, *Dioscor.* Epithymum, *Matth. Lob. Cast. Tab.* Cassutha minor, *Dod. C.B.* 1. Germ. *Tymseid.*

OFFICIN. NAT.

Integra Planta.

Vires. *Purgat blande melancholicos & serosos humores, calf. & sicc. 3. Vsus pracip. in scabie, vlceribus, affectibus melancholicis, in hypochondriorum & lienis passionibus & obstructionibus.*

PRÆPAR.

Syrupus de Epithymo. V. Disp.

CCCCXIII. Esula.

Esula herba est Linariæ conformis, nisi quod hæc lacteo succo careat, quo illa grauida est, iuxta versum:

Esula lactescit, sine lacte Linaria crescit.

Diuersa sunt eius genera iisdem qualitatibus prædita. Ex his eligere monent pineam, i.e. quæ foliis pinum æmulatur.

Dicitur Esula vulgaris maior, 5. *Trag.* Esula minor Officinar. *Lob.* Esula minor, *Dod.* Tithymalus cupressimus, 2. *Tab.* Tithymalus foliis pini, fortè Dioscoridis Pityusa, *C.B.* 1. Germ. *VVolffsinilch.*

N. *Eligenda non nimis recens.*

OFFICIN. NAT.

Cortex præcipue radicis, hinc & folia, quibus addi potest & succus, sed rarissimi vsus est.

Vires, *Pituitam validissime, præcipue per inferiora purgat, vnde & Rusticorum Rhabarbarum Esula audit. Est autem acris, ignea & erodens adeo vt impudentium mendicorum fraudi inseruiat, qui eius succo cutem sibimet exulcerant scabritiei specie.*

Corrigitur eius feritas Bdellio. Tragacantho, mucilagine Psyllij.

 Quinimo

Quinimo mitescit præparatione, i. e. triduana in + acerrimo rof. infusione ac exiccatione. *Vide August.*

N. *Quercetanus contentus est infusione 24. hor. in Pharm. Restit. Alij singulis diebus nouum acetum affundunt. Nonnulli perficiunt eandem macerationem in decocto myrobalanor. cum modico cinamomi vel spicæ.*

PRÆPAR.

1. *Extractum Esulæ minoris. Salæ.*

℞. Cortic. radicis (in principio veris quando prodire incipit collect.) q. v. coque cum Vino albo generoso in diplomate: Exprime ac inspissa: Inspissatum liquorem solue iterum, in ▽ plantaginis, maceraque in MB 3. vel. 4. decanta, filtra, vel si opus, clarifica cum albumine oui, & coagula.

Dosis à gr. xij. ad xx. vel plura.

2. *Aliud Extractum Esulæ, quod Rulandinum existimatur.*

℞. Rad. Esul. min. vt in officinis veneunt, q. v. coque lento △ cum ▽ simpl. semper despumando, dum spumat, ▽m inde cola & serua, aliamque superfunde & coque collectam ▽, leniter coagula ad spissitudinem mellis, postea affunde ▽ ad eminent. digit. j. & vase clauso in loco calido, aliquandiu asserua. Tandem abstrahe leniter ▽. Et relinquetur Extractum.

Vires. *Feliciter ▽ intercutem pellit, &c.*

Dosis à ℈j. ad ʒj. *Hartman. in Croll. Senn. in Inst. Tentzel.*

VVeckerus describit & Extract. Esulæ ex foliis siccis cum ▽ factum, idque per vomitum ac aluum expurgans.

3. *Extractum Esulæ Quercetani*

Exprime succum ex radice & foliis, fecibus remanentibus affunde serum lactis (vel ▽m lactis ℥ atam) digere ♂ aliquot, dein exprime. Expressiones vtrasque confusas digere in MB vt defecentur, nec quicquam amplius crassamenti deponant. Liquorem defecatum lento MB calore coagula ad consistentiam Extracti.

Dosis ad ʒß. in forma pilular. vel in liquore dissoluta.

4. *Aliter eiusdem Quercetani.*

℞. Esulæ viridis contus. q. v. destilla in VB (non tamen comburatur) fecibus affunde destillatam illam ▽m, digere, vt extrahatur Tinctura. Tincturam decantatam separa ab aqua sua in MF: abstractam aquam reaffunde fecibus prioribus, ex quibus parasti extractum, idque toties repetendo, donec non amplius tingatur: Vltimò exprime; expressionem prioribus Extractis adde.

N. 1. *Si ex fecibus vtriusque præparationis (præcedentis atque huius) combustis Sal cum sua propria aqua extraxeris, idque extracto, proprio addideris eius purgandi vim & efficaciam validiorem reddes.*

N. 2. *Ad hunc modum Extracta præparabis ex Thymelæa, Mezereo & reliquis omnibus Tithymali speciebus, & ex ipso quoque Elleboro nigro, si in loco eo habitaueris, vbi recens colligi potest.*

5. *Pilulæ de Esula Fernelij.* V. l. 2.

CCCCXXIV. *Frangula.*

Alnus nigra, baccifera, *C. B.* 1. frangula, *Matth. Dod.* Alnus nigra, *Lob. Cam.* Alnus baccifera, Arbor fœtida, *Lon. Trag.* Auernus *Crescentio*, Herm. *Faulbaum, Zapffholtz.*

OFFICIN. NAT.

Cortex interior, potissimum radicis.

Vires. *Purgat humores noxios* [illegible] *es, maximè*

maximè serum, tàm per vomitum, quàm per secessum, idque sat violenter. Ea propter corrigi solet Cinam. Zinzibere sem. anis. fœnic. & sim. Extrinsecus coquitur cum butyro, ad scabiem & similes morbos.

Dosis ad ℥ij.

N. *Rusticis familiare exhibet purgans in hydrope & sim. morbis.*

CCCCXXV. *Gratiola.*

Gratiola, *Matthiol. Dod. Lob. Cast. Cam. Tab. Ger.* Limmesium s. centauroides, *C. B. aliis*, Gratia Dei. Germ. *vvild Autin.*

N. *Veteribus ignota videtur, quamuis aliqui papauer spumeum Dioscor. alij Eupatorium Mesuæ, alij Beon album esse velint. Centaurida alij faciunt, nec male, cum centaurij minoris species esse videatur, & inter spurias Centaurij minoris appellationes quoque Helleborine extet, quæ ob vires cum Gratiola eadem esse videtur.*

Crescit in Campestribus & pratis.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Efficax remedium est in humoribus aquosis, lentis, biliosisque specificè euacuandis, quos vel ex remotissimis partibus trahit, atque tum per secessum, tum per vomitum expurgat. Hinc magnus eius vsus esse poterit in Hydrope, Ictero flauo, &c. Et quia amaritudine insuper dotata est insigni, fugat lumbricos, eorumque saburram expurgat.*

Corrigitur Cinamom. sem. anis. Glyzyrrh. &c.

Dosis foliorum puluerisatorum, ℥j. vel in infuso ad ℥ij.

N. *Matth. exhibet folior* Num. x.

PRÆPARATA.

Extractum seu succus inspissatus Gratiolæ.

℞. Fol. Gratiolæ, (Maio vel Autum. collect.) exprime succ. clarifica & inspissa.

Dosis à ℈j. ad ʒß.

CCCCXXVI. *Hermodactylus.*

Hermodactylus est vel
- Iris tuberosa. *Hermodactylus verus, Matth. & Tab.*
- Colchicum
  - perniciosum. *Inusitatum.*
  - non venenatum. *Hoc vsuale & huius loci.*
- Satyrum, Cyclamen } *Hæc Officinis ignota sunt.*

Dicitur Colchicũ radice siccata alba, *C. B. 2.* Colchicum album, *Cord. hist.* Hermodactylus legitimus, *Dod.* Hermodactyli non venenati Offic. *Lob.* Hermodact. Offic. *Cam. Lon.* Hermodact. albus, *Serapioni.* Hermodact. Orientalis, *Cæsalpino.*

N. *Matthiolus & Tabernæmontan. Hermodactylum in Officinis vsitatum esse volunt, radicem Iridis illius tuberosæ, à quibus dissentiunt Dod. Lob. & alij.*

OFFICIN. NAT.

Radix, quæ ad nos ex Syria affertur.

Reperitur Hermodactyli Radix alba, ruffa & nigra, sed eligenda quæ foris & intus verè albo, grauis, compacta, quæ leni contusione in puluerem farinæ triticeæ similem facile redigitur, sapore suaui ac dulci.

Vires. *Pituitam crassam, lentam, aliosque*

aliosque humores viscidos peculiariter à iuncturis efficaciter trahit, ob id articulorum affectibus, chiragra, podagra, &c. conducit.

Dosis à ℈iß. ad ʒiß. in infusione à ʒij. ad ℥ß.

PRÆPAR.

Pilulæ de Hermodactylo. Vide apud Augustanos.

Dosis à ʒj. ad ℈iiij.

I.

CCCCXXVII. *Ialapa.*

Ialapa radix est, exterius nigricans, interius ruffescens, radici Mechoacæ similis.

N. *Incognita fuit maioribus, & non nisi paucos ante annos ex India ad nos transportari cepit.*

Dicitur Gialappa, Chelopa, Celopa, Ialapium, vel Gelapo, (à Massiliensibus,) aliis Mechoacanna nigra, quod Mecchoacannæ assimiletur, *C.B.* Bryonia, Mechoacanna nigricans. Num.7.

Vires, *Expurgat valide humores noxios omnes, inprimis autem serosos, idque citra molestiam.*

Dosis à ℈ß. ad ʒß. in infusione à ʒiß. ad ʒij.

PRÆPAR.

1. *Extractum Ialapæ.*

Extrahe cum 🜄, s.a. decanta & abstrahe ad consistentiam.

Dosis à ℈ß. ad ℈j.

N. 1. *Extractum hoc quia resinosum est, in aqueo liquore dissolui nequit.*

2. *Magisterium.*

Extrahe cum 🜄 optimo, hinc affunde aquam & præcipitatur.

Dosis ad gran. xviij.

N. 2. *Vis purgatrix potissimum in resina Ialappa consistit. Ideoque si Ialappam adhibere volueris, vel in substantiâ, vel in Extracto aut magisterio vtere, vino enim si infundatur, vires suas pro voto non communicat.*

CCCCXXVIII. *Mechoacanna.*

Mechoacan, *Mon. Dod. Lon. Frag.* 1. *&* 2. *Tab. Ger.* Mechoaca peruuiana, *Lob. Ger.* Rhabarbarum Indicum, *Cast.* Bryonia, Mechoacana alba, *C.B.6. aliis* Rhabarb. album, *vveisz Rhabarb.*

OFFICIN. NAT.

Radix ex Prouincia nouæ Hispaniæ Mechoacan nomine ad nos allata.

Duplex habetur ratione loci: Prima ex Mechoaca Insula affertur, altera vero ex continente circa Nicaragua nata, quæ priore longe præstantior est. Eligatur recens intus albicans, extus cortice cinereo vestita, minus cariosa.

Vires. *Pituitosos, aquosos, serososque humores, ex toto corpore, ac inprimis ex capite, ac neruoso genere, pectoreque blande ac sine molestia educit. Vtilissimum itaque Remedium est in Catarrhis, ac inde ortis affectibus, in Hydrope, in omnibus arthritidis speciebus, Lue Venerea, & sim. Quia tamen calida & sicca est, in calidis constitutionibus eius vsus ne sit continuus.*

Dosis Infantibus ℈j. præter propter, Adultis à ʒj. ad ʒij. in infusione ad ℥ß.

N. *Conducit maxime infantibus in cruditate ventriculi ac pectoris viscosa mucilagine expurganda.*

PRÆPARATA.

1. *Extractum Mechoacannæ.*

Extractum vt alia extracta parari potest

potest cum 🜅, vel secundum Quercetan. *(in Pharm. Rest. c. 26.)* cum 🜄 aliqua Epatica, e.g. Endiuiæ, succo Limoniorum vel Citriorum acidula reddita. Alii parant cum ✝. *Hartm. in pract.* verum minus recte, quippe vis purgatrix hac ratione obtunditur.

Dosis ad ℥j.

N. *Nihil. lucri in hoc Extracto præ puluere habes, præterquam quod dissolui in liquoribus possit.*

2. *Extractum Mechoacannæ compositum.*

℞. Rad. Mechoac. el. non cariosæ ℥iij

Turpeth. gummos. & alb. ℥j.
Zinziberis albi ʒij.
Polypod. querni ℥ß.

Incisis grosso modo, extrahe digerendo cum 🜅 opt. & 🜄 Beton. (quæ ab Aloe est abstracta, si adsit) an̄ ℔ß. exprime fortissime, fecibus relictis aliam affunde 🜄 m Betonicæ, macera iterum ac exprime, expressis liquoribus adde.

Mannæ puriss. ʒij.
Scammon. mund. ʒj.
Agitando misceantur, adde
♌ ⊕ i, g. v.
o°o Cinam. gr. iij.

Redige ad consistentiam extracti.

Vires. *Panchymagogon est omnes humores noxios simul educens, præcipue autem serosos.*

Dosis ℈j. plus minus. *Hart. in Croll.*

CCCCXXIX. Mezereum, Laureola s. Daphnoides,

Frutex est Mezereum Officinarum, cuius baccæ Officin. Cocci gnidii, s. grana cnidia vocantur.

Dicitur Chamelæa s. Mezereon *Trag.* Germanicum, *Lob.* Chamelæ. Germanica, *Dod.* Daphnoides, *Fuch. Cam. (Epit.)* flore purpureo, *Tab.* Laureola maior, *Cast.* Thimelæa, *Cord. in D.* Daphnis alterum, *Lon.* Laureola folio deciduo, flore purpureo Officin. Laureola fœmina, *C. B.* 2. Germ *Kellershals.*

N. *Sunt qui Chamædaphnen Dioscoridis faciunt. At alij Dioscoridi ignotam fuisse volunt.*

OFFICIN. NAT.

Cortex, Folia & Grana.

Vires. *Mezerei vis est ignea, acerrima, exulcerans, mordens, febres accendens, cordis principumque partium vires exoluens, validissimè bilem, biliosasque serositates purgans. Corrigitur macerando hor. 24. in aceto (vt elleborus ac Esula) succo mali punici aut Cydonij, portulacæ, mucilagine sem. psylli.*

N. *Alij corrigunt infundendo in Vino, & iterum exiccando. Alij triduanam macerationem in ✝ requirunt, singulis diebus nouum ✝ affundendo & tandem 🜄 bene eluendo.*

Dosis, *Fol. ac Cortic.* Mezerei optime præparatorum & correctorum (sine correctione exulare debent,) est gr. viij. ad xv. Grana à gr. vj. ad xv.

N. 1. *Reiiciantur fibræ, dum teritur.*

N. 2. *Ob malignitatem rarissimè in vsum venit.*

PRÆPAR.

Pilulæ de Mezereo. Videsis apud Augustan.

N. Est & Mezeræum Chamelæa Tricoccos, *C. B.* 1. Chamelæa foliis magnis & tenuibus, *Mesuæo.* Cham. latif. vel alba, *Serapioni.* Chamelæa. *Matth. Dod. Cord. in D. Bellon. Lon. Clus.* Tricoccos, *Lob. Cast.* Mezereon Arabum, *Lob.* Tricoccos, *Tab.* Chamelæa

melæa vera, *Cam.* Germ. *Seidelbast.* Verum officinis nostratibus non adeo vulgare, quamuis sint qui pro Mezereo officinarum habeant.

CCCCXXX. *Myrobalani.*

Myrobalani fructus sunt ex numero prunorum exoticorum, veteribus Græcis incogniti, ab Arabibus primum inuenti.

Suntque Myrobalani { Chebuli, Citrini, Bellyrici, Indi, Emblici } *omnes sunt vsuales.*

Myr. *Chebuli* dicuntur Quebolia & Quebuli, *Arab.* Mirobal. Cepula, *Mes. Clus.* Chepulæ, *Actuario. Matth. Garg. Lob.* Chebuli, *Cord. h. Lon. Cast.* Chebulæ, *Tab. Ger.* Myrobal. maximi oblongi, angulosi, *C.B.* 1.

Citrini dicuntur Azafar, *Arab.* Myrob. lutei, *Actuar* flauæ, *Garz. Lob.* flaua, *Matth.* & lutea, *Clus. in Cord.* Myrob. citrea mas. citrini. *Cord. hist. Lon. Lob. Cast. Ger.* flauæ citrinæ luteæ, *Tab.* Myrobal. citrin. *Bellon.* Myrob. teretes citrini, *C.B.* 2.

Bellirici: Belleregi, Bellilegi, Bellegu, *Arab.* Myrob. belliricæ, *Matth. Cord hist. Clus. in Cord. Garz. Lob. Tab. Ger.* Bellirici, *Lon. Cast.* Myrob. rotundæ belliricæ, *C. B.* 3.

Indi: Asuar. *Arab.* Myrob. nigra, *Actuar. Mes.* nigri, *Lob.* M. Inda & Damasonia & nigra, *Clus. in Coroll.* Indicæ, *Lob. Tab. Ger.* s. nigræ, *Garz.* Indi, *Cord. hist. Cast.* Myrob. nigræ octangulares, *C.B.* 4.

Emblici: Embelgi, Emblegi, Ambegi, *Asab.* Myrob. de Seni, *Serapioni.* Seniticæ, *Auicenna.* Myr. Empelica, *Matt.* Empelitica s. Emblica, *Clus. in Cor.* Emblici, *Cord. hist. Lon. Cast* Emblicæ, *Lob. Tab. Ger. C.B.* 5.

Eligendi sunt carnosiores, crassiores, ponderosiores.

Vires. *Myrobalani citrini seu flaui bili flauæ educendæ apti nati sunt. Indi s. nigræ, bili atræ, chebuli, pituitæ ac postea bili, Emblici ac Bellyrici, itidem pituitæ,*

Dosis à ʒvj. ad ℥iß.

OFFICIN. NAT.

1. *Pilulæ de 5. generibus Myrobal.*
2. *Extractum Myrobalan.*

℞. Genus Myrob. quodcunque volueris exemptis nucleis, tere partem carnosam subtiliss. Macera dies aliquot cum ▽ dein exprime & inspissa. *Sala.*

N. *Alij adhibent succum pomorum redolentium, indéque conficiunt Extractum Myrobalanorum pomatum.*

CCCCXXXI. *Polypodium.*

Polypodium { vulgare. *H. vsuale.* minus. *Dod.* 2. *Matth.* 1. *Tab. &c.* }

Dicitur πολυπόδιον *Diosc.* Polypodium, *Brunf. Trag. Matth. Fuchs. Cord. hist. Lon. Lob. Cast. Cam. Tab. Ger.* maius, *Dod. C. B.* 1. Germ. *Engelsüsz.*

Reperitur in Fago, Corylo, in antiquis & cæduis saltibus, in ruderibus saxosis, præfertur tamen omnibus quod in Quercu nascitur.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Educit bilem adustam & pituitam lentam, Hinc vtilissimum in obstructionibus Mesenterij. Epatis ac Lienis, & inde natis passionibus hypochondrior. scorbuticis. Raro autem solum datur, sed aliis purgantibus fere admiscetur,*

tur, & quia segniter lurgat, plerunque in decoctis vel infusionibus, raro in aliis formulis adhibetur.

CCCCXXXII. Psyllium.

Ψύλλιον Psyllium C.B. { Dioscorid. s. Indicum crenatis foliis. Maius { supinum, 2. *Matt. Cast. Tab. &c.* erectum, *hoc vsuale solum.* } Minus. }

Dicitur Psyllium, *Trag. Matth. Fuchs. Cord. in D. & hist. Dod. Lob. Cast. Ger.* 1. *Tab.* Germ. *Psilienkraut.*

Crescit sponte in Italia, locisque nonnullis Germaniæ, solo gaudens aspero, nobis non nisi in hortis colitur. Floret Iulio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Semen collectum Octobri.

Vires. *Euacuat bilem flauam, mucilagineque sua acrimoniam humorum obtundere aptum est. Hinc conuenit maximopere in Dysenteria & Corrosione intestinorum*

Dosis à ℥iij. ad ℥vj. scil. ex his ▽ conuenienti extrahitur mucilago propinanda, sed raro.

N. *Semen psylli hoc peculiare præ cæteris purgantibus habet, quod qualitate refrigerandi sit præditum, secus ac Mesue statuit. Verum enim vero nec tamen extra reprehensionem positum est, quam incurrit ratione virulentiæ suæ.*

PRÆPAR.

Electuarium de Psyllio.

Dosis ad ℥j.

R.

CCCCXXXIII. Rhabarbarum.

Ρᾶ ἢ ῥῆον, *Dioscor. Arab.* Rauid, & Rhabarbarum, Romanis Raponti cum Rhabarbarum, Officin. *C.B.* 1. Rhabarbarum. *Garz. Acost. Fragos. Lob.* 3. *Tab.* 2. *Ger.* Rhabar. Americanum. *Monard.* Rhabarbarum s. Indicum, *Cord.* Rheum s. Rha. *Dod.*

In China prouenit, vnde in Turciam, hinc Venetias defertur, & quidem vel nauibus, quod citius corrumpitur, vel itinere terrestri, quod durabilius.

Duplex venale prostat: alterum dicitur Rhabarbarum de Leuantes, quod flauius & melius: alterum Muscouiticum, quod obscure flauum & vilius est.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Purgat benigne bilem flauam, pituitamque viscosam ac tartaream in ventriculo, primaque regione stabulantem. Epati specifice confert, adeo vt cor Epatis dicatur, curat Icterum, & quia vim quoque astrictoriam obtinet in omnibus morbis dissolutis, Dysenteria, Diarrhœa præ aliis commendatur.*

Corrigitur ℈. Cinam. Shænanthos, Santal. Citrin.

N. 1. *Partem tum purgantem, tum astringentem obtinere creditur, quarum prior facilius eximitur, posterior difficilius. Hinc pro diuersa intentione, diuersimode quoque tractatur. Nonnulli leui tostione vim purgantem minui & astringentem augeri sibi imaginantur, quod alij improbant, nec immerito, etenim cum vis purgans fixior sit, quam vt leui tostione in auram euanescat, tostio illa vix satisfaciet. Præstat itaque si astrictoriam vim auctam velimus, reiecta prima decoctione, denuo id coquere, ac fortissima expressione exprimere.*

N. *Radix Rhabarbari Monacho-*

rum (alias Lapathi domestici, hortensis satiui,) eandem purgandi facultatem, cum vero Rhabarbaro habere creditur, modo in duplo vsurpetur. Hinc sunt qui pro Rhapontico illud habent, sed male, Rhaponticum quippe verum & à Rhabarbaro Monachorum & à vero Rhabarbaro diuersum nonunquam ad nos transportatur. VVeckerus.

Dosis Rhabarbari veri à ʒj. ad ʒiß. in infuso ad ℥ß.

N. 3. *Rhabarbarum ex omnibus catarcticis est vsitatissimum, sine vllo periculi metu omni ætati, atque ideo etiam pueris & prægnantibus conueniens.*

PRÆPAR.

1. *Rhabarbarum conditum.*

Cuius dosis paulo maior est crudo.

2. *Syrupus de Cichorio cum Rhabarb.* (in qua solum Rhabarbarum,) V D.

3. *Syrupus de Rhabarb. solutiuus*, in quo part. æqu. Rhab. & fol. Sonæ.

4 *Syrupus Diasereos*, in quo partes { Rhabarb. 5. Carthã. 4. Agaric. trochisc. 2. Fol. Sen. 1. }

5. *Trochisci de Rhabarb.* V. D.

6. *Pilulæ de Rhabarbari.*

7. *Extractum Rhabarbari.*

℞. Rhabarb. el. q. v. extrahe s. a. digerendo cum ▽ dest. Epatica. (Endiu. Cichor. Agrimon.) affusis aliquot guttulis ol. ♃ per d. decanta ac exprime, coagulaque ad formam Extracti.

Alij addunt quoque corrigentia, eaque simul extrahunt. Sic. Quercet. ℞. Rhabarb ℔ß. addit Cinamo. ʒß. Santal. ʒj. Extrahitque cum ▽ Endiu. succo Limonior. vel Citriorum acidula reddita. *Pharm. Rest. c. 26.* Fit quoque Extractum per 🜄. *Vide VVeckerum.*

Dosis ℈j. ad ʒß. ʒj. Acui tamen potest Diagrid. præparat. Gummi gutt. Elater. &c.

N. *Melius est extractum simpliciter sine corrigentibus conficere, cui si opus sit pro intentione Medici oleum aliquod conueniens. E. g. Macis, anisi, & sim. admisceri potest.*

CCCCXXXIV. *Ricinus.*

Ricinus { Vulgaris. *Huius loci.* Americanus. *De hoc infra.* }

Dicitur *Κίκι, Diosc. Plin.* Ricinus. *Trag. Matth. Fuchs. Dod. Cord. Lon. Lob Cast. Tab.* vulgaris, *Cam. C. B.* 1. Cataputia maior, *Fragos.* Granum regium maius, *Mesuæo, aliis*, Palma Christi. *Arab.* Alkatoa & Kerua. German. *VVunderbaum.*

Colitur in hortis, tùm ob raritatem, tùm ob talpas, quæ eius præsentiam fugere dicuntur.

OFFICIN. NAT.

Semen seu *Nuclei* cortice suo triquatro echinato exuti.

Vires. *Potenter bilem & pituitam* ἄνω καὶ κάτω *pellit, calf. & sicc.* 3.

Dosis. Nuclei N. xij. plus minus.

N. *Rarissimi itidem vsus est.*

PRÆPAR.

Oleum ex semine expressum, quod dicitur oleum de Kerua. V. D.

N. *Oleum hoc dicunt oleum ficus infernalis.*

CCCCXXXV. *Ricinus Americus.*

Est & genus Ricini, quod ante annos aliquot ex America adferri cepit, vulgari paulo maius, cuius operimentum seu siliqua, quæ semina continet, tuberculis asperis non est obsita,

ta, vt in vulgari, sed leuis & cinerei coloris: ipsum granum siue semen vulgari simile est, nigrum tamen & non maculosum, nucleumque continet solidum.

Nominatur Ricinus Americus, *Lob. Tab. Clus. in Monard.* Ricinus Americanus, *C.B.2.* aliis curcas. *Vulgo* Grana tiglia. Vbi tamen notandum Granadillam Monardo grana esse ab his diuersa & granati seminibus similia.

Vires. *Valenter supernè ac infernè purgat.*

Dosis. Nucleus vnus excorticatus, vel solum dimidium nuclei.

S.

CCCCXXXVI. Senna.

Senna *C. B.* { Alexandrina s. foliis acutis. *Hæc præstantissima* Italica s. foliis obtusis. *Hæc priori substituitur.* }

Priori inscribitur Senna Alexandrina, *Trag. Cam.* Orientalis, *Bellon, Lob. Tab. Ger. aliis* Ægyptia, Syriaca.

Altera dicitur Senna, *Hermolao.* Sena, *Matth. Fuchs. Dod. Cord. h. Lon. Lob. Cast.* Italica, *Trag. Ger. Cam.* altera media dicta, *Bellon. aliis* nostras.

N. *Veteribus Græcis indicta videtur, primumque à Serapione descripta.*

OFFICIN. NAT.

Folia, tùm quoque *folliculi*, sed raro.

N. *Folia præscribuntur vtplurimum sest. i. e. sine stipitibus, à quibus eligendo seligendoque separantur.*

Vires. *Senna inter purgantia vsitatissima est, adustos ac serosos humores & hinc flauam bilem pituitamque ex Capite, Epate, Liene, continuatoque vsu iuncturis sine noxa sat benigne educens. Excitat tamen nonnunquam tormina, id quod ex abundantia pituitæ vitreæ seu mucilaginis acris euenire nonnulli volunt. Verùm rectius sentire videntur, qui id crudiori ac magis terrestri senæ particulæ, forti expressione prolectæ, adscribunt. Quia autem calida ac sicca (1.) corrigitur flor. viol. Borrag. Prun. & quo minus ventriculo obesse possit, additur Cinam. Galang. Zinzib. &c.*

Exhiberi potest omni ætati & vel ipsis prægnantibus.

Dosis in subst. à ʒß. ad ʒiß. in infus. à ʒij. ad ʒß. vel ad plures vices ℥j. ij.

N. *Adhibetur & extrinsecus ad melancholiam capitis arcendam (in lotionibus capitis.*

PRÆPAR.

1. *Puluis senæ Moni. g.* V.D.

2. *Syrupus folior. senæ* V.D.

3. *Syrupus de pomis Reg. Sabi.* V.D.

N. *Potest Syrupus senæ parari cum fructu, vt est in Pharmac. Poterit p. 122. Acui potest aquæ extrahentis aliquot guttis ♌ us, ⊕ li aut ♀ ri.*

4. *Electuar. Diabel Zemer.* s. Sennatum Renod.

5. *Passulæ laxatiuæ.* V.D.

6. *Extractum.*

℞. Fol. Senæ Alexand. ℥j. affunde ▽ simpl. feruentem (acuatam si libet aliquot guttis ol. ♀ per d.) ℥viij. Extrahe, exprimeque leniter, clarifica, inspissa ad consistentiam iustam.

N. 1. *Alij extrahunt macerando cum* ▽ *stillat. pomor. redol.* Beguin. Quercet. *Alij cum* ▽ *Lupuli. Scolopend. Borrag. Fumar. addita portione aliq. Caryophill. Zinzib. sem. fœnic.* August.

Dosis à ℈iß. ad ʒj. & vltra.

N. *Extractionem ex iisdem foliis secundum ne repetas: grauia nimirum tormtna excitare solet.*

7. *Tinctura Sen. aut Rhabarb. ex communicatione S. Closs.*

℞. Fol. Orient. vel Rhabarb. ℥ß. ⊖ tantundem, reduc. in pulu. qui accens⁹ cum cnrbone ignito detonet in + lo, cinerem solue in ⚹ aut ▽, solutum filtra & euapora, soluatur denuò in aqua ros. filtreturque addendo ℥ij. rhei aut fol. Sen. in pulu. redact. digere per 4. aut 5. horas.

Dos. huius tincturæ sint cochl. ij. in iusculo. Ita reliqua purgantia in Tinctura adducuntur.

CCCCXXXVII. *Soldanella.*

Κράμβη θαλασσία, *Diosc.* Soldanella, *Dod. Lon. Lob. Tab.* Marina, *Ger.* Brassica marina, *Matth. Cord. Lon. Cast. Cam.* Soldan. maritima minor, *C. B. 2.* Germ. *Meervvinden.*

Crescit in locis maritimis Italiæ, Galliæ, inferioris Germaniæ. Floret æstate.

OFFICIN. NAT.

Herba seu Folia ad nos ex Gallia allata.

Vires. *Calf. & sicc. 3. Aquam valide educit, adeoque confert in hydrope, scorbuto, &c. Corrigitur cum stomachicis Zinzib. Mac. Cinam. sem. anis. &c.*

Dosis in substant. à ℨß. ad ℨj.

PRÆPARATA.

Succus inspissatus.

CCCCXXXVIII. *Spina infectoria.*

Rhamnus Catarcticus, *C. B. 6.* Rhãnus solutiuus, *Dod. Ger.* Rhamni alia species, *Trag.* spina infectoria, *Matth. Bellon. Lob. Cast. Clus. hist. Tab.* Cerui spina, *Cord. hist.* spina alba, *Lon.* Germ. *VVegdorn. Creutzbeer.*

Crescit iuxta sepes in syluis, aliisque locis incultis, amans scrobes & riuulos, familiarisque est tractui circa Rhenum. Floret Maio, fructus fert Autumno.

OFFICIN. NAT.

Bacc. collectæ in fine Septembris, aut initio Octobris.

Vires. *Purgant bilem, pituitam ac maxime serosos humores, vnde vsus præcip. in Cachexia. Hydrope, Arthritide.*

Dosis baccar. à N. xv. ad xx. vel aridæ baccæ teruntur, daturque puluis à ℨj. ad ℨiß. in decoctione coquuntur baccæ Num. 40. vel 60.

PRÆPAR.

1. *Succus ex baccis expressus.*

2. *Syrupus de spina infectoria s. Syrupus domesticus. Syr. de Spina Ceruina.* Fit ex succo ac melle additis corrigentibus.

Dosis ℥j. ℥iß. V. D.

N. *Ex baccis immaturis fit luteus color, ex maturis; Virid s (Saftgrün)*

3. *Extractum Rhamni & Tithymalorum omnium S. Closs.*

Contundantur Rhamni baccæ, vel Tithymali cum toto, & inter pistandum irrorentur aceto rosat. succum exprime, clarifica, tortiuæ huius materiæ retrimentum calcina, addito pari pondere ⊖. & extrahe salem cum ⚹, quem succo remisce & ad Extracti consistentiam redige, quod longè purius erit, si denuò soluatur in aqua. ros. addaturque ℨß. ol. ♎ campanarii, filtretur & euaporetur vt prius.

Dos. gr. viij in iusculo.

N. *Sic quoque Cucumer agrestis & Rad. Helleb. in Extracta redigi possunt,*

affuso

affuſo vino alb. loco aceti, in quo rad. per horam vnam aut alteram decoquantur.

CCCXXXIX. *Staphiſagria.*

Staphis agria deſcripta eſt ſupra. Huius loci ſemen eſt, quod purgat per vomitum, ſed rariſſimi vſus eſt.

Doſis gr. 12. vel 15.

I.

CCCXL. *Turpethum.*

Turpethum *C. B.*
- 1. Arabum ſ. *Turbit. officinarum.*
- 2. Indicũ Turbit. *Garz. Acoſt. Trag. Dod.*
- 3. Garganicum ſ. pſeudo Turpetum, *Matth.*

1. Dicitur Turbith. Meſuæi, *Matth.* Turbitum ſ. turbit Arabum, *Cord. h.* 1. Alexandrinum, *Lob. Ger. Caſt.* Thapſiæ radix, *Fuchſ.* Turpetum. *Tab.*

N. *Hoc eſſe quod in officinis vſitatum eſt, authores ſunt,* Cluſ. in Garz. Matt. & alij quam plurimi.

2. Dicitur Turpetum repens foliis Altheæ. *C. B.*

N. *Hoc eſſe verum officinarum Turbith defendit* Garzias. *& ex hoc* Dodonæus, *&c.*

3. Nihil aliud eſt, (teſte Matthiolo,) quam radix vel Thapſiæ, vel pityuſæ, ex Gargano Apuliæ monte allatæ, vel (teſte Cluſio in Garziam,) Scãmoneæ Radix, loco veri Turbithi venundata.

OFFICIN. NAT.

Cortex ſeu *Radix* à medulla lignoſa ſequeſtrata.

Vires. *Calf 3. craſſos viſcoſoſque humores, ſiue pituitam, fortiter & à remotioribus partibus, iunƈturiſque elicit: vnde & diuturnis morbis maximè conducit. Inprimis proficuus eius vſus eſt in Arthritide, ventriculò pituita abundante, Aſthmate, Lue venerea, Hydrope, Elephantaſi, ſcabie, &c.*

Quia ventriculo nauſeam & vomitum procreare per ſe ſolet, corrigitur Zinzibere, Maſtiche, Pipere, Cinam. Fœnicul.

Doſis à ℈ij. ad ℈iiij. in infuſione à ʒi. ad ʒiij.

N. *Infantibus ac grauidis dare caueto.*

PRÆPAR.

1. *Species Diaturbith. C. Rhab.* V. D.

2. *Puluis Stokſtaldi, dictus.* V. D.

3. *Pilulæ de Turbith ſtomachicæ Meſuæi.* V. D.

4. *Acetum de Turbith.* Varij generis.

Vires. *Commendatur in Peſte, fitque ex Turbith, ruta, myrrha, aloe, aliiſque putredinem arcentibus in* 🜍 *infuſis.*

5. *Extractum.*

N. *Quia Turbethum reſinoſum eſt, ſue vt aiunt gummoſum, conuenit cum* 🜄. *Extractum eius conficere.*

Doſis huius Extract. à gr. vj. ad x. & plura.

CCCCXLI. *Tamarindi.*

Tamarindus *Serapioni.* Tamarindi, *Matth. Bellon. Garz. Acoſt. Fragoſ. Lob. Alpin.* Tamarindi, dactyli Indi, *Meſuæo.* Thamarindus, i. e. Acacia Indica, *Cord. hiſt.* Thamarindi, *Cam. Epit.* Palmæ ſylueſt. fructus oxyphænica. *Lon. Caſt.* Siliqua Arabica, quæ Tamarindus, *C. B.* 3.

OFFICIN. NAT.

Dactyli acidi (ſic dicti ab Arabico Tamar quod dactylus eſt: dicuntur & ὀξυφοίνικα palmulæ acidæ, non quod fructus palmæ arboris ſint. Ar-

bor enim Tamarindifera instar Fraxini procera est.)

Eligendi recentes, nigro-rufescentes, teneri, multis villis intertexti, pingues, acidi s. vinosi.

Vires. *Refriger. & sicc. 2. humorum acrimoniam & feruorem reprimunt, bilem ac adustos humores blande ducunt. siti succurrunt.*

Dosis à ℥ij. ad ℥iiij. in Decocto. Alij à ℥ß. ad ℥j.

N. *Parum nutrimenti subministrant.*

P R Æ P A R.

Pulpa Tamarindor. V.D.

Dosis ab ℥j. ad ℥ij.

Sunt qui paulo aliter hanc pulpam depuratam conficiunt. Extractũ Essentiamue Tamarindorũ vocant. ℞. Tamarind. q.v. coque in s.q. aquæ. Exprime, clarifica cum albumine oui ac inspissa.

Dosis à ℥ß. ad ℥j. & vltra.

N. *Fit &* ☐ *ex Tamarindis l.a. sed minime purgat.* Sala.

Electuarium Diaphænicum. V. D.

CLASSIS IV.

De Purgantibus secundariis.

A.

CCCCXLII. *Aloë.*

Aloë est succus sapore amarissimus, qui ex Arabia & Ægypto ad nos pellibus inuolutus, deportatur. Genera eius moderno tempore officinis in vsu sunt 4. quæ tamen non nisi puritate & impuritate discrepant. Nam *Aloës crassamentum* s. pars impurior arenosa, sordibus conspurcata & idcircò nigricans, dicitur *Aloê caballina: pars paulo purior,* colorem hepatis referens, *Hepatica:* adhuc *purior, succotrina* vocatur, quasi succo citrina; quod puluis eius citrini coloris sit, vel succotrina ab Insula Socotra, vbi copiosè crescit: *pars purissima,* si adeô depurata vt transparens sit, *lucida* dicitur, quod scil. radiis solaribus obiecta pellucida instar vitri appareat.

Optima lucida est atque sine vlteriori præparatione in vsum medicum accersi apta. Lucidæ succedit Succotrina & Hepatica.

N. *Caballina, Caballis seu Equis exhiberi debet, non hominibus.*

Censetur Aloë bona, quæ pura, eximiè amara, subflaua, difficilis solutu ac fractu. Hinc, quantò Aloe purior, amarior, flauior, tantò quoque melior est: nigra enim & fractu contumax, reprobanda, ceu adulterata.

Aloe, *C.B.* est { 1. vulgaris. *Huius loci.* 2. folio in oblongum aculeum abeunte.

1. Dicitur Aloe, *Trag. Matth. Fuchs. Dod. Cord. Lon. Lob. Cast. Garz. Clus. h.* communis, *Cam.* Ex hac exprimitur succus, qui inspissatus Aloen huius loci exhibet.

2. Est semperuiuum illud folio mucronato, quod de rabulatis cænaculorum suspensum diutinè virescit, præsertim si luto radix circum-ligetur & subinde irrigetur Dicitur Aloe Americana.

Vires. *Vim præter purgantem obtinet & exiccantem (gr. 3.) calefacientemque (gr. 2.) proritat hæmorrhoides & menses, roborat ventriculum, enecat & expellit lumbricos, arcet putredinem, astringit, consolidat, exterget, adeóque vulneraria est insignis.*

P R Æ P A R.

1. *Aloe depurata, siue lota.*

℞. Aloes q.v. pulueris. solue in ▽. quod arenosũ subsidet, abiice: pinguissi-

mum ècontra & quod leue eſt, recipe.

N. 1. *Sunt qui ▽ Endiu. vel Cichor Acetoſauè adhibent. Alij vt augeatur vis purgatrix, decoctum purgans loco ▽ ſubſtituunt.*

N. 2. *Aloe conſtat parte reſinoſa & aquâ: illa purgationi inutilis eſt, hæc idonea. Eapropter, ſi aloen purgantem expetis, neglecta reſinoſa, aqueam collige, in ▽ ſolubilem, eamque à fecibus ſequeſtratã.*

2. *Balſamus ſiue Extactum Aloe.*

℞. Aloes ſuccotrin. q. v. extrahe rubedinem, ſ. a. cum 🜄 rectif. decanta, filtra, coagulaque ad conſiſtentiam aloe debitam, *Pharmacop. Auguſt.*

Vires. *Ex ſuperioribus collige.*

Doſis à ℈j. ad ʒß.

N. *Aliam quoque extractionem ſcil. cum* ⚹ *&* ▽ *roſar.* Vide ſi libet in Pharmaco. Auguſtan. ſub Extracto Holagogo Andernaci.

3. *Aloe violata.*

℞. Aloes puriſſ. groſsè contuſæ ℔. 1. infuſionis violarum, (ex triplici infuſione, *vide Syrup. violar.*) ℔. iij. clarifica, digere, vt ſoluatur aloe, cola ac coagula leni calore ad conſiſtentiam pilularem.

Doſis à ℈ß. ad ʒß. Sala de Eſſentiis.

4. *Aloe violata* ♀*ea.*

℞. Aloes violatæ ℔. j. Cryſtall. ♀, ℔. ß. miſce.

N. *Sala vocat Aloedariũ* ♀*ro violatũ.*

Doſis à ʒß. ad ʒj.

5. *Aloe Roſata.*

Fit eodem modo (quo Violata) cum ſucco Roſar. & ex eadem cum vino F. pilulæ. *Vide Pharm. Auguſt.*

6. *Aloe roſata Hieronymi ab Aqua pendente.*

℞. Aloes putræ pulueriſ. q. v. impaſta cum ſucc. Roſar. Damaſc. ſeu prouincialium: exicca leni calore æſtiui ſolis; iterumque impaſta; idque toties, donec Aloe ſedecim ſucci partes imbiberit, reſeruetur dein in maſſa pilulari pro vſu.

Doſis ad ℈iß.

7. *Eadem aliter.*

℞. Aloes puriſſ. ℔. j. ſucc. Roſar. Damaſc. ℔ ß. coagulentur ad ignem, idque repetatur bis vel ter, ſic habetur Aloe roſata optima.

N. *Corrigitur quoque cum ſpir.* ⊖*i.* Vide Scammonium.

8. *Oleum Aloes purgans.*

℞. Aloe pat. ℔ j.
Myrrh. ℥ ij.
Thuris ʒß.

Deſtilla lento △ in cineribus ex cucurbita humili.

Vires. *Vmbilico illitum purgat & expellit lumbricos.*

E.

CCCCXLIII. *Elaterium,*

Ἐλατήριον. Elaterium ſuccus eſt amarus, ex fructu cucumeris aſinini expreſſus ac inſpiſſatus.

N. *Omnium ſuccor. hic maximè durabilis eſt, adeo vt vltra centum annos efficax manere credatur.*

Cucumis aſininus deſcribitur Cucumis agreſtis, *Brunf. Cord. in D.* Cucumis ſylueſtris, *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Lon. Caſt.* Cucumer Elaterii ſylueſtr. *Lob.* Cucum. aſininus, *Tab. Ger.* Elateriũ quod leue & candidum & igne inſtar pinguedinis accenditur, *Bellon.*

Eligatur Elaterium vetuſtum, ſumme amarum.

N. *Elaterium à bimatu ad decennium colore candido, vtile Dioſcoridi, Æginetæ, quod anno antiquius non eſt, & quod vireſcit: Theophraſto optimum, quod vetuſtiſſimum.*

Vires. *Purgans eſt violentum humoris ſeroſi: mouet menſes, fœtumque interimit, vnde rarus eius vſus, præcipue cum*

cum nec malignitate careat.

PRÆPARATA.

1. *Elaterium depuratum.*

2. *Elat. correctum.*

N. *Depurari potes, si in ▽ soluatur ac filtretur, quod facili fieri potest negocio, siquidem vt plurimum liquidum extet.*

Corrigitur cum spir. ⊕ i & oleis, vt de Scammoneo dictum.

3 Fit etiam *Extractum* ex depurato succo per ∀, vt & Fœcula ex succo cucumerum maturorum per subsidentiam, cuius vires vide in obseruat. *Henr. ab Heer.*

Dosis gr. j. ac ij.

CCCCXLIV. *Euphorbium.*

Εὐφόρβιον, Euphorbium succus est cõcretus accerrimus, ex sauciata Lybica Ferula eiusdem nominis extractus.

N 1. *Modum extrahendi docet Dioscorid.* Videatur Matth. Dodon. Lob. Lon. Tab. Ger.

N. 2. *Dodonæus Euphorbium. (vnde succus ille extrahitur,) plantam esse perhibet. Dioscorides arborem : contradictione haud difficili conciliatu. Sunt enim plantæ, quæ temporis progressu, vel diligenti cultura arborescunt, cuius rei exemplum, & in hac ciuitate præbuit arborescens Rutæ frutex.*

Genera Euphorbii sunt duo:

1. Sarcocollæ modo pellucidum flauum, pisi magnitudine in guttas æquales densatum, modice cauernosum. 2. In vtriculis, quibus excipitur, in massam densatur candicantem, aut vitri colore.

Dosis à gr. v. ad x.

N. *Adulteratur admixtis Sarcocolla aut Gummi atque liquore Tithymalli.*

Eligendum est purum, transllucens, candidum aut flauum & acre, quod leui linguæ contractu os accensum diu detinet. Annotinum, nimirum per ætatem perfectionem suscipere creditur, acrimonia cum tempore mitiore reddita. Recens improbandum, ceu virium violentia suspectum.

Vires. *Insignem quidem vim obtinet serum ac aquas ex toto corpere purgandi. Verum enim vero non sine violentia ac molestia, quam præter substantiæ proprietatem malignam, & vi inflammandi (calidum e. est gr. 4.) exerit.*

PRÆPAR.

Correctum Ephorbium.

Correctio Euphorbii consistit partim in partium acrium volatilium abolitione, partim in residuarum malignarum ac calidarum mitigatione, quod fit.

1. ℞. Euphorb purificati ab omnibus fecibus q v. redige in exigua frustula ac inde pomo Citrio vel Limonio excauato, massaque panis obuoluto, coque in clibano : Euphorbium dein sic præparatum, (quod albissimum) vase vitreo serua. *Querc. Pharm. Rest.*

N. *Augustana Pharmacopœa initio Euphorbium cum Ol. Amygdal. dul. q. s. instar collyrii terere ac massam dein pomo imponere iubet.*

2. *Correctio Euphorbii.*

Solue Euphorbium in +o rosato, cola & inspissa, ablueque ▽ Rosarum.

3. *Correctio præstantior.*

℞. Euphorbii (præstat quod prima correctione correctum,) q. v. affunde succum Limon. vel Granat. acid. depuratum, ad eminent. digit. 3. vel 4. solue digerendo in MB, filtra calide ac coagula. *Querc. Ph. R.*

4. *Correctio præstantissima.*

Solue

Solue Euphorbium cum phlegmate ⊖ i, totali & integro suo spiritu impraegnato; vel cum aquis citonior. pomorumuè curti-pendulorum, oleo 🜂 is per C. vel spiritu ⊖ i acuatis, decanta vel filtra & coagula. *Querc. dict. loc.*

5. *Extractum Euphorbij.*

℞. Euphorb. opt. depurat. (vt supra cum + rosar.) extrahe cum 🜅, decanta, coagula & denuo circula cum nouo alcoole (♂ 10.) dein separato mẽstruo coagula △ lento, addendo aliquod correctorium pro libitu: fiat mixtura.

Vires. *Paralysi, Arthritidi, Spasmo, Hydropique conducit, pituitam neruis impactam expurgando ducit,*

6. *Ol. Euphorb. stillat.*

7. *Ol. Euphorb. commune.*

℞. Euphorb. ℥ß. Ol. Cheirin. ℥v. vini generos. ℥v. coque ad consumptionem vini.

Praeparata alia communiora, quae Euphorbium ceu basis ingreditur sunt *Hiera Logadit.*

Pilulæ de Euphorbio. &c. Vid. l. 2.

G.

CCCCXLV. Ghitta, Iemou.

Gutta Gamandra, Gummi gotta, Gutta gemau, Cattagauma vel gemu, Gummi Peruanum s. de Peru, de Iemu, de Gemandra; aliis succus Gambici vel Crambici.

Est succus concretus aut inspissatus (potius quam Gummi.) Cuius autem plantae succus sit, nondum certò constat. Sunt enim qui ad Esulam, ad cataputiam maiorem, ad flores Ricini Indi originem eius referant, coloremque aliunde. (E.g. ex Curcuma) conciliatum volunt, alij Euphorbij, succum censent aliis ex Scammonio & Tithymalo compositus est: nonnulli compositum ex Chelidoniæ maioris succo, Scammonea & Croco suspicantur: alij ex succo corticis mediani Frangulæ. Nos praecipuè de Vsu solliciti, eligere suademus, purum, flauique coloris.

Adfertur ex Sinarum regione, primumque adferri cepit ante annos 40. *Videatur Clus. lib. 4. exot. cap. 8. succ. 11.*

N. *Videtur esse Gummi contra podagram Monardi.*

Vires. *Expurgat per superiora & inferiora, præcipue humores serosos & aquosos, tùm quoque omnem saburram vitiosorum humorum ex toto corpore educit. Hinc vsus eius creber est in hydrope, Febri, scabie, pruritu, & sim.*

Dosis à gr. v. ad xiiij.

PRÆPAR.

Etsi crudum quidem, non citra commodum adhiberi queat, attamen cum nauseabundam possideat qualitatem, operæ præcium duxerunt, hanc obtundere. Vnde.

1. *Ghitta Iemu correctum per spir. ⊖ i aut ☿ Mindereri.*

℞. Ghitta Iemu q. v. dissolue cum spir. ⊖: abstrahatur dein spir. ⊖ residuumque exiccetur, lentè, ne scil. nigrescat, sed colorem suum retineat.

N. 1. *Edulcorare si volueris ▽ aliquoties ablue.*

N. 2. *Procedit felicius correctio ad modum quem habes de Scammonio: vel Gummi Guttæ terna vice cum spir. ⊖ aut + imbibe, tere & exicca.*

Dosis à gr. xv. ad xx.

2. *Extractum s. Magisterium.*

℞. Gitta Gemu pulu. ℥ij. 🜅 opt. ℥viij. fiat solutio, digerendo in MB. ♉ aliquot (2. 3. 4.) decanta & filtra calide, præcipita affundendo ▽ ros.) vel

aliam aliquam,) abſtrahe 🜄 & coagula lente.

N. 1. *Melius ſuccedet proceſſus.*

℞. Ghitta Gem. ℥ij. 🜄 opt. ℥v. ☍ ♀ i ʒj. digere, & ſoluetur in 🜄 breui tempore.

N. 2. *Sunt qui* ℞. 🜄. *Santali tinctura impregnatum.*

3. *Magiſtorium G. G. S. Cloſſæi, ſiue Gamandra correcta.*

Imbibatur puluis Ghittæ Iemou ol. deliquiolo, ita vt liqueſcat inſtar paſtæ, malaxetur diutiſſimè in mortario, terendo piſtillo vitreo, donec colorem mutet, affunde 🜄 ♀ ſatum, macera per 15 horas in tali calore, qui colliquando ſoluendoque gummati non ſit ſatis, decanta, malaxa vt prius, addito nouo ol. ..ri, idque tertiâ vice reitera, tandem albeſcentem hanc materiam laua pluries aqua roſ. & ex illâ deſiccâ Tabellas aut trochiſcos finge.

Vires. *Leniter, & abſque vomitus prouocatione operationes ſuas in pleriſque abſoluunt.*

Integrum doctumque Tractatum de Gitta Iemou conſcripſit Clariſſ. Dn. D. Ioan-Petrus Lottichius, Marpurgi Med. Profeſſor publ. amicus meus ſingularis, ad quem Lectorem remitto.

M.

CCCCXLVI. *Manna.*

δροσόμελι & ἀερόμελι, *Galen.* Mel ex aëre, cui cœleſtis natura, *Plinio.* Men Siracoſt & Terniabin, *Arab.* Thereniabin & Trungibin, Terengibil, *Serapioni & Auicennæ.* Manna purgatoria, *Matth.* Droſomeli, *Cord. hiſt.*

Eſt ros ſiue liquor ſuauis, qui ex aëre ſublucanis temporibus decidens arborum ramis & frondibus, hinc herbis lapidibus & ſolo interdum inuenitur inhærere, breui tempore coaleſcens, grumoſus inſtar gummi apparet.

Manna itaque tum eſt
- Liquida Tereniabin, ſtrictè *Bellon. l. b. 2. obſ. c. 65.*
- Durior
  - Granata
  - Maſtichina

  } *Hæ Officin.*

Pro diuerſitate regionum eſt Manna Orientalis, ſ. Syriaca, Perſica, Calabrica, Goriciana, Tridentina, Brianſonnenſis.

N. *Meminit & Garzias Mannæ granatæ inſtar ſeminis Coriandri, quæ nobis penitus incognita, niſi intellectum velit graminis ſemen, Mannæ nomine veniens,* de quo ſupra Claſſ. 1.

Ex his etſi Syriaca laudem omnibus præripiat: attamen noſtratibus Officinis primas damus Calabrienſi & præcipue granatæ, i. e. quæ granulis minoribus conſtat, vulgus Mannam foliorum vocat, quod ſcil. de arboribus colligatur. Hac inferior eſt maſtichina i. e. quæ granis maioribus & maſtichis, guttis propè æqualibus eſt. Dicunt mannam corporis, quod de ramis colligatur vel impetu ventorum in terram delabatur.

Eligenda candida, recens, anno non vetuſtior: ruffa enim & fuſca inueterata eſt. Adulteratur ſaccharo penidio, herbarum foliis circumuoluto. Sic quoque quæ Sénæ folia granis ſuis amplectitur factitia eſt, *C. B.* Fit quoque Manna factitia ex amylo Manna, Scammonea ſemine aliquo & radice lacticinia, *Chriſt. Acoſt. cap.* 8.

Vires. *Temperata eſt ad caliditatem reclinans, guttur, aſperam arteriam, thoracemque leniens, aluum blandè mouens, bilem ſeroſoſque humores educens.*

Doſis infantibus à ʒij. ad ℥ß. adultis

tis ab ℥iß.ad ℥iiß.& ℥iij.

N. *Quia facile bilescit, in febribus. nisi frigida admista fuerint, non adeo conueniens censetur.*

PRÆPAR.

1. *Electuar. Diacassia cum Manna.* Vide Disp.

2. *Elect. Lenitiuum de Manna.* Vide Disp.

3. *Manna Tartarisata f. Tabulæ de Manna.*

Fiunt ex manna soluta & purgata, quæ more communi in tabula effunditur, additur ad Mannæ ℥j. Cremor. ♀ ʒj.

4. *Manna liquida.*

℞. Mann. Calab. ℥ij.
Crem ♀i ʒij.
aq. stillat. pro libitu ℥v.

Tartarum primo aquis optimè soluatur, hoc facto, lento igne manna, quæ omnia calidè per linteum traiicienda, & cum albumine oui clarific. in modum syrup. Cui ad conciliandum gratum odorem aqua cinam. vel simile quid affundi potest.

Ex Communicatione Dn. D. Iohan. Kieferi.

5. *Spiritus Mannæ.*

℞. Mannæ el. q. v. destilla △ lento ex Cucurbita, & habebis spiritum insipidum.

Vires. *Sudorificum insigne est in febribus, tùm pestilentialibus, tùm communibus, sudorem propellens admodum fœtidum.*

Dosis ad cochlear. j.

Soluit itidem ♂r, vnde Tinctura ♂is flaua. Cl. Dn. D. Heluic. Dietericus, Medicus Electoris Brandeb. Principp. Dan & Holsat. amicus meus integerrimus.

6. *Spiritus Mannæ alius.*

Dissoluatur Manna rore Maiali, & tam diu cohobetur, donec sublimetur in caput ✠ ci instar niuis. Hic ☿s in spiritus fluidam naturam redactus fit solutiuum Solis mineralis, seposità omni vi corrosiuâ. *Bickerus in Hermete rediuiuo.*

7. *Syr. de Manna laxatiuus.*

Dn. D. Echoldi.

℞. Polypod. q. ʒvj.
Rad. Ireos Flor. ℥iß.
Passul. min. ping. & incis. ℥ij.
Fl. Violar.
Borrag.
Bugloss. añ p. j.
Sen. s. st. ℥iiß.
Cinam. ʒß.
aq. muls. ℔iij.

Coque omnia f. a. ad consumpt. lib. 1. Coletur & exprimatur. In colatura dissolue.

Mann. calabr. ℥iij.
Sacchar. penid.
Cand. alb. añ. ℥j.

Coq. ad consist. syrupi, addendo in fine aq. Cinamo. parum.

Dosis ℥j. ad ℥ij. & vltra.

CCCCXLVII. *Opopanax.*

Opopanacum quid sit & quodnam optimum, vide supra, hoc loco illius purgandi facultatem describemus, quâ educit phlegma crassum & viscosum, non solum è mesenterio f. regione prima, sed & idem allicità partibus remotis & iuncturis, adeóque mundificat cerebrum, neruos, pectus: tussi antiquæ confert: potum cum aceto hora vna ante accessionem febrilem, arcet rigorem, maxime si idem opopanax cum succo apij ac oleo anethino spinæ illinatur.

Dosis à ℨß. ad ℨj.

Corrigitur ſpica & maſtiche.

PRÆPAR.

1. *Opopanax depuratus*; Fit ſoluendo (in +) colando & inſpiſſando.

2. *Extractum*. Fit vt Euphorbij. Doſis à ℨß. ad ℨj.

3. *Pilulæ de Opopanaco comp.* V.D. Doſis ℨj.

4. *Oleum ſtillat.(ex ♅ per cinerem.)*

Sagapenum. Vide claſſ. 2.

CCCCXLVIII. *Sacmmonium*.

Scammonium, Scammoneum, Scammonia, Scammonea. Eſt ſuccus ex radice Scammoneæ, plantæ lacteo ſucco plenæ, extractus & inſpiſſatus. Extrahitur autem vel radicem adhuc creſcentem incidendo *(vid. Dioſcor.)* vel eandem (dubio procul cum foliis & caule,) prælo ſubmittendo.

Scãmonia planta eſt { Syriaca, *hæc huius loci.* Monſpeliaca, Valentina.

Dicitur σκαμμωνία, *Dioſc. Theophr.* Scammonia, *Matth. Lon. Caſt.* Scammonea, *Cord. in D.* Antiochena, *Cam.* Scammonium, *Cord. hiſt. Dod.* Syriacum, *Lob.* Syriaca, *C.B* 1.

Optimum eſt quod ex Antiochia affertur, dein Armenium, Europæum omnino prauum eſt. Probatur quod nitidum, ſplendidum, (inſtar gummi) rarũ, cito liqueſcens, friabile, colore cum frangitur, fuluo, non valde ponderoſũ, tactu linguæ lacteſcens, nec vehementer eam calefaciens, (nimirum hoc Tithymalli admiſti argumentum eſt.) Quod ab his notis recedit, tantò peius exiſtit, quantò longius receſſeris. Improbantur glebæ ingentes, nigræ, graues, nimirum aut adulteratæ hæ ſunt, aut ſuccus ex tota planta expreſſus.

Doſis à gr. v. ad x. vel xij.

Vires. *Expurgat valde humores bilioſos, acres, ſeroſos, adeoque creberrimi vſus eſt, non modo per ſe, ſed & cum aliis permiſtum.*

N. *Cum magnæ ſit acrimoniæ, intenſæque caliditatis & ſiccitatis, infenſæ malignitatis, mordacis flatulentiæ, exceſſiuæ attractionis, adeoque aptum natum, quod inteſtina erodat, viſcera, cor, epar, &c. conturbet, ventriculum flatibus mordacibus laceſſat, vi ſua calfactoria ac exiccatoria (quas 3. gr. obtinet) inflammet, & conſequenter febres producat, vi attractoria hypercatharſes introducat, correctione opus habet, hanc alij aliter inſtituunt. Hinc*

PRÆPAR.

1. *Scammonium correctum per Cydonium, i.e. Diagridium.*

℞. Scammonium tritum, coque in malo Cydonio excauato paſta circumdato, exemptum dein diagrydium ſerua pro vſu.

N. 1. *Hæc elaboratio eſt Gal. l. 1. c. 1.* de aliment. facult. *vbi interna mali cotonij acetabula ſemini deſtinata excauat, eaque Scammonio replet ac coquit.*

N. 2. *Antiquum imbecillum eſt, ideoque flatulentum, bimum eſt optimum.*

N. 3. *Dicitur Diagridium, Diagrydium, Diacrydium.*

2. *Scammonium defecatum per ſuccum Citonior.*

Solue Scammonium (vel diagridiũ) in ſucco calido Citonior. Roſarumue pallidarum aut Damaſcenarum ſ. à decanta à fecibus ac coagula

N. 1. *Quercetanus veram Scammonij præparationem fieri cum ſucco Limoniorũ ait, cum quo proceditvt dictũ.* Vide Pharmacop. c. 15. *Alij cum ſucco Citri.*

N. 2. *Crollius imbibit Diagridium puriſſ.*

puriss. succo clarificato Rosf. pallidar vel syluestrium,) forte Damascenar. seu Prouincialium) addit spir. 🜔 i guttam vnam vel alteram, atque exiccat calore solis vel retro fornacem, idque repetit multoties (20. vel. 30.)

Dosis à gr. vj. ad xij.

N. 3. *Bredelius Scommonium in 🜄 destillata actu frigida. Sic subsidet picea quædam substantia, à qua decantat liquorem supernatantem: idque repetit, nouam scil. 🜄 affundendo, quoties 🜄 albicantem colorem contraxerit. Coagulat dein decantatas 🜄 s leni calore ad siccitatem.*

Dosis ad gr. xij. &c. *Brendel. in Chym.*

3. *Extractum per spiritum Vini, Magisterium s. Resina Scammonij, Puluis Syrius.*

℞. Scammonij purissimi grosse triti ℥ij. 🜅 opt. ℥xij (vel ad eminent. dig. 4) Digerantur in 𝔐𝔅 hora vna ac altera, sæpius agitando, vt soluatur: dein filtra calidè per chartam, filtraturæ affunde 🜄 Frigidam Rosar. (vel aliam aliquam 🜄m) & lactescet liquor. Abstracto 🜅 repone reliquum & residebit Resina quam (à supernatante lacteo liquore decantationis beneficio separatam,) ter quaterue 🜄 rosacea laua.

N. 1 *Si Scammonium purum fuerit, vix pars tertia decedit.* Sala de vegetab, Kesl. 1. c. 90. Tentzel. in Exeg.

Dosis à ℈ß. ad gr. xv.

Fit quoque Extractum Scammonij per ⚹

Dosis gr. 8. vel. 12. *Hartm. in Croll.*

4. *Extractum Diagridij aromatisatum FF.*

℞. Cinam.
Zinzib.
Caryophyll.
Macis.
Nucist.
Cardamom.
Cal. Arom.
Anis.
Corti. Arant. añ. ʒiß.

F. Extractum cum 🜅 ℔ß.

2. ℞. Diagrid. ℥iij. Extrahe itidem cum 🜅 s. a.

Vtrumque Extractum coniunctim digere. 🜅 abstrahe ad consistentiam Extracti.

Dosis gr. xv. ad ℈j.

5. *Extractum Scammonij Glycyrrhizatum.*

Verum Scammonij correctiuum est succus liquiritiæ. Infundatur radic. glycyrrh. bona quantitas in aqua per 24. horas, eaque infusio nouâ semper glycyrrh. additione ter repetatur, coctione leui præmissâ. In hoc decocto Scammon. puluerisatum resoluatur filtretur, exhalet aqua sub finem lenissimo 🜂 (ne aduratur) vsque dum extractum in fundo resideat. *Est S. Clossæi.*

6. *Elixir Scammonij Crollianum s. Pilulæ Scammonij.*

Ex Scammonio crebris imbibitionibus succi Rosar. (vt supra) imprægnato, extrahe Tincturam s. a. digerendo cum 🜅 opt. (in quo sem. anis. fœnic. cinam. & spica nardi macerata,) decanta & abstrahe 🜅 ad consistentiam duriusculam, vel quod melius præcipita cum 🜄 Rosar. & laua.

℞. Huius Extract. ℥j.
Succi Citonior. depurati ℥iiij.
Ros. rubr. depurat. ℥j.
M. & coagula ad consistentiam pilul.

Dosis à gr. 10. ad 20.

7. *Alia correctio Hartmanni: Scammonium 🜔 latum.*

℞. Scammon. minutiss. triti q. v. imbibe

cum pauxillo spir. ☉i vel ol. ☉is p.c. adfundendo guttas aliquot Ol. anis. vel fœnic. contere diligenter ut fiat massa instar picis viscida, quam serua.

Vires. *Purgat leniter sine omni molestia.*

Dosis à gr. xv. ad xxv. *Hartman. in Croll.*

N 1. *Eodem modo mitigatur & vehementia omnium succor. purgatiuum. Aloes, Elaterij, Gummi de Peru.* Hartmann. in Croll.

N. 2. *Quercetanus in Pharmac. Restit. c. 15. Chymici, inquit, qui elegantes illas & singulares ☉ i proprietates occulte in eo delitescentes eruere norunt, haud verebuntur Scammoneam, Myrrham & ipsa etiam Gummi præparare & dissoluere cum phlegmate ☉ i, toto suo spiritu imprægnato. In hoc solo enim spiritu latet vera illorum simplicium præparatio, quæ cum exuperante calefaciendi qualitate insignita sunt, & hac via exquisitè & perfecte corriguntur.*

N. 3. *♌us, ☉li & △is comburunt Scammon. & in picem vertunt, ac proinde multum virtutis catarcticæ deperdant. Satius igitur erit Scammon. resoluere in Tinctura ros. cum ♈ u ☉ li paratâ ut moris est, resolutumque ad Extracti consistentiam reducere.*

8. *Scammonium △ratum.*

℞. Scamm. minutiss. triti, q. v. (E. gr. ℥j. vel ℥ij.) Extendatur supra chartam bibulam, detineaturque supra carbonibus viuis △re super iniecto fumantibus, donec Scammonium, (quod continuo mouendum) liquescere incipiat vel albescat. Scammonium hac ratione optimè correctum exhiberi potest à gr vj. ad vij;

9. *Scammonium Rosatum.*

℞. Scammon. vel Diagrid. q. v. Extrahe cum spiritu Citonior, s.a. decanta, filtra & inspissa ad consistentiam mellis. Dein adde ad Scammon. ℥j. succi Ros. Rub. recenter express. ℥ij. coagulentur simul ad siccitatem.

N. *Si spiritum Citoniorum, infusione Santali tinctum, loco Menstrui extractioni huic adhibueris, non modo Scammonium colore elegantius, sed & Epati minus noxium acquires Et hoc modo paratum Scammonium rosatum extat in officina. Saltzvvedeliana, iucunda suâ rubedine visum oblectans.*

Dos. à gr. vj. ad xv.

10. *Infusum Scammonij seu spiritus purgans.*

℞. Scammon. el. p. iiij. Succi Cydon. p. ij. mixta pone in locum calidum quotidie mouendo, donec induretur. Tunc affunde 🜄 Maluatici, q. s. stentque aliquandiu in digestione. Et fit spiritus purgans seu solutiuus.

Vires. *Purgat sine ullo fastidio ac molistia.*

Dosis, variat pro Scammonij ingredientis quantitate.

N. *Hæc infusio ad annum circiter seruata, reiicit ad superficiem guttulas olei rubei, instar picis liquidæ, in quo ferocia seu malignitas scammonij residere indicatur.* Tentzel. in Exeg.

11. *Diacydonium Lucidum Scammoneatum seu laxatiuum.*

℞. Gelat. Diacydon. lucidi, ℔ j. Extract. Diagrid. ʒvj. coque lento igne, (NB.) optime miscendo, ad iustam consistentiam.

Vel

℞. Scammon. ʒiv. extrahe Tincturam cum 🜄 postea fiat s.a. Cydoniatum ex succi Cydonior. ℔ iij. sacchar. ℔ j. Tincturam paulatim succo affunde, misce exacte ac effunde in scatulas.

Dosis

Dosis à ʒj, ad ʒij. & ʒiiß.

N. *Nisi mixtio exacte fiat fieri potest. vt diagrydium in vno loco parcius, in alio copiosius concrescat, inde purgatio iusto lenior, hinc copiosior, adeoque hypercatharsis nonnunquam subsequitur.*

12. *Gelatina Cydoniorum Laxatiua cum Turbith.*

℞. Scammon. ℥ij.
Turbith. ℥iv.
Extrahe cum 🜅, postea
℞. Decoct. Cydon. ℔vß.
Sacchar. ℥xviij.

Coq. s. a. & F. Gelatina, cui sub finem affunde Tincturam Diagridij & Turbit. spatulaque agitentur, donec 🜅 euanescat. Tandem repone pro vsu.

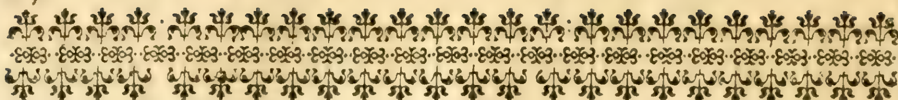
N. Communiora præparata, quæ diagridium ceu basis ingreditur, ipsemet Tyro obseruare poterit.

Præcipua ex his sunt.

Confectio Anisi Laxatiui.
Elect. Benedict. Laxatiu.
De Citro solutiuum.
Diacydonites Laxatiu.
El. Episcopi s. Elescoph.
Confect. Hamech.
Indum maius.
Diaprunis solutiuum.
Rosatum.
De succo Rosarum.
Zinziber Laxatiuum.
Pilulæ Aggregatiuæ maiores.
Aureæ.
De Fumaria.
De Hermodactylis.
Extractum Catholicum, &c.

Et hæc sunt quæ de Vegetabilibus scribenda fuerunt.

PHARM-

PHARMACOPOEIÆ MEDICO-CHYMICÆ *LIBER V.*

DE ZOOLOGIA.

OOLOGIA est pars Pharmacopœiæ, quæ Medicamenta ex Animalibus desumpta recenset.

N. *Animalia puta, tàm viua, quàm interempta, (liceat hæc animalia appellare.) De vtrisque commonere hic expedit, eligenda esse, quæ extra dispositionem morbosam & hinc detrimentosam constituta sunt. Itaque si ex viuis expetis, prouideas, sana ea sint: sin ex interemptis, interempta illa adhibeas morte violenta extrinsecus accedente. Etenim expetitur medicamentalis cuiusque rei substantia, eaque ad medicationem apta, adeóque facultatibus morbosis destituta, salubribus è contra tincturis delibuta. Hæc inprimis pars rei spirituosa est, in naturali scil. dispositione constituta, facultatibusque peregrinis orba. Nimirum hæc, vt morte naturali paulatim senescens consumitur, curriculoque suo destinato perfuncta, in principia sua resoluitur: ita eadem ipsa, si flamma vitalis violenter extinguatur, superstes aliquandiu manet, nec à corpore separatur, donec huius dissolutione & ipsa dissoluatur. Et quidem talis ferè illa superstes suppetit, qualis erat, dum flamma illa extinguebatur, i.e. salubribus, insalubribusue tincturis imbuta. Hinc itaque non raro miræ cadauerum facultates elucent, veluti præ reliquis est vis illa formatrix, non modo è cineribus vegetabilium suscitabilis,* (teste Sennerto, ex Quercetano & Polono, vt & ex Libauio, teste Cl. Horstio epistola ea de re ad me missa, teste itidem Vigenario Gallo, in tractatu Gallico, de Igne & Sale, pag. 262.) *sed & in animalium quorundam cineribus demonstrabilis. Huius rei historiam*, cum Parisiis *degerem, ceu verissimam mihi retulit* Doctor Medicinæ Parisiensis, nomine Certain, vir vel ætatis ratione fide dignus, *videlicet sibi in maceratione cineris cancrorum, tàm perfectorum, quàm imperfectorum, in liquore natantium. Simili ratione in ▽ stillat. spermatis ranarum, sibi ranarum imagines quondam fuisse repræsentatas, testis est* Vir Excellentissimus Ioan-Daniel Horstius, in Academia Marpurgensi, Medicinæ Professor publicus, Amicus meus integerrimus.

integerrimus. *Non minus & in perfectiorum animalium ossibus idem accidere, præter alios refert* Robertus Flud, de Fluctibus, Medicus Anglus, Scrutator naturæ sagacissimus. *Et quæso quid causæ subesset, quod solum animalia mactata culinis expetantur, posthabitis quæ secus obierunt, nisi sit, quod illa balsamica seu spirituali prædita sunt substantia, ad nutritionem requisita, hæc vel eadem destituta sint, vel inquinatam & insalubrem possideant? In Medicis difficultatibus non postrema est, quæ etiam doctissimos macerat, vnde scil. facultates occultiores Medicamentorum fluant. Nimirum, alij Formæ mixti eas acceptas referunt, alij Formæ separatæ relicto vestigio: ne dicam de peculiari qualitatum primarum mixtione, quam alij ponunt. Verum anne satius sit, difficultates has & similes hoc ipso, quod posui, fundamento dirimere, quam Entia citra necessitatem multiplicare, cuilibet pro arbitrio do iudicandum, nec enim quenquam cogo, sed saltem Philosophica libertate nixus modum suggero è difficultatibus emergendi, & quidem eiusmodi, quem (ne nouitatis accuses) tota stoicorum schola olim docuit.* Videsis Quercetan. libro. de Veritate Hermetic. medicin. cap. 10. *Nec est quod hinc metuas simplicitati formarum hac ratione derogari. Simplices quidem sunt formæ, id fateor, sed & materiales, non vt communiter fingitur simpliciter spirituales. Caueas autem huc spiritum diuinum hominis retrahas: hic enim, vt sublimioris est originis, ita & altioris indaginis.*

Quia Epistolæ Horstianæ mentionem fecit, eius verba subiungere placet, quæ sunt: Quod attinet suscitabilem vim formatricem, certè sæpeque D. Georgius Moltherus Med. VVezflar. retulit, non semel se vrticam vidisse in ▽ congelata. Mihi est sal Absynthij, cuius ope, vera loquor, totum Absynthium tibi ponam ob oculos. *Hæc Horstius*; quibus & hoc subiicere volui, quod certa quadam operatione ... Absynthij volatile eleuatum Alembici lateribus adhærendo plantam suam dilucide repræsentet.

Classes Zoologiæ sunt quatuor.

1. Animalia terrestria exhibet, eaque perfectiora.
2. Aues recenset.
3. Pisces describit.
4. Insecta subiungit.

CLASSIS I.

De Animalibus Terrestribus perfectioribus.

I. *Agnus.*

Ἀμνός, ἀρνός, ein lamb, Schaaf.

OFFICIN.

1. *Pulmones*, (cùm recentes, tùm siccati.) 2. *Fel.* 3. *Lana.* 4. *Ossa incinerata.*

5. *Coagulum.*

Vires.

1. *Pulmo* attritus à calceamentis contractos, ab inflammationibus tuetur (*impositus*) *vide Ouis.*

2. *Fel*, ad morbum comitialem ex-

 hibetur.

hibetur.

3. *Lana (cum corio)* anginæ, aliisque colli tumoribus leniendis ac molliendis confert, *(imposita.*

4. *Ossa incinerata*, consolidationem vulnerum, etiam eorum, quæ difficilioris sunt consolidationis, consolidant.

5. *Coagulum* valet ad venena, ad Lac coagulatum, ad morsus venenatos *(cum + potum.*

II. Alces.

Ἄλκη, Alces, magna bestia, *Cæsari, Albert. Magn.* (cui & Equiceruus) *Olao magno. Mizald. Leu. Lemnio. Clendt.*

Animal est gregarium bisulcum, ad cerui figuram accedens, quo tamen maius est, natura timidum, comitiali morbo obnoxium.

OFFICIN. NAT.

1. *Vngula* ac 2. *Nerui.*

Vires.

1. V*ngula* specifica virtute celebratur aduersus Epilepsiam, tum præcauendo, tum curando, idque vsu tàm interno, quàm externo.

Internè propinantur scobs, & præparata subiuncta.

Externè includitur particula annulo, gestaturque digito, qui minimo proximus est, vt palmam respiciat: Inditur itidem pugno, applicatur pulsui, immittitur in aurem, *(* sinistram, *)* suspenditur de collo, vt cutim attingat.

Dosis ℈ß. & vltra ℈j.

N. 1. *Dignoscitur odore, quem gratum suffitu exhibet.*

N. 2. *Referunt, non quodlibet huius speciei animal malo Epileptico corripi, nec omnia eâdem proprietate prædita esse sed pro ætate, sexu, tempore, & ipsius etiam vngulæ ratione, plurimum variare. Fœminæ vngulam hac facultate nequaquam pollere, sed maris solum; nec pulli, sed adulti, idque eo tempore, quo in Venenerem ferri incipit, (inter Festum assumptionis Mariæ & natiuitatis eiusdem.) Plus etiam vnguibus posterioribus quàm anterioribus tribuunt, & horum quidam pedi (quod vulgatius) dextro, alij sinistro. Sunt qui velint has vngulas ab animali adhuc viuente, dicto tempore præscindendas esse.* Andr. Bacc. l. de Alce.

2. *Nerui*, circumligantur membris spasmo obnoxiis.

PRÆPAR. ex Vngulis.

1. *Vngulæ præparatæ*, lege communi.

2. *Magisterium* fit l.c. aceto, *(alij malunt spir* 🜔*,)* ac oleo ♀i.

N. *Magisterium hoc cineri colorem fere refert.*

3. Sunt qui *aquam* ex medulla cerebri destillatam, pro arcano Epileptico habent. *vide in homine.*

4. Exhibere itidem poterit *Oleum Liquorem, ac Sal volatile.* l. com.

N. *Cum in Finlandia degerem Præfectus institutioni* Generosissimi Gustaui *Horn*, Euerhardi Filij, *qui iam Generalem Maiorem in Suedico Exercitu agit celeberrimum, transfossam Alcen, Generosissimæ illius Matri Viduæ à seruis præsentatam vidi* 17. *palmos altam.*

III. Aper.

Aper:
- Mas, κάπρος, Verres sylvaticus, *VVildschvvein, Cber.*
- Fœmina, sus fera, scropha sylu. *vvilde Savv,*
- Porcellus syluestr. *Irischling.*

Vescitur glandib. nucib. faginis, castaneis, radicib. filicis, angel. & simil. Coit

Coit initio Hyemis, parit Vere.

OFFICIN. NAT.

1. *Adeps*. 2. *Dens*. 3. *Genitalia*. 4. *Fel*. 5. *Stercus*. 6. *Vrina*.

Vires.

1. *Aper*, vt verri domestico cognatus est, ita & vires communes obtinet, sed fortiores. Hinc recipitur adeps ad vnguentum armarium, commendatur peculiariter ad laterum dolores leniendos;, materiamque molliendam: reiectiones sanguinis sistit, (*in* ♅ *vel vino potum*,) ad rupta & conuulsa, (*ex* ♅*i: bibitur*,) luxatis (*cum* +*o rosar.*) medetur. *Diosc.*

2 *Dens* specificè in pleuritide exhibetur: cynanchen|, (*cum Ol. Lini inunctus vel & exhibitus*) curat.

Dosis ℨj.

5. *Genitalia ac Testiculi* ad Veneris impotentiam ac prolificationem faciunt.

4. *Fel*. strumas discutit.

5. *Stercus* aridum (*potum*) reiectiones sanguinis sistere creditur, id quod etiam præstat extrinsecus admotum.

6. *Vrina* comminuit specificè vesicæ calculos, eosque expellit.

PRÆPAR.

1. *Dens præparat*. leg. com.

2. Fieri etiam potest *Magisterium* ex dente, soluendo cum ⋇ & præcipitando cum Sp. ⊕ i vel ol. ♀ i.

N. *Dens apri mucilaginosus valde est, ideóque congelascit nonnunquam in fundo præparatum, Hanc congelascentiã vt præcaueant, solent igni aliquantulum exponere & vrere.*

3. Sunt & qui ▽*m ex sanguine* cum plantis refrigerantibus & humectantib. destillatam in Atrophia magnifaciunt. *Hartm. in pract.*

IV. *Asinus.*

♂, os { Mas *Esel*. Fœmina *Eselin*. Pullus *Füllin*. }

Animal est pigrum, melancholicum, viuax, (*ad annos* 30.) mense 12, pariens.

OFFICIN. NAT.

1. *Vngula*. 2. *Sanguis*. 3. *Lac*. 4. *Vrina*. 5. *Stercus*. 6. *Adeps*. 7. *Pili*.

Vires.

1. *Vngula* in morbo comitiali vngulæ alcis vicaria censetur: (*datur per mensem diebus continuis ad* ʒ ß.

Extrinsecus commendatur cinis ad discutiendas strumas & sanandos perniones (*cum Oleo inunctus*) ad rimas cutis consolidandas; apostemata discutienda, pterygium oculorum tollendum, (*cum lacte mulieris instillatus*, ad fœtum mortuum eliminandum, (*in suffitu*,) ad Epilepticas & Hystericas excitandas (*nidore*.

2. *Sanguis* ; sudorem ciet; pone aures s. ex aure extractus, linteo susceptus & interueniente lintei illius infusione assumptus, melancholici humoris ferociam dicitur mitigare, morbosque; incãtatione introductos arcere: sunt & qui eundem ad febrim quotidianam exhibent. Pulli asini sanguis icterum curat.

3. *Lac* nutrit, abstergit fortiter; hinc vtile in Phthisi, in morbis ventriculi, renum abscessu, vesicæ lithiasi, arthriticis doloribus, laxat nimir. aluũ, abstergit vias vrinarias, ciet menses.

Extrinsecus adhibitum, stabilit gingiuas, compescit dolores podagricos, (*cum stercore cataplasmatum*) facieique gratum conciliat pallorem *illitum*.

Exhibetur ab ℥ iv. ad x.

 4. *Vrina*

4. *Vrina* medetur peculiariter morbis renum, (*Dioscorides*) tum & scabiei, (*cænum vrina ea imbutum imponitur.*) Verrucis & callis, membrorum atrophiæ & paralysi, podagricisque dolorib.&c.

V.gr.

℞. *Vrinam pulli asinorum, vngulam asinæ incineratam, subige addendo axungiam asin. cum tantillo spicæ indicæ ad odorem.*

F. Vnguentum.

5. *Adeps.* Cicatrices concolores reddit.

6. *Stercus*, sanguinem sistit, (*potum vel vstum, vel Emplastri instar impositum, naribusuè admotum.*

7. *Pellis*, loco culcitræ imposita, infantum terrorem arcere dicitur.

V. Bos.

βοῦς, Bos { Mas ταῦρος, Taurus *Ochse.* Fœmina ἡ βοῦς Vacca *Kuhe.* Vitulus, *vide infra.* }

Animal est vulgo notissimum vitam ad annos viginti producere aptum natum. Coit ferè medio Vere vel Autumno.

OFFICIN. NAT.

1. *Cornu.* 2. *Fel.* 3. *Iecur.* 4. *Splen.* 5. *Sanguis.* 6. *Medulla.* 7. *Seuum.* 8. *Axungia.* 9. *Vngulæ.* 10. *Vrina.* 11. *Stercus.* 12. *Lapilli.* 13. *Lac & inde* 14. *Butyrum ac* 15. *Caseus.* 16. *Priapus.* 17. *Ossa.*

Vires.

1. *Cornu* rari vsus est: vidi tamen scobem exhiberi contra Epilepsiam; adhibetur quoque in suffitu, ad aërem contagiosum corrigendum.

2. *Fel*, bubulum seu taurinum præstat fere omnium quadrupedum fellibus: specificè aurium medetur susurro, ac dolori, (*mixtum cum lacte muliebri aut caprino, & cum cottone impositum,*) aluum mouet, (*in Clysteribus.*

3. *Iecur*, rari vsus est, eiusque loco vituli epar, pro hepate scil. corroborando, in decoctis adhiberi ferè solet.

4. *Splen*, inseruit potissimum decoctioni ac extractioni pro arcenda splenis duritie, mensiumque suppressione. Sunt & qui extrinsecus spleni illinunt.

5. *Sanguis*, intrinsecus singularem opem fert dysentericis mensium & internis hæmorrhagiis. Extrinsecus discutit & emollit tumores, maculas faciei extergit, (*illitus.*

6. *Medulla*, post ceruinam & vitulinam proximum bonitatis locum habet: præter vires generales, (*cum vino illita,*) trementia membra reficit, neruis induratis confert.

7. *Seuum seu Adeps*, præter vires generales, vsurpatur specialiter ad mordicationem intestinorum, & tenesmũ, vt & ad vlcera & rimas labiorum, podagricis & Scirrhosis affectib. medetur.

N. *Præfertur qui à Renib. colligitur.*

8. *Axungia ex vngulis, Klavven. Schmaltz*, vsitata vulgo est in molliendis tumorib. leniendis dolorib. luxationeque articulor.

9. *Vngulæ*, in cinerem combustæ copiam lactis præbent, (*assumptæ.*) adhiberi item solent ad arcendum aërem malignum, (*in suffumigio.*

N. *Vngularum suffitu fugantur mures.*

10. *Vrina*, aurium dolore lenit, *si cum Myrrha instilletur.*

11. *Stercus Vaccinum*, refrigerat, siccatque moderatè, discutit, dolores insigniter mitigat. Hinc feliciter adhibetur adustionib. inflammationibus arthritidi, apum ac vesparum morsib.

suffitu

suffitu reprimit vterum prolapsum.

N. *Plebeij febri ardente, vel colico dolore correptis in potu suspendunt, aut succum expressum felici cum successu propinant.*

12. *Lapillus*, ex ventriculo (Martio Mense, (vel & Lapillus è fellis vesica (Maio) exectus medetur Icteritiæ, specificè comminuit ac consumit calculum, *si cum vino propinetur*: idem præstat, si vino, quod potui datur, quotidie imponatur, donec penitus consumptus sit. *Querc.*

Lapillus fellis in puluerem redactus errhinum exhibet egregium.

13. *Lac Vaccinum*, crassum est, nutrit benè, inflat, Renum & Vesicæ dolori conuenit, diarrhææ, dysenteriæ, tenesmo, erosionique intestinorum succurrit (*potum.*

N. 1. *Nocet Lac Spleneticis, Epaticis, Comitialibus, Vertiginosis. Febricitantibus, & Capite dolentibus, quod de lacte in genere notandum.*

N. 2. *Lac coagulatum cum camomilla nasturt. aq. & bac. Iunip. in lacte coctis, ad dolores scorbuticos mitigandos maximè prodest.* (*catapl.*

14. *Butyrum*, calfac. moderate emollit, digerit, lenit, resoluit, laxat, oculorum hebetudini prodest, (*inditum*,) &c.

15. *Caseus* recens mollis podagricorum dolores lenit, Epatis æstum mitigat, Exomphalo infantum succurrit (*impositus.*

16. *Priapus*-Tauri (*rubri*) dysentericis prodest (*tritus & exhibitus.*

N. 1. *Mulieribus fastidium Coitus parere creditur.*

N. 2. *Vasa spermatica cum didymo combusta, sanguinis hæmorrhagiam sistunt.*

N. *Hoc Iudæorum medicamen in circumcisis. Forest. in Chirurg.*

17. *Ossa* ad corroboranda viscera, & ad arcendam Epilepsiam à nonnullis adhibentur.

PRÆPAR.

1. *Aqua omnium florum dicta*, destillatur MB, vel ex Cinere, Verno seu Maiali tempore, ex stercore recenti vaccæ herbas depascentis, Prodit & hinc oleum.

Vires.

Refrigerat, discutit, adhibetur internè in dolore colico, nephritico, vrina suppressa, febribus, &c.

Externè imponitur locis dolentibus, *vt supra.* Commendatur & ad Vlcera cancrosa.

2. *Aqua sanguis* fit (Maiali tempore) MB. Vires.

Summe mitigat podagram.

3. *Decoctum Splenis* Bouis, *v. lib.* 2.

4. *Extractum Splenis, vt & Epatis, vide lib.* 2.

N. Crollius.

℞. *Splenem bouis iunioris castrati, scindit in laminas tenues, macerat per aliquot* ☌♀ *in* 🜄 *cum myrrha essentificato, dein exiccat in aëre. Postea cum* 🜄 *s. a. Essentiam extrahit, abstrahit, maioris efficaciæ ergo addit aliquot guttulas Olei Angelicæ stillat.*

Vires.

Lienis obstructione expedit, menses prouocat.

Dosis ℈j. in ▽ appropriata.

N. *In Clibano commodè exiccari poterit.*

5. *Oleum* ex butyro, vide lib. 2.

6. *Tinctura fellis* Tauri.

℞. Fella Taurorum sensim in ☉ exiccata, extrahe cum 🜄.

Vires.

Cosmeticum est insigne ad miraculum

culum vſque albedinem gratiſſimum concilians. Illinitur ſcil.linquiturque illita per triduum,quatriduumuè , ita tamen,ne aëri libere ſeſe exponant,poſt eluatur aliquoties ▽ flor. fabarum , nenuphar. polygonati & ſimil. *Hartm.in Croll.*

VI. Bubulus.

Βϐβαλὶς, Animal eſt boui figurâ & naturâ ſimile , maius tamen & crudelius, colore nigrum. *Büffel.*

OFFICIN. NAT.

1. *Cornua & Vngulæ.* 2. *Seuum.* 3. *Stercus,&c.*

Vires.

1.*Cornua & Vngulæ* medentur ſpaſmo(*annulus exinde factus geſtatur digitis manus vel pedis.*

2.*Seui,Stercoris,&c.*

Vires.

Ex deſcriptione bouis addiſcere licet.

PRÆPAR.

Extractum Epatis bubuli fit eodem modo , quo Extractum Splenis bouis.

N. *Præſtantius habetur , ſi Sal proprium ex capite mortuo extractum admixtum fuerit.*

Vires.

Vſus eiuſdem eſt, cuius extractum ſplenis bouis , ſed promptioris efficaciæ.

Doſis quoque eadem eſt. *Hartm.in Croll.Gluckr.in Beg.*

VII. Bufo.

Μύοξος, Bufo, *Krotte,Taaſche* eſt { paluſtris, qui minus vulgatus. / terreſtris , qui vulgatior. }

N. *Maxima fouetur antipatheia inter bufones & araneas, adeo vt ſi bufo ſubter araneam ponatur,cum impetu illum interemptum hæc deſcendat.*

OFFICIN. NAT.

1.*Ipſi bufones , &* 2. *Lapis Bufonites.*

Bufones ſiccantur in aëre,transfoſſi per caput,collumuè; ſiccati aſſeruantur pro vſu.

Vires.

Etſi animal ſit deterrimum, venenoſum ac abominabile; attamen non effugit vſum Medicum, eumque tum internum , tum externum.

Internè puluere eius hydropicorum aquas per vrinam educi,deſperatus quidam expertus eſt hydropicus, qui præter ſpem attentatæ necis ſanitatem illo acquiſiuit,*Petræus in Noſolog.p.1.diſp. de Hydrope,VVierus in obſeru. de Hydrope,vt & de præſtig.dæmon.l.3.*

Doſis ℥ß.

[N. *Mallem ego minorem.*]

Extrinſecus imponitur bubo , parte qua venter eſt anthracib. (*in aceto parum maceratus,*) ad eliciendum ſc. venenum,(*quod adeo feliciter præſtat, vt attracto veneno intumeſcat* ,) ingreditur itidem amuleta aëri contagioſo arcendo dicata,hæmorrhagiam narium certo experimento ſiſtit(*ſi vel pone aures per ſe applicetur,vel pugno includatur,vt caleſcat,vel axillis ſubligetur vel & collo appendatur*, Idem & cinis ſ. puluis præſtare perhibetur *loco affecto inſperſus. Renibus impoſitus* aquam inter cutem per vrinam pellere dicitur: *Vmbilico alligatus*, fluxus hyſtericos retrahit & inhibet. *Plantis pedum appoſitus* capitis cordiſque morbis phrenitidi febribuſque ſuccurrere ſtatuitur.

Lapis Bufonites , Chelonites. Batrachites,

trachites, Borax, *Krottenstein*, Gemma est bullæ instar, altera parte caua, altera conuexa, coloris ex fusco pallentis aliquantum fusci, interdum nigri, albi, *(qui melior)* Viridis, Versicoloris.

N. *Reperiuntur in agris, affirmant tamen alij, eos in annosiorum, ac qui diu in arundinetis, inter rubos sentesque delituerint, bufonum capitibus generari, cui vt fidem adhibeam, dissuadet quorundam magnitudo.*

Vires.

Commendatur ad pestem & venena ceu remedium præstantissimum *(exhibitus*: Imò sunt qui asserant, illum gestantes à venenis tutos esse, blandoque attritu inflationes à venenatis bestiis discutere ac virus omne elicere. *Casp. Bauhin. de Lapide Bezo. cap.* 3.

N. *Præsente poculo venenato fertur hic lapis colorem mutare ac sudare.*

PRÆPAR.
ex bufone.

1. *Amuleta* variarum descriptionum.

Cinis Bufonis (bufo combustus) *incontinentiam Vrinæ ex lacerato vesicæ collo ortam sanat. De collo suspensus. Obseru. Henr. ab Heer.* 18.

2. *Puluis* fit sola tritura, qua bufones optimè exiccati in puluerem rediguntur.

N. *Mallem equidem bufones incineratos.*

3. *Sal* elici potest ex calcinatis bufonib. pulueri que illi in hydrope substitui.

Dosis ad gr. iij. &c.

4. *Oleum.*

℞. Bufon. viv. N. iij. vel iv. per horam in Ol. Oliuar. ℔. ij. Coque, colarumque serua.

Vires.

Maximè commendant in maculis faciei, morphæa, aliisque affectibus seu vlceribus inueteratis abstergendis, (signatura sua maculata bufo ad maculas prodesse iudicatur,) singulis diebus illinitur semel. *Hartm. Parac. t. 1. p.* 1091. *b.*

N. *Præferrem equidem ranas maculatas.*

5. *Ol. bufonum compositum.*

℞. Ol. pedis veruec. q. v. bulliat cum 🜍 puluerisato, vsque dum rubicundum oleum euadat. Hoc facto separetur 🜍 ab oleo, in quod adhuc ealens immergantur & suffocentur bufones post expressionem destillentur.

Vires. Præstantissimum est in digerendis tumoribus ex hydrope.

Ex communicat. Dn. D. Ioh. Kieferi.

VIII Canis.

Κύων est { Mas, *Hundt.* Fœmina, *Hündin.* Catulus, *iunger Hundt.*

OFFICIN. NAT

1. *Canis integer.* 2. *Caput.* 3. *Axungia.* 4. *Fel.* 5. *Sanguis.* 6. *Stercus.* 7. *Vrina.* 8. *Dens* 9. *Pellis.* 10. *Pilus.*

Vires. 1. *Integer*, scil. viuus catulus. *ventri impositus*, dolores colicos mitigat. Paretica membra confortat (balneatio in decocto catulorum & axungia è decocto hoc collecta.

2. *Caput s. caluaria* incinerata desiccat vlcera, curat vitia sedis, rhagades, & testiculorum tumores.

Intrinsec. Icterum sanat.

3. *Axungia* canina reliquis calidior est, adhibeturque internè in vulnerib. & exulcerationib. abstergendis, consolidandis,

ſolidandis, adeóque & in Phthiſi, & cruore ex caſu diſſoluendo.

Externè in Podagricis, auriumque dolorib. leniendis, lendibus capitis arcendis, auditu difficili reparando, ſcabie & pruritu corrigendo.

4. *Fel.* catuli nigri Epilepſiam mire curat, (*recens cum + potum, vel in puluere exhibitum.*

Extrinſ. abſtergit maculas faciei, (*cum ſtercore Vitulino inunctum,*) oculorum albugini medetur, (*cum melle illitum.*

5. *Sanguis* contra Veneficarum venenum commendatur, bibique cum ſucceſſu dicitur contra morſum rabioſæ Beſtiæ ac Toxicum.

6. *Stercus* (*album Græcum Officinis*) ſiccat, abſtergit, diſcutit, aperit, apoſtemata rumpit, exulcerationes abſtergit; hinc vtile eſt in Dyſenteria dolore colico & ſimil.

Extrinſecus medetur anginæ, (*gutturi inſufflatum,*) vlcerib. malignis (*inſperſum;*) tumores duros emollit (*emplaſtr.*) aquas trahit hydropicas, (*ventri illitum;*) verrucas abigit, (*cinis per ſe, vel cum Ol. roſar. impoſitus.*

N. *Commendatur præ reliquis, quod Iulio fuit collectum ex cane oſſibus nutrit, an lidum, purum, minimè fœtens.*

7. *Vrina*, verrucas abigit, vlcera capitis manantia, furfureſque abſtergit.

8. *Dentium cinis*, (*cum melle vel butyro illitus mandibulis,*) infantium dentitionem facilitat: (*gargariſmis inditus,*) odontalgiam ſedat.

9. *Pellis parata*, manuum lenit pruritum, neruoſque emollit contractos (*chirothecæ ſc. induta.*

10. *Pilus* morſib. canis medetur (*impoſitus.*

PRÆPAR.

Balſamus è Catulis compoſitus,

Fit ex integris catulis in vino albo ſuffocatis, coctiſque cum herbis neruinis, oleis & reſin. in balſ. quod membra contracta ſanat, iſchiadicos & arthriticos dolores compeſcit.

IX. Caper, Capra.

Eſt { Caper maſculus Τράγος hircus *ein Ziegenbock.*
Capra fœmina, αἴξ, Capella *Geiſz ein* }

Animal eſt alacre, velox, ſuperbum, auditu acuto præditum, vorax, &c. obnoxium febrib. peſti, & ſimil.

OFFICIN. NAT.

1. *Cornu.* 2. *Sanguis.* 3. *Lien.* 4. *Medulla.* 5. *Seuum.* 6. *Lac.* 7. *Lapilli.* 8. *Stercus.* 9. *Vrina.* 10. *Veſicæ.* 11. *Omentum.* 12. *Pellis.* 13. *Fel.*

Vires. 1. Cornu vt & pilis *vtimur in ſuffumigiis, peſtis tempore, vt & ad Veternoſos & Epilepticos excitandos.*

2. *Sanguis* hircinus habetur alexipharmacus, obſtruit, dyſentericis conuenit, ſanguinem concretum reſoluit, (*ſiccatus & exhibitus,*) calculum atterit.

Extrinſecus tumores maturat.

N. *Hircum mediocris ætatis* (*quadrimum*) *domi per menſem alunt, nihil aliud dando, præter plantas lithontripticas, hinc Æſtatis principio cum Sol in ♋ ingreſſus eſt, mactant, ſanguinemque arterioſum, abiectis partibus ichoroſis, concretum in furno ſiccant. vide Diſp. Aug. & Norimb.*

PRÆPAR.

Ex ſanguine hircino non minus, ac ex aliis ſanguinis generibus fieri poſſunt: *Spiritus, Oleum,* (*quod ſummè in*

calculo

calculo commodatur,)& Sal: Attamen præ aliis famosus est, *Balsamus antipodagricus* ex sanguine, qui vt modo fiendi, ita & virib. conuenit cum balsamo è sanguine ceruino. *Vide suo loco.*

N. *Sunt qui exinde Tincturam conficiunt, ad calculum sanguinemque coagulatum celeberrimam.*

3. *Lien:* Lienem Capræ deligant per diem, super Lienem infirmi, die sequenti ad furnum, vel solem suspendunt, quantum ibi exiccabitur, tantum quoque lienem patientis diminui aiunt. *Thesaur.pauperum Petr. Hispan.*

4. *Medull.* hircina acrior est ac siccior reliquis, ideoque & efficacior.

5. *Seuum* hircinum validissimè discutit, podagricis auxiliatur, stranguriam tollit, *(vmbilico immissum)* hæmorrhoidum dolores lenit (*suppositorium.*

6. *Lac* Caprinum nutrit, abstergit, febri hectica laborantibus & Phthisicis, consumptisque ac emaciatis optimè conuenit.

Serum eius præstat reliquis seris, aperit, abstergit, incidit, laxat, hinc frequenti vsu ad infusiones purgandæ Melancholiæ recipitur.

7. *Lapelli* in ventriculis & felle reperti commendantur, vi diaphoretica & resolutiua.

8. *Stercus* calfacit, siccat, abstergit, digerit, aperit, acrisque est facultatis.

Hinc *Vsus* præcipui in duris tumoribus. Lienis & aliarum partium, in parotidib. ac bubonib. in vlceribus desperatis consolidandis (cum vino veteri expressum & appositum) hydrope, *imponitur ventri*) in coxendicum dolore, vstum tenuioris est substantiæ, congruitque ad omnia vitia, quæ extergi volunt, vt ad alopecias, lichenes, &c.

Intrinsecus conuenit Spleneticis, exhibetur itidem In Ictero, menstruis retentis & morbis similibus.

9. *Vrina* (*hirci*) commendatur præ reliquis omnib. vrinis ad calculi attritionem, vrinæque expulsionem, *(calidè vt ex hirco egeritur epota.*

Hinc conuenit & in Hydrope, &c. *(destillata.*

10. *Vesica Vrinaria* exiccata ac puluerisata vrinæ incontinentiam peculiariter curare dicitur.

Dosis ʒj. exhibita.

11. *Omentum* mitigat feroces & ebullientes spiritus, *(calide impositum)* hinc prodest in dolorib. colicis, in Mania, &c. Præterea vrinam obstructam pellit; *ventri impositum.*

12. *Pellis* sedat diarrhæam, *(decoctum eius bibitum)* sistit Hæmorrhagias, & præcipuè narium, *(Cinis pilorum inspersus.*

N. *Hœdus est pullus caprinus seu tenellus caper, infra menses sex constitutus; eapropter vt natura cum capris conuenit, ita & viribus, quas tamen ratione iuuentutis teneriores & imbecilliores obtinet.*

13. *Fel* febrim quotidianam curat. (cum pane an. & oui albumine addito oleo laurino in cataplasma redactum ac Ventri impositum. Petr. Hispan.

X. *Capra alpina s. Rubi. Capra.*

Dama { Mas.
Gembsz, { Fœmina.

Caprarum genus syluestre est, magnitudine ac figura domesticis conforme; amans alpes, gaudens herbis alpinis è sabulo nascentibus, & præcipuè doronici radice nigra.

OFFICIN. NAT.

1. *Sanguis* 2. *Seuum*. 3. *Iecur*. 4. *Fel*. 5. *Stercus*. 7. *Lapis*.

1. *Sanguis* recens vertiginis est medela (*bibitus*

2. *Seuum* Phthisi exulcerationique pulmonum succurrit, (*cum lacte assumptum*.

3. *Iecur* alui fluxum sistit, (*puluis assumptus*.

4. *Fel*. oculorum nubeculæ, nyctalopiæque auxilio est.

5. *Stercus* calculum atterit & expellit.

6. *Lapis* in capsula supra ventriculum nonnullarum rupicaprarum reperiri solet, (*vt Bezoar reperitur*,) magnitudine variante, & maxima ad iuglandis magnitudinem ascendente, colore nigro, odore dum frangitur gratissimo.

Huius *Vires* experientia docuit insignes ad febres malignas, venena, pestem, & simil. Vnde alij *Bezoar Germanicum* vocant.

Dosis gr. xv. ad xx. ad præcauendum gr. IV. vel v. *Casp. Bauh. de Lap. Bez. c.* 13.

XV. Capri Cerua Orientalis, e qua Lapis Bezoar. Orientalis.

Est animal Persiæ ac Indiæ Orientalis, partim Ceruo simile, partim Capræ: hinc fit, vt aliis Capra audiat, aliis hircus, aliis Capricerua: V. g dicitur Capra Indica, *Amato*; Capra Montana, *Monardo*, Capra syluestris, *Lacunæ*; Pazon, *Persis*.

OFFICIN. NAT.

Lapis Bezoar Orientalis, qui est Lapis in dicto animali repertus (*ac potissimum in prouentriculo, hinc & in ventriculo aliisque cauitatibus internis*,) figurâ scil. variante, ouali, rotunda sessili & intus caua, (*meditullio paleam, pilos vel simile continente*) superficie leui & splendente: substantia è laminis instar cæparum sese inuicem incumbentib. compacta: Variante item colore (plerunque atrouirente, hinc dilutius virente, pallescente, cineritio, fuluescente, melleo, &c.) odore nullo: variante magnitudine & pondere (plerisque scil. infra iuglandis magnitudinem constitutis, nonnunquam & paulo maioribus.

N. *Dantur & adulterati seu falsi, confecti sc. ex lapidum fragmentis & pice artificiose coagmentatis: Item ex creta, cineribus testarum, sanguine sicco & lapidibus Bezoar minoribus puluerisatis & cum liquore incorporatis: Item ex* ♁ ♂ ☿ *ignis artificio compactis, tinctis, &c. Qui sane non modo citra vtilitatem, sed & cum detrimento in vsum accersuntur.*

Notæ ergo bonitatis ab Authoribus passim notatæ sunt.

1. *Forma à forma renum aut ovi columbini exterius leuigati diuersa, vtpote quæ signum lapidis adulterati.*

2. *Structura laminis multis instar cæparum sese inuicem incumbentibus, iisque singulis glabris, leuibus, splendore coruscantibus: quod tamen alij reprobant.*

3. *Cauitas (meditullium (expers rei heterogeneæ præter puluerem, (quidam malunt inclusam paleam, festucam, granum, & sim.*

4. *Pondus aliis leuius, nonnullis grauius.*

5. *Commistio cum calce, i.e. si lapis humectatus, & calci vel muro affrictus calcem colore viridi tingat: si lapis calce viua*

viva(cui admista aqua) inunctus, paulo post flavescat: si lapis charta creta oblita affrictus viridem inducat lineam: si pulvis cum calce viva mixtus colorem ex pallido virentem referat, (quod tamen non de omnibus verum esse potest.

6. Friabilitas & dissolutio in ∇. qua tamen itidem & falsi lap. propria esse non nequit.

7. Liquatio, i.e. si acus candens intrudi possit.

8. Disparitas fragmentorum cum gypso aut terra cocta (in duritie scil.

9. Experimentum.

Verum enimvero summa in diiudicatione lapidis cautio adhibenda est, neque absque notarum syndrome de bonitate, quid certi statuere expedit. Præstantissimus tamen inter cæteros habetur Persicus.

Vires. *Corroborat, sudores ciet, alexipharmacus est, ideoque vtilis in vertigine, Epilepsia, Lipothymia, Palpitatione cordis, Ictero, Colica, Dysenteria, Vermicatione, Calculo, Mensib. obstructis, partu difficili, Melancholia. Præcipuè autem in peste, febribusque malignis, venenis assumptis, Quin & extrinsecus adhiberi poterit in scrophulis apertis, cancro vlcerato & simil*

Dosis à gr.iij. ad XII.

XII. Capri Cerva Occidentalis.

Est animal Peruanum, Capriceruo Orientali simile, cornib. tamen orbum, depascens herbas salutiferas.

Dicitur Vicuniras, s. Taraguas Ios. A Costa.

OFFICIN. NAT.

Lapis Bezoar Occidentalis, qui est lapis locis iisdem animalis, vt de priori dictum, circa rem heterogeneam in cauitate media contentam, tunicatim concretus, Orientalibus vt plurimum maior, superficie scabra, colore cineraceo, albo, nigro, obscuréue virente, (qui optimus.

N. *Præstantiores habentur (vti & Orientales) ex animalibus montanis exempti.*

Vires. *Iisdem viribus celebris est cum Orientali, cuius tamen bonitati non parum cedit. Hinc vtilis compertus est in affectibus cordis, venenis, febrib. pestil. quartana, (cuius symptomata mitigat) Melancholia, morbis diuturnis. Lumbricis, Epilepsia & simil. Nec minus & extrinsecus convenit in vulnerib. venenatis(*inspersus,)Monard.

Dosis maior quam Orientalis, sc. à gr. VI. ad XX.

N. 1. *Peculiare habet, quod aluum quoque nonnihil moueat*

N. 2. *Affertur & Lapis Bezoar ex noua Hispania, sed Peruano aliquantulum vilior & debilior.*

XIII. Capreolus, Capra.

Δορκὰς { Mas, Capreus, *Rehebock.*
δόρξ, { Fœmina, Caprea, *Rehegeisz.*

Animal est corpore ceruum referens, cornua exigua alens, ceruinis ferè similia, morib. timidum, lepidum, alacre, cursu velocissimum, visu æque noctu ac interdiu pollens.

OFFICIN. NAT.

1. *Caro.* 2. *Coagulum.* 3. *Iecur.* 4. *Fel.* 5. *Lien.* 6. *Stercus.*

Vires.

1. *Caro* in cibo conuenit Diarrhææ & Dysenteriæ.

2. *Coagulum* iisdem affectib. conuenit(*in vino potum.*

3. *Iecur* oculorum aciem reficere

 creditur

creditur, (*comestum , potum , extusque suffumigatum, instillatum, &c.*) sanguinis hæmorragiam & præcipuè narium sistit (*cinis insufflatus*.

4. *Fel* maculas faciei abstergit, (illitum, oculorum albugines & nubeculas, aliosque affectus curat, (*cum melle inditum*) aurium tinnitus reprimit,) *cum Ol rosar. instillatum* (odontalgiam mitigat (*simili modo*.

1. *Stercus* Icteritiam soluit (*potum*. N. *In reliquarum partium viribus cum capris conuenit , fortiores tamen easdem obtinet.*

XIV. Castor.

Κάστωρ Fiber, animal est amphibium, aqua ac terra ambiens, viuens piscib. & fructib. corticibusque arborum. *Biber*.

OFFICIN. NAT.

1. *Axungia*. 2. *Testiculi, qui Castorium vocantur*. 3. *Pellis*.

Vires.

1. *Axungia* peculiariter neruoso generi ac vtero conuenit, adeóque morbo comitiali, membris resolutis, conuulsis, apoplexiæ &c.

1. Καστόριον, Castorium, testiculi Castoris. Hi excisi beneque purgati in sese exiccantur, siccatique in loco vmbroso suspensi asseruantur. Durant citra corruptionem ad septennium.

N. Adulteratur per Gummi Ammoniacum, quod cum Castoris sanguine Castorioque subactum in vesiculam conicitur, exiccaturque.

2. *Renes Castoris Vesicæ induuntur ac siccantur*: Fraudis autem huius cognoscendæ gratia notentur distinctionis notæ.

1. Testiculi genuini ambo ex vno oriuntur principio.

2. Adulterini Testiculi maiores vt plurimum existunt.

3. Genuini sunt grauis & ingrati odoris, validi, acris mordacis & amari saporis, substantiæ fragilis. Fugiendum porro nigrum & rancidum castorium.

Vires. *Cal. 3. sic 2. attenuat, aperit, flatus discutit, neruos neruosasque partes, adeoque caput roborat, spirit, animales torpidos excitat, venenis resistit, sternutationem ciet, anodynum est, menses promouet. Hinc proficuum est in Lethargo, Apoplexia, Epilepsia, Paralysi, Vertigine, artuum tremore, defluxionib. ad articulos, strangulatu vteri, dolore colico, idque vsu tùm externo, tùm interno. Insuper tinnitus aurium ac difficultatem audiendi corrigit* (auri inditum) *dentiumque dolori, succurrit.*

N. 1. *In strangulatu vteri variis modis adhibetur, admouetur naribus, subligatur axillis, inditur vmbilico.*

N. 2. *Opij virulentiam corrigit.*

3. *Pellis* opem fert Podagricis & Paralyticis (*parata & indutа*.

PRÆPAR.

1. *Oleum* Castorei infusum, *vide Dispens. Aug. & Norimb.*

2. *Ol. stillat.*

℞. Castorei q. v. dissolue in + aut macera in Vino, eiusue spiritu, hinc destilla l. △. per ♋m vitream.

N. 1. *Rectifica cum aceto*

N. 2. *Procedi itidem potest vt in destillatione Olei Philosophici, lateres sed ignitos axungiâ imbibendo & destillando.*

3. *Electuarium Diacastorium, vide Dispens.*

4. *Extractum* fit l. c. cum 🜅 rectificato.

N. *Alij extrahunt cum* 🜆, *quo rursum*

sum abstracto, reiterant cum SV Quercetanus adhibet aquam destillatam conuenientem, v. gr. Melissæ, Calendulæ, Pœoniæ, aut similes Antepilepticas & Cephalicas, maceratque in B. M. (6 4. aut 5.) Pharmac. Rest. c. 25.

Dosis à gr. v. ad XII.

XV. *Catus domesticus.*

Αἴλουρος, Γαλεότης
Felis, Catus, { Domesticus *Katze, Hautzkatze.* Syluestris *vvilde Katze*

Animal est libidinosum, visu acutum.

OFFICIN. NAT.

1. *Axungia.* 2. *Sanguis.* 3. *Caput.* 4. *Stercus.* 5. *Pellis.* 6. *Secundina.*

1. *Axungia* cati castrati, calfac. emoll. discut. mirificè articulorum affectib. prodest.

N. *Præstat axungia cati syluestris.*

2. *Sanguinis* gut. 3. (*ex venula sub cauda aperta cati maris,*) caducum penitus curant (*epotæ*) Schvvenckf. Quin & cati sanguinem, (*ex incisa aure detractum*) herpeti cum successu vidi inunctum.

3. *Caput* cati nigri incineratum ad oculorum vitia, vnguem, nubeculam, albuginem, &c. remedium præstantissimum esse, si quotidie ter insuffletur, scribit Mizald.

N. *Venenum quod felibus adscribitur, in solo capite ac cerebro stabulatur, non reliquo corpore, vtpote quod in cibum nonnullis venit.*

4. *Stercus* (*cum sinapi ana ex* ✝. *illitum*) alopecias curat & podagricos iuuat.

5. *Pellis* gestatur ad calfaciendum ventriculum, articulosque contractos.

6. *Secundinam* de collo suspendunt ad oculorum affectus arcendo. Præferunt autem cati primipari, eiusque nigri.

XVI. *Cathus Zibethinus. Gibeth Katze.*

Animal est peregrinum, ad nostras oras tamen transportatum, à nonnullis oblectationis ergò ali cæpit.

OFFICIN. NAT.

Zibethum, (*Cineta, Zibetta,* quod est eius excrementum (*ceu sudor*) inter testiculos concretum vesica inuolutum ex qua incisa Zibetum depromitur.

Vires. *Calidum, humidum est atque anodynum. Vsus crebri in dolore colico,* (*inungitur vmbilico,*) *in dolore ventris infantum, in strangulatu vteri,* (*applicatur vuluæ, vel cauernulæ vmbilici.*

XVII. *Ceruus.*

Ἔλαφος { Mas, Ceruus *Hirsch.* Fœm. Cerua *Hin. Hindin.* Hinnulus.

Animal est viuacissimum (ad annos 100.) cursu velocissimum, cornua quotannis mense Aprili deponens, coit mense Augusto & Septembri, circa diem Ægidij, parit mense octauo.

OFFICIN. NAT.

1. *Cornu.* 2. *Corium.* 3. *Os de corde.* 4. *Genitale* 5. *Testiculi.* 6. *Sanguis.* 7. *Lachrimæ.* 8. *Medulla.* 9. *Seuum.* 10. *Talus s. Astragalus.* 11. *Lapis.*

Vires.

I. Cornu crudum resistit putredini, malignitatem corrigit, sudorem ciet, balsamum humanum corroborat. Hinc vsus eius proficuus in variolis, morbilis, febrib. putridis & malignis, aliisque

 morbis

morbis vbi sudore opus est. *Incoqui potest decoctis, macerari in infusionibus, (quippe in substantia exhibitum, crudum ferè egeritur.*

N. *Commendatur collectum intra festiuitates Mariæ, i.e. inter 15. Augusti, & 8. Septembris.*

PRÆPAR.
ex Cornu.

1. *C.C. vstum, v.l.2.c.43.*

2. *C. C. præparatum*, fit ex vsto, quod cum ▽ cordiali l. a. læuigatur.

Vires. *Vi sua siccante putredini resistit, fluxus alui sedat, vermes necat, sudores ciet, Medicinaque infantib. familiarissima.*

Dosis à ℈j. ad ʒj. & vltra.

3. *C.C. philosophicè calcinatum, vide l.2.c.43.* Sudores ciet, morbis malignis confert.

Dosis ad ʒß.

4. *Magisterium: Cornua raspata soluuntur in ⚹ præcipitantur per Ol. ♀ vel ⊖i edulcoranturque ablutione cum ▽. Hinc siccata seruantur.*

N. 1. *Alij soluunt cum spir. , quo dein rursus abstracto, Magisterium in fundo relictum edulcorant. In abstractione a. sp. ⊖i cautione opus est, ne sc. accensio, quæ facile accidere aliàs potest, damnum pariat. Cautius ergo procedunt, qui solutionis ℥iv. affundunt ▽ fontan. mensur. 1. ac filtrant, filtratumque si opus sit instillando Ol. ♀ præcipitant.*

N. 2. *Alij soluunt cum ▽F, præcipitantque cum sp. ⊖i ac edulcorant.*

N. 3. *Magisterium præcipitatum cum Ol. ♀ flauescit, è contra cum Ol. aliquo minerali. E.gr. ⊖i, euadit candidum.*

5. *Galreda seu Gelatina. Vid. l.2.c.62.*

6. *Liquor seu spiritus. Vide l. 2. c. 70. & 81.*

7. *Oleum v.l.2.c.70.*

N. *Veri olei C.C. descriptionem vide in Kesler.*

8. *Sal volatile l.2. c.70.*

Sunt qui Sal C.C. fixi ℥ij. cum ▽ rectificati ℥j. ♂ aliquot (12.) digerunt, atque dein ▽ ad medietatem abstrahunt, residuumque seruant. *ticulo Tinctura Salis C. C.*

Dosis à gr.v. ad ℈ß.

Extractum. C. fit superfundendo segmentis cornuum cerui aque propriam & tincturam digestione menstruâ extrahendo.

9. *▽ e. Typhis ceruinis. Hirsch. Kolben ▽.*

℞. *Cornua Cerui nouella, sanguine adhuc succulenta, in frustula concide, destillaque in MB aut VB vel per se, vel cum pauco vino generoso, donec omnis liquor extillarit.*

Vires. *Vtilissima est in febrib. ardentib malignis.*

Dosis cochlear s. vel per se, vel cum appropriata aliqua ▽ *Hartm. in pract. Senn. Inst.*

10. *Vnguentum C. C. anodynum vid. lib. 2.*

II. Corium Ex corio fit cingulum, quo mulierculæ vtuntur ad inguina stringenda; vterinasque affectiones compescendas.

Os cordis, Hirsch Kreutzlein, (est arteriarum in basi cordis concursus, qui cum ætate & inprimis turgescentiæ tempore durior fit & in Os degenerat.) peculiariter cordi conuenit, idque à malignitate tuetur, custodit partum & prægnantib. mirè conducit.

IV. Genitali (Priapus) diureticum est, Venerem stimulat, dysentericis colique

colique dolore correptis auxiliatur, Datur tùm tritum, tùm de coĉto incoĉtum, vel & aquam qua genitale ablutum eſt, exhibere conuenit.

V. Teſticuli ſicci è vino poti, concubitum cum voluptate excitant. Schvvenckfeld.

VI. Sanguis inaſſatus ſartagine, dyſenterias & cæliacor. profluuia ſiſtit: eſt & efficax contra toxica; commendatur ad dolores coxendicis & lateris (*cum oleo decoctus*.

PRÆPAR.

Etſi ex ſanguine ceruino & hircino non minus ac ex ſanguine humano elici queant *Spiritus. Oleum*, *& ſimil.* Inprimis tamen in vſum Medicum acceſſitur:

Balſamus Antipodagricus paratus ad modum qui habetur de ſanguine humano.

N. *E dictis animalibus ſi interiora viſcera, videlicet pulmones, cor, atque hepar particulatim diſſecta vnà cum ſanguine macerentur, nobilior eorum eſſentia ſimul prolectatur.*

Vires. *In podagra maximi eſt ſolaminis, (illitus,) inſignis item eius vſus eſt in contracturis à quacunque cauſa subortis, quippe vi ſalis magnam reſoluendi vim obtinet. Gluchr. in Beg.*

VII. Lachymæ ſordes quæ in oculorum angulis reperiuntur, velut cera indurata, odoris aliquantulum grauis, tandem fragrantis (*lapis vulgo dicitur*) ſiccant, adſtringunt, corroborant, ſudorem cient, ideóque aduerſus venena, morboſque contagioſos quàm ſummè celebrantur, vt vel cum Lapide Bezoar viribus certare dicantur.

Quinimo (vt ſcribit ad me Cl. D. D. Horſtius) proſunt lachrymæ quoque in difficultate partus, adeo vt earum vis nuper adhuc ſit comperta in mortuo etiam fœtu expellendo.

Doſis gr. 3.4. vide Caſp. Bauh. l. de lap. Bezoar. c. 8. & 9.

N. *Lachrymarum harum aliquot fruſtula colore obſcure fuſca, conſiſtentia cerea, pilis immixtis referta, dono liberali mihi impertita eſt Illuſtriſſima Saxoniæ Princeps, Sophia Eleonora, Coniunx Illuſtriſſimi ac Celſiſſimi Principis ac Domini, Dn. Georgij Haſſiæ Landgrauij, &c.*

VIII. Medulla ferè omnium laudatiſſima eſt, præſtatque præ reliquis in vlcerib. malignis, vt & in Tibiarum vlcerib. *Plin.*

IX. Seuum commendatur præ aliis in tumorib. molliendis, vulneribus aſtringendis: perniones perſanat, dolores ſedat.

PRÆPARATA.

Ol. ſtillat. ſeui vel axungiæ fit, *l. c. lib. 2. c. 70.*

Vires. *Emollit, lenit, ſummum mitigatiuum eſt in podagra, ſemel . iterum de die illitum.*

X. Talus ſ. Aſtragalus vtilis eſt Dyſentericis.

XI. Lapis in corde, ventriculo, vel inteſtinis nonnunquam repertus, cum Lapide Bezoar virib. ſuis conuenire dicitur. *Crato Epiſt. 160. Encel. de lap. l. 3. c. 49. C. Bauh. de l. p. Bez. c. 11.* Inprimis vero lapis è vulua erutus phylacterium eſſe fertur prægnanti & perficere vt partum perferat.

N. 1. *Optima omnia è ceruo cenſentur, collecta ex ceruo turgeſcente, quod fit circiter Ægidij Feſtum initio Septembris.*

N. 2. *Cauda cerui venenata eſt.*

XVIII.

XVIII. Cochlea.

Κοχλίς, κοχλία Limax *Schnecken.*

Cochleæ { Testaceæ / Nudæ (*sine testis.* / Fluuiatiles.

Præferuntur quæ in locis apricis & vinetis degunt, herbisque viuunt odoratis, collectæ ante ortum solis *vid. Forest. l.16. 58.*

N. *Fluuiatiles easdem quidem vires obtinent, sed rarioris vsus sunt. Generantur ex terræ limo, viuunt rore plantisque variis. Inimicantur coturnici ac ardeæ quibus in prædam & cibum veniunt. Antipathicæ sunt maximè Lacertis ac Simiis: Nimirum, hæ cochlearum vel & testarum solarum præsentiam adeo formidant, vt sese contrahant, formidineque excrementa egerant.*

OFFICIN. NAT.

1. *Cochleæ integræ.* 2. *Testæ,* 3. *Pinguedo.* 4. *Mucus.*

Vires.

1. *Cochleæ* refrigerant, incrassant, consolidant, leniunt, neruis conueniunt ac pulmonib. Hinc vsus præcipui internè ad tussim, phthisin, screationem sanguinolentam, aliosque pulmonum affectus; hinc ad Epatis calorem, & colicum dolorem.

Extrinsecus maturant ac rumpunt anthraces, (*impositæ tùm solæ, tùm cum felle tauri,*) consolidant vulnera præcipuè neruorum, vlcera sanant, (*inprimis tibiar.*) inflammationes (*podagricas*) mitigant, ventrem hydropicor. hydrocelemque herniosorum detumescere faciunt (*cum testis tritæ & impositæ,*) hæmorrhagiam cohibent (*fronti applicatæ.*) Spuma ex cochleis sine ▽ igne apposita fistulas domare dicitur.

2. *Testæ* tritæ exhibentur calculosis, rimas manuum siccant & consolidant.

3. *Pinguedo* (*in elixato brodio, vbi id refrixerit, supernatans,*) oculorum rubedini doloribusque medetur, defluxiones ad oculos intercipit (*fronti cum album. oui imposita.*

4. *Mucus saliuosus* (*quem compunctæ cochleæ reddunt,*) emplasticus est, ideoque glutinans, defluxionesque ad oculos intercipiens (*in anacollematis.*

PRÆPAR.

1. ▽ *stillat* è carne mense Maio vel Octobr. per MB prolecta conuenire dicitur atrophia laborantibus. Epar nimirum corroborare statuitur.

Extrinsecus faciem fucat.

2. *Cinis cochlear.* Exiccat, incrassat, cutis rimas ac scabritiem exiccat, Synouiam, (*das Gliedvvasser,*) sistit.

3. *Liquor limacum.*

Rubri limaces concisi misceantur cum pari pondere ⊖ communis, coniiciantur que in manicam Hipp. vt in cellâ defluant in liquorem, quo dolentes partes podagricæ illinuntur, & verrucæ scalpello prius abrasæ facilè auerruncantur.

S. Closs.

XIX. Cuniculus.

Κόνικλος, *Küngle, Kümglen.*

Animalculum est leporini generis, timidum, fœcundum admodum & prolificum.

OFFICIN. NAT.

1. *Integer vstus.* 2. *Axungia.* 3. *Cerebrum.*

Vires. *Cuniculus totus exustus* medetur Anginæ s. faucium inflammationib. *cum costo & folio illitus.*

2. *Axungia* articulis & neruis induratis vtilis est.

3. *Cerebrum*

3. *Cerebrum* venenis resistere creditur, alioquin leporino correspondens.

XX. *Elephas.*

Ἐλέφας, Elephantus, *Elefandt. Helffandt.*

Animal est rarissimum, viuacissimum', placidum ac docile.

OFFICIN. NAT.

Solidentes, Ebur vulgo dicti.

Vires.

Ebur refrigerat & siccat, moderatè, adstringit, incidit, viscera roborat, albas mulierum fluxiones sistit. Ictero conuenit, lumbricos fugit, diuturnis obstructionib. confert, stomachi dolores & imbecillitatem abigit. Epilepsiá medetur, melancholiam arcet, putredini ac venenis resistit. Adhibetur eius Limatura in infusionibus, quin & puluis in substantia exhibetur.

Dosis ʒß.

PRÆPAR.

1. *Ebur vstum (spodium vocant, & ad differentiam spodij mineralis, spodium ex Ebore.*

2. *Trochisci de spodio, vide Dispens.*

N. *Sunt qui Ebur ad fæcunditatem commendant, verum cum sit animal paucæ prolis, tardè pariens, (biennium sc. grauidum,) potius ad sterilitatem fœtusque retentionem facere coniecturatur, quam ad conceptionem promouendam.*

XXI. *Equus.*

Ἵππος, Equus Mas, Equa Fœmina, *Pferdt.*

OFFICIN. NAT

1. *Sanguis.* 2. *Coagulum.* 3. *Lac.* 4. *Stercus.* 5. *Lichenes.* 6. *Testes.* 7. *Pinguedo iubar.* 8. *Vngulæ.* 9. *Pili.* 10. *Saliua.* 11. *Dens.* 12. *Lapis.*

Vires. 1. *Sanguis (malunt nonnulli equarum admissuram expertarum)* admiscetur septicis ac causticis.

2. *Coagulum, (Hippacen vocant,)* priuatim cæliacis, Dysentericisque conuenit.

3. *Lac* vtile censetur Epilepticis, Phthisicis, Tussientib, Asthmaticis.

4. *Stercus* extrinsecus sanguinis eruptiones cohibet, *(tàm crudum, quàm vstum,)* fœtum mortuum, ac secundinas expellit *(in suffitu.*

Internè propinatur in dolore colico, ac strangulatu vteri, & similiter in fœtu mortuo & secundinis expellendis.

N. *Præstat ex equo auena nutrito, & non castrato.*

5. *Lichenes (callosa excrementa in equorum cruribus nascentia,)* laudantur peculiariter ad vterinas suffocationes, *(suffitu subtus facto,)* vt & ad morbum comitialem, & calculum. *(puluis propinatus.*

PRÆPAR.

Extractum Lichenum fit ex lichenib. siccatis cum 🜃*, vel alio appropriato spiritu.*

Dosis à gr. v. ad ℈ß.

N. *Hartman. Menstruum parat ex Meliss. & Vini ana* ℔. *iij. qua per* ♌*m ex cinerib. destillat. super Succini & Gagatis* ℥*ij.* △ *è in fine forti, hinc* ▽*m ab* ☍*o separatam adhibet.*

6. *Testes castrati* ad secundinas pellendas remedium præsentissimum *(puluerisati.)* Commendantur quoque in doloribus colicis.

7. *Pinguedo iubati colli Kamschmaltz* illinitur commodè articulis luxatis.

8. *Vngula* partus mortuos exturbat (suffitu) pediculos fugat, (suffitu.

9. *Pili* sanguinis fluxum reprimunt.

10. *Saliua* spuma oris triduo pota, tussim sanat, feruorem faucium contundit.

N. *Aqua frigida ex ore equi non castrati in præterfluente potantis elapsa, & subito vasculo collecta, prodest ad sterilitatem emundandam, (semel ac iterum pota) Hartm. in pr.*

11. *Dentes* primum nascentes, dentitionem facilitare dicuntur, (appensi.) Dentes dealbant,) cinis, affricatus.

12. *Lapis* (*Hippolithus*) in ventricuculo aut intestinis equorum nonnullorum repertus, vti Lapidi Bezoar, (Occidentali,) figura & laminea structura non absimilis est, ita & virib. eundem æmulari statuitur.

N. *Historias lapidis huiusmodi, oui magnitudine reperti, habet Iordanus tr. de peste, Phænom. tr. 3. c. 9. Schvvenckfeldius in Theriotroph. vide, &c. Bauh. tr. de Lap. Bez. c. 25 His subiungi meretur lapis eiusdem ferè magnitudinis, quem nostro hoc tempore præbuit mortuus equus, (vt audio Hispanicus,) non procul ab Vrbe hac nostra Francofurtensi dissectus; quem aqud Henr. VVlorath. Comitem de Stolberg. videre contigit, Cuius vires easdem cum Lap. Bez. occidentali experientia docuit.*

XXII. *Erinaceus.*

Ἐχῖνος *ein Igell,* { caninus.
Hochel. { suillus.

Animal est terrestre, echinatum, Hyeme in cauernis arborum occultatur, vescens murib. iuglandib. malis, pyris, & simil.

OFFICIN. NAT.

1. *Echinus ipse.* 2. *Iecur.* 3. *Axungia.* 4. *Ventriculus.*

Vires.

1. *Subuenit* (*coctus vel incineratus & potus*) in voluntariè mingentibus, stomacho gratus est, aluumque & vrinam mouet. *Forest. l. 21. 15.*

Extrinsecus illitus alopeciæ subuenit.

2. *Iecur* vel & corpus exiccatum atque cum Oxymelite sumptum, renum vitiis auxilio est, medetur Cachexiæ, Hydropi, conuulsionib. & Elephantiæ; viscerum fluxiones exiccat. *Dioscor.*

3. *Axungia* felicissimè herniis medetur. *Hartm.*

4. *Ventriculi* tunicam interiorem commendant ad dolores colicos (*assumpt.*

XXIII. *Homo.*

Ἄνθρωπος { Mas.
Mensch. { Fœmina.

OFFICIN. NAT.

Sumuntur vel ex partibus corporis viuentis.

Quales sunt.

1. *Capilli.* 2. *Vngues.* 3. *Saliua.* 4. *Aurium sordes* 5. *Sudor.* 6. *Lac.* 7. *Menses.* 8. *Secundinæ.* 9. *Vrina.* 10. *Stercus.* 11. *Semen.* 12. *Sanguis.* 13. *Calculi.* 14. *Membrana caput fœtus cingens.*

N. *De pediculis vide infra.*

Vel ex partibus corporis demortui seu Cadaueris.

Tales sunt.

1. *Integrum cadauer s. caro.* 2. *Cutis.* 3. *Pinguedo* 4. *Ossa.* 5. *Cranium* 6. *Vsnea cranij.* 7. *Cerebrum* 8. *Fel.* 9. *Cor.*

I. Capill.

I. Capill. commendantur ad capillorum productionem, (*liquor inde destillatus & cum melle illitus*) ad Icteritiam, (*puluis propinatus*) ad membra luxata (*cum adipe ouillo illitus cinis*) ad hæmorrhagiam vulnerum.

N. *Sunt qui ad quartanam capillos patentis, cum aliis in corpore dispersis pilis permixtos ouo imponunt, duriter coquunt, & auibus deglutienda obiiciunt, qua ratione quartanam curatum iri volunt.*

PRÆPAR.

Destillatum fit per se ex ♌ *igne arena non admodum valido.*

II. Vngues cient vomitum, (*intus assumpti, tùm in pulu. tùm in infus.*) aquas Hydropicor. ducere dicuntur (*resecti à pedibus & manibus atque vmbilico alligati.*

N. 1. *Sunt qui ad curandam febrim segmenta è manibus & pedibus ouo includunt auibusque deportanda obiiciunt, alij eadem cera inuoluunt matutinóque tempore ante Solis ortum ianuæ affigunt, alij dorso cancri viui alligant, cancrumque fluenti committunt.*

N. 2. *Ad recuperandas vires, abscissos vngues & capillos cerasi radici incisæ imponunt, vulnusque fimo cooperiunt.*

PRÆPAR.

℞. Rasur vel resegment. pulueril. ʒj. Vini generosi ℔. 1. macera, donec in mucilaginem abierunt. Hinc filtra & addita ▽ ℥j. reserua.

Dosis à ℈j. ad ℈vi. vel ℥j.

III. Saliua ieiuni hominis commendatur ad venenatos morsus serpentis, canis rabidi, & simil.

IV. Aurium sordes (cerimen) colica laborantib. præsentissimum perhibentur Remed (*in potu si assumantur.*

Extrinsecus medentur ictib. Scorpionum, conglutinant vulnera, fissuras & scissuras cutis.

V. Sudor vsus proficui dicitur, contra scrophulas, si cum herba radiceque verbasci mixtus folio inuoluatur, inque cinerib. calefactus imponatur.

VI. Lac refrigerat, lenit, maturat oculorum rubedini subuenit.

PRÆPARATA.

1. ▽ *lactis* ⊕ *ia.*

℞. Lactis & ⊕ i alb. an. destilletur vt phlegma saltem prodeat, relictis acriorib. spiritib.

Vires. *Oculorum rubedini, aliisque inflammationib. mirè confert.*

2. *Butyrum: Insigne est ophthalmicum.*

VII. Sanguis menstruus, (Zenith iuuenculæ) exiccatus commendatur intrinsecus ad calculum & Epilepsiam. Extrinsecus sopit dolores podagricos, (*cum adipe bouina inunctus.*) Conducere item dicitur in Peste, apostematib. carbunculisque (*impositum linteum quod fuerit humectatum in +. vel ▽ rosar. menstruo illo sanguine impragnata,*) Erysipelata extinguit, pustulas faciei abstergit.

N. 1. *Commendatur qui prima vice erumpit.*

N. 2. *Ad immodicum menstruorum fluxum cohibendum, sunt qui pannum menstruo sanguine imbutum certo tempore Cerasi radici in cortice apertæ indunt, incisuramque iterum operiunt.*

VIII. Secundina (vel eius loco Vmbilicus infantis,) magni fit ad strumas gutturis tollendas, (*calcinata & in ▽ abrotani quotidie exhibita pondere ʒß. idque ☾ decrescente,*) ad Epilepsiam & philtra compescenda; ad molam & fœtum exterminandum, nec non ad animalia enecanda, etiam ea quæ ma-

leficio in homine extiterint. *Hartm. ad nœuos maternos commendat, alij ad dolorem colicum (gestatam loco amuleti.*

IX. Vrina, calf. exiccat, resoluit, abstergit, discutit, mundificat, putredini resistit, ideoque vsus est præcipui intrinsecus, in obstructione Epatis, Lienis, Vesicæ biliariæ, Pestis præseruatione, Hydrope, Ictero, Quin & Mariti vrina hausta partum difficilem facilitare dicitur.

Extrinsecus siccat scabiem, resoluit tumores, mundificat vulnera etiam venenata, arcet gangrænam, soluit aluum, *(in clysmate)* abstergit furfures capitis, *(cum ⊖ mixta,)* compescit febriles insultus, *(pulsui applicata,)* exulceratas aures sanat, *(instillata pueri vrina)* oculorum rubedini subuenit, *(instillata)* artuum tremorem tollit, *(lotione)* vuulæ tumorem discutit, *(gargaris.)* Lienis dolores sedat *(cum cinere cataplasmatisata.) vide Hieronym. Reusnerum Synops. de Remediis ab vrina desumptis. Tabernæmont. VVasserschatz.*

PRÆPAR.

1. *Spiritus volatilis, Sal volatile.*

℞. ⊡æ pueri, *(ann. 12.)* Vinum bibentis recentis, destilla per ✕ in feruenti MB. Hinc cohoba super feces, prodibit ♌ ⊡æ cum suo phlegmate mixtus, quem si libet dephlegma, & habebis spiritum. Hunc si ex phiola eleues, nancisceris sal volatile candidissimum.

Vires. *Auxilij nobilissimi censetur in pellendis lapillis, (potus cum conueniente liquore, sed valde fœtet.*

N. 1. *Celeberrimus est, ob tincturam cæruleam Smaragdi, cuius præparationi menstruum præbet.* (cum phlegmate.

N. 2. *Libauius rectificat, imponitque podagricis, asthmaticis, calculosis, per syringam in vesicam immittit, (impregnatum tamen antea essentia saxifragor. v. gr. Cryst all. lab. Lync. & simil.*

2. *Aliter* ♌ ⊡ *igneus. s.*

Sal volatilis.

℞. ⊡ pueri V. bibent. q. s. (mens. 30.) euaporet leni admodum △ ad consistentiam vsque Syrupi. Residuum hoc reconde in phiola longissimi colli, & destilla aëre frigidiore, *(vt sc. in* ✕ *condensetur,) in* E ib. vel ⁂ & prodibit ♌ in ✕ instar niuis sese eleuans, frigore coagulabilis, sed leni calore fusibilis. *Osuuald.*

N. 1. *Hunc Spiritum si purificato suo ⊖ ex fecib. scil. elixiuiato coniunxeris, cohobiisque aliquot volatilisaueris, menstruum habes insigne ad elicienda vitriola è metallis & præcipuè è ☾a.*

N. 2. *Eundem spiritum (⊖) optimè solutionibus & coagulationibus purificatum, si aliquandiu (♂ ♇ 8.) in ♑ digeris, soluetur: Solutionem ergo si denuo cum 🜄 rectificatiss. maceraueris. (♂ ♇ 8. menstrui particeps es soluendo ☉ idoneum.*

3 *Spiritus per putrefactionem.*

℞. ⊡ hominis iuuenis (annor. 12.) vinum bibentis quantitatem magnam (mens. 30.) pone in fimum equinum vel MB, ♂ ⁂ 40 ad putrescendum. Hinc decanta à fecib. ac destilla per ✕, (vel per vesicam,) ex ⁂, idque donec omnis humiditas destillando abstracta sit. Humiditatem hanc cohoba aliquoties (3.) à capite suo mortuo. Tandem destillatum in cucurbita oblongi colli, committe calori, vt alembicus semper frigidus maneat. Sic ascendit Spiritus instar Crystalli, nulla comitata humiditate. Crystallos rectifica soluendo in ▽ pluuiali ℥ at. &

ex

ex phiola, vt prius ☿ando, idque sexies, semper nouam ▽. pluu. stillatit. adhibendo. Hinc digere Crystallos in phiola Herm. cl. ♂♀ 15. lento △e, donec in liquorem limpidissimum abeant.

N. 1 *Sennertus ab* ⊡ *dicto modo defecata, destillando elicit, saltem quartam aut sextam partem, eamque leni calore ex phiola oblongioris colli dicto modo sublimat. vide Inst.*

N. 2. *Alij vrinam putrefactam destillant ex cucurbita, cuius orificium obturant charta triplici oleo imbuta, vel spongia similiter imbuta, qua ♌ vrina igneus tantum transeat.*

N. 3. *vrina quia facilè destillãdo exæstuat, caute ignem adhibere oportet.*

N. 4. *Sunt qui fœtorit corrigendi gratia (qui tamen & dicto modo aliquatenus correctus) 🜅 affundunt, eumque rursus lento calore abstrahunt, idque aliquoties, nouum semper 🜅 affundendo. Verum ⊖ vrinæ hac ratione correctũ nõ ⊖ vrinæ simplex, sed Magisterium potius, i.e. ⊖ vrinæ sale vini impregnatum dici meretur. Vide de his destillationibus Hartmann. in pract. & in Croll. Sennert. in Instit. Gluckr. in Beguin. l. 3. c. 2. Kesl. l. 1. c. 2. 4. c. 42. Beccker. in Spagyria Microcosmica, &c. Tentzel. in Exegesi.*

Vires. *Insigne anodynum est in dolorib. (si cum liquore conueniente affricetur.) referat quoque tartareas obstructiones Viscerum ac Mesenterij, vnde magnus eius vsus esse poterit in Scorbuto, Hypochondriaco, Cachexia, Icteritia flaua ac nigra: atterit calculum renum & vesicæ, doloresque inde ortos sopit, &c. Idem Sal si in Sp. 🜍i solutus, ac iterem in arena destillatus fuerit, liquor prodit in Epilepsia efficacissimus. Idem spiritus optimè purificatus, (scil. aliquoties in ▽ pluuia soluendo & destillando,) cumque 🜅 anaticè vnitus soluit ☉, vnde ☉ potabilis, vide 🜅 microcosmicum.*

4. ♌⊡ *Antepilepticus*, ex vrina & 🜍i duplo digestis & destillatis. Vide *lib. 2. 🜍 o.*

N. *Quercetanus de signat. Rer. pluribus eundem describit, eademque opera elicit* MB.

1. *Phlegma Ophthalmicum (primum egrediens.*

2. *Antipodagricum (acrius 2. destillans.*

3. *Per Retortam spiritum glacialem i.e coagulabilẽ, quẽ maximopere deprædicat ad reserendas obstructiones Epatis, Lienis, ad promouendas vrinas, & dissoluendum calculum, tum quoque ad extinguendas inflammationes & gangrænas.*

5. *Magisterium vrinam.*

℞ ⊡ putrefactam, (vt dictum,) & defecatam, destilla l. △ ex MB, donec phlegma omne prodierit, tunc subsiste & rectifica spiritum ex phiola, oblongi colli, sic acquires sal volatile, quod collige phlegmate reiecto. Residuũ destilla ex arena & ascendet vlterius sal volatile: Ex ☋ elixiua sal fixum, idque coagula ad siccitatem, atque cum triplo argillæ mixtum, inque globulos redactum, (postquam globuli exiccati fuerint,) destilla per ♉ m, (vt destillatur ♌ ⊖.) Spiritui huic affunde stillatim priorem illum ⊡ ♌m, vel sal volatile, donec cesset strepitus. Hinc da △m sublimationis in ∴, & sublimabitur Sal vrina elegantissimum, visuque iucundum.

Vires. *Efficatus agit hoc sublimatum quam præcedens, ♀ mq; totius corporis incidendo, per sudorem, vrinam, imò vel*

per aluum expellendo. Plurimos inde ortos affectus curat, vel ſaltem leuat, quales ſunt, Atrophia, &c. Præſeruat itidem à dolorib. calculi, (ſi ſingulis Menſibus ante nouilunium aſſumatur.

Doſis gr. VII. VIII. IX. X. in liquore conuenienti.

Vſus eius quotidianus aliquandiu continuari poterit.

6. *Oleum Ludi*, i. e. ♀ eæ materiæ quæ matulæ inhæreſcit, fit calcinando, per deliquium ſoluendo.

Vires. *Inſigne eſt ad reſoluendum calculum.*

Doſis ℈j.

X. *Stercus* (*carbon humanum Paracelſo, aliis* 🜍 *Occidentale*,) emollit, maturat, anodynum eſt. Ea propter magni vſus ad mitigandos dolores incantatione introductos, (*impoſitum*) ad anthraces peſtilentiales maturandos, ad phlegmonem, v. gr. gutturis ſ. anginam curandam, (*ſiccatum, tritum & cum melle illitum*,) ad inflammationes vulnerum arcendas. Quin & intrinſecus à nonnullis adhibetur, in Angina, (*crematum & potui datum*,) in febrib. ad paroxiſmos profligandos, (*eodem modo propinatum, Doſ. ℥ij.*) in Epilepſia, (*quam ſtercus primum Infantuli ſiccatum & pulueriſatum, & ad complures dies exhibitum, radicitus euellere aiunt.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillatitia* fit vna & eadem opera cum oleo.

Vires. *Mederi dicitur oculorum vnguib. reliquiſque paſſionib. tunicæ annatæ, (guttula vna vel altera inſtillata,) faciei conciliare colorem, pilo producere, vlcera corroſiua & fiſtulas curare, cicatriceſque manuum remouere.*

Internè prodeſſe aiunt comitialibus & hydropicis, lapidemque renum & veſicæ pellere, morſibuſque canis rabidi, venenatorumque animalium ſubuenire.

2. *Oleum*,

℞. Stercor. Iuuenis, (non pueri) q. p. exiccetur in 🜂 vel furno lento △ e, poſtea per XX deſtilla, △e primum lento, ſic prodibit phlegma, tandem cum albis Spiritib. oleum Vtrumque per MB rectificetur.

Poterius Andegau. parat hoc modo.

℞. Sterc. human. quant. magn. corrumpatur per ſe. ac conuertatur in exigua quædam animalia, & hinc ferè in ♄ erem abeat. Stercus hoc ita præparatum deſtilla ex ♉, 1. △ blando, mox validiori, ſic prodibit 🜕 & ▽.

N. *Graueolentia vtriuſque tollitur rectificationibus & cohobationibus repetitis*

Vires. *Valet ad tineas capitis, eryſipelas exulceratum, lichenes, impetigines (illitum) podagricis doloribus ſubuenit, cancrum curat & mortificat.*

Internè Icterum ſoluit, *Libau. l. 2. Alohym. Poter. in Pharmacop.*

3. *Zibetta occidentalis nihil eſt aliud, quam ſtercus mediante digeſtione ad ſuaueolentiam redactum, qua Zibettam mentitur vid. Agricol.*

XI. *Semen ſ. Sperma*, non modo comperimus per ſe à nonnullis ad Veneris ſcil. ligaturam maleficam diſſoluendam adhiberi, ſed & Mumiam magneticam inde fieri, qui amoris concilietur feruor. Quin & homunculum ſuum inde meditatur, Paracelſus.

XII. *Sanguis*, (*recens adhuc & calidè potus*,) conferre dicitur ad Epilepſiam, ſi ſc. potum motus excipiat vehementior, curſuſque celerior ad ſudoris

doris vsque proruptionem, hæmorrhagiam quamcunque sedat, *(epotus recens vel incineratus.)* Quin & extrinsecus sanguinis eruptioni medetur, & præcipuè narium hæmorrhagiæ, *(cinis inditus vel & recens fronti illitus, vt inibi exiccetur.*

N.1. *Potio sanguinis summa cautione opus habet, quippe assumentibus non modo truculentiam inducit, sed & Epilepsiam quandoque generasse compertũ est.*

N.2. *Sanguis puerperij sanat scabiem volaticam, (recens cum secundina semel ac iterum illitus) Hartm.*

PRÆPAR.

1. ▽ *destillat.* fit eodem labore cum ☉ o.

Vires. *Valet in Phthisicis & aridis (epota ad ℥j. vel membris affricta,) fistulis purificandis & sanandis, ambustis refrigerandis.*

N. *Destillatur & ▽ è sang. & lactis human. ã. commendaturque ad maculas cutis extirpandas. Hartm.*

2. ☉ *destillatum*

℞. Sang. Iuuenum (verno extracti,) quant. magn. Alcohol. Vini ⁝. cucurbitis probè munitis, digere in F. E. ♂ ℘ 40. dein destilla per ⅩⅩ, è, cinere, & prodit vna cum ▽. ☉. Vtrumque rectifica ▽ per ♑, ☉ per ♌. è cinerib. aliquoties (9. 10. ♌ando.

Vires. *Maximè commendatur ad Epilepsiam radicitus tollendam,) si singulis diebus per mensem integrum sumatur ℈ß. à Nouilunio incipiendo & postmodum singulis nouiluniis semel per annum ℈j.) ad paralysin, apoplexiam, pulmonem exulceratum, pleuresin. Beguin.*

N. *Destillatio S. H. non vnius modi instituta reperitur.*

Nimirum:

Destillant alij S. Hm. recentem & adhuc calentem, idque modo duplici, per se scil. & sine additione, tum quoque admixta aliquota parte ▽ rectificati.

Alij S. Hm. non recentem, sed vel exiccatum, vel digestum aliquandiu destillationi subiiciunt. Digestionem autem peragunt alij solius sanguinis (addito tantillo ⊖is,) alij sangu. cum ▽ rectific. confusi.

Exhibet autem Anatomia Sanguis 1. ▽m & 2. ♌m, i. e. ▽m rectificatam. 3. ☉, i. e. Liquorum crassiorem. 4. Sal volatile. S. Sal fixum. Verum nos vsitatiora damus.

3. *Oleum rectificatum.*

℞. Sanguinem Iuuenis sani, mense Maio vena secta extractum, suscipe cucurbita, vt solum ⁝. repleatur. Hinc clauso vase detineatur, in calore mediocri, vt sanguine intumescente tota cucurbita impleatur. Hinc F. ♌atio, primumque exit ▽ (non magnæ æstimationis, nisi quod amplius elaborata, nonnullis ad extrahendum Sal inseruiat.) Reliquum pellatur in cinerib. per ♌m, iuncturis optimè clausis: Destillatum refundatur super feces, fiatque cohobatio vice nona, vt color subsequatur rubinus.

N. *Attendere oportet in destillatione, ne nimio △ feces comburas, inque carbonem redigas; ideóque tantum ad siccitatem destilles.*

Vires. *Maximarum habetur virium ad refocillandos ægrotos. Libau. Syntagm.*

4. *Balsamus Antipodagricus s. Oleum s. H. alcalisatum. Fit eodem modo.*

℞. S. H. adhuc calentis, Mens 1. putrefac. aliqu. ♂ (9.) dein destilla ex ⁝. per

per gradus 1. lento △e, hinc 2. fortiori per ♌, & exibit Ol. rubicundum & fœtens, sale volatili ad spondilia colli adhærescente, ℴℴ rectifica per colchotar ex cucurbita △∴ aliquoties à recenti colchotare ♉ando: demum solue in correcto hoc oleo sal & serua.

Vires. *Mirandarum est virtutum in podagra, quotidie bis terue, sex dieb. continuis inunctum; sistit dolores tumore simul & rubedine euanescente, &c.*

N. *Similis energiæ est balsamus è sanguine hircino & ceruino prolectus, in quibus tamen & viscera, pulmones scil. cor & epar addidisse expedit. Vide supra.*

5. *Spiritus Antepilepticus.*

℞. ♌ S. H. dephlegmati & ter rectificati, ℔. ij. iufusi fl. lauendul. (in vino) ℔. ij. M. & destilla per B. M. ad medietatem, idque repete tertia vice: dein adde 🜄 rectific. ℥ij. & serua.

Vires. *Valet ad curandam Apoplexiam, paralysin, vt & ad Asthma, &c.*

N. *Habet & Beguinus insuper S. H. Qu. Ess. Biolychnium, Phyltrum, Balsamum, ▽m sanitatis, Arcana duo. Verum cum prolixa horum descriptio, Authorque alias in omnium manibus versetur, illorum descriptioné supersedeo.*

6. *Mumia vitæ alexiteria.*

Est sanguis florentis & beneualenitis hominis, lento calore exiccatus, spiritu limonum & ⊕i spiritu impregnatus, & in trochiscos cum pauca myrrha paratus.

Vires. *Insignis est efficacia in curandis carbunculis.*

Dosis ʒß. in ▽ cinam. mane Ieiuno propinata. P. I. Fab. in Chirurg. c. 9.

7. *Arcanum sanguinis humani.*

P. I. Fabri vide Myrothec. c. 8. Bylick. de natura Spagyr. n. 66.

XIII. Calculus Tartarum s. calculum in omnibus partibus soluit, & expelli facit, ideoque omnib. obstructionib. subuenit.

[*Pulu. exhibitus. Dosi* ʒj.]

PRÆPARATA.

1. *Sal Crystallinum.*

℞. Calcul. optimè calcinatum (vt durities lapidis emolliatur,) coque in ▽, & soluetur in ▽m Citrinam. Hinc filtratura euaporata, manet Sal in fundo, quod si libet denuo calcina, & in ▽ feruente solue, & coagula reponeque ad crystallisandum.

N. *Calcinatio institui potest diuersimodè: Alij calcinant cum ⊖ 6. horis: Alij cum 🜂 & ⊖: Alij cum duplo carbonum faginorum.*

Sennertus calcinat calculum tritum △e circulari, hinc reuerberij, & tandem cum carbonibus faginis (in fornace figulina. Inst. l. 5. p. 3. s. 3. c. 5.

2. *Oleum s. Liquor*, fit si Sal in aëre humido soluatur.

Dosis gr. vi. ad x.

N. *Sennertus, calcinat cum ⊖, hinc ⊖ cum 🜄 extrahit, & 🜄 separato, Sal reponit ad liquescendum.*

3. *Essentia s. Elixyr.*

℞. Sal calculi Cryſtall. volatilisa cum 🜄, hinc abstrahe leni calore 🜄, & remanet ℴℴ. *Sennert. d. l.*

Dosis à gr. v. ad x.

N. *Si ita placuerit, calculum iisdem præparationibus cum aliis lapidibus subiicere poteris. vide l. 2.*

XIV. Membrana, quæ caput nonnullorum fœtuum cingit, maximam vim habere dicitur, aduersus colicum dolorem.

EX CADAVERE s. HOMINE MORTVO.

I. Cadauer integrum Caroué, Officinis *Mumiæ* titulo venit.

Hæc resoluit sanguinem coagulatum (assumpta ℥ij. conferreque dicitur, purgationi Capitis, punctioni Lienis, tussi, inflationi corporis, mensib. obstructis, aliisque affectibus vterinis & sim.

Extrinsecus adhibetur vulnerib. consolidandis.

N. *Mumia communiter 4. denotat.*

1. *Mumiam Arabum, quæ est liquamen s. liquor concretus exudans in sepulchro è cadaueribus Aloë, Myrrha, Balsamoque conditis.*

2. *Ægptiorum, quæ, est liquamen ex cadaueribus passiasphalto conditis. Nimirum, hoc condiebantur Cadauera vilioris sortis, adeóque & ipsamet cadauera nonnunquam eo modo condita prostant.*

3. *Pissasphaltum factitium, id est, mixtum pici bitumen, quod pro Mumia venditant.*

4. *Cadauer sub arena Solis æstu torrefactum. Fitque cum in Hammoniorum Regione, quæ est inter Cyrenarum Regionem & Alexandriam, vbi arenarum Syrtes Ventor. turbine sublatar. incautos viatores obruunt, vnde horum cadauera flagrante Solis æstu torrentur & excrescunt.*

His 5. & Mumia recentiorum addi poterit, quæ fit: Eligatur Cadauer hominis ruffi (quia in hoc sanguis habetur tenuior, adeoque & caro præstantior,) integrum, recens, sine macula, 24. aut circiter annorum, morte violenta (non morbo) interemptum, per diem & noctem luminarium radiis, sereno tamen tempore irradiatum. Huius carnes musculosas frustulatim conscinde, & consperge puluere Myrrhæ & tantillo saltim Aloës, postea imbibe macerando aliquot ♂ in ∇ suspendatur per ☊ 6. vel 10. ac iterum cum ∇ imbibatur: tandem in △ sicciori, locoque vmbroso frusta suspensa siccescant, tunc assimilatur carni fumo durata, sine fœtore, Crollius.

N. *Ex his iam recensitis Mumiarum generibus, etsi prioribus, si saltem è sanis corporibus haberi possent, suas laudes non derogem, præcipue primo, quod tamen vix ad nos perferri credo: Attamen iis posteriora duo præferenda autumo, vtpote in quibus metu sumus soluti, quem incutit Renodæus, Mumiam Officinarum nihil aliud esse perhibens, quam expressum putridi cadaueris succum inspissatum, ideoque magno mortalium damno diuendi.*

PRÆPARATA.

Vulgaria quæ Mumia Officinarum ingreditur passim occurrunt.

Suntque

Puluis ad casum, Athanasia, magna, Balsam. Petri de Ebano, Vnguentum Sympathetic. Emplastr. Apostol. nigrum, Cerat. pro herniosis Laudan. Opiat. &c.

Insuper sunt minus vulgaria:

1. *Tinctura s. Extractum Mumiæ Quercetan.*

Fit ex Mumia vulgari, extrahendo cum 🜄 & Therebinth. an. iterumque menstr. separando ad mellis consistentiam. Querc. Spagiric.

Vires. *Alexipharmaca est, putredinique summopere resistit. Commendatur itidem ad morbos pectoris, Asthma, phthisin &c.*

N. *Feces remanentes admodum sunt anodinæ,*

2. *Tinctura s. Extr. M. Crollij.*

Fit ex mumia recentiorum dicta cum ∀ aut Spi. Sambuci.

N. *Ex hac facit Crollius Theriacam de Mumia: qua ℞. Tinctur. Mum. ℔ß. Theriac. Androm. ℥iv. Ol. Oliuar. Mumiati ℥j. ⊖ Perlar. & Corall. ana ʒij. Terræ sigillat. ʒij. Moschi ʒj. Dig. per mensem.*

Vires. *Commendatur ad quæuis venena & contagia, subuenit pesti præcauendo. ℈j. & curando. ʒj. vel ʒiß.*

N. *In assumptis venenis exhiberi potest cum Ol. Amygdal. dul. ad Vomitum.*

3. *Tinctura Alcosata, s. Elixir. Mumiæ.*

℞. Mumiæ, scil. carnis humanæ induratæ,) tenuiter incisæ, affunde Sp. Terebinth. vaseque H. clauso per mensem, ad putrescendum sepone. Expressioni vesica bubula exceptæ affundantur aliquotæ partes ∀ rectific. Inde in ☓ cæco super cucurbitam iuncturis optimè munitis adaptentur, ita vt cucurbita in frigidam ▽m posita, ∴ prunaque circa ∀ lento calore officium faciant, cuius beneficio Liquor, s. Q. E. in forma perquam subtili cum ∀ per vesicam delabitur. Materia residua reuerberanda & in ⊖ sublimatione redigenda, demum cum Q. E. posteaquam illa à ∀ per MB fuerit separata, circulationis medio vnienda. Quib. peractis Qu. Es. Mumiæ cum Theriaca & Moscho amplius digeri & ita in forma Elixirij reseruari poterit. *Tenz. in Med. Diastat.*

Vires. *Remedium est præsentaneum cum ipsiusmet pestis, tum aliorum deleteriorum.*

N. *Circumfertur & Tinctura Mumiæ ex 4. suis Elementis à se inuicem separatis denuo coniunctis, quam qui voluerit videre poterit apud Tentz. in Med. Diastat.*

4. *Alia Tinctura seu Arcanum carnis humanæ.*

1. Carni humanæ superfunditur ∀ rectif. per ♂ ♀ (4) decantato ∀, irroratur eodem.

2. Spir. ⊖ is, per vices vt magnam eius quantitatem imbiberit, hinc exicca, habes carnem conditam summè proficuam.

3. Ex hac extrahe Tincturam cum Spiritu Vini, vi digestionis in summan fragrantiam redacto. Circulando defeca, ex fecibus calcinatis sal extrahe, idque depuratum Tincturæ admisce; & abstrahe. P. I. Fab. Myroh. c. 11.

5. *Ol. Oliu. Mumiat.*

℞. Mum. ante paratam, (induratam) scinde per minima, digereque cum Ol. Oliuar. vase H. C. per mensem. Hinc transfunde in cucurbitam vitr. atque in MB. exhalet Mercurius, donec nullus exeat foetor, & Mumia tota dissoluta sit. Solutionem digere aliquandiu ♂ ♀ 20. cum ∀, postea eundem abstrahe, & remanet ○○○ rubicundum & odoriferum.

N. *Quercetanus recipit recentem.*

Vires. *Omnes Balsami naturalis habet proprietates, venenatis & pestilentib. affectibus conducit. Quercet. Spagir.*

6. *Ol. exaltatum.*

○○○ hoc dicto modo paratum exaltari amplius potest, si cum ∀ aliquandiu digeratur, ∀ iterum abstrahatur, idque aliquoties (3. 4.) repetatur.

Vires. Tinctura seu oleum hoc Mumiæ

miæ exaltatum, tanta dicitur pollere facultate viuifica, vt nulla sit particula, quam ipsa non penetret, nullum vlcus, nullaue corruptio quàm non curet, si ipsius exhibeas bis quotidie per aliquod tempus gr. 4.5. cum decocto conuenienti Querc.

N. *Libauius Carnibus recentibus incisis addit parum ⊖is & sp. Terebinth. macerat vas. claus. colat & fœtorem aperto vase exhalare sinit, post destillat per ♉, vel ✕ rectum, additoque moscho, & ♉ digerit.*

7. *Aqua Diuina.*

℞. Totum Cadauer cum Ossib. Carnib. Viscerib. (perempti scil. morte violenta:) secetur in frustula minutissima, probeque subigantur omnes corporis partes, ne quid maneat incommixtum. Hinc destillabis vice secunda.

Vires. *Sunt qui Aquam hanc Diuinam magneticâ suâ virtute maximoperè deprædicant.*

Nimirum:

Guttulas aliquot Sanguinis, (sc. 3. vel 9.) ex Ægro aliquo extracti, miscent cum aliquota parte, (ʒj.) dictæ ▽æ, △ique apponunt, quod si sanguis & ▽ inuicem misceantur, intra breue temporis spatium (hor. 24.) sanitatem promittunt, sin incommixta manserint, breui mortem subsequuturam autumant. In defectu sanguinis similiter procedunt cum excrementis, sc. [▪], stercore, sudore, sanie, & simil. Quæ tamen maiori Dosi adhibent.

II. *Cutis* commendatur in difficili partu & affectib. hystericis, (*si venter ea ligetur,*) in aridura & contractura articulor. (*si chirothecæ inde factæ induantur.*

III. *Pinguedo*, roborat, discutit, mulcet dolores, remouet contracturas, cicatricum duritiem lenit, foueas post morbillos relictas explet.

PRÆPAR.

Linimentum, misce axungiam cum spir. ⊕i exactione & redactione relinquitur aliquod viscidum.

Vires. *Penetrans est, vsumque habet in ariduris.*

IV. *Ossa humana*, exiccant, discutiunt, astringunt, fluxus quoscunque sistunt, adeoque vtilia sunt in Catarrho, fluxu mensium, Dysenteria, Lienteria: Insuper articulor. dolores compescunt.

N. 1. *Vsitatum est recentiorib. purgantibus ea admiscere.*

N. 2. *Adhibentur & dentes è maxilla mortui euulsi, commendanturque ad morbos maleficio introductos (in suffitu,) & ad corrosos dentes euellendo, (si sæpius illis tangatur,) Hartmann. in practic.*

PRÆPAR.

1. *Puluis s. Cinis* fit l. c. calcinando in fornace figulina.

2. *Ossa præparata* fiunt l. c. cum ▽ conueniente læuigando.

3. *Magisterium* fieri item potest l. c.

4. *Oleum* fit destillatione per ♉ v. l. 2.

Vires. *Discutit, anodynum est, ideóque insigne antipodagricum.*

V. *Medulla ossium*; commendatur summe ad contracturas membrorum. *zur lâhme der Glieder.*

VI. *Cranium* ad capitis morbos conferre compertum est, & nominatim ad Epilepsiam, vnde & varias passim compositiones Antepilepticas ingreditur.

Laudatur autem præcipuè Os triquetrum

quetrum temporum ceu peculiare Epilepsiæ specifium.

PRÆPAR.

1. *Cranium calcinatum* fit l.c. in fornace figulina.

2. *Cran. præparatum* fit è calcinato cum ▽ antepileptica, v.gr. Flor. Tiliæ læuigato.

3. *Magisterium Cranij* fit l.c. soluendo in spirit. aliquo acido, v.gr. sp. ⊕ & præcipitando.

Dosis ad ℈j. vel ʒß.

4. *Magisterium compositum seu spiritus Cranij Essentificatus* fit, si liquori acido, oleo ac sali volatili, Sal quoque fixum ex ☠o extractum coniungatur, & postea simul per mensem philosoph. in cinere illa digerantur ac vantur.

Vires. *Antepilepticum est, cuius vires vulgarium antepilepticorum facultates longè superant. Brendel.*

5. *Oleum* fit destillando crania contusa per Retortam. Exit liquor ℴℴ & ⊖ volatile.

N. *Officinis hoc vulgare est incorrectum, præstaret tamen cum 🜄 rectificasse.*

Dosis gr. IV. ad VI.

6. ⊖ *volatile* vna opera cum oleo acquiritur.

7. *Extractum s. Tinctura Cranij.*

℞. Crania 2. vel 3. grosse contusa, digere ♂ ♀ aliquot (14.) & cohoba cum spr. Iuniper. vel Saluiæ ad eminent. digit. 4. & 5. affuso, macera in phiola longi colli optimè clausa 🝡 ♂ ♀ (12. 13. 14.) Hinc exprime per torculare perquàm fortissimè, & exibit liquor rubicundus oleosus. Cola & abstrahe in 🝡, ad consistentiam sapæ.

Vires. *Extractum hoc digestum & perfectè depuratum, tanquam thesaurum preciosissimum aduersus Epilepsiam diligenter asseruare fas est.*

Dosis ℈ß. ad ℈j. cum sua ▽ propria & at. *Quercetan. Pharmac. restit. cap. 26.*

8. *Extractum seu Galreda Theophransto*

℞. Limatur. Cranii, digere cum 🜄 (saluiato ♂ ♀ 15.) dein destilla per 🝡m (præmissaque maceratione ♂ 15.) cohoba vice tertia: tandem destillatum circula, (♂ 5. 6.) & 🜄 MB separato, Essentiam instar coaguli serua.

Dosis g. 5. 6. quotidiè. *Quercet. de Med. Spagyr. præp.*

VII. Vsnea Cranij (i.e. Muscus nascens in cranio interempti, aëri exposito,) astringit validè.

Vsusque magni est in Hæmorrhagia quacunque, v.gr. narium (inditus

N. 1. *Sunt qui Vsneam in manibus retentam Hæmorrhagiam quamcunque incantamenti instar, supprimere tradunt.*

N. 2. *Adnascitur & aliis Ossibus aëri expositis Vsnea quædam, quam viliorem quidem reputant, verum & huic magnam vim adstringendi in esse, experientia docuit.*

Ingreditur Vsnea Cranij compositionem Vnguenti Sympathetici s. Magnetici v.l. 2. c. 87.

VIII. Ex Cerebro fiunt.

1. *Spiritus Cerebri humani. Aqua aurea dicta.*

℞. Cerebrum hominis iuuenis (infra an. 24.) sani, violenta morte perempti, cum omnib. membranis, arteriis, venulis & neruis, cum medulla spinali tota, conquassa & affunde aquarum Cephalicarum, (*fl. Tiliæ. Pœon. Beton. Ceras. nigr. Lauendul. Lil. Conual. inprimis Diaphoretici in acutis*) q.s. ad eminent. dig. 4. vel 5. relinquatur aliquandiu.

diu, postea per cohobia ☿entur. Ex fecib. calcinatis elice Sal, quem deinceps cum [illegible] u facto coniunge & totum curiosè serua.

Vires. *Antepilepticum insigne reputatur.*

Dosis à ℈j ad ℈.v. Hartm. in pract.

N. *Ex Cerebro Alcis insigne itidem Antepilepticum simili ratione parari poterit.*

2. *Oleum Cerebri.*

Substantiæ Cerebri admisce nonnihil salis commun. ac destilla per [illegible]m vitream ex ∴

Vires. *Insigne quoque Antepilepticum est, caputque summe confortat.*

N. *Tota ferè Cerebri substantia in [illegible] redigi poterit, hinc parum Salis expectandum.*

3. *Aqua Antepileptica.*

℞. Cerebri humani ℔.iij. Aqu. Lil. Conual Lauendul. primul. Ver. Vin. Maluat. an. ℔.iij. stent infusa ♂ 5. dein ☿entur per [illegible].

IX. Ex felle humano fit Extractum cum , quod auri instillatum mirè surditari subuenit.

X. Cor. Epilepsiæ medetur, (*siccatum & exhibitum.*

Et hæc sunt quæ de Medicamentis ex Homine deptomptis cōpendij ratio scribere permisit, vlteriorem farraginem qui cupit, passim apud Authores inueniet. Peculiarem quoque inde conscripsit Tractatum Clarissimus Dn. D. Daniel Becker, Professor & Physicus Regiomontanus, qui primum in 12. postmodum superiorib. annis in 4. sufficienter augmentatus prodiit.

Lacertus.

Vid. Insectorum Classem.

XXIV. Lepus.

Λαγὼς *Hase.*

Animalculum est timidissimum ac fœcundissimum, quoquo tempore coiens.

OFFICIN. NAT.

1. *Cinis Leporinus.* 2. *Caput.* 3. *Oculus.* 4. *Sanguis.* 5. *Pulmo.* 6. *Cerebrum.* 7. *Cor.* 8. *Iecur.* 9. *Fel.* 10. *Renes.* 11. *Testiculi.* 12. *Vterus.* 12. *Coagulum.* 14. *Talus.* 15. *Axungia.* 16. *Stercus.* 17. *Pili.*

1. *Cinis* fit ex Lepore integro combusto (præstat qui Verno tempore captus,) vel ex pelle tota, ad nigredinem cinereumue volorem incinerata. Præstantissimum Medicamentum est in calculo.

Dosis ad ℈j. & ʒß. vel ʒj.

Alopeciis item & Pernionib. extrinsecus medetur.

N. *Laurenberg. leporem non calcinat, sed animal decollat, ollæque inditum exiccat in clibano, pulu. exhibet.*

2. *Caput* Alopeciæ subuenit, (*cinis cum melle inunctus,*) dentes dealbat, (*cinis in dentificiis.*

3. *Oculi Leporini* Martio capti, valent ad partum difficilem, secundinas & molam propellendam, (*siccati scilicet cum pipere sine vlla compressione, impositique vertici vt pupilla verticem tangat.*

4. *Sanguis illitus* cutis vitia in facie, vti lentigines vitiliginemque sanat; *assatus*, Dysenterias & Cæliacorum profluuia sistit, calculum comminuit.

5. *Pulmo* suspiriosos iuuat, Epilepsiam curare dicitur, (*muria conditus & quotidie cum Myrrha comestus per mensem;*) perniones sanat (*impositus.*

6. *Cerebrum* gingiuis infantum affrictum dentitionem facilitat, tremores

artuum emendat (*inassatum & mansum.*

7. *Cord* dicitur itidem Epilepsiam curare (*simili modo quo pulmo adhibitus,*) dolores vterinos arcere, (*puluis assumptus.*) Quartanæ peculiariter mederi, (*in partes tres dissectum & præmissis vniuersalibus initio 3. Paroxysmorum, tertia parte singulis vicib. propinatum.*

8. *Jecur* fluxum sedat alui, Iecinerosisque opem fert.

9. *Fel.* Ophthalmicum & Otalgicum insigne exhibet.

10. *Renes & Testiculi* calculosis propinantur, (*siccati.*) conceptum iuuant (*à mensib assumpti:*) mictionem inuoluntariam corrigunt..

11 *Testiculi.* Vrinæ incontinentiam tollunt, Vesicæ morbis subueniunt, ad conceptionem faciunt, (*pulnerisati & assumpti.*

12. *Vterus* itidem conceptionem promouet (*siccatus & à mensibus propinatus*

13. *Coagulum* sanguinem concretum discutit, conceptionem promouet (*post menstruas purgationes vulua cum butyro impositum,*) potum v. partum enecat. Epilepsiam arcet, &c.

N. *Præstantissimum est quod eximitur antequam aliud quid, præter Lac maternum degustauerint.*

14. *Ossiculum Tali* (*der Hasensprung* commendatur ad arenulas, Colicam, Epilepsiam, partusque enixionem (*puluerisatum & exhibitum.*

N. *Idem de Vertebris caudæ affirmant.*

15. *Axungia* extrinsecus applicata, maximè si vetusta sit, tanta pollet attrahendi vi, vt vel spicula cuti infixa eliciat; insuper abscessus rumpit, dolori dentium medetur, (*pone aures posita.*

16. *Stercus* calculosis prodesse dicitur, (*cinis exhibitus,*) Dysenteriæ conuenit, (*potum*) ambustis medetur (*impositum.*

17. *Pili* Limentis sanguinem sistentib. miscentur.

XXV. Lupus.

Λύκος, Lupus, *VVolff.*

Animal est audax, rapax, vorax, cani non absimile, vnde & Canis syluestris nonnullis Venatorib. audit.

OFFICIN. NAT.

1. *Dentes.* 2. *Cor.* 3. *Hepar.* 4. *Intestina.* 5. *Axungia.* 6. *Ossa.* 7. *Stercus.* 8. *Pellis.*

Vires.

1. *Dentes* argento inclusi infantulis familiares sunt, quib. gingiuas sc. fricant, dentibusque erupturis patescere faciunt: alligati pauores eorum prohibent.

2. *Cor* comitialib. prodesse fertur (*tostum & tritum.*

3. *Epar.* Epatis vitiis confert, ideóque & Hydropicis ac Emaciatis, nec non & tussientib. (*siccatum & exhibitum.*

4. *Intestina*, inprimis ad colicos dantur dolores, quos itidem arcere dicunt circumligata: hoc item fertur de corio.

Dosis Intestin. arefactor. & puluerisator. ℥j.

5. *Axungia* non vilioris virtutis est, quam canina: calf. digerit, articularib. morbis medetur, oculorum lippitudini confert, *si ea fricentur.*

6. *Ossa* ad morbum intercostalem, vt & ad ictus puncturasque valent.

7. *Stercus* Colicis confert (*exhibitum,* (℥. 1.) *vel brachiis, cruribusue alligatum*

gatum vinculo, vt nonnulli volunt, confecto ex lana ouis à lupo laniata, vel ex corio cerui. Vid. Forest.

8. *Pellis* lupi commendatur itidem ad dolores colicos mitigandos (*facta inde stragula, vel cingulum cuius pili ventrem tangant.*

PRÆPAR.

1. *Oleum* fit si Lupus in Oleo decoquatur.

Vires: *Podagricos dolores mitigat.*

2. *Essentia Sanguinis Lupi*, efficax ad dissoluendum sanguinem coagulatum. *Hartm. in pract.*

XXVI. Lynx.

λύγξ, Lupus ceruarius, *Lux, Thieger VVolff.*

OFFICIN. NAT..

1. *Axungia* 2. *Vnguis*,

vires.

1. *Axungia* conuenit articulis resolutis, conuulsis, luxatis.

2. *Vnguis* argento & auro includitur, gestaturque aduersus morbum Comitialem & Spasmum, (*loco amuleti.*

N. *Præfertur qui in dextro pede pro pollice est.*

XXVII. Moschius s. Moschi Capreolus.

Dorcas Moschi, Gazella Indica, *Bisam Thier.*

Est Animal exoticum Capreæ non multum absimile, vulgare in Regno Cathai, Pegu, (Ditionis magno Cham subiectæ) & vt alii volunt in Ægypto aliisque locis: colit alpes, nardis victitat, aliisque herbis odoriferis.

N. *Transuehi quidem cepit in Italiam, verùm citra emolumentū, nec enim Moschum exhibet, nec vitale diu superstes est.*

Moschus Bisam.

Est excrementum seu sanies inclusa Vomicæ circa vmbilicum, dum ♀ is æstro animal id percellitur, enatæ. videlicet Vomicam hanc dum dolet, ac lapides vel arborum truncos fricat, adeóque disrumpit, saniem inibi contentam effluere facit, lapidibusque adhærèscere, hinc calore Solis vlterius elaborata in moschum odoris suauissimi facessit.

N. *Sunt qui ex Vomica abscissa, solique aliquantulum exposita Moschum colligunt, sed hic vt priore immaturior est, ita & bonitate vilior. Adulteratur variis modis, verùm cui syncerus & verus non incognitus est, eidem ex odore & sapore, quin & ex pondere fraudem deprehendere non erit difficile. Nonnulli probant, an Moschus legitimus sit, hoc modo: Pondus libra examinatum in labellum humore perfusum immittunt, tum paulo post iterum æqua lance ponderant, quod si superferatur, syncerum & legitimum existimant: sin cedat, spurium & adulteratum.*

Vires. *Calfac. 2. sic. 3. attenuat, discutit, cordialis est, & alexipharmacus, hinc & cephalicus.*

Vsus præcipui in omnib. affectionib. cordis, palpitatione (pomis ac illitus) Spiritus nimir. vitales fouet, suscitat, recreat: Hinc in affectionib. capitis & neruor. à frigore & crassis humorib. oriundis, tùm & in dolore colico, &c.

Externè detergit tenues oculorum albugines, & humidas defluxiones exiccat, ad Venerem concitat, auditum imminutum restituit, (aurib. inditus cum cottone.)

Dosis

Dosis gr. IV. V.

N. *Vterum quia suaui suo odore allicit, mulieribus vteri ascensui obnoxiis maiori cum vtilitate pudendis ad retrahendum vterum illinitur.*

PRÆPARATA.

1. *Spe. Diamosch. dulc.* } *Vide*
2. *amar.* } *Dispens.*
3. *Confectio Moschardina, s. Trochisci Moschardini. v. l. 2.*
4. *Oleum Moschellinum, (compositum) v. D.*

XXVIII. *Mulus, Mula.*

Ἡμίονος *Maulesell.*

Animal est viuacissimum, genitum ex Equa & Asino, ideoque sterile.

OFFICIN. NAT.

1. *Vngula.* 2. *Vrina.* 3. *Stercus.* 4. *Cor.* 5. *Epar, &c.*

Vires.

1. *Vngula* suffitu menses nimium fluentes sistit. *Cinis potus* steriles reddit; *illitus* alopeciæ subuenit.

3. *Vrina* cum luto suo pedum clauos curat.

3. *Stercus* Mensium fluorem sistit & Dysenteriæ opitulatur (*combustum tusum, cribratum & potum,*) dolori Lienis subuenit.

4. *Cor, Epar, Renes, Vterus, Testes Spuma oris:* singula hæc sterilitatem inferre dicuntur.

XXIX. *Mus,*

Μῦς { Domesticus μῦχος *Mausz.* Araneus. Alpinus. Maior, s. Glis. }

Mus domesticus est animalculum notissimum, vitæ breuissimæ, salacitatis maximæ.

OFFICIN. NAT.

1. *Mus ipse* 2. *Stercus.*

Vires.

1. Mus viuus dissectus & impositus extrahit aculeos, spicula, sagittas, &c. curat ictus scorpionum, extrahit venenum. Cinis mictioni inuoluntariæ s. nocturnæ medetur, (*potus*) alopeciæ succurrit (*illitus,*) tussi refractariæ medetur, (*cinis, vide Forest.*

2. *Stercus* mouet aluum infantum (*exhibitum gr. 3. 4. 5. 6. vel subditum*) inseruit clysterib. & glandib. alopeciæ succurrit, furfuresque capitis abstergit (*illitum.*) Calculos renum & vesicæ atterit: Condylomata, omnisque generis verrucas, ficus, mariscas & mora ani tollit. (*cinis cum Vino coctus & applicatus.*

Mus araneus, μυγάλη Sorex nonnullis, *Spitzmausz.*

Vires. *Affectibus sedis, peculiari Experimento est, (vstus & illitus cum axungia anserina.*

Mus alpinus, Murmelthier, Murmentle.

Est animal alpium altissimarum incola, magnitudine cuniculos ferè superans, Hyeme integra dormitans.

OFFICIN. NAT.

Solus Adeps commendatur ad genus neruosum & articulos contractos, rigidos, &c.

Mus maior, ἄρης, ὕραξ, Rattus, *Ratte, Ratze.*

N. *Venenum in cauda gestare dicitur.*

Vires. *Stercora murium maiorum nouem numero deglutita, mulierculis nonnullis singulare habentur experimentum, quo mensib. obstructis succurrere moliuntur. Plater.*

XXX. Ouis.

Οἶς, πρόβατος, Ouis, *Schaaf*, { Mas, Aries *hammell* Veruex, i.e. Ar. castratus; Fœmina, Ouis; Agnus, vide supra. }

Ouis animal est mansuetum, timidum, lupo inimicum.

N. *Coitus tempus est à Maio ad Augustum.*

OFFICIN. NAT.

1. *Cerebrum.* 2. *Fel.* 3. *Oesypus.* 4. *Lana succida.* 5. *Seuum.* 6. *Pulmones.* 7. *Omentum.* 8. *Stercus.* 9. *Vrina.* 10. *Vesica,* 11. *Caput, & Pedes.* 12. *Pediculi.*

Vires.

1. *Cerebrum* arietis prodesse aiunt in somno immoderato arcendo in morbis Epidemiis, (*frixant cerebrum, cumque pinguedine in placentam redigunt, addendo Cinam. Nucist. & hinc exhibent.*) *Conradin. de Morb. Vngar.* Facilitat dentitionem, (*illitum cum melle.*

2. *Fel* (*lana susceptum, infantumque vmbilico appositum*) soluit aluum, carcinoma exterius sanat (*illitum*) aurib. purulentis auxilio est, (*instillatum cum lacte muliebri.*

3. *Oesypus* (succidarum lanarum pinguedo, vulgo Isopus humida dicta) conficitur hac ratione.

Lanæ succidæ è collo feminibus acc femorib. ouium, macerantur aliquot horas (6 7. 8.) in aqua feruenti, hinc feruefiunt iterum, agitanturque bacillo, donec totam pinguedinem in aquam deposuerint. Aqua hæc semotis lanis, magno impetu lignea rude agitatur, aut ex alto in aliud vas effunditur, vt spumescat, sic sordes spumæ inhærescentes separari poterunt. Reiteretur hæc depuratio, donec nihil spumæ amplius extet, collecta pinguetudo lauetur aqua pura, (*alij malunt marinam.*) manibusque agitetur, donec candida euadat, nec aquam amplius inficiat, admotaque linguæ leuiter tantum astringat. Et hæc omnia sub feruido Sole fieri conuenit, *Matth. & Diosc.*

Vire. *Emollit, resoluit, calefacit, dolores sedat, luxatis, contusis, & simil. conuenit.*

Lana succida, ἴζιον, οἴσυπον, *schmutzige Schaafsvvolle*, colligitur Æstate è collo feminibusque, eaque mollis & sudore referta.

Vires. *Calfacit, emollit, lenit, conuenit optimè contusis, luxatis, cæsis, & sim. (cum aceto, oleo, vino imposita.) Cremata vim habet calfac. siccantem, acrem, mordacem, discutientem: Eapropter confert humidis mollib. tumorib. vlcerib. inueteratis; excrescentias cohibet, vlcera ad cicatrices perducit, fistulas auresque suppuratas sanat (indita.*

5. *Seuum* datum ex vino rubro, sanguinem sistit, diarrhæam, dysenteriam, & tormina ventris curat (*in clysmate.*

6. *Pulmones*, (vt & aliorum animalium carnosa viscera) capiti impositi dolores & æstum mitigant, ferocesque spiritus sopiunt.

Hinc Vsus præcipui in phrenitide, vigiliis, &c.

7. *Omentum* calidum colico medetur dolori (*impositum.*

8. *Stercus* vim habet refrigerandi, exiccandi, aperiendi, discutiendi.

Hinc maximi Vsus in aurigine, (*sumptum cum petroselino, &c.*

Extrinsecus conuenit in tumore splenis, in thymis, clauis, verruca, tu-

 morib.

morib.cutaneis,&c. Maximi itidem solaminis est in ambustis, (*puluerisatum & inspersum.*

9. *Vrina* (nigræ vel rubræ ouis) sumpta, aquam intercutem abigit; (idem facit & destillata.

Dosis ℥v.vi.

10. *Vesica*,(vt & capræ vesica, (cremata & exhibita, iis qui vrinam inuiti reddunt, succurrit.

11. *Caput & pedes* veruecis in ▽ fluente optimè decocta, atrophiæ & contracturæ subueniunt, (*in balneo*

12. *Pediculi*, mira præstare dicuntur in arthritide vaga curanda. Exhibit N.9.

XXXI. Ranunculus viridis.

Ranunculus calamites (à calamis in quib. degit,) Dryopetis *Laub, Frosch.*

Est genus Ranarum terrestrium, reliquis minus, colore viridissimum, amans dumeta & loca aspera.

OFFICIN. NAT.

1. *Ipse Ranunculus*, 2. *Sanguis.*

Vires.

1. *Ranunculus sylvestris* conuenit virib. cum rana aquatica, eiusque cinis vulnerib. inspersus mirificè sanguinem cohibere dicitur, *Clariss. Dn. D. Arn. VVeickhard. in Thesauro.*

2. *Sanguis* peculiariter pro Philtro commendatur.

XXXII. Rhinoceros.

Ῥινοκερῶς, *Rhinocer.*

Animal est magnitudine Taurum, forma aprum æmulans, cornu vnicum in proboscide gerens, idque nigrum, fissile, cubitum longum, pyramidale, bubali cornu forma sua repræsentans, solidum sine cauitate.

N.1. *Tale nimir. videre licet apud viros rerum rariorum curiosos, Cornelium ac Ioannem Petræos, Materialistas huius loci celeberrimos.*

N.2. *Et cornu alterum pusillium in dorso gerere dicitur, quod eiusdem cum priore coloris, itidem apud Petræos prostat.*

Vires. *Commendatur ad venena, contagia, aliosque affectus sudore opus habentib. ideoque loco vnicornu in huius defectu esse poterit.*

Datur in scobe puluerisata ad ℈ß. vel ℈j.

XXXIII. Serpens.

Ὄφις, *Schlang.*

Animal est astutissimum, exuuias suas singulis annis bis exuens, Vere sc. & Autũno, Hyeme sub terra & præcipuè sub radicib. arborum, (Betulæ, Coryli,) sopitũ quiescens, homini infensissimũ.

N.1. *Serpentis nomen generale est multas serpentum species sub se comprehendens. Huius a. loci vulgare serpentis genus intelligimus à Cæciliis, Viperis, &c. distinctum, quas damus infra.*

N. 2. *Præstant collecti initio Veris cum senectam deponunt, attamen non statim ab egressu è latebris hybernis.*

OFFICIN. NAT.

1. *Integri combusti, Caro, Cor, Ossa,* 2. *Pinguedo.* 3. *Exuuiæ.* 4. *Fel.*

Vires.

1. *Integri combusti, (puluis serpentum,) scil. caro, cor, ossa ac epar,* vim habent alexiteriam, sudoriferam, (non venenatam,

Vsusque præcipui sunt intrinsecus in omnib. morbis venenatis ac malignis,

gnis, quales sunt pestis, febris petechialis, lepra & similes: Quinimo & phthisicos Gallicóue morbo laborantes, viperarum præcipuè vsu iuuari, ceu secretum venditat Cardanus. Si scil. caro cocta comedatur, ius bibatur, pinguedoque spinæ & iuncturis illinatur. Nec est, quod vsum serpentum internum adeo formides, exenteratam e. ac decoriatam carnem, abiectis tamen felle, cauda & interaneis, loco cibi assumere licet.

N. *Caput abiicitur, quia maximè venenosum est, adeo vt dentibus solis vim suam malignam exerant. Cauda negligitur non quod venenata sit, sed quia ex ossibus tantum modo constet. Vesica fellea reiicitur, quia proxima est lacuna materiæ venenatæ, quæ inde duobus meatibus ad dentium vesicas, seu gingiuas defertur, in quibus scil. spirituosior ac efficacior illa fit, adeo vt si quis dentibus viperæ etiam iam dudum interemptæ pungatur, veneno inficiatur, secus ac de felle constat, quo recenti canes moriuntur, siccato sine noxa vescuntur. Interanea non adhibemus ob stercora vel oua adhærentia, alias tamen his reiectis, sine noxa vsui esse possunt.*

N. 2. *Si placuerit Corda ac Epata seorsim seruare, secundum nonnullos. Thesaurum Medicum obtines preciosissimum. Verum mehercle, si quicquam peculiare à carne & ossibus, quantum vires attinet, tibi inde persuasum habeas, falleris. Falleris itidem, si (quod communis fert opinio,) deglutitione pulueris serpentini, (vel & cordium recenter extractorum, atque adhuc sese mouentium) ab ictibus serpentibus serpentum tutum te imagineris. Experto crede.*

2. *Pinguedo* emollit strumas, oculorum rubenini & maculis medetur, visum acuit, podagricos dolores mitigat.

3. *Exuuiæ* partum facilitare creduntur, (*ventri vel lumbis alligatæ,* odontalgiamque (in gargarismis) mitigare; impetigines curant, (*puluerisatæ vel incineratæ & impositæ;*) alopeciis medentur, ac pilos nasci faciunt (*illitæ.*

4. *Fel.* Ictib. serpentum impositum, venenositatem in se allicit, Idem & de capite imposito affirmant,

PRÆPAR.

1. *Puluis.*

Pulueres serpentum tot compositionũ circumferuntur, vt Agyrta ferè quisque peculiare sibi quippiam immaginetur. At quid opus est compositione, nec e. corrigi serpentes exenterati opus habent, nec stimulari, sat e. fortis eorum vis, sat tuta carnosa ac ossea substantia, (Cor, Epar, Lingua, Caro, Ossa, vtpote quæ minime venenata,) integer itidem si comburatur, venenatam exhalat naturam, (mallem tamen caput reiecisse,) nihilominus tamen adscribam vnum atque alterum.

Bezoarticum Animale simplex.

1 ℞. Serpentem excoriatum, (reiectis interaneis cauda ac capite) laua & exicca, hinc puluerisa, vna cum spinæ vertebris, puluerem serua pro vsu.

Dosis à ʒß. ad ʒj.

N. *Exiccatio vel per se in aëre peragi potest, vel in* ♏.

2. ℞. Serpentes viuos, (non exenteratos aut excoriatos,) coniice in ollam ac tege operculo, torreque ad ignem lentum, vt omnis pinguedo & humiditas consumatur, (*absque combustione tamen*) postea redigantur in puluerem.

N. *Præfero priorem, quippe metus ne*

ne venenosæ partes sufficienter exhalarint.

Ex hoc fit
Bezoarticum Animale compositum.

℞. Pulu. serpentum, ℥ij. Rad. Valerian. Angel. pimpin. Herb. Rutæ ana ℥ j. M. F. puluis.

Dosis à ℈j. ad ℈ij. vel vltra.

N. 1. *Solus puluis colubrinus valet aduersus araneas viuas & ∞, non vero ad pestem curandam experimento Vntzeri lib. de peste p. 195.*

N. 2. *Ex carne siccata extrahitur Tinctura ad 🜄 aut quidem melius cum 🜕 u Iuniperi, vide Quercet. & Fab. Myrothic.*

XXXIV. Sus.

Sus {
Mas, Verres, Porcus, *Eber, Borch Barch,* (maialis, i. e. porcus castratus
Fœmina, Porca, Scrofa, *Savv.*
Porcellus, *Ierckel.*
}

Animal est maximè pituitosum & humidum, multis morbis obnoxium, quales sunt, raucedo, angina, struma, febris, grando

N. *Non datur animal, quod homini quantum interiora attinet, similius sit ipsa suo.*

OFFICIN. NAT.

1. *Fel.* 2. *Pulmo.* 3. *Pinguedo.* 4. *Ossa.* 5. *Talus.* 6. *Stercus.* 7. *Vesica.*

Vires.

1. *Fel suillum* contra aurium vlcera, reliquaque omnia magno successu adhiberi scribit Diosc. pilor. prouentum impedit, (*cum lardo suillo ana ac* $\frac{1}{6}$. *parte* 🜔. *acerrimi & Ol. Amygd. ana digestum, & illitum.*

2. *Pulmo* mirificè prodest impositus attritui à calceamentis contracto.

3. *Pinguedo* (*Adeps absolutè dictus*) calfacit minus, ideóque in vnguenta refrigerantia infertur, inueteratos dolores lumborum & articulorum sedat, *inuncta cum cinere straminis fabacei aut calce.*

Lardum coctum & circumligatum ossium fracturas feliciter conglutinat.

N. 1. *Pinguedo quæ è sue veteri fuerit, vel quæ sale condita, calidior ac efficacior est illâ, quæ tum è porcellis desumpta, tum insulsa fuerit. Sic & vetus axungia acrior est recenti.*

N. 2. *Sunt qui sola axungia verris, vice Sympathetici vnguenti vtuntur.*

4. *Ossa*; aiunt ossa de collo suspensa quartana laborantib. esse auxilio, fides sit, penes expertum.

5. *Talios* (*Astragalus*) commendatur ad fracturas ossium, vt & ad coli capitisque dolores (*vstum & exhibitum.*

6. *Stercus* (*succerda*) emollit, discutit, hinc prodest in prurigine, exanthematib. clauis pedum, aliisque tuberculis duris, (*calide impositum,*) Ictib. medetur animalium venenator. (*cum* 🜔. *coctum*) Hæmorrhagiam narium sistit, (*in* 🜄 *tritum & illitum.*

7. *Vesica* iuuat eos qui inuiti lotium reddunt,) *cocta vel vsta & exhibita.*) Eadem præstat pubi imposita. Vrinam ciere fertur. Plin.

PRÆPARATA.

1. *Vnguenta ex pinguedine fiunt varia.*

E. gr.

Rosarum, Pomatum, *quæ suis locis attigimus.*

2. 🜄 *ad Atrophiam.*

Fit è sanguine è fibris repurgato atque cum herbis bechicis refrigerantib.

tib. & huic rectantib. in MB destillato.

XXXV. Talpa.

Ἀσπάλαξ, Σπάλαξ, Mus terrenus, *Maulvvurff, Scharmausz, Molt. vvurff.*

Animal est acutissimi auditus, hoc peculiare præ cæteris animalibus habens, quod non nisi sub terra viuere ac superstes esse possit.

OFFICIN. NAT.

1. *Talpa ipsa.* 2. *Cor.* 3. *Sanguis.*

Vires.

1. Cinis confert lepris, strumis ac fistulis, (*illitus cum albumine oui aut melle.*

Intrinsecus cum Cereuisia aut Vino potus curat Arthritidem vagam dictam, (*die lauffendt Vahren, die lauffende Gicht*,) & Scrophulas.

Dosis ℈ß. quotidie assumenda.

2. *Cor*, Herniam sanat, (*siccatum puluerisatum & exhibitum, per dies 3. aut 4. scil. quotidie vnum.*

N. *Præstat mense Maio collectum.*

3. *Sanguis* recens illitus, capillis caluitiem decorat.

N. *Vulgi opinio est, si quis talpam manu compresserit, vt moriatur, eum à febri eo ipso anno fore securum, quin & in Paroxysmo febrili manus retenta, insultus reprimere censetur.*

XXXVI. Taxus.

Μήλης, Meles, Taxus, & Taxo *Dachs.*

Duorum est generum: Caninũ quod pedes habet caninis similes, & porcinum, quod pedib. sues imitatur.

OFFICIN. NAT.

1. *Integer incineratus.* 2. *Sanguis.* 3. *Adeps.*

Vires.

1. *Taxus integer* incineratus cum successu exhibetur pulmoniacis, sanguinem exscreantib.

2. *Sanguis* puluerisatus lepræ conuenire dicitur, destillatusque pesti subuenire.

3. *Adeps* præcipuè Officinalis est, qui vti paulò crassior, ita & paulò calidior ac efficacior est suillo. Renum dolorib. auxiliatur, à calculo subortis, (*inunctus vel in Clysmate adhibitus*,) febrilem æstum mitigat, contracturis ac imbecillitatib. artuum succurrit (*cum adipe vulpis catiuè sylue stris.*

XXXVII. Vipera.

Ἔχις vel ἔχιδνα, (Fœmina) Arabicè Alphe, Thirus, *Viper Natter, Nater, Otter, Atter, Hecknatter, Brandt, Schlang.*

Est species serpentis viuiparæ, serpentib. communib. venenosior, Hyeme in scopulis sopita delitescens, vel & terra obtecta.

N. 1. *Viperæ nomen nonnullis generale audit, omnique serpentum generi imponitur. In specie tamen hic sumitur pro eo, quod Italis Marassi nomine venit, licet adhuc controuertatur, vtrum Viperæ Italicæ cum Viperis à Maieribus ad Theriacam expetitis eædem sint.*

N. 2. *Viperis solis peculiare esse volunt, viuum fœtum parere, vnde & Viperæ, quasi Viuiparæ dictæ sint, attamen & in serpente sat magno, quem in Finlandia secui, fœtus viuos deprehendi.*

N. 3. *Non tota Vipera venenata ac lethifera est, sed solum caput & fel, reliqua vt caro, epar, ossa veneno carent, vide supra de Serpente.*

Præstant 1. Fœmellæ, collectæ tempore

pore Verno, postquam aliquandiu à cauernis suis hybernis fuerint egressæ, victuque quadantenus refectæ.

2. Iuuenculæ, (non effœtæ, nec grauidæ,) quæ ablatis partib. auferendis, diu adhuc mouentur, quæque degunt locis aridis & montanis.

Vires. *Vide in Serpentum descriptione.*

Nimirum:

Vires ibidem recensitas præ aliis serpentum generib. Viperæ excellenti gradu obtinent. Præter eas sunt qui Viperæ caput ad anginam notham commendant (*collo appensum.*

PRÆPAR.

1. *Oleum ex Viperis.*

℞. Viperar. nigrar. ℔. iij. Ol. Sesamin. sextarium. j. ß. in vase vitreato angusti oris probè obturati, (ne vapor inde exhalet,) incoquantur, donec caro ab ossib. decidat, dein cum refrixerint, reponantur. Andernacus.

N. *Alij per descensum eliciunt ex Viperis sc. capite, cauda, &c. orbatis.*

Vires. *Cutim exterget & impetigines, aliaque id genus vitia sanat.*

2. *Sal Theriacum s. Theriacale, vide Dispens. Aug. & si placet Querc. in Phar. Rest. Aëtium & Galenum.*

2. *Trochisci de Viperis, v. Dispens.*

N. 1. *Sunt qui Theriacam de Cæcula, (Cæcilia Blindkschleich,) confecerunt, summoque cum successu tempore pestis ad sudorem eliciendum semel ac iterum propinarunt. Gesn, de Serpent. Schvvenckfeld. ex Platero.*

N. 2. *Fieri potest & Vinum Viperinum (i.e. in quo Viperæ interfectæ sunt,) ad Elephantiasin celebre (bibitũ) Galen.*

3. *Alcohol Viperarum describit Burggr. in Biolychn.*

4. *Puluerem alium egregium reperies in Pharmac. Poterij.*

5. *Essentiam Viperarum in Myroth. Fabr.*

⊖ Viperarum volatile, ☍, Spiritus & ⊖ fixum & fixatum.

Viperæ exiccatæ, concisæ ac leuiter contusæ vna cum Epate & Corde, indantur in ♉ loricatam vsque dum impleatur, ☋ la in vas Recip. amplum gradatim. Exhibet, phlegma & Spiritus, hinc ⊖ volatile vndique laterib. Recipientis, colloque ♉ adhærens, tandem ☍ fœtidum & crassum, quod charta separandum. Exemptum v, ⊖ volatile purificetur in phiola satis longa cum amplo, si placet ♓ sublimando per ⁘ moderato △, ne aquositas aliqua ⊖m sequatur, quod aucto △ contingere solet. Salis huius partes sublimes reliquis sunt odoris penetrantioris, idcirco in ♓ optime clauso custodiantur.

Medicamentum summè penetrans, putredinem arcens, in toto corpore obstructiones reserat, febres resoluit omnes & quartanas, si hora 1. vel altera ante paroxysmum propinetur in liquore appropriato, qui acrimoniam eius nonnihil obtundere, non tamen destruere valeat. vtpote in Emulsion. sem. melon. vel amigd. d. addita portiuncula ▽æ rosar. vel cinam. & sacch. alb.

Dos. g. 6. ad ℈ß.

Figitur eodem modo, quo ⊖ volatile microcosmi, nisi quod loco Sp. proprij ex ⊖ fixo (qui paucus est in viperis & ex ☋ elicitur) sumitur spir. ⊖ com.

Vires. *Sic fixatus medicamentum est immutabile, totum corpus permeans, resoluit enim Excrementa quæcunque, eaque abstergit instar saponis, vbicunque locorum hæserint non assimilata, vt*

facile

facile & commode à materiâ repellantur; vel per sudorem, insensilem transpirationem, aut quod plerunque fieri solet per ☐, *propterea in melancholia quacunq; podagra, renum calculo & vesicæ, obstructionib. viscerum omnibus ac putredine præsentissimum est remedium. In deperditis virib. pertingit ad loca affecta, naturam confortat, adiuuat purgando se & resoluendo excrementa naturæ contratia. Dos.* ℈ß. *ad* ℈j.

Essentia Viperarum.

℞. Iecinora & corda Viperum N. 100. exiccata & contusa cum 🜄 rectif. ♂ ℘ (3. vel 4.) digere extrahe s.a. Iunctis destillationib. adde (ad ℔.j. Essentiæ) ⊖is volat. ℥j. fixi ℥ß. Digere vt optimè vniantur, adhuc ⊠ vno atque altero, & habebis summum quod à Viperis sperari potest medicamentum.

N. *Vsitatissima hæc medicamenta sunt in Italia, magnoque cum successu & ægrorum applausu adhiberi dicuntur.*

XXXVIII. Vitulus.

Μόσχος, ἴταλος, Vaccæ proles *Kalb.*

OFFICIN. NAT.

1. *Medulla.* 2. *Stercus.*

Vires.

1. *Medulla vitulina* post ceruinam locum primum bonitatis obtinet, vim habet indurata & scirrhosa corpora emolliendi, siue musculis, siue tendinib. siue ligamentis, siue etiam viscerib. ipsis durities acciderit. Quin pessi quoque inde confiunt, vterum emollientes.

2. *Stercus* Erysipelati conuenit, (*recens illitum.*

PRÆPAR.

🜄 destill. pectoralis, v. l. 2.

XXXIX. Vnicornis.

Μονοκερὸ, Remena, Reem, & Reim. Hebr. Alcherchedom. Arab. Vnicornis, *Einhorn.*

Animal esse dicitur equo quoad corpus non dissimile, vngulis fissis, cornu in fronte gerens procerum.

N. *Cuius regionis incola sit nondum certum constat. Ælianus, montes esse ait in intimis Regionibus Indiæ Or. asperrimos & feris refertos, vbi quæ apud nos bestiæ domesticæ sunt, feras aiunt esse, vt oues, capras, &c. In iis Monocerotem, quem vocant, Cartazenon, numerant, eamque magnitudine ad confirmatæ ætatis equum accedere, iubaque præditum, & pilis fuluis esse, &c. Nicolaus Venetus referente Andrea Baccio, inueniri eum scribit, in extremis Asiæ partibus, in Prouincia, appellata Macina. Narrat Marcus Paulus Venetus, in quadam Prouincia Indiæ occid. ea reperiri, Regnumque Basinæ Prouinciam eam appellat. Verum Andreas Baccius illorum Monocerotem nihil aliud esse autumat, quam Rhinocerotem. Ludonicus Vartomannus in Itinere suo Æthiopico veram Monocerotis speciem descripsisse videtur. Cuius duo indiuidua in Ciuitate Arabiæ Mecha sibi visa asserit, cratibus inclusa, quorũ vnũ fuerit magnitudine equi 30. mensiũ: alterũ magnitudine pulli equini vnius anni, vnum cornu media fronte gestantia, primũ longitudine 3. cubitorũ, alterum v. duorum: colore præditum balio, capite ceruino, ceruice non admodum procera, nec valdè crinita, cruribus macilentis, & tenuibus vnguibus, caprinorum in modum fissis, &c. Et hæc animalia ab Æthiopiæ Rege ad Sultanum Mechæ Regem missa fuisse subiungit.*

OFFI-

OFFICIN. NAT.

Cornu,(Vnicornu,) quod ab Ebore distingui potest, fibris quas subtiliores exhibet, simul & solidius ac grauius ferè est, in cæteris ebur æmulatur.

Vires. *Sudoriferum est, Alexipharmacum ac cordiale. Hinc laudatur aduersus venena, morbos contagiosos, &c. Proficuum quoque censetur in Epilepsia infantum.*

Dosis à gr. IV. ad ℈ß. etiam integrum & vltra.

N. *Andreas Baccius qui integrum de Vnicornu Tractatum conscripsit, eius fragmenta annullis includere iubet, digitisque circumferre, vel de collo, loco amuleti, suspendere, vt cutim tangat.*

XL. Vrsus.

Ἄρκτος, *Bær.*

Animal est crudele, catarrhosum, phlegmaticum, capite imbecillo, lumbis robustissimis, lasciuum. Inimicatur equis, asinis, leonib. dormit septimanas aliquot continuas.

OFFICIN. NAT.

1. *Pinguedo.* 2. *Fel.* 3. *Oculus.*

Vires.

1. *Pinguedo* calfacit, resoluit, emollit, discutit &c.

Vsus præcipui in alopecia (*illita cum mure combusto:*) medetur dolorib. arthriticis, parotidib. (*Ohrnkele*) tumoribusque aliis (*cum seuo taurino & cera ana in Empl. redacta,*) vlcera crurum tibiarumque sanat.

N. 1. *In Hernia s. Enterocele vterique prolapsu, muliercularum vulgare remedium (dorso s. ossi sacro illita.*

N. 2. *In vsu externo pinguedinis huius obseruare expedit, quod pilis albedinem conciliat.*

2. *Fel* commendatur intrinsecus ad morbum comitialem, ad asthma, & icterum.

Extrinsecus ad vlcera cancrosa ac serpentia (*illitum*) ad odontalgiam, oculorum hebetudinem, &c.

N. *In Finlandia vbi Vrsorum datur copia, vulgatum rusticis est, fel exiccatum instar Panaceæ exhibere, sudoreque superueniente morbos quamplurimos fuisse solutos audiui.*

3. *Oculus* dexter effosus exiccatus & infantib. appensus, terrorem quib. in somnis vexantur arcere dicitur.

Sunt & qui aiunt, Oculum Vrsi sinistro brachio alligatum, quartanam fugare.

XLI Vulpes.

Ἀλώπηξ, *Fuchs.*

Est animal astutissimum, naturæ caninæ quodammodo particeps.

N. *Vulpium genera tria in Suecia ac Finlandia vulgaria comperi, nimirum præter vulgares dantur ibidem nigræ & crucigeræ, linea scil. nigra, secundum longitudinem à capite ad caudam per dorsum decurrente.*

OFFICIN. NAT.

1. *Pinguedo.* 2. *Pulmo.* 3. *Iecur.* 4. *Fel.* 5. *Lien.* 6. *Pellis.* 7. *Sanguis.* 8. *Integra Vulpes.* 9. *Stercus.*

Vires.

1. *Pinguedo* auxilio est conuulsionibus contracturis, tremorib. &c: (*illita;*) aurium dolorib. vulnerib. capitis & alopeciis.

2. *Pulmo* consolidat, abstergit, hinc valet ad vitia pulmonum & angustiam pectoris, (*exiccatus saltem & combustus.*

3. *Iecur*, Epaticis & Spleneticis confert,

fert,(*simili modo vt pulmo adhibitum.*

4.*Fel.* Oculorum Pterygio succurrit (*illitum.*

5.*Lien,* Lienis duritiei ac tumori medetur, (*impositus.*

6 *pellis pilosa* membris refrigeratis ac articulari morbo infestatis feliciter imponitur.

7. *Sanguis* arefactus & tritus calculo Renum & Vesicæ medetur : Idem felicius præstare perhibetur sanguis recens,*potus ad cyath.sc. vel & abdomini, pubi, inguinibus ac renibus illitus.*

8. *Vulpes integra,vel Caro eius combusta,*ad vitia pectoris commendatur.

Vulpes in aqua vel oleo optimè cocta,neruinis affectibus,ideoque contracturis ac dolorib. articulor.medetur (*si locus affectus eo lauetur.*

9. *Stercus* Scabritiem cutis sanat (*cum* ✠ *illitum.*

PRÆPARATA.

Ol. Vulpinum, v.Dispens.

Loch. de pulmone Vulpis, v.Disp.

Pulmo præparatus s. lotus & exiccatus.

CLASSIS II.

DE AVIBVS.

XLII. Accipiter.

Ἱέραξ, *Habich.*

Volucris est rapax,vorax & audax, visu forti prædita.

OFFICIN.

1. *Accipiter integer.* 2.*Adeps* & 3. *Excrementa.*

Vires.

1. Inter oculorum vitiis succurrit,(*in oleo coctus,oculoque inunctus.*

Idem sentiendum & 2. *de Adipe:* Insuper omnib.vitiis cutis medetur, (*oleum illud llitum.*

3.*Excrementa* calefactoria vi adeò pollent, vt à Galeno ex foro Medico eliminentur, nihilominus tamen sunt, qui oculorum vitiis arcendis adhibeant , alii ad partum promouendum (*exhibita vel in suffitu adhibita.* (Hippocrates & Plinius ad sterilitatem emendandam propinant.

XLIII. Alauda.

Κόρυς, Alauda,Cassita,Galerita,*lerch.*

Alauda { cristata , *hæc præualet,* non cristata,

OFFICIN. NAT.

1. *Cor.s.integra ales* & 2.*Sanguis.*

Vires.

1. *Cor*(*Alaudæ cristatæ*)femori alligatum, arcere colicum dolorem aiunt, idem quoque de *Corde* recenti deuorato perhibent,vt & de integra Alauda, (*tosta vel vna cum pennis incinerata, quæ Dosi ʒ.seu cochl.*1. *ac* 2. *per dies aliquot exhiberi poterit.*

2. *Sanguinis recens* ex aceto acri aut vino calido haustus, calculosis efficacissimè subuenit.

XLIV. Alcedo.

Ἀλκύων, Halcyon , *Eiszvogel, Eisengart.*

Auis est speciosa, passere paulò amplior,rostro longo,colore tùm cæruleo, tùm viridi,tùm purpureo,iuxta glaciem riuulorum degens.

OFFICIN.

Cor , quod siccatum & collo infantium appensum comitialẽ arcere volũt,

XLV. Anas.

Νῆττα , *Andt, Endtvogel, Endt.*

Est { Domeſtica.
Syluestris.

Culinaris potiſſimum eſt, gignit craſſos, melancholicos & ſuperfluos humores.

OFFICIN. NAT.

1. *Anas viua.* 2. *Adeps.* 3. *Sanguis.* 4. *Fimus.*

Vires.

1. *Viua* ſedat dolores colicos, *ſi ventri imponatur, parte deplumata.*

2. *Adeps* calf. humect. moll. diger. reſoluit. Ea propter eo vtimur in dolore interno & externo, ſcil. laterum, artuum, in neruorum frigida intemperie, &c.

N. *Adeps hic primas præ reliquis habet, & præcipuè Anatis ſylu.*

2. *Sanguis* alexipharmacus eſt, & hinc in antidota nonnunquam aſcitur.

4. *Fimus* morſui venenatorum animalium imponitur.

XLVI. *Anſer.*

Χὴν, veterib. Ganza, *Gans.*

Anſer { Domeſticus.
Syluestris, *hic in Officinis præfertur.*

Anſer itidem culinaris maximè eſt, alimentum præbens excrementitium & melancholicum.

OFFICIN. NAT.

1. *Pinguedo.* 2. *Sanguis.* 3. *Stercus.* 2. *Cuticula pedum.*

Vires.

1. *Pinguedo* calore ſuillam ſuperat, ſuæque ſubtilitatis ratione promptius penetrat ac reſoluit, ideoque rectè per anum iniicitur, ad obtundendam eroſionem in alto corporis ſitam, alopecias capellis explet, rimis labiorum medetur, tinnitui aurium ſuccurrit, (*aurib. indita,*) ſpaſmum neruoſque rigidos ſanat, (*pinguedo ex anſere, farcito carne cati, aliiſque neruinis herbis, & aſſato collecta*) aluum laxat, præcipuè infantum, (*vmbilico inditum, ventriuè impoſitum.*

2. *Sanguis* Alexipharmacus habetur.

Doſis ad ʒij

3. *Stercus* calfacit & ſiccat vehementer, incidit, aperit, menſes, ſecundinam & vrinas potenter mouet.

Hinc maximi Vſus in morbo regio, Scorbuto, Hydrope, (*cum cochleari vrinæ Capræ vel Vituli deſtillatæ, continuarique poteſt eius vſus in dies aliquot* (8.) Idem & tuſſi mederi perhibetur.

N. 1. *Adeo calfacit vt & gramina, in quæ deciderit, vrat, vnde & à Galeno inutile iudicatur.*

N. 2. *Præfertur viridiuſculum in pratis tempore Verno collectum, quod ſiccatum calore moderato & pulueriſatum à ʒß. ad ʒj. exhiberi poterit.*

Alij in potu recens exhibent, cum liquore conueniente transfuſum.

Doſis ʒj. vel ʒij.

4. *Cuticula pedum* exiccata & pulueriſata ob aſtringendi vim commendatur in profluuio menſium ſiſtendo.

Doſis ʒß.

Extrinſecus cum ſucceſſu pernioni imponitur.

N. *Sunt & qui Medicamentis Antictericis admiſcent.*

XLVII. *Ardea.*

Reyer, Reigl.

OFFICIN. NAT.

Pinguedo ſ. Axungia.

Vires.

Pinguedinis

Pinguedinis huius rarus vſus eſt in Medicina, lenire tamen dicitur podagricos dolores, oculorumque nebulas diſcutere,& viſum clarificare (*illita.*) Hinc & ſurdaſtris conferre (*indita auribus.*

N. *Proſtat nihilominus in gratiam piſcatorum, qui inde faciunt quo piſces alliciant.*

Nimirum:

Piſces quia ardeam odio proſequuntur, huius odore concurrunt, ardeam ceu hoſtem inuaſuri.

XLVIII. Ciconia.

Πέλαργος, *Storch.*

OFFICIN. NAT.

1. *Ciconia ipſa.* 2. *Stercus.* 3. *Ventriculus.* 4. *Axungia.* 5. *Fel.*

Vires.

1. *Ciconia* vim habet alexipharmacam inſignem, adeo vt contra omnis generis venena & inprimis contra peſtem præſtantiſſima cenſeatur, (*comeſta vel cinis eius aſſumptus*) inſuper neruoſis & articularib. affectib. ſuccurrit.

2. *Stercus* ſi ex ▽ hauriatur comitialib. aliiſque morbis capitis prodeſſe credunt. *Crato.*

3. *Ventriculus* exiccatus ac pulueriſatus pro maximo ſecreto habetur in venenis.

N. *Alij ſolam tunicam interiorem malunt.*

4. *Axungia* podagricis & tremulis articulis vtiliter illinitur.

5. *Fel* ad oculor. vitia commendatur.

PRÆPARATA.

1. ▽ *Antepileptica:*

Fit ex pullo Ciconiæ integro, i e & deplumato, & exenterato, atque in fruſta diſſecto, admixtis antepilepticis aliis ex ♏ ℥ando.

2. *Ol. ſtillatitium quod ſat copioſum fundit.*

3. *Sal volatile quod itidem copioſe inſtillatione exhibet.*

4. *Arcanum Alexipharmacum de Ciconia, vide l. 2. c. 51.*

XLIX. Columba.

Περιστερά, ρὸς, *Daube.*

Auis eſt fœcunda admodum, calidiſſima, cerealib. viuens.

Columba eſt { Domeſtica, *Hauſdaub* / Syluestris, Turtur, *Turteldaub, v. ſuo loco.*

OFFICIN. NAT.

1. *Columba tota.* 2. *Sanguis.* 3. *Tunica ventriculi.* 4. *Fimus.*

Vires.

1. *Columba viua* per medium diſſecta, capitique dúm ſanguine adhuc calet, impoſita, feroces humores mitigat, melancholicam triſtitiam diſcutit.

Hinc conuenientiſſimum Medicamen eſt in Phrenitide, Cephalalgia, Melancholia; Podagra.

2. *Sanguis* tepens oculis inſtillatus, dolorem, lippitudinemque ſedat, ſuffuſiones ſanguinemque diſcutit, vulnera recentia curat: Peculiariter cruorem è membranis cerebri erumpentem cohibet, podagricum dolorem mitigat.

N. 1. *Præfertur ſanguis Columbi maris, iſque ſub ala dextra elicitus (ob naturam eius calidiorem.*

N. 2. *Succus ſanguinolentus ex pennarum calamis expreſſus, ſanguini ſubſtitui aptus eſt, præferturque è pullis columbarum.*

3. *Tunica vẽtriculi* exiccata & pulueriſata commendatur in Dyſenteriâ.

4. *Fimus* vehementer excalefacit, (*ob nitrosam acultatem, qua maximè pollet,*) ideóque vrit, discutit, ruborem cutis sanguinem alliciendo excitat.

Hinc Vsus frequens in Cataplasmatis & Emplastris rubificantib. Sic tritus & cribratus, cumque semine nasturcij impositus, facit ad effectus inueteratos.

Cuiusmodi sunt:

Arthritides, Hemicrania, Vertigo, Cephalæa, dolores inueterati in laterib. scapulis, ceruice ac lumbis, dolores colici, affectus apoplectici, lethargici, & simil.

Sic strumas aliosque tumores discutit, (*cum hordeacea farina & +o mixtus & impositus*) alopeciæ succurrit (*illitus,*) Colicis confert, (*in Clysteribus*) defluxiones ad genua delabentes discutit, (*cum ⊖ & ℅*.

Internè calculum atterit & vrinam pellit.

[Dosis ℈j. ad ℈ij.

L. Cornix.

Κορώνη, *Kraye.*

Vires. *Fimum in Vino potum, dysenteriam sanare tradit Kyranides.*

LI. Coruus.

Κόραξ, *Raab, Rappe.*

OFFICIN. NAT.

1. *Pulli.* 2. *Cerebrum.* 3. *Pinguedo & Sanguis.* 4. *Stercus.*

Vires.

1. *Pulli Coruor.* incinerati commendantur ad comitialem morbum.

Dosis ʒj. singulis dieb. 2. vel 3. exhibita.

Sic & Cinis Coruorum ad Podagram & Alphos commendatur.

2. *Cerebrum* commendatur itidem ad Epilepsiam.

3. *Pinguedo ac Sanguis* capillos reddit nigros, id quod & de ouis affirmant.

4. *Stercus* Infantum tussim, doloremque dentium sedare aiunt (*de collo suspensum.*

5. *Oua* sunt, qui in dysenteria exhibent. N. i. ij.

Gabelchover.

LII. Coturnix.

Ὄρτυξ, *VVachtel.*

N. *Comesta Coturnix, noxia esse creditur, spasmo obnoxiis.*

OFFICIN. NAT.

1. *Pinguedo & 2. Excrementa.*

Vires.

1. *Pinguedo* oculis prodest maculas abstergendo.

2. *Excrementa* Coturnicum helleboro vescentium, (*quod ipsis, vt quidam scribunt, in alimentum cedit,*) singulari proprietate quadam conferre Epilepsiis quidam volunt.

LIII. Cuculus.

Κόκκυξ, *Gucker, Guckaug, Kuckug.*

OFFICIN. NAT.

1. *Cuculus ipse.* 2. *Fimus.*

Vires.

1. *Cuculus* vstus commendatur ad calculum, ventriculi dolorem & humiditatem. *Rondel.*

Datur & vtiliter febricantibus paroxysmi tempore, medetur Epilepticis, &c.

2. *Fimus* morsum canis rabidi curat, (*potus.*

LIV.

L I V. Ficedula.

Συκαλὶς, Ficedula, à Ficuum esu sic dicta Germ. *Schnepffe, VVustling.*

Vires. *In cibo visum acuere dicitur.*

L V. Gallus, Gallina.

Est { Mas, ἀλέκτωρ, Gallus, *Han.* / Fœmina, ἀλεκτορίς, Gallina, *Henne, Hun.*

N. *Gallus Castratus, Capo dici solet, seu Capus.*

OFFICIN. NAT.

1. *Gallina (seu Gallus) integra.* 2. *Cerebrũ.* 3. *Tunica Ventriculi.* 4. *Testiculi.* 5. *Fel.* 6. *Pinguedo.* 7. *Guttur.* 8. *Stercus.* 9. *Oua.*

Vires.

1. *Gallina (*dissecta (præferunt nigram (sanguine adhuc calente imponitur capiti in phrenitide, Cephalalgia, &c. Morsib. itidem venenatorum animalium simili ratione mederi aiunt: anthracib. imposita, venenũ elicit, nec pretereundum, quod sanguinis eruptionẽ in vulnerib. recentib. sistat.

1. Viua Gallina (Gallus) circa auum deplumata è bubonib. venenum extrahit, *(imposita.*

PRÆPAR.

Gelus. decoctum Gelatinum Gallinæ (veteris. (Fit ex carne Gallinæ in frusta concisæ, additisque pedib. vituli, veruecis, aut carne bouina per se in diplomate horas aliquot. *(* sex. sept. *(* vase clauso cocta & expressa.

N. Ad lipossunt Aromata & △ æ cordiales, prout libet.

Vires. *Insigne est nutritiuum & corroboratiuum.*

2. *Contusum,* fit itidem ex carne Gallinacea, quæ coquitur, donec caro ab ossib. decidat: hinc contunditur vna cum ossib. fitque expressio cũ vino miscenda, & pro libito aromatizanda.

N. *Gallinarum caro melior est quàm Gallorum, nisi sint castrati, nigrarũ vero quæ non pepererunt, melior est & leuior.*

3. *Ius galli veteris:* Gallus antiquus (annor. 2. 3. 4.) fatigetur optimè, donec lassitudine cadat: hinc trucidetur, deplumetur, exenteretur, farciatúrque medicamentis idoneis, coquatúrque in aliquot mensuris aquæ. donec caro ab ossib. ferè decidat: Hinc coletur.

Vires. *Ius illud per se vim habet molliendi, & ob nitrosas partes, quibus decrepitum illud animal præditum est, quæque fatigatione illa exaltatæ sunt, virtute pollet incidendi, abstergendi, aluũ ciendi, idque multò magis, si in eo Medicamenta similium facultatum incoquantur. Hinc celeberrimum est in dolore colico (coctum cum purgantib. & discutientib.) In tussi tartaróque pulmonum (cum bechicis elixum,) &c.*

2. *Cerebrum* vim habet incrassandi, fluxúsque compescendi.

E. gr.

Fluxum alui, *(in Vino sumptum;)* gingiuis ad dentitionem à mulierib. illinitur.

3. *Tunica interior* ventriculi extracta, siccata, (ad Solem,) & puluerisata, singularem vim habet tùm astringendi & corroborandi ventriculum, adeóque vomitum, & fluxum alui compescendi, tùm & calculum comminuendi.

4. *Testiculi* deperditas in morbis vires mirificè restituere dicuntur, semen prolificum suppeditant, & Venereas vires roborant, *(recenter vsurpati)* febribus itidem medentur *(assumpti.*

5. *Fel* maculas cutis aufert, *(illitum:)* oculis conuenit.

6. *Pinguedo* Gallinarum & Caponum calefac. humect. emoll. lenit, me-

diaque interanserinam & suillam existit, harumque acrimoniam obtundit, conuenit labiorum rimis, aurium doloribus oculorum pustulis.

7. *Guttur Galli* vstum & non consumptum, sed tostum & exiccatum, sub noctem ante cænam exhibitum, proprietate sanat mictionem inuoluntariam nocturnam. *Solenand. s.4. cons.11.*

8. *Stercus* omnia eadem præstare aptum est, quæ columbinum, sed inefficacius, priuatim tamen colico & vterino dolori conuenit. Valet itidem maximè ad Icterum, Calculum & Vrinæ supressionem.

N. *Præstantius habetur id, quod in stercore album est.*

Dosis ℥ß. manè ac vesperi ♂ ♀ continuis 4. vel 5. exhibitum. *Quercet Pharm. Rest. c.21.*

Extrinsecus exiccat achores capitis, aliamque scabiem manantem (cinis inspersus.

Luteum stercoris consolidat Vesicæ, exulcerationem, *assatum in butyrorecenti, vel oleo oliuarum, atque coniectum in frigidam, vt sordes secedant, & liquor olei supernatet in ductum penis injiciendus. Hartm.*

9. *Oua* Medicinæ exhibent testas, membranulas, ovi albumen, vitellumque.

Testæ vim habent Lithontripticam, tartareamque mucilaginem incidendi.

Membranulæ vim habent diureticam intrinsecus & extrinsecus adhibitæ. (*præputióque imponuntur infantum.*

Albumen vim habet refrigerandi, astringendi, agglutinandi.

Vsusque crebri est in oculor. rubedine, in conglutinatione vulnerum (cū bolo commun.) in fracturis, &c. Inseruit & anacollematis.

N. Hippocrates exhibet febrientibus albumina N.3. aut 4. ad refrigerandum & egerendum.

Vitelleum Oui vim habet anodynam maturandi, digerendi, laxandi, proinde vsu creberrimus Clysterib. immisceri, quin & cum salis tantillo mixtum infantum vmbilico (*in testa iuglandis*) imponi solet ad ciendam aluum.

PRÆPAR.

Paratur inde Oleum quod crebri vsus est in consolidatione vulnerum, rimar. in maturatione tumorum, &c. *Videatur Dispens. Aug. & Norimb.*

N. *Fit inde potus puerperis nostratibus vsitatissimus, vulgo Seiff dictus.*

℞. Vitel. oui N.2. vel 3. Aquæ. Mens. 1. Vini M.½. (plus minus) coquantur optimè pro potu.

LVI. *Grus.*

Γέρανος, *ein Kran, Kranich.*

Vipio, i.e. pullus Gruum.

OFFICIN. NAT.

1. *Grus integer.* 2. *pinguedo.* 3. *Fel.* 4. *Caput, Oculi, Ventriculus.* 5. *Medulla tibiæ.*

Vires.

1. Auis hæc quia neruosa est, neruosis ac membranosis partib. peculiariter conuenire statuitur.

Hinc Vsus ejus commendatur in dolorib. colicis.

2. *Pinguedo* surditati auxilio est, (*auribus instillata,*) Lienis duritiem, aliosque tumores renitentes emollit (*cum* + *scillitico subacta*) rigori ceruicis velocissimè succurrit.

N. Eiusdem naturæ esse dicitur cuius

ius anserina pinguedo.

3. *Fel.* oculis prodeſt.

4. *Caput, Oculi, Ventriculus* pulueriſata fiſtulis, cancris, & varicoſis vlcerib. inſperguntur.

5. *Medulla tibiæ* inſeruit vnguento Ophthalmico inde parando.

LVII. Hirundo.

Χελιδὼν, χελιδόνη *Schvvalb, Schvvalbin*
- Domeſtica, *Hauſzſchvvalb*
  - maior cum macula rubra ſub gutture,
  - minor ſine illa macula.
- Sylueſtris
  - Riparia, *VVaſſerſchvvalb.*
  - Muraria, *Spirſchvvalb.*

Domeſticæ in Ædib. nidificant.

Ripariæ in ripis aquarum inhabitant, vnde & aquaticæ dicuntur.

Murariæ nidos ſuos muris templor. ſeu parietib. aut rupib. appendunt.

N. *Præualent Ripariæ.*

OFFICIN. NAT.

1. *Integra.* 2. *Cor.* 3. *Sanguis.* 4. *Lapilli.* 5. *Nidus.* 6. *Stercus.*

Vires.

1. *Integræ* Epilepſiæ ſpecificè ſubueniunt, oculorum hebetudini, lippitudini, *(cinis cum melle illitus.)* Anginæ ac Vuulæ inflammatæ medentur, *(comeſtæ vel aſſumptus earum cinis.*

2. *Cor*, Epilepſiæ itidem conferre, memoriamque roborare aiunt: alij contra quartanam deuorant.

3. *Sanguinem* peculiariter oculis conferre volunt, præferunt a. ſub ala dextra extractum.

4. *Lapillus* in pullor. nonnullorum ventriculo, (rarò licet) inuenitur. Chelidonius dictus, grani lentis vel piſi magnitudine. Hunc Epilepſiæ puerorum conuenire volunt, *(brachio alligatum vel collo ſuſpenſum.*

N. *Ferunt creſcente* ☾ *hunc potiſſimum inueniri, atque in pullo primogenito. Alij menſe Auguſto circiter plenilunium eximunt.*

5. *Nidus* auxilio anginæ eſt (*extrinſecus impoſitus*:) oculorum rubedini medetur: Ictui Viperino conuenit, (*impoſitus.*

6. *Stercus* calfacit impenſe, diſcutit, acre eſt.

Vſus præcipui in morſib. canis rabidi, *(intrinſecus & extrinſecus,)* in dolorib. colicis & nephriticis, *)propinatum;)* aluum irritat, *(ſubditum.*

PRÆPARATA.

Aqua hirundinum fit vſitatiùs ex Ripariis, *v. Diſpenſ. Aug.*

LVIII. Miluus, Miluius.

Ἰκτῖνος, *VVey, VVeihe, VVuvve, Küttelvveyh, Hünerdieb.*

Animal eſt è genere Accipitrum acuti viſus, articularib. morbis obnoxius.

Eſt
- Maior
  - niger, robuſtus, hic vſitatior
  - rufus propemodum, regalis dictus.
- Minor, rubeus, *rother VVeyh.*

OFFICIN. NAT.

1. *Miluus incineratus.* 2. *Caput.* 3. *Epar,* 4. *Sanguis.* 5. *Fel.* 6. *Stercus.* 7. *Pinguedo.*

Vires.

1. *Miluus* incineratus Podagræ, Epilepſiæque ſubuenire dicitur, (*exhibitus.*

Doſis

Dosis ℈ß.ad ℈j.

2. Idem, de *Capite* affirmant, ac *Epate* incineratis.

3. *Epar* insuper oculorum Medicamentis adhibetur.

4. *Sanguis* podagricos juuat, (*cum Vrtica mixtus & impositus.*

5. Fel Ocularijs additur.

6. *Stercus*. articulis cum successu imponitur.

7. *Pinguedo*, articulorom dolorib. illinitur.

PRÆPAR.

Sunt qui Miluum viuum in F.Eq. 40. ♉ macerandum sepeliunt, & ex vermib. qui ex eo procreantur, vnguentum ad dolores podagricos conficiunt. *Aldrouand.*

LIX. *Motacilla.*

Passer aquaticus *Bachsteltze, Quecksteltze.* { alba κολλύρος / flaua minor.

Auis est circa fluentes præcipuè degens, cauda tremula.

OFFICIN.

Ipsamet integra auis. Cuius vis mira prædicatur in atterendo calculo, (*puluis potus.*

LX. *Noctua.*

Γλαῦξ, *Nacht Eule, Stein Eule, Kautz.*

OFFICIN. NAT.

1. *Caro.* 2. *Fel.* 3. *Pinguedo.*

Vires.

1. *Caro* curat Paralyticos, (*Plinio,*) Melancholicos, & sim. (*Rabbi Moys.*) Apostema Anginæ mirabiliter aperit & rumpit, (*cinis noctuæ integræ, nec deplumatæ in guttur immissus.*

2. *Fel*, ad maculas oculorum valet.

3. *Pinguedo*, aciem oculor. acuit.

LXI. *Olor.*

Κύκνος, Cygnus, *Schvvan.*

Auis est ad genus anserinum forma & victu, ideôque & facultatib. accedens.

OFFICIN. NAT.

1. *Pulli.* 2. *Adeps.* 3. *Pellis.*

Vires.

1. *Pulli Cygnor.* in oleo cocti, addita medulla ceruina, podagricis prosunt.

2. *Adeps*, Emol. lenit, atten. adeóque vtilis est hæmorrhoid. vuluar. duritiei; oculos purgat, cum vino lentigines cutis tollit.

3. *Pellis*, plumis tenerrimis obsita colicos iuuat, & stomachi vitio laborantes.

LXII. *Palumbus.*

Φάψ, φάσσα, Palumbus, a, *Holtz-Daube.*

Conuenit cum columba, exustæque plumæ Ictericos reficere, calculosis, vrinæque difficultatib. subuenire dicuntur.

LXIII. *Parus.*

Αἰγίθαλος Parix *Meise.*
- Carbonarius major, *Kohlmeise, Spiegelmeise.*
- Caudatus, monticola, *Schvvartzmeise, Bergmeise.*
- Cæruleus montanus *Meelmeise.*
- Fuscus, Palustris Cinereus *Kohlmeise, Aschmeise.*
- Ater Caninus, Carbonarius minor *Hundsmeise.*
- Cristatus, *Strauszmeise, Kotelmeise.*

Ex his præfertur reliquis, 1. efficaxque

que prædicatur aduerſus renum calculos & colicos cruciatus, *(in cibo vel cinere exhibitus.*

LXIV. Paſſer.

Paſſer { vulgaris. *Sperling.* Troglotites.

Zaunſchlipfflein, Thurn Kœnig, Schneekœnig, Zaunkœnig, Neſſelkœnig. VVinterkœnig, Mauſzkœnig.

N. *Sunt qui à Regulo diſtinguant, eoque paulo maiorem eſſe velint, penniſque illis aureis, quas Regulus in capite alit Paſſerem hunc deſtitui: Verùm cum vtriuſque vires conueniant, alter alterius vices ſubire non nequit.*

Vires. *Paſſer troglotites maximopere commendatur ad calculum atterendum & expellendum, ſiue integer euulſis pennis ſale conditus crude deuoretur, ſiue incineratus aſſumatur.*

Paſſer vulgaris, quia auis ſalaciſſima eſt, commendatur ad venerem,) comeſtus præcipue cerebella.

Stercoris grana aliquot exhibentur infantulis ad ciendam aluum.

LXV. Pauo.

Ταὼς, Pauus, Auis medica, *Pfavv Pagelun.*

Auis eſt omnium reliquarum formoſiſſima, viuaciſſima, *(30. annos viuere poteſt,)* vnde & Balſamica vi vigoroſa, adeo, vt caro eius ſine corruptione per ſe diu conſeruari queat.

OFFICIN. NAT.

1. *Integer.* 2. *Adeps.* 3. *Fel.* 4. *Stercus.* 5. *Penna.* 6. *Oua.*

Vires.

1. Ius pauonis pleuricis ſpecificè fertur prodeſſe, præcipuè ſi ſit pingue.

2. *Adeps*, (cum ſucco rutæ & melle, colicos affectus optimè ſanat.

3. *Fel*, oculocum hebetudini, fluxionibus, aſperis item ſuperciliis medetur.

4. *Stercus* proprietate Vertiginem & Epilepſiam ſanat, *(in dies multos exhibitum:* (nimirum exiccatum & puluerisatum *(ʒj.)* maceratur per noctem in vino: Hinc traiectum per linteum, exhibetur continuando à nouilunio vſque ad plenilunium aut amplius, ſi opus ſit. *Crato miſcet cum Saccharo & exhibet.*

5. *Penna*, adhibentur in ſuffitu, aduerſus vteri aſcenſum, *Querc. in Ph. Reſt.*

6. *Oua.* exhibentur ad curandam arthritidem vagam dictam.

LXVI. Perdix.

Πέρδιξ, πέρδικα, *Rebhun, Feldhun.*

Auis eſt ſalaciſſima, viuaciſſima, (ad annos 16.) veſcens gemmis Coryli & betulæ, pramine & ſegete virente.

OFFICIN. NAT.

1 *Caro.* 2. *Medulla.* 3. *Sanguis.* 4. *Iecur.* 5. *Fel.* 6. *Pena.*

1. *Caro* comeſta ſemen atque lac auget, Venerem excitat.

2. *Medulla ut & Cerebrum* propinatum, Ictericos juuare dicitur.

3. *Fel* ad affectus oculorum præfertur aliis.

4. *Sanguis* oculis cruore ſuffuſis & recentibus eorum vulneribus illinitur.

5. *Iecur.* ſiccatum ad ignem & pulueriſatum, morbo regio reſiſtit, ſingulariſque fertur antidotus contra febrem, ſi aliquoties in aqua millefolij aſſumatur.

assumatur. *Crato.*

6. *Pennæ* inseruiunt suffocationi vterinæ (*suffitus naribus admotus*) dolorib. colicis, aliisque mitigandis, discutiendis, (*fomentationis formula adhibitæ.*) & hinc cum mentha ac abrotano in forma sacculi infantib familiare Remedium existunt, ad tormina ventris compescenda.

LXVII. Pica.

Κίσσα, *Aglaster, Egester oder Atzel.*

Vires. Auis hæc maximè commendatur ad oculorum obscuritatem, ruborem, dolorem (*comesta vel incinerata, oculisque indita, vel quocúnque modo apposita.*

Conuenit & Maniacis, Epilepticis, Melancholicis, (*cinis exhibitus.*

PRÆPARATA.

Aqua Picar. Antepileptica. v. l. 2.

LXVIII. Struthio.

Struthiocamelus, *Strausz.*

Auis est maxima, exotica, facultate chylifica celebris.

N. *Duos videre mihi contigit Lontini Angliæ, quibus facilè fuit, obiectam Chirothecam coriaceam deglutire.*

OFFICIN. NAT..

1. *Tunica Ventriculi.* 2. *Adeps.*

Vires.

1. *Tunica interior Ventriculi* ventriculum corroborat, calculosque dissoluit mirè.

2. *Adeps* neruosis partib. conuenit, duritiem Lienis mollit, dolores Nephriticos mitigat, (*inunctus.*

LXIX. Turtur.

Τρυγών, *Turtel Daub.*

OFFICIN. NAT.

1. *Integer Turtur.* 2. *Adeps.*

Vires.

1. Turtur virib. cum columba conuenit, peculiariter tamen commendatur in dysenteria ac præcipuè in sistendo mensium profluuio, *siue cinis combusti turturis, siue exinde extractum exhibeatur, (Dosis gr. 4. 6.) siue turtur deplumatus & exenteratus insuta in ventre Mastiche, (℥ j. aceto rosaceo, inter assandum asperso (butyri loco,) assetur, postmodumque in olla clausa exiccetur, atque in puluerem conuertatur, & cochl. j. singulis mane exhibeatur.*

2. *Pinguedo* inter assandum collecta illinitur. Renib. ventri, pectori, inguinibus, &c. *Vide Forest. lib.* 28. *obseru.* 10

N. *Sunt è podagricis, qui sibi persuadent paroxysmos arceri, podagramque præcaueri, si in cubiculo turtures alant.*

LXX. Vpupa.

Ἔποψ, *VVidehopff.*

Auis est melancholica, spurcissima, victitans vermiculis in stercore repertis, Erucis, Scarabæis, &c.

OFFICIN. NAT.

1. *Caro.* 2. *Pennæ.*

Vires.

1. *Caro* eiusque decoctum proprietate sua colicos iuuat, (*assumpta*) *Auicen. Fen.* 16. *tr.* 4. *c.* 11.

2. *Pennæ*, dolores capitis demulcere dicuntur, (*impositæ.*

LXXI. Vultur.

Γὺψ, *Geyer.*

Auis

Auis est pollens facultatib. animalib. ac præcipuè odoratu.

OFFICIN. NAT.

1. *Caro*. 2. *Pinguedo*. 3. *Cerebrum*. 4. *Fel*. 5. *Penna*. 6. *Fimus*.

Vires.

1. *Caro* conuenire iudicatur affectib. capitis, Epilepsiæ, Hemicraniæ, & simil. Decoctum cutis vitia sanare perhibetur.

2. *Pinguedo*, conuenit neruis.

3. *Cerebrum* subuenit capitis imbecillitati, (*illitum vel naribus inditum*.

4. *Fel*, Epilepsiam arcere dicitur (*assumptum cum vino*.

5. *Penna*, de pennis nugantur, si pedibus subdantur, quod partum potenter promoueant.

6. *Fimus*, nidore partum excutit.

CLASSIS III.

DE PISCIBVS.

LXXII. Anguilla.

Ἔγχελυς, *Aal*.

OFFICIN. NAT.

1. *Pinguedo*. 2. *Caput*. 3. *Sanguis*.

1. *Pinguedo* vulneraria est, capillos generat, (*illita in alopecia:*) auditum restituit, (*instillata auri*;) hæmorrhoides mitigat.

2. *Caput* anguillæ Verrucis cutis mederi aiunt, sc. si caput sanguinolentum adhuc, quo Verrucæ tactæ sint, terra cooperiatur, vt putrescat.

3. *Sanguis* adhuc tepidus colicos domare dolores dicitur, *cum Vino assumptus*.

N. *Sunt, qui dicunt Vinum, in quo Anguillæ suffocatæ fuerint, abstemios reddere, (bibitum.*

LXXIII. Barbo.

Τρίγλη, Barbo, *Barbe*, *Barine*.

Piscis est culinis satis laudabilis. Officinis a. in vsu n. est, Oua tamen à ruricolis nonnullis assumuntur, ad ciendum vomitum & aluum, quod sat violenter perficiunt.

LXXIV. Blatta Bizantia.

Ὄνυξ, Vnguis odoratus.

Testa seu tegumentum est Conchylij, odore castoreum æmulans.

N. 1. *Conchylium (Conchyla Indica) est species Conchar. oblongarum, quæ an lucubus nardiferis nascens, nardis viuit, vnde & testa odorē castorei æmulum spirat.*

N. 2. *Sunt qui Conchylium & purpuram seu buccinum inter se confundunt, sed malè: Illud enim est ex genere conchar. oblongar. hoc ex genere rotundarum.*

Vires. *Vnguis odoratus internè laxat aluum, splenem mollit, vitiososque humores discutit.*

Externè excitat suffitu fœminas strangulatu vteri oppressas, comitialesque. In reliquis idē præstare poterit, quod aliæ concharū testæ, *Vide Concha*.

N. *Blattæ Dioscoridis sunt è genere Vermium. nobisque incognitæ.*

LXXV. Cancer.

Καρκῖνος, Κάμμαρος Astacus, *Krebs*.

OFFICIN. NAT.

1. *Cancer integer*. 1. *e. substantia edulis.*

lis.2. Oculi.3. Putamen.

Vires.

1. Refrigerant Cancri, humectant, dolorem sedant, ferocientes spiritus figunt.

Hinc Vsus præcipui in Æstu, ac dolore Capitis & Renum, (*contusi ac cataplasmati,*) in Angina, (*fit gargarismus ex succo cancrorum, imò & internè succus exhiberi poterit.*) In Atrophia (*exhibetur internè succus cum ▽, vel succo Chelidoniæ, Externè fieri potest Emplast. ex cancris tusis, Epate Vitulino, atque Ol Oliuar. laurinóque.* Tela ac Spicula è corporibus extrahunt, *triti & impositi. Valent & in igne persico ac ambustis.*

2. *Oculi Cancri*(lapides Cancri) refrigerant, siccant, abstergunt, discutiunt, calculum atterunt, tartarum & sanguinem coagulatum resoluunt.

Hinc Vsus magni in Nephritide, Pleuritide, Asthmate, dolore Colico, &c. siue crudi, tritique assumantur, siue vsti & præparati, inseruiunt itidem dentib. abstergendis.

3. *Putamen*(testa) easdem cum oculis dictis vires obtinet Insuper scabiem puerorum ex salsis humorib. sanat, (*oleo rosaceo permixtum & illitum,*) (febrium intermittentium paroxysmos arcet.

N. *Præstat putamen nouellum tenuius, quo induuntur, postquam crassius deposuerint annuatim.*

PRÆPAR.

1. Cinis cancrorum(*i.e. Cancri combusti,*) exiccatorius est, proprietate pollet aduersus morbum canis rabidi, (*assumptus cum radic. Gentian.*) Rimas pedum ac sedis verruculas & carcinomata cum melle lenit. Sunt & qui cancros combustos propinant in dysenteria.

N. *Galenus hoc Medicamenti genus, quod ab Æschrione Empirico didicisse confitetur, maximoperè ad morsum rabidi canis commendat, Æschrionemque cancros viuos in patella ærea vssisse ait, donec in lauorem facile redigi poterant, idque per ortum Canis, ☉le transeunte in ♌.*

Dosis Cochlear paruum ad ♂ 40. continuatum.

2. *Oculi cancri præparati* F. l. c. læuigando, cum ▽, v gr. fœniculi.

3. *Mag. oculor. ♋ v. l. 2.*

4. ▽ *cancror.* fit è cancris MB vel ♄e destillatis.

Vires. *Vrinam pellit, calculum atterit, sitim extinguit.*

N. *Quercetanus macerat cancros cum ▽ semperuiui maioris per ♂ m, hinc ℨ at, ter cohobando, adhibetque inflammationibus, combustis, carcinomatis, quibus maximè prodesse ait, inprimis si sale ex remanentia elixiuiato imbuatur. Pharm. Rest. c. 7.*

5. *Oleum seu Liquor Ocul.* ♋ fit l. cum. per deliq.

N. *Aliter.*

℞. Pulu. oc. ♋. ℥. v. ☍ ♀. p. d. ℥vi. dig. in F. Eq. (15.) hinc coagula & extrahe ♈. Tandem abstrahe ♈ & remanet ☍.

Dosis g. 4. ad 6. *Hartm. in pract.*

LXXXVI. Carpio vel Carpo.

Κυπρῖνος, Carpus, Carpa, *Karp, Karpff.*

Piscis est notus, limo & muco viuens.

OFFICIN. NAT.

1. *Fel. 2. Axungia. 3. Lapis triangularis. 4. Lapilli oblongi.*

Vires.

1. *Fel.* oculor. hebetudini & nubeculæ

nubeculæ ſubuenit.

2. *Axungia* neruorum affectibus calidis auxilio eſt.

3. *Lapillus Carpionis*(triangularis in capite repertus,*Karpffenſtein*,) colicis dolorib. calculoſis, comitialibuſque conferre ſtatuitur.

4. *Lapilli duo* ſupra oculos exiſtentes,itidem ad Epilepſiam commendantur.

LXXVII. Cetus & Manati.

Cete, *VVallfiſch.*

Cete nomen generaliter piſces vaſtos viuiparos denotat; ſpecialiter tamen pro maxima eorundem ſpecie ſumitur,quæ ob vaſtam ſuam magnitudinem ac conformationem quadrupes æmulatur.

OFFICIN. NAT.

Axungia quæ medetur ſcabiei,(*illita.*

N. *Ex hoc animali ſunt qui ſperma Ceti Officinarum deſumi volunt, ſed malè, v.l.3.c.31.*

Alij Ambram ei acceptam referunt, ſed itidem falſo

Manati.

Cetorum generibus annumeratur Piſcis *Manati* dictus, à pedibus binis anterioribus quos ſolum refert, nimirum hos manus Hiſpani vocant, vnde & piſcem manatum, ac ſi diceres manibus præditum,vocauerunt. Belgæ ob ſimilitudinem capitis,quo Vacam mentitur, Vaccam marinam (*Seekuh*) appellant.Vid.Cluſ.Aldrouand. Monard. Gomar.

OFFICIN.

Lapis *Manati* ſeu de Manati,vulgo Lapis *manatin* eſt lapis ſeu os cruſtaceum ex capite eius exemptum, idque variforme, nonnunquam enim dentes refert, vnde & nonnullis *Seekuh,Zahn*, i.e. dens Vaccæ marinæ audit, aliquando oſſicula aurium mentiuntur, adeoque oſſa auditus dicuntur.

PRÆPAR.

1.Præparat. fit ex calcinato ſ. cremato.

N. *Præſtat irrorare aqua aliqua conueniente v. g. Fœniculi &c.*

Vires. *Summe commendatur ad calculos renum & veſicæ comminuendos,dolores nephriticos ac colicos ſedandos.*

Doſis ℈j.& vltra.

N. *Sunt qui ad ʒj. aſcendunt.*

2.Magiſt.Fieri poteſt ſoluendo cum ſpiritu ⊖ vel ⊖i, ac præcipitando cum ▽.

LXXVIII. Concha.

Muſcheln.

Eſt genus piſcium capite deſtitutum,teſtis (quas eodem nomine Conchas vocant,) circum vallatum, ſiue duplex teſta illa ſit & complicatilis, ſiue ſimplex.

Ex harum genere ſunt & Margaritiferæ,quas vide infra & l.3.c.7.

Varias ſub ſe ſpecies complectitur, ſecundum figuram coloremque vt plurimum nomina nactas,vel & peculiari nomine inſignitas.

Sic ſunt:

Conchæ longæ Rhomboides, ſquammoſæ,ſtriatæ, echinatæ corallinæ,leues,&c.Huc oſtreæ, mater perlar. blatta bizantia, Chamæ generum varior,&c. Vmbilicus marinus, dentaliũ, antalium,purpura,conchylium.

N. 1. *Creſcit Concha ac decreſcit cum*

 cremento

cremento & decremento Lunæ.

N. 2. *Inter aquatilia nullum animal esse perhibetur, quod maiori desiderio teneatur, vescendi carne humana quam hoc ipsum.*

OFFICIN. NAT.

1. *Testæ.* 2. *Caro.* 3. *Margaritæ, de quibus l. 3.*

Vires.

1. Testæ conchar. vim habent exiccandi, sudorem mouendi, abstergendi, &c.

Hinc Vsus earum internus præcipuè est in febrib. quib. interueniente sudore medentur.

Externè conueniunt in dentifriciis abstersoriis, in mariscis & condylomatis ani reprimendis (*calx applicata.*

PRÆPARATA.

Adhibentur autem conchæ, tùm puluerisatæ solummodo, tùm calcinatæ & puluerisatæ, vel & simul lege communi, cum ▽ card. bened. & sim. læuigando præparatæ.

N. *Nostratibus hoc nomen sibi communiter vendicat, genus conchar. oblongum, quod hisce in locis vulgarius reliquis inuenitur.*

Ex horum testis fit famosum illud Antifebrile Crollianum.

Hoc modo:

Testis dictis affunde +, stet per noctem, tunc extrahit mucorem, quo abraso, calcina testas ad albedinem vsque, pulueremque serua.

Vires *Ciet sudorem sat largiter, adeoque instante paroxysmo (præcipuè tertiano,) exhibitus febres soluit, maximè si vice secunda vel tertia iteretur.*

Dosis ℈ß. *ad* ℥j.

N. *Crollius exhibet in haustu Cereuisiæ calidæ cum tantillo butyri.*

Caro concharum, id est, substantia edulis, culinaris potissimum est, & in cibo quartanis conuenire dicitur.

LXXIX. *Dentalium & Entalium.*

Dentalium est conchula parua, oblonga, exterius asperula, intus leuissima, tubuli modo concaua, alteraque parte rimam habens canini dentis instar acuminatam, vnde & dentalium nominatur.

N. *Non piscis, sed vermis oblongus, ac tenuis dentalij incola est; adnascitur saxis marinis, conchisué vetustis.*

Entalium itidem testaceum quoddam est marinum, instar parui cornu longiusculum, rectum & cauum, foris striatum, intus læue, rarò longitudinem digiti superans.

N. *Videtur esse Dactylus Plinij.*

Vires. *Vtrumque etsi in Medicina hactenus parum, & non nisi in vnguento Citrino vsitatum sit, attamen cum aliis testar. generib. ad similes affectus adhiberi posse verisimile est.*

LXXX. *Halec.*

Μαινίς, Halecus, Harengus, *Hærig. Hæring.*

Piscis est Marinus Oceano Baltico, aliisque Germaniæ Oceanis familiaris.

OFFICIN. NAT.

1. *Vesiculæ.* (*Halecis animæ dictæ,*) 2. *Ipsum Halec &* 3. *Muria.*

Vires.

1. *Animæ dictæ* N. IX. exhibitæ vrinam ciere dicuntur.

2. *Integrum Halec* salitum imponitur plantis pedum ad humores à capite

te deriuandos, æstumque febrilem domandum. Cinis exhibetur ad calculum atterendum, (*fit vt cancrorum.*

3 *Muria*, (Garum)est brodium, quo Halec vel alius piscis fuerit conditum. Inseruit Clysterib. in coxendicum dolore & Hydrope, mundificat vlcera fœtida, Gangrænam cohibet, strumas dissipat, ad anginas valet, (*cum melle illitus.*

LXXXI. Huso Ichthiocolla.

Exossis, *Hausen.*

Genus piscis est è maximis(longit. 24. pedum pondere nonnunquam ad ℔.400.)Cartilagineum, ossib. expers, (exceptis quæ in capite sunt, absque squammis, &c.

Familiaris piscis est Danubio, nimirum ex Mari in Danubium desiderio aquar. dulcium ascendit.

OFFICIN.

Exhibet Officinis *Ichthyocollam* (*Arab. Alkanna Hauszblasen*,) quæ glutinis genus est, colore album, ex illius corio, intestinis, ventriculo, pinnis & caudà confectum.

Idque hoc modo:

Partes dictæ in frustula tenuissima sectæ macerantur, in ▽ calidæ q. s. hinc coquuntur lento △e ad consistentiam pultis, malaxanturque antequã refrixerint in massam.

Vires. *Siccat*, *explet*, *quadantenus mollit.*

Hinc Vsus eius est in Emplastris glutinantibus.

N. *Adhibetur & ad gelanda iura.* (*Galrey*, *machen*,) *ex eisdem addito Saccharo cand. excoquitur etium translucidum & flauum glutinum genus*, (*Fischleim* & *Mundleim appellatum.*) *quod in ore liquefactum ad chartas glutinandas adhibetur.*

LXXXII. Lucius.

Λάβραξ, aliis λύκος, Lupus, *Hecht.*

N. *Sunt qui Lucium ac Lupũ confundant, quod etsi nominetenus cõccdi possit, cũ vtrũque piscis sit rapax vt Lupus terrestris, attamen re ipsa distinguuntur.*

Lupus siquidem veterum, *marinus piscis est*, *figuraque à Lucio aliena.*

OFFICIN. NAT.

1. *Fel.* 2. *Cor.* 3. *Mandibula.* 4. *Ossiculum cruciforme.* 5. *Axungia.* 6. *Oua*

Vires.

1. *Fel*, Febrim arcere volunt, (*si assumantur* N. 3.

Extrinsecus inseruit oculorum maculis, hebetudini, aliisque eorum affectibus.

2. *Cor*, aduersus Febriumparoxysmos deuoratur.

N. *Sunt qui Cor viuo Lucio exemptum deuorare, luciumque corde orbum denuo influentem* ▽*m coniicere iubeant.*

3. *Mandibula.* exiccat, abstergit. Hinc datur in pleuritide ceu specificum; confert itidem vt & reliqua capitis officula in calculo, fluore albo mulierum, partuque difficili.

Extrinsecus sistit (cinis) synouiam, vulnera inueterata mundificat, hæmorrhoides exiccat.

4. *Ossiculum cruciforme ex capite Lucij*, commendatur quibusdam ad Epilepsiam(assumptum.

N. *Periapton singulare quibusdam habetur aduersus incantamenta.*

5. *Axungia* vulgare Medicamentum est, illiniturque plantis pedum & pectusculis

pectufculis infantulorum,ad reuellendos catarrhos & demulcendam tuffim.

6. *Oua*, vomitum ac aluum ciere apta funt, vnde & huius gratia medicamenti loco à plebeis exhibentur.

PRÆPAR.

▽ *fellis* deftillata oculis fubuenit.

LXXXIII. Mater Perlarum.

Macra Perlarum feu Margaritarum *Perlen Mutter.*

Species eft Concharum, à Margaritis nomen ducentium, quæ inibi frequentius, quam in reliquis inueniuntur.

Vires. *Præter vires concharum communes (vide fupra) funt qui vim cordialem huic attribuunt, verum quo fucceffu, videant ipfimet.*

Alij Antifebrile ex eadem conficiunt, ad modum, quem fupra ex conchis oblongis dedimus.

LXXXIV. Muftela.

Ζωῦ... Gobius fluuiatilis, Muftela fluu. Gefner. *Aalraup, Aalrup, Trufche, Duapp.*

OFFICIN.

1. *Epar.* 2. *Ventriculus.* 3. *Spina.*

Vires.

1. *Hepar* in vitro fufpenfum calorique expofitum, in liquorem liquefcit flauum, admodum vtilem oculorum hebetudini ac nubeculis.

2. *Ventriculus* commendatur fummè ad affectus vterinos, præcipuè autem fertur fecundinas pellere, colicofque dolores abigere, (*potus.*

3. *Spina* pulueri fata caducum expugnare fertur.

LXXXV. Oftrea.

Oftrea, *Ofter Mufcheln.*

Sunt conchæ marinæ, ex genere rotundarum.

Vires. Oftrea peftiferos bubones loco transferunt, & virus omne ad fe trahunt: Sunt autem agglutinanda brachij parti, qua axillaris decurrit, videlicet fi bubo in aliis fit, fin vero inguen obfederit, lineamentis femoris quæ vena cruris defcribit. *Hollerius.*

N. *Tefta concharum vicaria effe poffunt.*

LXXXVI. Perca.

Percus, perca, *Berfich.*

Perca fluuiat. (ad differentiam Percæ marinæ, quæ pifcis ab hoc differens eft.

OFFICIN. NAT.

Lapides in capite reperti, iuxta fpinæ dorfi initium: Hi virib. conueniunt cum reliquis lapidib. teftaceis, adhibenturque in calculo atterendo, renib. abftergendis,

Extrinfecus in dentifriciis, vulnerib. exiccandis.

LXXXVII. Rana aquatica.

Βάτραχος, Rana *Frofch* { aquatica, *hæc vfualis.* terreftris amphibia. }

Præfertur ex aquaticis, quæ in fluuiis puris ac fontib. reperitur, eaque viridis.

Rubeta nimirum, & quæ in lacub. habitat, damnatur ceu pernitiofa.

Terreftris itidē cedit aquaticis, imo quæ maculatæ ex his funt, venenatæ habentur.

N. *De Ranunculo viridi, vide Claff.* 1.

Claſſ. 1.

OFFICIN. NAT.

1. *Ipſæ Ranæ* 2. *Cor.* 3. *Epar.* 4. *Fel.* 5. *Pinguedo.* 6. *Sperma Ranarum.*

Vires.

1. *Dioſcoridi Ranæ ipſæ* contra omnium ſerpentium venena pro Antidoto ſunt, ſi ex ſale & oleo, vel butyro edantur, iuſque earum itidem ſorbeatur. Valent & aduerſus inueteratos tendinum rigores.

Inducit etiam vini faſtidium, ſi vinum in quo viua rana viridis ſuffocata eſt, propinetur: Viua Anthraci peſtilẽti impoſita, donec moriatur, venenum elicit. Viua integra alligatur ad cauſonum æſtus: articulor. & iuncturar. dolores mitigat, igneſque ſacros reſtinguit, (*viua ſcil. vel contuſa impoſita.*) Odontalgiam ſedat, *cocta & in gargariſmo adhibita.*

N. *Si ventri torminoſo adhibeatur, in ipſam vitium tranſire confeſtim fertur.*

2. *Cor Ranarum* (maximè fluuiatilium) febricitantium Spinæ alligatum, febriles algores minuit. Sunt qui cordis regioni admoueant ad mitigandos cauſonum æſtus & incendia. Mizald.

3. *Epar* exiccatum & pulueriſatum in febrium quartanar. (& aliar.) acceſſione cum ſucceſſu aſſumi, aiunt. *Crato exhibet in ▽ millefolij.*

N. *Epata ranar. viridium in paludibus degentium, ceu peculiare ſpecificum ad Epilepſiam commendant.*

Exhibere iubent ſub coniunctione Luminarium ☾ in ♋ exiſtente. Petræus Noſolog.

4. *Fel*, peculiariter oculis conuenit, quartanamque curare dicitur incineratum & ad ʒß. exhibitum.

5. *Pinguedo* aurib. indita dolorib. medetur.

6. *Sperma* ranarum, (ſperniola) *Froſchleich*, refrigerat, conſtipat, incraſſat, dolores mitigat, manuum ſcabiem curat, (*ſi menſe Martio in eo lauentur;*) paronichia & herpetes interficit, eriſypelati & ambuſtis, aliiſque inflammationib. ſuccurrit, (*impoſitum.*) Faciei ruborem curat, fluxui menſium & hæmorrhoidũ medetur (vuluæ vel ano inditũ.

N. *Linteum hoc ſpermate aliquoties madefactum & exiccatum pro vſu ſeruant. Alij idem ſperma in fictili recondunt interram, loco ſcil. aprico, quo in ▽ cum tempore conuertitur.*

PRÆPAR.

1. Cinis inſperſus ſanguinem profluentem, (e. gr. vulnerum, nariumque) ſiſtit. Vteri hæmorrhagias ſuffitu reprimit, alopeciis ex liquida piçe illinitur,

Internè gonorrhæam cohibet (aſſumptus ʒj.

2. *Aqua ſtillatitia è Ranis.*

Fit è Ranis viuis ſub finem Martij, vel initio Aprilis captis, per XX.

3. ▽. *ſtillat, ex ſpermate.*

℞. Fit per XX, è ſpermate collecto Martio.

N. *Sal addere ſolent.*

Vires. *Ex præcedentibus patent, præter quas Veſicæ ab humorũ acrimonia exulceratæ egregia medela eſt. Facit & ad repellendum & ſiſtendum ſanguinis profluuiũ & faciei ruborem, impetigines curat, eryſipelati ac gangrænis ſuccurrit.*

4. *Oleum.*

Fit coquendo ranas cum ⁰₀ o communi vel Roſac.

5. *Puluis ſperniolæ compoſitus.*

Vide libr. 2. in Pulueribus

N. 1. *Vbi ranæ, ſpermaque earundem aut limaces, lumbrici, cancri, & ſentiẽtia animata veniunt ♌ anda, includenda eſſe linteolo mundo & in medio cucurb.*

 ſuſpendenda,

suspendẽda, vt velut per vaporẽ stillent, aliàs aquæ putoris erunt participes. In linteis autem remanebit puluis animalium istorum opt. præparatus, cui maioris correctionis ergò ... guttulas aliquot instillabis & rursus exiccabis, vel cum eodum 🜄 tincturam elicies.

N. 2. *Fabricius de Gangr. pulu. dilaudat ad Vlcera maligna & inflammationes omnes compescendas.*

LXXXVIII. Sepia.

Σηπία, *Blackfisch. Blackküttel.*

OFFICIN. NAT.

1. *Os Sepiæ.* 2. *Humor ater.* 3. *Oua.*

Vires.

1. *Os Sepiæ,* τιπῖον,) exiccat, abstergit, *(puluerisatum vel incineratum,)* maculis, næuis, scabiei humidæ medetur oculis conuenit, *(cum melle cinis inditus,)* gingiuis tumidis subuenit, *(in dentifriciis)* asthmaticis auxilio est, *(assumptus.)* Gonorrhæã sistit, calculos pellit, vrinas mouet *(puluis assumpt. ℈j. Dosi.*

2. *Humor ater* (*Ointe*) intra vesiculam in corpore repertus, aluum mouere dicitur, *assumptus.*

3. *Oua* renes & vreteres abstergunt. menses & vrinam cient.

LXXXIX. Sturio.

Ἀκιπένσιο, γαλαζίας, Gal. Aquipenser, Stora, *ein Stœr, Stür, Stürlein.*

Piscis est dorso ac ventre echinatus, dulcesque salsasque aquas colens, magnitudinis proceræ.

Vires. *Ossa Sturionis, dicti piscis commendantur in Arthritide vaga, (exhibita) Forest. lib. 20. obseru. 12. in Epistola D. D. de Brahe.*

Vt & in Colicis doloribus discutiendis.

XC. Testudo.

Χελώνη λιμναία, *Schildtkrote.*

Animal est ἀμφίβιον: è genere Testaceorum, scutum testaceum in dorso gerens.

OFFICIN. NAT.

1. *Crura.* 2. *Sanguis.* 3. *Fel.*

Vires.

1. *Crura* pro Periapto antipodagrico experientissimo adhibentur.

Videlicet:

Accipiatur Testudo masculina (cognoscitur inter cætera ex caudæ discrimine, & leni sub interiore testa incisura, vbi Luna maximè fuerit diminuta, priusquam cum Sole coniungatur, amputentur viuæ crura omnia, ea consuta in sacculos ex pelle hœdina angustos alligentur membris patientibus, ita vt dextrum crus testudinis dextro cruri ægrotantis respondeat, sinistrum sinistro. Item anterius crus dextrum brachio dextro applicetur, sinistrum sinistro. *Solenand. sect. 1. consil. medic. 20. Schenckius in obseru. Idem refert Bapt. Porta ex Rhasi & Constantino, libr. 4. Phytogn. cap. 4.*

2. *Sanguis* Testudinis marinæ & terrestris, in remediis internis pro antidoto datur ad ʒij.

Sanguis Testudinis terrestris ad Hecticam imperatur (*recens & crudus ad ℥j.*) exiccatus ad Epilepsiam commendatur.

3. *Fel*, Oculis confert.

XCI. Thymallus.

Φάγρος, Aschia, *Asche.*

OFFICIN.

OFFICIN. NAT.

Axungia.

Vires, Oculorum maculas, vnguesque abstergit, Sole liquata & melle permixta, maculas cutis tollit, foueas post variolas relictas explet, (*illita.*

XCII. *Tinca.*

Σκόρπιος, Tencha, *Schleye.*

Piscis est mucosus, excrementitius, amans aquas palustres, cænosas, lutosas, viuens cæno, generatur, tùm ex traduce, tùm sponte. Familiaritate lucio coniuncta est.

OFFICIN. NAT.

1. *Integer piscis.* 2. *Fel.* 3. *Lapillus.*

Vires.

1. *Integer piscis* dissectus imponitur pulsib. manuum pedumque plantis, ad mitigandum æstum febrilem, vel & ad diuertendum venenum pestilentiale. Simili etiam modo adhiberi solet in dolore capitis ac articulor. Viuæ tincæ (*vna post alteram*) vmbilico ac epati impositæ, donec moriantur. Icterum curare dicuntur, luteum nimirum contrahunt colorem. Incineratam tineam, (præcipuè tegumentum) in fluore albo mulierum exhiberi vidi cum successu

2. *Fel*, commendatur ad aurium affectus.

3. In Capite gerit *Lapidum* vt Carpio, qui ad similes affectus exhiberi poterit, quo dictus Carpionis lapis.

XCIII. *Truta.*

Χρύσοφρυς, Aurata, Variolus, Variola, Trutta, *Fohre, Forelle.*

Piscis est culinis creberrimus & laudabilis.

OFFICIN. NAT.

Pinguedo. Hæc illinitur vtiliter mariscis & ani fissuris.

CLASSIS IV.

DE INSECTIS.

XCIV. *Apes.*

Μέλιττα, Apis, *Immen, Bienen,* { Domestica huius loci. / Syluestris fera, *Hummel.* }

Apis insectum est mellificans, viuens, tùm florum melligine, tùm melle ex illa melligine confecto.

OFFICIN. NAT.

1. *Apis* 2. *Mel.* 3. *Cera.* 4. *Propolis.*

1. *Apes* siccæ & contritæ inunctis alopeciis capillum restituunt.

II. *Mel*, eligundum est flauum pellucidum, odore ac sapore iucundum, consistentia, neque crassum, ac concretum, neque dilutum nimis, omni ex parte vnitum seu continuum. Flauo succedit album, quod itidem, modo reliqua bonitatis signa ne defuerint, non contemnendum. Vitetur autem in mellis electione fauus aranearum texturis refertus. Omnib. porro præfertur Mel Virgineum dictum, id est, quod nouellæ apes conficiunt, colore ex flauo albicans.

Vires. *Mel calidum ac siccum statuitur gr. 2. (albicans tamen minus calidum censetur. nutrit, abstergit, aperit, pulmonib. conuenit, vrinam ciet; tussi medetur, putredini resistit.*

Extrinsecus oculorum caliginem discutit, aliisque eorum affectib. succurrit.

Cautio.

1. Mel quia facilè bilescit, Epati calidioribusque corporib. non adeò proficuum est.

2. Mel crudum aluum inflat, tussim lacessit; fastidium creat.

N. *Mel Galeno succus est roris cœlestis, ab Apibus collectus. Paracelso resinosum quid terræ est, in vegetabile genus virtute plantarum ac influentiarum cœlestium transplantatum, & hinc ab apibus collectum atque vlterius digestum. Vide Paracels. de Naturalibus.*

Hinc variat quoque 1. pro varietate plantarum, qua ratione optimum censetur apum in rosetis, vel lilietis, &c. degentium 2. diuersum quoque Mel existit pro diuersitate influentiarum. Sic Mel præstantissimum habetur, quod anno sereno ac salubri Vere ac Æstate confectum. Quercetano dicitur Ros vel Manna cœlestis, atque inde sua aceta Philosophica præparat.

PRÆPAR.

I. Mel depuratum.

℞. Mellis, q. v. affunde ▽ portionem, (æqualem vel duplam, triplamuè, si valdè impurum fuerit, vel si alienæ rei expers sit, sine additione,) coque & despuma sochleari pertuso.

N. 1. *Quod si hac ratione non satis depuratum foret, clarificari poterit cum albuminibus ouorum singulis ad singulas libras adhibitis, v. l. 1. c. 14.*

N. 2. *Conrad. Kunrath dictam mellis depurationem improbat, quippe quâ potiores ac meliores spiritus, quibus maximè imprægnatum est, in auram euanescant. Itaque hanc substituit.*

℞ Mel Virgineum nondum △i commissum vna cum fauis, inde Manicæ Hippocraticæ, suspendeque in loco tepido Solis, vel in hipocausto vaporib. aqueis, (vt Balneatorum balnea calfieri solent,) calfacto vt perfluat Mel.

II. Mel destillatum.

Vnde:

1. ▽ *Mellis, Spiritus atque Oleum.*

℞. Mellis ℔. 1. adde ⊖, vel silicum mundor. contusor, arenæuè ℥iij. ℥vi. *(alij etiam addunt segmenta Ligni Iuniperini,)* destilla per ♌m gradatim, & exit ▽ alba, dein flaua, cum ☍o, vt & Spiritus, quæ aliquoties rectificentur.

Alij eliciunt primo ▽m in cucurbita ex ♍. Remanenti in cucurbita melli addunt ⁂m, vel silices calcinatos contusos, ☋antque per ♌m ▽m flauam cum ☍o. Hæc digerunt aliquoties, ♂ ♀ aliquot (56.) dein ☋ant, tandem ☍ supernatans ab ▽ separant. *Sennert. Quercete Med. destillat.*

Alij.

℞. Mel cum cera & fauo, ponunt in fimum ad putrefactionem per ⊠m, fimumque sæpius (dieb. ternis) mutant: Hinc ☋ ant. 1. Exit ▽ alba (faciei abstersioni dicata. 2. flaua, Osvvald.

N. 1. ▽ *m hanc flauam esse menstruum Franc. Anton, sunt qui putent, sed male.*

N. *Adduntur ⁂æ, vel silices, vel vitrum, vt feruescentia, ad quam Mel maximè procline est, præcaueatur, id quod alij meditantur sacculos paruos ⁂ refertos imponendo.*

N. 3. *Sunt qui ▽ m primo elicitam*

super

super nouum Mel fundunt & rectificant.

Vires. *Vtraque* ▽ *alba scil. & flaua, suffusiones & albugines oculorum sanat, capillis producendis confert. Inseruit Tincturæ Corallorum extrahendæ.*

Intrinsecus reserat obstructiones, pellit vrinam, atterit calculum.

Oleum quod instar ▽ *vitæ ardet, vires habet admirandas, præsertim si per* ♂ *aliquot circuletur cum* ▽. *Et enim separato iterum illo* ▽, *remanet* ⚬ *dulce & gratissimi saporis, vulneribus sclopetariis & phagedænicis vlcerib. plurimum conducens. Singulare quoque est ad podagricos dolores sedandos. Discutit maculas faciei cum* ⚬ *o Camphoræ.*

2. Oleum Mellis compositum.

℞. Mell. ℔.ij. ⊕ i calcinati, ℔.1. ▽ rectif. ℔.ß ♃. ℔.1. destilla per ♎m, primo extillat phlegma, dein ♌ vrge ☿. 20.

Vires. *Lenit dolores podagricos, si locus affectus eo illinatur.*

3. Acetum mellis.

℞. Mellis opt. p. 1. ▽ fluu. p. VIII. coque ad medietatem, postea suspende in eodem semen Erucæ in petia, atque repone in loco calido vel Sole, donec deferbuerint. Fit paulatim + acerrimum, quod ☿ etur.

Vires. *Præter alios Vsus soluit & silices, reliquosque lapides, etiam sine vlla præcedente calcinatione, Hartman. in Croll. Senn. Inst.*

4. Tinctura mellis.

Tincturam mellis *Beguinus* extrahit ex melle crudo cum arenis impastato, eamque exhibet Phthisicis pro nutrimento.

5. Qu. Essentia mellis.

1. ℞. Mel cum fauis, q. v. (℔. xv. elice ▽ per MB, quæ prolecta relinquatur adhuc remanens materia in MB feruenti, ♂ ♄ (5.

Dein 2. affunde ▽ atque extrahe s. a. tincturam, eamque decantatam purifica optimè per digestionem ac subsidentiam. Tandem destilla Tincturam per MB ad siccitatem, destillatum dicitur Elementum aëris, Essentia illa remanens, Ignis.

3. Ex fecib. incineratis (prolecto prius ⚬o per descensum ♎ muè, si ita visum fuerit,) extrahe Sal cum ▽ commun. more solito, idque purifica optimè, (dicitur Elem. Terræ.

4. Coniunge iam omnia atque destilla ex ♀ ib. per ♎ toties cohobando, donec omnia volatilia sint, ac ♓ transcenderint.

Sic habes Qu. E. Mellis.

Vires. *Instar Panaceæ esse poterit.* Dosis gr. iij. IV. V. &c. *Med. destil.*

6. Elixyr Mellis.

Clyssus.

℞. Mel per Manicam Hipp. depuratum. Elice ▽m, ⚬ ac ⊖: Sal elicitum potato per vices aquâ suâ, dein ⚬ o donec omnia imbiberit & coagulum inde factum fuerit.

Vires. Easdem vires cum Qu. Ess. mellis possidet, *Med. destil.*

7. *Sunt & varia Officinalia vsualia,* quæ mel tûm basin agnoscunt, vt Hydromelitum genera, tùm asseruationis medium, vt Syrupi quamplurimi, &c.

III. Cera, Κηρὸς Arabic. Hamaha *VVachs.* Medium quodammodo tenet calfacientium, refrigerantium, humectantium & desiccantium, ita tamen, vt ad caliditatem inclinet, partium quadantenus est crassarum & emplasticarum, ideóque digerit, maturat, &c.

N. *Adeo vsitata Officinis est, vt vix*

Emplastrum reperias, cuius non exhibeat consistentiam.

PRÆPARATA.

Oleum Ceræ. v.l.2.c.70.

Vires. *Diureticum est, daturque intrinsecus, gut, dos. iij. iv. v.*

1. *Oleum ceræ boni odoris & coloris.*

Fit, si rectificetur super recentes ceræ particulas △ cinerum. Ex eo fit

2. *Balsamus Vulnerarius.*

Per macerationem menstrualem florum hyperic. & rad. consolid. maior.

3. *Magisterium ceræ.*

Fit ex eâ solutâ in 🜄, filtrataque, vt remaneat in chartâ instar butyri, quod *edulcatum atque ad ℥.j. propinatum valet eximiè ad Dysenteriam.*

IV. Propolis, Πρόπολις, σμήνιον, Dioscor. Cera Virginea, *Borstosz, Stop. VVachs, Bienhartz,* rudis est, & cerosa, crassaque materia seu gluten in alueorum forib. repertum.

Eligenda flaua, odorata, Styracem vel galbanum referens, in vehementi ariditate mellis, & Mastichis in modum ductili.

Vires. *Calf. 2. aut princip. 3. leuiter abstergit, attrahit, aculeos & omnia infixa corporis extrahit, dura concoquit, dolores demulcet, vlcera desperata cicatrice obducit. In veteri tussi suffitu iuuat.*

XCV. Araneus.

Ἀράχνης, Ἀράχνη, Spin:

Insectum est venenatum, puncturis suis nociuum. Variorum est generum promiscuè vsualium.

Est e. Araneus maior coloris scil. varij, vel minor coloris nigri, &c. Distinguitur sexu, coitque. Vere ac initio Æstatis, & aliquando Autumno & initio Hyemis, vnde & eo temporis puncto magis noxius habetur. Viuit muscis quibus capiendis retia sua pandit.

OFFICIN. NAT.

1. *Aranei.* 2. *Tela Araneor, (Aranea dicta.*

Vires.

1. *Araneus* febriles paroxysmos arcere dicitur, *(pulsib. metacarpij, temporibusue impositus,)* peculiariter tamen ad quartanam commendatur, *(putamine auellanæ inclusus, colloque suspensus vel lacerto appensus.*

2. *Tela*, constringit, conglutinat, ideoque vulneraria est, sanguinem cohibens, inflammationem præcauens. Ad arcendos febriles motus non solum externè, sed & *(satis audacter)* internè à nonnullis adhibetur.

PRÆPARATA.

Oleum aranearum simplex & compositum fieri potest ex infusione, vt oleum scorpionum.

Vires. *Ingreditur Emplastrum febrile.*

XCVI. Aselli.

Ὄνισκος, Gal. Ὄνοι, Dioscor. Τύλοι, Plin. Procelliones millepedæ, multipedes, *Eselgen, Schæffelein.*

Nascuntur in locis humidis, cellis, & simil. sub lapidib. vasisque 🜄 repletis, ad tactum sese contrahunt ac rotundant.

Vires. *Tenuium partium sunt, digerũt, extenuant, abstergunt, aperiunt. Hinc vtilitatis peculiaris sunt in mucilagine tartarea resoluenda, calculoque ad mucilaginem reducendo, in obstructionib. viscerum aperiendis, adeoque in morbo regio, in dolore nephritico, difficultate vrinæ, in colica, appetituque ob vẽtriculi mucilagenẽ imminuto,* in Asthmate, &c.

Extrinsecus

Extrinsecus commendatur puluis ad affectus oculorum, ad aurium dolores & anginam (cum melle illitus.

Viuus impositus phagedænam perimit.

Dosis à ℈j. ad ʒj. in puluere cum vino vel ▽ aliqua nephritica.

PRÆPAR.

Alij lauant in vino ac exiccant, iterumque lauant ac siccant, hinc puluerisant ac imbibunt in ♌u 🜍.

Dosis gut. IV. V. VI. exhibent,

Alij contundunt cum vino, colant & exhibent. Nonnulli macerant solum in Vino, colantque.

N. 1. *Non facile ℈j. transcendo, nec vsum continuo, nimia quippe resoluendi vi incommoda non parua inferre possunt.*

N. 2. *Vt locus natalis saxosus indicat, ad calculum asellos facere: Ita indicante aptitudine & propensione sese contrahendi, ad conuulsiones forsan non essent inutiles.*

XCVII. Bombyx.

Bombyx { Domesticus, *huius loci.* / Syluestris.

Βομβυξ, βομβύλιος, Vermis lanificus, *Albert. Magn. Seidenwurm.*

Vermis est texturam sericeam texens, oriturque tùm sponte, tùm ex ouis.

N. *Miram subit metamorphosin. Ex ouis pusillis producitur animalculũ Erucæ non absimile. Eruca hæc mororum Vlmi educata foliis augescit indies, donec tumiditate resplendeat: hinc indita Thecæ, textura se cingit sericea, vsque dum moriatur. Postmodum reuiuiscit, papilionis instar pennas producens, coituque interueniente triduano. (à quo masculus statim moritur,) oua parit fœmina, quamplurima, ac deficit.*

OFFICIN. NAT.

1. *Bombyces integri.* 2. *Sericum. i.e. textura bombycina.* 3. *Folliculi sericei.*

Vires.

1. *Bombyces* exiccati & puluerisat insperguntur vertici capitis, ad arcendam vertiginem & conuulsionem.

2. *Bombycina textura*, est caliditate & frigiditate temperata. (al. cal. 1.) sicca 1. cor roborat, spiritus vitales, animales & naturales reficit.

PRÆPAR.

Vritur quandoque, quo siccior reddita læuigetur, quandoque decoctis admiscetur. Verum præstat crudam & solummodo incisam adhibere.

Sunt & vsualia, quorum compositionem subit: vt Confect. Alkerm. Diamosch. &c.

N. *Infertur & in vsum Medicum Sericum filum Kermesinum, i. e. Cocco seu granis Kermes tinctum, adhibeturque sanguini sistendo, vulneribusque obligandis. exiccandis. consuendis. Quin & à Plebeis ad Erysipelas adhibetur (circũligatum.*

3. *Folliculi sericei,* (Bombycea, *Seidenbælglein,*) iisdem virib. cum textura præditi sunt.

N. *Caueatur è folliculis alui spurcitio fœdatis, vel in quibus adhuc Necydalus latitat mortuus, & vermibus exesus.*

Bombyx Syluestris, est genus quoddam Erucarum Viridium, simili metamorphosi, vt de Bombyce domestico dixi, mutabilium.

N. *Huius generis videre mihi contigit apud Celsissimum Principẽ Philippũ Hassiæ Landgrauiũ doctrina multifaria, linguis exoticis, vt & Hebræo, Astronomicisq. obseruationibus propriis celeberrimum,*

leberrimum, qui papilionem variegatum lepidum visu ex Eruca viridi in capsula productum monstrauit.

XCVIII. *Cantharides.*

OFFICIN.

Cantharis Gold. vvürmlein.
- Musca Hispanica, *huius loci.*
- Formicaria latior, *Goldtkæfer Meischanffen.*
- Cornuta *gehærnte Goldtkæfer.*
  - prolixior
  - breuior
- Amethystina violacea *Beielbraung.*
- Miniata, *Friesenvvürmle.*
- Viridis
  - longiuscula.
  - aurum lucens.
- Nigricans, *Schvvartzkæfer.*
- Castanei coloris.
- Rotunda, *Osterkælblein.*

Dicitur Κανθαρις, i.e. paruus Scarabæolus, *Spanische Muckeoder Fliege, Goldvvürmlein.*

Producuntur ex genere quodam Vermiculorum Erucis non absimilium, qui nascuntur ex humore, foliis fraxini, populi, ligustri, triticique inhærente.

Præstantiores censentur, quæ in frumento seu pratis inueniuntur, versicolores, & quæ luteas in aliis transuersas lineas habent, corpore oblongo, crassæ, recentes.

Perimuntur aceti acerrimi vapore, qui dum feruet, exhalat. Hinc siccantur & seruantur per biennium.

Vires. *Calidæ sunt & siccæ sat validè, adeóq; corrosiuæ seu vesicatoriæ, diureticæ, emmenagogæ. Hinc vsus creberrimi in vesicatoriis. Internus earum vsus rarissimus est, quippe inter venena vulgo recensentur: Vesicæ nimirum Vrinariæ adeo infensæ sunt, vt vel extrinsecus cuti alligatæ eam exulcerent. Sunt nihilominus audaculi, qui diureticis eas admiscent. Sunt & improba scorta, quæ fœtum tenellum iis perimunt & exturbant.*

N. 1. *Recentiores alas, pedes & capita resecant, solo corpore seruato.*

N. 2. *Galenus alas & pedes exhibet pro antidoto veneni proprij.*

N. 3. *Oleum Cantharidum & Cantarellorum elicitur per* 🜄*, prodestque ad calculum.*

XCIX. *Cicada.*

Τέττιξ, *Hevvschrecke.*

Infectum est Gryllis simile, valde stridulum, rore viuens.

N. *Vnum hoc animal, ex iis quæ viuunt, est sine ore. Pro eo enim quiddam aculeatum habet, & hoc in pectore, quo rorem lambit. In Jtalia vulgaris notitiæ est, nostratibus incognita.*

OFFICIN. NAT.

Cicadæ siccatæ.

Vires. *Vtimur cicadis siccis ad colicos affectus (cum parib. numero piperis granis scil. iij. v. vij.*

Alij assas edendas iis offerunt quibus affecta vesica est. Cinis insigniter calculum conterit.

C. *Cicindela.*

Λαμπυρίς, Plin. Λαμπυρὶς πυγολαμπίς, *Arist.* Lampyris alata, *Aldrouand.* Cantharis noctiluca, Nitedula, Noctiluca, *Iohannis Flieg.*

Insectum est pennatum, in tenebris ignis modo lucens.

Officinis ignotum est, nisi quod Cardanus vim anodynam ei tribuere videatur, lib. 9. subtilit. alij in calculo commendant.

N. *Roder.*

N. *Roder. castrens. l. 4. meteor. microc. c. 16. Cicindelæ, inquit, abscissis capitibus & aliis, ad solem exponuntur feruentiss. donec puluerisari possint. Puluis cum aqua dissolutioni Tragac. Trochiscetur, addendo pantillo olei amygd. Trochisci exiccati iterum pulnerisentur, rursusque denuo formentur, idque quater. Valet in calculo (inunctionibus admiscent.*

Dos. ℈. ij.

CI. Cimex.

Cimices { Lectuarij, *huius loci.* Hortenses, s. Syluestres.

Κόρεις, κλινικοί, *Diosc.* Cimices, *Mathiol. VVantzen, VVantzeuse, Bettvvanteln.*

Vermiculi sunt latiusculi compressi, rubentes, fœtore abominabiles, morsib. quib. sanguinem nobis exugunt, admodum molesti.

Vires. Vtuntur recentiores quidam ad ciendam vrinam viuis in penis organum immissis, (*Dioscorid. mortuos & tritos imponit,*) ad fœtum & secundinam expellendam tritos (N. 3.) & cum successu exhibitos vidi. Septenos cauis fabarum inclusos ante febrium accessiones deuoratos, quartanis auxilio esse Author est Dioscor. Vuluarũ exanimationes olfactu abigit.

N. *Syluestres qui ex herbis victum habent, lectuariis maiores, colore viridi aquæ ac illi fœtidi, officinis adhuc incogniti sunt.*

CII. Eruca.

Κάμπη, *Dioscor.* Bruchus, Eruca vulgaris, *Aldrou. Raupe.*

Insectum est vulgaris notitiæ, originem trahens, vel ex stirpium excrementis, vel ex ouis papilionis. Species totidem ferè sunt, quot plantarum.

N. *Similem Metamorphosin subit quam Bombyx, tandemque in Papilionem degenerat.*

CIII. Formica.

Μύρμηξ, Formica, Ameysz { Minor { rubeus. nigricans. Maior, Equina *Rosz Ameysz.*

Insectum est mira prouidentia dotatum, qua penu in annum sufficiens æstiuis pleniluniis (nouiluniis equiescit,) sedulo colligit, collemum si opus sit, siccat, siccata semina, ne regerminẽt, arrodi, adeoque durationi adaptata recondit. Congressæ Hyberno tempore vermiculos pariunt, subinde in Oua & hinc verno tempore, in formicas mutari aptos. Senium alatas facit, sed breui superstites.

Præstantiores habentur, quæ sub arborib. resiniferis habitant, acidumque olent, Collectio præfertur ☾ decrescente vel Nouilunio.

OFFIN. NAT.

1 *Formicæ.* 2. *Oua.* 3. *Aceruus.*

Vires.

1 Formicæ calfac. & siccant. venerẽ proritant. Odor acidus mire spiritus vitales reficit. Formicæ maiores (Herculaneæ (psoram, lepram & lentiginem sanare dicuntur, (adiecto sale exiguo tritæ & illitæ.

2. *Oua* ad aurium grauitatem faciunt, malas hirsutas pueris infricata corrigũt.

3. *Aceruus*, (*Myrmecium*) calf. & siccat, neruosum genus roborat. Hinc vsus celebris in paralysi, arthritide, hystericis affectib. cachexia & simil.

mil. (*lotione adhibitus.*

PRÆPARATA.

1. *Oleum* ex infusione formicarũ (præstant alatæ) in ♉. com. ʒ ⅄ 40.

Vires. *Valet ad coitum.*

2. ▽ *stillat. Magnanimitatis dicta, v. l. 2. c. 37.*

3. *Liquor* fit in clybano ad modum quo liquor lumbricorum.

Vires. *Insigne est Ophthalmicum suffusionis oculor. auxilium.*

CIV. *Gryllus.*

Γρύλλος } Domesticus.
Acheta } Agrestis, aruensis.

Insectum est alatum è genere locustar. cicadis simile, focorum terrarumuè aridar. incola, stridulo suo cantu sedulum. *Heimichen, Heimling.*

Vires. *Commendatur ad diuresin, (cinis exhibitis) ad visus imbecillitatem, (succus expressus instillatus) tonsillas lenit, (affricatus.*

CV. *Hirudo.*

Βδέλλα, Sanguisuga { Maior equina.
{ Minor { subfusca. subuiridis. nigra. variegata.

Insectum est palustre, instar Lumbrici oblongum, generatur ex putredine Germ. *Saug Igel.*

Maioribus præferuntur minores, vtpote quæ minus nociuæ, & ex his, quæ lineis in dorso distinctæ. Maiores nouem equum sugendo interimere valent, vnde equinæ dictæ.

Vsus. Sanguinis exuctioni inseruiunt, adeoque cum cucurbitulis conueniunt.

N. *Antequam applicentur, seruandæ sunt, in ▽ pura, vt probè purgentur, hinc loco applicationis sale nitri fricato, sanguineque vel argilla inuncto applicandæ. Cum amoueri vis, insperge parum salis, aut cineris, aut lini combusti.*

CVI. *Lacertus.*

Σαῦρης, σαῦρα, Lacertu, s Lacerta, *Egochs, Ader, Ichkæchs, Moll.*

Insectum est quoad figuram notum, colore varians, bufonib. ac araneis inimicum.

N. *Lacertus si dissectus fuerit, pars vtraque mouetur aliquandiu, & si concurrerint, coalescunt rursum. Sunt qui oculos, si effossi sint, renasci aiunt, id quod & de cauda si amputetur, Plinius affirmat. Degunt in cauernis terræ, ruderibus murorũ, aliisque locis asperis, vescuntur Cicadis, Cochleis, Gryllis, Apibus.*

Lacertus est { Terrestris, *de quo hic & minus Venenatus.*
{ Aquatilis, *qui venenosus habetur, & rarioris vsus.*

N. *Commendatur præ reliquis genus lacerti viride & magnum, verum cũ in hisce regionibus minus vsitatum id sit, lacertum communem hic describimus.*

Vires. Elicit è corporib. spicula, vitra, &c. (*sectus, vel cum ⊖ tusus & impositus, inprimis v. caput,*) capillos renasci facit, (*cum adipe illita caro, vel cinis applicatus.*) Ictui scorpionũ succurrit. Commendatur itidem ad herniam infantum, (*si decocto lacerti lauentur,*) ad facilem euulsionem dentium, *puluis aquatici lac. affricatus.*

N. *Sunt qui aiunt Lacerti exiccati puluerem gingiuis illitum facere vt sine difficultate, sine dolore, atque sine instrumento dentes extrahi queant.*

PRÆPARATA.

PRÆPARATA.

Oleum infusum.

Fit ex infusione Lacertorum viuorum N.vij.in Ol.commun.℔.i.ß.

Vires. *Commendatur ad faciei rubedinem emendandam (illitum.*

CVII. Locusta.

Ἀκρὶς, Dioscorid. Κόρνωψ, πάρνωψ, *Hevvschreek.*

Insectum est ex pernicie quam infert, (herbas sc. & segetes mordendo, terramque tactu & saliua adurendo,) nulli fermè regioni incognitum. Generantur Æstate ineunte ex fœtura anni superioris, fauo non absimili, scil. exin oriuntur vermiculi, speciem oui gerentes, inclusi prætenui terra ceu membranula, qua disiecta emergunt locustæ & euolant.

Sunt porro variæ, videlicet: Sunt magnæ, paruæ & minimæ, (pennis carentes,) sunt virides, flauæ, nigricantes, variæuè, &c.

Vires. *Odoris suffitu vrinæ difficultates iuuant, præsertim quæ fœminas malè habent. Dioscorid. Sunt qui appensas collo quartanam sanare aiunt.*

CVIII. Lumbrici terreni.

Γῆς ἔντερα, *Dioscor.* Vermes terreni, Melloes, *Paracelso, Regenvvurm, Erdrvvurm, Pyren.*

Insectum est vulgaris notitiæ ex terra, tum generatum, tùm sustentatum.

Præstant reliquis ij, quorum collum rubris annulis ceu cingulis cingitur.

Vires. *Sunt insignitur diuretici, diaphoretici, anodyni; discutiunt, emolliunt, obstructiones reserant, lac augent, vulnera, neruosque præcisos glutinant.*

Vsus præcipui sunt in apoplexia, spasmo (ex signatura) aliisque affectibus neruor. ac musculor. in Ictero, (vtroque) hydrope, vermiculatione infantum, dolore colico. Inprimis autem specificè prosunt in arthritide illa scorbutica, quam vagam appellant, (die lauffende Gicht, die Bahren,) Adhiberi possunt intus & extus.

Intus exhibentur vel toti conquassati, recenterque v.g. cum vino traiecti per linteum, vel siccati & puluerisati.

Extus applicantur viui & mortui, Viui impositi, donec moriantur, prosunt panaritio, mortui in cataplasmatis ferè adhibentur. Odontalgiæ conuenire dicitur cinis, (cauitati dentium inditus.) Podagricos dolores leniunt (puluis cum farina calide impositus.

PRÆPARAT.

1. *Aqua,* fit in MB.

Hydropicis maximè proficua est.

2. *Oleum coctum, vide Dispens.*

N. *Ex* ☍ *o hoc* ☿ *atur cum* ▽ *raphani, Ol. quod vrinam & sudores potenter pellit.*

3. *Liquor,* fit in clibano.

Nimirum:

Lumbrici loti & per stupam purgati, induntur vitro angusti orificij. Hinc obturatur vitrum, massaque panis inclusum committitur, (vt & reliqua massa) clibano, donec cum panib. eximatur. Post liquor filtratur & seruatur pro vsu interno & externo.

Dosis à ℥ij. ad ℥ß.

4. *Puluis,* fit ex lumbricis in furno exiccatis.

Dosis ℈j. ad ℈iß.

CXI. Lumbrici intestinorum.

Ἕλμινθες, στρογγύλα, Lumbrici s. Vermes intestinorũ, *VVürm, Spul.vvürm.*

Generantur ex cruditate intestinorũ.

Vires. *Sunt qui pulverisatos exhibent ad lumbricos expellendos.*

CX. Musca.

Μυῖα, *Arist.* Δάπη, *Fliege.*

Muscarũ genera varia quidem sunt, vsuale tamen solum vulgare est.

OFFICIN. NAT.

Muscæ seu potius capita earum.

Vires. *Alopeciis subueniunt.*

PRÆPARAT.

1. ∇ *stillatitia*, fit per se, vel cum melle.

Vires. *Præterquam quod capillorum prouentum promouet, prædicatur quoque ad oculorum affectus, (instillata.*

CXI. Pediculus

Φθεὶρ, Σάθραξ, Pedunculus, *Lausz.*

Variarum itidem est specierum. E quib. huius loci humanus ille vulgaris pediculus.

Vires. *Deuorantur à rusticis contra Icterum, simili modo adhibiti ad Atrophiam nonnullis probantur. Vrnam cient foramini penis impositi, quippe proritant expultricem ad mingendum.*

CXII. Ricinus.

Κρότων, κυνοραίστης, Reduuius, *Holtz.bock. Hundksstoh. Hundksvvurm.*

Animalculum est liuidum & fœdum, bobus, suibus, capris, ouibus, atque canib. infestissimum.

Vires. *Ricini canini sanguis Plinio teste psilothrum est, ignes sacros restinguit admirandus quoque est ad impetigines contumaces & feras, ac curatu difficiles, (illitus.) Amat. Lusitan. cur. 20. cent. 7.*

CXIII. Salamandra.

Σαλάμανδρα, μόλγη, *Molch, Moll, Olm.*

Animal est quadrupes ex lacertorũ genere, nigrum, luteis maculis respersum, incola locorum frigidorum & humidorum, fonticulorumque limpidorum admodũ amans, adeoque nõnullis in terrestrem & aqueticam distribuitur.

N. *Venenatum est animal, vna cum morsu lacteam spumam virulentam conferens.*

Vires. *Salamandra erodit, exulcerat, incinerata medetur felicissimè scrophulis exulceratis (cinis inspersus.*

N. *Caueat à fumo venenato.*

CXIV. Scarabæus.

Κάνθαρος Canthar⁹.
- Cornutus *Schrœter, hic vsualis* Pilularius *Koszkæfer, etiã hic Medicinali.*
- Vnctuosus, cantarellus, *Kadden, Schmaltzkæfer, Menvvurm, nec hic inidoneus.*
- Rutilus
  - maior, *Meyẽkæfert, Creutzkæfer.*
  - minor *Brachkæferlein.*
- Bufonius viridis *Rrottenkæfer, hic venenatus.*
- Pistrinarius, *Meelkæfer.*
- Cadauerum, *Aaszkæferlein.*

Scarabæus cornutus, (bicornis, Lucanus, ceruus, ceruus volans, Scarabelaphus *Cardan.* Græc. Κάραβος,) Gignitur partim ex lignis aridis, maximè quercus

quercus aut roboris, partim ex coitu. Reperitur Maio & Æstate in sylvis.

OFFICIN. NAT.

Ipsi Scarabæi, & cornua.

Vires. *Scarabæi commendantur ad dolores & contracturas neruorum (ex signatura, qua tacti immobiles & contracti redduntur) ad febrem quartanam (amuleti loco impositi.*

Cornua suspensa de collo infantum vrinam cohibere dicuntur.

PRÆPARAT.

Ol. ex infusion. Scarabæi.

Vires. *Dolorem aurium discutit, (instillatum.*

Scarabæus pilularius, (pilularis, Solaris, stercorum, Κοπριῶν, *Hippoc. Pferdtkæfer, Mistkæfer,*) nomen id habet, quod è fimo (maximè equino) ingentes pilas pedib. voluter, in quibus paruos vermiculos fœturæ semina recondere dicitur.

Vires. *Commendatur maximoperè in procidentia oculi & ani, (puluis aspersus,) in hæmorrhoidib. cæcis dolorificis leniendis,* (decoctus scil. in oleo lini ad consumptionem animalculi, & calidè impositus cum bombace.

N. *Pulueris conficiendi modus optimus est.*

Mortificati in vitro clauso ad Solem benè exiccentur, & F. puluis. *Hartm. in pract.*

Scarabæus vnctuosus (quod manib. impositus, pingui subflauoque liquore inficiat. Maio & Iunio iuxta vias & passim in sylvis obrepit.

Vires. *Canthartdum naturam imitatur, vrinam pellit & sanguinem, canis rabidi morsum egregiè expugnat, varos dictos, i.e. Arthritidem vagam, Authore VViero, curat,* (exhibitus puluis vel conditura.

Extrinsecus expetitur à quibusdam eius liquor ad vulnera. Additur & Emplastris in bubone & carbunculo pestilentiali (ex signatura desumpto indicio) permiscetur & antidotis, fitque inde Oleum ex infus. anim. viuorum. in ol. comm. quod loco olei scorpionum nonnulli adhibent.

CXV. Scincus.

Σκίγκος, Stincus Marinus, Officinis.

Animal est aquatile, squamis luteis vestitum, cæsia à capite ad caudam decurrente linea insignitum, herbis odoriferis victitans.

OFFICIN. NAT.

1. *Integri exiccati.* 2. *(rarò) pinguedo.*

Vires. *Alexipharmacus est Scincus, Veneremque accendit.*

Pinguedo, simili virtute pollet.

Dosis ʒ.j. Matthiolus commendat, Rostrum & pedes, eosque cum vino propinat, hinc & carnes laterum commendat.

PRÆPAR.

Ingreditur antidota & præcipuè Theriacam Andr. & Antidotum Matthioli.

CXVI. Scorpio.

Σκόρπιος Scorpius *Scorpion.*

Animal est forma cancros æmulans, iis tamen minus.

Vires. *Vrinam cient, calculo renum aut vesica impeditam, (viui incinerati & exhibiti.*

Ictibus propriis subueniunt, (triti & impositi.

PRÆPARAT.

1. *Oleum Scorpion. simplex,* ex infusione Scorpion. in Ol. Amygdal.

 amar.

amar. *vid. August.*

N. *Sunt qui propinant in colicis & calculosis doloribus.*

2. *Ol. Scorpion. compos. Mes.* quod recipit insuper Aristoloch, Gentian. Cyper. & rad. capp. *vid. August.*

Vires. *vsitatissimum est in Renum doloribus, vrinaque obstructa (illinitur dorso vel pubi,) medetur ictibus venenatorum animalium, febrium paroxysmos arcet, (pulsibus vel dorso inunctum,) aurium dolores mulcet.*

3. *Ol. Scorpionum magnum, Matthiol. vid. August.*

Vires. *Maiorum est virium quam praecedentia, vsusque eximij in morbis contagiosis praeseruandis & curandis, in venenatis morsibus & simil. (inunctum cordi, arteriisque temporum, manuum, pedum,) dolores demulcet colicos & vteri, &c.*

4. *Ol. scorpionum sanguineum.*

℞. Sem. hyperic. ℥. vi. infunde in vino maluat. per ♂ 🜄 (3.) tum adde Terebinth. venet. ℥iij. Ol. centum annor. (i.e vetustiss.) ℥vi. Croci opt. ʒj. Flor. hyperic. M. iv.

Omnia tumulentur in arena in boccia benè clausa per triduum: deinde liquor in aliam bocciam fortiter exprimatur, liquor per inclinationem decantetur, vsque ad apparitionem olei. Oleo apparente vas eleuabis, in eo videbis ol. rubrum sanguinis instar. In hoc oleo reponantur pro vnaquaque libra scorpiones N. L. in M̄P. eousque relinquantur, donec fiat perfecta fermentatio. Hinc per pannum exprimantur, omnia, oleumque reseruandum.

Vires. *Summè nephriticos dolores lenit. extrinsecus applicatum.*

N. *Hoc est illud oleum nephrit. sanguineum magni Ducis, quod Pona describit, sed dosin non addit.*

Ex communic. Dn. D. Ioh. Kieferi.

CXVII. Teredo.

Τερηδών, *Holtzvvurm.*

OFFICIN. NAT.

Caries seu farina Teredinum.

Vires. *Exiccat, vnde vlceribus humidis & fluidis feliciter inspergitur, & hoc eodem titulo muliercul is nostratibus admodum familiaris est in excoriationibus Infantum exiccandis.*

Et hæc sunt quæ de Animalibus Medicamentosis adducere compendij lex permisit, adeoque Pharmacopœiam nostram Medicochymicam diuino auxilio ad finem perduximus: Huic sit Laus, Honor, & Gloria, in sempiterna Secula Seculorum: Amen.

INDEX

INDEX RERUM

In quo Numerus prior Librum, posterior Paginam denotat.

Alauda

Cotyledon

Diaclysma

Empetrum

Men.

Muſcus

Papauer

Salinæ

Serpentinum

Staphilinus

Moſchardini

FINIS.

Crocus Metallorum M Rulandi 365
[illegible]
Aqua podagr. Rulandi 134
Anlifeoritic [illegible] 726
[illegible] Carnachini 236
Extract. [illegible] Rulandi 652
Balsamus [illegible] Rulandi 485
Empl. [illegible] Rulandi 178
Oleum [illegible] Rulandi 512
▽ [illegible] Rulandi 386 [illegible] 388
Spiritus [illegible] 388
Oleum [illegible] Rulandi 189

... Colicke ... infant: Album: ℥j 452
In torminibus ventris infant: ol: Amygd: d: ... 454
In dolore Colico Extern: Aroi ℥j 449
In feb: intermitt: febrif: e Cort: Aurant: 462
In Ischuria pellicula tenuissima ovorum 478

Frankland Morton

Sum Ex Libris 1703

[illegible] forsan
[illegible] spiral de [illegible]
v: 307 col: 2
[illegible] Obal [illegible]
[illegible] forsan est
+ [illegible]
[illegible]
l: 432 col: 1

[illegible]orges
rasfaure [illegible]

[illegible]

